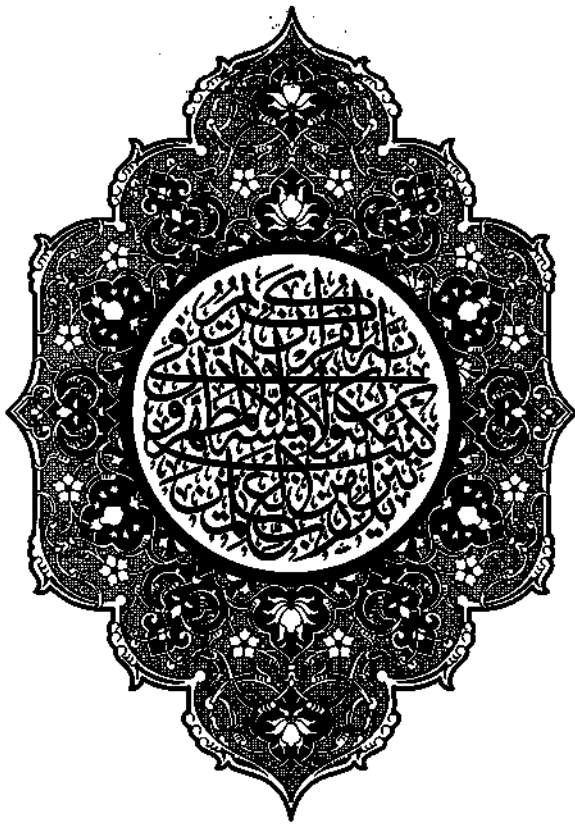

**ALKUR'ANI
MAI GIRMA**
Da Kuma Tarjamar
Ma'anōninsa
Zuwa Ga
Harshen HAUSA

Wa Rafi ne domin Allah Mai Girma, daga
Mai kula da Masallatai biya mäsä
alfarma, Sarki Abdullah
Dan Abdul Azeez, Bā ya halatta
a sayar da shi.

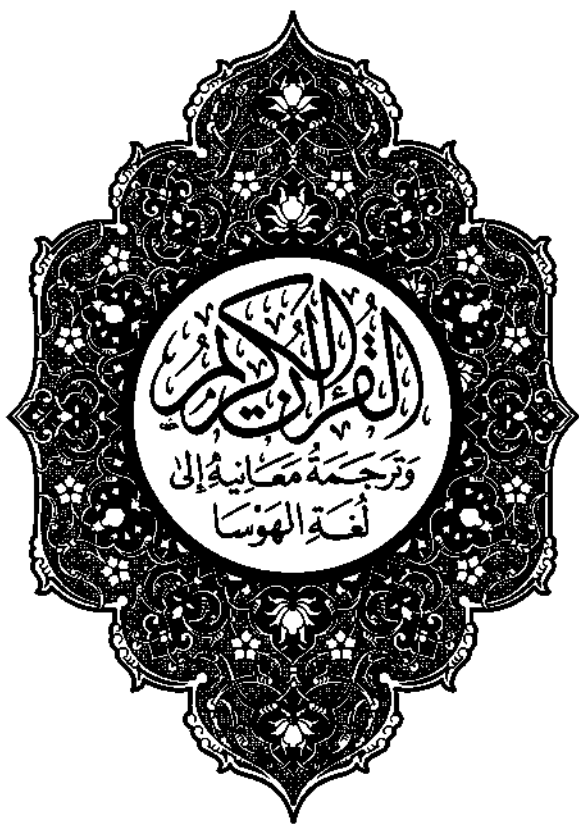
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Mai kula da Masallatai biyu masu alfarma, kuma Sarkin Kasar Saudi Arebiya, Sarki Abdullah Dan Abdul Aziz Al Su'ud yana farin cikin ba da umarnin a buga wannan Alkur'ani Mai girma da fassarar ma'anoninsa

قَالَ الْأَمِيرُ مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ
عَلَى الْمَدِينَةِ فِي رَجَبِ سَنَةِ ١٢٠٠ هـ
مَلِكُ الْعَرَبِ وَالْمُسْلِمِينَ

وَقَدْ لَبَّاهُ تَعَالَى مِنْ خَادِمِ الْحَرَمَيْنِ الشَّرِيفَيْنِ
لِلْمَلِكِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ آلِ سُعُودٍ
وَلَا يَجُوزُ بِبَيْعَتِهِ
شُعْرُوعٌ مَجَانًا

مَجْمُوعَةُ الْمَلِكِ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ آلِ سُعُودِ

Waƙafi ne domin Allah Mai Girma, daga Mai kula da Masallatai

biya m̄su alfarma, Sarki Abdullah Dan Abdul Azeez.

Bà ya balatta a sayar da shi.

Anā rabā shi kyauta

**ALKUR'ANI
MAI GIRMA
Da Kuma Tarjamar
Ma'anōninsa
Zuwa Ga
Harshen HAUSA**

**Wuri Da Aka Tānada Musamman
Don Buga Alkur'ani Mai Girma Na
Sarki Fahd.**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمة

بقلم معالي الشيخ : صالح بن عبدالعزيز بن محمد آل الشيخ
وزير الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
المشرف العام على المجمع

الحمد لله رب العالمين ، القائل في كتابه الكريم :

﴿... قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ﴾ .

والصلاة والسلام على أشرف الأنبياء والمرسلين ، نبينا محمد ، القائل :
«خيركم من تعلم القرآن وعلمه» .

أما بعد :

فلإنفاذاً لتوجيهات خادم الحرمين الشريفين الملك عبد الله بن عبدالعزيز آل سعود ، حفظه الله بالعبادة بكتاب الله ، والعمل على تيسير نشره ، وتوزيعه بين المسلمين ، في مشارق الأرض ومغاربها ، وتفسيره ، وترجمة معانيه إلى مختلف لغات العالم .

وإيماناً من وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد بالملكة العربية السعودية ، بأهمية ترجمة معاني القرآن الكريم ، إلى جميع لغات العالم المهمة ، تسهيلاً لفهمه على المسلمين الناطقين بغير العربية ، وتحقيقاً للبلاغ المأمور به في قوله ﷺ : «بَلِّغُوا عَنِّي وَلَوْ آيَةً» .

وخدمة لإخواننا الناطقين باللغة الهوساوية ، يطيب لمجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف بالمدينة المنورة ، أن يقدم للقارئ الكريم هذه الترجمة الهوساوية ، التي قام بها فضيلة الشيخ أبي بكر محمود جومي ، وراجعها الأستاذ أبو بكر عثمان (صكتو) ، والأستاذ أحمد بللو ابن والي كاتسنا ، والأستاذ محمد إنوا ديكو بن آدم باكو ديكو من بلد زاريا . كما راجعها من قبل المجمع فضيلة الشيخين بشير علي عمر ، ومحمد ثاني عمر كلاهما من الجامعة الإسلامية بالمدينة المنورة ، والدكتور أحمد جومي ابن المترجم .

ونحمد الله سبحانه وتعالى أن وفق لإنجاز هذا العمل العظيم ، الذي نرجو أن يكون خالصاً لوجهه الكريم ، وأن ينفع به الناس .

إننا لنندرك أن ترجمة معاني القرآن الكريم ، مهما بلغت دقتها ، ستكون قاصرة عن أداء المعاني العظيمة التي يدل عليها النص القرآني المعجز ، وأن المعاني التي تؤديها للترجمة إنما هي حصيلة ما بلغه علم المترجم في فهم كتاب الله الكريم ، وأنه يعتريها ما يعتري عمل البشر كله من خطأ أو نقص .

ومن ثم نرجو من كل قارئ لهله للترجمة أن يوافي مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف بالمدينة المنورة بما قد يجده فيها من خطأ أو نقص أو زيادة ، للإفادة من الاستدراكات في الطباعات القادمة إن شاء الله .

والله الموفق ، وهو الهادي إلى سواء السبيل ، اللهم تقبل منا إنك أنت السميع العليم .

DA SUNAN ALLAH, MAI RAHAMA, MAJI JIN KAI. GABATABWA

Sheikh Salih dan Abdul-Aziz dan Muhammad Al-Asheikh
Ministan Harkokin Addinin Musulunci da
Wafafai da Wa'azi da Shiryarwa.

Daga Mai girma Sheikh Salih dan Abdul-Aziz dan Muhammad Al-Asheikh Ministan Harkokin Addinin Musulunci da Wafafai da Wa'azi da Shiryarwa Babban Mai Kula da Ma'aikatar buga Al-Rur'ani.

Dukkan yabo ya tabbata ga Allah, Ubangijin talikai, Mai cewa a cikin littafin Sa Mai Daraja: «Hafiƙa, wani haske da littafi mai bayyanawa ya zo muku daga Allah».

Tsira da Aminci su tabbata ga mafi darajar Annabawa da Manzanni. Annabin mu Muhammad, mai cewa:

«Mafi alherinku shi ne wanda ya nemi sanin Alƙur'ani kuma ya sanar da shi».

Bayan haka:

Bisa zartarwa da umarnin Mai hidimar Masallatan nan biyu masu alfarma, Sarki Abdullah dan Abdulaziz Aal-Su'ud, Allah ya kiyaye shi, kan kula da Littafin Allah, da aiki domin saukaƙe buga shi, da rarraba shi ga musulmi a ko ina cikin duniya, gabas da yamma, da kuma fassara shi da bayyana ma'anoninsa cikin harsunan duniya daban-daban;

Kuma bisa imanin Ma'aikatar harkokin Addinin Musulunci, da Wafafai, da Wa'azi da Shiryarwa, ta Kasar Saudi Arebiya, akan muhimmancin fassarar ma'anonin Alƙur'ani Mai Girma zuwa ga dukkan harsunan duniya masu muhimmanci, domin saukaƙe fahimtar sa ga Musulmin da ba su jin harshen Jarabci, kuma domin isar da saƙon da aka yi umarnin da shi a cikin faɗin sa, tsira da amincin Allah su tabbata gare shi: «Ku isar daga gare ni, koda aya ɗaya ce»;

Kuma bisa hidima ga 'yan uwan mu masu jin harshen Hausa; yana daɗaɗawa Ma'aikatar Sarki Fahd ta buga Alƙur'ani Mai Alfarma ta Madinatul Munawwara, ta faddamar wa makaranta, wannan fassara ta Alƙur'ani da harshen Hausa, wadda Mallam Abubakar Mahmud Gumi, Allah ya jifan sa, ya yi, kuma malamai da suka haɗa da Ustaz Abubakar Usman Salisu Sokoto, da Ustaz Ahmad Bello dan Walin Katsina, da Ustaz Muhammad Inuwa Dikko dan Alhaji Adam Baƙo Dikko Zaria, suka yi bitar ta. Haka kuma daga fuƙar Ma'aikatar buga Alƙur'ani, malamai da suka haɗa Mallam Bashir Ali Umar, da Mallam Muhammad Sani Umari, dukkansu a Jami'ar Islamiyya ta Madina, da kuma dan mai wannan Fassara Dr. Ahmad Gumi na Jami'ar Ummul Kura ta Makkah, duka sun yi bitar fassarar da gyare-gyare a cikinta.

Muna godiya ga Allah Maɗaukaki, da ya yi mana muwafakar cika wannan aiki mai girma, wanda muke fatan ya zamo saboda Allah, kuma mutane su amfana da shi.

Hafiƙa muna sane da cewa fassarar ma'anonin Alƙur'ani Mai Girma, komai isar ta a cikin tsantseni, ba za ta iya nuna dukkan ma'anonin dake cikin nassin Alƙur'ani ha wanda mutane suka gajiya ga zuwa da makamancinsa. Kamar yadda muke sane da cewa ma'anonin da fassara take bayarwa, basu kasance ba face matuƙar abin da mai fassarar ya fahimta daga Littafin Allah Mai Girma, kuma kamar yada dukkan aikin dan adam yake, ana iya samun kuskure da kasawa a cikinsa.

Domin haka ne muke fata daga dukkan makaranta ga wannan fassarar, su aiko wa Ma'aikatar buga Alƙur'ani Mai Alfarma ta Madina, abinda watakila za su samu a cikin fassarar na kuskure ko ragi ko kari, domin ayi amfani da waɗannan gyare-gyare a cikin bugun da zai zo nan gaba, in Allah ya yarda.

Allah shi ne Mai Gamɗakatar, kuma shi ne Mai Shiryarwa ga madaidaicin tafarki, Ya Ubangiji Ka amsa mana domin Kai ne Mai ji kuma Mai gani.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مقدمة

بسم الله الرحمن الرحيم والحمد لله رب العالمين الرحمن الرحيم الذي أرسل سيدنا محمداً ﷺ بالكتاب المبين هدى للناس وإلحان. لقد فاز من استجاب دعوته وغاب من أعرض عنه في الدنيا والآخرة.

وبعد فلما رأينا أن الإسلام ينتشر ففهمه والمسلمين في ازدياد في حين بعد آخر وأصبح المسلمون في حاجة إلى تعلم مبادئ الإسلام في بلادنا خاصة وفي غربي أفريقيا عامة، ورأينا أن أكثرهم لا يستطيعون فهم اللغة العربية بسهولة ومع أن أكثر سكان تلك البلاد يتكلمون بلغة الموسا وهي اللغة السائدة فيها مع قلة المعرفة باللغة العربية التي نزل بها القرآن الكريم لعدم الاهتمام لما صار الناس في هذه الأزمنة من قلة الترجمة إلى طلب العلم. وأصبح الأمر واجباً دينياً على رابطة العالم الإسلامي أن تبذل جهودها في ترجمة تفسير القرآن الكريم إلى لغة الموسا ليم جميع المسلمين النفع من ذلك الجهد العظيم. ويضع لهم باباً في تعليم مبادئ الإسلام على ما أنزله الله به ييسر وسهولة فقمنا أولاً بترجمة تفسير الآيات في جزءين: جزء تبارك وجزء عم لأنهما أكثر ما يقرأ عند المبتدئين في الصلاة وغيرها. وبعد ذلك بعون الله تعالى أتممنا ترجمة تفسير القرآن كله في عام 1994م وقيل أن نبدأ كل سورة من سور القرآن حاولنا أن نبين موضوعها الرئيسي لما تضمنته السورة ليكون دليلاً للقارئ ومرشداً له لفهم السورة والآيات التي يقرأها والمناسبات فيها وأسباب تكرار القصص في السور. وبعد هذه الترجمة بعون الله تعالى ستقوم بترجمة بعض كتب التفسير إلى لغة الموسا.

وفي هذه الترجمة التي أماننا يوجد ثلاثة أمور كلها مفيدة للقارئ: الأول دليل للقارئ لمعرفة أماكن الوقوف. والثاني جعلنا في آخر هذه الترجمة قاموساً لمعرفة معاني الكلمات وأماكنها في آيات المصحف. والثالث الفهارس على الترتيب الأبجدي. وهناك زيادات أخرى منها إرشاد القارئ إلى كيفية المدود وبيان أماكن الوقوف بالنسبة للحروف اللاتينية. ولقد قمنا بهذا العمل في خلال سبع سنوات وعم بعون الله تعالى ووجد قبولاً لدى الجميع في أول وهلة عند طباعتنا لهذه الترجمة.

وكما يعرف كل منا أن هذه الترجمة هي الترجمة الأولى من نوعها: إذاً فلا بد لها من قراء على النحو التالي وذلك أنه سيوجد من يقرأها ليطلع على الأخطاء حتى يجد مكاناً للطعن فيها كما يوجد من يقرأها بحسن النية لتصحيح ما يراه غير مناسب. ومع ذلك فكلهما قدم مساعدة لا يستهان بها وقد أصبح هذا العمل خيراً للأمة الإسلامية عامة ولي خاصة فآله تبارك وتعالى المسؤول أن يجازي الكل بخير وأن يصلح نياتنا لقبول الحق من أين جاءنا.

وأقدم شكري لمن قاموا بمساعدتنا في هذه الترجمة في مجال التصحيح وفي مجالات أخرى فن هؤلاء الأشخاص أبو بكر عثمان الثالث (صكتو) والأستاذ أحمد بللو ابن والي ولاية كاتسنا لما قام به من قراءة الترجمة وتصحيحها. والأستاذ محمد إنيو ديكو ابن الحاج آدم باكو ديكو من بلد زاريا بما قدمه من مساعدة جلية في قيامه بقراءة الترجمة وتصحيح الأخطاء وجعل في آخر الكتاب القاموس للكلمات لتسهيل الحصول على معاني الآيات والكلمات. لقد قام بهذا العمل الجليل في مدة سنتين. جزاه الله خيراً في الدنيا والآخرة.

وأخيراً نسأل الله أن يجعل عملنا هذا جميعاً خالصاً لوجهه الكريم ويفر لنا جميعاً ويكون عملنا هذا دليلاً على إعلاء كلمة الله ونشر دينه في هذه البلاد (غربي أفريقيا) ويميزنا في الدنيا والآخرة ويعمل اللجنة مأوناتاً مع الذين أنعم الله عليهم من النبيين والصديقين والشهداء والصالحين.

آمين.

أبو بكر محمود جوي

Gabatarwa

Yabo da godiya su tabbata ga Allah Mai girma, Mai rahama, Mai jin kai, Ubangijin halittu, Wanda Ya aiko shugabanmu Muhammad, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, da littafinSa mai bayani domin ya shiryar da mutane da aljannu game da shi. Wanda ya karfi kiransa ya yi aiki da abin da ya kawo masa, shi ne mai arziki a duniya da Lahira, kuma wanda ya kafirce masa, ga bin son zuciyarsa, shi ne tafafofe.

Bayan haka, lokacin da ya zamana adadin Musulmi na faruwa kullum a Rasarmu, Afirka Ta Yamma, faruwa mai tsananin yawa, kuma mafi yawan Musulminta suna magana da harshen Hausa ne, kuma ba kowane Musulmi ke iya koyon Larabci ba, saboda halayen da duniya take ciki yanzu, Kungiyar Rābidatul Ālam el-Islāmi ta ga ba makawa ga bukatar a yi tarjamar ma'anonin Alkur'ani mai girma da littafan addini na Larabci, a cikin harshen Hausa, don amfanin ya hada dukan Musulmi, su koyi addininsu kamar yadda Allah Ya saukar da shi, don su sami babban rabo.

Mun fara tarjamar tun farko da juzu'i na ɗaya na Tabaraka da Amma, domin shi ne mafi yawan mutane ke tsayawa a kai don karatun sallahsu. Da sannu, kuma da yardar Allah, muka kammala tarjamar Alkur'ani gaba ɗaya, wanda aka wallafa shi cikin 1979.

A kowane farkon sura ana bayar da tafaitaccen bayanin abin da ta fumsa ko take karantarwa domin mai karatu ya ji saufin game ma'anonin ayoyin surar da dangantakarsu.

In Allah Ya so za mu bi bayan wannan da tarjamar littafan tafsirai cikin harshen Hausa.

A wannan wallafar an sami Karin abubuwa uku: akwai jagora ga mai karatu, inda aka yi bayanin ina ake tsayawa. Sai kuma faramin kamus ɗauke da kalmomin da ke bukatar fassara. Abu na uku shi ne fihirisa cikin tsarin abacada.

Kamar yadda aka yi a shiri na farko, a wannan ma an ci gaba da nuna alamar jan sauti a ajamin boko.

Bayan shekara bakwai na hidimar bugawa ta farko, wannan aiki ya sami karbuwa ga hannun mutane, kuma sun ba da taimako mai yawa wajen gyara shi zuwa ga wannan matsayi. Akwai wanda ya karanta da niyyar alheri, kuma akwai wanda ya karanta da niyyar sūka, amma su duka sun gamu a kan abin da ya zama alheri ga Musulmi. Allah Ya sāka ma dukansu da alheri.

Akwai mutane da dama da suka taimaka wajen shirya tarjamar nan. Da farko dai muna miƙa godiyarmu don goyon bayan da muke samu daga Abubakar III (Sokoto). Sai kuma Malam Ahmad, ɗan Wālin Katsina, Malam Bello, wanda ya taimaka fwarai da karanta abin da ya sawwafa.

Malam Inuwa Diko, ɗan Alhaji Adamu B. Diko na Zaria, ya ɗauki nauyin tsara dukan wannan aiki a cikin layi kuma ya tsara jagorar karatu, faramus da fihirisa don taimakon mai karatu ga fahimtar kalmomi masu wuya da neman ayoyin da suka shafi hukunce-hukunce dabam-dabam a cikin surori dabam-dabam ta hanya mai saufi. Ya ɗauki nauyin wannan aiki a cikin shekara biyu. Allah Ya sāka masa da irin sakamakon waɗanda suka tsayu ga aiki na gina addinin Allah.

Muna fata Allah Ya karfi aikinmu gaba ɗaya, ya zama sanadin ɗaukakar addinin Musulunci a wannan ƙasa, mu kuma Ya sāka mana da alheri, mu da duk wanda ke yin aiki domin Allah. Allah Ya sa aikinmu ya zama sanadin shigarmu Aljanna, a Lahira, tare da manyan mutanen da Ya yi wa ni'ima, daga Annabawa da siddikai da shuhada'u da kuma salihai.

Amin.

Abubakar Mahmud Gumi

سورة المائدة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
أَحْسِنُوا إِلَىَّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
إِنَّمَا ضَلَّ سَبِيلَ النَّاسِ كَثِيرٌ فَأَعْيَدُوا
الْعُرُوقَ الْمَشْجُوعَةَ مَرْطَبًا لِيَأْكُلُوا
عَلَيْهَا مِنْ ثَمَرِهِمْ عَلَىٰ أَدْوَامٍ
وَلَا يُضْلِمُونَ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّن قَبْلِكَ
لِيُذَكِّرُوا فِي النَّاسِ الْأُولَى
إِنَّ إِلَهُكُمْ إِلَهُ وَاحِدٌ
وَمَا أَرْسَلْنَا مِن قَبْلِكَ
رَسُولًا مِّنكُم مِّنذُرِيَّةٍ
إِلَّا أَنذَرْنَا أَنَّهُ لَأَوَّلُ
آيَاتِنَا لِيُذَكِّرَ الَّذِينَ
لَا يَذَكَّرُونَ

SŪRATUL FĀTIḤA

سُورَةُ الْفَاتِحَةِ

Āyōyinta 7 ne. Ana kiran ta Uwar Littafi dōmin ta tāra ilmin da yake a cikin Alkur'āni a dunnule. Basmala a cikinta take ga firā'ar Asim, ruwāyar Hafs, amma banda ga firā'ar Warsh.

1. Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

2. Godiya ta tabbata ga Allah, Ubangijin halittu;

3. Mai rahama, Mai jin kai;

4. Mai nuna Mulkin Rānar Sakamako.

5. Kai muke bauta wa, kuma Kai muke neman taimakonKa.

6. Ka shiryar da mu ga hanya madaidaiciya,

7. Hanyar waƙanda Ka yi wa ni'ima, ba waƙanda aka yi wa fushi ba, kuma ba batattu ba⁽¹⁾.

(1) Da cewa Ubangijin halittu ya tara ilmin tauhidi na Ilāhiyya da Rububiyya, Mai rahama ya tāra dukan rahamar dūniya da rāyarwa da matarwa da ciyarwa da shāyarwa da tuffatarwa. Mai jin kai yā tāra ni'imar dūniya mai dōgēwa zuwa Lāhira kamar imāni da na Lāhira. Mai mallaka ko Mai nuna mulkin rānar sakamako, yā haɗa dukan wa'azi. Kai muke bautā wa kuma Kai muke nēman taimako, ya tāra tauhidin Ilāhiyya da ibāda amaliyya ko fauliyya. Hanya madaidaiciya, tā haɗa dukan shari'a da hukunce-hukunce. Waƙanda aka yi wa ni'ima, yā tāra dukan tārihin mutānen kirki. Waƙanda aka yi wa fushi, yā tāra dukan tārihin māsu tsaurin kai. Batattu, yā tāra tārihin dukan mai aiki da jāhilci ko bata.

Tana karantar da kira zuwa ga addīni da yadda ake ginin sābuwar al'umma daga mutāne daban-daban, na Jāhiliyya.

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̄.

2. Wancan ne Littāfi, bābu shakka a cikinsa, shiriya ne ga māsu tafawa. ⁽¹⁾

3. Wadanda suke yin ĩmāni game da gaibi, kuma suna tsayar da salla, kuma daga abin da Muka arzuta su suna ciyarwa;

4. Kuma wadanda suke yin ĩmāni da abin da aka saukar zuwa gare ka, da abin da aka saukar daga gabāninka, kuma game da Lāhira suna yin yakīni.

5. Wadannan suna kan shiriya, daga Ubangijinsu, kuma wadannan su ne māsu cin nasara.

(1) Yā sifanta Littāfi; watau Alkur'āni da kamāla ya ce "wancan" maimakon "wannan" dōmin māsu son su yi aiki da shi, su ne māsu tafawa. Tafawa na da sharu'fā biyu, su ne ĩmāni da aiki da abin da manzancin Annabi Muhammadu ya kunsu. Sa'an nan mutāne a farkon Musulunci ko a inda Musulunci yake sābo, sun kasu kashi huɗu. Kashi na farko sū ne māsu tafawa wadanda aka faɗi sifōfinsu a nan.

6. Lalle ne, waƙanda suka kā-firta⁽¹⁾ daidai ne a kansu, shin kā yi musu gargadi kō ba ka yi musu gargadi ba, ba zā su yi īmāni ba.

7. Allah Ya sa hātimi a kan zukātansu, da a kan jinsu, kuma a kan ganin su akwai wata yāna; kuma suna da wata azāba mai girma.

8. Kuma akwai daga mutāne wanda⁽²⁾ yake cewa: "Mun yi īmāni da Allah kuma da Yinin Lāhira," alhāli kuwa sū bā mūminai ba.

9. Suna yaudarayya da Allah da waƙanda suka yi īmāni, alhāli bā su yaudarar kōwa fāce kansu, kuma bā su sakankancēwa!

10. A cikin zukātansu akwai wata cūta; sai Allah Ya kāra musu wata cūta, kuma suna da azāba mai raƙaƙi sabōda abin da suka kasance suna yi na farya.

11. Kuma idan aka ce musu: "Kada ku yi barna a cikin fasa," sukan ce: "Mū māsu kyautatawa kawai ne"!

12. To, lalle ne su, sū ne māsu barna, kuma amma bā su sansan-cewa.

13. Kuma idan aka ce musu: "Ku yi īmāni kamar yadda mutāne

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أُنذِرْتَهُمْ
أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦﴾

خَشِيَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَعَلَى سَمْعِهِمْ وَعَلَى
أَبْصَارِهِمْ غِشْوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَيُؤْتُونَ
الْأَخْرَجَ وَمَاهُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا
يُخَادِعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾

فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا
يَكْفُرُونَ ﴿١٠﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا
نَحْنُ مُصْلِحُونَ ﴿١١﴾

أَلَا إِنَّهُمْ مُمْكَتِفُونَ وَإِلَّا لَمَن
لَّا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ

(1) Kashi na biyu daga cikin jama'a sū ne kāfiran da suka dōge a kan kāfircinsu, bābu wani gishshi kuma Allah Yā san bā zā su musulunta ba.

(2) Kashi na uku su ne munāfukai da suka bayyana Musulunci da bāki amma zūciyarsu tanā a kan kāfirci.

suka yi ʾīmāni”, sukan ce: “Zā mu yi ʾīmāni ne kamar yaddā wāwāye suka yi ʾīmāni?” – To, lalle ne su, sū ne wāwāye, kuma amma bā su sani.

14. Kuma idan sun haɗu da waɗanda suka yi ʾīmāni, sukan ce: “Mun yi ʾīmāni.” Kuma idan sun wōfinta zuwa ga shaidānunsu, ⁽¹⁾ sukan ce: “Lalle ne, muna tāre da ku: Mu māsu izgili kawai ne.”

15. Allah Yana yin izgili ⁽²⁾ gare su kuma Yana taimakon su a cikin ɓatarsu, suna ɗimuwa.

16. Waɗannan su ne waɗanda suka sayi ɓata da shiriya, sai fataucinsu bai yi rība ba, kuma ba su kasance māsu shiryuwa ba.

17. Misālin ⁽³⁾ shi ne kamar misālin wanda ya hūra wuta, to, a lōkacin da ta haskake abin da yake gēfensa (na abin tsōro), Allah Ya tafi da haskensu, kuma Ya bar su a cikin duffai, bā su gani.

18. Kurāme, bēbāye, makāfi, sabōda haka bā su kōmōwa.

قَالُوا أَتُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ
هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَٰكِن لَّا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

وَإِذَا قَالُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنُوا وَإِذَا خَلَوْا
إِلَىٰ شَيْطَانِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ
مُسْتَهْزِئُونَ ﴿١٤﴾

اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ
يَعْمَهُونَ ﴿١٥﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ كَمَا
رَبَّحْتُم بِبَيْعِكُمْ لَكُمْ وَمَا كُنْتُمْ مُتَعِدِينَ ﴿١٦﴾

مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا
أُضَاءَتْ مَا حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ
وَتَرَ كُهُم فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٧﴾

صَبْرًا بَعْرًا عُمَىٰ فَهَرَّ لَّا يَرِيحُونَ ﴿١٨﴾

(1) Kashi na huɗu su ne Yahudāwa waɗanda suke sun san gaskiyar annabcin Muhammadu da manzancinsa, amma hāsada ta hana su su bi shi, sunā kōkārīn ɓāta abin da ya zo da shi ta hanyar jēfa shibhōhi a ciki, dōmin su kange mutāne daga shigarsa. Sabōda haka aka ce musu shaidānu. Duk wanda ya san gaskiya amma kuma ya yi girman kai daga binta, to, shi ne shaidan, daga aljannu kō daga mutane.

(2) Allah Yanā mayar masu da sakamakon izgilinsu.

(3) Allah Yā bayyana misālin munāfuki da misālai biyu, na farko, kamar mutum a cikin duhu, yanā kēwaye da abūbuwan ban tsōro bai sani ba, sai ya hūra wuta, ta yi haske ya ga abūbuwan na ban tsōron sa'an nan wutar ta mutu, ta bar shi a cikin duhu, sai tsōron ya hauhawu a kansa. Haka munāfuki yake a bayan ya yi ifrāri da Musulunci, a kullum yanā cikin tsōron abin da zā a ce a kansa. Ana sifanta hasken wuta da hasken ʾīmāninsa. Bayan hasken ya tafi, sai ya zama kurma, bēbe, makāho, sabōda haka bā ya māgantuwu.

19. Ko kuwa kamar girgije mai zuba⁽¹⁾ daga sama, a cikinsa akwai duffai da tsāwa da walkiya: Suna sanyāwar yātsunsu a cikin kunnuwansu daga tsāwarwakin, dōmin tsōron mutuwa. Kuma Allah Mai kēwayewa ne ga kāfirai!

20. Walkiyar tana yin kusa ta fizge gannansu, ko da yausha ta haskakā musu, sai su yi tafiya a cikinta, kuma idan ta yi duhu a kansu, sai su yi tsaye. Kuma dā Allah Yā so, sai Ya tafi da jinsu da gannansu. Lalle ne Allah a kan dukan kōme Mai ikōn yi ne.

21. Yā kū mutāne! Ku bauta⁽²⁾ wa Ubangijinku, Wanda Ya halicce ku, kū da waḥanda suke daga gabāninku, tsammāninku, ku kāre kanku!

22. Wanda Ya sanya muku fasa shimfida, kuma sama gini, kuma Ya saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Ya fitar da abinci daga 'ya'yan itāce game da shi, sabōda ku. Sabōda haka kada ku sanya wa Allah wasu kishiyōyi, alhāli kuwa kuna sane.

23. Kuma idan kun kasance a cikin shakka daga abin da Muka

أَوْ كَصَيْبٍ مِنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ
وَنُورٌ يَجْعَلُونَ أَصْبَعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِنَ
الصُّرُوعِ حَدِّرَ النَّوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾

يَكَادُ الْبَرْقُ يَنْخَفُفُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ
لَهُمْ نُورٌ إِذْ أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا
وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَرِهِمْ
إِنَّا اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٠﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي
خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فَرَشًا وَالسَّمَاءَ
بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنْ
الثَّمَرَاتِ رِزْقًا عَسَىٰ فَلَا تَجْعَلُونَ اللَّهَ أَدَادًا
وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِمَّا أَنْزَلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا

(1) Misāli na biyu munāfukai sunā kamar matafa a cikin jēji da dare, ruwa kuma ya same su a cikin duhu, ba su iya mōtsāwa sai da walkiya, watau āyar da suke so, kuma ga jin tsōron tsāwa; watau bayānin halāyensu a cikin Alḥur'āni, bā su son su ji, har sunā sanya kānun yātsunsu sunā tōshe kunnuwansu, dōmin kada su ji. Ganin ido da bašira da jin kunne da na hankali duk ḍaya suke, Allah Yana iya karbe su ya bar su a cikin ḍmuwa.

(2) Bāyan ya gama faḍin kasusuwan mutāne da sifōfinsu, sai kuma ya kira su gabā ḍaya zuwa ga bauta Masa, Shi kaḍai. Ma'anar bauta Masa Shi kaḍai, kōwa ya ajiye al'ādarsa, ya koma ga hukuncin Allah kawai; umurni kō hani. Wanda ya bi wani hukunci na al'ādarsa, ya bar abin da Allah Ya ce, to, shi ya sanya wa Allah kishiya ke nan.

sassaukar ga BāwanMu, to, ku zō da Sūra guda daga misalinsa (Alkur'āni). Kuma ku kirāwo shaidunku, ⁽¹⁾ baicin Allah, idan kun kasance māsu gaskiya.

24. To, idan ba ku aikata (kāwo Sura) ba, to, bā zā ku aikata ba. Sabōda haka ku ji tsōron Wuta wadda makāmashinta mutāne da duwātsu ne, an yi tattalinta dōmin kāfirai.

25. Kuma ka bāyar da bishāra ga wadanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyuka na fwarai, cewa lalle ne, suna da gidājen Aljanna, kōramu nā gudāna daga karkashinsu. Ko da yaushe aka arzuta su da abinci daga wasu 'ya'yan itāce daga gare su, ⁽²⁾ sai su ce: "Wannan shi ne aka arzuta mu da shi daga gabānin haka." Kuma a jē musu da shi yana mai kama da jūna. Kuma sunā da, a cikinsu, mātān aure māsu tsarki, kuma su, a cikinsu madawama ne.

26. Lalle ne, Allah bā Ya jin kunyar Ya bayyana wani misāli, kōwane iri ne, sauro da abin da yake bisa gare shi. To, amma wadanda suka yi imāni, sai su san cewa lalle shi ne gaskiya daga Ubangijinsu, kuma amma wadanda suka kāfirta, sai su ce: "Mēne ne

فَأَقُولُ بَشُورٍ مِّن مِّثْلِهِمْ وَأَدْعُوا شُهَدَاءَكُمْ
مِن دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٧﴾

فَإِنْ لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي
وَقُودَهَا النَّاسُ وَاللَّجَارُ أُعِدَّتْ
لِلْكَافِرِينَ ﴿١٨﴾

وَيَسِّرَ الْآيَاتِ ؕ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
كُلَّمَا زُفِرُوا فِيهَا مِنْ شَرِبُوا زُرْقًا قَالُوا
هَذَا الَّذِي زُرَقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَتُوا بِهِ
مُتَشَبِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَنْجَارٌ مُّطَهَّرَةٌ وَهُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٩﴾

* إِنْ اللَّهُ لَا يَسْتَعِينُ ؕ أَنْ يَضْرِبَ مَثَلًا
مَّا بَعْضُهُمْ فَعَّاظِمُهُمْ ؕ أَلَمْ آتَا الْآيَاتِ ؕ آمَنُوا
فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ ؕ وَأَلَمْ آتَا
الَّذِينَ كَفَرُوا آيَاتِنَا قَالُوا مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ

(1) Gumākanku su taimake ku fēra sura mai kama da Alkur'āni wajen fasāha da tsāri da kāwo asirai. An ce wa gumaka shaidu dōmin sunā cewa su ne za su yi musu shaida a Rānar Kiyāma, kuma su cēce su, kuma ko da yaushe suna tāre da su.

(2) Gōnaki kō gidājen Aljanna.

Allah Ya yi nufi da wannan⁽¹⁾ ya zama misāli?" Yana batār da wasu māsu yawa da shi, kuma Yana shir-yar da wasu māsu yawa da shi, kuma bā Ya batarwa da shi fāce fasikai.

27. Wadanda suke warware alkawarin Allah daga bāyan kulla shi, kuma su yanke abin da Allah Ya yi umurni da shi a sādār, kuma suna barna a cikin kasa, wadannan sū ne māsu hasāra.

28. Yaya kuke kāfirta da Allah, alhāli kuwa kun kasance matattu sa'an nan Ya rāyar da ku, sa'an nan kuma Ya matar da ku, sa'an nan kuma Ya rāya ku, sa'an nan kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku?

29. Shi ne Wanda Ya hālitta muku abin da ke a cikin kasa gaba daya, sa'an nan kuma Ya dai-daita⁽²⁾ zuwa sama sa'an nan Ya aikata su, sammai bakwai. Kuma Shi ga dukan kōme Masani ne.

30. Kuma a lōkacin da Ubangi-jinka Ya ce ga malā'iku: "Lalle ne, Ni Mai sanya wani halifa ne a cikin kasa," suka ce: "Ashe, zā Ka sanya a cikinta, wanda zai yi barna a cikinta, kuma ya zubar da jinainai, alhāli kuwa mu, muna yi Maka tasbihi game da gōde Maka,

بِهَذَا مَثَلًا يُضِلُّ بِهِ كَثِيرًا
وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضِلُّ بِهِ
إِلَّا الْفٰلْسِيقِيْنَ ﴿٥٦﴾

الَّذِيْنَ يَنْقُضُوْنَ عَهْدَ اللّٰهِ مِنْۢ بَعْدِ
مِيثَاقِهِ وَيَقْطَعُوْنَ مَاۤ اَمَرَ اللّٰهُ بِهٖ
اَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُوْنَ فِي الْاَرْضِۗ اُولٰٓئِكَ
هُمُ الْخٰسِرُوْنَ ﴿٥٧﴾

كَيْفَ تَكْفُرُوْنَ بِاللّٰهِ وَكُنْتُمْ
اٰمُوْنًاۗ فَاَخْرٰجَكُمْ مِّنْ اَرْضِكُمْ
بِغَيْرِ حَقٍّۗ ثُمَّ اَتٰهُمُ الرِّجْزُ
مِنْۢ بَعْدِ مَا هُمْ فِيْهَا مُسْلِمُوْنَ ﴿٥٨﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مِّنَ الْاَرْضِ
جِيَمًا مَّائَةً اَسْتَوٰى اِلَى السَّمَآءِ
فَمَسُوْنَةٌ لَّهِنَّ سَمٰوٰتٌ وَّهِيَ كَعِلِّ
سَعْيٍ عَلَيْهِ ﴿٥٩﴾

وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰٓئِكَةِ اِنۡزِلُوْا
الْاَرْضَ خَلِيْفَةًۗ قَالُوْۤا اَنْتَجْعَلُ فِيْهَا
مِنۡ يُّفْسِدُ فِيْهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَآءَ وَيَقْنُحُ
بِحَمْدِكَ وَيَقْدِرُ لَكَ آِنۡ اِغۡرَاقًا
مَّا لَآ تَعۡلَمُوْنَ ﴿٦٠﴾

(1) Misāli da kamar mātān Aljanna māsu tsarki. Ba mātā ba kō da sauro ko abin da ya fi, kō ya kasa sauro, to, akwai hikima a cikin halittarsa, wadda zā ta jāwo hankalin mai hankali ga īmāni da Allah sabōda ita.

(2) Ya daidaita, watau Yā yi nufi; "sa'an nan" yanā amfānar da jēranta aiki bā jerantar nufi ba, dōmin sifōfin Allah dukansu, bā fāraru ba ne.

kuma⁽¹⁾ muna tsarkakewa gare Ka” Ya ce: “Lalle ne Ni, Na san abin da ba ku sani ba.”

31. Kuma Ya sanar da Ādam sūnāye dukansu, sa'an nan kuma ya gitta su a kan malā'iku, sa'an nan Ya ce: “Ku gaya Mini sūnāyen waġannan, idan kun kasance māsu gaskiya.”

32. Suka ce: “Tsarki ya tabbata a gare Ka! Bābu sani a gare mu fāce abin da Ka sanar da mu, lalle ne Kai, Kai ne Masani, Mai hikima.”

33. Ya ce: “Ya Ādam! Ka gaya musu sūnāyensu.” To, a lōkacin da ya gaya musu sūnāyensu, (Allah) Ya ce: “Ashe, ban ce muku⁽²⁾ ba, lalle Ni, Inā sane da gaibin sammai da ƙasa, kuma (Inā sane da) abin da kuke bayyanāwa da abin da kuka kasance kuna ɓōyewa?”

34. Kuma a lōkacin da Muka ce ga malā'iku: “Ku yi sujada ga Ādam,” sai suka yi sujada, fāce Ibilisa ya ƙi, kuma ya yi girman kai, kuma ya kasance daga kāfirai.

35. Kuma Muka ce: “Ya Ādam! Ka zauna, kai da mātarka a Al-janna, kuma ku ci daga gare ta, bisa waġāta, inda kuke so, kuma kada ku kusanci wannan itāciya, har ku kasance daga azzālumai.”

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَٰؤُلَاءِ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣١﴾

قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٣٢﴾

قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ
بِأَسْمَائِهِمْ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ إِنِّي آخِئْرُ
غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ
وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٣٣﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٤﴾

وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ
وَكُلَا مِنْهَا رَغَدًا حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا
هَٰذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٣٥﴾

(1) Malā'iku sun yi tambaya ne irin ta mai nēman ya rinjāyi mai jāyayya da shi ga nēman hālītaka a kan ƙasa. Sun san hālāyen jinn da bunn waġanda suka fāra zama a kan ƙasa suka yi ɓarna da zubar da jini.

(2) Wannan ƙissa ta nūna cēwa shūgabanci da ilmi ake yin sa, bā da yawan ibāda wadda mutum yake kēbanta da yin ta ba. Dōmin an nūna wa malā'iku fitar Ādam a kansu da ilmi, bā da ibāda ba. Kuma da wannan sifa zai zama Halīfa, kō dā Iblis bai fitar da shi ba, daga cikin Aljanna, zai fita ta wata banya dōmin zartar da hukuncin Allah.

36. Sai Shaidan ya talālābantar da su daga barinta, sai ya fitar da su daga abin da suka kasance a cikinsa. Kuma Muka ce: “Ku sauka, sāshenku, nā maƙiyi ga sāshe, kuma kuna da, a cikin ƙasa, matabbata da jin dādi zuwa ga wani lōkaci.”

37. Sai Ādam ya karɓi wasu kal-mōmi daga Ubangijinsa, sabōda haka Ya karɓi tūba a kansa. Lalle ne Shi, Shi ne Mai karɓar tūba, Mai jin ƙai.

38. Muka ce: “Ku sauka daga gare ta gabā ɗaya. To, imma lalle shiriya ta je muku daga gare Ni, to, wanda ya bi shiriya Ta, to, bābu tsōro a kansu, kuma bā su yin baƙin ciki.”

39. “Kuma waɗanda suka kā-firta, kuma suka ƙaryata game da āyoyinMu, waɗannan sū ne abōkan Wuta; sū a cikinta madawwama ne.”

40. Yā Banī Isrā'īla⁽¹⁾! ku tuna ni'imāTa, wadda Na ni'imta a kanku, kuma ku cika alkawariNa, In cika muku da alkawarinku. Kuma Ni, ku ji tsōroNa.

41. Kuma ku yi ĩmāni da abin da Na saukar, yana mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da ku, kuma kada ku kasance farkon kāfiri game da

فَأَلَمَّا أَسْبَغُوا فَانظُرْنَاهُمْ بِمَوَازِينٍ
وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي
الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٣٦﴾

فَتَلَقَىٰ آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ
إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٣٧﴾

فَلَمَّا أَهْبَطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَا أُتَيْتُمْ مِنْ
هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٩﴾

يَبْقَىٰ إِسْرَائِيلَ إِذْ كُرُوا فَعَقَىٰ آلَ فِرْعَوْنَ
عَلَيْهِمْ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أُوفِ بِعَهْدِكُمْ وَإِنِّي
فَأَرْهَبُونَ ﴿٤٠﴾

وَأَمَّا نُونُ إِيمَانَ أَنْزَلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا نَعَمُّكُمْ
وَلَا تُكْفِرُوا بِالْأُولَىٰ كَفَرِيكُمْ بِهِ وَلَا تَتَّبِعُوا

(1) Bāyan kiran mutāne gabā ɗaya zuwa ga addinin Musulunci, sai kuma ya kēbance Yahūdu da kira zuwa ga addinin, dōmin sun bambanta da sauran kāfiri, sabōda ilminsu ga gaskiyar Musulunci. Yā gabata cēwa jama'ar, kashi huɗu ce; mūminai, da kāfiran Lārabāwan da bā zā su musulunta ba, da munāfukai da Yahūdu. Ya kira Yahūdu da Bani Isrā'īla, dōmin Ya tunātar da su, cēwa anā kiransu ne zuwa ga addini irin na ubansu Ya'aƙūbu bāwan Allah.

shi. Kuma kada ku sayi 'yan kuɗi kaɗan da āyōyiNa. Kuma ku ji tsōrōNa, Nī Kadai.

42. Kuma kada ku lulluɓe gas-kiya da ƙarya, kuma ku ɓōye gas-kiya, alhāli kuwa kuna sane.

43. Kuma ku tsayar da salla; kuma ku bāyar da zakka; kuma ku yi rukū'i tāre da māsu yin rukū'i.

44. Shin, kuna umurnin mutāne da alhēri, kuma ku manta da kanku alhāli kuwa kuna karatun Littāfi? Shin, bā zā ku hankaɗta ba?

45. Kuma ku nēmi taimako da yin haƙuri, da salla: Kuma lalle ne ita, haƙīka, mai girma ce fāce fa a kan māsu tsōron Allah.

46. Waɗanda suka tabbata cēwa lalle ne su māsu haɗuwa ne da Ubangijinsu, kuma lalle ne sū zuwa gare Shi māsu kōmāwa ne.

47. Yā Banī Isrā'īla! Ku tuna ni'imāTa, wadda Na ni'imta a kanku, kuma lalle ne Ni, Na fifita ku a kan tālikai.

48. Kuma ku ji tsōron wani yini, (a cikinsa) rai bā ya waɗatar da wani rai da kōme, kuma bā a karɓar ceto daga gare shi, kuma bā a karɓar fansa daga gare shi, kuma ba su zama ana taimakon su ba.

49. Kuma a lōkacin da Muka tsittsīrar da ku daga mutanen Fir'au-na, suna taya muku mugunyar azā-ba, suna yayyanke ɗiyanku maza kuma suna rāyar da mātanku. Kuma a cikin wancan akwai jarra-bāwa mai girma daga Ubangijinku.

بِآيَاتِنَا تَسْمَأُ قَلِيلًا وَإِنِّي تَأْتِقُونَ ﴿١١﴾

وَلَا تَأْتِسُوا بِالْبَطْلِ وَالْبِطْلُ وَأَنْتُمْ وَأَنْتُمْ
تَعْمُونَ ﴿١٢﴾

وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿١٣﴾

* أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ أَنْفُسَكُمْ
وَأَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٤﴾

وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّوْرِ وَالصَّلَاةِ وَأَنْتُمْ الْكَاذِبُونَ
إِلَّا عَلَى الْخَاشِعِينَ ﴿١٥﴾

الَّذِينَ يَطَّلُونَ أَنْهَرَهُمْ مُلْتَقِيًا رَبِّهِمْ وَأَنْهَرَهُمْ إِلَيْهِ
رَاجِعُونَ ﴿١٦﴾

يَسْبِقِي إِسْرَائِيلَ يَلِ الذِّكْرِ وَأُتِمَّتِي إِلَى الْعَمَّتِ
عَلَيْكُمْ وَإِنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٧﴾

وَأَنْتُمْ أَنْتُمْ لَا تَجْعَلُونَ نَفْسًا عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا
وَلَا يَقْبَلُ مِنْهَا شَفَعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ
وَلَا هُمْ يُصْرُونَ ﴿١٨﴾

وَإِذْ جَعَلْنَا كُفْرًا مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ
يَسْمُونَ كُفْرًا سَوَاءَ الْعَذَابِ يَدْرِيحُونَ
أَنْبَاءَهُمْ كُفْرًا وَسَتَّحِيحُونَ سَاءَ كُفْرًا فِي ذَالِكُمْ
بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٩﴾

50. Kuma a lõkacin da Muka raba tēku sabōda ku, sai Muka tsirar da ku, kuma Muka nutsar da mutānen Fir'auna, alhāli kuwa kū, kuna kallo.

51. Kuma a lõkacin da Muka yi wa'adi ga Mūsa, dare arba'in, sa'an nan kuma kuka riƙi maraƙi daga bāyansa, alhāli kū, kuna māsu zālunci (da bauta masa).

52. Sa'an nan kuma Muka yāfe muku daga bāyan wancan, tsammāninku, kuna gōdēwa.

53. Kuma a lõkacin da Muka bai wa Mūsa Littāfi da Rarrabēwa, tsammāninku, kuna shiryuwa.

54. Kuma a lõkacin da Mūsa ya ce ga mutānensa: "Ya mutānena! Lalle ne ku, kun zālunci kanku game da riƙonku maraƙin, sai ku tūba zuwa ga Mahaliccinku, sai ku kashe kanku. Wancan ne mafi alhēri a gare ku a wurin Mahaliccinku. Sa'an nan Ya karbi tūba a kanku. Lalle ne Shi, Shi ne Mai karɓar tūba, Mai jin kai."

55. Kuma a lõkacin da kuka ce: "Ya Mūsa! Bā zā mu yi imāni ba dōminka, sai mun ga Allah bayyane," sabōda haka tsāwar nan ta kāmā ku, alhāli kuwa kuna kallo.

56. Sa'an nan kuma Muka tayar da ku daga bāyan mutuwaruku, tsammāninku, kuna gōdēwa.

57. Kuma Muka sanya girgije ya yi inuwa a kanku, kuma Muka saukar da darɓa da tantabaru a kanku: "Ku ci daga māsu dādin abin da Muka arzuta ku." Kuma ba

وَإِذْ قَرَّبْنَا بَعْضَ الْبَحْرِ فَأَنْجَيْتَنَا كُرْ وَأَعْرَفْنَا
عَالِ قُرْعَوْنَ وَأَنْشُرَ نَظْرُونَ ﴿٥٠﴾

وَإِذْ وَعَدْنَا مُوسَىٰ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ أَخَذْنَا
الْوَعْدَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْشُرَ ظِلْمُونَ ﴿٥١﴾

ثُمَّ عَقَوْنَا عَنكُم مِّن بَعْدِ ذَلِكَ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٥٢﴾

وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٣﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا
لَكُمْ بِالْحَيَاةِ وَالْمَوْتِ أَنْ تَحْبُوا بَعْدَ ذَلِكَ
بَارِبِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَلِكَ كُمُ
حَيْثُ لَكُمْ عِنْدَ بَارِبِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ
إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾

وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُؤْمِنُونَ لَنْ نُّؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَى
اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذْنَا كُمْ الصَّاعِقَةَ وَأَنْشُرَ
نَظْرُونَ ﴿٥٥﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا كُم مِّن بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾

وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْكُم
الْمَنَّاءَ وَالسَّلْوَٰتِ كَلِمَاتٍ مِّن طِينٍ مِّن
مَّاءٍ مَّا زَكَّيْتُمْ وَمَا ظَلَمْتُمْ وَلَا لَكُنْ كَمَا لَوَّ

su zālunce Mu ba, kuma amma kansu suka kasance suna zālunta.

58. Kuma a lōkacin da Muka ce: “Ku shiga wannan alƙarya. Sa'an nan ku ci daga gare ta, inda kuka so, bisa wadāta, kuma ku shiga kōfa kuna māsu tawālu'i, kuma ku ce: “Kāyar da zunubai” Mu gāfarta muku laifukanku, kuma za Mu fara wa māsu kyautatawa.

59. Sai waƙanda suka yi zālunci suka sāke magana watar wannan da aka ce musu, sabōda huka Muka saukar a kan waƙanda suka yi zālunci da azāba daga sama sabōda abin da suka kasance suna yi na fāsikanci.

60. Kuma a lōkacin da Mūsā ya nēmi shāyarwa domin mutānensa, Muka ce: “Ka dōki dūtsen da sandarka.” Sai marmaro gōma sha biyu suka buɓɓuga, haƙiƙa, kowaɗanne mutāne sun san wurin shansu. “Ku ci kuma ku sha daga arzikin Ubangijinka, kuma kada ku yi fasādi, a cikin ƙasa, kuna māsu barna.”

61. Kuma a lōkacin da kuka ce: “Ya Mūsā! Bā zā mu yi haƙuri ba a kan abinci guda. Sai ka rōƙa mana Ubangijinka, Ya fitar mana daga abin da ƙasa take tsirarwa daga ganyenta, da dumanta, da alka-marta, da wākenta, da albasarta.” Ya ce: “Kuna nēman musanya abin da yake mafi ƙasƙanci da wanda yake mafi alhēri? Ku sauka wani birni (daga cikin birane), dōmin lalle ne, kuna da abin da kuka rōƙa”. Kuma Muka dōka musu wulākanci da talauci. Kuma

أَنْفُسُهُمْ يَظُنُّونَ ﴿٥٧﴾

وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا
مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَادْخُلُوا الْبَابَ
سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَنْفِرُ لَكُمْ

حَطَّايِكُمْ وَسَيَرْيِدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ
لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنْ
السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾

وَإِذْ أَنْتَقَشَ لِمُوسَىٰ لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ
بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَا
عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنثَىٰ مِنْ بَنِي
كَوْنٍ وَأَشْرُبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْتَوُوا
الْأَرْضَ مَغْسِرِينَ ﴿٦٠﴾

وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نَصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامِهِ
وَإِجْرًا فَانزِلْنَا نَارًا نَكَاحُ يُخْرِجُ لَنَا مِمَّا
تُنْبِتُ الْأَرْضُ مِنْ بَقَائِهَا وَقَتْلِهَا
وَقَوْمِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصَلِهَا قَالَ
أَتَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَىٰ بِالَّذِي هُوَ
خَيْرٌ أَمْ يَطْلُوا أَهْطُوا مِصْرًا فَإِنَّ لَكُمْ مَا سَأَلْتُمْ
وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذَّلِيلَةُ وَالْمَسْكَنَةُ
وَيَبَاءَ وَبِعَضِبٍ مِنَ اللَّهِ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ
كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ

suka kōma da wani fushi daga Allah. Wancan sabōda lalle ne su, sun kasance suna kāfirta game da āyōyin Allah, kuma suna kashe annabāwa, bā da hakki ba. Wancan, sabōda sābawarsu ne, kuma sun kasance suna kētarewar haddi.

62. Lalle ne waƙanda suka yi īmāni, da waƙanda suka tūba⁽¹⁾, da Našāra da Makarkata, wanda ya yi īmāni da Allah da kuma Yinin Lāhira, kuma ya aikata aikin kwarai, to, suna da ijārarsu a wurin Ubangijinsu, kuma bābu tsōro a kansu, kuma ha su zama suna yin bakin ciki ba.

63. Kuma a lōkacin da Muka riki alkawarinku, kuma Muka ɗaukaka ɗūtse bisa gare ku: “Ku kāma abin da Muka bā ku da ƙarfi. Kuma ku ambaci abin da yake a cikinsa, tsammaninku, ku kare kanku.”

64. Sa'an nan kuma kuka jūya daga bāyan wancan, to, bā dōmin falalar Allah ba a kanku da rahamarSa, haƙīka, dā kun kasance daga māsu hasāra.

65. Kuma lalle ne, haƙīka, kun san waƙanda suka ketare haddi daga gare ku a cikin Asabar, sai Muka ce musu: “Ku kasance birai ƙasƙantattu.”

الَّذِينَ يَغْتَابُوا الْحَقَّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا
وَكَانُوا يَعْتَدُونَ ﴿٦٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّالِحِينَ
وَالصَّالِحِينَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٣﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ
الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ
وَأَذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٤﴾

ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ
عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٥﴾

وَلَقَدْ عَهِدْنَا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ لَا يُكْفِي السَّبِيحَ
فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِرِينَ ﴿٦٥﴾

(1) Waƙanda suka kōma; watau Yahūdu, daga maganar Mūsā, “Mun kōma gare Ka” Sura ta 7 aya ta 156, kuma Makarkata, jama'a ce daga Lārabāwa suka karkata daga addinin ubanninsu zuwa ga bauta wa malā'iku. A farkon Musulunci sunā cewa ga wanda ya musulunta, wai ya yi kamā da su.

66. Muka sanya ta (mas'alar) azāba, dōmin abin da yake a gaba gare ta, da abin da yake a bāyanta, kuma wa'azi ga māsu tafawa.

67. Kuma a lōkacin da Mūsā ya ce ga mutānensa: "Lalle ne, Allah Yana umurnin ku da ku yanka wata sāniya." Suka ce: "Shin, kana rikon mu ne da izgili?" Ya ce: "Ina nēman tsari ga Allah da in kasance daga jāhilai."

68. Suka ce: "Ka rōka mana Ubangijinka, Ya bayyana mana, mēce ce ita?" Ya ce: "Lalle ne Shi, Yana cewa: 'Lalle ne ita sāniya ce, bā tsōfuwa ba, kuma bā budurwa ba, tsattsaki ce a tsakānin wancan,' sai ku aikata abin da ake umurnin ku."

69. Suka ce: "Ka rōka mana Ubangijinka, Ya bayyana mana abin da yake launinta." Ya ce: "Lalle ne, Shi, Yana cewa: 'Ita wata sāniya ce fatsi, mai tsantsan launinta, tana faranta ran māsu kallo.'"

70. Suka ce: "Ka rōka mana Ubangijinka, Ya nūna mana abin da yake ita, lalle ne shānu suna yi mana kamā da jūna, kuma mū, idan Allah Yā so, haḳiḳa, māsu shiryuwa ne."

71. Ya ce: "Lalle ne Shi, Yana cewa: 'Ita wata sāniya ce, bā hō-rarra ba tana noman kasa, kuma bā ta shāyar da shūka, lāfiyayya ce, bābu wani sōfane a cikinta.'" Suka ce: "Yanzu kā zo da gaskiya." Sai suka yanka ta, kamar ba zā su aikata ba.

فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهَا

وَمَا خَلَقَهَا وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٦٦﴾

وَإِذ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ

أَنْ تَذْبَحُوا بَقْرَةً قَالُوا أَتَتَّخِذُ تَاهُرًا

قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ

الْجَاهِلِينَ ﴿٦٧﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ

يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ لَا قَرِصٌ وَلَا يَكْفُرُ

عَوْلًا بَيْنَ ذَلِكَ فَافْعَلُوا مَا تُؤْمَرُونَ ﴿٦٨﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْثُهَا قَالَ

إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ صَفْرَاءُ فَاقِعٌ لَوْثُهَا

تَسْرُ التَّطْرِبِ ﴿٦٩﴾

قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ إِذْ الْبَقْرَةُ

نَفَسَتْ عَلَيْهَا وَأَتَانَا إِنَّ مَشَاءَ اللَّهِ لَمُهْتَدُونَ ﴿٧٠﴾

قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقْرَةٌ لِّأَذْوَالِ نِيْرٍ لِّلْأَرْضِ

وَلَا تَسْفِي الْحُرَّتْ مَسَامَةً لَا شِيْءَ فِيهَا قَالُوا

أَلَنْ يَحْتَبِئَ بِالْحَقِّ قَدْ بَخَّوْهُمَا وَمَا كَادُوا

يَفْعَلُونَ ﴿٧١﴾

72. Kuma a lōkacin da kuka yi kisan kai, kuka dinga tunkuda wa jūna laifi a cikinsa⁽¹⁾, kuma Allah Mai fitar da abin da kuka kasance kuna bōyēwa ne.

73. Sai Muka ce: "Ku dōke shi da wani sāshenta." Kamar wancan ne Allah Yake rāyar da matattu, kuma Ya nūna muku āyōyinSa, tsammāninku, kuna hankalta.

74. Sa'an nan kuma zukātanku, suka kēkashē daga bāyan wancan. Sabōda haka suka zama kamar duwātsu ko mafi tsanani ga kēkashewa. Kuma lalle ne daga duwatsu, haḩīka, akwai abin da maremari suke buḩḩuga daga gare shi, kuma lalle ne daga gare su, haḩīka, akwai abin da yake tsat-tsāgēwa har ruwa ya fita daga gare shi, kuma lalle ne daga gare su, haḩīka, akwai abin da yake fādōwa dōmin tsōron Allah, kuma Allah bai zama Gāfili ba daga barin abin da kuke aikatāwa.

وَإِذْ قَاتَلْتُمُوهُمْ فَقَاتَلْتُمْ تَقْسًا فَادْرَأْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ
مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿٧٢﴾

فَقَاتَلْنَا أُسْرِيَهُمْ بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُخَيِّ اللَّهُ
الْمُؤْمِنِينَ وَيُرِيكَوَاتِيئِهِ أَلَمْ تَكُنْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٣﴾

تُرَقِصْتُمْ لَوْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ذَلِكَ فَعِي
كَالْحِجَارَةِ إِذَا سُقِطَتْ وَأَنَّ مِنَ الْحِجَارِ
لَمَاتَّعَجِرِ مِنْهُ أَلا تَهْتَفُونَ بِهَا لَمَّا سُقِ
فِي سُرْحٍ مِنْهُ أَلَمْ تَكُنْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٤﴾

(1) Asalin kissar, wani mutum ne mai arziki da yawa daga cikin Banī Isra'īla amma bā shi da magaji sai dan dan'uwansa. Sabōda ya yi gādo, sai ya kashe shi da dare, ya kuma dauke shi, ya aza shi a bākin kōfar wani mutum, a cikinsu. Da sāfiya ta wāye, sai suka tāshi dōmin su yi faḩa a tsakānin dangin wanda aka kashe da dangin wanda aka sāme shi a kōfarsu, sa'an nan suka haḩa ra'ayi ga su kai kāra ga Manzon Allah, Mūsā. Suka isa gare shi, suka bā shi lābārin. Sai ya ce musu: "Lalle ne, Allah Yā ce: 'Ku yanke wata sāniya.'" Dā sun yanke kōwace irin sāniya dā sai buḩātarsu ta biya musu, amma sai suka yi ta yin tambayōyi anā bā su amsa, kuma yana kāra yi musu wuya, har suka kai ga a sifanta musu sāniyar yāro mai dā'a ga uwarsa wadda aka ce, bā zā a sayar musu da ita ba sai da zināriya cike da fātarta kō daidai da nauyinta sau gōma. Bayan sun saye ta suka yanka ta sai Mūsā ya ce musu, su dōki wanda aka kashen nan da wani juzu'ī nāta. Suka dōke shi da fashinta kō harshenta, sai ya tashi ya ce: "Wani dan dan'uwāna, ya kashe ni." Sai suka kāma wanda ya yi kisar suka kashe shi. Tartibin Alḩur'ani ya yi ishāra da mas'alar tsaurin kan Banī Isra'īla da hikimar bin umurnin Allah, da ḩkon tāyar da matattu da gaskiyar wahayin annabāwa, da asiran da Allah Yake sanyāwa a cikin wasu abūbuwa dōmin su zama sanadi ga aukuwar wasu, da yadda Yake arzūta māsu yi Masa dā'a, da sauransu, duk a cikin kissa guda, ba da Yā ambaci tsārin asalinta ba. Tsarki yā tabbata ga Allah.

75. Shin fa, kuna tsammānin zā su yi īmāni sabōda ku, alhāli kuwa, hakīka, wata fungiya daga gare su sun kasance suna jin maganar Allah, sa'an nan kuma su karkatar da ita daga bāyan sun gāne ta, alhāli sū, suna sane?

76. Kuma idan sun haḩu da waḩanda suka yi īmāni sukan ce: "Mun yi īmāni," kuma idan sāshensu ya wōfinta zuwa ga sāshe, sukan ce: "Shin, kuna yi musu magana da abin da Allah Ya būḩa muku ne dōmin su yi muku hujja da shi a wurin Ubangijinku?" Shin fa, bā ku hankalta?

77. Shin, kuma bā su sanin cēwa lalle ne Allah Yana sanin abin da suke ḩōyēwa da abin da suke bayyanāwa?

78. Kuma daga cikinsu akwai ummiyyai, bā su da sanin Littāfi, fāce tātsūniyoyi, kuma sū bā kōme suke yi ba fāce suna yin zato.

79. To, bōne ya tabhata ga waḩanda suke rubūta littāfi da hannuwansu, sa'an nan kuma su ce wannan daga wurin Allah yake, dōmin su sayi kuḩi kaḩan da shi, san nan bone ya tabbata a gare su daga abin da hannayensu ke rubūtāwa, kuma bone ya tabbata a gare su daga abin da suke sanā'antāwa.

80. Kuma suka ce: "Wuta bā zā ta shāfe mu ba, fāce 'yan kwānuka řidāyayyu." Ka ce: "Ashe kun řiki wani alkawari a wurin Allah, sa'an nan Allah ba zai sāba wa alkawarinSa ba, ko kuwa kuna faḩin abin da ba ku sani ba bisa ga Allah?"

*أَفَلَمْ يَكْفُرُوا بِاللَّهِ وَقَد كَانُوا
يُرْسِلُونَ فِيهِمْ رَسُولًا مِّنْ
عِنْدِ اللَّهِ وَمَا كُنْتُمْ
بِعَالَمِينَ ﴿٧٥﴾

وَإِذَا قُلُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَتَيْنَاهُمُ
إِنَّمَا نَزَّلْنَا بِهِمُ الْمَقَالِدَ
الَّذِينَ يَنْتَظِرُونَ الْوَيْدِيَّةَ
أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٧٦﴾

أَوَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُرْسِلُونَ
وَمَا يُعْلِنُونَ ﴿٧٧﴾

وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ
إِلَّا أَمَانِينَ فَإِن مَّزَّوْا
يَلْبِطُونَ ﴿٧٨﴾

قَوْلِ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ
يُرْسِلُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لَيْسَ رَأْيَ
يَدِيهِمْ فَمَن قَالِ لِي لَيْسَ رَأْيَ
يَدِيهِمْ وَرَأْيَ اللَّهِ فَمَن قَالِ لِي كَيْسَبُونَ ﴿٧٩﴾

وَقَالُوا لَن نَّمسَسَنَّ النَّارَ إِلَّا آتِيَانَا
مَعْدُودَةً قُلْ أَتَحَدُّثُونَ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا
فَلَن يُخَلِّفَ اللَّهُ عَهْدَهُ وَهُوَ
عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾

81. Na'am! Wanda ya yi tsiwur-wurin mūgun abu, kuma laifinsa ya kēwaye shi, to, waɗannan su ne 'yan Wuta, sū a cikinta madawwama ne.

82. Kuma waɗanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan fwarai, waɗannan 'yan Aljanna ne, sū a cikinta madawwama ne.

83. Kuma a lōkacin da Muka karɓi alkawarin Banī Isrā'īla⁽¹⁾: Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah, kuma ga mahaifa ku kyautata, da mai zumunta da marāyu da mata-lauta, kuma ku faɗi magana mai kyau zuwa ga mutāne, kuma ku tsayar da salla, kuma ku bāyar da zakka, sa'an nan kuka jūya bāya, fāce kaɗan daga gare ku, alhāli kuwa kuna māsu bijirēwa.

84. Kuma a lōkacin da Muka riƙi alkawarinku; bā zā ku zubar da jininku ba, kuma bā zā ku fitar da kanku daga gidājenku ba; sa'an nan kuka tabbatar, alhāli kuwa kuna bāyar da shaida (a kanku).

85. Sa'an nan kuma, gā ku, yā waɗannan! Kuna kashe kanku, kuma kuna fitar da wani ɓangare daga gare ku daga gidājensu, kuna taimakon jūna a kansu da zunubi

بَلْ مِنْ كَسَبِ سَيِّئِهِ وَأَغْلَطَتْ بِهِ
حَاطِيَّتُهُ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٨٢﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ
لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ وَالْوَالِدِينَ إِحْسَانًا
وَرِزْقِي وَالْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ
وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ
وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا
مِّنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٨٣﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَآتِفِكُونَ دِمَاءَكُمْ
وَلَا تُخْرِجُونَ أَنفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ
أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تُشَاهِدُونَ ﴿٨٤﴾

ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنفُسَكُمْ
وَتُخْرِجُونَ فِرْيَاقًا مِّنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ
تُظَاهِرُونَ عَلَيْهِم بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ

(1) Tunātar da Banī Isrā'īla alkawurra gōma da Allah Yā yi da Mūsā a cikin Attaura a kansu. Na farko, bā zā su bauta wa kōwa ba fāce Allah. Na biyu kyautata wa iyāye da dangi da marāyu da matalauta. Na uku, faɗin magana mai kyau zuwa ga mutāne. Na huɗu, tsayar da salla. Na biyar, bāyar da zakka. Na shida, bā zā a kashe rai bābu hakki na shari'a ba. Na bakwai, bā zā a fitar da kōwa daga gidansa ba. Na takwas, bā zā a taimaki azzālumi a kan zāluncinsa ba. Na tara, idan abōkan gābā sun kāma wani daga cikinsu, su yi fansarsa. Na gōma, dā'a ga kōwane Manzon Allah wanda bai sābā wa Taurata ba ga akīda.

da zālunci, kuma idan kāmammu suka je muku, kuna fansarsu, alhāli kuwa shi fitar da su, abin da aka haramta muku ne. Shin fa, kuna imāni da sāshen Littāfin ne, kuma ku kāfirta da sāshe? To, mēne ne sakamakon wanda ke aikata wan-can daga gare ku fāce wulāfanci⁽¹⁾ a cikin rāyuwar dūniya? Kuma a Rānar Kiyāma ana mayar da su zuwa ga mafi tsananin azāba. Kuma Allah bai zama Mai gafala ba daga barin abin da kuke aikatāwa.

86. Waɗannan su ne waɗanda suka sayi rāyuwar dūniya da Lāhira, dōmin haka, bā zā a sauƙaƙa azāba ba daga kansu, kuma sū, bā a taimakonsu.

87. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun bai wa Mūsā Littāfi, kuma Mun biyar daga bāyansa da wasu man-zanni, kuma Muka bai wa Īsā ɗan Maryama hujjōji bayyanannu, kuma Muka ƙarfafa shi da Rūhi mai tsarki.⁽²⁾ Shin fa, kō da yausha wani manzo ya je muku tāre da abin da rāyukanku bā su so, sai ku kan-gara, wani ɓangare kun ƙaryata, kuma wani ɓangare kuna kashēwa?

88. Kuma suka ce: “Zukatanmu suna cikin rufi.” A’a, Allah Yā la’ane su, dōmin kafircinsu kaɗan ƙwarai suke yin imāni!

وَأَنْ يَأْتُواكُمْ أُسْرَىٰ فَهُمْ لَهُمْ وَهُمْ
مُحْرَمَةٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ أَفْئُتُونُونَ
بِغَضِّ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضِ
فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ مِنْكُمْ
إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ
يُرَدُّونَ إِلَىٰ أَشَدِّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٨٦﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا
بِالْآخِرَةِ فَلَا يَحْقُقُونَ عَنْهُمْ الْعَذَابَ
وَلَهُمْ بَصُرُونَ ﴿٨٧﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا
مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَإِذْ نَادَيْنَا عِيسَى ابْنَ
مَرْيَمَ النَّبِيَّ وَآتَيْنَاهُ رُوحَ الْقُدُسِ
أَفْكَرْنَا مَا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى
أَنْفُسُكُمْ أَتَسْتَكْبِرُونَ فَذُرِّي قَالُوا هَاتُوا
بِرْهَانًا فَتَتَّبَعُونَ ﴿٨٨﴾

وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ
بِكُفْرِهِمْ فَفَعَلْنَا مَا تَنْوِينُونَ ﴿٨٩﴾

(1) Aiki da sāshen wasu abūbuwa na addini da barin wasu kāfirci ne mai wajabta wulāfanci a kan Musulmi.

(2) Rūhul Kudus; watau ran tsarki kō rai mai tsarki, shi ne Jibirilu, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Ya zauna tāre da Īsā inda duk yake sunā tāre. Āyōyin da aka bai wa Īsā sū ne rāyar da matattu da warkar da kutāre da makāfi da marasa lafiya. Wannan ya sanya cēwa māsu da’awar bin sa suka fito da aikin maristan, watau asibiti.

89. Kuma a lōkacin da wani Lit-tāfi daga wurin Allah ya je musu, mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da su, alhāli kuwa sun kasance daga gabānin haka suna fātar taimako⁽¹⁾ da shi a kan waɗanda suka kāfirta. To, a lōkacin da abin da suka sani ya je musu, sai suka kāfirta da shi. Sabōda haka la'anar Allah ta tabata a kan kāfirai.

90. Tir da abin da suka sayi rāyukansu da shi; watau su kāfirta da abin da Allah Ya saukar sabōda zālunci,⁽²⁾ kada Allah Ya saukar da falalarSa a kan wanda Yake so daga bāyinSa. Sai suka kōmo da fushi game da wani fushi. Kuma ga kāfirai akwai azāba mai wulākan-tarwa.

91. Kuma idan aka ce musu: "Ku yi īmāni da abin da Allah Ya saukar." Sai su ce: "Muna īmāni da abin da aka saukar a gare mu," kuma suna kāfircēwa da abin da ke bāyansa, alhāli kuwa, shi ne gaskiyar (da suka sani) mai gaskatawa ga abin da yake tāre da su (na Attaura). Ka ce: "To, don me kuke kashe annabāwan Allah gabānin wannan, idan kun kasance māsu bāyar da gaskiya?"⁽³⁾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا مِنْ قَبْلُ
يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا
جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَقْنَاهُ اللَّهُ
عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٨٩﴾

يَسْمًا أَشْرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ أَنْ يَكْفُرُوا
بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِنِعْمَةٍ أَنْ يَنْزِلَ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ قَبْلَهُ
يَعْضِبُ عَلَى الْعُصْبِ وَالْكَافِرِينَ
عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٩٠﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا
نُؤْمِنُ بِمَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا وَنَكْفُرُ بِمَا
وَرَاءَهُ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقٌ لِمَا مَعَهُمْ قُلْ
فَلِمَ تَقْتُلُونَ أَنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلُ إِنْ
كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩١﴾

(1) Sunā cēwa idan Annabin ƙarshen zāmaninsa ya zo, zā su yāƙi kāfiran Lārabāwa da shi. Sunā zaton a cikinsu zai bullo. Sai ya fito a cikin Lārabāwan.

(2) Bisa ga zālunci, watau hāsada. Sun yi hāsadar Allah Ya saukar da abin da Yake so na falalarSa a kan wanda Yake so, shi ne Muhammadu, a cikin Lārabāwa.

(3) Waɗannan annabāwan da kuka kashe ko kuka ƙaryata a cikinku suke, kū ne aka saukar wa da abin da aka bā su, sabōda haka da'awarku ta cēwa kunā īmāni da abin da aka saukar muku ƙarya ce.

92. Kuma laile ne, haƙiƙa, Mūsā ya zo muku da hujjōji bayyanannu, sa'an nan kuka riƙi maraƙi⁽¹⁾ daga bāyansa, alhāli kuwa kuna māsu zālunci.

93. Kuma a lōkacin da Muka riƙi alkawarinku, kuma Muka ɗaukuka⁽²⁾ dūtse a bisa gare ku, (Muka ce:) "Ku riƙi abin da Muka kāwo muku da ƙarfi, kuma ku ji." Suka ce: "Mun ji kuma mun ƙi." Kuma aka zuba son maraƙin a cikin zukatansu sabōda kāfircinsu. Ka ce: "Tir da abin da īmāninku yake umurnin ku da shi, har idan kun kasance māsu īmāni!"

94. Ka ce: "Idan Gidan⁽³⁾ Lāhira ya kasance sabōda ku, a wurin Allah, kēbe bā da sauran mutāne ba, to, ku yi gūrin mutuwa, idan kun kasance māsu gaskiya."

95. Kuma bā zā su yi gūrinta ba har abada, sabōda abin da han-nayensu, suka gabatar. Kuma Allah Masani ne ga azzālumai.

96. Kuma lalle ne, zā ka sāme su mafiya kwadayin mutāne a kan rāyuwa, kuma sū ne mafiya

﴿وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَىٰ بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ أَخَذْتُمْ آلِهَتَكُمْ الْوَجِلَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ ﴿٩٢﴾﴾

﴿وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَأَسْمِعُوا قُلُوبًا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأَنْشُرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْوَجِلَ بِكُفْرِهِمْ قُلْ بِئْسَمَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ إِيمَانُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٩٣﴾﴾

﴿قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمْ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾﴾

﴿وَلَنْ يَسْمَعُوهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْتُمْ أَيْدِيَهُمْ وَأَلَّهَ عَلَيْهِمُ بِالظَّالِمِينَ ﴿٩٥﴾﴾

﴿وَلَتَجِدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسِ عَلَى حَيَاتِهِمْ مِنَ الَّذِينَ أُشْرِكُوا بِوُدِّ أَحَدِهِمْ لَوْ يَعْلَمُونَ الْآلِفَ﴾

(1) Riƙo a nan ma'anarsa bauta wa; watau kōmāwa ga maraƙi da ibāda, ku bar Allah, bāyan Musa ya nuna muku āyōyin Allah, yana ƙāra ƙaryata maganarku, ta cewa kunā yin īmāni da abin da aka saukar muku kawai. Dā kunā yin īmāni da abin da aka saukar muku, dā wadannan abubuwa ba su auku ba daga gare ku.

(2) A lōkacin da aka bā su Taurata sai suka ƙi aiki da ita, sai da aka ɓambari dutse aka ɗaukaka shi sama a kansu, idan ba su yi aiki da ita ba ya fādā a kansu. Sai suka karɓa, sa'an nan daga bāya kuma suka warware dōmin haka Ya ce: "Suka ce: 'Mun jiya kuma mun fiya.'" Hāsali dai Yahūdu sun ƙi aiki da Littāfinsu, Attaura.

(3) Ya shiga bāyanin rūɗuwar Yahūdu, da alfahari da iyāye, ya sanyā su har suka gina ransu, cewa sū ne mafifitan mutāne a wurin Allah.

kwadafayin rāyuwa daga waƙanda suka yi shirka. Dayansu yana son dā zā a rāyar da shi shēkara dubu, kuma bā ya zama mai nīsantar da shi daga azāba dōmin an rāyar da shi. Kuma Allah, Mai gani ne ga abin da suke aikatāwa.

97. Ka ce: Wanda ya⁽¹⁾ kasance maƙiyi ga Jibirīlu, to, lalle ne shi ya saukar da shi a kan zūciyarka da izinin Allah, yana mai gaskatāwa ga abin da yake gaba gare shi, kuma da shiriya da bishāra ga mūminai.

98. Wanda ya kasance maƙiyi ga Allah da malā'ikunSa da manzan-ninSa, da Jibirīla da Mikā'ila, to, lalle ne, Allah Maƙiyi ne ga kāfirai.

99. Kuma lalle ne, haƙīka, Mun saukar, zuwa gare ka, āyōyi bayyanannu, kuma ba wanda yake kāfirta da su fāce fāsiƙai⁽²⁾.

100. Shin, kuma a kō da yausha suka kulla wani alkawari, sai wani ɓangare daga gare su ya yi jīfa da shi? Ā'a, mafi yawansu bā su yin imāni.

101. Kuma a lōkacin da wani manzo (Muhammadu) daga wurin Allah ya je musu, mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da su, sai wani ɓangare daga waƙanda aka bai wa

سَتَرَهُمَا هُوَ يُخْرِجُهُ مِنَ الْعَذَابِ
أَن يُعَمَّرَ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿٩٧﴾

قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ
نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا
بَيْنَ يَدَيْهِ وَهُدًى وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٩٨﴾

مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ
وَرُسُلِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ
عَدُوٌّ لِلْكَافِرِينَ ﴿٩٩﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ
وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ ﴿١٠٠﴾

أَوْ كَلَّمَا عَاهَدُوا عَاهِدًا نَبَذَهُمْ قِرْقَبًا
مُتَمَرِّدِينَ لَا يَأْمَنُونَ ﴿١٠١﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ
لِمَا مَعَهُمْ نَبَذَ قِرْقَبًا مِنَ الَّذِينَ
أَوْفُوا بِالْكِتَابِ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ

(1) Mai ƙin gaskiya kullum yana nēman daƙilin da zai kāma ya zama wani uzuri a gare shi wajen ƙin aiki da gaskiyar. Yahūdu sunā cewa bā su son Jibirila dōmin shi ne ake aikōwa da azāba, yā halakar da Ādāwa da Samūdāwa da mutānen Lūdu, sunā nufin su ƙi abin da ya kāwo wa Annabi na Alƙur'āni.

(2) Wannan āya tana umurnin bin Alƙur'āni da aiki da shi kamar yadda āyōyin da ke bin ta suke hana barin aiki da shi dōmin a kōma ga son zūciya kamar sibiri da surkulle waƙanda yake bin su kāfirai ne.

Littāfi, suka yar da Littāfin (Alġur'ānin) Allah a bāyan bāyansu, kamar dai sū ba su sani ba.

102. Kuma suka bi abin da Shaidānu⁽¹⁾ ke karantawa a kan mulkin Sulaimānu, kuma Sulaimānu bai yi kāfirci ba, kuma Shaidānun, sū ne suka yi kāfirci, suna karantar da mutāne sihiri da abin da aka saukar da shi a kan malā'iku biyu a Bābila, Harūta da Mārūta. Kuma ba su sanar da kōwa ba fāce sun ce: "Mū fitina kawai ne, sabōda haka kada ka kāfirta." Suna nēman ilmin abin da suke rarrabēwa tsakānin mutum da mā-tarsa da shi daga gare su. Kuma su (māsu yin sihirin) ba su zama māsu cūtar da kōwa da shi ba, fāce da iznin Allah. Kuma suna nēman ilmin abin da yake cūtar da su, kuma bā ya amfaninsu. Kuma lalle ne, haġiġa, sun sani, tabbas, wanda ya

ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥١﴾

وَاتَّبَعُوا مَا تَتْلُوا الشَّيْطَانُ عَلَىٰ مَلَكِ
سُلَيْمَانَ ۖ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمَانُ وَلَا كَفَرَ
الشَّيْطَانُ ۖ كَفَرُوا يَعْلَمُونَ ۗ النَّاسُ
السَّاحِرُونَ وَمَا أُنزِلَ عَلَىٰ الْمَلَائِكَةِ مِّنْ سَائِلٍ
هَرُوتَ وَمَرْيُوتَ ۖ وَمَا يَعْزِمَانِ مِنْ أَحَدٍ
حَقًّا يَقُولَانِ إِلَّا تَمَانُّنَ ۖ فِتْنَةً فَلَا
تَعْلَمُونَ ۖ يَعْلَمُونَ ۖ وَنُهُمَا مَا يَقْرَأُونَ
بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَزَوْجِهِ ۖ وَمَا هُم
بِعِبَادٍ يَنْبَغِي بِهِمْ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ
وَيَعْلَمُونَ مَا يَبْضُرُهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ
وَلَقَدْ عَلِمُوا لَمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي
الْآخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ وَلَيْسَ مَا شَرَوْا بِهِ

(1) Shaidan shi ne dukan wanda ya san gaskiya kuma ya ši yin aiki da ita, mutum ne kō aljani. Sabōda haka a nan anā nufin miyagun malamai māsu šauke mutāne daga abin da Allah Ya saukar musu na addini zuwa ga abin da suke so dōmin su cūce su. Hanyar šauke mutāne daga addinin gaskiya ita ce a wajen jingina magana ga wani mutum sāšhi wanda aka yarda da shi a bāyan yā mutu kamar Sulaimanu, kō kuma a jingina ta ga wanda bā zā a iya tambayarsa ba kamar malā'iku. A wannan āyā an jingina asalin sihiri ga Sulaimānu aka ce da sihiri ya kai ga mulkinsa, kuma aka ce asalin sihirin nan ilmi ne daga Allah Ya saukar da shi ta kan wasu mala'iku biyu waɗanda suke a garin da ake ce wa Bābila a ġasar Iraġ, anā kiransu Hārūta da Mārūta waɗanda suke, kāfin su gaya wa mai nēman ilmin sihirin daga gare su abin da yake so, sai sun yi masa gargaɗi da cewa: "Kada ka yi kāfirci," sa'an nan su gaya masa abin da suke iya raba miji da māta da shi na sihiri. To, Allah Yā farkar da mu cewa Sulaimānu bai yi sihiri ba, dōmin yin sihiri kāfirci ne. Sū mālamani māsu faɗin haka, sū ne suka yi kāfirci. Mai aiki da sihiri bai cūtar kōwa sai da iznin Allah. Nēman saninsa cūta ne, bābu wani amfāni.

saye shi, bā ya da wani rabo a cikin Lāhira. Kuma tir da abin da suka sayar da rāyukansu da shi, dā sun kasance suna sani.

103. Kuma dā lalle ne sū, sun yi īmani, kuma sun yi tafawa, hakīka, dā sakamako daga wurin Allah shi ne mafi alhēri, dā sun kasance suna sani.

104. Yā kū waġanda suka yi īmāni! Kada ku ce: 'Rā'inā',⁽¹⁾ kuma ku ce: 'Jinkirtā manā', kuma ku saurara. Kuma kāfirai suna da azāba mai raġadi.

105. Waġanda suka kāfirta daga Ma'abuta Littāfi, bā su son a saukar da wani alhēri a kanku daga Ubangijinku, kuma mushirikai mā bā su so. Kuma Allah Yana kēban-cēwar wanda Yake so da raha-marSa. Kuma Allah Ma'abūcin falala mai girma ne.

106. Abin da Muka shāfe⁽²⁾ daga āya, ko kuwa Muka jinkirtar da ita, zā Mu zo da mafi alhēri daga gare ta ko kuwa misālinta. Ashe, ba ka sani ba, cēwa lalle ne, Allah a kan dukkan kōme Mai īkon yi ne?

107. Shin, ba ka sani ba, cēwa lalle ne Allah, Shī ne da mulkin

أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٥٢﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا وَأَتَقُوا لَمَثُوبَةَ مَنْ عِنْدَ
اللَّهِ خَيْرٌ لَّو كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٥٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقُولُوا رَحِمَنَا
وَقُولُوا أَنْظِرْنَا وَأَسْمِعُوا
وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥٤﴾

مَا يُوَدُّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ
الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ
عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِمَّنْ رَزَقَكُمْ وَاللَّهُ
يَخْتَصُ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ
ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٥٥﴾

* مَا تَسْتَخِفُّ مِنْ آيَةٍ أَوْ نَسِيهَا نَأْتِي بِخَيْرٍ
مِنْهَا أَوْ مِثْلَهَا أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٦﴾

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ

(1) "Rā'inā" magana ce mai ma'ana iri biyu; ta yabo da ta zāgi. Ta farko ita ce a lōkacin da Annabi ke karantar da Sahabbansa, sai su ce 'ra'inā' watau dākata mana har mu gane wannan; ta biyu ita ce 'rā'inā' watau yā rubaɓɓe! To, idan Sahabbai sun ce 'rā'inā' sunā nufin ma'anar farko, sai Yahūdu da mushirikai su jūya musu magana da ma'ana ta biyu.

(2) Wannan āya da abin da yake a bayanta sunā kōrēwar shubuhātu watau rikice-rikicen addini da ma'riyan addini suke sanyāwa a cikinsa, dōmin su sanya Musulmi a cikin shakka da rūḍu.

sammai da fasa, kuma bā ku da, baicin Allah, wani majibinci, kuma bā ku da wani mataimaki?

108. Kō kuna nufin ku tambayi Manzonku, kamar yadda aka tambayi Mūsā a gabānin haka? Kuma wanda ya musanya kāfirici da imāni, to, lalle ne yā face tsakar hanya.

109. Māsu yawa daga Ma'abuta Littāfi sunā ġurīn dā sun mayar da ku, daga bāyan imāninku, kāfirai, sabōda hāsada daga wurin rāyukansu, daga bayān gaskiya tā bayyana a gare su. To, ku yāfe, kuma ku kau da kai, sai Allah Yā zo da umurninSa. Lalle ne Allah, a kan dukkan kōme Mai ikon yi ne.

110. Kuma ku tsayar da salla, kuma ku bāyar da zakka. Kuma abin da kuka gabātar dōmin kanku daga alhēri, zā ku sāme shi a wurin Allah. Lalle ne Allah, ga abin da kuke aikatāwa Mai gani ne.

111. Kuma suka ce: "Bābu mai shiga Aljanna fāce waƙanda suka zama Yahūdu ko Nasāra." Waƙancan tātsūniyōyinsu ne. Ka ce: "Ku kāwo dalilinku, idan kun kasance māsu gaskiya."

112. Na'am! Wanda ya sallama fuskarsa ga Allah, alhāli kuwa yana mai kyautatāwa, to, yana da ijārarsa, a wurin Ubangijinsa, kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna baƙin ciki ba.

113. Kuma Yahūdāwa suka ce: "Nasāra ba su zamana a kan kōme ba," kuma Nasāra suka ce: "Yahūdāwa ba su zamana a kan kōme

وَالْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ
وَلَا نَصِيرٍ ﴿١٠٨﴾

أَمْ تَرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا
سَأَلَ مُوسَى مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَتَّبِعِ الْكُفْرَ
بِالْإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٠٩﴾

وَدَكْثِيرٍ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ رَدُّوهُنَّ
مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كَقَارِئًا حَسَدًا مِّنْ
عِنْدِ أَنْفُسِهِمْ مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ
فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرٍ مِّنْهُ إِنَّ اللَّهَ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١١٠﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
وَمَا تَقْدُمُوا لَأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَقَدُّوا
عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١١﴾

وَقَالُوا لَنْ نَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِنْ لَمْ نَكُنْ
هُودًا أَوْ نَصْرَىٰ تِلْكَ أَمَانِيُّهُمْ قُلْ هَاتُوا
بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١١٢﴾

بَلَىٰ مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ
أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١١٣﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصْرَىٰ عَلَىٰ شَيْءٍ
وَقَالَتِ النَّصْرَىٰ لَيْسَتِ الْيَهُودُ عَلَىٰ شَيْءٍ

ba,"⁽¹⁾ alhāli kuwa sū, suna karātun Littāfi. Kamar wancan ne wadanda ba su sani ba suka faɗa, kamar maganarsu, sabōda haka Allah ne ke yin hukunci a tsakāninsu a Rānar Kiyāma, a cikin abin da suka kasance suna sāba wa jūna a cikinsa.

114. Kuma wāne ne mafi zā-lunci⁽²⁾ daga wanda ya hana masal-lātan Allah, dōmin kada a ambaci sūnanSa a cikinsu, sai kuma ya yi aiki ga rushe su? Wadannan bā ya kasancewa a gare su su shigē su fāce suna māsu tsōro. Suna da, a cikin dūniya, wani wulāfanci, kuma suna da, a cikin Lāhira, azāba mai girma.

115. Kuma Allah ɗai yake da gabas da yamma, sabōda haka, inda duk aka jūyar da ku, to, a can fuskar Allah take. Lalle ne, Allah Mawadāci ne, Mai ilmi.

116. Kuma suka ce: "Allah Yā riḥi⁽³⁾ dā." Tsarki yā tabbata a gare Shi! A'a, Shi ne da abin da yake a

وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ فَاللَّهُ يَبْخَسُكُمْ يَوْمَ تَأْتِي سَاعَاتُ أُولَئِكَ فِي تَعْتَلِفٍ ﴿١١٤﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسْجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَى فِي خَرَابِهَا أُولَئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١٥﴾

وَاللَّهُ الْمَشْرِقِيُّ وَالْمَغْرِبِيُّ فَأَيْتَابُوا فَأُدْبِرَ وَجْهُهُ
اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١١٦﴾

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ وَوَلَدًا سُبْحَانَ اللَّهِ بَلْ لَدَّهُ
مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

(1) Mai gaskiya idan marasa gaskiya sun tāru sunā faɗa da shi, to, rashin jituwar tsakāninsu zai sanya Allah Ya kange shi daga sharrinsu, sū duka, kamar husumar da ke tsakānin Yahūdu da Nasāra da kuma tsakānin sū mushirikai, su duka māsu yāfi da Musulmi ne kuma māsu sāba wa jūnā ne wajen aḥīdōjinsu.

(2) Misālin sābāni tsakāninsu; Nasāra suka taimaki Bukht Nassara ga ɓata masal-lacin Baitil Maḥdis da jēfa mūshe da shāra a ciki, dōmin kin Yahūdu. Wannan kiyayya tā bayyana har a cikin takardar alkawari a tsakānin Nasāra da Halifa Umar bn Khattāb suka ce kada ya bar Yahūdu su shiga Baitil Maḥdis. Sabōda haka idan wasu sun hana ku isa ga masallacinku kō kuma suka jūyar da ku daga Alkibla, to, kada ku ji kōme, sun yi irin aikin danginsu. Gabas da yamma na Allah ɗai ne, duk inda aka jūyar da ku, to, a can yardar Allah take. A lōkacin Musulmi na dūbin baitil Maḥdis ga salla a bāyan hijira daga Makka, bā su son haka.

(3) Misāli na biyu Yahūdu na cēwa Uzairu ɗan Allah, kuma Nasāra sunā cēwa Isa ɗan Allah, Lārabāwa na cēwa mal'ā'iku 'ya'yan Allah. Wannan zai hana su jituwa har adāwarsu ga Musulmi ta yi tāširi.

cikin sammai da ƙasa, dukansu, a gare Shi, māsū ƙanƙan da kai ne.

117. Mai kyautata halittar sammai da ƙasa, kuma idan Ya hukunta wani al'amari, sai kawai Yā ce masa: "Kasance," sai ya yi ta kasancewa.

118. Kuma waƙanda bā su da sani suka ce: "Don me Allah bā Ya yi mana magana, ko wata āyā ta zo mana?"⁽¹⁾ Kamar wancan ne waƙanda suke a gabāninsu suka faɗa, kamar maganarsu. Zukātansu sun yi kamā da jūna. Lalle ne, Mun bayyana āyōyi ga mutāne māsū yin yaƙini.

119. Lalle ne, Mun aike ka da gaskiya, kana mai bāyar da bishāra, kuma mai gargadi, kuma bā zā a tambaye ka ba, game da abōkan Wuta.

120. Kuma Yahūdu bā zā su yarda da kōme daga gare ka ba, kuma Nasāra bā zā su yarda ba, sai kā bi irin akīdarsu. Ka ce: "Lalle ne, shiriyar Allah ita ce shiriya." Kuma lalle ne, idan ka bi son zūci-yōyinsu a bāyan abin da ya zo maka na ilmi, bā ka da, daga Allah, wani majibinci, kuma bābu wani matai-maki.

121. Waƙanda Muka bai wa Lit-tāfi suna karātunsa a kan hakkin karātunsa, waƙannan suna imāni da shi (Alƙur'ani). Kuma wanda ya kāfirta da shi, to, waƙannan sū ne māsū hasāra.

كُلُّ لَهُ قَلْبُوتٌ ﴿٣٧﴾

يَدِيحُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِذَا فَضَىٰ أَمْرًا
قِيَامًا يَقُولُ لَهُ مَكُنْ فَيَكُونُ ﴿٣٨﴾

وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُعَلِّمُنَا
اللَّهُ أَوْ تَأْتِينَا آيَةٌ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ مِثْلَ قَوْلِهِمْ تَشَبَهتْ قُلُوبُهُمْ
قَدْ بَيَّنَّا الْآيَاتِ لِلْقَوْمِ يَعْقِلُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا
وَلَا تُسْئَلُ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ ﴿٤٠﴾

وَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَىٰ حَتَّىٰ
تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنَّ هُدَىٰ اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ
وَلَيْنِ اتَّبَعَتْ أَهْوَاءَهُمْ لَفُتَّ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ
الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِن لَوْحٍ وَإِنِّي لَأَنصِيرُ ﴿٤١﴾

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الرِّيبَاتِ بِأَلْفِ رِيبَةٍ وَلَا يَمْنَنُ
أُولَئِكَ بِرُؤُوسِهِمْ وَمَن يَكْفُرْ يَدْعُهُمْ إِلَىٰ
هُم لِقَابِهِمْ ﴿٤٢﴾

(1) Misāli ne ga irin rikicin mushirikai ga addini kuma da yadda suka yi kamā da Yahūdu, waƙanda suka ce wa Mūsā: "Ka nūna mana Allah bayyane."

122. Yā Banī Isrā'īla! Ku⁽¹⁾ tuna ni'imaTa wadda Na ni'imtar da ita a kanku, kuma lalle ne Nī, Nā fifitā ku a kan tālikai.

123. Ku ji tsōron wari yini, (a cikinsa) wani rai bā ya tunkude wa wani rai kōme, kuma bā a karbar fansa daga gare shi, kuma wani cēto bā ya amfanin sa, kuma ba su zama ana taimakon su ba.

124. Kuma a lōkacin da Ubangi-jin Ibrāhīm Ya jarrabē shi da wasu kalmōmi, sai ya cika su. Ya ce: "Lalle ne Nī, Mai sanya ka shugaba dōmin mutāne ne." Ya ce: "Kuma daga zūriyata." Ya ce: "AlkawariNa bā zai sāmu azzālumai ba."

125. Kuma a lōkacin da Muka sanya 'Dākin ya zama makōma ga mutāne, da aminci, kuma ku riki wurin salla daga Makāmi Ibrāhīm, kuma Muka yi alkawari zuwa ga Ibrāhīm, da Ismā'ila da cēwa: "Ku tsarkake 'DākiNa dōmin māsu dawāfi da māsu lizimta da māsu rukū'i, māsu sujada."

126. Kuma a lōkacin da Ibrāhīm ya ce: "Yā Ubangi'jina! Ka sanya wannan gari amintacce, Ka arzūta mutānensa, daga 'ya'yan itācen, wanda ya yi imāni, daga gare su, da Allah da Ranar Lāhira." Allah Ya ce: "Wanda ya kāfirta ma Ina jiyar

يٰۤاَيُّهَا بَنِي إِسْرٰٓءِيْلَ اذْكُرُوْا نِعْمَتِيَ الَّتِي اٰتَيْتُكُمْ عَلٰٓيْكُمْ وَاَنۡىۤ اَفْضَلُ لَكُمْ عَلٰٓى الْعٰلَمِيْنَ ﴿١٢٢﴾

وَاتَّقُوا وَمَا لَا تُحٰرِبُوْا نَفْسَ عَنۡ نَّفْسٍ مِّثۡلًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا تَنۡفَعُهَا شَفَعَةٌ وَلَا هُمْ يُنۡصَرُوْنَ ﴿١٢٣﴾

* وَاِذۡ اٰتٰٓى اِبْرٰٓهِيْمَ رُبُّهُۥ بَيۡكَمَتٍ فَاتَمَمَنَّ ﴿١٢٤﴾
قَالَ اِنِّىۤ اٰتٰٓىكَ لِلنَّاسِ اِمَامًا قَالَ وَاِنۡ دُرِّيۤتۡىۤ قَالَ لَا يَبۡتٰلُ عَهۡدِىۤ اِلَّا الظَّٰلِمِيْنَ ﴿١٢٥﴾

وَاِذۡ جَعَلۡنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِّلنَّاسِ وَاَمۡنًا وَاَتَّخِذُوْا مِنْ مَّقَامِ اِبْرٰٓهِيْمَ مُصَلِّىًۡ وَعِہۡدَتَاۤ اِلٰہِ اِبْرٰٓهِيْمَ ﴿١٢٦﴾
فَاَسۡتَجِیۡلُ اَنۡ طَهِّرَ الْبَيْتَ لِلنَّاسِ یٰۤاَبۡرٰٓهِيْمَ
وَالعٰکِفِیۡنَ وَالرَّکِیۡمَ الْجُوۡدِ ﴿١٢٧﴾

وَاِذۡ قَالَ اِبْرٰٓهِيْمُ رَبِّ اجْعَلۡ لِّىۤ ذٰلِكَ اٰیٰتًا وَاِنۡمِنَّا وَاِذۡ رَفِیۡ
اٰهۡلَهُۥ مِنَ النَّعۡرٰتِ مَنۡ اٰمَنَ مِنْهُمۡ بِاللّٰهِ وَالنُّوۡرِ
الْاٰخِرِ قَالَ وَاِنۡ كَفَرۡتَ فَاَمۡتِعۡهُۥ قَلِيۡلًا نُّزۡلۡمَطۡرُهُۥ

(1) Kira na karshe zuwa ga Yahūdu dōmin shiga Musulunci. An biyar da gargadi gare su da tunatar da su cewa wannan addinin fa, shi ne addimin kankansu Ibrāhīm, dōmin kada su fadare daga addinin ubanninsu na kwarai. Kuma suna da labarin ginin 'Dakin Ka'aba da addu'ar da Ibrahim ya yi a lōkacin, wadda ta fansa zuwan annabi daga cikin zuriyar Isamā'ila a Makka, watau Fārāna.

da shi dāḩī kaḩan, sa'an nan kuma Ina ũlastā shi zuwa ga azābar Wuta. Kuma makōmar, ta mūnana."

127. Kuma a lōkacin da Ibrāhīm yake ḩaukaka harsāshin gini ga Dākin, da Ismā'īla (suna cēwa:) "Yā Ubangijinmu! Ka karḩa daga gare mu, lalle ne Kai, Kai ne Mai ji, Mai sani.

128. "Ya Ubangijinmu! Ka sanyā mu, mu biyu, waḩanda suka sallama (al'amari) gare Ka, kuma daga zuriyarmu (Ka sanya) al'umma mai sallamāwa zuwa gare Ka, kuma Ka nūna mana wurāren ibādar hajjinmu, kuma Ka karḩi tūba a kanmu. Lalle ne Kai, Kai ne Mai karḩar tūba, Mai rahama.

129. "Yā Ubangijinmu! Ka aiko, a cikinsu, wani manzo⁽¹⁾ daga gare su, yana karanta musu āyō-yinKa, kuma yana karantar da su Littāfin⁽²⁾ da hikimar, kuma yana tsarkake su. Lalle ne Kai, Kai ne Mabuwāyi Mai hikima."

130. Kuma wāne ne yake gudu daga aḩidar Ibrāhīm, fāce wanda ya jāhilta ga ransa? Kuma lalle ne, haḩīka, Mun zābe shi, a cikin dūniya, kuma lalle ne shi, a cikin Lāhira, haḩīka, yana daga sālihai.

131. A lōkacin da Ubangijinsa Ya ce masa: "Ka sallama," ya ce: "Nā sallama ga Ubangijin tāli-kai."

إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ وَيَسْ أَلْمُصِيبُ ﴿٣١﴾

وَأَذَىٰ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمَ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ
وَأَسْمِعِيلَ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٢﴾

رَبَّنَا وَأَجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِن ذُرِّيَّتِنَا
أُمَّةً مُّسْلِمَةً لَّكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا
إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٣٣﴾

رَبَّنَا وَأَبْنِتْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ
آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣٤﴾

وَمَنْ يَرْغَبْ عَنِ مِلَّةِ إِبْرَاهِيمَ الْأَمْنِ سَفَاةً
نَفْسَهُ، وَقَدْ أَرْضَقَطَفَتَهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
فِي الْآخِرَةِ لِمَنِ الصَّلَاحِينَ ﴿٣٥﴾

إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ وَأَسْمِعْ قَالَ أُسْمِعْتُ رَبِّي
الْعَلِيمِ ﴿٣٦﴾

(1) Addu'ar, an karḩa, ta aiko Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi.

(2) Littāfin — ya bayyana cēwa Alkur'ani ne, dōmin bābu wani, sai shi. Hikima kuwa ita ce shari'un da ke a cikinsa. Ya tsarkake su daga daudar shirki idan sun bī shi.

132. Kuma Ibrāhīm ya yi wasiyya da ita ga dīyansa, kuma Yā' aḩūbu (ya yi wasiyya, suka ce:) "Yā dīyāna! Lalle ne, Allah Ya zābā muku addini, don haka, kada ku mutu, lalle, fāce kuna Musulmi."

133. Ko kun ⁽¹⁾ kasance halarce a lōkacin da mutuwa ta halarci Yā'a-ḩūbu, a lōkacin da ya ce wa dīyansa: "Mēne ne zā ku bauta wa daga bāyāna?" Suka ce: "Muna bauta wa Abin bautawarka kuma Abin bautawar ubanninka Ibrāhīm da Ismā'īla da Is'hāka, Ubangiji Guda, kuma mu a gare Shi māsu sallamāwa ne."

134. Waccan, wata al'umma ce, ta riga ta shige, tana da abin da ta sanā'anta, kuma kuna da abin da kuka sanā'anta. Kuma bā zā a tambaye ku ba daga abin da suka kasance suna aikatāwa.

135. Kuma suka ce: "Ku kasance ⁽²⁾ Yahūdāwa ko Nasāra, kwā shiryu." Ka ce: "A'a, aḩidar Ibrāhīm dai, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsu shirki ba."

136. Ku ⁽³⁾ ce: "Mun yi īmāni da Allah, da abin da aka saukar zuwa gare mu, da abin da aka saukar

وَوَصَّوْا بِهَا إِبْرَاهِيمَ بَيْنَهُ وَيَعْقُوبَ يَبْنَؤَ
إِنَّ اللَّهَ أَصْطَفَى لَكُمْ الَّذِينَ فَلَاتَمُؤْنُونَ
إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾

أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ
إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنْ بَعْدِي
قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَاللَّهُ أَبَاكَ إِبْرَاهِيمَ
وَأِسْمَاعِيلَ وَأَسْحَقَ إِلَهُهَا وَجِدَا وَتَمَعْنَا لَهُ
مُسْلِمُونَ ﴿١٣٦﴾

بِكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلكُمْ
مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْئَلُونَ عَمَّا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٣٦﴾

وَقَالُوا كُونُوا هُودًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ
بَلْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ
الْمُشْرِكِينَ ﴿١٣٦﴾

قُلْ أَوْءَامَتُوا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْتَا وَمَا أُنزِلَ
إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَأَسْمَاعِيلَ وَأَسْحَقَ وَيَعْقُوبَ

(1) Lamīrin Yahūdāwan Madīna ne na zāmanin Annabi, waḩanda ake kira zuwa ga Musulunci anā tunātar da su abin da kakansu Isrā'īla ya yi wasiyya da shi zuwa ga dīyansa, kāfin ya mutu; watau wannan aḩīda da ake kiran su yanzu zuwa gare ta.

(2) Yahūdu suka ce: "Ku kasance Yahūdawa ku shiryu," Nasara suka ce: "Ku kasance Nasāra ku shiryu". Allah Ya nūna addinin Yahūdu da na Nasāra yā sābā wa abin da suke yi, su duka biyu, kuma yā sābā wa na mushirikai.

(3) Musulmi ake yi wa umurni.

zuwa ga Ibrāhīm da Ismā'īla da Is'hāfa da Ya'afūbu da Jīkōki, da abin da aka bai wa Mūsā da Īsā, da abin da aka bai wa annabāwa daga Ubangijinsu, bā mu rarrabēwa a tsakānin kōwa daga gare su, kuma mū, a gare Shi, māsu sallamawa ne."

137. To, idan sun yi ĩmāni⁽¹⁾ da misālin abin da kuka yi ĩmāni da shi, to, lalle .ne sun shiryu, kuma idan sun jūya bāya, to, suna a cikin sābāni kawai, sabōda haka, Allah zai isar maka a gare su, kuma Shī ne Mai ji, Masani.

138. Rinin Allah! Kuma wāne ne mafi kyau ga rini daga Allah? Kuma mū, a gare Shi, māsu baut-āwa ne.

139. Ka ce: Shin kuna jāyayyar hujja ne da mu a cikin al'amarin Allah, alhāli kuwa Shi ne Ubangi-jinmu kuma Ubangijinku, kuma muna da ayyukanmu, kuma kuna da ayyukanku, kuma mū, a gare Shi, māsu tsarkakēwa ne?

140. Ko kuna cēwa: Lalle ne, Ibrāhīm da Ismā'īla da Is'hāfa da Ya'afūbu da Jīkōki, sun kasance Yahūdāwa kō kuwa Nasāra? Ka ce: Shin, kū ne kuke mafi sani, kō Allah? Kuma wāne ne ya zama mafi zālunci daga wanda ya δōye shaida a wurinsa daga Allah? Kuma Allah hai zama Mai gafala ba daga abin da kuke aikatāwa!

وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى
وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ
بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٣٧﴾

فَإِنْ ءَامَنُوا بِمِثْلِ مَا ءَامَنَ بِهِمْ فَقَدْ
أَهْتَدُوا وَآثَابُ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقِ
مَسِيحِكُمْ ءَهُرُ اللَّهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣٨﴾

صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ
صِبْغَةً وَنَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ ﴿١٣٩﴾

قُلْ أَتُحِبُّونَنِي فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّكُمْ
وَلَكُمْ ءَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ عَنْكُمْ وَنَحْنُ لَهُ
مُخْلِصُونَ ﴿١٤٠﴾

أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ
وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا
هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ ءَأَنْتُمْ أَعْلَمُ بِمَا اللَّهُ
وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَتَبَ شَهَادَةً عِنْدَهُ
مِنَ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾

(1) ĩmāni irin na Musulmi shi ne rinin Allah watau baptisma.

141. Waccan, wata al'umma ce, tā riga ta shige, suna da abin da suka sanā'anta, kuma kuna da abin da kuka sanā'anta, kuma bā a tam-bayar ku daga abin da suka kasance suna aikatāwa.

142. Wāwāye daga mutāne zā su ce: Mēne ne ya jūyar da su daga al'kiblar su wadda suka kasance a kanta? Ka ce: Allah 'Dai ne Yake da gabas da yamma, Yana shiryar da wanda Yake so zuwa ga hanya madaidaiciya.

143. Kuma kamar wancan, Muka sanya ku al'umma matsakaiciya⁽¹⁾ dōmin ku kasance māsu bāyar da shaida a kan mutāne. Kuma Manzo ya kasance mai shaida a kanku. Kuma ba Mu sanya Al'kibla⁽²⁾ wadda ka kasance a kanta ba, fāce dōmin Mu sanya wanda yake biyar Manzo daga wanda yake jūyāwa a kan dugadugansa. Kuma lalle ne, tā kasance, haḩīka, mai girma, sai a kan wadanda Allah Ya shiryar. Kuma ba ya yiwuwa ga Allah Ya tōzartar da imāninku.⁽³⁾ Lalle ne, Allah, ga mutāne, haḩīka, Mai tausayi ne, Mai jin ƙai.

ذٰلِكَ اُمَّةٌ مَّقَدَحَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ
وَلَكُمْ مَّا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ
عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤١﴾

* سَيَقُولُ الشُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا وَلَّيْتُمْ
عَنْ قِبَلِهِمُ الَّذِي كَانُوا عَلَيْهِمُ اٰمِلِيْنَ
لِللّٰهِ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ
يَهْدِي مَنْ يَّشَاءُ اِلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿١٤٢﴾

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ اُمَّةٍ وَّسَطًا
لِّيَكُوْنُوْا اَشْهَادًا عَلٰى النَّاسِ وَيَكُوْنُ الرَّسُوْلُ
عَلَيْهِمْ شَهِيدًا وَّمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي
كُنْتَ عَلَيْهِمْ اِلَّا لِيَتَعْلَمُوْا مَنِ يَّبْتَغِ
رِسُوْلًا مِّنْ يَّسْتَلِبُ عَلٰى عَقِبَيْهِ وَاِنْ كَانَتْ
لِكُبْرًا اِلَّا عَلٰى الَّذِيْنَ هَدٰى اللّٰهُ وَّمَا كَانَ
اللّٰهُ لِيُضَيِّعَ اٰيْمٰنَكُمْ اِنَّ اللّٰهَ
بِالنَّاسِ لَرُوْفٌ رَّحِيْمٌ ﴿١٤٣﴾

(1) Āḩilai, kō matsakaita ga kōme, bābu zurēwa, bābu kāsawa ga addini da rāyuwa da sauran mu'āmalōli duka.

(2) A lōkacin da Annabi ya yi hijira zuwa Madīna, alhāli a cikin mutānenta akwai Yahūdu Allah Ya umurce shi da ya fuskanci Baitil Maḩdis. Sai Yahūdu suka ji dāḩi. Sai Manzon Allah ya fuskance ta wata gōma sha wani abu kuma Manzon Allah ya kasance yana son Al'kiblar Ibrāhīm kamar yadda ya gabata ga āyā ta 115. Kuma ya kasance yana addu'a yanā dūbi zuwa ga sama, har Allah Ya saukar da hukuncin jūyāwa zuwa gare ta.

(3) Īmāninku watau sallarku da kuka yi wajen Baitil Maḩdis, dōmin kun yi ta ne a kan umurnin Allah da Īmāni da Shi.

144. Lalle ne, Muna ganin jujjū-yāwar fuskarka a cikin sama. To, lalle ne, Mu jūyar da kai ga Alkibla wadda kake yardā da ita. Sai ka jūyar da fuskarka wajen Masallāci Tsararre, kuma inda duk kuka kasance, to, ku jūyar da fuskōkinku jiharsa. Kuma lalle ne wadanda aka bai wa Littāfi, haḩiḩa, su, sunā sanin lalle ne, shī ne gaskiya daga Ubangijinka. Kuma Allah bai zama Mai gafala ba daga abin da suke aikatāwa.

145. Kuma haḩiḩa, idan ka je wa wadanda aka bai wa Littāfi da dukan āyā, bā zā su bi Alkiblarka ba, kuma kai ba ka zama mai bin Alkiblarsu ba, kuma sāsḩensu bā mai bin Alkiblar⁽¹⁾ sāsḩe ba ne. Kuma haḩiḩa, idan ka bi son zūci-yōyinsu daga bāyan abin da ya zo maka daga ilmi, lalle ne kai, sa'an nan, haḩiḩa, azzālumi kake.

146. Wadanda Muka bā su Littāfi, suna saninsa kamar yadda suke sanin diyansu. Kuma lalle ne wani ḩangare daga gare su, haḩiḩa, suna ḩōyēwar gaskiya alhāli kuwa sū, suna sane.

قَدَرْنَا تَقَابُ وَجْهَكَ فِي السَّمَاوَاتِ لَوْلَا نَسْتَكُ
قِبْلَةً تَرْضَاهَا قَوْلٌ وَجْهَكَ شَطْرَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا
وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ ۗ وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ ۗ
وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٤﴾

وَلَيْنِ أَتَيْتِ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ
آيَةٍ مَا تَبِعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَنْتَ بِتَابِعٍ
قِبْلَتَهُمْ وَمَا بَعْضُهُمْ بِتَابِعٍ قِبْلَةَ بَعْضٍ
وَلَيْنِ أَتَيْتِ أَهْرَآةَ هُدًى مِّنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ
مِنَ الْعِلْمِ لَأَنْكَرَ إِذَا لَيَّتِ الظَّالِمِينَ ﴿١٤٥﴾

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَهُ كَمَا
يَعْرِفُونَ آبَاءَهُمْ وَإِنِ فَرِيقًا مِنْهُمْ
لَيَكْفُرُونَ بِالْحَقِّ وَهُمْ يَعْمَلُونَ ﴿١٤٦﴾

(1) Alkiblar Yahūdu ita ce falalen dūtsen da ke Baitil Maḩdis. Kuma ita ce Alkiblar Nasāra a zāmanin Īsā. A bāyansa Alkiblarsu ta kōma ga mafitar rānā, da ḩāgensu sabōda St. Paul kō Bulis el Kissi, ya ce musu bāyan an ḩauke Īsa cēwa: "Nā haḩu da Īsā yā ce mini lalle ne ranā tauraro ne wanda yake inā son sa. Yanā kai gaisuwa ta cikin kōwane yini sabōda haka ka umurci mutānena, su fuskanta zuwa gare ta." Da haka ya karkatar da su daga alKiblarsu. Kuma inā zaton haka abin yake ga girmamāwar Lahadi maimakon Asabar dōmin Rūmāwa, ranā suke bauta wa a rānar Lahadi, wannan kuwa shi ne ma'anar "Sunday" da Tūrancin, watau 'yinin rānā.'

147. Gaskiya daga Ubangi-jinka ⁽¹⁾ take, sabōda haka; lalle kada ka kasance daga māsu shakka.

148. Kuma kōwane ɓangare yana da alġibla wadda yake shi mai fuskantar ta ne. Sai ku yi tsēre zuwa ga ayyukan alhēri, inda kuka kasance duka, Allah zai zo da ku gabā daya. Lalle ne Allah, a kan kōme, Mai ġkon yi ne.

149. Kuma daga inda ka fita, to, sai ka jūyar da fuskarka a wajen Masallāci Tsararre, kuma lalle, tabbas, shi ne gaskiya daga Ubangijinka. Kuma Allah bai zama Mai gafala ba daga abin da kuke aikatāwa.

150. Kuma daga inda ka fita, to, ka jūyar da fuskarka a wajen Masallāci Tsararre, kuma inda kuke duka, to, ku jūyar da fuskōkinku a wajensa, dōmin kada wata hujja ta kasance ga mutāne a kanku, fāce wadanda suka yi zālunci daga gare su. Sabōda haka kada ku ji tsōronsu, kuma ku ji tsōrōNa, kuma dōmin In cika ni'imaTa a kanku, kuma tsammāninku zā ku shiryu.

151. Kamar ⁽²⁾ yadda Muka aika Manzo a cikinku, daga gare ku,

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكْفُرْنَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٧﴾

وَلِكُلِّ وُجْهَةٍ هُومٌ لَهَا فَاتَّصِقُوا
الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا كَفَرُوا يَاتِ بِكُمْ اللَّهُ جَمِيعًا
إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٤٨﴾

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَوَلِّهُ اللَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
وَمَا لِلَّهِ يَعْطِفُ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٤٩﴾

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُّوا
وُجُوهَكُمْ شَطْرَهُ فَلَا يُكُونَنَّ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ
حُجَّةٌ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَحْزَنُوا
وَأَحْسِنُوا وَلَا تَتَّبِعُوا مَنِّي عَلَى كُرْهٍ وَتَعْلَمُوا
تَهْتَدُونَ ﴿١٥٠﴾

كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُوا

(1) Jūyāwar alġibla abu ne na gaskiya daga Allah dōmin rarrashin wanda Allah bai yi nufi da tsīrarsa ba ya fāre. Bāyan rarrashi sai yankēwa, wannan shi ne matakin farko da Musulmi suka fara tsiraita da shi daga maġiyansu bayyane. Yanzu kuma Musulmi sun zama dabam.

(2) Jūyar da alġibla da yankēwa daga dukan kāfirai da hani daga tsōronsu, kuma Allah Ya farkar da Musulmi ga ni'imōmin da Ya yi musu game da aiko Annabi daga gare su, zuwa gare su, a cikinsu, dōmin ya tsarkake su, bayyane da ɓoye, daga dukan fūrar kāfirai. Wannan ya nūna cēwa sai an yi rarrashin mutāne wajen kira zuwa ga addini da kōwace hanya mai yiwuwa. Bāyan haka a yanke wa wanda ya fi bin gaskiya bayyane, kuma kada a ji tsōronsa. Kuma aka umurce su da fuskanta zuwa ga Allah kawai da tunāwa gare Shi da gōdiya, da nisantar kāfirai.

yana karanta āyōyinMu a gare ku kuma yana tsarkake ku, kuma yana sanar da ku Littāfi da hikima, kuma yana sanar da ku abin da ba ku kasance kuna sani ba.

152. Sabōda haka ku tuna Ni, In tunā ku, kuma ku yi gōdiya gare Ni, kuma kada ku butulce Mini.

153. Ya ku waḍanda⁽¹⁾ suka yi īmāni! Ku nēmi taimako da haḥuri da salla. Lalle ne, Allah na tāre da māsu haḥuri.

154. Kada ku ce ga waḍanda⁽²⁾ ake kashēwa a cikin hanyar Allah: "Matattu ne." Ā'a, rāyayyu ne, kuma amma bā ku sansancēwa.

155. Kuma lalle ne, Muna jar-rabar ku da wani abu daga tsōro da yunwa da naḥasa daga dūkiya da rāyuka da 'ya'yan itāce. Kuma ka yi bishāra ga māsu haḥuri.

156. Waḍanda suke idan wata masīfa ta sāme su, sai su ce: "Lalle ne mū ga Allah muke, kuma lalle ne mū, zuwa gare Shi, māsu kōmāwa ne".

157. Waḍannan akwai albarku a kansu daga Ubangijinsu da wata rahama. Kuma waḍannan sū ne shiryayyu.

158. Lalle ne Safā da Marwa⁽³⁾

عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَمَنْحِكُمْ وَعَلَّمَكُمْ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَكُمْ مَا تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿١٥٢﴾

فَأذْكُرُونِي أَذْكَرُكُمْ وَأَشْكُرُوا لِي
وَلَا تَكْفُرُونِ ﴿١٥٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ
وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٤﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتٌ
بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ ﴿١٥٥﴾

وَلْيَبْتَغُوا لَكُمْ بِشَىءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ
وَتَقْصِيرِ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالصَّمَرَاتِ
وَيَسِّرِ الصَّابِرِينَ ﴿١٥٦﴾

الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ
وَأَنَّا إِلَيْهِ راجِعُونَ ﴿١٥٧﴾

أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَوَاتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾

* إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَابِرِ اللَّهِ فَمَنْ

(1) Magana kuma ta fuskanta zuwa ga mūminai kawai dōmin a shirya zamansu.

(2) Wanda ya tsiraita da kansa, to, maḥiyinsa bā zai bar shi ba, sabōda haka an fara kulla zukātan mūminai ga tarbon wahalar tsiraita da dōgara ga kai, bāyan Allah.

(3) Al'umma bā ta haḍuwa sai an wanke ta daga al'ādun Jāhiliyya, har dai waḍanda suka haḍu da ibāda, sabōda haka aka fāra da Safā da Marwa, dōmin a ije cēwa dawāfi a tsakāninsu aikin Jāhiliyya ne, sū suna cikin ayyukan ibāda da Allah Ya shar'anta, kuma dawāfin mutāne da sa'ayi a kansu da tsakāninsu duka daidai suke, Baḥuraishe da Balārabe da Ajama duka daidai suke.

suna daga wurāren ibādar Allah, to, wanda ya yi hajin 'Dāki kō kuwa ya yi Umra, to, bābu laifi a kansa ga ya yi dawāfi gare su, su biyu. Kuma wanda ya fāra yin wani aikin alhēri, to, lalle ne Allah Mai gōdiya ne, Masani.

159. Lalle ne wadanda suke bōyēwar abin da Allah Ya saukar da ga hujjōji bayyanannu, da shir-iyi, daga bāyan Mun bayyana shi ga mutāne, a cikin Littāfi (Alkur'āni), wadannan Allah Yana la'anar su, kuma māsu la'ana suna la'anar su.

160. Sai wadanda suka tūba, kuma suka gyāra, kuma suka bayyana, to wadannan Ina karḩar tūba a kansu, kuma Nī ne Mal karḩar tūba, Mal jin fai.

161. Lalle ne, wadanda suka kāfirta, kuma suka mutu, alhāli kuwa suna kāfirai, wadannan akwai, a kansu, la'anar Allah da malā'iku da mutāne gabā daya.

162. Suna madawwama a cikinta, bā a saukaḩa azāba daga barinsu, kuma ha su zama ana jin-kirta musu ba.

163. Kuma Ubangijinku Ubangiji⁽¹⁾ Guda ne. Bābu wani Ubangiji fāce Shi, Mal rahama, Mai jin fai.

164. Lalle ne, a cikin halittar sammai da ƙasa, da sābāwar dare

حَجَّ الْبَيْتِ أَوْ اعْتَمَرَ فَلا جُنَاحَ عَلَيْهِمْ أَنْ
يَطُورُوا بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ
شَاكِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ
وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي
الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ
وَيَلْعَنُهُمُ اللَّعِينُونَ ﴿١٦٠﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنَّا فَاُولَٰئِكَ
أُولُو عِلْمٍ إِنَّهُمْ وَأَنَا لَتَوَّابٌ الرَّحِيمُ ﴿١٦١﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا
أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ
أَجْمَعِينَ ﴿١٦٢﴾

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ
وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿١٦٣﴾

وَالْمَكْرَمِ إِلَهًا وَحِدًا لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ
الرَّحِيمُ ﴿١٦٤﴾

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَخْتِلَافِ

(1) Ubangiji Shi ne Mai rāyarwa da matarwa, Mai umurni da hani kuma Mai halattāwa da haramtāwa. Āyar da ke bin wannan, tanā nūna dalilan sāmumarSa da kadaitarSa.

da yini, da jirāge waɗanda suke gudana a cikin tēku (ɗauke) da abin da yake amfānin mutāne, da abin da Allah Ya saukar daga sama daga ruwa, sai Ya rāyar da ƙasa da shi a bāyan mutuwarta, kuma Ya wātsa, a cikinta, daga dukan dabba, kuma da jūyāwar iskōki da girgije hōrarre a tsakānin sama da ƙasa; haƙiƙa, akwai āyōyi ga mutāne māsu yin hankali.

165. Kuma akwai daga mutāne wanda yake rikon kināye, baicin Allah, suna son su, kamar son Allah, kuma waɗanda suka yi imāni ne mafiya tsananin so⁽¹⁾ ga Allah. Kuma dā waɗanda⁽²⁾ suka yi zālunci, suna ganin lōkacin da zā su ga azāba, da cewa lalle ne ƙarfi ga Allah yake duka, da cewa lalle ne Allah Mai tsananin azāba ne.

166. A lōkacin da waɗanda aka bi suka barranta daga waɗanda suka bi, kuma suka ga azāba, kuma sabubba suka yanke da su.

167. Kuma waɗanda snka bi, suka ce: “Dā lalle ne muna da wata kōmāwa (dūniya) sai mu barranta daga gare su kamar yadda suka barranta daga gare mu (dā ba su riƙi kināyen ba).” Kamar wancan ne Allah ke nūna musu ayyu-

الْبَلِّ وَالنَّهَارِ وَاللَّيْلِ الَّتِي تَجْرِي فِي
الْبَحْرِ يَمًا يَبْتَغِ النَّاسُ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ
السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَالْحَيَاةُ وَالْأَرْضُ بَعْدَ
مَوْتِهَا وَرَيْثٌ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ
الرِّيْحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ
وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿١٦٥﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا
يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ
حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ سَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ
يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا
وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ﴿١٦٦﴾

إِذْ تَبَرَّأ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا
وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ﴿١٦٧﴾

وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَن لَنَا كُرَّةٌ
فَنَتَّبَرْنَا مِمَّنْ كَفَرُوا وَكُنَّا عِندَ اللَّهِ
يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ
وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ﴿١٦٨﴾

(1) So mai kai ga karɓar umurni daga abin son, wanda ba Allah ba, shi ne shirki da ƙāfirci. Amma so sabōda ihsānin abin son, kō dōmin zamansa sālihi dōmin a yi kōyi da aikinsa na cikin haddōdin shari'a, bā shirki ba ne, dōmin bai kai yadda mūminai ke son Allah ba.

(2) Ayōyi na 165 da 166 da 167 duka dinke suke ga ma'anoninsu. Āyā ta 166 zarafi ce ga ta 165, sa'an nan ta 167 an haɗa rabinta ga āyā ta 166. Sa'an nan sauran āyā 167 ta zama ta'akibi da bayāni gare su duka.

kaṣu, suna da nadāmōmi a kaṣu, kuma ba su zama māsu fita daga Wutar ba.

168. Yā ku mutāne⁽¹⁾! Ku ci daga abin da yake a cikin kasa, wanda yake halal, mai dāḍi. Kuma kada ku bi zambiyōyin⁽²⁾ Shaidan. Lalle ne shi, a gare ku, maḳiyi ne bayyananne.

169. Yana umurnin ku ne kawai da mugun aiki da alfāsha, kuma da ku faḍi abin da ba ku sani ba ga Allah.

170. Kuma idan aka ce musu: "Ku bi abin da Allah Ya saukar," sai su ce: Ā'a, muna bin abin da muka iske ubanninmu a kansa." Shin, kuma kō dā ubanninsu bā su hankaltar kōme, kuma bā su shiryuwa?

171. Kuma misālin (mai kiran) waḍanda suka kāfirta, kamar mis-ālin wanda ke yin me! me! ga abin da ba ya ji ne, fāce kira da kāra, kurāme, bēbāye, makafi, sabōda haka bā su hankalta.

172. Yā ku waḍanda suka yi īmāni! Ku ci daga māsu dāḍin abin da Muka arzūta ku. Kuma ku gōde wa Allah, idan kun kasance Shī kuke bauta wa.

يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ كُلُّوْا مِمَّا فِى الْاَرْضِ حَلٰلًا
طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوْا خُطُوٰتِ الشَّيْطٰنِ
اِنَّهٗ لَكُفْرٌ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ ﴿١٦٨﴾

اِنَّمَا يٰمُرُكُمْ بِالسُّوْءِ وَالْفَحْشَآءِ وَاَنْ
تَقُوْلُوْا عَلٰى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿١٦٩﴾

وَاِنَّا قَبِلْ لَهٗمْ اَتَّخِعُوْا مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوْا بَل
سَمِعْنَا مَا الْاَلْفِىٰنَا عَلَيْهِ ؕ اَبَءَةٌ اَوْ لَوْ كَانَ
ءَابَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُوْنَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُوْنَ ﴿١٧٠﴾

وَمَثَلِ الَّذِيْنَ كَفَرَ وَاكْتَمَلَ الَّذِيْ يَتَّبِعُوْهُ
يَمَّا لَا يَسْمَعُ اِلَّا دُعَاۗءَ وَبَدَلَهٗ مِنْكُمْ بِكُمْ عَمِيْٓ
فَهَمْ لَا يَعْقِلُوْنَ ﴿١٧١﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا كُلُّوْا مِنْ طَيِّبٰتِ
مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوْا لِلّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ
اِيَّاهُ تَعْبُدُوْنَ ﴿١٧٢﴾

(1) Yā kira mutāne a nan, bai ce mūminai ba, dōmin ba dukan Musulmi yake mūmini ba, sai wanda ya tsira daga āyōyin da ke tafe. A cikinsu akwai abin da zai mai da Musulmi kāfiri kō mai bidi'a.

(2) Hanyōyin Shaidan ga halattar da abin da Allah Ya haramta kō haramtar da abin da Allah Ya halatta dōmin kāga hukuncin da bai zo daga Allah ba, shirki ne tāre da Allah. Yā ce zambiyōyin Shaidan, dōmin Shaidan bā ya da hanya miḳaḳkiya.

173. Kawai abin da Ya haramta a kanku, mūshe da jini da nāman alade da abin da aka kurūrūta game da shi ga wanin Allah. To, wanda aka matsā, wanin dan tāwāye, kuma banda mai zālunci, to, bābu laifi a kansa. Lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

174. Laile ne waḡannan da suke ḡōye abin da Allah Ya saukar daga Littāfi, kuma suna sayen kuḡi kaḡan da shi; waḡannan bā su cin kome a cikin cikunansu faḡe Wuta, kuma Allah bā zai yi musu magana ba a Rānar Kiyāma, kuma bā zai tsarkake su ba, kuma suna da azāba mai raḡaḡi.

175. Waḡannan su ne waḡanda suka sayi ḡata da shiriya, kuma azāba da gāfara. To, me ya yi haḡurinsu a kan Wuta!

176. Wancan dōmin lalle ne, Allah ya saukar da Littāfi da gaskiya, kuma lalle ne waḡanda suka sāḡā a cikin Littāfin, haḡiḡa, suna a cikin sāḡāni mai nīsa.

177. Bai zama addini⁽¹⁾ ba dōmin kun jūyar da fuskōkinku wajen gabas da yamma, kuma amma addini shi ne ga wanda ya yi imāni da Allah da Rānar Lāhira da malā'iku da littattafan sama da annabāwa, kuma ya bāyar da dūkiya, a kan yana son ta, ga mai zumunta da marāyu da matalauta da ḡan hanya da māsu rōḡo, kuma

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ
الْخَنزِيرِ وَمَا أَهْلَ بِهِ مِنْهُم مِّنْ أَضْطَرَّ
عَيْرٍ رَّاغٍ وَلَا حَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِذْ لَمَسَ
عَفْوَ رَبِّهِ ۗ

إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ
الْكِتَابِ وَيَشْتُرُونَ بِهِ قَمَاتًا قَلِيلًا
أَوْلِيَّكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ
وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۗ

أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالََةَ بِالْمُهْدَى
وَالْعَذَابِ بِالْمَغْفِرَةِ فَمَا أَصْبَرَهُمْ
عَلَى النَّارِ ۗ

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ الَّذِينَ
أَخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ۗ

* لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ
الشَّرْقِ وَالْمَغْرِبِ وَالْحُكْمَ الْبِرِّ مَنْ آمَنَ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ
وَالْكِتَابِ وَالرَّسُولِ وَآمَنَ عَلَى حُبِّهِ
ذَوِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَآمَنَ السَّبِيلِ
وَالسَّابِقِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ

(1) Bayānin cēwa Musulunci bā yin salla ḡai ba ne. A'aha! Musulunci tsarēwar rāyuwa ne kamar yadda Allah Ya ce a tsare ta.

a cikin fansar wuya, kuma ya tsayar da salla, kuma ya bayar da zakka, da māsu cika alkawari idan sun kulla alkawarin da māsu hakuri a cikin tsanani da cūta da lōkacin yāki. Waɗannan su ne suka yi gaskiya. Kuma waɗannan su ne māsu tafawa.

178. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! An wajabta, a kanku, yin kisāsi⁽¹⁾ a cikin kasassu; da da da, kuma bāwa da bāwa, kuma mace da mace, to, wanda aka yi rangwamen wani abu gare shi daga ḍan'uwansa, to, a bi da alhēri, da biya zuwa gare shi da kyautatāwa. Wancan saukafēwa ne daga Ubangijinku, kuma rahama ce. To, wanda ya yi zālunci a bāyan wancan, to, yana da azāba mai raɗaɗi.

179. Kuma kuna da rāyuwa a cikin kisāsi, yā ma'abuta hankula; tsammāninku, zā ku yi tafawa.

180. Kuma an wajabta⁽²⁾, a kanku, idan mutuwa ta halarci ḍayanku, idan ya bar wata dūkiya, wasiyya dōmin mahaifa da dangi bisa ga abin da aka sani; wajabce a kan māsu tafawa.

181. To, wanda ya musanya masa a bāyan ya jī shi, to, kawai laifinsa yana a kan waɗanda suke musanya shi. Lalle ne, Allah Mai ji ne, Masani.

وَأَنزَلْنَا الرِّزْقَ لَكُمْ وَأَلْمُوتُونَ بِمَعْدِهِمْ إِذَا
عَاهَدُوا وَالصَّالِحِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالصَّرَاحِ
وَصَيْنَ الْبَأْسَاءِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٧٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كَتَبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصَ
فِي الْقَتْلِ الْحَرْبِ وَالْحَرْبِ بِالْعَبْدِ وَالْأُنثَى
بِالْأُنثَى فَمَنْ عَفَى لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَلْيَتَّبِعْ
بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاةَ إِلَيْهِ بِالْحَسَنِ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ
مِّنْ رَبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنْ أَعْتَدَى بِعَدَاةٍ
فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧٩﴾

وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِيَ الْأَلْبَابِ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٠﴾
كَتَبَ عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ
إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةَ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ
بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ﴿١٨١﴾

فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى
الَّذِينَ بَدَّلُوهُ وَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٨٢﴾

(1) Bayānin hukuncin kisāsi: Ana kashe namiji sabōda ya kashe mace, bā a kashe da da Musulmi saboda kashin bāwa da kāfiri sai idan ya zama kisan gila ne kō kwāce. Gila shi ne kashe mutum dōmin dūkiyarsa kō mātarsa.

(2) Bayānin hukuncin wasiyya: Sunna ta bayyana cēwa bābu wasiyya ga wanda zai yi gādo, kuma wasiyya bā zā ta shige sulusin dūkiyar tarika ba.

182. To, wanda ya ji tsōron karkata ko kuwa wani zunubi daga mai wasiyyar, sai ya yi sulhi a tsakāninsu, to, bābu laifi a kansa. Lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin fai.

183. Yā ku waƙanda suka yi imāni! An wajabta⁽¹⁾ azumi a kan ku kamar yadda aka wajabta shi a kan waƙanda suke daga gabāninku, tsammāninku, zā ku yi tafawa,

184. Kwanuka fidāyayyu. To, wanda ya kasance daga gare ku majinyaci ko kuwa yana a kan tafiya, sai (ya biya) adadi daga wasu kwanuka na dabam. Kuma a kan waƙanda suke yin sa da wahala akwai fansa; ciyar da matalauci, sai dai wanda ya fāra alhēri, to, shi ne mafi alhēri a gare shi. Kuma ku yi azumi (da wahalar) ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance kuna sani.

185. Watan Ramalāna ne wanda aka saukar da Alkur'āni a cikinsa yana shiriya ga mutāne da hujjōji bayyanannu daga shiriya da rarrabēwa. To, wanda ya halarta daga gare ku a watan, sai ya azumce shi, kuma wanda ya kasance majinyaci ko kuwa a kan tafiya, sai ya biya adadi daga wasu kwanuka na dabam. Allah Yana nufin sauƙi gare ku, kuma ba Ya nufin tsanani gare ku, kuma dōmin ku cika adadin, kuma dōmin ku girmama

فَمَنْ خَافَ مِنْ مَوْجٍ جَنَفًا أَوْ أَثْمًا فَاصْلَحْ
يَتَنَهَّرْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ
الضِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٨٣﴾

أَيُّهَا مَعْدُونَاتٍ فَمَنْ كَانَتْ
مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ
أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ
طَعَامٍ وَسَعْيَةٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ
خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ
إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٤﴾

شَهْرٍ رَمَضَانَ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ
هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ
فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ
وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ
أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ
بِكُمُ الْعُسْرَ وَلَيُخَوِّلُوا الْوَسْلَةَ
وَلَيُكْفِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ
وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٨٥﴾

(1) Bayānin hukuncin azuini da darajar watan Ramalāna wanda aka saukar da Alkur'āni a cikinsa.

Allah a kan Yā shiryar da ku, kuma tsammāninku, zā ku gōde.

186. Kuma idan bāyiNa suka tambaye ka daga gare Ni, to, lalle Ni Makusanci ne. Ina karɓa kiran mai kira idan ya kirā Ni⁽¹⁾. Sabōda haɓa su nēmi karɓawāTa, kuma su yi imāni da Ni: tsammāninsu, su shiryu.

187. An halatta a gare ku, a daren azumi, yin jima'i⁽²⁾ zuwa ga matanku, sū tufa ne a gare ku, kuma kū tufa ne a gare su, Allah Yā sani, lalle ne ku, kun kasance kuna yaudarar kanku. Sabōda haka Yā karɓi tūbarku, kuma Yā yāfe muku. To, yanzu ku rungume su, kuma ku nēmi abin da Allah yā rubūta muku. Kuma ku ci kuma ku sha har silili fari ya bayyana a gare ku daga silili baƙi daga aifijiri, sa'an nan kuma ku cika azumi zuwa ga dare. Kuma kada ku rungume su alhāli kuna māsu itikāfi a cikin masallātai. Wadancan iyāko-kin Allah ne: don haka kada ku kusance su, kamar haka ne Allah Yake bayyana āyōyinSa ga mutāne: tsammāninsu, zā su yi taƙawa.

وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ
أَجِيبْ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَا
فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِلَعْنَتِهِ
يَرْشُدُونَ ﴿١٨٦﴾

أَحِلَّ لَكُمْ تَيْلُمُةَ الصَّيَاوَةِ الرِّفْثِ إِلَى
يَسَاءِكُمْ هُنَّ لِيَاسٍ لَكُمْ وَانْتُمْ
لِيَاسٍ لَهُنَّ عَلَيْهِمُ اللَّهُ أَنْ كُرْهُنَّ
فَتَخْتَفُونَ أَنفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا
عَنكُمْ فَالْتَمِنُوا بِهِنَّ وَهُنَّ وَأَنْتُمْ
مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَأَشْرَبُوا حَتَّى
يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ
الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتُمُوا الصَّيَامَ إِلَى
الْأَيْلِ وَلَا تَشْرَبُوا وَهُنَّ وَأَنْتُمْ عَلَيْكُمْ فِي
الْمَسْجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرُبُوهَا
كَذَلِكَ يبينُ اللهُ آياته لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ
يَتَّقُونَ ﴿١٨٧﴾

(1) Bayānin yin addu'a: Anā son addu'a a cikin Ramalāna, yadda nēman karɓar addu'a da aikin dā'a yake bāyan imāni. Aikin ƙwarai shi ne gōdiyār addu'a.

(2) Abūbuwan da aka hana, a cikin azumi, da ranā, an halatta su da dare har zuwa fitar alfijiri wato silili fari na hasken sāfiya da silili baƙi na duhun dare. Bā a yin jima'i kō da dare a hālin itikāfi, kuma bā a yin itikāfi sai a cikin masallāci.

188. Kada ku ci dukiyōyinku⁽¹⁾ a tsakāninku da farya, kuma ku sādu da ita zuwa ga mahukunta dōmin ku ci wani yanki daga dūkiyōyin mutāne da zunubi, alhāli kuwa kū, kuna sani.

189. Kuma suna tambayar ka⁽²⁾ daga jirajiran wata. Ka ce: "Su lōk-atai ne dōmin mutāne da haji, kuma bā addini ba ne ku je wa gidāje daga bāyansu: kuma amma abin da yake addini shi ne wanda ya yi taƙawa. Kuma ku je wa gidāje daga fōfōfinsu, kuma ku bi Allah da taƙawa: tsammāninku, ku ci nasara.

190. Kuma ku yāki waƙanda⁽³⁾ suke yāƙinku, a cikin hanyar Allah, kuma kada ku yi tsōkana, lalle ne Allah bā Ya son māsu tsōkana.

191. Kuma ku yāke su inda kuka sāme su, kuma ku fitar da su daga inda snka fitar da ku. Kuma fitina ita ce mafi tsanani daga kisa. Kuma kada ku yāke su a wurin Masallāci Tsararre (Hurumin Makka) faƙe fa idan sun yāke ku a cikinsa. To, idan sun yāke ku, sai ku yāke su. Kamar wancan ne sakamakon kāfirai yake.

وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبُطْلِ
وَسَدُّوا بِهَا إِلَىٰ لِلْكَاثِبِينَ تَأْكُلُوا
فَرِيضَاتٍ مِّنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾

يَسْتَأْذِنُكَ عَنِ الْأَهْلِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ
لِلنَّاسِ وَالْحُجَّةِ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا
الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبِرَّ مِنْ
أَنْفُسِكُمْ وَأَنْتُمْ الْكَاثِبُونَ مِنْ أَجْلِهَا
وَأْتُوا اللَّهَ تَمَلُّكَمْ تَقْلُحُونَ ﴿١٨٩﴾

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَقْتُلُونَكُمْ
وَلَا تَقْتُلُوا إِنَّا لِلَّذِينَ لَا يُحِبُّ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٩٠﴾

وَأَقْتُلُواهُمْ حَيْثُ قَتَلْتُمُوهُمْ وَأَخْرَجُوا مِنْ حَيْثُ
أَخْرَجْتُمْ وَالْقِتْلَةُ أَسْدَنُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تَقَاتِلُواهُمْ
عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّىٰ يَقْتُلُواكُمْ فِيهِ فَإِن
قَتَلْتُمُوهُمْ فَآتُواهُمْ كَذَلِكَ جَزَاءَ الْكَافِرِينَ ﴿١٩١﴾

(1) Haramun cin dūkiyar mutāne da zālunci. An hada wannan āya da ta gabāninta, ta azumi, dōmin haɗin hana ci da ya gama su. Sāduwa da mahukunta da dūkiya, shi ne rashawa, Allah Yā la'ani mai bāyar da ita da mai karɓarta.

(2) Shiga Musulunci yarda ne da barin al'ādu da hukunco-hukuncen Jāhiliyya, sabōda haka ake sāmun tambayōyi da yawa daga sābon Musulmi kāfin ya kammala da canza tsōfaffin al'ādunsa da sābabbi. Allah Yā yi tarbiyar Sahabban Annabi a cikin rāyuwar Annabi, bāyan saukar wahayi.

(3) An umurci Musulmi da tsare kansu da yāki ga duk wanda ya yāke su, a kō'ina yake. Sai dai an hana su tsōkanar wasu, kuma an hana su su yi yāki a cikin Hurumin Makka sai fa idan an fāda su da yāki a cikinsa.

192. Sa'an nan idan sun hanu, to, lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

193. Kuma ku yāke⁽¹⁾ su har ya zama wata fitina bā zā ta kasance ba, kuma addini ya zama na Allah. Sa'an nan idan sun hanu, to, bābu tsōkana fāce a kan azzālumai.

194. Watan alfarma da wani watan alfarma — alfarmōmi māsu dūkar jūna ne. Sabōda haka wanda ya yi tsōkana a kanku, sai ku yi tsokana a kansa, da misālin abin da ya yi tsōkana a kanku. Kuma ku bi Allah da taƙawa. Kuma ku sani cēwa lalle ne, Allah Yana tāre da māsu taƙawa.

195. Kuma ku ciyar⁽²⁾ a cikin hanyar Allah. Kuma kada ku jefa kanku da hannayenku, zuwa ga halaka. Kuma ku kyautata; lalle ne, Allah Yana son māsu kyautatāwa.

196. Kuma ku cika⁽³⁾ hajji da umra dōmin Allah. To, idan an kange ku, to, ku bāyar da abin da ya sauƙaƙa na hadaya. Kuma kada ku aske kāwunanku, sai hadaya ta kai wurinta. To, wanda ya kasance

فَإِنْ أَنْتَ هُوَ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٩٢﴾

وَقِيلُوا لَهُمْ حَتَّىٰ لَأَنْتَ كُونَ فِتْنَةً وَيَكُونَ الَّذِينَ لِلَّهِ
فَإِنْ أَنْتَ هُوَ أَفَلَا عَذَابٌ لِأَعْيُنِ الظَّالِمِينَ ﴿١٩٣﴾

الشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَاتِ فِصَاصٌ
فَمَنْ أَعْتَدَىٰ عَلَيْهِمْ فَاغْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ
مَا عْتَدَىٰ عَلَيْهِمْ وَأَتَوْا اللَّهَ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٩٤﴾

وَأَنْفُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى
الْتِهَامِكُمْ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٩٥﴾

وَأَتَوْا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُخْصِرْتُمْ فَمَا
أَسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَصْلُحُوا لَهُمْ سَكَرًا مُّكَلِّمًا
الْهَدْيِ حِمْلًا. فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ
رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا

(1) An umurci Musulmi da tsōkana ga kāfiran da suke nūna musu kiyayya bayyane, dōmin su hana su yin addininsu da kyau, kamar yadda Allah Ya umurce su, suna fitinar su da wahalōli. Kuma kada ku bar su, su laɓe da wani watan alfarma kō hurumi, duk yadda hāli ya yi, a yi haka nan, alfarmōmi nā da kisāsi.

(2) Bā a iya yāfi sai da abinci, kuma bā kōwa ke iya zuwa yāfi ba, kamar yadda yake bā kowa yake da abinci ba. Sabōda haka sai a ciyar da dūkiya, a tāra ta dōmin daukaka kalmar Allah. Rashin bāyar da ita, to, halaka kai ne.

(3) Hukunce-hukuncen hajji a cikin fitina kō a cikin rashin lāfiya, idan sun auku a bāyan harama, da hukuncin wanda ya ji dāfi da umra sa'an nan ya yi hajji, kō kuma ya hadā su a cikin harama guda, watau firāni, hukuncinsu daya.

majinyaci daga cikinku, kô kuwa akwai wata cûta daga kansa (ya yi aski) sai fansa (fidiya) daga azumi ko kuwa sadaka ko kuwa yanka. To, idan kuna cikin aminci, to, wanda ya ji dādi da umra zuwa haji, sai ya biya abin da ya saufaka daga hadaya, sa'an nan wanda bai sâmu ba, sai azumin yini uku a cikin haji da bakwai idan kun kôma, wadancan gôma ne cikakku. Wancan yana ga wanda iyâlinsa ba su kasance mazaunan Masallāci Tsararre ba. Kuma ku bi Allah da tafawa. Kuma ku sani cewa Allah Mai tsananin ukûba ne.

197. Hajji watanni ne sanannu. To, wanda ya yi niyyar hajji⁽¹⁾ a cikinsu, to, bābu jimā'i, kuma bābu fāsifanci, kuma bābu jāyayya a cikin hajji. Kuma abin da kuka aikata daga alhēri, Allah Ya san shi. Kuma ku yi guzuri. To, mafi alhērin guzuri yin tafawa. Kuma ku bi Ni da tafawa, ya ma'abuta hankula.

198. Bābu laifi a kanku ga ku nēmi falala daga Ubangijinku. Sa'an nan idan kun malālo daga Arafāt, sai ku yi ta ambatar Allah a wurin Mash'aril Harāmi, kuma ku tuna Shi kamar shiriyar da Ya yi muku, kuma lalle ne kun kasance, a gabāninsa, haḳīka, daga ōatattu.

199. Sa'an nan kuma ku malālo daga inda mutāne suke malālōwa. Kuma ku nēmi gāfara ga Allah. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

أَمِنْتُمْ مَن صَمَّعَ بِالْمَرْوَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ
مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ قَبِيلَهُ فَلْيَذَرِ الْأَيْمَانَ فِي
الْحَجِّ وَسَبْعَةً إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْكُمْ عَشْرَةٌ كَأَمَلِ ذَلِكَ
لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلَهُ حَاضِرًا الْمَسْجِدَ الْحَرَامِ
وَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٧﴾

الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَةٌ فَمَنْ قَرَضَ
فِيهِمُ الْحَجَّ فَلَا رَفْتَ وَلَا سُوقَ
وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَاتَّقُوا مِن
خَيْرِ بَيْتِ اللَّهِ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ
الزَّادِ الشَّقِيُّ وَأَقْفُونِ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ ﴿٥٨﴾

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا
مِنَ رَبِّكُمْ فَإِذَا أَقَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ
فَأَذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ
وَأَذْكُرُوهُ كَمَا هَدَيْتُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ
مِن قَبْلِهِ لَمَنِ الصَّابِرِينَ ﴿٥٩﴾

ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَقَاضَ النَّاسُ
وَأَسْتَفِضُوا وَاللَّهُ يَتَّبِعُ الَّذِينَ
عَفُورٌ رَجِيمٌ ﴿٦٠﴾

(1) Bayānin abūbuwan da aka hana a cikin hajji da wafanda ake son a yi.

200. To, idan kun käre ayyukan hajji, sai ku ambaci Allah kamar ambatarku ga ubanninku, kô kuwa mafi tsanani ga ambato. To, daga cikin mutâne akwai wanda yake cewa: "Ya Ubangjinmu! Ka bã mu a cikin dūniya!" Kuma bã ya da wani rabo a cikin Lāhira.

201. Kuma daga gare su akwai wanda yake cewa: "Yā Ubangjinmu! Ka bã mu mai kyau a cikin dūniya da mai kyau a cikin Lāhira, kuma Ka tsare mana azābar Wuta!"

202. Wafannan suna da rabo daga abin da suka sanā'anta; kuma Allah Mai gaggāwar sakamako da yawa ne.

203. Kuma ku ambaci Allah a cikin kwanuka kidayayyu. ⁽¹⁾ To, wanda ya yi gaggawa a cikin kwana biyu, to, bãbu laifi a kansa, kuma wanda ya jinkirta, to, bãbu laifi a kansa, ga wanda ya yi tafawa. Kuma ku bi Allah da tafawa, kuma ku sani cewa lalle ne kû, zuwa gare Shi ake tārā ku.

204. Kuma akwai daga mutâne ⁽²⁾ wanda maganarsa tana bã ka sha'awa a cikin rāyuwar dūniya, alhāli yanā shaidar da Allah a kan abin da yake cikin zuciyarsa, kuma shi mai tsananin husūma ne.

فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَمْ فَاذْكُرُوا اللَّهَ
كَمَا ذَكَرْتُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا
فَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي
الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِن خَلْقٍ ﴿٥٠﴾

وَمِنْهُمْ مَن يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي
الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً
وَقَاتِلِ ابْنُ النَّارِ ﴿٥١﴾

أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا
وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٥٢﴾

* وَأذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ
فَمَن تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِشْرَ عَلَيْهِ
وَمَن تَأَخَّرَ فَلَا إِشْرَ عَلَيْهِ لَمَن أَتَىٰ
وَأْتُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنكُم إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٥٣﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهَدُ اللَّهُ عَلَىٰ مَا فِي
قَلْبِهِ وَهُوَ الَّذِي الْخَصِمَ ﴿٥٤﴾

(1) Bayānin kabbarōri, bayān sallōlin farillai gōma sha biyar, anā fārawa da sallar azahar ta ranar salla a käre da sallar asuba ta rāna ta huɗu daga rānar salla. Kwānukan Mina uku ne daga rānar salla, sai ga wanda ya yi gaggawa ya fita daga Mina bayān fitar rānar nan kuma gabānin fāɗuwar rāna.

(2) Bayānin munāfuki da hālayensa, a cikin jama'a, a san shi, dōmin kada a dōgara a kansa. Haka mutumin kirki shi ma anā son a san shi dōmin a dōgara da shi kamar yadda ya yi bayāninsa.

205. Kuma idan ya jūya sai ya yi gaggawa a cikin kasa dōmin ya yi barna a cikinta, kuma ya halaka shūka da 'ya'yan dabbōbi. Kuma Allah bā Ya son barna.

206. Kuma idan an ce masa: "Ka ji tsōron Allah," sai girman kai da yin zunubi ya ḍauke shi. To abin da yake mai isarsa Jahannama ce. Kuma hakīka, shimfida tā munana.

207. Kuma akwai daga mutāne⁽¹⁾ wanda yake sayar da ransa, dōmin nēman yardar Allah: Kuma Allah Mai tausayi ga bāyi ne.

208. Yā ku waḍanda suka yi īmāni! Ku shiga cikin Musulunci gabā ḍaya; kuma kada ku bi zambiyōyin Shaidan; lalle ne shi a gare ku ma'iyi ne, bayyananne.

209. To, idan kun karkace daga bayan hujjōji bayyanannu sun zo muku, to, ku sani cēwa lalle ne Allah, Mabuwayi ne, Mai hikima.

210. Shin, suna jira, fāce dai Allah Ya je musu a cikin wasu inuwōyi na girgije, da malā'iku, kuma an hukunta al'amarin? Kuma zuwa ga Allah al'amurra ake mayar da su.

211. Ka tambayi Banī Isrā'ila, da yawa Muka bā su daga āyōyi bayyanannu. Kuma wanda ya musanya ni'imar Allah daga bāyan tā je masa, to, lalle ne Allah Mai tsananin uKūba ne.

وَإِذَا تَوَلَّى سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا
وَأَهْلِكَ أَفْرَتٌ وَالنَّسْلُ وَاللَّهُ لَا يُهْبِتُ
الْفَسَادَ ﴿٢٠٥﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ
بِالْإِثْمِ فَحَسْبُ لَهُ جَهَنَّمُ وَكَانَ
الْمُهَادِ ﴿٢٠٦﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ أُبْتِغَاءَ
مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ﴿٢٠٧﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْخُلُوا فِي
السَّلَامِ كَأَنَّهُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٢٠٨﴾

فَإِن زَلَلْتُم مِّن بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمْ الْبَيِّنَاتُ
فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٢٠٩﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلْمٍ
مِّنَ الْعَمَاءِ وَالْمَلَائِكَةِ وَفُصِّلَ الْأَمْرُ
وَأَلَى اللَّهُ تَرْجِعُ الْأُمُورَ ﴿٢١٠﴾

سَلَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ يَدَ اللَّهِ إِذْ أَخَذَهُمْ مِّنَ الْعَيْمِ يَدَهُ
وَمَن يَبْدُلْ بِعَهْدِ اللَّهِ مَن بَعْدَ مَا جَاءَتْهُ
فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢١١﴾

(1) Bayānin mūmini sōsai a cikin Musulmi da halaycnsa, a san shi dōmin a dōgara a kansa.

212. An kawata rāyuwar dūniya ga waḩanda suka kāfirta, kuma suna izgili daga waḩanda suka yi īmāni, alhāli waḩanda suka yi takawa suna bisa gare su, a Rānar Kiyāma. Kuma Allah Yana arzūta wanda Yake so, bā da lissāfi ba.

213. Mutāne sun kasance al'umma guda. Sai Allah Ya aiki annabāwa suna māsu bāyar da bishāra kuma māsu gargadi; kuma Ya saukar da Littāfi da gaskiya tāre da su dōmin (Littāfin) ya yi hukunci a tsakānin mutānen, a cikin abin da suka sābā wa jūna a cikinsa; kuma bābu wanda ya sābā, a cikinsa, fāce waḩanda aka bai wa shi daga bāyan hujjōji bayyanannu sun je musu, dōmin zālunci a tsakāninsu. Sai Allah Ya shiryar da waḩanda suka yi īmani ga abin da suka sābā a cikinsa daga gaskiya da izninSa. Kuma Allah Yana shiryar da wanda Yake so, zuwa ga hanya madaidaiciya.

214. Ko kuna zaton ku shiga Aljanna, kuma tun misālin waḩanda suka shige daga gabāninku bai zo muku ba? Wahaiōli da cūta sun shāfe su, kuma aka tsōratar da su har manzonsu da waḩanda suka yi īmāni tāre da shi su ce: "Yaushe taimakon Allah zai zo?" To! Lalle ne, taimakon Allah yana kusa!

215. Suna tambayar ka mēne ne zā su ciyar. Ka ce: Abin da kuka ciyar daga alhēri sai ga mahaifa ⁽¹⁾

رَبِّينَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَالْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَتَسْخَرُونَ
مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوَقَّعَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَن يَشَاءُ بِعَرْفٍ حَسَابٍ ﴿١٣٢﴾

كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ
النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ
الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا
اختلفوا فيه وما اختلف فيه إلا الذين
أوتوه من بعد ما جاءتهم البينات بغيا
بينهم فهدى الله الذين ءَامَنُوا لِمَا
اختلفوا فيه من الحق بإذنه والله
يهدي مَن يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٣٣﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتَّخَلَفُوا مِن بَاطِنِ الْأَعْيُنِ
وَلَمْ تُحِطُوا بِمَا فِي صُدُورِ النَّاسِ
مَنْ يُضِلُّ يَضِلُّ وَأَنْ يَهْدِهِمْ اللَّهُ
فَسَيُفْعَلُوا وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣٤﴾

يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أُنفِقُوا قُلْ مَا أُنْفِقُهُ
مِن خَيْرِ قَلْبِي لِوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَى

(1) Ciyar da mahaifa matalauta wājibi ne haka ḩiya da 'ya'ya kanāna waḩanda bā su da ḩukiya har yāro ya balaga a kuma aurar da yārinya ta tāre a gidan mijinta. Amma

da mafi kusantar dangantaka da marāyu da mataiauta da ḩan hanya. Kuma abin da kuka aikata daga alhēri, to, laile ne, Allah gare shi Masani ne.

216. An wajabta ⁽¹⁾ yāḩi a kanku, alhāli kuwa shi abin ḩi ne a gare ku, akwai fātar cēwa ku ḩi wani abu, alhāli shi ne mafi alhēri a gare ku, kuma akwai fātar cēwa kuna son wani abu alhāli kuwa shi ne mafi sharri a gare ku. Kuma Allah ne Yake sani, kuma kū ba ku sani ba.

217. Suna tambayar ka game da Watan Alfarma: yin yāḩi a cikinsa. Ka ce: "Yin yāḩi a cikinsa babban zunubi ne. Kuma hani daga hanyar Allah, da kuma kāḩirci da Shi da kuma Masallaci Tsararre, da fitar da mutānensa daga gare shi, shi ne mafi girman zunubi a wurin Allah." Kuma fitina ita ce mafi girma daga kisa. Kuma bā su gushēwa suna yāḩinku har su mayar da ku daga barin addininku idan za su iya. Kuma wanda ya yi ridda daga gare ku ga barin addininsa har ya mutu alhāli kuwa yana kāḩiri, to, waḩannan ayyukansu sun ḩāci a cikin dūniya da Lāhira. Kuma waḩannan abōkan Wuta ne, sū a cikinta madawwama ne.

وَالْمَسْكِينِ وَالَّذِينَ اسْتَجَارُوا مِنَ
الْحَرْبِ وَالَّذِينَ اسْتَجَارُوا مِنَ
اللَّهِ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٦٠﴾

كَيْبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ
وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ
وَعَسَى أَنْ يُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٦١﴾

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ
فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ
وَالكُفْرُ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ
أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ
أَكْبَرُ مِنَ الْقِتَالِ وَلَا يَسْأَلُونَكَ بِمَا عَمِلْتُمْ
حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَظَلُّوْا
وَمَنْ يَرُدَّكُمْ مِنْكُمْ عَنِ دِينِهِ فَمَتَّ
وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ
فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٦٢﴾

mātar aure da bāwan mutum ciyar da su wājibi ne kō dā sunā da dūkiya. Liyāfa ga bāko har kwāna uku gwargwadon bukāta wājibi ne, sauran ciyarwa mustahabbi ce bāyan an fitar da zakka idan tā wajaba.

(1) Bayānin hukuncin yāḩi da wuri da lōkacin da aka hana yinsa, da dalilin yinsa.

218. Lalle ne waḩanda suka yi imāni, da waḩanda suka yi hijira kuma suka yi jihādi a cikin hanyar Allah, waḩannan suna fātar (sā-mun) rahamar Allah, kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

219. Suna tambayar ka game da giya da cācā⁽¹⁾. Ka ce: "A cikinsu akwai zunubi mai girma da wasu amfānōni ga mutāne, kuma zunubinsu ne mafi girma daga amfaninsu." Kuma suna tambayar ka mēne ne zā su ciyar; ka ce: "Abin da ya rage."⁽²⁾ Kamar wancan ne Allah Yake bayyanawar āyōyi a gare ku: tsammāninku, kuna tunāni.

220. A cikin dūniya da Lāhira. Kuma suna tambayar ka game da marāyu.⁽³⁾ Ka ce: "Kyautatāwa gare su ne mafi alhēri, kuma idan kun haḩa da su (wajen abinci), to, 'yan'uwanku ne; kuma Allah Yana sanin mai bātāwa daga mai kyautatāwa. Kuma dā Allah Yā so, dā Ya tsananta muku. Lalle ne Allah Ma-buwāyi ne, Mai hikima.

221. Kuma kada ku auri mātā⁽⁴⁾ mushirikai sai sun yi imāni: Kuma lalle ne baiwa mūmina ita ce mafi

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا
وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ يَنجُونَ
رَحِمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥٥﴾

* سَأَلْتَهُ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا
إِثْرٌ كَثِيرٌ وَمَنْ يَتْلُغْ إِلَيْهِمَا
أَكْبَرَ مِنْ نَفْعِهِمَا وَسَأَلْتَهُ مَاذَا
يُغْفَرُ قُلْ الْغُفُورُ تِلْكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ
لَكُمْ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٦﴾

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَسَأَلْتَهُ عَنِ الْيَتَامَى
قُلْ إِصْلَاحٌ لَهُمْ خَيْرٌ وَإِنْ عَاظُوهُ
فَإَحْوَانُكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدِينَ
الْمُضْلِحِينَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَعْتَبْتُمْ
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٥٧﴾

وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَةَ حَتَّىٰ تُؤْمِنَ
وَلَا مَؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكَةٍ

(1) Bayānin hukuncin cāca da giya da ciyarwa ta alhēri. Cāca da giya harāmun ne dōmin cūtarsu tā fi amfaninsu yawa, ana hukunci da abin da ya rinjāya. Āyōyin wata sura sun bayyana haramcin.

(2) Abin da ya rage daga larūrarku da ta iyālanku da wanda ciyar da shi yake wājibi a kanku, saura shi ne afwu. Daga afwu ake sadakar taḩawwu'i.

(3) Bayānin gama abinci da yāra marāyu māsu dūkiyar kansu.

(4) Bayānin irin maza da mātān wani addini da bā zā a aure su ba sai sun musulunta, watau mushirikai, banda mātān Mutānen Littāfi, sū kam anā auren 'ya'yansu tāre da kāfircinsu. Bā a auren wanda ya yi ridda daga addinin Musulunci.

alhēri daga dīya kāfira, kuma kō da tā bā ku sha'awa. Kuma kada ku aurar wa maza mushirikai, sai sun yi īmāni, kuma lalle ne bāwa mūmini shi ne mafi alhēri daga da mushiriki, kuma kō da yā bā ku sha'awa, waɗannan suna kira ne zuwa ga Wuta, kuma Allah Yana kira zuwa ga Aljanna da gāfara da izninSa. Kuma Yana bayyana āyōyinSa ga mutāne: tsammāninsu suna tunāwa.

222. Kuma suna tambayar ka game da haila ⁽¹⁾. Ka ce: Shi cūta ne. Sabōda haka ku nīsanci māta a cikin wurin haila, kuma kada ku kusance su sai sun yi tsarki. To, idan sun yi wanka sai ku je musu daga inda Allah Ya umurce ku. Lalle ne, Allah Yana son māsu tūba, kuma Yana son māsu tsarkakēwa.

223. Mātanku gōnaki ne a gare ku, sabōda haka ku je wa gōnankinku yadda kuka so. Kuma ku gabātar ⁽²⁾ (da alhēri) sabōda kanku, ku bi Allah da tafawa. Kuma ku sani cēwa lalle ne kū māsu haɗuwa da Shi ne. Kuma ka bāyar da bishāra ga mūminai.

وَلَوْ أَنَّمِيتَكُمْ وَلَا تَسْكُرُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى
يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُّؤْمِنٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكٍ وَلَوْ
أَعْجَبَكُمْ أَوْ أَنْ يَدْعُوا إِلَى النَّارِ
وَاللّٰهُ يَدْعُوا إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ
وَيَسِّرُ الْبَلَاءَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ
يَتَذَكَّرُونَ ﴿٢٢٢﴾

وَأَسْتَأذِنُكَ عَنِ الْمُحْضِرِ قُلْ هُوَ آذَى
فَاعْتَرَلُوا النِّسَاءَ فِي الْمُحْضِرِ
وَلَا تَقْرُبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهَرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ
فَأُوْهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللّٰهُ إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ
الَّذِينَ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ ﴿٢٢٣﴾

يَسْأَلُكُمْ حَرْبٌ لَّكُمْ فَأُوْاحِرْ يُكْرَأَنَّ
شَيْئًا وَقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ وَأَتَّقُوا اللّٰهَ
وَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُّالِقُوهُ وَيَسِّرُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٢٤﴾

(1) Bayānin hukuncin sāduwa da mātan aure a lōkacin hailarsu; watau jimā'i ya haramta a cikin haila kō bāyan haila gabānin ta yi wanka. Kō da ta yi taimama tā yi salla duk da haka dai sai tā yi wanka sannan farjinta yake halatta ga mijinta. Amma anā iya mubāshara da rungumayya ko a cikin haila bāyan tā ɗaura gyauto, tā rufe cibiyi zuwa giwiwa.

(2) Mutum na iya sāduwa da mātarsa yadda yake so kuma yadda ya sauƙaƙa a gare shi, daga gaba kō daga bāya, amma ga farji banda ga dubura. Ma'anar ku gabātar da alhēri dōmin rāyukanku, shi ne ku yi basmala ku nēmi tsari daga Shaidan sabōda 'ya'yanku. Ba a jimā'i da mace alhāli tanā barci, ana son gabātar da wāsa.

224. Kuma kada ku sanya⁽¹⁾ Allah kambu ga rantsuwōyinku dōmin kada ku yi wani alhēri, kuma ku yi taƙawa, kuma ku yi wani gyara tsakānin mutāne, kuma Allah Mai jī ne, Masani.

225. Allah bā Ya kāmā ku da laifi sabōda yāsasshiya a cikin rantsuwōyinku. Kuma amma Yana kāmā ku sabōda abin da zukātan-ku⁽²⁾ suka sanā'anta. Kuma Allah Mai gāfara ne, Mai haƙuri.

226. Ga waɗanda suke yin rantsuwa⁽³⁾ daga mātansu akwai jinkirin watā huɗu. To, idan sun kōma, to, lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

227. Kuma idan sun yi niyyar saki, to, lalle ne, Allah Mai ji ne, Masani.

228. Kuma mātā waɗanda⁽⁴⁾ aka saki auren su, suna jinkiri da kansu tsarki uku. Kuma bā ya halatta a gare su, su bōye abin da

وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ أَنْ تَبَرُّوا
وَتَتَّقُوا وَتُضَلَّ جُوهُ أَيْمَانِكُمْ أَتَانِسُ
وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٦٧﴾

لَا يُوَدِّعُ أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَدَهُمْ سِيًّا لَمَّا
يُؤَاخِذْهُم بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُهُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٨﴾

لِلَّذِينَ يُؤُولُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ رُءُوسَ
أَشْهُرٍ فَإِنْ قَاءَهُ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٩﴾

فَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٧٠﴾

وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَدَّنَّ بَيْنَهُنَّ ثَلَاثَةَ تَرَدُّدٍ
وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي

(1) Bāyanin rantsuwa da hukunƙe-hukunƙenta. Kada ku sanya rantsuwa da Allah sababin rashin aikata wani alhēri, kō wani aikin dā'a, kō kuma sanya sulhu a tsakanin mutāne, kamar a rōƙe shi ga wani abu daga cikinsu, sai ya yi rantsuwa ya ce: "Wallāhi bā zan yi ba" dōmin tsare kansa daga aikatawar abin da aka nema gare shi. Yin irin wannan rantsuwa makarūhi ne kō haram, gwargwadon nauyin abin da aka yi ta sabōda rashin yin sa. Kambu shi ne wurin gwada harbi.

(2) Yasasshiyar rantsuwa ita ce, a wurin Mālik, rantsuwa a kan abin da mutum ke ganin sa tabbatacce ne, sai ya bayyana daga bāya akasin tunāninsa. Kamar ya ce Wallāhi bā ni da kuɗi, ga saninsa kuwa haka ne bā ya da su, bai sani ba ashe wani yā mutu, yā yi gādo. A Shafi'i ita ce: ā'aha Wallahi, i, Wallāhi, a cikin magana bā da nufi ba.

(3) Hukuncin ʾilā'i, watau rantsuwa a kan barin tākin matarsa dōmin ya wahalar da ita, a jira shi wata huɗu, idan yā ƙi kōmāwa a sake ta daga gare shi.

(4) Bayānin iddar saki da hnƙunƙe-hukuncen da suka rātayū da ita iddar tsarki uku ga mātār aure dīya, baiwa tsarki biyu. Kwarƙawara tsarki guda. Istibrā'in zina kō kuskure kamar idda yake.

Allah Ya halitta a cikin mahai-funsu, idan sun kasance suna yin imāni da Allah da Rānar Lāhira. Kuma mazan aurensu su ne mafiya hakki ga mayar da su a cikin wan-can, idan sun yi nufin gyārawa. Kuma sū mātan suna da kamar abin da yake a kansu, yadda aka sani. Kuma maza suna da wata daraja a kansu (su mātan). Kuma Allah Mabuwayi ne, Mai hikima.

229. Saki sau biyu⁽¹⁾ yake, sai a riƙa da alhēri, ko kuwa a sallama bisa kyautatāwa. Kuma ba ya halatta a gare ku (maza) ku karɓe wani abu daga abin da kuka bā su, fāce fa idan su (ma'auran) na tsōron bā zā su tsayar da iyākōkin Allah ba. Idan kun (danginsu) ji tsōron bā zā su tsayar da iyākōkin Allah ba, to, bābu laifi a kansu a cikin abin da ta yi fansa da shi. Wadancan iyākōkin Allah ne, sabōda haka kada ku řētare su. Kuma wanda ya řētare iyākōkin Allah, to wadannan su ne azzālumai.

230. Sa'an nan idan ya sake ta (na uku), to, bā ta halatta a gare shi, daga bāya, sai tā yi jima'i da wani miji, waninsa. Sa'an nan idan (sā-bon mijin, watau na biyu) ya sake ta, to, bābu laifi a kansu ga su kōma wa (auren) jūna, idan sun (mijin farko da matar) yi zaton cēwa zā su tsayar da iyākōkin Allah, kuma

أَرْحَمِينَ إِنْ كُنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَيُؤْتِيَهُنَّ أَمْثَلَ بِرِدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا
إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ
وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٢٢٩﴾

الطَّلُقِ مَرَّتَانٍ فَإِمْسَاكُهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٍ
بِإِخْتِيَارٍ وَلَا يَجِزُ لَكُنَّ أَنْ تَأْخُذُوا بِمَا
هِيَ أَتَيْتُمُوهُنَّ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا
حُدُودَ اللَّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِمْ تَرَكَ حُدُودَ
اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ
هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣٠﴾

فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ أَنْ يَكُونَ
عِزَّةً فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ
يَتَرَاجَعَا إِنْ طَلَّقَا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمْ فِيمَا افْتَدَتْ بِهِمْ
تَرَكَ حُدُودَ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ
فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣١﴾

(1) Sakin aure da hukunce-hukuncen da suka rātayi da shi. Wanda ya saki matarsa sau ɗaya ko sau biyu, yanā iya mayar da ita kō dā ba ta so ba matuƙar ba ta řāre idda ba. Wanda ya yi saki nku, bā ya iya kōma aurenta, sai tā yi jimā'i da wani sābon miji a cikin aure sahihi. Sakin bāwa biyu ne.

wadancan dōkōkin Allah ne, Yana bayyana su ga mutāne wadanda suke sani.

231. Kuma idan kun saki māta, sa'an nan suka isa ga ajalinsu (id-darsu), sai ku rife su da alhēri ko ku sallame su da alhēri, kuma kada ku rife su a kan cūtarwa dōmin ku yi zalunci (ta tsawaita idda). Kuma wanda ya aikata wancan, to, hafika, yā zālunci kansa. Kuma kada ku rifi āyōyin Allah da izgili. Kuma ku tuna ni'imar Allah da abin da Ya saukar a kanku na Littāfi da hikima. Yana yi muku wa'azi da shi. Kuma ku bi Allah da taḩawa, kuma ku sani cewa lalle ne Allah ga dukan kōme Masani ne.

232. Kuma idan kuka saki mata, har suka isa ga ajalinsu (iddarsu), to, kada ku (waliyyansu) hana su, su auri mazansu (da suka sake su) idan sun yarda da jūna a tsakāninsu (tsōhon miji da tsōhuwar māta) da alhēri. Wancan ana yin wa'azi da shi ga wanda ya kasance daga gare ku yana imāni da Allah da Rānar Lāhira. Wancan ne mafi mutunci a gare ku, kuma mafi tsarki. Kuma Allah Yana sani, kuma kū ba ku sani ba.

233. Kuma māsu haifuwa (sakkaku)⁽¹⁾ suna shāyar da abin haifuwarsu shēkara biyu cikakku ga wanda ya yi nufin ya cika shāyarwa. Kuma ciyar da su da tufātar

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبِغَنَ أَجَاهُنَّ
فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ
بِمَعْرُوفٍ وَلَا تَمْسِكُوهُنَّ ضَرَارًا لِّتَعْتَدُوا
وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ وَلَا تَتَّخِذُوا
آيَاتِ اللَّهِ هُزُوعًا وَادْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ بِعَظَمَتِكُمْ
بِهِ وَأَتَّقُوا اللَّهَ وَأَعْمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٥٥﴾

وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبِغَنَ أَجَاهُنَّ فَلَا
تَعْتَدُوا لَهُنَّ أَنْ يَنْكِحَنَّ أَرْوَاحَهُنَّ إِذَا تَرَ صَوًّا
بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ
يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ لَكُمْ لَكُمْ
وَأُظْهِرُ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

* وَأُولَئِكَ يُرَضُّنَّ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ
لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُنْعِزَ الرِّضَاعَةُ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ
رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ

(1) Bayānin shāyar da māma ga jinjirin da ubansa ya saki uwarsa a lōkacin shāyarwa ko kuma ta haife shi bayān sakin yā auku.

da su yana a kan wanda aka haifar masa, da alhēri. Bā a kallafā wa rai fāce iyāwarsa. Bā a cūtar da uwa game da danta, kuma bā a cūtar da uba game da dānsa, kuma a kan magāji akwai misālin wancan. To, idan suka yi nufin yāye, a kan yardatayya daga gare su, da shā-wartar jūna, to, bābu laifi a kansu. Kuma idan kun yi nufin ku bāyar da dīyanku shāyarwa, to, bābu laifi a kanku, idan kun mīfa abin da kaka zo da shi bisa al'āda. Kuma ku bi Allah da tafawa. Kuma ku sani cēwa lalle ne Allah, ga abin da kuke aikatawa, Mai gani ne.

234. Kuma waƙanda suke mutuwa ⁽¹⁾ daga gare ku suna barin mātan aure, mātan suna jinkiri da kansu wata huƙu da kwāna goma. To, idan sun isa ga ajalinsu, to, bābu laifi a kanku a cikin abin da suka aikata game da kansu ga al'āda. Kuma Allah ga abin da kuke aikatawa Masani ne.

235. Kuma bābu laifi a kanku a cikin abin da kuka gitta ⁽²⁾ da shi daga nēman auren mātā ko kuwa kuka bōye a cikin zukatanku. Allah Ya san cēwa lalle ne ku, za ku ambata musu (shi). Kuma amma kada ku yi wa jūna alkawari da shi a bōye, fāce dai ku fadī magana sananniya. Kuma kada ku kulla

نَفْسٍ أَوْ اسْمَعَهَا لَأَنْتَصِرَ وَإِلَهُ يُولِي دَهَا
وَلَا مَوْلُو دُلَّهُ يُولِيهِمْ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ
فَإِنْ أَرَادَ إِصْحَابُ الْعَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوَرُوا
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ تُنْتَهِيَهُمَا
أُولَئِكَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمْ إِذَا سَلِمْتُمْ
مِمَّا تَنْتَهُم بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْتُمْ وَاللَّهُ وَاعْتَمُوا
أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣٤﴾

وَالَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مِنْكُمْ ذُرِّيَةً أَوْ جَانِيَةً فَاصْنِ
بِأَنْفُسِهِمْ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغَ
أَجَلُهُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمْ فِيمَا فَعَلُوا فِي
أَنْفُسِهِمْ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٣٥﴾

وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَضْتُمْ بِهِ مِنْ
خِطَاةِ السَّيِّئَاتِ أَوْ أَكْتَسَبْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ حَلْمًا
اللَّهُ أَنْ كُفِرْتُمْ كُفْرًا وَتُهْتَمَ وَلَا كُنْ
لَا تَوَاعِدُوا هَرَبَ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا
مَعْرُوفًا وَلَا تَعْرِضُوا عُقْدَةَ الرِّجَاحِ حَتَّى

(1) Bayānin iddar mutuwar maza; mace dīya za ta zauna wata huƙu da kwana gōma. Baiwa mātar aure tanā a kan rabi. Wadda ke shakkar ciki sai ta zauna sai shakka tā dēbe. Ana takaba watau mai iddar mutuwa ta nisanci kawa kōwace iri ce, sai tā fāre idda.

(2) Bayānin hukuncin nēman auren mace a cikin iddarta. An hana sai dai da bananci, kamar ya ce mata, "Ina zan sāmi kamarki?"

niyyar daurin auren sai littāfin (idda) ya kai ga ajalinsa. Kuma ku sani cewa lalle ne, Allah Yana sanin abin da yake cikin zukatanku, sabōda haka ku ji tsōronSa. Kuma ku sani cewa Allah Mai gāfara ne, Mai hakuri.

236. Kuma bābu laifi⁽¹⁾ a kanku idan kun saki mātā, matuƙar ba ku shāfe su ba, kuma ba ku yanka musu sadāki ba. Kuma ku bā su kyautar dādādāwa, a kan mawadāci gwargwadonsa, kuma a kan mafuntaci gwargwadonsa; dōmin dādādarwa, da albēri, wājibi ne a kan māsu kyautatāwa.

237. Kuma idan kuka sake su daga gabānin ku shāfe su, albāli kuwa⁽²⁾ kun yanka musu sadāki, to, rabin abin da kuka yanka fāce idan sun yāfe, kō wanda daurin auren yake ga hannunsa ya yāfe. Kuma ku yāfe dīn ne mafi kusa da taƙawa. Kuma kada ku manta da falala a tsakāninku. Lalle ne Allah ga abin da kuke aikatāwa Mai gani ne.

238. Ku tsare⁽³⁾ lōkatai a kan sallōli da salla mafificiya. Kuma ku tsayu kuna māsu kanƙan da kai ga Allah.

يَتْلُغُ الصَّكَّتْ أَبْجَهً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ
مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَآخِذُوا بِهِ وَاعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ عَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿٢٣٦﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَكُمْ
نَمَسُوهُنَّ أَوْ قَرَضْتُمُوهُنَّ فَرِيضَةً
وَمِمَّا تَعْتَمِدُونَ عَلَى الْمَالِ فَذَرُوهُ وَعَلَى
الْمَقْتَرِ قَدَرُهُ مِمَّا بِلَا الْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى
الْمُحْسِنِينَ ﴿٢٣٧﴾

وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ
فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَوَضِّفْ مَا قَرَضْتُمْ
إِلَّا أَنْ يَعْتَمِدَ أَوْ يَعْضُوا الَّذِي بِيَدِهِ عَقْدَةٌ
الْبَيْعِ وَأَنْ تَعْضُوا الْقُرْبُ لِلتَّوْبَةِ وَلَا تَنْسُوا
الْقَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنْ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿٢٣٨﴾

حَفِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ
الْوَسْطَى وَتَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ ﴿٢٣٩﴾

(1) Bayānin sadākin wadda aka saki gabānin shāfa da yanka sadaki, watau mijin ya saki tun bai sādu da ita kuma bai yanka sadāki ba. Bābu sadāki gare ta sai kyautar dādādāwa kawai.

(2) Bayānin sadākin wadda aka yanka wa sadāki amma kuma aka sake ta gabānin shāfa, to, ita tanā da rabin sadākinta, sai idan tā zauna a dākinsa shēkara guda cikakkiya, to, sai a biya ta dukan sadākinta.

(3) Bayānin hukuncin tsare lōkatan salla a cikin kōwane hāli: aminci ko tsōro, da bāyar da salla yadda hāli ya bāyar duka; tsaye kō da tafiya kō gudāne. Hikimar sanya wannan hukunci a tsakānin hukunce-hukuncen aure, dōmin farkarwa a kan muhimman-cin salla, dōmin kada mu'āmala ta shagaltar da Musulmi daga gare ta.

239. To, idan kun ji tsōro, to (ku dai yi salla gwargwadon hali) da tafiya kasa kō kuwa a kan dabbobi. Sa'an nan idan kun amince, sai ku ambaci Allah, kamar yadda Ya nūna muku abin da ba ku kasance kuna sani ba.

240. Kuma waƙanda suke mutuwa⁽¹⁾ daga gare ku, alhāli suna barin mātan aure, wasiyya ga mātan aurensu da dāƙaƙāwa zuwa ga shekara guda bābu fitarwa, to, idan sun fita, to, bābu laifi a kanku a cikin abin da suka aikata game da kansu daga abin da aka sani, kuma Allah Mabuwayi ne, Mai hikima.

241. Kuma waƙanda aka saki suna da dāƙaƙāwa gwargwadon hāli, wajabce a kan māsu takawa⁽²⁾.

242. Kamar wancan ne Allah Yake bayyana muku āyōyinSa: tsammāninku, kuna hankalta.

243. Shin, ba ka gani ba, zuwa ga waƙanda suka fita⁽³⁾ daga gidājen-su, alhāli kuwa sū dubbai ne, dōmin

فَإِنْ خِفْتُمْ فَرِجًا لَا أَرْزُقُنَا فَمَاذَا
أَمْسَرْنَا فَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَّمْتُمْ
مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

وَالَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنكُم وَيَدْرُوت
أَزْوَاجًا وَصِيَّةً لِأَزْوَاجِهِمْ مَّتَّعًا إِلَى الْحَوْلِ
غَيْرَ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنفُسِهِنَّ مِن مَّعْرُوفٍ
وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٠﴾

وَالْمُطَلَّقاتِ مَتَّعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى
الْمُتَّقِينَ ﴿٤١﴾
كَذَلِكَ يَبَيِّنُ اللَّهُ لَكُم آيَاتِهِ
لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٤٢﴾

* أَلْتَرْتَر إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِن دِيَارِهِمْ

(1) Al'āda idan ba ta sābā wa rukunin shari'a ba, bā a hana ta, sai dai bābu tilastāwa ga yinta. A zamanin Jāhiliyya mātā suna iddar mutuwar mazansu shēkara guda. Wanda ya yi wasiyyar kada matarsa ta fita daga dākinta har shēkara, ana karɓar masa, sai dai bābu ūlas a gare ta da ta zauna, dōmin an shāfe hukuncin iddar shēkara ta aī'ādar Jāhiliyya.

(2) Bayānin hukuncin dāƙaƙāwa ga mātan da aka saki bāyan an yi zaman aure da su. Tamattu'i gare su wajibi ne a kan mazansu, gwargwadon hāli.

(3) Wasu mutāne ne daga cikin Bani Isrā'ila, annōba tā auku a kansu, sai suka fita daga gidājen-su dōmin gudun mutuwa, sū dubū huɗu kō takwas kō wanin wannan adadi, sai Allah Ya ce musu; "Ku mutu," sai suka mutu kwana takwas kō hiyāka. Sa'an nan kuma Allah Ya tayar da su dōmin Ya nūna musu cēwa gudun mutuwa, bā ya hana ta, sai abin da Ya so, shi ke aukuwa. Wannan fissa tanā amfānar da karfafa rāyuka dōmin jihādi, sabōda haka umurni da yāki ya bī ta; watau ita shimfida ce ga umurnin jihādi da fita zuwa yāki. Kuma sūrār na karantar da tattalin arziki daga nan zuwa karshenta. Watau kafa gari wajibi ne ga tattalin arziki.

tsōron mutuwa? Sai Allah Ya ce musu: "Ku mutu." Sa'an nan kuma Ya rāyar da su, lalle ne Allah, haġīka, Ma'abūcin falala a kan mutāne ne, kuma amma mafi yawan mutāne bā su gōdēwa.

244. Kuma ku yi yāki a cikin hanyar Allah, kuma ku sani cēwa lalle ne, Allah Mai jī ne, Masani.

245. Wāne ne wanda⁽¹⁾ zai bai wa Allah rance, rance mai kyau, dōmin Ya ribanya masa, ribanyāwa mai yawa? Kuma Allah Shi ne ke damkewa, kuma yana shimfidawa, kuma zuwa a gare Shi ake mayar da ku.

246. Shin, ba ka gani ba zuwa ga wasu mashāwarta⁽²⁾ daga Bani Isrā'īla daga bāyan Mūsā, a lōkacin da suka ce ga wani annabi nāsu: "Nadā mana sarki, mu yi yāki a cikin hanyar Allah." Ya ce: "Ashe, akwai tsammāninku, idan an wajabta yāki a kanku cēwa bā zā ku yi yākin ba?" Suka ce: "Kuma mēne ne a gare mu, ba zā mū yi yāki ba, a cikin hanyar Allah, alhāli kuwa, haġīka, an fitar da mu daga gidajenmu da dīyanmu?" To, a lōkacin da aka wajabta yākin a kansu, suka jūya, sai kaɗan daga gare su. Kuma Allah Masani ne ga azzālumai.

وَهُمَ الْوُفَّاءُ حَدَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ
مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ
عَلَى النَّاسِ وَلَئِنْ أَسْأَلْتُمُ النَّاسَ
لَا يَشْكُرُونَ ﴿١٧٤﴾

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٧٥﴾

مَنْ ذَا الَّذِي يقرضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
فِيضْ نِعْمَةً لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ
يَقْبِضُ وَيَبْضُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿١٧٦﴾

الَّذِينَ تَرَى إِلَى الْمَلَائِكَةِ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ
بَعْدِ مُوسَى إِذْ قَالُوا لِنَبِيِّ لَهُمْ أبعث
لَنَا مَآكِنًا نَقْتَدِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ هَلْ
عَسَيْتُمْ أَنْ كَتَبَ عَلَيْكُمْ الْقِتَالُ أَلَّا
تُقَاتِلُوا قَالُوا وَمَا لَنَا أَلَّا نَقْتَدِلَ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أَخْرَجَنَا مِنْ دِيَارِنَا
وَأَبْنَاؤُنَا قَالُوا كَتَبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ
تَوَلَّوْا أَلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِالظَّالِمِينَ ﴿١٧٧﴾

(1) Bāyāni ga cēwa jihādi bā ya yiwuwa sai mutāne kōwa ya bāyar da taimakonsa na dūkiya kō na ma'ana. Kuma duk wanda ya bāyar da taimako, to, rance ne ya bai wa Allah, wanda yake Shi ne Ya bāyar da asalin dūkiyar, da yawa kō kaɗan, kuma Mai sakamako ga wanda ya yi aiki da umurninSa da babban sakamako, bāyan an kōma zuwa gare Shi. Jihādi wājibi ne ga tattalin arziki domin tsaro.

(2) Wannan kīssa tana nūna cēwa ba a iya yin yāki sai da Sarki, shūgaba. Kuma ta faɗi da lāilin da ke sanya jama'a su yi yāki; watau dōmin tsaron addini da rāyuka da nasaba da mutunci da dūkiya.

247. Kuma annabinsu⁽¹⁾ ya ce musu: "Lalle ne, Allah ya nada muku Dālūta⁽²⁾ ya zama sarki." Suka ce: "Yāya ne sarauta zā ta kasance a gare shi, a kanmu, alhāli kuwa mū ne mafi cancanta da sarauta daga gare shi, kuma ba a bā shi wata wadata ba daga dūkiya?" Ya ce: "Lalle ne, Allah Yā zābe shi a kanku, kuma Ya fāra masa yalwa a cikin ilmi da jiki. Kuma Allah Yana bāyar da mulkinSa ga wanda Yake so, kuma Allah Mawadaci ne, Masani.

248. Kuma annabinsu ya ce musu: "Lalle ne, alāmar mulkinSa ita ce akwatin⁽³⁾ nan ya zo muku, a cikinsa akwai natsuwa daga Ubangijinku da sauran kaya daga abin da Gidan Mūsā da Gidan Hārūna suka bari, malā'iku suna daukarsa. Lalle ne a cikin wancan akwai alāma a gare ku (ta nađin 'Dālūta daga Allah ne) idan kun kasance māsu imāni."

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا قَالُوا إِنَّنَا يَكْفُرُ لَهُ الْمَلِكُ عَلَيْنَا وَنَحْنُ أَهَقُّ بِالْمَلِكِ مِنْهُ وَلَمْ يَكُنْ مِنْ آلِ الْمَالِكِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَزَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي مَلِكَهُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾

وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ التَّالُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَيَبْقِيَةٌ مِّمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَىٰ وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَفَرُوا بِآيَاتِنَا

(1) Sūnan annabinsu Shamwīlu daga Sibt Lāwaya. A bāyan Mūsā, Yāush'u bin Nūn, sa'an nan Kālib, sa'an nan Hizkīl, sa'an nan Ilyas sa'an nan Alyasa'u, daga nan Bani Isra'ila suka rasa mai jan su har Amālika ḡiyan Amlik bn Ād, waḡanda ke zaune a Falastīn suka rinjāyi Bani Isra'ila, suka karkashe su suka kōre su daga gidajensu suka kāma 'ya'yansu, har a lōkacin da wata mace daga Sibt Lāwaya ta haifi Shamwīlu Annabi. Ya nada musu sarki Dālūta.

(2) Dālūta yana a cikin gidan Binyāminu ḡan Ya'akūbu talakāwa ne sunā ḡōgara a kan sanā'a. Zūriyyar Yahūza, sū ne sarākuna ḡōmin haka sunansu ya rinjāya a kan Bani Isra'ila. Zūriyyar Lāwaya sū ne annabāwa da mālamai.

(3) 'Akwatin Natsuwa' an saukar da shi tāre da Ādam, a cikinsa akwai sūrōrin annabāwa, da ḡāḡon rikonsa ya kai ga Mūsā yanā sanya Attaura a ciki, sabōḡa haka aka sāmi karyayyun allunan Attaura a ciki da rawanin Hārūna da wani abu daga Mannu da Salwa. A lōkacin da Amālika suka rinjāye su, sai suka karḡe wannan akwāti, suka ajiye shi inda bai ḡāce da shi ba, har a lōkacin da malā'iku suka ḡauke shi zuwa ga Dālūta.

249. A lōkacin da 'Dālūta ya fita⁽¹⁾ da rundunōnin, ya ce: "Lalle ne Allah Mai jarrabarku ne da wani kōgi. To, wanda ya sha daga gare shi, to, ba shi daga gare ni, kuma wanda bai dandane shi ba, to, lalle ne shi, yana daga gare ni, fāce wanda ya kamfata, kamfata guda da hannunsa." Sai suka sha daga gare shi, fāce kaɗan daga gare su. To, a lōkacin da ('Dālūta) ya kētare shi, shi da waɗanda suka yi imāni tāre da shi, (sai waɗanda suka sha) suka ce: "Bābu iko a gare mu yau game da Jālūta da rundunōninsa." Waɗanda suka tabbata cēwa lalle sū māsu gamuwa ne da Allah, suka ce: "Da yawa fungiya kaɗan ta rinjayi wata fungiya mai yawa da iznin Allah, kuma Allah Yana tāre da māsu haƙuri."

250. Kuma a lōkacin da suka⁽²⁾ bayyana ga Jālūta da rundunōninsa, suka ce: "Yā Ubangijinmu! Ka zuba haƙuri a kanmu, kuma Ka tabbatar da sāwayenmu, kuma Ka taimake mu a kan mutānen nan kāfirai."

251. Sai suka karya su da iznin Allah. Kuma Dāwudu ya kashe Jālūta, kuma Allah Ya bā shi mulki da hikima, kuma Ya sanar da shi daga abin da Yake so. Kuma bā

قَلَمًا فَصَلَّ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ
 إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرِبَ
 مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ
 فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنِ اغْتَرَفَ غُرْفَةً
 بِيَدِهِ فَشَرِبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ
 فَلَمَّا جَاوَزَهُ هُوَ وَالَّذِينَ آمَنُوا
 مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا الْيَوْمَ
 بِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ
 يَظُنُّونَ أَنَّهُمْ مُلَكُوا بِاللَّهِ كَمَا كَفَرُوا
 فِيهَا قَلِيلًا عَلَيْهِمْ غَمٌّ كَثِيرًا
 بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٥١﴾

وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتَ وَجُنُودِهِ قَالُوا
 رَبَّنَا أَخْرِجْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبَّتْ
 أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ
 الْكَافِرِينَ ﴿٥٢﴾

فَهَرَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتَلَ دَاوُدُ
 جَالُوتَ وَهُوَ أَخْلَسَ اللَّهُ الْمُلُوكَ
 وَالْحِكْمَةَ وَعَلَّمَهُ مِمَّا يَشَاءُ وَلَوْلَا

(1) Sōja na bukatar tarbiya, su sabbā da wahala da kishirwa da magana mai shiryarwa. Kōgin kuwa shi ne kōgin Urdun tsakanin Urdun da Falastin.

(2) Dāwudu dan Āisha ya gāji annabcin Shamwīlu da mulkin 'Dālūta, shi ne ya fāra haɗa su a cikin Bani Isrā'ila bāyansa sai dānsa Sulaimān ya gāje shi haka nan. Yawan mutānen 'Dālūta da suka yi yāki kamar adadin mutānen Badar ne waɗanda suka yi yāki tāre da Annabi, tsira da aminci su tabbata a gare shi.

dōmin tunkudēwar Allah ga mutā-ne sāshensu da sāshe ba, lalle ne, dā kasa tā bāci; kuma amma Allah Ma'abūcin falala ne a kan tālikai.

252. Wadancan āyōyin Allah ne: Muna karanta su a kanka da gas-kiya: Kuma lalle ne kai, haḳīka, kana daga manzanni.

253. Wadancan manzannin⁽¹⁾ Mun fiḳḳita sāshensu a kan sāshe: daga cikinsu akwai wanda Allah Ya yi masa magana; kuma Ya daukaka sāshensu da darajōji; kuma Muka bai wa Īsā dan Maryama hujjōji bayyanannu, kuma Muka farfaḳā shi da Rūhi mai tsarki. Kuma dā Allah Yā so dā waḳanda suke daga bāyansu, bā zā su yi yāḳi ba, daga bāyan hujjōji bayyanannu sun je musu. Kuma amma sun sāba wa jūna, sabōda haka daga cikinsu akwai wanda ya yi ĩmāni, kuma daga cikinsu akwai wanda ya kāfir-ta. Kuma dā Allah Yā so, dā bā zā su yāḳi jūna ba, kuma amma Allah yana aikata abin da Yake nufi.

254. Ya ku waḳanda⁽²⁾ suka yi ĩmāni! Ku ciyar daga abin da Muka arzūta ku daga gabānin wani yini ya

دَفَعُ اللَّهُ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ
لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَالسَّمَاوَاتُ لَئِنْ لَمْ يَنْزِلْ
عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَاتٌ
بِالْحَقِّ وَأَنزَلَ لَيْلٍ أَمْرًا سَلِيمًا ﴿٥٢﴾

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَنْزِلُهَا عَلَيْكَ
بِالْحَقِّ وَأَنزَلَ لَيْلٍ أَمْرًا سَلِيمًا ﴿٥٢﴾

* تِلْكَ الْأَرْسُلُ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ
مِّنْهُمْ مَّنْ كَلَّمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ دَرَجَاتٍ
وَهُ أَتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيْتَ وَأَيَّدْنَاهُ
بِرُوحِ الْقُدُسِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا اقْتُلْنَا
الَّذِينَ مِن بَعْدِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ
الْبَيِّنَاتُ وَالسَّمَاوَاتُ لَفَسَدَتْنَا لَئِنْ لَمْ يَنْزِلْ
عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَاتٌ
بِالْحَقِّ وَأَنزَلَ لَيْلٍ أَمْرًا سَلِيمًا ﴿٥٣﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَسُوا أَنفُسَهُمْ وَمَتَارِقَتِكُمْ
مِّن قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ فِيهِ
وَالْأَخْلَةُ

(1) Allah Yanā tunkude barna a cikin kasa da wāsidar karantar da māsu alhēri, dōmin su yāḳi māsu sharri. Ya saukar da ilminSa da wāsidar manzanninSa waḳanda Ya tabbatar da cēwa Muhammadu, tsira da amincinSa su tabbata a gare shi, yana cikinsu kuma shi ne ya fi daukaka daga cikinsu. Daga wannan āyā zuwa farshen Sūra duka, kārin bāyani ne da shiryarwa ga hukunce-hukuncen da suka gabāta da kuma yadda zā a zartar da aiki da su, kamar yadda tsārin magana zai nūna in Allah Ya so.

(2) Bāyan tabbatar da manzancin Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, sa'an nan ya sābunta fuskanta da kira zuwa ga waḳanda suka yi ĩmāni da Annabi, kuma ya farkar da su game da zuwan babbar rāna ta Kiyāma. Sa'an nan ya faḳi sūnanSa Ta'āla, Allah Mai siḳōfin da ke cikin āyā ta 255.

zo, bābu ciniki a cikinsa, kuma bābu abūta, kuma bābu cēto, kuma kāfirai sū ne azzālumai.

255. Allah, bābu wani Ubangiji fāce Shi, Rāyayye, Mai tsayuwa da kōme, gyangyadi bā ya kāma Shi, kuma barci bā ya kāma Shi, Shi ne da abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin ƙasa. Wane ne wanda yake yin cēto a wurinSa, fāce da izninSa? Yana sanin abin da yake a gaba gare su da abin da yake a bāyansu. Kuma bā su kēwayēwa da kōme daga ilminSa, fāce da abin da Ya so. KursiyyunSa ya yalwaci sammai da ƙasa. Kuma tsare su bā ya nauyayarSa. Kuma Shi ne Maɗaukaki, Mai girma.

256. Bābu tīlastāwa⁽¹⁾ a cikin addini, haƙīƙa, shiriya tā bayyana daga ɓata: Sabōda haka wanda ya kāfirta da 'Dāgūta kuma ya yi īmāni da Allah, to, haƙīƙa, yā yi riƙo ga igiya amintacciya, bābu yankēwa a gare ta. Kuma Allah Mai ji ne, Masani.

257. Allah Shi ne Masōyin waɗanda suka yi īmāni: Yana fitar da su daga duffai zuwa ga haske, kuma

وَلَا شَفَعَةَ إِلَّا الْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٥٦﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَلِيُّ الْغَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ
سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا
بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ
وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ
وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ
حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿١٥٧﴾

لَا يُكْرَهُ فِي الدِّينِ قَدَّيْنِ الرَّشْدِ مِنَ النَّبِيِّ
فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدْ
اسْتَسَمَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَى لَا انفِصَامَ
لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٥٨﴾

اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِنَ
الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا

(1) Abūbuwan bautāwa, iri biyu ne; Ubangijin da Yā aiko Muhammadu da wannan gaskiya da shiriya Shī ne Allah, da sauran iyāyengiji māsu dōkōkin kai da na son zūkāta kamar nafsu da Shaidan, na aljannu da mutāne, māsu ƙāga abin da suke so, su kira mutane a kansa ana ce musu 'Dāgūtu. Ya yi bayānin sakamakon mabiyin kōwane irin bautawar. Sa'an nan ya biyar da fīssōshi uku dōmin bayānin abin da wannan magana ta fūnsa; ta farko Namarūzu tāre da Ibrāhīm, tanā nūna cēwa mai mulki anā umurtar sa da bin Allah da taƙawa, idan ya bi son zūciyarsa, to, ya zama 'Dāgūtu. Allah zai halakar da shi. Ta biyu fīssar Uzairu, tanā nūna cēwa bābu abin da yake da wuya ga Allah. Ta uku fīssar Ibrāhīm da yadda Allah ke rāyar da matattu, tanā nūna cēwa bābu laifi ka roƙi Allah Ya gānar da kai dukan abin da ya shige maka dūhu dōmin ka fārā īmāni.

wadanda suka kāfirta, masōyansu Dāgūtu ne: suna fitar da su daga haske zuwa ga duffai. Wadannan abokan Wuta ne, sū a cikinta mawwama ne.

258. Shin, ba ka gani⁽¹⁾ ba zuwa ga wanda ya yi hujjatayya da Ibrāhīm a cikin (al'amarin) Ubangi-jinsa, dōmin Allah Yā bā shi mulki, a lōkacin da Ibrāhīm ya ce: "Ubangi-jina Shi ne Wanda Yake rāyawa kuma Yana matarwa." Ya ce: "Ni ina rāyarwa kuma ina matarwa." Ibrāhīm ya ce: "To, lalle ne Allah Yana zuwa da rana daga gabas: to, ka zo da ita daga yamma." Sai aka dīmautar da wanda ya kāfirta. Kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

259. Kō kuwa⁽²⁾ wanda ya shūde a kan wata al'arya, alhāli kuwa tana wōfintacciya a kan gadājen rēsunanta. Ya ce: "Yaya Allah zai rāyar da wannan a bāyan mutuwar ta." Sai Allah Ya matar da shi, shēkara dari; sa'an nan kuma ya tāyar da shi. Ya ce: "Nawa ka zauna?" Ya ce: "Na zauna yini daya ko kuwa rabin yini." Ya ce: "A'a, kā zauna shēkara dari." To, ka dūba zuwa ga abincinka, da abin shanka, (kōwanensu) bai sāke ba, kuma ka dūba zuwa ga jākinka, kuma dōmin Mu sanya ka wata āyā ga mutāne. Kuma ka dūba zuwa ga

أُولَئِكَ أَهْمُ الظَّالِمُونَ يُخْرِجُوهُمْ مِنَ
النُّورِ إِلَى الظُّلُمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ
النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٥٨﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ حَاجَّ إِبراهيمَ فِي رِيهَ أَنْ
ءَاتَهُ اللهُ المُلْكَ إِذْ قَالَ إِبراهيمُ رَبِّي
الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحْيِي وَأُمِيتُ
قَالَ إِبراهيمُ فَإِنَّ اللهَ يَأْتِي بِالسَّمْسِ
مِنَ المَشْرِيقِ فَأْتِي بهَا مِنَ المَغْرِبِ فَبُهِتَ
الَّذِي كَفَرَ وَاللهُ لَا يَهْدِي القَوْمَ
الظَّالِمِينَ ﴿٢٥٩﴾

أَوْكَالِ الَّذِينَ مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى
عُرُوسِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللهُ بَعْدَ
مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللهُ مائةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ
قَالَ كَمْ لَيْتٌ قَالَ لَيْتٌ يَوْمَ أُوتِيَ بَعْضَ
يَوْمِي قَالَ بَلْ لَيْتٌ مائةَ عَامٍ فَأَنْظِرْ
إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَوْ تَسْنُوهُ وَأَنْظِرْ
إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ
وَأَنْظِرْ إِلَى العِظَامِ وَكَيْفَ نُدْرِسُهَا تَمَّ

(1) Kissar farko ta Ibrāhīm da Namarūzu.

(2) Kissa ta biyu Uzairu da al'arya matacciya, da jākinsa, da abincinsa bāyan shēkara dari.

ƙasūsuwa yadda Muke mōtsar da su, sa'an nan kuma Mu tufātar da su da nāmā.” To, a lōƙacin da (abin) ya bayyana a gare shi, ya ce: “Ina sanin cēwa lalle Allah a kan dukan kōme Mai ikōn yi ne.”

260. Kuma a lōƙacin da Ibrāhīm ya ce: “Ya Ubangijina! Ka nūna mini yadda Kake rāyar da matattu.” Ya ce: “Shin, kuma ba ka yi imāni ba?” Ya ce: “Na'am! Kuma amma dōmin zūciyāta, ta natsu.” Ya ce: “To, ka riƙi huɗu daga tsuntsāye, ka karkatar da su zuwa gare ka, ka yanka su, sa'an nan kuma ka sanya juzu'i daga gare su a kan kōwane dūtse, sa'an nan kuma ka kira su, zā su zo maka gudāne. Kuma ka sani cēwa lalle Allah Mabuwayi ne, Masani.”

261. Sifar waɗanda suke ciyar da dūkiyōyinsu a cikin hanyar Allah, kamar sifar ƙwāyā ne wadda ta tsirar da zangarniya bakwai, a cikin kōwace zangarniya akwai ƙwāya ɗari. Kuma Allah Yana ribinyawa ga wanda Ya so. Kuma Allah Ma-wadāci ne, Masani.

262. Waɗanda suke ciyar da dūkiyōyinsu a cikin hanyar Allah, sa'an nan kuma bā su biyar wa abin da suka ciyar ɗin da gōri, ko cūta, suna da sakamakonsu a wurin Ubangijinsu, kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna baƙin ciki ba.

263. Magana mai kyau da gāfar-tawa su ne mafi alhēri daga sadaka wadda wata cūtarwa take biyar ta. Kuma Allah Wadatacce ne, Mai haƙuri.

نَكَسُوهاَ اَلْحَمَامًا فَلَمَّا تَبَيَّنَتْ لَهٗ قَالَ
اَعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٥٩﴾

وَإِذْ قَالَ اِبْرٰهِيْمُ رَبِّ اَرِنِيْ كَيْفَ تُحْيِي
الْمَوْتِ قَالَ اَوْ لَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلٰى وَلٰكِن
لِيُظْمِنَ قَلْبِيْ قَالَ فَخُذْ اَرْبَعَةً مِّنَ الطَّيْرِ
فَصُرْمُهِنَّ اِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ عَلٰى كُلِّ جَبَلٍ
مِّنْهُنَّ جَبْرًا ثُمَّ اُدْعُهُنَّ يٰ اٰيٰتِنَا كَسَعِيًّا
وَاعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ عَزِيْزٌ حَكِيْمٌ ﴿٦٠﴾

مَثَلِ الَّذِيْنَ يُنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ
كَمَثَلِ حَبَّةٍ اَنْثَى تَسْبَعُ مَسَابِلٍ فِي
كُلِّ مَسْبَلٍ مَّا تَمَّتْ حَبَّتُهُ وَاللّٰهُ
يُضَاعِفُ لِمَنْ يَّشَاءُ وَاللّٰهُ وَّاسِعٌ عَلِيْمٌ ﴿٦١﴾

الَّذِيْنَ يُنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ فِيْ سَبِيْلِ اللّٰهِ ثُمَّ
لَا يَتَّبِعُوْنَ مَّا اَنْفَقُوْا مِمَّا وَّلَا اٰذَى لَّهُمْ
اُجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿٦٢﴾

* قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ
صَدَقَةٍ يَتَّبِعُهَا اٰذَى وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ حَلِيْمٌ ﴿٦٣﴾

264. Yā ku waġanda suka yi ĩmāni! Kada ku ġāta sadakōkinku da ġōri da cūtarwa, kamar wanda yake ciyar da dūkiyarsa dōmin nūna wa mutāne, kuma bā ya yin ĩmāni da Allah da Rānar Lāhira. To, abin da yake misālinsa, kamar falalen dūtse ne, a kansa akwai turbāya, sai wābilin hadari⁽¹⁾ ya sāme shi, sai ya bar shi ġankara. Bā su iya amfani da kōme daga abin da suka sanā'anta. Kuma Allah ba Ya shiryar da mutāne kāfirai.

265. Kuma sifar waġanda suke ciyar da dūkiyarsu dōmin nēman yardōjin Allah, kuma da tabbatarwa daga kansu, kamar misālin lambu ne a jigāwa wadda wābilin hadari ya sāmu, sai ta bāyar da amfāninta ninki biyu. To, idan wābili bai sāme ta ba, sai yayyafi (ya ishe ta). Kuma Allah ga abin da kuke aikatawa Mai gani ne.

266. Shin ġayanku nā son cēwa wani lambu ya kasance a gare shi daga dabīnai da inabōbi, marēmari suna ġudāna daga farkashinsa, yana da, a cikinsa, daga kōwane 'ya'yan itāce, kuma tsūfa ya sāme shi, alhāli kuwa yana da zūriyya masu rauni – sai ġūguwa wadda take a cikinta akwai wuta, ta sāme shi, har ta rōne? Kamar wancan ne Allah Yana bayyanāwar āyōyi a gare ku; tsammāninku kuna tunāni.

267. Ya ku waġanda suka yi ĩmāni! Ku ciyar daga mai kyaun

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا لَا تَبْطَلُوْا
صِدْقَتِكُمْ بِالْمَعْنٰى وَالْاَدْنٰى كَالَّذِيْ يُبْفِقُ
مَالَهُ رِيْتًاۙ اَلتَّائِبِ وَلَا يُؤْمِنُۙ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ صَفْوَانَ عَلَيْهِ تُرَابٌ
فَاَصَابَهُ وَاِبِلٌ فَتَرَكَهُ صَلْبًاۙ لَا يَقْدِرُوْنَ عَلَيْهِ
شَيْۤءٌ وَّمِمَّا كَسَبُوْاۙ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْكٰفِرِيْنَ ﴿٣٦﴾

وَمَثَلِ الَّذِيْنَ يُبْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ
اَبْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ وَتَثْبِيْتًاۙ مِنْ
اَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍۙ بِرَبْوَةٍۙ اَصَابَهَا
وَاِبِلٌ فَتَاتَتْۙ اَكْلَهَا ضِعْفَيْنِۙ فَاِنْ
لَّمْ يَصْنَعْهَا وَاِبِلٌ فَظَلَّ وَاللّٰهُ يَمَّا
تَعْمَلُوْنَۙ بَصِيْرٌ ﴿٣٧﴾

اَيُّوْدٌ اَحَدُكُمْۙ اَنْ تَكُوْنَ لَهُ جَنَّةٌۙ مِنْ
نَّجِيْلِۙ وَاَعْنَابٍۙ تَجْرِيۙ مِنْ تَحْتِهَا
الْاَنْهَارُۙ لَهُ فِيْهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرٰتِ
وَاَصَابَهَا الْعُكْبَرُۙ وَهُوَ ذُرِّيَّةٌۙ ضَعْفَةٌ
فَاَصَابَهَا اِغْصَارٌۙ فِيْهِ نَارٌۙ فَالْحَرَقَتْۙ
كَذٰلِكَۙ يَبِيْنُ اللّٰهُ لَكُمْۙ الْاٰيٰتِ
لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُوْنَ ﴿٣٨﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اتَّقُواۙ مِنْ طَبْعِكُمْ

(1) 'Wābilin hadari' wātau ruwan sama kamar da bakin ġwarya.

abin da kuka sanā'anta, kuma daga abin da Muka fitar sabōda ku daga ġasa, kuma kada ku yi nufin mummuna ya zama daga gare shi ne kuke ciyarwa, alhāli kuwa ba ku zama māsu karbarsa ba fāce kun runtse ido a cikinsa. Kuma ku sani cēwa lalle ne, Allah Mawadāci ne, Gōdadde.

268. Shaidan yana yi muku alkawarin talauci, kuma yana umurnin ku da alfasha, ⁽¹⁾ kuma Allah Yana yi muku alkawarin gāfara daga gare shi da fāri, kuma Allah Mawadāci ne, Masani.

269. Yana bāyar da hikima (ga fahimtar gaskiyar abubuwa) ga wanda Yake so. Kuma wanda aka bai wa hikima, to, lalle ne, an bā shi alhēri mai yawa. Kuma bābu mai tunāni fāce ma'abuta hankula.

270. Kuma abin da kuka ciyar daga ciyarwa, kō kuka cika alwāshi daga wani bākance, to, lalle ne, Allah Yana sanin sa. Kuma az-zālumai bā su da wasu mataimaka.

271. Idan kun nūna sadakōki to, yana da kyau fwarai kuma idan kuka bōye su kuma kuka je da su ga matalauta, to, shi ne mafi alhēri a gare ku, kuma Yana karkarēwa, daga barinku, daga miyāgun ayyukanku. Kuma Allah ga abin da kuke aikatawa Masani ne.

مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَتَمَوَّأُوا بِهِ إِنَّا نَعْلَمُ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ
فِيهِ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عِنْدَ حَيْدٍ ۝٦٧

الشَّيْطَانُ يُعِدُّ كُرْهُهُ لَكُمْ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يُعِدُّكُمْ مَغْفِرَةً مِّنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ۝٦٨

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَن يَشَاءُ وَمَن يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ۝٦٩

وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِّنْ نَّفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِّنْ نَّذِيرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُهُ ۝٧٠
وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ۝٧١

إِن تَبُدُوا الصَّدَقَاتِ فَنِعِمَّا هِيَ وَإِن تُخْفُوهَا وَتُؤْوَاهَا الْفُقَرَاءَ فَهِيَ خَيْرٌ كَثِيرٌ وَلِيَكْفُرَ عَنْكُمْ مِّن سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۝٧٢

(1) Alfasha ita ce ayyukan zunubi kamar zina da shan giya, alhāli batar da dūkiya a nan, ya fi tsanani, kuma bābu wani badali don sakamako, sabōda haka ġin ciyarwa dōmin gudun talauci da umurninku da alfasha sun sābā wa jūna, ga abin da shi Shaidan yake gaya muku; watau kada ku ciyar, dōmin gudun talauci, amma ku sha giya, ku yi zina!

272. Shiryar da su bā ya a kanka, kuma amma Allah Shi ne Yake shiryar da wanda Yake so, kuma abin da kuka ciyar daga alhēri, to, dōmin kanku ne, kuma bā ku ciyarwa, fāce dōmin nēman yardar Allah, kuma abin da kuke ciyarwa daga alhēri zā a cika lādarsa zuwa gare ku, alhāli kuwa kū bā a zāluntar ku.

273. (Ciyarwar a yī ta) ga mata-lautan ⁽¹⁾ nan wadanda aka tsare a cikin hanyar Allah, bā su iya tafiyar fatauci a cikin ƙasa, jāhilin hālin su yana zaton su wadātattu sabōda kāmun kai, kana sanin su da alāmarsu, bā su rōƙon mutāne da nācēwa. Kuma abin da kuka ciyar daga alhēri, to, lalle Allah gare shi Masani ne.

274. Wadanda suke ciyar da dukiyōyinsu, a dare da yini, bōye da bayyane, to suna da sakamakonsu a wurin Ubangijinsu. Kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna baƙin ciki ba.

275. Wadanda suke cin riba ⁽²⁾, bā su tāshi, fāce kamar yadda wan-

لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ
يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ
فَلَا تُنْفِسْكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا
أَتَيْتَهُ وَجْهَ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ
يُوقَ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَظْلَمُونَ ﴿٣٧﴾

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُخْصِرُوا فِي سَبِيلِ
اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا فِي
الْأَرْضِ بِحَسْبِ هُمُ الْجَاهِلِ الْأَعْيَاءِ
مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ
لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلْحَاقًا وَمَا تُنْفِقُوا
مِنْ خَيْرٍ فَمَا تِلْكَ اللَّهُ بِهِ عَالِمٌ ﴿٣٨﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ بِالْأَيْدِي
وَالْأَنْهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ
أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٩﴾

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقْوَمُونَ إِلَّا

(1) Matalautan nan 'muhājiruna' ne wadanda suka bar dūkiyarsu da iyālansu dōmin hijira. Kuma ba su sāmi wata matāka ha a Madīna, sai aka yi musu rumsu, sunā kwāna a ciki, suka tsare kansu dōmin jihādi da yāfi da karātun Alƙur'āni da ibāda kamar matsayin sōja a yanzu. Sū wajen dari huđu ne, shugabansu, shi ne Abdur Rahman bn Sakhar, Abu Huraira el Dawso.

(2) Riba ita ce fāri ga adadi ko ga lōkaci. Amma ƙārin adadi shi ne ƙari a cikin mu'āmala da zināri da azurfa, da abūbuwan ci ga rāyuwa. Yana haramta ga jinsi guda kawai, kuma ana shardantāwa ga abinci ya zama abinci kō abin gyāransa, kuma anā iya ajiye shi, ban da 'ya'yan itācen marmari da duma da ruwa. Amma ga jinkiri an hana riba muḑlaƙan kō dā ga 'ya'yan itācen marmari. Takardun kuḑi kamar sil'ō'i suke dōmin haka ƙimarsu tana hawa kuma tanā sauka. Har yanzu malamai ba su yanke hukunci a kansu ba sōsai. Annabi, tsāra da amincin Allah su tabbata a gare shi ya ce: "Ka bar abin da yake sanya maka shakka zuwa ga wanda bā yā sanya maka shakka."

da Shaidan yake dimautarwa daga shafa yake tashi. Wancan, dōmin lalle ne sun ce: "Ciniki kamar riba yake." Kuma Allah Ya halatta ciniki kuma Ya haramta riba. To, wanda wa'azi daga Ubangijinsa ya je masa, sa'an nan ya hanu, to yana da abin da ya shige, kuma al'amarinsa (ana wakkala shi) zuwa ga Allah. Kuma wanda ya kōma, to, wadannan sū ne abōkan Wuta, sū a cikinta madawwama ne.

276. Allah Yana shāfe albarkar riba, kuma Yana k̄āra sadakōki. Kuma Allah bā Ya son dukan mai yawan kāfirci, mai zunubi.

277. Lalle ne, wadanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, kuma suka tsayar da salla, kuma suka bāyar da zakka, suna da sakamakonsu a wurin Ubangijinsu, kuma bābu tsōro a kansu, kuma ba su zama suna yin bakin ciki ba.

278. Yā ku wadanda suka yi imāni! Ku bi Allah da tafawa, kuma ku bar abin da ya rage daga riba, idan kun kasance māsu imāni.

279. To, idan ba ku aikata ba, to, ku sani fa da akwai yāfi daga Allah da ManzonSa. Kuma idan kun tūba, to, kuna da asalin dūki-yōyinku, bā ku zālunta, kuma bā a zāluntar ku.

280. Kuma idan ma'abucin wahala ya kasance (mabacci) to, jinkirtāwa ake yi zuwa ga saufin al'amarinsa, kuma dā kun yi sadaka, shi ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance kuna sani.

كَمَا يَقُولُ الَّذِي يَسْحَطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ
الْمَيْمَنِ ذَلِكَ يَأْتِيهِمْ قَالُوا إِنَّمَا اتَّبَعْنَا مِثْلَ
الرِّبَا وَأَحْلَى اللَّهُ السَّبِيحَ وَحَرَّمَ الرِّبَا فَمَنْ
جَاءَهُ مِنْ مَوْعِظَةٍ مِنْ رَبِّهِ فَاسْتَعِذْ بِهِ
مَّا سَأَلَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٦﴾

يَمَحُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيلُ الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ
لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ ﴿٣٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَءَاتَوُا الزَّكَاةَ لَهُمْ
أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ
وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٣٨﴾

يَتَأْتِيهَا الذَّبَابُ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا
مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٣٩﴾

فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ
وَرَسُولِهِ ؕ وَإِن تَبَدَّلْتُمْ فَلَكُمْ زُجُجٌ
أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلُمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

وَإِن كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ
وَإِن نَّصَدَّقْتُم مَّالَكُمُ الَّذِي كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

281. Kuma ku ji tsōron wani yini wanda ake mayar da ku a cikinsa zuwa ga Allah, sa'an nan kuma a cika wa kōwane rai abin da ya sanā'anta, kuma sū bā a zāluntar su.

282. Yā ku waƙanda suka yi imāni! Idan kun yi mu'āmalār bāyar da bāshi zuwa ga wani ajali ambatacce, sai ku rubūta shi. Kuma wani marubuci ya yi rubūtu a tsakaninku da ādalci. Kuma kada marubūci ya fi rubūtāwa, kamar yadda Allah Ya sanar da shi, sai ya rubūta. Kuma wanda bāshin yake a kansa sai ya yi shibta, kuma ya ji tsōron Allah, Ubangijinsa, da tafawa, kuma kada ya rage wani abu daga gare shi. To, idan wanda bāshin yake a kansa yā kasance wāwā ne kō kuwa rarrauna, kō kuwa shi bā ya iya shibta, to, sai waliyyinsa ya yi shibtar da ādalci. Kuma ku shaidar da shaidu biyu daga mazanku, to, idan ba su zama maza biyu ba, to, namiji guda da mātā biyu, daga waƙanda kuke yarda da su daga shaidun, dōmin mantuwar dayansu, sai gudarsu ta mazākūtar⁽¹⁾ da dayar. Kuma kada shaidun su fi, idan an kira su. Kuma kada ku fōsa ga rubūta shi, farami ya kasance kō babba, zuwa ajalinsa. Wancan ne mafi ādalci a wurin Allah, kuma mafi tsayuwa ga shaida, kuma mafi kusa ga rashin shakkarku. Sai idan ya kasance fatauci ne halartacce

وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّى
كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٨١﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قَدَّيْتُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ
إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ وَلْيَكْتُبْ
بَيْنَ يَدَيْكُمْ كَاتِبٌ بِالْقَدْرِ وَلَا يَأْتِ
كَاتِبٌ أَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللَّهُ
فَالْيَكْتُبْ وَلِيُمَلِّلَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلِيَسْتَقِي
اللَّهُ رَيْبَهُ وَلَا يَبْخَسَ مِنْهُ شَيْئًا فَإِنْ
كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيهًا أَوْ ضَعِيفًا
أَوْ لَا يَسْطِيعُ أَنْ يُمَلِّلَ هُوَ فَلْيُمَلِّلْ وَلِيُّهُ
بِالْقَدْرِ وَأَسْتَشْهِدُ شَاهِدَيْنِ مِنْ
رِجَالِكُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ
فَرَجُلٌ وَأَمْرٌ آتَانِ مِمَّنْ تَرْضَوْنَ مِنَ
الشَّهَدَاءِ أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكَّرَ
إِحْدَاهُمَا الْآخَرَىٰ وَلَا يَأْتِ الشَّهَادَةَ إِذَا
مَادَعُوا وَلَا تَسْمَعُوا أَنْ يَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ
كَبِيرًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّذَكَّرٍ فَمَا أَقْسَطُ عِنْدَ
اللَّهِ وَأَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ وَأَدْقُ الْأَلْتَرَابِ إِلَّا
أَنْ تَكُونَ تِجْرَةً حَاضِرَةً تُدِيرُ وَرَثَتَهَا بَيْنَكُمْ
فَلَيْسَ عَلَيْهِ كُمْرٌ جُنَاحَ الْأَتَكْتُبُوهَا

(1) Watau mātā biyu su zama kamar namiji guda ga bāyar da shaida. Kuma ana fassara shi da "ta tunātar da dayar".

wanda kuke gēwayarwa da shi hannu da hannu a tsakāninku, to bābu laifi a kanku, ya zama ba ku rubūta shi ba. Kuma ku shaidar idan kun yi sayayya. Kuma kada a wahalar da marubuci, kuma kada a wahalar da shaidu, kuma idan kun aikata, to, lalle ne, shi fāsifanci ne game da ku. Kuma ku bi Allah da takawa, kuma Allah Ya sanar da ku. Kuma Allah ga dukan kōme Masani ne.

283. Kuma idan kun kasance a kan tafiya, kuma ba ku sāmi marubūci ba, to, a bāyar da jingina karbaḩiya (ga hannu). To, idan sāshenku ya amince wa sāshe, to, wanda aka amincē wan nan sai ya bāyar da amānarsa, kuma ya bi Allah, Ubangijinsa, da takawa. Kuma kada ku bōye shaida, kuma wanda ya bōye ta, to, shi mai zunubin zūciyarsa ne. Kuma Allah ga abin da kuke alkatāwa Masani ne.

284. Allah ne, da abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin ƙasa, kuma idan kun bayyana abin da yake a cikin zukatanku (na shaida), ko kuka bōye shi, Allah zai bincike ku da shi, sa'an nan Ya yi gāfara ga wanda Yake so, kuma Ya azabta wanda Yake so. Kuma Allah a kan dukan kōme Mai ƙon yi ne. ⁽¹⁾

وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَايَعْتُمْ وَلَا يُضَارَ كَاتِبٌ
وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَقَاعُوا فَإِنَّمَا رُشُوقٌ
بِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيَعْلَمَ كُفْرُ اللَّهِ
وَاللَّهُ يَكُلُّ شَيْءًا عَلَيْهِ ﴿٥٤﴾

• وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجِدُوا كَاتِبًا
فَرِهْنِ مَقْبُوضَةً فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا
فَأُولَئِكَ الَّذِينَ أُوتُوا مِنْ اللَّهِ
رِزْقَهُمْ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ
يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ آثَرَ قَلْبُهُ وَاللَّهُ
بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٥٥﴾

لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ
شِئْتُمْ نَأْتِيكُمْ بِخَبْرِهِ لَوْ شَاءَ اللَّهُ
يَغْفِرْ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٦﴾

(1) Wannan āyā ita ce ƙarshen bayāni a kan bāyar da shaida. A kan shaidar da mutum ya bayyana kō ya bōye a cikin rai, Allah Yake yi masa bincike dōmin hakkin wani da ya rātaya a kan wannan bayyanawar kō bōyewar. Ita ayar da biyu na bayanta sun ƙunsa ilmin Baƙara dukanta.

285. Manzon Allah yā yi ĩmāni da abin da aka saukar zuwa gare shi daga Ubangijinsa, da mūminai. Kōwanensu yā yi ĩmāni da Allah, da mala'ikunSa, da littattafanSa, da manzanninSa. Bā mu rarrabēwa a tsakānin daya daga manzanninSa. Kuma (mūminai) suka ce, "Mun ji kuma mun yi dā'a: (muna nēman) gāfararKa, yā Ubangijinmu, kuma zuwa a gare Ka makōma take⁽¹⁾"

286. Allah ba Ya kallafā wa rai fāce ikon yinsa, yana da lādar abin da ya tsirfanta, kuma a kansa akwai zunubin abin da ya yi ta aikatāwa: "Yā Ubangijinmu! Kada Ka kāmā mu, idan mun yi mantuwa, ko kuma mun yi kuskure. Yā Ubangijinmu! Kuma kada Ka aza nauyi a kanmu, kamar yadda Ka aza shi a kan waḩanda suke a gabāninmu. Yā Ubangijinmu! Kada Ka sanya mu ḩaukar abin da bābu ĩko gare mu da shi. Kuma Ka yāfe daga gare mu, kuma Ka gāfarta mana, kuma Ka yi jin kai gare mu. Kai ne Majiḩin-cinmu, sabōda haka Ka taimake mu a kan mutānen nan kāfirai."

ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ
وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللهِ
وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ
لَا تَقْرِي بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا
سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ
الْمُصِيرُ ﴿٢٨٥﴾

لَا يُكَلِّفُ اللهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا
مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا
لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا
وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إصْرًا كَمَا حَمَلْتَهُ
عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا
مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَاعْفُ عَنَّا وَاعْفِرْ
لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى
الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٢٨٦﴾

(1) Aya ta 285 da ta 286 sun runshi aikin Annabi da waḩanda suka bi shi daga aḩĩda da magana da aiki da kyautatāwa da mayar da al'amari ga Allah, da addu'ar tsari da nema daga Ubangijinsu. Aya ta 286 ita ce mafi kyaun addu'a. Kuma ta nūna Musulmi sun sāba wa Yahūdāwa māsu cewa 'Mun ji, mun ki!'

SŪRATU ĀL 'IMRĀNA

سُورَةُ آلِ اِمْرَانَ

Tanā karantar da cēwa Allah Yana karɓa addu'ar wanda ya kira Shi da gaskiyar niyya, kuma Yana keta al'ādu da wannan kira. Bābu abin da yake da wuya ga Allah idan an kaɗaita Shi da tsarakēwa daga shirki da abin da ya yi kama da shirki.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̄.

2. Allah, bābu wani abin bauta-wa fāce Shi, Rāyayye Mai tsayuwa da kōme.

3. Yā sassaukar da Littāfi a gare ka da gaskiya, yana mai gaskatāwa ga abin da ke gaba gare shi, kuma Allah Yā saukar da Attaura da Linjīlā.

4. A gabāni, suna shiryar da mutāne, kuma Ya saukar da littattafai māsu rarrabēwa. Lalle ne waɗanda suka kāfirta da āyōyin Allah, suna da azāba mai tsanani. Kuma Allah Mabuwayi ne, Ma'abucin azābar rāmuwa.

5. Lalle ne, Allah bābu wani abin da ke bōyuwa gare Shi a cikin fasa, kuma bābu a cikin sama.

التر

اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّوْمُ ۝۱

نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ

يَدَيْهِ وَاَنْزَلَ التَّوْرَةَ وَالْاِنْجِيلَ ۝۲

مِنْ قَبْلُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَاَنْزَلَ الْقُرْاٰنَ

اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا بِعٰيٰتِ اللّٰهِ لَهُمْ عَذٰبٌ

شَدِيْدٌ ۝۳ وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ ذُوْا اِنْتِقَامٍ ۝۴

اِنَّ اللّٰهَ لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِى الْاَرْضِ

وَلَا فِى السَّمٰوٰتِ ۝۵

6. Shi ne Wanda Yake suranta ku a cikin mahaiƙu yadda Yake so. Bābu abin bautāwa fāce Shi, Mabu-wāyi, Mai hikima.

7. Shi ne Wanda ya saukar da Littāfi a gare ka, daga cikinsa akwai āyōyi bayyanannu, su ne mafi yawan Littāfin, da wasu māsu kamā da jūna. To, amma waƙanda yake a cikin zukātansu akwai karkata, sai suna bin abin da yake da kamā da jūna daga gare shi, dōmin nēman yin fitina da tāwīlinsa. Kuma bābu wanda ya san tāwīlinsa fāce Allah. Kuma matabbata a cikin ilmi sunā cēwa: "Mun yi imāni da shi; dukan-sa daga wurin Ubangijinmu yake." Kuma bābu mai tunāni fāce ma'abūta hankula.

8. Yā Ubangijinmu! Kada Ka karkatar da zukātanmu bāyan har Kā shiryar da mu, kuma Ka bā mu rahama daga gunKa. Lalle ne, Kai, Kai ne Mai yawan kyauta.

9. "Yā Ubangijinmu! Lalle ne Kai, Mai tāra mutāne ne dōmin wani yini wanda bābu shakka a gare shi. Lalle ne Allah bā Ya sābāwar lōka-cin alkawari."

10. Lalle ne waƙanda suka kāfir-ta, dūkiyōyinsu bā su tunkuƙe musu kōme daga Allah, kuma 'ya'yansu bā su tunkuƙe, kuma waƙannan, sū ne makāmashin wuta.

11. Kamar dabi'ar mutānen Fir'auna da waƙanda ke a gabāninsu, sun karyata āyōyinMu, sai Allah Ya kāmā su sabōda zunubansu, kuma Allah Mai tsananin ukūba ne.

هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُكُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٥١﴾

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ
مُخَكِّمَاتٌ هِيَ أَرْسَالُ الْكِتَابِ وَأُخْرَى
مُتَشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ
مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ
وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي
الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا
وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٥٢﴾

رَبَّنَا لَا تُرِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا
مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٥٣﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ
إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ ﴿٥٤﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِي عَنْهُمْ
أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا
وَأُولَئِكَ هُمُ وَقُودُ النَّارِ ﴿٥٥﴾

كَذَّابٍ أَلْفِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَآخَذَهُمُ اللَّهُ
بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٦﴾

12. Ka ce wa waƙanda suka kā-firta: "Za a rinjāye ku, kuma a tāra ku zuwa Jahannama, kuma shimfi-ƙar tā mūnana!

13. "Lalle ne wata āyā tā ka-sance a gare ku a cikin ƙungiyōyi biyu da suka haɗu; ƙungiya guda tana yāki a cikin hanyar Allah, da wata kāfira, suna ganin su ninki biyu nāsu, a ganin ido. Kuma Allah Yānā ƙarfafa wanda Yake so da taimakonSa. Lalle ne a cikin wan-nan, haƙiƙa, akwai abin kula ga ma'abūta basira."

14. An ƙawata wa mutāne son sha'awōyi daga mātā da dīya da dūkiyōyi abūbuwan tārāwa daga zinariya da azurfa, da dawāki kiwā-tattu da dabbōbin ci da hatsi. Wan-nan shi ne dāɗin rāyuwar dūniya. Kuma Allah a wurinSa kya-kkyāwar makōma take.

15. Ka ce: Shin kuma, in gaya muku maƙi alhēri daga wannan? Akwai gidājen Aljanna a wurin Ubangiji sabōda waƙanda suka bi Shi da taƙawa, kōguna suna gudāna daga ƙarƙashinsu, suna madaw-wama a cikinsu, da mātān aure tsarkakakku, da yarda daga Allah. Kuma Allah Mai gani ne ga bā-yinSa.

16. Waƙanda suke cēwa: "Ya Ubangijinmu! Lalle ne mu, mun yi ĩmāni, sai Ka gāfarta mana zunubanmu kuma Ka tsare mu daga azābar wuta."

17. Māsu haƙuri, da māsu gas-kiya, da māsu ƙanƙan da kai, da

قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَعْتًا مَوْتٌ
وَيُحْشَرُونَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وَيَسُوءُ يَوْمَهُمُ الْمَوَدَّةُ ﴿١٥﴾

فَذَكَاتُ الْعُكْرَةِ آيَةٌ فِي فَتَنَتَيْنِ التَّقَاتَا
فِي فِتْنَةٍ تَقْتُلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأُخْرَىٰ
كَافِرَةٌ يَرَوْنَهَا مِثْلَ بَرْقٍ رَأَىٰ
الْعَيْنُ وَاللَّهُ يُؤَيِّدُ بِنَصْرِهِ مَن يَشَاءُ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً لِّأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿١٥﴾

رُزِقَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ
وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ
الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ
وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ رَحْمَتٌ الْعَتَابِ ﴿١٥﴾

* قُلْ أُوذِيْتُكُمْ بِيحْيَىٰ مِن ذَالِكُم
لِلَّذِينَ اتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ
مُّطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ
وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿١٥﴾

الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّمَا آمَنَّا
فَاعْفُزْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَفِنَا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٥﴾

الصَّالِحِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْقَانِتِينَ وَالْمُنْفِقِينَ

māsu ciyarwa, da māsu istingifari a lōkutan asuba.

18. Allah Ya shaida cēwa: Lalle ne bābu abin bautāwa fāce Shi, kuma malā'iku da ma'abūta ilmi sun shaida, Yana tsaye da ādalci, bābu abin bautāwa fāce Shi, Mabu-wāyi, Mai hikima.

19. Lalle ne, addini a wurin Allah, shi ne Musulunci. Kuma wadanda aka bai wa Littafi ba su sabbā ba, fāce a bāyan ilmi ya je musu, bisa zālunci a tsakāninsu. Kuma wanda ya kāfirta da āyōyin Allah, to, lalle ne Allah Mai gaugāwar sakamako ne.

20. To, idan sun yi musu da kai, sai ka ce, "Nā sallama fuskata ga Allah, kuma wanda ya bi ni (haka)." Kuma ka ce wa wadanda aka bai wa littāfi da Ummyiyai: (1) "Shin, kun sallama?" To, idan sun sallama, hakīka, sun shiryu, kuma idan sun jūya, to, kawai abin da ke kanka, shi ne iyarwa. Kuma Allah Mai gani ne ga bāyinSa.

21. Lalle ne wadanda suke kāfir-ta da āyōyin Allah, kuma suna kashe annabāwa, bā da wani hakki ba, kuma suna kashe wadanda ke umurni da yin ādalci daga mutāne, to, ka yi musu bushāra da azāba mai radafi.

وَالْمُسْتَفْزِرِينَ بِالْأَشْحَارِ ﴿٧٦﴾

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
وَالْمَلَكِيَّةَ وَأَوْلُوا الْعَالِمِينَ قَائِمًا
بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٧٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الْإِسْلَامِ وَمَا اخْتَلَفَ
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ
مَاجَاءِهِمْ وَالْعَالِمِينَ بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرْ
بِتَايَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٧٨﴾

فَإِنْ حَاجَّكَ فَقُلْ أَسَمْتُ وَجْهِي لِلَّهِ
وَمَنْ آمَنَ وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
وَالْأُمِّيَّةَ أَسَمْتُمْ فَإِنْ أَسَمُوا فَقَدْ
أَهْتَدُوا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ
وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ ﴿٧٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِتَايَاتِ اللَّهِ
وَيَقْتُلُونَ النَّبِيَّاتِ وَيَقْرِضُونَ
وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ
بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٨٠﴾

(1) Ummyiyi shi ne wanda bai iya karatu da rubutu ba. A cikin Alkur'āni anā nufin Lārabawa da wannan sunan, dōmin bā su da wani littāfin sama da suke da shi a lōkacin nan. Amma ba ana nufin bā su da rubutu ba. Haruffan rubutun Alkur'āni tun a zamānin Ismā'ila ḍan Ibrāhīma aka san su. Kuma a cikin Lārabāwa da yawa sun san su, har sunā rubuta kašidu māsu kyau, suna rātayewa a cikin Ka'aba. Jahiliyya ita ce lōkacin da bā a aiki da wani littāfi na sama kamar yadda mafi yawan mutāne suke a yanzu, karnin ishirin. Shi ma karnin wata Jahiliyya ne.

22. Wadannan ne wadanda ayyukansu suka bāci a cikin dūniya da Lāhira, kuma bā su da wasu mataimaka.

23. Shin, ba ka ga wadanda aka bai wa rabo daga littāfi ba ana kiran su zuwa ga Littāfin Allah dōmin ya yi hukunci a tsakāninsu sa'an nan wata fungiya daga cikinsu ta jūya bāya, kuma sunā māsū bijirēwa?

24. Wannan kuwa, dōmin lalle ne sū, sun ce: "Wutā bā zā ta shāfe mu ba, fāce a 'yan kwānaki kīdāyayyu." Kuma abin da suka kasance sunā kīrkīrāwa na farya ya rūdē su a cikin addininsu.

25. To, yāya idan Mun tāra su a yini wanda hābu shakka a cikinsa, kuma aka cikā wa kōwane rai sakamakon abin da ya tsirfanta, alhāli kuwa, sū bā zā a zālunce su ba?

26. Ka ce: ⁽¹⁾ "Yā Allah Mamal-lakin mulki, Kanā bayar da mulki ga wanda Kake so, Kanā zāre mulki daga wanda Kake so, kuma Kanā buwāyar da wanda Kake so, kuma Kanā faskantar da wanda Kake so, ga hannunKa alhēri yake. Lalle ne Kai, a kan kōwane abu, Mai īkon yi ne.

27. "Kanā shigar da dare a cikin yini, kuma Kanā shigar da yini a cikin dare, kuma Kana fitar da mai

أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٢٢﴾

الَّذِينَ إِلَى الَّذِينَ أَوْتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ
يَدْعُونَ إِلَى الْكِتَابِ وَاللَّيْلِ حَكَرَ بَيْنَهُمْ فَذَرَبُوا
قَرِيبًا مِنْهُمْ وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَنْ نَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا
أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ وَّغَرَّهمْ فِي دِينِهِمْ
مَا كَانُوا بِفِعْلِهِمْ لَاطِقِينَ ﴿٢٤﴾

فَكَيْفَ إِذَا جُمِعْتُمْ فِي يَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ
وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا كَسَبَتْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٥﴾

قُلِ اللَّهُمَّ مَالِكِ الْمَلِكِ قُوِي الْمَلِكِ مِنَ
تَشَاءَ وَتَرْجُ الْمَلِكِ وَمَنْ تَشَاءَ وَتُعْزِ
مَنْ تَشَاءَ وَتُدُلُّ مَنْ تَشَاءُ بِإِذْنِ الْخَيْرِ
إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٦﴾

قُولِجُ الْبَيْلِ فِي النَّهَارِ وَقُولِجُ النَّهَارِ فِي
الْبَيْلِ وَتُخْرِجُ الْعَمَى مِنَ الْعَمِيَّتِ وَتُخْرِجُ

(1) Wato ka mayar da īkon kōme ga Allah, Yana yin sa yanda Yake so, bābu mai iya hanāwa, sa'an nan kuma ka ce wa mūminai, kada su yi wata mu'amala da kāfirai, su bar yan'uwansu mūminai, sai dai a kan lalūra kawai. Wanda ya riki kāfirai ya bar mūminai, to, bā shi tāre da Allah a cikin kōme.

rai daga mamaci, kuma Kanā fitar da mamaci daga mai rai, kuma Kanā arzūta wanda Kake so bā da lissāfi ba.”

28. Kada mūminai su riki kāfirai masōya, baicin mūminai. Kuma wanda ya yi wannan, to, bai zama a cikin kōme ba daga Allah, fāce fa dōmin ku yi tsaro daga gare su da 'yar kāriya. Kuma Allah Yana tsōratar da ku Kansa. Kuma zuwa ga Allah makōma take.

29. Ka ce: “Idan kun bōye abin da ke a cikin firāzanku, kō kuwa kun bayyana shi, Allah Yana sanin sa. Kuma Yana sanin abin da ke a cikin sammai da fasa. Kuma Allah a kan kōwane abu Mai ikon yi ne.”

30. A rānar da kōwane rai yake sāmuni abin da ya aikata daga alhēri, a halarce, da kuma abin da ya aikata daga sharri, alhāli yana gūrin, dā dai lalle a ce akwai fage mai nīsa a tsakāninsa da abin da ya aikata na sharrin! Kuma Allah yanā tsōratar da kū Kansa. Kuma Allah Mai tausayi ne ga bāyinSa.

31. Ka ce: “Idan kun kasance kunā son Allah, to, ku bī ni, Allah Ya sō ku, kuma Ya gāfarta mnku zunubanku. Kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.”

32. Ka ce: “Ku yi dā'a ga Allah da Manzo”. To, amma idan sun jūya bāya, to, lalle ne Allah bā Ya son kāfirai.

33. Lalle ne Allah Yā zābi Ādama da Nūhu da Gidan Ibrāhima da Gidan Imrāna a kan tālikai.

أَلَمِيتَ مِنَ الْحَيِّ وَتَزُرُّهُ مِنْ نَشْأَةٍ يُغَيِّرُ حِسَابِ ﴿٧٧﴾

لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُ تُقَاتُوا وَيُحَذِّرُكُمْ اللَّهُ تَفْسَةً، وَقَالَى اللَّهُ الْمَصِيبُ ﴿٧٨﴾

قُلْ إِنْ تَحِبُّوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبْذَرُونَ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَيَعْلَمُ مَا فِي السَّمَكَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٧٩﴾

يَوْمَ يَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ حَتِيرٍ مَحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا وَيُحَذِّرُكُمْ اللَّهُ تَفْسَةً، وَاللَّهُ زَوَّاقٌ بِالْأَعْيَادِ ﴿٨٠﴾

قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٨١﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٨٢﴾

* إِنْ اللَّهُ أَصْطَفَىٰ آدَمَ وَنُوحًا وَعِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَعِيسَىٰ ابْنَ مَرْيَمَ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٣﴾

34. Zuriyya ce sāshensu⁽¹⁾ daga sāshe, kuma Allah Mai ji ne, Masani.

35. A lōkacin da mātār Imrāna⁽²⁾ ta ce: “Yā Ubangijina! Lalle ni, nā yi bākancen abin da ke cikin cikina gare Ka; ya zama ‘yantacce, sai Ka karba daga gare ni. Lalle ne Kai, Kai ne Mai ji, Masani”.

36. To, a lōkacin da ta haife ta, sai ta ce: “Ya Ubangijina! Lalle ne ni, nā haife ta mace!” Kuma Allah ne Mafi sanin abin da ta haifa. “Kuma namiji bai zama kamar mace ba. Kuma ni, nā yi mata suna Maryamu⁽³⁾, kuma lalle ne ni, ina nēma mata tsari gare Ka, ita da zūriyarta daga Shaidan jēfaffe.”

37. Sai Ubangijinta Ya karbe ta karba mai kyau. Kuma Ya yabanyartar da ita yabanyartarwa mai kyau, kuma Ya sanya rēnonta ga Zakariyya. Ko da yaushe Zakariyya ya shiga masallāci, a gare ta, sai ya sāmi abinci a wurinta. (Sai kuwa) ya ce: “Yā Maryamu! Daga ina wannan yake gare ki?” (Sai) ta ce “Daga wurin Allah yake. Lalle

ذُرِّيَّةَ بَعْضِهِمَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٧٤﴾

إِذْ قَالَتْ أُمُّرَاتُ عِمْرَانَ رَبِّ إِنِّي نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحَرَّرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٧٥﴾

فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعْتُهَا أُنْثَىٰ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعَتْ وَلَيْسَ الذَّكَرُ كَالْأُنْثَىٰ وَإِنِّي سَمَّيْتُهَا مَرْيَمَ وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وَذُرِّيَّتَهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ﴿٧٦﴾

فَتَقَبَّلَهَا رَبُّهَا بِقَبُولٍ حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا نَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَّا كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَ هَارٍ قَائِلًا يَتَكَلَّمُ أَنَّ لَكَ هَذَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرُفُّ مَنْ يَشَاءُ بَغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٧٧﴾

(1) Sū duka daidai suke ga mai da al'amari ga Allah.

(2) Mātār Imrāna sunanta Hannatu dīyar Fāfūza, bā ta haifuwa, sai wata rāna ta ga tsuntsuwa tanā ciyar da tsākonta, sai ta yi sha'awar sāmuni da, sabōda haka ta rōki Allah Ya bā ta da. Da mijinta Imrāna ya tāke ta sai ta sāmi ciki, dōmin murna sai ta yi alkwarin 'yanta shi da bākance ga Masallacin Baitil Muḥaddas dōmin ya riḥa yi masa hidima. To, a lōkacin da ta haihu sai ta sāmi dīya mace. Ga shari'arsu bā a 'yanta mace ga irin wannan aiki na hidimar masallaci, dōmin haka ta nēmi uzuri da cewa, tā haife ta mace, mace bā kamar namiji take ba. Har ta yi ruḍa ta jūya, ta ce, namijin bā kamar mace ba, dōmin namiji ne a cikin zūciyarta.

(3) Maryam, ma'anarta mai ibāda. Abinci da ake kai mata a cikin Masallaci shi ne 'ya'yan itāce, irin na dāri, a lōkacin bazara, kuma irin na bazara a lōkacin dāri. Wannan kuma ya mōtsar da bēgen Zakariyya ga sāmuni dā, bāyan shi da mātarsa sun tsūfa ba su haifu ba. Sai ya rōki Allah kuma Ya karba masa, Ya ba shi Yahaya Annabi.

ne, Allah Yana arzuta wanda Ya so, bā da lissāfi ba.”

38. A can ne Zakariyya ya rōki Ubangijinsa, ya ce, “Yā Ubangijina! Ka bā ni zuriyya mai kyau daga gunKa. Lalle ne Kai Mai jin addu'a Kake”.

39. Sai malā'iku suka kirāye shi, aihāli kuwa shī yanā tsaye yanā salla a cikin masallāci. (Suka ce), “Lalle ne, Allah Yana bā ka bushāra da Yahaya, alhāli yana mai gaskatāwar wata kalma daga Allah, kuma shugaba, kuma tsarkakke, kuma annabi daga sālihai.”

40. Ya ce: “Yā Ubangijina! Yāya yāro zai sāmu a gare ni, alhāli kuwa, lalle tsūfa ya sāme ni, kuma mātāta bakarāriya ce?” Allah ya ce, “Kamar hakan ne, Allah Yanā aikata abin da Yake so.”

41. Ya ce: “Yā Ubangijinā! Ka sanya mini wata alāma!” (Allah) Ya ce “Alāmarka ita ce ba zā ka iya yi wa mutāne magana ba har yini uku fāce da ishāra. Sai ka ambaci Ubangijinka da yawa. Kuma ka yi tasbihi da marece da sāfe.”

42. Kuma a lōkacin da malā'iku suka ce: “Ya Maryamu! Lalle ne, Allah Ya zābe ki, kuma Ya tsarkake ki, kuma Ya zaɓe ki a kan mātān tālikai.

43. “Yā Maryamu! Ki yi fanfan da kai ga Ubangijinki, kuma ki yi sujada, kuma ki yi rukū'i tāre⁽¹⁾ da māsu rukū'i.”

هَذَاكَ دَعَاكَ تَارَةً قَالَ رَبِّ هَبْ لِي
مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٨﴾

فَتَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي
الْمِحْرَابِ أَنْ اللَّهُ يَبْشُرُكَ بَبَحْتَيْنِ مُصَدِّقَاتَا
يُكَاثِمُهُ مِنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا وَحُصُورًا وَنَبِيًّا
مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٣٩﴾

قَالَ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِي
الْكِبَرُ وَامْرَأَتِي عَاقِرٌ قَالَ كَذَلِكَ
اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿٤٠﴾

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ آيَتُكَ
أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْرًا
وَأَذْكُرَ رَبَّكَ كَثِيرًا وَسَتِخِ بِالْعَشِيِّ
وَالْإِبْكَارِ ﴿٤١﴾

وَأَذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَمْرُؤُا إِنَّ اللَّهَ
اصْطَفَاكِ وَطَهَّرَكِ وَأَصْطَفَاكِ
عَلَى نِسَاءِ الْعَالَمِينَ ﴿٤٢﴾

يَمْرُؤُا أَقْبَى لِرَبِّكِ وَأَسْجُدِي
وَأَرْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ ﴿٤٣﴾

(1) Wannan ya nuna muhimmancin salla tāre da jama'a a masallaci, kō da ga māta. Sai dai hāli ya nuna an fi son mace ta yi salla a dakinta.

44. Wannan yana daga lābarun⁽¹⁾ gaibi, Munā yin wahayinsa zuwa gare ka (Muhammadu). Ba ka kasance ba a wurinsu, a lōkacin da suke jēfa alƙalumansu (domin ƙuri'a) wāne ne zai yi rēnon Maryam. Kuma ba ka kasance a wurinsu ba a lōkacin da suke ta yin husūma⁽²⁾.

45. A lōkacin da malā'iku suka ce "Yā Maryamu! Lalle ne Allah Yana bā ki bushāra da wata ƙalma daga gare Shi; sūnansa Masihu Īsa dan Maryama, yana mai daraja a dūniya da Lāhira kuma daga Makusanta.

46. "Kuma yana yi wa mutāne magana a cikin shimfiɗar jariri, da kuma lōkacin da yanā dattijo, kuma yana daga sālihai."

47. Ta ce: "Yā Ubangijina! Yāya yāro zai kasance a gare ni, alhāli kuwa wani mutum bai shāfe ni ba?" (Allah) Ya ce: "Kamar wannan ne, Allah Yana halittar abin da Yake so. Idan Ya hukunta wani aī'amari, sai ya ce masa, 'Ka kasance!' Sai yanā kasancēwa."

ذَٰلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ
وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَقُولُونَ أَفَلَمَنزَّلْنَا
يَعْقُل مَرِيضًا وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ
إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٤﴾

إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ
يُبَشِّرُكِ بِكَلِمَةٍ مِنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ
عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَرَمَى الْمُكْفَرِينَ ﴿٤٥﴾

وَيُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا
وَمِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٤٦﴾

قَالَتْ رَبِّ أَنَّى يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي
بِشَيْءٍ قَالَتْ كَذَٰلِكَ قَالَ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا قَضَى
أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٧﴾

(1) Wannan yana daga cikin daɗilan annabcin Annabi Muhammad, tsira da aminci su tabbata a gare shi, wajen faɗar lābārin abin da bai halarta ba.

(2) Uwar Maryamu tā dauke ta, tā kai ta ga Bani Kāhin dan Hārūna dan'uwān Mūsā, a lōkacin nan, sū ne suke tsaron Baitil Muƙaddas, ta miƙa musu ita, ta ce: "Ku karɓa. Na 'yantar da ita, kuma mace mai hails bā ta shiga masallaci, kuma bā zan mayar da ita a gidanā ba." Sai suka ce: "Wannan diyar Limāminmu ce kuma Shugaban Kurbāninmu." Zakariyya ya ce: "Ku bā ni ita dōmin innarta tanā tāre da ni." Su ka ce: "Rāyukanmu bā su iya barin ta ga wani." Sai suka yi ƙuri'a da alƙalumansu da suke rubūtan Attaura da su. Sai Zakariyya ya rinjāya. An ce sun tafi kōgin Urdun ne suka jēfa alƙaluman nāsu, a kan cēwa wanda alƙalaminsa bai bi ruwa ha, ya tsaya, shi ne ya rinjāya. Sai Zakariyya ya rinjāya, ga shi kuma shi ne shugabansu, kuma malaminsu, kuma annabinsu, sal ya sanya ta a cikin bēne, a cikin masallacinsa.

48. Kuma Ya sanar da shi rubūtu da hikima da Taurata da Injīla.

49. Kuma (Ya sanya shi) manzo zuwa ga Bani Isrā'īla (da sāko, cēwa), "Lalle ne, ni hakika, nā zō muku da wata āyā daga Ubangi-jinku. Laile ne, ni, ina halitta muku daga lāka, kamar siffar tsuntsu, sa'an nan in hūra a cikinsa, sai ya kasance tsuntsu, da izinin Allah. Kuma ina warkar da wanda aka haifa makāho, da kuturu, kuma ina rāyar da matattu, da izinin Allah. Kuma ina gayā muku abin da kuke ci da abin da kuke ajiyēwa a cikin gidājenku. Lalle ne, a cikin wannan akwai āyā a gare ku, idan kun kasance māsu yin imāni.

50. "Kuma inā mai gaskatāwa ga abin da yake a gabānina daga Taurata. Kuma (nā zo) dōmin in halatta muku sāshen abin da aka haramta muku. Kuma nā tafo muku da wata āyā daga Ubangi-jinku. Sai ku bi Allah da taƙawa, kuma ku yi mini dā'a.

51. "Lalle Allah Shi ne Ubangi-jina, kuma Ubangi-jinku, sai ku bautata Masa. Wannan ce hanya madai-daiciya."

52. To, a lōkacin da Īsā ya gane kāfirci daga gare su, sai ya ce: "Su wāne ne mataimakāna zuwa ga Allah?" Hawāriyāwa suka ce: "Mu ne mataimakan Allali. Mun yi imāni da Allah. Kuma ka shaida cēwa, lalle ne mu, māsu sallamāwa ne.

وَيُعَلِّمُهُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ
وَالْإِنْجِيلَ ﴿٥٨﴾

وَرَسُولًا إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنِّي قَدْ
جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَاتٍ مِّن رَّبِّكُمْ أَنِّي أَخْلَقُ
لَكُمْ مِنَ الطَّيْرِ كَهَيْئَةِ الطَّيْرِ فَأَنْفُخُ فِيهِ
فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُبْرِئُ الْأَكْمَةَ
وَالْأَبْرَصَ وَأُخْرِى الْمُتَوَكِّلِينَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَأُنَبِّئُكُمْ
بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدْخُرُونَ فِي بُيُوتِكُمْ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُمْ إِن كُمْ مِّن مُّؤْمِنِينَ ﴿٥٩﴾

وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ
وَالْإِنْجِيلِ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي حُرِّمَ
عَلَيْكُمْ وَجِئْتُكُمْ بِبَيِّنَاتٍ مِّن رَّبِّكُمْ
فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿٦٠﴾

إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا
صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦١﴾

* قَالُوا أَحْسَبُ عِيسَى مَثَلَهُ الْكُفَّرِ
قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ
نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ آمَنَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ
بِأَنَّنا مُسْلِمُونَ ﴿٦٢﴾

53. “Yā Ubangijinmu! Mun yi ĩmāni da abin da Ka saukar, kuma mun bi ManzōnKa, sai Ka rubūta mu tāre da māsu shaida.”⁽¹⁾

54. Kuma (Kāfirai) suka yi mā-kirci, Allah kuma Ya yi musu (saka-makon) makircin, kuma Allah ne Mafi alhērin māsu sāka wa mākirci.

55. A lōkacin da Ubangiji Ya ce: “Yā Īsa! Lalle Nī Mai karḅar ranka ne, kuma Mai dauke ka ne zuwa gare Ni, kuma Mai tsarkake ka daga waḁanda suka kāfirta, kuma Mai sanya waḁanda suka bī ka a bisa waḁanda suka kāfirta, har Rā-nar Kiyāma. Sa'an nan kuma zuwa gare Ni makōmarku take, sa'an nan In yi hukunci a tsakāninku, a cikin abin da kuka kasance kuna sābā wa jūna.

56. “To, amma waḁanda suka kā-firta, sai In azabta su da azāba mai tsanani, a cikin dūniya da Lāhira, kuma bā su da wasu māsu taimako.

57. Kuma amma waḁanda suka yi ĩmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sai (Allah) Ya cikā musu ijārōrinsu. Kuma Allah bā Ya son azzālumai.

58. “Wannan Muna karanta shi a gare ka (Muhammad) daga āyōyi, da Tunatarwa mai hikima (Alkur'ani).”

رَبَّنَا آمَنَّا بِمَا أَنْزَلْتَ وَأَتَّيْنَاكَ الرَّسُولَ
فَأَكْتُمْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٥٧﴾

وَمَكْرُؤًا وَّمَكْرَ اللَّهِ وَاللَّهُ خَيْرٌ
الْمُكْرِرِينَ ﴿٥٨﴾

إِذْ قَالَ اللَّهُ لِيَعْقُوبَ إِنِّي مَتَّوِّفِكَ وَرَأَيْتَكَ
إِلَى وَمَطَّلَهُمْ لَكَ مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلٌ
الَّذِينَ أَتَّبَعُوكَ فَوْقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى
يَوْمِ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَىٰ مَرْجِعِكُمْ فَأَخَذَ
بَيْتَ كُرَيْمٍ مِمَّا كَفَرَ فِيهِ فَتَخْتَفُونَ ﴿٥٩﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَالَّذِينَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدًا
فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٦٠﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الظَّالِمِينَ ﴿٦١﴾

ذَٰلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذِّكْرِ
الْحَكِيمِ ﴿٦٢﴾

(1) Masu shaida su ne Musulmi dōmin a cikin Attaura sūnansu māsu shaida, mabiya Annabi Ummiyyi.

59. Lalle, ne misālin Īsā a wurin Allah kamar misālin Ādama ne, (Allah) Yā halitta shi daga turbāya, sa'an nan kuma Ya ce masa: "Ka kasance." Sai yanā kasancewa.

60. Gaskiya daga Ubangijinka take, sabōda haka kada ka kasance daga māsu shakka.

61. To, wanda ya yi musu⁽¹⁾ da kai a cikinsa, a hāyan ahin da ya zo maka daga ilmi, to ka ce: "Ku zo mu kirāyi 'yā'yanmu da 'yā'yanku da mātānmu da mātanku da kanmu da kanku, sa'an nan kuma mu kan-kantar da kai, sa'an nan kuma mu sanya la'anar Allah a kan maƙar-yata."

62. Lalle ne wannan, haƙiƙa, shi ne lābāri tabbatacce, kuma bābu wani abin bautawa fāce Allah, kuma lalle ne, Allah, haƙiƙa, Shi ne Mabuwāyi Mai hikima.

63. To, idan sun jūya bāya, to, lalle Allah Masani ne ga ma-ƙannata.

64. Ka ce: "Yā ku Mutānen Littāfi!⁽²⁾ Ku tafo zuwa ga kalma

إِن مَثَلٌ عِيسَىٰ عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ
آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٥٩﴾

الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُنَ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿٦٠﴾

فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْأَوْلِيَاءِ
فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ آبَاءَنَا وَآبَاءَكُمْ
وَرَبِّنَا وَأَبْنَاءَنَا وَآبْنَاءَكُمْ
وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ۗ إِنَّ نَبِيَّكُمْ
لَمَّا جَاءَكُمْ لَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ ۗ

إِنَّ هَذَا هُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَنْ أَلَّه
إِلَّا اللَّهُ فَإِنَّ اللَّهَ لَهُ الْعِزَّةُ الْعَظِيمَةُ ﴿٦١﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِمُ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٦٢﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ
سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ

(1) Wanda ya yi hujjacewa da Annabi a kan sha'anin Īsā; kamar Nasāran Najrān, sun tafi dōmin su yi jāyayya da Annabi. Ya kira su zuwa ga mubāhala, suka ce, sai sun yi shāwara, suka ce wa jūnansu: "Kun san gaskiya mutumin nan Annabi ne. Ku bar ra'ayinku na mubāhala, dōmin wani Annabi bai taƙa yin ta tāre da wasu mutāne ba, fāce sun halaka." Bāyan haka suka iske Annabi yā fito, shi da Hasan da Husaini da Fātima da Āli, kuma ya ce musu: "Idan na yi addu'a ku ce, 'Āmin'". Sai suka fi mubāhalar, suka yi sulhu a kan jizya.

(2) Mutānen Littāfi sū ne Yahūdu da Nasāra kō da yake an fāre magana ne a kan Īsā, dōmin kira zuwa ga addini-mai aƙiƙa sahuhiya ya haɗa kōwanensu.

mai daidaitāwa⁽¹⁾ a tsakāninmu da ku; kada mu bauta wa kōwa fāce Allah. Kuma kada mu haɗa kōme da Shi, kuma kada sāshenmu ya riki sāshe Ubangiji, baicin Allah.” To, idan sun jūya bāya sai ku ce: “Ku yi shaida cēwa, lalle ne mu māsu sallamāwa ne.”

65. Yā Mutānen Littāfi! Don me kuke hujjacēwa a cikin sha'anin Ibrāhīma, alhāli kuwa ha a saukar da Attaura da Injīla ba fāce daga hāyansa? Shin hā ku hankalta?

66. Gā ku yā waɗannan! Kun yi hujjacēwa a cikin abin da yake kunā da wani ilmi game da shi, to, don me knma kuke yin hujjacēwa a cikin abin da hā ku da wani ilmi game da shi? Allah Yana sani, kuma kū, ba ku sani ba!

67. Ibrāhīma bai kasance Baya-hūde ba, kuma bai kasance Bana-sāre ba, amma yā kasance mai kar-kata zuwa ga gaskiya, mai salla-māwa, kuma bai kasance daga māsu shirki ba.

وَلَا تُشْرِكْ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ مَعْضُنَا مَعْصًا
أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا
أَشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ ﴿٦٥﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تُحَاجُّونَ فِي إِبْرَاهِيمَ
وَمَا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ إِلَّا مِنْ
بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٦﴾

هَذَا نَسَبُهُ لِقَوْلِهِ خَدَجْتُمْ فِيمَا لَكُمْ
بِهِ عِلْمٌ فَلِمَ تُحَاجُّونَ فِيمَا لَيْسَ
لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ
لَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

مَا كَانَ إِبْرَاهِيمَ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا
وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ
مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٦٨﴾

(1) Kalma mai daidaitāwa ita ce kalmar shahāda, dōmin tā tabbatar da cēwa bābu abin bautāwa fāce Allah. Bauta ita ce bin wani ga hukunco-hukunco na wajabtāwa kō haramtāwa kō halattāwa ko sanya wasu sharuɗɗa waɗanda shari'a ba ta zo da su ba. Wannan āyā ba ta tsaya ga Yahūdu da Nasāra waɗanda suka ɗauki Ahbār da Ruhbān da māsu firRira wasu hukunco-hukunco ba. A'a tā kai har ga Musulmi māsu raunin hankali da ĩmāni, waɗanda suke zaton waliyyai sunā iya cūtārwa, kō sunā iya amfānin wani da zātinsu, kuma sunā iya halattāwar abin da Allah Ya haramta, kuma suna iya haramtāwar abin da Ya halatta, tāre da haka kuma sunā fāga bidi'ō'ī māsu girma waɗanda Allah bai saukar da wani da'īli a kansu ba, sunā sanya waɗannan bidi'ō'ī su zama ɗari'ku ga waɗannan waliyyan. Sunā riya cēwa sū ne māsu ceton mutum, kō da suke sunā sābā wa shari'a, sunā zaton cēwa sunā kan wani abu. To, sū ne ma'faryata, Shaidan yā rinjāye su har ya mantar da su daga tuna Allah. Waɗannan sū ne kungiyar Shaidan. (Dubu Sāwi).

68. Lalle ne mafi hakkin mutāne da Ibrāhīma, haḳīka, sū ne waḍanda suka bi shi a (zamaninsa) da wannan Annabi (Muhammadu) da waḍanda suka yi imāni. Kuma Allah ne Majibincin mūminai.

69. Wata ƙungiya daga Mutānen Littāfi sun yi gūrin su ɓatar da ku, to, ba su ɓatar da kōwa ba faɓe kansu, kuma bā su sansancewa!

70. Yā Mutānen Littāfi! Don me kuka kāfirta da āyōyin Allah, alhāli kuwa kū, kuna shaida (cēwa sū gaskiya ne)?

71. Yā Mutānen Littāfi! Don me kuke lulluɓe gaskiya da farya, kuma kuke ɓōye gaskiya, alhāli kuwa kuna sane?

72. Kuma wata ƙungiya daga Mutānen Littāfi ta ce: “Ku yi imāni da abin da aka saukar a kan waḍanda suka yi imāni (da Muhammadu) a farkon yini, kuma ku kāfirta a ƙarshensa; tsammāninsu, zā su kōmō.

73. “Kada ku yi imāni faɓe⁽¹⁾ da wanda ya bi addininku”. Ka ce: “Lalle ne, shiriyar ita ce shiriyar Allah. (Kuma kada ku yi imāni) cēwa an hai wa wani irin abin da aka bā ku, kō kuwa su yi musu da ku a wurin Ubangijinku.” Ka ce: “Lalle ne falala ga hannun Allah take, Yanā bāyar da ita ga wanda Yake so, kuma Allah Mawadāci ne, Masani.”

إِنَّ أَوْلَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ الْذِينَ اتَّبَعُوهُ
وَهَذَا الصِّبْغُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَكِيْلٌ
لِّلْمُؤْمِنِيْنَ ﴿٦٨﴾

وَدَّت طَّائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّوكُمْ
وَمَا يُضِلُّونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٦٩﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِعَايَاتِ اللَّهِ
وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ ﴿٧٠﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَقُولُونَ الْحَقَّ بِالْبَطْلِ
وَتَكْفُرُونَ بِالْحَقِّ وَأَنْتُمْ تَقَامُونَ ﴿٧١﴾

وَقَالَتْ طَّائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمَنُوا
بِالَّذِي أُنزِلَ عَلَيَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَجِئَتْهُمْ
وَأَكْفُرُوا وَآخِرَهُ لَعْنَهُمْ يُرْجَعُونَ ﴿٧٢﴾

وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَن تَبِعَ دِينَكُمْ قُلُوبًا
أَلْهَدَى اللَّهُ لِي هُدًى لِّلَّذِينَ آمَنُوا
مَّا أُرْسِنَتْ أَوْ تُحَاجُّوكُمْ عِنْدَ ذِكْرِ اللَّهِ
الْقَضَلُ يُبِيدُ اللَّهُ لِي فِرْقَانَهُمْ مِّنْ بَيْنِهِمْ
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

(1) Maganganu sun shiga jūna dōmin a yi raddin kōwace guntuwar magana da jawābin da ya dāce da ita tāre da ita. A lūra da kyau.

74. Yana keɓance wanda Ya so da rahamarSa, kuma Allah Ma'abucin falala mai girma ne.

75. Kuma daga Mutānen Littāfi akwai wanda yake idan ka bā shi amānar kindāri⁽¹⁾, zai bāyar da shi gare ka, kuma daga gare su akwai wanda idan ka bā shi amānar dīnari, bā zai bāyar da shi gare ka ba, fāce idan kā dawwama a kansa kanā tsaye. Wannan kuwa, dōmin lalle ne sū, sun ce, "Bābu laifi a kanmu a cikin Ummyiyai⁽²⁾." Suna faɗar farya ga Allah, alhāli kuwa suna sane.

76. Na'am! Wanda ya cika alkawarinsa, kuma ya yi taƙawa, to, laile ne Allah Yana son māsu taƙawa.

77. Lalle ne waɗanda suke sayen 'yan tamani kaɗan da alkawarin Allah da rantsuwōyinsu, waɗannan bābu wani rabo a gare su a Lāhira, kuma Allah bā Ya yin magana da su, kuma bā Ya dūbi zuwa gare su, a Rānar Kiyāma, kuma bā Ya tsar-kake su, kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

78. Kuma lalle ne, daga gare su akwai wata kungiya suna karkatar da harsunansu da Littāfi, dōmin ku yi zaton sa daga Littāfin, alhāli kuwa bā shi daga Littāfin. Kuma suna cēwa, "Shi daga wurin Allah

يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾

* وَمِن أَهْلِ الْكِتَابِ مَن إِنْ تَأْمَنَهُ
يَقْتُلُكَ يُدْرِكُكَ وَمِنْهُمْ مَن إِنْ تَأْمَنَهُ
يُدْبِرُ لَأُؤَدِّيَنَّ إِلَيْكَ إِنْ أَمَّا مَتَّ عَلَيهِ
قَالَ مِمَّا ذَلِكِ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي
الْأُمِّيِّينَ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ
الْكُذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٥﴾

بَلَىٰ مَن أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ وَأَتَىٰ فِئَانَ اللَّهِ يُخِبُ
الْمُتَّقِينَ ﴿٧٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَشْرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ
ثَمَنًا قَلِيلًا أَوْ لِيُكَلِّمَهُمْ فِي الْآخِرَةِ
وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ
الْحِسَابِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿٧٧﴾

وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلْوَنَ أَيْسَتَهُمْ
بِالْكِتَابِ لِتَحْسَبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ
وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِن

(1) Kindar shi ne ūkiyya dubū gōma sha biyu, kuma ūkiyya ɗaya tanā daidai da dirhami dubū biyu da dari biyar kō dīnari dubu.

(2) Bābu laifi idan mun ci dūkiyarsu: watau Bayahūde yanā ganin cin dūkiyar wanda bā Bayahūde ba irinsa halal ne a gare shi.

yake." Alhāli kuwa shi, bā daga wurin Allah yake ba. Sunā fadar karya ga Allah, alhāli kuwa sunā sane.

79. Ba ya yiwuwa ga wani mutum, Allah Ya bā shi Littāfi da hukunci da annabci, sa'an nan kuma ya ce wa mutāne: "Ku kasance bāyi gare ni, baicin Allah." Amma (zai ce): "Ku kasance māsū aikin ibāda da abin da kuka kasance kuna karantar da Littāfin, kuma da abin da kuka kasance kuna karantāwa⁽¹⁾."

80. Kuma ba ya umurnin ku da ku riƙi malā'iku da annabāwa Iyāyengiji. Shin, zai umurce ku da kāfirci ne a bāyan kun riga kun zama māsū sallamāwa (Musulmi)?

81. Kuma a lōkacin da Allah Ya riƙi alkawarin annabāwa: "Lalle ne ban bā ku wani abu ba daga Littāfi da hikima, sa'an nan kuma wani manzo ya je muku, mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da ku; lalle ne zā ku gaskata shi, kuma lalle ne zā ku taimake shi." Ya ce: "Shin, kun tabbatar, kuma kun riƙi alka-warīNa a kan wannan a gare ku?" Suka ce, "Mun tabbatar." Ya ce: "To, ku yi shaida, kuma Nī a tāre da ku Inā daga māsū shaida."

82. To, waƙanda kuma suka jūya bāya a bāyan wannan, to, wa-ƙannan sū ne fāsīƙai.

عِنْدَ اللَّهِ وَمَا هُمْ بِعِنْدَ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى
اللَّهِ الْكُذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٧٩﴾

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ أَنْ يَتَّخِذَ مِنَ اللَّهِ الْكِتَابَ
وَالنُّصْرَةَ وَالشُّبُهَةَ ثُمَّ يَقُولَ لِلنَّاسِ كُونُوا
عِبَادًا لِي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ كُونُوا
رَدِّي بَيْنَ يَمَافِي كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٨٠﴾
الْكِتَابَ وَيَمَافِي كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ ﴿٨١﴾

وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ
وَالنَّبِيِّينَ أَرْبَابًا أَيَأْمُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ
إِذْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٨٢﴾

وَإِذْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ النَّبِيِّينَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ
كِتَابٍ وَحِكْمَةٍ فَتُرْجَاهُ كَفَرْتُمْ سَوْلاً
مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ لَتُؤْمِنُنَّ بِهِ
وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَأَقْرَضْتُمْ وَلَخَذْتُمْ عَلَى
ذَلِكَ إِصْرِي قَالُوا أَقْرَضْنَا قَالَ فَاشْهَدُوا
وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨٣﴾

فَمَنْ تَوَلَّى بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ
الْفَاسِقُونَ ﴿٨٤﴾

(1) Wannan ya nuna karatun Alkur'āni kawai bā da sanin ma'anarsa ba, dōmin a yi aiki da shi, bā ya isar mutum. Amman wanda ya kōyi ibāda sōsai, sa'an nan ya karanta Alkur'āni, to, zā a bā shi lāda kō dā bā ya fahimtar ma'anarsa.

83. Shin wanin Addinin Allah suke nēma, alhāli kuwa a gare Shi ne waɗanda ke cikin sama da kasa suka sallama Wa, a kan sō da kī, kuma zuwa gare Shi ake mayar da su?

84. Ka ce: “Mun yi ĩmāni da Allah kuma da abin da aka saukar mana, da abin da aka saukar wa Ibrāhima da Isma'īla da Is'hāka da Yākūba da Jikōki, da abin da aka bai wa Mūsā da Īsā da annabāwa daga Ubangijinsu, bā mu bambantāwa a tsakānin kōwa daga gare su. Kuma mū, zuwa gare Shi māsu sallamāwa ne.”

85. Kuma wanda ya nēmi wanin Musulunci ya zama addini, to, bā zā a karɓa daga gare shi ba. Kuma shi a Lāhira yanā daga cikin māsu hasāra.

86. Yāya Allah zai shiryar da mutāne waɗanda suka kāfirta a bāyan ĩmāninsu, kuma sun yi shaidar cēwa, lalle Manzo gaskiya ne, kuma hujjōji bayyanannu sun je musu? Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

87. Waɗannan, sakamakonsu shi ne, lalle a kansu akwai la'anar Allah da māla'iku da mutāne gabā daya.

88. Sunā māsu dawwama a cikinta, bā a saukafa azābar gare su, kuma ba su zama ana yi musu jinkiri ba.

89. Fāce waɗanda suka tūba daga bāyan wannan, kuma suka yi

أَقْبَرِ دِينَ اللَّهِ يَبْعُوثَ وَلَهُ أَسْمَةٌ مِّن
فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا
وَالْيَهُ يَرْجِعُونَ ﴿٤٣﴾

قُلْ آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنزِلَ
عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ
وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ
وَالنَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمْ لَا نَفَرِقَ بَيْنَ أَحَدٍ
وَمَنَّهُم مَّنْ يَكْفُرُ بِاللَّهِ مُتَشَابِهِينَ ﴿٤٤﴾

وَمَن يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ
مِنَهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٤٥﴾

كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ
إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُوا أَنَّا الرُّسُلُ حَقٌّ
وَجَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٤٦﴾

أُولَٰئِكَ جَزَاءُهُمْ أَن عَدَّوْنَهُمْ لَعْنَةُ اللَّهِ
وَالْمَلَأَهُمْ قُلُوبَهُمْ وَالنَّاسُ أَجْمَعِينَ ﴿٤٧﴾

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ
وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٤٨﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِن بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا

gyāra, to, lalle ne Allah Mai gāfara ne Mai jin fai.

90. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta a bāyan imāninsu, sa'an nan kuma suka fāra kāfirci, bā zā a karɓi tūbarsu ba. Kuma waɗannan sū ne batattu.

91. Lalle ne waɗanda suka kāfir-ta, kuma suka mutu alhāli kuwa suna kāfirai, to, bā zā a karɓi cike da fasa na zināri daga ɗayansu ba, kō dā ya yi fansa da shi. Waɗannan sunā da azāba mai raɗaɗi, kuma bā su da wasu mataimaka.

92. Bā zā ku sāmi kyautatāwa ba, sai kun ciyar daga abin da kuke so. Kuma abin da kuka ciyar, kō mēne ne, to, lalle ne Allah, gare shi, Masani ne.

93. Dukan abinci yā kasance halal ne ga Bani Isrā'īla, fāce abin da Isrā'īla ya haramta wa kansa daga gabānin saukar da Attaura. Ka ce: "To, ku zo da Attaura, sa'an nan ku karantā ta, idan kun kasance māsu gaskiya ne.

94. "To, wanda ya kirƙira farya ga Allah daga bāyan wannan, to, waɗannan sū ne azzālumai."

95. Ka ce: "Allah Ya yi gaskiya, sabōda haka ku bi akīdar Ibrāhīma, mai karkata zuwa ga gaskiya; kuma bai kasance daga māsu shirki ba."

96. Kuma lalle ne, Daki na far-ko⁽¹⁾ da aka aza dōmin mutāne,

فَإِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ ذَرِيمٌ ﴿٩٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَدَّ إِيمَانُهُمْ شُرْكَاً أَزْدَادُ
كَفَرُوا لَنْ نُقْبَلَ تَوْبَتَهُمْ وَأُولَئِكَ هُمُ
الضَّالُّونَ ﴿٩١﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا
فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ قَوْلٌ أَلَّزِيزٌ
ذَهَبَ أُولُو الْأَرْحَامِ مِنْهُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ ﴿٩٢﴾

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا حُبِبْتُمْ
وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ﴿٩٣﴾

كُلُّ الْأَطْعَامِ كَانَ حَلَالًا لَيْسَتْ
إِسْرَائِيلَ إِلَّا مَا حَرَّمَ إِسْرَائِيلُ عَلَى نَفْسِهِ
مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرَةُ قُلْ مَا تَوَابَا لَتَّوْرَةِ
فَاتَّوَاهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٩٤﴾

فَمَنْ أَذْرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ
ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٩٥﴾

قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا أَمْرَهُ وَاتَّزِهِم بِحَيْثُمَا
وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٦﴾

إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذِي بِبَكَّةَ

(1) 'Dākunan Allah a cikin fasa dōmin mutāne su yi ibāda zuwa gare su biyu ne; Ka'aba a Makka da Baitil Muƙaddas. An gina Ka'aba a gabaninsa da shekara arba'in. Dākin Bakka kuwa Ibrāhīma ne ya gina shi, alhāli Yahūdu da Nasāra sunā cēwa a kan addininsa suke. Dā sunā faɗar gaskiya dā sun kōma a gare shi gabā ɗaya.

hakīka, shi ne wanda ke Bakka⁽¹⁾, mai albarka kuma shiriya ga tālikal.

97. A cikinsa akwai āyōyi bayyannu; (ga misāli) matsayin Ibrāhīma. Kuma wanda ya shige shi yā kasance mai amincewa. Kuma akwai hajjin Dākin dōmin Allah a kan mutāne, ga wanda ya sāmi ikon zuwa gare shi, kuma wanda ya kafirta, to, lalle Allah Mawadāci ne daga barin tālikai.

98. Ka ce: “Yā kū Mutānen Littāfi! Don me kuke kāfirta da āyōyin Allah, alhāli kuwa Allah Mai shaida ne a kan abin da kuke aikatāwa?”

99. Ka ce: “Ya ku Mutānen Littāfi! Don me kuke taushe wanda ya yi imāni, daga hanyar Allah, kuma kunā nēman ta zama karkatacciya, alhāli kuwa kunā māsu shaida? Kuma Allah bai gushe daga abin da kuke aikatāwa ba Yana Masani.”

100. Ya ku waɗanda suka yi imāni! Idan kun yi dā'a ga wani ɓangare daga waɗanda aka bai wa Littāfi, zā su mayar da ku kāfirai a bāyan imāninku!

101. Kuma yāyā kuke kāfircēwa alhāli kuwa anā karanta āyōyin Allah a gare ku, kuma a cikinku akwai manzonSa? Kuma wanda ya nēmi tsari da Allah, to, an shiryar da shi zuwa ga hanya miƙaƙkiya.

102. Yā ku waɗanda suka yi imāni! Ku bi Allah da taƙawa, a kan hakkin binSa da taƙawa, kuma

مَبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ ﴿٥٥﴾

فِيهِ ءَايَاتٌ بَيِّنَاتٌ مِّمَّا قَامَ ابْنُ هِيمٍ وَمَنْ
دَخَلَهُ كَانَ ءَامِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجُّ
الْبَيْتِ مِنْ أَسْطَافِ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ
فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ عَلِيمٌ ﴿٥٦﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ
وَاللَّهُ شَهِيدٌ عَلَى مَا تَعْمَلُونَ ﴿٥٧﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لِمَ تَصُدُّونَ عَنِ
سَبِيلِ اللَّهِ مِنْ ءَامَنَ تَبْعُوهَا عِوَجًا وَأَنْتُمْ
شُهُدَاءُ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٥٨﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنْ طُغِيَ عُواقِرُنَا
مِنَ الَّذِينَ أَوْلُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوكُمْ بَعْدَ
إِيمَانِكُمْ كُفْرِينَ ﴿٥٩﴾

وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ ءَايَاتُ
اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ وَمَنْ يَعْتَصِم بِاللَّهِ
فَقَدْ هَدَىٰ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٦٠﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ

(1) Anā ce wa Makka Bakka.

kada ku mutu fāce kuna māsu salla-
mawa (Musulmi).

103. Kuma ku yi daidami da
igiyar Allah gabā daya, kuma kada
ku rarraba. Kuma ku tuna ni'imar
Allah a kanku, a lōkacin da kuka
kasance mafiya, sai Ya sanya
sōyayya a tsakānin zukātanku, sa-
bōda haka kuka wāyi gari, da
ni'imarSa, 'yan'uwa. Kuma kun
kasance a kan gābar rāmi na wutā,
sai Ya tsāmar da ku daga gare ta.
Kamar wannan ne Allah Yake
bayyanā muku āyōyinSa, tsammā-
ninku, zā ku shiryu.

104. Kuma wata jama'a daga
cikinku, su kasance suna kira zuwa
ga alhēri, kuma suna umurni da
alhēri, kuma suna hani daga abin da
ake fi. Kuma waɗannan, sū ne
māsu cin nasara.

105. Kuma kada ku kasance ka-
mar waɗanda suka rarrabu, kuma
suka sābā wa jūna, bāyan hujjōji
bayyanannu sun je musu, kuma
waɗannan sunā da azāba mai
girma.

106. A rānar da wasu fuskōki
suke yin fari kuma wasu fuskōki
suke yin baki, (zā a ce wa waɗanda
fuskokinsu suke yin bakin): "Shin,
kun kāfirta a bayan imāninku? Don
haka sal ku dandani azāba sabōda
abin da kuka kasance kuna yi na
kāfirci."

107. Kuma amma waɗanda
fuskokinsu suka yi fari, to sū, suna
cikin rahamar Allah, kuma su, a
cikinta, madawwama ne.

وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٣﴾

وَأَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا
وَأَذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ
أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ
بِرِيْعَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا حُفْرَةٍ
مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٠٤﴾

وَأَنْتُمْ مِّنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْفِتْرِ
وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٠٥﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ
مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ﴿١٠٦﴾

يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ
أَسْوَدَتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ
فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿١٠٧﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ أَبْيَضَتْ وُجُوهُهُمْ فَمِنْ رَحْمَةِ
اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٠٨﴾

108. Wadannan āyōyin Allah ne, muna karanta su a gare ka da gas-kiya, kuma Allah bā Ya nufin wani zālunci ga tālikai.

109. Kuma abin da ke cikin sam- mai da abin da ke cikin kasa, na Allah ne, kuma zuwa gare Shi ake mayar da al'amurra.

110. Kun kasance mafi alhēri al'umma wadda aka fitar ga mutā- ne, kuna umurni da alhēri, kuma kunā hani daga abin da ake ki, kuma kunā ĩmāni da Allah. Kuma dā Mutānen Littāfi sun yi ĩmāni, lalle ne, dā (haka) yā kasance mafi alhēri a gare su. Daga cikinsu akwai mūminai, kuma mafi yawansu fāsi- kal ne.

111. Bā zā su cūce ku ba, fāce dai tsangwama. Kuma idan sun yāke ku zā su jūya muku bāya, sa'an nan kuma bā zā a taimake su ba.

112. An dōka kaskanci a kansu a inda duk aka sāme su, fāce da wani alkawari daga Allah da alkawari daga mutāne. Kuma sun kōma da fushi daga Allah, kuma aka dōka talauci a kansu. Wannan kuwa dō- min sū, lalle sun kasance suna kāfir- ta da āyōyin Allah, kuma suna kashe annabāwa, bā da wani bakki ba. Wannan kuwa dōmin sābāwar da suka yi ne, kuma sun kasance suna yin ta'adi.

113. Ba su zama daldai ba; daga Mutānen Littāfi akwai wata al'um- ma wadda take tsaye, suna karāton ayōyin Allah a cikin sā'ō'in dare, alhāli kuwa sunā yin sujada.

تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ تَنْتَلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ
وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٨﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَالِلَّهِ يَرْجِعُ الْأُمُورُ ﴿١٠٩﴾

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ آتَى أَهْلَ الْكِتَابِ
لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ
وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١١٠﴾

لَنْ يَضُرُّوكُمْ إِلَّا أَذًى وَإِنْ يُقَاتِلُواكُمْ
يُؤَلُّوْكُمْ إِلَّا ذَبَابًا مُضِرًّا لَمْ يَضُرُّوْكُمْ ﴿١١١﴾

ضَرَبَتْ عَلَيْهِمُ الرِّدَّةَ أَنْ تَكُنَ مَأْفُوقًا إِلَّا
بِحَبْلِ مِنَ اللَّهِ وَحِجْلٍ مِّنَ النَّاسِ وَبِأَنَّهُ
يَقْتَضِي مِنَ اللَّهِ وَضَرَبَتْ عَلَيْهِمُ
الْمَسْكَتَةَ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ
بِعَائِدَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقِّ
ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَأَكَانُوا مُتَعَدِّينَ ﴿١١٢﴾

* لَيْسُوا سَوَاءً مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ
قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ الْأَيْلِ
وَهُمْ يَسْجُدُونَ ﴿١١٣﴾

114. Suna Īmāni da Allah da Yin Lāhira, kuma suna umurni da abin da aka sani kuma suna hari daga abin da ba a sani ba, kuma sunā gaugāwa a cikin alhērai. Kuma waƙannan suna cikin sālilai.

115. Kuma abin da suka aikata daga alhēri, to, bā zā a yi musu musunsa ba. Kuma Allah Masani ne ga māsu taƙawa.

116. Lalle ne waƙanda suka kā-firta, dūkiyōyinsu kō ɗiyansu bā zā su wadatar musu da kōme ba daga Allah kuma waƙannan abōkan Wuta ne, sū, a cikinta, madawwama ne.

117. Misālīn abin da suke ciyarwa, a cikin wannan rāyuwar dūniya, kamar misālīn iska ce (wadda) a cikinta akwai tsananin sanyi, ta sāmi shukar wasu mutāne waƙanda suka zālunci kansu, sai ta halakar da ita. Allah bai zālunce su ba, amma kansu suka kasance sunā zālunta.

118. Yā ku waƙanda suka yi Īmāni! Kada ku riƙi abōkan asiri daga waninku, bā su taƙaita muku barna. Kuma sun yi gūrin abin da zā ku cūtu da shi. Haƙiƙa, Riyayya tā bayyana daga bākunansu, kuma abin da zukātansu ke βōyēwa ne mafi girma. Kuma lalle ne, Mun bayyana muku āyōyi, idan kun kasance kunā hankalta.

119. Gā ku yā waƙannan! Kunā son su, bā su son ku, kuma kuna Īmāni da Littāfi dukansa. Kuma idan sun haƙu da ku sukan ce "Mun

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِأُمُورٍ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَلَسَدِ عَوْرَتِ فِي الْأَخْبَارِ وَأُولَئِكَ
مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٤﴾

وَمَا يَقُولُوا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفَرُوا
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿١١٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِي عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ
وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١١٦﴾

مَثَلُ مَا يُبْتِغُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرٌّ أَصَابَتْ مَرْجَاقَ
ظُلُمٍ أَفْسَسَهُ فَأُهْلَكَتْهُ وَمَا
ظَلَمَهُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَاتَسْخُدُوا بَطَانَةٌ مِنْ
دُونِكُمْ لَا يَأْتِ الْوَسْكَرَ حَبَالًا وَدَوَامًا عِنْتُمْ
قَدَبَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ
وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدَبَتْنَا لَكُمْ
الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ ﴿١١٨﴾

هَاتَانِ نَفْسَانِ لَا يُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَهُمْ
وَيُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ عَلَيْهِ وَإِذَا الْقُرُورُ قَالُوا

yi 'Imāni". Kuma idan sun kadaita sai su ciji yātsu a kanku don takaici. Ka ce, "Ku mutu da takalcinku. Lalle ne, Allah Masani ne ga abin da ke cikin kirāza."

120. Idan wani alhēri ya shāfe ku sai ya bakanta musu rai, kuma idan wata cūta ta shāfe ku sai su yi farin ciki da ita. Kuma idan kun yi haƙuri kuma kuka yi taƙawa, kullinsu bā ya cūtar ku da kōme. Lalle ne, Allah ga abin da suke aikatāwa Mai kēwayēwa ne.

121. Kuma a lōkacin⁽¹⁾ da ka yi sauko daga iyālanka kana zaunar da mūminai a wurāren zama dōmin yāki, kuma Allah Mal ji ne, Masani.

122. A lōkacin da kungiyōyi⁽²⁾ biyu daga gare ku suka yi niyyar su karye, kuma Allah ne Majiɓincinsu, don haka, ga Allah mūminai sai su dogara.

123. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Allah Yā taimake ku a Badar, alhāli

ءَامِنًا وَاِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْنَكُمُ الْاِتِّمَالِ
مِنَ الْعَيْطِ قُلْ مَوْتُوْا بَعِيْطِكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيْمٌ
بِذَاتِ الصُّدُوْرِ ﴿١٢٠﴾

اِنَّ تَمَسَّسْتُمْ حَسَنَةً سَنُوْهُمۡ وَاِنْ نُّصِبْكُمْ
سَيِّئَةً يَفْرِحُوْا بِهَا وَاِنْ نُّصِبْكُمْ رَاوَدْتُمْوُا
لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا اِنَّ اللّٰهَ بِمَا
يَعْمَلُوْنَ حٰصِيْبٌ ﴿١٢١﴾

وَاِذْ عَدُوَّتَ مِنْ اَهْلِكَ تَبَوَّءُ الْمُؤْمِنِيْنَ
مَقٰلِدَ الْقِتٰلِ وَاَللّٰهُ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿١٢٢﴾

اِذْ هَمَّتْ طٰلِفَتَانِ مِنَ كُرٰنٍ تَقَسَّلَا وَاَللّٰهُ
وَٰلَهُمَا وَاَعْلٰى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿١٢٣﴾

وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ بِبَدْرِ وَاَنْتُمْ اِرْدَاۗهُ فَاَتَقُوا اللّٰهَ

(1) Misāli ne ga cēwa idan kun yi 'imāni, kuma kun yi taƙawa, to, kullinsu bā ya cūtar da ku da kōme, dōmin abin da ya auku a Yākin Uhdu yā isa misāli ga cēwa, sai kun karkace daga hanya sa'an nan wani abu zai sāme ku. Asalin maganar shi ne, Annabi yā fita Uhdu da mutum dari tara da hamsin, kuma kāfirai sunā dubū uku. Annabi ya sauka a Uhdu rānar Asabat, bakwai ga Shawwal, shekara ta uku ga Hijira, ya sanya bayansa wajen dūtsen Uhdu, ya gyāra safūfuwan mayāƙa, kuma ya zaunar da wata runduna ta maharba a gefen dūtsen da shugabancin Abdullahi dan Jubair. Sa'an nan ya ce musu: "Ku kare mu da harbi, kada su zo mana daga bāya, kada ku daga daga nan, mun rinjāya kō an rinjāye mu." Sai suka sābā wa umurnin, don haka masīfar Uhdu ta auku.

(2) Banū Salimah da Banū Hārisa sun tāshi kōmāwa gida, su bar yāki, a lōkacin da Abdullahi bn Ubayyi bn Salūl ya kōma da jama'arsa, Allah Ya tsare musu imāninsu, ba su kōma ba. Watau yanā cēwa idan wani abu na masīfa ya sāme ku, to, kun sābā wa Allah ne kamar yadda ya auku a Uhdu, suka sanya Annabi ya fito daga Madīna kuma maharba suka bar wurin da aka ayyana musu. Amma kuma ai Allah Ya Taimake ku, a Badar a lōkacin da farfinku bai kai haka ba. sabōda rashin sabāwarku ga umurninSa.

kuwa kunā mafiya rauni, sabōda haka ku bi Allah da taƙawa tsammāninku, kuna gōdēwa.

124. A lōkacin da kake cēwa ga mūminai, "Shin, bai ishe ku ba, Ubangijinku Ya taimake ku da dubu uku daga malā'iku saukaku?"

125. "Na'am! Idan kuka yi ha-furi, kuma kuka yi taƙawa, kuma suka zo muku da gaugawarsu, irin wannan, Ubangijinku zai fāre ku da dubu biyar daga malā'iku māsu alāma."

126. Kuma Allah bai sanya shi⁽¹⁾ ba, fāce dōmin bushāra a gare ku, kuma dōmin zukātanku su natsu da shi. Talmako bai kasance ba fāce daga wurin Allah, Mabuwāyi, Mai hikima.

127. Dōmin Ya katse wani gēfe daga waƙanda suka kāfirta, ko kuma Ya faskantā su, har su jūya, suna māsu ruƙushi.

128. Bābu kōme a gare ka game da al'amarin (shiryar da su banda iyar da manzanci). Ko Allah Ya karɓi tūbarsu, kō kuwa Ya yi musu azāba, to lalle ne sū, māsu zālunci ne.

129. Allah ne da mulkin abin da yake a cikin sammal da abin da yake a cikin fasa, Yana gāfarta wa wanda Yake so, kuma Yanā azabta wanda Yake so, kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾

إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ
يُمَدَّ ذِكْرُكُمْ بِثَلَاثَةِ آفَافٍ مِنَ الْمَلَكِ
مُزَيَّلِينَ ﴿١٢٨﴾

بَلَىٰ إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَأُتُوا كُرْهًا
مِّن مِّنْ هَٰذَا يُمَدِّدْ ذِكْرُكُمْ بِخَمْسَةِ
آفَافٍ مِنَ الْمَلَكِ مُسَوِّمِينَ ﴿١٢٩﴾

وَمَا جَعَلَ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ لَكُمْ وَإِنْ
قُلُوبُكُمْ بِذِهِ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ
عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١٣٠﴾

لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا
أَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ ﴿١٣١﴾

لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ
أَوْ يُعَذِّبُهُمْ فَلَا تَهُمُ ظَالِمُونَ ﴿١٣٢﴾

وَاللَّهُ مَافِي السَّمٰوٰتِ وَمَافِي الْأَرْضِ
يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٣٣﴾

(1) Taimako da mala'iku.

130. Yā ku waƙanda suka yi imāni! Kada ku ci riba ninki ninki, ribanye, kuma ku bi Allah da taƙawa, tsammāninku zā ku ci nasara.

131. Kuma ku ji tsōron wutā wadda aka yi tattali dōmin kāfirai.

132. Kuma ku yi dā’a ga Allah da ManzonSa, tsammāninku a yi muku rahama.

133. Kuma ku yi gaugāwa zuwa ga nēman gāfara daga Ubangijinku da wata Aljanna wadda fādinta (daidal da) sammai da fasa ne, an yi tattalinta dōmin māsu taƙawa.

134. Waƙanda suke ciyarwa a cikin sauƙi da tsanani, kuma suke māsu haɗiyēwar fushi, kuma māsu yāfe wa mutāne laifi. Kuma Allah Yana son māsu kyautatāwa.

135. Kuma waƙanda suke idan suka aikata wata alfāsha ko suka zālunci kansu sai su tunā da Allah, sabōda su nēmi gāfarar zunubansu ga Allah. Kuma wāne ne ke gāfara ga zunubai, fāce Allah? Kuma ba su dōge a kan abin da suka aikata ba, alhāli kuwa suna sane.

136. Waƙannan sakamakonsu gāfara ce daga Ubangijinsu, daga Gidajen Aljanna (waƙanda) kōramu na gudana daga karkashinsu, suna madawwama a cikinsu. Kuma mā-dalla da ijārar māsu aiki.

137. Lalle ne, misālai sun shūde a gabāninku, sai ku yi tafiya a cikin fasa, sa’an nan ku dūba, yāyā āfi-bar māsu faryatāwa ta kasance.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ
أَمْوَالًا مُضَاعَفَةً وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ ﴿١٣٠﴾

وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ﴿١٣١﴾

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿١٣٢﴾

* وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ
وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ
أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٣﴾

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ
وَالْكَبَائِمِ الْعَظِيمِ وَالْعَافِيَةِ
عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣٤﴾

وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا
أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا
لذُنُوبِهِمْ وَمَن يَغْفِرِ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ
يُبْسِرُوا عَلَىٰ مَا فَعلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿١٣٥﴾

أُولَٰئِكَ جَزَاءُ هُم مَّغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ
وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا وَيَعْمَلُونَ فِيهَا الْعَمَلِينَ ﴿١٣٦﴾

فَلَمَّاتٍ مِّن قَلْبِكُمْ سَتٌ مُّبِينَةٌ
فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُكذِبِينَ ﴿١٣٧﴾

138. Wannan bayāni ne ga mutāne, kuma shiryuwa ce da wa'azi ga māsu takawa.

139. Kuma kada ku yi rauni, kuma kada ku yi bakin ciki, alhāli kuwa kū ne mafiya daukaka, idan kun kasance māsu īmāni.

140. Idan wani miki ya shāfe ku, to, lalle ne, wani miki kamarsa ya shāfi mutānen, kuma waɗancan kwānaki Muna sarrafa su a tsakānin mutāne, dōmin Allah Ya san waɗanda suka yi īmāni kuma Ya sāmi māsu shahāda daga gare ku. Kuma Allah ba Ya son azzālumai.

141. Kuma dōmin Allah Ya dau-raye waɗanda suka yi īmāni, kuma Ya rōke kāfirai.

142. Ko kun yi zaton ku shiga Aljanna alhāli kuwa Allah bai wāda sanin waɗanda suka yi jihādi daga gare ku ba, kuma Ya san māsu haƙuri?

143. Kuma lalle ne, haƙīka, kun kasance kuna gūrin mutuwa tun a gabānin ku haɗu da ita, to, lalle ne, kun gan ta,⁽¹⁾ alhāli kuwa kuna kallo.

144. Kuma Muhammadu bai zama ba face manzo, lalle ne manzanni sun shūde a gabāninsa. Ashe idan ya mutu ko kuwa aka kashe shi, zā ku jūya a kan dugaduganku? To wanda ya jūya a kan dugadugansa, bā zai cūci Allah da kōme ba. Kuma Allah zai sāka wa māsu gōdiya.

هَذَا بَيَانٌ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ
لِّلْمُتَّقِينَ ﴿١٣٨﴾

وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ إِن
كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾

إِن يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ
مِّثْلَهُ ۗ وَتِلْكَ الْآيَاتُ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
الَّذِينَ عَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ إِلَهُهُمْ وَإِنَّهُمْ لَشَاكِرُونَ
لِئَلَّا يَمَسَّكُمْ فِي أَفْسَانِكُمْ شَيْءٌ مِّمَّا
كَرِهْتُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ يَجْعَلُ لِكُلِّ شَيْءٍ
قَدْرًا ﴿١٤٠﴾

وَلِيُخَصَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَخْلُقَ
لِلْكَافِرِينَ ﴿١٤١﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخَلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ
اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمِ
الصَّادِقِينَ ﴿١٤٢﴾

وَلَقَدْ كُنتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ
تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿١٤٣﴾

وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ
الرُّسُلُ أَفَلَا يَأْتِيَنَّ قَوْمًا وَهِيَ تِلْكَ
الْأُمَّةُ الَّتِي أَنْقَضْنَا وَعَدَلْنَا
عَلَيْهَا كَيْفَ نَحْبِبُ ۗ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ
فَلَنَ يَصُرَّ اللَّهُ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ
الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾

(1) Mutuwa watau, kunā gūrin wani yāki a bayān na Badar yā zo.

145. Kuma bā ya yiwuwa ga wani rai ya mutu fāce da iznin Allah, wa'adi ne mai kayyadadden ajali. Kuma wanda yake nufin sakamakon dūniya Muna bā shi daga gare ta. Kuma wanda ke nufin samakon Lāhira Muna bā shi daga gare ta. Kuma zā Mu sāka wa māsu godiya.

146. Kuma da yawa wani annabi wanda ya yi yāki, akwai jama'a māsu yawa tāre da shi, sa'an nan ba su yi laushi ba ga abin da ya same su a cikin hanyar Allah, kuma ba su yi rauni ba kuma ba su sad da kai ba. Kuma Allah Yana son māsu hafuri.

147. Kuma bābu abin da ya kasanace maganarsu fāce fadarsu cēwa: "Yā Ubangijinmu! Ka gāfarta mana zunubanmu da barnarmu a cikin al'amarinmu, kuma Ka tabbatar da dugaduganmu, kuma Ka taimake mu a kan mutānen nan kāfirai."

148. Allah Yā sāka musu da sakamakon dūniya da kuma kyakkyawan sakamakon Lāhira. Kuma Allah Yana son māsu kyau-tatāwa.

149. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Idan kun yi dā'a ga waɗanda suka kāfirta zā su mayar da ku a kan dugāduganku, har ku jūya kunā māsu hasāra.

150. Ā'a, Allah ne Majibincinku, kuma Shī ne Mafi alhērin matai-maka.

وَمَا كَانَتْ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا بِإِذْنِ
اللَّهِ كَتَبْنَا مُوَجَّلًا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الدُّنْيَا
نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدْ ثَوَابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ
مِنْهَا وَسَجَّزِيَ اللَّهُ سَعِيدِينَ ﴿١٤٥﴾

وَكَأَيِّنْ مِنْ نَبِيِّ قَتَلَ مَعَهُ رِيتُونَ كَثِيرٌ
فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَمَا ضَعُفُوا وَمَا أَسْتَكْبَرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ
الصَّابِرِينَ ﴿١٤٦﴾

وَمَا كَانَ قَوْلُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا
وَأَسْرِفَانَا فِي أَمْرِنَا وَبَدَيْتَ أَقْدَامَنَا
وَأَنْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿١٤٧﴾

فَاتَاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحَسُنَ ثَوَابُ
الْآخِرَةِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٤٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَطِيعُوا
الَّذِينَ كَفَرُوا يَزِدُّوكُمْ عَذَابًا
أَعْتَقْتُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ خَيْرُ
الْمُنْقِذِينَ ﴿١٥٠﴾

151. Zā Mu jēfa tsōro a cikin zukātan waɗanda suka kāfirta, sabōda shirkin da suka yi da Allah gāme da abin da bai saukar da wani dalili ba game da shi. Kuma makōmarsu Wuta ce, kuma tir da maza-unin azzālumai!

152. Kuma lalle ne, haḳīka, Allah Yā yi muku gaskiya ga wa'adinSa, a lokacin da kuke kashe su da izninSa, har zuwa lōkacin da kuka kāsa⁽¹⁾, kuma kuka yi jāyayya a cikin al'amarin, kuma kuka sābā, a bāyan (Allah) Ya nūna muku abin da kuke so. Daga cikiuku akwai wanda yake nufin duniya kuma daga cikinku akwai wanda ke nufin Lāhira. Sa'an nan kuma Ya jūyar da ku daga gare su, dōmin Ya jarra-be ku. Kuma lalle ne, haḳīka, Ya yāfe muku laifinku. Kuma Allah Ma'abucin falala ne ga mūminai.

153. A lōkacin da kuke hawan dūtse, gudāne. Kuma ba ku karkata a kan kōwa ba, alhāli kuwa Manzōn Allah nā kiran ku a cikin na ƙarshenku⁽²⁾. Sa'an nan (Allah) Ya sākā muku da baƙin ciki a tāre da wani baƙin ciki. Domin kada ku yi

سَنَلِي فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّعْبَ
يَمَا أَشْرَكُوا يَا اللَّهُ مَا لَمْ يَنْزِلْ بِهِ
سُلْطَانًا وَمَأْوِيْنَهُمُ النَّارُ وَيَسْ
مَثْوَى الظَّالِمِينَ ﴿١٥١﴾

وَلَقَدْ صَدَقَكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ
إِذْ تَحْسَبُونَهُمْ بِيْذِيْنِهِمْ حَقَّ إِذَا
فِيْئَاتُهُمْ وَتَنَزَّعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ
مِنْ بَعْدِ مَا أَرْسَلَكُمْ مَا تُحِبُّونَ
مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمَنْ يُرِيدُ
مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ ثُمَّ صَرَّفَكُمْ عَنْهُمْ
لِيَبْتَلِيَكُمْ وَلَقَدْ عَفَا عَنْكُمْ
وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥٢﴾

* إِذْ تَصْعَدُونَ وَلَا تَأْتُونَ
عَلَى أَحَدٍ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ
فِيْ أَخْرَابِكُمْ فَانْتَبِهُوا
بِعَمَلِكُمْ لَا تَحْزَنُوا عَلَى

(1) A lōkacin da aka fāra Yāƙin Uhu, Musulmi suka fāra kōra sunā kisa, sunā kāmū. Sai wasu maharba suka ce: "Kada a kāme ganīma a bar mu". Shugabansu Abdullahi bn Jubair ya ce musu "Ku tuna da maganar Manzōn Allah da ya ce kada mu bar wurinmu sai idan shi ne ya kirāye mu." Sai suka ƙi saurāran maganarsa suka tafi kāmūn ganīma. Sai Allah Ya biyō musu da Khālid bn Walīd ba bāya, ya kashe Abdullahi da sauran waɗanda suka rage. Sa'an nan kuma sai yāƙin Musulmi ya karye, suka gudu suka hau dūtse, sai mutum gōma sha ɗaya ko shā biyu kawai aka bari tāre da Annabi, yanā kiran su sunā gudu.

(2) Bāyan da hankalinsu ya kōma gare su sai suka ga sakamakon sābā wa umurnin Allah, ya zama karyēwar yāƙi da rashin ganīma.

baƙin ciki a kan abin da ya ku buƙe muku, kuma kada ku yi baƙin ciki a kan abin da ya sāme ku. Kuma Allah Masani ne ga abin da kuke alƙatāwa.

154. Sa'an nan kuma (Allah) Ya saukar da wani aminci a gare ku daga bāyan baƙin cikin; gyangyadī yanā rufe wata ƙungiya daga gare ku, kuma wata ƙungiya, lalle ne, rāyukansu sun shagaltar da su, suna zaton abin da bā shi ne gaskiya ba, a game da Allah, irin zaton jahiliyya, suna cēwa: "Ko akwai wani abu a gare mu dai daga al'amarin?" Ka ce, "Lalle ne al'amari dukansa na Allah ne." Suna bōyēwa, a cikin zukatansu, abin da bā su bayyana shi a gare ka. Suna cēwa: "Da munā da wani abu daga al'amarin dā ba a kashe mu ba a nan." Ka ce: "Kō dā kun kasance a cikin gidājenku, dā waɗanda aka rubūta musu kisa sun fita zuwa ga wurāren kwanciyarsu;" kuma (wannan abu yā auku ne) dōmin Allah Ya jarrabi abin da ke cikin ƙirāzanku. Kuma dōmin Ya tsarkake abin da ke cikin zukā-tanku. Allah Masani ne ga abin da ke cikin ƙirāza.

155. Lalle ne, waɗanda suka jūya daga gare ku a ranar haɗuwar jama'a biyu, Shaidan kawai ne ya talālābantar da su, sabōda sāshen abin da suka tsirfanta. Kuma lalle ne haƙiƙa, Allah Ya yāfe laifi daga gare su. Lalle Allah ne Mal gāfara Mai haƙuri.

مَا فَاتَكُمْ وَلَا مَا أَصَابَكُمْ
وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٥٤﴾

فَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمِّ أَمْنَةً
نُعَاسًا يَفْضُلُ طَائِفَةً مِنْكُمْ وَطَائِفَةٌ قَدْ
أَهَمَّتَهُمْ أَنْسَاهُمْ يَتَنَوَّتُونَ بِاللهِ غَيْرِ
الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَل لَنَا مِنَ
الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ
يُخْفُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ مَا لَا يُبْدُونَ لَكَ يَقُولُونَ
لَوْ كُنَّا فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ
عَلَيْهِمُ الْقَتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ وَلِيَبْتَلِيَ اللهُ
مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحَّصَ مَا فِي
قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿١٥٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَوَلَّوْا مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَقَى
الْجَمْعَانِ إِنَّمَا أَسْرَأْتَهُمْ الشَّيْطَانُ
بِبَعْضِ مَا كَسَبُوا وَقَدْ عَفَا اللهُ عَنْهُمْ
إِنَّ اللهَ عَفُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٥٥﴾

156. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Kada ku kasance kamar waɗanda suka kāfirta, kuma suka ce wa 'yan'uwansu idan sun yi tafiya a cikin Rasa kō kuwa suka kasance a wurin yāki: "Dā sun kasance a wurinmu, dā ba su mutu ba, kuma dā ba a kashe su ba." (Wannan kuwa) Dōmin Allah Ya sanya waccan magana ta zama nadāma a cikin zukātansu. Kuma Allah ne Yake rāyarwa kuma Yake matarwa. Kuma Allah, ga abin da kuke aika-tāwa, Mai gani ne.

157. Kuma lalle ne, idan aka kashe, ku a cikin hanyar Allah, ko kuwa kuka mutu, haƙiƙa, gāfara daga Allah da rahama ne mafi alhē-ri daga abin da suke tārāwa.

158. Kuma lalle ne idan kun mutu ko kuwa aka kashe ku, haƙiƙa, zuwa ga Allah ake tāra ku.

159. Sabōda wata rahama ce daga Allah ka yi sanyin hali a gare su. Kuma dā kā kasance mai hushi, mai kaurin zuciya, dā sun wātse daga gēfenka. Sai ka yāfe musu laifinsu, kuma ka nēma musu gāfara, kuma ka yi shāwara⁽¹⁾ da su a cikin al'amarin. Sa'an nan kuma idan ka yi niyyar zartarwa, to, ka dōgara ga Allah, lalle ne, Allah Yana son māsu tawakkali.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا
وَقَالُوا لِإِخْوَانِهِمْ إِذَا ضَرَبُوا فِي الْأَرْضِ
أَوْ كَانُوا غُزًى لَوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا
وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ حَسْرَةً فِي
قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يُحْيِي وَيُمِيتُ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١٥٦﴾

وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مَاتُوا لَمْ يَمُوتُوا
عِنْدَ اللَّهِ وَرَحْمَةُ اللَّهِ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴿١٥٧﴾

وَالَّذِينَ مَاتُوا قُتِلُوا إِلَى اللَّهِ تَحْسِرُونَ ﴿١٥٨﴾

فِيمَا رَحِمَهُ مِنَ اللَّهِ لَنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًا
عَلِيظَ الْقَلْبِ لَأَنْقَضُوا مِنْ حَوْلِكَ فَاتَّقِ
عَنْهُمْ وَأَسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَسَاوِهُمْ فِي الْأَمْرِ
فَإِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ
الْمُتَوَكِّلِينَ ﴿١٥٩﴾

(1) Annabi shi ne makomar al'amurra ga dukan kome, amma Allah Ya lizimta masa saukin hali zuwa ga Sahabbansa, da yin ma'amala da su, ma'amala mai kyau, da yi musu addu'a a kōwane hāli, kuma a wurin yāki kō abin da ya shāfi yāki, Yā lizimta masa ya yi shāwara da su, kuma Ya bā shi damar yin ijtihādi a nan, sa'an nan Ya umarce shi da ya dōgara ga Allah wajen zartaswa, a kan ra'ayin da ya gani daga gare su.

160. Idan Allah Ya taimake ku, to, bābu marinjayi a gare ku. Kuma idan Ya yarbe ku, to, wānē ne wanda yake taimakon ku bāyanSa? Kuma ga Allah sai mūminai su dōgara.

161. Kuma bā ya yiwuwa ga wani annabi ya ci gulūlu.⁽¹⁾ Wanda ya ci gulūlu zai je da abin da ya ci na gulūlun, a Rānar Kiyāma. Sa'an nan a cika wa kōwane rai sakamakon abin da ya tsirfanta. Kuma sū, bā zā a zālunce su ba.

162. Shin fa, wanda ya bībiyi yardar Allah, yana zama kamar wanda ya kōma da fushi daga Allah, kuma makomarsa Jabannama ce? Kuma tir da makōma ita!

163. Sū, darajōji⁽²⁾ ne a wurin Allah, kuma Allah Mai gani ne ga abin da suke aikatāwa.

164. Laile ne, haḳīka, Allah Yā yi babbar falala⁽³⁾ a kan mūminai, dōmin Yā aika, a cikinsu, Manzo daga ainihinsu yana karanta āyō-yinSa a gare su, kuma yana tsarkake su, kuma yana karantar da su Littāfi da hikima, kuma lalle, sun kasance daga gabāni, haḳīka suna cikin ḅata bayyananniya.

إِنْ يَنْصُرْكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ
وَأَنْ يَخْذَلَكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِنْ
بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ قَلْبَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٦٠﴾

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَغُلُ وَمَنْ يَفْعَلْ يَأْتِ
بِمَا غُلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ
نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦١﴾

أَفَمَنْ أَتَّبَعَ يَضِلُّ وَاللَّهُ كَمَنْ تَابَهُ بِسَخَطٍ
مِنَ اللَّهِ وَمَا أُولَئِكَ هُمُ الْمُصِيبُونَ ﴿١٦٢﴾

هُمُ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا
يَعْمَلُونَ ﴿١٦٣﴾

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ
رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ
وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ
مُبِينٍ ﴿١٦٤﴾

(1) Gulūlu shī ne satar wani abu daga ganimar yaḳi a gabānin raba ta a tsakānin mayāka. Allah Yā ce, "Yin gulūlu haram ne a kan kōwane annabi ko da waḁanda ba a halatta wa cin ganima ba, balle ga wanda aka halatta wa. Kamar yadda gulūlu yake haram a kan annabāwa haka yake haram a kan mabiyansu."

(2) Mūminai māsu darajōji ne a wurin Allah gwargwadon īmāninsu da taḳawarsu da kuma falalar da Allah Ya yi musu. Haka sū kuma kāfirai sunā da magangara zuwa kasa gwargwadon mugun aikinsu.

(3) Allah Yā nūna falalar da Ya bai wa Annabi Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, da yake har Yanā yi wa mūminai gōri da kyautar da Ya yi musu ta hanyar aiko musu shi.

165. Shin, kuma a lōkacin⁽¹⁾ da wata masīfa, haḳīka, ta sāme ku, alhāli kuwa kun sāmar da biyunta, kun ce: “Daga ina wannan yake?” Ka ce: “Daga wurin rāyukanku⁽²⁾ yake.” Lalle ne, Allah, a kan dukan kōme, Mai ḱon yi ne.

166. Kuma abin da ya sāme ku a rānar haḁuwar jama'a biyu, to, da izinin Allah ne, kuma dōmin (Allah) Ya san mūminai (na gaskiya).

167. Kuma dōmin Ya san waḁanda suka yi munāfunci, kuma an ce musu: “Ku zo ku yi yāḱi a cikin hanyar Allah, kō kuwa ku tunkude.”⁽³⁾ Suka ce: “Dā mun san (yadda ake) yāḱi dā mun bī ku.” Sū, zuwa ga kāfirci a rānar nan, sun fi kusa daga gare su zuwa ga imāni. Sunā cēwa da bākunansu abin da bā shi ne a cikin zukātansu ba. Allah ne Mafi sani ga abin da suke bōyewa.

168. Waḁanda suka ce wa 'yan'uwansu kuma suka zauna abinsu: “Dā sun yi mana dā'a, dā ba a kashe su ba.” Ka ce: “To, ku tunkude mutuwa daga rāyukanku, idan kun kasance māsu gaskiya.”

169. Kada ka yi zaton waḁanda aka kashe a cikin hanyar Allah matattu ne. A'a, rāyayyu ne su, a

أَوَلَمَّا أَصَبْتُمْ مُمْصِيْبَةً قَدْ أَصَبْتُمْ
مِثْلَيْهَا قُلْتُمْ أَنَّى هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ
أَنْفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٦٥﴾

وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ الْتَقَى الْجَمْعَانِ فَيَإِذَنْ لَّهِ
وَلِيَعْلَمَ الْمُتَوَبِينَ ﴿١٦٦﴾

وَلِيَعْلَمَ الَّذِينَ تَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا
فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ ادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ قِتَالًا
لَأَتَّبَعْنَاكُمْ هُمْ لِلْكَفْرِ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ
لِلْإِيمَنِ يَقُولُونَ يَا قَوْمِ هُمْ مَا لَيْسَ فِي
قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ ﴿١٦٧﴾

الَّذِينَ قَالُوا الْآخِرَ هَيْبَةٌ وَقَدْ أَوْطَأْنَا عَوْنًا
مَا قَاتِلُوا قُلْ فَادْرَءُوا عَن أَنْفُسِكُمْ الْمَوْتَ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٦٨﴾

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا
بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ﴿١٦٩﴾

(1) Duk masīfar da ta sāme ku, tō, ku ne kuka jāwo wa kanku ita da wani laifi na sābā wa umurnin Allah. Kuma kāmin masīfa guda ta sāme ku, to, alhēri biyu sun sāme ku.

(2) Kowace irin masīfa ta sāmi mutum, to, shī ne ya yi sababinta a kansa. Kuma yā kamata ya yi bincike ya gāne sababin, a inda ya jāhilce shi. Kuma duk da haka kāmin masīfa guda ta sāme shi, yā sāmi ni'ima biyu kō fiye da haka.

(3) Ku tunkude mana maḱiyā da duhunku, kō dā ba ku yi yāḱi ba.

wurin Ubangijinsu. ⁽¹⁾ Ana ciyar da su.

170. Suna māsū farin ciki sabōda abin da Allah Ya bā su daga falalar-Sa, kuma suna yin bushāra ga waɗanda ba su risku da su ba, daga bayansu; “Bābu tsōro a kansu kuma ba su zama suna yin baƙin ciki ba.”

171. Suna yin bushāra sabōda wata ni'ima daga Allah da wata falala. Kuma lalle ne, Allah bā Ya tozartar da ijārar mūminai.

172. Waɗanda suka karɓa ⁽²⁾ kira zuwa ga Allah da ManzonSa, daga bāyan miki ya sāme su. Akwai wata lāda mai girma ga waɗanda suka kyautata ⁽³⁾ yi daga gare su, kuma suka yi taƙawa.

173. Waɗanda mutāne ⁽⁴⁾ suka ce musu: “Lalle ne, mutāne sun tāra

فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
وَلَيْسَ يَشْكُرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ
مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿١٧٠﴾

يَسْتَشِيرُونَ بِرِغْمَةٍ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ
وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٧١﴾

الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ
مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمُ
وَأَتَوْا أَجْرَ عَظِيمٍ ﴿١٧٢﴾

الَّذِينَ قَالُوا لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا

(1) A cikin Hadisi an ruwaito cewa, Annabi yā ce Allah Yanā sanya rūhinsu a cikin cikkunan tsuntsaye māsū kōren launi, sunā tafiya da su a cikin Aljanna sunā ci daga 'ya'yan itācenta da rāna, sa'an nan su kōma zuwa ga wasu fitillu waɗanda aka rātaye a cikin inuwar Al'arshi.

(2) Bāyan kōmawar Musulmi daga Uhdu da miyākun da suka sāme su, sai Annabi ya umurce su da fita a bāyan kafīrai, dōmin kada su yi tunānin kōmāwa. Sai suka fita bāyansu, aka dāce kuwa Abu Sufyāna ya umurci mutānensa da kōmāwa Madīna dōmin su tumbuke Musulmi. An yi Uhdu ta farko ran Asabat, sa'an nan suka fita a bāyansu a rānar Lahadi, suka riskē su a Hamra'al Asad. Sai aka yi tawāfuƙi (yarjējeniya) tsakanin Annabi da Abu Sufyāna a kan a bar yāƙi a lōkacin, sai shekara mai zuwa, a haɗu a Badar. Allah Ya yabi Musulmi, da suka karɓa wannan kira, a cikin miyākū. Haka duka mai karɓawa irinsu, yā shiga a cikin irin wannan yabo har ya zuwa tāshin Kiyāma.

(3) Kyautata yi shi ne tsarkake aiki dōmin Allah watau ihsani kō ihlasi.

(4) Yāƙin Badar na biyu, a cikin shēkara ta huɗu yake, a watan Sha'aban. Badar kāsuwa ce babba ga Rabīlun Lārabāwa a kōwace shekara. A bāyan Uhdu an yi alkawari da Abu Sufyāna, a kan a haɗu a Badr shēkara mai zuwa. Sabōda haka sai Abu Sufyāna ya fita daga Makka har ya sauka Marriz Zahrān, sai Allah Ya sanya masa tsōro a cikin zūciyarsa, sai ya gamu da Nu'aima bn Mas'ūd el Ashja'iy, ya ce masa: “Ni nā yi alkawari da Muhammadu a kan mu haɗu a Kāsuwar Badar. Wannan kuwa shēkarar fari ce. Inā son

(rundunōni) sabōda ku, don haka ku ji tsōronsu. Sai (wannan magana) ta fara musu imāni, kuma suka ce: "Mai isarmu Allah ne, kuma mādalla da Wakili Shi."

174. Sa'an nan suka jūya da wata ni'ima daga Allah da wata falala, wata cūta ba ta shāfe su ba, kuma suka bi yardar Allah. Kuma Allah Ma'abucin falala mai girma ne.

175. Wancan, Shaidan ne kawai yake tsōratar da ku masōyansa. To, kada ku ji tsōronsu, ku ji tsōroNa, idān kun kasance māsu imāni.

176. Kuma wadannan da suke gaugāwa a cikin kāfirici kada su bāta maka rai. Lalle ne su, bā zā su cūci Allah da kōme ba. Allah Yanā nufin cēwa, bā zai sanya musu wani rabo ba a cikin Lāhira, kuma suna da wata azāba mai girma.

177. Lalle ne, wadanda suka sayi kāfirici da imāni, ba zā su cūci Allah da kōme ba. Kuma sunā da azāba mai radafi.

178. Kuma kada wadanda suka kāfirta su yi zaton cēwa, lalle ne, jinkirin da Muke yi musu aihēri ne ga rāyukansu. Munā yi musu jinkirin ne dōmin su fāra laifi kawai, kuma suna da azāba mai wulā-fantarwa.

لَكُمْ فَانْخَشَوْهُمْ فَرَادَهُمْ اِيْمَانًا وَقَالُوا
حَسْبُنَا اللهُ وَنِعْمَ الْوَكِيْلُ ﴿١٧٤﴾

فَانْقَلَبُوا بِنِعْمَةِ رَبِّهِمْ مِنْ اللهِ وَقَضِيَ لَهُمْ
يَمَسُّهُمْ سُوءٌ وَاتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللهِ
وَاللهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيْمٍ ﴿١٧٥﴾

اِنَّمَا ذِكْرُ الشَّيْطٰنِ يُخَوِّفُ اَوْلِيَآءَهُ
فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُوْا اِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِيْنَ ﴿١٧٦﴾

وَلَا يَخَافُكَ الَّذِيْنَ يُسَبِّحُوْنَ فِي الْكُفْرِ اِنَّهُمْ
لَنْ يَضُرُّوْا اللهَ شَيْئًا يَرِيْدُ اللهُ اَلَّا يَجْعَلَ لَهُمْ
حِطٰٓئًا فِى الْاٰخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيْمٌ ﴿١٧٧﴾

اِنَّ الَّذِيْنَ اٰسْتَرَوْا الْكُفْرًا بِالْاِيْمٰنِ لَنْ يَضُرُّوْا
اللهَ شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ ﴿١٧٨﴾

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا اَلَّا نَمْلِكُ لَهُمْ
حَيْثُ نَرٰٓءُوْا اَنْفُسَهُمْ اِنَّمَا نَمْلِكُ لَهُمْ لِيَرٰٓءَ دَوْرًا اِنَّمَا
وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِِيْنٌ ﴿١٧٩﴾

sābāwar alkawarin ta zama daga gare shi, bā daga gare ni ba. Ka tafi Madīna ka yi fōkarin hana su fitōwa, zan bā ka rākuma gōma." Sai Nu'aimu ya tafi Madīna ya iske Annabi da Sahabbansa suna shirin fita. Sai ya ce musu: "Me kuke nufi?" Suka ce: "Alkawarin Abu Sufyāna." Sai ya ce: "Bā zā ku iya ba, dōmin kuwa sun tāra rundunōni sabōda ku." Sai Annabi ya ce: "Zan fita kō dā nī kadai ne." Sai Annabi ya fita da mutum dubu da dari biyar, suka tafi Badar bābu Abu Sufyāna. Suka ci kāsua suka kōmo.

179. Allah bai kasance Yana barin mūminai a kan abin da kuke kansa ba, sal⁽¹⁾ Ya rarrabe mummūna daga mal kyau. Kuma Allah bai kasance Yanā sanar da ku gaibi ba.⁽²⁾ Kuma amma Allah Yana zāßen wanda Ya so daga manzanninSa.⁽³⁾ Sabōda haka ku yi imāni da Allah da manzanninSa. Kuma idan kun yi imāni kuma kuka yi taƙawa, to, kunā da lādā mai girma.

180. Kuma kada waɗannan da suke yin rōwa da abin da Allah Ya bā su daga falalarSa su yi zaton shī ne mafi alhēri a gare su. A'a, shī mafi sharri ne a gare su. Zā a yi musu saƙandami da abin da suka yi rōwa da shi a Rānar Kiyāma. Kuma ga Allah gādon sammai da ƙasa yake, kuma Allah, ga abin da kuke aikatāwa, Masani ne.

181. Lalle ne, haƙiƙa, Allah Yā ji maganar waɗanda suka ce: "Lalle ne, Allah faƙiri ne, mū ne waɗa-tattu." Zā mu rubūta abin da suka faɗa, da kisan da suka yi wa annabāwa bā da wani haƙƙi ba. Kuma Mu ce: "Ku dandani azābar gōb-ara!

مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ ۗ وَمَا كَانَ أَنَّهُ يُظْلَمَكُمْ عَلَىٰ الْغَيْبِ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يَجْتَبِيٰ مِن رُّسُلِهِ مَن يَشَاءُ فَتَابِعُوا اللَّهَ وَرُسُلَهُ ۗ وَإِن تَوَلَّيْتُمْ أَنتُمْ وَآلَاؤُكُمْ أَجْرُ عَظِيمٌ ﴿١٧٩﴾

وَلَا يَجْعَلُ الْآئِينَ يَتَخَلَّفُونَ بِمَاءِ آبٍ ثُمَّ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرٌ أَلَمْ يَلْهُم بَلْ هُوَ سَرُورٌ ۗ سَيُظْلَمُونَ مَا بَدَلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامِ ۗ وَاللَّهُ مِيرِثُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ ۗ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٨٠﴾

لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاهُ سَتَكُنَّ مَقَالُوا وَقَتْلُهُمُ الْأَلْيَابَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلٍ دُفُّوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿١٨١﴾

(1) Watau Allah bā zai bar mutāne su ce, 'Mun yi imāni,' da bāki kawai ba, sai Yā jarraba su Ya fitar da mūminan ƙwarai daga munāfukai. Sabōda haka Ya sanya rānaiku kamar rānar Uhdu wadda Allah Ya jarrabi mūminai da ita har haƙƙinsu da dā'arsu suka bayyana, kuma munāfukai suka bayyana.

(2) Allah bai sanar da gaibi ga mutāne waɗanda ba annabāwa ba, sabōda haka, bā ku iya sanin imānin mutum ko rashin imāninsa, sai da alāma ta wani aiki ko magana wadda take da ita za a iya yin hukunci da ƙāfirci ko imāni ga mutum.

(3) Allah Yā zāfi wanda Ya so daga manzanninSa, watau Yā zaifi Annabi Muhammadu da ƙārin daraja a kan sauran annabāwa da falalarSa. Wannan ne maffificin yabo a gare shi.

182. "Wannan (azābar) kuwa sabōda abin da hannuwanku suka gabātar ne. Kuma lalle ne Allah bai zama mai zālunci ga bāyinSa ba."

183. Waƙanda suka ce: "Lalle ne Allah Yā yi alkawari zuwa gare mu, kada mu yi imāni sabōda wani manzo sai yā zo mana da Baiko wadda wuta za ta ci." Ka ce: "Lalle ne wasu manzanni sun je muku, a gabānina, da hujjōji bayyanannu, kuma da abin da kuka faɗa, to, don me kuka kashe su, idan kun kasance māsu gaskiya?"

184. To, idan sun karyata ka, to lalle ne, an karyata wasu manzanni a gabāninka, sun je musu da hujjōji bayyanannu da littattafai, da kuma Littāfi mai haske.

185. Kōwane rai mai dandanar mutuwa ne. Kuma ana cika muku ijārōrunku kawai ne a Rānar Kiyāma. To, wanda aka nisantar daga barin wuta, kuma aka shigar da shi Aljanna, to, lalle ne yā tsira. Kuma rāyuwar dūniya ba ta zama ba faɗe jin dāɗin rūɗi.

186. Lalle ne zā a jarraba⁽¹⁾ ku a cikin dūkiyōyinku da rāyukanku, kuma lalle ne kuna jin cūtarwa mai yawa daga waɗanda aka bai wa Littāfi a gabāninku da kuma waɗanda suka yi shirki. Kuma idan kun yi haƙuri, kuma kuka yi taƙawa, to lalle ne, wannan yana daga manyan al'amurra.

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْتُمْ يُدْيِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ
لَيْسَ بِظَالِمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿١٨٢﴾

الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا أَنشَأْنَا آلًا
فَوَيْلٌ لِّلرُّسُولِ حَتَّىٰ يَأْتِيَ بِنَاتِنَا يَفْرَبْنَ
تَأْكُلُهُ النَّارُ قَدْ جَاءَهُمْ كُرُورٌ مِّن
قَبْلِ الْبَيْتَاتِ وَبِالَّذِي قُلْتُمْ فَلِمَ
قُلْتُمْوهُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٨٣﴾

فَإِن كَذَّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ رُسُلٌ مِّن
قَبْلِكَ جَاءَهُم بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ
وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ ﴿١٨٤﴾

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّرَت
أُجُورُكُمْ فَوَمَّ الْفَيْسَمَةُ فَمَنْ رُجِحَ
عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ
فَسَّرَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعٌ
الْعُرُورِ ﴿١٨٥﴾

لَتَسْتَبْرَأَ فِي أَعْمَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ
وَلَتَسْمَعَنَّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَ مِنَ الَّذِينَ
أَشْرَكُوا الَّذِي كَفَرُوا وَإِن تُضَيَّرُوا وَتَقْتُلُوا
فَرَبَّ ذَٰلِكَ مِنْ عِزِّ الْأُمُورِ ﴿١٨٦﴾

(1) Duk wanda ya tsayu da gaskiya ko umurni da alhēri, ko hani daga abin da ba a so, to lalle ne sai an cūtar da shi, kuma ba shi da māgani sai haƙuri, dōmin Allah, da nēman taimako daga Allah, da kōmāwa zuwa ga Allah.

187. Kuma a lōkacin da Allah Ya riki alkawarin waƙanda aka bai wa⁽¹⁾ Littāfi, "Lalle ne kuna bayyana shi ga mutāne, kuma bā zā ku ñoye shi ba." Sai suka jēfar da shi a bāyan bāyansu, kuma suka sayi 'yan kuƙi kaƙan da shi. To, tir da abin da suke saye!

188. Kada lalle ka yi zaton waƙanda suke yin farin ciki da abin da suka bāyar, kuma suna son a yabe su da abin da ba su aikatā ba. To, kada lalle ka yi zaton su da tsīra daga azāba. Kuma suna da azāba mai raƙaƙi.

189. Kuma ga Allah mulkin sammai da fasa yake. Kuma Allah, a kan kōme, Mai ikon yi ne.

190. Lalle ne, a cikin halittar sammai da fasa da sābāwar dare da yini akwai āyōyi ga ma'abūta hankali.

191. Waƙanda suke ambatar Allah a tsaye da zaune da a kan sāsan-ninsu, kuma suna tunāni a kan halittar sammai da fasa: "Yā Ubangijinmu! Ba Ka halitta wannan a kan banza ba. TsarkinKa! Sabōda haka Ka tsare mu daga azābar wuta.

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْرُحُونَ بِمَا آتَوْا وَمُجِبُونَ أَنْ
يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يُفْعَلُوا فَلَا تَحْسَبَنَّهُمْ
بِمَعَارِفِنَ الْعَذَابِ وَأَلْهَمَ عَذَابَ
الْآلِئَةِ ﴿١٨٧﴾

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٨٨﴾

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَخْتِلَافِ
الْأَلْوَانِ وَاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ لآيَاتٍ لِأُولِي الْأَلْبَابِ ﴿١٨٩﴾

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ وِقْمًا وَقُعُودًا وَعَلَى
جُوهِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا
بَطْوَلًا سُبْحَانَكَ قَوْلًا عَذَابَ النَّارِ ﴿١٩٠﴾

(1) A cikin wannan akwai gargadi ga mālaman Musulmi, kada su shiga hanyar Yahūdu ta ñoye ilmin gaskiya, ko kuwa abin da ya sāme su, sū mā ya sāme su, kuma ya shiga da su mashigarsu. Wājibi ne a kan mālamai su bāyar da abin da ke hannuwansu na ilmi mai amfāni, mai nūni a kan aikin kwarai, kada su ñoye kōme daga gare shi. Idan sun ñoye, to, la'anar Allah da malā'iku da ta mutāne zā ta tabbata a kansu, kamar yadda ta tabbata a kan mālaman Yahūdu.

192. "Yā Ubangijinmu! Lalle ne Kai, wanda Ka shigar a cikin wuta, to, haƙiƙa, Kā tozarta shi, kuma bābu wasu mataimaka ga azzālu-mai.

193. "Yā Ubangijinmu! Lalle ne mū, mun ji Mai kira yanā kira zuwa ga imāni cewa, 'Ku yi imāni da Ubangijinku.' Sai muka yi imāni. Yā Ubangijinmu! Sabōda haka Ka gāfarta mana zunubanmu, kuma Ka kankare miyāgun ayyukanmu daga gare mu. Kuma Ka karɓi rāyukanmu tāre da mutānen kirki.

194. "Yā Ubangijinmu! Ka bā mu abin da Ka yi mana wa'adi (alkawari) a kan manzanninKa, kuma kada Ka tozarta mu a Rānar Kiyāma. Lalle ne Kai, bā Ka sābā-war alkawari."

195. Sabōda haka Ubangijinsu Ya karɓa musu cewa, "Lalle ne Nī, bā zan tozartar da aikin wani mai aiki ba daga gare ku, namiji ne ko kuwa mace, sāshenku daga sāshe. To, waɗanda suka yi hijira kuma aka fitar da su daga gidājensu, kuma aka cūtar da su a cikin hanya-Ta, kuma suka yi yāfi, kuma aka kashe su, lalle ne zan kankare musu miyagun ayyukansu, kuma lalle ne zan shigar da su gidājen Aljanna (waɗanda) koramu ke gudāna daga ƙarƙashinsu, a kan sakamako daga wurin Allah. Kuma a wurinSa akwai kyakkyawan sakamako.

196. Kada jujjuyawar waɗanda suka kāfirta a cikin garūruwa ta rūɗe ka.

رَبَّنَا إِنَّكَ مَن تُدْخِلِ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَجْتَهُ
وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿١٩٢﴾

رَبَّنَا إِنَّا أَسْمَعُنا مِمَّا دِيَّا بُنَادِي لِلإِيْمَانِ
أَنْ ءَامَنُوا بِرَبِّكَ فَامَنَّا رَبَّنَا فَاعْفُرْ لَنَا
ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتِنَا وَتَوَقَّنَا
مَعَ الْأَنْبِيَّاءِ ﴿١٩٣﴾

رَبَّنَا وَءَايَاتِنَا مَا وَعَدْتَنَا عَلَى رُسُلِكَ
وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْعِيَادَةِ إِنَّكَ لَأَتَّخِيفُ
الْمُبْعَادِ ﴿١٩٤﴾

فَأَسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أَنِّي لَا أُضِيعُ عَمَلَ
عَٰبِدٍ مِّنْكُمْ مَّن ذَكَرَ أُورَاقِي بَعْضُكُمْ مِّنْ
بَعْضٍ فَأَالِذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ
وَأُودُوا فِي سَبِيلِي وَقَتَلُوا أَوْ قُتِلُوا
لَا كُفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ
وَلَا ذُخِّلَتْ لَهُمْ جَنَّتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ قُرْأَانًا مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ
حُسْنُ الْقُرْأَانِ ﴿١٩٥﴾

لَا يُفْرَدُكَ تَقَلُّبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبِلَادِ ﴿١٩٦﴾

197. Jin dādi ne kaɗan, sa'an nan makōmarsu Jahannama ce, kuma tir da shimfiɗa ita!

198. Amma waɗanda suka bi Ubangijinsu da taƙawa, sunā da Gidājen Aljanna (waɗanda) foramu ke gudāna a ƙarƙashinsu, suna madawwama a cikinsu, a kan liyāfa daga wurin Allah, kuma abin da ke wurin Allah ne mafi alhēri ga barantattu.

199. Kuma lalle ne daga Mutānen Littāfi⁽¹⁾, haƙiƙa, akwai wanda yake yin imāni da Allah da abin da aka saukar zuwa gare ku, da abin da aka saukar zuwa gare su, sunā māsu tawālu'i ga Allah, bā su sayen tamani kaɗan da āyōyin Allah. Waɗannan suna da ijārarsu a wurin Ubangijinsu. Lalle ne Allah Mai gaugāwar sakamako da yawa ne.

200. Yā ku waɗanda suka yi imāni! Ku yi haƙuri kuma ku yi dauriya, kuma ku yi zaman dāko, kuma ku yi taƙawa, tsammāninku zā ku ci nasara.⁽²⁾

مَتَاعٌ قَلِيلٌ ثُمَّ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمِهَادُ ﴿١٧٧﴾

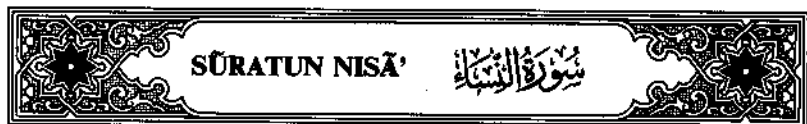
لَا يَحْسِبَنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا زُجْرَةَ لَهُمْ جَنَّتْ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
لَنْ يُؤْمِنُوا بِمَا عَدَّتْ اللَّهُ حَسْبَهُ
لِلْآبْرَارِ ﴿١٧٨﴾

وَلَا يَنْفَعُ الَّذِينَ اتَّكَبَتْ لَهُمْ
رُؤُوسُهُمْ بِاللَّهِ
وَمَا أَنْزَلَ إِلَهُكُمُ وَمَا أَنْزَلَ إِلَهُهُمُ
خَشِيعَةً لِلَّهِ لَا يَشْعُرُونَ بِتَأْيِيدِ
اللَّهِ لَهُمْ قَلِيلًا أُولَئِكَ لَهُمْ
أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِنَّ اللَّهَ
سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٧٩﴾

يَتَأَيَّدُهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَصْبِرُوا
وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَأَتَّقُوا اللَّهَ
لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿١٨٠﴾

(1) A cikin Mutānen Littāfi akwai mutānen ƙwarai, na kirki waɗanda hāsada ba ta hana su bin gaskiya ba. Sun sifantu da sifōin kamāla; watau ba dukkansu ne miyagu ba. Akwai na ƙwarai a cikinsu kamar yadda hāli yake a kōwane tāron mutāne.

(2) Haƙuri a kan ibāda da ɗaukar wahalōlin shari'a ga bā ɗaya gwargwadon ikon yi. Dauriya a kan abokan gaba; watau kada maƙiya su fi mūminai haƙuri wajen yāki da ɗaukar wahalōlinsa. Zaman dāko ga taushēwar hanyōyin abōkan gaba daga barin shiga ƙasar Musulmi. Bābu bambanci ga maƙiyi bayyananne da maƙiyi ɓōyayye. Maƙiyi ɓōyayye ya fi aibi dōmin kasasshensa, zai shiga wuta, amma kasasshen maƙiyi bayyananne, zai shiga Aljanna. Taƙawa ita ce bin umurnin Allah da kangēwa daga barin haninsa kamar yadda Ya faɗa. Wannan shi ne kan ibāda duka bayan imāni, dōmin haka ya ce kō zā ku ci nasara, idan kun riƙe waɗannan abūbuwa da kyāwo.

Tana karantar da hanyōyin tsare haƙƙōƙin jama'a, da alāƙōƙin da suke a tsakānin al'ummar Musulmi kanta, ko kuma a tsakaninta da tsakānin wata al'umma.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ya ku mutāne! Ku bi Ubangi-jinku da taƙawa, Wanda Ya halitta ku daga rai guda, kuma Ya halitta, daga gare shi, ma'auransa, kuma Ya watsa daga gare su maza māsu yawa da mātā. Kuma ku bi Allah da taƙawa, Wanda kuke rōƙon jūna da (sūnan) Shi, da kuma zumunta⁽¹⁾. Lalle ne Allah Ya kasance, a kanku, Mai tsaro ne.

2. Kuma ku bai wa marāyu dūkiyōyinsu, kuma kada ku musanya mummūna da mai kyau. Kuma kada ku ci dūkiyōyinsu zuwa ga dūkiyōyinku. Lalle shi, yā kasance zunubi ne mai girma.

يَتَأْتِيَ النَّاسَ أَنْفُورٌ يَكْفُرُ الَّذِي خَلَقَهُمْ مِنْ نَفْسٍ
وَاحِدَةٍ وَصَلَّى مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا
كثيرًا وَنِسَاءً وَأَنْقَرُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ
بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ۝

وَأَمْوَالُ الَّذِينَ آمَنُوا لَمْ يَلْبَسُوا لِأَمْوَالِهِمْ
بِاطْنِيَّةً وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَى أَمْوَالِهِمْ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ حَرِيبًا كَرِيمًا ۝

(1) Bin Allah wanda Ya halitta ku, kira ga tabbatar da tauhidin Ulūhiyya da Rubūbiyya. Fitar mutāne daga asali guda, wanda bābu wani surki a cikinsa, yana wajabtar da girman jinsin mutum, kōwane iri ne, kōwane launi, kuma kōwace halitta yake ɗauke da ita. Tsōron Allah da tsaronSa a kan mutāne yana wajabtar da tsayāwa a cikin haddōdin shari'arsa. Tsōron zumunta ko rantsuwa da ita yana wajabtar da tausayi da rahama a kan halittar Allah na kusa da na nesa. Hadisi ya nūna ba a yin rantsuwa da wanin Allah, sabōda haka ma'anar ayār ita ce, 'Ku ji tsōron Allah ku tsare mahaifa da zumunta!'

3. Kuma idan kun ji tsōron bā zā ku yi ādalci ba a cikin marāyu ⁽¹⁾, to, (akwai yadda zā a yi) ku auri abin da ya yi muku daɗi daga mātā; biyu-biyu, da uku-uku, da huɗu-huɗu. Sa'an nan idan kun ji tsōron bā zā ku yi ādalci ba, to, (ku auri) guda ko kuwa abin da hannayenku na dama suka mallaka. Wannan shi ne mafi kusantar zama ba ku wuce haddi ba.

4. Kuma ku bai wa mātā sadā-kōkinsu da sauƙin bāyarwa. Sa'an nan idan suka yāfe muku wani abu daga gare shi, da dāɗin rai, to, ku ci shi da jin dāɗi da sauƙin haɗiya.

5. Kada ku bai wa wāwāye ⁽²⁾ dūkiyarku, wadda Allah Ya sanya ta a gare ku, kunā māsū tsayuwa (ga gyāranta). Kuma ku ciyar da su a cikinta, kuma ku tufātar da su, kuma ku gaya musu magana sanan-niya ta alhēri.

6. Kuma ku jarraba marāyu, har a lōkacin da suka isa aure. To, idan kun lura da shiriya daga gare su, to, ku miƙa musu dūkiyōyinsu. Kada ku ci ta da barna, kuma da gaggawa kāfin su girma. Kuma wanda yake

وَأَنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِسُوا
مَأْتَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَتَىٰ وَذَلِكَ وَرِيعٌ
فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْلُوا فَوَاحِشٌ أَوْ مَمْلُوكَاتٍ
أَتَمَنَّا كَذَلِكَ أَذَىٰ الْأَعْلَىٰ ۝

وَأَتُوا النِّسَاءَ صِدْقَتِهِنَّ بِيَدَيْهِنَّ فَإِنْ طَبَنَ
لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُنَّ فَكُلُوهُ هُنَّ مَرِيكَاتٌ ۝

وَلَا تُوْثِرُوا عَلَىٰ السَّهْمَةِ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ
فِيهَا وَآزْوَاجَهُمْ فِيهَا وَآكْسِرُوهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا
مَعْرُوفًا ۝

وَاتَّبَعُوا الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ
ءَانَسْتُمْ مِنْهُمُ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ
وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبَرُوا وَمَنْ كَانَ

(1) Asalin marāya shī ne yāron da bai balaga ba, kuma ubansa ya mutu. Amma a cikin āya-Allah Yā sani-anā nufin dukkan mai rauni a cikin al'umma, wanda yake nēman a tsare haƙƙinsa da Allah Ya dōra wa Musulmi su tsare. Sabōda haka Ya shāfe jawābin sharaɗin, kuma Ya fāra da hukunce-hukunce, a kan tafsilin yadda zā a tsare māsū rauni a cikin al'umma. Ya fāra da mātā a wajen aure, adadinsu daga ɗaya zuwa huɗu, gwargwadon ƙarfin mutum da iyāwarsa ga tsai da ādalci a gare su, kō a tsakāninsu. Adalci na kwāna da ciyarwa da tufātarwa.

(2) Sa'an nan yadda ake riƙon dūkiyar wāwā wanda bai san yadda ake riƙon dūkiya ba, ko dā shī bāligi ne, yā yi aure, kuma ko dā shī ne yake nēman dūkiyarsa da kansa; kamar da ijāra. Wannan wata hanya ce ta tsaron haƙƙin māsū rauni.

wadātacce, to, ya kāma kansa, kuma wanda yake fakīri, to, ya ci, gwargwadon yadda ya kamata. To, idan kun miƙa musu dūkiyōyinsu, sai ku shaidar a kansu. Kuma Allah Ya isa Ya zama Mai bincike.

7. Maza suna da rabo⁽¹⁾ daga abin da iyāye biyu da mafi kusantar dangi suka bari, kuma mātā suna da rabo daga abin da iyāye biyu da mafi kusantar dangi suka bari, daga abin da ya ƙaranta daga gare shi kō kuwa ya yi yawa, rabo yankakke.

8. Kuma idan ma'abūta zumunta da marāyu da matalauta suka halarci rabon, to, ku azurta su daga gare shi, kuma ku faɗa musu magana sananniya ta alhēri.

9. Kuma waɗanda suke, dā sun bar⁽²⁾ zurriyya māsu rauni a bāyan-su, zā su ji tsōro a kansu, su yi sauna, sa'an nan su bi Allah da taƙawa, kuma su faɗi magana madaidaiƙiya.

10. Lalle ne, waɗanda suke cin dūkiyar marāyu da zālunci, to, wuta kawai suke ci a cikin cikku-nansu, kuma za su shiga cikin wata wuta mai tsanani.

11. Allah Yanā yi muku wasiyya a cikin 'ya'yanku; namiji yanā da rabon mātā biyu. Idan sun kasance

عَنِيَّ أَفَلَيْسَ تَعْتَقُونَ وَمَنْ كَانَ قَوِيًّا فَلْيُؤْتِكُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِذَا دَقَعْتُمْ أَيْمَهُنَّ فَأَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ وَكُنَّ بِاللهِ حَسِيبًا ﴿٥﴾

لِرِجَالِ نَيْبٍ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
وَاللِّسَاءِ نَيْبٍ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ
مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَيْبًا
مَفْرُوضًا ﴿٥﴾

وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينُ فَأَوْرَثُوهُمْ مِنْهُ
وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٥﴾

وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوْا مِنْ خَلْفِهِمْ
ذُرِّيَّةً ضِعْفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلْيَتَّقُوا اللَّهَ
وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ظُلْمًا
إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا
وَيَسْخَرُونَ مِنْهَا ﴿٥﴾

يُوصِيكُمُ اللهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلَّذِ كَرِهْتُمْ

(1) Hukunce-hukuncen rabon gādo, hanya ce ta tsaron haƙƙin māsu rauni.

(2) Watau yadda mutum mai fanānan 'ya'ya yake tsōron ya mutu ya bar su bābu wata dūkiya da zā ta taimake su, haka kuma su Musulmi waɗanda aka sanya aikin rabon gādo a hannunsu, su yi tunāni, dā su ne suka mutu suka bar 'ya'yansu haka. Sabōda haka wannan zai karya zūciyar mai son ya yi zālunci daga dūkiyar marāyu.

mātā ne fiye da biyu kuwa, to, suna da biyu daga kashi uku dīn abin da ya bari, kuma idan ta zama guda ce (kawai), to, tana da rabi. Kuma iyāyensa biyu kōwane daya daga cikinsu yanā da daya daga kashi shida dīn abin da ya bari idan wani rēshe ya kasance gare shi, to, idan reshe bai kasance gare shi ba, kuma iyāyensa ne (kawai) suka gāje shi, to, uwa tanā da sulusi (daya daga cikin kashi uku). Sa'an nan idan 'yan'uwa sun kasance gare shi, to, uwarsa tana da sudusi (daya daga cikin kashi shida) daga bāyan wasiyya wadda ya yi kō kuwa bāshi. Ubanninku da 'yā'yanku, ba ku sani ba, wannensu ne mafi kusantar amfani a gare ku. Yankawa daga Allah. Lalle ne, Allah Yā kasance Masani Mai hikima.

12. Kuma kunā da rabin abin da mātanku na aure suka bari idan rēshe bai kasance gare su ba. Sa'an nan idan rēshe ya kasance gare su, to, kunā da rubu'i (daya daga cikin kashi huɗu) daga abin da suka bari, daga bāyan wasiyya wadda suka yi kō kuma bāshi. (Sū) kuma suna da rubu'i daga abin da kuka bari idan rēshe bai kasance ba gare ku, idan kuwa rēshe ya kasance gare ku, to, sunā da sumuni (daya daga cikin kashi takwas) daga abin da kuka bari, daga bāyan wasiyya wadda kuka yi kō kuwa bāshi. Idan wani namiji ya kasance ana gādon sa bisa kalāla, ko kuwa wata mace, alhāli kuwa yana da ɗan'uwa kō

حَظَّ الْأُنثَيَيْنِ إِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ
 اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ كُلُّمَا مَا تَرَكَ وَابْنٌ كَانَتْ
 وَوَحْدَةً فَلَهَا النِّصْفُ وَلَا يُوْثِقُ لِكُلِّ وَاحِدٍ
 مِنْهُمَا الشَّدْءُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ كَانَ لَهُ وَوَلَدٌ
 فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَوَلَدٌ وَوَرِثَةٌ أَبُوهُ فَلِلَّامَةِ الثَّلَاثُ
 إِنْ كَانَ لَهُ وَإِخْوَةٌ فَلِلَّامَةِ الشَّدْءُ مِنْ
 بَعْدِ وَصِيَّتِهِ يُوْصِي بِهَا أَوْلَادِيْنِ ؕ أَبَا أَوْكَلٍ
 وَأَبْنَا أَوْكَلٍ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمَا أَقْرَبُ لَكُمْ
 نَفْعًا فَرِيضَةٌ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَلَّهَ كَانَ
 عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١﴾

* وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ
 إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَتْ
 لَهُنَّ وَلَدٌ فَلِكُلِّ رُبْعٍ مِمَّا تَرَكَتِ
 مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ يُوْصِي بِهَا
 أَوْلَادِيْنِ ؕ وَلَهُنَّ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكَتِ
 لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَتْ
 لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الشُّمُونُ مِمَّا تَرَكَتِ
 مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ يُوْصِي بِهَا أَوْلَادِيْنِ
 وَإِنْ كَانَتْ رَجُلٌ يُوْرَثُ كَاللَّاهِ
 أَوْ امْرَأَةٌ وَلَهُ وَأَخٌ أَوْ أُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ

'yar'uwa⁽¹⁾ to, kōwane ɗaya daga cikinsu yana da sudusi (ɗaya daga cikin kashi shida), sai idan sun kansance mafi yawa daga wannan, to, sū abōkan tārayya ne a cikin sulusi (ɗaya bisa uku), daga bāyan wasiyya wadda aka yi kō kuma bāshi. Bā da yana mai cūtarwa ba, ga wasiyya, daga Allah. Kuma Allah Masani ne Mai hakuri.

13. Waɗancan iyākōkin Allah ne. Wanda ya yi ɗā'a ga Allah da Manzonsa, (Allah) zai shigar da shi gidājen Aljanna (waɗanda) kōramu suna gudana daga farkashinsu, sunā madawwama a cikinsu, kuma wannan shi ne rabo babba.

14. Kuma wanda ya sābā wa Allah da Manzonsa, kuma ya kētare iyākōkinSa, zai shigar da shi Wuta, yana madawwami a cikinta, kuma yana da wata azāba mai walā-kantarwa.

15. Kuma waɗanda suka je wa alfāsha daga mātanku, to, ku nēmi shaidar mutāne huɗu daga gare ku a kansu. To, idan sun yi shaida, sai ku tsare su a cikin gidāje har mutuwa ta karɓi rāyukansu, ko kuwa Allah Ya sanya wata hanya a gare su.⁽²⁾

فِيهَا السُّدُسُ فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ
مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الثَّلَاثِ
مِنْ بَعْدِ وَصِيَّتِهِ يُوصَلُ بِهَا أَوْلَادُهُ
غَيْرَ مَضَارٍ وَصِيَّةٌ مِنَ اللَّهِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ خَلِيمٌ ﴿١٣﴾

تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٤﴾

وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ
حُدُودَهُ يُدْخِلْهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا
وَلَهُ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿١٥﴾

وَالَّذِي يَأْتِيَنَّ مِنَ الْفِتْنَةِ مِمَّنْ سَاءَ بِكُمْ
فَأَن تَشْهَدُوا عَلَيْهِمْ أَرْبَعَةٌ مِّنكُمْ
وَإِنْ شَهِدُوا فَاتَّصِقُوا فِي الْبُيُوتِ
حَتَّى يَتَوَقَّعَنَّ الْمَوْتَ أَوْ يُجْعَلَ اللَّهُ
لَهُنَّ سَبِيلًا ﴿١٦﴾

(1) 'Dan'uwa kō 'yar'uwa, a nan, ana nufin li'ummi kō li'ummiya, kōwane ɗayansu yana da sudusi; idan sunā da yawa, watau sun kai biyu kō abin da ya fi biyu, to, suna da sulusi. Babu bambanci tsakanin namiji da mace gare su, dōmin jihar gadonsu mace ce, watau uwar mamacin.

(2) Āyōyi na 15 da 16 an shāfe hukuncinsu wajen haddi da āyar Sūratun Nūr ta biyu da Hadisin Rajami ga zawari da zawara waɗanda suka yi zina, kuma da bŭlāla ɗari da kōrar babane namiji, da kuma bŭlāla ɗari ga budurwa. Kuma ana jēfe mai liwāɗi da wanda ake yi a kansa idan sun balaga, ko dā su banāwa ne. Ana ladabi ga mai liwāɗi da matārsa, amma ba a kashe shi. Liwāɗi da wata mace kamar zina yake ga namijin.

16. Kuma waƙanda (mazā biyu) suka je mata⁽¹⁾ daga gare ku, to, ku cūtar da su, sa'an nan idan sun tūba kuma suka kyautata hālāyensu, sai ku kau da kai da ga harinsu. Lalle ne, Allah Yā kasance Mai karɓar tūba ne, Mai jin ƙai.

17. Abar da take tūba kawai ga Allah, ita ce ga waƙanda suke aika-tāwar mugun aiki da jāhilci sa'an nan su tūba nan kusa⁽²⁾. To, waƙannan Allah Yanā karɓar tūbarsu. Kuma Allah Yā kasance Masani ne, Mai hikima.

18. Bā tūba ba ce ga waƙanda suke alkatāwar mūnanan ayyuka har idan mutuwa ta halarci ɗayansu ya ce: "Lalle ne ni, na tūba yanzu." Kuma bā tūba ba ce ga waƙanda suke mutuwa alhāli kuwa sunā kāfirai. Waƙannan Mun yi musu tattalin wata azāba mai raɗaɗi.

19. Yā ku waƙanda suka yi īmāni! Bā ya halatta a gare ku, ku gaji mātā a kan tīlas. Kuma kada ku hana su aure dōmin ku tafi da sās-hen abin da kuka ba su, fāce idan suka zo da wata alfāsha⁽³⁾ bayyannaniya. Kuma ku yi zamantakēwa da su da alhēri. Sa'an nan idan kun ƙi su, to, akwai tsammānin ku ƙi

وَالَّذِينَ يَأْتِيَنَّهُا مِنْكُمْ فَعَادُوهُنَّ
فَإِنْ قَاتَلَا وَأَصْلَحُوا فَغَرَضُوا عَنْهُنَّ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ قَوَّامًا رَحِيمًا ﴿١٦﴾

إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ
السُّوْءَ بِجَهْلَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ
فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ
وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧﴾

وَلَيْسَتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ
السَّيِّئَاتِ حَقًّا إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمْ
المَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ وَلَا الَّذِينَ
يَمُوتُونَ وَهُمْ كَقُلُوبِ أُولَئِكَ أُعْتِدْنَا
لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٨﴾

يَأْتِيَهُا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ
تَرْتُدُّوا النِّسَاءَ كَرِهًا وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ لِتَذْهَبُوا
بِبَعْضِ مَا ءَاتَيْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ
بِفَاحِشَةٍ مُبَيَّنَةٍ وَعَايِشُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ
فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَمَسَّ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا

(1) Maza biyu māsu je wa alfasha su ne māsu yin liwāɗi da jūnansu.

(2) Nan kusa, watau a gabānin mutuwa.

(3) Mugun halin da shari'a ba ta yarda da shi ba kamar ƙiyo kō yāwon banza, a nan bābu laifi ku hana su aure sai sun yi muku hul'i, kuma Allah Yā hana gādon māta kamar dūkiya. Sun kasance sunā yin haka, ba da sāke bāyar da sadāki ba, dōmin dōgara da wanda ubansa ya bāyar, sai su aurar da ita a kan haka ga wani ɗan'uwān mamacin, kō kuma wanda suke so ya aure ta.

wani abu alhāli kuwa Allah Ya sanya wani alhēri mai yawa a cikinsa.

20. Kuma idan kun yi nufin musanya māta a matsayin wata māta, alhāli kuwa kun bai wa dayarsu kindāri⁽¹⁾, to, kada ku karɓi kōme daga gare shi. Shin, zā ku karɓe shi da karya da zunubi bāyyananne?

21. Kuma yāyā zā ku karɓe shi aihāli kuwa, haḳīka, sāshenku yā sādu zuwa ga sāshe, kuma sun riḳi alkawari⁽²⁾ mai kauri daga gare ku?

22. Kuma kada ku auri abin da ubanninku suka aura daga mātā, fāce abin da ya shige. Lalle ne shi, ya kasance alfāsha da abin kyāma. Kuma yā mūnana ya zama hanya.

23. An haramta muku uwāyenuku, da 'yā'yanku, da 'yan'uwanku mātā, da goggoninku, da innoninku, da 'yā'yan ḍan'uwa, da 'ya'yan 'yar'uwa, da uwāyenu wadanan da snka shāyar da ku māma, da 'yan'uwanku mātā na shan māma, da uwāyen mātanku, da agōlolinku wafanda suke cikin ḍākunauku daga mātanku wafanda kuka yi duhūli da su, kuma idan ba ku yi duhūli da sū ba, to, bābu laifi⁽³⁾ a kanku, da mātān 'yā'yanku wafanda suke daga tsatsonku, kuma kada ku haɗa tsa-

وَيَجْمَعُ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا ﴿١٥﴾

وَأَنْ أَرْتُمْ أَسَيْدًا لِّرُوحِ مَعَانٍ
رُوحٍ وَءَاتَيْتُمْ إِحْدَاهُمْ قَطْرًا
فَلَا تَأْخُذْ وَأَمْتُهُ شَيْئًا أَتَأْخُذُونَهُ
بُهْتَانًا وَأَنصَابًا ﴿١٦﴾

وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ
إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذَنَّ مِنْكُمْ فِئْتِمًا غَلِيظًا ﴿١٧﴾

وَلَا تَنْصَحُوا مَنَآئِكُمْ وَأَبَاؤَكُمْ
مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ
كَانَ فَحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاءَ سَبِيلًا ﴿١٨﴾

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ
وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَصَالَاتُكُمْ
وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمْ
الَّتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ مِمَّنْ أَرْضَعْنَ
وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبِّبَاتُكُمْ الَّتِي
فِي حُجُورِكُمْ مِمَّنْ نَسَأَ بِكُمْ الَّتِي دَخَلْتُمْ
بِهِنَّ إِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا
جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ
الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ وَأَنْ تَجْمَعُوا

(1) Kindāri, shi ne dūkiya mai yawa; ūfiya dubu gōma sha biyu, na azurfa.

(2) Alkawarin rikonsu da alhēri ko kuma sallamarsu da kyautatāwa. Baḳara Āya ta 231.

(3) 'Daurin aure a kan diya yana haramta uwarta, amma ḍaurin aure a kan uwa, bā ya haramta ḍiyar sai in an yi duhūli da ita, kō kuma an yi tamattu'i da ita.

kanin 'yan'uwa biyu mātā, fāce abin da ya shige. Lalle ne, Allah Yā kasance Mai gāfara ne Mai jin kai.

24. Da tsararrun auren⁽¹⁾ wasu maza, fāce dai abin da hannuwanku suka mallaka. (Ku tsare) Littāfin Allah a kanku. Kuma an halatta muku abin da yake bayan wancan. Ku nēma da dukiyōyinku, kunā māsu yin aure, bā māsu yin zina ba. Sa'an nan abin da kuka ji dadi da shi daga gare su, to, ku bā su ijārō-rinsu bisa farillar sadāki. Bābu laifi a gare ku ga abin da kuka yi yardatayya⁽²⁾ da shi a bāyan farillar sadāki. Lalle ne Allah Yā kasance Masani ne, Mai hikima.

25. Kuma wanda⁽³⁾ bai sāmi wadāta ba daga cikinku bisa ga ya auri 'ya'ya mūminai, to, (ya aura) daga abin da hannuwanku na dāma suka mallaka, daga kuyanginku mūminai. Kuma Allah ne Mafi sani ga ĩmāninku, sāshenku daga⁽⁴⁾ sāshe. Sai ku aurē su da izinin mutānensu. Kuma ku bā su ijārōrinsu bisa ga abin da aka sani, suna māsu kāmun

بَيِّنَاتٍ الْاٰخِرَتَيْنِ اِلَّا مَا قَدْ سَلَفَتْ اِنَّ
 اِلَهَكُمْ كَاتٌ عَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿١٥﴾
 * وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ اِلَّا
 مَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ كَمَا كَتَبَ اللّٰهُ
 عَلَيْكُمْ وَاَجَلَ لَكُمْ مَا وَاوَدَّ ذٰلِكُمْ اِنْ تَبَتُّوْا
 بِاَمْوَالِكُمْ مَّخْضُوْمِيْنَ غَيْرِ مُسْتَفْجِحِيْنَ فَمَا
 اَسْتَمْتَعْتُمْ بِهٖ مِنْهٗنَّ فَقَاوَهُنَّ اُجُوْرَهُنَّ
 فَرِيْضَةً وَّلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَضَيْتُمْ
 بِهٖ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيْضَةِ اِنَّ اللّٰهَ
 كَانَ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿١٦﴾

وَمَنْ اٰمَرَ بِسَطْوَعٍ مِنْكُمْ طَوْلًا اَنْ
 يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَا
 مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ مِنْ فَيَتِيْرِكُمْ
 الْمُؤْمِنَاتِ وَاللّٰهُ اَعْلَمُ بِاَيْمَانِكُمْ
 بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَاَنْكِحُوْهُنَّ بِاِذْنِ
 اٰهْلِهِنَّ وَاَنْوَهُنَّ اُجُوْرَهُنَّ بِالْمَعْرُوْفِ

(1) An haramta muku matan auren wasu maza, matuƙar mazansu ba su sake su ba, Musulmi ne kō kuwa Kitābāwa, sai fa idan kun kāmō su ne daga ƙasar da take ta abōkan gaba, a nan kunā iya tākinsu haka, dōmin kāmū yā warware aurensu. Idan kun yi tamattu'i da wasu mātā a kan kuskure, ba da aure ba, sai ku biya su sadāki a kan haka. An hana auren tamattu'i, watau yin aure zuwa ga ajali. Abdullahi bn Abbas ya ce yin sa yā fi zina.

(2) Bāyan sadākin da aka yanka bābu laifi idan kun yi yardatayya da ƙāra wani abu a kan farilla, kuma bābu laifi idan ita matar tā yarda da ƙāyar da ƙarin kō kuwa shī mijin ya yarda da biyan ƙārin.

(3) Hukunce-hukuncen auren kuyanga ga wanda bai sāmi ĩkon auren 'ya ba. Aibin auren kuyangi shi ne bautar da zuriya, domin bauta daga uwa take. Saboda haka bā ya halatta ga Musulmi ya auri baiwar kafiri, kome larurar da take ciki, sai dai ya saye ta daga gare shi.

(4) Ku duka daidai kuke wajen ĩmāni da Musulunci. Dubi kuma Āl 'Imrāna 195.

kai, bā māsu zina ba, kuma bā māsu rikon abōkai ba. To, idan aka aure su, sai kuma suka zo da wata al-fāsha, to, akwai a kansu rabin abin da ke a kan 'ya'ya daga azāba. Wancan (auren kuyanga) ga wanda ya ji tsōron wahala ne daga gare ku. Kuma ku yi hakuri shi ne mafi alhēri a gare ku. Kuma Allah Mai gāfara ne Mai jin kai.

26. Allah Yanā nufin Ya bayyana muku, kuma Ya shiryar da ku hanyōyin waƙanda suke a gabāninku kuma Ya karbi tūbarku. Kuma Allah Masani ne Mai hikima.

27. Kuma Allah Yanā nufin Ya karbi tūbarku. Kuma waƙanda suke bin sha'awōyi suna nufin ku karkata, karkata mai girma.

28. Allah Yana nufin Ya yi muku sauki, kuma an halitta mutum yana mai rauni.

29. Yā ku waƙanda suka yi imāni! Kada ku ci dūkiyōyinku a tsakāninku da yaudara, ⁽¹⁾ fāce idan ya kasance daga fatauci ne, bisa yardatayya daga gare ku. Kuma kada ku kashe kānku. Lalle ne Allah Yā kasance, game da ku, Mai jin kai ne.

30. Wanda ya aikata wancan bisa ta'adi da zālunci, to, zā Mu kōne shi da Wuta. Kuma wannan yā kasance ga Allah (abu ne) mai sauki.

مُحْصَنَاتٍ غَيْرِ مُسْلُوحَاتٍ وَلَا
مُتَّخِذَاتٍ أَخْدَانٍ فَإِذَا أُحْصِنَ فَإِنَّ أَتَيْنَ
بِفَتْحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى
الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعَذَابِ ذَلِكَ لِمَنْ
خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ وَأَنْ تُصْبِرُوا
خَيْرٌ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٦﴾

يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ
رِجْسَ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ مِنَ الَّذِينَ
عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلَيْهِ حَكِيمٌ ﴿٢٧﴾

وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ
يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا ﴿٢٨﴾

يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وِجْرَانَ
الْإِسْنِ ضِعْفَيْنِ ﴿٢٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ
بَيْنَكُمْ بِالْبُطْلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ بَعْضُكُمْ
عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٣٠﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ ذَلِكَ عَلَوًّا وَظَلَمًا فَسَوْفَ
نُصَلِّبُهُ نَارًا وَسَكَتَ ذَلِكَ
عَلَى اللَّهِ بَسِيرًا ﴿٣١﴾

(1) Hukuncin cin dukiyar mutane da farya ko yaudara, haramun ne, domin yana kai ga mutane su kashe kansu.

31. Idan kuka nīsanci manyan abubuwan da ake hana ku aika-tāwa, to, zā Mu kankare mūnanan ayyukanku daga gare ku, kuma Mu shigar da ku mashiga ta karimci.

32. Kuma kada ku yi gurin abin da Allah Ya fifita sāshenku da shi a kan sāshe; maza suna da rabo daga abin da suka tsirfanta, kuma mātā suna da rabo daga abin da suka tsirfanta. Ku rōki Allah daga falalarSa. Lalle ne, Allah Yā kasance, ga dukkan kōme, Masani.

33. Kuma ga kōwa, Mun sanya magada daga abin da mahaifa da mafiya kusancin zumunta suka bari. Kuma wadanda rantsuwōyinku suka kulla⁽¹⁾ ku bā su rabonsu. Lalle ne, Allah Yā kasance, a kan dukkan kōme, Mahalarci.

34. Maza māsu tsayuwa ne⁽²⁾ a kan mātā, sabōda abin da Allah Ya fifita sāshensu da shi a kan sāshe, kuma sabōda abin da suka ciyar daga dūkiyōyinsu. To, sālihan mātā māsu dā'a ne, māsu tsarēwa ga gaibi sabōda abin da Allah Ya tsare. Kuma wadanda kuke tsōron bijirewarsu, to, ku yi musu gargadi,

إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ
لَكُمْ عَذَابٌ سَيِّئٌ لِمَا كُنتُمْ
تُدْخِلُونَ فِيهَا ۝٣١

وَلَا تَسْتَمْتُوا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى
بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا
وَاللِّسَاءِ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبْنَ وَتَوَلَّوْا
اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ۝٣٢

وَلِكُلِّ جَعَلْنَا مَوْلَىٰ وَمَاتَرَكَ الْوَالِدَاتِ
وَالْأَقْرَبُونَ وَالَّذِينَ عَقَدَتْ
أَيْمَانُكُمْ فَانُؤْمِرُ نَصِيبَهُمْ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ۝٣٣

الرِّجَالِ قَوْمٌ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ
اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَمِمَّا أَنْفَقُوا مِنْ
أَمْوَالِهِمْ فَأَصْحَابُهَا كُنْتُمْ حَافِظَاتٍ
لِلْبَيْتِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَاللَّتِي
تَخَافُونَ نُشُورَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ
وَأَهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ

(1) A zāmanin Jahiliyya ana kullin amana a tsakanin kabilu ko a tsakanin mutum da wani mutum. Wannan kullin amānar yakan hada har da sudusin dukiyar wanda ya mutu daga cikinsu. Wasu Musulmi sun shiga Musulunci a bāyan sun kulla irin wannan amānar, saboda haka Allah Ya yi umurni da cika wannan alkarwarin, kuma Ya kashe al'adar, Ya musanya ta da hukunce-hukuncen Musulunci. Kuma ana fassara masu kullin rantsuwa da masu gudānar da aikin rabon dūkiyar gādo. Ana biyan su ijārar wahalarsu daga kāwunan magāda kamar yadda ya kamata.

(2) Allah Ya sanya shugabancin gida da gudanar da tasarrufinsa a hannuwan maza, domin ginar jikinsu, da hankalinsu da kuma dukiyarsu da suke ciyarwa ga sadaki da kuma nafaƙar (ciyarwar) gidan. Kuma Allah Ya aza wa māta dā'a ga maza da kuma tsare farjojinsu domin kada su kawo wani baƙon da ba ɗan gida ba, a cikin gidan.

kuma ku faurace musu a cikin wuraren kwanciya, kuma ku dōke su. Sa'an nan kuma, idan sun yi muku dā'a, to, kada ku nēmi wata hanya a kansu. Lalle ne Allah Yā kasance Ma'aukaki, Mai girma.

35. Kuma idan kun ji tsōron sã-βāwar tsakāninsu, to, ku aika da wani mai sulhu daga mutānensa da wani mai sulhu daga mutānenta. (1) Idan sun yi nufin gyārāwa, Allah zai daidaita tsakāninsu (ma'auran). Lalle ne Allah Yā kasance Masani, Mai jarrabāwa.

36. Kuma ku bauta wa (2) Allah, kuma kada ku hada wani da Shi, kuma ga mahaifa ku yi kyautatāwa, kuma ga ma'abūcin zumunta da marāyu da matalauta, da ma'kwabci ma'abūcin kusanta, da ma'kwabci manisanci, da abōki a gēfe da dan hanya, da abin da hannuwanku na dāma suka mallaka. Lalle ne Allah bā Ya son wanda ya kasance mai tākama, mai yawan alfahari.

37. Wa'fanda suke yin rōwa, kuma sunā umurnin mutāne da yin rōwa, kuma suna βōyewar abin da Allah Ya bā su na falalarSa. Kuma Mun yi tattali, sabōda kāfirai, azā-ba mai walākantarwa.

وَأَصْرِيَوْمَهُنَّ فَإِنْ أَطَعْتَكُمْ فَلَا تَبْغُوا
عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا
كَبِيرًا ﴿٣٥﴾

وَأَنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَنِيهِمَا فَأَبْغُوا حَكَمًا
مِنْ أَهْلِيهِمْ وَحَكَمًا مِنْ أَهْلِيهَا إِنْ
يُرِيدُوا إِصْلَاحًا يُوَفِّقُ اللَّهُ بَيْنَهُمَا
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٦﴾

* وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ
شَيْئًا وَالْبَاطِلُ أَيْدِي الْقُرْبَى
وَالْيَتَامَى وَالْمَسْكِينِ وَالْجَارِ ذِي
الْقُرْبَى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ
بِالْجُنُبِ وَأَيْنَ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ
أَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ
كَانَ مُخْتَالًا فَجُورًا ﴿٣٧﴾

الَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ
بِالْبَخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَاءَ أَنْهَارِ اللَّهِ
مِنْ قُبُلِهِمْ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا
مُهِيمًا ﴿٣٨﴾

(1) Hakamāni ko masu sulhu biyu, su tafi su yi binciken abin da ya hana auren kyau, su tsawaci maras gaskiya daga cikin ma'auran, ko kuma su hukunta rabuwa da hul'i, ko ba da hul'i ba. Abin da suka hukunta al'kali ya zartar da shi.

(2) Bauta wa Allah shi ne a bi umurninSa, a bar haninSa a kome. Sa'an nan ya biyar da nau'ukan mutane wa'fanda mutum zai yi ihsani zuwa gare su gwargwadon darajarsu kuma da halinsa. Sa'an nan zargi a kan marowaci da sakamakonsa, da mai ciyarwa amma ba a bisa hanyar bauta wa Allah ba.

38. Kuma waɗanda suke ciyar da dūkiyoyinsu dōmin nūna wa mutāne, kuma bā su yin īmāni da Allah, kuma bā su yin īmāni da Rānar Lāhira, kuma wanda Shaiɗan ya kasance abōkin haɗi a gare shi, to, yā mūnana ga abōkin haɗi.

39. Kuma mēne ne a kansu, idan sun yi īmāni da Allah, kuma da Rānar Lāhira, kuma sun ciyar da abin da Allah Yā azurtā su, kuma Allah Ya kasance, gare su, Masani?

40. Lalle ne, Allah bā Ya zā-luncin gwargwadon nauyin zarra, idan ta kasance alhēri ce, zai riɓa-nyā ta, kuma Ya kāwo daga gunSa ijāra mai girma.

41. To, yāyā, idan Mun zo da shaidu daga dukan al'umma, kuma Muka zo da kai a kan waɗannan, kana mai shaida!

42. A rānar nan, waɗanda suka kāfirta kuma suka sābā wa Manzo, sunā gūrin dā an baje fasa da su, kuma bā su bōye wa Allah wani labāri.

43. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Kada ku kusanci salla alhāli kuwa kuna māsu māye⁽¹⁾, sai kun san abin da kuke faɗa, kuma haka idan kuna māsu janaba, fāce mai kētare hanya, har ku yi wanka.

وَالَّذِينَ يُضْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِيَاةَ النَّاسِ
وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَمَنْ يَكُنِ الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا قَرِينًا ﴿٣٨﴾

وَمَا ذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا ﴿٣٩﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظُنُّهُ يُشْقَالُ دَرَجَاتٍ وَإِن تَكُنْ
حَسَنَةً يَضْعِفُهَا وَتُؤْتِي مِنَ لَدُنْهُ
أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾

فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ
وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا ﴿٤١﴾

يَوْمَ يَدْعُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصَوُوا
الرُّسُلَ لَوْ تُسَوَّى بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ
اللَّهَ حَدِيثًا ﴿٤٢﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنَّهُ
سُكَّرِي حَتَّى تَسْمَعُوا مَا تَقْرَأُونَ
وَلَا جُنْبًا إِلَّا غَيْرِي سَبِيلَ حَتَّى تَقْتَسِلُوا

(1) A lokacin ba a hana shan giya ba. Sa'an nan aka hana ta da ayar Suratun Ma'idah ta 90. Mai janaba kuma ba ya yin salla kuma ba ya shiga masallaci sai ya yi wanka ko taimama, sai dai yana iya shiga da niyyar wucewa daga kofa zuwa ga wata, ko kuwa ya shiga ya debo ruwa ya fita. Ana yin taimama saboda rashin ruwa haƙiƙatan, ko ma'anana, kamar mai rashin lafiya. Shafar mace na karya alwala, amma ba ya sabbaba wanka idan an yi shafar da niyyar jin daɗi ko kuma an sami jin daɗin ba da nufi ba. Mai shafar da wanda aka shafa duka daya suke.

Kuma idan kun kasance majinyata, ko kuwa a kan tafiya ko kuwa wani daga cikinku, idan ya zo daga gāyadī, kō kuwa kun shāfi mātā, ba ku sāmi ruwa ba, to, ku nufi fuskar kasa mai kyau, ku yi shāfa ga fuskokinku da hannuwanku⁽¹⁾. Lalle ne, Allah Yā kasance Mai yāfēwa Mai gāfara.

44. Shin, ba ka gani ba, zuwa ga waɗanda aka bai wa rabo daga Littāfi, suna sayen bata, kuma suna nēman ku bace daga hanya?

45. Kuma Allah ne Mafi sani ga maƙiyanku, kuma Allah Yā isa Ya zama Majibinci, kuma Yā isa Ya zama Mataimaki.

46. Daga waɗanda suka tūba (Yahūdu), akwai wasu sunā karkatar da magana daga wurārenta, suna cēwa: "Mun jiya⁽²⁾ kuma mun fiya, kuma ka jiya a wanin wurin jiyāwa, kuma rā'ina (da ma'anar "rubabbe"), ka tsare mu," dōmin karkatarwa da harsunansu, kuma dōmin sūkā a cikin addini. Kuma

وَأَنْ كُنْتُمْ قَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ
مِّنْكُمْ مِنَ الْمَطَلِ أَوَلَمْ تَسْمِعُوا لِلنَّسَاءِ قَوْلَهُ
تَجِدُوا أُمَّةً قَتَيْمًا وَصَبِيحًا طَيِّبًا
فَأَتَسَخَّرُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَنْتُمْ لَكُمْ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا غَفُورًا ﴿١٧﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِّنَ الْكِتَابِ
يَشْتَرُونَ الصَّلَاةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ تَبْذُلُوا السَّبِيلَ ﴿١٨﴾

وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَلِيًّا وَكَفَىٰ
بِاللَّهِ نَصِيرًا ﴿١٩﴾

مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُخَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَن
مَوَاضِعِهِ وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا
وَأَسْمَعُ غَيْرَ مُسْمِعٍ وَذَاعَتِ اللَّيَالِي بِالسِّنِّهِمْ
وَطَعَنَاتِي الَّذِينَ وَلَّوْا أَنفُسَهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا
وَأَسْمَعُ وَأَنْظُرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَقْوَمَ

(1) Wātau ku yi taimama sabōda rashin ruwa.

(2) Yahudu, ana kiran su da maganar Mūsa da ya ce wa Ubangiji, 'Mun tuba zuwa gare Ka, yā Allah,' (A'arāf, āyā ta 155) dōmin izgili da suke yi na kin bin haddōdin Allah. Sunā karkatar da magana da asalin ma'anarta zuwa ga wata ma'ana ta izgili, sunā cēwa 'Mun ji' amma aikinsu yanā nūna cēwa, 'Sun fi' suke nufi. Kuma 'Ka jiya a wanin wurin jiyāwa' addu'a ce mai ɗaukar ma'anar alhēri da ma'anar sharri, su kuwa sunā nufin ta sharrin. Haka kalmar 'rā'ina' tanā da ma'anar 'tsāre mu' ko 'saurāra mana', kuma tanā da ma'anar 'Yā rubabbe'. Sunā nufin ma'anar karshen.

Wannan hayāni shi ma taimako ne ga Musulmi māsu raunin hankali dōmin a tsare musu addininsu kamar yadda ake tsaron dūkiyarsu. An cūsa irin wannan mākirici a wata addu'a da suke cewa 'Jauharatul Kamāli' inda suka sifanta wanda suke yi wa salāti da "askam" mafi cūta. Wannan tā yi daidai da kalmar rā'ina, ko ma ta fi mūni, dōmin rā'ina tanā da wata ma'ana ta yabo, amma askam bā ta da wata ma'ana sai ta zāgi kawai. Allah Ya tsare mu daga sharrin maƙiyān addini.

dā lalle sū, sun ce: "Mun jiya kuma mun yi dā'a, kuma ka saurara kuma ka dākata mana," haƙiƙa, dā ya kasance mafi alhēri a gare su, kuma mafi daidaita; amma Allah Yā la'anē su, sabōda kāfirƙinsu don haka bā zā su yi īmāni ba, sai kaƙan.

47. Yā kū waƙanda aka bai wa Littāfi! Ku yi īmāni da abin da Muka saukar, yana mai gaskatāwa ga abin da yake tāre da ku, tun gabanin Mu shāfe wasu fuskōki, sa'an nan Mu mayar da su a kan bāyayykinsu, ko Mu la'ane su kamar yadda Muka la'ani māsu Asabar. Kuma umurnin Allah ya kasance abin aikatāwa.

48. Lalle ne, Allah ba Ya gāfarta a yi shirki game da Shi, kuma Yana gāfarta abin da yake bāyan wannan ga wanda Yake so, kuma wanda ya yi shirki da Allah, to, lalle ne ya ƙirƙiri zunubi mai girma.

49. Shin, ba ka gani ba, zuwa ga waƙanda suke tsarkake kansu? Ā'a, Allah ne Yake tsarkake wanda Yake so. Kuma ba za a zalunce su da zaren gurtsun dabino ba.

50. Ka dūba yadda suke ƙirƙira ƙarya ga Allah! Kuma shi ya isa ga zama zunubi bayyananne.

51. Shin, ba ka gani ba zuwa ga waƙanda aka bai wa rabo da ga Littāfi, suna īmāni da gunki da Shaiƙan⁽¹⁾, kuma suna cēwa ga waƙan-

وَلَكِنْ لَعْنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ
إِلَّا قَلِيلًا ﴿٤٧﴾

يَتَّبِعُهَا الَّذِينَ أُوْتُوا الْكِتَابَ ءَامِنُوا بِمَا
نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ
نَنْظُرَ سُجُوهَافَتَرَدَّهَا عَلَيَّ أَذْهَابَهَا
أَوْ تَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعْنَا أَصْحَابَ النَّبِيِّ
وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٤٨﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ لِمَنْ يَشْرِكْ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ
ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ افْتَرَى
إِثْمًا عَظِيمًا ﴿٤٩﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزُكُّونَ أَنْفُسَهُمْ بِلِلَّهِ يُزَكِّي
مَنْ يَشَاءُ وَلَا يَظْلُمُونَ قَبِيلًا ﴿٥٠﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ يَقْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ
وَكَفَى بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا ﴿٥١﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوْتُوا نَصِيبًا مِنَ
الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجَنَّةِ وَالْعَلَقُوتِ

(1) Jibti sunan kowane gunki ne. Dāgūtu sunan Shaiƙan ne mai ƙirƙira ƙarya ya jingina ta ga Allah, shedaƙanin da yake zama tāre da gumāka ko waninsu, mutum ne ko aljani, domin ya batar da māsu raunin hankali, a cikin Yahūdu ko a cikin Musulmi.

da suka kāfirta: “Wadannan ne mafiya shiriya daga wadanda suka yi imāni ga hanya”?

52. Wadannan ne wadanda Allah Ya la'ane su, kuma wanda Allah Ya la'ana, to, bā zā ka sāmi matai-maki a gare shi ba.

53. Kō suna da rabo ne daga mulki? To, a sa'an nan bā zā su iya bai wa mutāne hancin gurtsun dabi-no ba.

54. Ko suna hāsadar mutāne⁽¹⁾ ne a kan abin da Allah Ya bā su daga falalarSa? To, lalle ne, Mun bai wa gidan Ibrāhīm Littāfi da hikima kuma Mun bā su mulki mai girma.

55. To, daga cikinsu akwai wanda ya yi imāni da shi, kuma daga cikinsu akwai wanda ya kange daga gare shi. Kuma yā isa Jahannama ta hūru da shi.

56. Lalle ne wadanda suka kāfir-ta da ayōyinMu za Mu kōne su da Wuta, kō da yaushē fātunsu suka nuna, sai Mu musanya musu wasu fātun, dōmin su dandani azāba. Lalle ne Allah Yā kasance Mabu-wāyi, Mai hikima.

57. Kuma wadanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyuka na kwarai, zā Mu shigar da su gidājen Aljanna, (wadanda) kōramu sunā gudāna daga karkashinsu, sunā dawwamammu a cikinsu har aba-

وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا أَهْوَالًا أَهْدَىٰ
مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سُبُلًا ﴿٥٢﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ
يَجِدَ لَهُ نَصِيرًا ﴿٥٣﴾

أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا يَأْتُونَ
النَّاسَ بِبَيِّنَاتٍ ﴿٥٤﴾

أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ
فَضْلِهِ فَقَدْ أَتَيْنَا آلَ إِبْرَاهِيمَ الرِّكَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ﴿٥٥﴾

فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ
وَكَلَّافٍ بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا ﴿٥٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُضَلِّيهِمْ أَتَانَا
كُلَّمَا قَضَيْتُمْ جُلُودَهُم مَّا بَدَّلْنَاهُمْ جُلُودًا أُخْرَىٰ
لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا

(1) Annabi Muhammadu, tsāra da amincin Allah sun tabbata a gare shi. An ce masa dan gidan Ibrahim domin Yahūdu su san shi ba kasasshe ba ne ga dangantaka, daga gare su. Kuma bai fita ba daga tsārin cōwa Annabāwa māsu Littāfi a bāyan Ibrāhīm, daga zuriyarsa zā su fito. Kuma sun san wannan a cikin littāfinsu, watau Attaura.

da, suna da, a cikinsu, mātan aure māsu tsarki. Kuma Munā shigar da su a wata inuwa matabbaciyar lumshi.

58. Lalle ne Allah Yanā umurnin ku ku bāyar da amānōni zuwa ga māsu sū. ⁽¹⁾ Kuma idan kun yi hukunci a tsakanin mutāne, ku yi hukunci da ādalci. Lalle ne, Allah mādalla da abin da Yake yi muku wa'azi da shi. Lalle ne Allah Yā kasance Mai ji ne, Mai gani.

59. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Ku yi dā'a ga Allah, kuma ku yi dā'a ga ManzonSa, da ma'abūta al'amari daga cikinku. ⁽²⁾ Idan kun yi jāyayya a cikin wani abu, to ku mayar da shi zuwa ga Allah da ManzonSa, idan kun kasance kunā īmāni da Allah da Rānar Lāhira. Wannan ne mafi alhēri, kuma mafi kyau ga fassara.

60. Shin, ba ka gani ba, zuwa ga waɗanda suke riyāwar cēwa sunā īmāni da abin da aka saukar zuwa gare ka da abin da aka saukar daga gabāninka, sunā nufin su kai kāra zuwa ga Dāgūtu ⁽³⁾ alhāli kuwa, lal-

أَبَدًا اللَّهُ فِيهَا زَوْجٌ مُطَهَّرَةٌ وَتُدْخِلُهُمْ
ظِلًّا ظَلِيلًا ﴿٥٨﴾

﴿٥٨﴾ إِنَّ اللَّهَ بِأَمْرِكُمْ لَآتٍ قَوْلًا وَالْأَمْنَتِ إِلَى
أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ
تَقْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهِ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿٥٩﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ
وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ
إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٥٩﴾

الَّذِينَ آمَنُوا
بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ
يُرِيدُونَ أَنْ يُبَدِّلُوا كَلِمَاتِ اللَّهِ لِيُغَيِّرُوا
مَوَاقِفَهُمْ وَلَهُ الْأَلْحَابُ ﴿٦٠﴾

(1) Talakāwa mutāne ne māsu rauni a cikin hannuwan shugabanninsu. Su da dukiyarsu amānōni ne na Allah a cikin hannuwan shugabanni, saboda haka tsaronsu da dukiyarsu, gwargwadon shari'a, da yin hukunci a tsakaninsu da ādalci, bāyar da amāna ne ga māsu ita. Wanda ya bi son zuciyarsa duka ga dayan waɗannan abūbuwa, to, yā yi yaudara ga Allah ke nan. Allah kuma zai kāma shi da hukuncin mayaudari.

(2) Haka su kuma mutāne talakāwa, amāna ce a kansu su yarda da hukuncin Allah da ManzonSa, a kome na al'amurransu da mu'āmalōlinsu. Kuma wājibi ne a kansu su yarda da abin da aka hukunta a kansu daidal da shari'ar Allah. Su kuma idan sun sāba, to, sun yaudari amānar Allah ke nan.

(3) Dāgūtu shi ne dukan mai yin dōkōki waɗanda ba dōkōkin Allah ba. Dukan wanda ya bi dōka wadda ba ta Allah ba a cikin ibāda, ko wadda ta sāba wa haddin Allah a cikin mu'āmalōli na haḳḳōki ko na laifuka, to, ya shiga cikin wannan tarkon.

le ne, an umurce su da su kāfirta da shi, kuma Shaidan yanā nēman ya batar da su, batarwa mai nīsa.

61. Kuma idan aka ce musu: "Ku zo zuwa ga abin da Allah Ya saukar, kuma zuwa ga Manzo" zā ka ga munāfukai⁽¹⁾ sunā kange mutāne daga gare ka, kangēwa.

62. To, yaya, idan wata masīfa ta sāme su, sabōda abin da hannuwansu suka gabātar sa'an nan kuma su je maka sunā rantsuwa da Allah cēwa, "Ba mu yi nufin kōme ba sai kyautatawa da daidaitāwa."?

63. Wadannan ne wadanda Allah Ya san abin da ke cikin zukātansu. Sabōda haka ka kau da kai daga gare su, kuma ka yi musu gargadi, kuma ka gaya musu, a cikin sha'anin kansu, magana mai nauyi da fasāha.

64. Kuma ba Mu aiki wani Manzo ba fāce dōmin a yi masa dā'a da izinin Allah. Kuma dā dai lalle sū, a lōkacin da suka zālunci kansu,⁽²⁾ sun zo maka, sa'an nan suka nēmi gāfarar Allah kuma Manzo ya nēma musu gāfara, haḳīka, dā sun sāmi Allah Mai karḅar tūba, Mai jin fal.

وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِمْ وَيُرِيدُ
الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٦١﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ
اللَّهُ وَإِلَىٰ الرَّسُولِ رَأَيْتِ الْمُنَافِقِينَ
يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ﴿٦٢﴾

فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ يُمَّا
قَدَّمْتِ أَيْدِيَهُمْ فُرُجَاءَ وَلَوْ بَخِلْفُونَ بِاللَّهِ
إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْإِحْسَانَ وَتَوْفِيقًا ﴿٦٣﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي
قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعِظْهُمْ
وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيغًا ﴿٦٤﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ
بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا
أَنفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفَرُوا اللَّهَ
وَأَسْتَغْفَرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا
اللَّهَ تَوَّابًا رَحِيمًا ﴿٦٥﴾

(1) Miyagun shugabanni māsu karkatar da mūminai daga hukuncin Allah da hujjar wai suna nufin su daidaita domin a haḅa Musulmi da kāfirai ga hukunci; ta haka har kāfiri ya kasance mai yin hukunci a kan Musulmi. Su wadannan masu yin haka, ba Musulmi ba ne, munāfukan Musulmi ne. Musuluncinsu na bāki ne kawai, dā yā kai ga zūciya dā ba su yi ko tunānin yarda da haka ba. Allah Ya tsare mu daga sharrin Shaidan.

(2) Wanda ya fi hukuncin Allah, ya yi laifi biyu, domin sāba wa Allah da ManzonSa. Kuma wannan ya nūna rashin imānīnsa da Allah da ManzonSa. Saboda haka ne āyā mai bin wannan ta ce Musulmi bā su da imāni sai sun yarda da hukuncin Allah ga kome daga al'amurransu, kuma su yarda da hukuncinSa, bā da jin wani funci a cikin zukatansu ba.

65. To, a'aha! Ina rantsuwa da Ubangijinka, ba za su yi imāni ba, sai sun yarda da hukuncinka ga abin da ya sāba a tsakāninsu, sa'an nan kuma ba su sāmi wani kunci a cikin zukatansu ba, daga abin da ka hukunta, kuma su sallama sal-lamāwa.

66. Kuma dā dai lalle Mū, Mun wajabta musu cēwa, “Ku kashe kanku, ko kuwa ku fita daga gidājenku”, dā ba su aikata shi ba, fāce kaɗan daga gare su. Kuma dā dai lalle sū sun aikata abin da ake yi musu gargadi da shi, haḳīka, dā yā kasance mafi alhēri daga gare su, kuma mafi tsanani ga tabbatarwa.

67. Kuma a sa'an nan, haḳīka, dā Mun bā su, lāda mai girma, daga gunMu.

68. Kuma lalle ne, dā Mun shiryar da su hanya madaidaiciya.

69. Kuma waɗannan da suka yi dā'a ga Allah da ManzōnSa, to, waɗannan sunā tāre da waɗanda Allah Ya yi ni'ima a kansu, daga annabāwa da māsu yawan gaskatāwa, da māsu shahāda⁽¹⁾, da sālihai. Kuma waɗannan sun kyautatu ga zama abōkan tafiya.

فَلَا وَرَيْكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ
فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي
أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا
تَسْلِيمًا ﴿٦٥﴾

وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
أَوْ ائْتُوا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيكُمْ أَوْ مِنْ
خَلْفِكُمْ أَوْ مِنْ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَتَّقُونَ ﴿٦٦﴾

وَإِنَّا لَأَنزِلُنَاهُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٦٧﴾

وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٦٨﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ
أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ
وَالضَّالِّينَ وَالشَّاهِدِينَ وَالصَّالِحِينَ
وَحَسُنَ أُولَئِكَ رَفِيقًا ﴿٦٩﴾

(1) Darajar ɗaukaka ga addini shi ne zama Annabi sa'an nan Siddīk, watau manyan saḥabban kowane Annabi. Waɗannan darajōji biyu yanzu an rufe su daga kowa, domin bābu sauran annabi wanda yake tāre da siddīkanci. Ta uku ita ce shahāda watau a kashe mutum a wurin yāri domin ɗaukaka kalmar Allah da tsare haḳḳōRin Musulmi. Wannan ita ce maḳasudin abin faɗa a nan, dōmin abin da sūrar ke karantarwa, kuma domin ya zama shimfiɗar magana a kan darajar jihādi da amfanōninsa. Ta huɗu zama sālihi mai son abin da Allah Yake so kuma mai Rin abin da Allah Yake Ri.

70. Waccan falalar daga Allah take, kuma Allah Yā isa zama Masani.

71. Yā kū wafanda suka yi imāni! Ku riƙi shirinku⁽¹⁾, sa'an nan ku fitar da hari jama'a jama'a, ko ku fitar da yaƙi gabā ɗaya.

72. Kuma lalle ne daga cikinku akwai mai fāsarwa⁽²⁾. To, idan wata masifa ta sāme ku, sai ya ce: "Lalle ne, Allah Yā yi mini ni'ima, dōmin ban kasance mahalarci tāre da su ba."

73. Kuma lalle ne, idan wata falala daga Allah ta sāme ku, haƙiƙa, tabbas, yanā cēwa, kamar wata sōyayya ba ta kasance a tsakāninku da shi ba: "Yā kaitona! Dā na zama tāre da su dai, dōmin in rabonta da rabo mai girma!"

74. Sai wafanda suke sayar da rayuwar duniya su karɓi ta Lāhira su yi yaƙi, a cikin hanyar Allah. Kuma wanda ya yi yāƙi a cikin hanyar Allah, aka kashe shi ko kuwa ya rinjāya, to da sannu zā Mu je masa da ijāra mai girma.

75. Kuma mēne ne ya sāme ku, bā ku yin yāƙi a cikin hanyar Allah, da wafanda aka raunanar daga maza da mata da yāra, sunā cewa: "Yā Ubangijinmu! Ka fitar da mu daga wannan alƙarya wadda mutānenta suke da zālunci, kuma Ka

ذَٰلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ عِلْمًا ﴿٧٠﴾

يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا خُذُوْا حِذْرَكُمْ
فَإَنفِرُوا فِيْٓ أَوْبُقُرُوعٍ جَمِيْعًا ﴿٧١﴾

فَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَّيْطِشْنَ فَإِنْ أَصَابَتْكُمْ
مُصِيبَةٌ قَالْ قَدْ أَتَعْتَمَدُ اللَّهُ عَلَيَّ إِذْ لَمْ
أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا ﴿٧٢﴾

وَلَمَنْ أَصَابَكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ لِيَقُولَنَّ كَأَن
لَّمْ يَكُنْ لَّيْتَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَلَيْسَ لِي
كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفُوزَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧٣﴾

﴿٧٤﴾ فَلْيَقْتُلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِيْنَ
يَتَرَوْنَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْآخِرَةِ وَمَنْ
يُقْتَلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلْ أَوْ يَغْلِبْ
فَسَوْفَ نُؤْتِيَهُ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٧٥﴾

وَمَا لَكُمْ لَأَتَقِيْلُوْنَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَالْمُسْتَضْعَفِيْنَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ
الَّذِيْنَ يَقُولُوْنَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هٰذِهِ الْقَرْيَةِ

(1) Bā ya halatta Musulmi su zauna bābu tattalin yāƙi da fitar da yāƙi ko hari a kan makiyansu, saboda abin da ke cikin wannan āyar ta 71.

(2) Sifar munāfuki ita ce ya ƙi fita zuwa yāƙi, kuma ya fāsar da waninsa, ya yi murnar hasārar Musulmi, kuma ya yi baƙin cikin nasararsu, ya so a raba ganima da shi.

sanya mana majiɓinci daga gunKa, kuma Ka sanya mana mataimaki daga gunKa"?

76. Waɗanda suka yi ĩmāni, sunā yāki a cikin hanyar Allah, kuma waɗanda suka kāfirta sunā yāki a cikin hanyar 'Dāgūtu (Shaidan). To, ku yāki majiɓintan Shaidan. Lalle ne kaidin Shaidan yā kasance mai rauni.

77. Shin, ba ka gani ba zuwa ga waɗanda aka ce musu: "Ku kange hannuwanku, kuma ku tsayar da salla, kuma ku bāyar da zakka."? To, a lōkacin da aka wajabta musu yāki sai gā wani ɓangare daga cikinsu sunā tsōron mutāne kamar tsōron Allah, kō kuwa mafi tsanani ga tsōron, kuma suka ce: "Yā Ubangijinmu! Don me Ka wajabta yāki a kanmu? Me ya hana Ka jinkirta mana zuwa ga wani ajali na kusa?" Ka ce: "Jin dāɗin dūniya kaɗan ne, kuma Lāhira ce mafi alhēri ga wanda ya yi taɗawa. Kuma bā a zāluntar ku da sifilin hancin gurtsun dabino!

78. "Inda duk kuka kasance, mutuwa zā ta riske ku, kuma kō da kun kasance ne a cikin gānuwōyi ingātattu!" Kuma idan wani alhēri ya sāme su sai su ce: "Wannan daga wurin Allah ne," kuma idan wata cūta ta sāme su, sai su ce, "Wannan daga gare ka ne". Ka ce: "Dukkansu daga Allah ne." To, me ya sāmi waɗannan mutāne, bā su kusantar fahimtar magana?

79. Abin da ya sāme ka daga alhēri, to, daga Allah yake, kuma

الظَّالِمَ لَهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنَ لَدُنْكَ ذِكْرًا وَاجْعَلْ لَنَا
مِن لَدُنْكَ نَصِيرًا ﴿٧٦﴾

الَّذِينَ آمَنُوا يَقْتُلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا يَقْتُلُونَ فِي سَبِيلِ الظَّالِمِينَ قَاتِلُوا
أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٧﴾

الَّذِينَ آمَنُوا يَقْتُلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ
كَفَرُوا يَقْتُلُونَ فِي سَبِيلِ الظَّالِمِينَ قَاتِلُوا
أَوْلِيَاءَ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا ﴿٧٧﴾

أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا يُدْرِكُ كُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي
بُرُوجٍ مُّسْتَبَدِّينَ وَإِنْ تُصِيبْكُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا
هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِيبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا
هَذِهِ مِنْ عِنْدِ كُلِّ فَرْقٍ عِنْدَ اللَّهِ قَاتِلِ
أَوْلِيَاءَ الْقَوْمِ لَا يَكُونُ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا ﴿٧٨﴾

مَا أَصَابَكُمْ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ

abin da ya sāme ka daga sharri, to, daga kanka yake, kuma Mun aike ka zuwa ga mutāne, (kana) Manzo, kuma Allah Yā isa ga zama Shaida.

80. Wanda ya yi dā'a ga Manzo, to, haḳīka, yā yi dā'a ga Allah. Kuma wanda ya jūya bāya, to, ba Mu aike ka ba don ka zama mai tsaro a kansu.

81. Kuma sunā cēwa, "Dā'a," sa'an nan idan sun fita daga wurinka, sai wata fungiya daga cikin-su ta kwāna da niyyar wanin abin da take faɗa, alhāli kuwa Allah na rubūta abin da suke kwāna da niyyarsa. Sabōda haka ka kau da kai daga gare su, kuma ka dōgara ga Allah, kuma Allah Yā isa ya zama Wakīli.

82. Shin, bā su kula da Alkur'āni, kuma dā yā kasance daga wurin wanin Allah, haḳīka, dā sun sāmu, a cikinsa, sābā wa jūna mai yawa?

83. Kuma idan wani al'amari⁽¹⁾ daga aminci ko tsōro ya je musu, sai su watsa shi. Dā sun mayar da shi zuwa ga Manzo da ma'abūta al'amari daga gare su, lalle ne, wadanda suke yin bincikensa, daga gare su, zā su san shi. Kuma bā dōmin falalar Allah bā a kanku da rahamarSa, haḳīka, dā kun bi Shaidan fāce kafan.

سَيَعْلَمُ مَن نَّفْسِكَ وَأَرْسَلْنَاكَ لِلنَّاسِ
رَسُولًا وَمَكَانَ بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٨٠﴾

مَنْ يُطِيعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّى
فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ﴿٨١﴾

وَيَقُولُونَ طَاعَةٌ فَإِذَا بَرَأُوا مِنْ عِنْدِكَ بَيَّتَ
طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَكْتُبُ
مَا يُبَيِّنُونَ فَأَعْرَضَ عَنْهُمْ فَوَسَّلَ عَلَى اللَّهِ
وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٨٢﴾

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْفِتْرَةَ إِنْ تَوَكَّلْنَا مِنْ
عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ آخِزَاتٍ كَثِيرًا ﴿٨٣﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِنَ الْأَمْنِ أَوْ الْخَوْفِ أَذَاعُوا
بُيُوتَهُمْ وَوَرَدُوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَالَّذِي الْأَمْرُ
مِنْهُمْ لَعَلَّ مَعَهُ الَّذِينَ يَسْتَنْظِرُونَ مِنْهُمْ
وَلَوْ لَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ
لَاتَّبَعْتُمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٨٤﴾

(1) Umurnin al'umma da cēwa idan sun ga wani al'amari da ba su san kansa ba, ko kuwa idan wani abu na ban tsoro ya auku, to, haram ne su yi ta bārārarsa domin su firgitar da mutāne. Abin da yake wājibi a kansu sa'an nan, shi ne su kai rahotonsa ga shūgabanni māsu sanyāwa a bincika a san yadda abin yake, da kuma yadda zā a yi māganinsa.

84. Sabōda haka, ka⁽¹⁾ yi yāki a cikin hanyar Allah, ba a kallafa maka ba, face a kanka, kuma ka kwadaitar da mūminai. Akwai tsammānin Allah Ya kange gāfin waƙanda suka kāfirta, kuma Allah ne Mafi tsananin gāfi, kuma Mafi tsananin azabtāwa.

85. Wanda ya yi⁽²⁾ cēto, cēto mai kyau, zai sāmī rabo daga gare shi, kuma wanda ya yi cēto, cēto mumūna, zai sāmī ma'auni daga gare shi, Kuma Allah Yā kasance, a kan dukkan kōme, Mai kayyade lōkaci.

86. Kuma idan an gaishe⁽³⁾ ku da wata gaisuwa, to, ku yi gaisuwa da abin da yake mafi kyau daga gare ta, kō kuwa ku mayar da ita. Kuma Allah Yā kasance a kan dukkan kōme Mai lissāfi.

87. Allah, bābu abin bautawa fāce Shi. Lalle ne, haƙiƙa, Yana tāra⁽⁴⁾ ku har zuwa ga Yinin Kiyā-

فَقَدَّرَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَأَذْكَلُ إِلَّا نَفْسًا
وَحَرِيصَ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَكْفِ بِأَسْ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُّ بِأَسْ وَأَشَدُّ
تَكْرِيلاً ۝

مَنْ يَشْفَعْ شَفْعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ
نَصِيبٌ مِمَّا وَرَأَى يَشْفَعُ شَفْعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ
لَهُ كِهْلٌ مِمَّا وَرَأَى وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُقْتَدِرًا ۝

وَإِذَا حُجِّبْتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنِ
مِمَّا أُرِدْتُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
حَسِيبًا ۝

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي الْمَوْتَى وَيُجْمَعُ كُرُومُ الْيَوْمِ الْقِيَامَةِ

(1) Umurni zuwa ga Annabi, tsāra da aminci su tabbata a gare shi.

(2) Ma'anar cēto: watau wani ya yi wa wani hanya a kan biyan bukātarsa ta kowace iri, saboda darajar mai yin cēton. Yā kamāta ya yi cēton domin Allah Wanda Ya bā shi darajar, bā da ya bai wa Allah kome ba. Idan kuma sayar da ceton yake yi, Allah zai karɓe darajar daga gare shi. Ci da cēto harāmūn ne. Sakamakonsa shi ne Allah Ya karɓe darajar cēton daga gare shi.

(3) A gaisuwa idan an ce muku: "Assalāmu aiaikum" ku mayar da cewa, "Wa'alaikum salāmu wa rahamatul Lāhi wa barakātuH." Kō ku mayar kamar yadda aka yi muku. Watau kada ku naƙasa 'yan'uwanku kō da ga gaisuwa ne. Fadakarwa: Fara sallama mustahabbi ne, mayarwa kuma farilla ne, amma wanda ya fāra, ya fi lāda. Haka yin tsarki a gabānin lokaci mustahabbi ne, amma a bayān shigar lokaci ya zama wajibi. Wanda ya yi mustahabbi a nan yā fi lāda. Haka jinkirtar da biyan bāshi ga matsattse wājibine, amma barrantar da shi mustahabbi ne. Yin mustahabbi a nan yā fi lada.

(4) Idan kun tsare hukunƙe-hukunƙe da Allah, Wanda babu abin bautawa sai Shi, Ya umurce ku da su, to zai haɗa kalmarku ta tabbata guda har ya zuwa Rānar Kiyāma.

ma, bābu shakka a cikinsa. Kuma wāne ne mafi gaskiya daga Allah ga lābāri?

88. To, mēne ne ya sāme⁽¹⁾ ku a cikin munāfukai, kun zama fun-giya biyu, alhāli kuwa Allah ne Ya mayar da su sabōda abin da suka tsirfanta? Shin, kunā nufin ku shir-yar da wanda Allah Ya batar ne? Kuma wanda Allah Ya batar, to, bā zā ka sāmi wata hanya ba zuwa gare shi.

89. Suna gūrin ku kāfirta kamar yadda suka kāfirta, dōmin ku kance daidai. Sabōda haka kada ku riƙi wasu masōya daga cikinsu, sai sun yō hijira a cikin hanyar Allah. Sa'an nan idan sun jūya, to, ku kāmā su, kuma ku kashe su inda duk kuka sāme su. Kuma kada ku riƙi wani masōyi daga gare su ko wani mataimaki.

90. Fāce dai waƙanda suke sā-duwa zuwa ga wasu mutāne, wa-ƙanda a tsakāninku da su akwai alkawari, kō kuwa waƙanda suke sun je muku (domin) kirāzansu sun yi kunci ga su yāke ku, kō su yāki mutānensu. Kuma dā Allah Yā so, lalle ne, dā Yā bā su iko a kanku, sa'an nan, haƙiƙa, su yāke ku. To, idan sun nisance ku, sa'an nan ba su yāke ku ba, kuma suka jēfa sulhu zuwa gare ku, to, Allah bai sanya wata hanya ba, a gare ku, a kansu.

لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَضَدُّقُ مِنَ اللَّهِ حَدِيثًا ﴿٨٧﴾

*فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ وَاللَّهُ
أَرَدْتَهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَلْيَدُونَ أَنْ تَهْتَدُوا
مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَانْجِدْ لَهُ سَبِيلًا ﴿٨٨﴾

وَأُولَئِكَ كَفَرُوا لَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً
فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّىٰ يَهْجُرُوا
فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُواهُمْ وَأَقْبَلُوهُمْ
حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَاٰلِيَاءَ
وَلَا تَصِيْرًا ﴿٨٩﴾

إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَىٰ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ
مِيثَاقٌ أَوْ جَاءَ وَكُمْ حَصْرَتٌ صُدُّوهُمْ أَنْ
يُقَاتِلُوكُمْ أَوْ يُقَاتِلُوا أَوْ هُمْ تَلُوشَاءَ
اللَّهُ لَسَأَطُهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَاتِلُوهُمْ وَإِنْ
أَقْرَبْتُمْ لَوْ كُنْتُمْ يُقَاتِلُوكُمْ وَالْقَوْمَ الَّذِينَ كُنْتُمْ
أَلْسِنَةً فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لِكُرْحِ الْعَيْبِ سَبِيلًا ﴿٩٠﴾

(1) Hani ne kada mūminai su rarraba kansu domin jāyayya a cikin sha'anin kāfirai. Sai su bi abin da Allah Ya ce a yi da su, kamar yadda bāyaninsa yake tafe a cikin wannan āyā da āyōyin da suke a bāyanta. Yā yi bayāni da tafsili daki-daki.

91. Za ku sāmi wasu⁽¹⁾ sunā nu-fin su amintar da ku, kuma su amintar da mutānensu, kō da yaushhe aka mayar da su ga fitina, sai a dulmuyā su a cikinta. To, idan ba su nisance ku ba, kuma sun jēfa sulhu zuwa gare ku, kuma sun kange hannuwansu, to, ku kāmā su, kuma ku kashe su inda duk kuka kāmā su, kuma waɗannan, Mun sanya muku da'ili bayyananne a kansu.

92. Kuma bā ya kasancewa⁽²⁾ ga mūmini ya kashe wani mūmini, fāce bisa ga kuskure. Kuma wanda ya kashe mūmini bisa ga kuskure, sai 'yantāwar wuya mūmina da diyya abar mīkāwa ga mutānensa, fāce idan sun bari sadaka. Sa'an nan idan (wanda aka kashe) ya kasance daga wasu mutāne makiya a gare ku, kuma shi mūmini ne, sai 'yantāwar wuya mūmina. Kuma idan ya kasance daga wasu mutāne ne (wadanda) a tsakaninku da tsakaninsu akwai alkawari, sai diyya abar mīkāwa zuwa ga mutānensa, da 'yantāwar wuya mūmina. To, wanda bai sāmi (wuyan ba) sai

سَتَجِدُونَ الْعَٰرِضِينَ يُرِيدُونَ أَن يَأْمَنُوا
بِرَبِّكُمُ أَفِيئَةً وَمَا يَأْمَنُوا قَوْلَهُمْ
كُلِّ مَا رَدُّوا إِلَى الْفِتْنَةِ أُنْصَبُوا
فِيهَا وَإِن لَّمْ يَرْتَدُّوا لَكُمْ وَيُؤْتُوا
إِلَيْكُمْ السَّلَامَ وَكُفُّوا أَيْدِيَهُمْ
فخذوهم وَأَقْتُلُوهمْ حَيْثُ تَقْبَلُوهمْ
وَأُوْلَٰئِكَ جَزَاءُ الْبَٰغِ
جَعَلْنَا الْكُفْرَ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنًا مِّمَّنَا ﴿٥١﴾

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَن يَقْتُلَ مُؤْمِنًا
إِلَّا خَطَاؤًا وَمَن قَتَلَ مُؤْمِنًا
خَطَاؤًا قَتَلَ خَطَاؤًا فَتَحْرِيرُ
رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ وَرَدِيَةٌ مُّسَلَّمَةٌ
إِلَىٰ أَهْلِهَا إِلَّا أَن يَصَدَّقُوا
فَإِن كَانَ مِن قَوْمٍ عَدُوًّا
لَّكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ
رَقَبَةٍ مُّؤْمِنَةٍ وَإِن كَانَ
مِن قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُم
مِّمْتَقَةٌ فَالَّذِينَ بَيْنَهُمْ
مِيقَاتٌ فَيَدِينُوا قَوْلُ رَبِّ
إِلَىٰ أَهْلِهَا وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ
مُّؤْمِنَةٍ فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَاةٌ
مِّن شَهْرَيْنِ مِّمَّا بَيْنَ يَدَيْ
اللَّهِ وَكَانَ

(1) Sun bayyana ĩmāninsu gare ku domin ku amince musu, kuma sun bayyana kāfirici a wurin mutānensu kāfirai domin su amince musu, watau suna ido ruwa ido tudu. Su kam kāfirai ne, ku yāke su, sai fa idan sun musulunta, ko kuma sun bayyana sulhunsu sosai a gare ku.

(2) Kisan kuskure bābu fīsāsi a cikinsa, sai dai biyan diyya da kuma kaffāra. Amma biyan diyya yana kan dukkan dangin mai kisan, gwargwadon farfinsu, shi faya ne daga cikinsu. Idan danginsa ba su isa ba, ko kuwa bābu su, to, sai baitulmāli na Musulmi ya biya. Ana biyan diyya a cikin shekaru huɗu. Ana bāyar da ita ga magādan wanda aka kashe. Amma kaffāra, ita kam a kan mai kisan kawai take a kan tartibinta. Wanda ya kashe bāwa bisa kuskure zai biya kimarsa ga mai shi, kuma ana son ya yi kaffāra.

azumin watanni biyu jēre, dōmin tūba daga Allah. Kuma Allah Yā kasance Masani, Mai hikima.

93. Kuma wanda ya kashe wani mūmini da ganganci,⁽¹⁾ to, saka-makonsa Jahannama, yana madawwami a cikinta, kuma Allah Yā yi fushi a kansa, kuma Ya la'ane shi, kuma Ya yi masa tattalin azāba mai girma.

94. Yā kū waƙanda suka yi īmāni! Idan kun yi tafiya (a cikin ƙasa), dōmin jihādi, to, ku nēmi bāyani.⁽²⁾ Kuma kada ku ce wa wanda ya jēfa sallama zuwa gare ku: "Bā Musulmi kake ba." Kunā nēman hājar rāyuwar dūniya, to, a wurin Allah akwai ganimōmi māsu yawa. Kamar wannan ne kuka kasance a gabānin ku musulunta, sa'an nan Allah Ya yi muku falala. Sabōda haka ku zan nēman bayāni. Lalle ne Allah Yā kasance, ga abin da kuke aikatāwa, Masani.

95. Māsu zama⁽³⁾ daga barin yāki daga mumina, wasun ma'abūta larūra, da māsu jihādi a cikin hanyar Allah da dūkiyōyinsu da rāyukansu, bā su zama daidai.

اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٣٦﴾

وَمَنْ يَسْأَلْ مُؤْمِنًا مَعْرِفًا
فَجَزَأْ لَوَّ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا
وَعَصِيبٌ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَمْتُمْ وَأَعْدَاءَهُمْ
عَذَابًا عَظِيمًا ﴿١٣٧﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا ضَرَّفُوا فِي
سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْفَقَ
إِلَيْكُمْ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا
تَبَتَّ عُنُوتَ عَرَضِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
فَعِنْدَ اللَّهِ مَغَارٌ كَثِيرَةٌ كَذَلِكَ
كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنْ اللَّهُ
عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ
بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٣٨﴾

لَا يَسْتَوِي الْقَائِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرَ أُولِي
الْأَضْرَارِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ

(1) Wanda ya kashe mūmini da ganganci, kuma yana fudurcin halaccin kashe shi dīn, to, shi kāfiri ne. Amma idan yana fudurcin haramcin kisa, amma duk da haka ya kashe shi domin wata fā'ida ta dūniya, ko domin adāwa, to yana nan mūmini, hukuncinsa ƙisāsi. Surar Baƙara, āya ta 179.

(2) Bayānin cewa ana ɗaukar wanda aka ji ya yi kalmar shahāda mūmini, sai fa idan an ga ya yi wani aiki, ko aka ji ya yi wata magana wadda take warware ma'anar kalmar shahadar, bābu kuma wani tāwili ko jāhilcin da yake iya zama uzuri ga mai shi.

(3) Falalar māsu jihādi a kan waƙanda ba su jihādi daga cikin mūminai. Faɗar falalar tana ƙarfafa zukāta ga yin jihādi domin tsaron addini da rāyukan māsu rauni da dūkiyarsu.

Allah Yā fīfita māsu jihādi da dūkiyoyinsu da rāyukansu a kan māsu zama, ga daraja. Kuma dukansu Allah Yā yi musu alkawari da abu mai kyau⁽¹⁾. Kuma Allah yā fīfita māsu jihādi a kan māsu zama da lāda mai girma.

96. Darajōji daga gare Shi da gāfara da rahama. Kuma Allah Yā kasance Mai gāfara ne, Mai jin Rai.

97. Lalle ne, waƙanda ma-lā'iku⁽²⁾ suka karɓi rāyukansu, (al-hāli) sunā māsu zāluntar kansu, sun ce (musu): "A cikin me kuka kasance?" (Su kuma) suka ce: "Mun kasance waƙanda aka raunana a cikin ƙasa." Suka ce: "Ashe ƙasar Allah ba ta kasance mayalwaciya ba, dōmin ku yi hijira a cikinta?" To, waƙannan makōmarsu Jahannama ce. Kuma tā mūnana ta zama makōma.

98. Fāce waƙanda aka raunana daga maza da mātā da yāra waƙanda bā su iya yin wata dabāra, kuma bā su shiryuwa ga hanya.

99. To, waƙannan akwai tsa-mmānin Allah Ya yāfe laifi daga gare su, kuma Allah Yā kasance Mai yāfēwa ne, Mai gāfara.

100. Kuma wanda ya yi hijira a cikin hanyar⁽³⁾ Allah, zai sāmu, a

وَأَنْفُسِهِمْ قَضَىٰ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ عَلَى الْقَتِيلِينَ دَرَجَةً وَلَا وَعَدَ اللَّهُ
لِلْمُتَّقِينَ وَقَضَىٰ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَتِيلِينَ
أَجْرًا عَظِيمًا ﴿٩٦﴾

دَرَجَاتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ
عَظِيمًا رَّحِيمًا ﴿٩٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَوَقَّعْتُمُ الْمَلَيْكَةَ ظَالِمِينَ أَنْفُسِهِمْ
قَالُوا لَيْسَ كُفْرًا قَالُوا كَمَا مَسْتَضَعِّفِينَ فِي الْأَرْضِ
قَالُوا أَلَمْ تَرَ كُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا
قَالُوا لَيْسَ مَا نُهَاجِرُ فِيهَا وَسِعَتْ مَصِيرًا ﴿٩٨﴾

إِلَّا الْمُسْتَضَعِّفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ
وَالْوَالِدِينَ لَا يُسْتَضَعِّفُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ﴿٩٩﴾

قَالُوا لَيْسَ عَسَىٰ اللَّهُ أَنْ يَتَّعِزَّنَا
وَكَانَ اللَّهُ عَظِيمًا رَّحِيمًا ﴿١٠٠﴾

وَمَنْ يَهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ

(1) Aljanna.

(2) Hukuncin rashin hijira zuwa wurin yardar Allah dōmin tsayar da haƙƙōƙin Allah. Hukuncin mai dogewa ne, idan an sāmi dalilin yin hijirar, kuma bābu abin da ya hana ta na uzurori.

(3) Allah Yana kwaƙaitar da mūminai ga yin hijira zuwa wurin neman yardarSa. Hukuncin hijira yana nan a ko da yaushe hāli ya hukunta da a yi ta.

cikin kasa, wurāren jūyāwa māsu yawa da yalwa. Kuma wanda ya fita daga gidansa yana mai hijira zuwa ga Allah da Manzoni, sa'an nan kuma mutuwa ta riske shi, to, lalle ne, lādarsa tā auku ga Allah. Kuma Allah Yā kasance, Mai gāfara, Mai jin kai.

101. Kuma idan kun yi tafiya a cikin kasa, to, bābu laifi a kanku ku rage⁽¹⁾ daga salla idan kun ji tsōron waƙanda suka kāfirta su fitine ku. Lalle ne kāfirai sun kasance, a gare ku, maƙiyi bayyannan.

102. Kuma idan kā kasance a cikinsu, sai ka tsayar musu da salla, to, wata funƙiya daga gare su ta tsaya tāre da kai, kuma sai su rife makāmansu. Sa'an nan idan sun yi salla, to, sai su kasance daga bāyanku. Kuma wata funƙiya ta dabam (ta) waƙanda ba su yi sallar ba, ta zo, sa'an nan su yi sallar tāre da kai. Kuma su riƙi shirinsu da makāmansu. Waƙanda suka kāfirta sun yi gūrin dā dai kuna shagala daga makamanku da kāyanku dōmin su karkata a kanku, karkata guda. Kuma bābu laifi a kanku idan wata cūta daga ruwan sama ta kasance a gare ku, kō kuwa kun kasance māsu jinya ga ku ajiye

مَرَضًا كَثِيرًا وَرِسْعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِهِ
مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ فَأُوذِيَ الْكُفْرَ
وَقَعَّ أَجْرَهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥١﴾

وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ
أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمُ
الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ الْكُفْرِينَ كَانُوا أَلَكُمُ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٥٢﴾

وَإِذَا كُنْتُمْ فِيهَا فَاقُمْ لَهُمُ الصَّلَاةَ
فَلْيُقِمْوْا صَلَاتَهُمْ مِنْهُ مَعَكُمْ وَلَا تَأْخُذُوا
بِأَسْلِحَتِهِمْ إِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ
وَرَائِكُمْ وَلَتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلُّوا
فَلْيُصَلُّوا مَعَكُمْ وَلَا تَأْخُذُوا بِأَحْزَانِهِمْ
وَأَسْلِحَتِهِمْ رُوِيَ الَّذِينَ كَفَرُوا
لَوْ تَوَفَّلُوا عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتِعَتِكُمْ
فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَحِيدَةً وَلَا جُنَاحَ
عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أذىٌ مِنْ مَطَرٍ
أَوْ كُنْتُمْ مَرَضًا إِنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ

(1) Rage salla a nan ba ana nufin sallar kasaru ta tafiya ba, wanda take ta tabbata da Sunna. Wannan rage salla, shi ne sallar tsōro wadda ake yi gwargwadon hālin da ake ciki na tsōro. Idan yana yiwuwa a yi ta da līmāmi, sai ya kasa jama'a kashi biyu, to, sai a yi kamar yadda āya ta tafe zā ta yi bayāni, idan kuwa bā zai yiwu ba, sal a yi yadda hāli ya saukaƙa duka, kamar a āyā ta 239 daga Suratun Baƙara.

makāmanku. Kuma dai ku rifi shi-rinku. Lalle ne, Allah Yā yi tattali, ga kāfirai, azāba mai walakan-tarwa.

103. Sa'an nan idan kun kāre salla, to ku ambaci Allah tsaye da zaune da a kan sāsanninku. Sa'an nan idan kun natsu, to, ku tsayar da salla. Lalle ne, salla tā kasance a kan mūminai farilla mai kayyadaddun lōkuta.

104. Kuma kada ku sassauta a cikin nēman mutānen, idan kun kasance kuna jin zōgi, to, lalle sū ma, suna jin zōgi kamar yadda kuke jin zōgi. Kuma kuna tsammāni, daga Allah, abin da bā su tsammāni. Kuma Allah Yā kasance Masani Mai hikima.

105. Lalle ne, Mū, Mun saukar⁽¹⁾, zuwa gare ka, Littāfi da gaskiya, dōmin ka yi hukunci a tsakānin mutāne da abin da Allah Ya nūna maka, kuma kada ka kasance mai husūma dōmin māsu yaudara.

وَحَدُّوْا حُدُودَ الَّذِيْنَ آتَى اللّٰهُ اَعْدَالًا لِّلْكَافِرِيْنَ
عَذَابًا مَّهِِيْمًا ﴿١٠٣﴾

فَاِذَا قَضَيْتُمْ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوْا اللّٰهَ قِيَامًا
وَقُوْعُوْا اَرْوَاقَ الْجُنُوْبِكُمْ فَاِذَا
اطْمَآنَنْتُمْ فَاقْرَءُوا الصَّلَاةَ اِنَّ الصَّلَاةَ
كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ كِتَابًا مَّقْرُوْرًا ﴿١٠٤﴾

وَلَا تَهِنُوْا فَاَتَّبِعْهُ الْقَوْمُ اِنْ تَكُوْنُوْا
تَالْمُوْنِ فَاِنَّهٗمْ يَتَالَمُوْنَ كَمَا تَالَمُوْنَ
وَتَرْجُوْنَ مِنَ اللّٰهِ مَا لَا يَرْجُوْنَ
وَكَانَ اللّٰهُ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿١٠٥﴾

اِنَّا اَنْزَلْنٰ اِلَيْكَ الْكِتٰبَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ
بَيْنَ النَّاسِ بِمَا اَرٰدَكَ اللّٰهُ وَلَا تَكُنْ
اِلِّلْمَخٰيْبِيْنَ حٰصِيْمًا ﴿١٠٥﴾

(1) Gudānar da hukunci a cikin mahakama, kada mai shari'a ya taimaki kowane sāshe, duk yadda suke a gare shi, sai ya dauke su daidai a gabansa, kamar yadda ya auku a gaban Annabi, tsira da aminci su tabbata a gare shi. Wani mutum Musulmi ana ce masa Mat'ama bn Ubairak ya yi satar sulke ya fōye shi a wurin wani Bayahūde. A lōkacin da aka gāne sulken a wurin Bayahūden, sai Mat'ama ya yi masa kazafi da sātarsa, shi kuma ya yi rantsuwa cewa bā shi ne ya sātā ba. Kuma mutānensa suka rōki Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, dōmin ya yi musu jāyayya ya kubutar da Mat'ama, Annabi kuwa bai yarda ba. Kamar yadda āyōyin nan suka bayyana, domin ya zama abin kōyi.

Wannan kuma ya nūna cewa, ga gudānar da shari'a Annabi yana yin ijihādi gwargwadon abin da ya bayyana daga hujjoji ya yi hukunci, kamar wajen shāwara a wurin yāfi. Ya zama abin kōyi.

106. Kuma ka nēmi Allah gāfara. Lalle ne Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin kai.

107. Kuma kada ka yi jāyayya dōmin tunkude wa waɗanda suka yaudari kansu. Lalle ne Allah bā Ya son wanda ya kasance mai yawan hā'inci mai yawan zunubi.

108. Suna nēman ɓōyewa daga mutāne kuma bā su nēman ɓōyewa daga Allah, alhāli kuwa Shi Yana tāre da su a lōkacin da suke kwāna da niyyar yin abin da bā Yā yarda da shi daga maganar. Kuma Allah Yā kasance ga abin da suke aikatawa Mai kēwayēwa.

109. Gā ku, yā waɗannan⁽¹⁾! Kun yi jidāli, dōmin tunkude musu (kunya) a cikin rāyuwar dūniya, to, wāne ne zai yi jidāli dōmin tunkude musu a Rānar Kiyāma? Ko kuwa wāne ne zai kasance wakili a kansu?

110. Kuma wanda ya aikata cūta kō kuwa ya zālunci kansa, sa'an nan kuma ya nēmi Allah gāfara, zai sāmi Allah Mai gāfara, Mai jin kai.

111. Kuma wanda ya yi tsirfar zunubi, to yanā tsirfarsa ne a kan kansa kawai. Kuma Allah Yā kasance Masani, Mai hikima.

وَأَسْتَغْفِرِ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٠٦﴾

وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَلُونَ أَنفُسَهُمْ
إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَن كَانَ خَوَاتًا أَوِيًّا ﴿١٠٧﴾

يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ
مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّنُونَ مَا لَا
يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللَّهُ
بِمَا يَصْمُونَ مُحِيطًا ﴿١٠٨﴾

هَذَا نَشْرُهُمْ لَوْلَا جَدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ
الْدُّنْيَا لَمَنَّ بِيَدِ اللَّهِ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
أَمْ مَن يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا ﴿١٠٩﴾

وَمَن يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ رُدُّهُ
يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١١٠﴾

وَمَن يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ وَعَلَى
نَفْسِهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١١١﴾

(1) Wannan yana nūna aikin lauya (Lawyer) dōmin ya taimaki marasa gaskiya sabōda ya kubuta harāmun ne, har dai idan zā a mayar da laifi ga wani barrantacce, ko kuwa za a karɓe hakkin mai hakki a bai wa wanda bai cancanta da shi ba. Amma wakilin shari'a yana halatta idan bai zama dōmin ɓōye gaskiya ba. Wakilai irin na zāmanin nan māsu sanā'a da wannan, sū ne karnukan dūniya na farautar haram dōmin su sha jini.

112. Kuma wanda ya yi tsiwir-wirin kuskure ko kuwa zunubi, sa'an nan kuma ya jēfi wani barrantacce da shi, to, lalle ne yā tattali kirƙiren ƙarya da zunubi bayyananne.

113. Kuma bā dōmin falalar Allah ba, a kanka, da rahamarSa, haƙiƙa, dā wata ƙungiya daga gare su ta himmatu ga su batar da kai. Kuma bā su batarwa fāce kansu, kuma bā su cūtar ka daga kōme. Kuma Allah Yā saukar da Littāfi da hikima gare ka, kuma Ya sanar da kai abin da ba ka kasance kā sani ba. Kuma falalar Allah tā kasance mai girma a gare ka.

114. Bābu wani alhēri a cikin māsu yawa daga gānawarsu ⁽¹⁾, fāce wanda ya yi umurni da wata sada-ka kō kuwa wani alhēri kō kuwa gyāra a tsakānin mutāne. Wanda ya aikata haka dōmin nēman yardōdin Allah, to, zā Mu bā shi lāda mai girma.

115. Kuma wanda ya sābā wa ⁽²⁾ Manzo daga bāyan shiriya tā bayyana a gare shi, kuma ya bi wanin hanyar mūminai, zā Mu

وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ
بِهِءَ بَرِيئًا فَقَدْ أَخْتَلَّ بِهِنَّ وَأَثَمًا مِيدًا ﴿١١٢﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ
طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ أَنْ يُضْلُوكَ وَمَا يُضْلُونَ
إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَضُرُّونَكَ مِن شَيْءٍ
وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ
وَعَلَّمَكَ مَا لَمْ تَكُن تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ
اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ﴿١١٣﴾

* لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَّجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ
أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ أَصْلَحَ
بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ ابْتِغَاءَ
مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١٤﴾

وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ
الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ

(1) Hukuncin gānawa da Annabi ko wani shūgaban jama'a mai tsayuwa matsayin Annabi ga gyāran sha'aninsu, bā ya halatta sai idan akwai wani alheri a ciki, wanda amfaninsa zai shafi jama'a duka.

(2) Hana fassarar Alƙur'āni ko Sunnar Annabi, ba a kan hanyar da Annabi ko Sahabbansa da waƙanda suka bi hanyarsu suka fassara ba. Da mutum ya yi tāwīlin Alƙur'āni, gāra ya ce bai sani ba. Tāwīlin Alƙur'āni ko Hadīsi da hankali yana kai ga buƙe ƙōfar ƙāfirici bōyayye da yin hukunci da abin da Allah bai saukar ba. Na'am ba a hana ijthādi ga abin da ba a sāmi nassi a kansa ba, ko kuma aka sāmi nassi wanda bā bayyananne ba. Jingga ijthādi ga ra'ayi ya fi tāwīlin abin da bai bayyana ba daga Alƙur'āni ko Hadīsi, domin ra'ayi ba ya batar da wasu, amma tāwīli yana batarwa.

jiɓintar masa abin da ya jiɓinta, kuma Mu kōne shi da Jahannama. Kuma tā mūnana ta zama makōma.

116. Lalle ne, Allah ba Ya gāfarta a yi shirki da Shi, kuma Yana gāfarta abin da yake bāyan wannan, ga wanda Yake so. Kuma wanda ya yi shirki da Allah, to, lalle ne ya face bata mai nisa. ⁽¹⁾

117. Bā su kiran kōwa, baicin Shi, fāce mātā, kuma bā su kiran kōwa fāce Shaidan, mai tsaurin kai.

118. Allah Yā la'ane shi. Kuma ya ce: "Lalle ne, zā ni riki rabo yankakke ⁽²⁾, daga bāyinKa.

119. "Kuma lalle ne inā batar da su, kuma lalle ne inā sanya musu gūri, kuma lalle ne inā umurnin su dōmin su kātse ⁽³⁾ kunnuwan dabbōbi, kuma lalle ne inā umurnin su dōmin su canza halittar Allah." Kuma wanda ya riƙi Shaidan maji-ɓinci, baicin Allah, to, haƙiƙa yā yi hasara, hasara bayyananniya.

120. Yanā yi musu alkawari, kuma yanā sanya musu gūri, alhālī Shaidan bā ya yi musu wani wa'adin kōme face rufi.

نُوبِهِ مَا تَوَلَّى وَنُصَلِّهِمْ جَهَنَّمَ وَسَدَتْ
مَصِيرًا ﴿١١٥﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ
مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ
فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١١٦﴾

إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنْتَانِ
يَدْعُونَ إِلَّا الشَّيْطَانَ مَرِيدًا ﴿١١٧﴾

لَعَنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَأَتَّخِذَنَّ مِنْ
عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا ﴿١١٨﴾

وَلَا ضِيَاءَ لَهُمْ وَلَا مَنِيئَهُمْ وَلَا مَرَاتَهُمْ
فَلْيَبْتَئِكُنَّ آذَانَ الْأَنْعَامِ

وَلَا مَرَاتَهُمْ فَلْيَخَيْرِ بَرْتِ خَلْقِ اللَّهِ

وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ
اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرًا مُبِينًا ﴿١١٩﴾

يَعِدُّهُمْ وَيَمَيِّئُهُمْ وَمَا يَعِدُهُمْ
الشَّيْطَانُ إِلَّا أَعْرُوزًا ﴿١٢٠﴾

(1) Bayānin shirki da hukunce-hukuncensa da abin da yake rātauwa da shi. Sanin ma'anar shirki wajibi ne, dōmin a kan tauhīdi ne aka gina shikāshikan Musulunci.

(2) Rabon Shaidan daga kowane dubu, shi ne ɗari tare da cas'in da tara, kamar yadda aka ruwaito a cikin Hadīsi.

(3) Suna kātse kunnuwan dabbōbi dōmin su nūna cewa na gumākansu ne. Sūnan mātā shi ne ga duk abin da ba ya da rai, kamar watā, itātuwa duka mātā ne. Canza halitta kamar tsāgen fuska da fāƙe haƙōra da karkarar gēmu dōmin neman kyau, duka umurnin Shaidan ne.

121. Wadannan matattararsu Jahannama ce, kuma bā su sāmun makarkata daga gare ta.

122. Kuma waƙanda suka yi ʾīmāni, kuma suka aikata ayyukan fwarai, zā mu shigar da su gidājen Aljanna (waƙanda) kōramu sunā gudāna a karkashinsu, sunā māsu dawwama a cikinsu har abada bisa ga wa'adin Allah tabbatacce. Wāne ne mafi gaskiya daga Allah ga magana?

123. (Al'amari) bai zama gūrace-gūracenku ba, kuma⁽¹⁾ ba gūrace-gūracen Mutānen Littāfi ba ne. Wanda ya aikata mummunan aiki zā a sāka masa da shi, kuma bā zai sāmi wani masōyi ba, baicin Allah, kuma bā zai sāmi mataimaki ba.

124. Kuma wanda ya yi aiki daga ayyukan fwarai, namiji ne ko kuwa mace, alhāli kuwa yanā mūmini, to, waƙannan sunā shiga Aljanna kuma bā zā a zālunce su da gwargwadon hancin gurtsun dabi-no ba.

125. Kuma wāne ne ya fi kyau ga addini daga wanda ya sallama fuskarsa ga Allah, alhāli kuwa yanā mai kyautatāwa kuma ya bi akidar Ibrāhīm, yanā mai karkata zuwa ga gaskiya? Allah Yā riƙi Ibrāhīm badādayi⁽²⁾.

أُولَئِكَ مَا أَوْلَيْتُهُمْ جَهَنَّمَ

وَلَا يَجْزُونَ عَنْهَا مَحْصَبًا ﴿١٢١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا

الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعَدَّ اللَّهُ

حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا ﴿١٢٢﴾

لَيْسَ بِأَمَانِيكُمْ وَلَا أَمَانِي أَهْلِ

الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْرِبْ بِهِ

وَلَا يَحْذَرِ اللَّهَ مِنْ ذُرْبِ اللَّهِ وَإِنَّا وَلَا نَصِيرًا ﴿١٢٣﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ

ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ

يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظَلَّمُونَ فِيهَا ﴿١٢٤﴾

وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِمَّنْ أَسَمَهُ وَجْهَهُ رَبُّهُ

وَهُوَ مُحْسِنٌ وَأَتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا

وَأَتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ﴿١٢٥﴾

(1) Addini bā tatsuniyar baki ba ne, aiki ne, ko mutum ya yi mugu ya shiga Wuta, ko kuma ya yi na fwarai ya shiga Aljanna.

(2) Akwai kwaƙaitarwa ga cēwa, wanda yake son Allah Ya so shi, to sai ya bi afida da aiki irin na Ibrāhīma, sai Allah Ya so shi.

126. Kuma Allah ke da ⁽¹⁾ (mallakar) abin da ke cikin sammai da kuma abin da ke cikin fasa, kuma Allah Yā kasance, ga dukan kōme, Mai kēwayewa.

127. Sunā yi maka fatawa a cikin sha'anin mātā. Ka ce: Allah Yanā bayyana fatawarku a cikin sha'aninsu, da abin da ake karantāwa a kanku a cikin Littāfi, a cikin sha'anin marāyun mātā waɗanda ba ku bā su abin da aka rubūta musu ⁽²⁾ (na gādo) ba, kuma kunā kwadayin ku aurē su, da sha'anin waɗanda aka raunana daga yāra, da sha'anin tsayuwarku ga marāyu da ādalci. Kuma abin da kuka aikata daga alhēri, to, lalle ne, Allah Yā kasance Masani a gare shi.

128. Kuma idan wata mace ta ji tsōron fiyo daga mijinta kō kuwa bijirēwa, to, bābu laifi a kansu, su yi sulhu a tsakāninsu, sulhu (mai kyau). Kuma yin sulhu ne mafi alhēri. Kuma an halartar wa rayūka yin rōwa. Kuma idan kun kyautata, kuma kuka yi tafawa, to, lalle ne, Allah Yā kasance, ga abin da kuke aikatāwa, Masani.

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ
وَكَانَ اللهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا ﴿١٢٦﴾

وَيَسْتَفْتِيكَ فِي الْاِسْلَامِ قَوْلَ اللهِ
يُقِيْتِكُمْ فِيْهِمْ وَمَا يُنۡزِلُ عَلَیْكُمْ فِي
الْكِتَابِ فِي يَتَلَوُا۟ النَّسۡءَ الَّذِیْ
لَا تُوۡتُوۡنَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْعَبُوۡنَ اَنْ
تَنۡكِحُوۡهُنَّ وَالْمُسْتَضَعِّیۡنَ مِنَ الْوَالِدٰنِ وَاَنْ
تَقُوۡمُوا۟ لِلۡیَتٰمٰی بِالۡقِسۡطِ وَمَا تَعۡمَلُوۡا مِنْ
خَیۡرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِهٖۡ عَلِیۡمًا ﴿١٢٧﴾

وَإِنۡ أَمْرًا خَافَتۡ مِنْ بَعۡلِهَا نُشُورًا أَوْ
إِعۡرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَیۡهَۡمَا أَنْ یُصۡلِحَا
بَیۡنَهُمَا صُلْحًا وَأَ الصُّلْحُ خَیۡرٌ
وَأُخۡضِرۡتِ الْأَنۡفُسَ الشُّعۡرَ وَإِنۡ تُحۡسِنُوا
وَتَشۡفُوا فَإِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعۡمَلُونَ خَبِیۡرًا ﴿١٢٨﴾

(1) Ko da yake Allah Yā riƙi Ibrāhīma "Khalīl" watau masoyi, amma bai hana Ibrāhīma ya zama a cikin bāyin Allah kuma mulkinSa ba, domin yana daga cikin abin da sama da fasa suka fansa a cikinsu.

(2) A cikin Jahiliyya bā su bai wa yāra da mātā gādo. Musulunci ya soke wannan al'āda da āyar gādo, āyā ta 11. Kuma idan akwai wata marainiya ga hannun wani tana da dūkiya, sai ya jefa mata mayafinsa domin ya hana ta auren wani namiji. Shi kuma ko ya aure ta ko kuma ya bar ta bābu aure har ta mutu, su yi gādonta.

129. Kuma bā zā ku iya yin ādalci ba a tsakānin⁽¹⁾ mātā, kō dā kun yi kwadayin yi. Sabōda haka kada ku karkata, dukan karkata, har ku bar ta kamar wadda aka rātaye. Kuma idan kun yi sulhu, kuma kuka yi taƙawa, to, lalle ne Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin Rai.

130. Kuma idan sun rabu, Allah zai waɗatar da kōwanne daga yalwarSa. Kuma Allah Yā kasance Mayalwaci, Mai hikima.

131. Kuma Allah ne da mulkin abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin fasa. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun yi wasiyya ga waɗanda aka bai wa Littāfi a gabāninku, da kū, cēwa ku bi Allah da taƙawa, kuma idan kun kāfirta, to, lalle ne, Allah Yanā da abin da yake cikin sammai da abin da yake cikin fasa. Kuma Allah Yā kasance Waɗatacce, Gōɗadde.

132. Kuma Allah ne da mulkin abin da yake cikin sammai da abin da yake cikin fasa, kuma Allah Yā isa Ya zama Wakili.

133. Idan Yā so, zā Ya tafi da ku, yā kū mutāne! kuma Ya zo da wasu. Allah Yā kasance a kan haka, Mai ikon yi ne.

وَلَنْ نَسْطِيعُوا أَنْ نَعْدِلُوا بَيْنَ الْبَنَاتِ وَآلِ
حَرْصَةً فَلَا تَحْسَبُوهُنَّ كَالْحَسْبِ فَتَدْرُوهَا
كَالْمَعْلُوقَةِ وَإِنْ تَضَلُّوا عَنْهَا
فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿١٢٩﴾

وَإِنْ يَسْفَرُوا يَأْمُرُ اللَّهُ كَلَّامًا سَمْعِيَّةً
وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا ﴿١٣٠﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ
قَبْلِكَ بِمَا كَرِهُوا لَكُمْ وَإِنْ تَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ
فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٣١﴾

وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى
بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٣٢﴾

إِنْ يَشَاءُ يُدْهِبْكُمْ أَيْهَا النَّاسُ وَيَأْتِ
بِعَاثَرِينَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا ﴿١٣٣﴾

(1) Wajen so, bā zā a iya daidaita su ba, sai a daidaita ga kwāna da ciyarwa da wurin kwāna da tufāfi gwargwadon hālin kōwace.

134. Wanda ya kasance⁽¹⁾ yanā nufin sakamakon dūniya, to, a wurin Allah sakamakon dūniya da Lāhira yake. Kuma Allah Yā kasance Mai ji, Mai gani.

135. Yā kū waƙanda suka yi ĩmāni! Ku kasance māsu tsayuwa da ādalci, māsu shaida⁽²⁾ sabōda Allah, kuma kō dā a kanku ne kō kuwa mahaifa da mafi kusantar zumunta, ko (wanda ake yi wa shaida kō a kansa) ya kasance mawadāci kō matalauci, to, Allah ne Mafi cancanta da al'amarinsu, sabōda haka kada ku bībiyi son zūciya, har ku karkata. Kuma idan kuka karkatar da magana, kō kuwa kuka kau da kai, to, lalle ne, Allah Yā kasance Masani ga abin da kuke aikatāwa.

136. Yā kū waƙanda suka yi ĩmāni! Ku yi ĩmāni⁽³⁾ da Allah da ManzonSa, da Littāfin da Ya sassaukar ga ManzonSa da Littāfin nan wanda Ya saukar daga gabāni. To, wanda ya kāfirta da Allah da malā'ikunSa, da LittattafanSa, da

مَنْ كَانَ يُرِيدُ قَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ قَوَابٌ الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ﴿١٣٤﴾

* يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ
شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ
وَالْأَقْرَبِينَ إِن يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ
أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَن تَعْدُوا
وَلَن تَأْلَمُوا أَوْ تَعْرِضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٣٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْمُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ
وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ
وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِن قَبْلُ وَمَنْ
يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ

(1) Wannan shi ne farshen wasiyya ga Yahūdu da Nasāra da kuma Musulmi, kuma ma'anar wasiyya ita ce Allah Yā yi umurni da ku yi Masa dā'a, amma bā domin Yana neman wani abū daga gare ku ba, domin bā zā ku fāra Masa mulki ba, domin Shi ne da sammai da fasa da abin da ke tsakaninsu, kū kuma kuna cikinsu. Saboda baka neman dā'ar nan domin amfanin kanku ne.

(2) Bāyar da shaida da hukunce-hukuncen da suka rātayū da shi. Bāyar da shaida amāna ce ta Allah daidai da tsaron dūkiyar amāna, ko mā ta fi tsanani, domin takan kai ga rai. Karkatar da magana, watau a faɗe ta bā yadda take ba. Bijirewa ita ce a fi bāyar da shaida.

(3) ĩmāni da dukan rukunnan ĩmāni shida yana cikin tsaron amāna. Rukunnan ĩmāni su ne, ĩmāni da Allah da ManzanninSa, da malā'iku da LittattafanSa da Rānar Lāhira da Raddara.

ManzanninSa, da Rānar Lāhira, to, lalle ne Yā Bāce, bata mai nīsa.

137. Lalle ne waƙanda suka yi imāni, sa'an nan kuma suka kāfirta, sa'an nan kuma suka yi imāni, sa'an nan kuma suka kāfirta, sa'an nan kuma suka kāfirci, Allah bai kasance Yanā gāfarta musu ba, kuma bā zai shiryar da su ga hanya ba.

138. Ka yi wa munāfukai bus-hāra da cēwa lalle ne sunā da azāba mai raɗaɗi.

139. Waƙanda suke rikon kāfirai masōya, baicin mūminai. Shin sunā nēman izza ne a wurinsu? To, lalle ne izza ga Allah take gabā ɗaya.

140. Kuma lalle ne, Yā sassaukar⁽¹⁾ muku a cikin Littāfi cēwa idan kun ji āyōyin Allah, anā kāfirta da su, kuma anā izgili da su, to, kada ku zauna tāre da sū, sai sun shiga cikin wani lābāri. Lalle ne kū, a lōkacin nan misālinsu kuke. Lalle ne, Allah Mai tāra munāfukai da kāfiral ne a cikin Jahannama gabā ɗaya.

141. Waƙanda suke jiran dāko game da ku; har idan wata nasara daga Allah ta kasance a gare ku, sai su ce: "Ashe, ba mu kasance tāre da kū ba?" Kuma idan wani rabo ya sāmu ga kāfirai sai su ce, "Ashe ba mu rinjāye ku ba, kuma muka tsare ku daga mūminai?" To, Allah

وَرَسُولِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَكَذَّبَ صَلَائِلًا يُعَذِّبُهُمْ

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ ءَامَنُوا ثُمَّ
كَفَرُوا ثُمَّ ءَادُوا كَفَرُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ يَغْفِرْ
لَهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا ﴿١٣٧﴾

يَشِرِ الْمُنَافِقِينَ بِأَنَّهُمْ عَدَابُ آلِ يَمَانَ ﴿١٣٨﴾

الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن
دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَيَتَّبِعُونَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةَ
فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ﴿١٣٩﴾

وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكَ فِي الْكِتَابِ أَن إِذَا سَأَلْتَهُمْ
ءَايَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيَسْتَهْزِئُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا
مَعَهُمْ حَتَّى يَخْرُجُوا فِي حَدِيثِ غَيْرِهِ إِذْ كَرِهَ إِذَا
مَشَاهُرُهُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ
وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ﴿١٤٠﴾

الَّذِينَ يَتَرَضَّوْا بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ
فَتْحٌ مِّنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ
كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ
نَسْتَعِذْكُمْ عَلَيْهِمْ وَمَنَعَكُمْ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ

(1) A cikin Alkur'āni. Sūratul An'ām, āyā ta 68.

ne Yake yin hukunci a tsakāninku a Rānar Kiyāma, kuma Allah bā zai sanya hanya ba ga kāfirai a kan mūminai.

142. Lalle ne munāfukai sunā yaudarēwa da Allah, alhāli kuwa Shi ne mai yaudararsu; kuma idan sun tāshi zuwa ga salla, sai su tāshi sunā māsu kasāla. Suna nunā wa mutāne, kuma ba su ambatar Allah sai kadan.

143. Māsu kai-kawo ne a tsakānin wancan; bā zuwa ga wadannan ba, kuma bā zuwa ga wadannan ba. Kuma wanda Allah Ya batar, to, bā zā ka sāmar masa wata hanya ba.

144. Yā ku wadanda suka yi imāni! Kada ku riƙi kāfirai masōya, baicin mūminai. Shin, kunā nufin ku sanyā wa Allah dalili bayyananne a kanku?

145. Lalle ne, munāfukai sunā a magangara mafi kaskanci daga wuta. Kuma bā zā ka sāma musu mataimaki ba.

146. Sai wadanda suka tūba, kuma suka gyāra, kuma suka nēmi fakuwa ga Allah, kuma suka tsarkake addininsu dōmin Allah, to, wadannan sunā tāre da mūminai, kuma Allah zāi bai wa mūminai lāda mai girma.

147. Mēne ne Allah zai amfāna da yi muku azāba idan kun gōde, kuma kun yi imāni? Allah Yā kasanƙe Mai gōdiya Masani.

قَالَ اللَّهُ يَتَخَكَّمُ بِبَيْتِكُمْ لِيَوْمِ الْفَيْصَمَةِ وَكَانَ يَجْعَلُ
اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ﴿١٤٢﴾

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ
خَدِيعُهُمْ وَإِنَّمَا آمَنَ إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا
كُنُسًا لِيَوْمِ يَرْتَدُّونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ
اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٤٣﴾

مُذَبِّحِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَى هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَى
هَؤُلَاءِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ﴿١٤٤﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْخَدُوا الْكُفْرِينَ
أُولَئِكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَتْرِيدُونَ أَنْ
تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿١٤٥﴾

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الذَّرِّ وَالْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ
وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا ﴿١٤٦﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَاعْتَصَمُوا
بِاللَّهِ وَأَخْصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَئِكَ مَعَ
الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِي اللَّهُ
الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٤٧﴾

مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَدَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ
وَمَا أَمُنْتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾

148. Allah bā Ya son bayyana-nawa da mūnāna daga magana⁽¹⁾ fāce ga wanda aka zālunta. Kuma Allah Yā kasance Mai ji, Masani.

149. Idan kun bayyana alhēri, kō kuwa kuka bōye shi, kō kuwa kuka yāfe laifi daga cūta, to, lalle ne Allah Yā kasance Mai yāfewa, Mai ikon yi.

150. Lalle ne, waɗanda suke kāfirta da Allah da ManzonSa kuma sunā nufin su rarrabe⁽²⁾ a tsakānin Allah da manzanninSa, kuma sunā cēwa: "Munā īmāni da sāshe, kuma munā kāfirta da sāshe". Kuma sunā nufin su riƙi hanya a tsakānin wannan.

151. Waɗannan sū ne kafirai sō-sai, kuma Mun yi tattali, dōmin kāfirai, azāba mai walākantarwa.

152. Kuma waɗanda suka yi īmāni da Allah da manzanninSa, kuma ba su rarrabe a tsakānin kōwa ba daga gare su, waɗannan zā Mu bā su ijārōinsu, kuma Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin ƙai.

153. Mutānen Littāfi sunā tam-bayar ka ka saukar da wani littāfi daga sama, a kansu, to, lalle ne sun

* لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهْرَ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ
إِلَّا مَن ظَلَمَ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيمًا ﴿١٤٨﴾

إِن تُبْدُوا خَيْرًا أَوْ تُخْفُوهُ أَوْ تَعْلَمُوهُنَّ سُوءَ
فِيَانَ اللَّهِ كَانَ عَفْوًا قَدِيرًا ﴿١٤٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ
وَيُرِيدُونَ أَن يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُوا
نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ
وَيُرِيدُونَ أَن يُشْجِلُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَيِّلًا ﴿١٥٠﴾

أُولَئِكَ هُمُ الْكٰفِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا
لِلْكَٰفِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿١٥١﴾
وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا
بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ
يُؤْتِيهِمْ أَجْرُهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفْوًا رَحِيمًا ﴿١٥٢﴾

يَسْئَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَن تُنزِلَ عَلَيْهِمْ

(1) Magana mummuna. Allah bā Ya son bayyana mugunyar magana, sai dai wanda aka zālunta, yana iya kai ƙara, kuma yana iya yin addu'a a kan wanda ya zālunƙe shi. Sa'an nan ya shiga bayyanawar abin da ake nufi da miyagun maganganu a cikin āyōyin da suke bin wannan.

(2) Rarrabēwa tsakānin Allah da manzanninSa, shi ne mutum ya ce ga misāli, "Na yarda Allah gaskiya ne, zan yi duka abin da yake mai kyau saboda Shi, amma bābu ruwāna da wani annabi ko wani manzo", ko kuma ya ce ai duk addinai ɗaya ne, ana nufin Allah da su, sai mutum ya bi abin da ya ga dama. Duka irin waɗannan maganganu bā su da kyau, kāfirci ne.

tambayi Mūsā mafi girma daga wannan, suka ce: "Ka nūna mana Allah bayyane." Sai tsāwa ta kāmā su sabōda zāluncinsu, sa'an nan kuma suka riƙi maraƙi (abin bautāwa) bāyan hujjōji bayyanannu sun je musu. Sa'an nan Muka yaƙe laifi daga wancan. Kuma Mun bai wa Mūsā dalīli bayyananne.

154. Kuma Muka ɗaukaka dūtse sāma da su, sabōda alkawarinsu, kuma Muka ce musu: "Ku shiga ƙōfar kunā māsu tawāli'u," kuma Muka ce musu: "Kada ku ƙētare haddi a cikin Asabat," kuma Muka riƙi alkawari mai kauri daga gare su.

155. To, sabōda warwarēwarsu ga alkawarinsu, da kāfirtarsu da āyōyin Allah, da kisansu ga anna-bāwa, bā da hakki ba, da maganarsu; "Zukātanmu sunā cikin rufi." Ā'a, Allah ne Ya yunke a kansu sabōda kāfircinsu, sabōda haka bā zā su yi imāni ba fāce kaɗan.

156. Kuma sabōda kāfircinsu da faɗarsu, a kan Maryama, Kiren ƙarya mai girma.

157. Da faɗarsu⁽¹⁾: "Lalle ne mu, mun kashe Masihu Isā ɗan

كِتَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَى أَكْبَرَ
مِنَ ذَلِكَ فَقَالُوا أَرِنَا اللَّهُ جَهْرَةً فَأَخَذَتْهُمُ
الصَّاعِقَةُ فظَلِمُوا ثُمَّ انْتَحَدُوا وَانجَلُوا مِنْ
بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمْ الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَا عَنْ
ذَلِكَ وَءَايَاتِنَا مُوسَى سُلْطَانًا مُبِينًا ﴿١٥٤﴾

وَرَفَعْنَا قَوْمَهُمُ الطُّورَ بِمِثْقَالِ ذَرَّةٍ وَقُلْنَا لَهُمْ
ادْخُلُوا الْآيَاتِ سُجَّدًا وَقُلْنَا لَهُمْ
لَا تُعْبُدُوا فِي السَّبْتِ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا
عَظِيمًا ﴿١٥٥﴾

فِيمَا نَقُضُوا مِنْهُمْ مِيثَاقَهُمْ وَكَفَرُوا بِهِمْ يَتَوَلَّى اللَّهُ
وَقَاتِلُهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَقَوْلِهِمْ قُلُونَا
عُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفْرِهِمْ فَلَا
يُؤْمِنُونَ إِلَّا أَلْفِيلًا ﴿١٥٦﴾

وَبِكُفْرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَىٰ مَرْيَمَ نَهْنَسْنَا عَظِيمًا ﴿١٥٧﴾

وَقَوْلِهِمْ إِنَّا قَاتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ

(1) Faɗarsu ta izgili watau suna cewa: "Mun kashe Isā ɗan Maryama wanda yake da'awar shi Manzon Allah ne." Asalin maganar Yahūdu suka karkatar da Dāwūda Sarkin Dimashka, da cewa ga wani mutum nan yana bāta ƙasa da aƙidar mutāne, a Baitil Maƙdis. Sabōda haka ya bāyar da ōda ga hākimansa a Baitil Maƙdis da a kashe Isā. Sai suka tafi suka tsare shi a cikin gida shi da sahabbansa, watau Hawāriyawa. Isā ya rōƙi waninsu da yarda da kisa a kan sakamon Aljanna. Sai ƙaraminsu ya yarda, Allah Ya sanya masa sifar Isā, a bāyan haka Ya ɗauke Isā. Shi kuma aka kashe shi matsayin Isā. Daga nan, Yahūdu suna zaton sun kashe shi, kuma waɗanda suka halarci ƙissar, suka sābā wa jūna wajen sifar Isā da cewa shi ne Allah, ko ɗan Allah, ko ɗayan uku, ko manzon Allah, kamar yadda ya ga bāta a cikin Baƙara.

Maryama Manzon Allah," alhāli kuwa ba su kashe shi ba, kuma ba su kēre shi ba, kuma amma an kamanta shi ne a garē su. Lalle ne waƙanda suka sābā wa jūna a cikin sha'aninsa, lalle ne, sunā shakka daga gare shi, bā su da wani ilmi fāce bin zato, kuma ba su kashe shi ba bisa ga yaƙini.

158. Ā'a, Allah Ya ɗauke shi zuwa garē Shi, kuma Allah Yā kasanƙe Mabuwāyi, Mai hikima.

159. Kuma bābu kōwa daga Mutānen Littāfi⁽¹⁾, fāce lalle yanā imāni da shi a gabānin mutuwarƙa, kuma a Rānar Kiyāma yana kasan-cēwa mai shaida, a kansu.

160. To, sabōda zālunci daga waƙanda suka tūba (Yahūdu) Muka haramta musu abūbuwa masu dāfi, waƙanda aka halatta su a gare su, kuma sabōda taushē-warsu daga hanyar Allah da yawa.

161. Da karbarsu ga riba, alhāli kuwa an hana su daga gare ta, da cin su ga dūkiyar mutāne da ƙarya. Kuma Muka yi tattali, dōmin kāfi-rai, azāba mai raƙaɗi.

162. Amma tabbatattu⁽²⁾ a cikin ilmi daga gare su, da mūminai, suna imāni da abin da aka saukar zuwa gare ka, da abin da aka sau-

رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَاتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَئِكَ
شِبْهَ لَهْمٍ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لِيَشْكُرَكَ
يَتَذَكَّرُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعَ الظَّنِّ
وَمَا قَاتَلُوهُ يُقَاتِلُونَ ﴿١٥٨﴾

بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٥٩﴾

وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ
مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شِهِيدًا ﴿١٦٠﴾

فَيَطَّلِعُ مِنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَقْنَا عَلَيْهِمْ
طَيْبَتِ أَعْيُنُهُمْ لَهْمٌ وَيَصْدُرُهُمْ عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ كِبْرًا ﴿١٦١﴾

وَأَخَذْنَاهُمُ الرِّبَا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَأَصْحَابِهِمْ
أَعْمَالُ النَّاسِ بِالْبُطْلِ وَأَعْتَدْنَا لَلكَافِرِينَ
مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٦٢﴾

لَكِنَّ الرَّاْسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ
يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ

(1) An ce Mutanen Littafi na zamanin Annabi Isa lalle suna imani da shi gabanin mutuwarƙa cewa shi ba Allah ne ba, kuma ba ɗan Allah ne ba; kowannensu kamin ya mutu yana imani da cewa Isa Manzon Allah ne, a lokacin da imanin ba ya amfatin sa. Allah Ya fi sani.

(2) Kabila mai asali tana lalacewa saboda rashin bin addini, har ta zama mafi sharrin halittar Allah, kamar Yahudu. Kuma a cikin haka wanda ya koma wa gaskiya sai ya koma ga tsohon asalin, ya kara daukaka da shi, kamar waƙanda suka musulunta daga cikinsu.

kar daga gabāninka, madalla da masu tsai da salla, da māsu bāyar da zakka, da māsu īmāni da Allah da Rānar Lāhira. Wadannan zā Mu bā su lāda mai girma.

163. Lalle ne Mu, Mun⁽¹⁾ yi wahayi zuwa gare ka, kamar yadda Muka yi wahayi zuwa ga Nūhu da annabāwa daga bāyansa. Kuma Mun yi wahayi zuwa ga Ibrāhima da Ismā'īla da Is'hāka da YaKūbu da Jīkōki da Īsa da Ayūba da Yūnusa da Hārūna da Sulaimān. Kuma Mun bai wa Dāwūda Zabūra.

164. Da wasu manzanni, haKīfa, Mun bā da lābarinsu a gare ka daga gabāni, da wasu manzanni wadanda ba Mu bā da lābārinsu ba a gare ka, kuma Allah Yā yi magana da Mūsā, magana sōsai.

165. Manzanni māsu bāyar da bushāra kuma māsu gargadi dōmin kada wata hujja ta kasance ga mutāne a kan Allah bāyan manzannin. Kuma Allah yā kasance Mabu-wāyi, Mai hikima.

166. Amma Allah Yanā shaida da abin da Ya saukar zuwa gare ka. Yā saukar da shi da saninSa. Kuma malā'iku sunā shaida. Kuma Allah Yā isa Ya zama Shaida.

وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَئِكَ
سَنُؤْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٦٣﴾

* إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ
وَالنَّبِيِّينَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ
وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَءَاخِذِنَا دَاوُدَ زَبُورًا ﴿١٦٤﴾

وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ
وَرُسُلًا لَمْ نَقْضُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ
مُوسَى تَكْوِيمًا ﴿١٦٥﴾

رُسُلًا مُبْتَلِينَ وَمُنذِرِينَ لِيَلَّا يَكُونَ
لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ
عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿١٦٦﴾

لَئِنْ اللَّهُ شَهِدَ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ بِرَحْمَتِهِ
وَالْمَلَائِكَةُ شَاهِدُونَ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿١٦٧﴾

(1) Muhammadu bā shi ne farkon manzanni ba, kuma bā shi ne aka fāra yi wa wahayi ba, bā shi ne aka fāra bai wa Littāfi ba. Sai dai shi ne farshensu ga dukkan wadannan abūbuwa, kamar yadda bushārarsu ta bayyana tun a gabāninsa. Kuma yawan annabāwa da manzanni bābu wanda ya san shi sai Allah. Wahayi shi ne ishāra ko yanda Allah ke aiko malā'iki da manzanci zuwa ga wani annabi ko manzonSa.

167. Lalle ne waɗanda suka kā-firta kuma suka kange (wasu mutā-ne) daga hanyar Allah, haḳīka, sun baɗe, bata mai nīsa.

168. Lalle ne waɗanda suka kā-firta, kuma suka yi zālunci, Allah bai kasance Yana yi musu gāfara ba, kuma bā Ya shiryar da su ga hanya.

169. Fāɗe hanyar Jahannama, sunā māsu dawwama a cikinta har abada, kuma wannan yā kasance, ga Allah, mai sauḳi.

170. Yā kū mutāne! Haḳīka, Manzo yā je muku da gaskiya daga Ubangijinku. Sabōda haka ku yi imāni yā fi zama alhēri a gare ku. Kuma idan kun kāfirta, to, Allah Yanā da abin da ke cikin sammai da fasa. Kuma Allah Yā kasance Masani, Mai hikima.

171. Yā Mutānen Littāfi! Kada ku zurfafā a cikin addininku. Kuma kada ku fada, ga Allah, fāɗe gas-kiya. Abin da aka sani kawai, Masīhu Īsa dan Maryama Manzon Allah ne, kuma kalmarSa, yā jēfa ta zuwa ga Maryama, kuma rūhi ne daga gare Shi. Sabōda haka, ku yi imāni da Allah da manzanninSa, kuma kada ku ce, "Uku". Ku hanu (daga faɗin haka) yā fi zama alhēri a gare ku. Abin da aka sani kawai, Allah Ubangiji ne Guda. TsarkinSa yā tabbata daga wani abin haifuwa ya kasance a gare Shi! Shi ne da abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin fasa, kuma Allah Yā isa Ya zama Wakili.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٦٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ
لِيُغْفِرْ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيَهُمْ طَرِيقًا ﴿١٦٨﴾

إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿١٦٩﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَهُمُ الرُّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ
رَبِّكُمْ فَتَأْمِنُوا وَخَيْرًا لَكُمْ وَإِنْ
تَكْفُرُوا فَإِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٧٠﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ
وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ إِنَّمَا
الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ
وَكَلَّمْنَاهُ وَآلَقْنَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحًا مِنْهُ
فَتَأْمِنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ
أَنْتُمْ وَخَيْرًا لَكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهٌ وَاحِدٌ
سُبْحَانَهُ وَأَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٧١﴾

172. Masīhu bā ya fyāmar ya kasance bāwa ga Allah, kuma haka mal'ā'ikun nan makusanta. Kuma wanda ya yi fyāmar bautarSa kuma yi yi girman kai, to, zai tāra su zuwa gare Shi gabā ɗaya.

173. To, amma waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, to, zā Ya cika musu ijārō-rinsu, kuma Yanā ƙāra musu daga falalarSa. Kuma amma waɗanda suka yi fyāma, kuma suka yi girman kai, to, zā Ya yi musu azāba, azāba mai raɗaɗi, kuma bā su samun wani masōyi dōmin kansu, baicin Allah, kuma bā su samun mataimaki.

174. Yā kū mutāne! Haƙiƙa, wani da'ili daga Ubangijinku yā je muku, kuma Mun saukar da wani haske bayyananne zuwa gare ku.

175. To, amma waɗanda suka yi īmāni da Allah, kuma suka faku a gare Shi, to, zai shigar da su cikin wata rahama daga gare Shi da wata falala, kuma Ya shiryar da su zuwa gare Shi ga tafarki madaidaici.

176. Sunā yi maka fatawa⁽¹⁾. Ka ce: "Allah Yanā bayyana muku

لَنْ يَسْتَكْفَرَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا
لِلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ
يَسْتَكْفِرْ عَنْ عِبَادَتِهِ وَسْتَكْفِرْ
فَسَيَحْشُرْهُمْ إِلَيْهِ جَمِيعًا ﴿١٧٢﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فَيُوَفِّيهِمْ أَجْرَهُمْ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ
فَضْلِهِ وَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا
وَأَسْتَكْفَرُوا فَيَعَذِّبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا
وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا
وَلَا نَصِيرًا ﴿١٧٣﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ فَذَجَلْهُ كُمْ بُرْهَانٌ مِنْ رَبِّكُمْ
وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ ذُرًّا أُمِّيًّا ﴿١٧٤﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ
فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ
وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمًا ﴿١٧٥﴾

يَسْتَفْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ

(1) Bāyan dogon bayāni a kan tauhidin Allah, da kōrewar shubhōhin Yahūdu da Nasāra a cikin addini, domin sai zūciya ta yarda da kaɗaita Allah sa'an nan za tā ji ƙarfin riƙo da ƙarfin ɗauka ga hukunce-hukuncen da Allah Yake aza mata. To, yā kōma ne ga abin karantawar sūrār na tsaron dūkiya, ya rufe ta da shi. Ya yi magana a kan mas'alar 'Kalāla', watau mutum ya mutu bai bar rēshensa ba, ko wani asali sai fukafukai kawai, watau 'yan'uwa, maza ko mātā waɗanda ba li'ummai ba. Magana a kan li'ummai kuwa tā gabāta a farkon sūra. Ana gabātar da shaƙiƙi a kan li'abi, kuma ana gabātar da na kusa a kan na nesa, mafi kusantar zumunta. Ana ƙiyasin bai wa 'ya'ya mata biyu, biyu daga uku na dukiya a kan 'yan'uwa mātā, domin sū ba a ce fiye da biyu ba. Diyar tsatso tā fi 'yar'uwa ƙarfin zumunta, kuma tā fi kusanci.

fatawa a cikin 'Kalāla', idan mutum ya halaka, ba shi da rēshe kuma yana da 'yar'uwa, to, tana da rabin abin da ya bari, kuma shi yana gādon ta, idan wani rēshe bai kasance ha a gare ta. Sa'an nan idan (yan'uwa mātā) suka kasance biyu, to, suna da kashi biyu daga kashi uku dīn abin da ya bari. Kuma idan sun kasance, 'yan'uwa, maza da mātā, to, namiji yana da misālin rabon mātā biyu. Allah Yana bayyanawa a gare ku, dōmin kada ku ḥace. Kuma Allah ne, Masani ga dukan kōme.

إِنْ أَمْرُهُ أَهْلَكَ لَيْسَ لَهُ وَاوَدٌ وَلَهُ أُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ وَهُوَ وَرِثُهَا إِنْ لَمْ يَكُن لَهَا وَاوَدٌ فَإِنْ كَانَتَا أَقْتَبَيْنِ فَلَهُمَا الشُّكْلَانِ وَمَا تَرَكَ وَلَيْن كَانُوا إِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَاءً فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيَيْنِ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ أَنْ تَضِلُّوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٧﴾

SŪRATUL MĀ'IDA

سُورَةُ الْمَائِدَةِ

Tana karantar da cikāwar alkawurra da abin da ya rātaya da su wajen rarrabēwa a tsakānin halat da haram, da kyautata akīda da aiki.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā kū wadanda suka yi īmāni! Ku cika aikawurra. An halatta muku dabbobin jin dādī, fāce abin da ake karantāwa a kanku, bā kunā māsu halattar da farauta ha alhāli kuwa kunā māsu harama. Lalle ne, Allah Yanā hukunta abin da Yake nufi.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ أُحِلَّتْ لَكُمْ بَهِيمَةُ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُبْتِغَىٰ عَلَيْكُمْ وَعَدُوكُمْ حَتَّىٰ يَسْتَأْذِنُوا وَاللَّهُ عَلِيمٌ غَلِيبٌ ﴿١٠٦﴾

2. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Kada ku halattar da ayyukan ibādar Allah game da hajji, kuma da Watā Mai alfarma, kuma da hadaya, kuma da rātayar rafumar hadaya, kuma da māsu nufin 'Dāki Mai alfarma, sunā neman falala daga Ubangijinsu da yarda. Kuma idan kun kwance harama, to, ku yi farauta. Kuma kada fiyayya da wasu mutāne ta ḍauke ku, dōmin sun kange ku daga Masallāci Mai alfarma, ga ku yi zālunci. Kuma ku taimaki junā a kan aikin fwarai da tafawa. Kuma kada ku taimaki jūna a kan zunubi da zālunci, kuma ku bi Allah da tafawa. Lalle ne Allah Mai tsananin uḫūba ne.

3. An haramta muku mūshe da jini da nāman alade da abin da aka ambaci sūnan wanin Allah a gare shi, da mākararriya da jēfaffiya da mai gangarōwa da sōkakkiya, da abin da māsu dāgi suka ci, fāce abin da kuka yanka, da abin da aka yanka a kan gunki (shī ma an haramta). Kuma kada ku yi rabo da kibau na cāca, wannan fāsifanci ne. A yau waḍanda suka kāfirta sun yanke fauna daga addininku. Sabōda haka kada ku ji tsōronsu, kuma ku ji tsōroNa. A yau Nā kammalā muku addininku, kuma Nā cika ni'imaTa a kanku, kuma Nā yarda da Musulunci ya zama addini a gare ku. To, wanda aka sanyā wa lalūra a cikin yunwa mai tsanani, bā yana mai karkata zuwa ga wani zunubi ba, to, lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin fai.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَجْلُوْا شَعِيْرَ اللَّهِ
وَلَا الشَّهْرَ الْحَرَامَ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا الْقَلَائِدَ
وَلَا آيَاتِ الْبَيْتِ الْحَرَامِ يَتَّبِعُونَ قَضَايَاتِ
رِيْبِهِمْ وَرِضْوَانَهُمْ لِيُحْلِلُوا قُضَايَاتَهُمْ
وَلَا يَجِزِيكُمْ شَيْءٌ قَوْمًا أَنْ صَدُّوا عَنْ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ تَعْتَدُوا وَقَعَاوُوا عَلَى
الْبَيْتِ وَالشَّقَوِيْءِ وَلَا تَعَاوُوا عَلَى الْإِسْمِ
وَالْعُدُوْنَ وَأَقْعُوا اللَّهَ عَرِّبَ اللَّهِ شَدِيْدًا
الْعُقَابِ ﴿٥﴾

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالذَّمُّ وَغَيْرُ الْخَنِيْزِ
وَمَا أَهَلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَفَةُ وَالْمَوْقُوْدَةُ
وَالْمُرْدِيَّةُ وَالنَّطِيْحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّمْعُ
إِلَّا مَا ذَكَّبْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النَّصْبِ وَأَنْ
تَسْتَفْسِمُوا بِالْأَرْوَاحِ ذَلِكُمْ فَسُقُ الْيَوْمَ بَيْسَ
الَّذِيْنَ كَفَرُوا مِنْ دِيْنِكُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ
وَاحْشَوْنَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِيْنََكُمْ وَأَتَمَمْتُ
عَلَيْكُمْ نِعْمَتِيْ وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِيْنًا
فَمَنْ اضْطُرَّ فِيْ مَخْصَبَةٍ غَيْرِ مُتَجَانِفٍ
لِإِسْمِ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ ﴿٥﴾

4. Suna tambayar ka cēwa mēne ne aka halatta musu? Ka ce: "An halatta muku abūbuwa māsu dāđi, da abin da kuka sanar (farauta) daga māsu yin miki, kunā māsu sakinsu daga hannuwanku, kunā sanar da su daga abin da Allah Ya sanar da ku. To, ku ci daga abin da suka kama sabōda ku, kuma ku ambaci sūnan Allah a kansa, kuma ku bi Allah da taƙawa. Lalle ne Allah Mai gaugawar sakamako da yawa ne.

5. A yau an halatta muku abūbuwa māsu dāđi, kuma abincin wađanda aka bai wa Littāfi⁽¹⁾ halal ne a gare ku, kuma abincinku halal ne a gare su, da mātā māsu kāmun kai daga mūminai da mātā `yā`ya daga wađanda aka bai wa Littāfi a gabāninku, idan kun je musu da sadā-kōkinsu, kuna māsu yin aure, ba masu yin zina ba, kuma bā māsu rikon abōkai ba. Kuma wanda ya kāfirta da īmāni, to, lalle ne aikinsa yā bāci, kuma shī, a cikin Lāhira, yanā daga māsu hasāra.

6. Yā kū wađanda suka yi īmāni! Idan kun tāshi⁽²⁾ zuwa ga salla, to, ku wanke fuskōinku da hannu-

يَسْتَأْذِنُكَ مَاذَا أُجِلَ لَهٗ قُلْ أُجِلَ لَكُمْ مِمَّا كُنْتُمْ
الطَّيِّبَاتِ وَمَا عَلَّمْتُم مِّنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ
تُعَٰمِرُوهُنَّ وَمِمَّا عَلَّمَكُمُ اللَّهُ فِكُلُوهُنَّ
أَمْسِكْنَ عَلَيْكُمْ وَادْكُرُوا أَنَسْمَ اللَّهُ عَلَيْهِ
وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ٥

أَيُّومٍ أُجِلَ لَكُمْ الطَّيِّبَاتِ وَطَعَامَ الَّذِينَ أُورُوا
الْكِتَابِ حَلَّ لَكُمْ وَطَعَامَ مَا كُرِهَ لَكُمْ
وَالْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتِ
مِنَ الَّذِينَ أُورُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ إِذَا
ءَاتَيْتُمُوهُنَّ أَجْرَهُنَّ مَحْصِنِينَ غَيْرَ
مُسْتَفْجِينَ وَلَا مَسْخُذِي أَخْدَانٍ وَمَن يَكْفُرْ
بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ
مِنَ الْخَاسِرِينَ ٥

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى

(1) Wātau Yahūdāwa da Kiristāwa.

(2) Abin da ake halatta salla da shi ruwa mai tsarki domin ɗauke hadasi ƙarami da alwala, da hadasi babba da wanka. Idan bābu ruwa a yi taimama da wuri na fuskar ƙasa wanda bai sāke ba da wata sana`ar mutum. Bauli da wadiyyi da gāyadı da rīhi da shāfar jin dāđi na namiji ga mace ko mace ga namiji, da shafar zakarin kansa, duka suna wajabtar da alwalla. Fitar maniyyi da haila suna wajabtar da wanka. Maziyyi na wajabtar da wanke dukkan zakari sa`an nan a yi alwalla. Yankan hannun ɓarāwo yā nuna iyaka inda ake shāfar farilla na taimama, da sunna, kamar yadda ake yin sauran ayyuka duka a kan fiyāsinsu bisa ga wasu.

wanku zuwa ga magincirōri, kuma ku yi shāfa ga kånunku, kuma ku (wanke) kafāfunku zuwa idānun sāwu biyu. Kuma idan kun kasance māsu janaba, to, ku yi tsarki, kuma idan kun kasance majinyata, kō kuwa a kan tafiya, kō kuwa daya daga gare ku ya zo daga gāyadī, kō kuka yi shāfayyar junā da mātā, sa'an nan ha ku sāmi ruwa ba, to, ku yi nufin wuri⁽¹⁾ mai kyau, sa'an nan ku yi shāfa ga fuskōkinku da hannuwanku daga gare shi. Allah bā Ya nufi dōmin Ya sanya wani fungsi a kanku, kuma amma Yanā nufi dōmin Ya cika ni'imarSa a kanku, tsammāninku kunā gōdewa.

7. Kuma ku tuna ni'inīar Allah a kanku, da alkawarinku wanda Ya ḍaure ku da shi, a lōkacin da kuka ce: "Mun ji kuma mun yi dā'a." Kuma ku bi Allah da tafawa. Lalle ne Allah Masani ne ga abin da ke a cikin zukata.

8. Yā kū wadanda suka yi īmāni! Ku kasance māsu tsayin daka dōmin Allah, māsu shaida da ādalci. Kuma kada fīyayya da wasu mutāne ta ḍauke ku a kan bā zā ku yi ādalci ba. Ku yi ādalci. Shī ne mafi kusa ga tafawa. Kuma ku bi Allah da tafawa. Lalle Allah Masani ne ga abin da kuke aikatāwa.

9. Allah Yā yi wa'adi ga wadanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan fwarai. Sunā da wata gā-fara da lāda mai girma.

الصَّلَاةَ فَاعْبُدُوا وَجُوهَكُمْ وَأَبْدِيكُمْ
إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ
وَأَرْجُلِكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ
جُنُبًا فَأَتَّظِفُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى
سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ
أَوْ لَمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَا تَمْسُوا مِنْهُنَّ
صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ
وَأَبْدِيكُمْ مِنْهُ مَا يَهْدِي اللَّهُ لِنَجْوَةٍ
عَلَيْكُمْ مِنْ حَرِّهِ وَلَئِنْ كُنْتُمْ تُرِيدُونَ
لِيُظْهِرَكُمْ لِيَلْهَمَّ يَخْتِمَ بِهِ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥﴾

وَأذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَبِحَقِّهَا
الَّذِي وَأْتَقْتُمْ بِرُءُوسِكُمْ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا وَأَتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَلَيْهِ
يَدَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ
شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ
شَتَانُ قَوْمٍ عَلَى الْآخَرِينَ أَتَدْرُكُونَ
لِللَّهِ قُوَّةً وَأَتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ
بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٥﴾

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ
عَظِيمٌ ﴿٥﴾

(1) Wātau ku yi taimama.

10. Kuma waɗanda suka kāfirta, kuma suka faryatā, game da āyōyinMu, waɗannan sū ne abōkan wuta.

11. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Ku tuna ni'imar Allah a kanku, a lōkacin da wasu mutāne suka yi niyyar su shimfiɗa hannuwansu zuwa gare ku⁽¹⁾ sai Ya kange hannuwansu daga gare ku, kuma ku bi Allah da tafawa. Kuma sai mūminai su dogara ga Allah kawai.

12. Kuma lalle Allah Yā riki alkawarin Bani Isrā'īla, kuma Muka ayyana wakilai gōma shā biyu⁽²⁾ daga gare su kuma Allah Ya ce: "Lalle ne Nī, Inā tāre da ku, haḳīka, idan kun tsayar da salla, kuma kun bāyar da zakka, kuma kun yi īmāni da manzanniNa, kuma kuka taimake su, kuma kuka bai wa Allah rance mai kyau, haḳīka, Inā kankare laifukanku daga gare ku, kuma haḳīka, Inā shigar da ku gidājen Aljanna (waɗanda) kōramu sunā gudāna a karkashinsu, sa'an nan wanda ya kāfirta a bāyan wannan daga gare ku, to, lalle ne, yā bace daga tsakar hanya.

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكُرُوا بَعَثتَ
اللَّهُ عَلَيْكُمْ آدَمَ وَنُوحًا وَابْرَاهِيمَ
إِنَّمَا كُنَّا فِي قُلُوبِكُمْ شُرَكَاءَ
وَأَقْرَبُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١﴾

﴿وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ
وَعَسْنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَقِيبًا
وَقَالَ اللَّهُ إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ
أَقَمْتُمُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ
وَءَامَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَرْتُمْ
وَأَقْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا
لَأُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ
وَلَأُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ
مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٢﴾﴾

(1) Wannan kiyāyewa ya auku a wurāre da yawa tun Musulmi suna da rauni kuma kāfirai suna da karki, kuma suna son su kashe Musulmi da Musulunci. Allah Ya tsare su. Saboda haka yanzu da Musulmi suka yi karki da karkin Allah, yā wajaba a kansu su gode wa Allah da tafawa. Watau su riƙe alkawarin Allah, su yi abin da Ya aza musu gwargwadon hāli.

(2) An ayyana wakilai goma sha biyu daga kabilun Bani Isrā'īla goma sha biyu domin su daukar musu alkawari daga wurin, kuma su tsare mutānensu ga ganin ba a sāba wa alkawarin ba. An gina addinin Bani Isrā'īla a kan kabilanci. Saboda haka addininsu bā ya fita daga dā'irarsu.

13. To, sabōda warwarēwarsu ga alkawarinsu Muka la'ane su, kuma Muka sanya zukātansu kēkasassu, sunā karkatar da magana daga wurārenta, kuma suka manta da wani yanki daga abin da aka tunātar da su da shi, kuma bā zā ka gushe ba kana tsinkāyar yaudara daga gare su fāce kaḍan daga gare su. To, ka yāfe laifi daga gare su, kuma ka kau da kai. Lalle ne, Allah Yanā son māsu kyautatāwa.

14. Kuma daga waḍanda suka ce: "Lalle ne mū, Nasāra ne," Mun riki alkawarinsu, sai suka manta da wani yanki daga abin da uka tunātar da su da shi, sai Muka shūshūta adāwa da kēta a tsakāninsu har ya zuwa ga Rānar Kiyāma. Kuma Allah zai bā su lābāri da abin da suka kasance sunā sanā'antāwa.

15. Yā Mutānen Littāfi! Lalle ne, ManzonMu yā jē muku, yanā bayyana muku abu mai yawa daga abin da kuka kasance kunā bōyēwa daga Littāfi, kuma yanā rangwame daga abu mai yawa. Haḳīka, wani haske da wani Littafi mai bayyana nāwa yā je muku daga Allah.

16. Da shī, Allah Yanā shiryar da wanda ya bi yardarSa zuwa ga hanyōyin aminci, kuma Yanā fitar da su daga duffai zuwa ga haske da izninSa, kuma Yanā shiryar da su zuwa ga hanya madaidaiciya.

17. Lalle haḳīka, waḍanda suka ce: "Lalle Allah, Shi ne Masihu dan Maryama", sun kāfirta. Ka ce: "To, wane ne ke iya mallakar wani abu daga Allah, idan Yā nufi Ya

فِيمَا تَقْبِضُهُمْ يُشَاقِقُهُمْ رَبَّنَا هُمْ
وَجَعَلْنَا قُلُوبَهُمْ قَلْيسَةً يُحَرِّفُونَ
الْكَلِمَةَ عَنْ مَوَاضِعِهِمْ وَاتَّسَوْا حَظًّا
وَمَا ذُكِّرُوا بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَّلِعُ
عَلَى خَائِنَةٍ مِنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ
فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ
يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣﴾

وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرِي أَخَذْنَا
مِيثَاقَهُمْ فَنَسُوا حَظًّا فَمَا ذُكِّرُوا
بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ الْمَدَاوِعَ
وَالْبَغْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْيَكْمَةِ وَسَوْفَ
يُنذِرُهُمُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿١٤﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ
رَسُولُنَا يَبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا
مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ
وَيَعْلَمُ أَعْيُنَ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ
اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ ﴿١٥﴾

يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ
مُسْبُلًا إِلَى السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُمْ مِنَ
الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ
وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٦﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ
الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ
مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ

halakar da Masihu dan Maryama da uwarsa da wanda yake a cikin fasa gabā daya?" Kuma Allah ne da mallakar sammai da fasa da abin da ke a tsakāninsu, Yanā halitta abin da Yake so. Kuma Allah, a kan dukkan kōme, Mai ikon yi ne.

18. Kuma Yahūdu da Nasāra sun ce: "Mū ne dīyan Allah, kuma masōyanSa." Ka ce: "To, don me Yake yi muku azāba da zunubanku? Ā'a kū mutāne ne daga wadanda Ya halitta, Yanā gāfar-tāwa ga wanda Yake so, kuma Yanā azabta wanda Yake so. Kuma Allah ne da mulkin sammai da fasa da abin da ke tsakāninsu, kuma zuwa gare Shi makomā take."

19. Yā Mutānen Littāfi! Lalle ManzonMu yā jē muku yanā bayyana muku, a kan lōkacin fatara daga manzanni, dōmin kada ku ce: "Wani mai bāyar da bushāra bai zo mana ba, kuma haka wani mai gargadi bai zo ba." To, haḥīka, mai bāyar da bushāra da mai gargadi sun jē muku. Kuma Allah ne, a kan dukkan kōme, Mai ikon yi.

20. Kuma a lōkacin da Mūsa ya ce wa mutānensa: "Yā ku mutānena! Ku tuna ni'imar Allah a kanku; dōmin Yā sanya annabāwa a cikinku, kuma Yā sanya ku sarākuna, kuma Yā bā ku abin da bai bai wa kōwa ba daga tālikai.

21. "Yā mutānena! Ku shiga fassar nan, abar tsarkakēwa, wadda Allah Ya rubūta sabōda ku, kuma kada ku kōma da bāya, har ku jūya kunā māsu hasāra."

أَبَتْ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا بَيْنَهُمَا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٧﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ
وَأَحِبُّونَهُ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ
بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِمَّنْ خَلَقَ يَفْعَلُ لِمَنْ يَشَاءُ
وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٨﴾

يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ
لَكُمْ عَلَى قَمَرٍ مِنَ الرُّسُلِ أَنْ تَقُولُوا
مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ
بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٩﴾

وَلِذَلِكَ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَتَقَوَّمُوا
بِحِمَّةِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلَ فِيكُمْ أَنْبِيَاءَهُ
وَجَعَلَ لَكُمْ مَلُوكًا وَآتَاكُمْ مَا الرِّبُوتِ
أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٢٠﴾

يَتَقَوَّمُوا ادْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُقَدَّسَةَ الَّتِي
كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَرْتَدُّوا عَلَى
أَدْبَارِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ ﴿٢١﴾

22. Suka ce: "Ya Mūsā! Lalle ne, a cikinta akwai wasu mutāne māsu farfi, kuma lalle ne bā zā mu shige ta ba sai sun fice daga gare ta, to, idan sun fice daga gare ta, to, lalle ne mū, māsu shiga ne."

23. Wasu maza biyu⁽¹⁾ daga wadanda suke tsōron Allah, Allah Yā yi ni'ima a kansu, suka ce: "Ku shiga gare su, daga kōfar, dōmin idan kuka shige shi, to, lalle ne kū, māsu rinjāya ne, kuma ga Allah sai ku dogara idan kun kasance mūminai."

24. Suka ce: "Ya Mūsā! Lalle ne mū, bā zā mu shige ta ba har abada matuƙar sun dawwama a cikinta, sai ka tafi kai da Ubangijinka dōmin ku yi yāki. Lalle ne mū, munā a nan zaune."

25. Ya ce: "Yā Ubangijina! Lalle ne nī, bā ni mallakar kōwa fāce kaina da dan'uwāna, sai Ka rarrabe a tsakāninmu da tsakānin mutāne fāsifai."

26. (Allah) Ya ce: "To, lalle ne ita abar haramtāwa ce a gare su, shēkara arba'in, sunā yin dīmuwa a

قَالُوا يَمْشُونَ فِيهَا وَمَا يَمْشُونَ
وَأَن لَّن نَدْخُلَهَا حَتَّى يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِن يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا دَاخِلُونَ ﴿٢٢﴾

قَالَ رَجُلَانِ مِنَ الَّذِينَ يَخْفَوْنَ أَنَّ اللَّهَ عَلَيْهِمَا أَدْخَلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلُوا
فَأَنذَرْتَهُمْ غَلِيظَتِ وَعَلَى اللَّهِ فَتْرَتَهُمْ
إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾

قَالُوا يَمْشُونَ فِيهَا وَمَا يَمْشُونَ
فِيهَا فَأَذْهَبَ أَمْرُكَ فَفَعَلْنَا
إِنَّا هُمْ تَائِفُونَ ﴿٢٤﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي
فَأَفْرَقَ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ
الْفَاسِقِينَ ﴿٢٥﴾

قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً
يَتِيمُونَ فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى

(1) Maza biyu su ne Yūsha'u da Kālib daga Nuƙabā'u, watau wakilai goma sha biyu wadanda Annabi Mūsā ya aike su domin su yiwo binciken hālayen mutanen da suke zaune a cikin Kudus. Yadda ya fāru shi ne, bāyan da Allah Ya halaka Fir'auna sai Bani Isrā'īla suka koma Masar, daga nan sai Allah Ya rubuta musu cewa su tashi, su koma Ariha'a a cikin Rasar Sham alhāli mazaunanta kuwa Kan'āniyyāwa ne. Sai Mūsā ya gaya musu cewa, ga Rasar da Allah Ya bā su, su fitar da wadanda ke a ciki su zauna. Mūsā ya aika da mutum goma sha biyu domin su yiwo leƙen asiri su zo masa da lābāri, kada su gaya wa mutāne abin da suka gani domin kada su firgita. Bayan da suka kōmo, sai suka warware alkawarin: sai mutum biyu daga cikinsu, Yūsha'u da Kālib.

cikin fasa. ⁽¹⁾ Sabōda haka kada ka yi bakin ciki a kan mutāne fāsikai.”

27. Kuma karantā musu ⁽²⁾ Iābā-rin dīya biyu ⁽³⁾ na Ādamu, da gas-kiya, a lōkacin da suka bāyar da baiko, sai aka karba daga dayansu kuma ba a karba daga dayan ba, ya ce: “Lalle ne, zan kashe ka.” (Dayan kuma) ya ce: “Abin sani dai, Allah Yana karbā daga māsu tafawa ne.”

28. “Lalle ne, idan ka shimfida hannunka zuwa gare ni dōmin ka kashe ni, ban zama mai shimfida hannuna zuwa gare ka ba dōmin in kashe ka. Lalle ne ni, inā tsōron Allah Ubangijin tālikai.

29. “Lalle ne ni, inā nufin ka kōma da zunubina game da zunubinka, har ka kasance daga abōkan wuta. Kuma wannan shi ne saka-makon azzālumai.”

30. Sai ransa ya kawātar masa kashēwar dan'uwansa, sai kuwa ya kashe shi, sa'an nan ya wayi gari daga māsu hasāra.

القَوْمِ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٥﴾

﴿٥﴾ وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ ابْنِ آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَّبْنَا
قُوْبَانَا فَتَضَلَّ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَّقَبَلْ
مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتُلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا
يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِيْنَ ﴿٥﴾

لَيْنَ بَسَطْتَ إِلَىٰ يَدِكَ لِتُقْتَلَ بِي مَا أَنَا
بِأَسِطَ يَدِي إِلَيْكَ لِأَقْتُلَنَّكَ إِنِّي أَخَافُ
اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِيْنَ ﴿٥﴾

إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُو أَبَانِي وَأَتِيكَ فَتَكُوْتُ
مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ
الظَّالِمِيْنَ ﴿٥﴾

فَطَوَعَتْ لَهُ ذَنبُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ
فَأَصْبَحَ مِنَ الْفٰسِقِيْنَ ﴿٥﴾

(1) Wannan shi ne sakamakon sābāwar alkawari, da aka ce wa magewaya kada su fadi abin da suka gani, saboda da aƙibar abin, kusan duka sai da suka mutu a cikin halin dīmuwar.

(2) Kuraishawa ko kuwa al'ummarka.

(3) 'Dīyan Ādamu biyu, Kābīla da Hābīla. Asalin maganar kamar yadda aka ruwaito, mātar Ādamu, Hauwa'u, tana haifuwar namiji da mace a kowane ciki, wajen aure sai a shirbata dōmin bābu wasu mutāne sai su. Sai Kābīla ya fi yarda a bai wa Hābīla 'yar'uwar, har Ādam ya sanya su yin baiko da abin sana'arsu. Kābīla manōmi ne, ya bāyar da mūnāna daga kāyan nōmansa, shi kuma Hābīla ya bāyar da rāgo mai kyau dōmin sana'arsa kiwo ne. Sai wuta ta sauko ta dauki rāgon Hābīla, alāmar karba. Wannan kuwa ya dauki Kābīla ga tunānin kashe shi. Laifi guda yana sabbaba wasa laifuka māsu yawa.

31. Sai Allah Ya aiki wani hankāka, yanā tōno a cikin ƙasa dōmin ya nūna masa yadda zai turbude gāwar dan'uwansa. Ya ce: "Kaitōna! Nā ƙasa in kasance kamar wannan hankāka dōmin in turbude gāwar dan'uwana?" Sai ya wāyi gari daga māsu nadāmā.

32. Daga sababin wannan,⁽¹⁾ Muka rubūta a kan Banī Isrā'īla cēwa, lalle ne wanda ya kashe rai bā da wani rai ba, ko barna a cikin ƙasa, to kamar yā kashe mutāne duka ne, kuma wanda ya rāya rai, to, kamar yā rāyar da mutāne ne gabā daya. Kuma lalle ne, haƙīka, ManzanninMu sun jē musu da hujjōji bayyanannu, sa'an nan kuma lalle ne, māsu yawa daga gare su, a bāyan wannan, haƙīka, māsu barna ne a cikin ƙasa.

33. Abin sani kawai, saka-makon⁽²⁾ waɗanda suke yāƙin Allah da ManzōnSa, kuma sunā aiki a cikin ƙasa dōmin barna, a kashe su, ko kuwa a kēre su, kō kuwa a kakkātse hannuwansu da ƙafā-funsu daga sābāni, kō kuwa a kōre su daga ƙasa. Wannan gare su wulakanci ne a cikin rāyuwar dūniya, kuma a Lāhira sunā da wata azāba mai girma.

فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ
لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُورِي سَوَاءَ أَخِيهِ قَالَ
يَتَوَلَّقِي أَمْحَاجِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا
الْقُرَابِ فَأُوْرِي سَوَاءَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ
النَّدِيمِينَ ﴿٣١﴾

مِنَ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ
أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ فَسَادٍ
فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ
جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا
النَّاسَ جَمِيعًا وَقَدْ جَاءَهُمْ نَهْيُ رَسُولِنَا
بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِّنْهُمْ بَعَدَ
ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ لَمُسْرِفُونَ ﴿٣٢﴾

إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ
وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ
فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُنَقَّلَ
أَعْيُنُهُمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَوْ يُنْفَوْا
مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ جِزْيٌ فِي
الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٣٣﴾

(1) Aikata ƙaramin laifi yana sabbaba babban laifi har barna mai yawa ta wātsu a cikin ƙasa.

(2) Muhārib shi ne ɗan fashi mai tare hanya da makamai. Ana yi masa ɗayan abin da aka ga yā ɗace da shi. Wanda aka yi wa "Salbu" sai kuma a kashe shi. Amfanin Salbu shi ne a gan shi, domin hankalin mutāne ya natsu. Korewa yanzu sai ta koma ga ɗauri har ya mutu ko ya tūba.

34. Fāce fa waɗanda suka tūba tun a gabānin ku sāmi iko a kansu, to, ku sani cewa lalle ne, Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

35. Yā ku waɗanda suka yi imāni! Ku bi Allah da taƙawa, kuma ku nēmi tsari zuwa gare Shi, kuma ku yi jihādi⁽¹⁾ a cikin hanyarSa, tsammāninku, za ku ci nasara.

36. Lalle ne waɗanda suka kāfirta, lalle dā sunā da abin da ke a cikin kasa gabā ɗaya da misālinsa tāre da shi, dōmin su yi fansa da shi daga azābar Rānar Kiyāma, bā a karɓarsa daga gare su, kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

37. Sunā nufin su fita ne daga wuta, kuma ba su zama māsu fita daga gare ta ba, kuma sunā da azāba zaunanniya.

38. Kuma ɓarāwo da ɓarauniya sai ku yanke hannuwansu, bisa sakamako ga abin da suka tsirfanta, a kan azāba daga Allah. Kuma Allah Mabuwāyi ne, Mai hikima.

39. To, wanda ya tūba a bāyan zāluncinsa, kuma ya gyāra (halinsa), to, lalle ne Allah Yanā karɓar tūbarsa. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِن قَبْلِ أَنْ تَقْرَأَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنَ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَظِيمٌ ذُرِّيَّهُ ۝٦٤

يَتَّيَّمُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا اللَّهَ وَأَبْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجِهَدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۝٦٥

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَأُولَىٰ لَهُمْ مَنَافِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلَهُ مَعَهُ لِيَفْتَدُوا بِأَنفُسِهِمْ مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَا تُقْبَلُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝٦٦

يُرِيدُونَ أَن يُخْرِجُوكُم مِّنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنْهَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ۝٦٧

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝٦٨

فَمَن تَابَ مِن بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَظِيمٌ ذُرِّيَّهُ ۝٦٩

(1) Wasīla ita ce dukkan aikin ibāda wanda zai kusantar da mutum zuwa ga Ubangijinsa, amma da sharaɗin an gina shi a kan taƙawa. Kuma taƙawa ita ce bin Allah kamar yadda Ya yi umurni a bi Shi, ta hanyar manzonSa kawai. Jihādi yana cikin taƙawa amma Yā kuma ambatonsa ne domin muhimmancinsa. Shi kuma iri biyu ne: karami, watau yākin abokan gābā na bayyane, da babba, shi ne yākin abokan gābā na boye, watau rai da Shaidan. Wanda maƙiyinsa na bayyane ya kashe shi yā mutu Shahīdi, wanda maƙiyinsa na boye ya kashe shi ya mutu fāsiƙi ko kāfiri watau shakiyyi.

40. Shin, ba ka sani ba cewa lalle ne, Allah Shi ne da mulkin sammai da kasa, Yanā azābtar da wanda Yake so, kuma Yanā yin gāfara ga wanda yake so, kuma Allah, a dukkan kōme, Mai ikon yi ne?

41. Yā kai Manzo! Kada wadanda suke tsēren gaugawa a cikin kāfirci su ḡāta maka rai, daga wadanda suka ce: "Mun yi imāni" da bākunansu, alhāli zukatansu ba su yi imānin ba, kuma daga wadanda suka tūba (watau Yahūdu) māsu yawan saurāre ga wasu mutāne na dabam wadanda ba su jē maka ba, sunā karkatar da zance daga bāyan wurarensa, sunā cewa: "Idan an bā ku wannan, to, ku karba, kuma idan ba a bā ku shi ba, to, ku yi sauna." Kuma wanda Allah Ya yi nufin fitinarsa, to, bā zā ka mallaka masa kōme ba daga Allah. Wadannan ne wadanda Allah bai yi nufin Ya tsarkake zukātansu ba. Sunā da kunya a cikin dūniya, kuma sunā da wata azāba mai girma a cikin Lāhira.

42. Māsu yawan saurāre⁽¹⁾ ga karyar ne, māsu yawan ci ga haram, to, idan sun zo maka, sai ka yi hukunci a tsakāninsu, kō ka bijira daga gare su. Kuma idan ka bijira daga gare su, to, bā zā su cūce ka da

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ يُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَيَغْفِرُ لِمَن
يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

* يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَحْزَنكَ الَّذِينَ
يُكَفِّرُونَ فِي الْكُفْرِينَ الَّذِينَ قَالُوا
ءَامَنَّا بِأَقْوَابِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِن قُلُوبُهُمْ
وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا اسْتَمْعُونَا لِلْكَذِبِ
اسْتَمْعُونَا لِقَوْلِهِمْ آخِرِينَ لَوْ تَوَدَّ
يُحْرِقُونَ الْحِكْمَةَ مِن بَعْدِ مَا أُضِيحَتْ
يَقُولُونَ إِن أُرِيدْتُمْ هَذَا فَخُذُوا
وَأَن لَّمْ تَتُوبُوا فَآخِذُوا وَمَن يُرِدِ اللَّهُ
فِتْنَتَهُ فَلَن تَمْلِك لَهُ مِن أَلْوَابٍ
أُولَئِكَ الَّذِينَ لَوْ يُرِيدُ اللَّهُ أَن يُطَهِّر
قُلُوبَهُمْ لَفَعَلْنَا فِي ذَلِكَ خَيْرًا وَلَمْ نَفِ
الْآخِرَةَ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٤١﴾

اسْتَمْعُونَا لِلْكَذِبِ أَكَلْتُم
لِلشَّحْتِ فَإِن جَاءَ وَكَ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ
أَوْ اعْرَضْ عَنْهُمْ وَإِن تُعْرَضْ عَنْهُمْ فَلَن

(1) An bai wa Annabi za'ifi da ya yi hukunci ko kada ya yi, a tsakanin kafirai biyu, idan sun yarda da hukuncinsa. Wannan damā tana aiki a kotunan Musulmi ga abin da ya shafi hakfofi kawai, amma ga 'jara'im' a kasar Musulmi tilas sai a bi shari'ar Musulunci domin tsaron aminci, sai dai kafiri yana iya shan giyarsa, ga misali a boye, banda a cikin jama'a. Haka kuma laifuka na al'adunsu kuma Musulmi ba za su ta'aba masu su ba, sai su yi hukuncinsu a tsakaninsu.

kōme ba, kuma idan ka yi hukunci, to, sai ka hukunta a tsakāninsu da ādalci. Lalle ne, Allah Yanā son māsu ādalci.

43. Kuma yāya suke gabātar da kai ga hukunci, alhāli a wurinsu akwai Attaura, a cikinta akwai hukuncin Allah, sa'an nan kuma sunā karkacēwa a bāyan wannan? Wadannan bā mūminai ba ne!

44. Lalle ne Mū, Mun saukar da Attaura, a cikinta akwai shiriya da haske, annabāwa waɗanda suke sun sallamā, sunā yin hukunci da ita ga waɗanda suka tūba (Yahūdu), da mālamai tarbiyya, da manyan malamai ga abin da aka nēme su da su tsare daga Littāfin Allah, kuma sun kasance, a kansa, māsu bā da shai-da. To, kada ku ji tsōron mutāne, kuma ku ji tsōroNa, kuma kada ku sayi 'yan kuɗi kadan da āyoyiNa. Wanda bai yi hukunci ba da abin da Allah Ya saukar, to, waɗannan sū ne kāfirai.

45. Kuma Mun rubūta a kansu, a cikinta cēwa, lalle (anā kashe) rai sabōda rai, kuma (anā dēbe) idō sabōda idō, kuma (ana katse) hanci sabōda hanci, kuma kunne sabōda kunne, kuma haƙōri sabōda haƙōri, kuma a raunuka a yi sakayya. To, wanda ya yi sadaka da shi, to, shi kaffāra ce a gare shi. Kuma wanda bai yi hukunci ba da abin da Allah Ya saukar, to, waɗannan sū ne azzālumal.

46. Kuma Muka biyar a kan gurābansu da Īsa ɗan Maryama,

يَضْرُوكَ سَيِّئًا وَإِنْ حَكَمْتَ فَأَخْرَجْهُمْ
مِنْهُمْ بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْقَاسِطِينَ ﴿٤٣﴾

وَكَيْفَ يُحْكِمُكَ وَعِنْدَهُمُ
التَّوْرَةُ فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّوْنَ مِنْ
بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أَوْلَتْكَ بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ
يُحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْمَوْا
لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّيَّةُونَ وَالْأَحْبَارَ بِمَا
أَسْتَحْفَظُوا إِنْ كَتَبَ اللَّهُ وَكَانُوا
عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَحْشُرُوا النَّاسَ
وَأَخْشَوْنَ وَلَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا
وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ
هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٤٥﴾

وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنَّ النَّفْسَ
بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ
وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ
وَالْجُرُوحَ قِصَابًا مِمَّن تَصَدَّقَ بِهِ
فَهُوَ كِفَارَةٌ لَهُ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا
أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٦﴾

وَقَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ

yānā mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi daga Attaura, kuma Muka bā shi Injīla, a cikinsa akwai shiriyā da haske, yanā mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi daga Attaura, kuma shi shiriyā ne da wa'azi ga māsu tafawa.

47. Kuma sai mutānen Injīla su yi hukunci da abin da Allah ya saukar a cikinta. Kuma wanda bai yi hukunci ba da abin da Allah ya saukar, to, wadannan sū ne fāsīkai.

48. Kuma Mun saukar da Littāfi zuwa gare ka da gaskiya, yanā mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi daga Littāfi (Taurata da Injīla), kuma mai halartāwa a kansa. Sai ka yi hukunci a tsakāninsu da abin da Allah Ya saukar, kuma kada ka bibiyi son zūciyōyinsu ga barin abin da ya zo maka daga gaskiya⁽¹⁾. Ga kōwanne daga gare ku Mun sanya shari'a da hanya (ta bin ta). Kuma dā Allah Yā so, dā Yā sanya ku al'umma guda, kuma amma dōmin Ya jarraba ku a cikin abin da Ya bā ku. Sai ku yi tsēre ga ayyukan alhēri. Zuwa ga Allah makōmarku take gabā daya. Sa'an nan Ya bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā sābāwa a cikinsa.

49. Kuma ka yi hukunci a tsakāninsu da abin da Allah Ya saukar, kuma kada ka bibiyi son zūciyōyinsu, kuma ka yi saunar su fitine

مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُوَ اقْبَلْتَهُ
الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ
يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ
لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٧﴾

وَلِيُحْكُمَ أَهْلَ الْإِنْجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ
وَمَنْ لَّمْ يُحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ
هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤٨﴾

وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا
لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَيْمِنًا
عَلَيْهِ فَاحْكُم بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ
أَهْوَاءَ هُمْرٍ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ جَعَلْنَا
مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَاجًا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ
لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ
لِيَبْلُوَكُمْ فِي مَاءِ آتَاكُمْ فَأَسْتَبِقُوا
لِخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا
فِي يَوْمٍ تَكْتُمُونَ ﴿٤٩﴾

وَأَن آحْكُم بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ
أَهْوَاءَ هُمْرٍ وَأَحْذَرُ هُمْرًا يَفْشِرُونَ عَنْ بَعْضِ

(1) Allah. Kuma Mun bai wa kowa shari'ō'insa da dōkōkinsa, sa'an nan kuma da hanyar da ake bi wajen zartar da shari'ar.

ka daga sāshen abin da Allah Ya saukar zuwa gare ka. To, idan sun jūya bāya, to, ka sani cēwa, kawai Allah yana nufin Ya sāme su da masīfa ne sabōda sāshen zunubansu. Kuma lalle ne, māsu yawa daga mutāne, hakīka, fāsikai ne.

50. Shin, hukuncin Jāhiliyya⁽¹⁾ suke nēma? Kuma wane ne mafi kyau ga hukunci daga Allah sabōda mutāne waɗanda suke yin yakīni (tabbataccen imāni)?

51. Yā kū waɗanda suka yi imāni! Kada ku riki Yahūdu da Nasāra majiɓinta. Sāshensu majiɓinci ne ga sāshe. Kuma wanda ya jibince su daga gare ku, to, lalle ne shi, yanā daga gare su. Lalle Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

52. Sai ka ga waɗanda a cikin zukatansu akwai cūta, sunā tsēren gaugawa a cikinsu, sunā cēwa: "Munā tsōron kada wata masīfa ta sāme mu." To, akwai tsammānin Allah Ya zo da būdi, kō kuwa wani umurni daga wurinSa, har su wāyi gari a kan abin da suka ḅoye a cikin zukatansu, sunā māsu nadāmā.

53. Kuma waɗanda suka yi imāni sunā cēwa: "Shin, waɗannan ne waɗanda suka yi rantsuwa da Allah iyākar rantsuwōyinsu, cēwa sū, lalle sunā tāre da kū?" Ayyukansu sun ḅāci, sabōda haka suka wāyi gari sunā māsu hasāra.

مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَاعْلَمُوا أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ
أَنْ يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِنْ كَبُرَ مِنْ
النَّاسِ لِقَيْسُهُمْ ۝٥٠

أَفَكُمُ الْجَاهِلِيَّةُ يَبْعُونَ وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ
اللَّهِ حُكْمًا الْقَوْمِ يُوقِنُونَ ۝٥١

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى
أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ
فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝٥٢

فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسْتَعْتَبُونَ مِنْهُمْ
يَقُولُونَ نَخْشَى أَنْ تُصِيبَنَا دَائِرَةٌ فَعَسَى اللَّهُ أَنْ
يَأْتِيَ بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِنْ عِنْدِهِ فَيُضْيِقُ حَوَالِي
مَا أَسْرَأُوا فِي أَنْفُسِهِمْ يُذَمِّينَ ۝٥٣

وَقَوْلِ الَّذِينَ آمَنُوا أَهْلَؤَالَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَاللَّهُ
جَاهِدُ الْمُشْرِكِينَ إِنَّهُمْ لَمَعَكُمْ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ
فَأَصْبَحُوا خَسِرِينَ ۝٥٤

(1) Hukuncin Jahiliyya shi ne wanda ake gināwa a kan son rai da al'āda da kuma ra'ayin azzalumai, ba ya da wani asali daga wani littafi na Allah.

54. Yā kū waḍanda suka yi ʾīmāni! Wanda ya yi ridda daga gare ku daga addininsa, to, Allah zai zo da wasu mutāne, Yanā son su kuma sunā son Sa, māsu tawālu'i a kan mūminai, māsu izza a kan kāfirai. Sunā yin jihādi a cikin hanyar Allah, kuma bā su tsōron zargin wani mai zargi. Waccan falalar Allah ce, Yanā bāyar da ita ga wanda Yake so. Kuma Allah Mayalwaci ne, Mai ilmi.

55. Abin sani kawai, majibin-cinku Allah ne da ManzonSa, da waḍanda suka yi ʾīmāni, waḍanda suke sunā tsayar da salla, kuma sunā bāyar da zakka kuma sunā rukū'i.

56. Kuma wanda ya jibinci Allah da ManzonSa da waḍanda suka yi ʾīmāni, to, kungiyar Allah sū ne māsu rinjāya.

57. Yā ku waḍanda suka yi ʾīmāni! Kada ku riƙi waḍanda suka riƙi addininku bisa izgili da wāsa, daga waḍanda aka bai wa Littāfi daga gabāninku da kāfirai, masōya. Kuma ku bi Allah da taƙawa idan kun kasance mūminai.

58. Kuma idan kuka yi kira zuwa ga salla, sai su riƙe ta bisa izgili da wāsa. Wannan dōmin lalle ne sū, mutāne ne (waḍanda) bā su hankalta.

59. Ka ce: "Ya Mutānen Littāfi! Shin, kunā ganin wani laifi daga gare mu? Faƙe dai dōmin mun yi ʾīmāni da Allah da abin da aka saukar zuwa gare mu da abin da aka

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنكُمْ عَن دِينِهِ
فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ ءَأُوْلَئِكَ
عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعْرَافٌ عَلَى الْكَافِرِينَ لِيُجَاهِدُونَ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَتَّخِذُونَ لَوْمَةً لَآ يُوْدِيْكَ فَضْلُ
اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٤﴾

إِنَّمَا أُوْكَرَّمُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ءَوَالِدِينَ ءَامَنُوا
يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ
رَاكِعُونَ ﴿٥٥﴾

وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ءَوَالِدِينَ ءَامَنُوا
فَإِنَّ جَنَّةَ اللَّهِ هُمُ الْمُغْتَابُونَ ﴿٥٦﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَآ تَتَّخِذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا
دِينَكُمْ هُزُوًا وَلَعِبًا مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
مِن قَبْلِكُمْ وَالْكَفَّارُ أَقْوَامٌ ءَاتَقُوا اللَّهَ
إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

وَإِذَا تَوَلَّيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوْهُكُمْ
ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَّآ يَعْقِلُونَ ﴿٥٨﴾

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَعْبُدُونَ مِن دُونِ
ءَالِهَتِي ءَالِهَةً وَمَا يُؤْتِي النَّبِيَّ الْوَيْلًا مِّنَ
أَنْبِيَاءٍ مِّن قَبْلُ
وَأَنَّ أَكْثَرَ قَوْمٍ لَّا يَعْقِلُونَ ﴿٥٩﴾

saukar daga gabāni, kuma dōmin mafi yawanku fāsikai ne.”

60. Ka ce: “Shin, in gaya muku mafi sharri daga wannan, dōmin sakamako⁽¹⁾ daga wurin Allah? Wanda Allah Ya la'ane shi kuma Ya yi fushi da shi, kuma Ya sanya daga gare su birai da aladai, kuma ya bauta wa Dāgūta. Wadannan ne mafiya sharrin wuri, kuma mafiya bata daga tsakar hanya.”

61. Kuma idan sun zo muku sai su ce: “Mun yi imāni.” Alhāli kuwa haḳīka, sun shigo da kāfirci, kuma sū lalle ne, sun fita da shi, kuma Allah ne Mafi sani ga abin da suka kasance sunā bōyēwa.

62. Kuma kana ganin māsu yawa daga gare su, sunā tsēren gaugawa a cikin zunubi da zālunci da cinsu ga haram. Haḳīka, tir da abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

63. Don me Malamam Tarbiyya⁽²⁾ da manyan malamai (na Yahūdu) ba su hanā su daga faɗar-su ga zunubi da cinsu ga haram ba? Haḳīka, tir daga abin da suka kasance sunā sanā'antāwa.

64. Kuma Yahūdu suka ce: “Hannun Allah abin yi wa kuḳu-mi ne⁽³⁾.” An sanya hannuwansu a

قُلْ هَلْ أُنَبِّئُكُمْ بِشَرِّينَ ذَلِكَ مَنْ بَعَثَ اللَّهُ مِنْ
لَعْنَتِهِ اللَّهُ وَعَظِيبَ عَلَيْهِ وَجَعَلَ مِنْهُمْ الْفِرْدَةَ
وَالْحَتَّابِينَ وَعَبْدَ الطُّغْرَةِ أُولَئِكَ شَرٌّ مَكَانًا
وَأَضَلُّ عَنْ سَوَاءِ السَّبِيلِ ﴿٥٠﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا قَالُوا آمَنَّا وَقَدْ دَخَلْنَا الْكُفْرَ
وَهُمْ قَدْ خَرَّجُوا بِوَعْدِ اللَّهِ أَعْلَامًا كَانُوا
يَكْتُمُونَ ﴿٥١﴾

وَتَرَى كِبِيرًا مِنْهُمْ يَسْعُرُونَ فِي الْأَنْفِ
وَالْعُدُونِ وَأَكْبَهُمُ الشُّحَّتْ لَيْسَ
مَا كَانُوا يَصْمَلُونَ ﴿٥٢﴾

لَوْلَا يَنْتَهَهُمُ الرَّبُّ لَيُنُونَ وَالْأَخْبَارُ عَنْ
قَوْلِهِمُ الْإِيمَةَ وَأَكْبَهُمُ الشُّحَّتْ لَيْسَ
مَا كَانُوا يَصْنَعُونَ ﴿٥٣﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ يُدُلُّ اللَّهُ مَعَاوِلَهُ عَلَتْ أَيْدِيهِمْ

(1) Kunā son in gaya muku ba-dōmin ku bā ni wani sakamako ba, sai dōmin Allah Ya sākā mini. Mutānen da aka jūyar suka kōma birai da aladai kuma suka bauta wa wanin Allah, su ne mafi sharrin mutāne.

(2) Don me malamansu bā su yin wa'azi ga jāhilansu? Tir da rashin wa'azi!

(3) Suna nufin wai Allah marowaci ne.

cikin kuƙumi! Kuma an la'ane su sabōda abin da suka faɗa. Ā'a, hannuwanSa biyu shimfiɗaɗɗu ne, Yanā ciyarwa yadda Yake so. Kuma lalle ne abin da aka saukar zuwa gare ka yanā kāra wa māsu yawa daga gare su, girman kai da kāfirci. Kuma Mun jēfa a tsakāninsu, Kiyayya da kēta, zuwa Rānar Kiyāma, kō da yaushe suka hūra wata wuta dōmin yāki, sai Allah Ya bice ta. Sunā aiki a cikin fasa dōmin barna, alhāli kuwa Allah bā Ya son māsu fasādi.

65. Kuma dā dai lalle Mutānen Littāfi sun yi imāni, kuma sun yi tafkawa, haƙiƙa, dā Mun kankare miyāgun ayyukansu daga gare su, kuma dā Mun shigar da su gidājen Aljannar Ni'ima.

66. Kuma dā dai lalle sū, sun tsayar da Attaura da Injila da abin da aka saukar zuwa gare su daga Ubangijinsu, haƙiƙa, dā sun ci daga bisansu da kuma daga ƙarƙashin ƙafāfunsu. Daga gare su akwai wata al'umma mai tsakaitāwa, kuma māsu yawa daga gare su, abin da suke aikatāwa yā mūnana.

67. Yā kai Manzo! Ka iyar da⁽¹⁾ abin da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangijinka. Kuma idan ba ka aikata ba, to, ba ka iyar da manzancinSa ba ke nan. Kuma Allah Yanā tsare ka daga mutāne. Lalle ne, Allah bā Ya shiryar da mutāne kāfirai.

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ يَدَاهُ مَبْسُوطَتَانِ يُضْفِقُوا
كَيْفَ يَشَاءُ وَلَبِئْسَ بَدَنًا لِّكثيرٍ مِّنْهُمْ مَا أَنزَلِ
إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُفِينًا وَكُفْرًا وَالْقِيَامَاتُ بَيْنَهُمْ
الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كَمَا
أُوقِدُوا وَأَنَا أَارٌ بِالْحَرْبِ أَطْعَمَاهَا اللَّهُ وَيَسْعَوْنَ
فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْمُفْسِدِينَ ﴿١٦﴾

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقَوْا
لَكُنَّا مُؤْمِنِينَ سِيقَاتِهِمْ
وَلَا دَخَلْنَا لَهُمْ جَنَّةَ النَّعِيمِ ﴿١٧﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ آفَمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أَنزَلِ
إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَأَكَلُوا مِنْ فَوْقِهِمْ
وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ وَمِنهُمْ أُمَّةٌ
مَّقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ سَاءَ
مَا يَتَعَمَلُونَ ﴿١٨﴾

*يَأْتِيهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ
رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ
رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾

(1) Wannan āya tā kāfirta dukan wanda ya ce kō ya yarda da cēwa Annabi yā bōye wani abu daga Allah, ko kuma yā kēbe wasu mutāne da wani abu daga manzancinsa daga Allah.

68. Ka ce: “Yā ku Mutānen Lit-tāfi! Ba ku zama a kan kōme ba, sai kun tsayar da Attaura da Injīla da abin da aka saukar zuwa gare ku daga Ubangijinku.” Kuma lalle ne, abin da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangijinka, yanā kara wa māsu yawa daga gare su girman kai da kāfirci. To, kada ka yi bakin ciki a kan mutāne kāfirai.

69. Lalle ne, waƙanda suka yi īmāni da waƙanda suka tūba (Ya-hūdu) da Karkatattu da Nasāra, wanda ya yi īmāni da Allah da Rānar Lāhira, kuma ya aikata aiki na kwarai, to, bābu tsōro a kansu, kuma ba su zamo sunā bakin ciki ba.

70. Lalle ne haƙīka, Mun riki alkawarin Bani Isrā'īla, kuma Mun aiki manzanni zuwa gare su, ko da yausha wani manzo ya je musu da abin da rāyukansu bā su so, wani ɓangare sun faryata, kuma wani ɓangare sunā kashēwa.

71. Kuma suka yi zaton cēwa wata fitina bā zā ta kasance ba, sai suka makanta, kuma suka kurunta, sa'an nan Allah Ya karɓi tuba a gare su, sa'an nan suka makanta kuma suka kurunta māsu yawa daga gare su, alhāli Allah Mai gani ne ga abin da suke aikatāwa.

72. Lalle ne, haƙīka, waƙanda⁽¹⁾ suka ce: “Lalle ne Allah, Shī ne

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْمُ عَلَيْكُمْ حَتَّى تَقْسِمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَيَزِيدَنَّ كَيْدَ أَقْسِمْتُمْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ طَعْنًا أَكْثَرَ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِقُونَ وَالصَّادِقِينَ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَالْيَهُودَ وَالنَّصَارَى سَيَجْعَلُ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا خَالِفًا لِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٦٩﴾

لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَرَأْسُنَا آلِيهِمْ رُسُلًا كَلَّمْنَا جَاءَهُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنْفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ ﴿٧٠﴾

وَحَسِبُوا أَنَّ أَتَّكُونَ فَتَنَةً فَعَمُوا وَصَمُوا نَافِعًا تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ فَرَعَمُوا وَصَمُوا كَثِيرٌ مِّنْهُمْ وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ قَبِيرٌ ﴿٧١﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ

(1) Sū ne Ya'aƙūbiyya. Bāyan bayāni a kan aibōbin Yahūdu sai Ya shiga bayāni a kan aibōbin Nasāra.

Masiḥu, dan Maryama,” sun kāfir-ta. Alhāli kuwa Masiḥu yā ce: “Yā Banī Isrā'īla! Ku bauta wa Allah Ubangijina, kuma Ubangijinku.” Lalle ne shī, wanda ya yi shirki da Allah, to, lalle ne, Allah Yā haram-ta masa Aljanna. Kuma makomarsa Wuta ce. Kuma bābu wasu mataimaka ga azzālumai.

73. Lalle ne, haḳīka, wadanda suka ce: “Allah na ukun uku ne,” sun kāfir-ta, kuma babu wani abin bautāwa fāce Ubangiji Guda. Kuma idan ba su hanu daga abin da suke faɗa ba, haḳīka, wata azāba mai radadi tānā shāfar wadanda suka kāfir-ta daga gare su.

74. Shin fā, bā su tūba zuwa ga Allah, kuma su nēmē Shi gāfara, alhāli kuwa Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai?

75. Masiḥu dan Maryama bai zama ba fāce Manzo ne kawai, haḳīka, manzanni sun shige daga gabāninsa, kuma uwarsa siddikā⁽¹⁾ ce. Sun kasance sunā cin abinci. Ka dūba yadda Muke bayyana musu āyōyi. Sa'an nan kuma ka dūba yadda ake karkatar da su.

76. Ka ce: “Ashe, kunā bauta wa, baicin Allah, abin da ba ya mallakar wata cūta sabōda ku, kuma haka wani amfani⁽²⁾, alhāli kuwa Allah Shi ne Mai ji, Masani?”

مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ بَنِي إِسْرَائِيلَ يَا عِبَادِيَ
اللَّهُ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ
فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ
النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ ﴿٧٦﴾

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ
ثَلَاثَةٍ وَمِمَّنْ إِلَهٌ إِلَّا إِلَهُ وَاحِدٌ وَإِن لَّمْ
يَسْتَهْزَأْ عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمَسَّنَّ الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٦﴾

أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٦﴾

مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهِ الرَّسُلُ وَأُمُّهُ صِدِّيقَةٌ كَانَا يَأْكُلَانِ
الطَّعَامَ أَنْظُرْ كَيْفَ نَبِّئُكَ لَهْمُ الْآلِيتِ
ثُمَّ أَنْظُرْ أَنَّى يُؤْتَى كُونَ ﴿٧٥﴾

قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ
لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ
الْعَلِيمُ ﴿٧٦﴾

(1) Siddik shi ne mai yawan gaskatāwar annabāwa, shi ne mafi daukakar daraja a waliyyan Allah, kamar Abubakar Siddik Sahābin Annabi.

(2) Idan bauta wa Īsā, Annabin Allah, ya zama kāfir-ci, bauta wa waliyyi yā zama hiyāka. Kuma idan Īsā bai mallaki kōme ba, to, waliyyi hiyāku.

77. Ka ce: "Yā kū Mutānen Lit-tāfi! Kada ku zurfafa a cikin addinuku, abin da bā gaskiya ba, kuma kada ku bibiyi son zuciyōyin waɗansu mutāne waɗanda suka rigā suka ɓace a gabāni, kuma suka ɓatar da wasu māsu yawa, kuma suka ɓace daga tsakar hanya."

78. An la'ani waɗanda suka kā-firta daga Banī Isrā'īla a kan harshen Dāwūda da Īsā ɗan Maryama. Wannan kuwa sabōda sābāwar da suka yi ne, kuma sun kasance sunā ta'addi⁽¹⁾.

79. Sun kasance bā su hana jūna daga abin ƙi, wanda suka aikata. Haƙiƙa, abin da suka kasance sunā aikatāwa yā mūnana.

80. Kana ganin māsu yawa daga gare su, sunā jibintar waɗanda suka kāfirta. Haƙiƙa, tir da abin da rāyukansu suka gabatar sabōda su, watau Allah Yā yi fushi da su, kuma a cikin azāba sū māsu dawwama ne.

81. Kuma dā sun kasance sunā ĩmāni da Allah da Annabi da abin da aka saukar zuwa gare shi, dā ba su riƙe su masōya ba. Kuma amma māsu yawa daga gare su, fāsiƙai ne.

82. Lalle ne kana sāmum mafiya tsananin mutāne a adāwa ga waɗanda suka yi ĩmāni, Yahūdu ne da waɗanda suka yi shirki. Kuma lalle ne kanā sāmum mafiya kusantarsu a sōyayya ga waɗanda suka yi ĩmāni sū ne waɗanda suka ce: "Lalle mū

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ غَيْرَ
الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ
وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنْ سَوَابِغِ السَّبِيلِ ﴿٧٧﴾

لِأُولِي الْأَلْبَانِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي
إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُدَ وَعِيسَى ابْنِ
مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا
يَعْتَدُونَ ﴿٧٨﴾

كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ
لَيْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٧٩﴾

تَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يَتَوَلَّوْنَ الَّذِينَ
كَفَرُوا لَيْسَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ
أَنْفُسُهُمْ أَنْ سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي
الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿٨٠﴾

وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنزِلَ
إِلَيْهِمْ مَا اتَّخَذُوا آلِهَةً وَلَا كِنًا
كَثِيرًا مِنْهُمْ فَسَقُوا ﴿٨١﴾

*لَتَجِدَنَّ أُمَّةً النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ
آمَنُوا وَالْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا
وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً لِلَّذِينَ آمَنُوا
الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصْرُكَ إِنَّكَ بِأَبْ

(1) Ta'addi shī ne ƙētare iyāka da nufin zālunci.

ne Nasāra.” Wancan kuwa sabōda akwai Kissisuna da ruhubānāwa⁽¹⁾ daga cikinsu. Kuma lalle ne sū, bā su yin girman kai.

83. Kuma idan suka ji abin da aka saukar zuwa ga Manzo, kanā ganin idānunsu sunā zubar da ha-wāye, sabōda abin da suka sani daga gaskiya, sunā cēwa: “Yā Ubangijinmu! Mun yi īmāni, sai ka rubūta mu tāre da māsū shaida.

84. “Kuma mēne ne yake gare mu, bā zā mu yi īmāni da Allah ba, da kuma abin da ya zo mana daga gaskiya, kuma munā gūrin Ubangi-jinmu Ya shigar da mu tāre da mutāne sālihai?”

85. Sabōda haka, Allah Yā sāka musu, dōmin abin da suka fada, da gidājen Aljanna (wadanda) fōramu sunā gudāna a farkashinsu, sunā madawwama a cikinsu, kuma wannan ne sakamakon māsū kyautatāwa.

86. Kuma wadanda suka kāfirta, kuma suka faryata game da āyōyinMu, wadancan ne abōkan wuta.

87. Yā ku wadanda suka yi īmāni! Kada ku haramta abūbuwa māsū dādi da Allah Ya halatta muku, kuma kada ku fētare haddi.

مَنْهُمْ قَتِيلِينَ وَرُهِبْنَا وَانْتَهَمُوا
لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٨٣﴾

وَإِذَا مَسَّكُمْ أَمَّا أَنْزَلْنَا إِلَى الرَّسُولِ
تَرَى أَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا
عَدَّوْا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا
فَاكْتَسَبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ ﴿٨٤﴾

وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ
وَنَطْمَعُ أَنْ يَدْخُلَنَا رَبَّنَا مَعَ الْقَوَّامِينَ
الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾

فَأَنبَهُمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا وَجَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ
جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٦﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَسَكَدُوا بِأَيْدِينَا أُولَئِكَ
أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٨٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَحْزِنُوا طَيِّبَاتٍ
مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا

(1) Kissisī shī ne īmāmin kiristāwa, ruhubānanci shī ne mutum ya tsabbaɓɓe daga mutāne dōmin ibāda, kuma ba ya yin aure. Baruhubāne guda, ruhubānāwa jam'i.

Lalle ne, Allah bã Ya son mãsu
fētare haddi. ⁽¹⁾

88. Kuma ku ci daga abin da
Allah Ya arzuta ku, halat mai daɗi,
kuma ku bi Allah da taƙawa, Wan-
da yake kũ, mãsu ĩmāni ne da Shi.

89. Allah bã Ya kāmā ku sabōda
yāsassa ⁽²⁾ a cikin rantsuwōyinku,
kuma amma Yanā kāmā ku da abin
da kuka fudurta rantsuwōyi (a kansa).
To, kaffārarsa ita ce ciyar da
miskīni gōma daga matsakaicin
abin da kuke ciyar da iyālanku, kō
kuwa tufātar da su, kō kuwa 'yantā-
war wuya. Sa'an nan wanda bai
sāmu ba, sai azumin kwāna uku.
Wannan ne kaffārar rantsu-
wōyinku, idan kun rantse. Kuma ku
kiyāye rantsuwōyinku. Kamar
wannan ne Allah Yake bayyana
muku āyoyinSa, tsammāninku
kunā gōdēwa.

90. Yā kũ wadanda suka yi ĩmāni-
ni! Abin sani kawai, giya da cāca da

إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُتَعَدِّينَ ﴿٥٨﴾

وَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا
وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٥٩﴾

لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ
وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَدْتُمُ الْأَيْمَانَ
فَكَفَرْتُمْ وَأَطَعْتُمْ عَشْرَةَ مَسْكِينَ مِنْ
أَوْسَطِ مَا تُطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ كَسْوَتَهُمْ
أَوْ تَحِيْرَ رَجُلٍ قَمَنَ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ
ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفْرَةُ أَيْمَانِكُمْ إِذَا
حَلَفْتُمْ وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ
اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٦٠﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْحُمُرُ وَالْمَيْسِرُ

(1) Haramta abin da Allah Ya halatta kō kuwa halatta abin da Allah Ya haramta
kāfirici ne, dōmin wanda ya fētare haddi da kansa, yā yi da'awar Ilāhiyya kō annabci, haka
wanda ya bi shi a kan wannan abin, yā yi shirki da Allah, dōmin yā sāmi wani mai wadansu
dōkōki wanda bã Allah ba, kuma ya bi shi a kansu, ko kuwa ya bi wani mai da'awar
annabci, bāyan AlKur'āni yā ce an rufe annabci daga Annabi Muhammadu, tsira da aminci
su tabbata a gare shi.

(2) Rantsuwa alkawari ce da sunān Allah, cēwa mai rantsuwar zai aikata, ko kuwa bã
zai aikata ba, kō kuwa a kan tabbatar wani abu a kan sifar da ya ambata, kō kuwa
kōruwarsa daga wannan sifar. Wanda ya yi rantsuwa sa'an nan ya yi hinsi, to, sai ya yi
kaffāra, kamar yadda aka ambata a cikin āyar. Sai fa idan ta zama yāsassar rantsuwa ce,
wadda mutum ya yi a kan saninsa, sa'an nan sanin nan ya warware, sabōda bayyanar wani
abu. Wasu sun ce ita ce rantsuwar da ake yi a cikin magana bã da nufi ba, kamar ā'a
wallāhi, ko ĩ, wallāhi. Kuma akwai rantsuwar gamūsa a kan farya. Ita ma bābu kaffāra
sabōda ita, sai tūba zuwa ga Allah da istigfāri, kuma tanā sanya tsiya.

rēfu da kiban kūrī'a, ⁽¹⁾ kazanta ne daga aikin Shaidan, sai ku nisance shi, wa la'alla ku ci nasara.

91. Abin sani kawai, Shaidan yanā nufin ya aukar da adāwa da kēta a tsakāninku, a cikin giya da cāca, kuma ya kange ku daga ambaton Allah, kuma daga sallah. To, shin, ku māsū hanuwa ne?

92. Ku yi dā'a ga Allah, kuma ku yi dā'a ga Manzo, kuma ku kiyāye. To, idan kun jūya, to, ku sani abin da kawai yake kan Manzoni, iyarwa bayyananniya.

93. Bābu laifi a kan wadanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, a cikin abin da suka ci, idan sun yi tafawa kuma suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sa'an nan suka yi tafawa kuma suka yi imāni, sa'an nan kuma suka yi tafawa kuma suka kyautata. ⁽²⁾ Kuma Allah Yana son māsū kyautatāwa.

94. Yā kū wadanda suka yi imāni! Lalle ne, Allah zai jarraba ku da wani abu daga farauta, hannuwanku da māsunku sunā sāmuni sa, dōmin Allah Ya san wanda yake tsoron Sa a fake. To, wanda ya yi ta'addi a bāyan wannan, to, yanā da azāba mai radadi.

وَالْأَصَابِ وَالَّذِينَ رَجَعُوا مِنْ عَمَلِ
الشَّيْطَانِ فَأَجْتَنِبُوا أَلَمْ تَكُنْ تُقْلِحُونَ ﴿٥١﴾

إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ
وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ
ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُنْتَهُونَ ﴿٥٢﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأَحْذَرُوا
فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ عَلَىٰ رَسُولِنَا
الْبَلَّغُ الْمُبِينُ ﴿٥٣﴾

لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا وَآمَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا
ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَخْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٤﴾

يَأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَيْسَ يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَ
مِنَ الصَّالِحِينَ تَنَالَهُ أَيْدِيكُمْ وَرِمَاحُكُمْ
لِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ فَمَنْ أَعْتَدَىٰ
بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥٥﴾

(1) Yin cāca da shan giya da rēfu da kiban kūrī'a, aikatar da su warware alkawari ne na hana cin dūkiyar mutāne da bādili (karya), da tsaron salla da Allah Ya yi umurni a tsare; watau rashin tafawa ke nan.

(2) Yā yi takararin tafawa sau uku ga wanda ya tūba da shan giya da cāca dōmin ya nūna nauyinsu. Wanda ya shā giya kō ya yi cāca, yā kēta haddin Allah da alfarfar mutāne da darajar kansa. Sai yā yi tafawa daga wadannan zai iya rabuwa da su. Tsare su yanā cikin cika alkawari a tsakānin mutum da Allah da kuma mutāne da ransa.

95. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Kada ku kashe farauta alhāli kunā māsu harama⁽¹⁾. Kuma wanda ya kashe shi daga gare ku, yanā mai ganganci, sai sakamako, misālin abin da ya kashe, daga dabbōbin ni'ima, ma'abuta ādalci biyu daga cikinku sunā yin hukunci da shi. Ya zama hadaya mai isa ga Ka'aba, ko kuwa kaffāra da abincin miskinai, ko kuwa a matsayinsa ya yi azumi, dōmin ya dandani masifar al'amarsa. Allah Yā yafe laifi daga abin da ya gabāta. Kuma wanda ya kōma, to, Allah zai yi azābar rāmuwa daga gare shi, kuma Allah Mabuwayi ne, ma'abūcin azābar rāmuwa.

96. An halatta muku farautar ruwa da abincinsa, dōmin jin dāḍi a gare ku, kuma dōmin matafiya. Kuma an haramta farautar tudu a kanku, matuƙar kun dawwama māsu harama. Kuma ku bi Allah da taƙawa, Wanda yake zuwa gare Shi ne ake tāra ku.

97. Allah Ya sanya Ka'aba, Daki Tsararre, ma'aunin addini ga mutane, kuma Yā sanya Watā Mai alfarma da hadaya da rātayōyin hadaya, dōmin ku sani cēwa lalle Allah Yā san abin da yake a cikin

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَاتَقْتُلُوا الصَّيِّدَ
وَأَنْتُمْ حُرٌّ وَمَنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُتَعَمِّدًا
فَجَزَاءٌ مِّمَّا قَتَلَ مِنَ النَّعِيمِ يُحْكَمُ بِهِ ذَوَا
عَدْلٍ مِنْكُمْ هَذَا يَبْلُغُ الْكَعْبَةَ أَوْ كَفَرَةً
طَعَامًا وَسَكِينًا أَوْ عَدْلٌ ذَلِكَ صِيَامًا
يُذَوِّقُ وَيَأْتِي أَمْرُهُ عَفَا اللَّهُ عَمَّا سَلَفَ
وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمْ اللَّهُ مِنْهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ
ذُو انْتِقَامٍ ﴿٩٥﴾

أَجَلٍ لِكُرْصَيْدٍ الْجَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا
لِصَّيِّدٍ وَلِلسَّيِّدَةِ وَخَيْرٌ عَلَيْكُمْ صِيْدُ الْبَرِّ
مَا ذُمُّهُ حُرْمًا وَأَتَقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٩٦﴾

جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ
فِيْنَا الْبَلَدِ الْأَيْمَنِ وَالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْمَقَدِّ
وَالْقَعْدَةِ ذَلِكَ لِيَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي
الْأَسْمَانِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ

(1) Barin farauta a cikin Harami yanā a cikin cikāwa da alkawari. Wanda ya sāba, sai ya yi fansa da biyan misālin abin da ya kashe daga dabbōbin gida na jin dāḍi; watau a biya barēwa da akuya kō tunkiya. Amma kuma sai an sāmi mutum biyu ādalai sun hukunta abin da mutum zai bayar dīn. Idan bā ya da dabbar, sai ya biya kīmartar da abinci, ya bai wa kōwane miskīni ḍaya mudu guda. Idan bā ya iyāwa kuwa, sai ya yi azumi, kōwane mudu guda kwāna ḍaya, guntun mudu a biya shi da cikakken kwāna.

sammai da abin da yake a cikin kasa, kuma cēwa lalle Allah, ga dukkan kōme, Masani⁽¹⁾ ne.

98. Ku sani cēwa lalle Allah Mai tsananin ukūba ne, kuma lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

99. Bābu abin da yake a kan Manzo, sai iyarwa, kuma Allah Yanā sanin abin da kuke bayyana nāwa da abin da kuke bōyēwa.

100. Ka ce: "Mummūna da mai kyau bā su daidaita, kuma kō dā yawan mummūnan yā bā ka sha'awa. Sabōda haka ku bi Allah da tafawa, yā ma'abūta hankula ko la'alla zā ku ci nasara."

101. Yā kū wadanda suka yi imāni! Kada ku yi tambaya ga abū-buwa, idan an bayyana muku (hukuncinsu) su bāta muku rai. Kuma idan kuka yi tambaya a gare su a lōkacin⁽²⁾ da ake saukar da Alkur'āni, zā a bayyana muku. Allah Yā yāfe laifi daga gare su, Allah Mai gāfara ne, Mai haƙuri.

102. Lalle ne wasu mutāne sun tambaye su daga gabāninku, sa'an nan kuma suka wāyi gari da su sunā kāfirai.

سورة المائدة ٥

اعْمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٩٨﴾

مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يُعَلِّمُ
مَنْ يَشَاءُ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٩٩﴾

قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ
وَلَوْ أَنَّ جِبَدَكَ كَثُرَتْ لَخَبِيثٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ
يَأْتِي أُولَى الْأَرْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٠٠﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَمْ يَلْمُوهَا عَنْ أَشْيَاءَ
إِنْ تَبَدَّلَ لَكُمْ تَشْرُكٌ وَإِنْ تَسَاءَلُوا عَنْهَا
حِينَ يُنزَّلُ الْقُرْآنُ تَبَدَّلَ لَكُمْ عَقَابُ اللَّهِ
عَنْهَا وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٠١﴾

قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ أَنْ تُصَبِّحُوا
بِهَا الْكُفْرِينَ ﴿١٠٢﴾

(1) Dōmin ku san haka kuma ku himmatu ga tsare alkawurranSa.

(2) Wannan lōkacin yā nūna shi ɗai ne lōkacin saukar hukunci kōwane iri ne daga Allah. Wanda ya ce Annabi yā faɗa masa wani hukunci a kan wata mas'ala, bāyan wafātinsa, tsira da aminci su tabbata a gare shi, to, bā zā a karɓar masa ba, dōmin ya sābā wa nassin Alkur'āni. Kuma mafarki bā ya zama hujja, balle a ɗauke shi hukunci wanda ake yin aiki da shi. Mafarkin annabāwa ko mafarkin da annabāwa suka tabbatar, shi ne gaskiya, saura kuma sai abin da ya bayyana, kuma bai sābā wa shari'a ba.

103. Kuma Allah bai sanya wata bahira ba, kuma haka sā'iba, kuma haka wasīla, kuma haka hāmi, (1) amma waƙanda suka kāfirta, sū suke kirƙira farya ga Allah, kuma mafi yawansu bā su hankalta.

104. Kuma idan aka ce musu: "Ku zo zuwa ga abin da Allah Ya saukar, kuma zuwa ga Manzo," sai su ce: "Mai isarmu shi ne abin da muka iske ubanninmu a kansa." Shin, kuma kō dā ubanninsu sun kasance bā su sanin kōme, kuma bā su shiryuwa?

105. Yā kū waƙanda suka yi īmāni! Ku lazimci (2) rāyukanku, wanda ya baƙe bā zai cūce ku ba idan kun shiryu, zuwa ga Allah makōmarku take gabā ɗaya. Sa'an nan Ya bā ku lābari ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

106. Yā kū waƙanda suka yi īmāni! Shaidar (3) tsakāninku, idan

مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ
وَلَا حَامِرٍ وَلَٰكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَقْتُلُونَ عَلَى اللَّهِ
الْكَذِبَ وَأَعْتَزُوهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿١٠٣﴾

وَإِذْ أَيْدِيَهُمْ نَسَبُوا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَوْلَ
الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ
عِبَادَتَنَا أَوْ لَوْ كَانَ ءَانَاءُ هَذِهِ لَا يَعْلَمُونَ
شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ﴿١٠٤﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ
لَا يَضُرُّهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ أَهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ
مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا شَهَادَةٌ بَيْنَهُمْ إِذَا

(1) Bahira da sā'iba da wasīla da hāmi sūnāyēn dabbōbi ne waƙanda ake bari dōmin tsāfi. Bukhāri yā ruwaito daga Sa'īd ɗan Musayyab ya ce: "Bahira ita ce rāƙumar da ake hana nōnōnta dōmin aljannu, bābu mai tātsar ta daga mutāne. Sā'iba kuma sunā 'yanta ta dōmin gumāka, ba a ɗaukar kōme a kanta. Kuma wasīla ita ce rāƙuma budurwa wadda ta fāra haifuwar mace, a ciki na farko, sa'an nan kuma na biyu haka mace. Suna barin ta ga gumāka idan ta sādār da rāƙuma māta biyu bābu namiji a tsakāninsu. Hāmi kuwa shī ne faton rāƙumi wanda ya yi barbara shēkaru sanannu a wurinsu. Idan ya fāre, sai su bar shi ga gumāka, bā a aza kōme a kansa. Kuma waƙannan dabbōbin duka, māsu hidimar gumākan, sū ne suke cin su."

(2) Wanda yake son ya gyāra wani sai ya gyāra kansa daga farko. Wanda ya gyara kansa ɓatar wani bā ta cūtarsa. Ba a nufin a bar wa'azi wātau a fyalē mutāne da jāhilcinsu.

(3) Idan husūma ta auku a tsakānin Musulmi da tsakānin kāfirai, kuma su kāfiran suka zama mudda'a alaihim (waƙanda ake tuhuma), kuma bābu wata shaida sai su, to, sai su yi rantsuwa a wurin ibādarsu, a kan sū ne da gaskiya, a hukumta musu ɗa hakkin. Bayan haka, idan an sāmi wata shaida a kan faryarsu ana warware hukuncin a bāyan mudda'i (māsu fāra) biyu Musulmi sun yi rantsuwa cewa abin da waƙannan suka faɗa farya ne, abin da shaidunsu suka yi shaida da shi, shi ne gaskiya.

mutuwa ta halarci fayanku, a lōkacin wasiyya, maza biyu ne ma'abūta ādalci daga gare ku, kō kuwa wasu biyu daga wasunku idan kun tafi a cikin fasa sa'an nan masifar mutuwa ta sāme ku. Kunā tsare su daga bāyan salla har su yi rantsuwa da Allah; idan kun yi shakka: “Bā mu sayen kuɗi da shi, kō dā ya kasance ma'abūcin zumunta, kuma bā mu ḅoye shaldar Allah. Lalle ne mu, a lōkacin, haḳīka, munā daga māsu zunubi.”

107. To, idan aka gane cēwa lalle sū, sun cancanci zunubi, to, sai wasu biyu su tsayu matsayinsu daga waɗanda suka karɓa daga gare su, mutāne biyu mafiya cancanta, sa'an nan su yi rantsuwa da Allah: “Lalle ne shaidarmu ce mafi gaskiya daga shaidarsu, kuma ba mu yi zālunci ba. Lalle mū, a lōkacin, haḳīka, munā daga azzālumai.”

108. Wannan ne mafi kusantar su zo da shaida a kan fuskarta, kō kuwa su yi tsōron a tūre rantsuwōyi a bāyan rantsuwōyinsu. Kuma ku bi Allah da taḳawa, kuma ku saurara, kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne fāsikai.

109. A ranar da Allah Yake tāra manzanni, sa'an nan Ya ce: “Mēne ne aka karɓa muku?” (Zā) su ce: “Bābu ilmi a gare mu. Lalle ne Kai, Kai ne Masanin abūbuwan fake.” (1)

حَضَرَ أَحَدُكَ الْمَوْتُ حِينَ الْوَصِيَّةِ
أَنْتَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنْكُمْ أَوْ أُخْرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ
إِنَّ أُنْتُمْ صَدَقْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصْبَحْتُمْ
مُصِيبَةَ الْمَوْتِ تَحْسِبُونَهُمَا مِنْ بَعْدِ
الصَّلَاةِ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ إِنْ أَرْتَبْتُمْ
لَا نَشْرِي بِهِ شَيْئًا وَتَوَكَّنَا دَا قُرَيْشٍ وَلَا
نَكْفُرُ بِشَهَادَةِ اللَّهِ أَنَا إِذَا لَوْنِ الْأَعْيُنِ ﴿١٠٧﴾

إِنْ عُرِيَ عَلَىٰ أَنَّهُمَا اسْتَحَقَّا إِثْمًا فَاطْرَاحَانِ
يَقُومَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ اسْتَحَقَّ عَلَيْهِمُ
الْأَوْلِيَانِ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ لَشَهَادَتُنَا أَحْسَنُ مِنْ
شَهَادَتِهِمَا وَمَا أَعْتَدْنَا لِإِنَّا إِذَا لَوْنِ
الظَّالِمِينَ ﴿١٠٨﴾

ذَلِكَ أَذَىٰ أَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَىٰ وَجْهِهَا
أَوْ يَخْتَفُوا أَنْ يُرَدَّ بَيْنَ يَدَيْهِمْ وَيُؤْتُوا
اللَّهَ وَأَسْمَعُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٠٩﴾

* يَوْمَ يَجْمَعُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا
أُجِبْتُمْ فَأُولَ الْأَعْمَلُ لَكُمْ أَنْتَ عَلَّمَ
الْقُيُوبِ ﴿١٠٩﴾

(1) A nan hukunce-hukuncen alkawurra suka fāre a wannan sūra daga āyā ta sama da wannan. Kuma da wannan āyā ta 109 Allah Yanā yi mana hikāyar abin da zai auku a Lāhira da bincinkenSa ga tsare alkawari, kō rashin tsarēwa. Ya fāra da annabāwanSa da

110. A lōkacin da Allah Ya ce: “Yā Īsā ḍan Maryama! Ka tuna ni'imaTa a kanka, kuma a kan mahaifiyarka, a lōkacin da Na farfafa ka da Rūhul Kudusi, kanā yi wa mutāne magana a cikin shimfiḍar jariri, da kuma kanā dattijo. Kuma a lōkacin da Na sanar da kai rubūtu da hikima, da Attaura da Injīla, kuma a lōkacin da kake yin halitta daga lākā kamar sūrar tsuntsu da iziniNa, sa'an nan ka hūra a cikinta, sai ta zama tsuntsu da iziniNa, kuma kanā warkar da haifafen makaho da kuturu, da iziniNa, kuma a lōkacin da kake fitar da matattu da iziniNa, kuma a lōkacin da Na kange Banī Isrā'ila daga gare ka, a lōkacin da ka jē musu da hujjōji bayyanannu, sai waḍanda suka kāfirta daga cikinsu suka ce: ‘Wannan bā kōme ba ne, fāce sihiri bayyananne.’

111. “Kuma a lōkacin da Na yi wahayi zuwa ga Hawāriyāwa⁽¹⁾ cēwa ku yi īmāni da Ni, kuma da ManzoNa. Suka ce: “‘Mun yi īmāni, kuma ka shaida da cēwa lalle mū, māsu sallamāwa ne.’”

112. A lōkacin da Hawāriyāwa suka ce: “Yā Īsā ḍan Maryam! Shin, Ubangijinka Yanā iyāwa Ya saukar da kaḅaki a kanmu daga

إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ادْكُرْ
يَعْقِبِي عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَالِدَتِكَ إِذْ أَبَدْتُكَ
بِرُوحِ الْقُدُسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ
وَكَهَلًا وَإِذْ عَلَّمْتُكَ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَالتَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ
تَخَافُ مِنَ الطَّاغُوتِ كَهَيْئَةِ الطَّاغُوتِ إِذْ
قُلْتُمْ لَهَا فَتَقُوعِيهَا فَنُفِخَ فِيهَا فَتَكُونُ
طَيْرًا يَبَازِيغُ
وَتُذْرَىٰ الْأَصْحَمَةَ وَالْأَجْرَصَ إِذْ يَازِيغُ
تُخْرِجُ الْعُرْفَ إِذْ يَازِيغُ وَإِذْ كَفَفْتُ بَنِي
إِسْرَائِيلَ عَنْكَ إِذْ جِئْتَهُم بِالْبَيِّنَاتِ
فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنْ هَٰذَا
إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿١١٠﴾

وَإِذْ أُوحِيَٰتِ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا بِي
وَبِرَسُولِي قَالُوا آمَنَّا وَأَشْهَدُ بِآيَاتِنَا
مُسْلِمُونَ ﴿١١١﴾

إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ
يَسْتَطِيعُ رَبُّكَ أَنْ يُزِيلَ عَلَيْنَا مَائِدَةً

Ya aiko, da fārin bāyani a kan irin muhawarar ḍa zā ta shiga a tsakāninSa da annabāwa. Yā yi misāli da Īsā ḍomin mutānensa nā nan a cikin wannan al'umma, anā kiran su zuwa ga Musulunci, kuma ḍomin shi ne annabi na farshen da ba a manta abūbuwan da mutānensa suka yi ba a gabānin ḍauke shi, da kuma a bāyan ḍauke shi ḍin.

(1) Hawāriyāwa sū ne Sahabban Īsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Sunā sanyāwar farāren tufāfi, ḍomin haka aka yi musu sūna da haka.

samā'?" (Īsā) Ya ce: "Ku bi Allah da taƙawa idan kun kasance mūminai."

113. Suka ce: "Munā nufin mu ci daga gare shi ne, kuma zukātanmu su natsu, kuma mu san cēwa lalle ne, kā yi mana gaskiya, kuma mu kasance daga māsu shaida a kansa."

114. Īsā dan Maryam ya ce: "Yā Allah. Ubangijinmu! Ka saukar da kabaki a kanmu daga sama dōmin ya zama ĩdi ga na farƙonmu da na farshenmu, kuma ya zama āyā daga gare Ka. Ka arzūta mu, kuma Kai ne Mafificin māsu arzūtawa."

115. Allah Ya ce: "Lalle ne Nī, mai saukar da shi ne a kanku, sa'an nan wanda ya kāfirta daga gare ku, to, lalle ne Nī, Īnā azabta shi, da wata azāba wadda bā Ni azabta ta ga kōwa daga tālikai."

116. Kuma a lōkacin da Allah Ya ce: "Yā Īsā dan Maryama! Shin, kai ne ka ce wa mutāne, 'Ku rikē ni, ni da uwata, abūbuwan bautāwa biyu, baicin Allah'?" (Īsā) Ya ce: "Tsarkinka yā tabbata! Bā ya kasancewa a gare ni, in fađi abin da bābu wani hakki a gare ni. Idan nā kasance nā fađe shi, to lalle Ka san shi, Kanā sanin abin da ke a cikin raina, kuma bā ni sanin abin da ke a cikin ranKa. Lalle ne Kai Masanin abūbuwan fake ne.

117. "Ban fađa musu ba, fāce abin da Ka umurce ni da shi; watau: 'Ku bauta wa Allah, Ubangijina kuma Ubangijinku'; kuma nā

مِنَ السَّمَوَاتِ قَالَ أَتَقْرَأُونَ اللَّهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٣﴾

قَالُوا مَرِيدٌ أَنْ نَأْكُلَ مِنْهَا وَنَطْمِئِنَّ فُلُوبَنَا
وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَّقْتَنَا وَكَوْنٍ عَلَيْهَا
مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿١١٤﴾

قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا
مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيدًا لِأَوَّلِنَا
وَعَآخِرِنَا وَآيَةً مِنْكَ وَآرْزُقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ
الْرَازِقِينَ ﴿١١٥﴾

قَالَ اللَّهُ إِنِّي مَنَنْنَاهَا عَلَيْكَ فَصَبْرًا كَثْرًا
مِنْكَ وَفِي أَعْيُنِنَا. عَذَابًا لَّا أُعَذِّبُهُ أَحَدًا
مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١١٦﴾

وَإِذْ قَالَ اللَّهُ لِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ أَنْتَ قُلْتَ
لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأَهْلِيَّ الْهَيْبَةَ مِنْ دُونِ
اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ
لِي بِحَقٍّ إِنْ كُنْتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ فَتَعَلَّمَ
مَا فِي نَفْسِهِ وَلَا آخَرَهُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ
عَلَّمَ الْغُيُوبَ ﴿١١٧﴾

مَا قُلْتَ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمَرْتَنِي بِهِ أَنْ أَعْبُدُوا اللَّهَ
رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُمْ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَّا دُمْتُمْ

kasance mai shaida a kansu matu-
far nā dawwama a cikinsu, sa'an
nan a lõkacin da Ka karbi raina⁽¹⁾,
Kā kasance Kai ne mai tsaro a
kansu, kuma Kai, a kan dukkan
kōme, Halartacce ne.

118. "Idan Ka azabta su, to, lalle
ne su, bāyinKa ne, kuma idan Ka
gāfar̄ta musu, to, lalle ne Kai ne
Mabūwāyi Mai hikima."

119. Allah Ya ce: "Wannan ce
rānar da māsu gaskiya, gaskiyarsu
take amfāninsu. Sunā da gidājen
Aljanna, kōramu sunā gudāna daga
karkashinsu, sunā madawwama a
cikinsu har abada. Allah Yā yarda
da su, kuma sun yarda da Shi.
Wannan ne babban rabo mai
girma.

120. Allah ne da mallakar sam-
mai da fasa da abin da ke a cikinsu,
kuma Shi, a kan dukkan kōme, Mai
ikōn yi ne.

فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَفَّيْتَنِي كُنْتُ أَنْتَ الرَّقِيبَ عَلَيْهِمْ
وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَشَهِيدٌ ﴿١١٨﴾

إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَلَهُمْ عَذَابُكَ وَإِنْ تَعْفِرْ لَهُمْ
فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١١٩﴾

قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمُ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ
لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
أَبًا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ
ذَٰلِكَ الْقَوْلُ الْعَلِيمُ ﴿١٢٠﴾

لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١٢٠﴾

(1) Karbar ran Īsā biyu ne, na dūniya da na mutiwa.

سُورَةُ الْأَنْعَامِ

SŪRATUL AN'ĀM

Tanā karantar da tauhīdi da tsarkake aŕīda da ayyuka daga al'ādu na shirki da kāfirci. Bābu mai yanka hukunci a kan kōme sai Allah kawai, watau Tauhīdin Rubūbiyya ke nan.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah Wanda Ya halitta sammai da fasa, kuma Ya sanya duffai da haske⁽¹⁾, sa'an nan kuma waƙanda suka kāfirta, da Ubangijinsu suke karka-cēwa.

2. Shi ne Wanda Ya halitta ku daga lākā, sa'an nan kuma Ya yanka ajali, alhali wani ajali ambatacce yanā wurinSa. Sa'an nan kuma ku kunā yin shakka.

3. Kuma Shī ne Allah a cikin sammai, kuma a cikin fasa, Yanā sanin asirinku da bayyanenku, kuma Yanā sanin abin da kuke yi na tsirfa.

4. Kuma wata āyā daga Ubangijinsu bā zā ta jē musu ba, fāce sun kasance, daga gare ta, māsu biji-rēwa.

لَخَسِدٌ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَجَعَلَ الظُّلُمَاتِ وَالنُّورَ لِّلَّذِينَ
كَفَرُوا لِيُرِيَهُمْ يَعْدِلُونَ ①

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَىٰ أَجَلًا
وَأَجَلَ مُّسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْشَرْتُم مِّنْهُنَّ
أَجَلًا ①

وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ
سِرَّكُمْ وَجَهْرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا تَكْسِبُونَ ①

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا
كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ①

(1) Duffai na dare da zālunci da bin hukunce-hukuncen al'ādu, haske kuma shī ne na taurāri da wuta da shari'u na Littāfi da annabci.

5. Sabōda haka, lalle sun kar-yata (Manzo) game da gaskiya, a lōkacin da ta jē musu, to, lābārūn abin da suka kasance sunā izgili da shi, zā su jē musu.

6. Shin, ba su gani ba, da yawa Muka halakar da wani karni daga gabāninsu, Mun mallaka musu, a cikin kasa, abin da ba Mu mallaka muku ha, kuma Muka saki sama a kansu tanā ta zuba, kuma Muka sanya kōguna sunā gudāna daga karkashinsu, sa'an nan Muka halakā su sabōda zunubansu, kuma Muka kāga halittar wani karni na dabam daga bāyansu?

7. Kuma dā Mun sassaukar da wani littāfi, zuwa gare ka, a cikin takarda, sa'an nan suka taɓa shi da hannuwansu, lalle dā waɗanda suka kāfirta sun ce: "Wannan bai zama ha, face sihiri hayyananne."

8. Suka ce: "Don me ba a saukar da wani malā'ika ba a gare shi?" To, dā Mun saukar da mala'ika, hakīka, dā an hukunta al'amarin⁽¹⁾, sa'an nan kuma bā zā a yi musu jinkiri ba.

9. Kuma dā Mun sanya malā'ika ya zama manzo, lalle ne dā Mun mayar da shi mutum, kuma dā Mun rikita musu abin da suke rikitāwa.

10. Kuma lalle ne, hakīka, an yi izgili da manzanni daga gabāninka, sai waɗanda suka yi izgilin, abin da suka kasance sunā izgili da shi ya fāda musu.

فَقَدْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَا أَيُّهَا
الْمُؤْمِنُونَ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُبَدِّلُوا بَدَلَهُمْ

أَلَمْ يَرَوْا كَرِهَ اللَّهُ لَكُمْ أَنْ تَقُولُوا مِن قِبَلِهِمْ
مِثْلَهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا تَرْتَمِكُونَ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا
السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ فَيَدْرَأُونَ وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي
مِن تَحْتِهِمْ فَالْهَالِكَةُ هُمْ يَدْعُوهُمْ وَأَنْشَأْنَا مِن
بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿٥﴾

وَلَوْ زُرْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قُرْطَابٍ فَلَمَسُوهُ
بِأَيْدِيهِمْ لَقَالُوا الَّذِي كَفَرُوا وَإِنْ هَذَا إِلَّا بَشِيرٌ
مُّبِينٌ ﴿٥﴾

وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ وَوُزِنَتْ أَمْثَالُ
الْقُرْآنِ الْأَمْرِ لَمْ تَلَا يُنظَرُونَ ﴿٥﴾

وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكَ الْجَعَلْنَاهُ رَجُلًا
وَلَلْبَشَرُ عَلَيْهِمْ مَا يُلَيْسُونَ ﴿٥﴾

وَأَقْبَدَ اسْمُهُمْ فِي رِيسُلٍ مِّن قِبَلِك فَصَحَاقٍ
بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُبَدِّلُوا
بَدَلَهُمْ وَتَ آخَرِينَ ﴿٥﴾

(1) Dā an hukunta al'amari da halakarsu, dōmin idan malā'ika ya sauka ga mutānen da ake yi wa wa'azi bayyane, to, halakarsu tā je ke nan.

11. Ka ce: “Ku yi tafiya a cikin fasa, sa'an nan kuma ku dūba yadda ākibar māsu karyatāwa ta kasance.”

12. Ka ce: “Na wāne ne abin da yake a cikin sammai da fasa?” Ka ce: “Na Allah ne. Yā wajaɓta rahama ga kanSa. Lalle ne Yanā tāra ku zuwa ga Rānar Kiyama, bābu shakka a gare Shi. Waɓanda suka yi hasārar rāyukansu, to, sū bā zā su yi imani ba.

13. “Kuma Shī ne da mallakar abin da ya yi kawaici a cikin dare da yini, kuma Shi ne Mai ji, Masani.”

14. Ka ce: “Shin, wanin Allah nika riƙo majibinci, (alhāli Allah ne) Mai kāga halittar sammai da fasa, kuma Shi, Yanā ciyarwa, kuma bā a ciyar da Shi?” Ka ce: “Lalle ne nī, an umurce ni da in kasance farkon wanda ya sallama, kuma kada lalle ku kasance daga māsu shirki.”

15. Ka ce: “Lalle ne nī, inā tsōron azābar Yini Mai girma, idan nā sābā wa Ubangijina.

16. “Wanda aka jūyar da shi daga gare shi, a wannan rānar, to, lalle ne, (Allah) Yā yi maɓa rahama. Kuma wannan ne tsira bayyannaniya.

17. “Idan Allah Ya shāfe ka da wata cūta, to, bābu mai kuranyēwa gare ta, fāce Shī, kuma idan Ya shāfe ka da wani alhēri, to, Shī ne, a kan kōme, Mai ikon yi.

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ أَنْظِرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكذِبِينَ ﴿١١﴾

قُلْ لِمَنْ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ
كُتِبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ
لِيَجْمَعَ كُفْرَ الْإِنسَانِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ
الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

وَالَّذِي مَسَعَنَ فِي النَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٣﴾

قُلْ أَعِدَّ اللَّهُ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ لَكُمْ فَاطِرِ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطَوِّعُ وَلَا
يُطْعَمُ قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ
أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٤﴾

قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ
عَظِيمٍ ﴿١٥﴾

مَنْ يُضَرْفِ عَلَيْهِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ هَمَّ بِذَلِكَ
الْقَوْمِ الْمُنِينَ ﴿١٦﴾

وَلَنْ يَمَسَّكَ اللَّهُ بِضُرِّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ
إِلَّا هُوَ وَلَنْ يَمَسَّكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ وَقِيدٌ ﴿١٧﴾

18. “Kuma Shī ne Tanƙwasa a kan bayinSa, kuma Shi ne Mai hikima, Masani.”

19. Ka ce: “Wane abu ne mafi girma ga shaida?” Ka ce: “Allah ne Shaida a tsakānina da tsakaninku. Kuma an yiwo wahayin wannan Alƙur’āni dōmin in yi muku gargadi da shi, da wanda lābāri ya kai gare shi. Shin lalle ne ku, haƙīƙa, kunā shaidar cēwa, lalle ne tāre da Allah akwai wasu abūbuwan bautawa?” Ka ce: “Bā zan yi shaidar (haka) ba.” Ka ce: “Abin sani, Shi ne Abin bautāwa Guda, kuma lalle ne nī, barrantacce ne daga abin da kuke yi na shirki.”

20. Waƙanda Muka bā su Littāfi sunā sanin sa⁽¹⁾ kamar yadda suke sanin dīyansu. Waƙanda suka yi hasārar rāyukansu, to, sū bā su yin imāni.

21. Wāne ne mafi zālunci daga wanda yake ƙirƙira ƙarya ga Allah, kō kuwa ya ƙaryaƙa game da āyōyinSa? Lalle ne shī, azzalumai bā zā su ci nasara ba.

22. Kuma rānar da Muka tāra su gabā ɗaya, sa’an nan Mu ce wa waƙanda suka yi shirki: “Inā abōkan tārayyarku waƙanda kuka kasanace kunā riyāwa?”

وَهُوَ الظَّاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ
الْغَيْبُ الْخَبِيرُ ﴿١٨﴾

قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلْ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي
وَبَيْنَكُمْ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ لَا أُذَكِّرَ بِهِ وَمَنْ
بَلَغَ أَهْلُ بَيْتِهِ الشَّهَادَةَ أَنْ مَعَ اللَّهِ إِلَهٌ آخَرُ
قُلْ لَا أَشْهَدُ قُلْ إِنَّمَا هُوَ اللَّهُ وَحْدَهُ وَالَّذِي بَرِيَ
مِمَّا تَشْرِكُونَ ﴿١٩﴾

الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْكُتُبَ يَصْرَفُونَهَا كَمَا يَعْرِفُونَ
أَنْبَاءَ هُمُ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ
بِعَاثَتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٢١﴾

وَقَوْمٌ تَحْتَضِرُ مَجِيئَةَ رَسُولِ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَئِنْ
شُرِكَاؤُهُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا تَرْتَدُّونَ ﴿٢٢﴾

(1) Yahūdu da Nasāra sunā sanin Annabi Muhammadu, tsāra da aminci su tabbata a gare shi, da abin da ya zo da shi na Alƙur’āni, kamar yadda suka san dīyan tsatsōnsu; kamar yadda Abdullahi ɗan Salāmi ya ce wa Umar: “Lalle ne na san shi a lōkacin da na gan shi, kamar yadda nake sanin ɗāna, kuma lalle ne, ni, māfi tsananin sani ne ga Muhammadu fiye da ɗāna.”

23. Sa'an nan kuma fitinarsu ba ta kasance ba, fāce dōmin sun ce: "Munā rantsuwa da Allah Ubangi-jinmu, ba mu kasance māsu yin shirki ba."

24. Ka dūba yadda suka faryata kansu! Kuma abin da suka kasance sunā kirfira faryarsa, ya bace daga gare su.

25. Kuma daga cikinsu akwai wanda yake saurāre gare ka. Kuma Mun sanya abūbuwan rufi a kan zukātansu, dōmin kada su fahimcē shi, kuma a cikin kunnuwansu (Mun sanya) wani nauyi. Kuma idan sun ga kōwace āyā bā zā su yi imāni da ita ba, har idan sun jē maka sunā jāyayya da kai, waƙanda suka kāfirta sunā cēwa: "Wannan bai zama ba fāce tātsūniyōyin mutānen farko."

26. Kuma sunā hanāwa daga gare shi, kuma sunā nīsanta daga gare shi, kuma bā su halakarwa, fāce kansu, kuma bā su sansan-cēwa.

27. Kuma dā kanā gani, a lō-kacin da aka tsayar da su a kan Wuta, sai suka ce: "Yā kaitōnmu! Dā ana mayar da mu, kuma bā zā mu faryata ba daga āyōyin Ubangi-jinmu, kuma zā mu kasance daga mūminai."

28. Ā'aha, abin da suka kasance suna bōyēwa, daga gabāni, ya bayyana a gare su. Kuma dā an mayar da su, lalle dā sun kōma ga abin da aka hana su daga barinsa. Kuma lalle ne sū, haƙiƙa, maƙar-yata ne.

تَمَّتْ لَكُمْ وَتَمَّتْ لَكُمْ وَتَمَّتْ لَكُمْ
مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ ﴿٢٣﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَيَّ أَنْفُسِهِمْ وَصَلَّ عَنْهُمْ
مَا كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٢٤﴾

وَمِنْهُمْ مَن يَسْمَعُ إِلَيْكَ وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ
أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ يَرَوْا
كَلِمَةً آيَةً لَا يُؤْمِنُوهَا حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُمْ
يُجَادِلُونَكَ يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا
إِلَّا أَسْطُورٌ الْأُولَىٰ ﴿٢٥﴾

وَمِنْهُمْ يَهْتَوُونَ عَنْهُ وَيَعْتَوُونَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلَكُونَ
إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٦﴾

وَلَوْ رَكِبُوا إِذْ رَفَعُوا عَلَى السَّارِقِ قَالُوا يَا بَيْتَنَا مُنَادِرُ
وَلَا تَكْذِبْ بَيِّنَاتٍ نَّبَاؤُهُمْ لَوْ كُنَّا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٧﴾

بَلْ بَدَأَهُمْ مَا كَانُوا يَخْفَوْنَ مِنْ قَبْلِ وَرُودُ
لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٢٨﴾

29. Kuma suka ce: “Ba ta zama ba, face rayuwarmu ta duniya, kuma ba mu zama waɗanda ake tayarwa ba.”

30. Kuma dā kana gani, a lōka-cin da aka tsayar da su ga Ubangi-jinsu, Ya ce: “Ashe, wannan bai zama gaskiya ba?” Suka ce: “Nā'am, muna rantsuwa da Ubangijinmu!” Ya ce: “To, ku dandani azaba sabōda abin da kuka kasance kuna yi na kāfirci.”

31. Lalle ne, waɗanda suka faryata game da gamuwa da Allah sun yi hasara, har idan Sa'a ta je musu kwatsam, sai su ce: “Yā nadām-armu a kan abin da muka yi sakaci a cikinta!” Alhali kuwa su, suna ɗaukar kayansu masu nauyi a kan bayayyakinsu. To, abin da suke ɗauka yā mūnana.

32. Kuma rāyuwar dūniya ba ta zama ba, fāce wāsa da shagala, kuma lalle ne Lāhira ce mafi alhēri ga waɗanda suka yi taƙawa. Shin, bā za ku yi hankali ba?

33. Lalle ne Muna sani cewa, haƙiƙa, abin da suke faɗa yana bāta maka rai. To, lalle ne su, bā su faryata ka (a cikin zukatansu), kuma amma azzalumai da āyōyin Allah suke musu.

34. Kuma lalle ne, haƙiƙa, an faryata manzanni daga gabāninka, sai suka yi haƙuri a kan abin da aka faryata su, kuma aka cūtar da su, har taimakonMu ya je musu, kuma bābu mai musanyāwa ga kalmōmin Allah. Kuma lalle ne (abin da yake

وَقَالُوا إِن هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٢٩﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ نُفَخُوا عَلَيَّ رَبِّهِمْ قَالِ الْبَشَرُ هَذَا بَالِغٌ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٠﴾

قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِقَوْلِ اللَّهِ حَقًّا إِذَا جَاءَتْهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا لِمَ خَسِرْنَا عَلَيَّ مَا قَرَّرْنَا بِهَا وَهُمْ يَحْمِلُونَ أَوْلَادَهُمْ عَلَيَّ ظُهُورَهُمْ فَالْسَاءُ مَا يَزِرُونَ ﴿٣١﴾

وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَهُمْ يُلَازِمُونَ الْآخِرَةَ خَيْرَ لِّلَّذِينَ يَشْقُونَ أَقْلًا يَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾

قَدْ تَعْلَمُ إِنَّهُ يَخْرُجُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يَكْتُمُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بَعَاثَ اللَّهُ بِحَدِيثٍ ﴿٣٣﴾

وَلَقَدْ كَذَّبْتَ رَسُولًا مِنْ قَبْلِكَ فَخَسِرَ وَأَعْلَىٰ مَا كَذَّبُوا وَأَوْدُوا حَقًّا أَنَّهُمْ نَصَرْنَا وَلَا مَبْدَلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَ قَوْمًا مِنْ بَنِي

natsar da kai) yā zo maka daga lābārin (annabāwan) farko.

35. Kuma idan yā kasance cewa finjirewarsu tā yi nauyi a gare ka, to, idan kana iyāwa, ka nemi wani bule a cikin fasa, ko kuwa wani tsāni a cikin sama dōmin ka zo musu da wata āyā, (sai ka yi). Kuma dā Allah Yā so, haḳīka, dā Yā tāra su a kan shiriya. Sabōda haka, kada lalle ka kasance daga jāhilai.

36. Abin sani kawai, waƙanda suke saurare ne suke karbāwa, kuma matattu Allah Yake tāyar da su, sa'an nan kuma zuwa gare Shi ake mayar da su.

37. Kuma suka ce: "Don me ba a saukar da āyā ba, a kansa, daga Ubangijinsa?" Ka ce: "Lalle ne Allah Mai iko ne a kan Ya saukar da āyā, kuma amma mafi yawansu, ba su sani ba."

38. Kuma bābu wata dabba a cikin fasa, kuma bābu wani tsuntsu wanda yake hīra da fukafukinsa, fāce al'umma ne misālanku. Ba Mu yi sakacin barin kōme ba a cikin Littāfi, sa'an nan kuma zuwa ga Ubangijinsu ake tāra su.

39. Kuma waƙanda suka far-yata game da āyōyinMu, kurāme ne kuma bebāye, a cikin duffai. Wanda Allah Ya so Yanā batar da shi, kuma wanda Ya so zai sanya shi a kan hanya madaidaiya.

40. Ka ce: "Shīn, kun gan ku, idan azābar Allah ta zo muku, kō sā'ar Tashin Kiyāma ta zo muku,

الْمُرْسَلِينَ ﴿١٦﴾

وَأَن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِن
أَسْطَغْتَ أَن تَبْتَغِيَ نَفَقًا فِي الْأَرْضِ أَوْ
سُلَامًا فِي السَّمَاءِ فَاتَّبِعْهُم بَيِّنَاتٍ وَلَوْ سَأَلْتَهُ
أَن لَّجَمْتَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ فَلَا تَكُونَنَّ
مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿١٧﴾

* إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَىٰ
يَسْمَعُوا ۗ اللَّهُ يَسْمَعُ الْإِنْفِ يَرْجِعُونَ ﴿١٨﴾

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّن رَّبِّهِ قُلْ إِن
أَلَّهَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَن يُنَزِّلَ آيَةً وَلَٰكِن
أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾

وَمَا مِن دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا ظَلِيمٍ يَطِيرُ
بِحَنَاقِهِ إِلَّا أُمٌّ أُمَّتًا لَّكُمْ مَاقَرَطْنَا فِي
الْحِكْمِ مِّن سَمِيٍّ ؕ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ﴿٢٠﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُورًا يُكْوَفُونَ
أَلْطَمَتِ مِن يَمِينِهِمْ ظِلْمَةٌ ۖ وَمَن يُشَاقِقِ
يُجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٢١﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ كُرُواكُم مَّا أَكْرَمُوا ۖ لَئِن كَرِهَ اللَّهُ
أَوْ تَكْرَهُوا

shin wanin Allah kuke kira, idan dai kun kasance māsu gaskiya?"

41. "Ā'a, Shī dai kuke kira sai Ya kuranye abin da kuke kira zuwa gare Shi, idan Ya so, kuma kunā mantāwar abin da kuke yin shirkin tāre da shi."

42. Kuma lalle Mun aika zuwa ga al'ummai daga gabāninka, sai Muka kāmā su da tsanani da cūta, tsammāninsu zā su fanfan da kai.

43. To, don me, a lōkacin da tsananinMu ya jē musu ba su yi tawālu'i ba? Kuma amma zukā-tansu sun kēkashē, kuma Shaidan yā kawāta musu abin da suka kasance sunā aikatāwa.

44. Sa'an nan kuma a lōkacin da suka mantā da abin da aka tunātar da su da shi, sai Muka būde, a kansu, kōfōfin dukkan kōme, har a lōkacin da suka yi farin ciki da abin da aka bā su, Muka kāmā su, kwat-sam, sai gā su sun yi tsuru-tsuru.

45. Sai aka katse karshen mutā-nen, wadanda suka yi zālunci. Kuma gōdiya tā tabbata ga Allah Ubangijin tālikai.

46. Ka ce: "Shin, kun gani, idan Allah Ya riƙe jinku, da ganānanku, kuma Ya sanya hātimi a kan zukā-tanku, wane abin bautāwa ne, wanin Allah, zai jē muku da shi?" Ka dūba yadda Muke sarrafa āyōyi, sa'an nan kuma sū, sunā finjirēwa.

47. Ka ce: "Shin, kun gan ku, idan azābar Allah ta jē muku, kwat-sam, kō kuwa bayyane, shin, anā

السَّاعَةَ أَغْبِرَ اللَّهُ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤١﴾

بَلْإِيَّاهُ تَدْعُونَ فِيكُشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ
إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ﴿٤٢﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُمْ
بِالْبِأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ﴿٤٣﴾

فَلَوْلَا إِذْجَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَٰكِن قَسَتْ
قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَّ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٤٤﴾

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ
أَبْوَابَ كُلِّ مَسْجِدٍ مَّحْفُوفًا إِذَا فَرَّجُوا مَا أُنزِلُوا
أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ﴿٤٥﴾

فَقَطَّعَ دَائِرَ الْقُرُومِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَلَحْمَ دَلِيلِهِ
رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٦﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَارَكُمْ
وَحَسَرَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ مِنْ إِلَهِ غَيْرِ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ
بِهِ أَنْظَرَ كَيْفَ تَصْرِفُ الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ
يَصْدِفُونَ ﴿٤٧﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَنزَلْنَا اللَّهُ بَغْتَةً

halakarwa, fāce dai mutāne azzālumai?"

48. Kuma bā Mu aikāwa da manzanni fāce māsu bāyar da bushāra, kuma māsu gargadi. To, wanda ya yi imāni kuma ya gyāra aiki, to, bābu tsōro a kansu, kuma bā su yin bakin ciki.

49. Kuma wadanda suka faryata game da āyōyinMu, azāba tanā shāfar su sabōda abin da suka kasance sunā yi na fāsifikanci.

50. Ka ce: "Bā zan ce muku, a wurina akwai taskōkin Allah ba. Kuma bā ni sanin gaibi, kuma bā ni gaya muku cēwa ni malā'ika ne. Bā ni bi, fāce ābin da ake yiwo wahayi zuwa gare ni." Ka ce: "Shin, makāfo da mai gani sunā daidaita? Shin fa, bā ku yin tunāni?"

51. Kuma ka yi gargadi da shi ga wadanda suke jin tsōron a tāra su zuwa ga Ubangijinsu, bā su da wani masōyi baicinSa, kuma bābu mai cēto, tsammāninsu, sunā yin tafawa.

52. Kuma kada ka kōri wadanda⁽¹⁾ suke kiran Ubangijinsu sāfe da maraice, sunā nufin yardarSa, bābu wani abu daga hisābinsu a kanka, kuma bābu wani abu daga hisābinka a kansu, har ka kōre su, ka kasance daga azzālumai.

أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْمَكَ إِلَّا الْقَوْمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥٠﴾

وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ
فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ
يَحْزَنُونَ ﴿٥١﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَسْمِهُمُ الْعَذَابُ بِمَا
كَانُوا يُفْسِقُونَ ﴿٥٢﴾

قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا
أَعْلَمُ الْغَيْبِ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ
إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا مَا نُوحِيَ إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي
الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٣﴾

وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُخَسَّرُوا إِلَهُ
رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَاوَّلٌ وَلَا شَفِيعٌ
لَهُمْ يَتَّقُونَ ﴿٥٤﴾

وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْعَدْوَى
وَالْعِشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ
حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمِنْ حِسَابِكَ
عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَتَطْرُدُهُمْ فَتَكُونُ مِنَ
الظَّالِمِينَ ﴿٥٥﴾

(1) Musulunci addinin Allah ne, wanda yake fafirin dūkiya da mawadācinta, duka daya suke a gare shi. Sabōda haka wanda duka ya rigayi wani a cikinsu, to, bā za a kore shi ba dōmin ḡayan ya shiga. Allah imāni Yake so, kō daga wane irin mutum yake, bā Ya bukatar dūkiya.

53. Kuma kamar wannan ne, Muka fitini sāshensu da sāshe, dōmin su ce: "Shin, waɗannan ne Allah Ya yi falala a kansu daga tsakāninmu?" Shin, Allah bai zama Mafi sani ba ga māsu gödiya?

54. Kuma idan waɗanda suke yin imāni da āyōyinMu suka jē maka, sai ka ce: "Aminci ya tabbata a gareku: Ubangijinku Ya wajabta rahama ga kanSa, cēwa lalle ne wanda ya aikata aibi da jāhilci daga cikinku, sa'an nan kuma ya tūba daga bāyansa, kuma ya gyāra, to, lalle Shi, Mai gāfara ne, Mai jin kai."

55. Kuma kamar wannan ne Muke bayyana āyōyi, daki-daki, kuma dōmin hanyar māsu laifi ta bayyana.

56. Ka ce: "Lalle ne ni, an hana ni in bauta wa waɗanda kuke kira daga baicin Allah." Ka ce: "Ba ni bin son zūciyōyinku, (dōmin in nā yi haka) lalle ne, nā ɓace. A sa'an nan, kuma ban zama daga shiryayyu ba."

57. Ka ce: "Lalle ne inā kan hujja daga Ubangijina, kuma kun faryata (ni) game da Shi; abin da kuke nēman gaugāwarsa, bā ya wurina, hukunci kuwa bai zama ba faɓe ga Allah, Yanā bāyar da lābārin gaskiya, kuma Shī ne mafi alhērin māsu rarrabēwa."

58. Ka ce: "Lalle ne, dā a wurina akwal abin da kuke nēman gauga wa da shi, haḳīka, dā an hukunta al'amarin, a tsakānina da tsakāninku, kuma Allah Shī ne Mafi sani ga azzūlumai."

وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُم بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالظَّالِمِينَ ﴿٥٣﴾

وَلَدَا جَاهِلِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِعَالِيَتِنَا فَقُلْ سَلَّمْتُ عَلَيْكُمْ كَمَا كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنْتُمْ مَنْ عَمِلْتُمْ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهْلِنَا ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٤﴾

وَكَذَلِكَ نَقُصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٥٥﴾

قُلْ إِنِّي نُهَيْتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا اتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُمْ إِذَا مَا أَنْأَمْتُمْ مِنَ الْمُحْتَدِينَ ﴿٥٦﴾

قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ إِنْ لَمْ يَكُنْ إِلَّا اللَّهُ يَفُصِّ الْحَقَّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ ﴿٥٧﴾

قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَفُضِّقَ الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ ﴿٥٨﴾

59. Kuma a wurinSa mabū-dan⁽¹⁾ gaibi suke, bābu wanda yake sanin su fāce Shi, kuma Yanā sanin abin da ke a cikin tudu da ruwa, kuma wani ganye bā ya fāduwa, fāce Yā san shi, kuma bābu wata k̄wāya a cikin duffan kasa, kuma bābu danye, kuma bābu kēkas-asshe, fāce yanā a cikin wani Littāfi mai bayyanāwa.

60. Kuma Shī ne Wanda Yake karḅar⁽²⁾ rāyukanku da dare, kuma Yanā sanin abin da kuka yāga da rāna, sa'an nan Yanā tāyar da ku a cikinsa, dōmin a hukunta ajali ambatacce, sa'an nan kuma zuwa gare Shi makōmarku take, sa'an nan kuma Ya bā ku lābāri da abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

61. Kuma Shī ne Mai rinjāya bisa ga bāyinSa, kuma Yanā aikan māsu tsaro a kauku, har idan mutuwa ta jē wa dāyanku, sai man-zanninMu su karḅi ransa, alhāli su, bā su yin sakaci.

62. Sa'an nan kuma a mayar da su zuwa ga Allah Ubangijinsu na gaskiya. To! A gare Shi hukunci yake, kuma Shi ne Mafi gaugāwar māsu bincike.

* وَعِنْدَهُ مَفَاتِيحُ الْعَالَمِ لَا يَعْلَمُهَا
إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا
تَسْقُطُ مِنَ رِزْقِهِ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبْرٌ فِي
ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ إِلَّا
فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥٩﴾

وَهُوَ الَّذِي يَتَوَقَّعُكُمْ بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا
جَرَحْتُمْ بِالنَّهَارِ تَدْرُسُ يَعْتَبِرْكُمْ فِيهِ
لِيَقْضَىٰ آجَلُ كُلِّ نَفْسٍ ثُمَّ يَرْجِعْكُمْ
إِلَيْهِمْ كَمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٦٠﴾

وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ
حَفَظَةً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ
رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُونَ ﴿٦١﴾

ثُمَّ رُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ أَلَا لَهُ الْحُكْمُ
وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاكِمِينَ ﴿٦٢﴾

(1) Lōkacin aukuwar abūbuwa na alhēri da na azāba da rāyuwa da mutuwa da sauransu, bābu wanda ya san su sai Allah. Wanda ya ce ya san wani abu na gaibi alhāli kuwa, shī bā wani manzon Allah ba, to, kāfiri ne. Haka kuma wanda yake cēwa, annabāwa sun san dukkan gaibi, kamar yadda Allah Ya sani, shī mā kāfiri ne.

(2) Karḅar rai da dare dōmin barci, tāyarwa a cikin ranā, watau yini daga barci. Akwai misalta dare da dūniya kuma rāna da Rānar Kiyāma, kuma mutuwa da barci, da farkawa daga barci da Tāshin Kiyāma. Āyar tā funsa asīrai māsu yawa.

63. Ka ce: “Wane ne Yake tsīrar da ku daga duhūhuwan tudu da ruwa, kunā kiran Sa bisa ga kankan da kai, kuma a bōye: ‘Lalle ne idan Ka tsīrar da mu daga wannan (ma-sīfa), hakīka, muna kasancēwa daga māsu gōdiya?’”

64. Ka ce: “Allah ne Yake tsīrar da ku daga gare ta, kuma daga dukan bakin ciki, sa'an nan kuma ku, kunā yin shirki!”

65. Ka ce: “Shī ne Mai īko a kan Ya aikā da wata azāba a kanku, daga bisanku, kō kuwa daga kar-kashin kafāfunku, kō kuwa Ya gau-rya ku fungiyōyi, kuma Ya dan-dana wa sāshenku masīfar sāshe.” Ka dūba yadda Muke sarrafa āyōyi, tsammāninsu sunā fahimta!

66. Kuma mutānenka sun kar-yata (ka) game da shi, alhālī kuwa shi ne gaskiya. Ka ce: “Nī ban zama wakīli a kanku ba.

67. “Akwai matabbata ga du-kan lābāri, kuma zā ku sani.”

68. Kuma idan kā ga waḍanda suke kūtsawa a cikin āyōyinMu, to, ka bijire daga gare su, sai sun kūtsa a cikin wani lābāri waninsa. Kuma imma dai Shaidan lalle ya mantar da kai, to, kada ka zauna a bāyan tunāwa tāre da mutāne azzālumai.

69. Kuma bābu wani abu daga hisābinsu (māsu kutsāwa a cikin āyōyin Allah) a kan māsu tafawa, amma akwai tunātarwa (a kansu), tsammāninsu (māsu kutsawar) zā su yi tafawa.

قُلْ مَنْ يَتَّبِعِكُمْ فَمَا لَهُم بَالُهَا
تَدْعُوهُ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً لَّئِنْ أَتَيْنَاهُم
هَٰؤُلَاءِ لَنُكَفِّرَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٣﴾

قُلْ اللَّهُ يَتَّبِعِكُمْ فَمَا لَهُم بَالُهَا
تَشْرِكُونَ ﴿٦٤﴾

قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ
قَوْمًا أَزْجَلَكُمْ أَوْ بَلِيْسَكُمْ شَيْعًا
وَيَذِيقُ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ أَنْظُرْ
كَيْفَ نَصْرِي ۗ
الَّذِينَ لَهُمْ أَهْلُهُمْ مَفْهُومُونَ ﴿٦٥﴾

وَلَا يَكْفُرُ بِهِ قَوْمًا وَلَهُمُ الْبَالُ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ
بِوَكِيلٍ ﴿٦٦﴾

لِكُلِّ نَبِيٍّ مُّسْتَقَرٌّ وَسَوْفَ يُعَاْمَنُونَ ﴿٦٧﴾

وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي
أَهْلِيهِمْ فَاصْرِفْ عَنْهُمْ
سَبْحًا وَيَخُوضُونَ فِي حَدِيثِ
حَيْرِيَّةٍ وَمَا يُنْسِيَنَّكَ
الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ
الذِّكْرِ مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٦٨﴾

وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ
حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ
وَلَا يَحْزَنُونَ وَلَا يَتَّقُونَ
شَيْئًا وَلَا يَحْزَنُونَ ﴿٦٩﴾

70. Kuma ka bar wadanda suka riki addininsu abin wāsa⁽¹⁾ da wargi alhāli rāyuwar dūniya tā rūde su, kuma ka tunātar game da shi (Alkur'āni): Kada a jēfa rai a cikin halaka sabōda abin da ya tsirfanta: ba shi da wani majiɓinci baicin Allah, kuma bābu wani mai ceto: kuma kō ya daidaita dukan fansa, bā zā a karɓa ba daga gare shi. Wadancan ne aka yanke wa tsam-māni, sabōda abin da suka tsirfanta: sunā da wani abin shā daga ruwan zāfi, da wata azāba mai rafa-dī, sabōda abin da suka kasance sunā yi na kāfirci.

71. Ka ce: “Shin, zā mu yi kiran abin da bā ya amfāninmu, baicin Allah, kuma bā ya cūtar da mu, — kuma a mayar da mu a kan dugādu-ganmu, a bāyan Allah Yā shiriyar da mu, — kamar wanda shaidanu suka kāyar da shi a cikin fasa, yanā mai dīmuwa, yanā da abōkai sunā kiran sa zuwa ga shiriya, ‘Ka zo mana⁽²⁾’?” Ka ce: “Lallene, shiriyar Allah ita ce shiriya. Kuma an umur-ce mu, mu sallama wa Ubangijin tālikai.

72. “Kuma (an ce mana): Ku tsai da salla kuma ku bī Shi (Allah) da tafawa, kuma Shi ne Wanda Yake, zuwa gare Shi ake tāra ku.”

وَدَّرِ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لِبَاطِلٍ هُوَ
وَعَدَّ لَهُمُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَذَكَرَ فِيهِ
أَنْ يُبْسَلَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ
لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَوَلَّ
كُلَّ عَدْلٍ لَنْ يُؤَخَّذَ مِنْهَا أَوَّلِيًّا
الَّذِينَ أُبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ
شَرَابٌ مِنْ حَيْبُورٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا
كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

قُلْ أَدْعُوهُمْ دُونَ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُونَ وَلَا
يَضُرُّونَ وَأَنْزِلْ عَلَيْنَا آيَاتِنَا بِعَدَا
هَدَيْتَنَا اللَّهُ كَمَا الَّذِي أَسْتَهْوِيهِ
السَّيِّطِينَ فِي الْأَرْضِ حَيْرَانَ لَهُمْ
أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَى أُنْتَبِهْ
قُلْ إِنْ هَدَى اللَّهُ فَهُوَ الْهُدَى وَإِنْ تَلَمَّسْتُمْ
رَبِّ السَّالِمِينَ ﴿٧١﴾

وَأَنْ أَقِمْوَا الصَّلَاةَ وَآتُواهُمُ الْوُجُوهَ الَّتِي
تُحْشَرُونَ ﴿٧٢﴾

(1) Suka sanya sābabbin abūbuwa a cikinsa, wadanda suke bābu su a cikinsa, kamar Khawārijāwa da sāshen wanda ke da'awar danganuwa zuwa ga sālibai, inda suka sanya Tarīka mai sādarda zuwa ga Allah, bandiri da algaita, kuma suka fāra abūbuwa wadanda ba su halatta ba ga shari'a. Daga Sāwī.

(2) Shi kuma ba ya karɓāwa balle ya nufi wurin shiriyar da suke kiran sa ya tafi, sabōda yā riga yā fādī daga sama zuwa fasa, kuma dīmuwa tā kāmā shi.

73. Kuma Shi ne Wanda Ya halitta sammai da fasa da mulkinSa, kuma a rānar da Yake cewa: “Ka kasance,” sai abu ya yi ta kasancewa. MaganarSa ce gaskiya, kuma gare Shi mulki yake a rānar da ake būsā a cikin faho. Masanin fake da bayyane ne, kuma Shi ne Mai hiki-ma Masani.

74. Kuma a lōkacin da Ibrāhīma ya ce wa ubansa Āzara: “Shin, kanā rikon gumāka abūbuwan bautāwa? Lalle ni, inā ganin ka kai da mutānenka, a cikin bata bayyananniya.”

75. Kuma kamar wancan ne, Muke nunā wa Ibrāhīma mulkin sammai da fasa, kuma dōmin ya kasance daga māsū yakini.

76. To, a lōkacin da dare ya rufe a kansa, ya ga wani taurāro, ya ce: “Wannan ne, ubangijina?” Sa'an nan a lōkacin da ya fādi, ya ce: “Ba ni son māsū fāduwa.”

77. Sa'an nan a lōkacin da ya ga watā yanā mai bayyana, ya ce: “Wannan ne Ubangijina?” Sa'an nan a lōkacin da ya fādi, ya ce: “Lalle ne idan Ubangijina bai shiryar da ni ba, haƙiƙa, inā kasancewa daga mutāne batattu.”

78. Sa'an nan a lōkacin da ya ga rānā tanā bayyana, ya ce: “Wannan shi ne Ubangijina, wannan ne mafi girma?” Sa'an nan a lōkacin da ta fādi, ya ce: “Ya mutānena! Lalle ne ni barrantacce nake daga abin da kuke yi na shirki.

79. “Lalle ne ni, na fuskantar da fuskata ga Wanda Ya fāga halittar

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
بِالْحَقِّ وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ قَوْلُهُ
الْحَقُّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ
عِلْمُ الْقَنبِ وَالشَّهَادَةُ وَهُوَ الْحَكِيمُ
الْحَكِيمُ ﴿٧٣﴾

• وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأبيه إِذْ آتَىخُذْ
أَصْنَامَهُمَ الْهَيْمَةَ إِنِّي أَرَاكَ وَقَوْمَكَ فِي
ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٧٤﴾
وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَا كَانَتْ السَّمَوَاتُ
وَالْأَرْضُ وَلِيَكُونَ مِنَ الْمُوقِنِينَ ﴿٧٥﴾

فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى الْكُوفَةَ قَالَ هَذَا
رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ الْآفِلِينَ ﴿٧٦﴾

فَلَمَّا رَأَى النَّعْمَ بَارِعًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ
قَالَ لَنْ لَمْ يَهْدِنِي رَبِّي لَأَكُونَنَّ مِنَ
الْقَوْمِ الضَّالِّينَ ﴿٧٧﴾

فَلَمَّا رَأَى النَّعْمَ بَارِعَةً قَالَ هَذَا رَبِّي
هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَدْعُهُمْ إِنِّي
بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ ﴿٧٨﴾

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ

sammai da kasa, inā mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bā ni cikin māsu shirki.”

80. Kuma mutānensa suka yi musu da shi. Ya ce: “Shin kunā musu da ni a cikin sha'anin Allah, aihāli kuwa Yā shiryar da ni? Kuma bā ni tsōron abin da kuke yin shirki da shi, fāce idan Ubangijina Ya so wani abu. Ubangijina Ya yalwaci dukkan kōme da ilmi. Shin, bā zā ku yi tunāni ba?

81. “Kuma yāyā nake jin tsōron abin da kuka yi shirki da shi, kuma bā ku tsōron cēwa lalle ne kū, kun yi shirki da Allah, abin da (Allah) bai saukar da wata hujja ba game da shi? To, wane ɓangare daga sāshen biyu ne mafi cancanta da aminci, idan kun kasance kunā sani?

82. “Wadanda suka yi īmāni, kuma ba su gauraya īmāninsu da zālunci ba, wadannan sunā da aminci, kuma sū ne shiryayyu.”

83. Kuma waccan ita ce hujjar-Mu, Mun bayār da ita ga Ibrāhima a kan mutānensa. Munā ɗaukaka wanda Muka so da darajōji. Lalle ne Ubangijinka Mai hikima ne, Masani.

84. Kuma Muka bā shi Is'hāka da Yākubu, dukansu Mun shiryar, kuma Nūhu Mun shiryar da shi a gabāni, kuma daga zūriyarsa akwai Dāwūda da Sulaimanu da Ayyūba da Yūsufu da Mūsā da Hārūna, kuma kamar wancan ne Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

وَالْأَرْضَ حَيْثُمَا وَوَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٥٧﴾

وَجَاءَهُ قَوْمُهُ قَالُوا لَنْ نَجِدَكَ فِي اللَّهِ وَقَدْ
هَدَيْتَنَا وَلَا آخَافُ مَا تُشْرِكُونَ بِهِ إِلَّا
أَنْ يَشَاءَ رَبِّي شَيْئًا وَسِعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ
عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

وَكَيْفَ آخَافُ مَا أَشْرَكْتُ وَلَا تُخَافُونَ
أَنْ كُفِرَ أَشْرَكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ
عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَنْتُمْ أَكْفَرُ يَوْمَ
يَأْتِي الْأَمَنِينَ أَنْ كُفِرْتُمْ تَعْمُونَ ﴿٥٩﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ
أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمَنُ وَهُمْ مُنْتَدُونَ ﴿٦٠﴾

وَالَّذِي حُجِّجْنَا بِهِ أَتَيْنَاهُمَا مِنْ رَبِّهِمْ عَلَى
قَوْمِهِ تَرَفَعَ دَرَجَاتٍ مَنْ نَشَاءُ إِنَّ رَبَّكَ
حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿٦١﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًّا هَدَيْنَا
وَنُوحًا هَدَيْنَا مِنْ قَبْلُ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ دَاوُدَ
وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى
وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٢﴾

85. Da Zakariyya da Yahaya da Isā da Ilyāsu dukansu daga sālihahi suke.

86. Da Ismā'ila da Alyasa'a da Yūnusa da Luḍu, kuma dukansu Mun fifita su a kan tālikai.

87. Kuma daga ubanninsu, da zūriyarsu, da 'yan'uwansu, kuma Muka zābe su, kuma Muka shiryar da su zuwa ga hanya madaidaiciya.

88. Wancan ne shiryarwar Allah, Yanā shiryar da wanda Yake so daga bāyinSa. Kuma dā sun yi shirki dā, haḳīka, abin da suka kasance sunā aikatāwa yā lālāce.

89. Waɗancan ne waɗanda Muka bai wa Littāfi da hukunci da annabci. To, idan waɗannan (mutāne) sun kāfirta da ita, to, haḳīka, Mun wakkala wasu mutāne gare ta, ba su zama game da ita kāfirai ba.

90. Waɗancan ne Allah Ya shiryar, sabōda haka ka yi kōyi da shiryarsu. Ka ce: "Bā ni tambayar ku wata ijāra. Shi (Alkur'ani) bai zama ba fāce tunātarwa ga tālikai."

91. Kuma ba su kaddara Allah a kan hakkin kaddara Shi ba, a lōkacin da suka ce: "Allah bai saukar da kōme ba ga wani mutum." Ka ce: "Wāne ne ya saukar da Littāfi wanda Mūsā ya zo da shi, yanā haske da shiriya ga mutāne, kunā sanya shi takardu, kūna bayyana su, kuma kunā ḅōye mai yawa, kuma an sanar da ku abin da ba ku sani ba, ku

وَزَكَرِيَّا وَيَحْيَىٰ وَعِيسَىٰ وَإِلْيَاسَ كُلٌّ مِّنَ الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾

وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيُوسُفَ وَأُولَآءَ أَكْثَرُ فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٨٦﴾

وَمِنَ آيَاتِهِمْ وَإِخْرَاجَهُمْ وَأَجْعَلْنَا لَهُمُ رُحْمًا يُضْتَمُّ إِلَيْهَا عُنُقُهُمْ ۖ وَنُحَسِّنُهَا لَهُمْ وَاللَّهُ بَصِيرٌ ﴿٨٧﴾

ذَٰلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ يَهْدِي بِوَهِّهِ مَنْ يَشَاءُ مِنَ عِبَادِهِ ۗ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٨٨﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَ وَالنَّبُوءَةَ ۖ إِن يُكْفَرْنَ بِهَا هُنَّ لَآءٌ فَكَذَّبُوا وَعَكَّرْنَا بِهَا قُلُوبَهُمْ ۖ أَلَيْسَ أُولَٰئِكَ بِكَاذِبِينَ ﴿٨٩﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَىٰ اللَّهُ فَبِهِدَايَتِهِمْ آتَيْنَاهُمُ الْقُرْآنَ ۚ قُلْ لَآ أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا ۖ إِن هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ ﴿٩٠﴾

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ ۖ إِذْ قَالُوا مَا أَنزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٍ مِّن شَيْءٍ ۚ قُلْ مَن أَنزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَىٰ نُورًا وَهُدًى لِّلنَّاسِ ۚ يَجْعَلُونَهُ حُرْمًا مَّنْعًا ۚ لَئِن لَّمْ يَنتَهِ عَن قُرْآنِهِ لَأَفْلَاكٌ سَاقِطَةٌ عَلَيَّ ۚ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ ۗ أَلَيْسَ لِي عِزٌّ بِنُورِي ۚ وَهُدًى لِّلنَّاسِ ۚ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ ۗ أَلَيْسَ لِي عِزٌّ بِنُورِي ۚ وَهُدًى لِّلنَّاسِ ۚ أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ ۗ

da ubanninku?" Ka ce: "Allah,"⁽¹⁾ sa'an nan ka bar su a cikin sharhōliyorsu sunā wāsā.

92. Kuma wannan Littāfi ne, Mun saukar da shi, mai albarka ne, mai gaskata wanda yake a gabansa ne, kuma dōmin ka yi gargadi ga Uwar Alkaryu (Makka) da wanda yake gefenta. Kuma waƙanda suke yin imāni da Lāhira sunā imāni da shi (Alkur'āni), kuma sū, a kan sallarsu, sunā tsarēwa.

93. Kuma wāne ne mafi zālunci daga wanda ya kirƙira karya ga Allah, kō kuwa ya ce: "An yi wahayi zuwa gare ni," alhāli kuwa ba a yi wahayin kōme ba zuwa gare shi, da wanda ya ce: "Zan saukar da misālin abin da Allah Ya saukar"? Kuma dā kā gani, a lōkacin da azzālumai suke cikin māyen mutuwa, kuma malā'iku sunā māsu shimfiɗa hannuwansu, (sunā ce musu) "Ku fitar da kanku: a yau anā sāka muku da azābar wulā-fanci sabōɗa abin da kuka kasance kunā faɗa, wanin gaskiya, ga Allah, kuma kun kasance daga āyōyinSa kunā yin girman kai."

94. Kuma lalle ne, haƙiƙa, kun zo Mana dai dai, kamar yadda Muka halittā ku a farkon lōkaci. Kuma kun bar abin da Muka mal-laka muku a bāyan bāyayyakinku, kuma ba Mu gani a tāre da kū ba,

وَعَلَّمَ قَوْمَهُمَا الْقُرْآنَ وَالْعَرَبِيَّةَ وَجَاءَ أَبَا وَكْرَةَ قُلًّا

اللَّهُ لَعَنَهُمْ فِي حُجَّتِهِمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩١﴾

وَهَذَا صَكِّتَابُ أَنْزَلْتَهُ مَبَارَكًا مُصَدِّقًا لَّذِي

بَيْنَ يَدَيْهِ وَإِنْ نَدَرْنَا الْقُرْآنَ وَمَنْ حَوْلَهَا

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِمْ وَهُمْ عَلَى

صَلَاتِهِمْ يَحْتَظِرُونَ ﴿٩٢﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ

أُوحِيَ إِلَيَّ وَلَمْ يُوحَ إِلَيْهِ شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ

سَأَنْزِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَوْ تَرَى إِذِ

الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ

بِأَيْدِيهِمْ أَخْرَجُوا أَنفُسَهُمْ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ

عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ عَلَى اللَّهِ

غَيْرِ الْحَقِّ وَكَانُوا عَنْ آيَاتِهِ

تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٩٣﴾

وَلَقَدْ جِئْتُمُونَا فَرَادَى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ

وَلَنْ نَعْبُدَكُمْ مَا تَدْعُونَ إِلَهُكُمْ وَإِلَّا ظُهُورُكُمْ وَمَا

تَدْعَى مَعَكُمْ شُعْبَاءُ الَّذِينَ دَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ

(1) Allah ne Ya saukar da shi, sabōɗa haka bā zai zama abin māmāki ba ko abin musu ga Ya saukar da wani littāfi kamar Alkur'āni ga wani mutum a bāyan Taurāta ga Mūsā. Kuma a cikin Taurātar ba a ce ita ce farshen Littāfin Allah ba, kuma Mūsā bā shi ne farshen annabāwa ba.

macētanku waƙanda kuka riya cēwa lalle ne sū, a cikinku māsu tārāyya ne. Lalle ne, hākiƙa, kōme yā yanyanke a tsakāninku, kuma abin da kuka kasance kunā riyāwa ya baƙe daga gare ku.

95. Lalle ne, Allah ne Mai tsāge-war ƙwāyar hatsi da kwalƙar gurtsu. Yanā fitar da mai rai daga mamaci, kuma (Shi) Mai fitar da mamaci ne daga mai rai⁽¹⁾. Wannan ne Allah. To, yāya ake karkatar da ku?

96. Mai tsāgēwar sāfiya, kuma Ya sanya dare mai natsuwa, kuma da rānā da watā a bisa lissāfi. Wannan ne ƙaddarāwar Mabuwāyi Masani.

97. Kuma Shi ne Ya sanya muku taurāri dōmin ku shiryu da su a cikin duffan tudu da ruwa. Lalle ne Mun bayyana āyōyi daki-daki, ga mutāne waƙanda suke sani.

98. Kuma shi ne Ya ƙāga halittarku daga rai guda, sa'an nan da mai tabbata da wanda ake ajēwa. Lalle ne Mun bayyana āyōyi daki-daki, ga mutāne waƙanda suke fahimta.

99. Kuma Shi ne Ya saukar da ruwa daga sama, Muka fitar da tsiron dukan kōme game dā shi, sa'an nan Muka fitar da kōre daga gare shi, Muna fitar da ƙwāya

فِي كُورٍ مَّا كُنَّا نَقْطَعُ بَيْنَهُمْ وَصَلًا
عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَرْعَوْنَ ﴿٩٥﴾

* إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبِّ وَالنَّوَى يُضْجِعُ الْحَيَّ مِنَ
الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيِّ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ
فَإِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ

فَالِقِ الْإِصْبَاحِ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ حَسْبًا ذَٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٩٦﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا
بِهَا فِي ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ
لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٩٧﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ
فَمَنْتَقِرُّوهُ مُتَسَوِّدَةً قَدْ فَصَّلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَفْقَهُونَ ﴿٩٨﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا
بِهِ نَبَاتَ كُلِّ شَيْءٍ فَأَخْرَجْنَا مِنْهُ خَبِيرًا
يُشْرَبُ مِنْهُ جَبَابًا مَرْحَبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِن

(1) Mai ĩmāni daga kāfiri kō kāfiri daga mai ĩmāni, da mai arziki daga matalauci da matalauci daga mawadāci, sarki daga talaka da talaka daga sarki, da mai sanyi daga mai zāfi ko mai zāfi daga mai sanyi, haka dai ga kōme Allah Yanā fitar da kishiyarsa.

damfararriya daga gare shi (kōren),⁽¹⁾ kuma daga dabino daga hirtsinta akwai dumbuje-dumbuje makusanta, kuma (Muka fitar) da gōnaki na inabōbi da zaitūni da rummāni, māsu kamā da jūna da wasun māsu kama da jūna. Ku duba zuwa 'ya'yan itācensa, idan ya yi 'ya'yan, da nunarsa. Lalle ne a cikin wannan akwai āyōyi ga waɗanda suke yin īmāni.

100. Kuma suka sanya wa Allah abōkan tārayya, aljannu, alhāli kuwa (Shi) Ya halitta su. Kuma sun firfira masa dīya da 'yā'yā, bā da ilmi ba. TsarkinSa yā tabbata! Kuma Ya daukaka daga abin da suke sifantāwa.

101. Mafārin⁽²⁾ halittar sammai da fasa. Yāya dā zai zama a gare Shi, alhāli kuwa māta ba ta kasance ba a gare Shi, kuma Ya halitta dukan, kōme, kuma Shi, game da dukan kōme, Masani ne?

102. Wancan ne Allah Uban-gijinku. Bābu wani abin bautāwa fāce Shī, Mahaliccin dukan kōme. Sabōda haka ku bauta Masa, kuma Shi ne Wakīli a kan dukan kōme.

103. Gannai bā su iya risku-warSa, kuma Shī, Yanā riskuwar gannai, kuma Shi ne Mai tusa-sāwa, Masani.

طَلَمَهَا فِئْتَانٌ دَانِيَةٌ وَجَنَّتْ مِنْ أَعْيَابٍ
وَأَلْقَى ثَمُوتَ وَالرَّيْمَانَ مُشْتَبِهًا وَعَبْرَ مُتَشَبِهٍ
أَنْظُرُوا إِلَى قَمَرٍ إِذَا أَتَمَرَ وَيَنْوَعِهِ إِنَّ فِي
ذَٰلِكُمْ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٠﴾

وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ الْجِبْتِ وَخَلَقَهُمْ وَخَرَقُوا
لَهُم بَيْنَ رِيَسَاتٍ بَعَثْنَا عَلَيْهِمُ سَبْحَانَہُ وَتَقَالِ عَمَّا
يَصِفُونَ ﴿١٠١﴾

بَدِيعَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنَّى يَصِفُونَ لَهُ وَلَهُ
وَلَوْ تَكَّنْ لَهُ مَصْنُوعَةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ
بِعِلْمِ شَيْءٍ عَلَيْهِ ﴿١٠٢﴾

ذَٰلِكُمْ أَنَّهُ رَزَقَهُ لَآ إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَلَقَ كُلَّ
شَيْءٍ وَقَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيْلٌ ﴿١٠٣﴾

لَا تَدْرِيكَهُ الْآبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْآبْصَارَ
وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٠٤﴾

(1) Allah na halitta kōren ganye daga hasken rānā, sa'an nan Ya halitta gārin k̄wāyā daga kōren.

(2) Shi ne wanda Ya fāri halittar su bā da Yā kōya daga wani ba. Sautin jan wasalin (fa) zai yi sama dōmin bambanci daga mafāri watau sababin abu, ana mīke sautin maddi a gare shi.

104. Lalle ne, abūbuwan lūra sun je muku daga Ubangijinku, to, wanda ya kula, to, dōmin kansa, kuma wanda ya makanta, to, laifi yanā a kansa, kuma nī, a kanku, bā mai tsaro ba ne.

105. Kamar wannan ne, Muke sarrafa āyōyi, kuma dōmin su ce: "Kā karanta!" Kuma dōmin Mu bayyana shi ga mutāne wadanda sunā sani.

106. Ka bi abin da aka yi wahayi zuwa gare ka daga Ubangijinka: Bābu wani abin bautāwa fāce Shi, kuma ka bijire daga māsu shirki.

107. Kuma dā Allah Yā so, dā ba su yi shirki ba, kuma ba Mu sanya ka mai tsaro a kansu ba, kuma bā kai ne wakili a kansu ba.

108. Kuma kada ku zāgi wadanda suke kira, baicin Allah, har su zāgi Allah bisa zālunci, bā da ilmi ba. Kamar wannan ne Muka fawāta ga kōwace al'umma aikinsu, sa'an nan zuwa ga Ubangijinsu makōmarsu take, sa'an nan Ya bā su lābāri da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

109. Kuma suka yi rantsuwa da Allah iyakar rantsuwōyinsu (cewa) lalle ne idan wata āyā ta jē musu, hakīka, sunā yin īmāni da ita. Ka ce: "Abin sani kawai, āyōyi a wurin Allah suke. Kuma mēne ne zal sanya ku ku sansance cēwa, lalle ne su, idan āyōyin sun je, bā zā su yi īmāni ba?"

110. Kuma Munā jujjūya zukā-tansu da ganansu, kamar yadda ba

قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ
أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَمَا أَنَا
عَلَيْكُمْ بِحَفِيظٍ ﴿١٠٤﴾

وَكَذَلِكَ نُضَرِّفُ الْآيَاتِ وَلِيَقُولُوا
دَرَسْتَ وَلِنُبَيِّنَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٠٥﴾

أَسْمِعْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَأَلَّهِ الْأَهْوَى
وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُوا وَمَا جَعَلْنَاكَ
عَلَيْهِمْ حَفِيظًا وَمَا أَنَا عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٧﴾

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
فَيَسُبُّوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذَلِكَ زُرْنَا لِكُلِّ
أُمَّةٍ عَمَلُهُمْ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ
فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠٨﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ
عَايَةٌ لَيُؤْمِنُنَّ بِهَا قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ
وَمَا يُشْعِرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٠٩﴾

وَنُقَلِّبُ أَفْئِدَتَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ كَمَا نَاءُ

su yi imāni da shi ba a farkon lōkaci, kuma Munā barin su a cikin kūtsā-warsu, sunā ḍimuwa.

111. Kuma dā a ce, lalle Mū, Mun saukar da malā'iku zuwa gare su, kuma matattu suka yi musu magana, kuma Muka tāra dukan kōme a kansu, gungu-gungu, ba su kasance sunā iya yin imāni ba, sai fa idan Allah Yā so, kuma amma mafi yawansu sunā jāhiltar haka.

112. Kuma kamar wancan ne Muka sanya wa kōwane annabi makiyi; shaidānun mutāne da al-jannu, sāshensu yanā yin ishāra⁽¹⁾ zuwa sāshe da kawātaccen zance bisa ga rūḍi. Kuma dā Ubangijinka Yā so, dā ba su aikatā shi ba, don haka ka bar su da abin da suke kirkirāwa.

113. Kuma dōmin zukātan wa-danda ba su yi imāni da Lāhira ba su karkata saurārē zuwa gare shi, kuma dōmin su yarda da shi, kuma dōmin su kamfacci abin da suke māsu kamfata.

114. Shin fa, wanin Allah nake nēma ya zama mai hukunci⁽²⁾, alhāli kuwa Shī ne Wanda Ya saukar

يُؤْمِنُوا بِوَيْهٍ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَتَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٣٥﴾

* وَلَوْ أَنَّا نَزَّلْنَا إِلَهُمُ الْمَلَكِيَّةَ
وَكَلَّمَهُمُ الْمَوْقِنَ وَخَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبُلًا مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَلَٰكِن كَثُرْتُمْ إِلَيْهِمْ ﴿٣٦﴾

وَصَدَّكَ الْجَعَلْنَا الْكَلِمَ لِيَبَيِّنَ عَدُوًّا
شَيْطَانِ الْإِنْسِ وَالْجِنِّ يُوحِي بَعْضُهُمْ
إِلَى الْآخَرِ بِغَيْرِ عُرْفٍ أَعْرُوبًا وَأَلْوَسَاءَ
رَبِّكَ مَا فَعَلُوا فَذَرُهُمْ وَمَا يَفْعَلُونَ ﴿٣٧﴾

وَلَيَصْبِرَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا أَفْوَدَةٌ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِالْآخِرَةِ وَالْبَرِئَةُ وَيُؤْتُوا مَا هُمْ
مُقْتَرِفُونَ ﴿٣٨﴾

أَفْعَبَّرَ اللَّهُ أَنْتَبَعِي حَكَمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ
إِلَيْكُمْ الْكِتَابَ مُفَصَّلًا وَالَّذِينَ

(1) Wahayin shaidanu sāshensu zuwa ga sāshe da kawāta karya ta zama kamar gaskiya. Kamar Shaidan ya sanya waswāsi: dā da'awar annabi gaskiya ce, ai dā manyan mutāne ne zā su fāra bin ta, bā matalauta ba, ko kuwa annabi mai sihiri ne dōmin yanā raba miji da māta, da dā da uba. Watau su karkatar da magana, dōmin su karkatar da wāwāye daga bin gaskiya.

(2) Duka wanda ya shirya wani abu wanda shari'a ba ta zo da shi ba, sa'an nan ya nēmi mutāne su hau shi, su yi aiki da shi, yā zama mai hukunci, wanin Allah. Wanda ya bi shi da ḍā'a kan bidi'arsa, to, yā yi shirki da Allah, yā riƙi wanin Allah mai yi masa hukunci ke nan.

muku da Littāfi abin rabēwa daki-daki? Kuma waɗanda Muka bal wa Littāfi sunā sanin cēwa lalle shi (Alkur'āni) abin saukarwa ne daga Ubangijinka, da gaskiya? Sabōda haka kada ku kasance daga māsu shakka.

115. Kuma kalmar Ubangijinka tā cika, tanā gaskiya⁽¹⁾ da ādalci. Bābu mai musanyāwa ga kalmō-minSa, kuma Shi ne Mai ji, Masani.

116. Kuma idan ka bi mafiya yawan waɗanda suke a cikin kasa da dā'a sunā batar da kai daga hanyar Allah. Ba su bin kōme sai fāce faddari-faɗī⁽²⁾ suke yi.

117. Lalle ne Ubangijinka Shi ne Mafi sani ga wanda yake ɓacēwa daga hanyarsa kuma Shi ne Mafi sani ga Masu shiryuwa.

118. Sabōda haka ku ci daga abin da aka ambaci sūnan Allah⁽³⁾ kansa, idan kun kasance māsu imāni da āyōyinSa.

119. Kuma mēne ne ya sāme ku, bā zā ku ci ba daga abin da aka ambaci sūnan Allah a kansa, alhāli kuwa, haƙiƙa, Ya rarrabe muku daki-daki, abin da Ya haramta a

مَا تَدْعُهُمْ آلِهَةً يَلْمُونَ أَنَّهُمْ مُزَلَّلُونَ
مِن رَّبِّكَ يَا حَقِّي فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ ﴿١١٥﴾

وَمَتَّ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا لِامْبَدَلٍ
لِكَلِمَتِهِمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١١٦﴾

وَأَنْ تُطْعَ أَكْثَرُ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضِلُّوكَ عَنْ
سَبِيلِ الْقِيَامِ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَأَنْ هُمْ إِلَّا
يَخْرُصُونَ ﴿١١٧﴾

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضِلُّ عَنْ سَبِيلِهِ
وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١١٨﴾

فَكُلُوا وَمِمَّا ذُكِّرْتُمْ لَنْ تَأْكُلُوهُ عَلَيْهِ
إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ ﴿١١٩﴾

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِّرَ عَلَيْكُمْ
عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ عَلَيْكُمْ إِلَّا

(1) Musulunci kō Alkur'āni ne cikon addinin Allah, bābu mai iya zōwa da wani abu sābo kō ya fāra wani abu a cikinsa ta kōwace banya kuma bābu mai iya musanya wani abu a cikinsa. Yā cika yā kammala, sai biya kawai. Annabi ya ce, "Wanda ya yi wani aiki bā da umurninsa a kan abin da ya aikata ɗin nan ba, to, an mayar masa; ba a karɓa ba."

(2) Kamar maganarsu cēwa mūshe wanda Allah da kansa Ya kashe, ya fi dācēwa da a ci shi, bisa ga abin da mutāne suka yanka.

(3) An sani daga nan cēwa ambaton sūnan Allah wajen yankan dabba wājibi ne, idan an tuna. Wanda ya manta, anā cin yankansa, amma wanda ya bari da gangan, bā zā a ci yankansa ba.

kanku, fāce fa abin da aka bukatar da ku bisa lalūra zuwa gare shi? Kuma lalle ne māsu yawa sunā batarwa, da son zūciyōyinsu, bā da wani ilmi ba. Lalle ne Ubangijinka Shī ne Mafi sani ga māsu ta'addi.

120. Kuma ku bar bayyanannen zunubi da bōyayyensa. Lalle ne waɗanda suke tsiwurwurin zunubi za a sāka musu da abin da suka kasance sunā kamfata.

121. Kada ku ci daga abin da ba a ambaci sūnan Allah ba a kansa (1). Kuma lalle ne shī, fāsīfanci ne. Kuma lalle ne, shaidānu, haḳīka, suna yin ishāra zuwa ga masōyansu, dōmin su yi jayayya da ku. Kuma idan kuka yi musu dā'a, lalle ne kū, haḳīka, māsu shirki ne.

122. Shin, kuma wanda ya kasance matacce, sa'an nan Muka rāyar da shi, kuma Muka sanya wani haske dōminsa, yanā tafiya da shi, yanā zama kamar wanda misā-linsa yanā cikin duffai, shī kuma ba mai fita ba daga gare su? Kamar wancan ne aka kawāta wa kāfirai abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

123. Kuma kamar wancan ne, Mun sanya a cikin kōwace alƙarya, shugabanni sū ne māsu laifinta, dōmin su yi mākirci a cikinta, alhāli

مَا أَضْطَرُّكُمْ إِلَيْهِ وَإِنْ كَثِيرًا يَظُنُّونَ
يَا هَؤُلَاءِ يَمْيُرُ عَلَيْهِمْ إِنْ رَبَّكَ هُوَ أَغْلَمُ
بِالْمُغْتَدِبِينَ ﴿١٢٠﴾

وَذُرُوا ظُهُرَ الْأَيْمَنِ وَبَاطِنَهُ إِنْ أَلْبَيْنَ
يَكْسِبُونَ الْإِثْمَ سَيُجْزَوْنَ بِمَا كَانُوا
يَقْتَرُونَ ﴿١٢١﴾

وَلَا تَأْكُلْ أَمْوَالَ الْيَتَامَىٰ ذِكْرًا سَمِعَ اللَّهُ عَلَيْهِ
وَالنَّهْءَ وَالْفُسْقَ وَإِنَّ السَّيْطِينَ لَيُوحُونَ إِلَيْكَ
أُولَئِكَ يَهْتَكِرُونَ كُرْهُؤُنَ أَنْ أَطْعَمُوهُمْ
لَنْ يَكْفُرُوا لَنْ يَكْفُرُوا ﴿١٢٢﴾

أَوْ مَن كَانَ مِيثَاقَ حَيْثِيَّتِهِ وَجَعَلْنَا لَهُ
نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّارِ كَمَن مَّشَىٰ فِي
الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِنْهَا كَذَلِكَ يُزَيِّنُ
لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٢٣﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكْبَرًا
مُّجْرِمًا يَلْتَكِرُ بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ

(1) Sabōda haka ba a cin yankan majūsu. Anā cin yankan Bakitābe, bābu ruwanmu da abin da yake fada, tun da Allah Ya halatta mana cin abincinsu alhāli kuwa Ya san sun riga sun musanya addininsu. Idan Musulmi ya bar sūnan Allah da gangan, amma bai ambaci sūnan kōwa ba, to, akwai riwāya biyu game da haka, ci kō rashin ci. Amma idan ya hada sūnan Allah da na wani, to, bā zā a ci ba, dōmin yā yi ridda.

kuwa bā su yin makirci fāce ga rayukansu, kuma bā su sans-ancēwa.

124. Kuma idan wata āyā ta je musu sai su ce: "Bā zā mu yi imāni ba, sai an kawo mana kamar abin da aka kāwo wa manzannin Allah." Allah ne Mafi sanin inda Yake sanya manzancinSa⁽¹⁾. Wani wulaƙanci⁽²⁾ a wurin Allah da wata azāba mai tsanani zā su sāmi waƙanda suka yi laifi, sabōda abin da suka kasance sunā yi na mākirci.

125. Dōmin haka wanda Allah Ya yi nufin ya shiryar da shi sai ya būda kirjinsa dōmin Musulunci, kuma wanda Ya yi nufin Ya ɓatar da shi, sai Ya sanya kirjinsa mai fungsi matsattse, kamar dai yanā tākāwa⁽³⁾ ne a cikin sama. Kamar wannan ne Allah Yake sanyāwar ƙazanta a kan waƙanda bā su yin imāni.

126. Wannan ita ce hanya ta Ubangijinka madaidaiciya. Lalle ne Mun bayyana āyōyi daki-daki ga mutāne māsu karɓar tunātarwa.

127. Sunā da gidan aminci a wurin Ubangijinsu, kuma Shī ne Maji-ɓincinsu, sabōda abin da suka kasance sunā aikatāwa.

يَتَكْرَهُونَ إِلَّا بَأْسَهُمْ وَمَا يَسْعُرُونَ ﴿٣٦﴾

وَإِن جَاءَهُمْ عَذَابٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَىٰ
مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ أَغْلَبَهُ حَيْثُ
يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ وَسُيُصِيبُ الَّذِينَ أُجْرَمُوا
صَغَائِرٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ شَدِيدٌ لِّمَا
كَانُوا يَتَكْفُرُونَ ﴿٣٦﴾

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ
لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ يَجْعَلْ
صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّمَا
يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ كَذَّالِكِ يَجْعَلُ اللَّهُ
الرِّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٧﴾

وَهَذَا صِرَاطُ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَصَّلْنَا
الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ ﴿٣٧﴾

لَهُمْ دَارُ السَّلَامِ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُمْ وَلَهُمْ
بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٧﴾

(1) Manzanci da zābin Allah yake, bā da kuɗi kō 'ya'ya kō kabila yake ba, sai a wurin da Allah Ya aza shi.

(2) Mai girman kai ga bin umurnin Allah, sakamakonsa wulaƙanci ne.

(3) Mai tākāwa zuwa sama kirjinsa fungsi yake yi, sabōda iskar numfashi tanā raguwa gare shi. Kuma shi yanā shasshekar gajiya da rashin iska. Wannan ilmi yanā a cikin mu'ujizar Alkur'āni.

128. Kuma rānar da yake tāra su gaba daya (Yanā cēwa): “Yā jama'ar aljannu! Lalle ne kun yawaita kanku daga mutāne.” Kuma maji-bantansu daga mutāne suka ce: “Yā Ubangijinmu! Sāshenmu⁽¹⁾ ya ji dādi da sāshe, kuma mun kai ga ajalinnu wanda Ka yanka mana!” (Allah) Ya ce: “Wuta ce mazau-narku, kunā madawwama a cikinta, sai abin da Allah Ya so. Lalle ne Ubangijinka Mai hikima ne, Masani.”

129. Kuma kamar wancan ne Muke jibintar da sāshen azzālumai ga sāshe, sabōda abin da suka kasance sunā tārāwa.

130. Yā jama'ar aljannu da mutāne! Shin, manzanni daga gare ku ba su jē muku ba, sunā lābarta āyōyiNa a kanku, kuma sunā yi muku gargadin haduwa da wannan yini naku? Suka ce: “Mun yi shaida a kan kāwunanmu.” Kuma rāywar dūniya tā rūdē su. Kuma suka yi shaida a kan kāwunansu cēwa, lalle ne sū, sun kasance kāfirai.

131. Wancan kuwa sabōda Ubangijinka bai kasance Mai halaka alƙaryōyi sabōda wani zālunci ba ne, alhali kuwa mutānensu sunā jāhilai.⁽²⁾

وَيَوْمَ يَتَعَسَّرُهُمُ جِمْمَاً يُنْمَسَّرُ الْجِنَّةَ
أَسْتَسْكِرْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ وَقَالَ
أَوْلِيَاؤُهُمْ مِنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمْتَعَ
بَعْضُنَا بِبَعْضٍ وَوَلَقْنَا الَّذِي أُجِئْتُمْ
لَنَا قَالِ النَّارُ مَتَوَكَّفْتُمْ خَلِيدِينَ فِيهَا إِلَّا
مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ ﴿١٢٨﴾

وَكَذَلِكَ قَوْلُ بَعْضِ الظَّالِمِينَ بَعْضُنَا
يَمَّا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿١٢٩﴾

يَتَعَسَّرُ الْجِنَّةَ وَالْإِنْسِ التَّرْيَانِكُمْ
رُسُلٌ وَمِنْكُمْ يَفْضُونَ عَلَيْكُمْ
ءَابَتِي وَيُنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا
قَالُوا شَهِدْنَا عَلَى أَنْفُسِنَا وَعَدَّ لَهُمُ
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَشَهِدُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ
أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ ﴿١٣٠﴾

ذَلِكَ أَنْ لَرَبِّكَ لَمُهْلِكِ الْقُرَى
يُظَلِمُوا وَأَهْلَاهُمْ غَافِلُونَ ﴿١٣١﴾

(1) Haka dai mai lafi a bāyan azābar laifinsa ta tabbata a kansa bā ya ɓōyēwar abin da ya riga ya bayyana, sai ya faɗa da kansa dōmin ya bayyanar da nadāmarsa a lōkacin da nadāma bā ta da amfāni.

(2) Allah ba Ya halaka mutāne sabōda wani laifi, sai bāyan Ya aiki mai gargadi ya tāfi ya yi musu gargadi, sun san laifinsu, sun ki bari, sa'an nan azāba ta jē musu.

132. Kuma ga kōwanne⁽¹⁾, akwai darajōji daga abin da suka aikata. Kuma Ubangijinka bai zama Mai shagaia ba daga abin da suke aikatawa.

133. Kuma Ubangijinka Wadātacce⁽²⁾ ne Ma'abūcin rahama. Idan Yā so, zai tafi da ku, kuma Ya musanya daga bāyanku, abin da Yake so, kamar yadda Ya kāga halittarku daga zūriyar wasu mutāne na dabam.

134. Lalle ne abin da ake yi muku wa'adi, lalle mai zuwa ne, kuma ba ku zama māsu buwāya ba.

135. Ka ce: "Yā ku mutānena! Ku yi aiki a kan halinku, lalle ne ni, mai aiki ne, sa'an nan da sannu zā ku san wanda ākibar gida zā ta kasance a gare shi. Lalle ne shi, azzālumai bā zā su ci nasarā ba."

136. Kuma sun sanya wani rabo ga Allah daga abin da Ya balitta daga shūka da dabbōbi, sai suka ce: "Wannan⁽³⁾ na Allah ne", da riyāwarsu "Kuma wannan na abū-buwan shirkinmu ne." Sa'an nan

وَلِكُلِّ دَرَجَةٍ مَعَامِلٌ وَأَمَّا رَبُّكَ
بِعَذَابِ عَمَّا يَعْمَلُونَ ﴿٣٢﴾

وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ إِنْ يَشَأْ
يُذْهِبْكُمْ وَيَسْتَخْلِفْ مِنْ
بَعْدِكُمْ مَا يَشَاءُ كَمَا أَنْشَأَكُمْ مِنْ
ذُرِّيَّةٍ قَوْمٍ آخَرِينَ ﴿٣٣﴾

إِنْ مَا تُوْعَدُونَ لَأَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٣٤﴾

قُلْ يَتَقَوَّمُ أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي
عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ تَكُونُ
لَهُ عَرْشَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٣٥﴾

وَجَعَلُوا لَهُ مِمَّا ذَرَأَ مِنَ الْحَرْثِ
وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا فَقَالُوا هَذَا لِلَّهِ
بِرِئْتِهِمْ وَهَذَا لِلشَّرِكِ إِنَّا فَمَا كَانَ

(1) Kōwace jama'a, ta māsu dā'a da ta māsu sābō, sunā da sakamako gwargwadon matsayin kōwanne, ga imāninsa da aikinsa kō kuwa kāfircin sābōnsa.

(2) Rashin gaugāwar yin sakamako ga māsu laifi sabōda wadatar Allah ne. Bā Shi yin ukūba dōmin Ya yi fushin an rage masa mulki, haka kuma bā Shi yin ni'ima dōmin an kāra Masa mulki. Sai dai dōmin Ya nūna ādalci da falala ne kawai.

(3) Sun kasance a cikin Jāhiliyya idan suka yi nōma kō kuwa idan suka sāmi 'yā'yan itāce, sai su sanya wani juz'i daga gare shi ga Allah, wani juz'i kuma ga gumāka. Abin da yake rabon gumaka, sai su tsare shi, kuma su lissafce shi. Idan wani abu yā fādi daga abin da aka ambace shi ga Samad, sai su mayar da shi zuwa ga rabon gumāka, amma rabon gumākan, bā ya zuwa ga na Allah. Anā bayār da rabon Allah ga miskīnai, kuma rabon gumaka ga matsaransu.

abin da ya kasance na abūbuwan shirkinsu, to, bā ya sāduwa zuwa ga Allah, kuma abin da ya kasance na Allah, to, shī yanā sāduwa zuwa ga abūbuwan shirkinsu. Tir da hukuncinsu!

137. Kuma kamar wancan ne abūbuwan shirkinsu suka kawāta wa māsu yawa, daga māsu shirkin; kashewar⁽¹⁾ 'ya'yansu, dōmin su halaka su, kuma dōmin su rikitar da addininsu a gare su, kuma dā Allah Yā so, dā ba su aikatā shi ba. Sabō-da haka, ka bar su da abin da suke kirkirāwa.

138. Kuma suka ce: "Wadannan dabbōbi da shūka hanannu ne; bābu mai dandanar su fāce wanda muke so," ga riyāwarsu. Da wasu dabbōbi an hana bāyayykinsu, da wasu dabbōbi bā su ambatar sūnan Allah a kansu, bisa kirfiren karya gare Shi. Zai sāka musu da abin da suka kasance sunā kirkirāwa.

139. Kuma suka ce: "Abin da yake a cikin cikkunan wadannan dabbōbi kēbantacce ne ga mazannu, kuma hananne ne a kan mātan aurenmu. Kuma idan ya kasance mūshe, to, a cikinsa, sū, abōkan tārayya ne." Zai sāka musu sifantāwarsu. Lalle ne Shī, Mai hikima ne, Masani.

لِشُرَكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُ إِلَى اللَّهِ وَمَا

كَانَ لِقَوْمِهِمْ يَصِلُ إِلَى

شُرَكَائِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿١٣٧﴾

وَكَذَلِكَ زَيْنَ لِكَثِيرٍ مِّن

الْمُشْرِكِينَ قَتَلَ أَوْلَادِهِم

شُرَكَاءَهُمْ لِيَزْدُوهُمْ وَيَلْبِسُوا

عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ

فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٨﴾

وَقَالُوا هَذِهِ أَفْعَالُ مَحْرُومٍ جِئُوا بِطَعْمِهَا

إِلَّا مِمَّنْ نَّشَاءُ بِرِغْمِهِمْ وَأَنْفَعُ حَرْمَاتٍ

ظَهَرُوهَا وَأَنْفَعُ لَا يَذْكُرُونَ

أَسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا أَفْتِرَاءَ عَلَيْهِمْ

سَيَجْزِيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٣٩﴾

وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَٰذِهِ إِلَّا خَالِصَةٌ

لِذِكْرِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَىٰ أَزْوَاجِنَا وَإِن

يَكُن مِّمَّنْ مِتْنَا فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ

سَيَجْزِيهِمْ وَصَفَهُمْ إِنَّهُمْ كَافِرُونَ ﴿١٤٠﴾

(1) Sunā turbudē 'yā'yā mata, dōmin tsōron talauci kō dōmin tsōron kunya. Sai mai haihuwa ta haihu a bākin rāmi, idan mace ta haifa, sai ta tūra ta cikin rāmin, ta rufe, idan kuma namiji ne sai ta bar shi. Haka kuma kashe 'yā'ya, a kan bākance da alwāshi, sunā ganin sa ibada ne.

140. Lalle ne wafanda suka kashe diyansu sabōda wauta, ba da ilmi ba, sun yi hasāra! Kuma suka haramta abin da Allah Ya arzūta su, bisa kirfira farya ga Allah. Lalle ne, sun ɓace, kuma ba su kasance māsu shiryuwa ba.

141. Kuma Shī ne Wanda Ya fāga halittar gōnaki māsu rumfuna da wasun māsu rumfuna, da dabi-nai da shūka, mai sābāwa ga 'yā'yansa na ci, da zaituni da rum-māni mai kāmā da jūna da wanin mai kama da jūna. Ku ci daga 'yā'yan itācensa, idan ya yi 'yā'yan, kuma ku bāyar da hakkinSa a rānar girbinsa, kuma kada ku yi ɓarna. Lalle ne Shī, ba Ya son maɓarnata.

142. Kuma daga dabbōbi (Ya fāga halittar) mai daukar kāya da fanāna: Ku ci daga abin da Allah Ya arzūta ku, kuma kada ku bi zambiyōyin Shaidan: Lalle ne shi, a gare ku, maƙiyi ne bayyananne.

143. Nau'ō'i takwas daga tumā-kai biyu, kuma daga awā kai biyu; ka ce, shin mazan biyu ne Ya haramta ko mātan biyu, ko abin da mahaifar mātan biyu suka tattara a kansa? Ku bā ni lābāri da ilmi, idan kun kasance māsu gaskiya.

144. Kuma daga rāfuma akwai nau'i biyu, kuma daga shānu biyu; ka ce, shin, mazan biyu ne Ya hana ko mātan biyu Ya hana, kō abin da mahaifar mātan biyu suka tattara a kansa? Kō kun kasance halarce ne a lōkacin da Allah Ya yi mnku wasiyya da wannan? To, wāne ne mafi

قَدَحَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا
بَغْيَ عَلَيْهِمْ وَحَرَمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ
أَفْتَرَاءً عَلَى اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا
مُهْتَدِينَ ﴿١٤٠﴾

۞ وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَّعْرُوشَاتٍ
وَعَبْرَ مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ
مُخْتَلِفًا أَلْوَانًا وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّاتِ
مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ
إِذَا أَثْمَرَ وَآتُوا حَقَّهُ وَوَعَدُ اللَّهِ إِذَا
وَعَدَ لَا يَكْفُرُ الْإِنْسَانُ بِمَا كَسَبَ ﴿١٤١﴾

وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةً وَفَرْشًا كُلُوا
مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ
الشَّيْطَانِ إِنَّهُ رَكُوعٌ عَصِيبٌ ﴿١٤٢﴾

ثَمِينَةً أَرْبَعٌ مِنَ الضَّالِّينَ وَمِنَ
الْعَمْرِ أَفْنِينَ قُلْ ۗ الذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ
أَمَّا الْأُنثَيَيْنِ أَمَا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُهُ
الْأُنثَيَيْنِ نَبِيُّنِ يَعْلَمُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٤٣﴾

وَمِنَ الْإِبِلِ اثْنَتَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ
ۗ الذَّكَرَيْنِ حَرَّمَ أَمَّا الْأُنثَيَيْنِ أَمَا
اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنثَيَيْنِ
أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَصَّلَكُمُ اللَّهُ
بِهَذَا فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ

zālunci daga wanda ya kirkira karyar ga Allah, dōmin ya batar da mutāne, bā da wani ilmi ba? Lalle ne, Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

145. Ka ce: “Bā ni sāmu⁽¹⁾, a cikin abin da aka yō wahayi zuwa gare ni, abin haramtawa, a kan wani mai ci wanda yake cin sa fāce idan ya kasance mūshe, kō kuwa jini abin zubarwa, kō kuwa nāman alade, to, lalle ne shi fazanta ne, kō kuwa fāsikanci wanda aka kurūrūta, dōmin wanin Allah, da shi.” Sa'an nan wanda larūra ta kāmā shi, bā mai fita jama'a ba, kuma bā mai ta'addi ba, to, lalle Ubangijinka Mai gāfara ne, Mai jin kai.

146. Kuma a kan waɗanda suka tūba (Yahūdu) Mun haramta⁽²⁾ dukkan mai akaifa, kuma daga shānu da bisāshe Mun haramta musu kit-sattsansu fāce abin da bāyukansu suka ḍauka, kō kuwa kāyan ciki, kō kuwa abin da ya garwaya da fashī. Wannan ne Muka sāka musu, sabōda zāluncinsu, kuma Mu, haḥīka, Māsu gaskiya ne.

147. To, idan sun karyatā ka, sai ka ce: “Ubangijinku Ma'abūcin rahama ne Mai yalwa; kuma bā a mayar da azābarSa daga mutāne māsu laifi.”

كَذٰبًا يُضِلُّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ
۞۞۞ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۞۞۞

قُلْ لَا أُجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى
طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ
دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ
رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهْلَ لِعَذَابِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ
أَضْطَرَّ عَلَيْهِ بَيْعٌ وَلَا عَادَ فَإِنَّ رَبَّكَ
عَفُورٌ رَحِيمٌ ۞۞۞

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا كُلَّ ذِي
ظُلْفٍ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْغَنَمِ حَرَّمْنَا
عَلَيْهِمْ شُحُومَهَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا
أَوِ الْحَوَايَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِمِطْرٍ ذَلِكَ
حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَاللَّاتِ وَالْعُزَّىٰ ۞۞۞

فَإِنْ كَذَّبْتُمْ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ
وَسِعَتْ وَلَا يَسُدُّ بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ
الْمُجْرِمِينَ ۞۞۞

(1) Bayānin abūbuwan da aka haramta cinsu daga dabbōbi waɗanda Allah Ya hana, bā waɗanda al'āda ta hana ba.

(2) Bayānin abūbuwan da Allah Ya hana a kan Yahūdu, shi ma hanin an yī shi sabōda wani laifinsu ne.

148. Waɗanda suka yi shirki⁽¹⁾ zā su ce: “Dā Allah Yā so, dā ba mu yi shirki ba, kuma dā ubanninmu ba su yi ba, kuma dā ba mu haramta wani abu ba.” Kamar wannan ne mutānen da suke a gabāninsu suka faryata, har suka dandani azā-barMu. Ka ce: “Shin, kunā da wani ilmi a wurinku dōmin ku fito mana da shi? Bā ku bin kōme fāce zato, kuma ba ku zama ba fāce firi-fadī kawai kuke yi.”

149. Ka ce: “To, Allah ne da hujja isasshiya, sabōda haka: dā Yā so, dā Yā shiryar da ku gabā ɗaya.”

150. Ka ce: “Ku kāwo shaidu-nku, waɗanda suke bāyar da shai-dar cēwa Allah ne Ya haramta wannan.” To, idan sun kāwo shaida, kada ka yi shaida tāre da su. Kuma kada ka bi son zūciyōyin waɗanda suka faryata, game da āyōyinMu, da waɗanda bā su yin imāni da Lāhira, alhāli kuwa sū daga Ubangijinsu suna karkacēwa.

151. Ka ce: “Ku zo, in karanta abin da Ubangijinku Ya haramta.” Wājibi ne a kanku kada ku yi shirkin kōme da Shi, kuma ga mahaifa biyu (ku kyautata) kyautatāwa, kuma kada ku kashe ɗiyanku sabōda talauci, Mū ne Muke arzūta ku, kū da su, kuma kada ku kusanci abūbuwan alfāsha, abin da ya

سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا
أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاءَنَا وَلَا حَرَمًا مِنْ شَيْءٍ
كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّى
ذُاقُوا بَأْسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ
فَتُخْرِجُوهُ لَوْلَا أَنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ
أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ ﴿١٤٨﴾

قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَلِيغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿١٤٩﴾

قُلْ هَلْ سَأَلْتُمْ مَنْ شَهِدَ أَنْ
أَنَّ اللَّهَ حَرَّمَ هَذَا فَإِنْ شَهِدُوا فَلَا تَشْهَدُ
مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعِ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَبُوا
يَعْتَابِلْتَنَا وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
وَهُمْ يَرَوْنَهَا كَدُورٍ ﴿١٥٠﴾

* قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبِّيَ
عَلَيْكُمْ أَنْ تَشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا
وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا
أَوْلَادَكُمْ مِنْ إِمْتِنَانٍ نَحْنُ نَنْزِلُكُمْ
وَلِأَسْهَابِهِمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا

(1) Wahayin Shaidan zuwa ga māsu shirki da hana dabbōbi da kāga wasu hukunce-hukunce. Kalmar gaskiya ce ake yin nufin farya da ita, da bāyanin warware rikicin. Jūyar da maganar gaskiya dōmin a yi farya da ita yanā sabbaba saukar azāba. Kuma dukan maganar da bā ta da asali ga Littāfi kō sunna, to, bā gaskiya ba ce, bin ta nau'in shirki ne.

bayyana daga gare ta da abin da ya
 ßöyu, kada ku kashe rai wanda
 Allah Ya haramta, fāce da hakki.
 Wannan ne (Allah) Ya yi muku
 wasiyya da shi: tsammāninku, kunā
 hankalta.

152. Kada ku kusanci dūkiyar
 marāya fāce da wadda take ita ce
 mafi kyau, har ya kai ga karfinsa.
 Kuma ku cika mūdu da sikēli da
 ādalci, bā Mu kallafā wa rai fāce
 iyāwarsa. Kuma idan kun fadi ma-
 gana, to, ku yi ādalci, kuma ko dā
 yā kasance ma'abūcin zumunta ne.
 Kuma da alkawarin Allah ku cika.
 Wannan ne Ya yi muku wasiyya da
 shi: tsammāninku, kunā tunāwa.

153. Kuma lalle wannan ne ta-
 farkiNa, yana madaidaici: sai ku bi
 shi, kuma kada ku bi wasu hanyōyi,
 su rarrabu da ku daga barin hany-
 āTa. Wannan ne Allah Ya yi muku
 wasiyya da shi, tsammāninku, kunā
 yin taƙawa.

154. Sa'an nan kuma Mun bai
 wa Mūsā Littāfi, yanā cikakke bisa
 ga wanda ya kyautata (hukuncin
 Allah) da rarrabēwa, daki-daki, ga
 kōwane abu, da shiriya da rahama,
 tsammāninsu⁽¹⁾, sunā yin imāni da
 haɗuwa da Ubangijinsu.

155. Kuma wannan Littāfi ne,
 Mun saukar da shi, mai albarka ne,
 sai ku bi shi kuma ku yi taƙawa,
 tsammāninku, anā jin fanku.

وَمَا يَبْتَغِ وَلَا تَقْتُلُوا أَنْفُسَ الَّذِينَ حَتَمَ
 اللَّهُ إِلَيْهَا حَقًّا ذَٰلِكُمْ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ
 لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٢﴾

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ
 حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَيْلِ وَالْيَتِيمَانَ
 بِالْقِسْطِ لَأَنْكَلِفَ نَفْسًا إِلَّا أَوْسَعَهَا وَإِذَا
 قُلْتُمْ قَاعِدُوا لَوَاعِكًا دَأْبُ قَوْمٍ
 وَيَعْتَدِ اللَّهُ أَوْفُوا ذَٰلِكُمْ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ
 لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٣﴾

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ
 وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ
 ذَٰلِكُمْ وَصَّيْتُكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٤﴾

ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى
 الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى
 وَرَحْمَةً لَّعَالَمِهِمْ يَلْقَاهُ رِزْقُهُمْ كُلَّ يَوْمٍ ﴿١٥٥﴾

وَهَذَا كِتَابُنَا أَنْزَلْنَاهُ مَب_ارَكًا فَآتِنَاهُ
 وَأَتَّقُوا الْعَاكِفِينَ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٦﴾

(1) Mabiya Littāfin Mūsā watau Yahūdu, idan sun san cēwa Alkur'āni kamar
 Attaura yake daga Allah aka saukar da shi, kuma Muhammadu Annabin Allah ne kamar
 Mūsā kuma sū duka suna gaskata jūnā, sai su ji sauƙin imāni da shi.

156. (Dōmin) kada ku ce: "Abin sani kawai, an saukar da Littāfi a kan funkciya⁽¹⁾ biyu daga gabāninmu, kuma lalle ne mū, mun kasance daga karatunsu, haḳīka, gāfilai."

157. Kō kuwa ku ce: "Dā dai lalle mū, an saukar da Littāfi a kanmu, haḳīka, dā mun kasance mafiya shiryuwa daga gare su." To, lalle ne wata hujja bayyananniya, daga Ubangijinku, tā zo muku, da shiriya da rahama. To, wāne ne mafi zālunci daga wanda ya faryata game da āyōyin Allah, kuma ya hinjire daga barinsu? Zā Mu sāka wa waɗanda suke hinjirēwa daga barin āyōyinMu da mugunyar azāba, sabōda abin da suka kasance sunā yi na hinjirēwa.

158. Shin, sunā jiran (wani abu), fāce dai malā'iku⁽²⁾ su je musu, kō kuwa Ubangijinka Ya je, kō kuwa sāshen āyōyin Ubangijinka ya je. A rānar da sāshen āyōyin Ubangijinka yake zuwa, īmānin rai wanda bai kasance yā yi īmānin ba a gabāni, kō kuwa ya yi tsiwirwirin wani alhēri, bā ya amfāninsa. Ka ce: "Ku yi jira: Lalle ne mū, māsu jira ne."

أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أُنزِلَ إِلَيْنَا مِنَ رَبِّنَا كِتَابٌ عَلَى طَائِفَتَيْنِ
مِن قَبْلِنَا وَإِنْ كُنَّا عَنْ دِرَاسَتِهِمْ لَفَنَائِلِينَ ﴿٥٦﴾

أَوْ تَقُولُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ
لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ فَقَدْ جَاءَكُمْ
بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ
فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن كَذَّبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَّقَ
عَنْهَا سَتَجِدُنَّ الَّذِينَ يَصْدُقُونَ عَنْ آيَاتِنَا
سُوءَ الْمَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدُقُونَ ﴿٥٧﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ
رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ
آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا لَوْ تَكُنْ
آمَنَتْ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَهَا
خَيْرًا قُلْ أَنْظِرُوا إِنَّا مُنظِرُونَ ﴿٥٨﴾

(1) Ana magana da māsu shirkin Lārabāwa, funkciyōyin biyu kuwa su ne Yahūdu da Nasāra, littāfin shī ne Attaura da Linjila.

(2) Zuwan malā'iku dōmin karɓar rāyukansu, zuwan Allah shine zuwanSa domin hisābin bāyi, zuwan sāshen āyōyin Ubangijil shī ne fitōwar rānā daga yamma da fitar Rāḳumar Salīhu. Waɗannan abūbuwa duka idan sun auku a kan wanda bā shi da īmāni a gabānin aukuwarsu, kuma ya zama yā aikata ayyukan alhēri da shari'a ta umurce shi da yi, to, bā za a karɓi wani īmāninsa ba.

159. Lalle ne wafanda⁽¹⁾ suka rarraba addininsu, kuma suka kasance ƙungiya-ƙungiya, kai ba ka zama daga gare su ba, a cikin kōme: abin sani kawai, al'amarinsu zuwa ga Allah yake. Sa'an nan Ya bā su lābari game da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

160. Wanda ya zo da kyakkyāwan aiki guda, to, yanā da gōma dīn misālansa. Kuma wanda ya zo da mugun aiki gūda, to, bā zā a sāka masa ba fāce da misālinsa. Kuma sū, bā a zāluntar su.

161. Ka ce: "Lalle nī, Ubangi-jina Yā shiryar da ni zuwa ga tafarki madaidaici, addini, ƙimantāwa (ga abūbuwa), mai aƙidar Ibrāhīm, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsu shirki ba."

162. Ka ce: "Lalle ne sallāta, da baikonā, da rāyuwāta, da mutuwāta, na Allah ne Ubangi-jin tālikai.

163. "Bābu abōkin tārayya a gare Shi. Kuma da wancan aka umurce ni, kuma ni ne farkon māsu sallamāwa."

164. Ka ce: "Shin, wanin Allah nake nēma ya zama Ubangi-ji, alhāli

إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِعْمًا لَسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ فَحُكْمُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٥٩﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ مَثَلًا مِمَّا سَأَلَهُ عَنْ جَهَنَّمَ وَالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا أَمْثَلَهَا وَهِيَ لَا يَظُنُّونَ ﴿١٦٠﴾

قُلْ إِنِّي هَدَيْتِي رِبِّيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مَلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَتْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾

قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾

لَا شَرِيكَ لَهُ. وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾

قُلْ أَغْبِرْ اللَّهُ أُمَّيِّ رَبِّيَا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ

(1) Bāyan bayānin wanda bai yi īmāni ba sai bayānin sababin rashin karɓar īmānin ya zo, sai kuma ya ci gaba da bayānin cewa, kō wanda ya yi īmānin idan yā fāra wasu abūbuwa a cikin addini bisa ga abin da Allah Ya saukar, ta haka har mutāne suka zama ƙungiya ƙungiya, kamar māsu darikōfi na tasawwufi, to, su ma Annabi bā ya tāre da su ga kōme dōmin sun kōma wa hanyar Jahiliyya a lōkacin da wasu suke fāga hukunce-hukunce a kan mutāne, suka zama da yin haka nan abūbūwan bautāwa, kuma māsu bin su suka zama mushirikai. Daga nan har zuwa ga ƙarshen Sūrar duka ta'alifki ne ga dukan abin da Sūrar ta fūnsa na Tauhīdin Rubūbiyya da taƙaitāwa ga bāyanin muhimman mas'alōlin da ta fūnsa. Saninata shi ne rūhin addini.

kuwa Shī ne Ubangijin dukan kōme? Kuma wani rai bā ya yin tsirfa fāce dōmin kansa, kuma mai daukar nauyi, bā ya daukar nauyin wani, sa'an nan kuma kōmawarku zuwa ga Ubangijinku take: sa'an nan Yā bā ku lābāri ga abin da kuka kasance, a cikinsa, kunā sābā wa jūnā?

165. "Kuma Shī ne Wanda Ya sanya ku māsu maye wa jūna ga fasa. Kuma Ya daukaka sāshenku bisa ga sāshe da darajōji: dōmin Ya jarraba ku, a cikin abin da Ya bā ku." Lalle ne, Ubangijinka Mai gaggawar ukūba ne, kuma lalle ne Shi, haƙīka, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ
وِزْرَةَ وِزْرٍ أُخْرَىٰ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ
مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٥﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ خَلْقَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ
بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتْلُوكُمْ فِي مَا
عَمَلْتُمْ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ
لَغَوَّورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٥﴾

SŪRATUL A'ARĀF

سُورَةُ الْأَعْرَافِ

Tanā karantar da tsēre a tsakānin gaskiya da farya, tun farko, kuma hālin ba zai gushe ba yanā a kan haka, har Tāshin Sā'a.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M. Š.

2. Littāfi ne aka saukar zuwa gare ka, kada wani fungsi ya kasance a cikin kirjinka daga gare shi, dōmin ka yi gargadi da shi. Kuma tunātarwa ne ga mūminai.

التص ﴿١﴾

كَيْتَبُ أَنْزَلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ
مِنْهُ لِتُنذِرَ بِهِ وَذِكْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١﴾

3. Ku bi abin da aka saukar zuwa gare ku daga Ubangijinku, kuma kada ku dinga bin wasu maji-binta, baicinSa. Kadan kwarai kuke tunāwa.

4. Kuma da yawa wata alƙarya Muka halaka ta, sai azābarMu ta jē mata da dare kō kuwa sunā māsu ƙailūla.

5. Sa'an nan bābu abin da yake da'awarsu, a lōkacin da azābarMu ta jē musu, fāce suka ce: "Lalle ne mū muka kasance māsu zālunci,"

6. Sa'an nan lalle ne Munā tambayar waƙanda aka aika zuwa gare su, kuma lalle Munā tambayar Manzannin.

7. Sa'an nan, haƙiƙa, Munā bā su lābāri, da ilmi, kuma ba Mu kasance Māsu fakuwa ba.

8. Kuma awo a rānar nan ne gaskiya. To, wanda sikēlansa suka yi nauyi, to, waƙannan sū ne māsu cin nasara.

9. Kuma wanda sikēlansa suka yi sauki, to, waƙannan ne waƙanda suka yi hasarar rayukansu, sabōda abin da suka kasance, da āyō-yinMu, sunā yi na zālunci.

10. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun sarautar da ku, a cikin ƙasa, kuma Mun sanya muku abūbuwan rāyuwa, a cikinta; kadān kwarai kuke gōdēwa.

11. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun halittā ku, sa'an nan kuma Mun sūrantā ku, sa'an nan kuma Mun ce wa malā'iku: "Ku yi sujada ga

أَتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَيْنَا مِنَ الْكِتَابِ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مِمَّا تَدَّكُرُونَ ﴿٥﴾

وَكُرْهُنَّ قَرِيْبَةٌ أَهْلَكَنَّ نَهَا فِجَاءَ مَا بَأْسُنَا بِيَسْتَأْذِنَهُنَّ فَأَبِيْنَ ۝٦

فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِيْنَ ۝٧

فَلَنَسْتَأْذِنَ الَّذِيْنَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْتَأْذِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ۝٨

فَلَنَقْضَنَّ عَلَيْهِمْ عِيْلَهُمْ وَمَا كُنَّا بِعَابِدِيْنَ ۝٩

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ تَقَلَّتْ مُوزِنُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝١٠

وَمَنْ خَفَّتْ مُوزِنُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ يَمَّا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلُمُونَ ۝١١

وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعِيْشًا قَلِيْلًا مِمَّا تَشْكُرُونَ ۝١٢

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قَلْنَا لِلْمَلٰٓئِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا

Ādam.” Sai suka yi sujada fāce Iblīs, bai kasance daga māsu yin sujudar ba⁽¹⁾.

12. Ya ce: “Mēne ne ya hana ka, ba ka yi sujada ba, a lōkacin da Na umurce ka?” Ya ce: “Nī ne mafifici daga gare shi, Kā halitta ni daga wuta, alhāli kuwa Kā halitta shi daga lāka.”

13. Ya ce: “To, ka sauka daga gare ta: dōmin bā ya kasancēwa a gare ka ga ka yi girman kai a cikin-ta. Sai ka fita. Lalle ne kanā daga māsu kasfanci.”

14. Ya ce: “Ka yi mini jinkiri zuwa ga rānar da ake tāyar⁽²⁾ da su.”

15. Ya ce: “Lalle ne, kanā daga wafanda aka yi wa jinkiri.”⁽³⁾

16. Ya ce: “To, inā rantsuwa da halakarwar da Ka yi mini, lalle ne, inā zaune musu tafarkinKa madaidaici.

17. “Sa'an nan kuma, hakīka, inā je musu daga gaba gare su, kuma daga daga bāya gare su, kuma daga

إِبْلِيسَ لَمْ يَكُن مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿١١﴾

قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ
مِمَّنْ خَلَقْتَنِي مِن نَّارٍ وَخَلَقْتَهُمْ مِن طِينٍ ﴿١٢﴾

قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا
فَأَخْرَجْنَاكَ مِنَ الصُّغُورِ ﴿١٣﴾

قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤﴾

قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنظَرِينَ ﴿١٥﴾

قَالَ فِيمَا أُغْوَيْتَنِي لِأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ
الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾

لَوْلَا دَعْوَةُ قَوْمٍ بَيْنَ يَدَيْهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَمَنْ

(1) Allah Yā Ridanya ni'imōmin da Ya yi wa mutāne daga halittarsu da sūrantā su da Ya yi, kuma Ya girmama su da sanyāwar malā'iku su yi sujada ga ubansu Ādam, sa'an nan kuma Ya nūna musu cēwa Shaidan yā Ēi bin umurninSa ga girmama ubansu Ādam, sabōda haka sū ma su yi tsōron ma'iyin kākansu.

(2) Yā rōki kada ya mutu, dōmin a Rānar Rāyarwa bābu sauran wata mutuwa.

(3) Wannan ya nūna cēwa, kōwa ya rōki Allah wani abu, to, zai bā shi gwargwadon yadda Yake so, Shi Ubangjin.

jihōhin damansu, da jihōhin haguṅsu: Kuma bā zā Ka sāmi mafi yawansu māsu gōdiya ba."

18. Ya ce: "Ka fita daga gare ta kanā abin zargi kōrarre. Lalle ne, wanda ya bi ka daga gare su, haḳīka, zā Ni cika Jahannama daga gare ku, gabā daya.

19. "Kuma ya Ādam! Ka zauna kai da matarka a Aljanna, sai ku ci daga inda kuka so; kuma kada ku kusanci wannan itāciya, har ku kasance daga azzālumai."

20. Sai Shaidan ya sanya musu waswāsi dōmin ya bayyana musu abin da aka rufe daga barinsu, daga al'aurarsu, kuma ya ce: "Ubangijinku bai hanā ku daga wannan itāciya ba fāce dōmin kada ku kasance malā'iku biyu ko kuwa ku kasance daga madawwama."

21. Kuma ya yi musu rantsuwa: Lalle ne ni, a gare ku, haḳīka, daga māsu nasiha ne.

22. Sai ya saukar da su da rūḍi. Sa'an nan, a lōkacin da suka dandani itāciyar, al'aurarsu ta bayyana a gare su, kuma suka shiga sunā līkāwar ganye a kansu daga ganyen Aljanna. Kuma Ubangijinsu Ya kira su: "Shin, Ban hanā ku ba daga waccan itāciya, kuma Na ce muku, lalle ne Shaidan, a gare ku, makiyi ne bayyananne?"

23. Suka ce: "Yā Ubangijinmu! Mun zālunci kanmu. Kuma idan ba Ka gāfarta mana ba, kuma Ka yi mana rahama, haḳīka, munā kasancēwa daga māsu hasāra."

أَيْمَهُمْ وَنَسَمَاءَ لَهُمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ ﴿١٧﴾

قَالَ أَخْرَجْنَاهُمَا مِنْهَا مَذْمُورًا لَمَّا نَسِيَا نِعْمَتَنَا وَنَسَمَاءَ لَهُمْ
لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٨﴾

وَيَقَادِرُ أَنْسُكُنَ أَنْتَ وَرَوْحُكَ الْجَنَّةَ فَكَلَّا مِنْ
حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا
مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾

فَوَسَّوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ
عَنَّهُمَا مِنْ سَوْءِ لَيْسَةٍ وَقَالَ مَا لَهَا كَمَا رَبُّكُمَا
عَنِ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَائِكَةً
أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ﴿٢٠﴾

وَقَامَسَهُمَا إِلَىٰ لَمَّا لَمِنَ النَّصِيحِينَ ﴿٢١﴾

فَدَلَّهُمَا بِعُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا
سَوْءَاتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ
الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا الرَّبُّ أَنِ اتُّرَاهُمَا كَمَا نَبَلَ كَمَا
الشَّجَرَةَ وَأَقْلَلْ لَكُمَا إِنْ الشَّيْطَانُ لَكُمَا عَدُوٌّ
شَدِيدٌ ﴿٢٢﴾

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنفُسَنَا وَإِن لَّمْ تَعْفُ رَبَّنَا
وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾

24. Ya ce: "Ku sauka, sāshenku zuwa ga sāshe yanā mafiyi, kuma kunā da matabbata a cikin fasa, da dan jin dāfi zuwa ga wani lōkaci."

25. Ya ce: "A cikinta kuke rāyuwa, kuma a cikinta kuke mutuwa, kuma daga gare ta ake fitar da ku."

26. Yā dīyan Ādam! Lalle ne Mun saukar da wata tufa⁽¹⁾ a kan-ku, tanā rufe muku al'aurarku, kuma da kawā. Kuma tufar taƙawa wancan ce mafi alhēri. Wancan daga āyōyin Allah ne, tsammāninsu sunā tunāwa!

27. Yā dīyan Ādam! Kada Shai-dan, lalle, ya fitine ku, kamar yadda ya fitar da iyāyenku biyu daga Al-janna, yanā fizge tufarsu daga gare su, dōmin ya nūna musu al'aurarsu. Lalle ne shī, yanā ganin ku, shi da rundunarsa, daga inda bā ku ganin su. Lalle ne Mū, Mun sanya Shai-dan majibinci ga waɗanda bā su yin imāni.

28. Kuma idan suka aikata alfāsha⁽²⁾ su ce: "Mun sāmi ubanninmu a kanta;" kuma "Allah ne Ya umur-ce mu da ita." Ka ce: "Lalle ne, Allah bā Ya umurni da alfāsha: Shin, kunā fadar abin da bā ku da saninsa ga Allah?"

29. Ka ce: "Ubangijina Yā yi umurni da ādalci; kuma ku tsayar

قَالَ أَهَيْطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوًّا لَكُمْ
فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرًّا وَمَتَعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿١٥﴾

قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا
تُخْرَجُونَ ﴿١٦﴾

يَبْقَىٰءَ آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ لِيَاسًا يُورِي
سَوَاءَ نَكْمَ وَرِيشًا وَيَأْسُ الْأَثْوَىٰ ذَٰلِكَ
حَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٧﴾

يَبْقَىٰءَ آدَمَ لَا يَفْقِدَنَّكُمْ الشَّيْطَانُ كَمَا
أَخْرَجَ أَبَوَيْكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا
لِيَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا سَوَاءَ لِيَهُمَا إِنَّهُمُ لِرَبِّكُمْ
هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا
الشَّيْطَانَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٨﴾

وَإِذَا قَالُوا فَحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آيَاتِنَا
وَاللَّهُ أَمْرًا يُبَاطِلُ أَمْثَلًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُؤْمِرُ بِالْفَحْشَاءِ
أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿١٩﴾

قُلْ أَمْرِي بِاللَّهِ قَسِطٌ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ

(1) Tufar da aka saukar, ita ce addinin Allah. Wanda ya riƙā shi da taƙawa, to, ya kyauta kawarsa.

(2) Alfāsha ita ce dukan mugun aiki, watau abin da shari'a ba ta zō da shi ba, kō dā an jingina shi ga addini, kamar dawāfi uryan (tsirāra) da bauta wa malā'iku da sālihai, da yin kōwace ibāda bā bisa ga yadda Annabi ya kōyar da ita ba.

da fuskōkinku a wurin kōwane masallāci, kuma ku rōkē Shi, kunā māsu tsarkake addini gare Shi. Kamar yadda Ya fāra halittarku kuke kōmāwa.”

30. Wata fungiya (Allah) Yā shiryar, kuma wata fungiya bata tā wajaba a kansu; lalle ne sū, sun riki shaidanu majibinta, baicin Allah, kuma sunā zaton, lalle sū, māsu shiryuwa ne.

31. Yā diyan Ādam! Ku riki kawarku a wurin kōwane masallāci, kuma ku ci, kuma ku sha: kuma kada ku yi barna. Lalle ne Shī (Allah), bā Ya son māsu barna.

32. Ka ce: “Wāne ne ya haramta kawar Allah, wadda Ya fitar sabōda bāyinSa, da māsu dādi daga abinci?” Ka ce: “Sū, dōmin wanda suka yi imāni suke a cikin rāyuar dūniya, suna keɓantattu a Rānar Kiyāma.” Kamar wannan ne Muke bayyana āyōyi, daki-daki, ga mutānen da suke sani.

33. Ka ce: “Abin sani kawai, Ubangijina Yā hana abūbuwan al-fāsha: abin da ya bayyana daga gare su da abin da ya ḥōyu, da zunubi da rarraba jama'a, bā da wani hakki ba, kuma da ku yi shirki da Allah ga abin da bai saukar da wani dalili ba gare shi, kuma da ku fadi abin da ba ku sani ba, ga Allah.”

34. Kuma ga kōwace al'umma akwai ajali: sa'an nan idan ajalinsu ya je, bā zā a yi musu jinkiri ba, sa'a guda, kuma bā zā su gabāce shi ba.

كُلِّ مَسْجِدٍ وَأَدْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الَّذِينَ
كَمَا بَدَأْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٣٠﴾

فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ
إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ
اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنََّّهُم مُّنتَهُونَ ﴿٣١﴾

* يَتَّبِعِي ۖ أَدَمَ حَذُوًّا وَزَيْنَةَ كَعْبَدَ كُلِّ مَسْجِدٍ
وَكُلُّوْا وَأَشْرِكُوا وَلَا تَشْرِكُوا إِنَّهُمْ لَا يُحِبُّ
الْمُشْرِكِينَ ﴿٣٢﴾

قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ
وَالطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي
الحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ
نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾

قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا
بَطَّنَ ۖ وَالْإِنْتِهَىٰ وَالْبَغْيَ وَعَدْوَ الْحَقِّ وَأَنْ
تَشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُزَيَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ
تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا
يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ ﴿٣٥﴾

35. Yā dīyan Ādam! Ko dai wasu manzanni, daga cikinku, su jē muku, sunā gaya muku ayōyiNa — to, wanda ya yi taƙawa, kuma ya gyara aikinsa — to, bābu tsoro a kansu, kuma bā su yin baƙin ciki.

36. Kuma waɗanda suka faryata game da āyōyinMu, kuma suka yi girman kai daga gare su, waɗannan sū ne abōkan wuta, sū, a cikin-ta madawwama ne.

37. To, wāne ne mafi zālunci daga wanda ya firƙira farya ga Allah, kō kuwa ya faryata game da āyōyinSa? Waɗannan rabonsu daga Littāfi yanā sāmunsu, har a lōkacin da ManzanninMu suka je musu, sunā karɓar rāyukansu, su ce: “Inā abin da kuka kasance kunā kira, baicin Allah?” Su ce: “Sun bace daga gare mu,” kuma su yi shaida a kansu cēwa lalle sū, sun kasance kāfirai.

38. Ya ce: “Ku shiga a cikin al'ummai waɗanda, haƙiƙa, sun shige daga gabāninku, daga aljannu da mutāne, a cikin wuta. A kō da yausha wata al'umma ta shiga sai ta la'ani 'yar'uwarta, har idan suka riski jūna, a cikinta, gabā ɗaya, ta farshensu ta ce wa ta farkonsu: ‘Ya Ubangijinmu! Waɗannan ne suka ɓatar da mu, sai Ka kāwo musu azāba ninki daga wuta.’” Ya ce: “Ga kōwane⁽¹⁾ akwai ninki: kuma amma ba ku sani ba.”

يٰٓاٰدَمُ اٰمٰنًا اٰتَيْنٰكَ مِنْكُم مِّنْ قَبْلِ هٰذَا
عَلَيْكَ كُوفٌ اَتَيْنٰكَ مِنْ اٰتِنَا وَاصْلَحْ فَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿٣٥﴾

وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰتِنَا وَاسْتَكْبَرُوْا عَنْهَا
اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٣٦﴾

مَنْ اظْلَمُ مِمَّنْ اٰفَرَقَى عَلٰى اللّٰهِ كَذِبًا
وَكَذَّبَ بِاٰتِنَا اُولٰٓئِكَ يٰٓاَلْهٰمُ نَصِيْبُهُمْ
مِّنَ الْكِتٰبِ حَتّٰى اِذَا جَازَتْهُمُ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْنَهُمْ
قَالُوْا اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ
قَالُوْا اضْلُوْا عَنَّا وَشَهِدُوْا عَلٰى اَنْفُسِهِمْ اِنَّهُمْ
كَانُوْا كٰفِرِيْنَ ﴿٣٧﴾

قَالَ اَدْخُلُوْا فِيْ اَمْرِ قَدْحَتٍ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنْ
الْحِيْنَ وَالْاِنْسِ فِي النَّارِ كَمَا دَخَلْتَ اُمَّةً
لَعْنَتٌ لَّعْنَتُهَا حَتّٰى اِذَا دَارَكُوْا فِيْهَا جَمِيْعًا
قَالَتْ اُخْرِنَهُمْ لَّا وِلٰهَ لَهُمْ رَبَّنَا هُوَ لَا اَصْلُوْنَا
فَعٰتِبُوْهُ عَذَابًا جَدِيْعًا مِنْ النَّارِ قَالَ لِكُلِّ
ضِعْفٍ وَلٰكِنْ لَّا تَعْمَلُوْنَ ﴿٣٨﴾

(1) Shūgabannin ɓata su ne ke fāra shiga wuta, sa'an nan mabiyansu, su shiga, dōmin shūgabanni sunā da laifi biyu; nāsu, na aikinsu, da kuma sababin da suka yi, na ɓatar da mabiyansu. Kuma an fahimta daga nan cēwa “Inā bin wāne a kan ɓata, shi ne ya ɓatar da

39. Kuma ta farkonsu ta ce wa ta farkshe: "To, bã ku da wata falala a kanmu, sai ku dandana azāba sabōda abin da kuka kasance kunā tsirfāwa!"

40. Lalle ne wadanda suka farkyatā game da āyōyinMu, kuma suka yi girman kai daga barinsu, bã zā a bubbude musu kōfōfin sama ba, kuma bã su shiga Aljanna sai rakumi ya shiga kafar allūra, kuma kamar wannan ne Muke sāka wa māsu laifi.

41. Sunā da wata shimfida daga Jahannama kuma daga samansu akwai wasu murafai. Kuma kamar wancan ne Muke sāka wa azzālumai.

42. Kuma wadanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan fwarai — bã Mu kallafa wa rai fāce iyāwarsa — wadannan ne abōkan Aljanna, sū, a cikinta, madawwama ne.

43. Kuma Muka fitar da abin da yake a cikin kirāzansu, daga fiyayya, kōramu sunā gudāna daga farkashinsu, kuma suka ce: "Gōdiya ta tabbata ga Allah, Wanda Ya shiryar da mu ga wannan. Kuma ba mu kasance munā iya shiryuwa ba, bã dōmin da Allah Ya shiryar da mu

وَقَالَتْ أُولَئِكَ لَئِنْ أَكْرَمْنَا لَكَو
عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فَدُورًا الْعَذَابِ بِمَا كُنْتُمْ
تَكْفُرُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَنْتُمْ كِبَرُكُمْ وَأَنْتُمْ
لَا تَنْتَفِعُ لَهُمْ أُولَئِكَ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ وَالْجِبَالُ
الْجَنَّةُ حَتَّى يُلَاقِيَ الْجَحِيمَ فِي سَعِيرٍ لِيُطَا
وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾

لَهُمْ فِي جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ عُوَابٌ
وَكَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ
نَفْسًا إِلَّا أَلَّا وَسْعَهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ
هُمْ فِيهَا خالدون ﴿٤٢﴾

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلِيٍّ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهِمْ أَنْزَلْنَاهُمْ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا
لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ

ni," bã ya zama hujja mai hana shiga wuta, dōmin Allah Yā aza wa kōwane bālīgi mai hankali da ya yi binciken gaskiya gwargwadon iyāwarsa. Allah ba Ya kama mutum da abin da ba ya a cikin ikonsa.

ba. Lalle ne, haḳīka, Manzannin Ubangijinmu, sun jē mana da gas-kiya." Kuma aka kira su, cēwa: "Waccan Aljanna an gādar da ku ita, sabōda abin da kuka kasance kunā aikatāwa."

44. Kuma abōkan Aljanna suka kirāyi abōkan Wuta suka ce: "Lalle ne mun sāmi abin da Ubangijinmu Ya yi mana wa'adi, gaskiya ne. To, shin, kun sāmi abin da Ubangijinku Ya yi muku wa'adi, gaskiya?" Suka ce: "Na'am." Sai mai sanarwa ya yi yēkuwa, cēwa: "La'anar Allah ta tabbata a kan azzālumai."

45. "Wadanda suke kangēwa daga hanyar Allah, kuma sunā nēman ta ta zama karkatacciya, kuma sū, game da Lāhira, kāfirai ne."

46. Kuma a tsakāninsu akwai wani shāmaki⁽¹⁾, kuma a kan A'arāf akwai wasu maza sunā sanin kōwa da alāmarsu: Kuma suka kirāyi abōkan Aljanna cēwa: "Aminci ya tabbata a kanku." Ba su shige ta ba, alhāli kuwa sū, sunā tsammāni.

47. Kuma idan an jūyar da ganansu wajen abōkan Wuta, su ce: "Yā Ubangijinmu! Kada Ka sanyā mu tāre da mutāne azzālumai."

48. Kuma abōkan A'araf suka kirāyi wasu maza, sunā sanin su da alāmarsu, suka ce: "Tārawar dūkiyarku da abin da kuka kasance

لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَوُودُوا أَنْ
تُلَكُوا مِنَ الْجَنَّةِ أَوْ رَقِبْتُمْوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٤﴾

وَتَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ قَدْ
وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبَّنَا حَقًّا فَأَمَلِمْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ
رَبُّكُمْ حَقًّا قَالُوا لَوْ نَعْلَمُ فَادَّتْ مُؤَدِّنَ بَيْنَهُمْ
أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿٥٥﴾

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا
وَهُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿٥٦﴾

وَيَسْتَهْجِئُونَ عَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ
كُلًّا بِسِيمَتِهِمْ وَتَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَنْ
سَأَلَهُ عَلَيْهِمْ كَأَن يَدْخُلُوهُمَا وَهُمْ يَنْظَمُونَ ﴿٥٧﴾

وَإِذَا صُرِفَتْ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءَ أَصْحَابِ النَّارِ
قَالُوا رَبَّنَا اجْمَعْنا مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٥٨﴾

وَتَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالٌ لَا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَتِهِمْ
قَالُوا مَا أَغْنَى عَنْكُمْ جَعْفَرُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ

(1) A tsakanin Aljanna da Wuta akwai bango, anā ce masa A'arāf, inda zā a ajiye mutānen da ayyukansu na fwarai suka yi daidai da miyāgun ayyukansu. Sunā ganin mutānen Aljanna sunā yi musu sallama sunā gurin shigarta, kuma sunā ganin mutānen Wuta; sunā la'anar su, sunā nēman nisanta daga gare ta.

kunā yi na girman kai, bai wadātar ba daga barinku?"

49. "Shin, wadannan ne wadanda kuka yi rantsuwa, Allah bā zai sāme su da rahama ba? Ku shiga Aljanna, bābu tsōro a kanku, kuma ba ku zama kunā baƙin ciki ba."

50. Kuma abōkan Wuta suka kirāyi abōkan Aljanna cēwa: "Ku zubo a kanmu daga ruwa kō kuwa daga abin da Allah Ya arzūta ku." Su ce: "Lalle ne Allah Ya haramtā su a kan kāfirai.

51. "Wadanda suka riƙi addininsu abin shagala da wāsa, kuma rāyuwar dūniya ta rūde su." To, a yau Munā mantāwa da su, kamar yadda suka manta da haɗuwa da yininsu wannan, da kuma abin da suka kasance da āyoyinMu sunā musu.

52. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun jē musu da Littāfi, Mun bayyana shi, daki-daki, a kan ilmi, yanā shiriya da rahama ga mutāne wadanda suke yin īmāni.

53. Shin, sunā jira, fāce fassararsa, a rānar da fassararsa take zuwa, wadanda suka manta da shi daga gabāni, sunā cēwa: "Lalle ne, Manzannin Ubangijinmu sun jē da gaskiya. To, shin, munā da wasu māsu cēto, su yi cēto gare mu, kō kuwa a mayar da mū, har mu aikata wanin wanda muka kasance muna aikatāwa?" Lalle ne sun yi hasārar rāyukansu, kuma abin da suka kasance sunā ƙirƙirawa yā baƙe musu.

تَسْتَكْبِرُونَ ﴿٤٩﴾

أَهْلُوا الَّذِينَ أَلْفَسْتُمْ لَابِنَاتِكُمْ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ
أَدْخَلُوا الْجَنَّةَ لَاتُحَقَّقُوا عَلَيْكُمْ وَلَا أَنْتُمْ

تَحْزُونَ ﴿٥٠﴾

وَأَذَى أَصْحَابِ النَّارِ أَصْحَابِ الْجَنَّةِ أَنْ أَيْضًا
عَلَيْنَا مِنَ الْمَلَأَةِ أَوْ مَتَارِفِكُمْ اللَّهُ قَالُوا
إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ مَا عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٥١﴾

الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهْوًا وَلَعِبًا وَغَرَّبُوا
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا قَالُوا لِمَ تَنْسَخُ اللَّهُ مَا تَأْتِي
بِآيَاتِهِ هَذَا وَمَا كُنَّا نَرَى آيَاتِنَا
يُجْعَلُونَ ﴿٥٢﴾

وَلَقَدْ جِئْتُمُوهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَى آيَاتٍ
هُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٣﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُمْ يَأْتِي تَأْوِيلَهُ
يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ
رُسُلٌ رَبِّنَا بِالْحَقِّ قَهْلُ الَّذِينَ مِنْ شِقَاقَةٍ
فَيَسْخَفُونَ آتَانَا أَوْسُرَةً مِمَّا كُنَّا نَمْلِكُ
عَنْهَا قَالُوا قَدْ خَسِرْنَا أَنفُسَهُمْ وَوَضَّلُوا
عَنْهُمْ مَا كُنَّا نَرَى قَدْرَهُمْ ﴿٥٤﴾

54. Lalle ne Ubangijinku Allah ne, wanda Ya halitta sammai da fasa a cikin kwānaki shida, sa'an nan kuma Ya daidaita a kan Al'arshi, Yanā sanya dare ya rufa yini, yanā nēman sa da gaggawa, kuma rānā da watā da taurāri hōrarru ne da umurninSa. To, Shī ne da halittar kuma da umurnin. Albarkar Allah Ubangijin halittu tā bayyana!

55. Ku kirāyi Ubangijinku da kanfan da kai, da kuma a bōye: lalle ne Shī, bā Yā son māsu wuce iyāka.

56. Kuma kada ku yi barna a cikin fasa a bāyan gyaranta. Kuma ku kirāye Shi sabōda tsōro da tsammāni: lalle ne, rahamar Allah makusanciya ce daga māsu kyautatāwa.

57. Kuma Shī ne Wanda Yake aika iskōki, sunā bishāra gaba ga rahamarSa, har idan sun dauki gizāgizai māsu nauyi,⁽¹⁾ sai Mu kōra su ga wani gari matacce, sa'an nan Mu saukar da ruwa gare shi, sa'an nan Mu fitar, game da shi,

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ
يَغْشَى السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَالْجِبَالَ
وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ مُسْحَرَاتٍ
بِأَمْرِهِ إِنَّهُ أَلَهُ الْخَلْقِ وَالْأَمْرِ رَبُّكَ اللَّهُ
رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾

أَدْعُوكُمْ لِتُؤْتُوا عَقْلًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ
الْمُتَعَدِّينَ ﴿٥٥﴾

وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا
وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ
مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ بُشْرًا لِّبَنَاتِ يَدَيْهِ
رَحْمَةً حَيْثُ إِذَا أُنْفِثَتْ سَحَابًا فَمَا لِآسُقْنَتَهُ
لِئَلَّا تُفْسِدَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَخَرَجْنَا مِنْهُ

(1) Ya kamanta hadari da ruwa da Alkur'āni da abin da ya fasa. da sifanta fasa busasshiya da jahilci, da zuciya imāni da gari mai kyau, da zuciya kāfirci da mugun gari, kuma rāyuwa da imāni da mutuwa da tāshi. Annabi ya ce, "Misālin abin da Allah Ya aiko ni da shi na ilmi da shiriya kamar ruwa ne mai yawa, ya sāmi wata fasa. To, ta zama daga cikinta akwai mai kyau, ta karbi ruwa, sa'an nan ta tsirar da ciyāwa da tsāte mai yawa. Kuma ta zama daga gare ta akwai rāfuka, suka riƙe ruwa Allah Ya amfāni mutāne da shi, suka sha, suka shāyar kuma suka yi shūka. Kuma daga cikinta akwai nau'i, faƙanƙani bā ya riƙon ruwa, kuma bā ya tsirar da ciyāwa, wannan shi ne misalin wanda ya fahimci addinin Allah, kuma abin da Allah Ya aiko ni da shi, ya amfāne shi, ya sani kuma ya sanar, da wanda bai dauka kai ba gare shi, kuma bai karbi shiriya Allah ba wadda aka aiko ni da ita." Kuma anā fahimtar cēwa kullum akwai faɗa mai dōgēwa a tsakāninsu, dōmin sū, kishiyōyin jūna ne.

daga dukkan 'yā'yan itāce. Kamar wancan ne Muke fitar da matattu: tsammāninku, kunā tunāni.

58. Kuma gari mai kyau, tsirinsa yanā fita da iznin Ubangijinsa, kuma wanda ya mūnana (tsirinsa) bā ya fita, fāce da wahala: kamar wannane ne, Muka sarrafa āyōyi dōmin mutāne wafanda suke gōdēwa.

59. Lalle ne, haḳīka, Mun aika Nūhu zuwa ga mutānēnsa, sai ya ce: "Yā mutānēna! Ku bauta wa Allah! Bā ku da wani abin bautāwa wan-inSa. Lalle ne nī, inā yi muku tsōron azābar wani Yini mai girma."

60. Mashawarta⁽¹⁾ daga mutānēnsa suka ce: "Lalle ne mu, haḳīka, munā ganin ka a cikin ḅata bayyananniya."

61. Ya ce: "Yā mutānēna! Bābu ḅata guda gare ni, kuma amma nī, Manzo ne daga Ubangijin halittu!

62. "Inā iyar muku da sāḳonnin Ubangijina: kuma inā yi muku na-sīha, kuma inā sani, daga Allah, abin da ba ku sani ba.

63. "Shin, kunā māmākin cēwa ambato yā zo muku daga Ubangi-jinku a kan wani namiji, daga gare ku, dōmin ya yi muku gargadī, kuma dōmin ku yi tafawa, kuma tsammāninku anā jin fanku?"

مِن كَلِّ الشَّعَرِ ۚ كَذَلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَى
لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

وَالْبَلَدِ الطَّيِّبِ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي
حَبَتْ لَأَبْرِجُهُ لِيَأْتِيَنَّكَ أُنْجُوتُ ۚ كَذَلِكَ نُصْرِفُ
الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ ﴿٥٩﴾

لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ لِقَوْمِهِ
اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ وَإِنِّي أَخَافُ
عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٦٠﴾

قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي ضَلَالٍ
مُبِينٍ ﴿٦١﴾

قَالَ لِقَوْمِهِ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَا أَنِّي رَسُولٌ
مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٢﴾

أَتُفَعِّلُكُمْ رَسُولًا مِّن رَّبِّي وَأُصْحَحُ لَكُمْ
وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٣﴾

أَوْحَيْتُ لَنُوحٍ أَنِ اجْعَلْ لِّدِينِكَ
عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنكُمْ لِيُنذِرَ كَوْمًا مِّنْهُمْ
وَلَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٦٤﴾

(1) Kissar Nūhu da mutānēnsa tanā nūna yanda annabawa māsu kāwo gaskiya ke yin faḁa da miyāgun mutāne māsu kin gaskiya, sunā kōḁarin rufe ta. Haka kuma fīssōshin da ke tafe a bāyanta sunā nūna yadda farya ke faḁa da gaskiya, ta hanyōyi dabam-dabam.

64. Sai suka karyata shi, sa'an nan Muka tsirar da shi da waƙanda suke tare da shi, a cikin jirgin: kuma Muka nutsar da waƙanda suka karyata shi game da āyōyinMu. Lalle ne sū, sun kasance wasu mutāne dīmautattu.

65. Kuma zuwa ga Ādāwa, ɗa-n'uwan su Huɗu, ya ce: "Ya mutānena! Ku bautā wa Allah! Bā ku da wani abin bautā wa, waninSa. Shin fa, bā zā ku yi taƙawa ba?"

66. Mashawarta waƙanda suka kāfirta daga mutānensa suka ce: "Lalle ne mū, haƙiƙa, munā ganin ka a cikin wata wauta! Kuma lalle ne mū, haƙiƙa, munā zaton ka daga maƙaryata."

67. Ya ce: "Yā mutānena! Bābu wata wauta a gare ni, kuma amma ni, Manzo ne daga Ubangijin halittu!

68. "Inā iyar muku da sāƙonnin Ubangijina, kuma ni, gare ku, mai nasiha ne amintacce.

69. "Shin, kuma kun yi māmāki cēwa ambato daga Ubangijinku ya zo muku a kan wani namiji daga gare ku, dōmin ya yi muku gargadi? Kuma ku tunā a lōkacin da Ya sanyā ku māsu mayēwa daga bāyan mutānen Nūhu, kuma Ya kāra muku zāti a cikin halitta. Sabōda haka ku tuna ni'imōmin Allah: tsammāninku kunā cin nasara."

70. Suka ce: "Shin, kā zo mana ne dōmin mu bauta wa Allah Shi kaƙai, kuma mu bar abin da

فَكَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفَلَاحِ
وَأَعْرَضْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِلَيْنَا
كَأَنَّا قَوْمًا عَجِيبٌ ﴿٦٤﴾

* وَمَالِ عَادِ الظَّالِمِينَ قَالَ يَقْتُمُونَ
أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ وَأَفَلَا
تَتَّقُونَ ﴿٦٥﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ إِنَّا
لَنُرِيكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ
الْكَاذِبِينَ ﴿٦٦﴾

قَالَ يَقْتُمُونَ لَيْسَ فِي سَفَاهَةٍ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِّن
رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٧﴾

أَلَيْسَ كَمَا رَسُولَاتِ رَبِّي وَإِنَّا لَكُرْمٌ نَّاصِحٌ أَمِينٌ ﴿٦٨﴾

أَوْعَجِبْتُمْ أَن جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَلَى
رَجُلٍ مِّنكُمْ لَمْ يَسْزِرْكُمْ وَوَدَّكُمْ وَإِن
جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِن بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَوَدَّكُمْ
فِي الْخَلْقِ بَشَرَةٌ فَاذْكُرُوا آيَةَ اللَّهِ
الَّتِي كُنْتُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٦٩﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا

ubanninmu suka kasance sunā bauta wa? To, ka zō mana da abin da kake yi mana wa'adi da shi, idan kā kasance daga māsu gaskiya.”

71. Ya ce: “Hafika azāba da fushi sun auku a kanku daga Ubangijinku! Shin, kunā jāyayya da ni a cikin wasu sunāye waƙanda kū ne kuka yi musu sunāyen, kū da ubanninku, Allah bai saukar da wani dalili ba a gare su? To, ku yi jira. Lalle ne ni, tāre da ku mai jira ne.”

72. To, sai Muka tsīrar da shi, shī da waƙanda suke tāre da shi sabōda wata rahama daga gare Mu, kuma Muka katse farshen waƙanda suka faryata game da āyō-yinMu, kuma ba su kasance mūminai ba.

73. Kuma zuwa ga Samūdāwa dan'uwansu, Sālihu, ya ce: “Yā mutānena! Ku bauta wa Allah; bā ku da wani abin bauta wa wannin-Sa. Hafika hujja bayyananniya tā zo muku daga Ubangijinku! Wannan rāƙumar Allah ce, a gare ku, wata āyā ce. Sai ku bar ta ta ci, a cikin fasa Allah, kuma kada ku shāfe ta da wata cūta har azāba mai raƙadi ta kāmā ku.

74. “Kuma ku tuna a lōkacin da Ya sanyā ku mamaya daga bāyan Ādāwa, kuma Ya zaunar da ku a cikin fasa, kunā riƙon manyan gidāje daga tuddanta, kuma kunā sassakar dākuna daga duwātsu; sabōda haka ku tuna ni'imōmin Al-

كَانَ يَعْزُبُ عَنْهَا مَأْوَىٰ فَاتِنًا يَمَاتُ فِيهَا
كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٦١﴾

قَالَ فَذَوْقَ عَذَابِكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ
يَجْسُ وَيَغْضَبُ أَتَمُّدُ لَوْ تَنِي فِي أَسْمَاءِ
سَتَيْتُمُوهَا أَشْرُوءَ أَبَاؤُكُمْ مَا تَزَلُ
اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ فَأَنْظِرُوا إِلَىٰ
مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٦٢﴾

فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ مِنْ حِمَّةٍ مِمَّا
وَقَطَعْنَا دَائِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بَيْنَنَا وَمَا
كَانُوا مَأْمُونِينَ ﴿٦٣﴾

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الصَّلَاةَ فَآخَاهُمْ صَلَاحًا قَالَ يَكْفُرُونَ
أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ
جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ هَذَا ذِكْرُ
اللَّهُ لَكُمْ آيَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلُ فِي
أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا يُسْوَءَ مَا تَأْكُلُونَ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦٤﴾

وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَافَةَ مِنْ بَعْدِهِ
عَاوِي وَبَوَّأَكُمْ فِي الْأَرْضِ تَتَّخِذُونَ
مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا وَتَتَّخِذُونَ الْجِبَالَ
بُيُوتًا فَأَذْكُرُوا لَكُمْ آيَةَ اللَّهِ وَلَا تَعْبُرُوا

lah, kuma kada ku yi barna a cikin fasa kuna māsu fasādi.”⁽¹⁾

75. Mashawarta, waɗanda suka yi girman kai daga mutanensa suka ce ga waɗanda aka raunanar,⁽²⁾ ga waɗanda suka yi īmāni daga gare su: “Shin, kunā sanin cēwa Sālihu manzo ne daga Ubangijinsa?” Suka ce: “Lalle ne mū, da abin da aka aiko shi, māsu īmāni ne.”

76. Waɗanda suka yi girman kai suka ce: “Lalle ne mu, ga abin da kuka yi īmāni da shi kāfirai ne.”

77. Sai suka sōke rākumar, kuma suka kangare daga barin umurnin Ubangijinsu, kuma suka ce: “Yā Sālihu! Ka zō mana da abin da kake yi mana wa'adi da shi, idan kā kasance daga manzanni!”

78. Sai tsāwa ta kāmā su, sabōda haka suka wāyi gari a cikin gidansu guggurfāne!

79. Sai ya jūya daga barinsu, kuma ya ce: “Ya mutānena! Lalle ne, haḳīka, nā iyar muku da manzancin Ubangijina. Kuma nā yi muku nasiha, kuma amma bā ku son māsu nasiha!”

80. Da Lūḍu, a lōkacin da ya ce wa mutānensa: “Shin, kunā jē wa alfāsha, bābu kōwa da ya gabāce ku da ita daga halittu?”

فِي الْأَرْضِ مُقْسِدِينَ ﴿٧٦﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ
لِلَّذِينَ اسْتَضَعُوا مِنَ آلِمَنْ وَأَمِنْ مِنْهُمْ
أَتَعْمُونَ أَنْ صَالِحًا مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ
قَالُوا إِنَّا بِنَا أَرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ ﴿٧٥﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِينَ
ءَامَنُوا بِهِ كَافِرُونَ ﴿٧٦﴾

فَقَرَأُوا التَّائِيَةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ
وَقَالُوا لَا صَالِحٌ أَنْتَ يَا مُحَمَّدٌ تَأْنِ
كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٧٥﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
جُثَمِينَ ﴿٧٨﴾

فَقَوْلَىٰ عَنْهُمْ وَقَالَ يَلْقَوْنَ لَكَدًا
أَبْلَقْتُمْ كُرْسَالَةَ رَبِّي وَنَصَبْتُمْ
لَكُمْ وَلَكِنْ لَا تُحِبُّونَ التَّصْحِيحَ ﴿٧٩﴾

وَلَوْ طَآءُ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ ءَأَتَاؤُنَ الْقَدْحِشَةَ مَا
سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾

(1) Fasādi kalmar Lārabci ce, ma'anarta barna. Watau an ce musu kada su yi barna cikin barna dōmin haka nan zai sanya barnar ta game fasa duka har bā zā a gane mūninta ba.

(2) Shugabanni suka cē wa mabiyansu māsu rauni, waɗanda suka yi īmāni da Manzon Allah Sālihu. Amma ba su yi magana da māsu Raḳin īmāni ba, dōmin sun yanke fauna daga gare su.

81. "Lalle ne ku, hakika, kunā jē wa maza da sha'awa, baicin mata: Ā'a, kū mutāne ne maḅarnata."

82. Kuma bābu abin da ya kasance jawābin mutānensa, fāce ɗai suka ce: "Ku fitar da su daga alkar-yarku: lalle ne sū, wasu mutāne ne, māsu da'awar tsarki!"

83. Sai Muka tsīrar da shi, shī da iyālansa, fāce matarsa, ta kasance daga māsu wanzuwa.

84. Kuma Muka yi ruwa a kansu da wani irin ruwa: sai ka dūba yadda ākibar māsu laifi ta kasance!

85. Kuma zuwa Madayana da-n'uwansu Shu'aibu, ya ce: "Ya mutānena! Ku bauta wa Allah; bā ku da wani abin bauta wa, waninSa. Lalle ne, wata hujja bayyananniya daga Ubangijinku tā zō muku! Sai ku cika mūdu da sikeli, kuma kada ku nakasa wa mutāne kāyansu, kuma kada ku yi fasādi a cikin ƙasa a bāyan gyaranta. Wannan ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance mūminai.

86. "Kuma kada ku zauna ga kōwane tafarki kunā ƙyacēwa, kuma kunā kangēwa, daga hanyar Allah, ga wanda ya yi imāni da Shi, kuma kunā nēman ta ta zama karkatacciya, kuma ku tuna, a lō-kacin da kuka kasance kaɗan, sai Ya yawaita ku, kuma ku dūha yad-da ākibar māsu fasādi ta kasance.

87. "Kuma idan wata ƙungiya daga gare ku ta kasance ta yi imāni da abin da aka aiko ni da shi, kuma wata ƙungiya ha ta yi imāni ba, to,

إِنَّكُمْ لَأَنْتَوْنَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ
دُونِ الْإِنْسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿٨١﴾
وَمَا كُنَّ جَوَابَ قَوْمِهِمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا
أَخْرِجُوهُمْ مِنْ قَرْيَتِكُمْ لَا تَنْهَاهُمْ أَنْ
يَنْتَهَرُوا ﴿٨٢﴾

فَأَنْجَبْتَهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا أُمَّرَأَتَهُ
كَانَتْ مِنَ الْغَابِطِينَ ﴿٨٣﴾

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَأَنْظَرْ كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٨٤﴾

وَالِي مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَبْقَرُوا
أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ قَدْ
جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَوْرُوا
الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا
الْإِنْسَانَ أَنفْسِيَّةً هُمْ وَلَا تَقْسِدُوا فِي
الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ
لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ ﴿٨٥﴾

وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ
وَتَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مِنْ ءَامِنٍ
بِهِمْ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا وَأَنْتُمْ كُنْتُمْ
كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكُنْتُمْ كُرْهًا وَأَنْظَرُوا
كَيْفَ كَانَتْ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨٦﴾

وَأِنْ كَانَ طَائِفَةٌ مِنْكُمْ أُمَّرَأًا
بِالَّذِي أَنْزَلْنَا بِهِمْ وَطَائِفَةٌ لَّا يُؤْمِنُوا

ku yi haƙuri, har Allah Ya yi hukunci a tsakāninmu; kuma Shi ne Mafi alhērin māsu hukunci."

88. Mashawarta waƙanda suka kangare daga mutānensa, suka ce: "Lalle ne, munā fitar da kai, Yā Shu'aibu, kai da waƙanda suka yi imāni tāre da kai, daga alƙaryarmu; kō kuwa lalle ku kōmo a cikin addininmu." Ya ce: "Ashe! Kuma kō dā mun kasance māsu kī?"

89. "Lalle ne mun kīrkira karya ga Allah idan mun kōma a cikin addininku a bāyan lōkacin da Allah ya tsīrar da mu daga gare shi, kuma bā ya kasancewa a gare mu, mu kōma a cikinsa, fāce idan Allah, Ubangijinmu Ya so. Ubangijinmu Yā yalwaci dukan kōme ga ilmi. Ga Allah muka dōgara. Yā Ubangijinmu! Ka yi hukunci a tsakāninmu da tsakānin mutānenmu da gas-kiya, kuma Kai ne Mafi alhērin māsu hukunci."

90. Kuma mashawarta waƙanda suka kāfirta daga mutānensa, suka ce: "Lalle ne, idan kun bi Shu'aibu, haƙīka kū, a lōkacin nan, māsu hasāra ne."

91. Sai tsāwa ta kāma su, sabōda haka suka wāyi gari, a cikin gidan-su, sunā guggurfāne.

92. Waƙanda suka ƙaryata Shu'aibu kamar ba su zauna ba a cikinta, waƙanda suka ƙaryata Shu'aibu, sun kasance sū ne māsu hasāra!

93. Sai ya jūya daga barinsu, kuma ya ce: "Yā mutānena! Haƙi-

فَأَصْبِرُوا حَتَّىٰ يَخُضِعَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْخَاسِرِينَ ﴿٨٧﴾

* قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِن قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ بِشُعَيْبٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِن قَوْمِنَا أَوْ لَنَعُودَنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أُولَٰئِكَ كَافِرِينَ ﴿٨٨﴾

فَوَاقَفْتَنَا عَلَىٰ اللَّهِ كَذِبًا إِنَّ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ جَعَلْنَا اللَّهُ مَتْنَهَا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَن نَّعُودَ فِيهَا إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَىٰ اللَّهِ تَوَكَّلْنَا أَرَبِنَا أَفَتَحِبُّنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ ﴿٨٩﴾

وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَوْمِهِ لَئِن آتَيْنَاهُم شُعَيْبًا لَّإِنَّا لَنَكُونُ لَهُمْ أَرْبَابًا مِّثْلَ مَا هُوَ أَوْ لَنَعُودَنَّ فِي مِلَّتِهِمْ أَنزِلْنَا إِلَيْهِم مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَيُلَاقِيهِمْ لُحُوبٌ مِّنَ السَّمَاءِ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٩٠﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جِثِيمِينَ ﴿٩١﴾

الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَن لَّمْ يَعْرِفُوا فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَن لَّمْ يَعْرِفُوا شُعَيْبًا مِّنَ قَوْمِهِمْ خَالِدِينَ ﴿٩٢﴾

فَتَوَلَّىٰ عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ

ka, nā iyar muku da sākonnin Ubangijina, kuma nā yi muku nasiha! To, yāya zan yi bakin ciki a kan mutāne kāfirai?"

94. Kuma ba Mu aika wani annabi⁽¹⁾ a cikin wata alƙarya ba, fāce Mun kāma mutānenta da azāba da cūta, tsammāninsu sunā yin faskantar da kai.

95. Sa'an nan kuma Muka musanya mai kyau a matsayin mumūna, har su yi yawa, kuma su ce: "Cūta da azāba sun shāfi ubanninmu." (Sai su kōma wa kāfirci)... Sai Mu kāma su kwatsam! alhāli kuwa sū, bā su sansancēwa.

96. Kuma dā lalle mutānen alƙaryu sun yi īmāni kuma suka yi takawa, dā, haƙīka, Mun būde albarkōki a kansu daga sama da fasa, kuma amma sun faryata, don haka Muka kāma su da abin da suka kasance sunā tārāwa.

97. Shin, mutānen alƙaryu sun amince wa azābarMu ta jē musu da dare, alhāli kuwa sunā barci?

98. Kō kuwa mutānen alƙaryu sun amince wa azābarMu ta jē musu da hantsi, alhāli kuwa sunā wāsa?

99. Shin fa, sun amince wa makarun Allah? To, bābu mai amince wa makarun Allah fāce mutāne māsu hasāra!

رَسَلْتِ رَبِّي وَتَصَحَّحْتُ لَكَ فَكَيْفَ
ءَأَسَى عَلَى قَوْمِ كَافِرِينَ ﴿٩٤﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّبِيٍّ إِلَّا أَخَذْنَا أَهْلَهَا
بِالْبِأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَضْحَكُونَ ﴿٩٥﴾

ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ
حَتَّىٰ عَمُوا وَقَالُوا لَوْ أَنَّآ الضَّرَّاءَ
وَالسَّرَّاءَ فَأَخَذْنَاهُمْ بِنِقْمَةٍ وَهَمَلَا
يَسْمُرُونَ ﴿٩٦﴾

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ ءَامَنُوا وَأَتَمَّوْا لَفَتَحْنَا
عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ ﴿٩٧﴾

أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا
بَيِّنَاتٍ وَهُمْ لَا يَحْمِلُونَ ﴿٩٨﴾

أَوَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا
ضُجْعِيٌّ وَهُمْ لَا يُصْبِحُونَ ﴿٩٩﴾

أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ
اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٠٠﴾

(1) Daga āyā ta 94 zuwa āyā ta 103 duka tālīki ne dōmin farkarwa ga muhimman maganganu waɗanda fīssoshin Annabawan nan da mutānensu suka fūnsa, kuma aka ce haka dai sauran annabawa da ba a faɗa ba suka zauna da mutānensu a cikin faɗa a tsakanin gaskiya da farya.

100. Shin, kuma bai shiryar da wafanda suke gādon kasa ba daga bāyan mutānenta cēwa dā Munā so, dā Mun sāme su da zunubansu, kuma Mu rufe a kan zukātansu, sai su zama bā su ji?

101. Wafancan alkaryu Munā gaya maka daga lābāransu, kuma lalle ne, haḳīka manzanninMu sun jē musu da hujjōji bayyanannu; to, ba su kasance sunā yin imāni da abin da suka faryata daga gabāni ba. Kamar wancan ne Allah Yake rufēwa a kan zukātan kāfirai.

102. Kuma ba Mu sāmi wani alkawari ba ga mafi yawansu, kuma lalle ne, Mun sāmi mafi yawansu, haḳīka, fāsikai.

103. Sa'an nan kuma Mun aika Musa, ⁽¹⁾ daga bāyansu, da āyō-yinMu zuwa ga Fir'auna da majalisarsa, sai suka yi zālunci game da su. To, dūbi yadda āḳibar maḅar-nata take.

104. Kuma Muṣa ya ce: "Ya Fir'auna! Lalle ne ni, manzo ne daga Ubangijin halittu.

105. "Tabbatacce ne a kan kada in fadi kōme ga Allah fāce gaskiya. Lalle ne, nā zo muku da hujja bayyananniya daga Ubangijinku: sai ka saki Banī Isrā'ila tāre da ni."

106. Ya ce: "Idan kā kasance kā zo da wata āyā, to, ka kāwō ta, idan kā kasance daga māsu gaskiya."

أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرْتُوبُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ
أَهْلِهَا أَنْ لَوْ نَشَاءُ لَأَمْسَبْتَهُمْ ذُرِّيَّتَهُمْ
وَتَطَّعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَتَسَمَعُونَ ﴿١٠٠﴾

بِذَلِكَ الْفُرْقَى نَقَضَ عَلَيْهِمْ مِنْ آبَائِهِمْ
وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا
كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ
كَذَلِكَ يَطِيعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠١﴾

وَمَا وَجِدْنَا لِكَافِرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجِدْنَا
أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ ﴿١٠٢﴾

ثُمَّ بَدَأْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مَوْسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ
فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَظَلَمُوا بِهَا فَأَنْظَرُ
كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٣﴾

وَقَالَ مُوسَىٰ يَا فِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾

حَقِيقٌ عَلَىٰ أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ قَدْ
جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَاتٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَنْزِلْ
مَعِيَ تِلْكَ آسِرَتِي أَوْ لِي ﴿١٠٥﴾

قَالَ إِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَأْتِ بِهَا إِنْ
كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٦﴾

(1) An fitar da Kissar Bani Isra'ila dabam, dōmin tā kunsu abūbuwa māsu yawa na faḁa a tsakānin karya da gaskiya, ta hanyōyi māsu yawa, a bayyane da ḅōye a cikin addini.

107. Sai ya jēfa sandarsa, sai gā ta kumurci bayyananne!

108. Kuma ya fizge hannunsa, sai ga shi fari ga māsu dūbi!

109. Mashāwarta daga mutānen Fir'auna suka ce: "Lalle ne, wannan, haƙiƙa, masihirci ne mai ilmi."

110. "Yāna son ya fitar da ku daga ƙasarku: To, mēne ne kuke shāwartāwa?"

111. Suka ce: "Ka jinkirtar da shi, shi da ɗan'uwansa, kuma ka aika da māsu gayyar mutāne a cikin garūruwa —

112. "Su zō maka da duka masihirci, mai ilmi."

113. Kuma masihirta suka jē wa Fir'auna, suka ce: "Lalle ne, shin, munā da ijāra, idan mun kasance mū ne marinjaya?"

114. Ya ce: "Na'am, kuma lalle ne kunā a cikin makusanta."

115. Suka ce: "Ya Mūsā! Kō dai ka jēfa, kō kuwa mu kasance, mū ne, māsu jēfāwa?"

116. Ya ce: "Ku jēfa." To, a lōkacin da suka jēfa, suka sihirce idānun mutāne, kuma suka tsōratar da su: kuma suka jē da sihiri mai girma.

117. Kuma Muka yi wahayi zuwa ga Mūsā cēwa: "Ka jēfa sandarka." Sai gā ta tanā lāƙumar abin da suke ƙarya da shi!

118. Gaskiya ta auku, kuma abin da suke aikatāwa ya bāci.

قَالَ لَقِيَ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَمُتُّبَانٌ مُّثَبِّتِينَ ﴿١٠٧﴾

وَتَرَعَّ يَدُهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلشَّظِيثِينَ ﴿١٠٨﴾

قَالَ الْمَلَأَمِنْ قَوْمِهِ فَرَعَوْتِ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٩﴾

رُبَيْدُ أَنْ يُخْرِجَكَ مِنْ أَرْضِكَ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿١١٠﴾

قَالُوا أَرْجُوهُ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿١١١﴾

بِأَثْوَفِ بَعْلِ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾

وَجَاءَ السَّحَرَةُ فَرَعَوْتُ قَالُوا إِنَّ لَنَا لَأَجْرًا

إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿١١٣﴾

قَالَ نَعَمْ وَأَنْتُمْ لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾

قَالُوا يَتَّبِعُونَ إِيْمَانًا أَنْ تُلْقَىٰ فَلَمَّا آذَنَ

تَكُونُ نَحْنُ الْمُقْبِلِينَ ﴿١١٥﴾

قَالَ الْقَوْمُ فَلَمَّا آلَقُوا سَحَرُوا وَأَعْرَبُوا

النَّاسَ وَأَسْرَهُمْ وَهَمُّهُمْ وَجَاءَهُمْ سِحْرٌ عَظِيمٌ ﴿١١٦﴾

* وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنْ أَلْقِ عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ

تَلْقَفُ مَا يَأْبَىٰ كُونَ ﴿١١٧﴾

فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٨﴾

119. Sai aka rinjāye su a can, kuma suka jūya sunā kaskantattu.

120. Kuma aka jēfar da masi-hirta, sunā māsu sujada.

121. Suka ce: "Mun yi ĩmāni da Ubangijin halittu.

122. "Ubangijin Mūsā da Harūna."

123. Fir'auna ya ce: "Ashe, kun yi ĩmāni da shi a gabānin in yi izni a gare ku? Lalle ne, wannan, haƙiƙa, mākirci ne kuka mākirta a cikin birni, dōmin ku fitar da mutānensa daga gare shi: To, da sannu zā ku sani.

124. "Lalle ne, inā karkātse hannāyenku da fafāfunku daga sā-bāni, sa'an nan kuma, haƙiƙa, inā tsire ku gabā ɗaya."

125. Suka ce: "Lalle ne mu, zuwa ga Ubangijinmu, māsu jū-yāwa ne.

126. "Kuma bā ka zargin kōme daga gare mu face dōmin mun yi ĩmāni da āyōyin Ubangijinmu a lōkacin da suka zō mana! Ya Ubangijinmu! Ka zuba haƙuri a kanmu, kuma Ka cika mana munā Musulmai!"⁽¹⁾

127. Kuma mashawarta daga mutānen Fir'auna suka ce: "Shin,

فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِن كُنْتُمْ لَصَادِقِينَ ﴿١١٩﴾

وَأَلْفَى السَّحَرَةَ سَاجِدِينَ ﴿١٢٠﴾

قَالُوا أَمَّا نَبَاتِيبُ الْعَالَمِينَ ﴿١٢١﴾

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿١٢٢﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ أَمْ أَنَسْتُمْ بِهِ قَتْلَ أَنْ أَدَّيْنُ

لَكُمْ إِن هَذَا لَمَكْرٌ مَّكْرُكُمْ فِي

الْمَدِينَةِ لِيُخْرِجُوا مِنهَا أَهْلَهَا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ ﴿١٢٣﴾

لَأَقْطَعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ

خَلْفٍ فَرَأَصَيْتُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٢٤﴾

قَالُوا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿١٢٥﴾

وَمَا نَقُومُ مِنَّا إِلَّا أَنْ أَمَّنَّا بِإِذْنِ رَبِّنَا لَمَّا

جَاءَ تَنْزِيلُ الْوَحْيِ عَلَيْنَا صَبْرًا وَتَوَقُّنًا

مُسْلِمِينَ ﴿١٢٦﴾

وَقَالَ الْمَلَائِكَةُ قَوْمٌ فِرْعَوْنُ أَتَدْرُسُونِي

(1) Musulmi shi ne wanda ya sallama kansa ga hukunce-hukuncen Allah waɗanda wani annabin Allah ya zō da su, a cikin zāmaninsa. Sabōɗa haka ma'anar Musulmi shi ne mai sallamāwa ga hukuncin Allah, a kōwane zāmani, tun daga Ādamu har zuwa Rānar Kiyāma. Sai dai wannan al'umma ta Muhammadu tā kēbanta da sūnan Musulmi, addinin kuma da sūnan Musulunci.

zā ka bar Mūsa da mutānensa, dōmin su yi barna a cikin fasa, kuma ya bar ka, kai da gumākanka?" Ya ce: "Zā mu yayyanka diyansu maza kuma mu rāya mātansu; kuma lalle ne mū, a bisa gare su, marinjāya ne."

128. Mūsā ya ce wa mutānensa⁽¹⁾: "Ku nēmi taimako da Allah, kuma ku yi haƙuri: Lalle ne fasa ta Allah ce, Yāna gādar da ita ga wanda Yake so daga bāyinSa, kuma ākiba ta māsu taƙawa ce."

129. Suka ce: "An cūtar da mu daga gabānin ka zō mana, kuma daga bāyan da kā zō mana." Ya ce: "Akwai tsammānin Ubangijinku, Ya halaka maƙiyanku, kuma Ya sanya ku, ku maye a cikin fasa, sa'an nan Ya dūba yadda kuke aika-tāwa."

130. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun kāma mutānen Fir'auna da tsananin shēkaru (fari) da nakasa daga 'ya'yan itāce: tsammāninsu sunā tunāwa.

131. Sa'an nan idan wani alhēri ya jē musu, sai su ce: "Wannan nāmu ne," kuma idan masīfa ta sāme su, sai su yi shu'umci da Mūsā da wanda yake tāre da shi! To, shu'umcinsu a wurin Allah yake, kuma amma mafi yawansu bā su sani!

وَقَوْمَهُمْ يُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَذَرِكْ
وَالرَّهْتَكُ قَالَ سَتَقْبَلُونَ أَتَاءَهُمْ وَنَسْتَعْتَبُ
بِنِسَاءِهِمْ وَإِنَّا لَفَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ ﴿١٢٧﴾

قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ
وَاصْبِرُوا إِنَّا لَأَرْضُ لَكُمْ نَورِهَا مِمَّنْ يَشَاءُ
مِنَ عِبَادِهِمُ وَالْحَقِيقَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾

قَالُوا أُوذِينَا مِن قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِن بَعْدِ مَا
جِئْتَنَا أَقَالَ عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ
عَذَابُكُمْ وَنَسْتَعْلِفُكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ
كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٩﴾

وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسِّنِينَ
وَنَقَصْنَا مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿١٣٠﴾

فَإِن جَاءَهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ وَإِن
ضُيِبَتْ لَهُمْ سَيِّئَةٌ بَطَرُوا بِمُوسَى وَمِمَّنْ
مَعَهُ إِلَّا إِنَّمَا ظَلَمُوا عِنْدَ اللَّهِ
وَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣١﴾

(1) Maganar Mūsā ga Banī Isrā'ila tā nūna cēwa sun ga azābar ta yi musu yawa, har sun fāra zargin Mūsā da cēwa ya sabbaba musu tsananin fitinar, da zōwarsa. Shi kuma ya lallāshe su da cēwa, "Kōme ya yi tsanani, to, saukinsa ya yi kusa."

132. Kuma suka ce: “Kō me ka zō mana da shi daga āyā, dōmin ka sihirce mu da ita, to, ba mu zama, sabōda kai, māsu īmāni ba.”

133. Sai Muka aika a kansu da cikōwa, da fāra, da kwarƙwata da kwāfi da jini: āyōyi abūbuwan rarrabēwa⁽¹⁾: sai suka kangare, kuma suka kasance mutāne māsu laifi.

134. Kuma a lōkacin da masīfa ta auku a kansu, sukan ce: “Yā Mūsā! Ka rōƙa mana Ubangijinka, sabōda abin da Ya yi alƙwari a wurinka, lalle ne idan ka kau da azābar daga barinmu, haƙiƙa munā īmāni sabōda kai, kuma munā sakin Banī Isrā'ila tāre da kai.”

135. To, a lōkacin da Muka kuranye azāba daga barinsu zuwa ga wani ajali wanda suke māsu iske shi ne, sai gā su sunā warwarēwa!

136. Sai Muka yi azābar rāmuwa, daga gare su, sabōda haka Muka nutsar da su a cikin tēku, dōmin lalle ne sū, sun ƙaryata game da āyōyinMu, kuma sun kasance daga barinsu, gāfilai.

137. Kuma Muka gādar da mutānen, waƙanda sun kasance anā raunana su, a gabacin ƙasa da yammacinta, wadda Muka sanya albarka a cikinta, kuma kalmar Ubangijinka mai kyau ta cika a kan

وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ لَسَحَرًا بِهَا
فَمَا تَخُنْ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ
وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَّادِيعَ وَالذَّمَءَ آيَاتٍ
مُتَفَصِّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا
مُجْرِمِينَ ﴿١٣٣﴾

وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا يُمُوسَى
أَنْزِلْ لَنَا رَبِّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ لَئِن كُنْتُمْ
عِنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَئِن لَمْ يَنْزِلْ
مَعَكَ رَبِّي فَاسْتَزِدْ لِي ﴿١٣٤﴾

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الرِّجْزَ إِلَى أَجَلٍ هُمْ
بِكَلْبِهِمْ إِذَا هُمْ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٣٥﴾

فَاتَّقَمْنَا مِنْهُمُ الْعُرُوفَ فِي الْأَرْضِ بِأَنَّهُمْ
كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٣٦﴾

وَأَوْزَنَّا الْقُوَّةَ الَّذِينَ كَانُوا
يُسْتَضْعَفُونَ مَشْرِقَ الْأَرْضِ وَمَغْرِبِهَا
الَّتِي بَدَرْنَا فِيهَا وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ

(1) Āyōyin da suka jē musu a cikin lōkakai daban-daban dōmin a ja hankalinsu, kō zā su yi īmāni. Kōwace āyā tanā kwāna bakwai sunā wahala da ita, sa'an nan su rōƙi Mūsā ya yi addu'a a kuranye ta, sa'an nan a bāyan wani lōkaci sai su kōma wa ƙāfirinsu, kamar yadda āyōyi māsu biyar wannan suka bayyana.

Banī Isrā'ila, sabōda abin da suka yi na haƙuri. Kuma Muka murtsuke abin da Fir'auna da mutānensa, suka kasance sunā sanā'antawa, da abin da suka kasance sunā shimfidāwa. ⁽¹⁾

138. Kuma Muka kētarar da Banī Isrā'ila ga tēku, sai suka jē a kan wasu mutāne waɗanda sunā lizimta da ibāda a kan wasu gumāka, nāsu, suka ce: "Yā Mūsā! Ka sanya mana wani abin bautawa kamar yadda suke da abūbuwan bautāwa." ⁽²⁾ Ya ce: "Lalle ne kū, mutāne ne kunā jahilta.

139. "Lallene waɗannan, abin da suke a cikinsa halakakke ne, kuma abin da suka kasance sunā aikātawa karya ne."

140. Ya ce: "Shin, wanin Allah, nike nēma muku ya zama abin bautāwa, alhāli kuwa Shī (Allah) Ya fifita ku a kan halittu?"

141. Kuma a lōkacin da Muka tsīrar da ku daga mutānen Fir'auna, sunā tayā muku mugunyar azāba. 'Sunā karkashe dīyanku maza, kuma sunā rāyar da matanku.' Kuma a cikin wancan akwai jarra-bāwa daga Ubangijinku, ⁽³⁾ Mai girma.

الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِمَا صَبَرُوا
وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ
وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ﴿١٣٨﴾

وَجَوْرًا لِنَبِيِّ إِسْرَائِيلَ الَّذِي قَاتَىٰ عَلَىٰ
قَوْمِهِ يَعْكُفُونَ عَلَىٰ أَخْيَارِهِمْ قَالُوا
يَسْمُوهُنَّ أَجْعَل لَّنَا إِلَٰهًا كَمَا لَهُنَّ
إِلَٰهَةٌ قَالِ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٩﴾

إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ مِمَّا هُمْ فِيهِ وَبَطِلَ مَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤٠﴾

قَالَ أَغْرَبَ اللَّهُ أَنْفِيكُمْ إِلَٰهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ
عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤١﴾

وَإِذْ أَخْبَرْنَا كُرْمِينَ إِذْ قُرْعُونَ يَسْمُونَكُمْ
سُوءَ الْعَذَابِ يُقْسِلُونَ أُنثَىٰكُمْ
وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ فِي ذَلِكُمْ
بَلَاءٌ مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤٢﴾

(1) Wannan shi ne farshen fassar fadan gaskiya daga wajen Mūsā da karya daga wajen Fir'auna da rundunarsa da dūkiyarsa. Haka dai karya kōme duhunata, to, na banza ne, a farshe zā ta wāte.

(2) Farkon fadan karya da gaskiya a tsakānin Banī Isrā'ila da Mūsā wajen son kōmawa ga al'ādu da kārī a cikin addini ta hanyar bidi'a.

(3) Lamīrin Musulmi ne waɗanda ake yi wa magana yanzu a harshen Muhammadu, domin su wa'aztu da labarun mutanen farko.

142. Kuma Muka yi wa'adi ga Mūsa da dare talātin,⁽¹⁾ kuma Muka cikā su da gōma, sai miƙatin Ubangijinsa ya cika dare arba'in. Kuma Mūsā ya ce wa dan'uwansa, Hārūna: "Ka maye mini a cikin mutānena, kuma ka gyāra, kuma kada ka bi hanyar māsu fasādi."

143. Kuma a lōkacin da Mūsa ya jē ga miƙatinMu, kuma Ubangijinsa Ya yi masa magana, shi Mūsā ya ce: "Yā Ubangijina! Ka nūna mini in yi dūbi zuwa gare Ka!" Ya ce: "Bā zā ka gan Ni ba, kuma amma ka dūba zuwa ga dūtse, to, idan ya tabbata a wurinsa, to, zā ka gan Ni." Sa'an nan a lōkacin da Ubangijinsa, Ya kuranye zuwa ga dūtsen, Ya sanyā shi nikaƙƙe. Kuma Mūsā ya fādi sōmamme. To, a lōkacin da ya farka, ya ce: "TsarkinKa yā tabbata! Nā tūba zuwa gare Ka, kuma ni ne farkon mūminai."

144. Ya ce: "Ya Mūsā! Lalle ne Nī, Nā zābe ka bisa ga mutāne da manzanciNa, kuma da maganāTa, Sabōda baka ka riƙi abin da Nā bā ka, kuma ka kasance daga māsu gōdiya."

﴿وَوَاعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً
وَأَتَمَمْنَا بِهَا عَشْرَ فِتْنَةٍ مِيقَاتٍ رَبُّهُ
أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ
هَارُونَ أَخْلَفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ
سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤٢﴾﴾

﴿وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ رَبُّهُ قَالَ
رَبِّ أَرَبْتَ أَنْظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَنْ نَرَنِي
وَأَعْيُنُنَا أَنْظُرَ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَّ
مَكَانَهُ فَسَوْفَ نَرِيهِ فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ
لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَى صَرِعًا
فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ بُنْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا
أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾﴾

﴿قَالَ رَبُّ مُوسَى إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَاتِي
وَبِكَلِمَتِي فَمَا آتَيْتُكَ وَكُنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٤٤﴾﴾

(1) Kissōshin da ke tafe daga nan, suna nūna hani ga a fāra wani abu a cikin umarnin Allah. Kōwane irin kārī shi ne ake cēwa bidi'a, kuma kō dā an yi shi ne da nufin fwarai. Bidi'a tanā kāwo fitina ga māsu ita.

145. Kuma Muka rubūta masa a cikin alluna daga kōwane abu, wa'azi da rarrabēwa ga dukan kōwane abu: "Sai ka riƙe su da ƙarfi, kuma ka umurci mutānenka, su yi riƙo ga abin da yake mafi kyaun-su⁽¹⁾: Zā Ni nūna muku gidan fāsikai."

146. Zā Ni karkatar da waƙanda suke yin girman kai a cikin ƙasa, bā da wani haƙƙi ba, daga āyōyiNa. Kuma idan sun ga dukan āyā, bā zā su yi imāni da ita ba, kuma idan sun ga hanyar shiriya, bā zā su riƙe ta hanya ba, kuma idan sun ga hanyar bata, sai su riƙe ta hanya. Wancan ne, dōmin lalle ne su, sun ƙaryata da āyōyinMu, kuma sun kasance, daga barinsu, gāfilai.

147. Kuma waƙanda suka ƙaryata game da āyōyinMu da gamuwa da Lāhira, ayyukansu sun bāci. Shin, ana saka musu, fāce da abin da suka kasance suna aikatāwa?

148. Kuma mutānen Mūsā suka riƙi maraƙi⁽²⁾, jikin mutāne, yanā rūri, daga bāyan tafiyarsa, daga kāyan ƙawarsu. Shin, ba su ganī ba, cēwa lalle ne shi, bā ya yi musu magana, kuma bā ya shiryar da su ga hanya? Sun riƙa shi, kuma sun kasance māsu zālunci.

وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَنْجَامِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ فَخَذُوا بِأَقْبُورِهِ وَأَمْرُهُمْ كَالْحِمْزِ بِحَدِّثِهِمْ سَائِرِينَ ۝١٤٥

سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِيَ الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِعَدْوِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كَلِمًا اتِّعَابًا لَا يُؤْمِنُوهَا وَإِنْ يَرَوْا سِيقِلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سِبِيلًا وَإِنْ يَرَوْا سِيقِلَ الْحَقِّ يَتَّخِذُوهُ سِبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ۝١٤٦

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ حَسِطَتْ أَعْيُنُهُمْ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۝١٤٧

وَاتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِنْ عِدُوهُمْ مِنْ خُلَاطِئِهِمْ عِجْلًا قَسِدًا اللَّهُ حَوَارٌ أَلْمَزُوا أَنَّهُمْ لَا يَكْفِيهِمْ وَلَا يُهْدِيهِمْ سَبِيلًا فَاتَّخَذُوهُمُ كَانُوا ظَالِمِينَ ۝١٤٨

(1) Mafi kyau daga Taurata shi ne wanda yake bayyananne; watau kada a yi aiki da abin da yake bai bayyana ba, sai da abin da ya bayyana, bayan an yarda cēwa dukansu daga Allah suke.

(2) Riƙon maraƙi shi ne bauta masa. Shī maraƙin an yī shi ne da mundāyen ƙawarsu, yanā da jiki irin na mutāne, kuma yanā rūri kamar na shānu. Bā shi yin magana. Sun bauta masa a bāyan tafiyar Mūsā, a cikin kwana gōma na ƙārin Mīkātīn.

149. Kuma a lōkacin da suka yi nadāma, kuma suka ga cēwa lalle ne sū, haḳīka, sun baƙe, suka ce: "Haḳīka, idan UbangijinMu bai yi mana rahama ba, kuma Ya gāfarta mana, lalle ne munā kasancēwa daga māsu hasāra."

150. Kuma a lōkacin da Mūsā ya kōma zuwa ga mutānensa, yanā mai fushi, mai baƙin ciki, ya ce: "Tir da abin da kuka yi mini wakilci, a bāyana! Shin, kun nēmi gaggawar umurnin Ubangijinku ne?" Kuma ya jefar da Allunan, kuma ya yi riƙo ga kan ḁan'uwansa yana jan sa zuwa gare shi. Ya ce: "Yā ḁan'uwata! Lalle ne mutānen, sun ḁauke ni mai rauni, kuma sun yi kusa su kashe ni, sabōda haka kada ka dārantar da maƙiya game da ni, kuma kada ka sanya ni tāre da mutāne azzālumai."

151. Ya ce: "Yā Ubangijina! Ka gāfarta mini, nī da ḁan'uwana, kuma Ka shigar da mu a cikin rahamarKa, alhāli kuwa Kai ne Mafi rahamar māsu rahama!"

152. Lalle ne waḁanda suka riki maraƙin, wani fushi daga Ubangijinsu da wani walākanci a cikin rāyuwar dūniya, zā su sāme su: Kuma kamar wancan ne Muke sāka wa māsu kirƙira farya.

153. Kuma waḁanda suka aikata miyāgun ayyuka, sa'an nan suka tūba daga bāyansu kuma suka yi imāni, lalle ne Ubangijinka daga bāyansu, haḳīka, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

وَلَمَّا سَوَّطَ فِي أَيُّدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدَ
صَلُّوا قَالُوا لَئِن لَّمْ يَرْجِعْنَا رَبُّنَا
وَيَغْفِرْ لَنَا لَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿١٤٩﴾

وَلَمَّا رَوَّعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ عَضَبًا وَقَالَ
بِسْمَا خَلَقْتُمُونِي مِنْ بَدَنِي أَعَجَّبْتُمُ أَمْرَ
رَبِّكُمْ وَالْقَى الْأُلُوحَ وَأَخَذَ بِرَأْسِ أَخِيهِ
يَجْرُهُ إِلَيْهِ قَالَ ابْنَ أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ
اسْتَضَعُّونِي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي فَلَا
تُشْمِتْ بِيَ الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلَنِي مَعَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿١٥٠﴾

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِإِخِي وَأَدْخِلْنَا فِي
رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٥١﴾

إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيِّئًا لَّهُمْ عَضَبٌ
مِنْ رَبِّهِمْ وَذَلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ
يَجْزِي الْمُفْتِرِينَ ﴿١٥٢﴾

وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ
بَعْدِهَا وَآمَنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا
لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٥٣﴾

154. Kuma a lōkacin da fushin ya kwanta daga barin Mūsā, sai ya riƙi Allunan, kuma a cikin kwafensu akwai shiriya da rahama ga waɗanda suke sū, ga Ubangijinsu, māsu jin tsōro ne.

155. Kuma Mūsā ya zābi mutānensa, namiji saba'in, dōmin mikātinMu. To, a lōkacin da tsāwa ta kāma su, ya ce: "Yā Uhangijina! Dā Kā so, dā Kā halukar da su daga gabāni, sū da ni. Shin, zā Ka halaka mu, sabōda abin da wāwāyen daga gare mu suka aikata? Ba ta zama ba fāce fitinarKa, Kanā ɓatarwa, da ita, wanda Kake so, kuma Kanā shiryarwa, da ita, wanda Kake so; Kai ne Majibincinmu. Sai Ka gāfarta mana; kuma Ka yi mana rahama, alhāli kuwa Kai ne Mafi alhērin māsu gāfara.

156. "Kuma Ka rubūta mana alhēri a cikin wannan dūniya, kuma a cikin Lāhira. Lalle ne mū, mun tūba zuwa gare Ka." Ya ce: "AzābaTa Inā sāmu, da ita, wanda Nike so, kuma rahamaTa, ta yalwaci dukan kōme. Sa'an nan zā Ni rubūta ta ga waɗanda suke yin taƙawa, kuma sunā bāyar da zakka, da waɗanda suke, game da āyōyinMu mūminai ne;

157. "Waɗanda suke sunā bin Manzo⁽¹⁾, Annabi, Ummyyi wanda suke sāmun sa rubūce a wurinsu, a cikin Attaura da Linjīla;

وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَابِحَ
وَفِي سُخْرِيهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ هُمْ لِأَرْبَابِهِمْ
يَرْهَبُونَ ﴿١٥٤﴾

وَأَخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبْعِينَ رَجُلًا
رِئَاسَةً فَلَمَّا أَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبِّ لَوْ
شِئْتَ أَهْلَكْتَهُم مِّن قَبْلِ
وَأَلَيْسَ أَهْلَكْتَهُمْ
بِمَا فَعَلُوا السُّفَهَاءَ مِنَّا إِنَّ هِيَ إِلَّا
أَنْتَ تُفَضِّلُ بَيْنَهُمْ مِمَّا
رِئَاسَةً لِّأَرْبَابِهِمْ
وَأَرْحَمْتَ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاعِلِينَ ﴿١٥٥﴾

* وَأَكْتَبْنَا لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً
وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُنَا أَلَيْنَا قَالَ عَدَايَا
أُصِيبُ بِهِ مِمَّنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ
شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ
وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا
يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٦﴾

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ
الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْنُوبًا عِنْدَهُمْ فِي

(1) Bayānin bisharar Attaura da Linjīla game da Annabi Muhammadu, tsira da aminci su tabbata a gare shi. Kuma bishārar da Allah ya gaya wa Annabi Mūsā a wurin Mikatinsa tāre da mutāne saba'in, dōmin maganar dinke take.

yanā umurnin su da alhēri, kuma yana hana su daga barin abin da bā a so; kuma yana halatta musu abū-buwa māsu dadī, kuma yana haramtarwar mūnana a kansu. Kuma yanā kāyar da nauyinsu daga barinsu, da kufummai waɗannan da suka kasance a kansu. To, waɗanda suka yi imāni da shi kuma suka farfafa shi, kuma suka tai-make shi, kuma suka bi haske wanda aka saukar tāre da shi, waɗannan ne māsu cin nasara.”

158. Ka ce: “Yā kū mutāne!⁽¹⁾ Lalle ne nī manzon Allah ne zuwa gare ku, gaɓā daya. (Allah) Wanda Yake Shi ne da mulkin sammai da fasa: Bābu wani abin bautawa fāce Shi, Yanā rāyarwa, kuma Yanā matarwa, sai ku yi imāni da Allah da ManzonSa, Annabi, Ummiyyi, wanda yake yin imāni da Allah da kalmominSa: ku bī shi, tsammāninku, kunā shiryuwa.”

159. Kuma daga mutānen⁽²⁾ Mūsā akwai al'umma, sunā shiryarwa da gaskiya, kuma da ita suke yin ādalci.

160. Kuma Muka yayyanka su sibɗi gōma shā biyu, al'ummai. Kuma Muka yi wahayi zuwa ga Mūsā a lōkacin da mutānensa suka nēme shi, ga shāyarwa, cēwa: “Ka

التَّورَةَ وَالْإِنْجِيلَ يَأْمُرُهُمْ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُحِيلُ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ
الْخَبِيثَاتِ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ
الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ
وَعَزَّزُوا وَتَصَدَّقُوا وَأَتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي
أُنزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥٧﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ
جِئْتُ بِالْحَقِّ لَكُمْ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ
وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ
فَأَمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ
الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَأَتَّبِعُوهُ
لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٥٨﴾

وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْتَدُونَ بِالْحَقِّ
وَبِهِ يَتَّبِعُونَ ﴿٥٩﴾

وَقَطَّعْنَاهُمْ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَمًا
وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَاهُ
قَوْمُهُ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ ﴿٦٠﴾

(1) Mutāne a nan, anā nufin Yahūdu da wasunsu. Anā kiran su zuwa ga abin da Attaura ta yi musu bishāra da zuwansa, a cikin sifōfin da ta sifantā shi da su.

(2) Anā nūna cēwa duka yadda mutāne suka bāci, bā zā a rasa na kirki a cikinsu ba.

dōki dūtsen⁽¹⁾ da sandarka.” Sai marmaro gōma shā biyu suka buḅ-buga daga gare shi: Lalle ne kōwa-danne mutāne sun san mashāyarsu. Kuma Muka sanya girgije ya yi musu inuwa, kuma Muka saukar da darḅa da tantabarun a kansu. “Ku ci daga māsu dāḅḅin abin da Muka arzūta ku.” Kuma ba su zāluncē Muba; kuma amma rāyukansu suke zālunta.

161. Kuma a lōkacin da aka ce masu: “Ku zauna ga wannan alƙarya⁽²⁾, kuma ku ci daga gare ta, inda kuka so, kuma ku ce: ‘Saryarwa,’ kuma ku shiga kōfa kuna māsu sujada: Mu gāfarta muku laifuffukanku, kuma zā Mu fāra wa māsu kyautatāwa.”

162. Sai waḅanda suka yi zālunci daga gare su, suka musanya magana⁽³⁾ watar wadda aka ce musu, sai Muka aika azāba a kansu, daga sama, sabōda abin da suka kasance sunā yi na zālunci.

163. Kuma ka tambaye su daga alƙarya wadda ta kasance kusa ga tēku, a lōkacin da suke kētare haddi a cikin Asabar, a lōkacin da kifāyensu, suke je musu a rānar

فَأَنبَجَسَتْ مِنْهُ أَفْنَتًا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ
عَلِمَ كُلُّ أَنَاثٍ مَشْرَبَهُمْ وَظَلَّلْنَا
عَلَيْهِمُ الْعَنَمَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَن
وَالسَّلَوَى كُلًّا مِّن طَيِّبَاتِ مَا
رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَكَانُوا
كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦١﴾

وَأَذِقِلْ لَهُمُ الْمَنَاقِبَ وَأَهْزِلْ
وَكُلُّوا مِنْهَا حَيْثُ سَمَّوْتُمْ وَقُولُوا
حِطَّةٌ وَأَدْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
تَقْبِلَ لَكُمْ خَطِيئَتَكُمْ سَيِّدٌ
الْمُتَّعِينَ ﴿١٦٢﴾

فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمُ قَوْلًا غَيْرَ
الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا
مِّن السَّمَاءِ يَمَسُّهَا كَالْعُنُقِ وَكَانُوا
يَظْلِمُونَ ﴿١٦٣﴾

وَسَمِعُوهُمْ عَنِ الْقَوْمِ الْآخِرِ كَانَتْ
حَاضِرَةً الْيَوْمِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ
إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيَتًا لَهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ

(1) Watau dūtsen da ya gudu da tufafinsa ne a lōkacin da yake yin wanka dōmin a nūnā wa Banī Isrā'īla, waḅanda suka sōke shi da gwaiwa, cewa lāfiya lau yake. Kuma aka umurce shi da ƙaukar dūtsen, kuma yanzu aka umurce shi da ya dōke shi dōmin ruwa ya fito sabōda shansu.

(2) Alƙaryar ita ce Baitil Maƙḅdis, bisa shugabancin Yūsha'u. 'Saryarwa' watau a saryar mana da zunubinmu, yā Allah! 'Shiga kōfa da sujada', watau da tawāli'u.

(3) Suka musanya hidḅa da hinda: watau alkama. (Aya ta 161) Sai aka saukar da azāba a kansu, sabōda haka wannan yā nūna cewa Allah ba ya son a musanya addininSa da kōme, sai dai mutum ya yi shi kamar yadda ya zo masa. Musanyawar umarnin, yāƙi ne a tsakānin gaskiya da farya. Ma'anar hidḅa ita ce kāyar da zunubi.

Asabar⁽¹⁾ dīnsu jēre. Kuma a rānar da ba su yi Asabar ba, bā su zuwa gare su: Kamar wancan ne Muke jarraba su da abin da suka kasance sunā yi na fāsifanci.

164. Kuma a lōkacin da wata al'umma daga gare su ta ce: "Don me kuke yin wa'azi ga mutāne wa-danda Allah Yake Mai halaka su, kō kuwa Mai yi musu azāba, azāba mai tsanani?" Suka ce: "Dōmin nēman hanzari zuwa ga Ubangi-jinku, kuma tsammāninsu, sunā yin taƙawa."

165. To, a lōkacin da suka manta da abin da aka tunātar da su da shi, Mun tsīrar da waɗanda suke hani daga cūta, kuma Muka kāma wa-danda suka yi zālunci, da azāba mai tsanani dōmin abin da suka kasance sunā yi, na fāsifanci.

166. Sa'an nan a lōkacin da suka yi girman kai daga barin abin da aka hana su daga gare shi, Muka ce musu: "Ku kasance birai ƙasƙanta-ttu."

167. Kuma a lōkacin da Ubangi-jinku Ya sanar, lalle ne, zā Ya aika a kansu (Yahūdu), zuwa Rānar Kiyā-ma, wanda zai dandana musu

سُرْعًا وَكَمْ لَا يَأْتِيهِمْ
كَذَلِكَ تَبْلُوهُمْ بِمَا كَانُوا
يَفْسُقُونَ ﴿١٦٤﴾

وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِّنْهُم لِمَن يَعْطُونَ قَوْمًا اللَّهُ
مُتَّكِرًا أَوْ مَعَدِّيَهُمْ عَدَا بَأْسًا شَدِيدًا قَالُوا
مَعذِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّكَرُوعًا لَهُمْ لَيَسْفُوتُنَّ ﴿١٦٥﴾

فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنجَبْنَا الَّذِينَ
يَسْتَهْتُونَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا
بِعَذَابٍ بَّيِّنٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿١٦٦﴾

فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَّأْهُوَاعَتُهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً
خَاسِيَةً ﴿١٦٧﴾

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لِيَسْمَعَنَّ عَلَيْهِمُ الْكُفْرَ
الْقَيْمَةَ مَن يَسْؤُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ

(1) Wata alƙarya anā ce da ita Ailata a bākin gābar Bahr Al Kulzum a zāmanin Dāwūda, Allah ya umurce su a kan harshen Dāwūda su riki Jumma'a rānar ɗi, su yanke aiki a ciki, dōmin ibāda, sai suka ƙi Jumma'a suka zābi Asabar, ma'anarsa yankēwa. To, sai Allah ya tsananta musu, Ya hana su farautar ƙifi a rānar Asabar, Ya halatta musu shi, a sauran kwānukan māko. Sai a rānar Asabar, su sāmi ƙifi wani kan wani, amma sauran kwanuka bā su sāmunsu haka. Sai Iblis ya sanar da su ga su aikata matarar ruwa a gefen tēkun, a rānar Asabar, su būde kifi ya shiga su rufe, har rānar Lahadi su kāma. Sai garin ya kasu uku: kashi ɗaya suka yi farauta, wasu suka hana, sū kuma suka yi gāru a tsakāninsu da māsu yi, nā uku ba su yi farautar ba kuma ba su hana ba. A bāyan 'yan kwānaki sai aka mayar da māsu farautar birai, sa'an nan suka mutu.

mummunar azāba, lalle ne Ubangi-jinka, haƙiƙa, Mai gaggawar ukūba ne, kuma Shi, haƙiƙa, Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.

168. Kuma Muka yayyanka su, a cikin ƙasa, al'ummōmi, daga gare su akwai sālihai, kuma daga gare su akwai wanda bā haka ba. Muka jarrabe su da abūbuwan alhēri da na musīfa: tsammāninsu, sunā kōmōwa.

169. Sai wasu 'yan bāya suka maye daga bāyansu, sun gaji Littāfin, sunā karɓar sifar⁽¹⁾ wannan ƙaskantacciya, sunā cēwa: "Zā a gāfarta mana." Idan kuma wata sifa irinta ta zo, za su karɓe ta. Shin, ba a karɓi alkawarin Littāfi ba a kansu cēwa kada su faɗa ga Allah, fāce gaskiya, alhāli kuwa sun karanta abin da yake a cikinsa, kuma Gidan Lāhira ne mafi alhēri ga wanda ya yi taƙawa? Shin, bā zā ku hankalta ba?

170. Kuma waɗanda suke rikēwa da Littāfi, kuma suka tsayar da salla, lalle ne Mū, bā Mu tōzarta lādar māsu gyārāwa.

171. Kuma a lōkacin da muka daukaka dūtse⁽²⁾ sama da su, ka-

السريع العقاب وإنه لعفور رحيم ﴿١٧﴾

وَقَطَعْتَ فِي الْأَرْضِ أُمَّمًا مِنْهُمْ
الضالِّهِجُوتِ وَمِنْهُمْ دُورٌ ذَلِكَ
وَيَكُونُ لَهُمْ بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ
لَعْنُهُمْ يَرَجِعُونَ ﴿١٨﴾

فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرِثُوا الْكِتَابَ
يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَدْفَىٰ وَيَقُولُونَ
سَيُعَذِّبُنَا وَإِنَّا يَا نَبِيَّكُمْ عَرَضٌ مِثْلَهُمْ يَأْخُذُوهُ
أَلَمْ نَرْسُخْ لَهُ عَلَيْهِمْ مِيثَاقَ الْكِتَابِ أَنْ لَا يَقُولُوا
عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَرَرُوا مَا فِيهِ وَاللَّذَابِ
الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِّالَّذِينَ يَسْقُونَ ﴿١٩﴾ أَفَلَا
تَعْقِلُونَ ﴿٢٠﴾

وَالَّذِينَ يَمَسُّونَ الْكِتَابَ أَقَامُوا
الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُصَلِّينَ ﴿٢١﴾

* وَإِذْ تَقِفْنَا الْجَبَلَ مَوْجِعَهُ مَا كَانَهُمْ يَطَّلُونَ وَظَنُّوا

(1) Sifar ƙaskantacciya ita ce kāyan dūniya na haram, kamar rashawa. An kira ta sifa dōmin bā aba ce mai tsayuwa da kanta ba, kuma bā sifar abin kirki ba, sai dai abin da yake halaka ne nan da nan. Tāke gaskiya faɗa ne da addini, watau yaƙi a tsakānin gaskiya da ƙarya.

(2) A lōkacin da Mūsā ya karanta wa Banī Isrā'ila Attaura da hukunce-hukuncen da suke a cikinta, māsu wuya gare su, sai suka ƙi yarda da ita. Allah ya yanka dūtse daidai da garinsu, Ya daukaka shi a kansu, ko su yi aiki da ita kō ya faɗa a kansu. Daga nan idan suna salla, sai su yi sujada da rabin gōshi a kan tsāgin hagu, sunā kallon dūtsen. Kuma yin sujada a haka ya zama sunnarsu har yanzu. Watau bā a iya tsare gaskiya daga yaƙin ƙarya sai an yi amfāni da wani ƙarfi.

mar dai shi girgije ne, kuma suka haƙƙaƙe, lalle ne shi, mai fāduwa ne a gare su, (aka ce): “Ku karbi abin da Muka kāwo muku da ƙarfi, kuma ku tuna abin da yake a cikin-sa, tsammāninku kunā yin taƙawa.”

172. Kuma a lōkacin da Uban-gijinka Ya karbi (alkawari) daga diyan Ādam, daga bāyayyakin-sa, a zuriyarsu, kuma Ya shaidar da su a kan rāyukansu, (Ya ce): “Shin, bā Nī ne Ubangijinku ba?” Suka ce: “Na'am! Mun yi shaida!” (Ya ce): “Kada ku ce a Rānar Kiyāma: Lalle ne mū, daga wannan, gafa-lallu ne.”⁽¹⁾

173. Kō kuwa ku ce: “Abin sani kawai, ubanninmu suka yi shirki daga farko, kuma mū, mun kasance zūriya daga bāyansu. Shin fa, Kanā halaka mu, sabōda abin da māsu bātāwa suka aikata?”

174. Kuma kamar haka Muke rarrabe āyōyi, daki-daki; tsammā-ninsu, sunā kōmōwa.

175. Ka karanta a kansu lābārin wanda Muka kāwo masa⁽²⁾ āyō-yinMu, sai ya sābule daga gare su, sai Shaidan ya bi shi, sai ya kasance a cikin halakakku.

أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ خُذُوا مَاءَ أَنْتُمْ بِقُوَّةٍ
وَأَذْكُرُوا مَا فَعَلْتُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٧٢﴾

وَإِذْ أَخَذْنَاكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ
ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَسْمِعُ
بِرَبِّكَمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا أَن تَقُولُوا يَوْمَ
الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿١٧٣﴾

أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ
وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا
بِمَا فَعَلَ الْمُبِطِلُونَ ﴿١٧٤﴾

وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٧٥﴾

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِينَ اتَّخَذُوا آيَاتِنَا قُلُوبًا
مِنْهَا فَاتَّبَعُوا الشَّيْطَانَ فَكَانَ مِنَ الْعَاوِينَ ﴿١٧٦﴾

(1) Watau kada ku ce ba ku san wannan alkawari ba.

(2) Asalin Kissar anā cēwa daga Bil'amu dan Bā'ura ne; Allah ya bā shi ilmi, sai ya bar ilmin. Yanā daga cikin mālamān Banī isrā'īla, yā kasance wanda ake karbar addu'arsa, sunā gabatar da shi a cikin tsanance-tsanance, sai Mūsā ya aike shi zuwa ga Sarkin Madyana ya kirāye shi zuwa ga Allah. Sai Sarkin ya yanka masa kasa, ya bā shi, sai ya bi addinin Sarkin, ya bar addinin Mūsā. Ya zama misāli ga duk mālamān da bai yi aiki da ilminsa ba. Idan mālamān ya halaka, to, yā fi Shaidan sharri dōmin haka Sbaidan yake binsa wajen taimakon ƙarya a kan gaskiya.

176. Kuma dā Mun so, da Mun daukakā shi da su, kuma amma shī, ya nēmi dawwama a cikin fasa, kuma ya bi son zūciyarsa. To, misā-linsa kamar misālin kare ne, idan ka yi dauki a kansa ya yi lallage, kō kuwa ka bar shi sai ya yi lallage, wannan ne misālin mutāne waɗan-da suka faryata game da āyō-yinMu: Ka jēranta karātun lābā-run; tsammāninsu sunā tunāni.

177. Tir da zama misāli, mutānen da suka faryata game da āyō-yinMu, kuma kansu suka kasance sunā zālunta.

178. Wanda⁽¹⁾ Allah Ya shiryar, to, shī ne Mai shiryuwa, kuma wanda Ya batar, to, waɗannan sū ne māsu hasāra.

179. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halitta, sabōda Jahannama, māsu yawa daga aljannu da mutāne, sunā da zukāta, ba su fahimta da su, kuma sunā da idānu, bā su gani da su, kuma sunā da kunnuwa, ba su ji da su: waɗancan kamar bisāshe suke. Ā'a, sū ne mafi baɗcēwa: Waɗancan sū ne gafalallu.

180. Kuma Allah Yanā da sū-nāye māsu kyau⁽²⁾: sai ku rōke Shi

وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى
الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ
الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلَ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ
تَرَكَهُ يَلْهَثْ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ
كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقَصَصَ
لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾

سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
وَأَنْفُسُهُمْ كَأَنْوَاطٍ مُمُوتٍ ﴿١٧٧﴾

مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدَىٰ وَمَنْ يُضِلِلْ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿١٧٨﴾

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ لَهُمْ
قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ
بِهَا وَلَهُمْ أذانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ
كَأَلْقَامٍ بَلْ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾

وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ

(1) An sifanta Musulmi da abin da aka sifanta Yahūdu da shi cēwa a cikinsu akwai na kirki, kuma akwai miyāgu, dōmin yāki a tsakānin gaskiya da farya ya dōge.

(2) Waɗanda suke rōkon Allah bā da sūnāyenSa māsu kyau ba, sū ne aka sifanta da dabbobi, har dabbobi sun fi su, dōmin dabba tanā gudun abin da yake cūtar ta, amma sū ba su san abin da yake cūtar su ba, balle su guje shi. Kuma anā fahimtar cēwa bā a rōkon Allah da wani sūna Nāsa, idan bai kasance a cikin sunāyenSa māsu kyau ba, sai fa idan ya zama a dunnule ne, kamar a ce, "Ya Allah inā rōkon Ka da sūnāyenKa waɗanda na sani da waɗanda ban sani ba," dōmin Haḳīsi ya nūna a yi haka. Kiran Allah bā da sūnāyenSa māsu kyau ba yana cikin yāki a tsakānin farya da gaskiya.

da su, kuma ku bar waɗanda suke yin ilhādi a cikin sūnāyenSa: Zā a sāka musu abin da suka kasance sunā aikatāwa.

181. Kuma daga waɗanda Muka halitta akwai wata al'umma, sunā shiryarwa da gaskiya, kuma da ita suke yin ādalci.

182. Kuma waɗanda suka kar-yata game da āyōyinMu, zā Mu yi musu istidrāji daga inda ba su sani ba.

183. Kuma Inā yi musu jinkiri, lalle ne kaidiNa, mai karfi ne.

184. Shin, ba su yi tunāni ba, cēwa bābu wata hauka ga ma'abu-cinsu?(¹) Shī bai zama ba fāce mai gargadi mai bayyanāwa.

185. Shin, ba su yi dūbi ba a cikin mulkin sammai da fasa, da kuma abin da Allah Ya halitta daga kōme, kuma akwai tsammāni kasancewar ajalinsu, haḳīka, ya kusanta? To, da wane lābāri a bāyansa suke yin imāni?

186. Wanda Allah Ya ɓatar, to, bābu mai shiryarwa a gare shi: kuma Yanā barin su, a cikin ɓatarsu sunā dimuwa.

187. Sunā tambayar ka(²) daga Sa'a, a yausha tabbatarta take? Ka

يُجِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْرُونَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨١﴾

وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْتَدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٨٢﴾

وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٣﴾

وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿١٨٤﴾

أَلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ حِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿١٨٥﴾

أَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٦﴾

مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذُرْهُمُ فِي ظُلُمَاتٍ بَعْمَهُمْ هُمْ ﴿١٨٧﴾

يَسْتَأْذِنُكَ عَنِ السَّاعَةِ إِيَّانَ مَرَسَاتِهَا قَلِيلًا مَّا

(1) Watau, Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, bā ya da hauka sai hankali, sabōda haka māsu yin addini da hauka, kamar māsu da'awar tasawwufi, farya suke yi, sunā faɗa ne da gaskiya. Kuma sūkar mai wa'azi da sūnāye faɗa da gaskiya ne.

(2) Tambayar abin da Allah bai bayyana shi ba, kamar Rānar Tāshin Kiyāma, yāfi ne a tsakānin farya da gaskiya. Cēwa wani mutum yā san gaibi ko yanā iya kāwo alhēri kō ya tunkude wani sharri, farya ne, kuma faɗa da gaskiya ne.

ce: "Abin sani kawai, saninta a wurin Ubangijina yake. Bābu mai bayyana ta ga lōkacinta fāce Shī. Tā yi nauyi a cikin sammai da kasa. Bā zā ta zo muku ba fāce kwatsam." Sunā tambayar ka, kamar kai masani ne gare ta. Ka ce: "Abin sani kawai, saninta a wurin Allah yake, kuma amma mafi yawan mutāne bā su sani."

188. Ka ce: "Bā ni mallaka wa raina wani amfāni, kuma haka ban tunkude wata cūta, fāce abin da Allah Ya so. Kuma dā na kasance inā sanin gaibi, dā lalle ne, nā yawaita daga alhēri kuma cūta bā zā ta shāfe ni ba, nī ban zama ba fāce mai gargadi, kuma mai bāyar da bishāra ga mutāne wafanda suke yin imāni."

189. Shī ne Wanda Ya halitta ku daga rai guda, kuma Ya sanya, daga gare ta, ma'auranta, dōmin ya natsu zuwa gare⁽¹⁾ ta. Sa'an nan a lōkacin da ya rufe ta, ta yi ciki, ciki sassauka, sai ta shūde da shi. Sa'an nan a lōkacin da ya yi nauyi, sai suka rōki Allah, Ubangijinsu: "Lalle ne idan Ka bā mu abin fwarai, hakīka, zā mu kasance daga māsu gōdiya."

عَلِمَهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجِيبُهَا لَوْ عَمَّا إِلَّا مَرَّةً
فَقُلْتُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمُ إِلَّا
بِعَنَّةٍ يُصَلُّونَ عَلَيْكَ فَأَنْقَضْتَ بِهَا
عِمَّتَهُمْ ۗ وَإِنَّكُمْ لَأَعْمَامُهَا
عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَنَا لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٨﴾

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا
مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبِ
لَأَسْتَكْبَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ
السُّوءُ إِن أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٩﴾

*هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَجِدَةٍ وَجَعَلَ
مِنْهَا رُوحَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَشَأْهَا
حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيًّا فَأَمْرَتْ بِهِ لَمَّا أَثْقَلَتْ
وَدَعَا اللَّهُ رَبُّهَا إِلَيْنَا فَبَدَّلْنَا صَاحِبَهَا
لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُسْكَرِينَ ﴿١٩٠﴾

(1) Asalin halitta, rai guda ce, watau Ādam, Allah ya fitar da Hauwa'u daga Ādamu, ya mayar da ita mātarsa, daga gare su zūriya ta yadu, kuma ya zama sunnar rai, namijin ya natsu zuwa ga macen. Kuma daga nan zama ya ci gaba har idan mace ta yi ciki, bā ta damuwa da shi sai yā yi nauyi, ita da miji su dinga addu'a, sunā rōkon Allah. A bāyan bukātarsu tā biya sai su manta da Allah, su dōra jingina abūbuwa zuwa ga sabubbansu, su bar tunānin Mai sabbabawa. Daga nan abu ya yi zurfi har ya kasance shirki; bauta wa wani tāre da Allah, yāri ne a tsakānin gaskiya da karya.

190. To, a lōkacin da Ya bā su abin fwarai, suka sanya Masa abōkan tarayya a cikin abin da Ya ba su. To, Allah Yā tsarkaka daga abin da suke yi na shirki.

191. Shin, sunā shirki da abin da bā ya halittar kōme, kuma sū ne ake halittāwa?

192. Kuma bā su iya bāyar da taimako gare su, kuma kansu ma, bā su iya taimaka!

193. Kuma idan kun kirāye su zuwa ga shiriya, bā zā su bī ku ba, daidai ne a gare ku, shin, kun kirāye su, kō kuwa kū māsu kawaici ne!

194. Lalle ne wafannan da kuke kira, baicin Allah, bāyī ne misālanku: to, ku kirāye su, sa'an nan su karɓa muku, idan kun kasance māsu gaskiya!

195. Shin, sunā da kafāfu da suke yin tafiya da su? Kō sunā da hannāye da suke damɓa da su? Kō sunā da idānu da suke gani da su? Ko sunā da kunnuwa da suke saurāre da su? Ka ce: "Ku kirāwo abūbuwan⁽¹⁾ shirkinku sa'an nan kuma ku yi mini kaidi, sa'an nan kada ku saurāra mini.

196. "Lalle ne, majiɓincina Allah ne Wanda Ya saukar da Littāfi, kuma Shī ne Yake jibintar sālihai.

197. "Kuma wafanda kuke kira, baicinSa, bā su iya taimakōn ku, kuma kansu ma, bā su iya taimaka."

فَلَمَّا أَتَاهَا فَلَمَّا أَتَاهَا صَالِحًا جَعَلَهُ لَهَا شُرَكَاءَ فِيمَا
ءَاتَاهَا فَتَعَلَىٰ اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٩٠﴾

أَشْرِكُونَ مَا لَمْ يَخْلُقْ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلِقُونَ ﴿١٩١﴾

وَلَا يَسْتَطِيعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنفُسُهُمْ
يَنْصُرُونَ ﴿١٩٢﴾

وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَىٰ الْهُدَىٰ لَا يَتَّبِعُوكُمْ سَوَاءَ
عَلَيْكُمْ أَدْعَاؤُهُمْ أَمْ أَنُتَرَكُ صَلِيمُونَ ﴿١٩٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ
أَشْتَأَلُكُمْ فَأَدْعُوهُمْ فَلْيَسْتَجِيبُوا
لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٩٤﴾

أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ
يَبْطِشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يَنْصُرُونَ
بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلْ أَدْعُوا
شُرَكَاءَ كُنتُمْ كِيدُونِ فَلَا تُنظِرُونَ ﴿١٩٥﴾

إِنَّ وَالِئِذَا نَزَلَ الْقُرْآنُ عَلَيْكَ وَقَرَأْتَ
يَتَوَلَّى الصَّالِحِينَ ﴿١٩٦﴾

وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ
نَصْرَكُمْ وَلَا أَنفُسُهُمْ يَنْصُرُونَ ﴿١٩٧﴾

(1) Bāyar da tsoro da wani abin bautāwa ko jingina wata bukāta a gare shi, duka yāfi ne a tsakanin gaskiya da karya.

198. Kuma idan ka kirāye su zuwa ga shiriya, bā zā su ji ba, kuma kanā ganin su, sunā dūbi zuwa gare ka, alhāli kuwa sū, bā su gani.

199. Ka riki abin da ya sauƙaƙa; kuma ka yi umurni da alhēri, kuma ka kau da kai daga jāhilai. ⁽¹⁾

200. Kuma imma wata fizga daga Shaidan ta fizge ka, sai ka nēmi tsari ga Allah. Lalle ne Shi, Mai jī ne, Masani.

201. Lalle ne waƙanda suka yi taƙawa idan wani tāshin hankali daga Shaidan ya shāfe su, sai su tuna (Allah) sai gā su, sun zama masu bašira.

202. Kuma 'yan'uwansu (shai-danu) sunā taimakon su a cikin ɓata, sa'an nan kuma bā su taƙai-tāwa.

203. Kuma idan ba ka je musu da wata āyā ba, su ce: "Don me ba ka kāga ta ba?" Ka ce: "Abin sani kawai, inā biyar abin da aka yō wahayi zuwa gare ni ne, daga Ubangijina. Wannan abūbuwan kula ne daga Ubangijinku, da shiriya da rahama ga mutāne waƙanda suke yin imāni."

204. Kuma idan an karanta ⁽²⁾ Alkur'āni sai ku saurara gare shi, kuma ku yi shiru: tsammāninku, anā yi muku rahama.

وَأَن تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا تَسْمَعُوا وَتَرَاهُمْ
يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿١٩٨﴾

خُذِ الْعَفْوَ وَأْمُرْ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ
الْجَاهِلِينَ ﴿١٩٩﴾

وَأَمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ
بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٠٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ
الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ ﴿٢٠١﴾

وَأَخْوَنُهُمْ يَمُدُّوهُمُ فِي الْقَوْلِ لَعَلَّا
يُبْصِرُونَ ﴿٢٠٢﴾

وَإِذَا لَمْ تَأْتِيهِمْ بَيِّنَةٌ قَالُوا لَوْلَا أُحْصِيَتْ لَنَا
قُلُوبُنَا إِنَّمَا اتَّبَعْنَا مَا يَوْحَىٰ لَنَا مِن رَّبِّنَا هَذَا
بَصَائِرُ مِّن رَّبِّكَ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْقَوْمِ
يُؤْمِنُونَ ﴿٢٠٣﴾

وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٢٠٤﴾

(1) Bayānin sifōfin mai wa'azi, watau mataimakin gaskiya a kan farya.

(2) Bāyān an sifanta Alkur'āni da cewa abin kula ne ga māsu imāni, sai kuma ya yi umurni da saurāre, a lōkacin da ake karatunsa. Sauraren yana wajabta a cikin salla, idan liman ya bayyana karātu kuma da a cikin huɗubar Jumma'a. Yanā zama mustahabbi ga sauran lōkatai. Kur'āni shi ne abin da ake wa'azi da shi kuma shi ne āyā da kansa. Hana saurārensa yāki ne da gaskiya.

205. Kuma ka ambaci⁽¹⁾ Ubangijinka, a cikin ranka da kankan da kai, da tsoro, kuma kōmabāyan bayyanawa na magana, da sāfe da marece, kuma kada ka kasance daga gafalallu.

206. Lalle ne, waɗanda ke wurin Ubangijinka bā su yin girman kai ga bauta Masa, kuma sunā tsarkake Shi da tasbihi, kuma a gare Shi suke yin sujada.

وَأَذْكُرُّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً
وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ وَالْآصَالِ
وَلَا تَكُن مِّنَ الْغَافِلِينَ ﴿٢٠٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ
عِبَادَتِهِ وَرُسُلُهُمْ وَأَلْمَزْتَهُمُ الْكِبْرَ ﴿٢٠٦﴾

SŪRATUL ANFĀL سُورَةُ الْأَنْفَالِ

Tanā karantar da cewa taimakon Allah, shi ne nasara ga masu tafawa, ba karfinsu ba, da kuma shiryarwa ga dokokin ya'ki da abin da ya ratayu da ya'ki dōmin faukaka kalmar Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sunan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Suna tambayar ka⁽²⁾ ga ganima. Ka ce: "Ganima ta Allah da ManzonSa ce. Sai ku bi Allah da tafawa, kuma ku gyara abin da

يَسْتَعُوذُكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ
وَالرَّسُولِ فَأَتَوْا اللَّهَ وَأَصْلَهُمْ وَأَذَاتَ

(1) Sa'an nan kuma ya yi umurni da ambaton Allah da addu'a a farko da karshen rana kamar yadda ya yi umurni da yin salla a waɗannan lokatai, watau wannan shi ne makamin gaskiya a kan karya.

(2) Ya fara Sūrar da tambayar Sahabbai ga Annabi cewa wane ne ya fi cancanta da dūkiyar ganimar da aka samu a ya'kin Badar Babba, samari mayaka ko tsafafi masu bayar da shawara da ra'ayoyinsu, masu kyau. Sa'an nan Ya yi jawabi da cewa: "Ka ce ganimar ta Allah ce da ManzonSa", saboda dalilan da suke tafe ga ayoyin da suke biye. Ana nufi wanke soja daga jayayya a kan dūkiya. Allah Ya fi sani.

yake a tsakāninku, kuma ku yi dā'a ga Allah da ManzōnSa, idan kun kasance mūminai.”

2. Abin sani kawai, mūminai sū ne waɗanda suke idan an ambaci, Allah, zukātansu su firgita, kuma idan an karanta āyōyinSa a kansu, su kārā musu wani imāni, kuma ga Ubangijinsu suke dōgara;

3. Waɗanda suke tsayar da salla, kuma daga abin da Muka arzūtā su sunā ciyarwa. ⁽¹⁾

4. Waɗannan sū ne mūminai da gaskiya. Sunā da darajōji a wurin Ubangijinsu, da wata gāfara da arziki na karimci.

5. Kamar yadda Ubangijinka Ya fitar da kai daga gidanka da gaskiya, alhāli kuwa lalle wani ɓangare na mūminai, haƙiƙa, sunā kyāma.

6. Sunā jāyayya da kai a cikin (sha'anin) gaskiya a bāyan tā bayyana, kamar dai lalle anā kōra su zuwa ga mutuwa ne alhāli kuwa sunā kallo.

7. Kuma a lōkacin ⁽²⁾ da Allah Yake yi muku alkawari da ɗayan fungiya biyu, cēwa lalle ita tāku ce:

بَيْنَكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿١﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ
وَجِلَّت قُلُوبُهُمْ قَالُوا أَنُؤْمِنُ بِهِ أَمْ
زَادَهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾

أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتُ
عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾

كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ
فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَارِهِونَ ﴿٥﴾

يَعِدُّونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا
يَسْتَأْذِنُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٦﴾

وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا
لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ عَزَابَاتِ الشُّرَكَةِ

(1) Watau sunā yin ibāda ta jiki da ta dūkiya, wājiba da nāfila.

(2) Asalin fitar Musulmi zuwa Badar shi ne Annabi ya ji lābārin Abu Sufyāna yā fito daga Makka da āyari zuwa Shām, watau “Syria”, sai ya fita dōmin a kāma shi, suka sāmi Abu Sufyāna yā shige da dūkiya, sabōda haka Annabi daga Badar ya kōma Madīna. Wannan fita, anā kiran ta Badar Karama. Da Abu Sufyāna ya sāmi lābāri, sai ya aika wa Kuraishāwa, dōmin su fito, su tsare dūkiyarsu daga Musulmi. Annabi, da ya ji lābārin kōmōwar Abu Sufyāna, sai ya fita tāre da jama'arsa, wanda ya ji yana son fita, kuma yanā da abin hawa. Abu Sufyāna tāre da āyari sū ne wajen da bābu faya. Yaƙin Kuraishawa shi ne wajen da yake da faya. Musulmi a tsakiya. Abu Sufyāna ya saki hanya ya tsira. Ya nēmi Kuraishāwa da su kōma, Abu Jahal ya ce sai Allah Yā yi hukunci a tsakāninsu da Muhammadu wanda ya kātse zumuntā, ya bar addinin iyāye.

kuma kunā gūrin cēwa lalle ƙungiya wadda bā ta da ƙaya ta kasance gare ku, kuma Allah Yanā nufin Ya tabbatar da gaskiya da kalmōminSa, kuma Ya kātse ƙarshen kāfirai;

8. Dōmin Ya tabbatar da gas-kiya, kuma Ya bāta ƙarya, kuma kō dā māsu laifi sun ƙi.

9. A lōkacin da kuke nēman Ubangijinku taimako, sai Ya karɓa muku cēwa: “Lalle ne Nī, Mai taimakon ku ne da dubu daga malā'iku, jēre.”

10. Kuma Allah bai sanya shi ba fāce dōmin bishāra, kuma dōmin zukātanku su natsu da shi, kuma taimakon, bai zama ba fāce daga wurin Allah: Lalle ne Allah Mabu-wāyi ne, Mai hikima.

11. A lōkacin da (Allah) Yake rufe ku da gyangyadi, dōmin aminci daga gare Shi, kuma Yanā saukar da ruwa⁽¹⁾ daga sama, a kanku, dōmin Ya tsarkake ku da shi, kuma Ya tafiyar da ƙazantar Shaidan daga barinku, kuma dōmin Ya dau-re a kan zukātanku, kuma Ya tab-batar da ƙafāfu da shi.

12. A lōkacin da Ubangijinka Yake yin wahayi zuwa ga malā'iku cēwa: “Lalle ne Mu, Munā tāre da ku, sai ku tabbatar da waɗanda suka yi īmāni: zā Ni jēfa tsōro a

تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُحَيِّقَ الْحَقَّ
بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ ﴿٧﴾

لِيُحَيِّقَ الْحَقَّ وَيُجِلَّ الْأَبْطُلَ وَلَوْ كَرِهَ
الْمُجْرِمُونَ ﴿٨﴾

إِذْ تَسْتَفِيئُونَ رَبِّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أَنِّي
مُمِدِّكُمْ بِالْقُرْآنِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُزَوِّدِينَ ﴿٩﴾

وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرًا وَمَنْعَةً لِيُتَمَكِّنَ بِهِ
قُلُوبَكُمْ وَمَا أَلْتَمَسْنَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنَّا
اللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

إِذْ يُغَشِّيكُمُ الْغُصَاثَ مِنَّمَا مَنَعَهُ وَيُنزِلُ
عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِيُطَهِّرَ كُفْرَهُمْ بِهِ
وَيُذْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلِيَرْبِطَ عَلَى
قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ ﴿١١﴾

إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أَنِّي مَعَكُمْ
فَقَسُوا الْأَلْبَانَ آمِنًا سَأَلْتَنِي فِي قُلُوبِ

(1) A lōkacin zāfi ne na bazara, kuma aka faralta azumi, sai Allah Ya saukar da ruwa daidai da sansanin Musulmi, suka shā, suka yi wanka sa'an nan kuma aka daddale musu rairayi dōmin saufin tafiya.

cikin zukātan waɗanda suka kā-firta, sai ku yi dūka bisa ga wuyōyi kuma ku yi dūka daga gare su ga dukan yatsu⁽¹⁾.

13. Wancan ne, dōmin lalle ne sū, sunā sāba wa Allah da Manzon-Sa. Kuma wanda ya sāba wa Allah da ManzonSa, to, lalle ne Allah Mai tsananin ukūba ne.

14. Wancan ne: “Ku dan-dane shi, kuma lalle ne akwai azā-bar wuta ga kāfirai”.

15. Yā kū waɗanda suka yi imā-ni! Idan kun haɗu da waɗanda suka kāfirta ga yāki, to, kada ku jūya musu bāyayyakinku.

16. Kuma duka wanda⁽²⁾ ya jūya musu bāyansa a yinin nan, fāce wanda ya karkata dōmin kōɗayya, kō kuwa wanda ya jē dōmin haɗu-wa da wata kungiya, to, lalle ne ya kōma da fushi daga Allah, kuma matattararsa Jahannama, kuma tir da makōma ita!

17. To, bā kū ne kuka kashe su ba; kuma amma Allah ne Ya kashe su: kuma ba ka yi jīfa ba a lōkacin da ka yi jīfa; kuma amma Allah ne Ya yi jīfar⁽³⁾: Kuma dōmin Ya jar-

الَّذِينَ كَفَرُوا ارْتَبَ فَأَظْمِرُوا قَوْقِ
الْأَعْتَابِ وَأَظْمِرُوا مُهْمَهُمْ كُلَّ بَنَانٍ ﴿١٣﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ
يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ
الْعِقَابِ ﴿١٤﴾

ذَلِكَ كُمْ فَذُوقُوهُ وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ
عَذَابَ النَّارِ ﴿١٥﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا لَقِيْتَهُ الَّذِينَ
كَفَرُوا وَنَحَقًا فَلَا تَوْلُوهُمْ ءَلَا أَدْبَارَ ﴿١٦﴾

وَمَنْ يُولِمْهُ يَوْمَئِذٍ ذُوقْهُ ءَلَا أَمْتَحَرَفًا
لِقِتَالِ ءَأُمَّتِهِ ءَلَا إِلْفَ قَدَّ بَلَّةٌ
بِعَضْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ
وَيَسَّ الْمَصِيرُ ﴿١٧﴾

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا
رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ وَلِيُبْلِيَ
الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءً حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ

(1) Sa'an nan kuma Annabi da umurnin Allah ya dēbi tsakuwa da hannunsa mai daraja ya jēfa a jihar kāfirai. Bābu wanda ya rage a cikinsu, fāce tsakuwar nan tā shiga a cikin idānunsa.

(2) Gudu a wurin yākin Jihādi shī ne mafi girman haram duka, matuƙar kāfirai ba su fi ninki biyu na adadin Musulmi ba, kamar yadda zai zo. Wanda ya yi gudu a wurin jihādi kamar yā nēmi kāfirai ya rinjāyi Musulunci ne.

(3) Kisan da aka yi musu, Allah ne Ya kashe su, haka Annabi ya dēbi tsakuwa da hannunsa mai daraja ya jēfa wa kāfirai, tsakuwar ta shiga cikin idānun kōwane ɗaya daga cikinsu. To, wannan jīfar daga Allah take. Sabōda haka duk ganīmar dai ta Allah ce da ManzonSa, sai yadda Ya so, zā a raba ta.

raba Musulmi da jarrabawa mai kyau daga gare Shi. Kuma Allah Mai ji ne, Masani.

18. Wancan ne, kuma lalle ne, Allah Mai raunana kaidin kāfirai ne.

19. Idan kun yi alfānun cin nasara, to, lalle nasarar tā je muku, kuma idan kun hanu, to, shi ne mafi alhēri a gare ku, kuma idan kun kōma zā Mu kōma, kuma jama'ar ku bā zā ta wadātar muku da kōme ba, kō dā tā yi yawa. Kuma lalle ne cēwa Allah Yanā tāre da mūminai!

20. Yā ku wadanda suka yi īmāni! Ku yi dā'a ga Allah da ManzonSa, kuma kada ku jūya daga barinSa, alhāli kunā ji.

21. Kuma kada ku kasance kamar wadanda suka ce: "Mun ji," alhāli kuwa sū, bā su ji.

22. Lalle ne, mafi sharrin dabbōbi a wurin Allah, sū ne kurāme, bēbāye, wadanda bā su yin hankali.

23. Dā Allah Yā san wani alhēri a cikinsu, dā Yā jiyar da su, kuma kō dā Yā jiyar da su, hakīka, dā sun jūya, alhāli sū, sunā māsu hinjirēwa.

24. Yā ku wadanda suka yi īmāni! Ku karba wa Allah, kuma ku karba wa Manzo, idan Ya kirāye ku zuwa ga abin da Yake rāyar da ku: Kuma ku sani cēwa Allah Yanā shāmaka cēwa a tsakanin mutum da zūciyarsa, kuma lalle ne Shi, a zuwa gare Shi ake tāra ku.

25. Kuma ku ji tsōron fitina wadda bā ta sāmun wadanda suka

سَمِيعٌ عَلَيْهِ

ذَٰلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنُ كَيْدِ الْكَافِرِينَ ﴿١٨﴾

إِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمُ الْفَتْحُ
وَأَنْ تَسْتَمُؤُوا فَهِيَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَلَنْ تَعُودُوا
نَعْدَ وَلَنْ تَنفَعِيَ عَنْكُمْ فِتْنَتُهُمْ شَيْئًا وَلَوْ
كَثُرَتْ وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ
وَلَا تَوَلَّوْا عُنُقَهُمْ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ لَا
يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾

﴿٢٢﴾ إِنَّ سَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الضُّعْفُ الْبِكْرُ
الَّذِينَ لَا يَقُولُونَ ﴿٢٣﴾

وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَّأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ
أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٢٤﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ
وَلِرَسُولِهِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا تُحْيِيكُمْ وَعَلِمُوا
أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ
إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٢٥﴾

وَأَتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا

yi zālunci daga gare ku kēbe, kuma ku sani, lalle ne Allah Mai tsananin ukūba ne.

26. Ku tuna a lōkacin da kuke kaɗan, waɗanda ake raunanarwa a cikin kasa, kunā tsōron mutāne su cafe ku, sai Ya tattara ku (a wurin natsuwa, Madīna), kuma Ya karfafā ku da taimakonSa, kuma Ya arzūtā ku daga abūbuwa māsu dādī: tsammāninku, kunā gōdēwa.

27. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Kada ku yaudari Allah da ManzōnSa, kuma ku yaudari amānōninku, alhāli kuwa kunā sane.

28. Kuma ku sani cēwa abin sani kawai, dūkiyōyinku da 'yā'yanku, wata fitina ce, kuma lalle ne Allah, a wurinSa, akwai ijāra mai girma.

29. Ya kū waɗanda suka yi īmāni! Idan kun bi Allah da tafawa, zai sanya muku mararraba (da tsōro) kuma Ya kankare kananan zunubanku daga bariuku. Kuma Ya gāfarta muku. Kuma Allah ne Ma'abūcin falala mai girma.

30. Kuma a lōkacin da waɗanda⁽¹⁾ suka kāfirta suke yin mākirci game da kai, dōmin su tabbatar da kai, kō kuwa su kashe ka, ko kuwa su fitar da kai, sunā

مِنْكُمْ خَاصَّةً وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٦﴾

وَأَذَكُرُ وَإِذَا أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُّسْتَضْعَفُونَ فِي
الْأَرْضِ مَخْلُوفُونَ أَنْ يَنْحَظَفَكُمْ النَّاسُ
فَأَوَدَعَكُمْ وَأَيْدِكُمْ بِضُرِّهِ وَرَزَقَكُمْ مِنَ
الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٢٧﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَخْشَوْنَ اللَّهَ وَالرَّسُولَ
وَيَخْشَوْنَ آتِنْتَكَمَّ وَأَنْتُمْ تَعَاوَمْتُمْ ﴿٢٨﴾

وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا آمَنَوكُمْ وَأَوَدَعَكُمْ
فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٢٩﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَنْ تَتَّخُوا اللَّهَ
يَجْعَلُ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُعْزِمَكُمْ عَنْكُمْ
سَيِّئَاتِكُمْ وَيُعْزِمُكُمْ وَاللَّهُ ذُو
الْقُدْرَةِ الْعَظِيمِ ﴿٣٠﴾

وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُبْسِطُوا
أَوْ يَفْتِنُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ

(1) Kuraishāwa suka tāru sunā shāwarar yadda zā su yi da Muhammadu: kō su daure shi a cikin gida, kō su kashe shi, kō su kōre shi. Ra'ayinsu ya tsaya ga su kashe shi da zābaabun mutāne daga kōwace fabila yadda danginsa, Bani Hāshim, bā su iya faɗa da dukkan Lārabāwa, har su kōma ga diyya. A rānar da suka shirya kashe shi, Allah Ya umurce shi da hijira zuwa Madīna. A lōkacin da ya fita daga gidansa ya iske su tsaitsaye, sunā barci, ya zuba turbāya a kunnuwansu, sa'an nan ya shige suka tafi tāre da Abubakar, suka sauka a cikin kōgon dūtsenThaur. Bāyan kwanaki uku, suka fita zuwa Madīna.

mākirci kuma Allah Yanā mayar musa da mākirci, kuma Allah ne Mufificin māsu mākirci.

31. Kuma idan aka karanta, āyöyinMu a kansu, sukan ce: "Lalle ne mun ji, dā muna so, hakīka, da mun fadi irin wannan: wannan bai zama ba fāce tātsuniyöyin mutānen farko."

32. A lōkacin da suka ce: "Yā Allah! Idan wannan ya kasance shi ne gaskiya daga wurinKa, sai Ka yi ruwan duwātsu, a kanmu, daga sama, ko kuwa Ka zo mana da wata azāba, mai raḍadi."

33. Kuma Allah bai kasance Yanā yi musu azāba ba alhāli kuwa kai kanā cikinsu, ⁽¹⁾ kuma Allah bai kasance Mai yi musu azāba ba alhāli kuwa sunā yin istigfāri.

34. Kuma mēne ne a gare su da Allah ba zai yi musu azāba ba, alhāli kuwa sū, sunā kangēwa daga Masallaci Mai alfarma, kuma ba su kasance majibintanSa ba? Bābu majibintanSa fāce māsu tafawa. Kuma mafi yawansu ba su sani ba.

35. Kuma sallarsu a wurin Dākin ba ta kasance ba fāce shēwa da yāyā; sai ku dāndani azāba sabōda abin da kuka kasance kunā yi na kāfirci.

36. Lalle ne waḍanda suka kāfirta, sunā ciyar da dūkiyöyinsu,

وَمَعَكُمْ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرٌ الْمَكْرُورِينَ ﴿٣١﴾

وَلَدَأْتَلَىٰ عَلَيْهِمُ الْيَتِيمَ إِذْ يَمُوتُ فَاُولَٰئِذَا هُمْ مِمَّا
لَو تَسَاءَلْتَهُمْ لَفُتِنًا وَمِثْلَ هَذَا إِن هَذَا إِلَّا
أَسْطُورٌ الْأُولَىٰ ﴿٣٢﴾

وَلَدَقَالُوا اللَّهُمَّ إِن كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ
مِنْ عِنْدِكَ فَأَنْظِرْ عَلَيْنَا حِجَابَ مِنَ
السَّمَاءِ أَوْ آتِنَا بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٣﴾

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا
كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ ﴿٣٤﴾

وَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ إِلَّا الَّذِينَ يَكْفُرُونَ
عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُمْ
إِن أَوْلِيَآؤُهُمْ إِلَّا الْمُشْرِكُونَ وَلَكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٥﴾

وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا
مُكَاةً وَنَضِيدَةً فذُوقُوا الْعَذَابَ
بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُضِلُّونَ أَمْوَالَهُمْ

(1) Rāyuwar Annabi a cikin mutāne aminci ne daga azāba, haka kuma yin istigfari aminci ne. Wanda ke son waḍāta da aminci daga Allah, sai ya lazimci istigfāri da bin sunnar Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

dōmin su kange daga hanyar Allah; to, zā su ciyar da ita, sa'an nan kuma ta kasance nadāma a kansu, sa'an nan kuma a rinjāye su. Kuma wadanda suka kāfirta zuwa ga Jahannama ake tāra su;

37. Dōmin Allah Ya rarrabe mummunna daga mai kyau, kuma Ya sanya mummunan, sāshensa a kan sāshe, sa'an nan Ya shirga shi gabā daya, sa'an nan Ya sanyā shi a cikin Jahannama. Wadannan sū ne māsu hasāra.

38. Ka ce wa wadanda suka kāfirta idan sun hanu, zā a gāfarta musu abin da ya riga ya shige, kuma idan sun kōma, to, hanyar kāfiran farko, hakīka, tā shūde.

39. Kuma ku yāke su har wata fitina bā zā ta kasance ba, kuma addini dukansa ya kasance na Allah. To, idan sun hanu, to, lalle ne, Allah ga abin da kuke aikatāwa Mai gani ne.

40. Kuma idan sun jūya, to, ku sani cēwa lalle Allah ne Majibincinku: Mādalla da Majibinci, kuma mādalla da Mai taimako, Shī.

41. Kuma ku sani, abin da kuka sāmi⁽¹⁾ ganīma daga wani abu, to, lalle ne Allah Yanā da humusinsa kuma da Manzo, da kuma māsu zumunta da marāyu da miskīnai da

لِيُصِدُّوْا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ فَيُضِلُّوْهُمَا
ثُمَّ يَكُوْنُوْنَ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُوْنَ
وَالَّذِيْنَ كَفَرُوْا اِلَىٰ جِهَتِهِمْ يُحْسَرُوْنَ ﴿٣٧﴾

لِيُؤَيِّدَ اللّٰهُ الْخَبِيْثَ مِنَ الطّٰيِبِ وَيُجْعَلَ
الْخَبِيْثَ بَعْضُهُمْ عَلٰٓى بَعْضٍ فَيَرُكُكُمْ
جَمِيْعًا فَيُجْعَلُهُمْ فِيْ جِهَتِهِمْ اُوْلٰٓئِكَ هُمُ
الْخٰسِرُوْنَ ﴿٣٨﴾

قُلْ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا اِنْ يَنْتَهُوْا يُغْفَرْ
لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ اِنْ يَّعُوْذُوْا فَقَدْ مَضَتْ
سُنَّتُ الْاُوْلٰٓئِكَ ﴿٣٩﴾

وَقُلْ تَلُوْهُمُ حَوٰٓلًا لَّا يَكُوْنُوْنَ فِتْنَةً
وَيَكُوْنُوْنَ لِلَّذِيْنَ كَفَرُوْا اِلٰهًا
اِنَّهُمْ اُوْلٰٓئِكَ اللّٰهُ يَمَّا يَمْلِكُوْنَ بَصِيْرٌ ﴿٤٠﴾

اِنَّ تَوَلّٰوْا فَاَعْلَمُوْا اَنَّ اللّٰهَ مَوْلٰٓئِكُمْ
بِعَمَلِكُمُ الْوَالِيْنَ وَبِعَمَلِكُمُ الْبَصِيْرِ ﴿٤١﴾

* وَاَعْلَمُوْا اَنَّ مَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَاَنَّ لِلّٰهِ
حُسْبٰهُمُ وَالرَّسُوْلُ وَاِلٰٓذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتٰمٰى
وَالْمَسٰكِيْنَ وَاَنَّ السَّبِيْلَ اِنْ كُنْتُمْ

(1) Daga farkon Sūrar har zuwa a nan, anā bayānin cēwa ganimar Badar bā ta kōwa ba ce fāce Allah da ManzonSa; to, a nan yanā bayānin yadda za a raba dūkiyar, kuma wannan rabon, ya zama sunna ga dukkan dūkiyar ganīma da Musulmi suka sāmu da yāki kō hari.

ɗan hanya, idan kun kasance kun yi ĩmāni da Allah da abin da Muka saukar a kan BāwanMu a Rānar Rarrabēwa, a Rānar da jama'a biyu suka haɗu, kuma Allah ne, a kan kōwane abu, Mai ĩkon yi.

42. A lōkacin da kuke a gāba ta kusa sū kuma sunā a gāba ta nēsa, kuma āyarin yana a wuri mafi gangarāwa daga gare ku, kuma dā kun yi wa jūna wa'adi, dā kun sāba ga wa'adin; kuma amma dōmin Allah Ya hukunta abin da yake ya kasance abin aikatāwa. Dōmin wanda yake halaka ya halaka daga shaida, kuma mai rāyuwa ya rāyu daga shaida, kuma lalle Allah ne, haƙƙa, Mai ji, Masani.

43. A lōkacin da Allah Yake nūna maka sū sunā kaɗan, a cikin barcinka, kuma dā Ya nūna maka su sunā da yawa, lalle ne dā kun ji tsōro, kuma lalle ne dā kun yi jāyayya a cikin al'amarin, kuma amma Allah Yā tsare ku: Lalle Shī ne Masani ga abin da yake a cikin kirāza.

44. Kuma a lōkacin da Yake nūna muku su, a lōkacin da kuka haɗu, a cikin idanunku sunā kaɗan, kuma Ya farantar da ku a cikin idanunsu, dōmin Allah Ya hukunta wani al'amari wanda ya kasance abin aikatāwa: kuma zuwa ga Allah ake mayar da al'umurra.

45. Yā ku waɗanda suka yi ĩmāni! Idan kun haɗu da wata funkciyar yāƙi, to, ku tabbata, kuma ku am-

ءَامَسْتُمْ بِاللّٰهِ وَمَا اَنْزَلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا يَوْمَ
الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّلٰفِ الْجَمْعَاتِ وَاللّٰهُ عَلٰى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٤١﴾

اِذْ اَنْتُمْ بِالْمَدِيْنَةِ الَّذِيْنَ تَاوَهُمْ بِالْمَدِيْنَةِ
الْقَصْوٰى وَالرَّكْبِ اَسْفَلَ مِنْكُمْ وَلَوْ
تَوَاعَدْتُمْ لَاخْتَفْتُمْ فِي الْوَيْعَدِ
وَالصَّكْنِ لَيَقْضِيَنَّ اللّٰهُ اَمْرًا كَانَ
مَفْعُوْلًا لِيَهْلِكَ مِنْ هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ
وَيُخَيَّبِيْ مَنْ حَتّٰى عَنْ بَيِّنَةٍ وَاَلَيْسَ
لِلّٰهِ سَمِيْعٌ عَلِيْمٌ ﴿٤٢﴾

اِذْ يُرِيْكُمُ اللّٰهُ فِيْ مَتَابِعِ قَلِيْلًا وَلَوْ
اَرْنٰكُمْ هُمْ كَثِيْرًا لَّفَشِيْتُمْ
وَلَتَنْتَرَعْتُمْ فِي الْاَمْرِ وَلَئِنْ اللّٰهُ سَلَّمَ
اِنَّهٗ رَعِيْلِمٌ يُّدَاتِ الضُّوْرُ ﴿٤٣﴾

وَاذْيُرِيْكُمُوْهُمْ اِذْ اَلْتَمِيْتُمْ فِيْ اَعْيُنِنَا
قَلِيْلًا وَيُقَالُ لِكُمْ فِيْ اَعْيُنِنَا لَيَقْضِيَنَّ اللّٰهُ
اَمْرًا كَانَ مَفْعُوْلًا وَاَلَيْسَ اللّٰهُ تَرْجِعُ
الْاُمُوْرُ ﴿٤٤﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اِذَا لَقِيْتُمْ رُوْعٰةً فَاَنْسَبُوْا

baci⁽¹⁾ Allah da yawa, tsammā-ninku kunā cin nasara.

46. Kuma ku yi dā'a ga Allah da ManzonSa, kuma kada ku yi jāyayya har ku raunana kuma iskarku ta tafi, kuma ku yi haƙuri. Lalle ne Allah Yanā tāre da māsu haƙuri.

47. Kada ku kasance kamar waƙanda suka fita daga gidā-jensu⁽²⁾, sunā māsu alfahari da yin riya ga mutāne, kuma sunā kangēwa daga hanyar Allah: Kuma Allah ne ga abin da suke aikatāwa Mai kēwayēwa.

48. Kuma a lōkacin da Shaidan⁽³⁾ ya faƙwace musu ayyukansu, kuma ya ce: "Bābu marinjayi a gare ku a yau daga mutāne, kuma ni maƙwabci ne gare ku." To, a lōkacin da fungiya biyu suka haƙfu, ya kōma a kan digādigansa, kuma ya ce: "Lalle ne ni, barrantacce ne daga gare ku! Ni inā ganin abin da bā ku gani; ni inā tsōron Allah: Kuma Allah Mai tsananin uƙūba ne"

49. A lōkacin da munāfukai da waƙanda suke akwai cuta a cikin

وَأَذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٤٥﴾

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَتَّبِعُوا
فِتْنَةً قَسَبُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَأَصِيرُوا
إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿٤٦﴾

وَلَا تَتَّكِبُوا عَلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ
بَطْرًا وَرِيقًا لِلنَّاسِ وَهُمْ عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿٤٧﴾

وَإِذْ زَعَمَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَنْعَمَلُهُمْ وَقَالَ
لَأَغْلِبَنَّ لَكُمْ يَوْمَ الْيَوْمِ مِنَ النَّاسِ قُلُوبِي
جَارٌ لَكُمْ فَلَمَّا تَرَاءتِ الْفِئَتَانِ
تَكْصَرَ عَلَى عَقْبَتَيْهِ وَقَالَ إِنِّي نَبِيٌّ
مِنْكُمْ إِنِّي أُرِي مَا لَا تَرَوْنَ إِنِّي
أَخَافُ اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤٨﴾

إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ

(1) Ambaton Allah bayyane yā fi kyau a wurin yāki da wurin harama da hajji kō umra, kuma da lōkacin da ake fita zuwa ga masallacin İdi. Wurin da bā waƙannan wurāre uku ba, ambaton Allah, ya zama asirce yā fi kyau.

(2) Kada Musulmi su fita zuwa yāki da nūna alfahari da kide-kide da giya da mātā da maganganun alfāsha, kamar yadda Kuraishāwa suka fita zuwa Badar; ku fita da tawālu'i da zikirin Allah.

(3) Shaidan ya fita zuwa ga Kuraishāwa a cikin sūrar Surāƙatu bn Mālik, ya ce musu yanā tāre da su, kuma shi ne maƙwabcinsu; watau danginsa, Kan'anawa, bā zā su taḅā su ba da yāki, a lōkacin da suke yāki da Muhammadu. Bāyan haka da ya tafi Badar ya ga malā'iku, shi ne ya kōma bāya, yanā cēwa wai shi yanā tsōron Allah; watau yanā yi wa Kuraishāwa izgili; sū ne bā su tsōron Allah.

zukātansu, suke cēwa: “Addinin waɗannan yā rūde su”. Kuma wanda ya dōgara ga Allah, to, lalle ne Allah Mabuwāyi ne, Mai hikima.

50. Kuma dā kā gani, a lōkacin da malā'iku suke karɓar rāyukan waɗanda suka kāfirta, sunā dukar fuskōkinsu da dūwāwunsu, kuma suna cēwa: “Ku dandani azābar Gōbara –

51. “Wancan sabōda abin da hannāyenku suka gabatar ne: Kuma lalle ne, Allah bai zama Mai zālunci ba ga bāyinSa.

52. “Kamar al'ādar mutānen Fir'auna da waɗanda suke gabāninsu, sun kāfirta da āyōyin Allah, sai Allah Ya kāma su da zunubansu: Lalle Allah ne Mai karfi, Mai tsananin ufūba.

53. “Wancan ne, dōmin lalle ne, Allah bai kasance Mai canza wata ni'ima wadda ya ni'imtar da ita a kan wasu mutāne ba fāce sun sāke abin da yake ga rāyukansu, kuma dōmin lalle Allah ne Mai ji, Masani.”

54. Kamar al'ādar mutānen Fir'auna da waɗanda suke a gabāninsu, sun faryata game da āyōyin Ubangijinsu, sai Muka halaka su, sabōda zunubansu, kuma Muka nutsar da mutānen Fir'auna: Kuma dukansu sun kasance ne māsu zālunci.

55. Lalle mafi sharrin dabbōbi a wurin Allah, sū ne waɗanda suka kāfirta, sa'an nan bā zā su yi imāni ba.

مَرَضٌ عَرَّهٗ هَؤُلَاءِ دِيهٖمُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ
عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٥٠﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ يَتَوَفَّى الَّذِينَ كَفَرُوا
الْمَلَائِكَةَ يَتْرُفُونَ وَيُجْهِمُهُمْ
وَأَدْبَرَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٥١﴾

ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ
لَيْسَ بِظَلِيمٍ لِّلصَّادِقِ ﴿٥٢﴾

كَذَٰبُ آلِ فِرْعَوْنَ وَآلِيزِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ
بُدُورِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٣﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُعْتَبِرًا بِقَعْمَةٍ
أَتَتْهُمَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُعَذِّبُوا مَا بِيَأْتُسِيهِمْ
وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٤﴾

كَذَٰبُ آلِ فِرْعَوْنَ وَآلِيزِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِدُورِهِمْ
وَأَعْرَفْنَاهُ آلِ فِرْعَوْنَ وَكُلِّ كَانُوا
ظَالِمِينَ ﴿٥٥﴾

إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا
فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٥﴾

56. Waɗanda ka yi kullin alka-wari da su, daga gare su, sa'an nan kuma sunā warwarewar alkawarinsu a kōwane lōkaci, kuma sū, bā su yin taƙawa.

57. To, in dai ka kāma su a cikin yāfi, sai ka kōre⁽¹⁾ waɗanda suke a bāyansu, game da su, tsammāninsu, zā su dinga tunāwa.

58. Kuma in ka ji tsōron wata yaudara daga wasu mutāne, to, ka jēfar da alkawarin, zuwa gare su, a kan daidaita: lalle ne Allah, bā Ya son mayaudara.

59. Kuma waɗanda suka kāfirta kada su yi zaton sun tsēre: lalle ne sū, bā zā su gāgara ba.

60. Kuma ku yi tattali, dōminsu, abin da kuka sāmi ikon yi na wani ƙarfi⁽²⁾, kuma da ajiye dawaki, kunā tsoratarwa, game da shi, ga maƙiyin Allah kuma maƙiyinku da wasu, baicin su, ba ku san su ba, Allah ne Yake sanin su, kuma abin da kuka ciyar daga wani abu a cikin hanyar Allah, zā a cika muku sakamakonsa, kuma kū ba a zālun-tar ku.

61. Kuma idan sun karkata zuwa ga zaman lāfiya, to, ka karkata zuwa gare shi, kuma ka dōgara ga Allah: lalle ne Shi, Mai ji ne, Masani.

62. Kuma idan sun yi nufin su yaudare ka, to, lalle ma'ishinka

الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ
عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرْجَةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ﴿٥٦﴾

فَأَمَّا اتَّقَفْتَهُمْ فِي الْحَرْبِ فَتَرِدْ بِهِمْ مَقَامَهُمْ
لَعْنَةُ اللَّهِ يَذَكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

فَأَمَّا اتَّقَفْتُمْ مِنْ قَوْمِ خِيَالَةَ فَأَبْدِ إِلَيْهِمْ
عَلَى سَوَاءٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَآئِدِينَ ﴿٥٨﴾

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَأُوا إِلَهُهٖ
لَا يَعْرِضُونَ ﴿٥٩﴾

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ
رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهَبُونَ بِهِمْ عَدُوَّ اللَّهِ
وَعَدُوَّكُمْ وَالْآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا
تَعْلَمُوهُمْ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُقِفُوا مِنْ
شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ
لَا تظَلَمُونَ ﴿٦٠﴾

وَإِنْ جَاءَ السَّلَامَ فَأَجْزَعْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى
اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦١﴾

وَإِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ

(1) Wātau a kashe waɗanda aka kāma dōmin saura su gani su ji tsōro.

(2) Tattali daga wani ƙarfi, ya haɗa dukkan abin da zai yiwu a yi yāfin abōkin gāba da shi. A yanzu daga bindiga da abin da yake sama da ita, shi ne zā a yi tattali.

Allah ne, Shī ne Wanda Ya karfafa ka da taimakonSa, kuma da mūminai.

63. Kuma Ya sanya sōyayya a tsakānin zukātansu. Dā kā ciyar da abin da yake cikin kasa, gabā daya, dā ba ka sanya sōyayya a tsakānin zukātansu ba, kuma amma Allah Yā sanya sōyayya a tsakāninsu. Lalle Shi ne Mabuwāyi, Mai hikima.

64. Ya kai Annabi! Ma'ishinka Allah ne, kai da wanda ya biye maka daga mūminai.

65. Ya kai Annabi! Ka kwadai-tar da mūminai a kan yāki. Idan mutum ashirin māsu hakuri sun kasance daga gare ku, zā su rinjāyi mētan, kuma idan dari suka kasance daga gare ku, zā su rinjāyi dubu daga wadanda suka kāfirta, dōmin sū, mutāne ne, bā su fahimta.

66. A yanzu Allah Yā saukaƙe daga gare ku, kuma Yā sani cēwa lalle ne ukwai māsu rauni a cikinku. To, idan mutum dari, māsu hakuri, suka kasance daga gare ku, za su rinjāyi mētan, kuma idan dubu suka kasance daga gare ku, zā su rinjāyi dubu biyu, da iznin Allah. Kuma Allah Yana tāre da māsu hakuri.

67. Bā ya kasancewa⁽¹⁾ ga wani annabi, kāmammu su kasance a

هُوَ الَّذِي آتَاكَ بِتَضَرُّعٍ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٦﴾

وَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ
جَمِيعًا مَا أَلَّفْتَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ
اللَّهَ أَلَّفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿١٧﴾

يَتَّخِذُهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٨﴾

يَتَّخِذُهَا النَّبِيُّ حَرِيصٌ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى
الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَابِرُونَ
يَغْلِبُوا أَمَّا ثَمَانِينَ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ
يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ
قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٩﴾

أَلَنْ حَقَّقَ اللَّهُ عَنَّا وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ
صَفْعًا إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ قَاتَةٌ صَابِرَةٌ
يَغْلِبُوا أَمَّا ثَمَانِينَ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ
يَغْلِبُوا أَلْفِينَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ
الصَّابِرِينَ ﴿٢٠﴾

مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكُونَ لَهُ رَأْسِيٌّ حَتَّىٰ

(1) Bayan da Musulmi suka ci nasara a Badar, suka kama Kuraishāwa a cikinsu har da Abbas baffan Annabi. Sai Annabi ya shāwarcu sahabbansa ga abin da zā su yi da kāmammu. Abubakar ya ce wa Annabi, "Mutānenka ne, ka sake su." Sa'an nan ya nemi Umar shāwara, ya ce masa "Ka kashe su." Sai ya karɓi fansa daga gare su. Bāyan haka Alkur'āni ya sauka da karfafa ra'ayin Umar na a kashe su, ya fi. Amma tun da an riga an zartar da fansar, shī ke nan.

gare shi sai (bāyan) yā zubar da jinainai a cikin kasa. Kunā nufin sifar dūniya kuma Allah Yanā nufin Lāhira. Kuma Allah ne Mabuwāyi, Mai hikima.

68. Bā dōmin wani Littāfi daga Allah ba, wanda ya gabāta⁽¹⁾, dā azāha mai girma daga Allah tā shāfe ku a cikin abin da kuka kāma.

69. Sabōda haka, ku ci daga abin da kuka sāmu ganima, yanā halal mai kyau. Kuma ku bi Allah da tafawa. Lalle Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai.

70. Ya kai Annabi! Ka ce wa wanda yake a cikin hannāyenko daga kāmammu: "Idan Allah Ya san akwai wani alhēri a cikin zukā-tanku, zai kawo muku mafi alhēri daga abin da aka karba daga gare ku, kuma Ya yi muku gāfara: Kuma Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai."

71. Kuma idan sun yi nufin yau-dararka, to, haḳīka, sun yaudari Allah daga gabāni sai Ya bāyar da dāmā daga gare su: kuma Allah ne Masani, Mai hikima.

72. Lalle ne waƙanda suka yi imāni, kuma suka yi hijira, kuma suka yi jihādi da dūkiyōyinsu da rāyukansu, a cikin hanyar Allah, da waƙanda suka bāyar da masauki, kuma suka yi taimako. Waƙancan, sāshensu waliyyai ne ga sāshe. Kuma waƙanda suka yi imāni

يُخْجَنَ فِي الْأَرْضِ مُرِيدُونَ عَرَضَ الدُّنْيَا
وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٨﴾

أُولَئِكَ سَبَقَ اللَّهُ سَبْقَ لَمْسِكُمْ بِمَا أَتَدْتَرُونَ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٦٩﴾

فَكُلُوا مِمَّا عَمِلْتُمْ حَلَالًا طَيِّبَاتٍ وَأَقْبُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٠﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَن فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ
الْأَمْوَالِ إِن يَعْزَمُ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا
فَرِحْتُمْ خَيْرًا وَمَا آخِذُكُمْ بِهِمْ يَعْزِمُ لَكُمْ
وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧١﴾

وَأَن يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِن
قَبْلُ فَأَمَ كُنْ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٧٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجْهَهُمْ
لِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ
ءَاوَوْا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَةُ بَعْضٍ
وَالَّذِينَ ءَامَنُوا أَوْلِيَا لَهُمْ جَاهِدُوا مَعَهُمْ وَلا يَتْرُكُوهُمْ

(1) Abin da ya gabāta na Littāfi shi ne, amma Allah ne Masanin haḳīka, abin da yake a cikin Sūrar Āl Imrāna, āyā ta 159, inda aka bai wa Annabi umurnin ya yi shāwara da sahabbansa ga abin da ya shāfi yāki, sa'an nan kuma ya dōgara ga Allah wajen zartar da abin da ya zābā daga shāwarar da suka bā shi.

kuma ba su yi hijira⁽¹⁾ ba, bā ku da wani abu daga waliccinsu, sai sun yi hijira. Kuma idan suka nēme ku taimako a cikin addini, to, taimako yā wajaba a kanku, fāce a kan mutāne waƙanda a tsakāninku da tsakāninsu akwai wani alkwari. Kuma Allah ne, ga abin da kuke aikatāwa, Mai gani.

73. Kuma waƙanda suka kāfirta, sāshensu ne waliyyan sāshe, idan ba ku aikata shi ba, wata fitina zā ta kasance a cikin fasa, da fasādi babba.

74. Kuma waƙanda suka yi īmāni kuma suka yi hijira, kuma suka yi jihādi, a cikin hanyar Allah, kuma da waƙanda suka bāyar da masauki, kuma suka yi taimako, waƙannan sū ne mūminai da gaskiya, sunā da gāfara da wani abinci na karimci.

75. Kuma waƙanda suka yi īmāni daga bāya, kuma suka yi hijira kuma suka yi jihādi tāre da ku, to, waƙannan daga gare ku suke. Kuma ma'abūta zumunta, sāshensu ne waliyyan⁽²⁾ sāshe a cikin Littāfin Allah. Lalle Allah ne ga dukkan kōme Masani.

مَنْ شَاءَ حَتَّىٰ يَهَاجِرُوا وَإِنِ اسْتَنْصَرُواكُمْ
فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمْ النَّصْرُ إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍ
بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ
بَصِيرٌ ﴿٧٣﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِعَهْدِهِمْ أُوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ
إِلَىٰ آخَرِهِمْ فَهُمْ فِي الْأَرْضِ مُفْسِدُونَ
كَبِيرٌ ﴿٧٤﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَالَّذِينَ ءَاوَأُوْا إِلَيْكُمْ أُولَئِكَ هُمُ
الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٧٥﴾

وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مِن بَعْدِ وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا
مَعَكُمْ فَأُولَئِكَ مِنكُمْ وَأُولَئِكَ الْأَحْسَابُ
بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
يَكُلُّ شَيْءًا عَالِمٌ ﴿٧٦﴾

(1) A farkon Musulunci hijira sharāfi ce ga shiga cikin waliccin Musulmi, amma bāyan da Musulunci ya yi karfi, hijira ba ta zama sharāfi ba, sai dai tanā wajaba ga Musulmi ya tashi daga inda bā ya iya tsare addininsa zuwa ga inda yake iya tsare shi, matuƙar bābu wata wahala mai tsanani. Ana taimakon Musulmin da bai yi hijira ba ga abin da bai shāfi warware alƙawarin Musulmi ba.

(2) Walicci shi ne kusanta da lizimtar wajabcin taimakon jūna. A farkon Musulunci, Musulmi bā su da walicci a kan wani Musulmi, sai idan yā yi hijira zuwa Madīna. Bāyan cin Makka da wātsuwar Musulunci sai waliccin Musulmi ya wajaba a kan kōwane Musulmi a inda duk yake, a cikin dūniya, gwargwadon hāli, amma kuma a cikin haka mafi kusantar zumunta shi ne mafi cancanta da waliccin kōwane Musulmi, har dai ga abin da ya shāfi hālāye na zaman mutum kamar aure da gādo, da sauransu, kamar yadda littattafan sunna suka bayyana, a can cikin bābin walicci.

SŪRATUT TAUBA

سُورَةُ التَّوْبَةِ

Tanā bayāni ga hukuncin yanke wa kāfirai na kōwane irin kāfirci, da irin alāka wadda take iya ragēwa a tsākanin Musulmi da kāfiri da bayānin sifōfin kāfirai.

1. Barranta daga Allah da ManzonSa zuwa ga waɗanda kuka yi wa alkawari daga māsu shirki⁽¹⁾.

2. Sabōda haka ku yi tafiya a cikin fasa wata huɗu⁽²⁾, kuma ku sani lalle kù, bā māsu buwāyar Allah ba ne, kuma lalle Allah ne Mai kunyatar da kāfirai.

3. Kuma da yēkuwa daga Allah da ManzonSa zuwa ga mutāne, a Rānar Haji Babba cēwa lalle ne Allah Barrantacce ne daga māsu shirki, kuma ManzonSa (haka). To, idan kun tūba, to, shi ne mafi alhēri a gare ku, kuma idan kun jūya, to, ku sani lalle ne ku, bā māsu buwāyar Allah ba ne. Kuma ka bāyar da bishāra ga waɗanda suka kāfirta, da azāba mai raɗaɗi.

بَرَاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ
مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١﴾

فَيَسْئَلُونَكَ عَنِ الْأَرْضِ الْأَرْبَعَةِ أَشْهُرًا وَعَلَّمُوا
الْكَافِرِينَ أَنَّ اللَّهَ مُخْرِجُ
الْكَافِرِينَ ﴿٢﴾

وَأَذَانٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ
الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ
وَرَسُولُهُ فَإِنْ تُبْتَهُمْ فَهُمْ خَيْرٌ لَكُمْ وَإِنْ
تَوَلَّيْتُمْ فَأَعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ
وَنَبِّئِ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابِ اللَّهِ

(1) Kāfirai iri uku ne: māsu addīnin al'āda kamar Lārabāwa, sū ne māsu shirki, sa'an nan māsu bin Littāfi shāfaffe watau Yahūdu da Nasāra, sa'an nan da munāfukan wannan al'umma. Ya fāra da māsu shirki da bayānin irin ayubansu, sa'an nan ya yi bayānin sauran kamar haka.

(2) Bayan yanke sulhu, Allah Ya bai wa kāfirai watā huɗu na amāna, dōmin su kāre harkōkinsu da wasu ma'amalōli da suka kulla tāre da Musulmi, sa'an nan yāki ya tāshi. Anā nufin māsu addīnin al'āda na shirki a nan.

4. Sai waɗanda kuka yi wani alkawari daga māsu shirki, sa'an nan kuma ba su rage ku da kōme ba, kuma ba su taimaki kōwa a kanku ba, to, ku cika alkawarin, zuwa gare su, har ga iyakar yarjējeniyarsu. Lalle ne Allah Yanā son māsu taƙawa.

5. Kuma idan watanni, māsu alfarma suka shige, to, ku yāki mushirikai inda kuka sāmē su, kuma ku kāmā su, kuma ku tsare su, kuma ku zaune musu dukkan madākata. To, idan sun tūba, kuma suka tsayar da salla, kuma suka bāyar da zakka, to, ku sakar musu da hanyarsu. Lalle Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai.

6. Idan wani daga mushirikai ya nemi maƙwabtakarka, to, ka ba shi maƙwabtakar har ya ji maganar Allah, sa'an nan ka isar da shi ga wurin amincewarsa. Wancan fa domin lalle ne su, mutāne ne waɗanda ba su sani ba.

7. Yāya wani alkawari a wurin Allah da wurin ManzonSa yake kansancēwa ga mushirikai, fāce ga waɗanda kuka yi wa alkawari wurin Masallaci Mai alfarma? To, matuƙar suɗ tsaya sōsai gare ku, sai ku tsayu sōsai gare su. Lalle ne Allah Yanā son māsu taƙawa.

8. Yāya, alhāli idan sun ci nasara a kanku, bā zā su tsare wata zumun-

إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ
يَنْقُصُوا شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْهِمْ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ۝ فَاتَّبِعُوا أَلْيَهُمْ عَاهَدُوا إِلَىٰ
مَدِينِهِمْ وَإِنَّ اللَّهَ
يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ۝

فَإِذَا أَسْلَخَ الْأَشْهُرَ الْحُرُمَ فَاقْتُلُوا
الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوا
وَأَحْضِرُوا لَهُمْ وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ
فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا
الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَحِيمٌ ۝

فَإِنَّ أَعْمَىٰ مِنَ الْمُشْرِكِينَ أَتَجَارِكُ
فَأَجْرُهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلِمَةَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْرِغْهُ
مَأْمَنَةً ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ۝

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ
وَعِنْدَ رَسُولِهِ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدُوا عِنْدَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا اسْتَقْتَمُوا لَكُمْ
فَأَسْتَقِيمُوا لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ
الْمُتَّقِينَ ۝

كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا تَرْقُبُوا

ta ba a cikinku, kuma haka wata amāna, sunā yardar da ku da bāku-nansu, kuma zukātansu sunā ki? Kuma mafi yawansu fāsiƙai ne.

9. Sun saya da āyōyin Allah, 'yan kuɗi kaɗan, sa'an nan suka kange daga hanyar Allah. Lalle ne sū, abin da suka kasance sunā aika-tāwa yā mūnana.

10. Bā su tsaron wata zumunta a cikin mūminai, kuma haka bā su tsaron wata amāna: kuma waɗan-nan ne māsu ta'adi.

11. Sa'an nan idan sun tūba⁽¹⁾, kuma suka tsayar da salla, kuma suka bāyar da zakka, to, 'yan'-uwanku ne a cikin addini, kuma Munā rarrabe āyōyi daki-daki, ga mutāne waɗanda suke sani.

12. Kuma idan suka warware rantsuwōyin amāna daga bāyan aikawarinsu, kuma suka yi sūka a cikin addininku, to, ku yāƙi shūga-bannin kāfirci. Lalle ne sū, bābu rantsuwōyin amāna a gare su: tsammāninsu sunā hanuwa.

13. Shin, bā ku yaƙin mutāne, waɗanda suka warware rantsuwōyinsu, kuma suka yi niyya ga fitar da Manzo, kuma sū ne suka fāra muku, tun a farkon lōkaci? Shin, kunā tsōron su ne? To, Allah ne Mafi cancantar ku ji tsōronSa, idan kun kasance mūminai!

فِيكُمْ وَالْأَوْلَادِ مِمَّا يَرْضَوْنَكُمْ
يَأْتُوهُمْ وَتَأْتِي قُلُوبُهُمْ وَأَكْثَرُهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٥﴾

أَشْرُوا بِعَايَتِ اللَّهِ فَمِنَّا قَلِيلًا فَوَسَدُوا عَنْ
سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٦﴾

لَا يَرْجُونَ فِي مَوَدِّعِ الْأَوْلَادِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَعَدُونَ ﴿٧﴾

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا
الزَّكَاةَ فَخِوْنَا كُمْ فِي الْبَرِّ
وَنُقِضَ الْأَيْدِ الْقَوْمِ يَعْلَمُونَ ﴿٨﴾

وَإِنْ كَفَرُوا أَيَّمَنَّا مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ
وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أَيْمَةَ
الْكَفَرِ إِنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ لَهُمْ لَعْنَةُ
يَسْتَهْتُونَ ﴿٩﴾

أَلَا تَقَاتِلُونَ قَوْمًا نَكَتُوا أَيْمَنَّهُمْ
وَهُمْ أُولُو إِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ
بَدُّوكُمْ أَوْلَ مَرَّةً أَخْشَوْهُمْ فَاللَّهُ
أَحَقُّ أَنْ تَخْشَوْهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٠﴾

(1) Rukunōnin Musulunci biyar ne: Kalmar shahāda da salla da azumi da zakka da hajji ga Dākin Allah. Ana yāfar mutum sabōda barin uku daga cikinsu, watau kalmar shahāda da salla da zakka kawai. Kuma uku sunā lazimtar mawāɗaci da matalauci, su ne kalmar shahāda da salla da azumi kawai. Amma zakka da hajji sai ga mai hālin yi da waɗāta.

14. Ku yāke su, Allah Ya yi musu azāba da hannāyenku, kuma Ya kunyatar da su, kuma Ya taimake ku, kuma Ya warkar da firāzan mutāne mūminai.

15. Kuma Ya tafī da fushin zukā-tansu, kuma Ya karfi tūba a kan wanda Ya so. Kuma Allah ne Masani, Mai hikima.

16. Ko kunā zaton⁽¹⁾ a bar ku, tun Allah bai bayyana waɗanda suka yi jihādi ba daga gare ku, kuma sū ba su riki wani shige ba, baicin Allah da ManzonSa da mūminai? Kuma Allah ne Mai jarra-bāwa ga abin da kuke aikatāwa.

17. Bā ya kasancewa ga māsu shirki su rāya masallatan Allah, alhāli kuwa sunā māsu bāyar da shaida a kan rāyukansu da kafirci, waɗannan ayyukansu sun bāci, kuma a cikin wutā sū madawwama ne.

18. Abin sani kawai, mai rāya masallatan Allah, shī ne wanda ya yi imāni da Allah da Rānar Lāhira, kuma ya tsayar da salla kuma ya bāyar da zakka, kuma bai ji tsōron kōwa ba fāce Allah. To, akwai tsammānin waɗannan su kasance daga shiryayyu.

قَتَلُوهُمْ يَوْمَ بُدِئَهُمُ اللَّهُ بِأَيِّدِكُمْ
وَيُخْرِجُهُمْ وَيَضْرِبُهُمْ كُرْعَاتِهِمْ وَيَسْفِئُ صُدُورَهُمْ
قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾

وَيَذُوبُ عَنَظَ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى
مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَيْهِ حَكِيمٌ ﴿١٥﴾

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ
جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَنَّةٍ
وَاللَّهُ خَبِيرٌ لِّمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسْجِدَ اللَّهِ
شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِم بِالْكَفْرِ أُولَئِكَ
حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٧﴾

إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسْجِدَ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى
الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَئِكَ
أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَبِينَ ﴿١٨﴾

(1) Watau kunā zaton ku shiga Aljanna šabōda cēwarku, "Mun yi imāni," kawai? Ā'aha! Sai Allah Yā bayyanar da mai gaskiyar imāni game da jihādi, kuma gaskiyar imāni itace ce rashin sōyayya da wanin Allah da ManzonSa da mūminai, duka wanda ya so wani abu baicinsu, to, bā mūmini ba ne, bā zai shiga Aljanna ba dōmin wai yā yi imāni kawai. Ma'anar son Allah da son Annabi shi ne rashin sāba wa umurninSa. Ma'anar son wanin Allah da wanin Annabi, shi ne ka yi abin da wanin nan yake so, alhāli kuwa a wajen yinsa akwai sāba wa Allah da ManzonSa.

19. Shin, kun sanya shayar da mahajjata da rāyar da Masallaci Mai alfarma kamar wanda ya yi īmāni da Allah da Rānar Lāhira, kuma ya yi jihādi a cikin hanyar Allah? Bā su daidaita a wurin Allah. Kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

20. Waƙanda suka yi īmāni, kuma suka yi hijira, kuma suka yi jihādi, a cikin hanyar Allah, da dūkiyōyinsu, da rāyukansu, sū ne mafi girma ga daraja, a wurin Allah, kuma waƙannan sū ne māsū babban rabo.

21. Ubangijinsu Yanā yi musu bishāra da wata rahama daga gare Shi, da yarda, da gidājen Aljanna. Sunā da, a cikinsu, ni'ima zaunniya.

22. Sunā madawwama a cikinsu, har abada. Lalle ne Allah a wurinSa akwai lāda mai girma.

23. Yā kū waƙanda suka yi īmāni! Kada ku riƙi ubanninku da 'yan'uwanku masōya, idan sun nūna son kāfirai a kan īmāni. (1) Kuma wanda ya jibince su daga gare ku, to, waƙannan sū ne azzālumai.

24. Ka ce: "Idan ubanninku da ɗiyanku da 'yan'uwanku da mātan-ku da danginku da dūkiyōyi, waƙanda kuka yi tsiwirwirinsu, da fatauci wanda kuke tsōron tasgaronsa, da gidaje waƙanda kuke yar-

أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ وَعِمَارَةَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ ءَامَنَ بِاللهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَجَهَدَ فِي سَبِيلِ اللهِ لَا يَسْتَوُونَ
عِنْدَ اللهِ وَاللهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَهَدُوا فِي سَبِيلِ
اللهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ أَكْظَمَ دَرَجَةً عِنْدَ
اللهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْقَائِمُونَ ﴿٢٠﴾

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُم بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَوَسْوَائِ
وَسَخَّرَ لَهُمُ فِيهَا نَعِيمٌ مُّقِيمٌ ﴿٢١﴾

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنْ اللهُ عِنْدَهُ رَاجِعُ
عِظِيمٌ ﴿٢٢﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَاتَتَّخِذُوا
ءَابَاءَكُمْ وَءَاخِرَانَكُمْ ءَوْلِيَاءَ إِنْ
أَسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ
يَتَوَلَّهُمْ فَوَيْلٌ لَكُمْ فَءُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾

قُلْ إِنْ كَانَتْ ءَابَاءُكُمْ وَءَابَاؤُكُمْ
وَءَاخِرَانُكُمْ ءَوْلَىٰكُمْ وَشِيعَتُكُمْ
وَءَمْوَالٌ أَفْتَرْتُمُوهَا وَتَجِدُوهَا مَحْشُورَاتٍ
كَسَادَهَا وَمَسْكُونٌ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ

(1) Idan an umurci mutum ya rabu da ubansa da 'yan'uwansa kāfirai, sabōda shi'yanā Musulmi, to, ga waninsu abin yā fi karfi.

da da su, sun kasance mafiya sōyu-wa a gare ku daga Allah da ManzonSa, da yin jihādi ga hanyarSa, to, ku yi jira har Allah Ya zo da umurninSa! Kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne fāsikai.

25. Lalle ne, hakīka, Allah Yā taimake ku a cikin wurāre māsu yawa, da Rānar Hunainu, ⁽¹⁾ a lōka-cin da yawanku ya bā ku sha'awa, sai bai amfānar da ku da kōme ba, kuma fasa ta yi kunci a kanku da yalwarta, sa'an nan kuma kuka jūya kunā māsu bāyar da bāya.

26. Sa'an nan kuma Allah Ya saukar da natsuwarSa a kan ManzonSa, kuma a kan mūminai, kuma Ya saukar da rundunōni waɗanda ba ku gan su ba, kuma Ya azabtar da waɗanda suka kāfirta: wancan ne sakamakon kāfirai.

27. Sa'an nan kuma Allah Ya karɓi tūba daga bāyan wancan a kan wanda Ya so. Kuma Allah ne Mai gāfara, Mai rahama.

28. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Abin sani kawai, mushirikai najasa ne, sabōda haka kada su kusanci Masallaci Mai aifarma a bāyan shekararsu wannan. Kuma

إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي
سَبِيلِهِ فَتَرْتَصِفُونَ أَمْ يَأْتِ اللَّهُ
بِأَمْرٍ وَعَدُو اللَّهِ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿١٥﴾

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ
حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَتْكُمْ كَرْبُكُمْ
فَلَمْ تَلْقَوْا مِنْكُمْ شَيْئًا وَضَافَتْ عَلَيْكُمْ
الْأَرْضُ بِمَا رَحَبَتْ ثُمَّ وَايَأْتُمْ مَذْيَبِينَ ﴿١٥﴾

ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ
وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا
وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَذَلِكَ جَزَاءُ
الْكَافِرِينَ ﴿١٥﴾

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَى مَنْ
يَشَاءُ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٥﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ
نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ
بَعْدَ عَمِهِمْ هَذَا وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً

(1) Hunainu wani wādi ne a tsakānin Makka da 'Dā'ifa inda Musulmi suka yi yāki da Hawāzināwa, a cikin Shawwal shēkara ta takwas. Yawan Musulmi ya rūde su har suka ce, "Yau bā zā a rinjāye mu ba, sabōda faranci." Yawansu yā kasance dubū gōma sha biyu, kuma kāfirai dubū huɗu, sai suka ji tsōro, suka gudu, suka bar Annabi a kan alɗadararsa, Baidā'a, bābu kōwa tāre da shi fāce Abbas da Abu Sufyāna wanda yake riƙe da likkāfar Annabi. Annabi ya sanya Abbas ya yi ta kiran su, "Yā Ansār! Ya Mūhajirūn!" har suka kōmo aka ci nasara.

idan kun ji tsōron talauci⁽¹⁾, to, da sannu Allah zai wadāta ku daga falalarSa, idan Ya so. Lalle Allah ne Masani, Mai hikima.

29. Ku yāfi waḍanda⁽²⁾ bā su yin īmāni da Allah kuma bā su īmāni da Rānar Lāhira, kuma bā su haramta abin da Allah da Manzon-Sa Suka haramta, kuma bā su yin addini, addinin gaskiya, daga waḍanda aka bai wa Littāfi, har sai sun bāyar da jizya daga hannu, kuma sunā kasƙantattu.

30. Kuma Yahūdāwa suka ce: "Uzairu ḍan Allah ne". Kuma Nasāra suka ce: "Masīhu ḍan Allah ne". Wancan zancensu ne da bākunansu. Sunā kamā da maganar waḍanda suka kāfirta daga gabāni. Allah Yā la'ance su! Yāya aka kar-katar da su?

31. Sun riƙi mālamansu⁽³⁾ (Ya-hūdu) da ruhubānāwansu (Nasāra) ubannangiji, baicin Allah, kuma sun riƙi Masīhu ḍan Maryama (haka). Kuma ba a umurce su ba faḗe da su hauta wa Ubangiji Guda. Bābu abin bautāwa faḗe Shi. Tsar-

فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
إِنْ شَاءَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٩﴾

قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ
وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ
مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَقًّا
يُقْطِرُوا الْحِزْبَةَ عَن يَدِهِمْ صُلْحَةً ﴿٣٠﴾

وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ
وَقَالَتِ النَّصْرَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ
ذَٰلِكَ قَوْلُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهَهُونَ
قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِن قَبْلُ قَتَلْتَهُمْ
اللَّهُ أَنَّى يُؤْفِكُونَ ﴿٣١﴾

اتَّخَذُوا أَحْسَابَهُمْ رُؤُوسًا
مِّن دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ
وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا
وَاحِدًا إِلَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحٰنَهُ

(1) Idan kun ji tsōron talauci sabōda hanā mushirikai zuwa hajji, sabōda fataucinku da su zai rage, to, bābu kōme, arziki ga Allah yake, Yanā bāyar da shi ga wanda Yake so.

(2) Bāyan gama hukuncin alāƙar Musulmi da kāfiran farko, watau māsu shirkin, Lārabāwa, sai kuma ya fāra bayānin alāƙar Musulmi da kāfirai na biyu; watau Yahūdu da Nasāra.

(3) Hibru shi ne mālamīn Yahūdāwa, Ruhubāni mai ibāda wanda ya yanke jin dāḍin dūniya daga kansa sabōda ibāda, daga cikin Nasāra, mabiyān, gēfen biyu sun riƙi shūgabanninsu ubanningiji sunā bauta musu, watau sunā yanka musu dōkoki waḍanda ba na Allah ba, sū kuma sunā bin su a kan haka. Bautar da suke yi wa Uzairu kō Masīhu, Īsa ḍan Maryama dōmin sun ce sū ḍiyan Allah ne, watau sun zama juz'inSa ke nan. Tsarki ya tabbata ga Allah daga waḍannan siffōfi duka.

kinSa ya tabbata daga barin abin da suke yin shirki da shi.

32. Sunā nufin su bice hasken Allah da bākunansu. Kuma Allah Yanā fi, fāce dai Ya cika haskenSa, kuma kō da kāfirai sun fi.

33. Shi ne Wanda Ya aiko manzonSa da shiriyi da addinin gaskiya, dōmin ya bayyana shi a kan addini dukansa, kuma kō dā mushirikai sun fi.

34. Yā waƙanda suka yi īmāni! Lalle ne māsu yawa daga Ahbār⁽¹⁾ da Ruhbānāwa, haƙīka sunā cin dūkiyar mutāne da farya, kuma sunā kangēwa daga hanyar Allah. Kuma waƙanda suke taskacēwar zīnāriya da azurfa, kuma bā su ciyar da ita a cikin hanyar Allah, to, ka yi musu bushāra da azāba mai raƙāfi.

35. A rānar da ake kōna shi a kanta a cikin wutar Jahannama, sai a yi lalas da ita ga gōshinansu da sāshinansu da bāyayykinsu, (a ce musu) "Wannan ne abin da kuka taskace dōmin rāyukanku. To, ku dāndāni abin da kuka kasance kunā sanyāwa a taska."

36. Lallai ne ƙidāyayyun watan-ni a wurin Allah watā gōma shā biyu ne a cikin Littāfin⁽²⁾ Allah, a

عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٦﴾

يُرِيدُونَ أَن يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ
وَيَأْتِي اللَّهَ إِلَّا أَن يُتِرَ نُورَهُ وَّلَوْ كَرِهَ

الْكَافِرُونَ ﴿٦٧﴾

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى
وَرِيبٍ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ
كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾

* يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا
مِّنَ الْأَخْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ
أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبُطْلِ وَيَصُدُّونَ عَن
سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْتُمُونَ

الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَشْفِقُونَ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ قَبِيضَتُهُمْ بِعَذَابِ اللَّهِ

يَوْمَ يُحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ
فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ
وَأُظْهُرُهُمْ هَذَا مَا كَفَرْتُمْ أَنْفُسَكُمْ
فَذُوقُوا مَا كُنتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٩﴾

إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ
شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ

(1) Jam'in Hibu watau malamin Yahūdāwa.

(2) Kō dā, a cikin waƙannan watanni akwai māsu alfarma, kō da yake sū kāfirai ba sa kiyaye alfarmarsu ba, sun shigar da wani wāyonsu a ciki wanda suke cēwa Nasī'u (watau jinkiri): Idan sunā son su yi yāfi a cikin ɗayan watannin, sai su halattar da shi, sa'an nan su haramta wani watā a matsayinsa, su fāra kāfirci a kan kāfircinsu, da yin haka. Sabōda haka Allah Ya halattar da yāfi a cikin kōwanne watā dōmin kada a māmāyi Musulmi. Kuma yin jihādi yanā cikin ayyukan ibāda wadda Allah Yake riƙanya lādarta a cikin watannin, māsu alfarma.

rānar da Ya halicci sammai da fasa, daga cikinsu akwai huḍu māsu al-farma. Wannan ne addini madai-daici. Sabōda haka kada ku zālunci kanku a cikinsu. Kuma ku yāfi mushirikai gabā ḍaya, kamar yadda suke yākar ku gabā ḍaya. Kuma ku sani cēwa lallai ne Allah Yanā tāre da māsu tafawa.

37. Abin sani kawai “Jinkirtāwa” fāri ne a cikin kāfirici, anā batar da waḍanda suka kāfirta game da shi: sunā halattar da watā a wata shēkara kuma su haramtar da shi a wata shekara dōmin su dāce da adadin abin da Allah Ya haramta. Sabōda haka sunā halattar da abin da Allah Ya haramtar. An fawāce musu mūnanan ayyukansu. Kuma Allah ba Ya shiryar da mutāne kāfirai.

38. Yā kū waḍanda suka yi imāni! Mēne ne a gare ku, idan an ce muku, “Ku fita da yāfi a cikin hanyar Allah”, sai ku yi nauyi⁽¹⁾ zuwa ga fasa. Shin, kun yarda da rāyuwar dūniya ne daga ta Lāhira? To jin dādīn rāyuwar dūniya bai zama ba a cikin Lāhira, fāce kaḍan.

39. Idan ba ku fita da yāfi ba, Allah zai azabta ku da azāba mai raḍaḍi, kuma Ya musanya wasu mutāne, wasunku (a maimakonku).

وَالْأَرْضُ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُومٌ ذَلِكَ الَّذِينَ
الْقِيَمَةُ فَلَا تَطْلُمُوا فِيهِمْ أَنْفُسَكُمْ
وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَمَا قَاتَلْتُمْ
كَمَا يَقْتُلُونَكُمْ كَمَا قَاتَلْتُمْ وَأَعْلَمُوا
أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٧﴾

إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ
يُضِلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُجَلِّتُونَ
عَمَّا وَحَّيْتُمُوهُ وَعَمَّا يَتِوَاطَأُونَ عِدَّةَ
مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيَجِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ
زَيَاتٌ لَهُمْ سُوءُ أَعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٣٨﴾

يَتَّيْمِنُ الَّذِينَ ءَامَنُوا مَالَكُمْ إِذَا
قِيلَ لَكُمْ أَنْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
أَنَّا قَاتَلْنَا إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ
بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا
مَتَّعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا لِقَلِيلٍ ﴿٣٩﴾
إِلَّا تَنْفِرُوا عِدَّتْكُمْ عَدَايَا إِلَيْكُمْ
وَيَسْتَبْدِلُ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَنْصُرُوهُ

(1) Nauyi zuwa ga fasa, watau ku kasa tashi tsaye balle mā ku fita zuwa yāfin da aka nēmē ku da shi (sabōda shi). Fita da yāfi a nan, anā nufin yāfin Tabūka a cikin lōkacin bazara, kuma bābu abinci dōmin Allah Ya jarrabi Musulmi, Ya fitar da mūminai da kuma munāfukai, dōmin a san yadda zā a yi ma’āmala da su. Haka kuma a kōwane lōkaci Allah Yakan sanya wani abin jarraba na wahala a cikin Musulmi dōmin Ya bambanta mūminai daga munāfukai.

Kuma bā zā ku cūtar da Shi da kōme ba. Kuma Allah a kan dukan kōme Mai ikon yi ne.

40. Idan ba ku taimake shi ba, to, lalle ne Allah Yā taimake shi, a lōkacin da waɗanda suka kāfirta suka fitar da shi, yanā na biyun biyu, a lōkacin da suke cikin kōgon dūtse, a lōkacin da yake cēwa da sāhibinsa: “Kada ka yi baƙin ciki, lalle ne Allah Yanā tare da mu”. Sai Allah Ya saukar da natsuwarSa a kansa, kuma Ya taimake shi da waɗansu rundunōni, ba ku gan su ba, kuma Ya sanya kalmar waɗanda suka kāfirta mafaskanciya, kuma kalmar Allah ita ce maɗaukakiya. Kuma Allah ne Mabuwayi, Mai hikima.

41. Ku fita da yāki kunā māsu saukāƙan kāyā da māsu nauyi, kuma ku yi jihādi da dūkiyōyinku da kuma rāyukanku a cikin hanyar Allah. Wancan ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance kunā sani.

42. Dā yā kasance⁽¹⁾ wata sifar dūniya ce, makusanciya, da tafiya matsakaiciya, dā sun bi ka, kuma amma fagen yā yi musu nīsa. Kuma zā su yi ta yin rantsuwa da Allah, “Dā mun sāmi dāma, dā mun tafi tare da ku”. Sunā halakar da kansu (da rantsuwar ƙarya) ne, kuma Allah Yanā sanin lalle, haƙiƙa, su maƙaryata ne.

شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٧﴾

إِلَّا تَتُوبُوا فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ
أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَائِي أُنْتَيْنِ إِذْ
هُمَا فِي الْغَارِ إِذِ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ
لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ
سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَّهُ
تَرَاهَا وَجَعَلَ لِلَّذِينَ
كَفَرُوا السُّفْلَىٰ وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ
الْعَلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٨﴾

أَنْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا
بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

لَوْ كَانُوا عَرَفُوا قِيَمًا وَسَعْرًا قَاصِدًا
لَأَتَّبَعُوا لِقَاءَ لِكِنٍ بَعْدَتْ عَنْهُمْ
النُّقَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ
لَوْ أَسْطَقْنَا لَعَرَّجْتَنَا مَعَكُمْ
يَهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٤٠﴾

(1) Ya shiga bayānin siffōfin munāfukai waɗanda suka fi fita da waɗanda suka fita zuwa Tabūka, da waɗanda suka nēmi wani uzuri, a cikin siffōfi dabam-dabam da zā a iya gane munāfukai da su a cikin kōwane zāmani na rāyuwar Musulmi a dūniya.

43. Allah Ya yāfe maka laifi. Dōmin me ka yi musu izinin zama? Sai waɗanda suka yi gaskiya sun bayyana a gare ka, kuma ka san maƙaryata.

44. Waɗanda suke yin īmāni da Allah da Rānar Lāhira, bā zā su nēmi izininka ga yin jihādi da dūkiyōyinsu da rāyukansu ba. Kuma Allah ne Masani ga māsu taƙawa.

45. Abin sani kawai, waɗanda bā sa īmāni da Allah da Rānar Lāhira, kuma zukatansu suka yi shakka, sū ne ke nēman izininka, sa'an nan a cikin shakkarsu sunā ta yin kai kāwo.

46. Kuma dā sun yi nufin fita, dā sun yi wani tattali sabōda shi, kuma amma Allah Ya fi zāburarsu, sai Ya nauyayar da zamansu. Kuma aka ce ku zauna tāre da māsu⁽¹⁾ zama.

47. Dā sun fita a cikinku bā zā su fāre ku da kōme ba fāce da barna, kuma lalle dā sun yi gaggawar sanya annamīmanci a tsakāninku, sunā nēma muku fitina. Kuma a cikinku akwai 'yan rahōto sabōda su. Kuma Allah ne Masani ga azzālumai.

48. Kuma lalle ne, haƙiƙa, sun nēmi fitina daga gabāni, kuma suka jūya maka al'amari, har gaskiya ta zo⁽²⁾, kuma umurnin Allah Ya bayyana, alhāli sunā māsu fyāma.

عَمَّا اللَّهُ عَنكَ لِمَ أَذِنَتْ لَهُمْ حَقِّ يَدَيْنِ
لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَقَعَمَ
الْكَاذِبِينَ ﴿٤٣﴾

لَا يَسْتَنْدِئُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿٤٤﴾

إِنَّمَا يَسْتَنْدِئُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَزَّاتَبَتْ قُلُوبُهُمْ فَمَهْرَفٍ
رَبِّهِمْ يَزِيدُونَ ﴿٤٥﴾

*وَأَوْرَادُوا الْخُرُوجَ لِأَعْدُو اللَّهِ عَدُوًّا
وَلَكِنْ كَرِهَ اللَّهُ ابْتِغَاءَ هَتَمِهِمْ فَذُكِرَ وَقِيلَ
أَقْعُدُوا مَعَ الْمُقْعِدِينَ ﴿٤٦﴾

لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا
وَلَا تُضَعُوكُمْ لِأَخْلَاكُمُ يَتَّبِعُوا كُفْرَ الْفِتْنَةِ
وَفِيكُمْ سَمْعُونُ لَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِالظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾

لَقَدْ ابْتِغَوْا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلِ وَقَالُوا لَوْ
أَلَّامُوا رَحْمَتِي جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ
وَهُمْ صَاكِرُونَ ﴿٤٨﴾

(1) Watau mātā da yāra da gajiyayyu.

(2) Tun farkon zuwan Annabi a Madīna mūnafukai sun yi ta yin kaidi dōmin su ōta al'amarin Annabi da Musulunci, suka kāsa, har gaskiya ta bayyana, suka kāma bakinsu dōmin rashin abin da zā su iya faɗā a yarda da shi.

49. Kuma daga cikinsu⁽¹⁾ akwai mai cewa, "Ka yi mini izinin zama, kuma kada ka fitine ni". To, a cikin fitinar suka fāḍa. Kuma lalle ne Jahannama, haḳīka, mai kēwayēwa ce ga kāfirai.

50. Idan wani aihēri ya sāme ka, zai bāta musu rai, kuma idan wata masifa ta sāme ka sai su ce, "Haḳīka, mun riḳe al'amarinmu daga gabāni". Kuma su jūya, alhāli kuwa sunā māsu farin ciki.

51. Ka ce, "Bābu abin da yake sāmum mu fāce abin da Allah Ya rubūta sabōda mu. Shī ne Majibin-cinmu. Kuma ga Allah, sai mūminai su dōgara".

52. Ka ce, "Shin, kunā dāko ne da mu? Fāce dai da dayan abubuwan biyu⁽²⁾ māsu kyau, alhāli kuwa mū, munā dāko da ku, Allah Ya sāme ku da wata azāba daga gare Shi, kō kuwa da hannayenmu. To, ku yi dāko. Lalle ne mū, tāre da ku masu dākon ne".

53. Ka ce, "Ku ciyar a kan yarda kō kuwa a kan ūlas. Bā zā a karba daga gare ku ba. Lalle ne kū, kun kasance mutāne fāsikai."

54. Kuma bābu abin da ya hana a karbi ciyarwarsu daga gare su fāce

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ أَذْنَانِي وَلَا تَسْمَعُ
الْأُذُنُ الْفِتْنَةَ سَقَطُوا قَدَاتِ جَهَنَّمَ
لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ ﴿٥١﴾

إِنْ فَضَيْتَكَ حَسَنَةً نَسَوْهَا وَإِنْ
فَضَيْتَكَ مُصِيبَةً يَقُولُوا أَذْنَانَا
أَمْرًا مِنْ قَبْلُ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ
فَرِحُونَ ﴿٥٢﴾

قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا
هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿٥٣﴾

قُلْ هَلْ تَرَوْنَ بِنَا إِلَّا إِحْدَى الْحُسَيْنَيْنِ
وَتَحْنُ نَرَى بِنَا أَنْ يُصِيبَكُمْ اللَّهُ
بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهِ أَوْ بَأْتِي بِنَا أَفْرَاصُورًا
إِنَّمَا مَعَكُمْ مُرْصُورُونَ ﴿٥٤﴾

قُلْ أَنْفُسُكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَنْ يَتَقَبَّلَ
مِنْكُمْ إِنْ لَكُمْ مِنْكُمْ قَوْمًا
فَلْيَقِمْ ﴿٥٥﴾

وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقَبَّلَ مِنْهُمْ إِنَّهُمْ
كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا فَاسِقِينَ

(1) Kuma a yanzu ga yāḳin Tabūka (munāfukai) sun bayyana da irin uzurran da suke kāwowa dōmin kada su fita, kamar mai cewa, "To, Allah Ya hana zina, idan nā fita na ga mātan Rūmāwa, bā zan iya yin haḳuri daga barinsu ba. Sabōda haka inā son a karbi uzurina kada a jēfa ni a cikin fitina". Bai sani ba, da wannan rashin fitar ya jēfa kansa a cikin fitinar, dōmin zā a bar shi tāre da mātā, sū da shi kawai.

(2) Dayan abūbuwa biyu māsu kyau, sū ne mutuwa a kan shahāda kō rinjāya da sāmum ganīma da izza.

dōmin sū, sun kāfirta da Allah da ManzonSa, kuma bā su zuwa ga salla fāce sunā māsu kasāla, kuma bā su ciyarwa fāce sunā māsu kyāma.

55. Sabōda haka, kada dūkiyō-yinsu su bā ka sha'awa, kuma haka 'ya'yansu. Abin sani kawai, Allah Yanā nufin Ya yi musu azāba da su a cikin rāyuwar dūniya, kuma rāyukansu su fita alhāli kuwa sunā kāfirai.

56. Kuma sunā rantsuwa da Allah cēwa, lalle ne sū, hakika, daga gare ku suke, alhāli kuwa ba su zamo daga gare ku ba. Kuma amma sū mutāne ne māsu tsōro.

57. Dā sunā sāmuni mafaka kō kuwa wadansu ūlōli, kō kuwa wani mashigi, da sun jūya zuwa gare shi, kuma suna gaggawar shiga.

58. Kuma daga cikinsu akwai wanda yake zunden ka a kan sha'anin dūkiyōyin sadaka, sai idan an bā su daga cikinta, su yarda, kuma idan ba a bā su ba daga cikinta sai su zamo sunā māsu fushi.

59. Kuma dā dai su lalle sun yarda da abin da Allah Ya bā su, da ManzonSa, kuma suka ce, "Ma'ishinmu Allah ne, zai kāwo mana daga falalarSa kuma ManzōnSa (zai bā mu). Lalle ne mū, zuwa ga Allah māsu kwaḍayi ne."

60. Abin sani kawai, dūkiyōyin sadaka na faḳirai ne da miskinai da māsu aiki a kansu, da wadanda ake lallāshin zukātansu, kuma a cikin

إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ كَسَالٌ وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَارِهِونَ ﴿٥٥﴾

فَلَا تُصَلِّ عَلَى أَقْوَامٍ هُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ بِإِيمَانٍ يَدْعُونَ اللَّهَ لِيُعَذِّبَهُمْ بِمَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٥٦﴾

وَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْهُمْ لَيْمَكُمْ وَمَا هُمْ بِتُكْرَمِينَ وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْشُرُونَ ﴿٥٧﴾

لَوْ يَجِدُونَ مَلْجَأًا أَوْ مَقْرَنًا أَوْ مَدَّخَلًا لَوَلَّوْا الْيَدَ وَهُمْ بِجَحْمَتٍ ﴿٥٨﴾

وَمِنْهُمْ مَن يَسْعُرُكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْتَحْطُونَ ﴿٥٩﴾

وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ﴿٦٠﴾

* إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ

fansar wuyōyi, da mabarta, da a cikin hanyar Allah da ɗan hanya (matafiyi). Farilla daga Allah Kuma Allah ne Masani, Mai hiki-ma.

61. Kuma daga cikinsu akwai waɗanda suke cūtar Annabi, kuma sunā cēwa, “Shi kunne⁽¹⁾ ne”. Ka ce: Kunnen alhēri gare ku, yanā imāni da Allah, kuma yanā yarda da mūminai, kuma rahama ne ga waɗanda suka yi imāni daga gare ku. Kuma waɗanda suke cūtar Manzon Allah sunā da azāba mai raɗaɗi.

62. Sunā rantsuwa da Allah sabōda ku, dōmin su yardar da ku Kuma Allah da ManzonSa ne mafi cancantar su yardar da Shi, idan sun kasance mūminai.

63. Shin, ba su sani ba cēwa, “Lalle ne wanda ya sāba wa Allah da ManzonSa, haƙiƙa yanā da wutar Jahannama, yanā madawwami a cikinta? Waccan ita ce wulā-kantawa babba!”

64. Munāfukai sunā tsōron a saukar da wata sūra a kansu, wadda take bā su lābari ga abin da yake cikin zukātansu. Ka ce, “Ku yi izgili. Lalle ne, Allah ne Mai fitar da abin da kuke tsōro.”

وَفِي الرِّقَابِ وَالْعِزْمِينَ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ وَأَنْتَ السَّبِيلُ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ
وَاللَّهُ عَلَيْهِ حَكِيمٌ ﴿٥١﴾

وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤَدُّونَ النَّاسَ وَيَقُولُونَ
هُوَ أَذُنٌ قُلْ أَذُنٌ خَيْرٌ لِّمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ
آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤَدُّونَ رَسُولَ
اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥٢﴾

يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمُ اللَّيْثُ وَكُنْتُمْ
وَرَسُولُهُ وَأَحَقُّ أَنْ يُرْضَوْهُ إِنْ كَانُوا
مُؤْمِنِينَ ﴿٥٣﴾

أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَن يُحَادِدُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
فَأَن تَلَّوْنَهُمْ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا
ذَٰلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ﴿٥٤﴾

يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ
سُورَةٌ تَنْتَبِهُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ أَتَنْهَوْنَ
إِنَّمَا اللَّهُ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ ﴿٥٥﴾

(1) Shi kunne ne, ma'anarsa, kome ka gaya masa yana gaskatawa, watau wai ba shi da wayon gane gaskiya da farya. Sabōda haka Allah Ya ce, kunnen alhēri, watau ya san gaskiya kuma yana gaskata ta, kuma ya san farya, ba ya aiki da ita.

65. Kuma lalle ne, idan ka tambaye⁽¹⁾, su haƙiƙa, sunā cēwa, “Abin sani kawai, mun kasance munā hira kuma munā wāsā.” Ka ce, “Shin da Allah, da kuma āyō-yinSa da ManzonSa kuka kasance kunā izgili?”

66. Kada ku kāwo wani uzuri, haƙiƙa, kun kāfirta a bāyan imāninku. Idan Mun yāfe laifi ga wata fungiya daga gare ku, zā Mu azabta wata fungiya sabōda, lalle, sun kasance māsu laifi.

67. Munāfukai maza da munāfukai mātā, sāshensu⁽²⁾ daga sāshe, sunā umurni da abin ƙi, kuma sunā hani daga alhēri. Kuma sunā damƙēwar hannayensu. Sun mance Allah, sai Ya mantā da su. Lalle ne munāfukai sū ne fāsikai.

68. Allah yā yi wa'adi ga munāfukai maza da munāfukai mātā da kāfirai da wutar Jahannama, sunā madawwama a cikinta. Ita ce ma'is-hiyarsu. Kuma Allah Yā la'ance su, kuma sunā da azāba zaunanniya.

69. Kamar waɗanda suke a gabāninku, sun kasance mafi tsananin ƙarfi daga gare ku, kuma mafi yawan dūkiyōyi da ɗiya. Sai suka ji daɗi da rabonsu, sai kuka ji daɗi da rabonku kamar yadda waɗanda

وَأَلَيْنَ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا
فَخَوْضٌ وَنَلْعَبُ قُلْ أَيْلَهُ وَعَايَاتِهِ
وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ﴿٦٥﴾

لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كُنْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِذٍ
تَعْتَفُ عَنْ طَائِفَةٍ مِنْكُمْ تُعَذِّبُ طَائِفَةٌ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا مُجْرِمِينَ ﴿٦٦﴾

الْمُتَلَفُونَ وَالْمُتَلَفَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ
بَعْضٍ يَا مُؤْمِنُونَ يَا الْمُنْكَرِ
وَيَتَهَوَّتْ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ
أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ
الْمُتَلَفِينَ هُمْ الْقٰسِيُونَ ﴿٦٧﴾

وَعَدَّ اللَّهُ الْمُتَلَفِينَ وَالْمُتَلَفَاتِ
وَالْكَافِرَاتِ تَارِكَهُنَّ خَلْدِينَ فِيهَا
مِنْ حَسْبِهِنَّ وَلَعَنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُنَّ
عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٦٨﴾

كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً
وَكَثُرَ أَمْوَالُهُمْ وَأُولَادُهُمْ فَاسْتَمْتَعُوا
بِخَلْقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلْقِكُمْ
كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ

(1) Ana a cikin tafiya zuwa Tabūka sai wasu mutāne daga cikin munāfukai suka ce wa junansu, “Wannan yana zaton ya ci gidajen Rumawa da Biranensu? Faufau.” Sai Allah Ya sanar da AnnabinSa (tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi) abin da suka faɗa. Sai ya ce, “Ku zo mani da waɗancan mutāne.” Da suka je masa ya ce musu ‘Kun ce kaza da kaza.’ Sai suka yi rantsuwa da cēwa: ba mu kasance ba sai muna hira muna wāsā.

(2) Sū duka daidai suke ga hālinsu na sharri. Damƙe hannu shi ne rōwa.

suke a gabāninku suka ji dāđi, da rabonsu, kuma kuka kūtsa kamar kūtsāwarsu. Waɗancan ayyukansu sun bāci a dūniya da Lāhira, kuma waɗannan sū ne māsu hasāra.

70. Shin, lābarin waɗanda suke a gabāninsu bai je musu ba, mutānen Nūhu da Ādāwa da Samūdāwa da mutānen Ibrāhīm da Ma'abūta Madyana da waɗanda aka birkice? Manzanninsu sun jē musu da āyōyi bayyanannu. To, Allah bai kasance Yanā zāluntar su ba, amma sun kasance rāyukansu suke zālunta.

71. Kuma mummunai maza da mummunai mātā sāshensu maji-bincin sāshe ne, sunā umurni da alhēri⁽¹⁾ kuma sunā hani daga abin da bā a so, kuma sunā tsayar da salla, kuma sunā bāyar da zakka, kuma sunā dā'a ga Allah da ManzōnSa. Waɗannan Allah zai yi musu rahama. Lalle Allah ne Ma-buwāyi, Mai hikima.

72. Kuma Allah Yā yi wa'adi ga mummunai maza da mummunai mātā da gidājen Aljanna kōramu sunā gudāna daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu, da wurāren zama māsu dāđi a cikin gidājen Aljannar. Kuma yardā daga Allah ce mafi girma. Wancan shi ne babban rabo, mai girma.

73. Ya kai Annabi! Ka yāki kāfirai da munāfukai kuma ka tsaurara

بِخَلْفَتِهِمْ وَخُصْمُهُمُ الَّذِينَ خَاصُّوا أَوْلِيَّكَ
حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَأُولِيَّكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦٩﴾

الَّذِينَ آمَنُوا نَبَأَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ
نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَقَوْمِ إِبْرَاهِيمَ
وَأَصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَتَتْهُمْ
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ
وَالسَّيِّئِينَ كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٧٠﴾

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ
بَعْضٍ يَأْتُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكَاةَ وَيَطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ
حَكِيمٌ ﴿٧١﴾

وَعَدَّ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
وَسَلَامٌ لَهَا فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ
مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿٧٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا جَاهِدُوا الْكُفَّارَ وَالْمُشْرِكِينَ

(1) Abin da aka sani ga shari'a shi ne alhēri, kuma abin da da ba a sani ba ga shari'a shi ne abin fi wanda bā a so.

a kansu. Kuma matattarsu Jahannama ce. Tir da ta zama makōmar!

74. Sunā rantsuwa da Allah, ba su faḍā ba, alhāli kuwa lalle ne, haḳīka, sun faḍi kalmar kāfirici, kuma sun kāfirta a bāyan musuluntarsu, kuma sun yi himma ga abin da ba su sāmu ba. Kuma ba su zargi kōme ba fāce dōmin Allah da ManzonSa Ya waḍatar da su daga falalarSa. To, idan sun tūba zai kasance mafi alhēri gare su, kuma idan sun jūya bāya, Allah zai azabta su da azāba mai raḍaḍi a cikin dūniya da Lāhira, kuma bā su da wani masōyi kō wani mataimaki a cikin ƙasa.

75. Kuma daga cikinsu akwai waḍanda suka yi wa Allah alƙawari, "Lalle ne idan ya kāwo mana daga falalarSa, haḳīka, munā bāyar da sadaka, kuma lalle ne munā kasancēwa daga sālihai."

76. To, a lōkacin da Ya bā su daga falalarSa, sai suka yi rōwa da shi, kuma suka jūya bāya sunā māsu bijirēwa.

77. Sai Ya biyar musu da munā-unci a cikin zukatansu har zuwa ga rānar da suke haḍuwa da Shi, sabōda sābā wa Allah ga abin da suka yi Masa alƙawari, kuma sabōda abin da suka kasance sunā yi na ƙarya.

78. Shin, ba su sani ba cēwa lalle ne Allah Yanā sanin asirinsu da gānawarsu, kuma lalle Allah ne Masanin abūbuwan fake?

وَأَعْلَظَ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَيُنْسِ
الْمَصِيدُ ﴿٧٤﴾

يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ
الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بِعَدِيسَتِهِمْ وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ
لَمَّا رَأَوْا مَا نَقَضُوا وَاللَّهُ أَخْبَرَهُمْ أَنَّهُ
وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا
لَهُمْ وَإِنْ يَتُوبُوا لِحَدِيثِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ
بِالسَّافِرِينَ وَاللَّذِيئَاتِ وَالْآخِرِينَ وَمَا لَهُمْ فِي
الْأَرْضِ مِنْ حِجَابٍ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٧٥﴾

* وَمِنْهُمْ مَن عَاهَدَ اللَّهُ لَئِنْ آتَيْنَاهُم مِّنْ فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّا مِنَ
الصَّالِحِينَ ﴿٧٦﴾

فَلَمَّا آتَاهُم مِّنْ فَضْلِهِم بَخِلُوا بِهِ
وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٧٧﴾

فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِم إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ
بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا
يَكْذِبُونَ ﴿٧٨﴾

الَّذِينَ يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ
وَنَجْوَاهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ عَلَّمَهُ الْغُيُوبَ ﴿٧٩﴾

79. Waɗanda suke aibanta māsu yin alhēri daga mummunai a cikin dūkiyōyin sadaka, da waɗanda ba su sāmu fāce iyākar kōkarinsu, sai sunā yi musu izgili. Allah Yanā yin izgili gare su. Kuma sunā da azāba mai raɗaɗi.

80. Kō kā nēma musu gāfara ko ba ka nēma musu ba, idan ka nēma musu gāfara sau saba'in, to, Allah bā zai gāfarta musu ba. Sabōda sū, sun kāfirta da Allah da ManzonSa. Kuma Allah ba Ya shiryar da mutāne fāsikai.

81. Waɗanda aka bari sun yi farin ciki da zamansu a bāyan Manzon Allah, kuma suka fi su yi jihādi da dūkiyōyinsu da rāyukansu a cikin hanyar Allah, kuma suka ce, "Kada ku fita zuwa yāfi a cikin zāfi." Ka ce, "Wutar Jahannama ce mafi tsananin zāfi." Dā sun kasance sunā fahimta!

82. Sabōda haka su yi dāriya kaɗan, kuma su yi kūka da yawa a kan sakamako ga abin da suka kasance sunā tsirfatāwa.

83. To, idan Allah Ya mayar da kai zuwa ga wata kungiya daga gare su, sa'an nan suka nēme ka izni dōmin su fita, to, ka ce, "Bā zā ku fita tāre da nī ba har abada, kuma bā zā ku yi yāfi tāre da nī ba a kan wani ma'iyi. Lalle ne kū, kun yarda da zama a farkon lōkaci, sai ku zauna tāre da mātā māsu zaman gida."

84. Kuma kada ka yi salla a kan kōwa daga cikinsu wanda ya mutu,

الَّذِينَ يَلْمُزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا
يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ
سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

أَسْتَغْفِرُ لَهُمْ أَوْ لَا تَسْتَغْفِرُ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ
لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ
يَأْتِيهِمْ صَعَقَاتُهُمْ يَوْمَ سَأَلُوهُ وَاللَّهُ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٨٠﴾

فَوَجَّحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِمْ خَلْفَ رَسُولِ اللَّهِ
وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ
نَارِجَهْتُمْ أَشَدَّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٨١﴾

فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَسْكُوا كِبِيرًا جَزَاءً بِمَا
كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾

إِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ
فَأَسْتَغْفِرْ لَهُمْ فَعَلَّ لَنْ يَخْرُجُوا مَعِيَ
أَبَدًا وَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّكُمْ كُنْتُمْ
بِالْقُرْآنِ آوَّلَ مَرَّةً فَاقْعُدُوا مَعَ الْمُتَلَفِينَ ﴿٨٣﴾

وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَبْتَئِهِمْ

har abada, kuma kada ka tsaya a kan kabarin sa. Lalle ne sū, sun kāfir ta da Allah da Manzon Sa, kuma sun mutu alhāli kuwa sunā fāsikai.

85. Kuma kada dūkiyōyinsu da diyansu su bā ka sha'awa. Abin sani kawai, Allah Yanā nufin Ya yi musu azāba da su a cikin dūniya, kuma rāyukansu su fita alhāli kuwa sunā kāfirai.

86. Kuma idan aka saukar da wata Sūra cewa: Ku yi imāni da Allah kuma ku yi jihādi tāre da Manzon Sa. Sai mawadāta daga gare su su nēmi izninka, kuma su ce: Ka bar mu mu kasance tāre da mazauna.

87. Sun yarda da su kasance tāre da mātā māsu zama (a cikin gidāje). Kuma aka rufe a kan zukātansu, sabōda haka, sū, bā su fahimta.

88. Amma Manzon Allah da wadanda suka yi imāni tāre da shi, sun yi jihādi da dūkiyōyinsu da rāyukansu. Kuma wadannan sunā da ayyukan alhēri, kuma wadannan sū ne māsu cin nasara.

89. Allah yā yi musu tattalin gidājen Aljanna, kōramu sunā gudāna daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu. Wancan ne babban rabo mai girma.

90. Kuma māsu uzuri daga kauyāwa zuka zo dōmin a yi musu izini, kuma wadanda suka yi wa Allah da Manzon Sa farya, suka yi zamansu. Wata azāba mai radadī zā ta sāmi wadanda suka kāfir ta daga gare su.

عَلَىٰ قَبْرِهِمْ أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاؤَا
وَهُمْ قَلِيلُونَ ﴿٤٥﴾

وَلَا تُصِيبُكَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ
أَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِمَا فِي الدُّنْيَا وَتَرْهَقَ أَنْفُسُهُمْ
وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا سُورَةَ أَنْ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا
مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَّاكَ أُولُو الْأَرْحَامِ مِنْهُمْ
وَقَالُوا ذَرْنَا نَحْنُ مَعَ الْكَافِرِينَ ﴿٤٧﴾

رَضُوا بِأَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَالِفِ وَطُبِعَ عَلَىٰ
قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٤٨﴾

لَعَنَ الرُّسُولُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مَعَهُ
جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأَوْلِيَّتِكُمْ
لَهُمْ الْخَيْرَاتُ وَأَوْلِيَّتِكُمْ هُمْ
الْمُفْلِحُونَ ﴿٤٩﴾

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿٥٠﴾

وَجَاءَ الْمُعَذِّبُونَ مِنَ الْأَشْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ
وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ
سَيُصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿٥١﴾

91. Bābu laifi a kan maraunana kuma haka majinyata, kuma bābu laifi a kan waɗanda bā su sāmuni abin da suke ciyarwa idan sun yi nasiha⁽¹⁾ ga Allah da ManzonSa. Kuma bābu wani laifi a kan māsu kyautatāwa. Kuma Allah ne Mai gāfara, Mai tausayi.

92. Kuma bābu (laifi) a kan waɗanda idan sun je maka dōmin ka ɗauke su, ka ce, “Bā ni da abin da nake ɗaukar ku a kansa,” suka jūya alhāli kuwa idānunsu sunā zubar da hawāye dōmin baƙin ciki cēwa ba su sāmi abin da suke ciyarwa ba.

93. Abin sani kawai, laifi yanā a kan waɗanda suke nēman izininka alhāli kuwa sū mawadāta ne. Sun yarda su kasance tāre da mātā mamaya (gidāje), kuma Allah Yā danne a kan zukātansu, dōmin haka sū, bā su gānēwa.

94. Sunā kāwo uzurinsu zuwa gare ku idan kun kōma zuwa gare su. Ka ce, “Kada ku kāwo wani uzuri, bā zā mu amince muku ba. Haƙiƙa, Allah Yā bā mu lābāri daga lābārunku, Allah zai ga aikinku kuma ManzonSa (zai gani). Sa'an nan kuma a mayar da ku zuwa ga Masanin gaibi da bayyane, sai Ya bā ku lābarin abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

95. Zā su yi rantsuwa da Allah a gare ku idan kun jūya zuwa gare su, dōmin ku kau da kai daga gare su.

لَيْسَ عَلَى الضَّعِيفَةِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَىٰ وَلَا عَلَى
الذَّيْتِ لِأَجْدُونَ مَا يُنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا
نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى
الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ عَفُورٌ
رَّحِيمٌ ﴿١١﴾

وَلَا عَلَى الذَّيْتِ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلَهُمْ
قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ
تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا
أَلَّا يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ ﴿١٢﴾

* إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الذَّيْتِ
يَسْتَدِينُونَكَ وَهُمْ أَعْيُنُهُمْ رَضُوا بِأَن
يَكُونُوا مَعَ الْغَوَالِبِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى
قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣﴾

يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ
قُلْ لَأَقْتَضِيْذُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ
نَبَأْنَا اللَّهَ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَعَى اللَّهُ
عَمَّا كُمْ وَرَسُولُهُ يُؤْتِرُونَ إِلَىٰ عَلَيْهِ
الْقَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

سَيَخْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ

(1) Nasiha ita ce su faɗi maganar ƙwarai; kyautatawa ita ce a yi aiki dōmin Allah, ba dōmin nēman dūniya ba.

To, ku kau da kai daga gare su don kō sū kazantā ne, kuma Jahannama ce matattararsu bisa ga sakamakon abin da suka kasance sunā tsir-fatawa.

96. Sunā rantsuwa gare ku dōmin ku yarda da su. To, idan kun yarda da su, to, lallai ne Allah bā Shi yarda da mutāne fāsikai.

97. Kauyāwa ne mafi tsananin⁽¹⁾ kāfirei da munāfinci, kuma sū ne mafi kamanta ga rashin sanin haddōdin abin da Allah Ya saukar a kan ManzonSa. Kuma Allah ne Masani, Mai hikima.

98. Kuma daga kauyāwa akwai waƙanda⁽²⁾ suke rikon abin da suke ciyarwa a kan tārā ce, kuma sunā saurāron aukuwar masifa a gare ku, aukuwar mummunar masifa ta tabbata a kansu. Kuma Allah ne Mai ji, Masani.

99. Kuma daga kauyāwa akwai waƙanda suke yin imani da Allah da Rānar Lāhira, kuma sunā rikon abin da suke ciyarwa (tamkar) waƙansu ibādōdin nēman kusanta ne a wurin Allah da addu'ō'in ManzonSa. To, lalle ne ita (ciyarwar nan) ibādar nēman kusanta ce a gare su. Allah zai shigar da su a cikin RahamarSa. Lalle Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai.

لَيْسَ لَهُمْ لِيُعْرِضُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ
إِنَّهُمْ رِجْسٌ وَمَا لُهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ إِلَّا حَرْبًا يَوْمًا
كَأَنَّهُمْ يَكْفُرُونَ ﴿٩٦﴾

يَعْلَمُونَ لَكُمْ لِيُعْرِضُوا عَنْهُمْ فَإِن
تَرَضُوا عَنْهُمْ فَإِن اللَّهَ لَا يَرْضَىٰ عَنِ
الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ ﴿٩٧﴾

الْأَعْرَابِ أَشَدُّ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ أَلَّا
يَقَامُوا حَدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ
وَاللَّهُ عَلَيْهِ حَكِيمٌ ﴿٩٨﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَن يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ
مَغْرَمًا وَيَنْرَيْضُ بِكُفْرِهِ لَدَىٰ رَبِّهِمْ
دَآئِرَةُ السَّوْءِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٩٩﴾

وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَن يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبًا عِنْدَ اللَّهِ
وَصَلَواتِ الرَّسُولِ إِلَّا أَنهَا قُرْبَةٌ لَهُمْ
سَيُدْخِلُهُمُ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّا اللَّهُ
عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٠٠﴾

(1) Kauyāwa ne mafi tsananin kāfirci dōmin nīsansu daga sanin hālāyen girmamāwa da na zamantakēwa, sa'an nan da nīsansu daga Annabi har su saurari abin da ya zo da shi.

(2) Kauyāwa kashi biyu ne: akwai wāwāye munāfukai māsu ganin addīni yā dōra musu nauyin biyan zakka da sauran ayyukan alhēri, sunā ɗaukar sa kamar tārā da biyan kakkarai. Kuma akwai kauyāwa māsu hankali sun sani Annabi manzo ne daga Allah, sunā ɗaukar abin da addīni ya aza musu duka ibāda ne, sunā fātar kusanta da shi zuwa ga Allah, Ubangijinsu. To su mutānen ƙwarai ne, zā su shiga Aljanna.

100. Kuma masu tsērēwa ⁽¹⁾ na farko daga Muhājirina da Ansar da waɗanda suka bi su da kyautatāwa, Allah Ya yarda daga gare su su kuma sun yarda daga gare Shi, kuma Ya yi masu tattalin gidājen Aljanna: kōramu sunā gudana a farkashinsu, suna madawwama a cikinsu har abada. Wancan ne babban rabo mai girma.

101. Kuma daga waɗanda suke a gēfenku daga fauyāwa akwai munāfukai, ⁽²⁾ haka kuma daga mutānen Madīna: sun gōge a kan munāfunci, bā ka sanin su, Mū ne Muke sanin su. Zā Mu yi musu azāba sau biyu, sa'an nan a mayar da su zuwa ga azāba mai girma.

102. Kuma da waɗansu, sun yi furuci ⁽³⁾ da laifinsu, sun haɗa aiki na kwarai da wani mummuna. Akwai tsammānin Allah Ya karɓi tūba a kansu. Lallai Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai.

103. Ka karɓi sadaka daga dūkiyōyinsu kana mai tsarkake su, kuma kana mai tabbatar da kirkinsu da ita. Kuma ka yi musu addu'a. Lallai addu'ō'inka natsuwa ne a gare su. Kuma Allah ne Mai ji, Masani.

وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ
وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأُخْرِجُوا
لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ﴿١٠٠﴾

وَمَنْ حَارَبَكُم فَاتَّعَارَبُ مَثَقَفُونَ
وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا عَلَى النِّعَاقِ لَا
تَعْلَمُهُمْ تَحْنُ تَعْلَمُهُمْ سَاعِدٌ بِهِمْ
مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يَرُدُّونَ إِلَى عَذَابٍ عَظِيمٍ ﴿١٠١﴾

وَالْآخَرُونَ اتَّبَعُوا يَدْخُلُونَهُمْ خَائِلِينَ
صَالِحِينَ وَالْآخَرُونَ سَيِّئَاتِهِمْ إِنَّ اللَّهَ
عَلِيمٌ ﴿١٠٢﴾

خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَيُزَكِّيهِمْ بِهَا
وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ
سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٠٣﴾

(1) Yākin Tabūka ya kasa jama'ar Musulmi gwargwadon īmāninsu da ayyukansu da gabātarsu a cikin addīni, cikin darajōji da dābaRōfi. Darajar farko ita ce, Sahabban farko waɗanda suka tsere wa sauran mutāne ga shiga Musulunci da farkin īmāni da yawan aiki da tsarkake zūciya ga aikin Allah.

(2) Kungiya ta biyu munāfukai māsu zurfin wayo, sun san yadda suke bōye munāfuncinsu sabōda gōgēwa da iya munāfunci har mutāne bā zā su iya gāne su ba, sai Allah Ya tōna su.

(3) Wata kungiya wadda ta yi munāfunci, tā fi fita zuwa yāfi amma kuma suka ga sun yi laifi suka yi iḳirāri da cēwa "sun yi laifi," sa'an nan suka tūba, Allah Ya karɓi tūbarsu.

104. Shin, ba su sani ba, cewa lallai Allah ne Yake karɓar tūba daga bāyinSa, kuma Yanā karɓar sadakōkinsu, kuma lalle Allah ne Mai karɓar tūba, Mai jin kai?

105. Kuma ka ce, “Ku yi aiki, sa'an nan Allah zai ga aikinku, da ManzonSa da Muminai, kuma zā a mayar da ku zuwa ga Masanin fake da bayyane, sa'an nan Ya bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

106. Kuma da waɗansu waɗanda ⁽¹⁾ aka jinkirtar ga umurnin Allah, kō dai Ya yi musu azāba kō kuma Ya karɓi tūba a kansu. Kuma Allah ne Masani, Mai hikima.

107. Kuma waɗanda ⁽²⁾ suka riki wani masallaci dōmin cūta da kāfirici da nēman rarrabēwa a tsakānin mūminai da bagēwa ga taimakon wanda ya yāki Allah da ManzonSa daga gabāni, kuma haƙiƙa sunā yin rantsuwa cewa, “Ba mu yi nufin kōmai ba fāce alhēri” alhāli kuwa Allah Yanā yin shaida cewa, su, haƙiƙa, maƙaryata ne.

108. Kada ka tsaya a cikinsa har abada. Lalle ne, Masallaci wanda

الرَّيِّسَ لِمَا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ
عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ
التَّوَابُ الرَّحِيمُ ﴿١٠٤﴾

وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ
وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَيُرَدُّونَ إِلَى عَالِمِ الْعَذَابِ
وَالشَّاهِدَةُ وَقَبِيلِكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٠٥﴾

وَالْآخِرُونَ مَرْتَبُونَ لِأَمْرِ اللَّهِ إِمَّا يُعَذِّبُهُمْ
وَإِمَّا يَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ ﴿١٠٦﴾

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا
وَكُفْرًا وَتَفْرِيقًا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ
وَالرَّصَادًا لِمَنْ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ
قَبْلُ وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا آلَ الْحُسْنَىٰ
وَاللَّهُ بِشَهَادَاتِهِمْ لَكَذِبُونَ ﴿١٠٧﴾

لَا تَقُمْ فِيهِ أَبَدًا لِمَسْجِدٍ أُتِيَ عَلَى التَّقْوَىٰ

(1) Wata fungiya wadda ita ba munāfuka ba ce, amma kuma ba su fita zuwa yākin ba, kuma bā su da wani dalīli sai kasāla kawai da taushēwar Shaidan. Waɗannan an jinkirtar da al'amarinsu har Allah Ya yi hukunci a kansu.

(2) Wata fungiya ta munāfukai māsu aiki dōmin tumɓuke ƙarfin Musulmi ta hanyar da bā a iya gānēwa da sauri. Kamar su gina masallaci kusa da wani tsōhon masallaci da sūnan taimakon addīni amma da nufin su raba jama'ar Musulmi, kuma sun sāmi wurin da zā su rika tāro da bōye kāyan yāki da shirin sharri ga Musulmi. Kamar ma'abūta Masjidil Dirār, wanda aka yi kusa da masallacin Kuba a Madīna. Aikinsu bai tsaya ga lōkacin yāfin Tabūka ba, sabōda haka aka ce, da bagēwa ga wanda ya yāki Allah a gabāni, watawa a gabānin bayyanar failasar munāfukai da yākin Tabūka.

aka yi harsāshinsa a kan taƙawa tun farkon yini, shi ne mafi cancantar ka tsaya a cikinsa. A cikinsa akwai waƙansu maza sunā son su tsarkaka.⁽¹⁾ Kuma Allah Yanā son māsu nēman tsarkakuwa.

109. Shin, wanda ya sanya harsāshin gininsa a kan taƙawa daga Allah da yarda, shi ne mafi alhēri kō kuwa wanda ya sanya harsāshin gininsa a kan gābar rāmi mai tuskāwa? Sai ya rūsa da shi a cikin wutar Jahannama. Kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne azzā-lumai.

110. Gininsu, wanda suka gina, bā zai gushe ba yanā abin shakka a cikin zukātansu, fāce idan zukātansu sun yanyanke. Kuma Allah ne Masani, Mai Hikima.

111. Lalle ne, Allah Yā saya⁽²⁾ daga mummunai, rāyukansu da dūkiyōyinsu, da cēwa sunā da Al-janna, sunā yin yāki a cikin hanyar Allah, sabōda haka sunā kashēwa anā kashē su. (Allah Yā yi) wa'adi a kanSa, tabbace, a cikin Attaura da Linjila da Alkur'āni. Kuma wāne ne mafi cikāwa da alkawarinsa daga Allah? Sabōda haka ku yi bushāra da cinikinku wanda kuka kulla da

مِنْ أَوْلَىٰ يَوْمِ الْحِسَابِ أَنْ تَقُومَ فِيهِ
رِجَالٌ يُحْشَرُونَ أَنْ يَنْظُرُوا إِلَى اللَّهِ يُحِبُّ
الْمُنَظَّرِينَ ﴿١٠٩﴾

أَفَمَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَىٰ تَقْوَىٰ مِنَ اللَّهِ
وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ أَمْ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَىٰ
شِقَاقِ جُرْفٍ هَارٍ فَأَنْهَارُ يَهِي فِي تَارِحَتِهِمْ
وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١١٠﴾

لَا يَزَالُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْا رِيبَةً فِي
قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقَطَّ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿١١١﴾

* إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَىٰ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ
أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ
يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ
وَيُقْتَلُونَ وَعَدَاةُ عَلَيْهِمْ حَقًّا فِي
التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْفُرْقَانِ وَأَنْ
أَوْفَىٰ بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبِشِرُوا
بِئْسَ الْعَمَلُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ

(1) Sunā son tsarkaka ta ɓōye da ta bayyane. Ta ɓōye sananniya ce, ita ce rashin munāfunci, kuma ta bayyane ita ce sunā kāma rūwa a bāyan sun karce kāshinsu da dūtse, kamar yadda ya zo a cikin Haḍīsi. Allah ne Mafi sani.

(2) Bāyan bayānin nau'ukan kāfirai da alāmōminsū da yadda zā a bi wajen yankēwa da su, da barin fage ga mumminai na ƙwarai, sai kuma Yā kirāyi mumminai zuwa ga mubāya'a ga Allah, watau ciniki, sa'an nan Ya bayyana musu kuḍin saye da abin sayarwa, ya ce: Allah Yā saya daga mumminai...

Shi. Kuma wancan shi ne babban rabo, mai girma.

112. Māsu⁽¹⁾ tūba, māsu bau-tāwa, māsu gōdēwa, māsu tafiya, māsu ruku'i, māsu tawāli'u, māsu umurni da alhēri da māsu hani daga abin da aka fi da māsu tsarēwa ga iyākōkin Allah. Kuma ka bāyar da bushāra ga mumina.

113. Bā ya kasancēwa⁽²⁾ ga An-nabi da waɗanda suka yi īmāni, su yi istigifāri ga mushirikai, kuma kō dā sun kasance ma'abūta zumunta ne daga bāyan sun bayyana a gare su, cēwa lalle ne, sū, 'yan Jahim ne.

114. Kuma istigifārin Ibrāhīm ga ubansa bai kasance ba fāce sabō-da wani wa'adi ne da ya kulla alkawarinsa da shi, sa'an nan a lōkacin da ya bayyana a gare shi (Ibrāhīm) cēwa lalle ne shi (ubansa) ma'kiyi ne ga Allah, sai ya barranta daga gare shi. Lalle ne Ibrahim, ha'kika, mai yawan addu'a ne, mai ha'kuri.

115. Kuma Allah bai kasance mai batar da mutāne a bāyan Yā shiryar da su ba, sai Ya bayyana musu abin da zā su yi tafawa da shi. Lalle ne Allah, ga kōme, Masani ne.

الْقُرْآنُ الْعَظِيمُ ﴿١١٣﴾

التَّائِبُونَ الْعَمِيدُونَ الْحَمِيدُونَ
الْمُتَّخِذُونَ الرِّكْعُونَ
السَّاجِدُونَ لِلْأَمْرِ وَالْمَعْرُوفُونَ
وَالْمَأْمُونُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْمُهَافِظُونَ
لِحُدُودِ اللَّهِ وَيَشِيرُ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١١٣﴾

مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ
يَسْتَفِئُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا
أُولِي قُرْبَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ
أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿١١٣﴾

وَمَا كَانَ اسْتِغْفَارُ إِبْرَاهِيمَ لِأَبِيهِ إِلَّا
عَنْ مَوْعِدَةٍ وَعَدَّاهَا إِنَّمَا تَلَمَّازْتَنِ لَهُ
إِنَّهُ وَعَدَّوْا لِلَّهِ كَذِبًا إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهٌ
عَلِيمٌ ﴿١١٤﴾

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ
هَدَاهُمْ حَقًّا يُبَيِّنُ لَهُمْ مَا يَتَّخِذُونَ إِنْ
اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١١٥﴾

(1) Sa'an nan kuma ya bayyana a cikin wannan āyā ta 112 siffōfin mumina da waɗanda aka fuskantar da kiran nēman ciniki da su.

(2) Bayānin umurni da yanke wa kāfirai, kō da sun mutu, da barin yi musu addu'ar alhēri.

116. Lalle ne Allah Yanā⁽¹⁾ da mulkin sammai da kasa, Yanā rā-yarwa kuma Yanā matarwa. Kuma bā ku da wani masōyi, kuma bā ku da mataimaki, baicin Allah.

117. Lallai ne, haƙifa, Allah Ya karbi tūbar Annabi da⁽²⁾ Muhājirina da Ansār waƙanda suka bi shi, a cikin sa'ar tsanani, daga bāyan zukātan wani ɓangare daga gare su sun yi kusa su karkata, sa'an nan (Allah) Ya karbi tūbarsu. Lalle, Shi ne Mai tausayi, Mai jin kai gare su.

118. Kuma (Allah) Yā karbi tūba a kan ukun⁽³⁾ nan waƙanda aka jinkirtar har kasa da yalwarta ta yi kunci a kansu, kuma rāyukansu suka yi kunci a kansu, kuma suka yi zaton bābu wata mafaka daga Allah faƙe (kōmāwa) zuwa gare Shi. Sa'an nan Allah Ya karbi tūbarsu, dōmin su tabbata a kan

إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
يُعْجِبُ وَيُؤْمِنُ وَمَالَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ
مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿١١٦﴾

لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ
وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعَسَفِ
مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيغُ قُلُوبَ قَوْمٍ
مِنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ رُءُوفٌ
رَحِيمٌ ﴿١١٧﴾

وَعَلَى الَّذِينَ خَلَقُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ
عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ
أَنْفُسُهُمْ وَظَنُّوا أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا
إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ
الَّتَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿١١٨﴾

(1) Wannan āyā tanā nūna cēwa taklīfin da Allah Yake azā wa bāyinSa na yāki da waninSa, bā dōmin ya wahalar da su ba ne. Yanā yi ne dōmin alhēri a gare su, Shi Allah Mawādaci ne, Yanā da kasa da sammai, kuma Shi ne Mai yin halittar kōme.

(2) Yā fāra gabātar da cēwa "Allah Yā karbi tūbar Annabi da waƙanda Yā ambata tāre da shi" dōmin ya biyar āyar da ke zuwa ta tūbar waƙanda suka yi zamansu, bā da wani uzuri ba, kuma sū bā munāfuƙai ba, aka jinkirtar da maganar tūbarsu har a bāyan hōron kwana hamsin bābu mai yi musu magana, bisa hanin Allah. Kuma dā an ambaci karɓar tūbarsu kawai bā da an gabātar da tūbar waƙanda suka fita ba, dā sai a ce sun fi waƙanda suka fita, dōmin an yi nassi a kan tūbarsu. Wanda aka yi nassi a kan tūbarsa, yā fi wanda aka bari a cikin duhu.

(3) Sū mutāne uku waƙanda aka jinkintar da al'amarinsu, a āyā ta 106, sū ne Ka'abu bn Māliki da Murāratu bn Rabī'a el Amry, da Hilālu bn Umāiya el Wāƙify: sun fi fita, bā da wani uzuri ba, kuma a lōkacin da Annabi ya kōmo daga Tabūka, waƙanda ba su fita ba suka tafi suka faɗi uzurōrinsu na rashin fita. Annabi ya karɓa musu kuma ya nēma musu gāfara. Amma su ukun, suka faɗi gaskiya cēwa sun zauna ne bā dōmin munāfunci ba, sai dai abin yā kasance haka kawai bā da wani uzuri ba. To, Annabi ya ce su dākata sai abin da Allah Yā ce a kansu. Aka hana kōwa ya yi musu magana a cikin Madīna, har mātansu na aure. Suka yi kwāna hamsin a cikin matsuwā, sa'an nan Allah Yā sauko da tūbarsu.

tūba. Lalle Allah ne Mal karbar tūba, Mai jin kai.

119. Ya ku waƙanda suka yi imāni! Ku bi Allah da taƙawa, kuma ku kasance tāre da māsu gaskiya.

120. Bā ya kasancēwa⁽¹⁾ ga mutānen Madīna da wanda yake a gēfensu, daga kaƙayāwa, su sāba daga bin Manzon Allah, kuma kada su yi gudu da rāyukansu daga ransa. Wancan, sabōda kishirwa bā ta sāmuni su, haka kuma wata wahala, haka kuma wata yunwa, a cikin hanyar Allah, kuma bā su tākin wani matāki wanda yake takaitar da kāfirai kuma bā su sāmuni wani sāmuni daga maƙiyi fāce an rubuta musu da shi, laɗar aiki na kwarai. Lallai ne Allah bā Ya tōzarta laɗar māsu kyautatāwa.

121. Kuma bā su ciyar da wata ciyarwa, karama kō babba, kuma bā su kēta wani rafi sai an rubuta musu, dōmin Allah Ya sāka musu da mafi kyāwon abin da suka kasance sunā aikatāwa.

122. Kuma bā ya kasancēwa ga muminaɗi su fita zuwa yāki gabā daya.⁽²⁾ Sabōda haka, don me ne

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا
مَعَ الصَّادِقِينَ ﴿١١٩﴾

مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلَهُمْ
مِنَ الْأَعْرَابِ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنِ رَسُولِ
اللَّهِ وَلَا يَرْعَبُوا بِأَنفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ
ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ ظَمَأٌ وَلَا
نَجَسٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا
يَطْلُونَ مَوْطَأًا يَفِيضُ الْكَفَّارُ وَلَا
يَتَأَلَوْنَ مِنْ عَدُوِّ تَيْلَانًا إِلَّا كَتَبَ لَهُمْ
بِهِمْ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ
الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢٠﴾

وَلَا يُنْفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً
وَلَا يَقْطَعُونَ وَأَرْبَابًا إِلَّا كَتَبَتْ لَهُمْ
لِجْرَتِهِمْ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٢١﴾

وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا

(1) Bayānin falalar mutāne da ke zaune a Madīna tāre da Annabi, a lokacinsa kō bāyansa.

(2) Bāyan yā kare bayāni a kan falalar da Allah Ya fifta mazauna Madīna da ita, sabōda haka bā ya halatta a gare su su sāba wa Annabi da zama a bāyan yā fita zuwa yāki. Sa'an nan kuma ya yi idiraki da ishārar cēwa fita zuwa yāki farillar kifāya ce: wasu sunā ɗaukē wa wasu. Kuma bā ya kyautuwa a ce kōwa ya zama sojan yāki, a bar sauran ayyuka na lalūrar rāyuwa kamar fita nēman ilmi, shi ma farillar kifāya ne ūlas wasu su fita zuwa nēmansa dōmin idan sun kōma ga mutānensu sai su karantar da su. Hikimar āyar tā fāra da maganar fita zuwa yāki kuma ta kare da sakamakon kōmōwa daga makaranta dōmin nunawar fita zuwa gare su duka wajibi ne: wanda wani ke iya ɗauke wa wani. Allah ne Mafi sani.

wata jama'a daga kowane ɓangare daga gare su ba ta fita (zuwa nēman ilimi ba) dōmin su nēmi ilimi ga fahimtar addīni kuma dōmin su yi gargadi ga mutānensu idan sun kōma zuwa gare su, tsammāninsu, sunā yin sauna?

123. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Ku yāki waɗanda suke kusan-tar⁽¹⁾ ku daga kāfirai. Kuma su sāmi tsanani daga gare ku. Kuma ku sani cēwa Allah Yanā tāre da māsu taƙawa.

124. Kuma idan aka saukar⁽²⁾ da wata sūra, to, daga gare su akwai waɗanda suke cēwa, “Wāne a cikin-ku wannan sūra ta kāra masa īmāni?” To amma waɗanda suka yi īmāni, to, tā kāra musu imani, kuma sū, sunā yin bushāra (da ita).

125. Amma kuma waɗanda suke a cikin zukātansu akwai cūta, to, tā kāra musu ƙazanta zuwa ga ƙazan-tarsu, kuma su mutu alhālin kuwa sunā kāfirai.

126. Shin, bā su ganin cēwa anā fitinar su a cikin kōwace shēkara: sau daya kō kuwa sau biyu, sa'an nan kuma bā su tūba, kuma ba su zama sunā tunāni ba?

127. Kuma idan haƙiƙa, aka saukar da wata sūra, sai sāshensu ya yi dūbi zuwa ga wani sāshe, (su ce), “Shin, wani mutum yanā ganin ku?”. Sa'an nan kuma sai su jūya.

كَأَنَّهُمْ قُلُوبًا لَا تَعْقِلُونَ كَلَّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ ﴿١٢٣﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غِلظَةً وَعَلِمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿١٢٤﴾

وَإِذَا مَا أَنْزَلْنَا سُورَةً فِيمَنْهُمْ مَنْ يَأُولُ أَيْكُمُ الرَّادَّةُ هَذِهِ إِيمَانًا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَرَأَدْتَهُمْ إِيْمَانًا وَهُمْ يُسْتَبْشِرُونَ ﴿١٢٥﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَرَأَدْتَهُمْ رِيحًا إِلَى رِيحِهِمْ وَمَا تَأْوَهُمْ كَفَرُونَ ﴿١٢٦﴾

أُولَئِكَ رَوَتْ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذَكَّرُونَ ﴿١٢٧﴾

وَإِذَا مَا أَنْزَلْنَا سُورَةً نَظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ هَلْ يَرَىٰكُمْ مِنْ أَحَدٍ ثُمَّ انصَرَفُوا صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ

(1) Bayānin yadda ake yin yāki ne; bā a fāda wa dukkan maƙiya gaɓaɓ ɗaya, na kusa da na nēsa. Sai an fara da na kusa tukuna sa'nan nan a dinga fādaɗāwa.

(2) Taƙaitāwa da ƙarin tanbīhi ga abin da sūrar ta ƙunsa.

Allah Yā jūyar da zukātansu, dōmin, hākīka, sū mutāne ne, bā su fahimta.

128. Lalle ne, hākīka, Manzo⁽¹⁾ daga cikinku yā je muku. Abin da kuka wahala da shi mai nauyi ne a kansa. Mai kwaɗayi ne sabōda ku. Ga muminaɗi Mai tausayi ne, Mai jin kai.

129. To, idan sun jūya, sai ka ce: Ma'ishīna Allah ne. Bābu abin bautāwa fāce Shi. A gare Shi nake dōgara. Kuma Shi ne Ubangijin Al'arshi mai girma.

قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿١٢٧﴾

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ
عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ
عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ

رَحِيمٌ ﴿١٢٨﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ

الْعَظِيمِ ﴿١٢٩﴾

SŪRATU YŪNUS

سُورَةُ يُونُسَ

Tanā karantar da tauhīdin Ubangiji game da jan hankali zuwa ga abūbuwan halitta waɗanda suka shāfi mutāne wajen amfāni da su.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. R. Waɗancan āyōyin littāfi ne kyautatacce.

الرَّسُولَ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْعَزِيمِ ﴿١﴾

(1) Bayānin rahamar Allah game da aiko Manzo daga cikin mutāne, cewa wata falala ce a gare su. Kuma shi Manzon nan dan'uwansu ne wanda bā ya son su da wani abu sai alhēri, idan sun gāne dā sun bī shi, kuma idan ba su gāne ba, to, Allah Yā tsare shi daga sharrinsu, kuma Yā isar masa.

2. Shin, yā zama abin māmaki ga mutāne dōmin Mun yi wahayi zuwa ga wani namiji daga gare su cēwa, “Ka yi gargadi ga mutāne kuma ka yi bushāra ga waɗanda suka yi imāni da cēwa: lalle ne sunā da abin gabatarwar gaskiya a wurin Ubangijinsu.” Kāfirai suka ce, “Lalle ne wannan, haḳīka, masihirci ne bayyananne.”

3. Lalle Allah ne Ubangijinku Wanda Ya halicci sammai da ƙasa a cikin kwāna shida, sa'an nan kuma Ya daidaita a kan Al'arshi Yanā gudānar da al'amari. Bābu wani macēci fāce a bayan izninSa. Wannan ne Allah, Ubangijinku, sai ku bauta Masa. Shin fa, bā ku tunāni?

4. Zuwa gare Shi makōmarku take gabā daya, wa'adin Allah gaskiya ne. Haḳīka, Shi ne Yakē fāra halitta, sa'an nan kuma Ya mayar da ita dōmin Ya sākā wa waɗanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan ƙwarai da ādalci, kuma waɗanda suka kāfirta sunā da abin sha daga ruwan zāfi, da azāba mai raɗaɗi, sabōda abin da suka kasance sunā yi na kāfirci.

5. Shī ne Wanda Ya sanya muku rānā, babban haske, da watā mai haske, kuma Ya ƙaddara shi ga Manzilōli, dōmin ku san ƙidayar shēkaru da lissāfi. Allah bai halitta wannan ba, fāce da gaskiya, Yanā bayyana āyōyi daki-daki dōmin mutāne waɗanda suke sani.

6. Lalle ne a cikin sābāwar dare da yini, da abin da Allah Ya halitta a cikin sammai da ƙasa, haḳīka akwai

أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أَوْحَيْنَا إِلَى رَسُولِنَا مِنْهُمْ أَنْ أَنْذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّ لَهُمْ قَدَمٌ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿١٠﴾

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا أَمِنَ بِعَدْوَيْهِ ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٠﴾

إِنَّهُ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَّ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ لِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ ﴿١٠﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السِّنِينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَٰلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١٠﴾

إِنَّ فِي آخِثَاتِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ

āyōyi ga mutāne wadanda suke yin tafawa.

7. Lalle ne wadanda ba su faunar gamuwa da Mū, kuma suka yarda da rāyuwar dūniya kuma suka natsu da ita, da wadanda suke gafalallu ne daga āyōyinMu,

8. Wadannan matattararsu Jahannama ce sabōda abin da suka kasance sunā tsirfātawa.

9. Lalle ne wadanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan fwarai, Ubangijinsu Yanā shiryar da su sabōda īmāninsu, kōramu sunā gudāna daga karƙashinsu, a cikin gidājen Aljannar ni'ima.

10. Kiransu a cikinta, "TsarƙinKa yā Allah!" kuma gaisuwersu a cikinta, "Salāmun" kuma karshen kiransu, cewa, "Gōdiya ta tabbata ga Allah Ubangijin halitta."

11. Kuma dā Allah Yana gaggawa ga mutāne da sharri kamar yadda Yake gaggauta musu da alhēri, hakīka dā an hukunta ajalinsu zuwa gare su. Sabōda haka Munā barin wadanda ba su faunar gamuwa da Mu, a cikin kangararsu sunā ta dīmuwa.

12. Kuma idan cūta ta shāfi mutum, sai ya kirāye Mu, yanā (kwanace) ga sāshensa kō kuwa zaune, kō kuwa a tsaye. To, a lōkacin da Muka kuranye cūtar daga gare shi, sai ya shūde kamar dai bai kirāye Mu ba zuwa ga wata cūta wadda ta shāfe shi. Kamar wannan ne aka fawāta ga maƙannata, abin da suka kasance sunā aikatāwa.

يَسْتَفْتُونَ ①

إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَصُومُوا بِالْحَيَوةِ
الدُّنْيَا وَأَطْمَأَنَّنُوا إِلَىٰ آلِهِم مِّمَّنْ عَلَيْنَا

عَذَابُونَ ②

أُولَٰئِكَ مَا لَهُمْ مِنَ النَّارِ مَا كَانُوا

يَكْسِبُونَ ③

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
يَهْدِيهِمْ رَبُّهُم بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ④

دَعْوَاهُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ

وَتَحِيَّاتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَهُمْ فِيهَا يَخْرُجُونَ

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ⑤

* وَلَوْ يَعْلَمُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَسْرَارَهُمْ

أَسْتَعْتَجِبُ لَهُمْ بِالْحَقِّ لَقُضِيَ إِلَيْهِمْ أَجَلُهُمْ

فَنَدَّرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي

طُلُوعِ نَجْمِهِمْ يَعْمَهُونَ ⑥

وَلَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ عَاتِي الْجَنَّةِ أَوْ

قَاعِهَا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ

صُورَهُ مَرَّكَانَ لَعْنَةً إِلَىٰ صُورِ مَسْمُورٍ

كَذَٰلِكَ زَيْنٌ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا

يَعْمَلُونَ ⑦

13. Kuma, haƙiƙa, Mun halakar da al'ummomi daga gabāninku, a lōkacin da suka yi zālunci, kuma manzanninsu suka jē musu da hujjōji bayyanannu, amma ba su kasance sunā ĩmāni ba. Kamar wannan ne, Muke sākāwa ga mutā-ne māsū laifi.

14. Sa'an nan kuma Muka sanya ku māsū mayēwa a cikin fasa daga bāyansu, dōmin Mu ga yāya kuke aikatāwa.

15. Kuma idan anā karatun āyō-yinMu bayyanannu a kansu, sai waɗanda bā su kaunar gamuwa da Mu, su ce, "Ka zo da wani Alkur'āni, wanin wannan, ko kuwa ka musanya shi."⁽¹⁾ Ka ce, "Bā ya kasancēwa a gare ni in musanya shi da kaina. Bā ni biyar kōme fāce abin da aka yiwo wahayi zuwa gare ni. Kuma, haƙiƙa, ni inā tsōro idan na sāba wa Ubangijina, ga azābar wani yini mai girma."

16. Ka ce, "Dā Allah Ya so dā ban karanta shi ba a kanku, kuma dā ban sanar da kū ba game da shi, dōmin lalle ne nā zauna a cikinku a zāmani mai tsawo daga gabānin (fāra saukar) sa. Shin fa, bā ku hankalta?"

17. "Sabōda haka wāne ne mafi zālunci daga wanda ya kirƙira farya ga Allah, kō kuwa ya faryata āyōyinSa? Haƙiƙa, māsū laifi bā su cin nasara!"

وَلَقَدْ أَهَلَكْنَا الْقُرُونِ مِن قَبْلِكُمْ لَمَا ظَلَمُوا
وَحَاءَ قَهْرُهُمْ رُسُلَهُم بِالْآيَاتِ وَمَا كَانُوا
لِيُؤْمِنُوا كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ
الْمُجْرِمِينَ ﴿١٣﴾

مُرَجَعْنَا كُمْ خَلْقِي فِي الْأَرْضِ مِن
بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

وَلَا تُؤْتِنَا عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بِنِسْبِ قَالَ
الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أَتَيْتَ بِفِرْعَوْنَ
عَبْرَهُذَا أَوْ بَدَلَهُ قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ
أُبَدِّلَهُ مِن تِلْقَائِي بِغَيْرِ إِذْنِ إِلَّا مَا
يُوحَى إِلَيَّ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي
عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥﴾

قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُمْ عَلَيْهِمْ وَلَا
أَدْرَاكُمْ بِهِمْ فَقَدْ لَبِثْتُ فِيكُمْ
عُمُرًا مِّن قَبْلِهِمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦﴾

فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الْمُجْرِمُونَ ﴿١٧﴾

(1) Sunā nufin idan ya musanya shi, su ce, "To, gā shi ka bayyana cēwa kai ne mai kirƙira shi, kanā jingina shi ga Allah."

18. Kuma sunā bautā wa, baicin Allah, abin da bā ya cūtar da su kuma bā ya amfāninsu, kuma sunā cēwa, “Wadannan ne macētanmu a wurin Allah.” Ka ce, “Shin, kunā bai wa Allah lābāri ne ga abin da bai sani ba, a cikin sammai ko a cikin kasa? TsarkinSa ya tabbata kuma Yā daukaka daga abin da duk suke yin shirki da Shi.”

19. Kuma mutāne ba su kasance ba fāce al'umma guda, sa'an nan kuma suka sābā wa jūna, kuma ba dōmin wata kalma ba wadda ta gabāta daga Ubangijinka, dā an yi hukunci a tsakāninsu a kan abin da yake a cikinsa suke sābā wa jūna.

20. Kuma sunā cēwa, “Don me ba a saukar da wata āyā ba a gare shi, daga Ubangijinsa?” To, ka ce, “Abin sani kawai, gaibi ga Allah yake. Sai ku yi jira. Lalle ne nī, tāre da ku, inā daga māsu jira.”

21. Kuma idan Muka dāndanā wa mutāne wata rahama, a bāyan wata cūta tā shāfe su, sai gā su da makirci a cikin āyōyinMu. Ka ce, “Allah ne mafi gaggawar (saka-makon) mākirci.” Lalle ne Manzan-ninMu sunā rubūta abin da kuke yi na mākirci.

22. Shī ne wanda Yake tafiyar da ku a cikin tudu da (kuma) tēku, sai idan kun kasance a cikin jirāge, su gudāna tāre da su da iska mai dādī, kuma su yi farin ciki da ita, sai wata gūguwa ta je wa jirāgen, kuma tāgu-war ruwa ta jē musu daga kōwane wuri, kuma su tabbata cēwa sū, an kēwaye su, sai su kirāyi Allah,

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا
يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا
عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَنَدَّبْتُهُمْ إِنَّمَا يَكْفُلُ اللَّهُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ سُبْحَانَ اللَّهِ
وَعَلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٨﴾

وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً
فَأَخْتَلَفُوا ۗ وَلَا كَلِمَةَ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ
لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ فِي مَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٩﴾

وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْنَا آيَةٌ مِّن
رَّبِّنَا قُلْ إِنَّمَا الْعَذَابُ لِلَّهِ فَاتَنْظَرُوا إِلَىٰ
مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظَرِينَ ﴿٢٠﴾

وَإِذَا آذَيْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِّن بَعْدِ ضَرَّائِهِمْ
مَسَّخَرُوا إِذَا لَهُمْ مَكْرٌ فِي آيَاتِنَا قُلْ اللَّهُ أَسْرَعُ
مَكْرًا إِنَّ رُسُلَنَا كُتُبٌ مَّا تَكْتُمُونَ ﴿٢١﴾

هُوَ الَّذِي يُسَبِّحُ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ حَتَّىٰ إِذَا
كُنْتُمْ فِي الْفَلَاحِ وَجَزَيْتُم بِهِمْ بِرِجْحِ طَيْبَةٍ
وَقَرِحُوا بِهَا جَاهَتَهَا رِجْحَ عَالِيَةٍ وَجَاءَهُمْ
الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ أُحِيطَ

sunā māsu tsarkake addini gare Shi, (sunā cēwa): Lalle ne idan Ka kuɓutar da mu daga wannan, haƙiƙa munā kasancēwa daga māsu gōdiya.

23. To, a lōkacin da Ya kuɓutar da su, sai gā su sunā zālunci a cikin fasa, bā da wani hakki ba. Yā ku mutāne! Abin sani kawai, zāluncinku a kanku yake, a bisa rāyuwar dūniya. Sa'an nan kuma zuwa gare Mu makōmarku take, sa'an nan Mu bā ku lābāri game da abin da kuka kasance kunā aikatāwa,

24. Abin sani kawai, misālin rāyuwar dūniya kamar ruwa ne Muka saukar da shi daga sama, sa'an nan tsiron fasa ya garwaya da shi: daga abin da mutāne da dabbōbi suke ci, har idan fasa ta riki zināriyarta kuma ta yi kawa, kuma mutānenta suka zaci cēwa sū ne māsu ikon yi a kanta, sai umurnin Mu ya je mata da dare kō kuma da rāna, sai Mu maishe ta girbabba kamar ba ta wadāta ba a jiya. Kamar wannan ne Muke rarrabe āyōyi, daki-daki, ga mutāne wadanda suke tunāni.

25. Kuma Allah Yanā kira zuwa ga gidan aminci, kuma Yanā shiryar da wanda Yake so zuwa ga tafarki madaidaici.

26. Wadanda suka kyautata yi, sunā da abu mai kyāwo kuma da fāri⁽¹⁾, wata fūra bā ta rufe fuskō-

يَوْمَ دَعَوَ اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الَّذِينَ لَئِن
أَجِبتُمْنا من هُداهِ لَتَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿١١﴾

فَلَمَّا أَجَبْتُمْ إِذَا هُمْ يَجْعَلُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ
الْحَقِّ يَأْتِيهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَقِيَتْكُمْ عَلَى أَنْفُسِكُمْ
مَتَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ
فَتُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾

إِنَّمَا تَمَثَّلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَا أَنْزَلْتُمْ مِنَ
السَّمَاءِ فَأَخْتَلَطُ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا
يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّى إِذَا
أَخَذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَأَزْيَنْتْ وَظَنَّ
أَهْلُهَا أَنَّهُمْ قَدِiron عَلَيْهِمُ أَنَّهَا أَمْرًا بَالِيًا
أَنْزَلْنَا رَأْفًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَن لَّمْ تَقْنَنَّ
بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ نَفْصِلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٣﴾

وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنْ
يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٤﴾

* لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ وَلَا يَرْهَقُ

(1) Māsu aikin fwarai wadanda suka karɓa kiran Allah sunā da sakamakon abu mai kyau, wātau Aljanna, kuma da fāri, watau ganin Ubangijinsu a cikin Aljanna. Haka Hadisi ya yi fassara.

kinsu, kuma haka wani kasfanci. Wadancan ne abokan Aljanna, sunā madawwama a cikinta.

27. Kuma wadanda suka yi tsirfar mūnanan ayyuka, sakamakon mummuna da kamarsa yake, kuma kasfanci yanā rufe su. Bā su da wani matsari daga Allah, kamar an rufe fuskokinsu da guntāyen firāruwa daga dare mai duhu. Wadannan ne abōkan wuta, sunā madawwama a cikinta.

28. Kuma a rānar da Muke tāra su gabā daya, sa'an nan kuma Mu ce wa wadanda suka yi shirki, "Ku kāma matsayinku, kū da abūbuwan shirkinku." Sa'an nan Mu rarrabe a tsakāninsu, kuma abūbuwan shirkinsu su ce, "Bā mū kuka kasance kunā bauta wa ba.

29. "To, kuma Allah Yā isa zama Shaida a tsakāninmu da tsakāninku. Haḳīka mun kasance ba mu san kōme ba na bautawarku a gare mu!"

30. A can ne kōwane rai yake jarraba abin da ya bāyar bāshi, kuma aka mayar da su zuwa ga Allah, Majibincinsu Tabbatacce, kuma abin da suka kasance sunā firkirāwa ya bace musu.

31. Ka ce, "Wāne ne Yake arzūta ku daga sama da kasa? Shin, kō kuma Wāne ne Yake mallakar jī da ganī, kuma Wāne ne Yake fitar da mai rai daga mamaci, kuma Ya fitar da mamaci daga mai rai, kuma Wāne ne Yake shirya al'amari?" To, zā su ce, "Allah ne." To, ka ce, "Shin fa, bā zā ku yi tafawa ba?"

وَجُوهَهُمْ قَتَرٌ وَإِلَادُهُ أَوْلِيَاكَ أَصْحَابُ
الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءُ سَيِّئَةٍ بِمِثْلِهَا
وَتَكْرَهُهُمُ ذَلَّةٌ مَّا لُهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ
كَأَنَّمَا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطْعًا مِنَ اللَّيْلِ
مُظْلِمًا أَوْلِيَاكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ ﴿٣٨﴾

وَيَوْمَ نَحْشُرُهُمْ جِجَمًا ثُمَّ نُقُولُ لِلَّذِينَ أَسْرَكُوا
مَكَانَكُمْ أَنَّهُمْ وَشُرَكَائُهُمْ قَالُوا قَوْلًا
بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَائُهُمْ مَا كُنْتُمْ آلَانَا تَعْبُدُونَ ﴿٣٩﴾

فَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَ كَوْمٍ كُنَّا
عَنْ عِبَادَتِكُمْ لَغْفِيلِينَ ﴿٤٠﴾

هَذَا إِلَهُكُمْ تَبَلَّوْا كُلُّ نَفْسٍ مَّا أَسْأَفَتْ وَوَدُّوْا
إِلَى اللَّهِ مَوَالِنَهُمُ الْحَقُّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَآ
كَانُوا يُفْتَرُونَ ﴿٤١﴾

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّن
يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ
مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ
يَدْبُرُ الْأُمُورَ فَسُبْحَانَ اللَّهِ فَقُلْ أَلَّا
تَعْتَبُونَ ﴿٤٢﴾

32. To, wancan ne Allah, Ubangijinku Tabbatacce. To, mēne ne a bāyan gaskiya fāce bāta? To, yāya ake karkatar da ku?

33. Kamar wancan ne kalmar Ubangijinka, ta tabbata a kan waɗanda suka yi fāsifanci, cēwa haƙiƙa sū, bā zā su yi imāni ba.

34. Ka ce, “Shin, daga abūbuwan shirkinku akwai wanda yake fāra halitta, sa'an nan kuma ya mayar da ita?” Ka ce, “Allah ne Yake fāra halitta, sa'an nan kuma Ya mayar da ita. To, yāyā ake jūyar da ku?”

35. Ka ce, “Shin, daga abūbuwan shirkinku akwai wanda yake shiryarwa zuwa ga gaskiya?” Ka ce, “Allah ne Yake shiryarwa zuwa ga gaskiya. Shin fa, wanda Yake shiryarwa ne mafi cancantar a bi Shi, ko kuwa wanda bā ya shiryarwa fāce dai a shiryar da shi? To, mēne ne a gare ku? Yāya kuke yin hukunci?”

36. Kuma mafi yawansu bā su biyar kōme fāce zato. Lalle ne zato bā ya wadātar da kōme daga gaskiya. Lalle Allah ne Masani ga abin da suke aikatāwa.

37. Kuma wannan Alkur'āni bai kasance ga a firƙira shi ba daga wanin Allah, kuma amma shi gaskatawar wannan ne da yake a gabāninsa da bayānin hukuncin lit-tāffan Allah, bābu shakka a cikinsa, daga Ubangijin halittu yake.

38. Kō sunā cēwa, “Yā firƙira shi”? Ka ce. “Ku zo da sūra guda misālinsa, kuma ku kirāyi wanda

فَذَلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعَدَ
الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَإِنَّ تَصْرُوفَاتِ ۝

كَذَلِكَ حَقَّتْ لِكَلِمَتِ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَقُوا
أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَن يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُمْ قُلُوبَهُمْ ثُمَّ يُمْرِتُهُمْ فَإِنَّ
تَوَكُّرَكُمْ ۝

قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَن يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلْ اللَّهُ
يَهْدِي لِلْحَقِّ أَفَمَن يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحْسَنُ
يَتَّبِعُ أَمَّنْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يَهْدِي قُلُوبَهُمْ
كَيْفَ تَحْكُمُونَ ۝

وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنًّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي
مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ۝

وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ
وَلَكِن تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ
الْكِتَابِ لَأَرْبَابٍ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِثْلِهِ

kuka iyā duka, baicin Allah, idan kun kasance māsu gaskiya.”

39. Ā'a, sun faryata game da abin da ba su kēwaye da saninsa ba, kuma fassararsa ba ta riga ta jē musu ba. Kamar wafancan ne wafanda suke a gabāninsu. Sai ka dūba, yāya ākibar azzālumai ta kasance?

40. Kuma daga cikinsu akwai wanda yake yin imāni da Shi, kuma daga cikinsu akwai wanda bā ya yin imāni da Shi. Kuma Ubangijinka ne Mafi sani ga maɓarnata.

41. Kuma idan sun faryata ka, to, ka ce, “Inā da alkina kuma kunā da aikinku, kū kuɓutattu ne daga abin da nake alkatāwa, kuma ni kuɓutacce ne daga abin da kuke aikatāwa.”

42. Kuma daga cikinsu akwai wafanda suke saurare zuwa gare ka. Shin fa, kai kana jiyar da kurma, kuma kō dā sun kasance bā su hankalta?

43. Kuma daga cikinsu akwai wanda yake tsōkaci zuwa gare ka. Shin fa, kai kana shiryar da makāfi, kuma kō dā sun kasance bā su gani?

44. Lalle ne Allah ba Ya zāluntar mutāne da kōme, amma mutānen ne ke zāluntar kansu.

45. Kuma rānar da Yake tāra su, kamar ba su zauna ba fāce sa'a guda daga yini. Sunā gāne jūna a tsakāninsu. Hakīka, wafanda suka faryata game da gamuwa da Allah sun yi hasāra. Kuma ba su kasance māsu shiryuwa ba.

وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٨﴾

بَلْ كَذَّبُوا بِمَا لَمْ يُحِطُوا بِهٖ وَمَا يَأْتِيهِمْ
تَأْوِيلُهُ. كَذَلِكَ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٣٩﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ
بِهِ وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِالْمُفْسِدِينَ ﴿٤٠﴾

وَإِنْ كَذَّبُوا فَقُلْ لِي عَمَلٍ وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ أَنْتُمْ
بِرَبِّكُمْ وَمَا أَعْمَلُ وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا
تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَسْمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَسْمِعُ
الْصَّمَّ وَلَوْ كَانُوا لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤٢﴾

وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمْىَ وَلَوْ
كَانُوا لَا يَبْصُرُونَ ﴿٤٣﴾

إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَاسِئِينَ الشَّيْءَ وَالْحَكِيمَ
الْقَاسِئِينَ أَنْفُسُهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٤٤﴾

وَلَقَدْ يَحْسُرُ لَهُمْ كَان لَمْ يَلْبَسُوا إِلَّا سَاعَةً مِنَ
النَّهَارِ يَتَعَارَفُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِلِقَاءِ اللَّهِ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ﴿٤٥﴾

46. Kuma imma dai, haƙiƙa, Mu nūna maka sāshen abin da Muke yi musu alkawari, kō kuwa Mu karɓi ranka, to, zuwa gare Mu makōmarsu take. Sa'an nan kuma Allah ne Shalda a kan abin da suke aika-tāwa.

47. Kuma ga kōwace al'umma akwai Manzo.⁽¹⁾ Sa'an nan idan Manzonsu ya je, sai a yi hukunci a tsakāninsu da ādalci, kuma sū, bā a zāluntar su.

48. Kuma sunā cēwa, "A yaushen wannan wa'adi zai auku, idan kun kasance māsu gaskiya?"

49. Ka ce, "Ba na mallaka wa kaina wata cūta, haka kuma wani amfāni, sai abin da Allah Ya so. Ga kōwace al'umma akwai ajali, idan ajalinsu ya zo, to, bā zā su yi jinkiri daga gare shi ba, kō dā sā'ā guda, kuma bā zā su gabāta ba."

50. Ka ce, "Shin, kun gani, idan azābarSa ta zo muku da dare ko da rāna? Mēne ne daga gare shi māsu laifi suke nēman gaggāwarsa?"

51. Shin, sa'an nan kuma idan har ya auku, kun yi imāni da shi? Ashe? Yanzu kuwa, alhāli kun kasance game da shi kunā nēman gaggāwar aukuwarsa?

52. Sa'an nan kuma aka ce ga wadanda suka yi zālunci, "Ku dāndani azābar dawwama! Shin, anā sāka muku fāce da abin da kuka kasance kuna aikatāwa?"

وَمَا نُرِيكَ بِغَضِّ الَّذِي نُؤَدِّهِمْ أَؤْتَوْكَ ذِكْرًا
فَالْيَوْمَ نَمُجِّدُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ يَشْهَدُ عَلَى
مَا يَفْعَلُونَ ﴿٤٦﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ
فَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٤٧﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ
اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَلَا
يَسْتَجِرُونَ مِنْ سَاعَةٍ وَلَا يَنْتَفِعُونَ بِهَا ﴿٤٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِن كُنْتُمْ عِدَائِي وَأَنْتُمْ
عِدَاءُ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ لَمُبْتَلٍ بِكُمْ ۗ فَرِحْتُمْ بِهَا
فَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾

أَفَرَأَيْتُمْ إِذَا مَا وَقَعَتْ أَمْشُرُكُمْ بِرُءُوسِكُمْ
وَقَدْ كُنْتُمْ يَوْمَئِذٍ مُّشْرِكِينَ
تَسْتَعْجِلُونَ ﴿٥١﴾

ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ
هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٥٢﴾

(1) Manzo na farko shī ne mai shiryar da su, Manzo na biyu shi ne ajalinsu.

53. Kuma sunā tambayar ka: Shin gaskiya ne? Ka ce, “I, ina rantsuwa da Ubangijina. Lalle gaskiya ne, kuma ba ku zama māsu buwāya ba.”

54. Kuma dā kōwane rai wanda ya yi zālunci yā mallaki duka abin da yake a cikin fasa, to, dā yā yi fansa da shi. Kuma suka dinga nadāma a lōkacin da suka ga azāba. Sa'an nan aka yi hukunci a tsakāninsu da ādalci, kuma bā zā a zālunce su ba.

55. To! Haḳīka Allah Ya mallaki abin da yake a cikin sammai da fasa. To! Haḳīka wa'adin Allah gaskiya ne. Amma kuma mafi yawansu ba su sani ba.

56. Shi ne Yake rāyarwa kuma Yake matarwa. Kuma zuwa gare Shi ne ake mayar da ku.

57. Ya ku mutāne! Lalle wa'azi yā jē muku daga Ubangijinku, da waraka ga abin da yake a cikin kirāza, da shiriyar da rahama ga mumina.

58. Ka ce, “Da falalar Allah da rahamarSa. Sai su yi farin ciki da wannan.” Shi ne mafi alhēri daga abin da suke tārāwa.

59. Ka ce, “Shin, kun ga abin da Allah Ya saukar sabōda ku na arzi-ki, sai kuka sanya hukuncin haramci da halacci a gare shi?” Ka ce, “Shin, Allah ne Ya yi muku izni, ko ga Allah kuke kirḳirāwar farya?”

60. Kuma mēne ne zaton wanda da suke kirḳira farya ga Allah, a Rānar Kiyāma? Lalle haḳīka, Allah

وَيَسْتَدِينُكَ أَحَقُّ هُوَ قُلْ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ
لَاحِقٌ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥٣﴾

وَأَنْ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ
لَآ فِدَاءَ بِهِ وَأَسْرَأُ النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَى
الْعَذَابَ وَضُحَىٰ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ
لَا يظلمون ﴿٥٤﴾

أَلَا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْإِن
وَعَدَّ اللَّهُ حَقِّي وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٥﴾

هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٥٦﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ فَدَجَاهُ نَعْمَ مَوْعِظَةٌ
مِن رَّبِّكُمْ وَيَشْفَاءُ لِمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى
وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٧﴾

قُلْ يُفَضِّلُ اللَّهُ وَرَحْمَتِيهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا
هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٥٨﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِنَ رِزْقٍ
فَجَعَلْتُمْ مِنْهُ حَرَامًا وَحَلَالًا قُلْ اللَّهُ أَدْرَأُ
لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ ﴿٥٩﴾

وَمَا ظَنُّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ

Ma'abūcin falala ne a kan mutāne, amma kuma mafī yawansu bā su gōdēwa.

61. Kuma ba ka kasance a cikin wani sha'ani ba, kuma ba ka karanta wani abin karatu daga gare shi ba, kuma ba ku aikata wani aiki ba, fāce Mun kasance Halarce a lōkacin da kuke zubuwa a cikinsa. Kuma wani ma'aunin zarra bā zai yi nīsa ba daga Ubangijinka a cikin fasa, haka kuma a cikin sama, kuma bābu wanda yake mafī karanci daga haka, kuma bābu mafī girma, fāce yana a cikin littāfi bayyananne.

62. To, Lalle ne masōyan⁽¹⁾ Allah bābu tsōro a kansu, kuma bā zā su kasance sunā yin baƙin ciki ba.

63. Waƙanda suka yi ĩmāni kuma suka kasance sunā yin taƙawa.

64. Sunā da bushāra a cikin rāyuwar dūniya da ta Lāhira. Bābu musanyāwa ga kalmōmin Allah. Wancan shi ne babban rabo mai girma.

65. Kada maganarsu⁽²⁾ ta sanya ka a cikin baƙin ciki. Lalle ne alfarma ga Allah take gaba ɗaya. Shi ne Mai jī, Masani.

وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٥١﴾

وَمَا تَكُونُ فِي شَأْنٍ وَمَا تَتْلُوا مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ
وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ
شُهُودًا إِذْ تُفِيضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ
مِنْ مِثْقَالِ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي
السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا
فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٥٢﴾

الآيَاتِ أَوْ آيَاتِ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا
هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٥٣﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا فِي قُوتٍ ﴿٥٤﴾

لَهُمُ الْبُشْرَىٰ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي
الْآخِرَةِ لَا يَتَّبِعُهُمْ الْكُفْرَ إِنَّ اللَّهَ
ذَلِكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَظِيمُ ﴿٥٥﴾

وَلَا يَحْزَنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا
هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٥٦﴾

(1) Waliyyin Allah, shi ne masōyin Allah da sharaɗin ya zama mumini mai taƙawa — watau yanā aiki da abin da Allah Ya umurce shi, kuma yanā barin abin da Allah Ya hana shi, bisa harshen Annabinsa wanda yake biya. Bābu karin kōme bābu rāgi. Bushārarsu, ita ce yabon mutāne a gare su, kō kuma a lōkacin mutuwar su malā'iku su rifa yi musu bushāra da gamuwa da Ubangijinsu, kō kuma a cikin kabari wajen tambaya. Allah ne Mafi sani.

(2) Maganarsu ta izgili a gare ka. Idan Allah Ya ɗaukaka ka, bābu mai iya banāwa dōmin Shi kaɗai ne Mai izza kuma sai inda Ya sanya ta ga wanda Ya so.

66. To! Haƙiƙa Allah Yanā da mulkin wanda ke a cikin sammai da wanda ke a cikin ƙasa kuma wadanda suke kiran wanin Allah, bā su biyar wadansu abōkan tarēwa (ga Allah a Mulkinsa). Bā su biyar kōme fāce zato. Kuma ba su zama ba fāce sunā ƙiri faɗi kawai.

67. Shi ne Wanda Ya sanya muku dare, dōmin ku natsu a cikin-sa, da yini mai sanya a yi gani. Lalle ne a cikin wannan akwai āyōyi ga mutāne wadanda sukē ji.

68. Suka ce, "Allah Ya riƙi dā" Tsarkinsa yā tabbata! Shi ne Wadā-tacce, Yanā da mallakar abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin ƙasa. A wurinku bābu wani daƙiƙi game da wannan! Shin, kunā faɗar abin da ba ku sani ba game da Allah?

69. Ka ce, "Haƙiƙa wadanda suke ƙirƙira ƙarya ga Allah, bā zā su ci nasara ba."

70. Jin dādi ne a cikin dūniya, sa'an nan kuma makōmarsu zuwa gare Mu take, sa'an nan Mu ɗan-dana musu azāba mai tsanani sabō-da abin da suka kasance sunā yi na ƙāfirci.

71. Kuma ka karanta musu lābā-rin Nūhu, a lōkacin da ya ce wa mutānensa, "Ya mutānēna! Idan matsayina da tunātarwata game da āyōyin Allah sun kasance sun yi nauyi a kanku, to, ga Allah na dōgara. Sai ku tāra al'amarinku, kū da abūbuwan shirkinku, sa'an nan kuma kada al'amarinku ya kasance

الْآيَاتِ لِلَّهِ مَن فِي السَّمَوَاتِ وَمَن فِي
الْأَرْضِ وَمَا يَشِيعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِن
دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ إِنَّ يَدْعُونَ إِلَّا الظَّنَّ
وَلَئِن هُم إِلَّا يَخْتَرُونَ ﴿٦٦﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ آيَاتٍ
لِّتَعْلَمُوا فِيهَا نِسَاءَ النَّهَارِ مَبْصُرَاتٍ
فِي ذَلِكَ آيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿٦٧﴾

قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحٰنَهُ هُوَ
الْعَلِيُّ الْعَلِيمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
إِن عِنْدَكُمْ مِن سُلْطٰنٍ بِهٰذَا
أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٨﴾

قُلْ إِن الَّذِينَ يَقْفُرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ
لَا يَفْعَلُونَ ﴿٦٩﴾

مَتَّعْنَا فِي الدُّنْيَا نِسًا مِّمَّا تَرْتَجِمُهُمْ ثُمَّ
نُذِقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا
يَكْفُرُونَ ﴿٧٠﴾

* وَأَتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يٰقَوْمِ إِن
كَانَ كِبْرَ عَلَيكُمْ مَقَامِي وَيَذْكُرِي بِمَا لَكُمْ
اللَّهُ فَصَلِّ عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ
وَشُرَكَاؤَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيَّ كَعَمَلِكُمْ
أَهْضُمُوا إِلَيَّ وَلَا تَشْطُرُونِ ﴿٧١﴾

ruffaƙe a kanku, sa'an nan kuma ku kashe ni, kada ku yi mini jinkiri.

72. "Kuma idan kuka jūya bāya, to, ban tambaye ku wata ijāra ba. Ijārata ba ta zama ba fāce daga Allah, kuma an umurce ni da in kasance daga māsu sallamāwa. (1)"

73. Sai suka ƙaryata shi, sa'an nan Muka kuɓutar da shi, da wanda yake tāre da shi, a cikin jirgi, kuma Muka sanya su māsu maye-wa, kuma Muka nutsar da waɗanda suka ƙaryata āyōyinMu. Sai ka dūba yadda āƙibar waɗanda aka yi wa gargadi ta kasance.

74. Sa'an nan kuma Muka aika waɗansu Manzanni daga bāyansu zuwa ga mutānensu, suka jē musu da hujjōji bayyanannu, to, ba su kasance zā su yi imāni ba sabōda sun ƙaryata shi a gabani. Kamar wannan ne Muke rufēwa a kan zukātan māsu ta'adi.

75. Sa'an nan kuma a bāyansu Muka aika Mūsā da Hārūna zuwa ga Fir'auna da mashāwartansa, tāre da āyōyinMu. Sai suka kangara kuma sun kasance mutāne māsu laifi.

76. Sa'an nan a lōkacin da gas-kiya ta jē musu daga gare Mu, suka ce, "Wannan haƙiƙa sihiri ne bayyananne."

77. Mūsā ya ce, "Shin, kunā cēwa ga gaskiya a lōkacin da ta zo

فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَاءَ لَكُمْ مِنْ أَجْرٍ إِنَّ أَجْرِي
إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ
الْمُسْلِمِينَ ﴿٧٢﴾

فَكَذَّبُوهُ فَجَعَلْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ
وَجَعَلْنَاهُمْ خَلَائِفَ وَأَعْرَجْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِعَايِنَاتِنَا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكذِّبِينَ ﴿٧٣﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا إِلَى قَوْمِهِمْ
فَجَاءَهُمْ وَهُمْ بِالْآيَاتِنَا فَمَا كَانُوا يَلْمِزُونَنَا
كَذَّبُوا بِرُوحِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَطْمَعُ عَلَى قُلُوبِ
الْمُكذِّبِينَ ﴿٧٤﴾

ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمُ مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ
وَمَا لَنَا بِهِ بَأْسًا زَكَّيْنًا فَمَا نَسْتَخْبِرُوا وَكَانُوا
قَوْمًا مُجْرِمِينَ ﴿٧٥﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا
لَيْسَ خَيْرٌ مِنْ نَارِ سِجِّينَ ﴿٧٦﴾

قَالَ مُوسَى أَنْتُمْ لِلْحَقِّ لَمَّاجَةٌ كُفْرًا

(1) Watau dukan abin da na zo muku da shi na umurni kō hani, to, ni ma an umurce ni da yinsa kō barinsa. Kuma bā ni nēman wata ijārar karantarwa daga gare ku dōmin Allah Ya umarce ni da iyar da manzancinSa zuwa gare ku, sabōda haka Shi ne zai biyā ni tsādar aikina.

muku? Shin, sihiri ne wannan? Lalle masihirci bā ya cin nasara.”

78. Suka ce, “Shin, ka zo mana ne dōmin ka jūyar da mu daga abin da muka iske ubanninmu a kansa, kuma girma ya kasance gare ku, ku biyu a cikin kasa? Bā zā mu zama māsu īmāni ba sabōda ku.”

79. Kuma Fir'auna ya ce, “Ku zo mini da dukan masihirci, masani.”

80. To, a lōkacin da masihirta suka je, Mūsā ya ce musu, “Ku jēfa abin da kuke jēfāwa.”

81. To, a lōkacin da suka jēfa, Mūsā ya ce, “Abin da kuka zo da shi sihiri ne. Lalle ne Allah zai bāta shi. Haḳīka Allah bā Ya gyāra aikin maḳarnata.

82. “Kuma Allah Yanā tabbatar da gaskiya da kalmōminSa, kō dā māsu laifi sun fi.”

83. Sa'an nan bābu wanda ya yi īmāni da Mūsā fāce zuriya daga mutānensa, a kan tsōron kada Fir'auna da shūgabanninsu su fitinē su. Lalle, haḳīka, Fir'auna marinjāyi ne a cikin kasa, kuma lalle shi, haḳīka, yanā daga māsu barna.

84. Kuma Mūsā ya ce, “Yā kū mutānena! Idan kun kasance kun yi īmāni da Allah, to, a gare Shi sai ku dōgara, idan kun kasance Musulmi.”

85. Sai suka ce, “Ga Allah muka dōgara. Yā Ubangijinmu! Kada Ka sanyā mu fitina ga mutāne azzālu-mai.

أَسِحْرٌ هَذَا أَوْ لَا يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ ﴿٧٧﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَأْفِتِكَ عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آيَاتِهِ ابْتِهَاتًا
وَتَكُونُ لَكُمْ أَعْتَابًا فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ
لَكُمْ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٧٨﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتَنْتَوْنِي بِكُلِّ سِحْرِ عَلِيمٍ ﴿٧٩﴾

فَلَمَّا جَاءَ السَّحْرُ قَالَ لَهُمْ مُوسَى الْقَوْمَ
أَنْتُمْ مُلْقَوَاتٌ ﴿٨٠﴾

فَلَمَّا الْقَوْمَ قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ
إِنَّ اللَّهَ سَيُطْلِعُنَا إِنَّ اللَّهَ لَا يَصْلُحُ عَمَلُ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٨١﴾

وَيُحْيِي اللَّهُ الْمَيِّتَ وَيُكَلِّمُ سَوَاءً وَلَوْ كَرِهَ
الْمُجْرِمُونَ ﴿٨٢﴾

فَمَاءٌ أَمِنَ لِمُوسَى إِذْ أَرْتَبَهُ مِنَ قَوْمِهِ عَلَى
خَوْفٍ مِّنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِمْ أَنْ يَفْتِنَهُمْ وَأَنَّ
فِرْعَوْنَ لَعَالٍ فِي الْأَرْضِ فَلْيَنْذِرِ لِمَنُ الْمُتَسْرِفِينَ ﴿٨٣﴾

وَقَالَ مُوسَى يَتَّبِعُونَ كُفْرَهُمْ أَنَسَمْتُ بِاللَّهِ
عَمَّا يَدْعُونَ وَلَوْ كَانُوا إِذْ كُفَرُوا مُسْلِمِينَ ﴿٨٤﴾

فَقَالُوا أَعْلَى اللَّهُ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَتَجْعَلُنَا فِتْنَةً
لِّلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٨٥﴾

86. “Kuma Ka kuɓutar da mu dōmin RahamarKa, daga mutāne kāfirai.”

87. Kuma Muka yi wahayi zuwa ga Mūsā da ɗan'uwansa, cewa: Kū biyu, ku zaunar da mutānenku a Masar a cikin wasu gidāje. Kuma ku sanya gidājenku su fuskanci Al-ƙibla⁽¹⁾, kuma ku tsayar da salla. Kuma ka bāyar da bushāra ga māsu īmāni.

88. Sai Mūsā ya ce, “Yā Ubangi-jinmu! Haƙiƙa Kai ne Ka bai wa Fir'auna da majalisarsa ƙawa da dūkiyōyi a cikin rāyuwar dūniya, yā Ubangi-jinmu, dōmin su ɓatar (da mutāne) daga hanyarKa. Yā Ubangi-jinmu! Ka shāfe a kan dūkiyarsu kuma Ka yi ɗauri⁽²⁾ a kan zukātansu yadda bā zā su yi īmāni ba har su ga azāba mai raɗaɗi.”

89. (Allah) Yā ce, “Lalle ne an karɓi addu'arku. Sai ku daidaitu, kuma kada ku bi hanyar waɗanda ba su sani ba.”

90. Kuma Muka ƙɛtarar da Banī Isrā'ila tēku, sai Fir'auna da rundunarsa suka bī su bisa ga zālunci da ƙɛtare haddi, har a lōkacin da nutsēwa ta riske shi ya ce, “Nā yi⁽³⁾ īmāni cewa, haƙiƙa, bābu abin bautawa faɗe Wannan da Banū Isrā'il

وَجَعَلْنَا بَرَحْتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ وَأَخِيهِ أَنْ تَبَوَّءَا
لِقَوْمِكُمَا مِمَّضِرَ بُيُوتِكُمَا وَاجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ
قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٧﴾

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ
وَمَلَآئِهِ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا رَبَّنَا
لِيُضِلُّوهُنَّ عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَيَّ
أَمْوَالَهُمْ وَاشْدُدْ عَلَيَّ قُلُوبَهُمْ فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّىٰ
يُرَوُّوا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٨٨﴾

قَالَ قَدْ أُجِيبَتِ دَعْوَتُكُمْ مَا فَاسْتَقِيمُوا
وَلَا تَتَّبِعُوا فِي سَبِيلِ الَّذِينَ لَا يَعْمَلُونَ ﴿٨٩﴾

* وَجَوْرًا فِي سَبِيلِ إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْهُمْ فَرَعَوْنُ
وَجُحُودُهُمْ بَغْيًا وَعَدُوًّا حَتَّىٰ إِذَا أَدْرَكَهُ
الْعُرْفُ قَالَ ءَأَمِنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي
ءَأَمِنْتُ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٩٠﴾

(1) Su sanya gidājensu sunā fuskantar Al-ƙibla ta Ka'aba dōmin su riƙa yin salla a cikin gidājen, sabōda tsōron in sun tafi masallaci zā a faɗa su da dūka sunā a cikin salla. Wannan kuma yā nūna yadda ake son gidājen Musulmi su kasance a kō da yaushe.

(2) Mūsā ya yi addu'a a kansu, har da rashin īmāni sabōda yā sāmi lābārin bā zā su yi īmāni ba, kamar mutānen Nūhu.

(3) īmāni a bāyan Manzon mutuwa ya isa ga kāfiri bā zai yi masa amfāni ba.

suka yi ĩmāni da Shi, kuma nī, ina daga Musulmī”

91. Ashe! A yanzu! Alhāli kuwa, haḳīka ka sāḅa a gabāni, kuma ka kasance daga māsu ḅarna?

92. To, a yau Munā kubutar⁽¹⁾ da kai game da jikinka, dōmin ka kasance āyā ga waḁanda suke a bāyanka. Kuma lalle ne māsu yawa daga mutāne, haḳīka, gafalallu ne ga āyōyinMu.

93. Kuma lalle ne, haḳīka Mun zaunar⁽²⁾ da Banī Isrā'ila mazaunar gaskiya kuma Muka arzūta su daga abūbuwa māsu dādī. Sa'an nan ba su sāḅa ba har ilmi ya jē musu. Lalle ne Ubangijinka Yanā yin hukunci a tsakāninsu a Rānar Kiyāma a cikin abin da suka kasance sunā sāḅa wa jūna.

94. To, idan ka kasance a cikin shakka daga abin da Muka saukar zuwa gare ka, sai ka tambayi waḁanda suke karatun Littāfi daga gabaninka. Lalle ne, haḳīka, gaskiya tā jē maka daga Ubangijinka dōmin haka kada ka kasance daga māsu kōkanto.

95. Kuma kada ka kasance daga waḁanda suke ḁaryatāwa game da āyōyin Allah, har ka kasance daga māsu hasāra.

96. Lalle ne waḁanda kalmar Ubangijinka ta wajaba a kansu, bā zā su yi ĩmāni ba.

ءَالْفَنّ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلَ وَكُنْتَ مِنَ
الْمُفْسِدِينَ ﴿٩١﴾

فَأَيُّ مَن تَعْبُدُ إِذْ يَأْتِيَنَّكَ
حَتْمًا مِّنْ أَيْدِي الْغَافِلِينَ ﴿٩٢﴾

وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ
مُزَاوِدًا فَوَجَدُوهَا مَمْلُوءًا
مِّنْ غَلِّ الظَّالِمِينَ فَمَا اخْتَلَفُوا
عَنِّي جَاءَ هُمْ الْعُمَمُ إِنَّ رَبَّكَ
بِقَضَىٰ بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٩٣﴾

فَإِنْ كُنْتَ فِي شكٍ مِّمَّا أَنْزَلْنَا
إِلَيْكَ فَسْئَلْ الَّذِينَ يَشْرُونَ
الْحِكْمَةَ مِن قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ
الْحَقُّ مِن رَبِّكَ فَلَا تَكُونَ مِنَ
الْمُضِلِّينَ ﴿٩٤﴾

وَلَا تَكُونَ مِنَ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِعَايَاتِ اللَّهِ فَتَكُونَ مِنَ
الْخَاسِرِينَ ﴿٩٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿٩٦﴾

(1) Kubutar da jikin Fir'auna: banda rùhinsa dōmin a tabbatar da yā mutu.

(2) Allah Yā bai wa Banī Isrā'ila mulkin Masar da Falasḁinu gabā ḁaya a bāyan halaka Fir'auna da mutānensa.

97. Kuma kō dā kōwace āyā ta jē musu, sai sun ga azāba mai radādī.

98. To, dōmin me wata alƙarya ba ta kasance tā yi⁽¹⁾ ĩmāni ba har ĩmāninta ya amfāne ta, fāce mutānen Yūnus? A lōkacin da suka yi ĩmāni, Mun janye azābar wulākanci daga gare su a cikin rāyuwar dūniya. Kuma Muka jiyar da su dāđi zuwa wani lōkaci.

99. Kuma dā Ubangijiuka Yā so, dā waɗanda suke a cikin fasa sun yi ĩmāni dukansu gabā ɗaya. Shin, kai kanā tilasta mutāne ne har su kasance māsu ĩmāni?

100. Kuma ba ya kasancēwa ga wani rai ya yi ĩmāni fāce da iznin Allah, kuma (Allah) Yanā sanya faɗanta a kan waɗanda bā su yin hankali.

101. Ka ce, "Ku dūbi abin da yake cikin sammai da fasa." Kuma āyōyi da gargādī bā su waɗatarwa ga mutāne waɗanda bā su yin ĩmāni.

102. To, shin sunā jiran wani abu fāce kamar misālin kwānukan waɗanda suka shūɗe daga gabāninsu? Kace, "Ku yi jira! Lalle nī tāre da ku, inā daga māsu jira."

103. Sa'an nan kuma Munā ku-butar da manzanninMu da waɗanda suka yi ĩmāni, kamar wannan ne,

وَلَوْ جَاءَ نَهْمٌ كُلُّ آيَةٍ حَتَّىٰ يَرَوْا
الْعَذَابَ الْأَلِيمَ ﴿٥٧﴾

فَلَوْلَا كَأَنَّتَ قَرْيَةً أَمِنَتْ فَتَقَعَمَهَا
إِيمَانُهَا إِلَّا قَوْمٌ يُولُوا لِمَاءَ أُمَّتِنَا
كَسَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْيِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَمَعَهُمْ نَهْمٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٥٨﴾

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مِنَ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ
جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّىٰ يَكُونُوا
مُؤْمِنِينَ ﴿٥٩﴾

وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُوْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ
وَيَجْعَلُ الرِّيسَ عَلَىٰ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾

فَلِأَنْظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا تُعْنِي الْأَيْكُتُ وَالذُّرُوعُ قَوْمٌ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿٦١﴾

فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا مِثْلَ آيَاتِ الَّذِينَ
خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانظُرُوا إِنِّي مَعَكُمْ
مِنَ الْمُنظِرِينَ ﴿٦٢﴾

ثُمَّ نُنَجِّي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا

(1) Alƙaryun da aka aika da Manzanni cikinsu, ba su yi ĩmāni duka ba fāce mutum ɗaya, kō biyu a gabānin halaka ta sāmi mutānensu. Sai dai alƙaryar Yūnusa, ita kam tā ji tsōro, ta yi ĩmāni a gabānin saukar azāba, sabōda haka suka tsira, ba a haluka garin bā, watau Ninawa. Watau bābu mai iya sāmuni ĩmāni sai Allah Ya nufe shi da haka. Kō da mai yin gargādin yakan yiwu ya karkace, sai da tsarin Allah.

tabbatacce ne a gare Mu, Mu kuɓutar da māsu īmāni.

104. Ka ce “Yā kū mutāne! Idan kun kasance a cikin kōkanto daga addinina, to, bā ni bauta wa waɗanda kuke bautā wa, baicin Allah, kuma amma ina bauta wa Allah Wanda Yake karɓar rāyukanku. Kuma an umurce ni da in kasance daga māsu īmāni.

105. “Kuma (an ce mini): Ka tsayar da fuskarka ga addini, kanā karkata zuwa ga gaskiya, kuma kada ka kasance daga māsu shirka.

106. “Kuma kada ka kirāyi, baicin Allah, abin da bā ya amfānin ka kuma bā ya cūtar ka. To, idan ka aikata haka, sa'an nan lalle kai, a lōkacin, kanā daga māsu zālunci.”

107. Kuma idan Allah Ya shāfe ka da wata cūta, to, bābu mai yāyē ta fāce Shi, kuma idan Yanā nufin ka da wani alhēri, to, bābu mai mayar da falalarSa. Yanā sāmuni wanda Yake so daga cikin bāyiniSa da shi. Kuma Shī ne Mai gāfara, Mai jin ƙai.

108. Ka ce, “Yā ku mutāne! Lalle ne gaskiya ta zo muku daga Ubangijinku. To, wanda ya shiryu, yā shiryu ne dōmin kansa kawai, kuma wanda ya ɓace yana ɓacewa ne a kansa kawai. Kuma ban zama wakili a kanku ba.”

109. Kuma ka bi abin da ake yin wahayinsa zuwa gare ka, kuma ka yi haƙuri har Allah Ya yi hukunci. Kuma Shī ne Mafi alhērin māsu hukunci.

كَذَلِكَ حَقًّا عَلَيْنَا نَسِجَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٤﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِن كُشِمْتُمْ فِي شَيْءٍ مِّن دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ وَلَٰكِن أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي تَتَوَكَّلُونَ وَأُؤْتُونَ أَن تَكُونُوا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٥﴾

وَأَن أَوْفَىٰ وَوَجَّهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٦﴾

وَلَا تَتَّبِعْ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِن فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذًا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠٧﴾

وَإِن يَمَسُّكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِن يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَادَ لِفَضْلِهِ يُصِيبُ بِهِ مَن يَشَاءُ مِّنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الرَّحِيمُ ﴿١٠٨﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ الْحَقُّ مِن رَبِّكُمْ فَمَنِ اهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَن ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ ﴿١٠٩﴾

وَأَنبِئَ مَا بُوْحَىٰ إِلَيْكَ وَأَصْبِرْ حَتَّىٰ يَخْرُجَهُ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿١١٠﴾

SŪRATU HŪD

سورة هود

Tanā karantar da cēwa Manzannin Allah sun kirāyi mutānensu zuwa ga tauhīdi da nau'in kira guda, kuma mutānen sun fuskānce su da hāli guda a musu da faryatāwa, sai ka ce a zāmani guda suke, kō a cikin harshe guda suka yi magana.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūman Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. R. Littāfi ne an kyautata āyōyinsa, sa'an nan an bayyana su daki-daki, daga wurin Mai hikima, Mai fididdigewa.

2. Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah. Lalle ne ni a gare ku mai gargadi ne kuma mai bushārā daga gare Shi.

3. Kuma ku nēmi gāfara gun Ubangijinku. Sa'an nan ku tūba zuwa gare Shi, Ya jiyar da ku dāfi, jiyarwa mai kyau zuwa ga ajali ambatacce, kuma Ya bai wa dukan ma'abucin girma girmansa. Amma idan kun jūya, to, lalle nī, inā tsōron azābar yini mai girma a kanku.

4. Zuwa ga Allah makōmarku take, kuma Shi a kan kōme Mai ikon yi ne.

الرَّكِبِ أَعْيَنَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنَ لَدُنِّ
حَكِيمٍ خَبِيرٍ ﴿١﴾

الْأَعْيُنِ وَالْأَلْفِ اللَّهُ إِنِّي لَكْرُؤْمَةٌ تَلِيدٌ وَيَسِيرٌ ﴿٢﴾

وَأَنْ أَسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ تَتُوبُوا إِلَيْهِ يُعْتَمِرُكُمْ مَتَمًا
حَسَنًا إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَتُؤْتِي كُلَّ ذِي فَضْلٍ
فَضْلَهُ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ
يَوْمٍ كَبِيرٍ ﴿٣﴾

إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤﴾

5. To, lalle sū, sunā karkatar⁽¹⁾ da kirjinsu dōmin su bōye daga gare shi. To, a lōkacin da suke lulluβēwa da tufāfinsu Yanā sanin abin da suke bōyewa da abin da suke bayyanāwa. Lalle Shi Masani ne ga abin da yake a cikin kirāzā.

6. Kuma bābu wata dabba a cikin fasa fāce ga Allah arzikinta yake, kuma Yanā sanin matabbata⁽²⁾ da ma'azarta, duka sunā cikin littāfi bayyananne.

7. Kuma Shi ne Wanda Ya halicci sammai da fasa a cikin kwanaki shida, kuma Al'arshinSa ya kasance a kan ruwa,⁽³⁾ dōmin Ya jarraba ku, wanne ne daga cikinku mafi kyāwon aiki. Kuma hakīka idan ka ce, "Lalle kū wadanda ake tāyarwa ne a bāyan mutuwa," hakīka, wadanda suka kāfirta sunā cēwa: "Wannan bai zama ba fāce sihiri bayyananne."

8. Kuma lalle ne idan Mun jin-kirta da azāba gare su zuwa ga wani lōkaci kidāyayye, hakīka sunā cēwa me yake tsare⁽⁴⁾ ta? To, a rānar da zā ta je musu, ba ta zama abin

أَلَا إِنَّهُمْ يَنْتُونُ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُ
أَلَا حِينٍ يَسْتَفْشِقُونَ يَا بَعْثُ الْعَاوِلِ
وَمَا يَعْلَمُونَ إِنَّهُمْ رَعِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٥﴾

* وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ
رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقَرَّهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا
كُلٌّ فِي كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿٦﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فِي
سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ
لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَلَئِنْ
قُلْتُمْ إِنَّكُمْ مَعْبُودُونَ مِنْ بَعْدِ الْأَنْبِيَاءِ
لَيَقُولَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسْحَارٌ
مُبِينٌ ﴿٧﴾

وَلَئِنْ أَخَّرْنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ إِلَى آخِرَةٍ
مَعْدُودَةٍ لَيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُ أَفَلَا يَوْمَ

(1) Bā su son su ga mai yi musu wa'azi, sabōda haka idan sun tsinkāyi Annabi daga nēsa, sai su bōya, dōmin kada ya gan su, balle ma har ya yi musu wa'azi. Kuma har idan ya sāme su da wa'azinsa, sai su sanya tufāfinsu su rufe idanunsu da kunnuwansu kamar yadda mutānen Nūhu suka yi masa a lōkacin da yake yi musu wa'azi. Ka dūba Sūratu Nūh, Sūra ta 71.

(2) Matabbata shi ne uba, kuma ma'aza ita ce uwa.

(3) Farkon halitta, Al'arshi kō ruwa. Ruwa da Al'arshi sunā gaba da sammai da fasa. Sa'an nan aka halicci fasa daga ruwa kuma aka mayar da ruwa hayāki, aka halicci sama. Sa'an nan kuma aka mulmula fasa a cikin sūrar kwai. Allah ne Mafi sani.

(4) Me ke tsare ta, watau azābar – me ke hana ta ta zo yanzu?

karkatarwa ba daga gare su. Kuma abin da suka kasance suna yin izgili da shi, yā wajaba a kansu.

9. Kuma lalle ne idan Mun ɗan-ɗana wa mutum wata rahama daga gare Mu, sa'an nan kuma Muka zāre ta daga gare shi, lalle ne shi, haƙiƙa, mai yanke tsammāni ne, mai yawan kāfirci.

10. Kuma lalle ne idan Mun ɗan-ɗana masa ni'ima a bāyan cūta tā shāfe shi, yana cēwa mūnanan halaye sun tafi daga wurina. Lalle shi mai farin ciki ne, mai alfahari.

11. Sai waɗanda suka yi haƙuri kuma suka aikata ayyuka na ƙwarai. Waɗannan sunā da gāfara da lāda mai girma.

12. Sabōɗa haka tsammāninka, kai mai barin sāshen abin da aka yi wahayi zuwa gare ka ne, kuma mai ƙuntata ƙirjinka da shi ne dōmin sun ce, "Dōmin me ba a saukar masa da wata taska ba, kō kuma Malā'ika ya zo tāre de shi?"⁽¹⁾ Kai mal gargadi ne kawai. Kuma Allah ne Wakili a kan kōme.

13. Kō sunā cewa "Yā ƙirƙira⁽²⁾ shi ne." Ka ce, "Sai ku zo da sūrōri gōma misālinsa ƙirƙirarru, kuma

يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ
مَا كَانُوا يَوعِدُونَ ۝
وَلَيْنَ آذَقْنَا آلَ إِنْشَانَ مِثْرًا حَمِيمًا ثُمَّ
نَزَعْنَاهُمْ مِنْهُ إِذْهُمْ يَخْشَوْنَ كَقُورٍ ۝

وَلَيْنَ آذَقْنَاهُ نَعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَرَةٍ
مَسَّتْهُ لِيَقُولَنَّ ذَهَبَ السَّيِّئَاتُ عَنِّي
إِنَّمَا لَفِخْرٌ قَصُورٌ ۝

إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
أُولَئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ۝

فَلَمَّا كَثُرَ نَزَلْنَا بِبَعْضِ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَصَبَّأُ
بِهِمْ صَدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا لَوْلَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا كِتَابٌ
أَوْجَاءَ مَعَهُ وَمَلَأَ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَىٰ
كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ۝

أَمْ يَقُولُونَ أَفَنَزَّلَهُ اللَّهُ فَنَأْتُوا بِمِثْرٍ
مِثْلِهِ مُمْغِرِينَ وَأَدْعُوا مَنْ أَسْطَعَتْ عَيْنًا

(1) Sabōɗa zaman mutāne bā su girmama mutum sai idan yanā da wata dūkiya kō kuma akwai wani ƙarfi bayyananne tāre da shi, to, kai kuma ga zāhiri, bā ka da dūkiya kō wani ƙarfin da zā ka iya ūlasta su da shi a kan wani abu. Sabōɗa haka kanā tsōron iyar da duka abin da aka umurce ka, dōmin kada a ƙaryata ka. To, kada ka ji tsōron iyarwa, Allah ne Wakili a kan kōme.

(2) Kō kuwa bā za ka iyar da abin da aka aike ka ba dōmin tsōron su ce, "Kai ne ka ƙirƙira Alƙur'āni, sa'an nan ka jingina shi ga Allah." To, sai ka ce, "Ni mutum ne kamarku, idan ni na ƙirƙira Alƙur'āni, to, bā zai gāgare ku ku ƙirƙira irinsa ba, sai ku zo da sūrōri gōma irinsa."

ku kirāyi wanda kuke iyāwa, baicin Allah, idan kun kasance māsu gas-kiya.”

14. To, idan ba su amsa muku ba, to, ku sani cēwa an saukar da shi kawai ne da sanin Allah, kuma cēwa bābu abin bauta wa fāce Shi. To, shin, kū māsu sallamāwa ne?

15. Wanda ya kasance yā yi nu-
fīn rāyuwar dūniya da kawarta,
Munā cika musu ayyukansu zuwa
gare su a cikinta, kuma a cikinta bā
zā a rage su ba.

16. Wadannan ne wadanda bā su
da kōme a cikin Lāhira fāce wuta,
kuma abin da suka sanā'anta a
cikinta (dūniya) yā bāci, kuma abin
da suka kasance sunā aikatāwa bā-
tacce ne.

17. Shin, wanda ya kasance a
kan hujja bayyananna daga
Ubangijinsa, kuma wata shaida
tanā biyar sa daga gare Shi, kuma a
gabāninsa akwai littāfin Mūsā abin
kōyi da rahama? Wadannan sunā
yin imāni da shi, kuma wanda ya
kāfirta da shi daga fungiyōyi, to,
wutā ce makōmarsa. Sabōda haka
kada ka kasance a cikin shakka
daga gare shi. Lalle shi ne gaskiya
daga Ubangijinka, amma kuma
mafi yawan mutāne bā su yin imāni.

18. Kuma wāne ne mafi zālunci
daga wanda ya kirkira karya ga
Allah? Wadannan anā gitta su ga
Ubangijinsu, kuma māsu shaida su
ce, “Wadannan ne suka yi karya ga
Ubangijinsu. To, la'anar Allah ta
tabbata a kan azzālumai.”

دُونَ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٣﴾

فَمَا لَمْ يَسْتَجِيبُوا لِكَلِمَةٍ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا
أُنزِلَ بِعِلْمِ اللَّهِ وَأَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَهَلْ أَنشُر
مُسْلِمُونَ ﴿١٤﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزِينَتَهَا نُوَفِّ
إِلَيْهَا مِمَّا عَمَلْتُمْ فِيهَا وَنَجْزِيهَا لَهَا
يُبْخَسُونَ ﴿١٥﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا
النَّارُ وَحِطَّ مَا صَبَعُوا فِيهَا لَوْ كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ يَتِيمَةٍ مِنْ رَبِّهِ وَسَوَّاهُ شَاهِدٌ
مِنَهُ وَمِنْ قَبْلِهِ كَتَبَ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً
أُولَئِكَ يُفْضِلُونَ بِهِ وَمَنْ يَكْفُرْ بِهِ مِنْ
الْأَحْزَابِ فَأَلْزَمَهُمُوعْدُهُ فَلَا تُنكَ فِي مَرِيضَةٍ
مِنَهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٧﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا
أُولَئِكَ يُعْرَضُونَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ وَيَقُولُ
الْأَشْهَادُ هَؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَّبُوا عَلَىٰ رَبِّهِمْ
آلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ ﴿١٨﴾

19. Wadanda suke kangēwa daga hanyar Allah kuma sunā nē-man ta karkace, kuma sū ga Lāhira sunā kāfirta.

20. Wadannan ne ba su kasance mabuwaya ba a cikin fasa, kuma wadansu masōya ba su kasance ba a gare su, baicin Allah. Anā ninka musu azāba, ba su kasance sunā iya ji ba, kuma ba su kasance sunā gani ba.

21. Wadannan ne wadanda suka yi hasārar rāyukansu, kuma abin da suka kasance suna kirkirawa ya bace musu.

22. Bābu makawa cēwa, haḳīka, sū a Lāhira, sū ne mafi hasāra.

23. Lalle ne wadanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan kwarai, kuma suka yi tawātu'i zuwa ga Ubangijinsu, wadannan ne abōkan Aljanna, sunā madawwama a cikinta.

24. Misālin dangaren biyu kamar makāho ne da kurma, da mai gani da mai ji. Shin, sunā daidaita ga misāli? Ashe, bā ku yin tunāni?

25. Kuma, haḳīka, Mun aika Nūhu zuwa ga mutanensa, (ya ce): "Lalle ne ni, a gare ku mai gargadi bayyananne ne.

26. "Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah. Lalle ni, inā jin tsōron azābar yini mai radadi a kanku."

27. Sai mashāwarta wadanda suka kāfirta, daga mutānensa, snka ce, "Bā mu ganin ka fāce mutum kake kamarmu, kuma ba mu ganin

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿١٩﴾

أُولَئِكَ لَمْ يَكُونُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا لَهُمْ قِنْدُونَ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ يُضْعَفُ لَهُمُ الْعَذَابُ مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ ﴿٢٠﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٢١﴾

لَا جِرْمَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمْ الْأَخْسَرُونَ ﴿٢٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٣﴾

*مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمَىٰ وَالْأَصْمَىٰ وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ هَلْ يَسْتَوِيانِ مَثَلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٢٤﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ إِذْ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِنَا قَوْمِي ﴿٢٥﴾

أَنْ لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمِ السَّيْرِ ﴿٢٦﴾

فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا تَرَاكَ إِلَّا بَشْرًا مِثْلَنَا وَمَا نَرَاكَ إِلَّا تَابِعًا لَنَا إِلَّا

wani ya bī ka fāce waɗanda suke sū faskantattunmu ne sūma bā tare da tunāni ba. Kuma bā mu ganin wata falala a gare ku a kanmu. Á'a, munā zaton ku maƙaryata ne.”

28. Ya ce, “Ya mutānena! Shin, kun gani idan na kasance a kan wata hujja bayyananna daga Ubangijina, kuma Yā bā ni wata Rahama daga wurinSa, sa'an nan aka rufe ta (ita Rahamar) daga gare ku, shin, zā mu tīlasta muku ita, alhāli kuwa kū māsu fī gare ta ne?

29. “Kuma yā mutānena! Bā zan tambaye ku wata dūkiya ba a kansa, ijārata ba ta zama ba, fāce daga Allah, kuma ban zama mai kōrar waɗanda suka yi imāni ba. Haƙīka sū, māsu haɗuwa da Ubangijinsu ne, kuma amma ni, inā ganin ku mutāne ne jāhilai.

30. “Kuma ya mutānena! Wāne ne yake taimakōna daga Allah idan na kōre su? Ashe, bā ku tunāni?

31. “Kuma bā ni ce muku a wurin taskōkin Allah suke, kuma bā inā sanin gaibi ba ne. Kuma bā inā cēwa ni Malā'ika ba ne. Kuma ba ni cēwa ga waɗanda idānunku suke wulākantāwa, Allah bā zai bā su alhēri ba. Allah ne Mafi sani ga abin da yake cikin zakatansu. Lalle ne ni, idan (nā yi haka) dā ina daga cikin azzalumai.

32. Suka ce, “Yā Nūhu, lalle ne kā yi jayayya da mu, sa'an nan kā yawaita yi mana jidāli, to, ka zō mana da abin da kake yi mana wa'adi idan kā kasance daga māsu gaskiya.”

الذِّبْتُمْ هُمْ أَزَادُوا بُادِيَ الرَّأْيِ وَمَا نَرَى
لَكُمْ عَلَيْهِمْ تَائِبِينَ قَضِيلَ بَلْ تَقْتُلُوهُمْ كَذِبًا ۝١٧

قَالَ يَقُولُونَ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي
وَأَتَيْنِي رَحْمَةً مِنْ عِنْدِي فَصَبَّحْتَ عَلَيْهِمْ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَأَنْتُمْ لَهَا كَاهِلُونَ ۝١٨

وَيَقُولُونَ لَا تَسْأَلْنَاهُمْ عَنَّا إِنْ أَجْرِي إِلَّا
عَلَىٰ اللَّهِ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ
مُلْكُوا مِنْ رَبِّهِمْ وَلَكِنِّي أَرَىٰ ذُرِّيَّتَهُمْ يُجَاهِلُونَ ۝١٩

وَيَقُولُونَ مَنْ يَضُرُّنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتُهُمْ
أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ۝٢٠

وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَيْرٌ مِنَ اللَّهِ وَلَا
أَعْلَمُ الْغَيْبِ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ وَلَا أَقُولُ
لِلذِّبْتُمْ تَزِدِّي أَخْبِي كُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا
اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنْفُسِهِمْ وَإِذَا لِمَنِ
الظَّالِمِينَ ۝٢١

قَالُوا إِنَّمَا كُنَّا نَسْتَأْذِنُكَ كَثْرَتِ مَا نَدْعُو بِكَ
بِمَا تَعْبُدُونَ إِنْ كُنْتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ۝٢٢

33. Ya ce, “Allah kawai ne Yake zo muku da shi idan Ya so. Kuma ba ku zama mabuwāya ba.

34. “Kuma nasihāta bā zā ta amfāne ku ba, idan nā yi nufin in yi muku nasiha, idan Allah Ya kasance Yanā nufin Ya balaka ku. Shi ne Ubangijinku, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.”

35. Ko sunā cēwa: (Nūhu) ya kirfira shi. Ka ce, “Idan nī (Nūhu) na kirfira shi, to, laifina a kaina yake, kuma ni mai barranta ne daga abin da kuke yi na laifi.”

36. Kuma aka yi wahayi zuwa ga Nūhu cēwa: Lalle ne bābu mai yin imāni daga mutānenka fāce wanda ya riga ya yi imānin, sabōda haka kada ka yi bakin ciki da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

37. Kuma ka sassaka jirgi da kyau bisa idānunMu da wahayinMu, kuma kada ka yi Mini magana a cikin sha'anin waɗanda suka kāfir-ta, lalle ne sū, waɗanda ake nutsar-wa ne.

38. Kuma yanā sassaka jirgin cikin natsuwa, kuma a kōyaushe waɗansu shugabanni daga mutānensa suka shūɗe a gabansa, sai su yi izgili gare shi. Ya ce, “Idan kun yi izgili gare mu, to, hakiƙa mū mā zā mu yi izgili gare ku, kamar yadda kuke yin izgili.

39. “Sa'an nan da sannu zā ku san wanda azāba zā ta zo masa, ta wulakantā shi (a dūniya), kuma wata azāba zaunanna ta sauka a kansa (a Lāhira).”

قَالَ إِنَّمَا يَايُكُم بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا أَنتم
بِعَمَّالِينَ ﴿٣٣﴾

وَلَا يَنْفَعُكُمْ نَصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أُنصَحَ
لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ
هُوَ رَبُّكُمْ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٣٤﴾

أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَيْنَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَعَسَى
إِجْرَامِي وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا يُجْرِمُونَ ﴿٣٥﴾

وَأَوْحِي إِلَى نُوحٍ أَنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ
إِلَّا مَن قَدْ آمَنَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَآكَأَنَّهُمْ
يَفْعَلُونَ ﴿٣٦﴾

وَأَصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَلَا تَخْطِئْ بِنِي
فِي الدِّينِ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُّجْرِمُونَ ﴿٣٧﴾

وَصْنَعِ الْفُلْكَ وَكَلَّمَا مَرْعَاهُ مَلَأْتِن
قَوَاهِ سَجْرًا وَإِنَّمَا قَالَ إِنْ تَسْخَرُوا مِنِّي
أَوْ إِنَّمَا تَسْخَرُونَ مِنِّي كَمَا تَسْخَرُونَ ﴿٣٨﴾

فَسَوْفَ نَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ
وَحِيلٌ عَلَيْهِ وَعَذَابٌ مُّؤِيدٌ ﴿٣٩﴾

40. Har a lōkacin da umurnin-Mu ya je, kuma tandā ta bulbula. Muka ce, “Ka dauka, a cikinta, daga kōme, ma'aura biyu, da kuma iyalanka, fāce wanda magana ta gabāta a kansa,⁽¹⁾ da wanda ya yi imāni.” Amma kuma bābu wadanda suka yi imāni tāre da shi fāce kadan.

41. Kuma ya ce, “Ku hau a cikinta, da sūnan Allah magudānarta da matabbatarta. Lalle ne Ubangi-jina, haƙiƙa, Mai gāfara ne, Mal jin kai.”

42. Kuma ita tanā gudāna da su a cikin tāguwar ruwa kamar duwātsu, sai Nūhu ya kirāyi dansa alhāli kuwa ya kasance can wuri mai nīsa. “Yā ƙaramin dānā! Zo ka hau tāre da mu, kuma kada ka kasance tāre da kāfirai!”

43. Ya ce, “Zan tattara zuwa ga wani dūtse ya tsare ni daga ruwan.” (Nūhu) ya ce, “Bābu mai tsarēwa a yau daga umurnin Allah fāce wanda Ya yi wa rahama.” Sai taguwar ruwa ta shāmakace a tsakāninsu, sai ya kasance daga wadanda aka nutsar.

44. Kuma aka ce, “Yā ƙasa! Ki hadiye ruwanki, kuma yā sama! Ki kāmē.” Kuma aka faƙar da ruwan, kuma aka hukunta al'amarin, kuma jirgin ya daidaita a kan Jūdiy-

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا مَن سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ آمَنَ وَمَنْ آمَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٤٠﴾

* وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرَاهَا وَمُرْسَاهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٤١﴾

وَهُنَّ تَجْرِي بَيْنَهُ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَى نُوحٌ ابْنَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يَا بُنَيَّ ارْكَب مَعَنَا وَلَا تَكُن مَعَ الْكَافِرِينَ ﴿٤٢﴾

قَالَ سَتَأْتِي إِلَىٰ جِبَلٍ يَظَعْنَ مِنِّي مِنَ الْمَاءِ قَالَ لِأَعْلِمَنَّكَ يَوْمَئِذٍ مِنَ اللَّهِ الْآمِنَ رَحِيمًا وَحَالِ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُعْرِضِينَ ﴿٤٣﴾

وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَيْ مَاءِي وَيَسْمَأْ أَقْلِي وَيَغِيضِ الْمَاءُ وَفِيهِ الْأَمْرُ وَأَسْتَوَتْ عَلَىٰ

(1) Iyālan Nūhu sun yi imāni banda dansa Yāmu, da matarsa guda kāfira. Waƙanda suka yi imāni daga sauran mutānensa tamānin ne maza da matā. Amma kuma an ce mutāne saba'in da biyu ne, kuma an ce gōma ne. Allah ne Mafi sani.

yi, ⁽¹⁾ kuma aka ce, “Nīsa ya tabbata ga mutāne azzālumai.”

45. Kuma Nūhu ya kira Ubangi-jinsa, sa'an nan ya ce, “Yā Ubangi-jina! Lalle ne dāna na daga iyālīna! Kuma haḳīka wa'adinKa gaskiya ne, kuma Kai ne Mafi hukuncin māsu yin hukunci.”

46. Ya ce, “Yā Nūhu! Lalle ne shi bā ya a cikin iyālanka, lalle ne shī, aiki ne wanda ba na ḳwarai ba, sabōda haka kada ka tambaye Ni abin da bā ka da ilmi a kansa. Haḳīka, Nī Inā yi maka gargadi kada ka kasance daga jāhilai.”

47. Ya ce, “Yā Ubangi-jina! Lalle ne nī, inā nēman tsari gare Ka da in tambaye Ka abin da bā ni da wani ilmi a kansa. Idan ba Ka gāfarta mini ba, kuma Ka yi mini rahama, zan kasance daga māsu hasāra.”

48. Aka ce, “Ya Nūhu! Ka sauka da aminci daga gare Mu da albarka a kanka, kuma rahama ta tabbata a kan waḳansu al'ummōmi daga waḳanda suke tāre da kai. Da waḳansu al'ummōmi da zā Mu jiyar da su dādi, sa'an nan kuma azāba mai raḳaḳi ta shafe su daga gare Mu.”

49. Waccan fissa tanā daga lā-bāran gaibi, Munā yin wahayinsu zuwa gare ka (Muhammadu). Ba ka kasance kanā sanin su ba, haka kuma mutānenka ba su sani ba daga gabānin wannan. Sai ka yi haḳuri. Lalle ne āḳiba tanā ga māsu taḳawa.

أَلْحُودِيَّ ^ط وَقِيلَ بَعْدَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٤٥﴾

وَنَادَى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنِي مِنْ أَهْلِي
وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ ﴿٤٦﴾

قَالَ يَنْوُحُ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ
صَالِحٍ ^ط فَلَا سَعْيَ لَكَ بِهِ وَعْداً إِنَّي
أَعْطَاكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ ﴿٤٧﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي
بِهِ عِلْمٌ ^ط وَلَا تَتَّبِعْنِي فِي تَرْجُمِي أَكُنْ مِنَ
الْخَاسِرِينَ ﴿٤٨﴾

قِيلَ يَنْوُحُ أَمِيطْ يَسْلُوتًا وَرَبَّكَاتٍ
عَلَيْكَ وَعَلَى أُمَمٍ مِمَّنْ مَعَكَ وَأَمْرٌ
سَمِعْتَهُنَّ مَوْلًى مِمَّنْ هُنَّ فِتْنًا عَادَابَ آلِهِ ﴿٤٩﴾

تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهَا إِلَيْكَ مَا
كَانَتْ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ
هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٥٠﴾

(1) Judiyu sunan wani dūtse ne a cikin Jazīra. Jirgin Nūhu ya zauna a kansa, har mutānen farko na wannan al'umma sun gan shi. Sa'an nan ya halaka.

50. Kuma zuwa ga Ādāwa, (Mun aika) dan'uwansu Hūdu. Ya ce, "Yā kū mutānena! Ku bauta wa Allah. Ba ku da wani abin bautāwa fāce Shi. Ba ku kasance ba fāce kunā māsu kirkirāwa.

51. "Yā ku mutānena! Bā ni tam-bayar ku wata ijāra a kansa, ijārāta ba ta zama ba, fāce ga Wanda Ya k̄āga halittata. Shin fa, bā ku hankalta?"

52. "Kuma, ya mutānena! Ku nēmi Ubangijinku gāfara, sa'an nan kuma ku tūba zuwa gare Shi, zai saki sama a kanku, tanā mai yawan zubar da ruwa, kuma Ya k̄āra muku wani k̄arfi ga k̄arfinku. Kuma kada ku jūya kunā māsu laifi."

53. Suka ce, "Yā Hūdu! Ba ka zo mana da wata hujja bayyananna ba, kuma ba mu zama māsu barin abūbuwan bautawarmu ba dōmin maganarka, kuma ba mu zama māsu yin ĩmāni da kai ba.

54. "Bā mu cēwa, sai dai kurum sāshen abūbuwan bautawarmu ya sāme ka da cūtar hauka." Ya ce, "Lalle ne nī, inā shaida wa Allah, kuma ku yi shaidar cēwa, "lalle ne nī mai barranta ne daga abin da kuke yin shirki da shi,

55. "Baicin Allah: Sai ku yi mini kaidi gabā daya, sa'an nan kuma kada ku yi mini jinkiri.

56. "Ha k̄īka, ni na dōgara ga Allah, Ubangijina kuma Ubangijinku. Bābu wata dabba fāce Shi ne Mai

وَالَّذِينَ كَفَرُوا قَالُوا لَا نَبِيَّ بَعَثَ اللَّهُ مِن قَبْلِكَ قُلُوبًا أَغْرَيْنَا
اللَّهُ مَا لَكُم مِّنَ اللَّهِ غَيْرُهُ وَإِن أَنشَأ لَآ
مُفْتَرُونَ ﴿٥٠﴾

يَقُولُونَ لَا آتَاكُم عَلَيْهِ أَجْرٌ إِن أُنزِلَ إِلَيْنَا
عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٥١﴾

وَيَقُولُونَ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ
يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْهِم مِّمَّا قَدَرْنَا مِزْرًا
قُوَّةَ إِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ ﴿٥٢﴾

قَالُوا لَيْسَ لَهُم مَّا حِفَّتْنَا بِسِنَّةٍ وَمَا تَنْحُنُّ
بِتَارِكِيهِ الْهَيْتَانِ عَنْ قَوْلِكَ وَمَا تَنْحُنُّ لَكَ
يَعْمُومِينَ ﴿٥٣﴾

إِن نَقُولُ إِلَّا أَشْرَكْنَا بَعْضُ الْهَيْتَا بِسُوءِ
قَالَ إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّ اللَّهَ وَآسَهِدُوا أَنِّي بَرِيءٌ وَمِمَّا
نَشْرِكُوتَ ﴿٥٤﴾

مِن دُونِهِ فَكَيْدُونِي جَمِيعًا إِنَّهُ لَا يَشْطُرُونَ ﴿٥٥﴾

إِنِّي تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُمْ مَا مِن دَابَّةٍ

riko ga kwarkwadarta. ⁽¹⁾ Hakīka, Ubangijina Yanā (kan) a tafarki ma-daidaici.

57. "To! Idan kun jūya, hakīka, nā iyar muku abin da aka aiko ni da shi zuwa gare ku. Kuma Ubangijina Yanā musanya wadansu mutāne, wadansunku su maye muku. Kuma bā ku cūtar Sa da kōme. Lalle Ubangijina a kan dukan kōme, Matsari ne."

58. Kuma a lōkacin da umurninmu ya je, Muka kubutar da Hūdu da waɗanda suka yi imāni tāre da shi, sabōda wata rahama daga gare Mu. Kuma Muka kubutar da su daga azāba mai kauri.

59. Haka Ādāwa suka kasance, sun yi musun āyōyin Ubangijinsu, kuma sun sāba wa ManzanninSa, kuma sun bi umurnin dukan mai girman kai, makangari.

60. Kuma an biyar musu da la'ana a cikin wannan dūniya da Rānar Kiyāma. To! Lalle ne Ādāwa sun kāfirta da Ubangijinsu. To, Nīsa ya tabbata ga Ādāwa, mutānen Hūdu!

61. Kuma zuwa ga Samūdāwa (an aika) dan 'uwansu Sālihu. Ya ce, "Ya mutānena! Ku bauta wa Allah. Bā ku da wani abin bautāwa fāce Shi. Shī ne Ya kāga halittarku daga fasa, kuma Ya sanya ku māsu yin kyarkyara a cikinta. Sai ku nēme Shi gāfara, sa'an nan kuma ku tūba zuwa gare Shi. Laile Ubangijina Makusanci ne Mai karfāwa."

إِلَهُهُ أَخَذَ بِتَأْسِيفٍ إِنَّ رَبِّي عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٥٧﴾

فَإِنْ قَوْلًا فَذَرْنَاهُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا حُرْمًا
وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُمْ
شَيْئًا إِنَّ رَبِّي عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ حَفِيفٌ ﴿٥٨﴾

وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا وَالَّذِينَ آمَنُوا
مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَنَجَّبْتَهُمْ مِنْ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٩﴾

وَتِلْكَ عَادٌ جَحَدُوا بِآيَاتِنَا رَبِّهِمْ وَعَصَوْا
رُسُلَهُمْ وَاتَّبَعُوا أَمْرًا كُفْرًا بَعِيدٍ ﴿٦٠﴾

وَأْتَيْنَاهُم فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَفِي آخِرَتِهَا أَلَّا
إِنَّ عَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَا بَعْدَ الْعَادِ قَوْمُ هُودٍ ﴿٦١﴾

﴿٥٧﴾ وَإِنَّ هُودًا أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمِ
اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ وَهُوَ
أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرَكُمْ فِيهَا
فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تَوَلَّوْا إِلَيْهِ وَإِنَّ رَبِّي قَرِيبٌ مُّجِيبٌ ﴿٥٨﴾

62. Suka ce, “Ya Sālihu! Haƙiƙa, kā kasance a cikinmu, wanda ake fatan wani alhēri da shi a gabānin wannan. Shin kana hana mu bauta wa abin da ubanninmu suke bauta wa? Kuma haƙiƙa mū, munā cikin shakka daga abin da kake kiran mu gare shi, mai sanya kōkanto.”

63. Ya ce, “Ya mutānēna! Kun gani? Idan na kasance a kan hujja bayyananna daga Ubangijina, kuma Ya bā ni rahama daga gare Shi, to, wane ne zai taimake ni daga Allah idan nā sāba Masa? Sa'an nan bā zā ku fāre ni da kōme ba fāce hasāra.

64. “Kuma ya mutānena! Wannan rāƙumar Allah ce, tanā āyā a gare ku. Sai ku bar ta ta ci a cikin ƙasar Allah, kuma kada ku shāfe ta da wata cūta, kar azāba makusanciya ta kāma ku.”

65. Sai suka sōke ta. Sai ya ce, “Ku ji dādi a cikin gidājenku kwāna uku. Wannan wa'adi ne bā abin ƙaryatāwa ba.”

66. To, a lōkacin da umurninMu ya je, Muka kubutar da Sālihu da waƙanda suka yi imāni tāre da shi, sabōda wata rahama daga gare Mu, kuma daga wulākancin rānar nan. Lalle ne, Ubangijinka Shī ne Mai ƙarfi, Mabuwayi.

67. Sai tsāwa ta kāma waƙanda suka yi zālunci, sai suka wāyi gari sunā guggurfāne a cikin gidājensu.

68. Kamar dai ba su zauna a cikinta ba. To! Lalle ne Samūdāwa sun kāfirce wa Ubangijinsu. To, Nīsa ya tabbata ga Samūdāwa.

قَالُوا أَصَلِحَ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْحُوًّا قَبْلَ هَذَا
أَتَهْتَنَّا أَنْ نَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَإِنَّا لَفِي
شَكٍّ مِمَّا دُعِينَا إِلَيْهِ مُرِيدِينَ ﴿٦٢﴾

قَالَ يَتْلُونَ آيَةَ يَتْلُمُ إِن كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن
رَّبِّي وَإِنِّي مِنَ رَحْمَةِ مَن يُنصِرُنِي
مِنَ اللَّهِ إِن عَصَيْتُهُ فَمَا تَزِيدُنِي غَيْرَ
تَخْسِيرٍ ﴿٦٣﴾

وَيَقُولُ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ الَّتِي كُفِّرَتْ بآيَةٍ
فَدَرَوْهَا فَأُكْلٍ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا
يَسُوءَ فَيَأْخُذْكُمْ عَذَابٌ قَرِيبٌ ﴿٦٤﴾

فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَتَّعُوا فِي دَارِكُمْ
ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ ذَلِكَ وَعْدُ غَيْرِ مَكْدُوبٍ ﴿٦٥﴾

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ
آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَمِن خِزْيِ
يَوْمِئذٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿٦٦﴾

وَالَّذِينَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّالِحَةَ فَاصْبِرْ حَتَّىٰ
يُرْسِلَهُمْ جُنُودًا ﴿٦٧﴾

كَأَن لَّمْ يَتَّقُوا فِيهَا إِلَّا أَن نَّمُودًا
كَفَرُوا وَرَبَّهُمُ إِلَّا بَعْدَ التَّمُودِ ﴿٦٨﴾

69. Kuma haƙiƙa, manzanin Mu sun je wa Ibrāhīm da bushāra, suka ce, "Aminci". Ya ce, "Aminci (ya tabbata a gare ku)." Sa'an nan bai yi jinkiri ba ya je da maraƙi kawātacce.

70. Sa'an nan a lōkacin da ya ga hannayensu bā su sāduwa zuwa gare shi (maraƙin), sai ya yi kyāmarsu, kuma ya ji tsōronsu. Suka ce, "Kada ka ji tsōro, lalle ne mū, an aiko mu ne zuwa ga mutānen Lūdu."

71. Kuma matarsa tanā tsaye⁽¹⁾. Ta yi dāriya. Sai Muka yi mata bushāra (da haihuwar) Is'hāka, kuma a bayan Is'hāka, Yākūbu.

72. Sai ta ce, "Yā kaitōna! Shin, zan haihu ne alhāli kuwa inā tsōhuwa, kuma ga mijina tsōho ne? Lalle wannan, haƙiƙa, abu ne mai ban māmāki."

73. Suka ce, "Shin kinā māmaki ne daga al'amarin Allah? Rahamar Allah da albarkar Sa su tabbata a kanku, ya mutānen babban gida! Lalle ne Shi abin gōdewa ne, Mai girma."

74. To, a lōkacin da firgita ta tafi daga Ibrāhīm, kuma bushāra tā je masa, yanā mai jayayya a gare Mu sabōda mutānen Lūdu!

75. Lalle Ibrāhīm, haƙiƙa mai haƙuri ne, mai yawan addu'a, mai tawakkali.

وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلَنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبَشْرَى قَالُوا
سَلَامًا قَالَ سَلِّمُوا فَمَا لَيْتَ أَنْ جَاءَ بِعِجْلٍ
خَيْرٍ ﴿٦٩﴾

فَلَمَّا رَأَى أَنَّهُمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكَّرَهُمْ
وَأَوْحَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ إِنَّا
أُرْسِلْنَا إِلَى قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٠﴾

وَأَمْرَانُهُمَا قَابِلَةً فَصَبَّحَتْ فَبَشَّرَتْهَا
بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِهِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ ﴿٧١﴾

قَالَتْ يَا وَيْلَتَى أَهْلٌ وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَذَا بَعْلِي
شَيْخًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ ﴿٧٢﴾

قَالُوا اتَّقِ اللَّهَ مِنَ أَمْرِ اللَّهِ رَضِعْتَ اللَّهَ
وَبَرَكْتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّهُ رَحِيمٌ مَجِيدٌ ﴿٧٣﴾

فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَجَاءَتْهُ
الْبَشْرَى يُجَادِلُنَا فِي قَوْمِ لُوطٍ ﴿٧٤﴾

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ ﴿٧٥﴾

(1) Matar Ibrāhīm Sārah tanā tsaye ga yi musu hidima, sai ta yi dāriyar māmāki, dōmin bāƙin sun fi cin abinci. Waɗansu na fassarāwa — ta yi haila. Wannan bai dāce ba.

76. Ya Ibrāhīm! Ka bijira daga wannan. Lalle shi, haḳīka, umurnin Ubangijinka ne ya zo, kuma lalle ne sū, abin da yake mai je musu azāba ce wadda bā a iya hanāwa.

77. Kuma a lōkacin da manzanninMu suka je wa Lūdu, aka bāta masa rai game da su, ya kuntata rai sabōda su. Ya ce, "Wannan yini ne mai tsananin masīfa."

78. Kuma mutānensa suka je masa sunā gaggāwa zuwa gare shi, kuma a gabāni, sun kasance sunā aikatāwar mūnānan ayyuka. Ya ce, "Yā mutānēna! Wadannan 'yā'yāna, ⁽¹⁾sū ne mafiya tsarki a gare ku. Sai ku bi Allah da taḳawa, kuma kada ku wulākantā ni a cikin bāḳīna. Shin, bābu wani namiji shiryayye daga gare ku?"

79. Suka ce, "Lalle, haḳīka kā sani, bā mu da wani hakki a cikin 'ya'yanka, kuma lalle kai haḳīka, kanā sane da abin da muke nufi."

80. Ya ce, "Dā dai inā da wani ƙarfi game da ku, kō kuwa inā da gōyon bāya daga wani rukuni ⁽²⁾mai ƙarfi?"

81. (Manzannin) Suka ce, "Yā Lūdu! Lalle mū, manzannin Ubangijinka ne. Bā zā su iya sāduwa zuwa gare ka ba. Sai ka yi tafiyarka a

يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا إِنَّكَ قَدِ جَاءَكَ أَمْرٌ
رَبِّكَ وَالنَّهْمَاءُ يَتِيهِنَّ أَزْوَاجٌ مُّزْوَجُونَ ﴿٧٦﴾

وَالْمَاجِدَاتُ زُرْنَ لَوْطًا سِوَى عَرِيضَةٍ وَصَاقٍ
بِهِمْ ذُرْعًا وَقَالَ هَذَا يَوْمٌ عَصِيبٌ ﴿٧٧﴾

وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يَهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمِنْ قَبْلُ كَانُوا
يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَقَوْمِ هَلْ لَّاءُ بَنَاتِي
هُنَّ أَظْهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَخْزُونِ فِي
صِفَتِي إِلَيْسَ مِنْكُمْ رَسُلٌ رَّسِيدٌ ﴿٧٨﴾

قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتَمَا لَكِ فِي بَنَاتِكَ مِنْ حَقٍّ
وَأِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا تُرِيدُ ﴿٧٩﴾

قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةٌ أَوْ إِيَّائِي إِلَى رُكْنٍ
شَدِيدٍ ﴿٨٠﴾

قَالُوا تَلُوْطُ إِنَّا رَسُلُ رَبِّكَ لَنْ يُصَلِّئُوا إِلَيْكَ
فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِنَ اللَّيْلِ وَلَا يَلْبَسْ

(1) 'Ya'yansa-yanā nufin mātan aurensu, dōmin kōwane Annabi uban al'ummarsa ne. Bā ya kamāta a ce wai yanā kiran mazan gari zuwa ga 'ya'yansa uku, dōmin bābu wata shari'a ta Allah, ga saninmu, wadda ta halatta haɗuwar maza biyu ko fiye da biyu a kan auren mace guda.

(2) Ya faɗi haka dōmin bā shi da dangi a cikinsu. Daga gare shi ba a kuma aiko wani Annabi ba sai a cikin wadatar danginsa.

wani yankin dare da iyālinka, kuma kada wani daga gare ku ya waiwaya fāce mātarka. Lalle ne abin da ya sāme su mai sāmunta ne. Lalle wa'adinsu lōkacin sāfiya ne. Shin lōkacin sāfiya bā kusa ba ne?"

82. Sa'an nan a lōkacin da umurninMu ya je, Muka sanya na samanta ya zama na fasanta, kuma Muka yi ruwan duwātsu a kanta (Kasar Lūdu) daga taɓo cūrarre.

83. Alamtacce a wurin Uban-gijiuka. Kuma ita (Kasar Lūdu) ba ta zama mai nīsa ba daga azzālumai (Kuraishāwa).

84. Kuma zuwa ga Madyana (Mun aika) dan'uwansu⁽¹⁾ Shu'aibu. Ya ce, "Ya Mutānena! Ku bauta wa Allah. Ba ku da wani abin bautāwa fāce Shi, kuma kada ku rage mūdu da sikēli. Lalle nī, inā ganin ku da wadāta.⁽²⁾ Kuma lalle inā jī muku tsōron azābar yini mai kēwayēwa.

85. "Ya mutānēna! Ku cika mūdu da sikēli da ādalci, kuma kada ku nakasta wa mutāne kāyansu, kuma kada ku yi barna a cikin fasa kunā māsu fasādi.

86. "Falalar Allah mai wanzuwa ita ce mafi alhēri a gare ku idan kun kasance mumina, kuma ni bā mai tsaro ne a kanku ba."

وَمِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا أَمْرًا لَكَ إِتْمَدٌ مُصِيبُهُمَا
أَصَابَهُمْ إِنْ مَوَّعَهُمُ الصَّبْحُ أَيْسَ الصَّبْحِ
يَقْرَبُ ۝

فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَلَيْهِمَا سِيفًا مِمَّا
وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمَا حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ
مُضَوَّرٍ ۝

مُسَوَّمَةٌ عِنْدَ رَبِّكَ وَمَاهِي مِنْ
الظَّالِمِينَ بِعِيدٍ ۝

وَالَّذِي مَدِينٌ أَخَاهُ شُعَيْبًا قَالَ يَفْقَهُ
أَعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَهِ غَيْرُهُ وَلَا
تَنْقُضُوا أَلْعِيْنَ وَالْمِيْرَانَ إِنِّي
أَرَىٰ لَكُمْ بَخِيْرًا وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ
عَذَابَ يَوْمٍ مُّحِيطٍ ۝

وَيَنْقُورُ أَوْفُوا أَلْعِيْنَ وَالْمِيْرَانَ
بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخُسُوا النَّاسَ أَمْشِيْرَهُمْ
وَلَا تَقْتُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ۝

بَقِيْتِ اللَّهُ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِخَفِيْظٍ ۝

(1) Lārabāwa ne, sunā zaune a tsakānin Hijāz da Shām.

(2) Inā ganin ku a cikin wadāta: bā ku da bukātar rage wa mutāne kāyansu. Sabōda haka ku yi adalci ga mutāne wajen ciniki ya fi muku alhēri daga dūkiyar haram mai fārēwa kōme yawanta.

87. Suka ce, “Yā Shu’aibu! Shin sallarka ce take umurtar ka ga mu bar abin da ubanninmu suke bautāwa, kō kuwa mu bar aikata abin da muke so a cikin dūkiyōyinmu? Lalle, haḳīka kai ne mai haḳuri, shiryayye!”

88. Ya ce, “Ya mutānena! Kun gani idan na kasance a kan hujja bayyananniya daga Ubangijina, kuma Ya arzūta ni da arziki mai kyāwo daga gare Shi? Kuma bā ni nufin in sāba muku zuwa ga abin da nake hana ku daga gare shi. Bā ni nufin kōme fāce gyārā, gwargwadon da na sāmi dāma. Kuma muwāfakāta ba ta zama ba fāce daga Allah. A gare Shi na dōgara, kuma zuwa gare Shi na wakkala.

89. “Kuma ya mutānena! Kada sāba mini ya ḍauke ku ga misālin abin da ya sāmi mutānen Nūhu kō kuwa mutānen Hūdu kō kuwa mutānen Sālihu ya sāme ku. Mutānen Lūdu ba su zama a wuri mai nīsa ba daga gare ku.

90. “Kuma ku nēmi Ubangi-jinku gāfara, sa’an nan kuma ku tūba zuwa gare Shi. Lalle Ubangi-jina Mai jin faī ne, Mai nūna sōy-ayya.”

91. Suka ce, “Yā Shu’aibu! Bā mu fahimtar da yawa daga abin da kake faḍi, kuma munā ganin ka mai rauni a cikinmu. Kuma bā dōmin jama’arka ba dā mun jēfē ka, sabō-da ba ka zama mai daraja a gunmu ba.”

قَالُوا يٰشُعَيْبُ اَصْلُكَ تَمْرُكٌ اَمْ تَمْرُكٌ
مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا اَوْ اَنْ تَفْعَلَ فِيْ اَمْوَالِنَا
مَا نَشَاءُ اِنَّكَ لَآتَى الْحَلِيْمِ الرَّشِيْدُ ﴿٨٧﴾

قَالَ يٰقَوْمِ اَرَأَيْتُمْ اِنْ كُنْتُمْ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ
مِّنْ رَبِّيْ وَرَزَقْنِيْ مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا
اُرِيْدُ اَنْ اُخَالِفَكُمْ فِيْ مَا اَنْهَيْتُمْكُمْ
عَنْهُ اِنْ اُرِيْدُ اِلَّا الْاِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا
تَوْفِيْقِيْ اِلَّا بِاللّٰهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَاِلَيْهِ اُنِيْبُ ﴿٨٨﴾

وَيٰقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِيْ اَنْ يُصِيبَكُمْ
مِثْلُ مَا اَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ اَوْ قَوْمَ هُوْدٍ اَوْ قَوْمَ
صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمْ بِبَعِيْدٍ ﴿٨٩﴾

وَاسْتَغْفِرْ وَاٰرِيْكُمْ ثُمَّ تُوْبُ اِلَيْهِ اِنَّ
رَبَّ رِجْمٍ وَّ دُوْدٍ ﴿٩٠﴾

قَالُوا يٰشُعَيْبُ مَا نَفَقَهُ كَثِيْرًا اِمَّا نَقُوْلُ
وَاِنَّا لَنَرٰكَ فِيْ سَاجِدٍ مَّا وَّلُوْا رُءُوْسَهُمْ
لَرَجْمَتِكَ وَاَنْتَ عَلَيْنَا بِعَزِيْزٍ ﴿٩١﴾

92. Ya ce, “Ya mutānena! Ashe, jama'āta ce mafi daraja a gare ku daga Allah, kuma kun riƙē Shi a bāyanku abin jēfarwa? Lalle ne Ubangijina Mai kēwayēwa ne ga abin da kuke aikatāwa.

93. “Kuma ya mutānena! Ku yi aiki a kan hālinku. Lalle ni mai aiki ne. Da sannu zā ku san wāne ne azāba zā ta zo masa, ta wulakanta shi, kuma wāne ne maƙaryaci. Kuma ku yi jiran dāko, lalle ni mai dāko ne tāre da ku.”

94. Kuma a lōkacin da umur-ninMu ya je, Muka kubutar da Shu'aibu da waƙanda snka yi imāni tāre da shi, sabōda wata rahama daga gare Mu. Kuma tsāwa ta kama waƙanda suka yi zālunci. Sai suka wāyi gari guggurfāne a cikin gidājensu.

95. Kamar ba su zaunā ba a cikinsu. To, halaka ta tabbata ga Madyana kamar yadda Samūdāwa suka halaka.

96. Kuma haƙiƙa Mun aiki Mūsā da āyōyinMu, da dalili bayyananne.

97. Zuwa ga Fir'auna da maja-lisarsa. Sai suka bi umurnin Fir'auna, amma al'amarin Fir'auna bai zama shiryayye ba.

98. Yanā shūgabantar mutā-nensa a Rānar Kiyāma, har ya tuzgar da su a wuta. Kuma tir da irin tuzgāwarsu.

99. Kuma aka biyar musu da la'ana a cikin wannan dūniya da

قَالَ يَقَوْمِ ارْهَطِيْ اَعْرَضْتُمْ عَنِّيْ مِن اَللّٰهِ
وَ اتَّخَذْتُمْ وُجُوْهَكُمْ لَهَا اَعْيُنًا لَّيْسَ بِهَا
بِشَيْءٍ مِّنْ اَعْيُنِنَا وَاَنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿٩٢﴾

وَيَقَوْمِ اَعْمَلُوْا عَلٰى مَكَانَتِكُمْ اِنِّىْ
عَمَلٌ سَوِيٌّ تَعْمَلُوْنَ مِّنْ يَّأْتِيْهِ عَذَابٌ
يُّخْرِجُهُ وَمَنْ هُوَ كَذِبٌ وَاذْقِبُوْا اِلَيْ
مَعَكُمْ رَقِيْبٌ ﴿٩٣﴾

وَلَمَّا جَاءَ اَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَّ الَّذِيْنَ
ءَامَنُوْا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنَّا وَاَخَذْتِ
الَّذِيْنَ ظَلَمُوْا الصَّيْحَةَ فَاصْبَحُوْا فِي
رِيْدِهِمْ جَحِيْمِيْنَ ﴿٩٤﴾

كَانَ لَمْ يَقْتُوْا فِيْهَا اِلَّا بَعْدَ الْمَدِيْنَةِ كَمَا
بَعَدَتْ مَمُوْدٌ ﴿٩٥﴾

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا مُوسٰٓى بِآيٰتِنَا وَاَسْلَطْنَا فِيْ مِثْلِيْنَ ﴿٩٦﴾

اِلَى فِرْعَوْنَ وَاَمْلٰٓئِهٖ فَاَتَّبَعُوْا اَمْرَ فِرْعَوْنَ
وَمَا اَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيْدٍ ﴿٩٧﴾

يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ فَأَوْرَدَهُمُ
النَّارَ وَاَبْسَ اَلْوَرْدُ اَلْمَوْرُوْدُ ﴿٩٨﴾

وَاتَّبَعُوْا فِي هٰذِهِ لَعْنَةَ وُجُوْهِ الْقِيٰمَةِ

Rānar Kiyāma. Tir da kyautar⁽¹⁾ da ake yi musu.

100. Wancan yanā daga lābāran alkaryōyi. Munā bā ka lābārinsu, daga gare su akwai wanda ke tsaye da kuma girbabbe.⁽²⁾

101. Kuma ba Mu zālunce su ba, amma sun zālunci kansu, sa'an nan abūbuwan bautawarsu waɗanda snke kiran su, baicin Allah, ba su waɗātar musu kōme ba a lōkacin da umurnin Ubangijinka ya je, kuma (gumākan) ba su kāra musu wani abu ba fāce hasāra.

102. Kuma kamar wancan ne kāmūn Ubangijinka, idan Ya kāma alkaryōyi alhāli kuwa sunā māsu zālunci. Lalle kamūnSa mai raɗaɗi ne, mai tsanani.

103. Lalle ne a cikin wancan akwai āyā ga wanda ya ji tsōron azābar Lāhira. Wancan yini ne wanda ake tāra mutāne a cikinsa, kuma wancan yini ne abin halarta.

104. Ba Mu jinkirta shi ba fāce dōmin ajali kidāyayye.

105. Rānar da za ta zo wani rai ba ya iya magana fāce da izninSa. Sa'an nan daga cikinsu akwai sha-kiyyi da mai arziki.

106. To, amma waɗanda suka yi shakāwa, to, sunā a cikin wuta. Sunā māsu kārā da shēka a cikinta.

بَسَّ الْقَوْمَ الْكَرُودَ ﴿١٠٠﴾

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْقُرَى نَقُصُّهُ عَلَيْكَ

مِنْهَا قَائِمٌ وَحَصِيدٌ ﴿١٠١﴾

وَمَا ظَلَمْتَهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ

فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ آلِهَتُهُمْ الَّتِي يَدْعُونَ مِنْ

دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا وَمَا

زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتَابِعٍ ﴿١٠٢﴾

وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَىٰ وَهِيَ

ظَلِيمَةٌ ۖ إِنَّ أَخَذَهُ أَكْبَرُ شَدِيدٍ ﴿١٠٣﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ

ذَلِكَ يَوْمٌ مَجْمُوعٌ لَهُ النَّاسُ وَذَلِكَ يَوْمٌ

مَشْهُودٌ ﴿١٠٤﴾

وَمَا نُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ مُعَدَّدٍ ﴿١٠٥﴾

يَوْمَ يَأْتُ لَأَن تَكْفُرَ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ

شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ ﴿١٠٦﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ شَقُوا فَمِنَ النَّارِ لَمْ يَمُوتُوا فِيهَا

وَشَقِيٌّ ﴿١٠٧﴾

(1) Kyautar la'ana ita ce wadda ake la'antar su da ita a dūniya da Lāhira.

(2) Daga nan zuwa farshen sūra ta'alīki ne dōmin farkarwa. Mai tsayi – watau tana nan tsaye, alāmōminta ba su bāce ba, kuma akwai waɗanda suka halaka kamar karan da aka girbe.

107. Suna madawwama a cikinta, matuƙar sammai da ƙasa sun dawwama, fāce abin da Ubangijinka Ya so. Lalle Ubangijinka Mai aikatāwa ne ga abin da Yake nufi.

108. Amma waɗanda suka yi arziki, to, sunā a cikin Aljanna sunā madawwama, a cikinta, matuƙar sammai da ƙasa sun dawwama, fāce abin da Ubangijinka Ya so. Kyauta wadda bā ta yankēwa.

109. Sabōda haka kada ka kasance a cikin shakka daga abin da waɗannan suke bautawa. Bā su wata ibāda fāce kamar yadda ubaninsu ke aikatāwa a gabani. Kuma haƙiƙa Mū, Māsu cika musu rabon-su ne, bā tāre da nakasāwa ba.

110. Kuma haƙiƙa, Mun bai wa Mūsā littāfi, sai aka sābā⁽¹⁾ wa jūna a cikinsa. Kuma bā dōmin wata kalma wadda ta gabāta daga Ubangijinka ba, haƙiƙa, dā an yi hukunci a tsakāninsu. Kuma haƙiƙa, sunā a cikin wata shakka, game da shi, mai sanya kōkanto.

111. Kuma lalle, haƙiƙa, Ubangijinka Mai cika wa kōwa (sakamakon) ayyukansa ne. Lalle Shi, Mai ƙididdigewa ne ga abin da suke aikatāwa.

112. Sai ka daidaitu⁽²⁾ kamar yadda aka umurce ka, kai da wa-

خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ
إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا
يُرِيدُ ﴿١٠٧﴾

﴿ وَأَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا فَفِي الْجَنَّةِ خَالِدِينَ
فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا
مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرُ مَجْذُورٍ ﴾ ﴿١٠٨﴾

فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِّمَّا يَبْدُؤُا لَكَ مَعَهُمْ
إِلَّا كَمَا يَبْدُؤُا أَبَاؤُهُمْ مِنْ قَبْلُ وَإِنَّا
لَمُرْفُوهُمْ نَصِيبَهُمْ غَيْرَ مَنْقُوصٍ ﴿١٠٩﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَآخْتَلَفَ
فِيهِ ءَوَّلَآءُ كَيْفَ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقِصَى
بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٍ ﴿١١٠﴾

وَإِن كَلَّمْنَا بَعْضَ النُّبِيِّينَ أَنَّ كَلَّمْتَهُمْ
بِمَا يَكْمَلُونَ خَيْرٍ ﴿١١١﴾

فَأَسْتَقِرُّ كَمَا أَمَرْتُمْ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا

(1) Yahūdāwa sun sābā wa jūna a cikin littattafan da aka bai wa Mūsā. To, kù Musulmi kada ku bi hanyarsu, har ku sābā wa Allah, har abin da ya sāme su ya sāme ku.

(2) Wannan āyā tanā hana dukan bidi'a a cikin addini. Tun da ba a yarda Annabi ya ƙara ra'ayinsa ba sai dai ya bi umurnin Allah kamar yadda Ya yi umurnin, kuma haka ne Ya umurci wanda ya bi Annabi. Sabōda haka mai sābā wa umurnin Allah da ƙāri ko rāgi, bā ya cikin mabiyān Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

ɗanda suka tūba tāre da kai, kunā bā māsu fētara haddi ba. Lalle Shī, Mai gani ne ga abin da knke aika-tāwa.

113. Kada ku karkata ⁽¹⁾ zuwa ga waɗanda suka yi zālunci har wuta ta shāfe ku. Kuma bā ku da waɗansu majibinta baicin Allah, sa'an nan kuma bā zā a taimake ku ba.

114. Kuma ka tsai da salla a gēfe guda biyu na yini da wani yanki daga dare. Lalle ne ayyukan fwarai sunā kōre mūnānan ayyuka. Wannan ⁽²⁾ ne tunātarwa ga māsu tunāwa.

115. Kuma ka yi haƙuri. Allah bā Ya tōzartar da lādar māsu kyautatāwa. ⁽³⁾

116. To, don me māsu hankali ba su kasance daga mutānen ƙar-nōnin da suke a gabāninku ba, sunā hani daga barna a cikin ƙasa? Faɗe kaɗan daga wanda Muka kubutar daga gare su (sun yi hanin). Kuma waɗanda suka yi zālunci suka bi abin da aka ni'imtar da su a cikinsa, suka kasance māsu laifi.

117. Kuma Ubangijinka bai kasance Yanā halakar da alƙaryu sa-

تَطْعَمُوا إِنَّهُم بَاعَ أَعْمَالَهُمْ بَيْعًا بَدِيئًا ﴿١١٣﴾

وَلَا تَرْجِعُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُم مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ ﴿١١٤﴾

وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَرُكْعَاتِ الْيَلِيلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذَلِكَ ذِكْرَى لِلذَّاكِرِينَ ﴿١١٥﴾

وَأَصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضَيِّعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٦﴾

مَثَلُوا كَانِ مِنَ الْفُرُونَ مِنْ قِبَلِكُمْ أَوْلُوا بِبَيْتِهِمْ يَهْتَوُونَ عَنِ الْقَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِّمَّنْ أَجَعْنَا مِنْهُمُ وَأَتَّبَعِ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَا أَتَوْا بِهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿١١٧﴾

وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِیُهْمِكَ الْقُرْآنَ بِظُلْمٍ

(1) Ba ya halatta ga Musulmi ya karkata zuwa ga kāfirai kamar yadda bā ya halatta ya karkata a cikin addininsa. Wannan shī ne babban makāmi a kan māƙiya.

(2) Tsayar da sallōli farillai tāre da Līman a cikin masallatai shī ne zikiri ga mai son zikirin gaskiya. Ayyukan fwarai sunā shāfe miyāgu.

(3) Haƙuri a kan ibāda wājibi ne, haka kuma kyautatāwa, wātau shī ne yin kōwane aiki na ibāda tsantsa kamar salla kō na ma'amala kamar ciniki da aure, dōmin Allah kawai. A yi wa wannan fanni na biyu sūna da "Tasawwuf", bidi'a ne dōmin bai taho daga Sunna ba. Asalinsa "theosophy" daga lugar Ajam, ma'anansa nēman hikima ta Allah a hālin kēbance kai a cikin kaɗaita da wasu aikace-aikace na ibāda, kamar girka ga 'yanbōri.

bōda wani zālunci ba, alhāli mutā-nensu sunā māsu gyārāwa. ⁽¹⁾

118. Kuma dā Ubangijinka Ya so, dā Yā sanya mutāne al'umma guda. Kuma bā zā su gushe ba sunā māsu sābā wa jūna.

119. Sai wanda Ubangijinka Ya yi wa rahama, kuma dōmin wannan ⁽²⁾ ne Ya halicce su. Kuma kalmar Ubangijinka "Lalle ne zā Ni cika Jahannama da aljannu da mutāne gaba ɗaya" ta cika.

120. Kuma dūbi dai Munā bā da lābāri a gare ka daga lābarun Manzanni, abin da Muke tabbatar da zuciyarka da shi. Kuma gaskiya ta zo maka a cikin wannan, da wa'azi da tunātarwa ga māsu imāni.

121. Kuma ka ce wa waɗanda bā su yin imāni, "Ku yi aiki a kan hālinku, lalle mū māsu aiki ne.

122. "Kuma ku yi jiran dāko, lalle mu māsu jiran dāko ⁽³⁾ ne."

123. Kuma ga Allah gaibin sammai da Rasa yake. Kuma zuwa gare Shi ake mayar da dukan al'amari. Sabōda haka ku bauta Masa kuma ku dōgara a kanSa. Kuma Ubangijinka bai zama Mai gafala daga abin da kuke aikatāwa ba.

وَأَهْلَاهُمْ أَصْحَابُونَ ﴿١١٧﴾

وَأَوْشَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ ﴿١١٨﴾

إِلَّا مَن رَّحِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَوَعَّتْ كَلِمَةَ رَبِّكَ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١١٩﴾

وَلَا تَقْصُصْ عَلَيكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرُّسُلِ مَا نَسِيتُ بِهِ فُؤَادَكَ وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرٌ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٠﴾

وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ أَعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِهِمْ إِنْ أَعْبَدُونِ ﴿١٢١﴾
وَأَسْطُورًا إِنْ أَسْطُورَتِ ﴿١٢٢﴾

وَاللَّهُ غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ يُرْجَعُ الْأُمُورُ كُلُّهَا فاعْبُدْهُ وَتَوَكَّلْ عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٢٣﴾

(1) Wannan āyā da ta sama da ita sunā nūna muhimmanin wa'azi a cikin kōwane hāli na al'umma, dōmin tsarēwar zamanta al'umma.

(2) Allah ya halicci mutāne da hālāye dabam-dabam dōmin su sāba wa jūna.

(3) Ku yi jira ku gani wāne ne zai ci nasara; mū da muka bi umurnin Allah, kō kuwa ku da kuke bin zuciyōyinku. Ākiba dai tanā ga māsu tafawa. Allah ya tabbatar da mu a kan binSa a kan tafawa. Amin.

Tanā karantar da hālāyen rāyuwar mutum a cikin dūniya tāre da abōkan zama a kōwane matsayi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. R. Waɗancan āyoyin Littāfi mai bayyanāwa ne.

2. Lalle ne Mū, Mun saukar da shi, yanā abin karantawa na Lārabci; tsammāninkū, kunā hankalta.

3. Mū, Munā bāyar da lābāri a gare ka, mafi kyāwon lābāri ga abin da Muka yi wahayin wannan Alkur'āni zuwa gare ka. Kuma lalle ne kā kasance a gabāninsa, haḳīka, daga gafalallu.

4. A lōkacin da Yūsufu ya ce wa ubansa, "Yā bāba! Lalle ne nī, nā ga taurāri gōma shā ḍaya, da rānā da watā. Nā gan su sunā māsu sujada a gare ni."

5. Ya ce, "Ya karamin dāna! Kada ka faɗi mafarkinka ga 'yan'uwanka, har su kulla maka wani kaidi. Lalle ne Shaidan ga mutum, haḳīka, mafiya ne bayyananne."⁽¹⁾

الرَّيَّاكَ ءَايَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿١﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذِهِ الْقُرْآنُ وَإِن كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ ﴿٣﴾

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ﴿٤﴾

قَالَ يَبْنَؤُ لَا تَقْصُصْ رُءْيَاكَ عَلَيَّ إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا إِنَّ الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٥﴾

(1) Tarbiyyar uba ga dansa. Yaro karami anā rēnon sa da jawābi mai laushi a fahimtar matsayin yāron.

6. “Kuma kamar wancan ne, Ubangijinka Yake zāḅen ka, kuma Ya sanar da kai daga fassarar lābā-rai, kuma ya cika ni'imōminSa a kanka, kuma a kan gidan Yāfūba kamar yadda ya cika su a kan uban-ninka biyu, a gabāni, Ibrāhīm da Is'hāfa. Lalle Ubangijinka ne Ma-sani, Mai hikima.”

7. Lalle ne, haḳīka, āyōyi⁽¹⁾ sun kasance ga Yūsufu da 'yan'uwan-sa⁽²⁾ dōmin māsu tambaya.

8. A lōkacin da suka ce⁽³⁾, lalle ne Yūsufu da ḁan'uwan-sa ne ma-fiya sōyuwa ga ubanmu daga gare mu, albāli kuwa mū jama'a guda ne. Lalle ubanmu, haḳīka, yanā cikin ḅata bayyananniya.

9. Ku kashe Yūsufu, kō kuwa ku jēfa shi a wata ƙasa, fuskar ubanku ta wōfinta sabōda ku, kuma ku kasance a bāyansa mutāne sālihai.

10. Wani mai magana daga ci-kinsu ya ce, “Kada ku kashe Yūsufu. Ku jēfa shi a cikin duhun rījiya, wasu matafiya su tsince shi, idan kun kasance māsu aikatāwa ne.”

وَكذَلِكَ يَجْتَنِبُكَ رَبُّكَ وَمَعْلَمُكَ مِنْ
تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَرَيْمُ نَعْمَتِهِ عَلَيْكَ
وَعَلَىٰ آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَىٰ أَبَوَيْكَ مِنْ
قَبْلِ إِبْرَاهِيمَ وَاسْتَحَقَّ أَنْ رَزَقَكَ عَلَيْهِمْ
حَكِيمًا ۝

* لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٍ
لِّلسَّائِلِينَ ۝

إِذْ قَالُوا لِيُوسُفَ وَأَخُوهُ أَحَبُّ إِلَيْنَا مِمَّا
وَنَحْنُ عُصْبَةٌ إِنَّ آبَاءَنَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ۝

أَقْبَلُوا يُوسُفَ أَوْ آخِرَ حُجُورِهِمْ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهَ
أَيْسَرُكُمْ وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَادِقِينَ ۝

قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَأَلْقُوهُ
فِي عَيْبَتِ الْجُبِّ يَلْتَقِطْهُ بَعْضُ السَّيَّارَةِ
إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ ۝

(1) Āyōyi a nan, ānā nufin hālāye waḁanda suka zama darussa na kōyarwa ga mutāne dōmin tarbiyya ga yāra da manya na kōwane matsayī ga rāyuwar ḁan Ādam.

(2) Yūsufu da ḁan'uwan-sa shaḳīfi, Binyāmīnu, da sauran gōma. Babbansu ga shēkaru, shi ne Raubīlu, kuma sai Lāwjiya. A cikin gidansa aka yi Annabāwa, sai Yahūza kuma shi ne shūgabansu a ra'ayi, shi ne uban sarākunansu, sabōda haka sūnansa ya rinjāya a kan faḅilar, aka ce musu Yahūdu.

(3) Hīrar yāra a tsakāninsu. Sunā tunānin sōyayyar ubansu ga ḁayansu wanda bā ya cikinsu yanzu. Sunā tunānin yadda zā su sāmi āḁalcin daidaitāwar so daga ubansu bāki ḁayansu. ḁan'uwan-su wanda ubansu yake so, watau Yūsufu, ya sāmi baḳin jini daga gare su dōmin ubansu yana sonsa. Sabōda haka Shaḁḁan yanā sanya musu tunānin su yi zunubin rabuwa da shi, sa'an nan su tūba ga Allah.

11. Suka ce, “Yā bābanmu!⁽¹⁾ Mēne ne a gare ka ba ka amince mana ba a kan Yūsufu, alhāli kuwa lalle ne mū, haḳīḳa, māsu nasiha muke ne a gare shi?”

12. “Ka bar shi tāre da mu a gōbe, ya ji dāḍi, kuma ya yi wāsa. Kuma lalle ne mu, a gare shi, māsu tsaro ne.”

13. Ya ce, “Lalle ne ni, haḳīḳa, yanā bāta mini rai ku tafi da shi. Kuma inā tsōron kerkēci ya cinye shi, alhāli ku kuwa kunā māsu shagala daga gare shi.”

14. Suka ce, “Haḳīḳa, idan kerkēci ya cinye shi, alhāli kuwa munā dangin jūna, lalle ne mū, a sa'an nan, haḳīḳa, mun zama māsu hasāra.”

15. To, a lōkacin⁽²⁾ da suka tafi da shi, kuma suka yi niyyar su sanya shi a cikin duhun rījiya, Muka yi wahayi zuwa gare shi, “Lalle ne, kanā bā su lābari game da wannan al'amari nāsu, kuma sū ba su sani ba.”

16. Kuma suka je wa ubansu da dare sunā kūka.

17. Suka ce, “Yā bābanmu!⁽³⁾ Lalle ne, mun tafi munā tsēre, kuma

قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْتِنَا عَلٰى يٰوْسُفَ وَإِنَّا
لَهُرٰلَيْحِيْنَ ۝١١

أَرْسَلَهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَقِ وَيَلْعَبُ وَإِنَّا لَهُ لَحٰظِيْنَ ۝١٢

قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِيْ أَنَّ تَذْهَبُوْا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ
يَأْكُلَهُ الدَّيْبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غٰفِلُوْنَ ۝١٣

قَالُوا لَيْنَ أَكَلَهُ الدَّيْبُ وَتَحْنُ عُصْبَةٌ
إِنَّا إِذَا الْخَيْسِرُوْنَ ۝١٤

فَلَمَّا ذَهَبُوْا بِهِ وَأَجْمَعُوْا أَنْ يَجْعَلُوْهُ فِيْ غَيْبَتِ
الْبَيْتِ وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِ هٰذَا
وَهُمْ لَا يَشْعُرُوْنَ ۝١٥

وَجَاءَهُمْ بِعِشَاءٍ يَبْكُوْنَ ۝١٦

قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذٰهَبْنَا سَيِّئًا وَرَكِبْنَا

(1) Sun fara zartar da abin da suka shirya, watau ḍauke Yusufu daga gaban ubansa. Sun fara da maganar da ubansu yake so game da su tattara da ḍan'uwansu karami. Suna muhāwara da ubansu sunā nēman yardarsa don ya bar su su tafi da Yusufu.

(2) Suka cire rīgarsa, suka jēfa shi da gūga a cikin rījiya. Sa'an nan suka sanya wa rīgarsa jinin wata dabba da suka yanka, dōmin ya zama alāmar cēwa kerkēci ya cinye Yūsufu. Gā rīgarsa ta ḍāci da jinin jikinsa. Watau jinin shi ne alāmar yā mutu. Sai suka manta cēwa kāfin kerkēci ya cinye yāro a cikin rīgarsa, sai yā kekkēta rīgar tukun.

(3) Muhāwararsu tāre da ubansu. Yā nūna baḳin ciki, amma kuma ya mayar da al'amari ga Allah.

muka bar Yusufu a wurin kāyan-mu, sai kerkēci ya cinye shi, kuma kai, bā mai amincēwa da mu ba ne, kuma kō dā mun kasance māsū gaskiya!”

18. Kuma suka je, a jikin rigarsa akwai wani jinin karya. Ya ce, “Ā’a, zukatanku suka kawāta muku wani al’amari. Sai hakuri mai kyau! Kuma Allah ne Wanda ake nēman taimako (a gunSa) a kan abin da kuke sifantāwa.”

19. Kuma wani āyari⁽¹⁾ ya je, sai suka aika mai nēman musu rūwa, sai ya zura gugansa, ya ce, “Yā bushārata! Wannan yāro ne.” Kuma suka bōye shi yanā abin sayarwa. Kuma Allah ne Masani ga abin da suke aikatāwa.

20. Kuma suka sayar⁽²⁾ da shi da ‘yan kuḍi kaḍan, dirhamōmi kida-yayyu. Kuma sun kasance, a wurinsa, daga māsū isuwa da abu kaḍan.

21. Kuma wanda ya saye shi daga Masar⁽³⁾ ya ce wa mātarsa, “Ki girmama mazauninsa, akwai tsammānin ya amfāne mu, kō kuwa mu riƙe shi dā.” Kuma kamar wancan ne Muka tabbatar ga Yūsufu, a cikin fasa, kuma dōmin Mu sanar da shi daga fassarar lābāru, kuma

يُوسُفَ عِنْدَ مَتْعَانَا فَكَلِمَةَ الذَّنْبِ وَمَا
أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ﴿٣٧﴾

وَجَاءَهُ عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ
سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً فَصَبْرٌ جَمِيلٌ
وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿٣٨﴾

وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ فَأَدْلَى
دَلْوَهُمْ قَالَ يَبُوءُ سِرِّيَ هَذَا غُلٌّ وَأَسْرُوهُ يَضْلَعُهُ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَصْمُرُونَ ﴿٣٩﴾

وَسَرَّوهُ بِشَمْنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ
وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الزَّاهِدِينَ ﴿٤٠﴾

وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ لَا مَرْأَةَ
أَكْرَمِي مَثْوَاهُ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ
نَتَّخِذَهُ مَوْلًى وَدَلَّكَ الْمَكْتَبَ الْيُوسُفَ فِي
الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُمُ مِنَ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ

(1) Āyari ya je kusa da rījiyar Yūsufu, har suka kāma shi ya zama bāwa abin sayarwa a hannunsu.

(2) Āyarin, sun tafi da shi, sun sayar da shi a kan kuḍi kaḍan, dōmin sun sani, shī bā bāwansu ba ne, tsintō shi suka yi. Sabōda haka kōme suka sāmu game da shi, rība ce a gare su. Kuma gudun kada iyāyensa su gāne shi, su rasa kōme daga gare shi gabā daya.

(3) Yūsufu a gidan sarauta, kuma a cikin hālin girma da daukaka. Gidan Azīzī Masar, watau Firāyim Mīnista, babban wazīrin Masar.

Allah ne Marinjāyi a kan al'amarinSa, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

22. Kuma a lōkacin da ya isa mafi karfinsa, Muka bā shi hukunci da ilmi. Kuma kamar wancan ne Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

23. Kuma wadda yake⁽¹⁾ a cikin dākinta, ta nēme shi ga kansa, kuma ta kukkulle kōfōfi, kuma ta ce, "Yā rage a gare ka!" Ya ce, "Ina neman tsarin Allah! Lalle Shī ne Ubangijina. Yā kyautata mazau-nina. Lalle ne shī, māsu zālunci ba su cin nasara!"

24. Kuma lalle ne, tā himmantu da shi. Kuma yā himmantu da ita in bā dōmin ya ga daflin Ubangijinsa ba. Kamar haka dai, dōmin Mu karkatar da mummunan aiki da alfāsha daga gare shi. Lalle ne shi, daga bāyinMu zābaɓɓu yake.

25. Kuma suka yi tsēre⁽²⁾ zuwa ga kōfa. Sai ta tsāge rigarsa daga bāya, kuma suka iske mijinta a wurin kōfar. Ta ce, "Mēne ne saka-makon wanda ya yi nufin cūta game

وَاللَّهُ عَلِيمٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ وَلَٰكِن أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٥﴾

وَمَا يَلْمِ أَشَدُّهُ رَبَّهُ أَتَيْنَهُ حُكْمًا وَعِلْمًا
وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٦﴾

وَرَوَدَتْهُ أَنَّىٰ هُوَ فِي بَيْتِهَا عَن نَّفْسِهِ
وَعَلَّقَتِ الْأَبْرُؤَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ قَالَ
مَعَاذَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ
لَاقْتُلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿١٧﴾

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهٖ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَن رَّءَا
بُرْهَانَ رَبِّهٖ كَذَٰلِكَ لِنُصْرَفَ عَنْهٖ
أَلْسُوهُ وَالْمُحْشَاةُ إِنَّهُ مِن عِبَادِنَا
الْمُخْلِصِينَ ﴿١٨﴾

وَأَسْبَغَ الْأَبَّ وَقَدَّتْ قَمِيصَهُ مِن دُبُرٍ
وَأَلْفَيْتَ سَيْدَهَا لَدَا الْأَبِّ قَالَتْ مَا جَاءَنِي مِنَ

(1) Yūsufu yā shiga cikin fitinar uwar dākinsa, Zāfiha. Yā mai da al'amarinsa ga Ubangijinsa wanda ya fitar da shi daga rijiyi zuwa gidan sarautar Masar, kuma Ya bā shi hukunci, watau Annabi da ilmi da Ya saukar masa na ibāda da mu'amāla. Ya sanar da shi halal da haram kuma ya sanya masa tsaro daga zunubi.

(2) Idan namiji da mace sun haɗu, to, bā ya halatta ga namijin ya dōgara ga ilminsa na amanarsa, ya zauna tāre da fitinar Shaidan. Sabōda haka Yūsufu ya gudu, ta bī shi da hālin kāsāwar mutum ga hālin so har bākin kōfa. Suka haɗu da mijinta. Ta mayar da maganar rawātsa (karya) a kan Yūsufu. Shi kuma ya kāre kansa da maganar gaskiya. Sai shaida zā a nēma. Tā himmantu da dūkarsa dōmin yā fi ya yi mata dā'a ga abin da take so daga gare shi alhāli yanā bāwanta, shī kuma yā himmantu da dūkarta dōmin ya tunkude macūci. Alfāshar ita ce zina, cūtar kuwa ita ce dūka, daflin Ubangijinsa shī ne bin shari'ar Allah.

da iyālinka? Fāce a ɗaure shi, ko kuwa a yi masa wata azāba mai radadi.”

26. Ya ce, “Ita ce ta nēme ni a kaina.” Kuma wani mai shaida daga mutānenta ya bāyar da shaida: (1) “Idan rigarsa ta kasance an tsāge ta daga gaba, to, tā yi gaskiya, kuma shī ne daga maƙaryata.

27. “Kuma idan rigarsa ta kasance an tsāge ta daga bāya, to, tā yi ƙarya, kuma shī ne daga māsu gaskiya.”

28. Sa'an nan a lōkacin da ya ga rigarsa an tsāge ta daga bāya, ya ce, “Lalle ne shi, daga kaidinku ne, mātā! Lalle ne kaidinku mai girma ne!

29. “Yusufu! Ka kau da kai daga wannan. Kuma ki nēmi gāfara (2) dōmin laifinki. Lalle ne ke, kin kasance daga māsu kuskure.”

30. Kuma waɗansu mātā (3) a cikin Birnin suka ce, “Matar Azīz tanā nēman hādimita daga kansa! Haƙīka, yā rufe zūciyarta da so. Lalle ne mū, munā ganin ta a cikin bata bayyananna.”

أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءَ إِلَّا أَنْ نَسِجَنَ أَوْعَادُكَ أَلِيمٌ ﴿١٥﴾

قَالَ هِيَ زَاوَدَنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ
شَاهِدٌ مِنْ أَهْلِهَا إِنْ كَانَ قَمِيصُهُ رُقُدًا
مِنْ قَبْلِ قَصْدِكَ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿١٦﴾

وَإِنْ كَانَ قَمِيصُهُ رُقُدًا مِنْ دُبُرٍ فَكَذَبْتَ وَهُوَ
مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٧﴾

فَلَمَّا رَأَى قَمِيصَهُ رُقُدًا مِنْ دُبُرٍ قَالَ إِنَّهُ
مِنْ كَيْدِكُمْ إِنَّ كَيْدَكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٨﴾

يُوسُفُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذَنبِكِ
إِنَّكِ كُنْتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ ﴿١٩﴾

* وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ
تُرْوَدُ فَتَلْهَأَنَّ نَفْسَهُ قَدْ شَفَّعَهَا حُبًّا
إِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٠﴾

(1) Bāyar da shaida a kan al'āda, mai bāyar da shaidar yanā gabatar da ita da magana a kan Yusufu, dōmin a ganinsa tuhuma a kanta, tā fi karfi, kuma zumuntarsa da ita ba ta ɗauke shi ba ga karkatar da magana dōmin ya taimake ta.

(2) Mai gida ya yi hukunci da yabon girman hālin Yūsufu da kuma nēman ya kashe maganar a nan.

(3) Tsēgumin mātā a cikin gari da yadda matar Azīz ta yi maganin tsegumin, ta hanyar yi wa matan liyafa. Mace bā ta kunyar mātā 'yan'uwanta ga irin wannan fitina idan ta sāme ta, ita kaɗai, balle mātā ga sū duka sun kāmū a cikin tarkon da ya kāmā ta. Sai ta gaya musu gaskiyar abin da ya auku a tsakāninta da Yūsufu, a bāyan ta rāma zargin da suka yi mata.

31. Sa'an nan a lõkacin da ta ji lābāri game da mākircinsu, sai ta aika kiran liyafa zuwa gare su, kuma ta yi tattalin abincin da ake dōgara wajen cinsa, kuma ta bai wa kōwace ɗaya daga cikinsu wuƙa, kuma ta ce, "Ka fito a kansu." To, a lõkacin da suka gan shi, suka gir-mamā shi, kuma suka yanyanke hannāyensu, kuma suka ce, "Tsarki yanā ga Allah! Wannan bā mutum ba ne! Wannan bai zama ba fāce Malā'ika ne mai daraja!"

32. Ta ce, "To wannan ne fa wanda kuka zarge⁽¹⁾ ni a cikinsa! Kuma lalle ne, haƙiƙa, na nēme shi daga kansa, sai ya tsare gida, kuma ni inā rantsuwa, idan bai aikata abin da nake umurnin sa ba, haƙiƙa, anā ɗaure shi. Haƙiƙa, yanā kasan- cewa daga ƙasƙantattu."

33. Ya ce, "Yā Ubangijina! Kur- kuku ne mafi sōyuwa a gare ni daga abin da suke kirā na zuwa gare shi. Kuma idan ba Ka karkatar da kai- dinsu daga gare ni ba, zan karkata zuwa gare su, kuma in kasance daga jāhilai."

34. Sai Ubangijinsa Ya karɓa masa, sabōɗa haka Ya karkatar da kaidinsu daga gare shi. Lalle Shī ne Mai jī, Masani.

35. Sa'an nan kuma ya bayyana a gare su a bāyan sun ga alāmōmin,

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ
وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُتَّكِنًا وَاتَتْ كُلَّ وَاعِدَةٍ
مِنْهُنَّ سَيِّئًا وَقَالَتْ أُوخِ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ
أَكَرِهَهُ وَقَطَعْنَ أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ
مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿٣١﴾

قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَّنِي فِيهِ وَلَقَدْ رُودْتُهُ
عَنْ نَفْسِيهِ فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِن لَّمْ يَفْعَلْ مَا
ءَأْمُرُهُ لَيَكْسِبَنَّهُ وَيَلْجَأُنَّ مِنَ الصَّغِيرِينَ ﴿٣٢﴾

قَالَ رَبِّ النَّاصِيحِينَ أَصَبَ إِلَى مَقَامِنَا الَّذِي
وَالْأَصْحَابُ فِي عَاقِبَتِهَا إِنَّ أَصْحَابَ النَّارِ لَأَكْثَرُ
مِنَ الْغَالِبِينَ ﴿٣٣﴾

فَأَنسَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمُ فَاصْبِرْ لَهُمْ صَبْرًا
هُوَ السَّبِيحُ الْعَلِيمُ ﴿٣٤﴾

ثُمَّ بَدَأَ لَهُمْ مِن بَعْدِ مَا رَأَوُا الْآيَاتِ

(1) A cikin maganar mātār Azīz a tsakānin mātā bābu wata kunya, dōmin tā nūna kāsāwarsu. Kuma akwai tsōratarwa ga Yūsufu idan bai yi mata ɗā'a ba ga bukātarta gare shi.

lalle ne dai su daure shi har zuwa wani lōkaci.

36. Kuma waɗansu samāri biyu suka shiga kurkuku tare da shi.⁽¹⁾ Dayansu ya ce, "Lalle ne nī, nā yi mafarkin gā ni inā mātsar giya." Kuma ɗayan ya ce, "Lalle ne ni, nā yi mafarkin gā ni inā ɗauke da waina a bisa kaina, tsuntsāye sunā ci daga gare ta. Ka bā mu lābāri game da fassararsu. Lalle ne mū, munā ganin ka daga māsu kyauta-tāwa."

37. Ya ce, "Wani abinci bā zai zo muku ba wanda ake arzūta ku da shi fāce nā bā ku lābārin fassararsa⁽²⁾, kāfin ya zo muku. Wannan kuwa yanā daga abin da Ubangijina Ya sanar da ni. Lalle ne nī, nā bar addinin mutāne waɗanda ba su yi īmāni da Allah ba, kuma game da Lāhira, sū kāfirai ne.

38. "Kuma na bi addinin iyā-yēna, Ibrāhīm da Is'hāka da Yākūba. Bā ya yiwuwa a gare mu mu yi shirka da Allah da kōme. Wannan yana daga falalar Allah a kanmu da mutāne, amma mafi yawan mutāne bā su gōdewa.

39. "Yā abōkaina biyu na kurkuku! Shin iyāyen giji dabam-dabam ne mafiya alhēri kō kuwa Allah Makadaici Mai tanƙwasāwa?

لَيْسَ جُنَّتُهُ وَهِيَ حَيَّةٌ ﴿٣٦﴾

وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانٍ قَالَ أَحَدُهُمَا
إِنِّي أَرَأَيْتَ أَنعَصِرُ حَمْرًا وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي
أَرَأَيْتَ أَنحْمَلَ فَوْقَ رَأْسِي خُبْرًا تَأْكُلُ
الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِّئْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٧﴾

قَالَ لَا بَأْسَ بَكُمَا طَعَامُ تُرْزُقَانِهِ إِن لَبَّيْتُمَا
بِئْسَ وَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٣٨﴾
عَلَّمَنِي رَبِّي إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ
بِاللَّهِ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٩﴾

وَأَنْبِئْتُ مِلَّةَ آبَائِهِ إِذِ ابْتِغَى السَّخَى
وَيَعْقُوبُ مَا كَانَ لَنَا أَنْ نُنشِرَكَ بِاللَّهِ مِنْ
شَيْءٍ وَذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ
وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٤٠﴾

يَصْلِحْ جِوَالِي السِّجْنِ وَأَرْبَابَ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرٌ
أَمِ اللَّهُ الْوَّاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٤١﴾

(1) Yūsufu a cikin kurkuku tare da abōkan shigarsa kurkukun. Kuma yanā fassara mafarki a bāyan kiransa zuwa ga addini.

(2) Kōwane irin abin ne kāfin in gan shi da idōna, zan iya gaya muku nau'insa, kamar yadda Īsa ya ce, "Inā bā ku lābārin abin da kuke ci a gidājenku." A Sūrar Āl Imrāna āyā ta 49.

40. “Ba ku bauta wa kōme, bai-cinSa, fāce wadansu sūnāye wadan-da kuka ambace su, kū da uban-ninku. Allah bai saukar da wani dalīli ba game da su. Bābu hukunci fāce na Allah. Ya yi umurnin kada ku bauta wa kōwa fāce Shi. Wancan ne addini madaidaici, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

41. “Yā abōkaina biyu, na kurkuku! Amma dayanku, to, zai shā-yar da uban gidansa giya, kuma gudan, to, zā a tsirē shi, sa'an nan tsuntsāye su ci daga kansa. An hukunta al'amarin, wanda a cikinsa kuke yin fatawa.”

42. Kuma ya ce da wanda ya tabbatar da cēwa shi mai kuḅuta ne daga gare su, “Ka ambacē ni a wurin uban gidanka.” Sai Shaidan ya mantar da shi tunāwar ubangi-jinsa, sabōda haka ya zauna a cikin kurkuku 'yan shekaru.

43. Kuma sarki ya ce. “Lalle ne, nā yi mafarki;⁽¹⁾ nā ga shānu bakwai māsu kiba, wadansu bakwai rāmammu, sunā cin su, da zangarku bakwai kōre-kōre da wadansu ke-ka-sassu. Yā kū jama'a! Ku yi mini fatawa a cikin mafarkina, idan kun kasance ga mafarki kunā fassarawa.”

مَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءَ
سَمَّيْتُمُوهَا أَشْرَوْهَا آبَاءُكُمْ فَقَالُوا
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَمْرًا
تَعْبُدُوا إِلَّا آيَاتَهُ ذَلِكَ الَّذِينَ الْقَتَلُوا وَلَكِن
أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

يَصْبِحِي السِّجْنِ أَمَا أَحَدُكُمْ مَا تَسْتَقِي
رَبِّهٖ خَيْرًا وَأَمَا الْآخِرُ فَيَضَلُّ فَمَا كَلَّ
أَطَاعَ مِن رَّأْسِهِ فُضِيَ الْأَمْرُ الَّذِي فِيهِ
تَسْتَفْتِيَانِ ﴿٤١﴾

وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِّنْهُمَا اذْكُرْنِي
عِنْدَ رَبِّكَ فَأَنْسَاهُ الشَّيْطَانُ ذِكْرَ
رَبِّهِ فَلَمَّ بِي فِي السِّجْنِ يَضَعُ سِنِينَ ﴿٤٢﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ
يَأْكُلُنَّ سَبْعَ عَجَائِفَ وَسَبْعَ سُنبُلَاتٍ
خَضِرٍ وَأَخْرَجَ بِسَوْتٍ بِأَيْهَا الْمَلَأَ أَفْئُونِي فِي
رُبِّهٖ يَبَىٰ إِنَّ كُنْتُمْ لِلرُّبِّهٖ يَافْعَلُونَ ﴿٤٣﴾

(1) Mafarkin Sarki wanda zai zama sanadin fitar Yūsufu daga kurkuku. Wannan yanā nūna bā a kēbance yin mafarki ga Musulmi kawai, kāfiri ma yanā yin mafarki. Bā a iya fassara mafarki sai da ilmin Alkur'āni da Hadisi da kuma sanin al'adun mutāne. Mafarki bā ya zama hujja sai idan wani annabi yā fassara shi.

44. Suka ce, “Yāye-yāyen mafarki ne, kuma ba mu zamo masana ga fassarar yāye-yāyen mafarki ba.”

45. Kuma wannan da ya kubuta daga cikinsu ya ce, a bāyan yā yi tunāni a lōkaci mai tsawo, “Nī, inā bā ku lābāri game da fassararsa. Sai ku aike nī.”

46. “Yā Yūsufu! Yā kai mai yawan gaskiya! Ka yi mana fatawa a cikin shānu bakwai māsu kība, wadansu bakwai rāmammu sunā cin su, da zangarku bakwai kōrāye da wadansu kēkasassu, tsammānina in kōma ga mutāne, tsammāninsu zā su sani.”

47. Ya ce, “Kunā shūkā, shēkara bakwai tutur, sa’an nan abin da kuka girbe, sai ku bar shi, a cikin zanganniyarsa,⁽¹⁾ sai kadan daga abin da kuke ci.

48. “Sa’an nan kuma wadansu bakwai māsu tsanani su zo daga bāyan wancan, su cinye abin da kuka gabatar dōminsu, fāce kadan daga abin da kuke ādanāwa.

49. “Sa’an nan kuma wata shēkara ta zo daga bāyan wancan, a cikinta ake yi wa mutāne ruwa mai albarka, kuma a cikinta suke māt-sar abin sha.”

50. Kuma sarkin ya ce, “Ku zo mini da shi.” To, a lōkacin da man-zo ya je masa (Yūsufu), ya ce, “Ka kōma zuwa ga uban gidanka, sa’an

قَالُوا أَضَعَفْتُ أَحَدَهُمْ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَلْحَامِ
بِعِلْمِهِ ۝٤٤

وَقَالَ الَّذِي نَجَّاهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ أُمَّةٍ
أَنَا أَنْتُمْ كَرَّمْتُمُوهُ فَارْسِلُونِ ۝٤٥

يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ أَفِنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ
سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعٌ عِجَافٌ وَسَبْعِ
سُنْبُلَاتٍ خَضْرَاءٍ وَأُخْرَى كَالنَّسْتِ لَعَلِّي أَرْجِعُ
إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ۝٤٦

قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَائِمًا فَمَا حَصَدْتُمْ
فَذَرُوهُ فِي سُنْبُلِهِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَأْكُلُونَ ۝٤٧

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعٌ شِدَادٌ يَأْكُلْنَ
مِمَّا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّا تَحْتَصِنُونَ ۝٤٨

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَادُ النَّاسُ
وَفِيهِ يَعْصِرُونَ ۝٤٩

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أرى فِيهِ فَلَآتُ جَاءَهُ الرَّسُولُ
قَالَ ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَسْأَلْهُ مَا بَالُ النِّسْوَةِ

(1) Barin hatsi a cikin zanganniyarsa shi ne maganin rubewarsa, ko wadansu tsutsotsi da suke cin sa.

nan ka tambaye shi: Mēne ne hālin mātāyen nan waɗanda suka yanyanke hannāyensu? Lalle ne Ubangijina ne Masani game da kaidinsu.”

51. Ya ce, “Mēne ne babban al’amarinku, a lōkacin da kuka nēmi Yūsufu daga kansa?” Suka ce, “Tsarki ga Allah yake! Ba mu san wani mummūnan aiki a kansa ba.” Mātar Azīz ta ce, “Yanzu fa gaskiya ⁽¹⁾ ta bayyana. Ni ce nā nēme shi daga kansa. Kuma lalle ne shi, haḳīka, yanā daga māsu gaskiya.

52. “Wancan ne, dōmin ya san cēwa lalle ne ni ban yaudaure shi ba a bōye, kuma lalle Allah bā Ya shiryar da kaidin mayaudara.

53. “Kuma bā ni kuɓutar da kaina. Lalle ne rai, haḳīka, mai yawan umurni ne da mummunan aiki, fāce abin da Ubangijina Ya yi na raha-ma. Lalle Ubangijina Mai gāfara ne, Mai jin kai.”

54. Kuma sarkin ya ce, “Ku zo mini da shi in kēɓe shi ga kaina.” To, a lōkacin da Yūsufu ya yi masa magana sai ya ce, “Lalle ne kai a yau, a gunmu, mai daraja ne, amintacce.” ⁽²⁾

55. Ya ce, “Ka sanya ni a kan taskōkin ƙasa. Lalle ne ni, mai tsarēwa ne, kuma masani.”

الَّتِي قَطَعْنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ ﴿٥١﴾

قَالَ مَا خَطْبُكُمْ إِذْ رَوَدْتُنَّ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءٍ قَالَتْ أُمَمَاتُ الْقُرَيْشِ الْكَفَّ حَصْحَصَ الْحَقُّ أَنَّا رَوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٥٢﴾

ذَلِكَ لِيَعْلَمَ أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْفَالِسِينَ ﴿٥٣﴾

﴿٥٤﴾ وَمَا أُنزِلُ نَفْسِيَّ إِلَّا نَفْسِيَّ لَأَمَّا رَأَى السُّوءَ إِلَّا مَا رَأَى رَبِّي إِنَّ رَبِّي عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٥﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ أَتَنْتَنِي بِمَا اسْتَعْظِمُ لِنَفْسِي قُلْنَا كَلِمَةً كَلِمَةً قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ آمِينَ ﴿٥٦﴾

قَالَ اجْعَلْنِي عَلَى خَزَائِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِيظٌ عَلِيمٌ ﴿٥٧﴾

(1) Da wannan magana ta mātar Azīz Zaḳīha anā fahimtar ita tā musulunta ta hannun Yūsufu kāfin a ɗaure shi.

(2) Maganar da Yusufu ya gayā wa sarki lōkacin da ya jē masa ba a faɗe ta ba, sai dai an nūna ta ƙāyatar da shi har ya yabē shi da cēwa shi mai daraja ne amintacce.

56. Kuma kamar wancan ne Muka bāyar da ūko ga Yūsufu a cikin ƙasa ⁽¹⁾ yanā sauka a inda duk yake so. Munā sāmun wanda Muke so da rahamarMu, kuma bā Mu tōzartar da lādar māsu kyautatawa.

57. Kuma lalle lādar Lāhira ce mafi alhēri ga waƙanda suka yi imāni, kuma suka kasance māsu taƙawa.

58. Kuma 'yan'uwani ⁽²⁾ Yūsufu suka jē, sa'an nan suka shiga a gare shi, sai ya gāne su, alhāli kuwa su, sunā māsu musunsa.

59. Kuma a lōkacin da ya yi musu tattali da tattalinsu, ya ce, "Ku zo mini da wani ɗan'uwa nāku daga ubanku. Ba ku gani ba cēwa lalle ne ni, inā cika ma'auni, kuma ni ne mafi alhērin māsu saukarwa?"

60. "Sa'an nan idan ba ku zo mini da shi ba, to, bābu awo a gare ku a wurina, kuma kada ku kusance ni."

61. Suka ce, "Zā mu nēme shi daga ubansa. Kuma lalle ne mū, haƙiƙa, māsu aikatāwa ne."

62. Kuma ya ce wa yaransa, "Ku sanya hajjarsu a cikin kāyansu, tsammāninsu sunā gāne ta idan sun jūya zuwa ga mutānensu, tsammāninsu, zā su kōmo."

وَكَذَلِكَ مَكَانًا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَّبِعُوا
وَمِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ
نَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

وَالْأَجْرَ الْآخِرَ حَقِيرًا لِلَّذِينَ آمَنُوا
وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٧﴾

وَجَاءَ إِخْوَةَ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ وَفَعَرَفَهُمْ
وَهُمْ لَهُ مُّكْرِمُونَ ﴿٥٨﴾

وَلَمَّا حَمَّرَهُمْ جَعَلَهُمْ أَعْيُنَ لَكُمْ
مِنْ أَيْكُمُ الْأَتْرُونَ أَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ
الْمُنزِيلِينَ ﴿٥٩﴾

فَإِنْ لَمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا
تَقْرَبُونِ ﴿٦٠﴾

فَالْوَسْطُ بَيْنَهُمْ وَأَنَا الْفَاعِلُونَ ﴿٦١﴾

وَقَالَ لِفِتْيَانِهِ اجْعَلُوا بِضْعَتَهُمْ فِي رِصَالِهِمْ
لَعَلَّهُمْ يَفْعَرُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٦٢﴾

(1) Lōkacin da Yūsufu yanā aikin tattalin arzikin ƙasa a cikin shēkarar waɗāta, ya mallake ƙasar Masar duka a lōkacin da wahala da yunwa suka auku.

(2) 'Yan'uwani Yūsufu sun zo sunā nēman awo a gunsu, ya gāne su dōmin baƙaueyē kō matalauci bai faye canja kamanninsa ba, amma sū, ba su gane shi ba, sabōda haibar mulki da kwarjinin halittarsa a bayan ya zama babban mutum ga idonsu a inda bā su zaton sa.

63. To, a lōkacin da suka kōma zuwa ga ubansu, suka ce, “Yā bābanmu! An hana mu awo, sai ka aika dan’uwanmu tāre da mu. Zā mu yi awo. Kuma lalle ne, haƙiƙa mū, māsu lūra da shi ne.”

64. Ya ce, “Ashe, zā ni amince muku a kansa? Fāce dai kamar yadda na amince muku a kan dan’uwansa daga gabāni, sai dai Allah ne Mafificin māsu tsari, kuma Shi ne Mafi rahamar māsu rahama.”

65. Kuma a lōkacin da suka būde kāyansu, suka sāmi hajjarsu an mayar musu da ita, suka ce, “Yā bābanmu! Ba mu zālunci! Wannan hajjarmu ce an mayar mana da ita, kuma mu nēmo wa iyalinmu abinci, kuma mu kiyāye dan’uwanmu, kuma mu kāra awon kāyan rāƙumi guda, wancan awo ne mai saufi.”

66. Ya ce, “Bā zan sake shi tāre da kū ba, sai kun kawo mini alƙawarinku daga Allah, haƙiƙa, kunā dawo mini da shi, sai fa idan an kēwaye ku.” To, a lōkacin da suka yi māsa alƙawari, ya ce, “Allah ne Wakili a kan abin da muke faɗa.”

67. Kuma ya ce, “Yā dīyana! Kada ku shiga ta kōfa guda, ku shiga ta kōfōfi dabam-dabam,⁽¹⁾

فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَىٰ أَيْمِهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مَنَعَ مِنَّا الْكَفِيلُ فَأَرْسِلْ مَعَنَا آخَانَا نَكْتَلُ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿١٣﴾

قَالَ هَلْ ءَامَنَّا بِكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا ءَامَنَّا بِكُمْ عَلَىٰ آخِيهِ مِن قَبْلُ فَإِنَّهُ خَيْرٌ حَفِظًا وَهُوَ أَزْهَرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٤﴾

وَلَمَّا فَتَحُوا مَتْعَهُمْ وَجَدُوهُم بِضْعَتَهُمْ رَدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبُغِي هَذِهِم بِضْعَتُنَا رَدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانَا وَنَزَادُوكَ كَيْلَ بَعِيرٍ ذَٰلِكَ كَيْلٌ يَسِيرٌ ﴿١٥﴾

قَالَ لَنْ أَرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتَّىٰ تُؤْتُونِ مَوْثِقًا مِّنَ اللَّهِ لَتَأْتُنَّنِي بِهِ إِذَا لَأَن يُحَاطَ بِكُمْ فَلَمَّآ آتَوْهُ مَوْثِقَتَهُ قَالَ اللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿١٦﴾

وَقَالَ يَبْنَئِي لَأَتَدَخُلُوهُنَّ أَبَابٍ مِّنْ دُونِهِ

(1) Yākūbu ya umurci dīyansa su shiga garin, ta kōfōfi dabam-dabam, yanā nūna cēwa yanā gudun kyawunsu da yawansu zai ja hankalin mutāne zuwa gare su. A cikin mutāne akwai māsu kambun baka da mugun nuffi kō da yake Yākūba a cikin hālin haka yā aza tawakkalinsa ga Allah. Ya yi abin da yake zaton alhēri ne, wanda bai saɓa wa shari'a ba. Amma kuma yā yi haka ne a kan wani ilmi da Allah Ya sanar da shi cēwa a wannan fitar tāsū ce Allah zai yi sanadin sāke sāduwarsu da Yūsufu, sabōda haka ya umurce su da su shiga ta kōfōfi dabam-dabam, dōmin mutum shi kaɗai yā fi sāmūn dāmar ta'ammalin ganin mutāne da abūbuwa. Kuma ta yin haka, yanā tsammānin waninsu zai ga Yūsufu.

kuma bā na wadātar muku kōme daga Allah. Bābu hukunci fāce daga Allah, a gare Shi na dōgara, kuma a gare Shi māsu dōgara sai su dōgara.”

68. Kuma a lōkacin da suka shiga daga inda ubansu ya umurce su wani abu bai kasance yanā wadātarwa a kansu daga Allah da komai ba fāce wata bukata ce a ran Yākūbu, ya bayyana ta. Kuma lalle ne shī, hakīka, ma'abūcin wani ilmi ne ga abin da Muka sanar da shi, kuma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

69. Kuma a lōkacin da suka shiga wajen Yūsufu, ya tattara dan'uwansa zuwa gare shi, ya ce, “Lalle nī ne dan'uwanka, sabōda haka kada ka yi baƙin ciki da abin da suka kasance sunā aikatāwa.”

70. Sa'an nan a lōkacin da ya yi musu tattali da tattalinsu, sai ya sanya ma'auni a cikin kāyan dan'uwansa sa'an nan kuma mai yēkuwa ya yi yēkuwa, “Yā kū āyari! Lalle ne, hakīka kū ƙarāyi ne.”

71. Suka ce, kuma suka fuskanta zuwa gare su, “Mēne ne kuke nēma?”

72. Suka ce, “Munā nēman ma'aunin sarki. Kuma wanda ya zo da shi, yanā da kāyan rākumi ɗaya, kuma ni ne lāmuni game da shi.”

73. Saka ce, “Tallahi! Lalle ne, hakīka, kun sani, ba mu zo don mu yi ɓarna a cikin ƙasa ba, kuma ba mu kasance ƙarāyi ba.”

وَأَدْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ وَمَا أُغْنِي عَنْكُمْ
مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِنَّ لَكُمْ أَلَاءَ اللَّهِ عَلَيْهِ
تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٦٨﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُمْ مَا كَانَ
يُبْعَثُ عَنْهُمْ مِنْ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةً
فِي نَفْسٍ يَنْفَعُونَ قَضَيْتُهَا وَأَنزَلْتُ دُوحًا عَلَيْهِمْ لَمَّا
عَلِمْتَهُمْ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٩﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ أَوْكَى إِلَيْهِ أَخَاهُ
قَالَ إِنِّي أَنَا أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٧٠﴾

فَلَمَّا جَهَر لَهُمْ بِجَهَارِهِمْ جَعَلَ السَّيْقَاةَ
فِي رِجْلِ أَحَدِ قَوْمِهِ إِذْنٌ مُؤَيَّدٌ إِنَّهَا الْوَيْدُ
لِأَنَّكُمْ كُنْتُمْ قَوْمًا
﴿٧١﴾

قَالُوا وَقَبُلُوا عَنِّيهِمْ مَاذَا تَقْفِدُونَ ﴿٧٢﴾

قَالُوا تَقْفِدُونَ صَوَاعِقَ الْمَلِكِ وَلَمَنْ جَاءَ بِهِ حِمْلُ
بَعِيرٍ وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ ﴿٧٣﴾

قَالُوا تَأَلَّى اللَّهُ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْتَنَا بِتَفْسِيدٍ
فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَادِقِينَ ﴿٧٤﴾

74. Suka ce, "To, mēne ne saka-makonsa idan kun kasance mafar-yata?"

75. Suka ce, "Sakamakonsa, wanda aka same shi a cikin kāyan-sa, to, shi ne sakamakonsa, (1) kamar wancan ne muke sāka wa azzā-lumai."

76. To, sai ya fāra (bincike) da jikunansu a gabānin jakar dan'uwansa. Sa'an nan ya fitar da ita daga jakar dan'uwansa. Kamar wancan muka shirya wa Yūsufu. Bai kasance ya kāma dan'uwansa a cikin addinin (dōkōkin) sarki ba, fāce idan Allah Ya so. Munā daukaka darajōji ga wanda Muka so, kuma a saman kōwane ma'abūcin ilmi akwai wani masani.

77. Suka ce, "Idan ya yi sāta, to, lalle ne wani dan'uwansa yā taḅa yin sāta a gabāninsa." Sai Yūsufu ya bōye (2) ta a cikin ransa. Kuma bai bayyana ta ba a gare su, ya ce, "Kū ne mafi sharri ga wuri. Kuma Allah ne Mafi sani daga abin da kuke sifantāwa."

قَالُوا فَمَا جَزَاءُ مَنْ إِنْ كُنْتُمْ كَاذِبِينَ ﴿٧٤﴾

قَالُوا جَزَاءُ مَنْ وَجَدَ فِي رَحْلِهِ مَهْوَجَزَاءُ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٧٥﴾

فَبَدَأَ بِأَوْعِيَتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءِ أَخِيهِ ثُمَّ اسْتَخْرَ مَهْمَاهُنَّ وِعَاءَ أَخِيهِ كَذَلِكَ كَدْنَا لِيُوسُفَ مَا كَانَ لِأَيُّحَدَ أَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلَائِكَةِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ تَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَن دَشَاءَ وَتَوَقَّ كَلَّ ذِي عِلْمٍ عَلَيْهِ ﴿٧٦﴾

* قَالُوا إِنْ يَسْرِقْ فَقَدْ سَرَقَ أَخٌ لَّهُ مِنْ قَبْلُ فَأَسْرَهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ وَلَمْ يُبْدِهَا لَهُمْ قَالَ أَنْتُمْ شَرٌّ مَكَانًا وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَصِفُونَ ﴿٧٧﴾

(1) Shariar Banī Yā'a'kūbu ita ce anā bautar da ḅarawō shēkara guda. Wannan shī ne shari'ar da Tūrāwa suka dauka suka mayar da ita daurin kurkuku da bautar da ḅarawō a cikin mudda ayyananna.

(2) 'Yan'uwān Yūsufu sun faḅi cēwa dan'uwān Binyaminu ya taḅa yin sāta, dōmin su nūna cēwa a wajen ubansu tsarkakakku ne daga yin sāta. Shi kuma wanda ya yi sātan ya gade ta ne daga wajen uwarsa, dōmin wani shakīfinsa (Yūsufu) ya taḅa yin sāta. To, sai Yūsufu ya ce a ransa "Kū ne dai mafi sharrin mutāne, Allah ne Mafi sani daga abin da kuke sifantāwa."

Asalin wannan magana wata goggonsa ce (Shi Yūsufu) ḅiyar Is'hāka, ta riḅe shi, yanā yaro, har a lōkacin da ubansa (Yā'kūbu) ya so ya karḅe shi daga gare ta, sai ta yi kaidin sanya kāyan sāta a cikin rigarsa (Yūsufu) dōmin ta hana uban daukarsa.

A wata ruwaya kuma an ce shi (Yūsufu) ya dauke wani mutummutumi ne na zināri (gunki) ya karairaya shi. Don haka 'yan'uwansa suke jingina sāta a gare shi.

78. Suka ce, “Yā kai Azīzu! Lalle ne yanā da wani ubā, tsoho mai daraja, sabōda haka, ka kāma dayanmu a matsayinsa. Lalle ne mū, muna ganin ka daga māsu kyautatāwa.

79. Ya ce, “Allah Ya tsare mu daga mu kāma wani fāce wanda muka sāmi kāyanmu a wurinsa. Lalle ne mū, a lōkacin nan, haƙiƙa, azzālumai ne.”

80. Sabōda haka, a lōkacin da suka yanke tsammāni daga gare shi, sai suka fita sunā māsu gānāwa.⁽¹⁾ Babbansu ya ce, “Shin, ba ku sani ba cēwa lalle ne ubanku ya riƙi alkawari daga Allah a kanku, kuma daga gabanin haka akwai abin da kuka yi na sakaci game da Yūsufu? Sabōda haka, bā zan gushe daga ƙasar nan ba fāce ubana yā yi mini izni, kō kuwa Allah Ya yi hukunci a gare ni, kuma Shī ne Mafi albērin mahukunta.

81. “Ku kōma zuwa ga ubanku, ku gaya masa: Yā bābanmu, lalle ne danka yā yi sāta, kuma ba mu yi shaida ba fāce da abin da muka sani, kuma ba mu kasance mun san gaibu ba.

82. “Kuma ka tambayi alƙarya wadda muka kasance a cikinta, da āyari wanda muka gabāto a cikinsa, kuma lalle ne, haƙiƙa, mū māsu gaskiya ne.”

قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَرَبِيُّ إِنَّ لَهُ وَأَبَا شَيْخَانَا
كَيْدًا فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَالَةً وَإِنَّا نَرَاكَ
مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٧٨﴾

قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنْ نَأْخُذَ إِلَّا مَن وَجَدْنَا
مَتَّعْنَاهُ عِنْدَهُ وَإِنَّا إِذَا الظَّالِمُونَ ﴿٧٩﴾

فَلَمَّا أَسْتَيْسَسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا قَالَ
كَيْدُهُمْ أَنْ تَقْبَلُوا أَن آبَاكُمْ قَدْ
أَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ وَمِن قَبْلُ مَا
فَرَطْنَا فِي يُوسُفَ فَلَن أَبْرَحَ الْأَرْضَ حَتَّى
يَأْتَنِي لِي أَيْنَ أُوتِيخِرُكَ اللَّهُ لِي وَهُوَ خَيْرُ
الْمُحْكِمِينَ ﴿٨٠﴾

أَنْجِعُوا إِلَى أَبِيكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ
ابْنَكَ سَرَقَ وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلَّمْنَا
وَمَا كُنَّا بِالْغَيْبِ حَافِظِينَ ﴿٨١﴾

وَسْئَلِ الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعِيرَ الَّتِي
أَقْبَلْنَا فِيهَا وَإِنَّا لَصَدُوقُونَ ﴿٨٢﴾

(1) 'Yan'uan Yūsufu sun yanke tsammānin sāmūn Binyāminu daga shari'a, sun kōma sunā gānāwa a tsakāninsu. Sai dai waɗannan dīyansu ne domin su, suna Masar.

83. Ya ce, “Ā’a, zukatanku sun kawāta wani al’amari a gare ku. Sai haƙuri mai kyāwo, akwai tsammānin Allah Ya zo mini da su gabā ɗaya (Yūsufu da ‘yan’uwansa). Lalle ne Shi ne Masani, Mai hikima.”

84. Kuma ya jūya daga gare su, kuma ya ce, “Yā baƙin cikina a kan Yūsufu!” Kuma idānunsa suka yi fari sabōda huznu sa’an nan yanā ta haɗewar haushi.

85. Suka ce, “Tallahi! Bā zā ka gushe ba, kanā ambaton Yūsufu, (1) har ka kasance mai rauni fwarai, kō kuwa ka kasance daga māsu halaka.”

86. Ya ce, “Abin sani kawai, inā kai karar baƙin cikina da sunōna zuwa ga Allah, kuma na san abin da ba ku sani ba daga Allah.

87. “Yā ɗiyāna! Sai ku tafi ku nēmo lābārin Yūsufu (2) da ɗan’uwansa. Kada ku yanke tsammāni daga rahamar Allah. Lalle ne, bābu mai yanke tsammāni daga rahamar Allah fāce mutāne kāfirai.”

88. Sa’an nan a lōkacin da suka shiga gare shi suka ce, “Yā kai Azizu! Cūta ta shāfe mu, mū da iyālinmu, kuma mun zo da wata hāja maras kīma. Sai ka cika mana ma’auni, kuma ka yi sadaka a gare

قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْراً
فَصَبِّرْ وَصَبِّرْ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَنِّي بِهِمْ
جَمِيعاً إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٤٣﴾

وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا أَسْفَىٰ عَلَىٰ يُوسُفَ
وَإِخْوَتِهِ صَبْرًا مِنْ الْحَزَنِ فَهُمْ
كَظِيمٌ ﴿٤٤﴾

قَالُوا أَنَا لِلَّهِ تَقَوُّوا أُنذِرُكُمْ يُوسُفَ حَتَّىٰ
تَكُونُوا حَرْطًا أَوْ تَكُونُوا مِنَ
الْمُهْلِكِينَ ﴿٤٥﴾

قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَثِّي وَحُزْنِي إِلَى اللَّهِ
وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾

يَتَّبِعِي أَذْهَبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ
وَإِخْوَتِهِ وَلَا تَأْتِسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا
يَأْتِسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ
الْكَافِرُونَ ﴿٤٧﴾

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ
مَسْنَا وَآهَلْنَا الضُّرُّ وَجِئْنَا بِبِضَاعَةٍ
مُرْتَجِيَةٍ فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ
عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿٤٨﴾

(1) Mai tsōhon laifi bā ya son ya ji anā ambatonsa, sabōda haka (yan’uwan Yūsufu) suke zargin bābansu da ambaton (tuna) Yūsufu.

(2) A nan Yāfūbu yā bayyana irin ilmin da Allah Ya sanar da shi, cewa Yūsufu yanā nan da ransa, kuma sun yi kusa su sādu da jūna.

mu. Lalle ne Allah Yanā sāka wa māsu yin sadaka⁽¹⁾.”

89. Ya ce, “Shin, kun⁽²⁾ san abin da kuka aikata ga Yūsufu da ḍan'uwansa a lōkacin da kuke jāhilai?”

90. Suka ce, “Shin kō, lalle ne, kai ne Yūsufu?” Ya ce, “Nī ne Yūsufu, kuma wannan shī ne ḍan'uwāna. Haḳīka Allah Yā yi falala a gare mu. Lalle ne, shī wanda ya bi Allah da tafawa, kuma ya yi haḳuri, to, lalle ne Allah bā Ya tōzarta lādar māsu kyautatāwa.”

91. Suka ce, “Tallahi! Lalle ne haḳīka, Allah Yā zābe ka a kanmu, kuma lalle ne mun kasance, haḳīka, māsu kuskure.”

92. Ya ce, “Bābu zargi a kanku a yau, Allah Yanā gāfartā muku, kuma Shī ne Mafī rahamar māsu rahama.

93. “Ku tafi da rigāta wannan, sa'an nan ku jēfa ta a kan fuskar mahaifina, zai kōma mai gani. Kuma ku zo mini da iyālinku bāki ḍaya.”

94. Kuma, a lōkacin da āyari⁽³⁾ ya baḳ (Masar) ubansa ya ce, “Lalle ne, nī inā shākar iskar Yūsufu, bā dōmin kunā ḳaryata ni ba.”

قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ يُونُسَ
وَآخِيهِ إِذْ أَنْتُمْ جَاهِلُونَ ﴿٨٩﴾

قَالُوا أَوَلَمْ نَكْ لَأَنْتَ يُونُسَ ۗ قَالَ أَنَا يُوسُفُ
وَهَذَا أَخِي قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا إِنَّهُ مَنَّ
بِئْتِي وَصَبِرَ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾

قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ أَشْرَكْنَا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا وَإِن
كُنَّا لَظَالِمِينَ ﴿٩١﴾

قَالَ لَا تَذَكَّرِ عَلَىٰ كُمْ الْيَوْمَ يَقْبِضُ اللَّهُ
لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿٩٢﴾

أَذْهَبُوا بِمِصْرِي هَذَا فَأَقْوَمُ عَلَىٰ وَجْهِ
أَبِي يَأْتِ بِصَبْرًا وَأُوفِي بِأَهْلِكُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾

وَلَمَّا فَصَلَتِ الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي
لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ ۗ لَوْلَا أُنْفِتُّدُونَ ﴿٩٤﴾

(1) Wannan ya nuna ba a haramta sadaka ba ga Annabāwan da suka gabāta, sai ga Annabinmu Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, shi da danginsa na kusa aka hana wa cin sadaka.

(2) Yūsufu ya bayyana ga 'yan'uwansa, kuma sun yāfe wa jūna laifi.

(3) Yārūba da jīkōkinsa. Yanā gaya musu, cewa yana shākar fānshin Yūsufu, su kuma suna jingina shi ga rudēwar tsūfa dōmin rabonsa da Yūsufu shēkara talātin da biyar zuwa arba'in.

95. Suka ce, "Tailahi, lalle ne, kai, haƙiƙa, kanā a cikin batarka daɗaɗɗa."

96. Sa'an nan a lōkacin da mai bāyar da bushāra ya je, sai ya jēfa ta a kan fuskarsa, sai ya kōma mai gani. Ya ce, "Shin, ban gaya muku ba, lalle ne, ni inā sanin abin da ba ku sani ba daga Allah?"

97. Suka ce, "Yā ubanmu!⁽¹⁾ Ka nēma mana gāfara ga zunubanmu, lalle ne mū, mun kasance māsu kuskure."

98. Ya ce, "Da sannu zā ni nēma muku gāfara daga Ubangijina. Shi ne Mai gāfara, Mai jin kai."

99. Sa'an nan a lōkacin⁽²⁾ da suka shiga gun Yūsufu, yā tattara mahaiƙansa biyu a gare shi, kuma ya ce, "Ku shiga Masar in Allah Ya so, kuna amintattu."

100. Kuma ya daukaka iyāyensa biyu a kan karaga, sa'an nan suka fādi a gare shi, suna māsu sujada.⁽³⁾ Kuma ya ce, "Ya bābāna! Wannan ita ce fassarar mafarkin nan nāwa. Lalle ne Ubangijina Ya sanya shi ya tabbata sōsai, kuma lalle ne Ya

قَالُوا تَاللّٰهِ اِنَّكَ لَفِي ضَلٰلِكَ
الْقَدِيْرِ ۝١٥

فَلَمَّا اَنْ جَاءَ الْبَشِيْرُ اَلْقَهُ عَلٰى رَءْسِهِ
فَاْتَتْهُ بَصِيْرًا قَالِ الْاَقْرَابُ لَكُمْ اِيّٰى اَعْمٰرُ
مِنَ اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ۝١٦

قَالُوا يَا اَبَانَا اَسْتَغْفِرُ لَنَا ذُنُوْبًا اِنَّا كُنَّا
خٰطِيْنَ ۝١٧

قَالَ سَوْفَ اَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّيْ اِنَّهُ هُوَ
الْعَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ۝١٨

فَلَمَّا دَخَلُوْا عَلٰى يُوسُفَ اٰوَجَّ اِلَيْهِ اَبُوْهُ
وَقَالَ اَدْخُلُوْا مِصْرَ اِنْ شَاءَ اللّٰهُ
ءَامِيْنَ ۝١٩

وَرَفَعَ اَبُوْهُ عَلٰى الْعَرْشِ وَحَرَّوْا لَهٗ سِجِّدًا
وَقَالَ يَا بَنِيَّ هٰذَا اَبُوْكُمْ فَاَنْصَبُوْا
رُءْسَكُمْ لِرُءْسِ اَبِيْكُمْ مِنْ قَبْلِ قَدِ
جَعَلَهَا رَبِّيْ حَقًّا وَقَدْ اَنْحَسْنَ بِيْ اِذْ اَخْرَجْتَنِيْ
مِنَ السِّجْنِ وَجَاءَ بِكُمْ مِنَ الْبَدْوِ مِنْۢ بَعْدِ

(1) Diyan Yāfūbu sunā ikrāri da laifinsu, sunā nēman Allah Ya gāfarta musu gabā ɗaya. Ubansu yanā jinkirta nēma musu gāfara gun Allah har a lōkacin asuba kō kuwa daren Jumma'a dōmin ya yi rōko a lōkacin karɓar addu'a. Wannan yā nūna anā iya nēman mai albarka kō wani mutum ya yi wa wani mutum addu'a.

(2) Yūsufu ya sādu da ubansa da uwarsa. A Larabci anā rinjāyar da uba a kan uwa, a ce ubanni biyu, kuma ga Hausa anā rinjayar da uwa a kan uba, a ce uwāye biyu.

(3) Sujada idan ta zama da umurnin Allah ne ga kōwa, to, ba ta da laifi duk yadda take, amma idan an yi ta bā inda Allah Ya ajiye ta ba, to, tā zama kāfirci. A Musulunci gaisuwa da dūkāwar kai haram ce, waɗansu Malamai sun ce idan ba ta kai ga rukū'i ba, makarūhi ce, amma idan ta kai ga rukū'i tā zama harāmun ga duka mālamai, wātau ijmā'in malamai sun haramta dūkāwar da ta kai ga rukū'i.

kyautata game da ni a lōkacin da Ya fitar da ni daga kurkuku. Kuma Ya zo da ku daga kauye, a bāyan Shaiḍan yā yi fisgar barna a tsakānina da tsakānin 'yan'uwana. Lalle ne Ubangijina Mai tausasāwa ne ga abin da Yake so. Lalle ne Shī, Shī ne Masani, Mai hikima.

101. "Yā Ubangijina, ⁽¹⁾ lalle ne Kā bā ni daga mulki, kuma Kā sanar da ni daga fassarar lābaru. Ya Mahaliccin sammai da kasa! Kai ne Majibincina a dūniya da Lāhira, Ka karɓi raina inā Musulmi, kuma Ka riskar da ni ga sālilai."

102. Wannan daga ⁽²⁾ lābarun gaibi ne, Munā yin wahayinsa zuwa gare ka, kuma ba ka kasance a wurinsu ba a lōkacin da suke yin niyyar zartar da al'amarinsu, alhāli sunā yin mākirci.

103. Kuma maɓi yawan mutāne ba su zama māsu īmāni ba, kō da kā yi kwadāyin haka.

104. Kuma bā ka tambayar su wata lādā a kansa. Shī bai zama ba faɓe ambato dōmin halittu.

105. Kuma da yawa, wata āyā a cikin sammai da kasa, sunā shūḍewa a kanta, kuma sū, sunā bijirēwa daga gare ta.

أَنْ تَرَى الشَّيْطَانَ بِنِي وَيَنْ إِخْوَتَهُ إِنَّ
رَبِّي لَطِيفٌ لِمَا يَشَاءُ إِنَّهُمْ هُمُ الْعَالِمُونَ
الْحَكِيمُونَ ﴿٥١﴾

* رَبِّ قَدْ أَتَيْتَنِي مِنَ الْمَلِكِ وَعَلَّمَنِي
مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيِّ الْإِنْسَانِ الْأَخِرِ
تَوْفَى مُسْلِمًا وَالْحَقِّنِي بِالصَّلَاةِ حِينَ ﴿٥٢﴾

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا
كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ
يَمْكُرُونَ ﴿٥٣﴾

وَمَا أَكْثَرَ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿٥٤﴾

وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أُجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا
ذِكْرٌ الْعَالَمِينَ ﴿٥٥﴾

وَصَكَّائِنَ مِنْ عَائِيهِ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
يَمُرُّونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿٥٦﴾

(1) Yūsufu yanā addu'a a karshen rāyuwarsa, yanā nēman Allah Ya cika masa da īmāni.

(2) Karfafāwa da fārin tambīhi daga abin da sūrar ta funsa, daga nan har zuwa karshenta.

106. Kuma mafi yawansu ba su yin imāni da Allah fāce kuma sunā māsu shirki.

107. Shin fa, sun amince cēwa wata masifa daga azābar Allah ta zo musu ko kuwa Tāshin Kiyāma ta zo musu kwatsam, alhāli sū ba su sani ba?

108. Ka ce, "Wannan ce han-yāta⁽¹⁾; inā kira zuwa ga Allah a kan basira, ni da waƙanda suka bi ni, kuma tsarki ya tabbata ga Allah! Ni kuma, ban zama daga māsu shirki ba."

109. Kuma ba Mu aika ba a gabāninka fāce mazāje, Munā wahayi zuwa gare su, daga mutānen karyuka. Shin fa, ba su yi tafiya a cikin kasa ba, dōmin su dūba yadda ākibar waƙanda suka kasance daga gabāninsu ta zama? Kuma lalle ne gidan Lāhira shi ne mafi alhēri ga waƙanda suka yi taƙawa? Shin fa, bā ku hankalta?

110. Har a lōkacin da Manzanni suka yanke tsammāni, kuma suka yi zaton cēwa an jingina su ga karyu, sai taimakonMu ya je masu, sa'an nan Mu tsērar da wanda Muke so, kuma bā a mayar da azābarMu daga mutāne māsu laifi.

111. Lalle ne, haƙiƙa, abin kula yā kasance a cikin kissoshinsu ga masu hankali. Bai kasance

وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٦﴾

أَفَأَسْوَأَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ اللَّهِ أَتَوَاتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٠٧﴾

قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعِيَ وَسُبْحَانَ اللَّهِ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رَجُلًا نُوحِي إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠٩﴾

حَقًّا إِذَا أَسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ وَظَنُّوا أَنَّهُمْ قَدْ كُذِّبُوا جَاءَهُمْ نَصْرٌ مِّنَّا فَخَرَجُوا مِنْ نَشَأِهِمْ وَلَا يَرُدُّ بَأْسَهُنَّ مِنَ الْقَوْمِ الْمَظْجُورِينَ ﴿١١٠﴾

لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةٌ لِأُولِي الْأَلْبَابِ

(1) Bin hukuncin Allah kamar yadda kassar Yūsufu ta nuna cēwa, a kōwane hāli mutum ya kasance akwai yadda Allah Ya yi umurni a wannan hālin da a bi Shi, wanda ya bi umurnin Allah. to, zai ɗaukaka a dūniya kuma Allah bā zai tōzartar da lādarsa a Lāhira ba.

wani kirƙiran lābāri ba, kuma amma shi gaskatāwa ne ga abin da yake a gaba gare shi, da rarrabēwar dukan abūbuwa, da shiriya da raha-ma ga mutāne waƙanda suka yi imāni.

مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَٰكِن تَصْدِيقَ
الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ
وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣٦١﴾

SŪRATUR RA'AD

سُورَةُ الرَّعْدِ

Tanā karantar da tauhīdi, bisa jan hankali ga dūbā zuwa ga āyōyin halitta, da bayānin kiran Allah zuwa ga mutāne, da tabbatar da Manzancin Annabi Muhammadu, a cikin magana mai zurfi ga hankali.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̄. R. Waƙancan āyōyin littāfi ne, kuma abin da aka saukar gare ka daga Ubangijinka ne gas-kiya, kuma amma mafi yawan mutāne bā su yin imāni.

2. Allah Shi ne Wanda Ya ƙau-ƙaƙa sammai, bā da ginshikai ba waƙanda knke ganin su. Sa'an nan kuma Ya daidaita a kan Al'arshi, kuma Ya hōre rānā da watā, kōwa-ne yanā gudāna zuwa ga ajali ambat-tacce. Yanā shiriya al'amari, Yanā rarrabe āyōyi daki-daki, mai yiwu-wa ne ku yi yakīni da haɗuwa da Ubangijinku.

الْمَرْءُ بِمَا كَسَبَ وَالَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكَ
مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٦٢﴾

اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ
أَسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ وَسَحَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ
يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى يُدِيرُ الْأُمُورَ يُفَصِّلُ
الآيَاتِ لِمَعَكُمْ بِلِقَاءِ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ ﴿٣٦٣﴾

3. Kuma Shi ne Wanda Ya shim-fida fasa, kuma Ya sanya duwatsu da kōguna a cikinta, kuma daga dukan 'ya'yan itāce Ya sanya ma'aura biyu cikinsu. Yanā sanya dare ya rufe yini. Lalle ne a cikin wancan, haḳiḳa akwai āyōyi ga mutāne waḍanda suke yin tunāni.

4. Kuma a cikin fasa akwai yan-kuna māsu maḳwabtaka, da gōnaki na inabōbi da shūka, da dabinai iri guda, da waḍanda bā iri guda ba, anā shayar da su da ruwa guda. Kuma Munā fiḳta sāshensa a kan sāshe a wajen ci. Lalle ne, a cikin wancan akwai āyōyi ga mutāne waḍanda suke hankalta.

5. Kuma idan ka yi māmāki, to, māmākin kam shi ne maganarsu, "Shin, idan muka kasance turbāya, zā mu zama a cikin wata halitta sābuwa? Waḍancan ne, waḍanda suka kāfirta da Ubangijinsu, kuma waḍancan akwai kuḳumai a cikin wuyōyinsu, kuma waḍancan ne abōkan wuta. Sū, a cikinta, māsu dawwama ne.

6. Kuma sunā nēman ka da gag-gāwa da azāba a gabānin rahama, alhāli kuwa abūbuwan misāli sun gabāta a gabāninsu. Kuma lalle ne Ubangijinka, haḳiḳa, Ma'abūcin gāfara ne ga mutāne a kan zāluncinsu, kuma lalle ne Ubangijinka, haḳiḳa, Mai tsananin uḳūba ne.

7. Kuma waḍanda suka kāfirta sunā cēwa, don me ba a saukar da wata āyā a gare shi ba daga Ubangi-jinsa? Abin sani kawai, kai dai mai

وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رِجًّا
وَأَنْهَارًا وَبِئْسَ الَّذِي يَجْعَلُ فِيهَا رِجًّا
أَنْتَ بِنِيعَتِكَ الْبَلَّ الْبَهَّارُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ
لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٥﴾

وَفِي الْأَرْضِ قِطْعٌ مِّنْ جَبْرُوتٍ وَجَعَلْنَا مِنْ
أَعْيُنِهَا رِجًّا وَنَجْمًا وَنُجُودًا وَنُجُودًا
يُنْفِقُ بِمَالِهِمْ وَنُجُودًا بَعْضُهَا عَلَى
بَعْضٍ فِي الْأَكْثَلِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿٥﴾

* وَإِن تَعَجَبَ فَعَجِبْ قَوْلُهُمْ أَوْ ذَا كُنَّا
نُرِيهِمْ آيَاتِنَا لِيُنظِرُوا لِقَائِهِمْ
الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ
الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْعَاقِبَةِ وَأُولَئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٥﴾

وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ
وَقَدْ خَلَقْتَ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمُشْرِكِينَ وَإِنَّ رَبَّكَ
لَدَوْمَعِيقُ وَاللَّيْلُ عَلَى ظُلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ
لَشَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ
مِّن رَّبِّهِ إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ ﴿٥﴾

gargadi ne kuma a cikin kōwafanne mutāne akwai mai shiryarwa.

8. Allah Yanā sanin abin da kōwace mace take dauke da shi a cikinta, da abin da mahaiƙu suke ragēwa⁽¹⁾ da abin da suke kārāwa. Kuma dukkan kōme, a wurinSa, da gwargwado yake.

9. Shi ne Masanin fake da bayyane, Mai girma, Maƙaukaki.

10. Daidai ne daga gare ku, wanda ya asirta magana da wanda ya bayyana game da ita, da wanda yake shi mai nēman bōyewa ne da dare, da mai bayyana a cikin tafiyarsa a hanya da rāna.

11. (Kowannenku) Yanā da wafansu malā'iku māsu maye wa jūna a gaba gare shi da bāya gare shi, sunā tsare shi daga umurnin Allah. Lalle ne, Allah bā Ya canja abin da yake ga mutāne sai sun canja abin da yake ga zukatansu. Kuma idan Allah Ya yi nufin wata azāba game da mutāne, to, bābu mai mayar da ita, kuma bā su da wani majiɓinci⁽²⁾ baicin Shi.

12. Shī ne Wanda Yake nūna muku walƙiya dōmin tsōro da tsammāni, kuma Ya kāga halittar girāgizai māsu nauyi.

13. Kuma arādu tanā tasbīhi game da gōde Masa, da malā'iku dōmin tsononSa. Kuma Yanā aiko

اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَىٰ وَمَا يُقِيضُ
الْأَرْحَامَ وَمَا تَرْذَاوُ كُلُّ شَيْءٍ عِنْدَهُ
بِحِقْدٍ ۝٨

عَلِيمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ ۝٩

سَوَاءٌ مِّنْكُمْ مَّنْ أَسْرَأَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ
بِهِ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٍ بِاللَّيْلِ وَسَارِبٌ
بِالنَّهَارِ ۝١٠

لَهُ مَعْقِلَاتٌ فِي سَمَائِنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ
يَحْفَظُونَ أَمْرَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَغَيِّرُ مَا
يَقْوُمُ حَتَّىٰ يُغَيِّرُ أَمْرًا بِأَنْفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ
اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءَ أَفْئَالٍ مَرَدَّ لَهُمْ وَمَا لَهُمْ
مِنْ دُونِهِمْ مِنْ وَّالٍ ۝١١

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ أَلْبَاقَ حَوَافٍ وَطَمَعًا
وَيُنشِئُ السَّحَابَ الثِّقَالَ ۝١٢

وَيُنْزِلُ الرِّيحَ الْعَقِيلَةَ وَالْمَلَائِكَةَ مِنْ

(1) Ragōwar lōkacin cikin ko fāruwarsa.

(2) Bābu wani majiɓinci baicin Allah, wanda zai iya tsīrar da su daga azābarSa.

tsāwawwaki, sa'an nan Ya sāmi wanda Yake so da su, alhāli kuwa sū, sunā jāyayya a cikin (al'amarin) Allah, kuma Shī ne mai tsananin hīla.⁽¹⁾

14. Yanā da kiran gaskiya, kuma waɗanda (kāfirai) suke kira baicinSa, bā su karɓa musu da kōme, fāce kamar mai shimfida tāfukansa zuwa ga ruwa (na girgije) dōmin (ruwan) ya kai ga bākinsa, kuma shi bā mai kaiwa gare shi ba. Kuma kiran kāfirai (ga wanin Allah) bai zama⁽²⁾ ba fāce yanā a cikin ɓata.

15. Kuma sabōda Allah, wanda yake a cikin sammai da fasa suke yin sujada, so da fi, kuma da inuwōyinsu, a sāfe da maraice.

16. Ka ce, "Wāne ne Ubangijin sammai da fasa?" Ka ce, "Allah". Ka ce, "Ashe fa, kun riƙi waɗansu masōya baicin Shi, waɗanda ba su mallaka wa kansu wani amfāni ba, kuma haka bā su tūre wata cūta?" Ka ce, "Shin makāho da mai gani sunā daidaita? Kō shin, duhu da haske sunā daidaita? Ko sun sanya ga Allah waɗansu abōkan tārayya waɗanda suka yi halitta kamar halittarSa, sa'an nan halittar ta yi kama da jūna a gare su?" Ka ce, "Allah ne Mai halitta kōme, kuma Shī ne Madaukaki, Marinjāyi."

خِيفَتِهِمْ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا
مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ وَهُوَ
شَدِيدُ الْحِجَالِ ﴿١٣﴾

لَمَّا دَعَا إِلَى اللَّهِ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا
يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبْسُطُ كَتِفِهِ إِلَى السَّمَاءِ
لِيَتَّبِعَ قَاهُ وَمَا هُوَ بِلَغِيئِهِمْ وَمَا دَعَا الْكَافِرِينَ إِلَّا
فِي ضَلَالٍ ﴿١٤﴾

وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا
وَكَرْهًا وَظَلَمَهُمُ بِالْقُدُورِ وَأَلْصَقَ ﴿١٥﴾

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ قُلْ
أَفَأَتَّخِذُهُمْ رَبِّينَ دُونَ اللَّهِ أُولَئِكَ لَا يَعْلَمُونَ
لَا أَنفُسُهُمْ تَتَّبِعُونَ أَفَأَقْبَلُ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى
وَالْبَصِيرُ أَمْ هَلْ تَسْتَوِي الظَّالِمَةُ وَالظَّالِمُ
أَمْ جَعَلَ اللَّهُ شُرَكَاءَ خَلْقِهِ الْخَلْقُ فَتَشْبَهُ الْخَلْقُ
عَلَيْهِمْ قُلْ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الزَّجِدُ
الْقَهْرُ ﴿١٦﴾

(1) Hīla, ita ce māƙirci, Allah Yanā azabta māsu yin hīla ga addininSa, da azāba mai tsanani, kuma Ya kāmā su da hīlarsu ta hanyar da ba su sani ba.

(2) Allah Mammallakin ruwa, Yanā kiran mutāne dōmin Ya bā su ruwan, su shā. Sū kuma kāfirai sunā kiran waɗansu abūbuwa dabam waɗanda kō karɓa musu kiran bā zā su iya yi ba, kuma sunā nēman ruwa daga gare su, alhāli kuma ba su mallaki kōme ba. Watau Mai abu Yanā kiran su dōmin Ya bā su, sun fi karɓa masa, sai sunā kiran wani wanda bai mallaki kōme ba, sunā rōƙon sa ruwa.

17. Ya saukar da ruwa daga sama⁽¹⁾, sai magudanai suka gudāna da gwargwadonsu. Sa'an nan kōgi ya dauki kumfa mai kārūwa, kuma daga abin da suke zuga a kansa (azurfa ko zinari kō karfe) a cikin wuta, dōmin nēman ado kō kuwa kāyan dāki akwai kumfa misālinsa (kumfar ruwa). Kamar wancan ne Allah Yake bayyana gaskiya da farya. To, amma kumfa, sai ya tafi kēkasasshe, kuma amma abin da yake amfānin mutāne sai ya zauna a cikin fasa. Kamar wancan ne Allah Yake bayyana misālai.

18. Ga waƙanda⁽²⁾ suka karɓa wa Ubangijinsu akwai abu mafi kyau a gare su, kuma waƙanda suke ba su karɓa Masa ba, to, lalle dā sunā da abin da yake a cikin fasa gaba ɗaya da misālinsa tāre da shi, haƙiƙa, dā sun yi fansa da shi. Waƙancan sunā da mummunan bincike, kuma matabbatarsu Jahannama ce, kuma tir da ita ta zama shimfiɗa.

أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أَوْدِيَهُمْ بِمَدْرِهِمْ
فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَابِيًا وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ
فِي النَّارِ أَنْبَعَاءَ حِلْيَةٍ أَوْ مَتَعٍ زَبَدٌ مِثْلَهُ
كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ فَأَمَّا الزَّبَدُ
فَيَذْهَبُ حُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ
فِي الْأَرْضِ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ ﴿١٧﴾

الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ أَسْمَىٰ وَالَّذِينَ
يَسْتَجِيبُوا لَهُ لَا يَأْتِيهِم مِّنَ الْأَرْضِ شَيْئًا
وَمِثْلَهُ مَعَهُ وَلَا قِتْدَارَ لَهُ أُولَئِكَ لَهُمْ
حُسْنُ الْحِسَابِ وَأُولَئِكَ جِهَنَّمُ يُسَمَّى الْيَهُنَّمَ ﴿١٨﴾

(1) Idan ruwa ya sauka daga sama sa'an nan ya gudāna a cikin rāfuna zai yi kumfa. Sai ruwa mai amfānin mutāne ya nutse a fasa ya zauna, sa'an nan kumfan kuma ya kēkashe ya lālāce. Haka kuma idan an sanya karfe na zinari kō na azurfa kō fafin karfe a cikin wuta, aka zuga ta a kansa, zai fitar da kumfa, watau tsakin tama wanda zā a fitar dōmin rashin amfāninsa, dōmin zinariyar kwarai mai amfāni ta wanzu. To haka ga kōme akwai kumfa marashin amfāni da mai kyāwo mai amfāni.

(2) Bāyan da ya faɗi cewa Allah Yanā kira, kiran gaskiya a cikin āyā ta 14, kuma waɗansu mutāne sun fi karɓar kiran Allah, sai sunā kiran waɗansu abūbuwa dabam, sai ya bayyana, a nan, sakamakon wanda ya karɓi kiran Allah sāmun ruwan sha, sabōda Mai abu ne Ya kirāwo shi, Ya kuma bā shi, ya sha a hankali kwance, sa'an nan kuma Allah zai bā shi abin da ya fi ruwan kyau, watau Aljanna. Amma wanda ya fi karɓāwa, to, yā yi hasāra biyu, bai sāmi ruwan da ya yi kiran wani ya bā shi ba, sa'an nan kuma ya haɗu da azābar da take zai iya bāyar da dukan abin da ya mallaka dōmin ya yi fansar kansa da ita.

19. Shin, fa, wanda yake sanin cewa lalle abin da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangijinka ne gas-kiya yanā zama kamar wanda yake makāho? Abin sani kawai, masu hankali sū ke yin tunāni.

20. Sū ne waɗanda suke cikāwa da alkawarin Allah, kuma bā su warware alkawari.

21. Kuma sū ne waɗanda suke sādār da abin da Allah Ya yi umurni da shi dōmin a sādār da shi, kuma sunā tsōron Ubangijinsu, kuma sunā tsōron mummūnan bincike.

22. Kuma waɗanda suka yi ha-ƙuri dōmin nēman yardar Ubangi-jinsu, kuma suka tsayar da salla, kuma suka ciyar da abin da Muka arzūta su da shi, a asirce da bay-yane, kuma sunā tunkude mummūnan aiki da mai kyau. Waɗancan sunā da ākibar gida mai kyau.

23. Gidājen Aljannar zama, sunā shigarsu, sū da waɗanda suka kyau-tatu daga iyāyensu, da mātansu da zūriyarsu. Kuma malā'iku sunā shiga zuwa gunsu ta kōwace kōfa.

24. "Aminci⁽¹⁾ ya tabbata a kan-ku sabōda abin da kuka yi wa haƙuri. Sabōda haka madalla da ni'imar ākibar gida."

25. Kuma waɗanda⁽²⁾ suka war-ware alkawarin Allah daga bāyan

* أَقْنِ يَاقَةَ أُمِّ الْوَيْلِ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَمَلَأْ كَهَنُ
هُوَ عَمْرٍؤُا تَابَتِ ذِكْرُ أَوْلَادِ الْأَنْبِيَاءِ ﴿١٩﴾

الَّذِينَ يُؤْفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْعَيْثُ ﴿٢٠﴾

وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ
وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخْلِفُونَ مِثْقَالَ الْحَبِّ ﴿٢١﴾

وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِعَالَ وَجْهَ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا
الصَّلَاةَ وَأَنْقَضُوا مِمَّا رَفَعْتُمْ سِنًا وَعَلَانِيَةً
وَبَدَأُوا بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةِ أُولَئِكَ لَهُمْ
عَقَبَى الدَّارِ ﴿٢٢﴾

جَعَلَتْ عَيْنٌ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ
وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّتِهِمْ وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ
عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ ﴿٢٣﴾

سَأَلَ عَلَيْهِمْ كَيْفَ صَبَرْتُمْ فَنِعِمَّ عَقَبَى الدَّارِ ﴿٢٤﴾

وَالَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ

(1) Sallamar malā'iku a kansu idan sun shiga a gare su, ita ce su ce musu "Aminci ya tabbata a gare ku".

(2) Bayānin siffōfin waɗanda suka fi karɓar kiran Allah. Watau akasin waɗanda aka yi bayaninsu a bāyā.

Kulla shi, kuma sunā yanke abin da Allah Ya yi umurni da shi dōmin a sādar da shi kuma sunā barna a cikin kasar. Waɗancan sunā da wata la'ana, kuma sunā da mūnin gida.

26. Allah ne Yake⁽¹⁾ shimfida arziki ga wanda Yake so, kuma Yanā kuntatāwa. Kuma sun yi farin ciki da rāyuwar dūniya, alhali kuwa rāyuwar dūniya ba ta zama ba dangane ga ta Lāhira fāce jin dāfi kafan.

27. Kuma waɗanda suka kā-firta, sunā cēwa, "Don me ba a saukar da wata āyā ba a kansa daga Ubangijinsa?" Ka ce, "Lalle ne Allah Yanā batar da wanda Yake so kuma Yanā shiryar da wanda ya tūba zuwa gare Shi."

28. Waɗanda suka yi ĩmāni kuma zukātansu sukan natsu da ambaton Allah.⁽²⁾ To, da ambaton Allah zukāta suke natsuwa.

29. Waɗanda suka yi ĩmāni, kuma suka aikata aiki nagari, farin ciki yā tabbata a gare su, da kyak-kyawar makōma.

30. Kamar wancan ne Muka aika ka a cikin al'umma wanda take waɗansu al'ummai sun shūɗe daga gabaninta, dōmin ka karanta musu

مِسْقِهِمْ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِمْ أَنْ
يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ لَهُمُ
الْعَذَابُ وَلَهُمْ سَوْءُ الدَّارِ ﴿٢٦﴾

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَفَرِحُوا
بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا
مَتَاعٌ ﴿٢٧﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ
مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي
إِلَيْهِ مَنْ أَرَادَ ﴿٢٨﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ
أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ ﴿٢٩﴾

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَىٰ لَهُمْ
وَحَسَنُ مَقَابٍ ﴿٣٠﴾

كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ
قَبْلِهَا أُمَّمٌ لِنُتْلُوَ عَلَيْهِمُ الَّذِي أَوْحَيْنَا

(1) Ta'akibi da tambihi ne da kārīn bayāni ga mai hankali dōmin ya zābura ga karbar kiran Allah.

(2) Ambaton Allah, shi ne hukunce-hukuncenSa ga kōme. Umar dan Khattāb ya ce, "Maffificin ambaton Allah, shi ne wanda aka yi a wurin umurninSa ko haninSa. Wanda yake yin zikirin bāki bā da yanā aiki da hukunce-hukuncen Allah ba a cikin ibādarsa da mu'amalarsa, to, shi mai izgili kawai ne da sūnan Ubangijinsa, ba mai yin zikiri ba ne.

abin da Muka yi wahayi zuwa a gare ka, alhāli kuwa sū, sunā kāfirta da Rahamān.⁽¹⁾ Ka ce, “Shi ne Ubangijina, bābu abin bautāwa fāce Shi, a gare Shi na dōgara, kuma zuwa gare Shi tūbāta take.”

31. Kuma dā lalle an saukar da wani littafi abin karatu wanda ake tafiyar da duwātsu game da shi, kō kuma aka yanyanke fasa da shi, ko kuwa aka yi magana da matattu da shi (dā ba su yi imāni ba). Ā'a ga Allah al'amari yake gabā daya! Shin fa, waƙanda suka yi imāni ba su yanke tsammāni ha da cewa, dā Allah Yā so, dā Yā shiryar da mutā-ne gabā daya? Kuma waƙanda suka yi kāfirci ba zā su gushe ba wata masīfa tanā samun su sabōda abin da suka aikata, kō kuwa ka sankā⁽²⁾ kusa da gidājensu, har wa'adin Allah Ya zo. Kuma lalle ne Allah bā ya sābā wa lōkacin alkawari.

32. Kuma lalle ne, haƙīka, an yi izgili da Manzanni kāfinka, sai Na yi jinkiri ga waƙanda saka kāfirta, sa'an nan Na kāma su. To, yāya ukūbāTa take?

33. Shin fa, Wanda Shī Yake tsaye a kan kōwane rai game da abin da ya tanada (zai zama kamar wanda ba haka ba)? Kuma suka

إِنَّكَ وَهَرِيكَ كُفْرُونَ بِالرَّحْمَنِ قُلْ هُوَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابِ ﴿٣١﴾

وَلَوْ أَنَّ قَوْمًا سَأَلُواكَ بِالسَّيْلِ أَوْ قُطِيعَتٍ مِنَ الْأَرْضِ أَوْ كَيْلٍ مِنْهُ أَوْ مَوْتٍ بَلِّغْ لَهُمُ الْأَمْرَ جَمِيعًا أَفَلَمْ يَأْتِ بِسِوَى الَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يُرْسِلَ اللَّهُ إِلَيْهِمُ الْبُرْجَانَ وَالَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا تُصِيبُهُمْ بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةٌ أَوْ تَحُلُّ قَوْمًا مِنْ دَرَجَاتٍ حَقٌّ بِإِنِّي وَرَدُّنَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخَلِّفُ الْأَعْهَادَ ﴿٣٢﴾

وَلَقَدْ اسْتَهْزَيْتُمْ بِرُسُلِنا مِنْ قَبْلِكَ فَأَمَلَيْتُمْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَأْخُذْتُمُ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ﴿٣٣﴾

أَفَمَنْ هُوَ قَائِمٌ عَلَى كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرَكَاءَ قُلْ سَمِعْتُمْ أَمْرًا رَبِّي وَمَنْ

(1) Sūnan Allah Rahmān, daga rahama, watau Mai Rahama wadda yake dukan alhēri yanā shiga a cikin ma'anarta a wajen halitta da rāyuwa da bāyar da lāfiya da shiryarwa. Mafi girman ni'imarSa shī ne aikōwar Manzon Allah daga gare Shi zuwa gare mu. Kāfirai ba su yi tunāni ba a kan waƙannan rahamōmi, balle su yi gōdiya, sabōda haka sai kāfirci suke yi.

(2) Annabi ya sauka kusa da gidājen Kuraishāwa a rānar būde Makka. Kuma wannan hukunci yanā nan yanā aiki ga māsu fiyayya da addini, kullum masīfu sunā aukuwa a kansu har rānar da Musulunci ya rinjāye su.

sanya abōkan tārayya ga Allah! Ka ce, "Ku ambaci sūnāyensu." Ko kunā bai wa Allah lābāri ne game da abin da bai sani ba a cikin fasa? Kō da bayyananniyar magana kuke yin shirka, (banda a cikin zūciya)? Ā'a, an dai kawāta wa waɗanda suka kāfirta mākirinsu, kuma an kange su daga hanya. Kuma wanda Allah Ya batar, to, bābu wani mai shiryarwa a gare shi!

34. Sunā da wata azāba a cikin rāyuwar dūniya, kuma hakīka azābar Lāhira ce mafi tsanani, kuma bābu wani mai tsare su daga Allah.

35. Misālin Aljanna wadda aka yi alkawarinta ga māsu tafawa, kōramu sunā gudāna daga farkashinta. Abincinta yana madawwami da inuwarta. Waccan ce ākibar waɗanda suka yi tafawa, kuma ākibar kāfirai, ita ce wuta.

36. Kuma waɗanda Muka bā su Littāfi sunā farin ciki da abin da aka saukar zuwa gare ka, kuma daga kungiyōyi akwai mai musun sāshensa. Ka ce, "Abin sani kawai, an umurce ni da in bauta wa Allah, kuma kada in yi shirka da Shi. Zuwa gare Shi nake kira, kuma zuwa gare Shi makōmata take."

37. Kuma kamar wancan ne Muka saukar da shi, ⁽¹⁾ Hukunci a cikin Lārabci. Kuma lalle ne idan kā bi son zuciyōyinsu a bāyan abin da ya zo maka na ilmi, bābu wani

بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي الْأَرْضِ أَمْ يَطْمَعُونَ أَنْ يَأْتِيَهُمُ الْغَيْبُ
بَلْ رُبُّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَكْرَهُمْ وَهُمْ يُدْعَوْنَ
السَّبِيلَ وَمَنْ يَضِلْ فَلِلَّهِ مَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٦﴾

لَهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَبْوَةِ الدُّنْيَا وَعَذَابٌ الْآخِرَةِ
أَشَقُّ وَمَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ﴿٣٦﴾

* مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا دَابَّوْا وَظَلَمُوا
تِلْكَ عُقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعُقْبَى
الْكٰفِرِينَ النَّارُ ﴿٣٥﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا هُمْ أَكْبَرُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ
كَفَرُوا أُولَٰئِكَ فِي عَذَابٍ مُتَسَاوِينَ
أَنْزَلَ إِلَيْنَا مِنَ الْأَشْرَابِ مِنْ سُكَّرٍ
بَعْضُهُمْ رَقْلٌ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا
أُشْرِكَ بِهِ بِالَّذِي أَدْعُو وَإِلَيْهِ مَعَابِدُ ﴿٣٦﴾

وَكَذٰلِكَ أَنْزَلْنَاهُ حُكْمًا وَعَمْرًا وَلِيُنذِرَ
أَهْلَهُمْ هُمْ يَعْتَدُونَ مَّا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَالِكٌ مِنَ اللَّهِ

(1) Kamar yadda littattafan farko suke, haka Alkur'āni yake daga Allah, sai dai shi Alkur'āni an saukar da shi a cikin Lārabci.

masōyi a gare ka mai kāre ka daga Allah, kuma bābu matsari.

38. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun aika waɗansu manzanni daga gabāninka, kuma Muka sanya mā-tan aure a gare su da zūriyya, kuma ba ya kasancēwa ga wani Manzo ya zo da wata āyā, sai da iznin Allah. Ga kōwane ajali⁽¹⁾ akwai littāfi.

39. Allah Yanā shāfe abin da Yake so, kuma Yanā tabbatarwa, kuma a wurinSa asalin Littāfin yake.

40. Kuma imma lalle Mu nūna⁽²⁾ maka sāshen abin da Muke yi musu wa'adi, kō kuwa lalle Mu karbi ranka, to, abin sani kawai, iyarwa ce a kanka, kuma hisābi yana gare Mu.

41. Shin, kuma ba su gani ba cēwa, lalle ne, Muna jē wa Kasar (su), Munā rage ta daga gēfunanta? Kuma Allah ne Yake yin hnkuncinSa. Babu mai bincike ga hnkuncinSa. Kuma Shī ne Mai gaggāwar sakamako.⁽³⁾

مِنْ وَّلِيٍّ وَلَا وَاقٍ ﴿٣٧﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْوَاجًا وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِعَاقِبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ لِكُلِّ أَجَلٍ كِتَابٌ ﴿٣٨﴾

يَسْأَلُ اللَّهَ مَا يَشَاءُ وَيُنَبِّئُ بِهِ وَعِنْدَهُ رُؤُوسُ الْكُتُبِ ﴿٣٩﴾

وَإِنْ مَا نَرِيكَ بِعَضِّ أَلْيَدِي فَغَدُّهُ أَوْ تَنْوِيئِكَ فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلْغُ وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ ﴿٤٠﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتِي الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا وَاللَّهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقِّبَ لِحُكْمِهِ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٤١﴾

(1) Aikōwar Manzanni da littattafai ba ya hana Allah Ya aiko wani Manzo daga bāya da wani littāfi wanda ya shāfe abin da yake cikin littattafan farko. Allah Yā tabbatar da abin da Yake so na hukunce-hukuncen da suka gabāta dōmin dōgēwar aikinsu ga mutāne har yanzu, kuma Ya shāfe abin da Yake so sabōda amfāninsu da hukuncinsu yā shige, sabōda wata hikima da Allah Ya sani, amma asalin littattāfan duka wanda bā zai canja ba, a cikin sanin Allah, yanā wurinSa.

(2) Idan Mun so Mu yi musu azāba a gaban idonka zā Mu yi musu, kuma idan Mun so Mu jinkirta musu har a bāyan kā mutu, wannan bā aikinka ba ne, nāMu ne. Abin da yake aikinka shī ne iyar da manzanci kawai. Yin hisābi a kansu alhakin Allah dai ne.

(3) Gaggāwar sakamako ga wanda ya fi bin umurnin Allah wanda AnnabinSa ya iyar zuwa gare shī. Asalin hisābi, shī ne bincike dōmin a sāmi abin da aka yi na alhēri kō na sharri, amma abin da ake nufi a nan, maḳasūdin bincike, shī ne sakamako da alhēri kō da azāba gwargwadon nufinSa.

42. Kuma lalle ne, waɗanda suke a gabāninsu sun yi mākirci. To, ga Allah mākircin yake gabā daya. Ya san abin da kōwane rai yake tānada. Kuma kāfirai zā su sani, ga wāne ākibar gida take.

43. Kuma waɗanda suka kāfirta sunā cewa, “Ba a aiko ka ba.” Ka ce, “Allah Yā isa zama Shaida a tsakānina da tsakāninku, da wanda yake a wurinsa akwai ilmin⁽¹⁾ Littāfi.”

وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ
جَمِيعًا يَعْلَمُ مَا تَكْتُمُ كُلُّ نَفْسٍ وَسِعَ عِلْمُهُ
الْعُلُوقَ لِمَنْ عَقَبَى الدَّارِ ﴿٤٢﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ
كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا يَتَّبِعُهُ الْمُتَكَفِّرُونَ
عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ ﴿٤٣﴾

SŪRATU IBRĀHĪM

سُورَةُ اِبْرٰهِيْمَ

Tanā karantar da yadda ake yin wa'azi da shiryarwa a game da abin da ya auku ga al'ummōmin da suka shūɗe, na kwarai da miyāgu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. R. Littāfi ne, mun saukar da shi zuwa gare ka dōmin ka fitar da mutāne daga dubunhuna zuwa ga haske, da iznin Ubangi-jinsu, zuwa ga tafarkin Mabuwayi, Abin gōdēwa.

الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ اَنْزَلْنٰهُ اِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ
مِنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ بِاِذْنِ رَبِّهِمْ اَلَمْ
يَصِرْطَ الْعَزِيْزِ الْحَمِيْدِ ﴿١﴾

(1) Allah Yā isa zama Shaida, haka wanda yake a kan wani ilmi daga Allah kamar Yahūdu da Nasāra sunā isa zama shaida a tsakānina da ku a kan gaskiyar da'awāta cewa ni abin aikōwa ne daga Allah zuwa gare ku, dōmin akwai wannan magana a cikin littattafanku.

2. Allah, Wanda Yake Yanā da abin da ke cikin sammai da cikin fasa. Kuma bone yā tabbata ga kāfirai daga azāba mai tsanani.

3. Wafanda suka fi son rāyuwar dūniya fiye da ta Lāhira, kuma sunā kangēwa daga hanyar Allah, kuma sunā nēman ta karkace. Wafancan na a cikin ɓata mai nisa.

4. Kuma ba Mu aika wani Manzo ba fāce da harshen mutānensa, dōmin ya bayyana musu. Sa'an nan Allah Ya ɓatar da wanda Yake so, kuma Ya shiryar da wanda Yake so. Kuma Shī ne Mabuwayi, Mai hiki-ma.

5. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun aika Mūsā game da āyōyin Mu cēwa, "Ka fitar da mutānenka daga duhu zuwa ga haske. Kuma ka tunar musu da kwānukan (musifun) Allah." Lalle ne a cikin wancan akwai āyōyi dōmin dukan mai yawan haḳuri, mai gōdiya.

6. Kuma a lōkacin da Mūsā ya ce wa mutānensa, "Ku tuna ni'imar Allah a kanku, a lōkacin da Ya tsirar da ku daga mutānen Fir'auna, sunā yi muku mummunar azāba, kuma sunā rāyar da mātanku. Kuma a cikin wancan akwai jarra-bāwa mai girma daga Ubangi-jinku."

7. Kuma a lōkacin da Ubangi-jinku Ya sanar, "Lalle ne idan kun gōde, haḳīka, Inā kāra muku, kuma lalle ne idan kun kāfirta, haḳīka azābā Ta, tabbas, mai tsanani ce."

اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ ۗ وَنَزَّلَ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ
شَدِيدٍ ۝

الَّذِينَ يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى
الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ مَسِيلِ اللَّهِ
وَيَبْغُونَهَا عَوَجًا أَوْ تَبَكُّعًا ۖ فِي ضَلَالٍ
بَعِيدٍ ۝

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رُسُولٍ إِلَّا يَلْسَانٍ
قَوْمِهِ لِيُبَيِّنَ لَهُمْ فَيُضِلَّ اللَّهُ مَنْ
يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ ۗ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ۝

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَىٰ بِعَاقِبَتِنَا أَنْ أَخْرِجْ
قَوْمَكَ مِنَ الظَّالِمَاتِ إِلَى التَّوْرِ
وَدَخَّرْنَاهُمْ بآيَاتِهِ اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ۝

وَلَاذَ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ أَذْكُرُونَ نِعْمَةَ
اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ أَخْرَجْنَاكُمْ مِنَ آلِ
فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ
وَيَدْبِتُونَ أَيْمَانَكُمْ وَيَنْتَسِيحُونَ
بِسَاءَتِكُمْ ۗ وَفِي ذَلِكَ لَعَلَاءٌ لِمَنْ
رَبُّكُمْ عَظِيمٌ ۝

وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِن شَكَرْتُمْ
لَأَزِيدَنَّكُمْ ۖ وَلَئِن كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي
لَشَدِيدٌ ۝

8. Kuma Mūsā ya ce, “Idan kun kāfirta, kù da waɗanda suke a cikin ƙasa, gabā ɗaya, to, lalle ne Allah, haƙiƙa Mawadāci ne, Mai yawan gōdiya.”

9. Shin, lābārin waɗanda suke a gabāninku, mutānen Nūhu da Ādāwa da Samūdawa, bai zo muku ba? Kuma da waɗanda suke daga bāyansu bābu wanda yake sanin su fāce Allah? Manzanninsu sun jē musu da hujjōji mabayyana, sai suka mayar da hannayensu a cikin bākunansu, kuma suka ce, “Lalle ne mū, mun kāfirta da abin da aka aiko ku da shi. Kuma lalle ne mū, haƙiƙa, munā a cikin shakka da abin da kuke kiran mu zuwa gare shi, mai sanya kōkanto.”

10. Manzanninsu suka ce, “Ashe, akwai shakka a cikin (sha'anin) Allah, Mai ƙāga halittar sammai da ƙasa, Yanā kiran ku dōmin Ya gāfarta muku zunubanku, kuma Ya jinkirta muku zuwa ga ajali ambatacce?” Suka ce, “Ba ku zama ba fāce mutāne misālinmu, kuma nufinku ku kange mu daga abin da iyāyenmu suka kasance sunā bautāwa, sai ku zo mana da dalīli mabayyani.”

11. Manzanninsu suka ce musu, “Ba mu zama ba fāce mutāne misālinku, kuma amma Allah Yanā yin falala a kan wanda Yake so daga bāyinSa, kuma bā ya kasancēwa a gare mu, mu zo muku da wani dalīli fāce da iznin Allah. Kuma ga Allah sai mūminai su dōgara.

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنَّ تَكْفُرُوا أَنْتُمْ وَمَن
فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا قَاتَلَهُ لَعْنَةُ اللَّهِ لَغَوِيٍّ حَمِيدٌ ﴿٥﴾

الرَّبِّيَاتِ كَرِهُوا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ قَوْمٌ
نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ مِنْ
بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ جَاءَتْهُمْ
رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُّوا أَيْدِيَهُمْ فِي
أَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا أُرْسِلْنَا
بِهِمْ وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مِمَّا تَدْعُونَنَا إِلَيْهِ
مُؤْمِنِينَ ﴿٥﴾

* قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِي اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ
السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُمْ
مِن ذُنُوبِكُمْ وَيُخَوِّدَكُم بِآيَاتِهِ لَأَجَلَ مَسَعَىٰ
قَالُوا إِن أَنَسْنَا إِلَّا بِبَشَرٍ مِّثْلِنَا نُرِيدُونَ أَن
تَصُدُّوَنَا عَمَّا كَان يَعْبُدُ آبَاؤُنَا وَأَنُوسَا
بِسُلْطٰنٍ مُّؤْمِنِينَ ﴿٥﴾

قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِن نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ
مِّثْلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ مَعُنْ عَلَىٰ مَن يَشَاءُ
مِن عِبَادِهِ وَمَا كَانَ لَنَا أَن نَأْتِيَكُم
بِسُلْطٰنٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَىٰ اللَّهِ
قَلْبَتُو كَلِّ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥﴾

12. “Kuma mēne ne a gare mu, bā zā mu dōgara ga Allah ba, alhāli kuwa haḳīḳa Yā shiryar da mu ga hanyōyinmu? Kuma lalle ne munā yin haḳuri a kan abin da kuka cūtar da mu, kuma ga Allah sai māsu dōgaro su dōgara.”

13. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce wa Manzanninsu, “Lalle ne munā fitar da ku daga kasarmu, kō kuwa haḳīḳa, kunā kōmowa a cikin addininmu.” Sai Ubangijinsu Ya yi wahayi zuwa gare su, “Lalle ne, Munā halakar da azzālumai.”

14. Kuma haḳīḳa, Munā zaunar da ku ga kasa a bāyansu. Wancan ne abin gargadi ga wanda ya ji tsōron matsayiNa, kuma ya ji tsōron kyacēwāTa.

15. Kuma suka yi addu'ar alfānu. (1) Kuma kōwane kangararre mai tsaurin kai ya tāɓe.

16. Daga bayansa akwai Jahannama, kuma anā shāyar da shi daga wani ruwa, surkin jini.

17. Yanā kwankwafarsa, kuma bā ya jin saukin haɗiyarsa, kuma mutuwa ta jē masa daga kōwane wuri, kuma bai zama mai mutuwa ba, kuma daga bāyansa akwai azāba mai kauri.

18. Misālin waɗanda suka kāfirta da Ubangijinsu, ayyukansu sun yi kama da tōka wadda iska ta yi tsananin bugāwa da ita a cikin yini mai gūguwa. Bā su iya amfāni

وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا
سُبُلَنَا وَنَصَرِينَا عَلَى مَا أَذَى شُرُكُنَا وَعَلَى
اللَّهُ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿١٢﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّسُلُ هِيَ كَذِّبَتُمْ
فَمِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُوذُنَّ فِي مِلَّتِنَا فَأَوْحَى
إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَشَأْنِكُمْ الظَّالِمِينَ ﴿١٣﴾

وَلَيْسَ كَمِثْلِكُمُ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ
ذَٰلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ
وَعَبِيدِ ﴿١٤﴾

وَأَسْتَفْتُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَّارٍ عَنِيبٍ ﴿١٥﴾

مِنْ وَرَائِهِمْ جَهَنَّمُ وَسُقِيَ مِنْ مَلْؤٍ صَدِيدٍ ﴿١٦﴾

يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسِيغُهُ وَيَأْتِيهِ
الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيِّتٍ
وَمِنْ وَرَائِهِ عَذَابٌ غَلِيظٌ ﴿١٧﴾

مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَشْمَلُهُمْ
كَمَا إِذَا اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ
عَالِيٍّ لَأَيْقِدُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَى

(1) Kōwane ɓangare ya yi addu'ar alfānu ga abin da yake gani gaskiyarsa. Annaɓāwa suka yi alfānu da Allah, kuma mutānensu suka yi da abin da suke zato alhēri a gare su.

daga abin da suka yi tsirfa a kan kōme. Wancan ita ce ɓata mai nisa.

19. Shin, ba kã gani ba cẽwa lalle ne Allah Yã halicci sammai bakwai da ƙasa da mallakarSa. (1) Idan Yã so zai tafiyar da ku, kuma Ya zo da wata halitta sãbuwa.

20. Kuma wancan bai zama mabuwãyi ba ga Allah.

21. Kuma suka bayyana ga Allah gabã ɗaya, sai mãsu rauni suka ce wa waɗanda suka kangara, "Lalle ne mü, mun kasance mãsu bi a gare ku, to, shin, kũ mãsu kãrẽwa ga barinmu ne daga azãbar Allah daga wani abu?" (2) Suka ce, "Dã Allah Ya shiryar da mu, dã mun shiryar da ku, daidai ne a kanmu, mun yi rãki ko mun yi haƙuri bã mu da wata mafaka."

22. Kuma Shaidan ya ce a lõkacin da aka ƙãre al'amarin, "Lalle ne Allah Ya yi muku wa'adi, wa'adin gaskiya, kuma na yi muku wa'adi, sa'an nan na sãbã muku. Kuma bãbu wani da'ili a gare ni a kanku fãce na kira ku, sa'an nan kun karɓa mini. Sabõda haka kada ku zarge ni, kuma ku zargi kanku. Ban zama mai amfaninku ba, kuma ba ku zama mãsu amfãnina ba. Lalle na barranta da abin da kuka haɗa ni da shi gabanin wannan (matsayi).

ثُمَّ ذَٰلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿١٥﴾

الَّذِينَ تَرَىٰ اللَّهُ خَلْقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ
يَالْحَقَّ اِنْ يَشَاءُ يَدْهَبْكُمْ وَيَاْتِ بِخَلْقٍ

جَدِيْدٍ ﴿١٥﴾

وَمَا ذَٰلِكَ عَلَىٰ اللّٰهِ بِعَزِيْزٍ ﴿١٥﴾

وَيَرْزُقُ اللّٰهَ جَمِيْعًا فَقَالَ الضُّعَفٰؤُا لِلَّذِيْنَ
اَسْتَكْبَرُوْا اِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبٰعًا قَهْلُ اَنْتُمْ
مُفْسُوْرَةٌ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللّٰهِ مِنْ نَّوْفٍ
قَالُوْا اَوْهَدِنَا اللّٰهُ اَهْدِنَا سَبِيْلَكَ سَوَآءٌ
عَلَيْنَا اَجْرَعْنَا اَوْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنَ

مَّحِيْبٍ ﴿١٦﴾

وَقَالَ الشَّيْطٰنُ لَمَّا قَضَىٰ اْلَاْمْرُ اِنَّ اللّٰهَ
وَعَدَّكُمْ وَعَدَّ الْحَقَّ وَعَدْتُكُمْ
فَاخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِيْ عَلَيْهِمْ
مِّنْ سُلْطٰنٍ اِلَّا اَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ
لِيْ فَلَا تَلْمُزُوْنِيْ وَلَوْعَا اَنْفُسَكُمْ مَا اَنَا
بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا اَنْتُمْ بِمُصْرِخِيْ اِلٰي
كَفَرْتُمْ بِمَا اَشْرَكْتُمْ مِّنْ قَبْلُ اِنَّ

(1) Da'ili ne a kan kãfircin kãfirai ba ya rage mulkin Allah da kōme, dōmin bã su iya fita daga halittar sammai da ƙasa, waɗanda Allah Ya halitta da abin da yake mallakarSa.

(2) Muhãwarar 'yan wuta a tsakãnin mabiya da shũgabannin kãfirci.

Lalle azzālumai sunā da azāba mai radafi.”⁽¹⁾

23. Kuma aka shigar da wadanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyuka na kwarai, a gidājen Aljanna, kōramu sunā gudāna daga farkashinsu, sunā madawwama a cikinsu da iznin Ubangijinsu, gaisu-warsu a cikinta “Salām”, (wātau Aminci).

24. Shin, ba ka ganī ba, yadda Allah Ya buga wani misali, kalma mai kyau⁽²⁾ kamar itāciya ce mai kyau, asalinta yanā tabbatacce, kuma rēshenta yanā cikin sama?

25. Tanā bāyar da abincinta a kōwane lōkaci da iznin Ubangijinta! Kuma Allah Yanā buga misālī ga mutāne, mai yiwuwa ne, sunā tunāwa.

26. Kuma misalin kalma mummūna⁽³⁾ kamar itāciya mummuna ce, an tumbuke ta daga bisa ga kasa, bā ta da wata tabbata.

27. Allah Yanā tabbatar da wadanda suka yi imāni da magana tabbatacciya a cikin rāyuwar dūniya, da cikin Lāhira. Kuma Allah Yanā batar da azzālumai, kuma Allah Yanā aikata abin da Yake so.

الظالمين لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٥﴾

وَأُدْخِلَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ

فِيهَا يُبَادِنُ رَبُّهُمْ يُحِبُّهُمْ فِيهَا سَائِرٌ ﴿١٦﴾

الَّذِينَ كَفَرُوا صُرِفَتْ لَهُمْ أَصْحَابُهُمْ

كَمَا كَفَرُوا وَأَصْلُهُمْ تَائِبٌ وَقَرَعُهَا

فِي السَّمَاءِ ﴿١٧﴾

تُوقَى أَصْحَابُهَا كُلَّ يَوْمٍ إِذْ يُبَادِنُ رَبُّهَا

اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ

يَتَذَكَّرُونَ ﴿١٨﴾

وَمَثَلُ كَلِمَةٍ خَبِيثَةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيثَةٍ

أَجْمَدَتْ مِنَ قَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ ﴿١٩﴾

يُنَبِّئُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي

الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْأُخْرَى وَيُغْضِلُ اللَّهُ

الظَّالِمِينَ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ ﴿٢٠﴾

(1) Huɗufar Shaidan ga mabiyansa, a cikin wuta, a bāyan an yi muhawara a tsakanin mabiya da shugabannin kāfirci, sāshe yanā la'antar sāshe har abu ya kai ga Shaidan, watau Iblis. Shi kuma ya tāshi ya yi wannan huɗuba dōmin ya kāra musu baƙin ciki a kan wani.

(2) Kalma mai kyau ta addini tanā da asali, kamar itāciyar dabīno ce.

(3) Kalma ta kāfirci, bā ta da asali, kamar gunar shānu ce.

28. Shin, ba ka lura ba da wa-
fanda suka musanya ⁽¹⁾ ni'imar Al-
lah da kāfirci, kuma suka saukar da
mutānensu a gidan halaka?

29. Sunā kōnuwa a wutar Jaha-
nnama, kuma tir da matabbatarsu.

30. Kuma suka sanya wa Allah
kishiyōyi, dōmin batarwa daga ha-
nyarSa. Ka ce, "Ku ji dādfi, sa'an
nan, lalle ne, makōmarku wutar
ce."

31. Ka ce wa bāyiNa waƙanda
suka yi imāni su tsayar da salla
kuma su ciyar daga abin da Muka
arzūta su, a asirce da bayyane, daga
gabānin wani wuni ya zo, bābu
ciniki a ciki, kuma bābu abōtaka.

32. Allah ne Wanda Ya halicci
sammai da kasa, kuma Ya saukar
da ruwa daga sama, sa'an nan Ya
fitar game da shi, daga 'ya'yan itā-
ce, arziki dōminku, kuma Ya hōrē
jirgin ruwa dōmin ya yi gudu a cikin
tēku da umurninSa, kuma Ya hōrē
muku kōguna.

33. Kuma Ya hōrē muku rānā da
watā sunā madawwama biyu, kuma
Ya hōrē muku dare da wuni.

34. Kuma Ya bā ku dukan abin
da kuka rōke Shi, kuma idan kun
ƙidaya, ni'imar Allah bā zā ku lissa-
fe ta ba. Lalle ne mutum, haƙiƙa,
mai yawan zālunci ne, mai yawan
kāfirci.

* أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَتَ اللَّهِ

كُفْرًا وَآحَلُّوا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبَوَارِ ﴿٣٥﴾

جَهَنَّمَ يَصَلُّونَهَا مِنْ مَوْبِقِ الْقَرَارِ ﴿٣٦﴾

وَجَعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا لِيُضِلُّوا عَنْ سَبِيلِهِ

قُلْ تَمَتَّعُوا فَإِن مَصِيبَكُمْ إِلَى النَّارِ ﴿٣٧﴾

قُلْ لِيُعَذِّبَ الَّذِينَ آمَنُوا أَفْعَيْمُوا الصَّلَاةَ

وَيُؤْفِكُوا وَمَا رَزَقْنَاهُمْ سُورًا وَلَا آيَةً مِنْ قَبْلِ

أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا يُبْعِثُ فِيهِ وَلَا يُخَلِّدُ ﴿٣٨﴾

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ

وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ

الشَّجَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمْ الْفَلَاحَ

لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمْ

الْأَنْهَارَ ﴿٣٩﴾

وَسَخَّرَ لَكُمْ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَائِبِينَ

وَسَخَّرَ لَكُمْ الَّيْلَ وَالنَّهَارَ ﴿٤٠﴾

وَءَاتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ

تَعَدُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تَحْصُوهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ

لَظَلُومٌ كَفَّارٌ ﴿٤١﴾

(1) Kuraishāwa waƙanda Allah Ya yi musu ni'imar zama a cikin hurumin Allah da aminci da Ya zuba a kansu da albarku, sun musanya gōdiya da kāfirci a lōkacin da suka ƙaryata Manzon Allah. Sun saukar da mutānensu a gidan halaka a Badar.

35. Kuma a lōkacin da Ibrāhīm ya ce, “Yā Ubangijina! Ka sanya wannan gari⁽¹⁾ amintacce, kuma Ka nisanta ni, ni da dīyāna daga bauta wa gumāka.

36. “Yā Ubangijina! Lalle ne sū, sun batar da māsu yawa daga mutāne, sa'an nan wanda ya bi ni, to, lalle shi, yanā daga gare ni, kuma wanda ya sāba mini, to, lalle ne Kai Mai gāfara ne, Mai jin fai.

37. “Yā Ubangijinmu! Lalle ne ni, na zaunar da zūriyyata ga rāfi wanda ba ma'abūcin shūka ba, a wurin Dākinka, mai alfarma. Yā Ubangijinmu! Dōmin su tsayar da salla. Sai Ka sanya zukāta daga mutāne sunā gaggāwar bēgen zuwa gare su, kuma ka arzūta su daga 'ya'yan itāce, mai yiwuwa ne sunā gōdēwa.

38. “Yā Ubangijinmu! Lalle ne Kai, Kanā sanin abin da muke bōyēwa, da abin da muke bayyanāwa. Kuma bābu abin da yake bōyēwa ga Allah, daga wani abu a cikin kasa, kuma bābu a cikin sama.

39. “Gōdiya ta tabbata ga Allah Wanda Yake Ya bā ni, inā a cikin tsufa, Ismā'ila da Is'hāka. Lalle ne Ubangijina, hakīka, Mai jin addu'a ne.

40. “Yā Ubangijina! Ka sanya ni mai tsayar da salla. Kuma daga zūriyyata. Yā Ubangijinmu! Kuma Ka karbi addu'ata.

وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ
آمِنًا وَاجْعَلْنِي وَمَنْ عَصَانِي مِنَ الْقَوْمِ
الضَّالِّينَ ﴿٣٥﴾

رَبِّ إِنَّمَنْ أَضَلَّنَ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ
فَمَنْ يَتَّبِعُنِي فَإِنَّهُمْ مَعِيَ وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ
عَافُوهُمُ لِحُبِّهِمْ ﴿٣٦﴾

رَبَّنَا إِنِّي أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُرُودًا وَعِذَّتِي
بِزَيْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيُقِيمُوا
الصَّلَاةَ فَاجْعَلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَى هِهِمْ
وَأَرْزُقْهُمْ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ ﴿٣٧﴾

رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْتَلِزُّ وَمَا يُخْفِي
عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ ﴿٣٨﴾

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ
إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ ﴿٣٩﴾

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي
رَبَّنَا وَقَبَلِ دُعَائِهِ ﴿٤٠﴾

(1) Wannan gari watau Makka. Anā tunātar da Lārabāwa ga kākansu Ibrāhīm da addu'ar da ya yi sabōda garin Makka da mutānen garin da dīyan Ismā'ila dōmin su wa 'azu.

41. “Yā Ubangijinmu! Ka yi gā-fara gare ni, kuma ga mahaifāna, kuma da mūminai, a rānar da hisābi yake tsayāwa.”⁽¹⁾

42. “Kuma kada ka yi zaton Allah Mai shagala ne daga abin da azzālumai suke aikatāwa. Abin sani kawai, Yanā jinkirta musu ne zuwa ga wani wuni, wanda idānuwa suke fita turu-turu a cikinsa.

43. “Sunā māsu gaggāwa, māsu daukaka kāwunansu zuwa sama, kiftawar ganinsu ba ta kōmāwa gare su. Kuma zukātansu wōfin-tattu.”

44. Kuma ka yi gargadi ga mutā-ne ga rānar da azāba take jē musu, sai wadanda suka yi zālunci su ce, “Yā Ubangijinmu! Ka yi mana jinkiri zuwa ga wani ajali makusanci, mu karba wa kiranKa, kuma mu bi Manzanni.” (Allah Ya ce musu) “Ashe, ba ku kasance kun yi rantsuwa ba daga gabāni, cēwa bā ku da wata gushēwa?

45. “Kuma kuka zauna a cikin gidājen wadanda suka zālunci kansu, kuma ya bayyana a gare ku yadda Muka aikata game da su, kuma Muka buga muku misālai.”

46. Kuma lalle sun yi mākirci irin makircinsu, kuma a wurin Allah makircinsu yake, kuma lalle ne makircinsu yā kasance, hafiKa, duwātsu sunā gushēwa sabōda shi.

رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَالْمُؤْمِنِينَ
يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ ﴿١١﴾

وَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ غَفْلًا عَمَّا يَعْمَلُ
الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِیَوْمٍ تَشْخَصُ
فِيهِ الْأَبْصَارُ ﴿١٢﴾

مُهْطِعِينَ مُقْبِعِي رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُّ
إِلَيْهِمْ طَرْفُؤُهُمْ وَأَقْبَدَتْهُمُ هَوَاهُ ﴿١٣﴾

وَأَنْذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَاْتِيهِمُ الْعَذَابُ
فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخْرِنَا إِلَىٰ أَجَلٍ
قَرِيبٍ نَحْبُ نَحْبُ وَتَوَكَّلْ وَتَسْبِحِ الرَّسُلُ أُولَئِكَ
تَكُونُوا أَقْسَمْتُمْ مِنْ قَبْلِ مَا لَكُم
مِنْ زَوَالٍ ﴿١٤﴾

وَسَكَتُمْ فِي مَسْكَانِ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ
وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا
لَهُمُ الْأَمْثَالَ ﴿١٥﴾

وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرَهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ
وَإِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ
الْجِبَالُ ﴿١٦﴾

(1) A nan ne iyakar maganar shugabanmu Ibrāhīm da addu'arsa.

47. Sabōda haka, kada ka farfafa zaton Allah Mai sâba wa'adin-Sa ne ga ManzanninSa. Lalle ne Allah ne Mabuwāyi, Ma'abūcin azābar rāmuwa.

48. A rānar da ake musanya fasa⁽¹⁾, bā kasar nan ba, da sammai kuma su bayyana ga Allah Maka-ḍaici, Mai tanƙwasāwa.

49. Kuma kana ganin māsu laifi, a rānar nan, sunā waƙanda aka yi wa ciri daidai a cikin marūruwa.

50. Rigunansu daga farar wutā ne, kuma wuta ta rufe fuskōkinsu.

51. Dōmin Allah Ya sākā wa kōwane rai da abin da ya tsuwurwurta. Lalle ne, Allah Mai gag-gāwar hisābi ne.

52. Wannan iyarwa ce ga mutā-ne, kuma dōmin a yi musu gargadi da shi, kuma dōmin su sani cēwa, abin sani kawai, Shī ne abin bauta-wa guda. Kuma dōmin masu han-kali su riƙa tunāwa.

فَلَا تَحْسَبَنَّ اللَّهَ مُخْلِيفًا وَعْدِهِ وَمِنْ رَسُولِهِ
إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انْتِقَامٍ ﴿٥٧﴾

يَوْمَ تَبْدُلُ الْأَرْضَ عِزًّا الْأَرْضِ
وَالسَّمَوَاتِ وَيُرْوَى لِلَّهِ الْوُجُودَ الْقَهَّارِ ﴿٥٨﴾

وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُقَرَّبِينَ فِي
الْأَصْفَادِ ﴿٥٩﴾

سَرَابِلُهُمْ مِنْ قَطِرَانٍ وَتَغْشَى وُجُوهَهُمُ النَّارُ ﴿٦٠﴾

لِيَجْزِيَ اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ إِنَّ
اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿٦١﴾

هَذَا بَلَّغٌ لِلنَّاسِ وَلِيُنذِرُوا بِهِمْ وَلِيَعْلَمُوا
أَنَّهُمْ أُمَّةٌ وَاللَّهُ وَحْدٌ يُدْعَى بِالْآلِهَةِ الْكُذُوبِ ﴿٦٢﴾

(1) A Rānar Kiyāma Allah zai musanya fasa da sama a kāwo waƙansu a lōkacin da mutāne suke a kan siradi kamar yadda ya zo a Hadisi.

SŪRATUL ḤIJR

سُورَةُ الْحِجْرِ

Tanā karantar da wa'azi da umurnin masu wa'azi da haƙuri da jāruntaka, sabōda Allah Yā yi alkawarin halaka māsu izgili ga māsu wa'azi na gaskiya, kuma māsu gyāra sū ne tsayuwar al'umma; dukan musun gaskiya izgili ne.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A.Ā.R. Waƙancan āyōyin littāfi ne da abin karantāwa mai bayyanāwa.

2. Da yawa waƙanda suka kā-firta suke gūrin dā dai sun kasance Musulmi. ⁽¹⁾

3. Ka bar su, su ci kuma su ji dādi, kuma gūri ya shagaltar da su, sa'an nan da sannu zā su sani.

4. Kuma ba Mu halakar da wata alkarya ba fāce tanā da littāfi sananne.

5. Wata al'umma bā ta gabātar ajalinta, kuma bā zā su jinkirta ba.

الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَقُرْآنٍ مُبِينٍ ﴿١﴾

رُحْمًا يُوزُوعًا عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ أَنَّهُمْ مُسْلِمُونَ ﴿٢﴾

ذَرَهُمْ حَالِكِينَ وَلَوْ أَوْعَدْنَا لَدُنْهُمُ الْأَمْثَلَ

فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٣﴾

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْنٍ إِلَّا لَوْ أَنَّهَا كَانَتْ

مَعْلُومَةً ﴿٤﴾

مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَسْخِرُونَ ﴿٥﴾

(1) Kōwane kāfiri yanā gūrin ya zama Musulmi dōmin abin da yake gani na shiriya da ladubban Musulunci, waƙanda ya tabbata bābu zama lāsiya ga mutum fāce idan yā sāme su, amma Shaidan yanā hana shi musulunta sabōda waƙansu daƙilai da yake sanyāwa a ganinsa.

6. Suka ce, “Yā kai wanda aka saukar da Ambato (Alkur’āni) a kansa! Lalle ne kai, haḳīka, mahaukaci ne.

7. “Dōmin me bā zā ka zo mana da malā’iku ba idan ka kasance daga māsu gaskiya?”

8. Bā Mu sassaukar da malā’iku fāce da gaskiya, ⁽¹⁾ bā zā su kasance, a wannan lōkacin, waƙanda ake yi wa jinkiri ba.

9. Lalle Mū ne, Muka saukar da Ambato (Alkur’āni), kuma lalle Mū, haḳīka, Māsu kiyāyēwa ne gare shi.

10. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun aika manzanni a cikin ƙungiyōyin farko, gabāninka.

11. Kuma wani Manzo bā ya zuwa gare su fāce sun kasance sunā māsu izgili a gare shi.

12. Kamar wancan ne Muke shigar da shi ⁽²⁾ a cikin zukātan māsu lafi.

13. Bā su yin ĩmāni da shi, ⁽³⁾ kuma haḳīka, hanyar mutānen farko ta shige.

14. Kuma dā Mun būde wata kōfa daga sama a kansu har suka wuni a ciki sunā tākāwa.

15. Lalle ne dā sun ce, “Abin sani kawai, an rufe idānuwanmu ne.

وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزِّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ ﴿٦﴾

لَوْ مَا تَأْتِينَا بِالْمَلَكَةِ إِن كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٧﴾

مَا نَزَّلَ الْمَلَكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا إِذًا مُنظَرِينَ ﴿٨﴾

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿٩﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شَيْعِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٠﴾

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١١﴾

كَذَلِكَ نَسْلُكُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٢﴾

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِمْ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾

وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ ﴿١٤﴾

لَقَالُوا إِنَّمَا سُكِّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ

(1) Gaskiya a nan anā nufin azāba dōmin zuwanta tabbatacce ne. Dukan abin da yake tabbatacce shi ne haḳḳun, watau gaskiya.

(2) Shirki da kāfirci da ƙaryatāwa, su duka izgili ne da addini.

(3) Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi. Hanyar mutānen farko ta ƙaryata Manzanni har a lōkacin da Allah zai halaka su da azābarSa.

Ā'a' mū mutāne ne waɗanda aka sihirce."

16. Kuma lalle ne, haḳīḳa, Mun sanya waɗansu masaukai a cikin sama, kuma Muka ƙawāta ta ga māsu kallo.

17. Kuma Muka kiyāye ta daga dukan shaiɗani wanda ake jifa.

18. Fāce wanda ya sāci saurāre, sai wutar yūlā bayyananniya ta bi shi.

19. Kuma ƙasa Mun mīkē ta, kuma Mun jēfa duwātsu tabbatattu a cikinta, kuma Mun tsirar, a cikinta, daga dukan abu wanda ake aunāwa da sikēli.

20. Kuma Muka sanya muku, a cikinta, abubuwan rāyuwa⁽¹⁾ da wanda ba ku zama māsu ciyarwa gare shi ba.

21. Kuma bābu wani abu fāce, a wurinMu, akwai taskōkinsa, kuma ba Mu saukar da shi ba fāce a kan gwargwado sananne.

22. Kuma Muka aika iskōki māsu barbarar jūna, sa'an nan Muka saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Muka shāyar da ku shi, kuma ba ku zama māsu taskacēwa a gare shi ba.

23. Kuma lalle ne Mu Muke rāyarwa, kuma Muke kashēwa, kuma Mū ne magada.

مَسْحُورُونَ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَرَبَّتْهَا
لِلنَّظِيرِ ﴿١٦﴾

وَحَفَظْتَنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيبٍ ﴿١٧﴾

إِلَّا مِنَ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ وَشِهَابٍ مُبِينٍ ﴿١٨﴾

وَالْأَرْضِ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَاهَا حَزَازِي
وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْرُودٍ ﴿١٩﴾

وَجَعَلْنَا الْكُوفَ فِيهَا مَعَابِدَ وَمِنْ أَنْبَاءِ
بِرِّزْقِينَ ﴿٢٠﴾

وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا
نُنزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ ﴿٢١﴾

وَأَرْسَلْنَا الرِّيحَ لَوْفِحَ فَاُنزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ
مَاءً فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَائِدِينَ ﴿٢٢﴾

وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِيهِ وَنُمِيتُهُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ ﴿٢٣﴾

(1) Muka sanya muku abūbuwan rāyuwa a cikinta, kuma Muka mallaka muku bāyi waɗanda suke bā kū ne kuke ciyar da su ba, Mū ne ke ciyar da su game da ku duka. Wātau aza abūbuwa a kan ma'auni shī ne maslaha rashin yarda da tsaron ma'aunin nan shī ne izgīli.

24. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun san māsu gabāta daga cikinku, kuma Mun san māsu jinkiri.

25. Kuma lalle ne Ubangijinka Shī ne Yake tāra su, lalle Shī ne Mai hikima, Masani.

26. Kuma lalle ne, Mun halicci mutum daga keƙasasshiyar lāka, daga baƙin yumbu wanda ya canja.

27. Kuma aljani, Mun halicce shi daga gabāni, daga wutar⁽¹⁾ iskar zāfi.

28. Kuma a lōkacin da Ubangijinka ya ce wa malā'iku "Lalle Nī, mai halittar wani jiki ne daga keƙasasshen yumbu wanda ya canja.

29. "To, idan Na daidaita shi, kuma Na hūra daga RūhiNa⁽²⁾ a cikinsa, to, ku fādi a gare shi, kunā māsu yin sujada."

30. Sai malā'iku suka yi sujada dukansu gaba ɗaya.

31. Fāce Iblīs, ya ƙi kasancēwa daga māsu yin sujadar.

32. Ya ce, "Yā Iblīs, mēne ne a gare ka, ba ka kasance tāre da māsu yin sujada ba?"

وَأَقْدَعَلْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَخِيرِينَ ﴿١٥﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُمْ حَكِيمٌ عَلَيْهِ ﴿١٦﴾

وَأَقْدَحَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَاصِلٍ مِنْ حَمَلٍ مَسْنُونٍ ﴿١٧﴾

وَاللَّيْلَانَ خَلَقْتَهُ مِنْ قَبْلِ مِنْ نَارِ السَّمُورِ ﴿١٨﴾

وَإِذَا قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَأِكَةِ إِنِّي خَلَقْتُ بَشَرًا مِنْ صَاصِلٍ مِنْ حَمَلٍ مَسْنُونٍ ﴿١٩﴾

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ ﴿٢٠﴾

فَسَجَدَ الْمَلَأِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٢١﴾

إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٢٢﴾

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ ﴿٢٣﴾

(1) Halittar Ādamu daga yumbu keƙasasse, ya fi daraja bisa halittar Shaidan daga harshen wuta, dōmin wuta tanā nūni ga sassabcin hankali da rashin natsuwa.

(2) Wannan ya nūna Ādamu an yi halittarsa ne da lāka da Rūhi daga Allah kamar yadda aka halitta Īsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Sabōda haka halittar Ādamu tā fi zama abin māmāki daga halittar Īsā, dōmin Īsā asali guda kawai ya rasa daga halittar dīyan Adam ta al'āda, amma halittar Ādamu tā rasa dukan asalan biyu na uwa da na uba. Haka kuma halittar Hawwā'u, matar Ādamu tā fi ta Īsā ban māmāki dōmin rashin asalin uwa da ta yi inda dā yake ɗaukar lōkacin sūrantāwa, ya fi ban māmāki daga rashin asalin uba.

33. Ya ce, "Ban kasance inā yin sujada ba ga mutum wanda Ka halicce shi daga būsashen yum-bun lāka wadda ta canja."

34. Ya ce, "To, ka fita daga gare ta, dōmin lalle kai abin jīfa ne.

35. "Kuma lalle ne akwai la'ana a kanka har ya zuwa rānar saka-mako."

36. Ya ce, "Yā Ubangijina! Sai Ka yi mini jinkiri zuwa rānar da ake tāshē su."

37. Ya ce, "To, lalle ne kanā daga wadanda ake yi wa jinkiri.

38. "Zuwa ga yinin lōkacin nan sananne."

39. Ya ce, "Yā Ubangijina! Inā rantsuwa da abin da Ka batar da ni da shi, hakīfa, inā kawāta musu (rāyuwa) a cikin kasā kuma hakīfa inā batar da su gabā daya.

40. "Fāce bāyinKa daga gare su, wadanda Ka tsarkake."

41. Ya ce, "Wannan tafarki ne a gare Ni, madaidaici.

42. "Lalle ne bāyiNa, bā ka da ikō a kansu, fāce wanda ya bī ka daga batattu."

43. Kuma lalle Jahannama ce, hakīfa, ma'alkawartarsu gabā daya.

44. Tanā da kōfōfi bakwai, ⁽¹⁾ ga kōwace kōfa akwai wani juz'i daga gare su rababbe.

قَالَ لَوْ كُنْ لَأَسْجِدَ لَيْسَ خَلَقْتَهُ مِنْ
صَلْصَلٍ مِنْ حَمَامٍ مُتَوَبِّحٍ ﴿٣٣﴾

قَالَ فَأَخْرِجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ﴿٣٤﴾

وَإِنْ عَلَيْكَ اللَّعْنَةُ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٣٥﴾

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٣٦﴾

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٣٧﴾

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٣٨﴾

قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي
الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٣٩﴾

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخَلَّصِينَ ﴿٤٠﴾

قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ ﴿٤١﴾

إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنِ
اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿٤٢﴾

وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْجِدٌ مُهْرَجٌ مُجْمَعِينَ ﴿٤٣﴾

لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمُ جُزْءٌ
مَقْسُومٌ ﴿٤٤﴾

(1) Kōfōfin Jahannama bakwai ne, watau dāba kōkinta, ta farko ita ce Jahannama, sa'an nan Lazza, sa'an nan Alhudama, sa'an nan Assa'ira, sa'an nan Sa'ar, sa'an nan

45. Lalle m̱āsu tafawa sunā a cikin gidājen Aljanna mai idandunan ruwa.

46. “Ku shigē ta da aminci, kunā amintattu.”

47. Kuma Muka dēbe abin da ke a cikin zukātansu na daga kullin zūci, suka zama 'yan'uwa a kan gadāje, sunā m̱āsu fuskantar junā.

48. Wata wahala bā zā ta shāfe su bā a cikinta, kuma ba su zama m̱āsu fita daga cikinta ba.

49. Ka bai wa bāyīNa lābari cēwa lalle ne Ni, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

50. Kuma azābāTa ita ce azāba mai raḍaḍi.

51. Kuma ka bā su lābārin bākin Ibrāẖim.

52. A lōkacin da suka shiga gunsa, sai suka ce, “Sallama.” Ya ce, “Lalle m̱ū, daga gare ku, m̱āsu firgita ne.”

53. Suka ce, “Kada ka firgita. Lalle ne m̱ū, munā yi maka bushāra game da wani yāro masani.”

54. Ya ce, “Shin, kun bā ni bushāra⁽¹⁾ ne a kan tsūfa yā shāfe ni? To, da me kuke bā ni bushara?”

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٥﴾

أَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ وَأَمِينٍ ﴿١٦﴾

وَرَزَقْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَيْرِ إِخْرَاقٍ أَعْلَىٰ ﴿١٧﴾

سُرُرٍ مُّقْتَدِلِينَ ﴿١٨﴾

لَا يَمَسُّهُ فِيهَا نَجَسٌ وَمَا هُمْ بِتَهَا بِمُخْرَجِينَ ﴿١٩﴾

* نَبِيِّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْعَلَمُورُ الرَّجِيمَةُ ﴿٢٠﴾

وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿٢١﴾

وَنَبِّئْهُمْ عَنْ صَافِي بْنِ إِدْرِيسَ ﴿٢٢﴾

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلِّمْنَا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجِلُونَ ﴿٢٣﴾

قَالُوا لَا تَوْجَلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلَامٍ عَلَيْكَ ﴿٢٤﴾

قَالَ أَبَشِّرْ مُنِي عَلَىٰ أَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ فِيمَا

نُبَشِّرُونَ ﴿٢٥﴾

Aljaẖim, sa'an nan Alhāwiya. Kōwace dabaḱa tanā da juz'i sananne, watau Rōfa ga Yahūdu, wata ga Nasāra, wata Saba'āwa, wata ga Majūsāwa, wata ga Mushirikai, wata ga munāfukai, wata ga Musulmi waḍanda aka yi musu hushi (muḱmunan aiki). Anā fatan fita ga m̱āsu tauhīdi daga gare ta. Ba a fatan kōme ga sauran, sunā dawwama a cikinta har abada.

(1) Ibrāẖim yanā yi musu tambaya ne dōmin yanā ganin kamar sunā yi masa magana ta izgili ne a kan sāmūn dā a bāyan tsūfansa da na mātarsa. Sabōda haka suka gaya masa cēwa sū m̱āsu gaskiya ne.

55. Suka ce, “Munā yi maka bushāra da gaskiya ne, sabōda haka, kada da kasance daga māsu yanke tsammāni.”

56. Ya ce, “Kuma wāne ne yake yanke tsammāni daga rahamar Ubangijinsa, fāce batattu?”

57. Ya ce, “To, mēne ne babban al'amarinku? Yā kū manzanni!”

58. Suka ce, “Lalle ne mū, an aika mu zuwa ga wasu mutāne māsu laifi.

59. “Fāce mutānen Lūḍu, lalle ne mū, haḳīka, māsu tsīrar da su ne gabā ḍaya.

60. “Fāce mātarsa, mun kaddara cēwa lalle ne ita, haḳīka, tanā daga māsu halaka.”

61. To, a lōkacin da manzannin suka jē wa mutānen Lūḍu,

62. Ya ce, “Lalle ne ku mutāne ne waḍanda ba a sani ba.”

63. Suka ce, “Ā'a, mun zo maka sabōda abin da suka kasance sunā shakka a cikinsa.

64. “Kuma mun zo maka da gaskiya. Kuma lalle ne mū, haḳīka, māsu gaskiya ne.

65. “Sai ka yi tafiya da iyālinka, a wani yanki na dare, kuma ka bi bāyansu, kuma kada wani daga cikinku ya yi waiwaye, kuma ku bi ta inda aka aumurce ku.”

66. Kuma Muka hukunta wan-can al'amarin zuwa gare shi cēwa lalle ne farshen waḍancan abin yankēwa ne a lōkacin da suke māsu shiga asuba.

قَالُوا بَشِّرْنَاكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُن مِّنَ الْقٰنِطِيْنَ ﴿٥٥﴾

قَالَ وَمَنْ يَقْنَطْ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ ﴿٥٦﴾

قَالَ فَمَا حَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٧﴾

قَالُوا إِنَّا أُرْسِلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ ﴿٥٨﴾

إِلَّا ءَالَ لُوطٍ إِنَّا لَمَنَجُّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٥٩﴾

إِلَّا أُمَّرَأَةً قَدَّرْنَا إِنَّمَا عِزٌّ الْقٰنِطِينَ ﴿٦٠﴾

فَلَمَّا جَاءَ ءَالَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ ﴿٦١﴾

قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مِّنْكُمْ ﴿٦٢﴾

قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا صَكَانُوا فِيهِ يَمْشُونَ ﴿٦٣﴾

وَأَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصٰدِقُونَ ﴿٦٤﴾

فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِّنَ اللَّيْلِ وَاتَّبِعْ أَدْبُرَهُمْ وَلَا يَلْتَوِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ وَامْضُوا حَيْثُ تُؤْمَرُونَ ﴿٦٥﴾

وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَٰلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَ هَلْوَءٍ مَّقْطُوعٌ مُّصْبِحِينَ ﴿٦٦﴾

67. Kuma mutānen alkaryar suka je sunā māsu bushāra.

68. Ya ce, "Lalle ne wadannan bākīna ne, sabōda haka kada ku kunyata ni.

69. "Kuma ku bi Allah da taƙawa, kuma kada ku sanya ni a bakin ciki."

70. Suka ce, "Ashe ba mu hana ka daga tālikai ba?"

71. Ya ce, "Ga wadannan 'yā'yāna⁽¹⁾ idan kun kasance māsu aika-tāwa ne."

72. Rantsuwa da⁽²⁾ rāyuwarka! Lalle ne sū a cikin māyensu sunā ta dīmuwa.

73. Sa'an nan tsāwa ta kāma su, sunā māsu shiga lōkacin hūdōwar rānā.

74. Sa'an nan Muka sanya samanta ya kōma ƙasanta, kuma Muka yi ruwan duwātsu na lākar wuta a kansu.

75. Lalle ne a cikin wancan akwai āyōyi ga māsu tsōkaci da hankali.

76. Kuma lalle ne ita, haƙīka, sunā a gēfen wata hanya tabbatacciya.⁽³⁾

77. Lalle ne a cikin wancan akwai āyā ga māsu imāni.

وَجَاءَ أَهْلَ الْمَدِينَةِ يَسْتَبْشِرُونَ ﴿٧٧﴾

قَالَ إِنَّ هَذَا لَوَاقِعٌ لَّأَنْتُمْ وَمَنْ فِيكُمْ فَلَا تُفَصِّحُوا ﴿٧٨﴾

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَخْزُوا ﴿٧٩﴾

قَالُوا أَوَلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾

قَالَ هَذَا لَبِئْسَ مَا كُنْتُمْ فَعَلِينَ ﴿٨١﴾

لَمَنْعَكَ اللَّهُ آلِي سَكَرْتُمْ بِمَا يَعْزَمُونَ ﴿٨٢﴾

فَأَخَذْتُمُ الْعَصِيَّةَ مُشْرِقِينَ ﴿٨٣﴾

فَجَعَلْنَا عَلَيْهَا سَابِقَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ

حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ ﴿٨٤﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُتَوَسِّمِينَ ﴿٨٥﴾

وَالَّذِي يُسَبِّحُ بِحَمْدِ رَبِّهِ

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٦﴾

(1) Yanā nufin matan garin, dōmin Annabin mutāne shī ne ubansu.

(2) Allah Yā yi rantsuwa da rāyuwar Annabi Muhammadu, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi. Wannan shī ne matuƙar girmamāwa wadda Allah Yake yi wa mutum. Kuma yanā nūna cēwa rāyuwar Annabi tanā da muhimmanci ƙwarai.

(3) Hanya tabbatacciya ta mutānen Makka zuwa Syria (Sham).

78. Kuma lalle ne ma'abūta Al'-aika⁽¹⁾ sun kasance, haƙiƙa, māsu zālunci!

79. Sal Muka yi azābar rāmuwa a gare su, kuma lalle sū biyun, haƙiƙa, sunā a gēfen wani tafarki mabayyani.

80. Kuma lalle ne, haƙiƙa, ma'abūta Hijiri⁽²⁾ sun ƙaryata Manzanni.

81. Kuma Muka kai musu āyōyinMu, sai suka kasance māsu bijirēwa daga gare su.

82. Kuma sun kasance sunā sasaka gidāje daga duwātsu, alhāli sunā amintattu.

83. Sai tsāwa ta kāma su, sunā māsu shiga asuba.

84. Sa'an nan abin da suka kasance sunā tsirfantāwa bai wadātar ga barinsu ba.

85. Kuma ba Mu halicci sammai da ƙasa da abin da yake a tsakāninsu ba fāce da gaskiya. Kuma lalle ne Sā'a (Rānar Alƙiyāma) haƙiƙa, mai zuwa ce. Sabōda haka ka yi rangwame, rangwame mai kyau.

86. Lalle ne Ubangijinka, Shi ne Mai yawan halitta, Masani.

87. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun bā ka bakwai wadanda ake maimaitāwa⁽³⁾ da Alƙur'āni mai girma.

وَأَن كَانَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ لظَالِمِينَ ﴿٧٨﴾

فَأَسْقَمَتْنَا مَتْنَهُمُ وَاللَّهُمَا إِلْيَوْمَا رَبُّنَا ﴿٧٩﴾

وَأَعَدَّ كَذَّبَ أَصْحَابَ الْجِبْرِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٨٠﴾

وَأَيُّكُنَّهُمْ أَيُّدِنَا فَكَأَنَّهُمْ مُعْرِضِينَ ﴿٨١﴾

وَكَأَنَّهُمْ يَتَجَحَّدُونَ مِنَ الْجِبَالِ يُوَتَاءً أَمِيمِينَ ﴿٨٢﴾

فَأَخَذْتَهُمُ الصَّيْحَةَ مُصْبِحِينَ ﴿٨٣﴾

فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٤﴾

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَإِنَّ السَّاعَةَ لَأَيُّهُنَّ فَأَصْفَحْ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ ﴿٨٥﴾

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨٦﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبْعًا مِنْ الْمَشَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ ﴿٨٧﴾

(1) Ma'abūta Al'aika, sū ne mutānen Shu'aibu.

(2) Ma'abūta Hijiri, su ne Samūdāwa.

(3) Bakwai wadanda ake maimaitāwa su ne Fatiha mai āyōyi bakwai. Anā karanta su a cikin kōwace raka'a ta salla.

88. Kada lalle ka mīka idānunka biyu zuwa ga abin da Muka jiyar da su dādi game da shi, nau'i-nau'i a gare su, kuma kada ka yi baƙin ciki a kansu, kuma sassauta fikāfikanka ga māsu īmāni.

89. Kuma ka ce, "Lalle nī, nī ne mai gargadi bayyananne."

90. Kamar yadda Muka saukar a kan māsu yin rantsuwa, (1)

91. Waƙanda suka sanya Alku-r'āni tātsuniyōyi.

92. To, rantsuwa da Ubangi-jinka! (2) Haƙīka, Munā tambayar su gabā ɗaya.

93. Daga abin da suka kasance sunā aikatawa.

94. Sai ka tsage gaskiya game da abin da ake umurnin ka, kuma ka kau da kai daga māsu shirki.

95. Lalle ne Mū, Mun isar maka daga māsu (3) izgili.

96. Waƙanda suke sanyāwar wani abin bautāwa na dabam tare

لَا تَدْعُنَّ عِيَّتِكَ إِلَىٰ مِمَّا تَعْتَابُهُمْ أَرْوَجًا مِّنْهُمْ
وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَأخْفِضْ جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾

وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ ﴿٨٩﴾

كَمَا أَرْزَأْنَا عَلَىٰ الْمُفْتَسِمِينَ ﴿٩٠﴾

الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ ﴿٩١﴾

مَوْرِكًا لِّتَسْتَأْتَنَّهُم بَحْبِيعِينَ ﴿٩٢﴾

عَمَّا كَانُوا يَصْمَلُونَ ﴿٩٣﴾

فَأَصْبَحَ يَمَازُغُهُمْ وَأَعْرَضَ عَنِ الْمُشْرِكِينَ ﴿٩٤﴾

إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِينَ ﴿٩٥﴾

الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُوفَىٰ

(1) Māsu rantsuwa a kan sāba wa Annabāwa, watau kamar sun yi rantsuwa cewa bā zā su bi abin da Annabāwa suka zo da shi ba. Wātau su ne māsu tsananin izgili da addini.

(2) Allah Ya yi rantsuwa da ZātinSa a kan Shī ne Ubangi-jin Annabi Muhammadu tsira da aminci su tabbata a gare shi, dōmin Ya natsar da ransa daga tsōron māsu yi masa izgili, kuma dōmin Ya farfafa shi ga zartar da aikin da Ya sanya shi na iyar da Manzanci, bā da wata fargaba ba.

(3) Māsu tsananin izgili ga Annabi waƙanda Allah Ya isar masa daga gare su. Sū biyar ne, daga Bani Asad bn Abdul'uzza bn Kusayyi akwai Aswadu bn el Muttalib, Abu Zamah, kuma daga Bani Zuhrah akwai el Aswad bn Abdu Yagūth. Daga Bani Makhzumi akwai el Walid bn Mugira. Daga Bani Sahmi akwai el Ās bn Wā'il. Daga Bani Khuzā'a akwai el Harith bn el Tulātilah. Su ne māsu darajar mutānensu. A lōkacin da suka dōge da sharri, Allah Ya hūtar da Annabi daga sharrinsu da nau'i-nau'i na masīfu, suka halaka. Dubi ƙarin bayāni daga tafsirin bn Kathīr. Tsare Annabi daga gare su tun yanā shi kadai a Makka yā isa ya sanya shi ya dōgara ga Allah bāyan abubuwa sun fāra yawa da saufi.

da Allah, sa'an nan da sannu zā su sani.

97. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Munā sanin cēwa lalle kai, ƙirjinka yanā yin ƙunci game da abin da suke faɗā (na izgili).

98. Sabōda haka ka yi tasbihi game da gōde wa Ubangijinka, kuma ka kasance daga māsu sujada.

99. Kuma ka bauta wa Ubangi-jinka, har mutuwa ta zo maka.

يَكْفُرُونَ ﴿١٦﴾

وَلَقَدْ نَعَلْنَاكَ صِدْرَكَ بِمَا يَقُولُونَ ﴿١٧﴾

مَسِيحَ مُحَمَّدٍ رَّبِّكَ وَكُنَّ مِنَ السَّاجِدِينَ ﴿١٨﴾

وَأَعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ تَأْتِيَكَ الْيَقِينُ ﴿١٩﴾

SŪRATUN NAHL

سُورَةُ النَّحْلِ

Tanā karantar da ni'imōmin da Allah Ya bai wa mutum daga halittarsa, da abincinsa da shiryarwar da Ya yi masa, da hankalin da Ya bā shi, dōmin ya kadaita Shi da bautarSa, har zuwa ga ni'imōmin Lāhira ga wanda ya shiryu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Al'amarin Allah ya zo, sabōda haka kada ku nēmi hanzartawarsa. Tsarkin Allah ya tabbata, kuma Ya ɗaukaka daga abin da suke yi na shirka.

أَنِّي أُمِرْتُ بِاللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَانَهُ

وَعَلَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١﴾

2. Yanā sassaukar da malā'iku da Rūhi⁽¹⁾ daga umurninSa a kan wanda Yake so daga bāyinSa, cewa ku yi gargadi cewa: Lalle ne shī, bābu abin bautāwa fāce Ni, sabōda haka ku bī Ni da taƙawa.

3. Ya halicci sammai da fasa da gaskiya. Ya daukaka daga abin da suke yi na shirka.

4. Ya halicci mutum daga maniyi, sai gā shi yanā mai husūma bayyananniya.

5. Da dabbōbin ni'ima, Ya halicce su dōminku. A cikinsu akwai abin yin dīmi da waƙansu amfānōni, kuma daga gare su kuke ci.

6. Kuma kunā da kyau a cikinsu a lōkacin da suke kōmōwa daga kiwo da maraice da lōkacin da suke sakuwa.

7. Kuma sunā daukar kāyanku māsu nauyi zuwa ga wani gari, ba ku kasance māsu isa gare shi ba, fāce da tsananin wahalar rāyuka. Lalle ne Ubangijinka ne, haƙiƙa, Mai tausayi, Mai jin fai.

8. Kuma da dawāki⁽²⁾ da alfadarai da jākuna, dōmin ku hau su,

يُنزِلُ الْمَلَكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى
مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنْذِرُوا أَنَّهُمْ لَا إِلَهَ
إِلَّا أَنَا فَاتَّقُوا ①

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
تَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ ②

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْقَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ
مُتَّبِعٌ ③

وَاللَّعَنَهُ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفْءٌ
وَمَنْفَعٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ④

وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرْجَعُونَ
وَعِينَ تَنْشُرُونَ ⑤

وَتَجْعَلُ اللَّهُ لَكُمْ إِلَىٰ بَدَلٍ لِّتُكُونُوا
بِلَيْفِهِ إِلَّا يَشِقُّ الْإِنْسَانَ إِنْ رَبُّهُ
لَرؤُوفٌ رَّحِيمٌ ⑥

وَالْحَقِيلَ وَالْيَعْقَالَ وَالْحُمَيْرَ لِيَرْكَبُوهَا

(1) Saukar da malā'iku da Rūhi watau Alkur'āni a zāmanin Annabci kō kuma fahimta da ƙarfin zūciya waƙanda Allah ke sanyāwa ga wanda Ya nufa da jaddada addīni a kan kōwane ƙarni. Aiko māsu gargadi shī ne mafi girman ni'imar Allah a kan mutāne.

(2) Haɗa dawāki da alfadarai zuwa ga jākuna kuma aka ce dōmin "hawansu da yin ƙawa" yana nuna cewa ba a cin dawāki da alfadarai, dōmin an san cewa an hana cin jākuna a lōkacin yāƙin Khaibara, kuma āyōyin da ke gaba da wannan āya sun nuna anā cin dabbōbin ni'ima kuma anā hawansu, kuma cin nāma yā fi hawa zama ni'ima, sabōda haka, shī ne ya kamata a ambata indā yā halatta. Wannan ne mazhabar Māliki da Abu Hanīfa, kuma shī ne maganar Abdullah bn Abbās, Allah Ya yarda da su. Wasu sun ce ana cin dawāki da alfadarai dōmin cewa anā "hawansu dōmin ƙawa" ba ya hana a yi wani abu da su, wato cin nāmansu, dōmin a cikin Bukhāri da Muslim an ruwaito halaccin cin

kuma da kawa. Kuma Yana halitta abin da ba ku sani ba.

9. Kuma ga Allah madaidaiciyar hanya take kuma daga gare ta akwai mai karkacewa. Kuma da Yā so, dā Ya shiryar da ku gabā daya.

10. Shī ne Wanda Ya saukar da ruwa daga sama dōminku, daga gare shi akwai abin sha, kuma daga gare shi itāce yake, a cikinsa kuke yin kiwo.

11. Yanā tsirar da shūka game da shi, dōminku, da zaitūni da dabīnai da inabai, kuma daga dukan 'yā'yan itāce. Lalle ne a cikin wancan, hakīka, akwai āyā ga mutāne waɗanda suke yin tunāni.

12. Kuma Ya hōrē muku dare da wuni, da rānā da watā, kuma tau-rāri hōrarru ne da umurninSa. Lalle ne a cikin wancan, hakīka, akwai āyōyi ga mutāne waɗanda suke hankalta.

13. Kuma abin da Ya halitta muku a cikin fasa, yana mai sā-bānin launukansa. Lalle ne a cikin wancan, hakīka, akwai āyā ga mutāne waɗanda suke tunāwa.

وَرِيَّةٌ وَمَخْلُقٌ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمَتَاجِيرُ وُلُو

شَاءَ لَهْدًا كَرِجْمُونَ ﴿٦﴾

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ

مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ ﴿٧﴾

يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ

وَالأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ إِنَّ فِي

ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ يَعْقُرُونَ ﴿٨﴾

وَسَخَّرَ لَكُمْ مِنْ أَيْدِيهِمْ وَالنَّهَارِ وَاللَّيْلِ

وَالْقَمَرِ وَالشُّجُومَ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِ رَبِّكَ

فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٩﴾

وَمَا ذَرَأْتُمْ مِنَ الْبَعِثِ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا

أَلْوَانُهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ

يَذَكَّرُونَ ﴿١٠﴾

dawāki. Wannan shī ne maganar Al-Hasan da Shuraih da 'Aḍa'a da Sa'īd bn Jubair. Kuma shī ne mazhabar Shāfi'ī da Is'hāk. Sun yi hujja da halaccin naman dawāki da abin da Asmā'u bint Abī Bakar As-Siddīq ta ce, "Mun söke wata göđiya, muka ci, a zamanin Manzon Allah, a Madīna." Kuma a cikin Bukhāri da Muslim daga Jābir, Allah Ya yarda da shi, "Mun ci dawāki da jākunan jēji a Khaibara, kuma Annabi, tsira da aminci sun tabbata a gare shi, ya hana jākunan gida". A cikin Abī Dāwud, "Mun yanke dawāki da alfadarai da jākuna alhāli yunwa ta kāmā mu, amma sai Annabi ya hana mu cin jākuna da alfadarai, bai hana mu cin dawāki ba". Nī, a ganina, ra'ayin cin dawāki ya fi karfi, dōmin sūrar ta sauka a Makka, amma hadisin yankan göđiyar, a Madīna aka yi shi. Saboda haka sūrar ba ta shāfe shi ba. Dūbi Radd Al-Azhān.

14. Kuma Shī ne Ya hōrē tēku dōmin ku ci wani nama sãbō daga gare shi, kuma kunā fitarwa, daga gare shi, kawa wadda kuke yin ado da ita. Kuma kuna ganin jirāge sunā yankan ruwa a cikinsa kuma dōmin ku yi nēman (fatauci) daga falalarSa. Kuma mai yiwuwa ne kuna gōdēwa.

15. Kuma Ya jēfa, a cikin kasa, tabbatattun duwatsu dōmin kada ta karkata da ku, da kōguna da hany-yōyi, ḍammaninku kunā shiryuwa.

16. Kuma da waḍansu alāmōmi, kuma da taurāri sunā māsu nēman shiryuwa (ga tafiyarsu ta fatauci).

17. Shin, Wanda Yake yin halitta yanā yin kama da wanda ba ya yin halitta? Shin fa, bā ku tunāwa?

18. Kuma idan kun fidāya ni'imar Allah, bā ku iya lissafa ta. Lalle ne Allah, haḳīka, Mai gāfara ne, Mai jin fai.

19. Kuma Allah Yanā sanin abin da kuke asirtāwa da abin da kuke bayyanāwa.

20. Kuma waḍanda suke kira, baicin Allah, ba su halicci kōme ba, kuma sū ne ake halittawa.

21. Matattu ne, bā su da rai, kuma ba su san a wane lōkaci ake tāyar da su ba.

22. Abin bautawarku, abin bautāwa ne guda, to, waḍanda bā su yin imāni da Lāhira, zukātansu māsu musu ne, kuma su makangara ne.

23. Haḳīka, lalle ne, Allah Yanā sanin abin da suke asirtāwa da abin

وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَيْنِ لَكُمْ لَمَوتَهُ
لَحْمًا طَرِيًّا وَتَسَخَّرَ مِنْكُمْ جَلِيَّةً
تَلْبَسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاجِرَ فِيهِ
وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿١٤﴾

وَالَّذِي فِي الْأَرْضِ رَوَى أَنْ يَمِيدَ بِكُمْ
وَأَنْهَضَكُمْ وَرُسُلًا لَكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥﴾

وَكَذَلِكَ وَبِالْآخِرِينَ هُمْ يَهْتَدُونَ ﴿١٦﴾

أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٧﴾

وَلَنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصَوْنَهَا إِنَّ
اللَّهَ لَعَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٨﴾

وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِنُونَ ﴿١٩﴾

وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ
شَيْئًا وَهُمْ يُخْفَتُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ أَرْبَابٌ غَيْرِ اللَّهِ يُشْرِكُونَ أَمْ يَنْتَظِرُونَ
يَوْمًا ﴿٢١﴾

إِلَّا إِلَهُكُمْ إِلَهُ رَبِّ الْعَالَمِينَ أَلَيْسَ لِكُلِّ
بَلَاءٍ آخِرَةٌ فَيَسْأَلُهُمْ لِمَ كَفَرُوا وَلَمْ
يُؤْمِنُوا ﴿٢٢﴾

لَأَجْرِبَرَاتٍ اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا

da suke bayyanāwa. Lalle ne Shi, bā Ya son māsu girman kai.

24. Idan aka ce musu “Mēne ne Ubangijinku Ya saukar?” Sai su ce, “Tātsūniyōyin mutānen farko.”

25. Dōmin su ḍauki zunubansu cikakku a Rānar Kiyāma, kuma daga zunuban waḍanda suke ḅatar-wa bā da wani ilmi ba. To, abin da suke ḍauka na zunubi ya mūnana.

26. Lalle ne waḍanda suke a gabāninsu sun yi mākirci, sai Allah Ya je wa gininsu daga harsāshensa, ⁽¹⁾ sai rufi ya fāḍa a kansu daga bisansu, kuma azāba ta jē musu daga inda ba su sani ba.

27. Sa'an nan a Rānar Kiyāma (Allah) Yanā kunyata su, kuma Yanā cēwa, “Inā abōkan tārayyaTa, waḍanda kuka kasance kunā gābā a cikin ḍaukaka sha'aninsu?” Waḍanda aka bai wa ilmi suka ce, “Lalle ne wulākanci a yau da cūta sun tabbata a kan kāfirai.”

28. Waḍanda malā'iku suke karḅar rāyukansu sunā māsu zāluntar kansu. Sai suka jēfa nēman sulhu (suka ce) “Ba mu kasance muna aikata wani mummunan aiki ba.” Kayya! Lalle Allah ne Masani ga abin da kuka kasance kunā aika-tāwa.

29. Sai ku shiga kōfōfin Jahan-nama, kunā madawwama a cikinta. Sa'an nan tir da mazaunin māsu girman kai.

يَعْلَمُونَ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ ﴿١٦﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا

أَسْطِيزُ الْأَعْيُنِ ﴿١٧﴾

لِيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ

وَمِنْ أَوْزَارِ الَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ أَلِيسَاءَ

مَا يَزِرُونَ ﴿١٨﴾

قَدَّمَ كَرَّ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَاتَى اللَّهُ بُنْيَنَهُمْ مِنَ

الْقَوَاعِدِ فَحَرَّ عَلَيْهِمُ السَّقْفُ مِنْ قَوَائِمِهِمْ

وَأَنَّهُمْ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٩﴾

ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخَذِّبُهُمْ وَيَقُولُ أَيُّ

شُرَكَاءِي الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشَاقِقُونَ فِيهِمْ

قَالَ الَّذِينَ أُوْتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْيَ الْيَوْمَ

وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٢٠﴾

الَّذِينَ تَتَوَفَّيهِمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ

فَالْقَوْلُ السَّامِعُ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ سُوءٍ بَلَىٰ

إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٢١﴾

فَاتَّخَلَّوْا أَرْبَابَ حِمَّتِهِمْ خَلْدِينَ فِيهَا

فَلَيْسَ مَثْوًى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٢٢﴾

(1) Kamar yadda Allah Ya halaka Bukht Nasar. Aka halaka shi da ginin gidansa. Allah Yanā halaka kāfirai da abin da suke tādāwā wa kansu dōmin nēman rāyuwarsu.

30. Kuma aka ce wa waɗanda suka yi taƙawa, “Mēne ne Ubangi-jinku Ya saukar?” Suka ce, “Alhēri Ya saukar. Ga waɗanda suka kyautata a cikin wannan dūniya akwai wani abu mai kyau, kuma haƙiƙa, Lāhira ce mafi alhēri.” Kuma haƙiƙa, māɗaila da gidan māsu taƙawa.

31. Gidājen Aljannar zama, sunā shigarsu, kōramu sunā gudāna daga ƙarƙashinsu, sunā da abin da suke so a cikinsu. Kamar haka Allah ke sākā wa māsu taƙawa.

32. Waɗanda malā'iku suke karɓar rāyukansu sunā māsu jin dāɗin rai, malā'ikun sunā cēwa. “Aminci ya tabbata a kanku. Ku shiga Aljanna sabōɗa abin da kuka kasance kuna aikatāwa.”

33. Shin, sunā jiran wani abu? Fāce malā'iku su jē musu kō kuwa umurnin Ubangi-jinka. Kamar wancan ne waɗanda suke a gabā-ninsu, suka aikata. Kuma Allah bai zālunce su ba, kuma amma kansu suka kasance sunā zālunta.

34. Sai mūnānan abūbuwan da suka aikata ya sāme su, kuma abin da suka kasance sunā yi na izgili ya wajaba a kansu.

35. Kuma waɗanda suka yi shir-ki suka ce, “Dā Allah Yā so, dā ba mu bauta wa kōme ba, baicin Sa, mū, ko ubannimmu kuma dā ba mu haramta kōme ba, baicin abin da Ya haramta.” Kamar wancan ne waɗanda suke a gabāninsu suka aikata. To, shin, akwai wani abu a kan Manzanni, fāce iyarwa bayyannaniya?

﴿وَقِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقَوْا مَاذَا أَنْزَلْ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرٌ
لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ
وَلِلَّذِينَ اتَّقَوْا خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارَ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٥﴾﴾

جَمَاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُجْرَى مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ
كَذَلِكَ يُجْزَى اللَّهُ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٦﴾

الَّذِينَ تَتَوَفَّوهُمْ الْمَلٰٓئِكَةُ طَيِّبَاتٍ يَقُولْنَ
سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٣٧﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ
أَمْرٌ رَبِّكَ كَذٰلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلٰكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٣٨﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتٌ مَّا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ قٰتِلُوا
بِمَيْسَرَتِهِمْ ﴿٣٩﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا
مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَنَحْنُ وَلَا آٰبَاؤُنَا وَلَا
حَرَمٰٓنُنَا مِنْ دُونِهِمْ شَيْءٌ وَكَذٰلِكَ فَعَلَ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَعَلَّ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا
الْبٰتِلَ الْمُفِيءَ ﴿٤٠﴾

36. Kuma lalle ne, haḳīḳa, Mun aika a cikin kōwace ai'umma da wani Manzo (ya ce), "Ku bauta wa Allah, kuma ku nisanci Dāgūtu." To, daga gare su akwai wanda Allah Ya shiryar, kuma daga cikinsu akwai wanda bata ta wajaba a kansa. Sai ku yi tafiya a cikin fasa, sa'an nan ku dūba yadda ākibar māsu faryatāwa ta kasance.

37. Idan ka yi kwadayi a kan shiryuwarsu, to, lalle ne, Allah bā Ya shiryar da wanda yake batarwa, kuma bā su da wadansu mataimaka.

38. Kuma suka rantse da Allah iyākar rantsuwarsu (cēwa) Allah bā ya tāyar da wanda yake mutuwa! Na'am, Yanā tāyarwa. Wa'adi ne (Allah) Ya yi a kanSa tabbatacce, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

39. Dōmin Ya bayyana musu abin da suke sābā wa jūna a cikinsa, kuma dōmin wadanda suka kāfirta su sani cēwa lalle sū ne suka kasance maḳaryata.

40. Abin sani kawai, Maganar-Mu ga wani abu idan Mun nufe shi, Mu ce masa, "Ka kasance," sai yanā kasancēwa.

41. Kuma wadanda suka yi hijira a cikin sha'anin Allah daga bāyan an zālunce su, haḳīḳa Munā zaunar da su a cikin dūniya da alhēri, kuma lalle lādar Lāhira ce mafi girma, dā sun kasance sunā sani.

وَأَقْدَبَ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَّسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَارْتَبِعُوا الصَّلَاةَ فَحِينَئِذٍ مَن هَدَى اللَّهُ فَمِنْهُمْ مَن حَقَّتْ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ فَيَسِيرُ فِي الْأَرْضِ فَأَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكذِبِينَ ﴿٣٦﴾

إِن تَحُورْ عَلَى هُدًى مِّن مِّنَّا اللَّهُ لَا يَهْدِي مَن يُضِلُّ وَمَا لَهُمْ مِنْ لَّوْصِينَ ﴿٣٧﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَن يَمُوتُ بَلَى وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَٰكِن أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

يَسْتَبِينَ لَهُمُ الَّذِي يُخْتَلِفُونَ فِيهِ وَيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَذِبِينَ ﴿٣٩﴾

إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَا أَن نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٤٠﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَهَرُوا لَنَسُوْنَهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَالْآجِرُ الْآخِرُ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

42. Waɗanda suka yi haƙuri, kuma ga Ubangijinsu suke dōgara.

43. Kuma ba Mu aika daga gabāninka ba, fāce waɗansu mazāje Muna yin wahayi zuwa gare su. Sai ku tambayi mutānen Ambato idan kun kasance ba ku sani ba.

44. Da hujjōji bayyanannu da littattafai, kuma Mun saukar da Ambato zuwa gare ka, dōmin ka bayyana wa mutāne abin da aka sassaukar zuwa gare su, kuma don ɗammāninsu su yi tunāni.

45. Shin fa, waɗanda suka yi māƙircin mūnānan ayyuka sun amince da Allah, bā zai shafe ƙasa da sū ba, ko kuwa azāba bā zā ta je musu daga inda ba su sani ba?

46. Ko kuwa Ya kama su a cikin jujjuyawarsu? Sabōɗa haka ba su zama masu buwāya ba.

47. Ko kuwa Ya kāma su a kan naƙasa? To, lalle ne Ubangijinka haƙiƙa Mai tausayi ne, Mai jin kai.

48. Shin, ba su lura ba da abin da Allah Ya halitta, kō mene ne, inu-wōyinsu suna karkata daga dāma da wajājen hagu, suna masu sujada ga Allah, alhāli suna māsu ƙas-kantar da kai?

49. Kuma ga Allah, abin da yake a cikin sammai da ƙasa na dabba da mala'iku, suke yin sujada, kuma bā su kangara.

50. Suna tsōron Ubangijinsu daga bisansu, kuma suna aikata abin da ake umurnin su.

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿١٦﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رُوحًا أَنْزَلْنَاهُ
فَنَسُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَتَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ
الْحَقَّ لِلنَّاسِ مَا نَزَّلَ الْبَيْهَةِ وَعَلَّمَهُمْ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٨﴾

أَقَامِينَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْفَىٰ
اللَّهُ بِهِمْ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ
حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٩﴾

أَوْ يَأْخُذَهُمْ فِي تَقْلِيهِمْ فَهُمْ يُعْجِرُونَ ﴿٢٠﴾

أَوْ يَأْخُذَهُمْ عَلَىٰ تَخَوُّفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّؤُوفُ الرَّحِيمُ ﴿٢١﴾

أُولَٰئِكَ يَرْوَأُ إِلَىٰ مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَيَتَفَكَّرُونَ
ظِلَّةٌ رَعَىٰ الْيَمِينَ وَالسَّمَاءِ بِالسُّجُودِ وَاللَّهُ وَهُوَ
ذَخِيرُونَ ﴿٢٢﴾

وَاللَّهُ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
مِنْ دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةِ وَهُوَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٢٣﴾

يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ تَوْفِيقِهِ وَيَقْعَلُونَ مَا
يُؤْمَرُونَ ﴿٢٤﴾

51. Kuma Allah Ya ce, "Kada ku riƙi abubuwan bautawa biyu. Abin sani kawai, Wanda ake bautāwa guda ne, sa'an nan sai ku ji tsōroNa, Ni kawai."

52. Kuma Yana da abin da yake a cikin sammai da Rasa, kuma Yana da addini wanda yake dawwamamme. Shin fa, wanin Allah kuke bī da taƙāwa?

53. Kuma abin da yake a gare ku na ni'ima, to, daga Allah ne. Sa'an nan kuma idan cūta ta shāfe ku, to, zuwa gare Shi kuke hargōwa.

54. Sa'an nan idan Ya kuranye cūtar daga gare ku, sai gā wani bangare daga gare ku game da Ubangijinsu sunā shirki.

55. Dōmin su kāfirta da abin da Muka bā su. To, ku ji dādī, sa'an nan da sannu zā ku sani.

56. Kuma sunā sanya rabo⁽¹⁾ ga abin da ba su sani ba daga abin da Muka arzūtā su. Rantsuwa da Allah! Lalle ne zā a tambaye ku daga abin da kuka kasance kunā kir-kirāwa.

57. Kuma sunā danganta 'ya'ya māta ga Allah. TsarkinSa yā tabbata! Kuma sū ne da abin da suke sha'awa.

هُوَ قَالَ اللَّهُ لَا تَتَّخِذُوا إِلَهَيْنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَهُ وَاحِدٌ فَإِنِّي فَآرَهُبُونَ ﴿٥١﴾

وَلَمْ يَكُن فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الْدِّينُ وَاصِبًا أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَّقُونَ ﴿٥٢﴾

وَمَا يَكُرُّنَّ عِقْمَهُ فَمِنَ اللَّهِ نُمُ إِذَا مَسَّكُمْ الضَّرُّ فَإِلَيْهِ تَجْتَرُونَ ﴿٥٣﴾

ثُمَّ إِذَا كَشَفَ الضَّرَّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِحْتُمْ بِكُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ ﴿٥٤﴾

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا أَهْوَى تَعْمُونَ ﴿٥٥﴾

وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَنْفَعُهُمْ قِصَبًا وَمَتَارِفًا لَهُمْ تَأَلَّفَ لِنَسَلِنَ عَمَّا كُنْتُمْ تَفْتَرُونَ ﴿٥٦﴾

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ ﴿٥٧﴾

(1) Sunā sanyāwar rabo daga dabbōbi da hatsi ga gumāka kō aljannu, alhāli ba su san amfānin da gumākan kō aljannun suke iya jāwo musu ba kō suke tunkudēwa daga gare su. Akwai daga cikin ni'imōmin Allah, Ya shiryar da mutāne ga gāne cēwa wadannan gumāka da aljannu kō wani mahalūki bā ya iya cūta ko jāwo wani amfāni fāce da iznin Allah. Sabōda haka bābu wanda ya cancanci a bauta masa fāce Allah, Mai tumbuke cūta kuma Mai jāwo amfāni. Watau wannan bāyar da ni'imar 'yancin dan Adam kāmīlan, su duka bāyi ne, bābu daraja ga kōwa sai da taƙawa. Sanin haka wata ni'ima ce daga Allah.

58. Kuma idan aka yi wa ḍa-yansu bushāra da mace⁽¹⁾ sai fus-karsa ta wuni baƙa ƙirin, albāli kuwa yanā mai cike da baƙin ciki.

59. Yanā ḅōyēwa daga mutāne dōmin mūnin abin da aka yi masa bushāra da shi. Shin, zai riƙe shi a kan wulākanci, kō zai turbuḍe shi a cikin turbāya? To, abin da suke hukuntāwa ya mūnana.

60. Ga waḍanda ba su yi īmā-ni⁽²⁾ da Lāhira ba akwai sifar cūta, kuma ga Allah akwai sifa mafi ḍau-kaka. Kuma Shi ne Mabuwāyi, Mai hikima.

61. Kuma dā Allah Yanā kāma mutāne da zāluncinsu,⁽³⁾ dā bai bar wata dabba ba a kan ƙasa. Kuma amma Yanā jinkirta musu zuwa ga ajali ambatacce. Sa'an nan idan ajalinsu ya zo, bā zā a yi musu jinkiri ba kō dā sa'a guda, kuma bā zā su gabāta ba.

62. Kuma sunā sanya wa Allah abin da suke ƙi, kuma harsunansu na siffanta ƙarya cēwa lalle ne sunā da abūbuwa māsu kyau. Bābu shakka, lalle ne sunā da wuta, kuma lalle sū, waḍanda ake kyālēwa ne (a cikinta).

63. Rantsuwar Allah! Lalle ne haƙiƙa Mun aika zuwa ga al'um-

وَأَذِّنْ لِلْعَذَابِ بِالْأُنثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا
وَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٥٨﴾

يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَبِهِ
أَيُّسِيكُمُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَّا
سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٥٩﴾

لِّلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلَّهِ
الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٦٠﴾

وَلَوْ رَاوَدُوكُمْ عَنِ آلِهَاتِكُمْ فَلَمْ نَكُنتُمْ
عَلَيْهَا مِن دَابَّةٍ وَلَٰكِن يُؤَخِّرُهُم إِلَىٰ أَجَلٍ
مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَحْضِرُونَ
سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِرُونَ ﴿٦١﴾

وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ أَلْسِنَتُهُمُ
الْكُذِبَ أَنَّهُمُ الْحَقُّ لِأَجْرٍ أَلَمْ تَأْمُرَهُمُ
النَّارَ وَأَنَّهُمْ مُّفْرَطُونَ ﴿٦٢﴾

تَاللَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِّن قَبْلِكَ فَرِيقًا

(1) Fahintar cēwa dā namiji da 'ya mace duka ḍaya suke, da hana kashe su kō turbuḍe su, wata ni'ima ce babba da 'yancin mātā babba, a cikin rāyuwar ḍan Ādam.

(2) Karin bāyani ne ga abin da ya gabāta kuma na bāya da shi ya rātayu da shi. Shiryarwa zuwa ga halāye maḍaukaka ni'ima ce babba.

(3) Rashin halaka, dūniya sabōda laifin mutāne da rashin kāma su da dukan laifinsu, ni'ima ce babba.

mōmi daga gabāninka, sai Shaidan ya kawāce musu ayyukansu, sabōda haka shī ne majiḅincinsu, a yau, kuma sunā da azāba mai raḍaḍi.

64. Lalle ba Mu saukar da Littāfi ba a kanka, fāce dōmin ka bayyana musu abin da suka sābā wa jūna a cikinsa, kuma dōmin shiriya da rahama ga mutāne waḍanda suke yin imāni.

65. Kuma Allah Yā saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Ya rāyar da kasa da shi a bāyan mutuwarda. Lalle ne a cikin wannan, haḳīka akwai āyā ga mutāne waḍanda suke saurāre.

66. Kuma lalle ne, kunā da abin lūra a cikin dabbōbin ni'ima; Munā shāyar da ku daga abin da yake a cikin cikunansu, daga tsakānin tukar tumbi da jini, nōno tsantsan, mai saukin haḍiya ga māsu shā.

67. Kuma daga 'yā'yan itācen dabino da inabai. Kunā sāmu daga gare shi, abin māye⁽¹⁾ da abinci mai kyau. Lalle a cikin wannan, haḳīka, akwai āyā ga mutāne waḍanda suke hankalta.

68. Kuma Ubangijinka Yā yi wahayi⁽²⁾ zuwa ga kudan zuma

لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَاهُمْ فَمَهُرًا يَلْبَهُمُ الْيَوْمَ
وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧﴾

وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِلَّذِينَ لَهُمْ
الَّذِي اخْتَلَفُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿١٨﴾

وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ
مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ ﴿١٩﴾

وَلَا لِكُرْفٍ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً لِّتُسْمِكُمْ وَمَتَانِي
بَطْنِيهِ مِنْ بَيْنِ قَرْنَيْهِ وَرِجْلَيْهِ سَابِقَةً
لِلشَّارِبِينَ ﴿٢٠﴾

وَمِنْ قَرْنَيْهِ التَّخْيِيلُ وَالْأَعْنَابُ يَسْخَدُونَ مِنْهُ
سَكَرًا وَرِيقًا حَسَنًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٢١﴾

وَأَوْحَى رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنْ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ

(1) Yā ambaci abin māye a cikin abūbuwan ni'ima a gabānin a haramta giya. Kuma haramtā ta bā ya hana ta zama a cikin ni'imōmin Allah ga mutāne dōmin an haramta ne sabōda tsaron hankalinmu a kan nēman waḍansu ni'imōmin da suka fi ta a Aljanna a inda bā zā a hana ta ba sabōda farēwar taklīfi a can. Sabōda haka ne ya fāre āyar da cewa; "Akwai āyā ga mutāne waḍanda suke hankalta."

(2) Wahayi na ilhama, watau Allah Ya cūsa wa kudan zuma ilmin yin sākar gidan zuma da gāne hanyōyin tafiya ta kōma gidanta, da cin kōwane iri furen itāce dōmin a fitar da ni'imar abin sha mai dāḍi ga mutāne, kuma wanda ya kunsu dukan māgani ga ciwarwatansu. Wannan ni'ima ce babba.

cēwa; “Ki riki gidāje daga duwātsu, kuma daga itāce, kuma daga abin da suke gināwa.

69. “Sa’an nan ki ci daga dukan ‘yā’yan itāce, sabōda haka ki shiga hanyōyin Ubangijinki, sunā hōrarru.” Wani abin shā yanā fita daga cikunanta, mai sābāwar launukansa, a cikinsa akwai wata warkewa ga mutāne. Lalle ne, a cikin wannan, haḳīka, akwai āyōyi ga mutāne waḍanda suke yin tunāni.

70. Kuma Allah ne Ya halice ku, sa’an nan Yanā karḅar rāyukanku, kuma daga gare ku akwai wanda ake mayarwa zuwa ga mafi kaḱancin rāyuwa, dōmin kada ya san kōme a bāyan dā ya zama mai ilmi. Lalle Allah ne Masani, Mai İkon yi.

71. Kuma Allah Ya fifita sāsḅenku⁽¹⁾ a kan sāsḅe a arziki. Sa’an nan waḍanda aka fifita, ba su zama māsu mayar da arzikinsu a kan abin da hannāyensu na dāma suka mal-laka ba, har su zama daidai a cikinsa. Shin fa, da ni’imar Allah suke musu?

72. Kuma Allah Yā sanya muku mātan aure daga kāwunanku, kuma Ya sanya muku daga mātan aurenku dīya da jīkōki, kuma Ya arzūta ku daga abūbuwa māsu

يُوتَاوِينَ الشَّجَرِ وَمِمَّا يَعْرِشُونَ ﴿٦٩﴾

تَمَّ كُلِّي مِنْ كُلِّ الشَّجَرِ فَاسْأَلِي سَمَلِي رِيَكِ
ذَلِكَ يَخْرُجُ مِنْ نَظْوِنَهَا شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ
فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿٦٩﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ وَمَنَّ كَيْفَ يَسُرُّ إِلَيْكَ
أَنْزَلَ الْعُمْرَ لَكِنْ لَا يَعْلَمُ مَعْدَ عَلَيْهِ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ
عَلِيمٌ قَدِيرٌ ﴿٧٠﴾

وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا
الَّذِينَ فَضَّلُوا بَرَأَيْ رِزْقَهُمْ عَلَى مَا مَلَكَتْ
أَيْدِيهِمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ أَلَيْسَ عِنْدَ اللَّهِ
بِحَعْدٍ ﴿٧١﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِّتَحْمِلَ
لَكُمْ مِنْ أَرْوَاحِكُمْ نِصْفًا
وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ أَلَمْ يَبْلُغْ قَوْمَهُمْ

(1) Arziki daga Allah yake, yanā fifita waḍansu bāyinSa da arziki a kan waḍansu. Sa’an nan wanda aka bai wa arziki daga cikinsu bā ya iya mayar da arzikin a tsakāninsa da wani bāwa nasa har su zama daidai a kan arzikin. To, idan haka ne, yaya kuke sanya waḍansu bāyin Allah daidai da Allah wajen bautarku gare su?

dāḍī. Shin fa, da karya suke yin imāni, kuma da ni'imar Allah sū, suke kāfirta?

73. Kuma sunā bauta wa, baicin Allah, abin da yake bā ya mallakar wani arziki dōminsu, daga sammai da kasa game da kōme, kuma bā su iyawa (ga aikata kōme).

74. Sa'an nan kada ku bāyar da wadansu misālai ga Allah. Lalle ne Allah Yanā sani, kuma kū, ba ku sani ba.

75. Allah Yā buga wani misāli da wani bāwa wanda bā ya iya sāmuni iko a kan yin kōme, da (wani bāwa) wanda Muka arzūtā shi daga gare Mu da arziki mai kyau. Sa'an nan shi yanā ciyarwa daga arzikin, a asirce da bayyane. Shin sunā dai-daita? Gōdiya ta tabbata ga Allah. Ā'a mafi yawansu ba su sani ba.

76. Kuma Allah Ya buga wani misāli, maza biyu, ḍayansu bēbe ne, ba ya iya samuni ikon yin kōme, kuma shi nauyi ne a kan mai mallakarsa, inda duk ya fuskantar da shi, bā ya zuwa da wani alhēri. Shin, yanā daidaita, shi da (namiji na biyu) wanda yake umurni da a yi ādalci kuma yanā a kan tafarki madaidaici?

77. Kuma ga Allah gaibin⁽¹⁾ sammai da kasa yake, kuma al'amarin Sā'a bai zama ba fāce kamar walkāwar gani, kō kuwa shi ne mafi kusa!

وَبِعَمَلِهِمْ يَفْتَنُونَ ﴿٣٦﴾

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا
مِّنَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٣٧﴾

فَلَا تَحْزَنْ لِمَا يَفْعَلُ الْاِمْتٰنُ اِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ
لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

* ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا مَّمْلُوكًا لَا
يَقْدِرُ عَلَىٰ شَيْءٍ مِّن رِّزْقِهِ مِمَّا رَزَقَنَا
فَهُوَ يَنْفِقُ مِنْهُ سِرًّا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَوِي
الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا ثَلٰثِينَ اٰتٰهُمَا
اَبْكُمُ لَا يَقْدِرُ عَلَىٰ شَيْءٍ وَهُوَ كَلٌّ عَلَىٰ
مَوْلَاهُ اَيْنَمَا تُوْجِهَةٌ لِآيٰتٍ يَخْتَرُ هَلْ
يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَهُوَ عَلَىٰ
صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ﴿٤٠﴾

وَاللّٰهُ عَزِيْزٌ عَلٰى السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا
أَمْرُ السَّاعَةِ اِلَّا كَلَمٰتٍ بَصِيْرٍ اَوْ هُوَ
اَقْرَبُ اِلٰتِ اِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ ﴿٤١﴾

(1) Bōye lōkacin Kiyāma a bāyan bayānin tabbatar aukuwarta yanā daga cikin ni'mōmin Allah, dōmin mai hankali ya yi tattāli sabōda ita.

Lalle Allah, a kan dukan kōme, Mai ikon yi ne.

78. Kuma Allah ne Ya fitar da ku daga cikunan iyāyenku, ba da kunā sanin kōme ba, kuma Ya sanya muku ji da gannai da zukāta, tsam-māninku zā ku gōde.

79. Shin ba su ga tsuntsāye⁽¹⁾ ba sunā hōrarru a cikin sararin sama, bābu abin da yake rike su fāce Allah? Lalle ne a cikin wancan, haḳīka, akwai āyōyi ga mutāne wa-danda suke yin imāni.

80. Kuma Allah ne Ya sanya muku daga gidajenku wurin natsu-wa, kuma Ya sanya muku daga fātun dabbōbin ni'ima wasu gidāje kunā ḍaukar su da sauḳi a rānar tafiyarku da rānar zamanku, kuma daga sūfinsu⁽²⁾ da gāshinsu da gē-zarsu (Allah) Ya sanya muku kāyan dāki da na jin dādī zuwa ga wani lōkaci.

81. Kuma Allah ne Ya sanya muku inuwa daga abin da Ya halit-ta, kuma Ya sanya muku dākuna daga duwātsu, kuma Ya sanya

وَاللّٰهُ اَخْرَجَكُمْ مِّنْ بُطُونِ اُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٧٨﴾

الَّذِي رَوٰ اِلَى الظُّلُمِ مَسْحَرٰتٍ فِيْ جَوِّ السَّمَآءِ مَا يَمْسِكُهُنَّ اِلَّا اللّٰهُ اِنْ فِيْ ذٰلِكَ لَاٰيٰتٍ لِّقَوْمٍ يُّؤْمِنُوْنَ ﴿٧٩﴾

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ جُلُوْدِ الْاَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَيَوْمَ اِقَامَتِكُمْ مِنْ اَصْوَادِهَا وَاَوْبَارِهَا وَاَشْعَارِهَا اَتَأْتَا اِلَىٰ حَبِيْنٍ ﴿٨٠﴾

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِمَّا خَلَقَ ظِلَالًا وَجَعَلَ لَكُمْ مِّنَ الْجِبَالِ اَكْتُنًا وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَاجًا قَوِيْمًا لِّلنَّارِ

(1) Tsuntsāye hōrarru a cikin sararin sama, ana nufi da su, a ganīna, Allah ne Ya san haḳīka, su ne jirāgen sama, sabōda ambaton hōrēwa tāre da sū a cikin sararin samāniya, dōmin abin da aka hōre, ana hōronsa ne dōmin a ci amfāninsa a lōkaci da wurin hōron. Tsuntsāyen al'āda bā su da wani amfāni a gare mu a lōkacin da suke a cikin sārarin sama. Sabōda haka bābu wani abu, sai jirgin sama. Bā zā a ce ana nufin shāho ba a lōkacin farauta, dōmin wannan amfāni yā yi kaɗan bisa ga abin da Sūrar take Kidāyāwa na ni'imōmin Allah a kan mutāne gaba daya. Farauta kēbābōbiya ce ga mutānen fauye kawai.

(2) Sūfi, shi ne gashin tumāki mai kama da auduga, wabar shi ne gāshin rāḳumi mai laushi, sha'ar, shi ne gāshin awaki da gēzar dawāki. Bai ambaci auduga da kattāni ba, dōmin a wajen shūka suke.

muku waɗansu riguna⁽¹⁾ sunā tsare muku zāfi, da waɗansu riguna sunā tsare muku makāminku. Kamar wancan ne (Allah) Yake cika ni'im-arSa a kanku, tsammānin ku, kuna sallamawa.

82. To, idan sun jūya, to, abin da ya wajaba a kanka, shi ne iyarwa kawai, bayyananniya.

83. Suna sanin ni'imar Allah, sa'an nan kuma sunā musunta, kuma maƙi yawansu kāfirai ne.

84. Kuma a rānar da Muke tayar da mai shaida daga kōwace al'umma, sa'an nan kuma bā zā a yi izni ba ga waɗanda suka kāfirta, kuma ba su zama ana nēman kōmawarsu ba.

85. Kuma idan waɗanda suka yi zālunci suka ga azāba, sa'an nan bā zā a saukaƙe ta daga gare su ba, kuma bā su zama anā yi musu jin-kiri ba.

86. Kuma idan waɗanda suka yi shirka suka ga abūbuwan shirkarsu sai su ce, "Yā Ubangijinmu! Waɗannan ne abūbuwan shirkar-mu waɗanda muka kasance munā kira baicinKa". Sai su jēfa magana zuwa gare su, "Lalle ne ku, haƙiƙa, maƙaryata ne."

87. Kuma su shiga nēman sulhu zuwa ga Allah a rānar nan, kuma abin da suka kasance sunā kir-firāwa ya face daga gare su.

وَسَرَّيْلَ نَفِيكَرٍ بِأَسْكُوكَ ذَلِكَ يُبَيِّنُ
نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ لَمَّا كَفَرْتُمْ تَسْلُمُونَ ﴿٤٥﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿٤٦﴾

يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا
وَآكَرَهُمُ الْكُفْرُونَ ﴿٤٧﴾

وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ
لَا يُؤَدُّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٤٨﴾

وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّفُ
عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٤٩﴾

وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا شَرِكًا لَهُمْ قَالُوا
رَبَّنَا هَؤُلَاءِ شَرِكُؤُنَا الَّذِينَ كُنَّا
نَدْعُوا مِنْ دُونِكَ فَأَلْقَوْا إِلَيْهِمُ الْقَوْلَ
إِنَّكُمْ لَكَذِبُونَ ﴿٥٠﴾

وَأَلْقَوْا إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّمْعَ وَوَضَّلُوا
عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿٥١﴾

(1) Rīga dōmin zāfi da sanyi daga sūfi da wabar da gāshi da auduga da kattāni da rīga dōmin makāmi shi ne sulke, dōmin makāmi daga baƙin ƙarfe yake kamar takōbi, māshi da kibiya.

88. Wadanda suka kāfirta, kuma suka kange daga hanyar Allah, Mun fāra musu wata azāba bisa ga azābar, sabōda abin da suka kasance sunā yi na fasādi.

89. Kuma a rānar da Muke tāyar da shaidu a cikin kōwace al'umma, a kansu daga kāwunansu, kuma Muka zo da kai kanā mai bāyar da shaida a kan wadannan, kuma Mun saussaukar da Littāfi a kanka dōmin yin bāyani ga dukan kōme da shiriya da rahama da bushāra ga māsu mīka wuya (Musulmi).

90. Lalle Allah nā yin umurni da ādalci da kyautatāwa, da bai wa ma'abūcin zumunta, kuma yanā hani ga alfāsha da abin da aka fi da rarrabe jama'a. Yanā yi muku gargadi, dammānin ku, kunā tunāwa.

91. Kuma ku cika da alkāwarin ⁽¹⁾ Allah idan kun yi alkawari, kuma kada ku warware rantsuwōyinku a bāyan karfafa su, alhāli kuma hakika kun sanya Allah Mai lāmuncēwa a kanku. Kuma lalle Allah ne Yake sanin abin da kuke alkatāwa.

92. Kuma kada ku kasance kamar wadda ta warware zarenta a

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
زِدْنَاهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا
يُفْسِدُونَ ﴿٨٨﴾

وَيَوْمَ نَبْتَعُثْ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ
مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَيَّ
هَؤُلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا
لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى
لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٨٩﴾

إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَايَ
ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ
وَالْبَغْيِ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٩٠﴾

وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا
الْأَيْمَانَ بَعْدَ وَكَيْدِهَا وَقَدْ جَعَلْتُمُ
اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا
تَعْمَلُونَ ﴿٩١﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِي تَقْتَصِتْ عِزَّهُمَا مِنْ

(1) Wanda yake rantsuwar alkawari da wani, sa'an nan ya warware rantsuwar dōmin nēman ya fulla wata rantsuwa da wani mutum sabōda wani amfāninsa, kō jama'arsa a cikin wata Kabila wadda ta fi ta mutānen farko karfi, to, sifarsa kamar mace ce mahaukaciya, mai yin zare, a bayan ta tukka shi, ya yi karfi, sa'an nan ta warware shi. Sabōda haka idan ta so mayar da shi wani zare, to, bā zai yi kyau ba kamar zaren farko da ta yi kuma mutāne sun gāne haukarta, bā zā su yi wata ma'māla da ita ba. Wanda ya yi rantsuwa da Allah a kan abu, to, yā sanya Allah lāmuni ke nan. Bā ya halatta ga wanda ya shugabantar da Allah ga wani abu, sa'an nan ya kōma bāya ya fi cika wannan alkawarin, dōmin bai kiyāye girman Allah ba, Wanda ya sanya a tsakaninsa da abōkin ma'āmalarsa. Tsaron alkawari ni'ima ne.

bāyan tukka, ya zama warwararku, kunā rifon rantsuwōyinku dōmin yaudara a tsakāminku, dōmin kasancēwar wata al'umma tā fi rība daga wata al'umma! Abin sani kawai Allah Yanā jarrabar ku da shi, kuma lalle ne yanā bayyana muku, a Rānar Kiyāma, abin da kuka kasance, a cikinsa, kunā sābā wa jūna.

93. Kuma dā Allah Ya so, haḳī-ka, dā Ya sanya ku al'umma guda, kuma Yanā batar da wanda Ya so, kuma Yanā shiryar da wanda Ya so. Lalle ne anā tambayarku abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

94. Kada ku riḳi rantsuwōyinku dōmin yaudara a tsakāninku, har ḳafa ta yi sulbi a bāyan tabbatarta, kuma ku dāndani azāba sabōda abin da kuka kange daga hanyar Allah. Kuma kunā da wata azāba mai girma. ⁽¹⁾

95. Kada ku sayi 'yan kuḳi ka-ḳan da alkawarin Allah. Lalle ne abin da yake a wurin Allah shi ne mafi alhēri a gare ku, idan kun kasance kunā sani.

96. Abin da yake a wurinku yanā ḳārēwa, kuma abin da yake a wurin Allah ne mai wanzuwa. Kuma lalle ne, Munā sāka wa waḳanda suka yi haḳuri da lādarsu da mafi kyawun abin da suka kasance sunā aikatāwa.

بَعْدَ قُوَّةٍ أَنْكَتَ تَشْجِدُونَ أَيْمَنَ كُرْ
دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَى
مِنَ أُمَّةٍ إِنْهَا يُلَوِّكُمُ اللَّهُ بِإِذْنِهِ وَيَكْتُمُ
لَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ
تَخْتَلِفُونَ ﴿١١﴾

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَلَكِنْ يَضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
وَلَتَسْتَأْذِنَ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٢﴾

وَلَا تَسْخُدُوا أَيْمَنَ كُرْ دَخَلًا بَيْنَكُمْ
فَقَرَلْ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوقُوا السُّوءَ
بِمَا صَدَقْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَلَكُمْ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ﴿١٣﴾

وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ ذِمَّتًا قَلِيلًا إِنَّمَا
عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾

مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ
وَلَنَجْزِيَنَ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

(1) Wanda yake yin rantsuwa da Allah dōmin ya yaudari wani, to, yanā rīsa kansa ne da kansa, kuma Allah Yanā dēbe jārumci da natsuwa daga zūciyarsa, sa'an nan kuma yanā da wata azāba mai girma a Lāhira idan Allah bai gāfarta masa ba, da tūba kō da wani sababi. Sanin haka ni'ima ne.

97. Wanda ya aikata aiki na kwarai daga namiji kō kuwa mace, alhāli yanā mūmini, to, haḳīka, Munā rāyar da shi, rāyuwa mai dādi. Kuma haḳīka, Munā sākā musu lādarsu da maḳi kyawun abin da suka kasance sunā aikatāwa.

98. Sa'an nan idan ka karanta ⁽¹⁾ Alkur'āni, sai ka nēmi tsari ga Allah daga Shaidan jēfaffe.

99. Lalle ne shi, bā shi da wani karfi a kan waḍanda suka yi imāni, kuma sunā dōgara ga Ubangijinsu.

100. Abin sani kawai, karfinsa yanā a kan waḍanda suke jibintar sa, kuma waḍanda suke sū, game da shi, māsu shirki ne.

101. Kuma idan Muka musanya wata āyā a matsayin wata āyā, kuma Allah ne Maḳi sani ga abin da Yake saukarwa, sai su ce, "Abin sani kawai, kai maḳirḳiri ne." Ā'a maḳi yawansu bā sa sani.

102. Ka ce, Rūhul Kudusi ⁽²⁾ ne ya sassaukar da shi, daga Ubangi-jiuka da gaskiya, dōmin ya tabbatar da waḍanda suka yi imāni, kuma (dōmin) shiriya da bushāra ga Musulmi.

103. Kuma lalle ne, haḳīka, Munā sanin (cēwa) lalle ne sū, sunā

مَنْ عَمِلْ صَالِحًا مِمَّنْ ذَكَرْنَا وَأَنْتُمْ
وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيٰوةً طَيِّبَةً
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْءَانَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ
الشَّيْطٰنِ الرَّجِيْمِ ﴿١٨﴾

إِنَّهُمْ لَيْسَ لَهُمْ سُلْطٰنٌ عَلَى الَّذِينَ ءٰمَنُوا
وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿١٩﴾

إِنَّمَا سُلْطٰنُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَّوْنَهُ وَالَّذِينَ
هُم بِهِ مُشْرِكُونَ ﴿٢٠﴾

وَإِذْ أَبَدْنَا ءَابَةَ مَكَكَانَ ءَابَةِ وَءَالِهَةٍ
أَعْلَمُ بِمَا يُبْدِلُونَ ءَالِهَتَهُمْ ءَاتَتْ مُفْتَرِيَةً
أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

فَلَنْ نَزَّلَهُ رُوْحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ
لِيُنشِئَ لِدِينٍ ءٰمَنُوا وَهُدًى وَبُشْرَىٰ
لِلْمُسْلِمِينَ ﴿٢٢﴾

وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلِّمُهُ

(1) An yi sabāni ga zaman Isti'āza a gabānin karātu kō a bāyansa. Mālik ya zābi a yi Isti'āza a bāyan karātu, kō a bāyan an fāre yin salla, dōmin kada Shaidan ya rinjāyi mutum a bāyan imāninsa da salla. Sabōda haka ya karhanta shi a cikin salla. Wasu kuma sunā isti'āzā a gabānin karātu kō a gabānin salla.

(2) Rūhul Kudusi, watau rai mai tsarki, anā nufin Jibrilu, amincin Allah ya tabbata a gare shi.

cēwa, “Abin sani kawai, wani mutum ne yake karantar da shi.” Harshehen wanda suke karkatar da maganar zuwa gare shi, Ba’ajame⁽¹⁾ ne, kuma wannan (Alkur’āni) harshe ne Balārabe bayyananne.

104. Lalle ne waƙanda bā su yin imāni da āyōyin Allah, Allah bā zai shiryar da su ba, kuma sunā da azāba mai raƙaƙi.

105. Abin sani kawai, waƙanda bā su yin imāni da āyōyin Allah, sū ne suke kirƙira ƙarya. Kuma waƙannan sū ne maƙaryata.

106. Wanda ya ƙāfirta da Allah daga bāyan imāninsa,⁽²⁾ faƙe wanda aka tilasta alhāli kuwa zūciyarsa tanā natse da imāni, kuma wanda ya yi farin ciki da ƙāfirci, to, akwai fushi a kansa daga Allah, kuma sunā da wata azāba mai girma.

107. Waƙannan ne ƙāfirai dōmin sun fifita son dūniya a kan Lāhira, kuma lalle ne Allah bā Ya shiryar da mutāne ƙāfirai.

108. Waƙannan ne waƙanda Allah Ya bice hasken zukātansu da

بَشِّرْ لِسَانَ الَّذِي يُلْحَدُونَ إِلَيْهِ
أَعْمَىٰ وَهَذَا لِسَانُ عَرَبِيٍّ مُّبِينٍ ﴿٣٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِعَاثَتِ اللَّهِ لَا
يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٣٨﴾

إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ
بِعَاثَتِ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ ﴿٣٩﴾

مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ لَا مَن
أَكْرَهُ وَقَلْبُهُ مُّطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِن
مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَسَاءَ لِمَ
عَظَبَ مِنْ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٤٠﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحَبُّوا الْحَيَاةَ
الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٤١﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ طَعِبَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ

(1) A’ajami ga asali, wanda bā ya iya magana da Lārabei ko dā ga asalin jini shi Balārabe ne. Asalin maganar akwai wani Bāwā Barūme Nasarāni, watau mabiyin addinin Isā yanā karatun littattafansa kuma yanā zuwa yanā saurāron Annabi, sai mafiya suka ce wai shi ne yake gaya wa Annabi Alkur’āni. Dōmin haka Allah ya yi raddin maganarsu da rashin sanin Lārabein wannan mutumin. Sūnansa Kainu kō Jabra.

(2) Ridda ita ce kōmāwa ga ƙāfirci a bāyan shiga Musulunci. Ba a yin hukunci da ridda ga Musulmi, sai idan ya ƙāfirta da kansa, bābu wata ūlastāwa, kuma ya nūna ya yarda da ƙāfircin, kuma yanā farin cikin da shi. To, hukuncinsa kisa ne, dōmin ya zama ɗan tāwaye. Wannan shi ne ma’anar cēwa akwai fushi a kansa daga Allah. Kuma bā a kashe shi sai an nēme shi da tūba a cikin kwāna uku, bābu yunwa, bābu fishirwa. Kuma a yi munāzara da shi kō zai kōmo. Bayan kwāna uku a kashe shi idan ya ri tūba.

jinsu da gannansu. Kuma wadancan sū ne gafalallu.

109. Bābu shakka, lalle ne, a Lāhira sū ne māsu hasāra.

110. Sa'an nan kuma lalle ne Ubangijinka ga wadanda suka yi hijira daga bāyan an fitine su, sa'an nan kuma suka yi jihādi, kuma suka yi hakuri, lalle ne Ubangijinka, daga bāyanta⁽¹⁾ hakīka Mai gāfara ne, Mai jin kai.

111. A rānar da kōwane rai zai je yanā jāyayyar tunkudēwa daga kansa, kuma a cika wa kōwane rai (sakamakon) abin da ya aikata, kuma sū bā zā a zālunce su ba.

112. Kuma Allah Ya buga misāh,⁽²⁾ wata alkarya ta kasance amin-tacciya, natsattsiya, arzikinta yanā je mata a wadāce daga kōwane wuri, sai ta kāfirta da ni'imōmin Allah, sabōda haka Allah ya dandana mata tufāfin yunwa da tsōro, sabōda abin da suka kasance sunā sanā'antāwa.

113. Kuma lalle ne, hakīka, wani Manzo daga gare su, ya jē musu, sai suka faryata shi, sabōda haka azāba ta kāma su, alhāli kuwa sū ne māsu zālunci.

وَسَمِعْتَهُمْ وَيَتَصَدَّقُونَ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿١٠٩﴾

لَا جَزَاءَ لَهُمْ فِي الآخِرَةِ مِنْهُمُ
الْخَاسِرُونَ ﴿١١٠﴾

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلذَّيْنِ هَاجَرُوا مِنْ
بَعْدِ مَا قُتِلُوا لَمْ يَجِدْ أَوْ صَبَرُوا
إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَعَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١١﴾

* يَوْمَ تَأْتِي كُلَّ نَفْسٍ نَجْدُهَا عَنْ
نَفْسِهَا وَتُوقَى كُلُّ نَفْسٍ مَاعْمَلَتْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿١١٢﴾

وَصَدَقَ اللَّهُ مَثَلًا قَدْرَتَهُ كَمَا تَدْعُو
مُظْمِيَةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغَدًا مِنْ كُلِّ
مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعُمِ اللَّهِ فَأَذَقَهَا اللَّهُ
لِإِسَاسِ الْجُوعِ وَالْخَوْفِ بِمَا كَانُوا
يَصْنَعُونَ ﴿١١٣﴾

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَّبُوهُ
فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١١٤﴾

(1) Bāyan fitina, yanā nufin wanda ya shiga Musulunci, sa'an nan fitinar ridda ta sāme shi, kuma Allah Ya sanya shi ya kōma cikin Musulunci, ya yi abin da Musulunci yake nēma daga gare shi, na ayyukan fwarai gwargwadon hālin sa, to, Allah Yanā gāfarta masa laifuffukansa na ridda, kuma Yanā jin kansa da rahamar Sa.

(2) Kamar Makka. Annabi Muhammadu ya jē musu sun faryata shi, sai Allah Ya musanya amincinsu da tsōro, kuma wadā tarsu da yunwa. Wannan shi ne sakamakon ridda a kōwane lōkaci.

114. Sa'an nan ku ci daga⁽¹⁾ ahin da Allah Ya arzūta ku da shi, halas, kuma mai dādi, kuma ku gōde wa ni'imar Allah idan kun kasance Shi kuke bautāwa.

115. Abin sani kawai (Allah) Ya haramta⁽²⁾ muku mussai da jini da nāman alade da abin da aka ambaci sūnan wanin Allah game da shi. Sa'an nan wanda aka tilasta a kan larūra, baicin mai raba jama'a, kuma baicin mai zālunci, to, lalle Allah ne Mai gāfara, Mai jin kai.

116. Kuma kada ku ce, dōmin abin da harsunanku suke siffanta-wa da karyā, "Wannan halas ne, kuma wannan harāmun ne." Dōmin ku kirkira karyā ga Allah. Lalle ne, waɗanda suke kirkira karyā ga Allah bā zā su ci nasara ba.

117. Jin dādi ne kaɗan. Kuma sunā da wata azāba mai raɗaɗi.

118. Kuma kan waɗanda suka tūba (Yāhūdu) Mun haramta ahin da Muka bāyar da lāhari a gare ka daga gabāni,⁽³⁾ kuma ha Mu zālun-

فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا
وَأَشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِنَّ كُفْرَ بِنِعْمَةِ
اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿١١٤﴾

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالذَّمَّ
وَالْحُمْرَ الْخَيْزِيرَ وَمَا أَهْلَ بَيْتِهِ
فَمَنْ أَضْطَرَّ عَلَيْهِ بَيْعٌ وَلَا عَادِ فَإِنَّ اللَّهَ
عَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١١٥﴾

وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَلْسِنَتَكُمُ
الْكُذِبَ هَذَا حَلَالٌ وَهَذَا حَرَامٌ
لِنَعْتُرَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ إِنَّ الَّذِينَ
يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكُذِبَ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ
مَتَاعًا قَلِيلًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١١٦﴾

وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَّمْنَا مَا فَصَّلْنَا فِي تَاوِيلِهِ مِنْ قَبْلُ
وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١١٧﴾

(1) Bāyan bayāni a kan hukuncin ridda sabōda sanyāwar sāshen ni'imōmin Allah ga wasu gumāka kō aljannu kō waɗansu mutāne sālihai, sa'an nan Ya yi umurni da cin abin da Allah Ya arzūta mutum duka amma da sharuɗɗa uku, watau ya zama halas ga shari'a kuma mai dādin ci, wani haƙƙi na wani mutum bai rāɗaya ba a kansa ga shari'a, kuma a bi shari'a wajen aikatar da shi kamar yadda Allah Ya ce wajen yanka da mai kama da shi, shi ne gōde wa Allah. Sabōda haka banda kamar giya da kāyan wani mutum sai fa a bisa yardarsa.

(2) Bayānin abūbuwan da aka haramta, idan bābu larūra. Anā cin abin da shari'a ta hana a ci a kan larūra, sai idan larūrar ta sāmi mutum ne a cikin hālin sābon Allah, kamar mai fita daga dā'ar Sarkin Musulunci ya yi tāsā kungiya dabam, kō wanda ya fita dōmin wani zālunci kamar sāta ga misāli, to, ba su cin haram dōmin su ci gaba da aikinsu.

(3) Gabānin wancan Sūra, kamar a cikin Sūratul An'am āyā ta 146. Sabōda haka bā a biyar da Yāhūdu a wajen haramcin abin da Allah Ya haramta musu, su kaɗai sabōda zāluncinsu.

ce su ba, amma sun kasance kansu suke zālunta.

119. Sa'an nan kuma lalle ne Ubangijinka ga waƙanda suka aikata mummunan aiki ⁽¹⁾ da jāhilci, sa'an nan suka tūba daga bāyan wancan, kuma suka gyāra, lalle ne Ubangijinka, daga bāyanta haƙīka Mai gāfara ne, Mai jin kai.

120. Lalle ne Ibrāhīm ⁽²⁾ ya kasance Shūgaba, mai kasƙantar da kai ga Allah, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsu shirki ba.

121. Mai gōdiya ⁽³⁾ ga ni'imōminSa (Allah), Ya zābe shi, kuma Ya shiryar da shi zuwa ga tafarki madaidaici.

122. Kuma Muka ba shi alhēri a cikin dūniya. Kuma lalle shī, a Lāhira, yanā daga sālihai.

123. Sa'an nan kuma Muka yi wahayi zuwa gare ka (cēwa), "Ka ⁽⁴⁾ bi aƙidar Ibrāhīm, mai karkata zuwa ga gaskiya, kuma bai kasance daga māsu shirki ba."

ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمَلُوا الشُّرُوكَ يُجْزِلُهُمْ
شُرَكَائِهِمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ
بَعْدِهَا لَعَلِيمٌ رَجِيمٌ ﴿١١٩﴾

إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَانِتًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَا
يَكُ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٠﴾

شَاحِرًا زَلَمًا أَجْتَنَبَهُ وَهَدَاهُ إِلَى
صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٢١﴾

وَهُوَ آتِنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَالْآخِرَةَ
لِمَنْ الصَّالِحِينَ ﴿١٢٢﴾

ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنْ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٢٣﴾

(1) Wanda ya yi wani abu da Allah Ya hana wajen ni'imōmi, ko wajen wani abu dabam na sābon Allah, to, idan ya tūba a gabānin ya kai ga gargara, Allah zai gāfarta masa. Wannan ni'ima ce.

(2) Akwai daga ni'imōmin Allah, Ya sanya mutum madaukaki sabōda addininsa da imāninsa ga Ubangijinsa, kuma Ya bā shi ikon binSa da taƙawa kamar yadda Ya yi wa Ibrāhīm. Kuma akwai daga ni'imōmin Allah Ya sanya mutum a cikin zuriyyar mutumin kirki kamar yadda Ya yi wa Annabr Muhammadu Ya sanya shi a cikin zuriyyar Ibrāhīm.

(3) An ambaci Ibrāhīm sabōda ya gōde wa ni'imōnin Allah dōmin Musulmi su yi kōyi da shi wajen gōde wa Allah ga ni'imōmin da Ya yi ishāra zuwa gare su a cikin wannan Sūra da watanta. Gōde wa ni'ima wata ni'ima ce.

(4) Yanā cikīn ni'ima ga Ibrāhīm da kammalarta a gare shi a umurci maffīcin tālikai, Muhammadu, tsira da aminein Allah su tabbata a gare shi, da bin aƙidar Ibrāhīm.

124. Abin sani kawai, an sanya Asabar a kan waɗanda suka sãbã wa jũna a cikin sha'aninsa. ⁽¹⁾ Kuma lalle ne Ubangijinka, haƙiƙa, Yanã yin hukunci a tsakaninsu a Rãnar Kiyãma a cikin abin da suka kasance a cikinsa sunã sãbã wa jũna.

125. Ka yi kira zuwa ga hanyar Ubangijinka da hikima ⁽²⁾ da wa'azi mai kyau kuma ka yi jãyayya da su da magana wadda take mafi kyau. Lalle ne Ubangijinka Shī ne Mafi sani ga wanda ya bãce daga hanyarSa, kuma Shi ne Mafi sani ga mãsu shiryuwa.

126. Kuma idan kuka sãka ⁽³⁾ wa ukũba, to, ku sãka wa ukũba da misãlin abin da aka yi muku ukũbar da shi. Kuma idan kun yi haƙuri, lalle shī ne mafi alhẽri ga mãsu haƙuri.

127. Kuma ka yi haƙuri, kuma haƙurinka bã zai zama ba fãce dõmin Allah, kuma kada ka yi baƙin

إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ
وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٢٤﴾

ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمِ وَالْمَوْعِظَةِ
الْحَسَنَةِ وَجِدْ لَهُم بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ
إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ
وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾

وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ
بِهِ وَلَئِنْ صَدَقْتُمْ لَهُمْ خَيْرٌ لِّلصَّادِقِينَ ﴿١٢٦﴾

وَأَصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ

(1) Waɗanda suka sãba wa jũna a cikin sha'anin Ibrãhīm wanda yake ya kasance yanã girmama Juma'a dõmin ita ce rãnar cikon ni'imõmin Allah a kan bãyinSa. Yahũdu suka sãbã wa Ibrãhīm suka girmama Asabar dõmin a rãnar nan ne bãbu wani aiki. Wannan ya dõge har a bãyan dauke Iãa. Nasãra suka jũya dõmin kin Yahũdu zuwa ga Lahadi, dõmin su yi daidai da Kaisara, Kustantayin, mai girmama Lahadi, rãnar bauta wa rãna. Kafirce wa ni'ima azaba ce.

(2) Kira zuwa ga hanyar Ubangiji, Allah, yanã daga cikin abũbuwan kõyo daga Ibrãhīm kuma kira zuwa ga Allah nã daga cikin ni'imõmin Allah ga mai kiran da wanda ake kiran, sa'an nan zaman kiran da hikima da wa'azi mai kyau, ni'ima ce ga mai yi da waɗanda ake kira zuwa ga shiriyar duka. Abin da ake cõwa Hikima shī ne a yi magana a kan hujja wadda abõkin husũma bã zai iya kauce mata ba.

(3) Kuma mai kiran mutãne zuwa ga Allah lalle ne sai ya haɗu da cũtarwa daga mutãnen da bã su son gaskiya. To, Allah bã Ya son zãlunci ko dã a kan maƙiyãSa, sabõda haka Ya yi umurni da yin kisãsi da misãlin ukũba, kõ a yi haƙuri, amma yin haƙuri yã fi rãmãwa dõmin nẽman ni'imar Allah ta Rãra kammala.

ciki sabo da su, kuma kada ka kasance a cikin kuncin rai daga abin da suke yi na mākirci.

128. Lalle Allah Yanā tāre da waƙanda suka yi taƙawa da waƙanda suke sū māsu kyautatāwa ne.

عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي صَيْقِلٍ مَعًا يَمْكُرُونَ ﴿١٢٧﴾

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ
مُحْسِنُونَ ﴿١٢٨﴾

Tanā karantar da daidaitāwa a tsākānin abūbuwa māsu dangantaka da jūnā.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Tsarki ya tabbata ga Wanda Ya yi tafiyar dare⁽¹⁾ da bāwanSa, da dare daga Masallaci mai alfarma zuwa ga Masallaci mafi nīsa,⁽²⁾ wanda Muka sanya albarka a gēfensa dōmin Mu nūna masa daga āyōyinMu. Lalle ne Shi, Shi ne Mai ji, Mai gani.

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَا
الَّذِي بَدَرْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ
هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١﴾

(1) Isrā'i, shi ne tafiyar dare da Allah Ya yi da Annabi daga Makka zuwa Baitil Maƙadis. Sa'an nan Mi'irāji zuwa sama inda aka ba shi sallōli.

(2) Muƙārana a tsakānin Masjidil Harām watau tsararre daga a yāki mutānensa da Masjidil Aƙsā wanda ba tsararre ba. Isrā'i da Mi'irāji sun fi Miƙātin Mūsā da gānāwarsa da Ubangiji a 'Dūr Sīna'a.

2. Kuma Mun bai wa Mūsā⁽¹⁾ littāfi, kuma Mun sanya shi shiriya ga Banī Isrā'ila, cewa kada ku riki wani wakili baiciNa.

3. Zuriyar waɗanda Muka dauka tare da Nuhu. Lalle ne shi ya kasance wani bāwa mai gōdiya.

4. Kuma Mun hukunta zuwa ga Banī Isrā'ila a cikin Littāfi, cewa lalle ne, kunā yin barna a cikin kasa sau biyu, kuma lalle ne kunā zālunci, zālunci mai girma.

5. To idan wa'adin na farkonsu ya jē, za Mu aika, a kanku waɗansu bāyi⁽²⁾ Nāmu, ma'abūta yāki mai tsanani, har su yi yāwo a tsakānin gidājenku, kuma yā zama wa'adi abin aikatāwa.

6. Sa'an nan kuma Mu mayar da ɗauki a gare ku a kansu, kuma Mu taimake ku da dūkiyōyi da ɗiya kuma Mu sanya ku mafiya yawan māsu fita yāki.

7. Idan kun kyautata, kun kyautata dōmin kanku, kuma idan kun mūnana, to, dōminsu. Sa'an nan idan wa'adin na karshe⁽³⁾ ya jē, (zā

وَأَتَيْنَا مُوسَى الْكَتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى
لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ أَنْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِي وَكِيلاً ﴿٥﴾

ذُرِّيَّةً مِنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا
شَكُورًا ﴿٦﴾

وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ
لَتُضِيدَنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَتَتَعَلَّنَّ عَلْوًا
كَبِيرًا ﴿٧﴾

فَإِذَا جَاءَهُ وَعْدُ أُولَاهِمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ
عِبَادًا لِلْآلِ الْأُولَى بَأْسَ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ
الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَقْعُولًا ﴿٨﴾

فُرِزْنَا ذَاكَ لِلْكَافِرِينَ عَلَيْهِمْ وَأَمَدَدْنَاكُمْ
بِأَمْوَالٍ وَبَيْنٍ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا ﴿٩﴾

إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَحْسَنْتُمْ لَكُمْ أَنْفُسِكُمْ وَإِنْ
أَسَأْتُمْ فَلَهَا فَإِذَا جَاءَهُ وَعْدُ الْآخِرَةِ لِيَسْتَفْزِئُوا

(1) Tsakānin Bawan Allah Muhammadu da Mūsā, kuma an aiko Mūsā ga Banī Isrā'ila kawai, kuma Nuhu an ce masa bāwa amma ba a jingina shi kamar yadda aka jingina Bawansa ba. Sa'an nan kuma jingina Yahūdu ga Nuhu ya daidaita su da sauran mutāne wajen da'awar ɗaukaka da nasaba.

(2) Sun yi fasādi da barin aiki da Taurāti, sabōda haka aka aika Jālūta a kansu. Ya kashe su kuma ya kāma zuriyarsu.

(3) Suka yi fasādi marra ta biyu da kashe Zakariyya da Yahaya, sai aka aika musu da Bukht Nasar daga Bābila ya karkashe su, kuma ya kāma zuriyarsu, kuma ya rushe Baitil Maƙadis. Waɗannan lābaru biyu na barnar Banī Isrā'ila sunā cikin bāyar da lābaru na gaibi. Idan an daidaita su da lābarun gaibi waɗanda Alƙur'āni ya faɗā, waɗansu suka auku kuma waɗansu sunā ta aukuwa, zā a san falalar Alƙur'āni a kan Taurāti kamar yadda ya bayyana cewa Attaura ta yi kira zuwa ga tauhidi da shiriya, sa'an nan ya bayyana abūbuwan da Alƙur'āni yake karantarwa daga āyā ta 9 zuwa ga āyā ta 38 inda ya tārā hālāyen ƙwarai kuma ya kōre mūnāna.

su je) dōmin su baƙanta fuskokinku, kuma su shiga masallaci kamar yadda suka shige shi a farkon lōkaci, kuma dōmin su halakar da abin da suka rinjaya a kansa, halakarwa.

8. Akwai tsammānin Ubangijinku Ya yi muku rahama. Kuma idan kun sāke, Mu sāke. Kuma Mun sanya Jahannama matsara ga kāfirai.

9. Lalle ne wannan Alkur'āni yanā shiryarwa ga (hālaye) wadanda suke mafi daidaita, ⁽¹⁾ kuma yanā bāyar da bushāra ga mūminai wadanda suke aikata ayyuka na kwarai (cēwa) "Lalle ne sunā da wata ijāra mai girma."

10. Kuma lalle ne wadanda bā su yin īmāni da Lāhira, Mun yi musu tattalin wata azāba mai radadi.

11. Kuma mutum yanā ⁽²⁾ yin addu'a da sharri kamar addu'arsa da alhēri, kuma mutum ya kasance mai gaggāwa.

12. Kuma Mun sanya dare da rāna, āyōyi biyu, sa'an nan Muka shāfe āyar dare, kuma Muka sanya āyar rāna mai sanyāwa a yi gani, dōmin ku nēmi falala daga Ubangijinku, kuma dōmin ku san fidāyar shēkara da lissāfi. Kuma dukan

وَجْوهَكُمْ وَلِيَدْخُلُوا الْمَسْجِدَ كَمَا
دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَلِيُتَبِّرُوا مَا عَلَوْا
تَتْبِيرًا ﴿٥﴾

عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُذِرْتُمْ فَذُنُوبَكُمْ
جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا ﴿٥﴾

إِنَّ هَذِهِ آيَاتُ الْقُرْآنِ الَّتِي يَلْقَىٰ مِن آفَاقِهِ
وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ
الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا ﴿٥﴾

وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ أَتَيْنَاهُمُ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٥﴾

وَيَدْعُ الْإِنْسَانَ بِالشِّرْكِ ذَمًّا بِهِ بِالْخَيْرِ وَكَانَ
الْإِنْسَانُ عَجُولًا ﴿٥﴾

وَجَعَلْنَا آيَاتٍ وَالنَّهَارِ آيَاتَيْنِ فَمَحْوَرَاتٍ آيَةٍ
الَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مَبْصُورًا لِّيَتَّبِعُوا
فَضْلًا لِّمَن رَّبُّكُمْ وَاتَّعْلَمُوا عَدَدَ
النَّيِّبِينَ وَالْحِسَابُ وَكُلَّ شَيْءٍ وَقَضَّيْنَاهُ

(1) Bāyan ya fadi abūbuwan da Attaura ta karantar, ya ce, "Alkur'āni yanā shiryarwa zuwa ga hālayen da suka fi daidaita daga abin da Attaura ta karantar." Sa'an nan ya ci gaba da bayānin abūbuwan da Alkur'āni yake karantarwa.

(2) Alkur'āni yanā shiryar da mutum har ga yadda yake yin addu'a dōmin kada ya yi wa kansa addu'a ta sharri alhāli kuwa yanā nufin ya yi alhēri dōmin an halicci mutum da son gaggāwa.

kōme Mun bayyana shi daki-dakin bayyanāwa.

13. Kuma kōwane mutum Mun lazimta masa abin rekōdinsa a cikin wuyansa, kuma Mu fitar masa a Rānar Kiyāma da littāfi wanda zai haɗu da shi būɗaɗɗe.

14. "Karanta Littāfinka. Ranka ya isa ya zama mai hisābi a kanka a yau."

15. Wanda ya nēmi shiryuwa, to, ya nēmi shiryuwa ne dōmin kansa kawai kuma wanda ya ɓace, to, ya ɓace ne a kansa kawai, kuma rai mai ɗaukar nauyi bā ya ɗaukar nauyin wani ran, kuma ba Mu zama māsu yin azāba ba, sai Mun aika wani Manzo.

16. Kuma idan Mun yi nufin Mu halakar da wata alkarya, sai Mu umurci mawadātanta, har su yi fāsifanci a cikinta, sa'an nan maganar azāba ta wajaba a kanta, sa'an nan Mu darkāke ta, darkākēwa.

17. Kuma da yawa Muka halakar da al'ummomi a bāyan Nūhu. Kuma Ubangijinka Ya isa ya zama Mai kididdigewa ga zunubban bāyinSa, Mai gani.

18. Wanda ya kasance yanā nufin mai gaggāwa, ⁽¹⁾ sai Mu gaggauta masa a cikinta, abin da Muke so ga wanda Muke nufi, sa'an nan kuma Mu sanya masa Jahannama, ya kōnu da ita, yanā abin zargi kuma abin tuukudewa.

تَفْصِيلاً ۝١٧

وَكُلِّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَلْعَ يَوْمٍ وَعُقُومَةٍ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ مَنشُورًا ۝١٧

أَفْرَأَيْكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا ۝١٨

مَنْ أَهْتَدَىٰ فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّىٰ تَبْعَثَ رَسُولًا ۝١٩

وَإِذَا أَرَدْنَا أَن نُّهْلِكَ قَوْمًا فَمَرَّمْنَا فِيهَا مَقْصُورًا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَا كُتُبَهَا وَجَعَلْنَا

وَكُرَاهِلِ الْكُنُوزِ مِنَ الْقُرُونِ مِن بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ خَبِيرًا بَصِيرًا ۝٢٠

مَنْ كَانَتْ يَدَاكَ مُسْمَكًا لَّمَّا أَلْمَمْنَا لَهُ بِهَا مَا تَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ أَنْ نَمُنَّكَ لَهُ لِيُبَيِّنَ صِلَتَهَا مَذْمُومًا مَذْحُورًا ۝٢١

(1) Dūniya. Anā kwatanta dūniya da mai son ta, da Lāhira da mai son ta.

19. Kuma wanda ya nufi Lāhira, kuma ya yi aiki sabōda ita irin aikinta alhāli kuwa yanā mūmini, to, wadannan aikinsu ya kasance gōdadde.

20. Dukansu Munā taimakon wadannan da wadancan daga kyautar Ubangijinka, kuma kyautar Ubangijinka ba ta kasance hananna ba.

21. Ka duba yadda Muka fīfitar da sāshensu a kan sāshe! Kuma lalle ne Lāhira ce mafi girman darajōji, kuma mafi girman fīfītāwa.

22. Kada ka sanya wani abin bauta wa na dabam tāre da Allah, har ka zauna kana abin zargi, yar-babbe.

23. Kuma Ubangijinka Ya hukunta kada ku bauta wa kōwa fāce Shi, kuma game da mahaifa biyu ku kyautata kyautatāwa, ko dai dāyansu ya kai ga tsūfa a wurinka ko dukansu biyu, to, kada ka ce musu 'tir' kuma kada ka tsāwace su, kuma ka fada musu magana mai karimci.

24. Kuma ka sassauta musu fi-kāfikan tausasāwa na rahama. Kuma ka ce "Ya Ubangijina! Ka yi musu rahama, kamar yadda suka yi rēnōna, ina karami."

25. Ubangijinku ne Mafi sani ga abin da yake a cikin rāyukanku. Idan kun kasance sālihai, to, lalle ne Shi, Ya kasance ga māsu kōmāwa gare Shi, Mai gāfara.

وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَىٰ لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَٰئِكَ كَانَتْ سَعْيُهُمْ مَشْكُورًا ﴿١٩﴾

كُلًّا نُمِدُّهُمُؤَلَاءً وَهَلْؤَلَاءُ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا ﴿٢٠﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ ۗ وَالْآخِرَةُ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا ﴿٢١﴾

لَا يَجْعَلُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَضَعَدَ مَذْمُومًا مَعْتَدُونَ ﴿٢٢﴾

* وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا الْآيَاتِ رَبِّ الْوَالِدِينَ
إِحْسَانًا إِنَّمَا تَلْعَنُ عِنْدَكَ الْكَاذِبَ
أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَنفُلْ لَهُمَا آيٌ وَلَا
تَهْتَبْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا ﴿٢٣﴾

وَإخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ أَرْحَمُهُمَا كَمَا رَبَّيْتَنِى صَغِيرًا ﴿٢٤﴾

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِى نُفُوسِكُمْ إِن تَكُونُوا
صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلْأَوَّلِينَ
عَمُورًا ﴿٢٥﴾

26. Kuma ka bai wa ma'abūcin zumunta hakkinsa,⁽¹⁾ da miskīni da ḍan hanya. Kuma kada ka bazzara dūkiyarka, bazzarāwa.

27. Lalle ne mubazzarai sun kasance 'yan'uwān Shaidanu. Kuma Shaidan ya kasance ga Ubangijinsa, mai yawan kāfirci.

28. Ko dai ka kau da kai daga gare su dōmin nēman rahama daga Ubangijinka, wadda kake fātanta, to sai ka gaya musu magana mai laushi.

29. Kuma kada ka sanya han-nunka fukuntacce zuwa ga wuyanka, kuma kada ka shimfida shi dukan shimfidāwa, har ka zama abin zargi, wanda ake yanke wa.⁽²⁾

30. Lalle ne Ubangijinka Yanā shimfida arziki ga wanda Yake so, kuma Yanā fukuntāwa. Lalle Shi, Yā kasance Masani ga bāyinSa, Mai gani.

31. Kuma kada ku kashe 'yā'yanku dōmin tsōron talauci. Mu ne ke arzūta su, su da ku. Lalle ne kashe su yā kasance kuskure babba.

32. Kuma kada ku kusanci zina. Lalle ne ita ta kasance alfāsha ce kuma tā mūnāna ga zama hanya.

33. Kuma kada ku kashe rai wanda Allah Ya haramta fāce da

وَمَا ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ
السَّبِيلِ وَلَا يَبْدُؤُا تَبْدِيرًا ﴿٢٦﴾

إِنَّ الْمُبْدِيْنَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيْطَانِ ط وَكَانَ
الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِمْ كَقُورًا ﴿٢٧﴾

وَمَا تَعْرَضْنَ عَنْهُمْ رَبِّي عَنِ غَوَّاتٍ مِنْ رَبِّكَ
تُجَاهًا قَتَلْتُمْ لَهُمْ فُؤَادًا لَمْ تَكُونُوا ﴿٢٨﴾

وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَىٰ عُنُقِكَ وَلَا
تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَحْسُورًا ﴿٢٩﴾

إِنَّ رَبَّكَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ
كَانَ بِمَا يَصِيرُ كَارِمًا ﴿٣٠﴾

وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ
وَأَبَآؤُكُمْ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْئًا كَبِيرًا ﴿٣١﴾

وَلَا تَقْرُبُوا الرِّزْقَ إِلَىٰ آلِهِ كَانَتْ فَحِشَةً وَسَاءَ
سَبِيلًا ﴿٣٢﴾

وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا

(1) HaKkin zumunta shi ne alhēri da sādar da zumunta. HaKkin miskini da ḍan hanya zakka da sadakar taḍawwa'i da liyāfar kwana uku ga bāro bisa al'ada da alhēri, bā bisa ḥarna da kallafāwa ba.

(2) Kada ka zama marōwaci a zarge ka, kuma kada ka zama almubazzari ka rasa mutāne, su yanke daga gare ka.

hakfi, kuma wanda aka kashe, yanā wanda aka zālunta, to, hakfi, Mun sanya hujja ga waliyyinsa, sai dai kada ya kētare haddi a cikin kashēwar. Lalle shī ya kasance wanda ake taimako.

34. Kuma kada ku kusanci dūkiyar marāya fāce dai da sifa wadda take ita ce mafi kyau, har ya isa ga mafi karfinsa. Kuma ku cika alkawari. Lalle alkawari yā kasance abin tambayāwa ne.

35. Kuma ku cika mūdu idan kun yi awo, kuma ku auna nauyi da sikēli madaidaici. Wancan ne mafi alhēri, kuma mafi kyau ga fassara.

36. Kuma kada ka bi abin da bā ka da ilmi game da shi. Lalle ne jī da gani da zūciya, dukan wadancan, (mutum) yā kasance daga gare shi wanda ake tambaya.

37. Kuma kada ka yi tafiya a cikin fasa da alfahari. Lalle kai, bā zā ka hūda fasa ba, kuma bā zā ka kai ga duwātsu ba ga tsawo.

38. Dukan wancan, mai mūninsa yā kasance abin kyāma a wurin Ubangijinka.

39. Wancan yānā daga abin da Ubangijinka Ya yi wahayi zuwa gare ka na hikima. Kuma kada ka sanya wani abin bautāwa na dabam tāre da Allah, har a jēfa ka a cikin Jahannama kanā wanda ake zargi, wanda ake tunkudēwa. ⁽¹⁾

يَا حَقِّ وَمَنْ قُتِلَ مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا
لِرَبِّهِ سُلْطٰنًا فَلَا تَسْرِفْ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ
مَصْبُورًا ﴿٣٤﴾

وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ
حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ
كَانَ مَسْئُولًا ﴿٣٥﴾

وَأَوْفُوا بِالْكَيْلِ إِذَا كَيْلْتُمْ وَاَوْفُوا بِالْوَسْطِ
الْمُسْتَقِيمِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ﴿٣٦﴾

وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ
وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَٰئِكَ كَانَ عِنْدَهُ
مَسْئُولًا ﴿٣٧﴾

وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَن تَخْرِقَ
الْأَرْضَ وَلَن تَتَّبِعَ الْجِبَالَ طُولًا ﴿٣٨﴾

كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا ﴿٣٩﴾

ذٰلِكَ مِمَّا أَوْحٰى اِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا
تَجْعَلْ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهًا اٰخَرَ فَتَقُوْا فِيْ جَهَنَّمَ
مَلُوْمًا مَّذْمُوْرًا ﴿٤٠﴾

(1) Wannan shī ne ƙarshen muƙārana tsakanin shiryarwar da Alƙur'āni ya kāwo wa dūniya da abin da Attaura ta kāwo wa Banī Isrā'īla. Kuma akwai daidatāwa a cikinsu a tsakanin hālāye māsu kyau da kishiyōyinsu, watau hālāye māsu mūni.

40. Shin fa, Ubangijinku Ya zābe ku da dīya maza ne, kuma Ya riki 'ya'ya māta daga malā'iku? (1) Lalle ne kū, haḳīka, kunā faḍar magana mai girma!

41. Kuma lalle ne haḳīka, Mun sarrafa bayāni a cikin wannan Al-ḳur'āni dōmin su yi tunāni, kuma bā ya kāra musu kōme fāce gudu.

42. Ka ce, "Dā akwai waḍansu abūbuwan bautāwa tāre da Shi, kamar yadda suka faḍa, a lōkacin, dā (abūbuwan bautāwar) sun nēmi wata hanya (2) zuwa ga Ma'abūcin Al'arshi."

43. TsarkinSa yā tabbata kuma Ya ḍaukaka daga abin da suke faḍā, ḍaukaka mai girma.

44. Sammai bakwai da fasa da wanda yake a cikinsu sunā yi Masa tasbihi. Kuma bābu wani abu fāce yanā tasbihi game da gōde Masa, kuma amma ba ku fahimtar tasbi-hinsu. Lalle ne Shī, Ya kasance Mai haḳuri ne, Mai gāfara.

45. Kuma idan ka karanta Alḳur'r'āni, (3) sai Mu sanya a tsakāninka da tsakanin waḍanda bā su yin

أَفَأَصْحَابُكُمْ يُكْفَرُونَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
الْمَلَائِكَةِ إِنَّا لَنُكْفِرُونَ قَوْلًا عَظِيمًا ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَذَكَّرُوا وَمَا
يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿٤١﴾

قُلْ لَوْ كَانُ مَعَهُ وَالْهَيْهَاتَ كَمَا يَقُولُونَ إِذَا الْأَبْتَرُ إِلَى
ذِي الْعَرْشِ سَبِيلًا ﴿٤٢﴾

سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ عَلَوًا كَبِيرًا ﴿٤٣﴾

تَسْبِيحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ
فَلَنْ تَرْضَىٰ عَنْهُ الْإِنْسِيخُ بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا
تَقْتَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿٤٤﴾

وَلَمَّا قُرْءَاتُ الْقُرْآنَ حَمَلْنَا رَبَّنَا وَبَيْنَ أَلْيَدِنَا
لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا ﴿٤٥﴾

(1) Farkon muḳārana a tsakānin al'ādun mushirikai da shiryarwar Alḳur'āni dōmin gyāra tunāninsu ga karḅar imānin Tauhīdi.

(2) Dā su abōkan tārayyar sun nēmi hanya zuwa ga Allah dōmin su yāke Shi sabōda Ya ce Al'arshi tāsa ce, Shi kaḍai, dōmin su sāmi nāsu rabon, sabōda Al'arshi tā haḍife kōme, har da su.

(3) Mushirikai jahilāi ne, ba su iya ḍaukar jāyayyar magana, sabōda sun fi kusanta zuwa ga dabbōbi ga tunāninsu, bisa gare su zuwa ga mutāne, kō da yake sauran jikinsu na mutāne ne. Sabōda haka a kōyaushe sunā kusa ga faḍan tāyar da hankali da dōke-dōke. Sabōda haka Allah Ya sanya tsari ga AnnabinSa da wanda ya bi hanyar Annabin, wajen shiryar da mutāne game da karanta Alḳur'r'āni. Bā zā su iya faḍa mai karanta Alḳur'r'āni da dūka ba, kuma tsōronsa suke ji dōmin kwarjinin Alḳur'r'āni.

īmāni da Lāhira wani shāmaki mai suturcēwa.

46. Kuma Mu sanya marufai a kan zukātansu, dōmin kada su fahimce shi, da wani nauyi a cikin kunnuwansu, kuma idan ka ambaci Ubangijinka, a cikin Alkur'āni, Shi kadai, sai su jūya a kan baya-yyakinsu dōmin gudu.

47. Mū ne Mafi sani game da abin da suke saurāre da shi, a lōkacin da suke yin saurāren zuwa gare ka, kuma a lōkacin da suke māsu gānāwa a tsakāninsu, a lōkacin da azzālumai suke cēwa, "Bā ku biyar kōwa fāce wani namiji sihirtacce."

48. Ka dūba yadda suka buga maka misālai, sai suka face, bā su iya sāmun hanya.

49. Kuma suka ce, "Shin, idan mun kasance kasūsuwa da nifakun gabābuwa, ashe, lalle ne mū, haƙiƙa, waɗanda ake tayarwa ne a wata halitta sābuwa?"

50. Ka ce, "Ku kasance duwātsu ko kuwa baƙin farfe.

51. "Ko kuwa wata halitta daga abin da yake da girma a cikin kira-zanku." To, zā su ce, "Wāne ne zai mayar da mu?" Ka ce, "Wanda Ya faga halittarku a farkon lōkaci." To, zā su gyaɗa kansu zuwa gare ka, kuma sunā cēwa, "A yaushe ne shi?" Ka ce, "Akwai tsammāninsa ya kasance kusa.

52. "A rānar da Yake kiran ku, sa'an nan ku riƙa karbāwa game da gōde Masa, kuma kunā zaton ba ku zauna ba fāce kaɗan."

وَصَلَّاتًا عَلٰٓىٰ قُلُوْبِهِمْ اَلَيْسَ اَنْ يَفْقَهُوْا فِيْ
ءَاذَانِهِمْ وَقُرْاٰۤاۤ اِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْاٰنِ وَحَدَّثَهُ
وَلَوْ اَعْلٰى اَذُنُهُمْ فِى الْغُورِ ۙ ﴿٤٦﴾

لَمَنْ اَعْلَمَ بِمَا يَسْتَعْمُونَ بِهِمْ اِذْ يَسْتَعْمُونَ
اِلَيْكَ وَاذْ هُمْ يَخْتَفُونَ اِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ اِنْ
تَتَّبِعُونَ اِلَّا اَرْجُلًا مَّسْحُورًا ۙ ﴿٤٧﴾

اَنْظُرْ كَيْفَ صَرَّفْنَا لَكَ الْاَمْثَالَ فَضَلُّوْا اَقْلًا
يَسْتَطِيعُونَ سَبِيْلًا ۙ ﴿٤٨﴾

وَقَالُوْا اِلٰهَنَا كُنَّا عِظَمًا وَّرُفُقًا اِلٰهَنَا الْمَبْعُوْثُونَ
خَلْقًا جَدِيْدًا ۙ ﴿٤٩﴾

* قُلْ كُوْنُوْا حِجَارَةً اَوْ حَدِيْدًا ۙ ﴿٥٠﴾

اَوْ خَلْقًا اٰمَنًا يَكْفُرُ فِيْ صُدُوْرِهِمْ
فَسَيَقُوْلُوْنَ مَنْ يُعِيْدُنَا قُلِ الَّذِي فَطَرَكُمْ
اَوَّلَ مَرَّةٍ فَسَيُنْفِخُ صُوْرًا اِلَيْكَ رُءُوْسَهُمْ
وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى هُوَ قُلْ عَسٰى اَنْ يَكُوْنَ قَرِيْبًا ۙ ﴿٥١﴾

يَوْمَ يَدْعُوْكُمْ فَتَسْتَجِيْبُوْنَ بِحَسَدِهِمْ وَنَطَلُوْنَ
اِنْ لَيْسَتْ لَكُمْ اِلٰهٌ اِلَّا هُوَ ۙ ﴿٥٢﴾

53. Kuma ka cē wa BāyiNa, su faɗi kalma⁽¹⁾ wadda take mafi kyau. Lalle ne Shaidan yanā sanya barna a tsakāninsu. Lalle ne Shaidan ya kasance ga mutum, mafiyi bayyananne.

54. Ubangijinku ne Mafi sani game da ku. Idan Yā so, zai yi muku rahama, kō kuwa idan Yā so zai azabtā ku. Kuma ba Mu aika ka kanā wakīli a kansu ba.

55. Kuma Ubangijinka ne Mafi sani game da wanda yake a cikin sammai da ƙasa. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun fīfita sāshen Annabāwa a kan sāshe kuma Mun bai wa Dāwūda Zabūra.⁽²⁾

56. Ka ce, "Ku kirāyi waɗanda kuka riya, baicinSa. To, ba su mal-lakar kuranyēwar cūta daga gare ku, kuma haka jūyarwa."⁽³⁾

57. Waɗancan, waɗanda suke kiran,⁽⁴⁾ sunā nēman tsāni zuwa ga Ubangijinsu. Waɗanne ne suke mafi-fīfita a kusanta? Kuma sunā fātan sāmun rahamarSa, kuma sunā tsōron azābarSa. Lalle ne azābar Ubangijinka ta kasance abar tsōro ce.

(1) Ka ce wa bāyiNa, mutāne, idan sunā magana su auna kalmōmin da suke zance da su, sa'an nan su riƙa amfāni da kalma mafi kyāwo dōmin kada Shaidan ya sāmi mashiga daga maganarsu zuwa ga zukātansu, ya sanya barna a tsakāninsu.

(2) Muƙārana a tsakānin Annabāwa. Allah Yā fīfita waɗansu a kan waɗansu. Falalar Dāwūda a kan waɗansu Annabāwa da Zabūra ne, to, inā fīfikon wanda aka bai wa Alkur'āni mafiƙin littāfi da sauran Annabāwa?

(3) Bā zā su iya juyar da cūta daga gare ku zuwa ga wani ko kuwa daga wani zuwa gare ku ba.

(4) Waɗanda kāfirai ke nēman tawassuli da su zuwa ga Allah, sū ma sunā nēman abin da zai sādar da su zuwa ga Allah, sabōda haka bābu bambanci a tsakānin mai tawassuli da wanda ake tawassulin da shi ga kusanta zuwa ga Allah. Bābu mai kusanta zuwa ga Allah sai da taƙawa ga ibādarSa kawai.

وَقُلْ لِيَسَادِيَ يَقُولُوا الَّذِي هُوَ أَحْسَنُ إِنَّ
الشَّيْطَانَ يَنْزِعُ بَيْنَهُمَا إِنْ الشَّيْطَانُ كَانَ
لِلْإِنْسَانِ عَدُوًّا مُّبِينًا ﴿٥٣﴾

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِنَّ يَسَاءَ بَرِحْتُمْ أَوْلَانِ
يَسَاءَ بَعْدُ بَرِحُوا وَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ وَصِيكًا ﴿٥٤﴾

وَرَبُّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّينَ عَلَى بَعْضٍ
وَمَا كُنَّا بِأَعْيُنِنَا دُونِ زُرُورًا ﴿٥٥﴾

قُلْ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِهِ فَلَا
يَمْلِكُونَ كَشْفِ الظُّلُمِ عَنْكُمْ وَلَا إِتْحَادِكُمْ
﴿٥٦﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتغُونَ إِلَيْنَا
الْوَسِيلَةَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ رَحْمَتَهُ
وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ
مَحْدُورًا ﴿٥٧﴾

58. Kuma bābu wata alkarya fāce, Mu ne māsū halaka ta a gabānin Rānar Kiyāma kō kuwa Mū māsū azābta ta ne da azāba mai tsanani. Wancan ya kasance a cikin littāfi rubūtacce.

59. Kuma bābu abin da ya hana Mu, Mu aika da āyōyi fāce sabōda mutānen farko sun faryata game da su. Kuma Mun bai wa Samūdāwa tāguwa, āyā bayyananna, sai suka yi zālunci game da ita. Kuma bā Mu aikāwa da āyōyi fāce dōmin tsōratarwa.

60. Kuma a lōkacin da Muka ce maka, "Lalle ne Ubangijinka Yā kēwaye mutāne". Kuma ba Mu sanya abin da ka gani wanda⁽¹⁾ Muka nūna maka ba, fāce dōmin fitina ga mutāne, da itāciya wadda aka la'anta a cikin Alkur'āni. Kuma Munā tsōratar da su, sa'an nan (tsōratarwar) bā ta fāra su fāce da kangara mai girma.

61. Kuma a lōkacin⁽²⁾ da Muka cē wa malā'iku, "Ku yi sujada ga Ādamu" sai suka yi sujada, fāce Ibilīsa, ya ce, "Shin, zan yi sujada ga wanda ka⁽³⁾ halitta shi yanā lāka?"

وَأَنْ مِنْ قَرِينٍ إِلَّا نَحْنُ مُمْلِكُوهَا قَبْلَ يَوْمِ
الْقِيَامَةِ أَوْ مُعَذِّبُوهَا عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَلِكَ
فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٥٨﴾

وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالْآيَاتِ إِلَّا أَنْ
صَدَّقَ بِهَا الْأَوْلُونَ وَءَاخِرَتَا كَمُودِ النَّاقَةِ
مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَا وَمَا نُرْسِلُ بِالْآيَاتِ إِلَّا
تَخْوِيفًا ﴿٥٩﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ رَبَّنَا إِذَا
رَأَى الْبَاءَ لَمْ يَأْتِهَا إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ
وَالشَّجَرَةَ الْمَعْرُوفِ فِي الْقُرْآنِ وَنَحْوِهِمْ
فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا ﴿٦٠﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ
فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ قَالَ أَأَسْجُدُ لِمَنْ
خَلَقْتَنِي طِينًا ﴿٦١﴾

(1) Abūbuwan da Annabi ya gani a daren Isrā'i da Mi'rāji, watau tafiyarsa zuwa sama wadda aka yi ishārā da ita a farkon sūrar. Itāciyar da aka la'anta, ita ce Zakkūm, abincin mutānen wuta. Akwai mukārana, a cikin wannan, cēwa āyōyin da aka bai wa wani Annabi sun fi waɗanda aka bai wa wasu Annabāwa girma.

(2) Mukārana a tsakānin jinsin mutum da malā'iku da aljannu. An fiftar da jinsin mutum da sanya wa sauran jinsōshi biyu su yi masa sujada, sa'an nan aka daukaka jinsin malā'ika sabōda dā'a, kuma aka la'anci jinsin Ibilīsa da sābo.

(3) Rubūta "ka" da faramin "ka" ne kō da yake lamīrin Allah ne, dōmin ya nūna hālin maganar Shaidan zuwa ga Allah Mai girma. Yanā yin maganar da hushi, ba da girmamawa ba.

62. Ya ce, "Shin, kā gan ka⁽¹⁾...! Wannan wanda ka girmama a kaina, lalle ne idan ka jinkirtā mini zuwa ga Rānar Kiyāma lalle ne, zan tumbuke zuriyarsa, fāce kaɗan."

63. Ya ce, "Ka tafi. Sa'an nan wanda ya bi ka daga gare su, to, Jahannama ce sakamakonku, (Mu bā ku shi) sakamako cikakke.

64. "Kuma ka rikitar da wanda ka sāmi iko a kansa, daga gare su, da sautinka, kuma ka yi hari a kansu da dawākinka da dākārunka, kuma ka yi tārēwa da su a cikin dūkiyōyi da dīyā, kuma ka yi musu wa'adi." Alhāli kuwa Shaidan bā ya yi musu wa'adin kōme fāce da rūḍi.

65. "Lalle ne bāyiNa, bā ka da wani kārfi a kansu. Kuma Ubangi-jinka Ya isa Ya zama Wakili."

66. Ubangijinku ne Yake gu-dānar da jirgi a cikin tēku, dōmin ku nēma daga falalarSa. Lalle ne Shi, Yā kasance a gare ku Mai jin kai.

67. Kuma idan cūta ta shāfe ku, a cikin tēku, sai wanda kuke kira ya bace, fāce Shi. To, a lōkacin da Ya tsirar da ku zuwa ga tudu sai kuka bijire. Kuma mutum ya kasance mai yawan butulci.

68. Shin fa, kun amince cēwa (Allah) bā Ya shāfe gēfen Kasa game da ku, kō kuwa Ya aika da iska mai tsakuwa a kanku, sa'an nan kuma

قَالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَّمْتَ عَلَيَّ لَئِن
أَخَّرْتُكَ إِلَى يَوْمِ الْفَيْصَةِ لَأُحْتَكِرَنَّ
ذُرِّيَّتَهُمْ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٦٢﴾

قَالَ أَذْهَبَ فَمَنْ يَبْعَكَ مِنْهُمْ فَمَنْ
جَهَنَّمَ جَزَاءً وَرِجْزَاءً مُؤَفَّرًا ﴿٦٣﴾

وَأَسْتَفْرِزُّ مِنْ أَسْتَفْرَعَتْ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ
وَأُجَلِّبُ عَلَيْهِمْ بِحِيلِكَ وَرَجْلِكَ وَشَارِكُهُمْ
فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعَدَّهُمْ وَمَا
يَعُدُّهُمْ الشَّيْطَانُ إِلَّا عُرْوًا ﴿٦٤﴾

إِنَّ عِبَادِي لَأَنسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطٰنٌ
وَكَفَىٰ بِرَبِّكَ وَكِيلًا ﴿٦٥﴾

رَبِّكَ الَّذِي يُرِي لَكُمْ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ
لِتَسْتَعْمُرُوا مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ﴿٦٦﴾

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ
إِلَّا إِلٰهَةٌ فَلَمَّا نَجَّكُم إِلَى الْأَرْضِ أَعْرَضْتُمْ
وَكَانَ الْإِنسٰنُ كَفُورًا ﴿٦٧﴾

أَفَأَمْسَرْتُمْ أَنْ يَتَّخِذَ بِكُمْ حٰمِيَتِ الْبَرِّ أَوْ
يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حٰصِبًا ثُمَّ لَا يَجِدُوا
لَكُمْ وَكِيلًا ﴿٦٨﴾

(1) Mai sãbõ sabõda hassada bā ya ganin girman Ubangijinsa. A cikin maganar Iblis akwai rashin ladabi da nūna Kiyayya ga Adamu, har zuwa ga zuriyarsa, wadda ba a haifa ba tukuna.

bā ku zā ku sāmi wani wakīli ba dōminku?

69. Ko kun amince ga Ya mayar da ku a cikin tēkun, a wani lōkaci na dabam, sa'an nan Ya aika wata gūguwa mai karya abūbuwa daga iska, har ya nutsar da ku sabōda abin da kuka yi na kāfirci? Sa'an nan kuma bā ku sāmūn mai bin hakki sabōda ku, a kanMu, game da Shi.

70. Kuma lalle ne Mun gir-mama 'yan Adam, ⁽¹⁾ kuma Muka d'auke su a cikin kasa da tēku, kuma Muka arzūta su daga abūbuwa māsu dādī, kuma Muka fifita su a kan māsu yawa daga wafanda Muka halitta, fifitāwa.

71. A rānar da Muke kiran ⁽²⁾ kōwane mutāne da līmāminsu, to, wanda aka bai wa littāfinsa a dā-mansa, to, wafannan sunā karātun littāfinsu, kuma bā a zāluntar su da zaren bākin gurtsin dabino.

72. Kuma wanda ya kasance ma-kāho ⁽³⁾ a cikin wannan, sabōda haka shi a Lāhira makāho ne, kuma mafī ɓata ga hanya.

73. Kuma lalle ne sun yi kusa, hakīka, su fitinē ka daga abin da Muka yi wahayi zuwa gare ka, dō-min ka kirkira waninsa a gare Mu, a lōkacin, hakīka, dā sun riƙe ka masoyi.

أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُعِيدَكُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَى
فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِقَاتِنَ الرِّيحِ فَيَغْرِقَكُمْ
بِمَا كَفَرْتُمْ ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهِ
تَبِيْعًا ﴿٥٩﴾

* وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَجَعَلْنَا فِيهِمُ الرِّبَ
وَالْبَحْرَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا ﴿٦٠﴾

يَوْمَ نَدْعُوا كُلَّ أُنثَىٰ بِمَا صَبَرَتْ فَأَمَّنَّ أُولَىٰ
كِتَابِهِمْ يَسْمِعُهُ وَأُولَىٰكِ يَبْقَرُونَ
كِتَابَهُمْ وَلَا يَنْظَلُمُونَ فَتِيلًا ﴿٦١﴾

وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَىٰ فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ
أَعْمَىٰ وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٦٢﴾

فَلَنْ كَذَّبُوا لَيْفَتُنزِيلِكَ عَنِ الَّذِي
أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ لِيُنزِلَ عَلَيْكَ آيَاتِهِ
وَإِذَا لَا تَجِدُوا لَكَ خَلِيلًا ﴿٦٣﴾

(1) Muƙārana a tsakānin jinsin mutum da sauran halittar Allah.

(2) Muƙārana a Lāhira a tsakānin al'ummōmi kuma da tsakānin mūminai da kāfirai.

(3) Muƙārana a tsakānin makantar basīra da makantar ganin ido.

74. Kuma bā dōmin⁽¹⁾ Mun tabbatar da kai ba, lalle ne, haḳīka, dā kā yi kusa ka karkata zuwa gare su ta wani abu kaḍan.

75. A lōkacin, lalle ne, dā Mun dandanā maka ninkin azābar rāyuwa da ninkin azābar mutuwa, sa'an nan kuma bā zā ka sāmi mataimaki ba a kanMu.

76. Kuma lalle ne, sun⁽²⁾ yi kusa, haḳīka, su tāyar da hankalinka daga ƙasar, dōmin su fitar da kai daga gare ta. Kuma a lōkacin, bā zā su zauna ba a kan sābāninka fāce kaḍan.

77. Hanyar waɗanda, haḳīka, Muka aika a gabāninka, daga ManzanninMu, kuma bā zā ka sāmi jūyarwa ba ga hanyarMu.

78. Ka tsayar da salla⁽³⁾ a kar-katar rānā zuwa ga duhun dare da lōkacin fitar alfijir, lalle ne karātun fitar alfijir⁽⁴⁾ ya kasance wanda ake halarta.

وَلَوْلَا أَنْ مَنَعْتَنكَ لَقَدْ كُنْتَ تَرْكُنَ إِلَيْهِمْ
شَيْئًا قَلِيلًا ﴿٧٤﴾

إِنَّا لَأَذْنُوكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ
الْمَمَاتِ فَوَلَا تَجِدُكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا ﴿٧٥﴾

وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِزُّوكَ مِنَ الْأَرْضِ
لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا وَإِذًا لَا يَبْسُوتُونَ خِلْفَكَ إِلَّا
قَلِيلًا ﴿٧٦﴾

سِنَّةٍ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا
وَلَا تَجِدُ لِسُنَّتِنَا تَحْوِيلًا ﴿٧٧﴾

أَفِیهِ الصَّلَاةِ لِلذَّلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى عَسْفِ
الْأَيْلِ وَقُرْءَانَ الْفَجْرِ إِنْ قُرْءَاتِ
الْفَجْرِ كَاتٍ مَشْهُودًا ﴿٧٨﴾

(1) Muḳārana a tsakānin sarauta da Manzancin Allah. Sarkin dūniya yanā canja manufarsa dōmin nēman yardar mutānensa. Amman Manzon Allah bā ya sāke abin da Allah Ya umurce shi da shi dōmin nēman yardar mutāne.

(2) Muḳārana a tsakānin mai aiki dōmin Allah, bā a iya jūyar da shi daga aikinsa dōmin nēman wata kamāla, amma mai aikin dūniya anā iya canja shi dōmin haka. Kuma bambancin hijira da kōra, waɗanda suka kōri Annabinsu sai a halaka su, amma waɗanda Annabinsu ya yi hijira gabānin azāba, to, bā zā a halaka su ba.

(3) Tsayar da salla a cikin lōkutanta, shi ne yake hana a yaudari mutum da magana har a sanya shi ya yi abin da bai kamāta ba. ko kuma ya yi abin da shari'a ta hana.

(4) Karātun fitar alfijir, ana nufin sallar asuba. Sabōda haka anā son dōgon karātu a cikinta, gwargwadon fārā ta a duhun dare a bayan fitar alfijir.

79. Kuma da dare, sai ka yi hīra⁽¹⁾ da shi (Alkur'āni) a kan kārī gare ka. Akwai tsammānin Ubangi-jinka Ya tāyar da kai a wani matsayi gōdadde.

80. Kuma ka ce, "Yā Ubangi-jina!⁽²⁾ Ka shigar da ni shigar gaskiya, kuma Ka fitar da ni fitar gaskiya. Kuma Ka sanya mini, daga gunKa, wani karfi mai taimako."

81. Kuma ka ce, "Gaskiya tā zo, kuma karya ta lālāce. Lalle ne karya ta kasance lālātacciya."

82. Kuma Munā sassaukarwa, daga Alkur'āni, abin da yake waraka ne da rahama ga mūminai. Kuma bā ya kāra wa azzālumai (kōme) fāce hasāra.

83. Kuma idan Muka yi ni'ima a kan mutum,⁽³⁾ sai ya hinjire, kuma ya nisanta da gefensa, kuma idan sharri ya shāfe shi, sai ya kasance mai yanke kauna.

84. Ka ce, "Kōwa ya yi aiki a kan hanyarsa. Sa'an nan Ubangi-jinka ne Mafi sani ga wanda yake mafi shiryuwa ga hanya."

85. Sunā tambayar ka ga rūhi. Ka ce, "Rūhi daga al'amarin

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَاجَدْ لَهُ تَافِيَةً لَكَ عِيسَىٰ أَنْ
يُبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّخْمُومًا ﴿٣١﴾

وَقُلْ رَبِّ أَدْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي
مُخْرَجَ صِدْقٍ وَأَجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ
سُلْطٰنًا نَّصِيْرًا ﴿٣٢﴾

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَرَفَعَ الْبَطْلُ إِنَّ الْبَطْلَ كَانَ زَهُوقًا ﴿٣٣﴾

وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً حَلٰلًا لِّشِقَاةِ الَّذِينَ كَفَرُوا
لَّا يُسْمِنُونَ وَلَا يُزِيدُوا الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا ﴿٣٤﴾

وَلَاذًا نَعْتَمِنَ عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَنَقَا
بِحَنَابِهِ وَلَا آمَنَهُ الْقَوْمُ كَانَ نَبِيًّا ﴿٣٥﴾

قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلَىٰ شَاكِلِهِ فَمَنْ يُؤْمِرُكُمْ
بِمَنْ هُوَ أَهْدَىٰ سَبِيلًا ﴿٣٦﴾

وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي

(1) Hīra da Alkur'āni, watau a yi sallōlin nāfila na dare, Shafa'i, bibbiyu, a kāre da Wutri. Ga Annabi tahajjudi da Wutrin wājibi ne, kārī a kan abin da aka dōra wa sauran mutāne, a lōkacin da yake zaune a gida. Ga sauran mutāne, Wutri sunna ce, kamar sallōlin Idi da rōron ruwa da husūfin rānā da na wata. A nan akwai bambanci a tsakānin Annabi da jama'arsa a wajen Wutri.

(2) Kuma ka yi addu'a a cikin sallarka da bāyanta da wannan addu'a dōmin ta nūna sallamawarka ga Ubangi-jinka Allah.

(3) Mu'ārana a tsakānin hālāye biyu na mutum, hālīn tsanani da hālīn cūta.

Ubangijina ne, kuma ba a bā ku (kōme) ba daga ilmi fāce kaɗan.”

86. Kuma lalle ne idan Mun so, haƙiƙa, Munā tafiya da abin da Muka yi wahayi zuwa gare ka. Sa'an nan kuma bā zā ka sāmi wani wakili ba dōminka game da shi a kanMu.

87. Fāce da rahama daga Ubangijinka. Lalle ne falalarSa ta kasance mai girma a kanka.

88. Ka ce, “Lalle ne idan mutāne da aljannu sun tāru a kan su zo da misālin wannan Alkur'āni, bā zā su zo da misālinsa ba, kuma kō dā sāshinsu yā kasance mataimaki ga sāshi.”

89. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun caccanza dōmin mutāne, a cikin wannan Alkur'āni, daga kōwane misāli, sai mafi yawan mutāne suka fi (kōme) fāce kāfirci.

90. Kuma suka ce, “Bā zā mu yi imāni ba dōminka sai kā buɓɓugar⁽¹⁾ da idan ruwa daga fasa.

91. “Kō kuma wata gōna daga dabinai da inabi ta kasance a gare ka. Sa'an nan ka buɓɓugar da kōra-mu a tsakāninta buɓɓugarwa.

92. “Ko kuwa ka kāyar da sama a kanmu, kaɓukka, kamar yadda ka riya, kō kuwa ka zo da Allah, da malā'iku bangabanga.

وَمَا أَوْتَيْنَا مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥٥﴾

وَلَيْنِ شِئْنَا لَنَدْهِنَ بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا
نَجْعِدُكَ بِهِ عَالِمًا وَكَيْلًا ﴿٥٦﴾

إِلَّا رَحْمَةً مِن رَّبِّكَ إِن فَضَّلْنَا كَانَ عَلَيْكَ
كَيْدًا ﴿٥٧﴾

قُل لِّمَن اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُ وَالْجِنُّ عَلَىٰ أَن يَأْتُوا
بِمِثْلِ هَٰذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ بِمِثْلِهِ وَلَوْ
كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا ﴿٥٨﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ مِن
كُلِّ مَثَلٍ فَأَبَىٰ أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كَيْفُورًا ﴿٥٩﴾

وَقَالُوا لَن نُّؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ تَفْجُرَ لَنَا مِنَ
الْأَرْضِ يَبْسُوتًا ﴿٦٠﴾

أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِّن تَحْتِهَا وَعَسَىٰ
تَفْجُرَ الْأَنْهَارُ خِلَافَهَا تَفْجِيرًا ﴿٦١﴾

أَوْ تُسَوِّطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمَتَ عَلَيْنَا
كَسِفًا أَوْ تَأْتِي بِنَا إِلَهُ وَالْمَلَكِ كَتَابِيلًا ﴿٦٢﴾

(1) Kāfiri bā ya iya hangen abin da bā a iya taɓa shi da gaɓoɓin ji na jiki, dōmin haka suka nemi ɗayan waɗannan abūbuwa ya auku kāmin su yi imāni. Mūmini yanā kange da ganin basira, dōmin haka ya waɗātu da zaman Alkur'āni āyā mai isa ga ya yi imāni da shi.

93. "Kō kuwa wani gida na zīnā-riya ya kasance a gare ka, kō kuwa ka tāka a cikin sama. Kuma bā zā mu yi īmāni ba ga tākawarka, sai ka sassauko da wani littāfi a kanmu, munā karanta shi." Ka ce, "Tsarki ya tabbata ga Ubangijina! Ban kasance ba fāce mutum, Manzo."

94. Kuma bābu abin da ya hana mutāne su yi īmāni, a lōkacin da shiriya ta jē musu, fāce sun cc, "Shin, Allah zai aiko mutum ya zamo yana Manzo."

95. Ka cc, "Dā malā'iku sun kasance a cikin fasa, kuma sunā tafiya, sunā māsu natsuwa, lalle ne dā mun saukar da malā'ika daga sama ya zama manzo a kansu."

96. Ka ce, "Allah Yā isa zama Shaida a tsakānina da ku. Lalle Shī Ya kasance ga bāyinSa, mai fidid-digewa Mai gani."

97. Kuma wanda Allah Ya shiryar, to, shī ne shiryayye, kuma wanda Ya batar, to, bā zā ka sāmi wadansu masōya a gare su ba bai-cinSa. Kuma Munā tāra su a Rānar Kiyāma a kan fuskōkinsu, sunā makāfi, kuma bēbāye da kurāme. Matattarsu Jahannama ce, kō da yausha ta bice, sai Mu kāra musu wata wuta mai tsanani.

98. Wancan ne sakamakonsu, sabōda lalle sū, sun kāfirta da āyō-yinMu, kuma suka ce, "Shin idan muka kasance kasūsuwa da nīkāk-fun gaḅūḅuwa, shin lalle mū, hakī-ka, wadanda ake tāyarwa ne a cikin wata halitta sābuwa?"

أَوَيْكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِّن رُّحْرِفٍ أَوْ تَرْقٍ فِي
السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ بِرُفَيْكَ حَتَّى تُنَزِّلَ عَلَيْنَا
كِتَابًا نَقْرُؤُهُ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ
كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَسُولًا ﴿١٣﴾

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ
الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبَعَثَ اللَّهُ بَشَرًا رَسُولًا ﴿١٤﴾

قُلْ لَوْ كُنَّا فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يُنْشَوْنَ
مُطَمِّئِينَ لَأُنزِلْنَا عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ مَلَكَاتٌ رَسُولًا ﴿١٥﴾

قُلْ صَافِي بِاللَّهِ شَهِيدَ الْبَيْتِ وَيَسْكُرُ إِنَّهُ
كَانَ يَعْسَىٰ بِهِ خَيْرًا بَصِيرًا ﴿١٦﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضِلِلْ فَلَنْ
يَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِهِ وَيَحْشُرُهُمْ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمِيَائًا وَكَمَا وَصَلْنَا
مَا أَنزَلْنَاهُ جَهَنَّمَ كَمَا خَبَّرْتَ رِذْنَاهُمْ
سَوِيرًا ﴿١٧﴾

ذَلِكَ جَزَاءُ هُم بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَقَالُوا
لَوْ كُنَّا عِظَمًا وَرُقْتًا لَأَمَّا لَمَبْعُورُونَ
خَلْقًا جَدِيدًا ﴿١٨﴾

99. Shin, kuma ba su ganī⁽¹⁾ ba (cēwa) lalle ne Allah, Wanda Ya halicci sammai da fasa, Mai ikon yi ne a kan Ya halicci misālinu? Kuma Ya sanya wani ajali a gare su wanda bābu kōkwanto a cikinsa? Sai azzālumai suka fi fāce kāfirci.

100. Ka ce, "Dā dai kū, kunā mallakar⁽²⁾ taskōkin rahamar Ubangijina, a lōkacin, haḳīka, dā kun kāme, dōmin tsōron kārēwar taskōkin. Kuma mutum yā kasance mai fwauro ne."

101. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun bai wa Mūsā āyōyi⁽³⁾ guda tara bayyanannu, sai ka tambayi Banī Isrā'ila, a lōkacin da ya jē musu, sai Fir'auna ya ce masa, "Lalle nī, inā zaton ka, ya Mūsā, sihirtacce."

102. Ya ce, "Lalle ne, haḳīka, ka sani bābu wanda ya saukar da wadannan, fāce Ubangijin sammai da fasa, dōmin su zama abūbuwan lūra. Kuma lalle ne ni, haḳīka, ina zaton ka, yā Fir'auna, halakakke."

103. Sai ya yi nufin fitar da su daga fasar, sai Muka nutsar da shi, shi da wanda yake tāre da shi gabā daya.

104. Kuma Muka ce, daga bā-yansa ga Banī Isrā'ila, "Ku zauni

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ
وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلَ أَرَبِّ فِيهِ قَائِلٌ الظَّالِمُونَ
إِلَّا كُفُورًا ﴿٩٩﴾

قُلْ لَوِ اتَّبَعَ النَّاسُ تَمَلُّكَ خِرَانِ رَحْمَةِ رَبِّي إِذَا
لَمْ يَسْكُتْ حَشِيَّةُ الْإِنْفَاقِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ
قَتُورًا ﴿١٠٠﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ نَجْعَ آيَاتٍ يَبْتَغِي قَسَبَ
بَنِي إِسْرَائِيلَ إِذْ جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ فِرْعَوْنُ
إِنِّي لَأَظُنُّكَ يَمُوسَىٰ مَسْحُورًا ﴿١٠١﴾

قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أَنْزِلُ هَذَا إِلَّا بِالْأَرْبِ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِصَآئِرٍ وَاقٍ لَأَظُنُّكَ
يَكْفُرُ عَوْنٌ مُّشْهُورًا ﴿١٠٢﴾

فَأَرَادَ أَنْ يَنْتَفِزَهُمْ مِنَ الْأَرْضِ
فَأَعْرَضَهُ وَمِنْ مَعَهُ جَمِيعًا ﴿١٠٣﴾

وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ اسْكُنُوا الْأَرْضَ

(1) Muḳārana a tsakānin farkon halitta da mayarwa da ita, idan fārāwa ba ta buwāya ba, mayarwa bā zā ta buwāya ba.

(2) Muḳārana a tsakānin kyautar mutum da rōwarsa ga dūkiyar da ya mallaka.

(3) Muḳārana a tsakānin maganar makangari Fir'auna da Manzon Allah, Mūsā dōmin nūna āyar Annabāwa bā su tsōron kōwa wajen iyar da Manzancin Allah, kuma bā su ganin wani farī a gabansu fāce na Allah.

Kasar. Sa'an nan idan wa'adin
karshe ya zo, zā Mu jē da ku
jama'a-jama'a." (1)

105. Kuma da gaskiya Muka
saukar da shi, kuma da gaskiya ya
sauka. Kuma ba Mu aike ka ba fāce
kanā mai bāyar da bushāra, kuma
mai gargadi.

106. Kuma yanā abin karātu,
Mun rarraba shi, dōmin ka karanta
shi ga mutāne a kan jinkiri, kuma
Mun sassaukar da shi sassau-
karwa. (2)

107. Ka ce, "Ku yi ĩmāni (3) da
shi, ko kuwa kada ku yi ĩmāni, lalle
ne waɗanda aka bai wa ilmi daga
gabāninsa, idan anā karātunsa a
kansu, sunā fāɗuwa ga haɓōɓinsu,
sunā māsu sujada.

108. "Kuma sunā cēwa: Tsarki
ya tabbata ga Ubangijinmu! Lalle
ne wa'adin Ubangijinmu ya kasan-
ce, haɓīka, abin aikatāwa."

109. Kuma sunā fāɗuwa ga
haɓōɓinsu sunā kūka, kuma yanā
kara musu tsōro.

فَإِذَا جَاءَ وَعْدَ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا ﴿١٥﴾

وَالْحَقُّ أَنزَلْنَاهُ بِالْحَقِّ نَزْلًا وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا
مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿١٦﴾

وَوَيْلٌ لِّأَنْفُسِنَا إِذْ نُنَادِيهِمْ لَتُضَارَّهُمْ عَلَى النَّاسِ عَلَىٰ مَكْرٍ
وَأَنزَلْنَاهُ تَنزِيلًا ﴿١٧﴾

قُلْ مَا سْأَلُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا تَوَقُّفٌ أَن لَّا يَدْرِيُوا أَيَّامَ
الْحُكْمِ وَاللَّيَالِي أَتَتْكُمْ إِنِّي سَجَدٌ ﴿١٨﴾

وَيَقُولُونَ سُبْحٰنَ رَبِّنَا إِن كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا
لَمَفْعُولًا ﴿١٩﴾

وَيَخِرُّونَ لِلْآدِقَانِ يَبْكَونَ وَيَرِيدُهُمْ
خُشُوعًا ﴿٢٠﴾

(1) Wannan magana tanā kamā da da'awar Yahūdu cēwa yanā rubuce a cikin littāfinsu za su kōma haɗuwa bāyan rarraba a nan dūniya, kuma Hadisin kōmawar Yahūdu a Falasɗīnu, har Musulmi su yi yāki da su, sunā a kan gāɓar gabas, kuma su Yahūdāwa suna a kan gāɓar yamma daga Kōgin Urdun yanā karfafa wannan ra'ayi. Kuma an ruwaito cēwa daga cikin alāmōmin Tāshin Kiyāma akwai kōmawar Yahūdu a Falasɗīnu. Allah ne Mafi sani.

(2) Saukar da Alkur'āni a cikin shēkaru ashirin ko ashirin da uku ya yi kama da saukar āyōyin Mūsā tāra a lōkacin da yake kiran Fir'auna zuwa ga addini.

(3) Mukāranar yin ĩmāni da rashin ĩmānin mutāne ga Alkur'āni bā zai rage gaskiyarsa da kōme ba, sai dai waɗanda suka fi ĩmānin ne zā su cūtu. Sa'an nan da bambanci a tsakānin mai ilmi da jāhili. Mai ilmi yanā da saukin jāwuwa zuwa ga gaskiya har ya rasa abin da zai aikata fāce ya fāɗi rikice, a kan haɓarsa, yanā mayar da al'amari ga Allah kuma yanā tawali'u.

110. Ka ce, “Ku kirāyi Allah⁽¹⁾ ko kuwa ku kirāyi Mai rahama. Kowane kuka kira, to, Yanā da sūnāye mafi kyau. Kumā kada ka bayyanā⁽²⁾ ga sallarka, kuma kada ka bōye ta. Ka nēmi hanya a tsakānin wancan.”

111. Kuma ka ce, “Gōdiya⁽³⁾ ta tabbata ga Allah Wanda bai riƙi dā ba, kuma abōkin tārayya bai kasance a gare Shi ba a cikin mulkinSa, kuma wani masōyi sabōda wulā-kancin bai kasance a gare Shi ba.” Kuma ka girmama Shi, girmamāwa.

قُلْ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيُّمَا تَدْعُوا
فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ وَلَا تَجْهَرُوا بِصَلَاتِكُمْ
وَلَا تَخَافُوا بِهَا وَاتَّبِعْ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ﴿١١٠﴾

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ
شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُن لَّهُ وَلِيٌّ مِنَ الدُّنْيَا
وَكَرِيمٌ ﴿١١١﴾

SŪRATUL KAHF

سُورَةُ الْكَافِرَاتِ

Tanā karantar da ladubban ibāda zuwa ga Allah da yin aiki da zahirin shari'a da barin dukan abin da ya sābā wa shari'a.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah wanda Ya saukar da Littafi a kan bāwanSa kuma bai sanya karkata ba a gare shi.

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَىٰ عَبْدِهِ الْكِتَابَ
وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ سِجَاتٍ ﴿١﴾

(1) Muƙarana a tsakānin sūnāyen Allah waɗanda ake kiran Sa da su wajen rōko da waɗanda bā a yin rāko da su. Sūnāyen mafiya kyau da ake kiran Allah da su Hadisi ya kawo su sai a nēma daga Jalalaini.

(2) Kuma tsakaitāwa wajen karātun salla ko addu'a kamar yadda aikin Annabi yā nūna yadda ake yi, kada a bayyana kada a bōye. Sai dai tsaka.

(3) Ka ce, “Allah ba shi da abōkin muƙārna a kōwace jiha. Shi kaɗai Ya cancanci girmamāwa.” Sabōda haka ka girmama Shi, girmamāwar da ta dāce da Shi.

2. Madaidaici, dōmin Ya yi gargadi da azāba mai tsanani daga gare Shi, kuma Ya yi bushāra ga mūminai, waɗanda suke aikata ayyuka na fwarai da (cēwa) sunā da wata lādā mai kyau.

3. Sunā māsu zama a cikinta har abada.

4. Kuma Ya yi gargadi ga waɗanda⁽¹⁾ suka ce, "Allah yanā da da."

5. Ba su da wani ilmi game da wannan magana, kuma iyāyensu bā su da shi, abin da ke fita daga bākunansu ya girma ga ya zama kalmar faɗa! Ba su faɗan kōme faɗe farya.

6. To, kā yi kusa ka halaka ranka a gurabbansu, wai dōmin ba su yi imāni da wannan lābāri ba, sabōda baƙin ciki.

7. Lalle ne Mū, Mun sanya abin da ke kan fasa, wata fawa⁽²⁾ ce gare ta, dōmin Mu jarraba su; wanne daga cikinsu zai zama mafi kyau ga aiki.

8. Kuma lalle Mū, Māsu sanya abin da ke a kanta (ya zama) tur-bāya kekasashiya ne.

فَتِمَّا لِنُذِرَ بِأَسَافِدِكَا مَن لَّدُنْهُ
وَيُبَشِّرَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ
الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا ﴿٥﴾

تَكَيِّبْنَ فِيهِ أَهْلَكَ ﴿٥﴾

وَيُنذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا ﴿٦﴾

مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِآبَائِهِمْ كَبُرَتْ
كَلِمَةً تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِن يَقُولُونَ إِلَّا
كِبْرًا ﴿٥﴾

فَلَمَّا لَكَ بَخِيعٌ نَّقَسَكَ عَلَى بَاقِيهِمْ إِن لَّمْ
يُؤْمِنُوا بِهَذَا الْحَدِيثِ أَسَفًا ﴿٦﴾

إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَّهَا
لِيَبْلُوهُمْ أَيُّهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا ﴿٧﴾

وَأَنَّا لَجَاعِلُونَ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا ﴿٨﴾

(1) Lārabawa sun ce malā'iku 'ya'yan Allah ne. Yahūdawa sun ce Uzairu ɗan Allah ne, Nasāra sun ce Isā ɗan Allah ne. Bābu ladabi ga faɗin wannan magana. Sabōda haka Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, ya gaya musu, cēwa wannan magana farya ce kuma rashin ladabi ne ga Allah. Da ba su yi imāni ba, ya ji tsōro kada ya zama shi ne ya yi fwauroon bāki ga faɗa musu gaskiya. Sai Allah Ya gaya masa, cēwa kada ya halakar da ransa dōmin baƙin cikin haka.

(2) Sabōda haka fawar fasa, kamar furen itācenta ne, bā su ruɗin mai hankali ga tsarēwar ladabi tāre da Ubangijinsa, da bin shari'ar littāfin da aka saukar wa Annabi, kuma ba a sanya masa karkata ba.

9. Ko kuwa kā yi zaton cēwa ma'abūta kōgo⁽¹⁾ da ailo sun kasance abin māmāki daga āyōyin Allah?

10. A lōkacin da samarin suka tattara zuwa ga kōgon, sai suka ce, "Ya Ubangijinmu!⁽²⁾ Ka bā mu wata rahama daga gare Ka, kuma Ka saukaƙe mana (sāmūn) shiriya daga al'amarinmu."

11. Sai Muka yi dūka a kan kununwansu,⁽³⁾ a cikin kōgon, shēkaru māsu yawa.

12. Sa'an nan Muka tāyar da su, dōmin Mu san wane dayan kungiyōyin biyu suka fi lissāfi ga abin da suka zauna na lōkacin.

13. Mu ne ke jēranta maka lābārinsu da gaskiya. Lalle ne sū, waƙansu samāri ne. Sun yi imāni da Ubangijinsu, kuma Muka fāra musu wata shiriya.

14. Kuma Muka ƙaure a kan zukātansu, a lōkacin da suka tsayu, sa'an nan suka ce, "Ubangijinmu Shī ne Ubangijin sammai da ƙasa. Bā zā mu kirāyi waninSa abin bautawa ba. (Idan mun yi haka) lalle ne, haƙīka, mun faɗi abin da ya ƙētare haddi a sa'an nan."

أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ
كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا ﴿٩﴾

إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا
آيَاتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّقْ لَنَا مِنْ
أَمْرِنَا رَشَدًا ﴿١٠﴾

فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ
سِنِينَ عَدَدًا ﴿١١﴾

ثُمَّ بَعَثْنَاهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا
لِيَسْؤُا أَمَدًا ﴿١٢﴾

ثُمَّ نَقَضْنَا عَلَيْهِمْ تِجَارَتهِمْ بِأَلْحَقٍ بِأَلْهَمُهُمْ فَتَنِيَةً
أَمْسُوا بِرُؤُوسِهِمْ وَرَدُّنَاهُمْ وَهَدَى ﴿١٣﴾

وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا
رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُو مِنْ
دُونِهِ إِلَهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذْ شَطَطًا ﴿١٤﴾

(1) Lōkacin da Allah Ya ce, kada Annabi ya wahalar da kansa dōmin baƙin cikin ba a karbi maganarsa ba, sai Ya ba shi lābārin ma'abūta kōgo, yadda suka yi gudun hijira da addininsu, Allah Ya tsare su daga wahala, a cikin halin abin al'ajabi. Sa'an nan ƙissar ta tattara a kan ladubba waƙanda ake nēman mutun ya tsare su tāre da Ubangijinsa a cikin dukan mōtsinsa, kamar yadda bayāni zai nūna.

(2) Sun fara da addu'a ta nēman shiriya daga Allah, Ubangijinsu. Addu'a tun farko ga kōme ladabi ne. Kuma fārāwa da nūna bautarsu ga Ubangiji, ladabi ne. Hijira da addini, ladabi ne, kuma amincēwa da sāmūn rahamar Allah, ladabi ne ga Allah, sabōda haka Allah ya jibinci tsaron kōgon ya zame musu mafi kyawun wurin zama.

(3) Dūka a cikin kunnuwa, shī ne sanya musu barci.

15. "Gā wadannan mutānenmu, sun riƙi waninSa abin bautāwa! Don me bā su zuwa da wata hujja bayyananna a kansu (wadanda ake bautawar)? To, wānenemafizālunci daga wanda ya kāga karya ga Allah?

16. "Kuma idan kun nīsanƙe su, sū da abin da suke bautāwa, fāce Allah, to, ku tattara zuwa ga kōgon, sai Ubangijinku Ya watsa muku daga rahamarSa, kuma Ya saukaƙe muku madōgara daga al'amarinku."

17. Kuma kanā ganin rānā idan ta fito tanā karkata daga kōgonsu wajen dāma, kuma idan ta fādī, tanā gurgurar su wajen hagu, kuma su, sunā a cikin wani fili daga gare shi. Wannan abu yanā daga āyōyin Allah. Wanda Allah Ya shiryar, to, shī ne mai shiryuwa, kuma wanda Allah Ya ɓatar, to, bā zā ka sāmar masa wani majibinci mai shiryarwa ba.

18. Kuma kanā zaton su farakku ne, alhāli kuwa sū māsu barci ne. Munā jūya su wajen dāma da wajen hagu, kuma karensu yanā shimfide da zirā'ō'in kafāfuwansa ga farfājiya (ta kōgon). Dā ka lēka (a kan) su (dā) lalle ne, ka jūya daga gare su a guje kuma (dā) lalle ne ka cika da tsōro daga gare su.

19. Kuma kamar wannan ne, Muka tāyar da su, dōmin⁽¹⁾ su

هَلْ لَكُمْ قَوْمٌ مَّا اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ آلِهَةً لَّو لَّا يَأْتُونَ عَلَيْهِم بِسُلْطٰنٍ بَيْنَ يَدَيْهِمْ لَآتٰهُمْ مِّنْ أَمْرِنَا عَلَىٰ أَن نَّكُذِبَا ﴿١٥﴾

وَإِذِ اتَّخَذْتُمُوهُمْ وَايَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ فَأَوْأٰ إِلَىٰ الْكُهْفِ يَنْشُرْ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِّن رَّحْمَتِهِ وَيُهَيِّجْ لِكُفْرِكُمْ مَّرْفِقًا ﴿١٦﴾

* وَتَرَىٰ الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزْوُرَعَن كُهْفِيهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقَرُّصُهُمْ ذَاتَ الشِّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِّنْهُ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّ اللَّهُ يَهْتَدِي لِقَوْمٍ يُحَدِّثُونَ وَإِنَّا مُرْسِدًا ﴿١٧﴾

وَتَحْسَبُهُمْ آيٰتِنَا أَهْمًا وَهُمْ رُفُودٌ وَقِيلَ لَهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشِّمَالِ وَكَيْفَ يُنَسِّطُ ذُرِّيَّتَهُ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطَّلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَّيْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَكَلِمَاتٍ مِّنْهُمْ رُجْعًا ﴿١٨﴾

وَكَذَٰلِكَ بَعَثْنَاهُمْ لِيَتَسَاءَلُوْا بَيْنَهُمْ

(1) Mahāwarar mūminai a bāyan barcin shēkara dari uku, amma duk da haka sunā cikin hankalinsu sunā mayar da al'amari ga Allah.

tambayi jūna a tsakāninsu. Wani mai magana daga cikinsu ya ce, “Mēne ne lōkacin da kuka zauna?” Suka ce, “Mun zauna yini daya ko sāshen yini.” Suka ce, “Ubangi-jinku ne Mafi sani ga abin da kuka zauna. To, ku aikā da dayanku, game da azurfarku wannan, zuwa ga birnin.”⁽¹⁾ Sai ya dūba wanne ne mafi tsarki ga abin dafāwa, sai ya zo muku da abinci daga gare shi. Kuma sai ya yi da hankali, kada ya sanar da ku ga wani mutum.

20. “Lalle ne sū, idan sun kāmā ku, zā su jēfē ku, kō kuwa su mayar da ku a cikin addininsu, kuma bā zā ku sāmi babban rabo ba, a sa'an nan har abada.”

21. Kuma kamar wancan ne, Muka nūna su (gare su) dōmin su san lalle wa'adin Allah gaskiya ne, kuma lalle ne Sa'a bābu shakka a cikinta. A lōkacin da suke jāyayyar al'amarinsu a tsakāninsu,⁽²⁾ sai suka ce, “Ku gina wani gini a kansu, Ubangiinsu ne Mafi sani game da su.” Wadanda suka rinjāya a kan al'amarinsu suka ce, “Lalle mu riki masāllāci a kansu.”

22. Zā su ce, “Uku ne da na huɗunsu, karensu.” Kuma sunā cēwa, “Biyar ne da na shidansu karensu,” a kan jīfa a cikin duhu. Kuma sunā cēwa, “Bakwai ne da

قَالَ قَائِلٌ مِنْهُمْ كَمْ لَبِئْتُمْ قَالُوا لَبِئْنَا
يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا
لَبِئْتُمْ قَاتَبَعُوا أَحَدَكُمْ يَوْمَ قَعْرَهُ هَذِهِ
إِلَى الْمَدِينَةِ فَلَيْنَظُرُنَّهَا أَزْكَى طَعَامًا
فَلْيَأْكُلْكَ يَرْزُقُ مِنْهُ وَلَيْسَ تَأْطَفُ وَلَا
يُسْعِرَنَّ بِكُمْ أَحَدًا ﴿١٥﴾

إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ
أَوْ يَشِيدُوكُمْ فِي مِلَّتِهِمْ وَلَنْ
تُقَالُوا إِذَا أُنذِرْتُمْ

وَكَذَلِكَ أَتَتْكُمْ آيَاتُهُمْ لِيَتْلَمَزُوا آتَتْ
وَعَدَ اللَّهُ سَبْحًا وَأَنَّ السَّاعَةَ لَأَرْسَبُ فِيهَا إِذْ
يَسْتَلْزَمُونَ بَيْنَهُمْ أَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا
عَلَيْهِمْ بُيُوتًا وَأَرْبَعًا أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ
عَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَنَتَّخِذَنَّ عَلَيْهِمْ
مَسْجِدًا ﴿١٦﴾

سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةٌ رَأَيْنَاهُمْ كَلْبَهُمْ
وَيَقُولُونَ خَمْسَةٌ سَادِسُهُمْ كَلْبَهُمْ

(1) Birnin shi ne Tarasus. Sunan sarkinsu Daƙayānus.

(2) Muhāwarar mūminai da kāfirai, da yadda kāfirai ke zartar da al'amari bā da ambaton yardar Allah Ubangiinsu ba. Da yadda suke yin sāri-faɗi ga matsalōlin ilmi da ya kamāta a mayar da saninsu ga Allah.

na takwas dīnsu karensu." Ka ce, "Ubangijina⁽¹⁾ ne Mafi sani ga fidāyarsu, bābu wanda ya san su fāce kadan." Kada ka yi jāyayya a cikin al'amarinsu, sai jayayya bayyananna. Kuma kada ka yi fatawa⁽²⁾ ga kōwa daga gare su a cikin al'amarinsu.

23. Kuma kada lalle ka ce ga wani abu, "Lalle ni, mai aikatāwa ne ga wancan a gōbe."

24. Fāce idan Allah Ya so. Kuma ka ambaci Ubangijinka idan ka manta, kuma ka ce, "Dammāni ga Ubangijina, Ya shiryar da ni ga abin da yake shi ne mafi kusa ga wannan na shiriya."

25. Kuma suka zauna a cikin kōgonsu shēkaru darī uku, kuma suka daɗa tara.

26. Ka ce, Allah ne Mafi sani ga abin da suka zauna. Shī ne da (sannin) gaibin sammai da fasa. Mēne ne ya yi ganinSa da jinSa! Bā su da wani majibinci baicinSa, kuma bā Ya tārayya da kōwa a cikin hukuncinSa.

27. Ka karanta abin da aka yi wahayi zuwa gare ka, na littāfīn Ubangijinka. Bābu mai musanyāwa ga kalmōminSa, kuma bā zā ka sāmi wata madōgara ba daga waninSa.

رَجَاءِ الْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةَ وَفَاتِنَهُمْ
كَلِمَةً قُل رَّبِّي أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَاعَلَمُهُمْ إِلَّا
قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءَ ظَهْرٍ وَأَلَّا
تَسْتَفْتِي فِيهِمْ فَنَقَمُهُمْ أَحَدًا ﴿١٧﴾

وَلَا تَقُولَنَّ لِشَايٍ إِنِّي فَاعِلٌ ذَلِكَ عَدًّا ﴿١٨﴾

إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ وَأَذْكُرَنَّ بِكَ إِذَا
سَبَيْتَ وَقُلْ عَسَى أَنْ يَهْدِيَنَّ رَبِّي لِأَقْرَبَ مِنْ
هَذَا رَشْدًا ﴿١٩﴾

وَلِيُشَوِّقَ فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةٍ سِتِينَ
وَأَزْدًا وَوَلِيُتَسَمَّأَ ﴿٢٠﴾

قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لِيُشَوِّقَ اللَّهُ عَنِيبَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ أَنْ يُصِرَّ بِهِ وَأَسْمِعُ مَا لَهُمْ مِنْ
دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ
أَحَدًا ﴿٢١﴾

وَأَتْلُ مَا أُوْحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ
لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِهِ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِهِ
مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾

(1) Bayānin ladubban magana ga matsalōlin ilmi da na alki. Bābu wanda ya san gaibu sai Allah. Bā a tambayar mālaman bata da son zūciya, dōmin sāri-fadī suke yi ga jawābin mai tambaya.

(2) Dōmin haka ba a yin fatawa a wurin mālamin bidi'a kō jāhili dōmin zai fadī abin da yake so, kō kuma ya yi faddari fadī, jīfa a cikin duhu.

28. Ka haƙurtar da ranka tāre da waɗanda ke kiran Ubangijinsu, sāfe da maraice, sunā nufin yardarSa. Kuma kada idānunka su jūya daga barinsu, kanā nufin kawar rāyuwar dūniya. ⁽¹⁾ Kuma kada ka bi wanda Muka shagaltar da zūciyarsa daga hukuncinMu, kuma ya bi son zuci-yarsa, alhāli kuwa al'amarinsa ya kasance yin barna.

29. Kuma ka ce, "Gaskiya daga Ubangijinku take." Sabōda haka wanda ya so, to, ya yi imāni, kuma wanda ya so, to, ya kāfirta. Lalle ne Mū, Mun yi tattali dōmin azzā-lumai, wata wuta wadda shāma-kunta sun kēwaye da su. Kuma idan sun nēmi taimako sai a taimake su da wani ruwa kamar dabzar mai, yanā sōye fuskōki. Tir da abin shan-su, kuma wutar ta yi mūnin zama mahūtarsu.

30. Lalle ne waɗanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan kwarai, lalle ne Mū, bā Mu tōzartar da lādar wanda ya kyautata aiki.

31. Waɗannan sunā da gidājen Aljannar zama, kōramu na gudāna daga karƙashinsu, anā sanya musu kawa, a cikinsu, daga mundāye na zinariya, kuma sunā tufantar wa-dānsu tūfāfi kōre, na alharini raƙiƙi da alharini mai kauri, sunā kishin-gide a cikinsu, a kan karagu. Mā-

وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ
بِالْقَدْوَةِ وَالْعِيْشِيِّ يَرْيُدُونَ وَجْهَهُمْ وَلَا تَعْدُ
عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلْنَا قَلْبَهُ عَن ذِكْرِنَا وَاتَّبَعَ
هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا ﴿٢٨﴾

وَقُلِ الْحَقُّ مِن رَّبِّكَ مَن شَاءَ فَلْيُؤْمِن وَمَن
شَاءَ فَلْيُكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا
أَحْمَطُ يَوْمَ يُسْرَوْنَ فِيهَا وَإِن يَسْتَعِثُّوا يَعْلَمُوا
بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٩﴾
بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٠﴾
السَّرَابِ وَسَاءَتْ مُرْتَفَقًا ﴿٣١﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ مَن أَحْسَنَ عَمَلًا ﴿٣٠﴾

أُولَئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِن أَسَاوِرَ مِن ذَهَبٍ
وَيَلْبَسُونَ ثِيَابًا خُضْرًا مِن سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ
مُّتَّكِنِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ نَبْشَتَمُ الْقَرْابِ

(1) Āyōyi na ashirin da bakwai da ashirin da takwas sunā umurni da bin shari'a ta Alƙur'āni, kuma sunā hani daga bin son zūciya dōmin nēman kawar rāyuwar dūniya wadda aka yi dōmin a jarrabi wāwā da ita, sa'an nan ta kōma turbāya kēƙasasshiya. Dūbi āya kuma, ta takwas da ta tara. Mun dai sani, cēwa umurni da bin shari'a bayyananna shi ne kan labarin sūrar.

dalla da sakamakonsu. Kuma Al-janna ta kyautatu da zama wurin hutāwa.

32. Kuma ka buga musu misāli⁽¹⁾ da waɗansu maza biyu. Mun sanya wa ɗayansu gōnaki biyu na inabōbi, kuma Muka kēwaye su da itācen dabīnai, kuma Muka sanya shūka a tsakāninsu (sū gōnakin).

33. Kōwace gōna daga biyun, tā bāyar da amfāninta, kuma ba ta yi zāluncin kōme ba daga gare shi. Kuma Muka buɓɓugar da korama a tsakāninsu.

34. Kuma ɗan itāce ya kasance gare shi. Sai ya ce wa abōkinsa, alhāli kuwa yanā muhāwara da shi, “Nī ne mafiɗici daga gare ka a wajen dūkiya, kuma mafi izza a wajen jama'a.”

35. Kuma ya shiga gōnarsa, alhāli yanā mai zālunci ga kansa, ya ce, “Bā ni zaton wannan zā ta halaka har abada.

36. “Kuma bā ni zaton Sa'a mai tsayuwa ce, kuma lalle ne, idan an mayar da ni zuwa ga Ubangijina, to, lalle ne, zan sāmi abin da yake mafi aihēri daga gare ta ya zama makōma.”

37. Abōkinsa ya ce masa, alhāli kuwa yanā muhāwara da shi, “Ashe kā kāfirta da Wanda Ya halitta ka daga turbāya, sa'an nan daga ɗigon maniyi, sa'an nan Ya daidaita ka, ka zama mutum?”

وَحَسَنَاتٍ مُّرْتَفَقَاتٍ ﴿١٨﴾

* وَأَضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ وَحَفَفْنَاهُمَا بِنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَبَدًا ﴿١٩﴾

كَلَّمَا الْجَنَّتَيْنِ آتَتْهُمَا لَبَنٌ مُطَهَّرٌ وَهِنَّ فِيهَا نَضَبٌ ﴿٢٠﴾

وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا أَكْثَرُ ثَمَرًا وَأَعْرَضُوا عَنْهُ ﴿٢١﴾

وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَن تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا ﴿٢٢﴾

وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِن رُودتْ إِلَى رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَبًا ﴿٢٣﴾

قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ أَنْطَقَكَ ثُمَّ سَوَّاهُ رَجُلًا ﴿٢٤﴾

(1) Misāli ga mai shagala da dūniya da Kawarta, mai saurin kōmāwa turbāya fēkasasshiya, da mai bin umurnin Allah, mai ladabi da bin shari'a. Yadda ākibar kōwanensu zā ta kasance.

38. “Amma ni, Shi ne Allah Ubangijina, kuma ba zan t̄ara kōwa da Ubangijina ba.

39. “Kuma don me, a lōkacin da ka shiga gōnarka, ka ce, ‘Abin da Allah ya so (shi ke tabbata) bābu wani karfi fāce game da Allah.’ Idan ka gan ni, ni ne mafi karanci daga gare ka a wajen dūkiya da fīya.

40. “To, akwai fatan Ubangijina Ya ba ni abin da yake mafi alhēri daga gōnarka, kuma ya aika azāba a kanta (ita gonarka) daga sama, sai ta wāyi gari turbāya mai santsi.

41. “Kō kuma ruwanta ya wāyi gari fafakfe, sabōda haka, bā zā ka iya nēmo shi ba dōmintā.”

42. Kuma aka halaka dukan 'ya'yan itācensa, sai ya wāyi gari yanā jūyar da tāfunansa biyu, sabōda abin da ya kashe a cikinta, alhāli kuwa ita tanā kwance a kan rassanta, kuma yanā cēwa, “Kaitōna, dā dai ban t̄ara⁽¹⁾ wani da Ubangijina ba!”

43. Kuma wata jama'a ba ta kasance a gare shi ba, waɗanda ke taimakon sa, baicin Allah, kuma bai kasance mai talmakon kansa ba.

44. A can taimako da jibinta ga Allah yake. Shi ne kawai Gaskiya, Shi ne Mafici ga lāda kuma Mafici ga ākiba.

لَكِنَّتُمْ هُمْ أَهْلُ اللَّهِ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٣٨﴾

وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِنْ تَرَىٰ أَنَا أَقْلَ مِنْكَ مَا لَوْ كَذَبًا ﴿٣٩﴾

هَسْبِيَ رَبِّي أَنْ يُؤْتِيَنِي خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ وَيُرْسِلْ عَلَيْهَا حِصَابًا مِّنَ السَّمَاءِ مُتَصِحًّا صَوِّعًا لِّقُلْقَابٍ ﴿٤٠﴾

أَوْ يُصِيعَ مَا تَوْهَاغُورًا فَلَنْ نَسْتَطِيعَ لَهُ طَلَبًا ﴿٤١﴾

وَأُحِيطَ بِشَمْرِهِمْ فَأَصْبَحَ يَقَلِّبُ كَفَيْهِ عَلَىٰ مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَا كَيْتَابِي لِمَ أَشْرِكْتُ بِرَبِّي أَحَدًا ﴿٤٢﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ رَفَعَتُ الْبُصُرَ وَهِيَ مِنَ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنتَهَىٰ ﴿٤٣﴾

هَذَا لِكِ الْوَالِيَةِ لِلَّهِ الْحَقُّ هُوَ خَيْرٌ تَوَابًا وَخَيْرٌ عُقْبًا ﴿٤٤﴾

(1) Ya yi nadāmar halakar gōnar kawai, amma bai yi nadāmar kāfircin shirkin da ya yi ba, sabōda haka Allah bai mayar masa da badalinta ba. Daga nan kuma anā fahimtar cēwa rashin mai da al'amari ga Allah shirku ne, kuma girman kai sabōda dūkiya, shirku ne wanda fawar dūniya ke sanya wāwāye a ciki.

45. Ka buga musu misālin rā-yuwar dūniya, kamar ruwa ne wanda Muka saukar da shi daga sama sa'an nan tsirin fasa ya garwaya da shi, sa'an nan ya wāyi gari dudduga, iska tanā shīkar sa. Kuma Allah Ya kasance Mai yawan ikon yi ne a kan dukan kōme.

46. Dūkiya da dīya, ⁽¹⁾ sū ne kawar rāyuwar dūniya, kuma ayyuka māsu wanzuwa na fwarai sun fi zama alhēri a wurin Ubangijinka ga lāda kuma sun fi alhēri ga būri.

47. Kuma a rānar da Muke tafiyar da duwātsu, kuma ka ga fasa bayyane, kuma Mu tāra su har ba Mu bar kōwa ba daga gare su.

48. Kuma a gittā ⁽²⁾ su ga Ubangijinka sunā sahu guda, (Mu ce musu), "Lalle ne, haḳīka, kun zo Mana kamar yadda Muka halitta ku a farkon lōkaci. Ā'a, kun riya cēwa bā zā Mu sanya muku wani lōkacin haḳuwa ba."

49. Kuma aka aza littāfin ayyuka, sai ka ga māsu laifi sunā māsu jin tsōro daga abin da ke cikinsa, kuma sunā cēwa, "Kaitonmu! Mēne ne ga wannan littāfi, bā ya barin farama, kuma bā ya barin babba, fāce yā ḳididdige ta?" Kuma suka sāmi abin da suka aikata halarce. Kuma Ubangijinka bā Ya zāluntar kōwa.

وَأَضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا كَمَالٍ
أُنزِلَتْهُ مِنَ السَّمَاءِ فَأَخْتَلَطُ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ
فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذْرُوهُ الرِّيحُ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ مُّقْتَدِرًا ﴿٤٥﴾

الْمَالُ وَالنَّوْنُ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَالْبَقِيَّةُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا
وَخَيْرٌ أَمَلًا ﴿٤٦﴾

وَيَوْمَ نُسَبِّحُ لِلْبَيْتِ الَّذِي فِي الْأَرْضِ بِأَرْزَاقِهِ
وَحَمَرُهُمْ قَالَهُمْ تَعَادَى بَيْنَهُمْ أَحَدًا ﴿٤٧﴾

وَعَرَضُوا عَلَى رَبِّكَ صَفًّا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا
خَلَقْتُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ بَلْ زَعَمْتُمْ أَلَّنْ نَجْعَلَ لَكُمْ
مَوْعِدًا ﴿٤٨﴾

وَوَضِعَ الْكِتَابَ فَتَرَى الْمُنْجِرِينَ مُشْفِقِينَ
مِثْلِهِ وَيَقُولُونَ يَا وَيْلَتَنَا مَا لَنَا هَذَا
الْكِتَابَ لَا يَغْدِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا
أَخْبَسْنَاهَا وَقَدْ وَاعَمَلُوا حَاضِرًا وَلَا
يَظُنُّ رَبُّكَ أَحَدًا ﴿٤٩﴾

(1) Dūkiya da dīya, kawar dūniya ne, idan suka zama abin alfahari ga mai su, amma idan an ciyar da dūkiya ga tafarkin Allah, kuma aka karantar da dīya ga bisa tafarkin hanyar shari'a suka tāshi Musulmin fwarai, to, sun zama aikin shari'a na Lāhira kē nan.

(2) Bayānin abūbuwan da ke aukūwa a wurin hisābi ke nan ga māsu bin son zūciya, su bar shari'a.

50. Kuma a lōkacin da Muka ce wa malā'iku, "Ku yi sujada ga Ādamu." Sai suka yi sujada, faċe Iblīsa, yā kasance daga aljannu sai ya yi fāsikanci ga barin umurnin Ubangijinsa. To fa, ashe, kunā rikon sa, shi da zūriyarsa, su zama majibinta, baicin Ni, alhāli kuwa su maƙiya ne a gare ku? Tir da ya zama musanya ga azzālumai. ⁽¹⁾

51. Ban shaida musu halittar sammai da ƙasa ba, kuma ban (shaida musu) halittar rāyukansu ba, kuma ban kasance mai rikon māsu ɓatarwa (da wani) su zama mataimaka ba.

52. Kuma da rānar da Allah Yake cēwa, "Ku kirāyi abōkan tarayyāTa, waƙanda kuka riya." Sai su kirāye su, sai bā zā su karɓa musu ba, kuma Mu sanya Mau-biƙa ⁽²⁾ (Mahalaka) a tsakāninsu.

53. Kuma māsu laifi suka ga Wutā, suka tabbata lalle ne, sū māsu auka mata ne, kuma ba su sāmi majūya ba daga gare ta.

54. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun jujjūya, a cikin wannan Alƙur'āni,

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا
إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ
أَفَتَتَّخِذُونَهُ وَذُرِّيَّتَهُ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِي وَيُهْمُرُونَ
كِعْبَةَ عَدُوِّي بِغَيْرِ إِذْنٍ لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا ﴿٥٠﴾

مَا أَشْهَدُهُمْ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَلَا خَلْقَ أَنْفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُمْ مُتَّخِذَ الْمُضِلِّينَ
عَضُدًا ﴿٥١﴾

وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرَكَائِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ
فَدَعَوْهُمْ فَأَجْرِبْتُهُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ
مُتَوَلَّيًّا ﴿٥٢﴾

وَرَبِّ الْعَجْرَمُونَ النَّارُ نَقَطُوا أَنْهَرُ
مُؤَلَّفُوهَا وَلَمْ يَحِيدُوا عَنْهَا مَصْرَفًا ﴿٥٣﴾
وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ

(1) Allah Shī ne Ya halitta mutāne, kuma Ya ɗaukaka darajarsu, dōmin Yā sanya malā'iku su yi sujada ga ubansu Ādamu. Sabōda wannan sōyayyar kuma Ya bā su shari'ar da zā su bi su shiryu har su shiga Aljanna, amma sai suka ƙi, suka kōma wa Shaidan wanda yake shi ne farkon maƙiyin ubansu, Ādamu, wanda ya ƙi yi wa sujada, har aka la'ane shi, sunā bin sa, shi da dīyansa, alhāli kuwa bābu wani abin da zā su iya yi musu na alhēri kō na sharri, dōmin sū ma halitta ne kamarsu. Bā su san kōme ba a sama kō a ƙasa, kuma Allah bā Ya yin ma'amalar kōme da su. Wanda ya bi Shaidan ya bar Allah, to, yā yi mugunyar musanya, kuma yā zālunci kansa ƙwarai.

(2) Maubifā sūnan wani rāfi ne na wuta, asalinsa daga 'Wabiƙa, wātau yā halaka. Za a sanya wannan rāfi a tsakānin māsu bin Shaidan da sūrōrin gumāka, da wanda ya shiryu musu gumākan, sunā bauta musu.

daga kōwane irin misāli ga mutāne (dōmin su gāne, su bi shari'a), kuma mutum yā kasance mafi yawan abu ga jidāli. (1)

55. Kuma bābu abin da ya hana mutāne su yi īmāni a lōkacin da shiriya ta zo musu, kuma su nēmi gāfara daga Ubangijinsu, fāce hanyar farko (2) ta je musu kō kuma azāba ta jē musu nau'i-nau'i.

56. Kuma ba Mu aika Manzanni ba fāce sunā māsu bāyar da bushāra kuma māsu gargadī, kuma waɗanda suka kāfirta sunā jidāli da karya dōmin su bāta gaskiya da ita, kuma suka riƙi āyōyiNa da abin da aka yi musu gargadī da shi abin izgili.

57. Kuma wāne ne mafi zālunci daga wanda aka tunātar game da āyōyin Ubangijinsa, sai ya bijire daga barinsu, kuma ya manta abin da hannāyensa suka gabātar? Lalle ne Mū, Mun sanya abūbuwan rufi a kan zukātansu dōmin kada su fahimcē shi, kuma a cikin kunnuwansu (Mun sanya) wani nauyi, kuma idan kā kirayē su zuwa ga shiriya, to, bā zā su shiryu ba, a sa'an nan, har abada.

58. Kuma Ubangijinka Mai gāfara ne, Ma'abūcin rahama. Dā Yanā kāma su sabōda abin da suka sanā'anta, lalle ne, dā Ya gaggauta

كُلِّ مَثَلٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ تَقْوَىٰ
جَدَلًا ﴿٥٥﴾

وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمْ
الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ تَأْتِيَهُمْ
سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ قُبُلًا ﴿٥٦﴾

وَمَا زِيَّلَ الْمُضَلِّينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ
وَمُنذِرِينَ وَيَجْعَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا
بِالْبَيْتِ لِئِنْ فَضَّلُوا بِهِ الْحَقَّ وَاتَّخَذُوا آيَاتِي
وَمَا أَنْزَلْنَاهُمْ زُورًا ﴿٥٧﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ
فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَسَيَّءَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاؤُنَا
جَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكِنَّةً أَنْ يَفْقَهُوْا
وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ
فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذًا أَبَدًا ﴿٥٨﴾

وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ بِمَا
كَسَبُوا لَاجْعَلُ لَهُمُ الْعَذَابَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ

(1) Jidāli, shī ne jāyayya, albāli kuwa mutum yā san yanā kan karya.

(2) Hanyar farko ita ce Allah Ya halaka su sabōda laifinsu, kō kuma azāba ta jē musu nau'i-nau'i, dōmin su Musulunta, sai farshe idan sun fi, a halaka su. Waɗansu sun fassara 'fubala' ko 'fibalala' da ta fuskance su bayyane, bisa ga karātun kalmar 'fibalala' da wasalin fasa, da ma'anar azaba.

azāba a gare su. Ā'a, sunā da lōkacin alkawari, (wanda) bā zā su sāmi wata makōma ba, baicinsa. (1)

59. Kuma wadancan alkaryu (2) Mun halaka su, a lōkacin da suka yi zālunci, kuma Muka sanya lōkacin alkawarin, ga halaka (3) su.

60. Kuma a lōkacin da Mūsā (4) ya ce wa yāronsa, "Bā zan gushe ba sai na isa mahadar tēku biyu, kō in shūde da tafiya shekara da shēkaru."

61. To, a lōkacin da suka isa mahadar tsakāninsu, sai suka manta kifinsu, sai ya kāma tafarkinsa a cikin tēku kamar biga.

62. To, a lōkacin da suka wuce, ya ce wa yāronsa, "Ka kāwo mana kālācinmu. Lalle ne haķīka, mun hađu da wahala daga tafiyarmu wannan."

63. (Yāron) ya ce, "Kā gani! A lōkacin da muka tattara zuwa ga falalen nan, to, lalle nī, na manta kifin, kuma bābu abin da ya mantar da nī shi, fāce Shaidan, dōmin kada

لَنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْجِدًا ﴿٥٩﴾

وَتِلْكَ الْقُرَىٰ أَهْلَكْتُمُوهَا لَمَّا ظَلَمْتُمْ
وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْجِدًا ﴿٦٠﴾

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ لَا آتِبُكُمْ حَتَّىٰ أَتْلُغَ
مَجْمَعَ الْبَحْرَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُقُبًا ﴿٦١﴾

فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنَهُمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا
فَاتَّخَذَا سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَبًا ﴿٦٢﴾

فَلَمَّا جَاوَزَا قَالَ لِقَوْمِهِ إِزِنَا عَذَابَنَا لَعَلَّكُمْ
لِقِينَانِ مِنْ سَفَرِنَا هَذَا نَتَّبِعُوا ﴿٦٣﴾

قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أُنزِلَ إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيتُ
الْحُوتَ وَمَا أَنَسِينِيهِ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ

(1) Watau ba su da wata makōma su bar wannan lōkacin alkawarin saukar azābar.

(2) Alkaryun Ādāwa da Samūdāwa da wadansunsu.

(3) Kōme Allah zai yi, sai Yā sanya masa lōkacin aukuwarsa, kuma bā zai aukun ba sai ajalīn nan da Ya ambata masa ya zo.

(4) Shī ne Mūsā bn Imrān Manzon Banī Isrā'īla. Sababin wannan kissa, an tambaye shī ne, "Wāne ne ya fi ilmi a saninsa?" Sai ya ce, shī ne ya fi. Wannan jawābi nāsa gaskiya ne, dōmin shī ne Manzon zāmaninsa, shī ne aka bai wa Attaura, kuma Allah Ya yi magana da shi, sai dai ya mance bai ce Allah Ya fi sani ba, dōmin haka aka ce masa ya tafi nēman ilmi ga wani mutum a magamar tēku biyu. Wannan bāwan Allah. Haliru ne. Yāron Mūsā kuwa, shī ne Yūsha'u bn Nūnin, Manzon Allah a bāyan Mūsā. Kīfin kuma na guzurinsu ne wanda Allah Ya umurce shi ya ɗauka, sōyayye, kuma aka ce musu duka inda yai rai, to, a nan ne Bāwan Allah yake, mai shirin kāra wa Mūsā ilmi. Mayar da ilmi ga Allah, shī ne ladabin shari'a.

in tuna shi, sai ya kama tafarkinsa a cikin tēku, da māmāki!"

64. Ya ce, "Wancan ne abin da muka kasance munā bidā." Sai suka kōma a kan gurābunsu, sunā bībiya.

65. Sai suka sāmi wani bāwa daga bāyinMu, Mun bā shi wata rahama⁽¹⁾ daga wurinMu, kuma Mun sanar da shi wani ilmi daga gunMu.

66. Mūsā ya ce masa, "Ko in bī ka a kan ka sanar da ni daga abin da aka sanar da kai na shiriya?"

67. Ya ce, "Lalle ne kai, bā zā ka iya yin hafuri tāre da nī ba.

68. "Kuma yāya zā ka yi hafuri a kan abin da ba ka kēwaye da shi ba ga jarrabāwa?"

69. Ya ce, "Za ka sāme ni, in Allah Yā so, mai hafuri, kuma bā zan sāba maka ba ga wani umurni."

70. Ya ce, "To, idan ka bī ni, to, kada ka tambaye ni daga kōme sai na lābarta maka ambato⁽²⁾ daga gare shi."

71. Sai suka tafi, har a lōkacin da suka hau a cikin jirgi, ya hūje shi, ya ce, "Kā hūje shi dōmin ya nutsar da mutānensa? Lalle ne, hafīka, kā zo da wani babban abu!"

وَاتَّخَذَ سَيِّدَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا ﴿٦٦﴾

قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغُ فَازْدَأْ عَلَىٰ آثَارِهِمَا قَصَصًا ﴿٦٧﴾

فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا اتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا ﴿٦٨﴾

قَالَ لَهُ مُوسَىٰ هَلْ أَتَيْتَكَ عَلَىٰ أَنْ تُعَلِّمَني مِمَّا عَلَّمْتَ رُسُلَنَا ﴿٦٩﴾

قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٧٠﴾

وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحِطْ بِهِ خُبْرًا ﴿٧١﴾

قَالَ سَتَجِدُنِي إِذَا رَأَيْتَهُ مُسْتَضْرِبًا وَلَا أَحْصِي لَكَ أَمْرًا ﴿٧٢﴾

قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ وَحَتَّىٰ أُحَدِّثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٧٣﴾

فَانظُرْ أَفَاقًا حَتَّىٰ إِذَا رَأَيْتَهُ فِي السَّيِّئَةِ فَانصُرْهَا
قَالَ احْرُوقِهَا أُنْغِقْ أَهْلَهَا لَقَدْ جِئْتَ
شَيْئًا أَمْرًا ﴿٧٤﴾

(1) Rahama a nan ita ce Annabci sabōda cēwa kuma an bā shi ilmi daga gun Allah, kuma ya yi hukunci da shi. Ilmin ilhāma bā a yin hukunci da shi dōmin Annabāwa kawai Allah Ya tsare daga kuskure game da wahayi. Wannan ne bambanci bayyananne a tsakanin wahayin Annabci da wahayin walicci. Haka mu'ijiza da karāma, su duka sābāwar al'ada ne, amma mu'ujizar Annabi an san zā ta zo daga bākin wanda aka yi dōminsa, amma karāma babu mai saninta, sai tā auku. Sabōda waliyyi bā ya iya yin tākara, amma annabi yana iya yin tākara a kan ma'fiyansa.

(2) Watau sai nā gaya maka hukuncinsa da kaina, kuma nā ambace shi da kaina.

72. Ya ce, "Ashe, ban ce, lalle kai, bā zā ka iya yin haƙuri tāre da ni ba?"

73. Ya ce, "Kada ka kāma ni da abin da na manta, kuma kada ka kallaƙa mini tsanani ga al'amarīna."

74. Sai suka tafi, har suka haƙu da wani yāro, sai ya kashe shi. Ya ce, "Ashe, kā kashe rai tsarkakakke, bā da wani rai ba? Lalle ne, haƙīka, kā zo da wani abu na fyāma."

75. Ya ce, "Shin, ban ce maka ba, lalle ne kai bā zā ka iya yin haƙuri tāre da ni ba?"

76. Ya ce, "Idan na tambaye⁽¹⁾ ka daga wani abu a bāyanta, to, kada ka abūce ni. Lalle ne, kā isa ga iyakar uzuri daga gare ni."

77. Sai suka tafi, har a lōkacin da suka je wa mutānen wata alƙarya, suka nēmi mutānenta da su bā su abinci, sai suka ƙi su yi musu liyāfa. Sai suka sāmi wani bango a cikinta yanā nufin ya karye, sai (Haliru) ya tayar da shi miƙe. (Mūsā) ya ce, "Dā kā so, lalle ne dā kā karbi ijāra a kansa."

78. Ya ce, "Wannan shi ne rabuwar tsakanina da tsakaninka. Zā ni gaya maka fassarar abin da ba ka iya yin haƙuri ba a kansa."

قَالَ الرَّاقِلُ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ صَبْرًا ﴿٦٢﴾

قَالَ لَا تَوَاضِعْ لِي بِمَا نَسِيتُ وَلَا تُرْهِقْنِي
مِنْ أَمْرِي عُسْرًا ﴿٦٣﴾

فَانظُرْ لِمَا حَتَّى إِذَا أَرِيعَا عَلِمْنَا فَتَعْلَمُ قَالَ أَتَيْتَ
نَفْسًا رَكِيَّةً بَغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ جِئْتَ شَيْئًا
كَبِيرًا ﴿٦٤﴾

* قَالَ الرَّاقِلُ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِيعَ مَعِيَ
صَبْرًا ﴿٦٥﴾

قَالَ إِنْ سَأَلْتَكُ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصِجْ بِي
فَدَبَلْتُمْ مِنَ اللَّيْلِ عُدْرًا ﴿٦٦﴾

فَانظُرْ لِمَا حَتَّى إِذَا أَرِيعَا أَهْلَ قَرْيَةٍ أَسْتَطَعَمَا
أَهْلُهَا فَأَبْوَأُوا أَنْ يُضَيِّقُوا هُمَا فَرَجَدَا فِيهَا
جِدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقَضَ فَأَقَامَهُ قَالَ لَوْ شِئْتَ
لَتَّخَذْتَ عَلَيْهِ أَجْرًا ﴿٦٧﴾

قَالَ هَذَا فِرَاقُ بَيْنِي وَبَيْنِكَ سَأَلْتَكُ
بِتَأْوِيلِ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٦٨﴾

(1) Mūsā ya kasa yin haƙuri a bāyan ya yi alƙawura cewa zai yi haƙuri, sabōda ba ya halatta ga mutum ya ga abin da ya sāba wa shari'a, sa'an nan ya yi shiru. Dā zai halatta a yi shiru, dā Mūsā bai yi magana ba ga aikin mālamīn da Allah Ya umurce shi da ya tafi ya karbo ilmi daga gare shi, a bāyan Yā gaya masa cewa, Yā bā shi wani ilmi daga gare Shi. Dōmin sharaḍīn da ya sāba wa shari'a warwarre ne. Sabōda haka Allah bai zargi Mūsā ba a bayan sun rabu. Sāke munkar wājibi ne a cikin laɗubban shari'a gwargwadon hāli, kamar yadda yake a cikin Haḍīsi. Ana gabātar da hukuncin da ya fi tsanani.

79. "Amma jirgin, to, ya zama na waɗansu matalauta ne, sunā aiki⁽¹⁾ a cikin tēku, sai na yi niyyar in aibanta shi, alhāli kuwa wani Sarki ya kasance a gaba gare su, yanā karbēwar kōwane jirgi (lāfiyaye) da k̄wāce.

80. "Kuma amma yaron, to, uwāyensa sun kasance mūminai, to, sai muka ji tsōron ya kallafa musu kangara da k̄āfirci.

81. "Sai muka yi nufin Ubangi-jinsu Ya musanya musu mafi alhēri daga gare shi ga tsarkakuwa, kuma mafi kusantar tausayi.

82. "Kuma amma bangon, to, yā kasance na waɗansu yāra biyu ne, marāyu a cikin birnin, kuma akwai wata taska tāsu a karkashinsa, kuma ubansu ya kasance sālihin mutum⁽²⁾ ne, dōmin haka Ubangi-jinka Ya yi nufin su isa iyākar karkinsu, kuma sū, su fitar da taskarsu, sabōda rahama ne daga Ubangi-jinka. Kuma ban yi shi ba daga umurnina. Wancan shi ne fassarar abin da ba ka iya yin haƙuri ba a kansa."

أَمَّا السَّوْفِيَّةُ فَكَانَتْ لِمَسْلُوكِينَ تَعْمَلُونَ
فِي الْبَحْرِ فَأَرْدَتْ أَنْ أَعْيِبَهَا وَكَانَ رَأَاهُ
مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِيحَةٍ وَعَصَبًا ﴿٧٩﴾

وَأَمَّا الْغُلَّةُ فَكَانَ أَبْوَاهُ مُؤْمِنِينَ فَخَشِينَا أَنْ
يَرَاهُمْ فَهَمَّاطُفِينًا أَرْكُنًا ﴿٨٠﴾

فَأَرَدْنَا أَنْ نَبْدُلَهُمَا جَهَنَّمَ زَكَاةً
وَأَقْرَبَ رَحْمًا ﴿٨١﴾

وَأَمَّا الْجِدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي
الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا
صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أَشُدَّهُمَا
وَيَسَخَّرَ لَهُمَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ
وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي ذَلِكَ تَأْوِيلُ مَا لَمْ
تَسْمَعْ عَلَيْهِ صَبْرًا ﴿٨٢﴾

(1) Watau wani kamfani ne na matalauta, sunā sana'ar daukar kāya a cikin tēku. Sharika watau kamfani a ciniki ya halatta da sharuɗɗansa.

(2) Wannan ya nuna cewa kirkin uba yanā amfānin diyansa, haka gari nā daraja sabōda sāmum mutānen kirki a cikinsa, kamar yadda yake kasƙanta da kasƙancin mazaunansa bisa daƙilin da farko an kira garin 'alƙarya' sabōda rōwar mazauna, kuma aka kira shi Madīna sabōda darajar yāran nan biyu da ubansu da taskarsu. Alƙarya ita ce ƙaramin gari watau ƙauye, kuma Madīna ita ce babban gari.

83. Kuma suna tambayar ka daga Zulkarnaini, ⁽¹⁾ ka ce, "Zan karanta muku ambato daga gare shi."

84. Lalle ne Mū, Mun bā shi mulki a cikin fasa, kuma Muka bā shi daga kōwane abu, hanya (zuwa ga murādinsa).

85. Sai ya bi hanya.

86. Har a lōkacin da ya isa ga mafādar rānā, kuma ya sāme ta tanā bacēwa a cikin wani ruwa mai bakar lākā, kuma ya sāmi wadansu mutāne a wurinta. Muka ce, "Yā Zulkarnaini, imma dai ka azabtar, kuma imma ka riƙi kyautatāwa a cikinsu."

87. Ya ce, "Amma wanda ya yi zālunci, to, zā mu azabta shi, sa'an nan a mayar da shi zuwa ga Ubangi-jinsa, sai kuma Ya yi masa azāba, azāba abar fyāma.

88. "Kuma amma wanda ya yi imāni kuma ya aikata aikin fwarai, to, zā mu yi sakamako a gare shi (watau kyauta) mai kyau, ⁽²⁾ kuma zā mu gaya masa sauƙi daga umurninmu."

89. Sa'an nan kuma ya bi hanya.

وَسَأَلُوكَ عَنِ الْقَرْيَيْنِ قَالَ سَأَلُوا
عَلَيْكُمْ مِنْهُ ذِكْرًا ﴿٨٣﴾

إِنَّا مَكَّنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَهَاتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
سَبِيحًا ﴿٨٤﴾

فَاتَّبَعَ سَبِيحًا ﴿٨٥﴾
حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَقْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي
عَيْنِ حَمِئَةٍ وَوَجَدَهَا قَوْمًا لَّا يَذَّكَّرِينَ ﴿٨٦﴾
إِنَّمَا أَنْتَ مُبْعَثٌ وَإِنَّمَا أَنْتَ تُنذِرُ فِيهِمْ خَسَنًا ﴿٨٧﴾

قَالَ إِنَّمَا أَنْتَ مُبْعَثٌ مُنذِرٌ لَّهُمْ وَإِنَّمَا إِلَهُ الْبَشَرِ
وَإِنَّمَا أَنْتَ مُبْعَثٌ مُنذِرٌ لَّهُمْ وَإِنَّمَا إِلَهُ الْبَشَرِ
وَإِنَّمَا أَنْتَ مُبْعَثٌ مُنذِرٌ لَّهُمْ وَإِنَّمَا إِلَهُ الْبَشَرِ ﴿٨٨﴾

وَأَتَيْنَاهُم مِّنْ أَمْرِ وَعَمَلٍ صَلَاحًا لَهُ جَزَاءُ الْحَسَنِ
وَسَأَلُوا لَهُ مِنْ أَمْرٍ إِنَّا أَنشَرْنَا ﴿٨٩﴾

فَاتَّبَعَ سَبِيحًا ﴿٩٠﴾

(1) Zulkarnaini an ce Sarki ne yanā bin shari'ar Ibrāhīm, ga hannunsa ya musulunta, sūnansa Askandar. Haliru Wazirinsa ne yanā tafiya a gaban yāfinsa, kuma dan innarsa, watau dan Khālarisa ne. Shi ne ya gīna Askandariyya. Sai dai ga maganar akwai warware jūna. Allah Ya sani. Abin da ke a gabāninmu a nan, shi ne sanin cēwa Allah Yā bā shi mulki, ya kō yi shi bisa shari'a, ya yi farfi, da farfin Allah.

(2) Kyautā mai kyau a nan bā Aljanna ba ce, dōmin maganar ta Zulkarnaini ce, idan ya ci fasa, yanā iya sanya māsu imāninta a cikin hāli mai kyau. Amma idan an dauki maganar, ta Allah ce, a cikin maganar Zulkarnaini ga kāfiri, to, a nan 'mai kyau' sai ta zama Aljanna ke nan.

90. Har a lõkacin da ya isa ga mafitar rānā, ya sāme ta tanā fita a kan waɗansu mutāne (waɗanda) ba Mu sanya musu wata kāriya ba daga barinta.

91. Kamar wancan, alhāli kuwa, haḳīka, Mun kēwaye da jarrabāwa ga abin da ke gunsa.

92. Sa'an nan kuma ya bi hanya.

93. Har a lõkacin da ya isa a tsakānin duwātsu biyu, ya sāmi waɗansu mutāne daga gabāninsu. Ba su yi kusa su fahimci magana ba.

94. Suka ce, "Yā Zulkarnaini! Lalle ne Yājūja da Mājūja māsu barna ne a cikin kasa. To, ko zā mu sanya harāji sabōda kai, a kan ka sanya wani danni a tsakāninmu da tsakāninsu?"

95. Ya ce, "Abin da Ubangijina Ya mallaka mini, a cikinsa yā fi zama alhēri. Sai ku taimake ni da karfi, in sanya babbar katanga a tsakāninku da tsakāninsu.

96. "Ku kāwo mini guntāyen ba-kin karfe". (Suka kai masa) har a lõkacin da ya daidaita a tsakānin duwātsun biyu (ya sanya wutā a cikin karfen) ya ce, "Ku hūra (da zugāzugai)." Har a lõkacin da ya mayar da shi wutā, ya ce, "Ku kāwo mini gaci (narkakke) in zuba a kansa."

97. Dōmin haka bā za su iya bawansa ba, kuma bā zā su iya hujēwa gare shi ba.

98. Ya ce, "Wannan wata raha-ma ce daga Ubangijina. Sai idan

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلِعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَّمْ يَجْعَلْ لَهَا مِن دُونِهَا آلِهَةً ۗ ﴿٩٠﴾

كَذَٰلِكَ وَقَدْ أَحَطْنَا بِمَا لَدَيْهِ خُبْرًا ۗ ﴿٩١﴾

ثُمَّ اتَّبَعَ سَبَبًا ۗ ﴿٩٢﴾

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَّيْنِ وَجَدَ مِن دُونِهِمَا قَوْمًا لَّا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ قَوْلًا ۗ ﴿٩٣﴾

قَالُوا يَا ذَا الْقُرْبَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ يَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًّا ۗ ﴿٩٤﴾

قَالَ مَا مَكَّنِّي فِيهِ رَبِّي خَيْرٌ فَأَعِينُونِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا ۗ ﴿٩٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا سَأَلْتُمُ الَّذِينَ آمَنُوا بَيْنَ يَدَيْكُمْ أَن سَأَلْتُمُوهُم فَبَيْنَ أَيْدِيكُمْ أَوْعِي ۗ ﴿٩٦﴾

فَمَا اسْتَطَعُوا أَنْ يَظْهَرُوا وَمَا اسْتَطَعُوا لَّهُمْ تَقْبًا ۗ ﴿٩٧﴾

قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ مِّن رَّبِّي فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّي جَعَلَهُ

wa'adin⁽¹⁾ Ubangiġina yā zo, ya mayar da shi niƙaƙƙe. Kuma wa'adin Ubangiġina ya kasance tabbatacce.”

99. Kuma Muka bar sāshensu a rānar nan, yanā garwaya a cikin sāshe, kuma aka būsā a cikin faho, sai muka tāra su, tārāwa.⁽²⁾

100. Kuma Muka gitta Jahan-nama, a rānar nan ga kāfirai git-tāwa.

101. Waƙanda idānunsu suka kasance a cikin rufi daga tunā⁽³⁾ Ni, kuma sun kasance bā su iya saurā-rāwa.

102. Shin fa, waƙanda suka kā-firta sun yi zaton (daidai ne) su rifi waɗansu bāyiNa,⁽⁴⁾ majiɓinta bai-ciNa? Lalle ne, Mun yi tattalin Jahannama ta zama liyāfa ga kā-firai.

103. Ka ce, “Kō mu gaya muku game da mafifita hasāra ga ayyuka?”

ذَكَرْنَا وَكَانَ وَعْدًا مِنَّا حَقًّا ﴿٥٩﴾

وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِذٍ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ وَيُفِيحُ فِي الْأُصْحَابِ فَمَجَمَّعَتَهُمُ اللَّهُ ﴿٦٠﴾

وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ لِلْكَافِرِينَ عَرْضًا ﴿٦١﴾

الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَن ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْمَعُونَ سَمْعًا ﴿٦٢﴾

أَلْقَيْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا أَن يَتَّخِذُوا عِبَادِي مِن ذُرِّيِّ أُولَئِكَ إِنَّا آتَيْنَاهُم بَأْسَهُمْ بِالْكَافِرِينَ نَزْلًا ﴿٦٣﴾

قُلْ هَلْ نُنَبِّئُكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا ﴿٦٤﴾

(1) Wa'adin Ubangiġi da fitōwar Yājūj da Mājūj. A yanzu bābu wanda ya san inda suke zaune, sai Allah.

(2) Allah Ya nūna yadda hālin da Zulƙarnaini ya bar Yājūj da Mājūj, watau sun garwaya a cikin jūnansu, sa'an nan kuma wannan ma'anar aka bāyar da ita ga mutāne waɗanda ke bin son ransu, bā su bin shari'ar Allah, sunā hargitse a tsakaninsu, har a yi būsar farko, su mutu, kuma a yi būsā ta biyu su tāshi a cikin hargitsinsu, sai kuma a gitta Jahannama gaba gare su.

(3) Zikr – tunāwa – shi ne Alƙur'āni da abin da ya tāra na ibāda da sauran ma'āmalōli, dukansu ibāda ne, matuƙar an bī abin da Allah Ya ajiye a cikinsu na hukunƙe-hukunƙe.

(4) Waɗanda suka rifi wasu bāyin Allah, sunā bauta musu, kamar Yahūdu māsu bauta wa Uzairu da Nasāra māsu bauta wa Īsā da wasu Musulmi māsu bauta wa wasu sālihai, sun zama kāfirai. Ma'anar bautawar shi ne su firƙira wasu hukunƙe-hukunƙe kō wasu sifōfi waɗanda suka sāba wa maganar Alƙur'āni da Hadīsi, sa'an nan su jingina su zuwa ga waɗannan bāyin Allah, su bi su da su.

104. “Wadanda aikinsu ya ɓace a cikin rāyuwar dūniya, alhāli kuwa sunā zaton lalle ne sū, sunā kyautata (abin da suke gani) aikin kwarai?”

105. Wadancan ne wadanda suka kāfirta da āyōyin Ubangijinsu, da kuma haɗuwa da Shi, sai ayyukansu suka ɓaci. Sabōda haka bā zā Mu tsayar musu da awo⁽¹⁾ ba a Rānar Kiyāma.

106. Wancan ne, sakamakonsu shī ne Jahannama, sabōda kāfir-cinsu, kuma suka riƙi āyōyiNa da ManzanniNa abin izgili.

107. Lalle ne, wadanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyuka na kwaral, Aljannar Firdausi ta kasance ita ce liyafa a gare su.

108. Suna madawwama a cikinta, bā su nēman makarkata daga barinta.

109. Ka ce, “Dā tēku⁽²⁾ ta kasance tawada ga (rubūtu) kalmōmin Ubangijina, lalle ne dā tēkun tā kare a gabānin kalmōmin Ubangijina su kare, kuma kō da mun jē da misālinsa dōmin kārī.”

110. Ka ce, “Nī, mutum ne kawai kamarku, anā yin wahayi zuwa gare ni cewa: Lalle ne, Abin bautawarku, Abin bautawa Guda ne,

الَّذِينَ صَلَّوْا سَعْيُهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يُحْسِبُونَ
أَنَّهُمْ يُحْسِبُونَ صُنْعًا ﴿١٥﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِمْ
فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا نُقِيمُ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
وِزْنَاً ﴿١٦﴾

ذَٰلِكَ جَزَاءُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَأَخَذُوا عَاهِدِي
وَرُسُلِي هُزْلًا ﴿١٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ
جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا ﴿١٨﴾

خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَتَّبِعُونَ فِيهَا أَحَدًا ﴿١٩﴾

قُلْ لَوْ كَانُ الْجَحِيمُ مِثْلَ ذَٰلِكَ كَلِمَتٍ رَبِّي لَنَبَذَ الْجَحِيمَ
فَجَلَّ أَنْ تَمُدَّ كَلِمَتِي رَبِّي وَلَوْ جِئْتَا بِمِثْلِهِ
مَدَدًا ﴿٢٠﴾

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مُثَقِّلٌ بِرُوحِي إِلَىٰ إِلَهِ الْعَالَمِينَ ﴿٢١﴾
وَبِحَدِّ قَوْمٍ كَانَ بَيْنَهُمْ لِقَاءُ رَبِّهِمْ فَلْيَعْمَلْ

(1) Watau ko aunawa bā zā a yi ba balle a daidaita ma'auni.

(2) Ma'anar āyar nan ita ce Allah ne Mafisani. Ilmin Allah bā shi da iyāka, kō kalmōmin da suka ɗauki ma'anōninsa, bā zā a iya rubuta su ba, balle ma'anōnin da ke cikinsu. Sabōda haka abin da ke hankali ga mutum, shī ne ya yi aiki da ɗan ilmin da Allah Ya umurce shi da aiki da shi. Idan ya nēmi ya wuce nan, to, ya halakar da kansa dōmin bai san inda zai fāda ba. Wannan ilmin shi ne shari'a da aiki da ita.

sabōda haka wanda ya kasance yanā fātan haɗuwa da Ubangijinsa, to, sai ya yi aiki na kwarai. Kuma kada ya haɗa kōwa ga bauta wa Ubangijinsa.”⁽¹⁾

عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا ﴿١٩﴾

SŪRATU MARYAM

سُورَةُ مَرْيَمَ

Tanā karantar da hikimar sāmūn dīya da 'ya'ya ga mutāne da tsarkake Allah daga haka.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. K̄.H.Y. Ī.Ṣ.

2. Ambaton rahamar Ubangijin-ka ne ga BawanSa Zakariyya.

3. A lōkacin da ya kirāyi Ubangijinsa, kira bōyayye.

4. Ya ce, “Yā Ubangijina! Lalle ne nī, fashi na daga gare ni ya yi rauni, kuma kaina ya kunnu da furfura, kuma ban kasance marashin arziki ba game da kiranKa, yā Ubangiji!

كَهَيْعَقٍ ﴿١٩﴾

ذِكْرَ رَحْمَتِ رَبِّكَ عَبْدَهُ وَرَكَّتِنَا ﴿٢٠﴾

إِذْ نَادَى رَبَّهُ مِنْ دُونِ الْخَيْبِ ﴿٢١﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي وَهَنْتُ الْعَظْمَ مِنِّي وَأَشْتَعَلْ

الرُّأْسَ شَيْبًا وَلَوْ أَرَأَيْتُنِي يُدْعَا بِكَ رَبِّ

شَقِيًّا ﴿٢٢﴾

(1) Wannan āya, a dūnfule, ta tāra dukan abin da ke cikin sūrar. Allah Ya shiryar da mu, ga kaɗaita Shi ga ibāda, da yin ibadar, kuma yadda Allah Ya ce a yi ta, ga mai tsammānin rabo a Lāhira. Wanda ba ya tsammānin rabon Lāhira, ya tsaya ga dūniya mai gushēwa da sauri, to, shī bā a shiga batunsa ba.

5. “Kuma lalle nī, na ji tsōron⁽¹⁾ dangi a bāyāna, kuma mātāta ta kasance bakarāriya! Sai ka bā ni wani mataimaki daga wajenKa.

6. “Ya gājē ni, kuma ya yi gādo daga gidan Yākūba. Kuma Ka sanya shi yardajje, yā Ubangiji!”

7. (Allah Ya karba) “Yā Zakariyya! Lalle ne Mū, Munā yi maka bushāra da wani yāro, sunansa Yahaya. Ba Mu sanya masa wani takwara ba a gabāni.”

8. Ya ce, “Yā Ubangijina! Yāya wani yāro zai kasance a gare ni, alhāli kuwa mātāta ta kasance bakarāriya, kuma gā shi nā kai ga matuƙa ta tsūfa?”

9. Ya ce, “Kamar wancan Ubangijinka Ya ce. Shi a gare Ni mai sauƙi ne, kuma haƙiƙa Na halitta ka a gabānin haka, alhāli ba ka kasance kōme ba.”

10. Ya ce, “Yā Ubangijina! Ka sanya mini alāma.” Ya ce, “Alamarka ita ce ka kāsa yi wa mutāne magana a darūruwa uku daidai.”

11. Sai ya fita a kan mutānensa daga masallāci, sa'an nan ya yi ishāra zuwa gare su da cēwa, “Ku yi tasbihi sāfe da yamma.”

12. Yā Yahaya! Ka kāma littāfi da ƙarfi. Kuma Muka bā shi hukunci yanā yāro.⁽²⁾

قَالِي خِفْتُ الْمَوَالِي مِن وَّرَآئِي وَكَأَنِّي
أَمْرَأِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِن لَّدُنكَ وَلِيًّا ⑤

يَرْثِي وَيَرِيثُ مِن ءَالِي يَعْشُرُ وَأَجْعَلَهُ
رَبِّ رَضِيًّا ⑥

يَذَكِّرُنَا إِنَّا أَنبَشِرُكَ بِعُلْمِهِ أَسْمُهُ
يَعْنِي لَمْ يَجْعَلْ لَهُ مِن قَبْلُ سَوِيًّا ⑦

قَالَ رَبِّ أَنِّي يَكُونُ لِي عُذْرٌ وَكَأَنِّي
أَمْرَأِي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ
عِتِيًّا ⑧

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلَىٰ هَذِهِ
وَقَدْ خَلَقْنَاكَ مِن قَبْلُ وَلَمْ تَكُنْ
مَسِيًّا ⑨

قَالَ رَبِّ اجْعَلْ لِي آيَةً قَالَ ءَايَتُكَ
أَلَّا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالٍ سَوِيًّا ⑩

فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَىٰ
إِلَيْهِم أَن سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا ⑪

يَذَعْبِي خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَءَاتَيْنَا
الْحِكْمَ صَبِيًّا ⑫

(1) Amfānin sāmūn dā ga mutumin kirki shi ne dōmin ya gāji kirkin kuma ya taimaki sauran danginsa, ya rāyar da gida. Kuma wanda ba mutumin kirki ba yana yiwuwa ya sāmi dān kirki mai shiryar da shi zuwa ga hanyar ƙwarai.

(2) Yahaya dān Zakariyya, shi ne Annabi da aka bai wa hukunci tun yanā yāro. Kuma shi ne mai bāyar da bushāra da Īsa, amincin Allah ya tabbata a gare su.

13. Kuma (Muka sanya shi) abin girmamāwa daga gunMu, kuma mai albarka, kuma ya kasance mai dā'ā da takawa.

14. Kuma mai biyayya ga mahaifansa biyu, kuma bai kasance mai girman kai mai sābo ba.

15. Kuma aminci ya tabbata a gare shi a rānar da aka haife shi da rānar da yake mutuwa da rānar da ake tāyar da shi yanā mai rai.

16. Kuma ka ambaci Maryamu⁽¹⁾ a cikin Littāfi, a lōkacin da ta tsallake daga mutānenta a wani wuri, a gēfen gabas.

17. Sa'an nan ta riƙi wani shā-maki daga barinsu. Sai Muka aika rūhinMu zuwa gare ta. Sai ya bayyana a gare ta da siffar mutum madaidaci.

18. Ta ce, "Lalle nī, inā nēman tsari ga Mai rahama daga gare ka, idan ka kasance mai tsaron addini!"

19. Ya ce, "Abin sani kawai, ni Manzon Ubangijinki ne dōmin in bāyar da wani yāro tsarkakke gare ki."

20. Ta ce, "A inā yāro zai kasance a gare ni alhāli kuwa wani mutum bai shāfe ni ba, kuma ban kasance kāruwa ba?"

21. Ya ce, "Kamar wancan Ubangijinki Ya ce, 'Shi a gare Ni

وَحَنَانًا مِّن لَّدُنَّا وَزَكَاةً وَكَانَ تَقِيًّا ۝١٣

وَبَرًّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُن جَبَّارًا عَصِيًّا ۝١٤

وَسَأَلَهُ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلِدِهِ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبْعَثُ حَيًّا ۝١٥

وَإِذْ كَرِهَ الْكَتَّابُ مَرِيَمَ إِذِ انْتَبَذَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْوِيًّا ۝١٦

فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْهَا رُوحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا ۝١٧

قَالَتْ إِنِّي أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا ۝١٨

قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهَبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا ۝١٩

قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمَسِّنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَغِيًّا ۝٢٠

قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكَ هُوَ عَلِيمٌ هَدِيدٌ ۝٢١

(1) An fāra da Kassar Maryamu dōmin a nūna sakamakon da aka yi mata da sāmun ɗan kirki sabōda kasancewarta mutumiyar kirki, kuma da nūna cewa Annabi Īsa bā ɗan Allah ba ne.

mai sauƙi⁽¹⁾ ne. Kuma dōmin Mu sanya shi wata alāma ga mutāne, kuma wata rahama ce daga gare Mu.' Kuma abin yā kasance wani al'amari hukuntacce."

22. Sai ta yi cikinsa, sai ta tsallake da shi ga wani wuri mai nisa.

23. Sai nāƙuda ta kai ta zuwa ga wani kututturun dabīniya, ta ce, "Kaitona, dā dai na mutu a gabānin wannan kuma na kasance wani abu wulakantacce wanda aka manta!"

24. Sai (yāron da ta haifa) ya⁽²⁾ kira ta daga ƙarƙashinta, "Kada ki yi baƙin ciki! Haƙiƙa Ubangijinki Ya sanya wani marmaro a ƙarƙashinki.

25. "Kuma ki girgiza zuwa gare ki game da kututturun dabīnon ya zuba a kanki yanā 'ya'yan dabīno, ruƙabi nunannu.

26. "Sai ki ci, kuma ki sha, kuma ki ji sanyi ga idānunki.⁽³⁾ To, idan kin ga wani ɗaya daga mutāne, sai ki ce, 'Lalle nī, na yi alwāshin azumi dōmin Mai rahama, sabōda haka bā zan yi wa wani mutum magana ba'."

وَلِنَجْعَلَنَّكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا
وَكَانَ امْرَأَةً مَّقْصِيًّا ﴿١٩﴾

وَرَحْمَةً فَانْتَبَذَتْ بِهٖ مَكَانًا قَفِيًّا ﴿٢٠﴾

فَاجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَىٰ جَنْعِ الْخَلَّةِ
قَالَتْ يَا لَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ
تَسِيًّا مَنِيًّا ﴿٢١﴾

فَتَادَّبَهَا مِنْ تَحْتِهَا الْاَلْحَزَنُ فَذَجَعَلَ رَبُّكَ
تَحْتِكَ سَرِيًّا ﴿٢٢﴾

وَهَزَيْتَنِي بِجَنْعِ الْخَلَّةِ تُسَوِّطُ عَلَيْكَ
رُطْبًا جَنِيًّا ﴿٢٣﴾

فَكُلِي وَأَشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا فَاِمَّا تَرَىٰ مِنْ
الْبَشَرِ اِحْدًا فَقُولِي اِنِّي نَذَرْتُ لِلرَّحْمٰنِ
صَوْمًا فَلَنْ اَكَلُ مِنَ الْيَوْمِ اِنْسِيًّا ﴿٢٤﴾

(1) Malā'ikin da ya je ga Maryama a cikin sūrar mutum Jibrīlu ne, Yā hūra a cikin wuyan rīgarta, sai ta yi ciki da Īsa.

(2) Annabi Īsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi, ya fāra magana ga uwarsa tun a lōkacin da aka haife shi yanā a ƙarƙashin uwarsa. Gudānar ruwan marmaro a ƙarƙashinta da fitar da 'ya'yan dabīno daga kututturun dabīno, alāmu ne māsu nūna cēwa Allah nā iya halitta jārii bā da uba ba, kuma Yanā tāyar da matattu daga ƙabarinsu bā da wata wahala ba.

(3) Jin sanyi ga idānu shī ne farin cikin sabōda sāmuni haihuwa. Ga ibādar Banī Isrā'īla, mai azumi bā ya yin magana, amma ga Musulunci Allah Ya shāfe wannan hukunci. Mai azumi yanā magana sai dai anā son ya kāma bākinsa daga maganar da bā ta ibāda ba.

27. Sai ta je wa mutānenta tanā dauke da shi. Suka ce, “Yā Maryamu! Lalle ne, haḳīka, kin zo da wani abu mai girma!”

28. “Yā 'yar' uwar Hārūna! Ubanki bai kasance mutumin alfāsha ba, kuma uwarki ba ta kasance kāruwa ba.”

29. Sai ta yi ishāra zuwa gare shi, suka ce, “Yāya zā mu yi magana da wanda ya kasance a cikin shimfiɗar tsumma yanā jāri?”

30. Ya ce, “Laile ne, nī bāwan Allah ne, Allah Yā bā ni Littāfi kuma Ya sanya ni Annabi. (1)”

31. “Kuma Yā sanya ni mai albarka a inda duk na kasance, kuma Ya umurce ni da yin salla da zakka matuƙar inā da rai.

32. “Kuma mai biyayya ga uwāta, kuma bai sanya ni mai kaushin zūciya ba marashin alhēri.

33. “Kuma aminci ya tabbata a gare ni a rānar da aka haife ni da rānar da nake mutūwa da rānar da ake tāyar da ni inā mai rai.”

34. Wancan ne Īsā dan Maryamu, maganar gaskiya wadda suke shakka a cikinta.

35. Bā ya kasancēwa ga Allah Ya riki wani dā. (2) Tsarki ya tabbata a

فَأَنْتَ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ قَوْمٌ مَّرْكُومٌ
جِئْتَ شَيْخًا قَرِيحًا ﴿١٧﴾

يَتَأَخَذَتِ هُنُورٌ مَّا كَانَ أَبُوكَ أَمْرًا سَوِيًّا
وَمَا كَانَتْ أُمَّكَ بَغِيًّا ﴿١٨﴾

فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نَكْفُرُ بِمَن كَانَ فِي
الْمَهْدِ صَيًّا ﴿١٩﴾

قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي
نَبِيًّا ﴿٢٠﴾

وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي
بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا ﴿٢١﴾

وَرَبًّا يُوَدِّعُنِي وَأُوصَانِي
سَقِيًّا ﴿٢٢﴾

وَأَسْلَمْتُ عَلَى قَوْمٍ وَلَدْتُ وَقَوْمٌ آمُونُ
وَقَوْمٌ أُوْعِدُ حَيًّا ﴿٢٣﴾

ذَٰلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلَ الْحَقِّ الَّذِي
فِيهِ يَمْتَرُونَ ﴿٢٤﴾

مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَّخِذَ مِن وَلَدٍ سُبْحٰنَهُ إِذَا

(1) Wannan ita ce maganar da Īsa ya yi wa mutānen uwarsa dōmin ya barrantar da ita daga tuhuma, kuma ya nūna matsayinsa ga Allah da muƙāminsā na Annabi.

(2) Ba ya kasancēwa ga Allah Ya riki dā, dōmin bā Ya mutuwa balle Ya yi bukātar mai gādo ga tsaron dūkiya. Shi kadai ne, bā Ya bukātar wani dā mai tsaron dangi dōmin kada su bar hanya.

gare shi! Idan Yā hukunta wani al'amari, sai kawai Ya ce masa, "Kasance." Sai ya dinga kasan-cēwa.

36. "Kuma lalle Allah ne Ubangijina ⁽¹⁾ kuma Ubangijinku, sai ku bauta Masa. Wannan shi ne tafarki madaidaici."

37. Sai kungiyōyin ⁽²⁾ suka sãbã wa jūna a tsakāninsu. To, bōne ya tabbata ga waɗanda suka kāfirta daga halartar yini mai girma.

38. Mēne ne ya yi jinsu, ⁽³⁾ kuma mēne ne ya yi ganinsu a rānar da suke zo Mana! Amma azzālumai sunā a cikin ɓata bayyananna.

39. Kuma ka yi musu gargadi da rānar nadāma a lōkacin da aka hukunta al'amari, alhāli kuwa sunā a cikin ɓata, kuma sū bā su yin īmāni.

40. Lalle ne Mū, Mū ne ke gādon ƙasa ⁽⁴⁾ da wanda yake a kanta, kuma zuwa gare Mu ake mayar da su.

قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُن فَيَكُونُ ﴿١٩﴾

وَإِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٣٦﴾

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَّسْهَدِ قَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٣٧﴾

أَسْمِعْ بِهِمْ وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُوتُنَّا لَكِنِ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٣٨﴾

وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْرَةِ إِذْ يَفُضَى الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّمَا نَحْنُ نَرُكِبُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِنَّا يُرْجَعُونَ ﴿٤٠﴾

(1) Tana a cikin maganar Īsā a lōkacin da ya girma yana wa'azi ga mutānensa. Sabōda haka aka raba ta da maganar farko a lōkacin da yake jāri.

(2) Bāyan ɗauke Annabin Allah Īsā ɗan Maryama kungiyōyin mutāne sun sãba wa jūnansu a cikin sha'aninsa. Yahūdu suna sūkar sa, Nasāra suka kasu uku: Nastūriyya suka ce, "Shi ɗan Allah ne", Malakaniyya suka ce, "Shi ne na uku ɗin uku," Ya'akūbiyya, suka ce, "Shi ne Allah." Sabōda haka Nasara suka haihaye kuma suka zurfafa, sa'an nan Yahūdu suka tafaita kuma suka yi sūka gare shi.

(3) A rānar Lāhira a lōkacin da ake yi musu hisābi a gabān Allah ganinsu da jinsu sunā da kyau ƙwarai, amma a nan dūniya sunā a cikin makanta da kurumci sabōda ɓatar da suka yi, suka ƙaryata Īsā, aminci ya tabbata a gare shi.

(4) Tun da yake Mū ke gādon ƙasa da wanda yake a cikinta, bā zā Mu yi bukatar sāmuni wani magāji ba.

41. Kuma ambaci Ibrāhīm⁽¹⁾ a cikin Littāfi. Lalle shi ya kasance mai yawan gaskatāwa, Annabi.

42. A lōkacin da ya ce wa ubansa, “Yā bāba! Don me kake bauta wa abin da bā ya ji, kuma bā ya ga ni, kuma bā ya wadātar da kōme daga barinka?”

43. “Yā bāba! Lalle ni, haḳīḳa, abin da bai je maka ba na ilmi ya zo mini, sabōda haka ka bī ni in shiryar da kai wani tafarki madaidaici.

44. “Yā bāba! Kada ka bauta wa Shaidan. Lalle Shaidan ya kasance mai sabāwa ga Mai rahama.

45. “Yā bāba! Lalle ne ni inā tsōron wata azāba daga Mai rahama ta shāfe ka, har ka zama masōyi ga Shaidan.”

46. Ya ce, “Ashe, mai gudu ne kai daga gumākāna? Yā Ibrāhīm! Lalle ne, idan ba ka hanu ba, haḳīḳa, zan jēfe ka. Kuma ka faurace mini tun kanā mai mutunci.”

47. Ya ce, “Aminci⁽²⁾ ya tabbata a gare ka! Zan nēmi Ubangijina Ya gāfarta maka. Lalle Shi Ya kasance Mai girmamāwa gare ni.

48. “Kuma inā nīsantar ku da abin da kuke kira, baicin Allah, kuma inā kiran Ubangijina,

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِلَّهِ إِنَّهُ كَانَ صِدِّيقًا
نَبِيًّا ﴿٤١﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ
وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُفْعِلُ عَنكَ شَيْئًا ﴿٤٢﴾

يَتَأْتِيَ إِنِّي فَدَعَا نِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ
فَاتَّبَعَنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا ﴿٤٣﴾

يَتَأْتِيَ لَا تُعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ
لِلرَّحْمَنِ عَصِيًّا ﴿٤٤﴾

يَتَأْتِيَ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمَسَّكَ عَذَابُ مِنَ
الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا ﴿٤٥﴾

قَالَ أَرَأَيْتَ أَنْتَ عَنِّي الرَّحْمَنُ يَتْلِي آيَاتِهِ
لَيْنَ لَمْ تَسْتَعِذْ بِالرَّحْمَنِ وَأَهْبِرَ نِي مَلِيًّا ﴿٤٦﴾

قَالَ سَأَلْتُكَ عَلَيَّ سَأَسْتَغْفِرُكَ رَبِّي إِنَّهُ
كَانَ مِنِّي حَفِيًّا ﴿٤٧﴾

وَأَعْتَدِ لَكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُوا

(1) Ibrāhīm ya yi fōḳarin shiryar da ubansa, sai dai Allah bai nufi shiryuwar sa ba. Daga cikin amfānin haihuwa akwai abin haihuwa ya shiryar da mahaifinsa, ya yi masa nasiha gwargwadon hāli.

(2) Ibrāhīm yā mayar da magana mai kyau da laushi da aminci ga maganar ubansa mai mūni da gautsi da tsōratarwa. Wannan yanā kōyar da yadda ake kira zuwa ga Allah da kuma yadda ya kamāta a tausasa wa uba kō dā shi kāfiri ne.

tsammānin kada in zama marashin arziki game da kiran Ubangijina.”

49. To, sa'ad da ya nisan ce su da abin da suke bautāwa, baicin Allah, Muka bā shi Is'hāka da Ya'afuba, alhāli kuwa kōwanensu Mun mayar da shi annabi.

50. Kuma Muka yi musu kyauta daga RahamarMu, kuma Muka sanya musu harshen gaskiya⁽¹⁾ madaukaki.

51. Kuma ka ambaci Mūsā a cikin Littāfi. Lalle ne shi, yā kasance zābaaḅbe, kuma yā kasance Manzo, Annabi.

52. Kuma Muka kira shi daga gēfen dūtse na dāma, kuma Muka kusanta shi yanā abōkin gānāwa.

53. Kuma Muka yi masa kyauta daga RahamarMu da ḍan'uwansa Hārūna, ya zama Annabi.

54. Kuma ka ambaci Ismā'ila a cikin Littāfi. Lalle shi, yā kasance mai gaskiyar alkawari, kuma yā kasance Manzo, Annabi.

55. Kuma yā kasance yanā umurnin mutānensa⁽²⁾ da salla da zakka. Kuma yā kasance yardajje a wurin Ubangijinsa.

56. Kuma ka ambaci Idrīs a cikin Littāfi. Lalle shi, ya kasance mai yawan gaskatāwa, Annabi.

رَبِّ عَسَىٰ أَن يَكُونَ بِدُعَاءِ رَبِّي شَقِيًّا ﴿٥٨﴾

فَلَمَّا أَغْتَرَّ لَهُمْ وَمَا يَبْدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ ۗ وَكَلَّا جَعَلْنَا نَبِيًّا ﴿٥٩﴾

وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقٍ عَلِيمًا ﴿٦٠﴾

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ مُوسَىٰ إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ﴿٦١﴾

وَنَذَرْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبْنَاهُ نَجِيًّا ﴿٦٢﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا ﴿٦٣﴾

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا ﴿٦٤﴾

وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا ﴿٦٥﴾

وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صِدْقًا نَبِيًّا ﴿٦٦﴾

(1) Harshen gaskiya, shi ne yabo mai kyau daga Allah da mutāne. Wanda ya yanke wa mutānensa dōmin Allah, to, zai sāka masa da waḍansu mutānen kirki, dōmin su dēbe masa kēwa.

(2) Mātarsa da 'ya'yansa da Jurhum, yanā umurninsu da salla da zakka. Yanā wajaba ga mutum ya umurci iyalinsa da tsare haḥrōfin Allah.

57. Muka daukaka shi a wuri maɗaukaki.

58. Waɗancan sū ne waɗanda Allah Ya yi wa ni'ima daga Anna-bāwa daga zūriyar Ādamu, kuma daga waɗanda muka ɗauka tāre da Nūhu, kuma daga zūriyar Ibrāhīm da Isrā'ila, kuma daga waɗanda Muka shiryar kuma Muka zābe su. Idan anā karātun āyōyin Mai rahama a kansu, sai su fāɗi sunā māsu sujada kuma māsu kūka.

59. Sai waɗansu 'yan bāya⁽¹⁾ suka maye a bāyansu suka tōzarta salla, kuma suka bi sha'awōwinsu. To, da sannu zā su haɗu da wani sharri.

60. Fāce wanda ya tūba, kuma ya yi imāni, kuma ya aikata aiki na kwarai. To, waɗannan sunā shiga Aljanna, kuma bā a zāluntar su da kōme.

61. Gidājen Aljannar zama waɗa Mai rahama ya yi alkawarin bāyarwa ga bāyinSa (māsu aikin imāni) a fake. Lalle ne Shi, alka-warin ya kasance abin riskuwa.

62. Bā su jin yasassar magana a cikinta, fāce sallama. Kuma sunā da abinci, a cikinta, sāfe da maraice.

63. Wancan Aljannar ce wadda Muke gādar da wanda ya kasance mai aiki da taƙawa daga bāyiNa.

وَرَفَعْنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا ﴿٥٧﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ مِنْ
ذُرِّيَّةِ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَّةِ
إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذَا
تَتَلَّى عَلَيْهِمْ آيَاتِ الْكِتَابِ كَرُوا وَاسْتَجَابُوا
لِرَبِّكَ ﴿٥٨﴾

وَوَخَّلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا
الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهْوَاتِ فَسُوفَ يَلْقَوْنَ
عَذَابًا ﴿٥٩﴾

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ
يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يَنْظَمُونَ فِيهَا ﴿٦٠﴾

جَنَّاتٍ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ
بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًا ﴿٦١﴾

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا سُلُوفًا لَّهُمْ
رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةٌ وَعِشْيَةٌ ﴿٦٢﴾

وَلَاكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ
قَبِيحًا ﴿٦٣﴾

(1) An ruwaito cewa wannan zai auku a lōkacin Tāshin Kiyāma ne a bāyan tafiyar sālihan wannan al'umma ta Muhammadu. Zā su dinga barbarar jūnansu a cikin hanyōyi. Su tōzarta salla, su gina manyan gidāje su hau dukan abin da aka hana su, su tufanci abin da aka hana su. Kurdabi.

64. (Sunā māsu cēwa) “Kuma bā mu sauka⁽¹⁾ fāce da umurnin Ubangijinka (Muhammad). Shī ne da mulkin abin da ke a gaba gare mu da abin da ke a bāyanmu da abin da ke a tsakānin wannan.” Kuma⁽²⁾ Ubangijinka bai kasance Wanda ake mantāwa ba.

65. Shi ne Ubangijin sammai da fasa da abin da yake a tsakāninsu. Sai ka bauta Masa, kuma ka yi hakuri ga bautarSa. Shin, kā san wani takwara a gare Shi?

66. Kuma mutum yanā cēwa, “Shin, idan na mutu, lalle ne, hakifa, da sannu zā a fitar da ni inā mai rai?”

67. Shin, kuma mutum bā zai tuna ba cēwa lalle ne Mun halitta shi a gabāni, alhāli kuwa bai kasance kōme ba?

68. To, Munā rantsuwa da Ubangijinka, lalle ne, Muna tāyar da su da kuma shaidanun, sa'an nan, kuma, lalle Muna halartar da su a gēfen jahannama sunā gurfāne.

69. Sa'an nan kuma, lalle, Munā fizge wanda yake mafi tsananin girman kai ga Mai rahama daga kōwace kungiya.

وَمَا تَنْتَقِلُ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا
وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ وَمَا كَانَ رَبُّكَ
نَسِيًّا ﴿١٩﴾

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ
وَأَصْطِرْ لِرَبِّدِينِكَ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِيًّا ﴿٢٠﴾

وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ أَلَمْ أَنْتَنِي أُولَئِكَ سَتَرْتُ عَنْكَ
حَيَاتًا ﴿٢١﴾

أَوَلَا يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْتَهُ مِنْ قَبْلُ
وَلَوْ يَكُنْ سَمِيًّا ﴿٢٢﴾

قَوْمَ رَبِّكَ أَتَعْتَبُهُمُ وَالشَّيْطَانَ
لَتَحْضُرَنَّهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِثِيًّا ﴿٢٣﴾

ثُمَّ لَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ أَيُّهُمْ أَشَدُّ عَلَى
الرَّحْمَنِ عَيْنًا ﴿٢٤﴾

(1) 'Yan Aljanna sunā cēwa ba mu sauka a wadannan gidāje ba sai da umurnin Ubangijinka, kai mai karatu, Allah Mai mallakar kome, kuma kōme āyā ne mai nūni zuwa gare Shi, sabōda haka bā a mantāwa da Shi. A wata fassarar, wannan maganar ta Jibrilu ce, saboda ibn Abbas yā ruwaito cewa Manzon Allah, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, ya cewa Jibrilu: «Me ke hana ka ka ziyarce mu da yawa?» Sai aka saukar da wannan ayar. Bukhari ya ruwaito shi.

(2) Maganar Allah ce a bāyan maganar 'yan Aljanna dōmin ta'akfibi da Rārin bayāni ga maganarsu.

70. Sa'an nan kuma, lalle Mū ne Mafi sani ga wadanda suke sū ne mafiya cancantar kōnuwa da ita.

71. Kuma bābu kōwa daga gare ku sai mai tuzga mata. (1) Yā kasance wajibi ga Ubangijinka, hukuntacce.

72. Sa'an nan kuma, Mu tsērar da wadanda suka yi aiki da tafawa, kuma Mu bar azzālumai a cikinta gurfāne.

73. Kuma idan anā karatun āyō-yinMu, bayyanannu a kansu, sai wadanda suka kāfirta su ce wa wadanda suka yi īmāni, "Wane daga funkciyōyin biyu ya zama mafi alhēri ga matsayi, kuma mafi kyaun majalisa?"

74. Kuma da yawa daga mutānen karni Muka halakar a gabāninsu, sū (wadanda Muka halakar) dīn ne mafi kyaun kāyan dāki da magānā (2).

75. Ka ce, "Wanda ya kasance a cikin bata, sai Mai rahama Ya yalwata masa yalwatāwa, har idan sun ga abin da ake yi musu wa'adi, imma azāba kō Sā'a, to, zā su sani, wane ne yake shī ne mafi sharri ga wuri, kuma mafi rauni ga runduna!"

فَوَلِّعْنَهُمْ أَقْبَامًا بِالَّذِينَ هُمْ أُولَىٰ بِهَا صَدَقَاتِهِمْ ﴿١٩﴾

وَإِنْ يَسْأَلُوكَ آلَآءَ مَا كَانَ عَلَىٰ رَبِّكَ حَتْمًا مَّقْضِيًّا ﴿٢٠﴾

ثُمَّ نَسِجِي الَّذِينَ اتَّقَوْا وَنَذَرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِثِيًّا ﴿٢١﴾

وَإِذْ أُنزِلَتْ عَلَيْهَا آيَاتِنَا يَمِينًا قَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنُ نَدْبًا ﴿٢٢﴾

وَكُرْهُمَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَبْلِهِمْ هُمْ أَحْسَنُ أَتَانَا وَرَبِّيَا ﴿٢٣﴾

قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلْيَسُدُّ لَهُ الرِّجْلَيْنِ مَسًّا حَيْثُ إِذَا رَوُوا مَا يُوعَدُونَ إِنَّمَا الْعَذَابُ وَلِئِمَّةِ السَّاعَةِ فَسَيَعْمَلُونَ مِنْهُ هُوَسْرًا مَكَانًا وَأَضْعَفُ جُنْدًا ﴿٢٤﴾

(1) Idan an t̄ara mutāne dōmin hisābi, anā ajiye wuta a tsakānin mutāne da Aljanna, sa'an nan a gitta sirādi a kan wutar dōmin mutāne su bi a kansa su k̄tare wutar zuwa Aljanna, kuma wadansu su fāda a cikin wutar dōmin azāba dawwamma kō kuma ta dān lōkaci gwargwadon laifi.

(2) Kāyan dāki na jin dādi kamar gadāje da kujeri da kāyan cin abin ci. Magānā kuwa ita ce wurin da ake gani ga mutum kamar tufāfinsa da sūrar jikinsa da dukan abin gani daga gare shi.

76. Kuma Allah nā kāra wa wa-
ɗanda suka nēmi shiryuwa da shir-
iya. Kuma ayyuka māsu wanzuwa
na ƙwarai ne mafi alhēri a wurin
Ubangijinka ga lāda, kuma mafi
alhēri ga makōma.

77. Shin, ka ga wanda ya kāfirta
da ayōyinMu, kuma ya ce, "Lalle ne
zā a bā ni dūkiya da dīya?"

78. Shin, yā tsinkāyi gaibi ne, kō
kuwa yā ɗauki wani alkawari daga
Mai rahama ne?

79. Ā'aha! Zā mu rubūta abin da
yake faɗa, kuma Mu yalwata masa,
daga azāba, yalwatāwa.

80. Kuma Mu gāde shi ga abin
da yake faɗa, kuma ya zo Mana
yanā shi kadai.

81. Kuma suka riki gumāka, ⁽¹⁾
baicin Allah, dōmin su kasance
mataimaka a gare su.

82. Ā'aha! Zā su kāfirta da ibā-
darsu, kuma su kasance makiya a
kansu.

83. Shin, ba ka gani ba cēwa
Mun saki shaidanu ⁽²⁾ a kan kāfirai
sunā shūshūta su ga zunubi shūshū-
tāwa?

84. Sabōda haka kada ka yi gag-
gawa a kansu, Munā yi musu ƙi-
dāyar ajali ne kawai, ƙidāyāwa.

وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى وَالْبَيْتِ
الْمُبَرَّكَ حَيْثُ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابٌ وَخَيْرٌ
مَرَرًا ﴿٧٦﴾

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ
لَأُوتِينَ مَا لَمْ أُؤْتِ أُولَئِكَ ﴿٧٧﴾

أَطَّلَعَ الْغَيْبَ أَمِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا ﴿٧٨﴾

كَأَلَّا سَتَكُنُ بِمَا عَقُلْتُمْ وَمَسُدَّ لَكُمْ مِنَ
الْعَذَابِ مَدًّا ﴿٧٩﴾

وَنَزَّهْتُمْ مَا عَفَلْتُمْ وَيَأْتِينَا فَرَاكًا ﴿٨٠﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لِيَكُونُوا
لَهُمْ عِزًّا ﴿٨١﴾

كَلَّا سَيَكْفُرُونَ بِبِعَادِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ
ضِدًّا ﴿٨٢﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ
تُوزَّعُونَ أَلْفًا ﴿٨٣﴾

فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ إِنَّمَا نَعُدُّ لَهُمْ عَذَابًا ﴿٨٤﴾

(1) Gunki, shi ne dukan abin bautawa wanda bā Allah ba. Wanda ya riki wani sālihi ko malā'iki ko aljani, yanā bauta masa, to, yā riƙe shi gunki ke nan. Bauta, ita ce bin umurni da barin hani. Wanda ya bi umurnin da bā na Allah ba, kō ya bar abin hanin da ba na Allah ba, to, ya bauta wa mai umurnin ko mai hanin, yā riƙe shi gunki baicin Allah.

(2) Idan shaidanu sun ga mai wa'azin gaskiya, sai su dinga shūshūta mabiyansu dōmin su yi faɗa da mai wa'azin, dōmin kada su saurare shi har su gāne batarsu. Shaidan shi ne mai fatar da wani, mutum ne kō aljani.

85. A rānar da Muka tāra māsu taƙawa zuwa ga Mai rahama sunā bākin girma.

86. Kuma Munā kōra māsu laifi zuwa Jahannama, gargaḍāwa.

87. Ba su mallakar cēto, fāce wanda ya riƙi alkawari a wurin Mai rahama.

88. Kuma suka ce, "Mai rahama Yā riƙi dā!"

89. Lalle ne, haƙiƙa, kun zo da wani abu mai girman mūni.

90. Sammai sunā kusa su tsatsage sabōda shi, kuma ƙasa ta kēce, kuma duwātsu su faɗi, sunā karyayyu.

91. Dōmin sun yi da'awar dā ga Mai rahama.

92. Alhāli bā ya kamata ga Mai rahama ya riƙi wani dā.

93. Dukan wanda yake a cikin sammai da ƙasa bai zama ba fāce mai jē wa Mai rahama ne yanā bāwā.

94. Lalle ne, haƙiƙa, Yā lissafe su, kuma ya ƙiɗāye su ƙiɗāya.

95. Kuma dukan kōwanensu mai jē Masa ne a Rānar Kiyāma yanā shi kaɗai.

96. Lalle ne waɗanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyuka na ƙwarai, Mai rahama zai sanya musu so. ⁽¹⁾

يَوْمَ نَحْشُرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَقَالُوا

وَتَسْأَلُ الْمُجْرِمِينَ إِلَىٰ جَهَنَّمَ وَرِثًا

لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا

لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِدًّا

تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَتَّقَطْنَ مِنْهُ

وَتَنْسَقُ الْأَرْضُ وَخَيْرُ الْجِبَالِ هُدًى

أَنْ دَعَا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا

وَمَا يَتَّبِعُ لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا

إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا

عِندَ الرَّحْمَنِ عَبْدًا

لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا

وَكُلُّهُمْ عِندَهُ بِإِيمَانٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ قَوْمًا

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وِثْدًا

(1) Wanda ya bi Allah da gaskiya, Allah zai sanya zukātan mutāne su sō shi, kamar yadda yake a cikin Hadisi wanda Imām Tirmizi ya ruwaito daga Sa'ad da Abu Huraira.

97. Sa'an nan abin sani kawai, Mun saukafar da shi (Alkur'ani) a harshenka, dōmin ka yi bushāra da shi ga māsu aiki da tafawa, kuma ka yi gargadi da shi ga mutāne māsu tsananin husūma.

98. Kuma da yawa Muka halakar da mutānen karnōni a gabāninsu. Shin, kanā jin mōtsin wani guda daga gare su, kō kuwa kanā jin wata dūriya tāsū?

فَأَنصَرَفْنَا إِلَىٰ سَائِرِكُمْ لِتُنَبِّئَهُ
الْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَهُ قَوْمًا لَّدَا ۝١٧

وَكُرْهُ أَهْلًا مِّنْ قَبْلِهِمْ مِّنْ قَرْنٍ هَلْ يُحِشُّ
مِنْهُمْ مِّنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْرًا ۝١٨

Tanā karantar da cēwa Alkur'āni kō Musulunci, abu ne mai sauki dōmin shiryar da mutāne zuwa ga sauki, bābu wahala a cikinsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. D.H.

2. Ba Mu saukar da Alkur'āni a gare ka dōmin ka wahala ba.

3. Fāce dōmin tunātarwa ga wanda ke tsōron Allah.

4. (An saukar da shi) saukarwa daga Wanda Ya halitta kasa da sammai madaukaka.

طه ۝

مَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى ۝١

إِلَّا لَتَذَكَّرَ أَلِمْنَ يَخْشَى ۝٢

تَنْزِيلًا مِّنْ حَلْقِ الْأَرْضِ وَالسَّمَوَاتِ الْعُلَى ۝٣

5. Mai rahama, Ya daidaita⁽¹⁾ a kan Al'arshi.

6. Abin da yake a cikin sammai Nāsa, ne, da abin da yake a cikin kasa da abin da yake a tsakāninsu da abin da ke karkashin turbāya.

7. Kuma idan ka bayyana da magana, to, laile Shi, Yanā sanin asīri da mafi bōyuwa.

8. Allah, bābu abin bautawa fāce Shi. Yanā da sunāye mafiya kyau.

9. Kuma shin, lābārīn Mūsā yā je maka?

10. A lōkacin da ya ga wata wuta, sai ya ce wa iyālinsa, "Ku dākata. Lalle ne nī, na tsinkāyi wata wuta, tsammānina in zo muku da makāmashi daga gare ta, kō kuwa in sāmi wata shiriya a kan wutar."

11. Sa'an nan a lōkacin da ya je mata, aka kira shi, "Ya Mūsā!

12. "Lalle ne, Nī ne Ubangi-jinka, sai ka dēbe takalmanka.⁽²⁾ Lalle ne kanā a rāfin nan abin tsarkakēwa, Duwa.

13. "Kuma Nī, Nāzāḅeka. Sai ka saurāra ga abin da ake yin wahayi.

14. "Lalle Nī, Ni ne Allah. Bābu abin bautawa fāce Ni. Sai ka bauta Mini, kuma ka tsayar da salla dōmin tuna Ni.

الرَّحْمٰنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوٰى ﴿٥﴾

لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَمَا
بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الثَّرِي ۝ ﴿٦﴾

وَإِنْ تَجَهَّرَ بِاَلْقَوْلِ فَاِنَّهُ رِعَٰلَةُ الْبَسْرِ وَاخْفٰى ﴿٧﴾

اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا هُوَ لَهُ الْاَسْمَاءُ الْحُسْنٰى ﴿٨﴾

وَهَلْ اَتٰنَكَ حَدِيثٌ مُّوسٰى ﴿٩﴾

اِذْ رَاَ اَنَّا رَاكَ فَاَقَالَ لِاَهْلِيْهِ امْكُورِ اِنِّي
ءَالَسْتُ فَاَرَا الْعَلِي ۝ اَيُّكُمْ مِّنْهَا يَفْبَسِ اَوْ اَجِدُ
عَلَى النَّارِ هُدًى ﴿١٠﴾

فَلَمَّا اَتٰنَهَا مُوسٰى بِكَلِمٰتِ مٰوسٰى ﴿١١﴾

اِنِّي اَنَا رَبُّكَ فَاخْلَعْ نَعْلَيْكَ اِنَّكَ يَا اُوَلٰٓءِ
الْمَقَدِّسِ طُوٰى ﴿١٢﴾

وَاَنَا اَخْتَرْتُكَ فَاَسْتَمِعْ لِمَا يُوحٰى ﴿١٣﴾

اِنِّي ۝ اَنَا اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنَا فَاَعْبُدْنِي وَاُقِمِ
الصَّلٰوةَ لِذِكْرِي ۝ ﴿١٤﴾

(1) Allah Ya daidaitu a kan Al'arshi daidaita wadda ta dāce da Shi.

(2) An ce wa Mūsā ya dēbe takalmansa dōmin sunā da najasa kō kuwa sū kansu najasa ne dōmin ya shiga wuri mai tsarki wanda ake kira Duwa a cikin saḥārar Sinai a tsakānin Masar da Madyana.

15. "Lalle ne Sa'a mai zuwa ce, Inā kusa da In bōye ta dōmin a sāka wa dukan rai da abin da yake aika-tāwa.

16. "Sabōda haka, kada wanda bā ya yin imāni da ita kuma ya bi son zuciyarsa, ya taushe ka daga gare ta har ka halaka.

17. "Kuma wāce ce waccan ga dāmanka yā Mūsā!"

18. Ya ce, "Ita sandāta ce, inā dōgara a kanta, kuma inā kakkabar ganye da ita a kan kanānan bisāshēna, kuma inā da waɗansu bukātōci⁽¹⁾ na dabam a gare ta."

19. Yā ce "Ka yi jīfa da ita, yā Mūsā!"

20. Sai ya jēfa ta. Sai gā ta dabbar macijiya, tanā tafiya da gagāwa.

21. Ya ce, "Ka kāma ta, kuma kada ka ji tsōro. Za Mu mayar da ita ga hālinta na farko.

22. "Kuma ka haɗa hannunka zuwa ga damtsenka, ya fita yanā fari, bābu sōfane, wata āyā ta dabam.

23. "Dōmin Mu nūna maka daga āyōyinMu manya.

24. "Ka tafi zuwa ga Fir'auna. Lalle shī, ya kētare haddi (da girman kai)."

إِنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ أَكَادُ أَخْفِيهَا تُجْرَى
كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَى ﴿١٥﴾

فَلَا يَصُدُّكَ عَنْهَا مَنْ لَآ يُؤْمِنُ بِهَا وَاتَّبَعَ
هَوَاهُ فَتَرْدَى ﴿١٦﴾

وَمَا تَلَكَ بِبَيْبِيبِكَ تَمُوسَى ﴿١٧﴾

قَالَ هِيَ عَصَايَ أَتَوَكَّأُ وَاَعْتَدْتُهَا
وَأَهْلُسُ بِهَا عَلَى عَنُقِي وَلِي فِيهَا مَعَارِبُ
أُخْرَى ﴿١٨﴾

قَالَ أَلَيْهَا تَمُوسَى ﴿١٩﴾

قَالَ قَدِمْتُهَا وَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعَى ﴿٢٠﴾

قَالَ خُذْهَا وَلَا تَحْتَفِطَنَّ سَعِيدُهَا
سِيرَتَهَا الْأُولَى ﴿٢١﴾

وَأَضْمَمْ يَدَكَ إِلَى جَنَاحِهَا تَخْرُجُ بَيْضَاءَ مِنْ
غَيْرِ سَوَاءٍ آيَةٌ أُخْرَى ﴿٢٢﴾

لِيُرِيَنَّكَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَى ﴿٢٣﴾

أَذْهَبَ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى ﴿٢٤﴾

(1) Amfānōnin sanda: anā rifon alkībla a cikin daji ta zama sitra, anā dōgara a kanta sabōda gajiya kō rauni. Līmāmin Jumma'a na dōgara a kanta a lōkacin huduba, anā fita da ita a cikin ruwan sama anā dōgara a kanta, anā dūkan iyāli da ita dōmin ladabtarwa. A cikin wani Hadisi Annabi ya ce, "Ka rātaye sandarka inda iyālinka suke ganin ta." Rifon sanda na sanya farkawa ga barin dūniya, watau mai ita ya zama a cikin hālīn tafiya.

25. Ya ce, "Ya Ubangiji! Ka būḍa⁽¹⁾ mini kirjina.

26. "Kuma ka saukake mini al'-amarīna.

27. "Kuma Ka warware mini wani kulli daga harshēna.

28. "Su fahimci maganāta.

29. "Kuma Ka sanya mini wani mataimaki daga mutānena.

30. "Hārūna ḍan'uwana.

31. "Ka karfafa halittata da shi.

32. "Kuma Ka shigar da shi a cikin al'-amarīna.

33. "Dōmin mu tsarkake Ka da yawa.

34. "Kuma mu tuna Ka da yawa.

35. "Lalle Kai, Ka kasance Mai gani gare mu."

36. Ya ce, "Lalle ne, an bā ka rōkonka, yā Mūsā!

37. "Kuma lalle ne, haḳīka, Mun yi wata baiwa gare ka a wani lōkacin na dabam.

38. "A lōkacin da Muka yi wahayin abin da aka yi wahayi zuwa ga uwarka.

39. "Cēwa, 'Ki jēfa shi a cikin akwatin nan, sa'an nan ki jēfa shi a cikin kōgi, sa'an nan kogin ya jefa shi a gāḡa, wani maḳiyi Nāwa kuma maḳiyi nāsa ya dauke shi.' Kuma Na jēfa wani so daga gare Ni a kanka. Kuma dōmin a riḳe ka da kyau a kan idoNa.

قَالَ رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي ﴿٢٥﴾

وَوَيْسْرِي أَمْرِي ﴿٢٦﴾

وَأَحْلِلْ عُقْدَةَ مِنِّ اسَانِي ﴿٢٧﴾

بِقَهْرٍ أَوْحَى ﴿٢٨﴾

وَأَجْعَلْ لِي وَبِرَّ لِقَدِّ أَهْلِي ﴿٢٩﴾

هَلْ رُونَ أَخِي ﴿٣٠﴾

أَشْدُّ بِهِ أَزْرِي ﴿٣١﴾

وَأَشْرِكُهُ فِي أَمْرِي ﴿٣٢﴾

كَيْ نُسَيِّدَكَ كَبِيرًا ﴿٣٣﴾

وَنَذْكُرَكَ كَبِيرًا ﴿٣٤﴾

إِنَّكَ كُنْتَ مِنَّا بَصِيرًا ﴿٣٥﴾

قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُؤْلَكَ يَا مُوسَى ﴿٣٦﴾

وَلَقَدْ مَنَّا عَلَىكَ مَرَّةً أُخْرَى ﴿٣٧﴾

إِذَا وَجِئْنَا إِلَىٰ أُمَمِكَ يَا يُوحَىٰ ﴿٣٨﴾

أَن آتَيْنَاهُ فِي التَّابُوتِ فَأَقْرَبِيهِ فِي الْيَمِّ فَلْيَلْقِهِ
الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ يَأْخُذُهُ عَدُوِّي وَعَدُوُّهُ وَالْقَيْتُ
عَلَيْكَ مَحَبَّةٌ مِنِّي وَلَا تَصْنَعْ عَلَيَّ عَيْتِي ﴿٣٩﴾

(1) Ma'anar būḍa kirji, shi ne a sanya masa haḳuri.

40. "A sa'ad da 'yar'uwarka ke tafiya har ta ce, 'Shin, in shiryar da ku ga wanda ke rēnonsa?' Sai Muka mayar da kai zuwa ga uwarka dōmin idonta ya yi sanyi⁽¹⁾ kuma bā zā ta yi baƙin ciki ba. Kuma kā kashe wani rai, sa'an nan Muka tsērar da kai daga baƙin ciki, kuma Muka fitine ka da waɗansu fitinōni. Sa'an nan ka zauna shēkaru a cikin mutānen Madyana. Sa'an nan kuma ka zo a kan wata kaddara, yā Mūsā!

41. "Kuma Na zābe ka dōmin Kaina.

42. "Ka tafi kai da ɗan'uwanka game da āyōyiNa, kuma kada ku yi rauni ga ambatōNa.

43. "Ku tafi kū biyu zuwa ga Fir'auna. Lalle shī, ya kētare haddi (ga girman kai).

44. "Sai ku gaya masa magana mai laushi,⁽²⁾ tsammāninsa yanā tunāwa kō kuwa ya ji tsōro."

45. Su biyu suka ce, "Ya Ubangijinmu! Lalle ne munā tsōron ya yi gaggawa a kanmu, kō ya kētare haddi."

46. Ya ce, "Kada ku ji tsōro. Lalle Nī, Inā tāre da ku, Inā ji, kuma Inā gani.

47. "Sai ku jē masa, sa'an nan ku ce, Lalle mū, Manzanni biyu ne na Ubangijinka, sai ka saki Banī Isrā'īla tāre da mu. Kuma kada ka yi

إِذْ تَمْشِي أُخْتُكَ فَتَقُولُ هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ مَن
يَكْفُرُ ۗ فَجَعَلْنَاكَ إِلَىٰ آيَاتِكِ كَاتِبًا
وَلَا تَحْزَنُ ۗ وَقَالَتِ نَفْسًا أَفَجَبَيتُكَ مِنَ الْعَمَىٰ
وَقَتْنَاكَ فُؤَادًا فَلَيْمَتِ سِينِينَ فِي أَهْلِ مَدْيَنَ
فُوجِثَتْ عَلَىٰ قَدَرٍ يَمْوَسِي ۝

وَأَصْطَفَيْتُكَ لِتَفْسِي ۝

أَذْهَبَ أَنْتَ وَأُخْرُوكَ بِعَايَتِي وَلَا تَيَّبَانِي ذِكْرِي ۝

أَذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ ۝

فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا لَّعَلَّهُ رِيتَ ذِكْرًا وَخَفَىٰ ۝

فَالَا رَبَّنَا إِنَّا أَتَيْنَاكَ أَن نَقْرَطَ عَلَيْنَا آوَانًا
يَطْفَىٰ ۝

قَالَ لَا تَحْزَنْ إِنِّي مَعَكُمْ أَلَمْ أُنشَأْ مِنْ مَاءٍ سَائِغٍ وَرَأَىٰ ۝

فَأَيُّهَا فَقُولَا إِنَّا نَسُو لَرَبِّكَ فَارْسِلْ مَعَنَا
بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا تُعَذِّبْهُمْ قَدْ جِئْنَاكَ بِبَيِّنَاتٍ

(1) Idonta ya yi sanyi, watau ta ji ɗaɗi sabōda ganin ɗanta.

(2) Wannan shī ne dabiin umurni da alhēri da hani daga sharri, kuma a yi haka da magana mai laushi ga wanda yake da iko da farfi. Kō dā ga wanda Allah Ya tsare da tsarinSa ne, balle ga wanda bai tāki kōme ba. Ta haka ne mai wa'azi ke cin nasara.

musu azāba. Hakīka, mun zo maka da wata āyā daga Ubangijinka. Kuma aminci ya tabbata ga wanda ya bi shiriya.

48. “Lalle mū, hakīka, an yi wahayi zuwa gare mu, cēwa azāba tanā a kan wanda ya faryata, kuma ya jūya bāya.”

49. Ya ce, “To, wāne ne Ubangijinku? Ya Mūsā!”

50. Ya ce, “Ubangijinmu Shi ne Wanda Ya bai wa dukan kōme halittarsa, sa'an nan Ya shiryar.”

51. Ya ce, “To, mēne hālin karnōnin farko?”

52. Ya ce, “Saninsu yanā a wurin Ubangijina, Ubangijina bā Ya facēwa kuma bā Ya mantuwa.

53. “Wanda Ya sanya muku kasa shimfida, kuma Ya shigar muku da hanyōyi a cikinta, kuma Ya saukar da ruwa daga sama.” Sa'an nan game da shi⁽¹⁾ Muka fitar da nau'i-nau'i daga tsirūruwa dabam-dabam.

54. Ku ci kuma ku yi kiwon dabōbin ni'imarku. Lalle ne, a cikin wannan akwai āyōyi ga masu hankali.

55. Daga gare ta⁽²⁾ Muka halitta ku, kuma a cikinta Muke mayar da ku, kuma daga gare ta Muke fitar da ku a wani lōkaci na dabam.

رَبِّكَ وَالسَّلَامَ عَلَىٰ مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَىٰ ﴿٥٦﴾

إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَىٰ مَنْ
كَذَّبَ وَقَوْلَىٰ ﴿٥٧﴾

قَالَ فَمَنْ رَبُّكَ يَا مُوسَىٰ ﴿٥٨﴾

قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَىٰ كُلَّ شَيْءٍ حَلْقَهُ رُدُّهُ
هُدَىٰ ﴿٥٩﴾

قَالَ وَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَىٰ ﴿٦٠﴾

قَالَ عَلِمْنَا مِنْ دُونِ رَبِّكَ لَا يَبْصُرُ رَبِّي
وَلَا يَسْمَعُ ﴿٦١﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَوَّاكَ لَكُمْ
فِيهَا سُبُلًا وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا
بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّىٰ ﴿٦٢﴾

كُلُوا وَأَرْضُوا وَأَسْكِنُوا فِي ذَلِكَ لَا تَبْسُتُوا
لِلْأُولَىٰ الَّذِينَ ﴿٦٣﴾

* وَمِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَفِيهَا
نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَىٰ ﴿٦٤﴾

(1) Ruwan.

(2) Kasa.

56. Kuma lalle, haƙiƙa, Mun nūna masa āyōyinMu dukansu, sai ya faryata, kuma ya fiya!

57. Ya ce, “Shin, kā zo mana ne dōmin ka fitar da mu daga ƙasarmu game da sihirinka, yā Mūsā?

58. “To, lalle ne, munā zo maka da wani sihiri irinsa. Sai ka sanya wani wa’adi a tsakāninmu da tsakāninka, bā mu sāba masa mū, kai kuma bā ka sābāwa, a wani wuri mai dācēwa.”

59. Ya ce, “Wa’adinku shi ne rānar ƙawa, kuma a tāra mutāne da hantsi.”

60. Sai Fir’auna ya jūya, sa’an nan ya tāra mugunyar dabārarsa, sa’an nan kuma ya zo.

61. Mūsā ya ce musu, “Kai-tōnku! Kada ku ƙirƙira ƙarya ga Allah, har Ya tumɓuke ku da wata azāba. Kuma wanda ya ƙirƙira ƙarya, yā tābe.”

62. Sai suka yi jāyayya ga al’amarinsu a tsakāninsu, kuma suka asirta gānawa.

63. Suka ce, “Lalle ne waɗannan biyun, haƙiƙa, masihirta ne, sunā nufin su fitar da ku daga ƙasarku⁽¹⁾ game da sihirinsu, kuma su tafi da tabi’arku mafificiya.

64. “Sai ku haɗa dabārarku, sa’an nan kuma ku tafi a sahu guda,

وَلَقَدْ آرَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلَّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَى ۝٥٦

قَالَ أَجِئْتَنَا لِلتَّخْرِجِ حَتَّىٰ مِّنْ أَرْضِنَا بِسِحْرِكَ
يَلْمُوسَىٰ ۝٥٧

فَلَمَّا تَبَيَّنَكَ بِسِحْرِهِ قُلُوبُهُ فَلَجَعَلْ بَيْنَنَا
وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا تُخْلَفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ مَكَانًا
سَوِيًّا ۝٥٨

قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمَ الزَّيْتَةِ وَأَنْ تُحْمَرَ النَّاسُ
صُحًى ۝٥٩

فَتَوَلَّىٰ فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَىٰ ۝٦٠

قَالَ لَهُمُ مُوسَىٰ وَإِنَّكُمْ أَتَّفَرُّوْا عَلَىٰ اللَّهِ
كَيْدًا فَإِنْسِجْتُمْ بَعْدَآبٍ وَقَدْ خَابَ مِنْ
أَفْتَرَىٰ ۝٦١

فَتَشَرَعُوا أَمْرَهُم بَيْنَهُمْ وَأَسْرُوا التَّجْوَىٰ ۝٦٢

قَالُوا إِنْ هَٰذَانِ لَسِحْرَانِ يُرِيدَانِ أَنْ
يُخْرِجَاكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا وَيَذْهَبَا
بَطْرِيقَتِكُمْ الْمُنْتَلَىٰ ۝٦٣

فَأْتِيعُوا أَكْثَرَكُمْ مُّؤْتُوا صَفًا وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ

(1) Ya fara da siyāsa dōmin ya karkatar da hankalin mutāne daga āyōyin Allah. Cewarsa yā yi nufin ya fitar da ku daga ƙasarku, shi ne siyāsa, dōmin idan mutāne suka ji maganar fitarwa daga ƙasa, sai su manta da kōwace irin magana ta wani alhēri.

kuma haƙiƙa, wanda ya rinjāya, a yau, ya rabbanta.”

65. Suka ce, “Ya Mūsā! Imma ka jēfa, ko kuma mu kasance farkon mai jēfawa.”

66. Ya ce, “Ā'a, ku jēfa.” Sai gā igiyoyinsu da sandunansu anā sūranta su a gare shi, daga sihirinsu, lalle sunā tafiya da sauri.

67. Sai Mūsā ya ji tsōro a cikin ransa.

68. Muka ce, “Kada ka ji tsōro. Lalle kai ne mafi ɗaukaka.

69. “Kuma ka jēfa abin da ke a cikin hannun dāmanka, ta cafe abin da suka aikata. Lalle ne abin da suka aikata, mākiricin masihirci ne, kuma masihirci bā ya cin nasara a duk inda ya je.”

70. Sai aka jēfar da masihirtan sunā māsū sujada, suka ce, “Mun yi imāni da Ubangijin Hārūna da Mūsā.”

71. Ya ce, “Kun yi imāni sabōda shi a gabānin in yi muku izni? Lalle shi, haƙiƙa, babbanku ne wanda ya sanar da ku sihirin! To, lalle ne zan kakkātse hannayenku da kafā-funku a tarnaƙi, kuma lalle zan tšire ku a cikin kututturan itācen dabino, kuma lalle zā ku sani wanemu ne mafi tsananin azāba, kuma wāne ne mafi wanzuwar (azāba).”

72. Suka ce, “Bā zā mu fīfita ka ba faufau a kan abin da ya zo mana na hujjōji. Munā rantsuwa da Wanda Ya ƙāga halittarmu sai ka hukunta abin da kake mai hukuntāwa,

مِنْ أَسْتَعْلَى ۝

قَالُوا يَمْشِي إِمَانًا أَنْ تَلْفِكَ وَإِنَّا لَنَكُونُ أَوْلَىٰ

مِنْ أَلْفِكَ ۝

قَالَ بَلْ أَلْفُوا قَائِمًا جِئْنَا لَهُمُوعَصِيَةًهُمْ يُحْتَلُونَ

إِلَيْهِمْ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهُمْ اسْتَعْنَىٰ ۝

فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُوسَىٰ ۝

فَلَمَّا لَاحَظَ إِلَٰهَكَ أَنْتَ الْأَحْمَلَىٰ ۝

وَأَلْفُ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْفَقُ مَاصِعًا وَمَاصِعًا

كَيْدٌ سِحْرٍ وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُ حَيْثُ أَكَىٰ ۝

فَأَلْفَى السَّحْرَةَ سَجْدًا فَأَلْوَاءُ مَا نَابَ هَدْرُونَ

وَمُوسَىٰ ۝

قَالَ ءَأَمْسَرُ لَهُ وَقَبْلَ أَنْ ءَأَذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَيْدٌ

الَّذِي عَلَّمَكُمُ السِّحْرَ فَلَا تُقَطِّعْنَ أَيْدِيكُمْ

وَأَنْ جُلَّكُمْ مِنْ خِالْفِ وَلَا تُصَلِّتُنَّكُمْ فِي

جُدُوعِ النَّخْلِ وَلَتَعْلَمَنَّ أَيُّنَا أَشَدُّ عَذَابًا

وَأَلْفَىٰ ۝

قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِكَ عَلَىٰ مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ

وَالَّذِي فَطَرَنَا فَاقْضِ مَا أَنْتَ قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي

ai kanā hukunci akan rāyuwar dū-niya kawai ne.

73. “Lalle mū, mun yi īmāni da Ubangijinmu dōmin Ya gāfarta mana laifuffukanmu da abin da ka tilasta mu a kansa na sihiri. Kuma Allah ne Mafi alhēri, kuma Mafi wanzuwa.”

74. Lalle⁽¹⁾ shī, wanda ya je wa Ubangijinsa yanā mai laifi, to, lalle ne yanā da Jahannama, bā ya mutuwa a cikinta kuma bā ya rāyuwa.

75. Kuma wanda ya je Masa yanā mai īmāni, alhāli kuwa ya aikata aikin kwarai, to, wadannan sunā da darajōji maɗaukaka.

76. Gidājen Aljannar zama, kō-guna na gudāna daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu. Kuma wannan ne sakamakon wanda ya tsarkaku.

77. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun yi wahayi zuwa ga Mūsā cēwa, “Ka yi tafiyar dare da bāyiNa. Sa’an nan ka dōka musu hanya a cikin tēku tana kēkasasshiya, bā ka tsōron riskuwa, kuma bā ka fargabar nut-sēwa.”

78. Sai Fir’auna ya bi su game da rundunarsa. Sai abin da ya rufe su daga teku ya rufe su.

79. Kuma Fir’auna ya ɓatar da mutānensa, kuma bai shiryar (da su) ba.

هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا ﴿٣٦﴾

إِنَّمَا أَمْرُهُمْ بِنَايِهِمْ كَانُوا خَطْبَيْنَا وَمَا أَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِ مِنَ السِّحْرِ وَاللَّهُ خَبِيرٌ وَأَبْقَى ﴿٣٧﴾

إِنَّهُ وَمَنْ يَأْتِ رَبَّهُ بِحُجْرٍ مَّا فَإِنَّ لَهُ جِزْمًا لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى ﴿٣٨﴾

وَمَنْ يَأْتِهِمْ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَئِكَ لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى ﴿٣٩﴾

جَنَّاتٌ عَدْنٍ يَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأُولَئِكَ حَزَنٌ مِمَّنْ تَرَى ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي فَاصْرِهِمْ فَاصْرِهِمْ فِي الْبَحْرِ يَبَسًا لَا تَخَفْ دَرَكًا وَلَا تَخْشَى ﴿٤١﴾

فَأَنبَهُمْ فَعَرَّتْ جُنُودُهُمْ فَعَشِيَ لَمْ يَرَسْ إِلَّا السَّيْرَ مَا عَشِيَهُمْ ﴿٤٢﴾

وَأَصْبَحَ لِقَوْمِهِمْ قَوْمَهُ وَمَا هَدَى ﴿٤٣﴾

(1) Āyā ta 74 da ta 75 maganar Allah ce dōmin ƙarin bayāni a kan maganar masihirta a bāyan sun musulunta.

80. Yā Banī Isrā'īla! Lalle Mun tsērar da ku daga maḳiyinku, kuma Mun yi muku wa'adi a gēfen Dūtsen nan na dāma, kuma Mun sassaukar da darba da tattabararu dōminku.

81. Ku ci daga māsu dādīn abin da Muka arzūta ku, kuma kada ku fētare haddi a cikinsa har hushīNa ya sauka a kanku. Kuma wanda hushīNa ya sauka a kansa, to, lalle ne, ya fādi.

82. Kuma lalle Nī, haḳīḳa, Mai gāfara ne ga wanda ya tūba kuma ya yi īmāni, kuma ya aikata aikin ḳwarai, sa'an nan kuma ya nēmi shiryuwa.

83. "Kuma mēne ne ya gaggautar⁽¹⁾ da kai ga barin mutānenka? Yā Mūsā!"

84. Ya ce, "Su ne wadannan a kan sāwūna, kuma na yi gaggāwa zuwa gare Ka, yā Ubangiji! Dōmin Ka yarda."

85. Ya ce, "To, lalle ne, haḳīḳa, Mun fitini mutānenka daga bayānka, kuma Sāmiri ya batara da su."

86. Sai Mūsā ya kōma zuwa ga mutānensa yanā mai hushi, mai bakin ciki, ya ce, "Yā mutānēna! Shin, Ubangijinku bai yi muku wa'adi ba, wa'adi mai kyau? Shin, lōkacin ya yi tsāwo a kanku ne, kō

يَدِي إِسْرَائِيلَ قَدْ أَنْجَيْنَاكَ مِنْ عَدُوِّكَ وَوَعَدْنَاكَ
جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكُتُبَ وَالسَّلْوَى ﴿٨٠﴾

كُلًّا مِنْ طَيْبَاتِ مَا رَزَقْنَاكَ وَلَا تَطْعَمُوا فِيهِ
فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبِي وَمَنْ يَحْلِلْ عَلَيْهِ
غَضَبِي فَقَدْ هَوَى ﴿٨١﴾

وَلِيَّ الْأَعْمَارِ لِمَنْ تَابَ وَءَامِنَ وَعَمِلَ
صَالِحًا إِنَّهُ أَهْتَدَى ﴿٨٢﴾

﴿٨٣﴾ وَمَا أَعْجَلَكَ عَنْ قَوْمِكَ يَمْوَسَى ﴿٨٣﴾

قَالَ هُمْ أَوْلَاءُ عَلَى أَثَرِي وَعَجِلْتُ إِلَيْكَ
رَبِّ لِتَرْضَى ﴿٨٤﴾

قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ وَأَضَلَّهُمُ
السَّامِرِيُّ ﴿٨٥﴾

فَرَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضْبَانَ أَسِفًا قَالَ
يَنْقُورُ الْكُفْرُ أَزْوَاجًا مُدْرِكُكُمْ وَعَدَا صَسَا أَفْطَالَ
عَلَيْكُمْ الْعَهْدُ أَمْ أَرَأَيْتُمْ أَن يُحِلَّ عَلَيْكُمْ

(1) Mūsā ya zābi mutun sabā'in daga Banī Isrā'īla, dōmin su tafi wurin Mīḳāti tāre, su ji maganar Ubangiji. A lōkacin da ya yi kusa, sai ya yi gaggāwa dōmin bēge. Kō kuwa a bayān azumin ḳwāna arba'in ya tafi a wurin Mīḳātin, Allah Ya fāra yi masa magana game da mutānensa dōmin dēbe masa kēwa. Sai ya karba da cewa, "Sunā nan a kan sāwūna." Wātau sunā nan a kan abin da na dōra su a kansa na addini da aḳīda ta tauhīdi. Sai Allah Ya ce masa "A'aha! Sun musanya addininka da bautar maraḳi."

kun yi nufi ne wani hushi ya sauka a kanku daga Ubangijinku, sabōda haka kuka sābā wa alkawarīna?"

87. Suka ce, "Ba mu sāba wa alkawarinka⁽¹⁾ ba da ikonmu, kuma amma an dōra mana wadansu kāya māsu nauyi daga abin kawar mutānen ne, sai muka jēfar da su. Sa'an nan kamar haka ne Sāmiri ya jēfa.

88. "Sai ya fitar musu da wani maraƙi, jikin mutāne, yanā rūri, sa'an nan suka ce, 'Wannan ne gunkinku kuma gunkin Mūsā, sai ya manta'."

89. Shin, to, bā su ganin cēwa, bā ya mayar musu da magana, kuma bā ya mallakar wata cūta a gare su, kuma bā ya mallakar amfāni?

90. Kuma, haƙiƙa, Hārūna yā ce musu daga gabāni, "Yā mutānēna! Laile an fitinē ku da shi ne kawai. Kuma lalle Ubangijinku Mai rahanma ne, sai ku bi ni, kuma ku yi dā'ā ga umurnīna."

91. Suka ce, "Bā zā mu gushe ba faufau a kansa munā māsu lazimta,⁽²⁾ sai Mūsā ya kōmo zuwa gare mu."

غَضَبٌ مِّن رَّبِّكَوَمَا خَلَقْتُمْ مَّوْعِدِي ﴿٥١﴾

قَالُوا مَا خَلَقْنَا مَّوْعِدَكَ بِمَلِكِنَا وَلَكِنَّا حُمِلْنَا أَوْ أَرَادَ مِن رَّبِّنَا الْقَوْمَ فَقَدَفْتُمَا فَكَذَلِكَ أَتَى السَّامِرِيُّ ﴿٥٢﴾

فَأَخْرَجَ لَهُمْ عَجَلًا جَسَدًا لَهُ خُورٌ فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَى فَتَسَبَّوهُ ﴿٥٣﴾

أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُرْجَعُونَ إِلَىٰ رَبِّهِمْ قَوْلًا وَلَا يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ﴿٥٤﴾

وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هُنُوتٌ مِّن قَبْلِ يَقَوْمِ إِنَّمَا فُتِنْتُمْ بِهِ وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَنُ فَاتَّبِعُونِي وَأَطِيعُوا أَمْرِي ﴿٥٥﴾

قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عَاكِفِينَ حَتَّىٰ يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَى ﴿٥٦﴾

(1) Alōkacin da Banī Isrā'īla zā su fita daga Masar sun yi aron mundāyen mutānen Masar dōmin su nūna cēwa biki suke yi, bā gudu zā su yi ba, dōmin kada a bī su da wuri. Waɗannan mundāyen ne Sāmiri ya tāra a bāyan tafiyar Mūsā zuwa ga Mīkātīn Ubangijinsa ya kēra musu maraƙi mai jiki irin na mutāne da sauti irin na shānu, dōmin yā yi masa magudānar iska a cikin cikinsa, idan iskar ta fito, sai a jī ta da sauti kamar sautin kūkan shānu. Kuma shi maraƙin bā ya da wani rai, bā ya mōtsi, sai dai kūgin kawai.

(2) Lazimta a kan bauta wa maraƙin akwai wahala a cikinta, dōmin haka aka kāwo wannan fissa sabōda a nūna cēwa bautar Allah bābu lazimta da wahala a cikinta, duk abin da yake da wahala a cikinsa, bā addinin Allah ba ne. Akwai i'itikāfi a cikin Musulunci wanda mafi yawansa kwāna gōma ne a cikin masallaci. Mutānen Sāmiri ne suka fāra ibāda da kidā da rawa da wāƙā a cikin wurin ibādashu.

92. (Mūsā) ya ce, "Yā Hārūna! Mē ya hane ka, sa'ad da ka gan su sun bace.

93. "Ba ka bī ni ba! Shin, to, ka sâbâ wa umurnina ne?"

94. (Hārūna) ya ce, "Yā dān'u-wāna! Kada ka yi kāmū ga gēmū-na kō ga kaina. Lalle ni, nā ji tsōron ka ce, 'Ka rarraba a tsakānin Banī Isrā'īla, kuma ba ka tsare maganata ba'."

95. (Mūsā) ya ce, "Mēne ne babban al'amarinka? Ya Sāmiri!"

96. (Sāmiri) ya ce, "Nā ga abin da ba su gan shi ba shi, sai na yi dāmka, damka guda daga kufan sāvun Manzōn, sa'an nan na jēfa ta. Kuma haka dai raina ya kawāta mini."

97. (Mūsā) ya ce, "To, ka tafī, sabōda haka lalle ne kanā da a cikin rāyuwarka, ka ce 'Bābu shāfa', kuma kanā da wani ma'alkawarta, bā zā a sâbâ maka gare ta ba. Kuma ka dūba zuwa ga gunkinka wanda ka yini a kansa kanā mai lazimta. Lalle ne muna kōne shi, (1) sa'an nan kuma munā shēke shi, a cikin tēku, shēkēwa."

قَالَ يَهْرُونَ مَاتَعَاكَ إِذْ رَأَيْتَهُمْ ضَلُّوا ﴿٩٢﴾

أَلَا تَتَذَكَّرُ أَفْصَحْتَ أَمْرِي ﴿٩٣﴾

قَالَ يَا دَانُوْنَا لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي إِلَىٰ حَشِيَّتِكَ أَنْ تَقُولَ فَرَّقْتَ بَيْنَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَتُرُفَّتْ قَوْلِي ﴿٩٤﴾

قَالَ فَمَا خَطْبُكَ يَا سَامِرِيُّ ﴿٩٥﴾

قَالَ بَصُرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِّنْ أَثَرِ الرَّسُولِ فَنَبَذْتُهَا وَكَذَلِكَ سَوَّلَتْ لِي نَفْسِي ﴿٩٦﴾

قَالَ فَادْهَبْ فَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَّنْ يُخْلَفَهُ وَانظُرْ إِلَىٰ إِلْهِكَ الَّذِي ظَلْتَ عَلَيْهِ عَاكِفًا لَّنُحَرِّقَنَّهُ ثُمَّ لَنَنْبِفَنَّهُ فِي الْآيَةِ نَسْفًا ﴿٩٧﴾

(1) Mūsā, amincin Allah ya tabbata a gare shi, ya kōne marafin ya shēke shi a cikin ruwan tēku domin ya nūna rashin ikon marafin ga kare kansa daga wata cūta kuma da karancinsa a cikin tēku wadda take daya ce daga cikin abūbuwan ikon Allah da suke iya gani, da lālācēwar ibādar māsu bauta wa wanin Allah, a bāyan wahalarsu mai yawa ta lazimta a kansa .

98. Abin sani kawai, abin bautāwarku Allah kawai ne, Wanda bābu wani abin bautāwa fāce shi, kuma Yā yalwaci⁽¹⁾ dukan kōme da ilmi.

99. Kamar wancan ne Muke lā-bartāwa⁽²⁾ a gare ka, daga lābāran abin da ya gabāta, alhāli kuwa hakīka, Mun bā ka zikiri (Alku-r'āni) daga gunMu.

100. Wanda ya kau da kai daga gare shi, to, lalle shi, yanā daukar wani nauyi a Rānar Kiyāma.

101. Sunā madawwama a cikin-sa, kuma yā mūnana ya zama abin dauka, a Rānar Kiyāma.

102. A Rānar da ake hūrāwa a cikin kāho, kuma Munā tāra māsu laifi, a rānar nan, sunā māsu shu-dayen idānu.

103. Suna bōye magana a tsa-kāninsu, (Sunā ce wa jūna) “Ba ku zauna ba (a cikin dūniya) fāce kwā-na gōma.”

104. Mu ne mafi sani ga abin da suke faɗa a sa'ad da mafificinsu ga hanya ke cēwa, “Ba ku zauna ba fāce a yini guda.”

إِنَّمَا إِلَهُ الْكَوْكَبَاتِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسِعَ
كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا ﴿٩٨﴾

كَذَلِكَ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ
آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا ﴿٩٩﴾

مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وِزْرًا ﴿١٠٠﴾

خَلْدَيْنَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا ﴿١٠١﴾

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَنَحْشُرُ الْمُجْرِمِينَ
يَوْمَ بَدْرًا قَاءً ﴿١٠٢﴾

يَتَحَفَتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا عَشْرًا ﴿١٠٣﴾

مَنْ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يَقُولُ أَمْثَلُهُمْ
طَرِيقَةً إِنْ لَبِثْتُمْ إِلَّا يَوْمًا ﴿١٠٤﴾

(1) Allah Ya yalwaci dukan kōme da sani, watau Yanā aikata kōme da ilminSa, kuma Yanā umurni da bauta Masa da ilmi, wanda Ya aiki ManzanninSa da shi.

(2) Yā kāwo fārin bayāni game da wannan fissa a cikin āyoyin da ke tafe daga nan, yadda bin addinin Allah yake da sauki a cikin lōkaci gajere na dūniya kawai, a cikin tafaitaccen lōkaci, da kuma wuyar bauta wa wani ga daukar kāya māsu nauyi a dūniya da Lāhira, a cikin dōgon lōkaci.

105. Kuma sunā tambayar ka daga duwātsu⁽¹⁾, sai ka ce, “Uban-gijina Yana shēke su shēkēwa,

106. Sa'an nan Yanā barin (wurinsu) faƙo mai santsi.

107. “Bā ka ganin karkata a cikinsa, kuma bā ka ganin wani tudu.”

108. A rānar nan sunā biyar mai kira, bābu karkata a gare shi, kuma sautuka suka yi kawaici ga Mai rahama, bā ka sauraren kōme fāce sautin tafiya.

109. A yinin nan cēto bā ya yin amfāni fāce wanda Mai rahama Ya yi masa izni kuma Ya yarda da shi, da magana.⁽²⁾

110. Yanā sanin⁽³⁾ abin da ke a gaba gare su da abin da ke bāyansu, kuma bā su kēwayēwa da Shi ga sani.

111. Kuma fuskōki suka kanƙan da kai ga Rāyayye, Tsayayye, alhāli kuwa wanda ya ɗauko wani zālunci ya tābe.

112. Kuma wanda ya aikata wani abu daga ayyukan ƙwarai alhāli kuwa yanā mai imāni, to, bā ya

وَسَمِعُواكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَنْسِفُهَا رَبِّي نَسْفًا ﴿١٠٥﴾

فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفْصَفًا ﴿١٠٦﴾

لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا ﴿١٠٧﴾

يَوْمَ يَدْعُ الَّذِينَ كَفَرُوا لِأَعْوَابِهِمْ لَقَدْ رَجَعْنَا لَآئِمَّةً لِّأَصْوَاتِ اللَّحْمِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا ﴿١٠٨﴾

يَوْمَ يَدْعُ لَتَنْفَعُ الشَّفِيعَةُ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا ﴿١٠٩﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا ﴿١١٠﴾

*وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلْحَيِّ الْقَيُّومِ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا ﴿١١١﴾

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا

(1) Ana siffanta duwātsu maɗaukaka da ayyukan dūniya waɗanda bā ibāɗar Allah ba, watau al'adu da ibāɗōɗin da ba ibāɗar Allah ba, dukansu kōme yawansu zā su lālace a rānar da Mai kira, watau Isrāfīl, zai būsā ƙaho na kiran mutāne zuwa ga Tāshin Kiyāma, kira wanda bābu makarkata daga gare shi, watau bā kamar kiran da Annabāwa suka yi ba, wanda waɗansu mutāne suka karkace daga gare shi a nan dūniya.

(2) Bābu cēto ga kōwa sai wanda Allah Mai rahama Ya yi masa iznin da yin cēton, ga wanda aka yi iznin sabōda shi, kuma izni anā yin sa ne da maganar Allah, ba da wata ishāra ba.

(3) Allah Ya san kōme ga halittunSa, su kuwa bā su iya kēwayēwa da sanin kōme game da Shi.

tsōron wani zālunci ko wata na-
kasa.

113. Kuma haka Muka saukar da shi, Alkur'āni, yanā abin karantāwa, da Larabci, kuma Muka jujjuya misālai, a cikinsa, na tsōratarwa, tsammāninsu, sunā yin tafawa ko ya sabbaba musu wata wa'aztuwa.

114. Sa'an nan Allah, Mamallaki, Tabbatacce, Yā dukaka. Kuma kada ka yi gaggāwa⁽¹⁾ da Alkur'āni a gabānin a fāre wahayinsa zuwa gare ka. Kuma ka ce, "Yā Ubangiji! Ka fāra mini ilmi."

115. Kuma lalle, haƙiƙa, Mun yi alkawari zuwa ga Ādamu a gabānin wannan, sai ya manta, kuma ba Mu sāmi ƙarfin zūciya a gare shi ba.

116. Kuma sa'ad da Muka ce wa mal'āiku, "Ku yi sujada ga Ādamu." Sai suka yi sujada, fāce Iblīsa, yā ƙiya.

117. Sai Muka ce, "Ya Ādamu! Lalle ne wannan maƙiyi⁽²⁾ ne gare ka da kuma ga mātarka, sabōda haka kada ya fitar da ku daga Aljanna har ku wahala.

يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ﴿١١٣﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ
مِنَ الْعَرَبِيِّ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ أَوْ يُحَدِّثْ لَكُمْ
ذِكْرًا ﴿١١٣﴾

فَعَلَى اللَّهِ الْمَلِكِ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ
بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَى إِلَيْكَ وَحْيُهُ
وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ﴿١١٤﴾

وَلَقَدْ عَاهَدْنَا آلَ آدَمَ مِنْ قَبْلِ فَنَسَى وَاتَّخَذَ
لَهُمْ عَزْمًا ﴿١١٥﴾

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ
فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى ﴿١١٦﴾

فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَذَا عَدُوُّكَ وَإِنْزَجْنَاكَ
فَلَا يُخْرِجُكَ كَمَا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَنْسِفَنَّ ﴿١١٧﴾

(1) Allah Ya umurci Annabi da ya bar gaggāwar karātun Alkur'āni a lōkacin da ake yin wahayinsa zuwa gare shi, dōmin kada ya wahala, dōmin sūrar tanā karantar da cewa addinin Musulunci sauki ne, bai zo dōmin ya wahalar ba. Kuma tsōron yin kuskure yanā sanya yin kuskure mai jāwo wahala kamar yadda Ādamu ya yi gaggāwar ga tsoron umurnin Allah, sai ya yi mantuwa, ya yi abin da aka hana shi, har masifa ta sāmu, aka fitar da shi daga Aljanna.

(2) Anā farkar da ciyan Ādamu ga maƙiyin ubansu wanda ya sabbaba musu wahalar zuwa dūniya da haɗuwa da taklīfi a cikinta. Kuma bin wannan taklīfi yanā zame musu sauki idan sun bi shi yadda Allah Ya ce, amma idan sun bi hanyar Shaidan, maƙiyinsu, to, bābu abin da zai sāmu a gare su fāce ƙarin wahala daga dūniya har Lāhira.

118. "Lalle ne kā sāmu, bā zā ka ji yunwa ba a cikinta, kuma bā zā ka yi tsiraici ba.

119. "Lalle kai, bā zā ka ji kishirwa ba, kuma bā zā ka shiga hantsi ba."

120. Sai Shaidan ya sanya was-wāsi zuwa gare shi, ya ce, "Yā Ādamu! Shin, in shiryar da kai ga itāciyar dawwama da mulki wanda bā ya kārēwa?"

121. Sai suka ci daga gare ta, sabōda haka al'aurunsu suka bayyana, kuma suka shiga sunā lullu-bāwa a kansu daga ganyen Aljanna. Kuma Ādamu ya sābā wa Ubangi-jinsa, sabōda haka ya face.

122. Sa'an nan kuma Ubangijinsa Ya zābē shi, Ya karfi tūba gare shi, kuma Ya shiryar (da shi).

123. Ya ce, "Ku sauka kū biyu daga gare ta gabā daya, sāshenku yanā makiyi ga sāshe. To, imma dai wata shiriya ta jē muku daga gare Ni, to, wanda ya bi Shiryarwāta, to, bā ya facewa, kuma bā ya wahala.

124. "Kuma wanda ya bijire⁽¹⁾ daga ambatōNa (Alkur'āni), to, lalle ne rāyuwa mai funci ta tabbata a gare shi, kuma Munā tāyar da shi a Rānar Kiyāma yanā makāho."

125. Ya ce, "Ya Ubangiji! Don me ne Ka tāyar da ni makāho alhāli kuwa nā kasance mai gani?"

إِنَّ لَكَ الْآلَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَىٰ ﴿١١٨﴾

وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَصْبَىٰ ﴿١١٩﴾

فَرَسَّوَسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَا آدَمُ هَلْ أَذُوكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكُ لَيْلَىٰ ﴿١٢٠﴾

فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتَ لَهَا مَسْوَةٌ ثَمَامَا
وَطُفِيفًا يَخْصِيفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ
وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَىٰ ﴿١٢١﴾

ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ وَقَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَىٰ ﴿١٢٢﴾

قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ
عَدُوٌّ فَإِنَّمَا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنِ
اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَىٰ ﴿١٢٣﴾

وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً
ضَنْكًا وَيَحْمُرُهُ رُومٌ أَلْقَيْمَةٌ أَعْمَىٰ ﴿١٢٤﴾

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَىٰ وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ﴿١٢٥﴾

(1) Wanda ya bijire daga āyōyin Allah, shi ne kāfirin da bai yarda da shiga Musulunci ba.

126. Ya ce, "Kamar wancan ne āyōyin Mu suka jē maka, sai ka mance su, kuma kamar haka a yau ake mance ka."

127. Kuma kamar haka Muke sāka wa wanda ya yawaita, ⁽¹⁾ kuma bai yi īmāni da āyōyin Ubangijinsa ba. Kuma lalle ne azābar Lāhira ce mafi tsanani, kuma mafi wanzuwa.

128. Shin, to, bai shiryar da su ba cēwa da yawa Muka halakar da (kāfirai) daga karnuka, a gabāninsu, sunā tafiya a cikin masaukansu? Lalle ne, a cikin wancan akwai āyōyi ga māsu hankula.

129. Kuma bā dōmin wata kalma ba wadda ta gabāta daga Ubangijinka, da kuma ajali ambatacce, haḳiḳa, dā azābar ta kasance mai lazimta.

130. Sai ka yi haḳuri ⁽²⁾ a kan abin da suke cēwa, kuma ka yi tasbīhi da gōdē wa Ubangijinka a gabānin fitōwar rānā da gabānin baćēwarta, kuma daga sā'ō'in dare sai ka yi tasbīhi da sāsannin yini, tsammāninka zā ka sāmi yarda.

131. Kuma kada ka mīḳar da idānunka zuwa ga abin da Muka jiyar da su dāḍi da shi, nau'i-nau'i, daga gare su, kamar huren rāyuwar dūniya yake, dōmin Mu fitine su a

قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيَهَا وَكَذَلِكَ
الْيَوْمَ تُنسى ﴿١٥﴾

وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أَشْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِنَا
رَبِّهِمْ وَعَلَانِيبِ الْكُفْرِ أَشَدُّ وَأَلَمُّ ﴿١٦﴾

أَقَابِرَهُمْ لَهْمُ كَرَاهِلِكُمْ أَتَابَهُمْ مِنَ الْفُرُونَ
يَمْسُونَ فِي مَسْكِهَتِهِمْ فِي ذَلِكَ لَا يَتَّبِعُ
لِأُولِي الْأَلْبَانِ ﴿١٧﴾

وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزَامًا
وَأَجَلٌ مُسْتَقَرًّا ﴿١٨﴾

فَأَصْبِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ
طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ آنَاءِ
الْيَلِّ وَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَى ﴿١٩﴾

وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَى مَا مَتَّعْتَهُمْ آزْوَاجًا وَيَتَذَكَّرُونَ
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا الَّتِي كُنْتُمْ تُرِيدُونَ رِزْقًا يَرِيحُ رَبُّكَ حَبْرًا وَمَاتِي ﴿٢٠﴾

(1) Wanda ya yawaita, shi ne Musulmi fāsiki kō mai bidi'a yanā kara abin da ba a sani ba a cikin addini, ya yawaita shi. Shi ma ya shiga a cikin wahalar dūniya. Kuma ta Lāhira ta fi tsanani.

(2) Haḳuri da riḳe ibāda ta sallōli da tasbīhi a lōkatanta, farilla da na nafila, shi ne maganin izgilin māsu izgili. Tasbīhi da gōde wa Allah a gabanin fitōwar rānā ga sallar Asuba, a gabanin baćēwarta ga La'asar, a sā'ō'in dare ga Isha'i, da gefukan rāna ga Azahar.

cikinsa, alhâli kuwa arzikin Ubangijinka ne mafi alhêri kuma mafi wanzuwa.

132. Kuma ka umurci iyâlanka da salla, kuma ka yi hakuri a kanta. Bâ Mu tambayar ka wani arziki, Mu ne Muke arzûta ka. Kuma âfikiba mai kyau tanã ga ta-kawa.

133. Kuma suka ce, "Don me bã ya zo mana da wata äyã daga Ubangijinsa?" Shin, kuwa hujjar abin da ke a cikin littattafan farko, ba ta jê musu ba?

134. Kuma dã dai Mun halaka sũ da wata azãba daga gabãninsa, lalle ne dã sun ce, "Yã Ubangi-jinmu! Dã Kã aiko da wani Manzo zuwa gare mu har mu bibbiyi äyöyinKa daga gabãnin mu kaskanta, kuma mu wulãkantu!"

135. Ka ce, "Köwa mai tsumäye ne. Sai ku yi tsumäye. Sa'an nan zã ku san su wa ne ma'abüta tafarki madaidaici, kuma wane ne ya nemi shiryuwa."

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا تَسْتَكْبِرْ
رِزْقًا لَّخَنَّا نَزَّلْنَاكَ وَالْعِزَّةَ لِلشَّقْوَى ﴿٣٢﴾

وَقَالُوا لَوْلَا إِنَّا بِنِعْمَةِ رَبِّنَا لَمَنَّا لَأَكْفُرُوا
تَأْتِيهِمْ بَيِّنَاتٌ مَّا فِي الصُّحُفِ الْأُولَى ﴿٣٣﴾

وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاكُمْ بِعَذَابٍ مِن قَبْلِهِمْ لَقَالُوا
رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ
آيَاتِكَ مِن قَبْلِ أَنْ نَذِلَّ وَنَخْزَى ﴿٣٤﴾

قُلْ كُلٌّ مِّنْ رَّيْضٍ مِّن رَّيْضِهِمْ لَمَّا نَسُوا مَا كَانُوا
أَصْحَابَ الصُّرُطِ السُّوْيِ وَمِن أُمَّتِي ﴿٣٥﴾

سُورَةُ الْأَنْبِيَاءِ
SŪRATUL ANBIYĀ'

Tana karantar da dōkōkin Allah māsu hukunta haɗuwar addinan Allah da haɗuwar akīdōdinsu a kan kadaitar Allah Makaɗaici.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Hisābin mutāne ya kusanta gare su, alhāli kuwa sunā a cikin gafala, sunā māsu bijirēwa.

2. Wani ambato daga Uban-gijinsu sābo, bā ya zuwa gare su fāce sun saurāre shi, alhāli kuwa sunā māsu yin wāsa.

3. Sunā māsu shagaltacin zukā-tansu, kuma su asirta gānāwa: wa-danda suka yi zālunci, (sunā cēwa) “Wannan bā kōwa ba ne fāce mutum misālinku. Shin, to, kunā jē wa sihiri, alhāli kuwa kū, kunā fahim-ta?”

4. Ya ce, “Ubangijina Yanā sa-nin magana a cikin sama da kasa, kuma Shi ne Mai ji, Masani.”

5. Ā'a, suka ce, “Yāye-yāyen mafarki ne. Ā'a, yā kirKira shi ne. Ā'a, shi mawāki ne. Sai ya zo mana da wata āyā kamar yadda aka aiko manzanni na farko.”

أَقْرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابُهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ
مُعْرِضُونَ ﴿١﴾

مَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنْ رَبِّهِمْ مُحَدَّثٍ إِلَّا
أَسْتَمَعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٢﴾

لَا هَيْبَةَ قُلُوبِهِمْ وَأَسْرَأَ السَّجْوَى الَّذِينَ
ظَلَمُوا أَهْلَ هَذَا الْبَشَرِ شُكْرًا فَتَأْتُونَ
السِّحْرَ وَأَنْتُمْ تُبْصِرُونَ ﴿٣﴾

قَالَ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ
السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٤﴾

بَلْ قَالُوا أَضْمَمْتَ أَهْلَكُمْ بَلِ أَقْرَبُ بِهِ بَل
هُوَ شَاعِرٌ فَلْيَأْتِنَا بِآيَاتِهِ كَمَا أُرْسِلَ الْأَوَّلُونَ ﴿٥﴾

6. Wata alƙarya da Muka halaka ta a gabāninsu, ba ta yi ĩmāni ba. Shin, to, sū, sunā yin ĩmāni?

7. Kuma ba Mu aika ba a gabāninka fāce mazāje, Munā yin wahayi zuwa gare su. Ku tambayi ma'abūta ambato⁽¹⁾ idan kun kasance ba ku sani ba.

8. Kuma ba Mu sanya su jiki, bā su cin abin ci ba, kuma ba su kasance madawwama ba.

9. Sa'an nan kuma Muka gaskata musu alkawari; sai Muka tsērar da su da wanda Muke so, kuma Muka halakar da māsu yawaitāwa.⁽²⁾

10. Lalle, haƙīƙa, Mun saukar da wani littāfi zuwa gare ku,⁽³⁾ a cikinsa akwai ambatonku. Shin, to, bā ku hankalta?

11. Kuma da yawa Muka karya wata alƙarya tā kasance mai zālunci, kuma Muka fāga halittar wadansu mutāne na dabam a bāyanta.

12. Sai a lōkacin da suka hangi azābarMu, sai gā su sunā gudu daga gare ta.

13. "Kada ku yi gudu. Ku kōmo zuwa ga abin da aka ni'imtar da ku a cikinsa da gidājenku tsammāninku anā tambayar ku."

مَاءَ أَمْنَةٍ قِيْلَهُمْ مِنْ قَرِيْبَةٍ أَهْلَكْتُمْ بِهَا
أَفْهَمُ قَوْمُونَ ﴿٦﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوْحِي إِلَيْهِمْ
فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٧﴾

وَمَا جَعَلْنَاهُمْ جَسَدًا آلِيًّا كَلُونَ الطَّعَامِ
وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ ﴿٨﴾

ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجَيْنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ
وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ ﴿٩﴾

لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا
تَعْقِلُونَ ﴿١٠﴾

وَكُلُّ قَصْمَتَيْنِ مِنْ قَرِيْبَةٍ كَأَنْتَ ظَالِمَةٌ
وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿١١﴾

فَلَمَّا أَحْسَبُوا أَنَّ بَأْسَنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكَبُونَ ﴿١٢﴾

لَا تَرْكَبُوا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ إِلَى مَا آتَاكُمْ فِيهِ
وَمَسْكَنِكُمْ كَمَا عَلَيْكُمْ آتَاكُمْ سُبْحَانَ

(1) Ma'abūta ambato, watau mutānen da aka bai wa littattafan sama: Yahūdu da Nasāra.

(2) Māsu yawaitāwa, sū ne māsu wuce haddōdin Allah ga kōme, fāsīrai da māsu bidi'ō'i.

(3) Al'ummar Muhammad, tsirar Allah da amincinSa su tabbata a gare shi. An saukar musu da Alƙur'āni, a cikinsa akwai ɗaukarsu da darajarsu, dōmin wanda aka ambata, to, an ɗaukaka shi.

14. Suka ce, "Kaitonmu! Lalle mū ne muka kasance māsū zālunci."

15. Sa'an nan waccan ba ta gushe ba, ita ce da'awarsu har Muka mayar da su girbabbu, bitattu.

16. Kuma ba Mu halitta sama da fasa da abin da ke a tsakāninsu Muna Māsū wāsā ba.

17. Dā Mun yi nufin Mu riki wani abin wāsā dā Mun⁽¹⁾ rike shi daga gunMu, idan Mun kasance māsū aikatāwa.

18. Ā'a, Munā jīfa da gaskiya a kan farya, sai ta darkāke ta, sai ga tā halakakka. Kuma bone yā tabbata a gare ku sabōda abin da kuke siffantāwa.

19. Kuma Shī ne da mallakar wanda yake a cikin sammai da fasa. Kuma waḍanda suke wurinSa (watau malā'iku), bā su yin girman kai ga ibādarSa, kuma bā su gajiya.

20. Sunā tasbīhi dare da rānā, bā su yin rauni.

21. Kō (kāfirai) sun riki waḍansu abūbuwan bautāwa ne ga fasa, su ne māsū tāyarwa (gare su)?

22. Dā waḍansu abūbuwan bautawa sun kasance a cikinsu (sama da fasa) fāce Allah, hakīka, dā su biyun sun ḥāci. Sabōda haka tsarki ya tabbata ga Allah Ubangijin Al'arshi daga abin da suke siffantāwa.

قَالُوا رَبُّنَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿١٤﴾

فَمَا زَالَتْ تِلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّىٰ جَعَلْنَاهُمْ

حَصِيدًا خَالِدِينَ ﴿١٥﴾

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا الْيَوْمِينَ ﴿١٦﴾

لَوْ رَدُّوْنَا أَنْ نَتَّخِذَ لَهُمْ آلًا فَحَدَّثَهُ مِنْ لَدُنَّا

إِنْ كُنَّا قَاطِعِينَ ﴿١٧﴾

بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا

هُوَ رَاهِقٌ وَكَرَّ الْوَيْلُ مِمَّا يَصِفُونَ ﴿١٨﴾

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا

يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ ﴿١٩﴾

يُسْتَجِيرُونَ الْبَيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتُرُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ لَتَّخِذُوا إِلَهَةَ مِنَ الْأَرْضِ هُمْ يُشْرِكُونَ ﴿٢١﴾

لَوْ كَانَتْ فِيهِمَآ إِلَهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا

فَسُبْحٰنَ اللَّهِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٢٢﴾

(1) Abin wāsā, shi ne mātā, ko dā, kō wani abin da ake shagaltuwa da shi.

23. Bā a tambayar Sa ga abin da Yake aikatāwa, alhāli kuwa sū anā tambayar su.

24. Ko sun riki wafansu abū-buwan bautāwa, baicinSa? Ka ce, "Ku kāwo hujjarku. Wannan shi ne ambaton wanda yake tāre da ni, kuma shi ne ambaton wanda yake a gabāniña." Ā'a, mafi yawansu bā su sanin gaskiya, sabōda haka sū māsu bijirēwa ne.

25. Kuma ba Mu aiki wani Manzo ba a gabāninka fāce Munā yin wahayi zuwa gare shi, cēwa "Lalle ne shi, bābu abin bautāwa fāce Nī, sai ku bauta Mini."

26. Kuma suka ce, "Mai rahama ya riki dā." TsarkinSa ya tabbata! Ā'a, (malā'iku) bāyi ne māsu daraja.

27. Bā su gabātarSa da magana, kuma su da umurninSa suke aiki.

28. Yanā sanin abin da yake gaba gare su da abin da yake a bāyansu, kuma bā su yin cēto fāce ga wanda Ya yarda, kuma sū māsu sauna ne sabōda tsōronSa.

29. Kuma wanda ya ce daga gare su, "Lalle nī abin bautāwa ne baicinSa," to, wannan Munā sākā masa da Jahannama. Kamar haka Muke sākā wa azzālumai.

30. Shin, kuma wafanda suka kāfirta ba su gani da cēwa lalle sammai da fasa sun kasance dīnke, (1) sai Muka būde su, kuma

لَا يَسْتَعْلَمُ غَمًّا يَقْعَلُ وَهُمْ يُسْتَعْلَمُونَ ﴿١٧﴾

أَمْ أَخَذُوا مِنْ دُونِهِ ءَالِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ
هَذَا ذِكْرٌ مِمَّنْ مَعِيَ وَذِكْرٌ مِّنْ قَبْلِي بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا
يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿١٨﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي
إِلَيْهِ ءَاتَانَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴿١٩﴾

وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحٰنَهُ بَلْ
عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ ﴿٢٠﴾

لَا يَسْمَعُونَ رَبًّا لِّقَوْلِهِمْ يَأْمُرُهُمْ يُعْمَلُونَ ﴿٢١﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا
يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنْ ارْتَضَىٰ وَهُمْ فِي
حَشِيَّتِهِ مُسْتَفِئُونَ ﴿٢٢﴾

۞ وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ ءَاتِ إِلَهٍ مِّنْ دُونِهِ فَلْيُكَلِّمْ
تَجْرِيهِمْ جَهَنَّمَ كَذٰلِكَ تَجْرِي الظَّالِمِينَ ﴿٢٣﴾

أُولَٰئِكَ رِيسَ الْدِينِ كَفَرُوا إِنَّ السَّمٰوٰتِ
وَالْأَرْضَ كَعَاتِرَاتٌ تَفَافَتُنَّ بِهِمَا وَجَعَلْنَا

(1) Sammai sun kasance dīnke, ruwa ba ya sauka daga gare su, kuma fasa tā kasance dīnke, tsiro bā ya tsira daga gare ta. Sa'an nan Muka sanya kōme mai rai daga ruwa mai sauka daga sama ya jifa fasa, ta yi tsiro, dabbōbi su rāyu.

Muka sanya dukan kome mai rai daga ruwa? Shin, bã zã su yi ìmāni ba?

31. Kuma Mun sanya tabbatattun duwātsu a cikin fasa dōmin kada ta karkata da su, kuma Mun sanya ranguna, hanyōyi, a cikinsu (duwātsun), tsammāninsu sunā shiryuwa.

32. Kuma Mun sanya sama rufi tsararre, albāli kuwa su daga āyō-yinta māsu bijirēwa ne.

33. Kuma Shī ne wanda Ya halitta dare da yini da rānā da watā, dukansu⁽¹⁾ a cikin wani sarari suke iyo.

34. Kuma ba Mu sanya dawwama ga wani mutum ba, a gabāninka. Shin, to, idan ka mutu, to, sū ne madawwama?

35. Kōwane rai mai dandananar mutuwa ne. Kuma Munā jarraba ku da sharri da alhēri dōmin fitina. Kuma zuwa gare Mu ake mayar da ku.

36. Kuma idan waɗanda suka kāfirta suka gan ka, hā su rikon ka fāce da izgili (sunā cēwa) "Shin, wannan ne ke ambatar gumā-kanku?" Alhāli kuwa sū, ga ambatar Mai rahama, māsu kāfirta⁽²⁾ ne.

37. An balitta mutum daga gagāwa, zan nuna muku āyōyiNa.

مِنَ الْمَاءِ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى أَفَاكُهُمْ يَمُوتُونَ ﴿٣١﴾

وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِي أَنْ تُمِيدَ بِهِمْ
وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُكًا لِّعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣٢﴾

وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ
آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ ﴿٣٣﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ كُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٣٤﴾

وَمَا جَعَلْنَا لِلْبَشَرِ مِنْ قَبْلِكَ الْخَلْدَ أَفَإِنَّ مِنْتَ
فَهُمُ الْخَالِدُونَ ﴿٣٥﴾

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبْلُوكُم بِالشَّرِّ
وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ ﴿٣٦﴾

وَإِذْ آتَاكَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَتَّخِذُونَكَ
إِلَّا هُزُؤًا أَهْذَاءَ الَّذِي يَذْكُرُ آلِهَتَهُمْ
وَهُمْ يَذْكُرُ الرَّحْمَنَ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٧﴾

خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَأُورِيكُمْ

(1) Wannan ya nuna cēwa rānā da watā a cikin sarari guda suke, kō da yake akwai nisan gaske a tsakāninsu.

(2) Sun kasance sunā aibanta wanda yake musun gumākansu, albāli kuwa sū, sunā musun zaman Allah Mai rahama ya kasance abin bautāwa guda. Wannan shi ne gāyar jāhilci.

Sabōda haka kada ku nēmi yin gaggāwa.

38. Kuma sunā cēwa, "A yaushe wannan wa'adi zai tabbata, idan kun kasance māsu gaskiya?"

39. Dā waɗanda suka kāfirta sunā sanin lōkacin da bā su kange wuta daga fuskōkinsu, kuma haka daga bāyayyakinsu, alhāli kuwa ba su zama ana taimakon su ba.

40. Ā'a, tanā jē musu bisa ga auke, sai ta dīmautar da su, sa'an nan bā su iya mayar da ita, kuma ba su zama anā yi musu jinkiri ba.

41. Kuma lalle ne, haḳiḳa, an yi izgili ga waɗansu Manzanni daga gabāninka, sai abin da suka kasance sunā izgili da shi ya auku ga waɗanda suka yi izgilin daga garesu.

42. Ka ce, "Wāne ne yake tsare ku a dare da yini daga Mai rahama?" Ā'a, sū māsu bijirēwa ne daga ambaton Ubangijinsu.

43. Ko kuwa sunā da waɗansu abūbuwan bautāwa waɗanda ke tsare su, daga gare Mu? Bā su iya taimakon kansu, kuma ba su kasance anā abūtar su⁽¹⁾ ba daga garesu Mu.

44. Ā'a, Mun yalwata wa waɗannan da ubanninsu ni'imar-Mu, har rāyuwa ta yi tsawo a kansu. Shin, to, bā su ganin cēwa lalle Mū,

مَا لَيْقِي فَلَا تَسْتَعْجِلُونِ ﴿٣٨﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ

صَادِقِينَ ﴿٣٩﴾

لَوْعَلَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْكُمْ لَا يَكْفُرُونَ

عَنْ وُجُوهِهِ النَّارَ وَلَا عَنِ ظُهُورِهِمْ وَلَا

هُم يُبْصَرُونَ ﴿٤٠﴾

بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَتَبْهَتُهُمْ فَلَا

يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٤١﴾

وَلَقَدْ آسَفْتُمُوزِي بِرَسُولٍ مِّنْ قِبَلِك فَحَقَّقَ بِالَّذِينَ

سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٤٢﴾

قُلْ مَنْ يَكْلؤُكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ

بَلْ هُمْ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٤٣﴾

أَمْ لَهُمْ آلِهَةٌ تَمْنَعُهُمْ مِنْ دُونِنَا لَا

يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَ أَنفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مِنَّا

يُضْعَبُونَ ﴿٤٤﴾

بَلْ مَتَّعْنَا هَٰؤُلَاءِ وَآبَاءَهُمْ حَقْقًا طَالًا عَلَيْهِمُ

الْعَمْرُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْعَلُونَ ﴿٤٥﴾

(1) Bā su iya sāmuni wani abōki wanda zai tsare su daga azābarMu. Kuma wanda bai tsare kansa ba yāya zai iya tsare wani?

Munā je wa kasarsu, Munā rage⁽¹⁾ ta daga sāsanninta? Shin, to, su ne marinjaya?

45. Ka ce, "Abin sani, inā yi muku gargadi kawai da wahayi," kuma kurma ba ya jin kira a lōkacin da ake yi musu gargadi.

46. Kuma hakīka idan wata iska daga azābar Ubangiji ta shāfe su, hakīka sunā cēwa, "Yā kaitonmu! Lalle mū ne muka kasante māsu zālunci."

47. Kuma Munā aza ma'aunan ādalci ga Rānar Kiyāma, sabōda haka ba a zāluntar rai da kōme. Kuma kō dā ya kasance nauyin k̄wāya daga kōmayya ne Mun zo da ita. Kuma Mun isa zama Māsu hisābi.

48. Kuma lalle, hakīka, Mun kāwo wa Mūsā da Hārūna Rarrabewa da haske da ambato ga māsu aiki da tafawa.

49. Waƙanda suke tsōron Ubangjinsu a fake, alhāli kuwa sū, māsu sauna ne daga Sa'a.

50. Kuma wannan ambato ne mai albarka, Mun saukar da shi. Shin, to, kū māsu musu ne gare shi?

51. Kuma lalle, hakīka, Mun kāwo wa Ibrāhīm shiryuwarsa daga gabāni, kuma Mun kasance Masana gare shi.

52. Ya ce wa ubansa da mutanensa, "Mēne ne waƙannan

مِنْ أَطْرَافِهَا أَنَّهُمُ الْعَالِيُونَ ﴿٤٥﴾

قُلْ إِنَّمَا أُنذِرُكُمْ بِالْوَحْيِ وَلَا يَسْمَعُ
الْأَصْمُ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَيْنَ مَسْتَهْرَجَةٍ نَفْحَةٌ مِنْ عَذَابِ رَبِّكَ
لِيَقُولَ زَيْدٌ لِيَأْكُلْ كَمَا أَكَلِ لِيَمِينٌ ﴿٤٧﴾

وَنَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا
تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ
مِنْ حَرْدَلٍ آتَيْنَاهُمَا وَكُفَىٰ بِرَبِّنَا حَلِيسِينَ ﴿٤٨﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَىٰ وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ
وَضِيآةً وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٤٩﴾

الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِنْ
السَّاعَةِ مُشْفِقُونَ ﴿٥٠﴾

وَهَذَا ذِكْرٌ مُّبَارَكٌ أَنزَلْنَاهُ أَفَأَنْسَاهُ
مُنْكَرُونَ ﴿٥١﴾

* وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلُ
وَكُنَّا بِوَعْدِهِ عَٰلِمِينَ ﴿٥٢﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ

(1) Munā rage kasarsu daga sāsanninta, watau mutānen da ke bin su ga batarsu kullum sunā raguwa, sunā shiga Musulunci, Musulunci na kārūwa.

mutummutumai wadanda kuke māsu lazimta a kansu?"

53. Suka ce, "Mun sâmi ubanninmu māsu lazimta a kansu."

54. Ya ce, "Lalle, haƙiƙa, kun kasance kû da ubanninku a cikin bata bayyananna."

55. Suka ce, "Shin, kā zo mana da gaskiya ne, kō kuwa kai kanā daga māsu wāsā ne?"

56. Ya ce, "Ā'a, Ubangijinku Shi ne Ubangijin sammai da Kasa, Wanda Ya ƙāga halittarsu. Kuma ni inā daga māsu shaida a kan haka."

57. "Kuma inā rantsuwa da Allah, lalle zan yi wani shiri ga gumānkanku a bāyan kun jūya kunā māsu bāyar da bāya."

58. Sai ya sanya su guntu guntu fāce wani babba gare su, tsammāninsū sunā kōmāwa zuwa gare shi.

59. Suka ce, "Wane ne ya aikata wannan ga gumākanmu? Lalle shī, haƙiƙa, yanā daga azzālumai."

60. Suka ce, "Mun ji wani saurayi yanā ambatar su. Anā ce masa Ibrāhīm."

61. Suka ce, "To, ku zo da shi a kan idanun mutāne, tsammānin su zā su bāyar da shaida."

62. Suka ce, "Shin, kai ne ka aikata wannan ga gumākanmu? Yā Ibrāhīm!"

63. Ya ce, "Ā'a, babbansu, wannan, shī ya aikata shi. Sai ku tambaye su idan sun kasance sunā yin magana."

الَّتِي أَنْشَرْنَاهَا عَبْدًا كَفُورًا ﴿٥١﴾

قَالُوا وَجَدْنَاهَا آيَةً نَالَهَا عَمِيدِينَ ﴿٥٢﴾

قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْشُرُوهُ آيَةً نَالَهَا وَكُفِيَ صَبْرًا لِمُؤْمِنِينَ ﴿٥٣﴾

قَالُوا أَلَمْ نَجْعَلْنَا بِالْحَقِّ أُمَّرَأَتٍ مِنَ اللَّائِعِينَ ﴿٥٤﴾

قَالَ بَلْ رَزَقْنَاكَ مِنْ آلِ إِبْرَاهِيمَ الَّذِي

قَطَرُهُمْ وَأَنَا عَلَى ذَلِكَ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٥٥﴾

وَيَا لَوْلَا لَأَكِيدَنَّ أَصْنَابَكُمْ بَعْدَ أَنْ

تَوَلَّوْا مُدْبِرِينَ ﴿٥٦﴾

فَجَعَلْنَاهُمْ جُدَادًا الْأَكْبَادَ لَأَهْلَهُمْ لَعَالَهُمْ

إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ ﴿٥٧﴾

قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِآلِ هَارُونَ إِذْ هُوَ وَلِيُّ

الظَّالِمِينَ ﴿٥٨﴾

قَالُوا سَمِعْنَا فَتًى يَذُكُرُ مُرْتَفِقًا لَمْ يَرْهَبْهُ

قَالُوا فَأَتَوْا بِهِ عَلَىٰ آيَاتِنَا لِيُظَاهِرَهُ

بِشَهَادَتِهِ ﴿٥٩﴾

قَالُوا إِنَّكَ أَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا بِآلِ هَارُونَ يَتَّبِعُونَ

قَالَ بَلْ فَعَلَهُم بِكَيْدِهِمْ هَذَا فَمَنْ أَتْلُوهُمْ وَإِن

كَانُوا يَنْطِقُونَ ﴿٦٠﴾

64. Sai suka kōma wa junansu suka ce, "Lalle ne kū, ku ne azzā-lumai."

65. Sa'an nan kuma aka sun-kuyar da su a kan kāwunansu (suka ce,) "Lalle, haḳīḳa, kā sani — waɗannan bā su yin magana."

66. Ya ce, "Shin, to, kunā bauta wa abin da bā ya amfānin, ku da kōme kuma bā ya cūtar da ku, baicin Allah?"

67. "Tir da ku, kuma da abin da kuke bauta wa, baicin Allah! Shin, to, bā ku hankalta?"

68. Suka ce, "Ku kōne shi, kuma ku taimaki gumākanku, idan kun kasance māsu aikatāwa."

69. Muka ce, "Yā wuta! Ki kasance sanyi da aminci ga Ibrāhīm."

70. Kuma suka yi nufin wani mugun shiri da shi, sai Muka sanya su mafiya hasāra.

71. Kuma Muka tsērar da shi, da Luɗu zuwa ga ƙasar nan wadda Muka sanya albarka a cikinta ga tālikai.

72. Kuma Muka ba shi Is'hāḳa da Ya'akuba a kan dadī, alhāli kuwa dukansu Mun sanya su sālihai.

73. Kuma Muka sanya su shuga-banni, sunā shiryarwa da umur-ninMu. Kuma Muka yi wahayi zuwa gare su da ayyukan alhēri da tsayar da salla da bāyar da zakka. Kuma sun kasance māsu bauta gare Mu.

فَرَجَعُوا إِلَىٰ أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا لَوْلَا رَبُّنَا

أَنشَأَ الظَّالِمُونَ ﴿٦٤﴾

ثُمَّ لَكُنُوا عَمَلًا مِّمَّنْهُمْ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا

هَذَا لَأَوْ يَسْطِقُونَ ﴿٦٥﴾

قَالَ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا

يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ ﴿٦٦﴾

أَيُّ آلَاءِ اللَّهِ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ

أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

قَالُوا حَرِّقُوهُ وَانصُرُوا آلِهَتَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ

فَاعِلِينَ ﴿٦٨﴾

قُلْنَا يَا نَارُ كُونِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾

وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ ﴿٧٠﴾

وَنَجَّيْنَاهُ وَلَوْطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَرَكْنَا

فِيهَا لِلْعَالَمِينَ ﴿٧١﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلًّا

جَعَلْنَا صَالِحِينَ ﴿٧٢﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يَهْتَدُونَ يَا مَرْيَمُ أَبْرَحِينَ

إِذْ يُبَيِّنُ لَكِ الْفَلْحِ وَالْقَامَةَ الصَّالِحَةً وَآيَةَ

الرَّكُوعِ ﴿٧٣﴾ وَكَانُوا آلَ عَادٍ ﴿٧٤﴾

74. Kuma Lūḍu, Mun bā shi hukunci da ilmi. Kuma Mun tsīrar da shi daga alƙaryar nan wadda ke aikata mūnānan ayyuka. Lalle sū, sun kasance mutānen mūgun aiki, fāsiƙai.

75. Kuma Muka shigar da shi a cikin rahamarMu. Lalle ne shī, yanā daga sālihai.

76. Kuma Nūhu, a sa'ad da ya yi kira a gabāni, sai Muka karɓa masa, sa'an nan Muka tsīrar da shi da mutānensa daga baƙin ciki mai girma.

77. Kuma Muka taimake shi daga mutānen nan waɗanda suka ƙaryata da āyōyinMu. Lalle ne sū, sun kasance mutānen mugun aiki. Sai Muka nutsar da su gabā daya.

78. Kuma Dāwūda da Sulaimān, sa'ad da suke yin hukunci a cikin sha'anin shūka, a lōkacin da tumākin mutāne suka yi kiwon dare a cikinsa. Kuma Mun kasance Māsu halarta ga hukuncinsu.

79. Sai Muka fahimtar da ita (mas'alar⁽¹⁾) ga Sulaimān. Kuma dukansu Mun bā su hukunci da

وَلَوْطًا إِتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَنَجَّيْنَاهُ
مِنَ الْغَرِيْبَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْفٰتِنٰتِ
إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوَءٍ فَٰلَسٰقِيْنَ ﴿٧٤﴾

وَأَدْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصّٰلِحِيْنَ ﴿٧٥﴾

وَنُوْحًا إِذْ نَادَىٰ مِنْ قَبْلِ قَوْمِ لٰمٍ فَاسْتَجَبْنَا
لَهُ ۖ فَجَعَلْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيْمِ ﴿٧٦﴾

وَنَصْرَنَاهُ مِنَ الْقَوْمِ الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِآيٰتِنَا
إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمَ سَوَءٍ فَاعْرِضْ لَهُمْ اٰمُوْعِيْنَ ﴿٧٧﴾

وَدَاوُدَ وَسُلَيْمٰنَ إِذْ يَخْتَصِمٰنَ فِي الْحَرْثِ
إِذْ نَفَسَتْ فِيْهِ غَمْرَةُ الْقَوْمِ وَكٰنَا
لِحٰكِمِيْهِمْ شٰهِدِيْنَ ﴿٧٨﴾

فَفَهَّمْنٰهَا سُلَيْمٰنَ ۖ وَكَلَّمَا آتَيْنَا حُكْمًا
وَعِلْمًا وَسَخَّرْنَا مَعَ دَاوُدَ الْجِبَالَ يُسَبِّحْنَ

(1) Asalin mas'alar, tumākin wani mutum suka yi kiwon ɓarna a gōnar wani a cikin dare, alhāli kuwa anā kallaɓa wa mai dabbōbi ya kange dabbōbinsa da dare kamar yadda ake kallaɓa wa mai shūka da tsare shūkarsa a cikin yini. Sai Dāwūdu ya yi hukunci da cewa mai shūkar ya mallaki tumākin, shi kuma mai tumāki ya mallaki shūkar ɓatacciya. Sai Sulaimān ya gyāra hukuncin da cewa mai gōna ya riƙi tumākin ya rāyu a kansu har a lōkacin da mai dabbōbin ya gyāra masa gonarsa har ta koma yadda take a farkon lōkacin, sa'an nan ya mayar da tumākin ya karɓi gōnarsa.

A cikin ƙissar akwai nūnin cewa annabāwa bā su saunar faɗin gaskiya sabōda wani mutum duk yadda yake, kuma anā warware hukunci idan kuskure ya auku a ciki. Kuma annabāwa sunā yin kuskure ga abin da bai shāfi wahayi ba. Kuma kōmāwa ga gaskiya idan tā bayyana wajibi ne.

ilmi, kuma Muka hōre duwatsu tāre da Dāwūda, sunā tasbihi, da tsuntsāye. Kuma Mun kasance Māsu aikatāwa.

80. Kuma Muka sanar da shi sana'ar⁽¹⁾ wata tufa sabōda ku, dōmin ya tsare ku daga makā-minku. To, shin, ku māsu gōdēwa ne?

81. Kuma (Muka hōre) wa Sulaimān iska mai tsananin bugāwa, tanā gudāna da umurninsa zuwa ga kasar nan wadda Muka sanya albarka a cikinta. Kuma Mun kasance Masana ga dukan kōme.

82. Kuma daga Shaidannu (Mun hōre) wanda ke nutso sabōda shi. Kuma sunā yin wani aiki baicin wancan. Kuma Mun kasance Māsu tsaro a gare su.

83. Kuma da Ayyūba a sā'ad da ya yi kiran Ubangijinsa, (ya ce,) "Lalle ni, cūta ta shāfe ni, alhāli kuwa Kai ne Mafi rahamar māsu rahama."

84. Sai Muka karɓa masa, sa'an nan Muka kuranye abin da ke a gare shi na cūta, kuma Muka kāwo masa mutānensa da kwatankwacinsu tāre da su, sabōda rahama daga

وَالظَّالِمِينَ وَالظَّالِمِينَ وَكَتَابَ عِلْمٍ ﴿٧١﴾

وَعَلَّمْنَاهُ صِنْعَةَ لُبِّهِ لَمْ يَكُنْ لِشَيْءٍ مِّنْ أَلْسِنَتِهِ مَنَعًا قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿٧٢﴾

وَأَسْمٰنَ الَّذِي بَعَثْنَا فِي نَجْدِهَا رَسُولًا مِّنَ آلِ إِسْرٰهٰلَيمَ الَّذِي هُوَ يَتْلُو آيٰتِنَا وَيُزَكِّيٰهَا وَيُعَلِّمُ الْبَنِيَّيْنَ يَتْلُو آيٰتِنَا وَيُزَكِّيٰهَا وَيُعَلِّمُ الْبَنِيَّيْنَ ﴿٧٣﴾

وَمِنَ الشَّيْطٰنِ الَّذِي يَفْضَحُ سِرَّكَ لَوْ كُنْتَ عَلٰمًا لَّوَدِدْتَ أَنَّكَ كُنْتَ تَعْلَمُ مَا فِي سُلَيْمٰنَ الَّذِي بَعَثْنَا فِي نَجْدِهَا رَسُولًا مِّنَ آلِ إِسْرٰهٰلَيمَ الَّذِي هُوَ يَتْلُو آيٰتِنَا وَيُزَكِّيٰهَا وَيُعَلِّمُ الْبَنِيَّيْنَ ﴿٧٤﴾

﴿٧٥﴾ وَأَيُّوبَ إِذْ نَادٰى رَبَّهُ وَآتٰنَا مَسْحٰبًا مِّنَ السَّمٰوٰتِ وَأَن تَأْتِيَّكَ سَآءٌ مِّنَ الْبَحْرِ مَعَهُ إِخْرٰجًا وَأَن نُّسَبِّحَهُ بِمَا نَحْنُ عَلٰيهِ لَوْلَا فَضْلُ رَبِّكَ لَآ كُنْتِ فِي الْبَحْرِ مَعَهُ إِخْرٰجًا ﴿٧٦﴾

فَإِن تَسْتَجِيبْنَا لَهُ فَكَفٰفًا مَّا يَدْعُو مِن صَرْفٍ مِّنَ الْبَحْرِ مَعَهُ إِخْرٰجًا وَأَن نُّسَبِّحَهُ بِمَا نَحْنُ عَلٰيهِ لَوْلَا فَضْلُ رَبِّكَ لَآ كُنْتِ فِي الْبَحْرِ مَعَهُ إِخْرٰجًا ﴿٧٧﴾

(1) Wannan yanā nūna wajabcin yin sana'a wadda mutum ke rāyuwa a kanta. Kuma yanā nūna wajabcin aiki da sabubba dōmin nēman tsaron kai. Bā ya halatta ga mutum ya yi kwance bābu sanā'ar da zai tsayu a kanta kō kuma ya gitta kansa ga halaka da tāwīlin tawakkali. Tawakkali shī ne mayar da āribar al'amura ga Allah a bāyan mutum ya yi abin da yake iya yi.

wurinMu da tunātarwa⁽¹⁾ ga māsu ibāda.

85. Kuma da Ismā'īla da Idrīsa da Zulkifli, dukansu sunā daga māsu haƙuri.

86. Kuma Muka shigar da su a cikin rahamarMu. Lalle ne, sunā daga sālihāi.

87. Kuma mai kifi⁽²⁾, a sā'ad da ya tafi yanā mai hushi, sai ya yi zaton cēwa bā zā Mu kuƙunta masa ba. Sai ya yi kira a cikin duffai cēwa, "Bābu abin bautāwa fāce Kai. Tsarki ya tabbata a gare Ka. Lalle ne nī, nā kasance daga azzālumai."

88. Sai Muka karɓa masa, kuma Muka tsīrar da shi daga baƙin ciki. Kamar haka ne Muke tsīrar da māsu īmāni.

89. Kuma da Zakariyya a sa'ad da ya kirāyi Ubangijinsa cēwa, "Ya Ubangiji! Kada Ka bar ni maka-ɗaici alhāli kuwa Kai ne Mafi alhērin māsu gādo."

90. Sai Muka karɓa masa, kuma Muka kyautata⁽³⁾ masa mātarsa. Lalle ne sū, sun kasance sunā gudun tsēre zuwa ga ayyukan alhēri.

وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَذَا الْكِفْلِ كُلٌّ مِّنَ
الصَّالِحِينَ ﴿٨٥﴾

وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُمْ مِّنَ
الضَّالِّينَ ﴿٨٦﴾

وَذَا النُّوْبِ إِذْ ذَهَبَ مُغْتَضِبًا فَظَنَّ أَن
لَّن نَّقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَن
لَّأِيَّالِهِ إِلَّا أَنتَ سُبْحٰنَكَ إِنِّي كُنْتُ
مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿٨٧﴾

فَأَسْتَجِبْنَا لَهُ وَنَجَّيْنَاهُ مِنَ الْعَمَى
وَكَذٰلِكَ نُنشِئُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨٨﴾

وَرَكْرَكًا وَإِذْ نَادَى رَبَّهُ رَبِّ لَا تَذَرْنِي
فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ﴿٨٩﴾

فَأَسْتَجِبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحٰقَ
وَأَصْحٰبًا خَلَآءَهُ وَزَوْجَةً وَآيٰتُهُمْ كٰرُؤًا

(1) Ayyuba Manzon Allah, an jarrabe shi da wahalōli ga jikinsa da halakar dīyansa ya yi haƙuri da hukuncin Allah, sai Allah Ya mayar masa da abin da ya halaka, sa'an nan kuma ya kārā masa wani kamarsa, dōmin rahamarSa ga māsu mayar da al'amari a gare Shi, da kuma wa'azi ga māsu ibāda dōmin kada aukuwar wata masifa ta sanya su kāsēwa da rashin ɗaukar haƙuri.

(2) Shī ne Yūnus bn Matta. Yā yi hushi da mutānensa dōmin ba su karɓi addini ba. sal ya bar su tun a gabānin a yi masa iznin barinsu. Sai Allah Ya jarrabe shi da fāɗawa cikin ruwa har wani kīfi ya haɗiye shi, sa'an nan kuma ya amāyo shi a bāyan wahala, ya kōma wa mutānensa. Suka yi īmāni.

(3) Bāyan mātarsa tā tsūfa ba ta haihu ba Allah Ya kyautata mahaifarta, ta sāmi cikin Yahaya daga gare shi.

Kuma sunā kiran Mu a kan kwa-dayi da fargaba. Kuma sun kasance māsu saunar (aikata sābo) gare Mu.

91. Kuma da wadda ta tsare far-jinta daga alfāsha. Sai Muka hūra a cikinta daga rūhinMu. ⁽¹⁾ Kuma Muka sanya ta ita da danta wata āyā ga dūniya.

92. Lalle ne wannan ⁽²⁾ ita ce al'ummarku, ta zama al'umma guda, kuma Nī ne Ubangijinku. Sai ku bauta Mini.

93. Kuma suka kakkātse al'amari-nusu a tsakaninsu. Dukan kōwanensu māsu kōmōwa zuwa gare Mu ne.

94. Dōmin wanda ya aikata daga ayyukan kwarai alhāli kuwa yanā mai imāni, to, bābu musu ga aikinsa, kuma Mu Māsu rubūtāwa gare shi ne.

95. Kuma hananne ne a kan wata al'kariya da Muka halakar cēwa lalle sū, bā su kōmōwa.

96. Har sa'ad da aka būde Yā-jūju da Mājūju, alhāli kuwa sunā gaggāwa daga kōwane tudun kasa.

يُسَدِّعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا
رَعْبًا وَرَهْبًا وَأَكُنَّا خَشِيعِينَ ﴿٥١﴾

وَأَلْقَى أَحْصَيْنَتْ فَدَرَجَهَا فَفَنَفَخْنَا
فِيهَا مِنْ رُوحِنَا وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِلْعَالَمِينَ ﴿٥٢﴾

إِن تَهْدِنَا رَبَّنَا لَأَتَّبِعَنَّ
وَأَن تَارِبُكُمْ فَاعْبُدُونِ ﴿٥٣﴾

وَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلَّ
إِلْتِنَانٍ يُجْعَلُونَ ﴿٥٤﴾

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْلَ الصَّالِحِينَ وَهُوَ مُؤْمِنٌ
فَلَكَ كُفْرَانٌ لِّسَعْيِهِمْ وَإِنَّا لَمُرْكَبُونَ ﴿٥٥﴾

وَحَرَّامٌ عَلَى قَرِيْبَةٍ أَهْلَكَ نَتْنَاهُمْ
لَا يَرْجِعُونَ ﴿٥٦﴾

حَقٌّ إِذَا فُتِحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ
مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَنْسِلُونَ ﴿٥٧﴾

(1) Rūhin Allah a nan, shi ne Malā'ika Jibrīla. Shī ne ya hūra a cikin wuyan rigarta. sai ta yi ciki da Isā. Maryamu bā Annabiya ba ce, an ambace ta ne dōmin shimfida ga maganar Isā, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Zamanta āyā shi ne ta sāmi dā bā da namiji ba, kuma wanda ya yi haƙuri ga tsaren haddodin Allah, Allah zai ɗaukaka shi da ni'imar dūniya da ta Lāhira. 'Danta ya zama āyā sabōda magana yana yāro, da Annabci, da ɗaukar haƙuri ga zartar da umurnin Allah.

(2) Al'ummar Musulmi duka guda ce kō da yake Annabāwansu sun zo dabam-dabam, a cikin lōkuta māsu nīsa tsakāninsu da harsuna dabam-dabam, dōmin duk aƙīdarsu guda ce a kan Ubangiji guda ne. Sa'an nan daga bāya wadanda suka fita daga wannan aƙīdar suka rarrabu kungiya-kungiya.

97. Kuma wa'adin nan tabbatacce ya kusanto, sai gā ta idānun waɗanda suka kāfirta sunā bayyanannu, (sunā cēwa), "Yā kaitonmu! Haḥīka, mun kasance a cikin gafala daga wannan! Ā'a, mun kasance dai māsu zālunci!"

98. (A ce musu) "Lalle ne, kū da abin⁽¹⁾ da kuke bautāwa, baicin Allah, makāmashin Jahannama ne. Kū māsu tuskāwa gare ta ne."

99. Dā waɗannan (abūbuwan bautāwar) sun kasance abūbuwan bautāwar gaskiya ne, dā ba su tusga mata ba, alhāli kuwa dukansu madawwama a cikinta ne.

100. Sunā da wata hargōwa a cikinta, alhāli kuwa sū, a cikinta, bā su sauraren kōme.

101. Lalle ne waɗanda kalmar yabo ta gabāta a gare su daga gare Mu, waɗannan waɗanda ake nisan-tarwa daga barinta ne.

102. Bā su jin sautin mōtsinta alhāli kuwa sū madawwama ne a cikin abin da rāyukansu suka yi marmarinsa.

103. Firgitar nan mafi girma, bā zā ta baƙanta musu rai ba. Kuma mal'iku na yi musu marāba (sunā cēwa), "Wannan yininku ne wanda kuka kasance anā yi muku wa'adi da shi."

وَأَقْرَبَ الْوَعْدِ الْحَقُّ فَأِذَا هِيَ مُنِخَصَةٌ
أَبْصُرُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَإِنَّا فَكُنَّا
فِي عَقْلٍ مِّنْ هَذَا بَلْ كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿١٧﴾

إِن كُنتُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ
حَصَبُ جَهَنَّمَ أَنتُمْ لَهَا وَرِدُونَ ﴿١٨﴾

لَوْ كَانَتْ هَلْوَآءُ عَالَمًا مَا وَّرَدُوهَا
وَكُلٌّ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٩﴾

لَهُمْ فِيهَا زَوْجٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ سَبَقَتْ لَهُمْ مِنَّا الْحُسْنَىٰ
أُولَٰئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ ﴿٢١﴾

لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَتَهَا وَهُمْ فِي مَا
أَسْفَهتْ أَنفُسُهُمْ خَالِدُونَ ﴿٢٢﴾

لَا يَجْرُؤُهُمُ الْقَرْعُ الْأَكْبَرُ وَتَلَقَّوهُمُ
الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمُكُمْ الَّذِي كُنْتُمْ
تُوعَدُونَ ﴿٢٣﴾

(1) Bāyin Allah sālihai da mal'iku waɗanda waɗansu mutāne suka bauta musu da tsammānin cēwa zā su cēcē su daga Allah, bā zā a sanya su wuta ba sabōda ibādar da aka yi musu, dōmin yabon Allah yā rigāyi hushinSa zuwa gare su. Bayansu da mai bautar da wanda ake bautawar kamar gumāka da wadansunsu, wuta-za su shiga.

104. A rānar da Muke naḍe sāma kamar naḍēwar takarda ga abūbuwan rubūtāwa, kamar yadda Muka fāra a farkon⁽¹⁾ halitta Muke mayar da ita. Wa'adi ne a Kanmu. Lalle ne Mun kasance Māsu aika-tāwa.

105. Kuma lalle, haḳīka, Mun rubūta a cikin Littāfi baicin Amba-to⁽²⁾ (Lauhul Mahfūz) cēwa kasā, bayīNa sālihai, sunā gādonga.

106. Lalle ne a cikin wannan (Alkur'āni), haḳīka, akwai iyarwa (ga maganar da tā gabāta⁽³⁾) ga waḍansu mutāne māsu ibāda.

107. Kuma ba Mu aike ka ba fāce dōmin wata rahama ga talikai.

108. Ka ce, "Abin sani kawai, anā yin wahayi zuwa gare ni ne, cēwa 'Lalle ne, Abin bautāwarku, Abin bautāwa ne Guda. To, shin, kū māsu mīka wuya ne?"

109. Sa'an nan idan suka jūya, to, ka ce, "Nā sanar da ku, a kan daidaita, kuma ban sani ba, shin, abin da ake yi muku wa'adi maku-sanci ne kō kuwa manīsanci ne?"

110. "Lalle ne Shī (Allah) Yanā sanin bayyane daga magana, kuma Yanā sanin abin da kuke ḅōyēwa.

111. "Kuma ban sani ba, tsam-māninsa ya zama fitina a gare ku,

يَوْمَ تَطْوِي السَّمَاءَ كَطَيِّ السَّجِلِ
لِلْكَسْبِ كَمَا بَدَأْنَا أَوَّلَ خَلْقٍ نُعِيدُهُ
وَعَدَا عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ ﴿١٠٤﴾

وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزُّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ
الْأَرْضَ لِلرِّثَاءِ عِبَادِيَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠٥﴾

إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاغًا لِقَوْمٍ عَلِيمِينَ ﴿١٠٦﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٠٧﴾

قُلْ إِنَّمَا يُوحِي إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُ الْكُفْرِ إِلَهٌ
وَاحِدٌ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ ﴿١٠٨﴾

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ ءَآذَنُكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ وَإِن
أَدْرَيْتُ أَقْرَبَ أُمَّ بَعِيدًا مَّا تُوْعَدُونَ ﴿١٠٩﴾

إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهْرَ مِنَ الْقَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا
كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ ﴿١١٠﴾

وَإِن أَدْرَىٰ أَعْلَاهُ فِتْنَةٌ أَكْذَرُ وَمَتَّعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿١١١﴾

(1) Tun da fārāwa bai buwāye Mu ba mayarwa ba za ta buwāye Mu ba. A Rānar Kiyāma ake naḍe sama a kan abin da yake a cikinta kamar yadda ake naḍe takarda a kan abin da ta Runsa na rubutun malā'iku a kan bāyin Allah.

(2) Allah Yanā mallakar da ƙasa ga bāyinSa sālihai, bā zā ta fita daga gare su ba sai idan sun musanya addininsu na ƙwarai da wani mugu.

(3) Ita ce cēwa, bāyin Allah sālihai sunā gadon ƙasa.

kō kuma don jin dāđi, zuwa ga wani dan lōkaci.”

112. Ya ce, “Yā Ubangiji! Ka yi hukunci da gaskiya. Kuma Ubangijinmu Mai rahama ne Wanda ake nēman taimako a kan abin da kuke siffantāwa.”

قَالَ رَبِّ أَخْكُم بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ
الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١١٢﴾

SŪRATUL ḤAJJ

سُورَةُ الْحَجِّ

Tanā karantar da yadda ake tsarkake akīda daga al'ādu, kuma a tsare ta daga gare su, kada a cūḍanya ta da su.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā ku mutāne! Ku bi Ubangijinku da taƙawa. Lalle ne girgizar⁽¹⁾ ƙasa ta tsayuwar Sa'a wata aba ce mai girma.

2. A rānar da kuke ganin ta dukan mai shāyar da māma tanā shagala daga abin da ta shāyar, kuma dukan mai ciki tanā haihuwar cikinta, kuma kanā ganin mutāne sunā māsu māyē alhāli kuwa su bā māsu māyē ba, amma azābar Allah ce mai tsanani.

يَأْتِيهَا النَّاسُ أَنْتَقُوا رِجْعَهُمْ أَنْ زَلَّاتَهُ
السَّاعَةَ شَوْءٌ عَظِيمٌ ﴿١﴾

يَوْمَ تَرَوُنَّهَا تُذْهِلُ كُلَّ مَرْضِعَةٍ وَعَمَّا
أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمَلٍ حَمْلَهَا
وَيَكْرَى النَّاسُ سُكْرِيًّا وَمَاهِرٌ سُكْرِيًّا
وَالْحَكِيمُ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ﴿٢﴾

(1) Addīni tsantsa shī ne ke sanya ƙafa ta yi tsayi da kyau. Idan an cūḍanya addīni da wasu abūbuwa na bidī'a kō al'ādu, to, ƙafa bā ta iya tsayi balle ma a lōkacin girgizar ƙasā ta tsayin Sa'a.

3. Akwai daga mutāne⁽¹⁾ wanda yake yin musu ga sha'anin Allah bā da wani ilmi ba, kuma yanā biyar kōwane Shaidan mai taurin kai.

4. An wajabta masa cewa wanda ya jibince shi, to, lalle ne sai ya batar da shi, kuma ya shiryar da shi zuwa ga azābar sa'ir.

5. Ya ku mutāne! Idan kun kausance a cikin shakka a Tāshin Kiyāma, to, lalle ne Mū, Mun halitta ku daga turɓaya, sa'an nan kuma daga gudājin jini, sa'an nan kuma daga tsōka wadda ake halittāwa, da wadda ba a halittawa dōmin Mu bayyana muku. Kuma Munā tabatar da abin da Muke so a cikin mahaifa zuwa ga wani ajali ambatacce, sa'an nan kuma Munā fitar da ku kunā jāri, sa'an nan kuma dōmin ku kai ga cikar karfinku. Kuma daga gare ku akwai wanda ke mutuwa, kuma daga gare ku akwai wanda ake mayarwa zuwa ga mafi kasƙancin rāyuwa dōmin kada ya san kōme a bāyan ya sani. Kuma kanā ganin kasa shiru, sa'an nan idan Muka saukar da ruwa a kanta, sai ta girgiza kuma ta kumbura, kuma ta tsirar da tsiri daga kōwane nau'i mai ban sha'awa.

6. Wancan ne, dōmin lalle Allah Shi ne Gaskiya, kuma lalle ne Shi Yake rāyar da matattu, kuma lalle Shi Mai ikon yi ne a kan kōme.

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَجْعَلُ فِي اللَّهِ مَغْتَرًا
وَلَمْ يُغْنِ عَنْهُ كُفْلُ سَيْطَانٍ مَّرِيدٍ ﴿٥﴾

كَيْتَبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَن تَوَلَّاهُ فَإِنَّهُ
يُضِلُّهُ وَيَهْدِيهِ إِلَىٰ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿٥﴾

يَأَيُّهَا النَّاسُ إِن كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّنَ
الْبَعْثِ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّن نَّبْرٍ ثُمَّ
مِن نُّطْفَةٍ ثُمَّ مِّن عَلَقَةٍ ثُمَّ مِّن مُّضْغَةٍ
مُّخْتَلَفَةٍ وَعِزٌّ مُّخْتَلَفٌ لِّبَيْنِكُمْ وَنُقِرُّ
فِي الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى ثُمَّ
نُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِيَبْلُغُوا أَشُدَّهُمْ
وَمِنْكُمْ مَّن يَتُوفَّىٰ وَمِنْكُمْ مَّن يَمُوتُ
أَزْدَلُ الْعُمْرِ لِكَيْلَا يَعْلَمَ مِن بَعْدِ عِلْمٍ
شَيْئًا وَتَرَى الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِنَّا أَنزَلْنَا
عَلَيْهَا الْمَاءَ أَهْرَاقًا وَرَبَّتْ وَأَنْبَتَتْ
مِنْ رَوْحٍ نَّوْحٍ ﴿٥﴾

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ النَّاسَ الْمَوْتَىٰ وَأَنَّ
عَلَىٰ كُلِّ نَفْسٍ قَدِيرٌ ﴿٥﴾

(1) An raba mutāne a game da addini kashi huɗu, sa'an nan ya fāra da kashi na farko, mafi yawa daga cikin sauran kasūsuwan, watau kashin wāwāye māsu biyar Shaidan ga al'ādu da son zūciyōyi su bar hukunce-hukuncen Allah.

7. Kuma lalle ne Sa'ar Tāshin Kiyāma mai zuwa ce, bābu shakka a cikinta, kuma lalle ne Allah Yanā tāyar da waɗanda suke a cikin kaɓurbura.

8. Kuma daga mutāne akwai mai yin musu⁽¹⁾ ga Allah bā da wani ilmi ba, kuma bā da wata shiriya ba, kuma bā da wani littāfi mai haska-kāwa ba.

9. Yanā mai karkatar da sāshen-sa dōmin ya ɓatar (da wasu) daga tafarkin Allah! Yanā da wani wulā-kanci a dūniya, kuma Munā dānda-na masa azābar gōbara a Rānar Kiyāma.

10. (A ce masa) “Wancan azāba sabōda abin da hannayenka biyu suka gabatar ne, kuma lalle ne Allah bai zama Mal zālunci ga bāyin-Sa ba.”

11. Kuma daga mutāne akwai mai bauta⁽²⁾ wa Allah a kan wani gefe. Sa'an nan idan wani alhēri ya sāme shi, sai ya natsu da shi, kuma idan wata fitina ta sāme shi, sai ya jūya bāya a kan fuskarsa. Yā yi hasārar dūniya da Lāhira. Waccan ita ce hasāra bayyananna.

12. Yanā kiran, baicin Allah, abin da bā ya cūtarsa da abin da bā ya amfāninsa! Waccan ita ce ɓata mai nīsa.

13. Yanā kiran wanda yake lalle cūtarwarsa ce mafi kusa daga amfā-

وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ ﴿٥﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُنِيرٍ ﴿٨﴾

ثَانِي عَشْرًا يُضِلُّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَمُؤْمِنِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَعَذَابُهُمْ أَشَدُّ عَذَابِ الْكَافِرِينَ ﴿٩﴾

ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْت يَدَاكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلِيمٍ
لِّلْعَبِيدِ ﴿١٠﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَى وَجْهِهِ خَسِرَ الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ ﴿١١﴾

يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَمَا لَا
يَنْفَعُهُمْ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ ﴿١٢﴾

يَدْعُوا لِمَنْ ضَرُّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَفْعِهِ لَيْسَ

(1) Kashi na biyu shi ne mūgun malami ko Shaidan mai Rōḥarin ɓatar da mabiyansa wāwāye.

(2) Kashi na uku shi ne munāfuki mai shiga addīni da biyu.

ninsa! Lalle ne, tir da shi ya zama majiḥinci, kuma tir da ya zama abōkin zama!

14. Lalle ne Allah Yanā shigar da waḍanda suka yi īmāni⁽¹⁾ kuma suka aikata ayyukan fwarai a cikin gidājen Aljanna, foramu na gudāna daga karƙashinsu. Lalle ne Allah Yanā aikata abin da Yake nufi.

15. Wanda ya kasance yanā zaton cēwa Allah bā zai taimake shi⁽²⁾ ba a cikin dūniya da Lāhira, to, sai ya mīka wata igiya zuwa sama, sa'an nan kuma ya yanke ta, sa'an nan ya dūba. Shin, ko lalle kaidinsa zai gusar da abin da yake ji na takaici?

16. Kuma kamar haka Muka saukar da shi (Alkur'āni) yanā āyōyi bayyanannu. Kuma lalle ne, Allah Yanā shiryar da wanda Yake nufi.

17. Lalle ne waḍanda suka yi īmāni da waḍanda suka tūba⁽³⁾ (Yahūdu) da waḍanda suka karkace (Saba'āwa) da Nasāra da Majūsāwa da waḍanda suka yi shirka,

الْمَوَلَىٰ وَلَيْسَ الْعَشِيرُ ﴿١٣﴾

إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُرِيدُ ﴿١٤﴾

مَنْ كَانَ يَظُنُّ أَنْ لَنْ يَصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ فَلْيَمْدُدْ بِسَبَبٍ إِلَى السَّمَاءِ ثُمَّ لِيَقْطَعْ
فَأَبْظُرْ هَلْ يُذْهِبَنَّ كَيْدَهُ مَا يَغِطُ ﴿١٥﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ ءَايَاتٍ يَتَذَكَّرُ وَأَنَّ اللَّهَ
يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ ﴿١٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا
وَالصَّالِحِينَ وَالصَّبْرَ وَالْمُجُوسَ وَالَّذِينَ
أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

(1) Kashi na huɗu sū ne mūminai waḍanda suke tsōron Allah, su tsaya a inda Ya tsayar da su. Su ne mafi ƙarancin kashi ga uku na farko.

(2) Wanda yake zaton Allah bā zai taimaki AnnabinSa ba, kuma yanā jin hushin Allah Ya zāfi Muhammadu da Annabi, to, sai ya mutu da hushinsa, kuma ya yi dukan kaidin da yake so ya yi, Allah bā zai fāsa abin da Ya yi nufi ba a game da AnnabinSa, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

(3) Anā ce wa Yahūdāwa "waḍanda suka tūba" dōmin sun sābā wa maganar Annabinsu, Mūsā, wanda ya ce wa Allah, "Mun tūba zuwa gare Ka." Saba'āwa, su ne māsu bauta wa malā'iku daga cikin Lārabāwa ko Yahūdāwa. Nasāra, sū ne waḍanda suka bi Annabi Īsa Dan Maryamu, amincin Allah ya tabbata a gare shi. Majūsāwa, sū ne māsu bautā wa wuta da irin addinin Fārisa. Māsu shirki, su ne māsu bauta wa gumāka kō aljannu kō waḍansu mutāne, wātau irin addinin Lārabāwa na lōkacin Jāhiliyya da irin bautar da waḍansu Musulmi ke yi wa waliyyai a yanzu.

lalle ne Allah Yanā yin hukunci a tsakāninsu a Ranār Kīyāma. Lalle ne Allah Mahalarci ne a kan dukan kōme.

18. Ashe, ba ka gani ba, lalle Allah, wanda yake a cikin sammai da wanda yake a cikin fasa yanā yin sujada a gare Shi, da kuma rāna da wata da taurāri da duwātsu da itāce da dabbōbi, da kuma māsu yawa daga mutāne? Kuma wadansu māsu yawa azāba tā tabbata a kansu. Kuma wanda Allah Ya wulā-kantar, to, bā ya da wani mai girma-māwa. Kuma Lalle ne Allah Yanā aikata abin da Yake so.

19. Wadannan fungiyōyi biyu ⁽¹⁾ ne māsu husūnia, sun yi husūma ga sha'anin Ubangijinsu. To, wadanda suka kāfirta an yanka musu wadansu tufāfi daga wata irin wuta, anā zuba tafasasshen ruwa daga bisa kāwunansu.

20. Da shī ake narkar da abin da yake a cikin cikunansu da fātun jikinsu.

21. Kuma sunā da wadansu gwalmōmin dūka na baƙin ƙarfe.

22. A kōyaushe suka yi nufin fita daga gare ta, daga baƙin ciki, sai a mayar da su a cikinta, (a ce musu) "Ku dandani azābar gōbara."

23. Lalle ne, Allah Yana shigar da wadanda suka yi imāni kuma

إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٧﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ
وَمَن فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ
وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَاللَّهُوَابُ
وَكَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ وَكَيْفَ يُحَقِّقُ عَلَيْهِ الْعَذَابُ
وَمَن يُؤَيِّنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِن مُّكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ
يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ﴿١٨﴾

* هَذَانِ حَضَمَانٍ اخْتَصَمُوا فِي رِيهَمٍ
فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِعَتْ لَهْمُهَا مِن
تَارِيضٍ مِّن قَوْقُرٍ وَسِيسٍ الْحُومِ ﴿١٩﴾

يَضْمَهُ يَوْمَ مَاتِي بَطُونِهِمْ وَالْجَلُودِ ﴿٢٠﴾

وَالهَمُّ مَقْلَعٌ مِّن حَدِيدٍ ﴿٢١﴾

كَلَّمَا أَرَادُوا أَن يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَيْرِ
أَعْيَدُوا فِيهَا وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٢٢﴾

إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا

(1) Kuma ya kasa mutāne fungiya biyu, Fungiyar farko sū ne māsu bin addmin gaskiya, Fungiya ta biyu sū ne māsu karkacē wa addinin gaskiya, kamar kasūsuwa uku na farko. A kō da yaushe akwai husūma a tsakānin Fungiyoyin biyu. Sa'an nan ya ambaci sakamakon Fungiyar Karya ta farkon,

suka aikata ayyukan fwarai a cikin gidājen Aljanna, koramu sunā gu-dāna daga karkashinsu, anā kawāta su, a cikinsu, da wadansu mundāye na zināri da lu'u-lu'u. Kuma tafāfinsu a cikinsu alharini ne. ⁽¹⁾

24. Kuma an shiryar da su zuwa ga mai kyau na zance, kuma an shiryar da su zuwa ga hanyar Wanda ake gode wa.

25. Lalle ne wadanda suka kāfir-ta kuma suka taushe (mutāne) daga hanyar Allah da masallaci mai al-farma wanda Muka sanya shi ga mutāne alhāli kuwa mazauni a ciki da baka uye daidai suke, kuma wanda ya yi nufin karkatar ⁽²⁾ da gaskiya a cikinsa da zālunci, zā Mu dandana masa daga wata azāba mai radafi.

26. Kuma a lōkacin da Muka iyākance ⁽³⁾ wa Ibrāhim wurin Dākin (Muka ce masa), “Kada ka haɗa kōme da Ni ga bauta, kuma ka tsarkake DākiNa, dōmin māsu dawāfi da māsu tsayuwa da māsu ruku'u da māsu sujada.

27. “Kuma ka yi yēkuwa ga mutāne da wajabcin Hajji, su je maka suna māsu tafiya da kafāfu da kuma a kan kōwane maɗankwarin rāku-mi māsu zuwa daga kōwane rango mai zurfi.

الصَّلَاةِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
يُحَلَّوتُ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ
وَلؤلؤًا ولباسًا مَهْرًا فِيهَا حَاصِرٌ ﴿٣٧﴾

وَهُدًى إِلَى الصَّلَاطِ مِنَ الْقَوْلِ وَهُدًى إِلَى
صِرَاطِ الْحَمِيدِ ﴿٣٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ وَالسَّجِدِ الْحَرَامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ
لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَدْوُ فِيهِ وَالْبَادِ وَمَنْ
يُردِّ فِيهِ بِإِلْحَامٍ يُظْلَمِ تُدْقُهُ مِنْ
عَذَابِ الْعِيسَى ﴿٣٩﴾

وَأَذِّنْ لِلَّذِينَ إِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ
لَا تُشْرِكُوا بِي شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ
وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ﴿٤٠﴾

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى
كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَتْحٍ
عَمِيقٍ ﴿٤١﴾

(1) Sakamakon fūngiya ta gaskiya, wātau mumina.

(2) Ihādi, shī ne yin ibāda bā yadda Allah Ya yi umurni da a yi ta ba. Wanda ya yi nufin karkatar da gaskiyar ihāda a cikin hurumin Makka, Allah zai yi masa azāba mai tsanani, balle fa a ce mutum ya aikata. Sabōda haka yanā wajaba ga mai nufin zuwa Hajji ya kōyi yadda ake yin ibāda kāfin ya tafi Makka dōmin kada ya jāwo wa kansa halaka.

(3) Allah Ya nūna wa Ibrāhīm iyākar Dākin Ka'aba da iska, sa'an nan ya fāra gina shi, kuma Ya nuna masa iyākōkin Hurumin Makka, ya sanya alāmōmi.

28. “Dōmin su halarci abubūwan amfāni a gare su, kuma su ambāci sunan Allah a cikin 'yan kwānuka sanannu, sabōda abin da Ya azurta su da shi daga dabbōbin jin dāfi. Sai ku ci daga gare su, kuma ku ciyar da matsattse mata-lauci.

29. “Sa'an nan kuma sai su kāre ibādarsu da gusar da kazanta, kuma sai su cika alkawuransu, kuma sai su yi dawāfi (sunā gēwaya) ga 'Dākin nan 'yantacce.”

30. Wancan ne. Kuma wanda ya girmama hukunce-hukuncen Allah, to, shi ne mafifici a gare shi, a wurin Ubangijinsa. Kuma an halatta muku dabbōbin ni'ima, ⁽¹⁾ fāce abin da ake karantāwa a kanku. Sabōda haka ku nīsanci kazanta daga gumāka, kuma ku nīsanci kazanta daga shaidar zur.

31. Kuna māsu tsayuwa ga gas-kiya dōmin Allah, ba māsu yin shirka da Shi ba. Kuma wanda ya yi shirka da Allah, to, yanā kamar abin da ya fādo daga sama, sa'an nan tsuntsāye su cafe shi, ko iska ta fāda da shi a cikin wani wuri mai nisa.

32. Wancan ne. Kuma wanda ya girmama ibādōdin Allah, to, lalle ne ita (girmamāwar) tanā daga ayyukan zukāta na ibāda.

لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا أَنَّمَا
اللَّهُ فِي آيَاتِهِ مَعْلُومَاتٌ عَلَىٰ مَا رَدَّ قَوْمَهُ
مِنَ يَهُيمَةِ الْآتَنِمْ فَكُلُوا مِنْهَا
وَأَطِيعُوا أَلْبَابَ الْمَقِيدِ ﴿٢٨﴾

ثُمَّ لِيَقْضُوا تَفَثَهُمْ وَلِيُتَوْفَّوْا نَدْوَاهُمْ
وَلِيَنْطَرُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٢٩﴾

ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ حُرْمَتَ اللَّهِ فَهُوَ
خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَأُولَٰئِكَ أَكْمُرُ
الْآتَنِمْ إِلَّا مَآيَسًا عَلَىٰكُمْ فَاجْتَنِبُوا
الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ ﴿٣٠﴾

حَفَافَةً لِلَّهِ عَلَيْهِمْ شُرُكُوتٌ مِنْ دُونِهِ وَمَنْ يَشْرِكْ بِاللَّهِ
فَكَانَ تَمَاجِثًا يَتَخَفَتُهُ الطَّيْرُ
أَوْ تَهْوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيبٍ ﴿٣١﴾

ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ سَعَاءَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى
الْقُلُوبِ ﴿٣٢﴾

(1) Dabbōbin ni'ima, sū ne rāḷumai da shānu da tumāki da awāki. An halatta cinsu sai wadanda suka mutu a gabānin a yanka. Kuma shaidar zur kamar bauta wa gumāka take wajen sabbaba azāba, dōmin anā halattar da haram kō a haramtar da halat game da ita.

33. Kuna da waƙansu abūbuwan amfāni⁽¹⁾ a cikinta (dabbar hadaya) har ya zuwa ga wani ajali ambatacce, sa'an nan kuma wurin halattā ta zuwa ga 'Dākin 'yantacce ne.

34. Kuma ga kōwace al'umma Mun sanya ibādar yanka, dōmin su ambaci sūnan Allah a kan abin da Ya arzūta su da shi daga dabbōbin ni'ima. Sa'an nan kuma Abin bautawarku Abin bautawa ne Guda, sai ku sallama Masa. Kuma ka yi bushāra ga māsu fanƙantar da kai.

35. Waƙanda suke idan an ambaci Allah sai zukātansu su firgita, da māsu haƙuri a kan abin da ya sāme su, da māsu tsayar da salla, kuma sunā ciyarwa daga abin da Muka arzūta su.⁽²⁾

36. Kuma rākuman, Mun sanya su a gare ku, a ibādōdin Allah. Kunā da wani alhēri babba a cikin su. Sai ku ambaci sūnan Allah a kansu sunā tsaye⁽³⁾ a kan kafāfu uku. Sa'an nan idan sasanninsu suka fādi, to, ku ci daga gare su, kuma ku ciyar da mai wadar zūci da mai bara. Kamar haka Muka hōre muku su, tsammāninku, kunā gōdēwa.

لَكَرْفِيهَا مَتَلَفِعَ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى تَرْجِعُهَا
إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴿٣٣﴾

وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لَّذِكْرُوا
أَسْمَ اللَّهِ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُم مِّنْ بَيْمَاتِهِ الْأَنْعَامِ
فَاللَّهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْأَلُوا وَبَشِّرِ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾

الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ
وَالصَّالِحِينَ عَلَىٰ مَا آصَابَهُمُ وَالْمُقِيمِي
الصَّلَاةِ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٥﴾

وَالَّذِينَ جَعَلْنَا لِكُلِّ مِّنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ
فِيهَا حَبِيرٌ فَادْكُرُوا أَسْمَاءَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوًّا
فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعَمُوا
الْفَاعِقِ وَالْمَعْرُوكِ كَذَلِكَ سَخَّرْنَا لَكُمْ لِمَا كُنْتُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٣٦﴾

(1) Anā amfāni da dabbar hadaya wajen hawa sabōda larūra da shan nōno har a kai ga wurin sōke ta. Anā sōke hadaya a cikin hurumin Makka.

(2) Waƙannan sū ne siffōfin māsu fanƙantar da kai, watau māsu tawāli'u. Zukātansu na firgita idan an ambaci Allah, su ga kamar sunā ganin Sa, a gaba gare su, sabōda haka sai su ji saukin haƙuri ga ɗaukar masifa, kuma su tsayar da salla da sauran ibādōdi na jiki, kuma su bāyar da zakka da sauran ibādōdin dūkiya.

(3) Wannan yanā nūna yadda ake sūkar rākuma sunā tsaye a kan kafāfu uku, a ɗaure guda bāyan an lanƙwasa guiwarta an ɗaure sama. Anā ambatar sūnan Allah kuma a yi kabbara a lōkacin sūkar a masōkar zūciyarta. Anā sukar shānu kuma anā yankansu. Anā yankan tumāki da awaki kawai. Anā yanka sauran dabbōbi da tsuntsaye kawai.

37. Nāmōminsu bā za su sāmi Allah ba, haka jinainansu, amma tafawa daga gare ku tanā sāmuni Sa. Kamar haka Ya hōre su sabōda ku, dōmin ku girmama Allah sabōda shiriyar da Ya yi muku. Kuma ka yi bushāra ga māsu kyautata yi.

38. Lalle ne, Allah Yanā yin faɗa⁽¹⁾ sabōda waɗanda suka yi imāni. Lalle ne Allah bā Ya son dukan mayaudari, mai yawan kāfirci.

39. An yi izni ga waɗanda ake yākar su da cēwa lalle an zālun su, kuma lalle ne Allah, haḳīka, Mai iƙon yi ne a kan taimakonsu.

40. Waɗanda aka fitar daga gidajensu bā da wani haḳki ba fāce sunā cēwa, “Ubangijinmu Allah ne.” Kuma ha dōmin tunkudēwar Allah ga mutāne ba, sāshensu da sāshe, haḳīka, dā an rūsau sauma’ō’in (Ruhbānāwa) da majāmi’ō’in Nasāra da gidājen ibādar Yahūdu da masallatai waɗanda ake ambatar Allah a cikinsu da yawa. Kuma lalle, haḳīka, Allah Yanā taimakon wanda yake taimakon Sa. Lalle Allah ne, haḳīka, Mai karfi, Mabuwayi.

41. Waɗanda suke idan Muka bā su iƙo a cikin fasa, sai su tsai da salla, kuma su bayar da zakka kuma su yi umurni da abin da aka

لَنْ يَنَالَ اللَّهُ لُحُومَهَا وَلَا دِمَاؤها وَلَكِنْ يَنَالَ
التَّقْوَىٰ مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتَكُونُوا
اللَّهُ عَلَىٰ مَا هَدَىٰكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٧﴾

*إِنَّ اللَّهَ يُدْفِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا
يُحِبُّ كُلَّ خَوَّانٍ كَفُورٍ ﴿٣٨﴾

أَذِنَ لِلَّذِينَ يُقْتَلُونَ بِإِثْمِهِمْ ظُلْمًا إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ
ظَهْرِهِمْ لَقَدِيرٌ ﴿٣٩﴾

الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا
أَنْ يَقُولُوا رَبَّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ
النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الصَّوْمُ
وَبِيعَ وَصَلَاتٌ وَمَسْجِدٌ يُذَكَّرُ فِيهَا
أَسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَنْ
يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَلْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿٤٠﴾

الَّذِينَ إِنْ مَكَّنَّاهُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا
الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ وَأَمَرُوا بِالْمَعْرُوفِ

(1) Allah Yā yi alkawarin kāre wanda yake aiki da tafawa dōmin Sa. Yanā tunkude masa maƙiyansa, Ya yi masa faɗa.

sani, ⁽¹⁾ kuma su hana daga abin da ba a sani ba. Kuma ākibar al'amura ga Allah take.

42. Kuma idan sun karyata ka, to, lalle, haƙiƙa, mutānen Nūhu da Ādāwa da Samūdawa, sun karyata a gabaninsu.

43. Da mutānen Ibrāhim da mutānen Lūdu.

44. Da māsu Madyana, kuma an karyata Mūsā. Sai Na jinkirta wa kāfiran, sa'an nan kuma Na kāma su. To, yāya musūNa (gare su) ya kasance?

45. Sa'an nan da yawa daga al-karya, Muka halaka ta, alhāli kuwa tanā mai zalūnci, sai ta zama fādaɗɗa a kan rassanta, da yawa daga rijiya wadda aka wōfintar, da kuma gidājen sarauta maɗaukaka.

46. Shin, to, ba su yi tafiya ba a cikin kasa, dōmin zukāta waɗanda zā su yi hankali da su da kunnuwa da za su yi saurāre da su su kasance a gare su? Dōmin lalle ne idānun ba su makanta, amma zukāta waɗanda ke a cikin kirāza sū ke makanta.

47. Kuma sunā nēman ka yi gag-gāwa da azāba, alhāli kuwa Allah bā zai sāba wa'adinSa ba, kuma lalle ne, yini ⁽²⁾ ɗaya a wurin

وَنَهَارًا عَنِ الْمَكَّةِ وَاللَّهُ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿١١﴾

وَأَن يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ
قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَثَمُودٌ ﴿١٢﴾

وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ ﴿١٣﴾

وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ وَكَذَّبَ مُوسَىٰ فَأَمَلَيْنَا
لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ أَخَذْنَاهُمْ فَنَكَيْفَ كَاتَ نَكِيرٍ ﴿١٤﴾

فَكَانَ تَرْتِيبًا فَزَيَّنَّا لَكُمُ اللَّهَ فِي
ظِلْمَةِ الْوَيْحِ خَاوِبَةً عَلَىٰ عُرُوشِهَا وَأَنزَلْنَا
مُعْطَلًا وَقَصِيرًا تَشْيِيدًا ﴿١٥﴾

أَلَمْ تَرَ يَسِيرًا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونُ لَهُمْ قُلُوبٌ
يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ أَعْدَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا
فَإِنَّهَا لَا تَعْقَىٰ الْأَبْصَارَ وَلَكِن تَعْقَى الْقُلُوبُ
الَّتِي فِي الصُّدُورِ ﴿١٦﴾

وَيَسْتَعِجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَن يُخْلِفَ اللَّهُ
وَعْدَهُ وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَأَنَّ الْوَيْسِقَ

(1) Abin da aka sani daga shar'ia watau shī ne alhēri, kuma abin da ha a sani ba ga shari'a watau sharri wanda Allah bā Ya so, akasin alhēri. Tsayar da ayyukan alhēri ba zai isa ba sai anā yin wa'azi ga mutāne a umarce su da yin alhēri kuma a hana su daga aikata sharri.

(2) Allah bā Ya sāba wa'adinSa. Daɗɗewar rashin saukar azāba, bā sābāwar wa'adi ba ne, ajalin azābar ne bai zo ba. Dōmin yini guda a wurin Allah daidai yake da shēkara dubu na shēkarun dūniya. Sabōda haka kwana guda daidai yake da shēkara dubu biyu. Sabōda haka Sa'a guda ta Allah na daidai da shēkara tamānin da uku da wata huɗu.

Ubangijinka kamar shēkara dubu yake daga abin da kuke kidāyāwa.

48. Kuma da yawa daga alƙarya, Na yi jinkirin azāba gare ta (da laifinta) sa'an nan Na kāma ta, kuma zuwa gare Ni makōma take.

49. Ka ce, "Ya ku mutāne! Nī wani mai gargadi ne kawai zuwa gare ku, mai bayyanāwa."

50. To, waƙanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyuka na kwa-rai, sunā da gāfara da arziki na karimci.

51. Kuma waƙanda suka yi aikin bātāwa a cikin āyōyinMu, sunā māsu gajiyarwa, waƙancan 'yan Ja-him ne.

52. Kuma ba Mu aika wani man-zo ba a gabāninka, kuma ba Mu umurci wani Annabi ba, fāce idan ya yi būri,⁽¹⁾ sai Shaidan ya jēfa (wani abu) a cikin būrinsa, sa'an nan Allah Ya shāfe abin da Shaidan ke jēfāwa. Sa'an nan kuma Allah Ya kyautata āyōyinSa. Kuma Allah Masani ne, Mai hikima.

53. Dōmin Ya sanya abin da Shaidan ke jēfāwa ya zama fitina ga waƙanda a cikin zukātansu akwai cūta, da māsu kēkasassun zukātansu. Kuma lalle ne azzālumai, haƙiƙa, sunā a cikin sābāni mai nisa.

يَمَّا تَعْلَمُونَ ﴿٥٣﴾

وَكَايُنْ مِنْ قَرْيَةٍ أَمَلَيْتُمْ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ
فَعَرَّخْنَا ذُحَاهَا وَلِئَلَّ الْمَصِيدُ ﴿٥٤﴾

قُلْ يٰٓأَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا آتَاكُمُ الذِّكْرَ بِذِكْرِ مُبَرِّئٍ ﴿٥٥﴾

فَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي ءَايَاتِنَا مَعْجِرِينَ
أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٥٧﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُولٍ وَلَا نَبِيٍّ
إِلَّا إِذَا تَمَطَّى أَتَى الشَّيْطَانَ فِي أُمِّيَّتِهِ
فَيَنْسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ
اللَّهُ ءَايَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٨﴾

لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ ذَنْبَةً لِلَّذِينَ فِي
قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ وَاللَّسِيئَةُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ
الظَّالِمِينَ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ﴿٥٩﴾

(1) Annabāwa sukan yi wahami ga tunāninsu, su yi zaton wani abu daidai ne alhāli kuwa a wurin Allah bā haƙa Yake nufi ba. A kan wannan, sai shakka ta shiga wāwā a kansu, amma wanda ke da īmāni, to, bā zai rikice ba, sabōda wannan kuskure, dōmin Allah bā Ya barin su a kansa, sai Ya gyāra abin da ke ciki na wahami. Misāli fīssar Yūnusu, da fīssar Annabi a cikin Suratū Abasa, da fīssar Ibrāhim wajen jāyayya da malā'ikun da aka aika zuwa alƙaryōyin mutānen Lūdu.

54. Kuma dōmin waƙanda aka bai wa ilmi su sani lalle shi ne gaskiya daga Ubangijinka dōmin su yi īmāni da shi sabōda zukātansu su natsu gare Shi. Kuma lalle ne Allah, haƙīka, Mai shiryar da waƙanda suka yi īmāni ne zuwa ga hanya madaidaiciya.

55. Kuma waƙanda suka kāfirta bā zā su gushe ba sunā a cikin shakka daga gare Shi, har Sa'a ta jē musu bisa ga abke, kō kuwa azābar wani yini bakarāre ta jē musu.

56. Mulki a rānar nan ga Allah yake, Yanā hukunci a tsakāninsu. To, waƙanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sunā a cikin gidājen Aljannar ni'ima.

57. Kuma waƙanda suka kāfirta, kuma suka faryata, game da āyōyinMu, to, waƙannan sunā da azāba mai wulākantarwa.

58. Kuma waƙanda suka yi hijira a cikin tafarkin Allah, sa'an nan kuma aka kashe su, kō suka mutu, lalle ne, Allah Yanā arzūta su da arziki mai kyau. Kuma lalle ne Allah, haƙīka, Shī ne Mafi alhērin māsu arzutāwa.

59. Lalle ne, Yanā shigar da su a wata mashiga wadda zā su yarda da ita. Kuma lalle ne Allah, haƙīka Masani ne, Mai haƙuri.

60. Wancan! Kuma wanda ya rāma azāba da misālin abin da aka yi masa, sa'an nan kuma aka zālun-ce shi, lalle ne, Allah Yanā taimakon sa. Lalle ne Allah, haƙīka, Mai yāfēwa ne, Mai gāfara.

وَلْيَعْلَمَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ
مِنْ رَبِّكَ فَيُؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ
قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ لَآلَهُمُ الْغَيْبِ
صَبْرًا مُسْتَقِيمًا ﴿٥٤﴾

وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ
حَتَّىٰ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً
أَوْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ
يَوْمَ عَقِيبٍ ﴿٥٥﴾

أَلَمْ تَكُنْ يَوْمَ هَذَا تَحْكُمُ بَيْنَهُمْ
فَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ﴿٥٦﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا
فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قَاتَلُوا
أَوْ مَاتُوا لَبَّرْنَا لَهُمْ رِزْقًا حَسَنًا
وَإِنَّ اللَّهَ لَهُمْ خَيْرٌ لِّرِزْقِينَ ﴿٥٨﴾

لَيَسْخَرَنَّهُمْ فَمِنْ حَتَّىٰ لَبِئْسَ صَوْرَةٌ
وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ ﴿٥٩﴾

* ذَٰلِكَ وَمَنْ عَاقَبْ بِمِثْلِ مَا عُوِّقَ
بِهِ ثُمَّ بُغِيَ عَلَيْهِ لَيَنْصُرَنَّهُ اللَّهُ
إِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ غَفُورٌ ﴿٦٠﴾

61. Wancan! Sabōda Allah Yanā shigar da dare a cikin yini, kuma Yanā shigar da yini a cikin dare, kuma lalle, Allah Mai jī ne, Mai gani.

62. Wancan! Sabōda lalle ne Allah, Shī ne Gaskiya, kuma lalle ne, abin da suke kira, waninSa, shi ne farya. Kuma lalle ne Allah, Shī ne Madaukaki, Mai girma.

63. Ashe, ba ka gani ba, lalle ne, Allah Yā saukar da ruwa⁽¹⁾ daga sama, sai fasa ta wāyi gari kōriya? Lalle Allah Mai tausasāwa ne, Mai fididdigewa.

64. Abin da ke a cikin sammai, da abin da ke a cikin fasa, Nasa ne, kuma lalle ne Allah, haḳīka, Shi ne Wadatacce, Gōdadde.

65. Shin ba ka gani ba, lalle ne Allah Ya hōre muku abin da yake a cikin fasa, kuma jirāge sunā gudāna a cikin tēku, da umurninSa kuma Yanā riḳe sama dōmin kada ta fāḍi a kan fasa fāce da izninSa? Lalle ne Allah ga mutāne haḳīka, Mai tau-sayi ne, Mai jin fai.

66. Kuma Shī ne Wanda Ya rāya ku, sa'an nan kuma Yanā matar da ku, sa'an nan kuma Yanā rāyar da ku. Lalle mutum, haḳīka, mai kāfir-ci ne.

67. Ga kōwace al'umma Mun sanya wurin yanka, su ne māsu yin baiko gare Shi, sabōda haka, kada

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ
وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ
بَصِيرٌ ﴿٥١﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا
يَتَّخِذُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَطْلُ وَأَنَّ اللَّهَ
هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿٥٢﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَتُصْبِحُ
الْأَرْضُ مُخْضَرَّةً إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿٥٣﴾

لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَمِيدُ ﴿٥٤﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَاءَ فِي الْأَرْضِ
وَأَلْقَى تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَيُمْسِكُ
السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللَّهَ
بِالنَّاسِ لَرءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٥٥﴾

وَهُوَ الَّذِي أَخْيَاكُمْ ثُمَّ يُبْسِكُمْ ثُمَّ
يُخَيِّبُكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ ﴿٥٦﴾

لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ
فَلَا يَنْزِعُ عَنْكَ فِي الْأَمْرِ وَاذْعُ إِلَى رَبِّكَ ﴿٥٧﴾

(1) Ya misalta Alkur'āni da ruwan girgije. Kamar yadda ruwa ke sauka daga sama ya rāya fasa haka Alkur'āni yake sauka ya rāya zukāta.

su yi maka jāyayya a cikin al'amarin (hadaya). Kuma ka yi kira zuwa ga Ubangijinka, lalle kai, kana a kan shirya madaidaiciya.

68. Kuma idan sun yi maka jidāli, sai ka ce, "Allah ne Mafi sani game da abin da kuke aikatāwa.

69. "Allah ne zai yi hukunci a tsakāninku, a Rānar Kiyāma, a cikin abin da kuka kasance a cikinsa kunā sāba wa jūna."

70. Ashe, ba ka sani ba, lalle ne Allah Yanā sanin abin da yake a cikin sama da fasa? Lalle ne wancan yanā cikin Littāfi, lalle wancan ga Allah mai sauƙi ne.

71. Kuma sunā bautāwa, baicin Allah, abin da (Allah) bai saukar da wani dalili ba game da shi, kuma abin da bā su da wani ilmi game da shi, kuma bābu wani mai taimako ga azzālumai.

72. Kuma idan anā karanta āyōyinMu bayyanannu, a kansu, kanā sanin abin kyāma a cikin fuskōkin waƙanda suka kāfirta, sunā kusa su yi danƙa ga waƙanda ke kāratun āyōyinMu a kansu. Ka ce, "Shin to, in gaya muku abin da yake mafi sharri daga wannan? (Ita ce) Wuta. Allah Yā yi alkawarinta ga waƙanda suka kāfirta. Kuma makōmarsu tā mūnana.

73. "Ya ku mutāne! An buga wani misāli, sai ku saurāra zuwa gare shi. Lalle ne waƙanda kuke kira baicin Allah, bā zā su halitta kudā ba, kō da sun tāru gare shi, kuma idan kudā ya fwaƙe musu wani abu,

إِنَّكَ لَعَلَىٰ هُدًى مُّسْتَقِيمٌ ﴿١٧﴾

وَإِنْ جَدَلُواكَ فَقُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

اللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٩﴾

أَلَمْ تَعْلَم أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٢٠﴾

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّل بِهِ سُلْطَانٌ تَأْوَمَّا لَيْسَ لَهُمْ بِهِ عِلْمٌ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِن نَّصِيرٍ ﴿٢١﴾

وَإِذِ اتَّخَذْنَا عَلَيْهِمْ تَابِعًا يَتَّبِعْتَن تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ يَكَادُونَ يَسْطُرُونَ بِالَّذِينَ يَتَّبِعُونَ عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا أَقْبَلُ أَن تَنْشُرُوا بَشَرًا مِّنْ دَلِكُمُ النَّارَ وَعَدَّهَا اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَشْنَ الْمَصِيرُ ﴿٢٢﴾

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ صُورًا مِّثْلَ مَا نَسْتَمِعُوا اللَّهَ إِنَّا الَّذِينَ نَدْعُونَ مِن دُونِ اللَّهِ لَن يُخْلَقُوا دَبَابًا وَلَا يُجْعَمُوا أَهْلًا وَلَا

bā zā su ku butar da shi ba daga gare shi. Mai nēma da wanda ake nēman gare shi sun raunana.”

74. Ba su faddara wa Allah hakkin girmanSa ba. Lalle ne Allah, hakika, Mai karfi ne, Mabuwayi.

75. Allah nā zāben Manzanni daga malā'iku kuma daga mutāne.⁽¹⁾ Lalle Allah, Mai ji ne, Mai gani.

76. Yanā sanin abin da ke gaba gare su da abin da ke bāyansu, kuma zuwa ga Allah ake mayar da al'amura.

77. Yā kū wadanda suka yi imāni! Ku yi rukū'i, kuma ku yi sujada, kuma ku bauta wa Ubangijinku, kuma ku aikata alhēri, tsammaninku, ku sami babban rabo.

78. Kuma ku yi jihādi a cikin (al'amarin) Allah, hakkin jihādin-Sa. Shī ne Ya zābe ku, alhāli kuwa bai sanya wani funci⁽²⁾ ba a kanku a cikin addini. Bisa fudurcēwar ubanku Ibrāhīm, shī ne ya yi muku sūna Musulmi⁽³⁾ daga gabānin haka. Kuma a cikin wannan (Littāfi ya yi muku sūna Musulmi), dōmin Manzo ya kasance mai shaida a

يَسْأَلُهُمُ الدُّبَابُ شَيْئًا لَّا يَسْتَنْقِذُوهُ

وَمِنْهُ ضِعْفٌ الْمَطْلُوبِ وَالْمَطْلُوبُ ﴿٧٤﴾

مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٧٥﴾

اللَّهُ يَصْطَلِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا

وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٧٦﴾

يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ

وَأَلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٧٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ارْكَعُوا وَاسْجُدُوا

وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعَلُوا الْخَيْرَ

لَعَلَّكُمْ تَفْلِحُونَ ﴿٧٨﴾

وَيَهْدِيهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ حَقَّ جِهَادِهِ هُوَ

أَجْتَبَاكُمْ وَمَا جُعِلَ عَلَيْهِمْ فِي

الَّذِينَ مِنْ حَرْجٍ مَلَّةٌ أَيُّكُمْ أَزْهَقَهُ هُوَ

سَمِعَكُمْ الْمُشْرِكِينَ مِنْ قَبْلِ وَفِي هَذَا

لِيَكُونَ الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا

شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَءَاتُوا

(1) Allah nā za ben Manzanni daga mutāne da malā'iku kawai. Sabō da haka bābu wani manzo da jinsin aljannu kō wani jinsi, kuma āyar Sūratul Ahzāb ta 40 tā nūna zāben nan ya fāre daga Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi. Duk wanda ya yi da'awar Allah Ya bā shi wani hukumci a bāyan Annabi Muhammadu, kō dā bai yi da'awar annabci ba, to, shī Dajjal ne, bā a bin sa.

(2) Bābu funci a cikin Musulunci, duk inda aka fadi tsanani kuma an fadi yadda sauki zai sāmu a kōwane hāli.

(3) Sharafin Musulunci ya zama a kan akidar Ibrāhīm wanda ya yi wa wannan al'umma sūna da Musulmi tun a zāmaninsa, kuma an ambaci wannan magana a cikin wannan Littāfi, wātau Alkur'āni, a cikin Sūrar Baƙara āyā ta 128.

kanku, kù kuma ku kasance māsū shaida a kan mutāne. Sabōda haka ku tsayar da salla kuma ku bāyar da zakka, kuma ku amince da Allah, Shi ne Majiḅincinku. Sābōda haka mādalla da Shi Ya zama Majiḅinci, mādalla da Shi ya zama Mai taimako.

الرَّزْكَوَّةَ وَأَعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ
الْمَوْلَىٰ وَنِعْمَ الْحَصِيدُ ﴿٢٣﴾

سُورَةُ الْمُؤْمِنِينَ

Tanā karantar da haḳīkanin Īmāni da ayyukan Īmāni. Īmāni ba ya cika sai da aiki.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne, Mūminai⁽¹⁾ sun sāmi babban rabo.

2. Waḳanda suke a cikin sallarsu māsū tawāli'u ne.

3. Kuma waḳanda suke, sū daga barin yasasshiyar magana, māsū kau da kai ne.

4. Kuma waḳanda suke ga zakka māsū aikatāwa ne.

5. Kuma waḳanda suke ga farjō-jinsu māsū tsarēwa ne.

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ ﴿١﴾

الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ ﴿٢﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ ﴿٣﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِلرَّزْكَوَّةِ وَقُونَ ﴿٤﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأُفْرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ﴿٥﴾

(1) Muminai su ne waḳanda suke da siḳōfin da aka jeranta a cikin āyōyin da ke biye daga ta 2 zuwa ga ta 9.

6. Fāce a kan mātān auren̄su, kō kuwa abin da hannayen dāmānsu suka mallaka, to, lalle sū, bā wadānda ake zargi ba ne.

7. Sabōda haka wanda ya nēmi abin da ke bāyan wancan, to, wadāncan sū ne māsu kētarēwar haddi.

8. Kuma wadānda suke, sū ga amānōninsu da alkawarinsu māsu tsarēwa ne.

9. Kuma da wadānda suke, sū a kan sallōlinsu sunā tsarēwa.

10. Wadānnan, sū ne magāda.

11. Wadānda suke gādon (Al-jannar) Firdausi,⁽¹⁾ su a cikinta madawwama ne.

12. Kuma lalle ne, hakiāka, Mun halitta mutum daga wani tsantsa daga lāka.

13. Sa'an nan kuma Muka sanya shi, dīgon maniyyi a cikin matabata natsatsiya.

14. Sa'an nan kuma Muka halitta shi gudan jini, sa'an nan Muka halitta gudan jinin tsōka, sa'an nan Muka halitta tsōkar ta zama kasūsūwa, sa'an nan Muka tufātar da kasūsūwan da wani nāma, sa'an nan kuma Muka kāga shi wata halitta dabam. Sabōda haka albar-kun Allah sun bayyana, Shi ne Mafi kyaun māsu halittawa.

15. Sa'an nan kuma ku, bāyan wannan, lalle ne māsu mutuwa ne.

إِلَّا لَعَلَّ أَرْوَاهُمْ وَأَوْعَاهُمْ
فَأَنهَرَهُمْ غَيْرَ مَلُومِينَ ﴿١٥﴾

فَمَن يَبْتَغِ وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُم
الْعَادُونَ ﴿١٦﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِنَتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَدُّعُونَ ﴿١٧﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿١٨﴾

أُولَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ﴿١٩﴾
الَّذِينَ يَرِثُونَ الْيَرْدَ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٢٠﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنسَانَ مِن سُلَالَةٍ مِّن طِينٍ ﴿٢١﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿٢٢﴾

ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ
مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظْلًا فَكَسَوْنَا
الْعِظْلَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَاهُ خَلْقًا آخَرَ ﴿٢٣﴾
فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ ﴿٢٤﴾

ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَعِينُونَ ﴿٢٥﴾

(1) Asalin firdausi fadama mai ruwa da itāce da ni'ima. Aljannar firdausi ita ce mafi daukakar Aljanna.

16. Sa'an nan kuma, lalle ne kū, a Rānar Kiyāma, za a tāyar da ku.

17. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halitta, a samanku, hanyōyi bakwai, kuma ba Mu kasance, daga barin halittar, Māsu shagala ba.

18. Muka saukar da ruwa daga sama bisa gwargwado, sa'an nan Muka zaunar da shi a cikin ƙasa, alhāli, lalle ne Mū, a kan tafiyar da shi, Māsu iyāwa ne.

19. Sai Muka ƙāga muku, game da shi (ruwan), gōnaki daga dabīnai da inabōbi, kunā da, a cikinsu, 'ya'yan itācen marmari māsu yawa, kuma daga gare su kuke ci.

20. Da wata itāciya, ⁽¹⁾ tanā fita daga dūtsin Sainā'a, tanā tsira da man shāfāwa, da man miya dōmin māsu cī.

21. Kuma lalle ne, kunā da abin lūra a cikin dabbōbin ni'imōmi, Munā shāyar da ku daga abin da yake a cikinsu, kuma kunā da a cikinsu, abūbuwan amfāni ⁽²⁾ māsu yawa, kuma daga gare su kuke cī.

22. Kuma a kansu da a kan jirgin ruwa ake daukar ku.

23. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun aika Nūhu zuwa ga mutānensa, sai

ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبْعَثُونَ ﴿١٦﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ فَكُورًا مِّنْ طِينٍ وَمَا كُنَّا
عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ ﴿١٧﴾

وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَنزَلْنَا فِي
الْأَرْضِ طِينًا عَلَىٰ ذَهَابٍ بِهٖ لَقَدْرُونَ ﴿١٨﴾

فَأَنشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّتٍ مِّنْ نَّجِيلٍ وَأَعْتَبْنَا
لَكُمْ فِيهَا قُرْآنًا كَبِيرًا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿١٩﴾

وَشَجَرَةً تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَلْبُتُ
بِالدَّهْنِ وَصَنِيعٍ لِلذَّكَايِرِ ﴿٢٠﴾

وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً لِّتُنَبِّحُوا بِمَا فِي
طُورِهَا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ كَبِيرٌ ﴿٢١﴾

وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ ﴿٢٢﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَتَّقُوا

(1) Itāciyar Zaitūni. Ita ce itāciyar farko da ta tsira a kan ƙasa a bāyan Dūfāna, tanā rāyuwa mai dōgon lōkaci; an ce tanā rāyuwa kamar shēkara dubū huɗu. Anā cin 'ya'yanta, anā man shāfāwa da su, kuma anā yin miya da su. Asalin sibg, rini dōmin tanā rina lōmar tuwo. Dūtsen Sīnā'a mai albarka, dūr, shī ne dūtse mai itāce a kansa.

(2) Sūfi da gashi dōmin tufāfi da kāyan dāki, ƙasūsuwa da fātu da kōfatai dōmin yin abūbuwan amfāni.

ya ce, "Yā mutānēna! Ku bauta wa Allah. Bā ku da wani abin bautāwa waninSa. Shin, to, bā zā ku yi taƙawa ba?"

24. Sai mashāwarta waɗanda suka kāfirta daga mutānensa, suka ce, "Wannan ba kōwa ba ne, fāce mutum misāliuku, yanā nufin ya ɗaukaka a kanku. Dā Allah Yā so, lalle ne dā Yā saukar da malā'iku. Ba mu ji (kōme) ba, game da wannan, a cikin ubanninmu na farko.

25. "Shi bai zamo kōwa ba, fāce wani namiji ne, a gare shi akwai hauka, sai ku yi jinkiri da shi har wani lōkaci."

26. Ya ce, "Ya Ubangijīna! Ka taimake ni sabōda sun ƙaryata ni."

27. Sai Muka yi wahayi zuwa gare shi. "Ka sana'anta jirgin bisa ga idonMu, da wahayinMu. To, idan umurninMu ya jē, kuma tandā ta buɓɓuga da ruwa, to, ka shigar a cikinta daga kōme, ma'aura biyu, da iyālanka, sai wanda Magana ta gabāta a kansa, daga gare su, kuma kada ka rōrē Ni (sabōda wani) a cikin waɗanda suka yi zālunci, lalle ne sū waɗanda ake nutsarwa ne.

28. "Sa'an nan idan ka daidaitu, kai da waɗanda ke tāre da kai a kan jirgin, sai ka ce, 'Gōdiya ta tabbata ga Allah, Wanda Ya tsīrar da mu daga mutāne azzālumai.'

29. "Kuma ka ce, 'Ya Ubangijīna! Ka saukar da ni, saukarwa mai albarka. Kuma Kai ne Mafi alhērin māsu saukarwa.'

اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ ۖ قُلُوا
تَشْكُرُونَ ﴿١٣﴾

قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا هَذَا
إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُرِيدُ أَنْ يَتَفَضَّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَاءَ
اللَّهُ لَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً سَمِيمًا ۚ هَذَا فِي
ءَأْيَاتِنَا الْآتِيَةِ ﴿١٤﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ يُهَيِّئُ فَمَا تَتَرَوْنَ بِيهِ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٥﴾

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كُنتَ بِي ﴿١٦﴾

فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعِ الْفُلَ ۚ بِأَعْيُنِنَا
وَوَحَيْنَا لَهُ إِذْ أَخَذَ أَمْرًا وَقَارَ السُّنُورَ فَاصْنَعِ
فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكَ إِلَّا
مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ وَلَا تُخَاطَبُ فِي
الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُخْرَجُونَ ﴿١٧﴾

فَإِنَّا أَسْتَوَيْنَا أَنتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلِ ۚ فَقُلْ
لِحَمْدِ اللَّهِ الَّذِي يَجْعَلُنَا مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٨﴾

وَقُلْ رَبِّ انزِلْنِي مُنزلاً مبأراكا وأنت خير المنزليين ﴿١٩﴾

30. Lalle ne a cikin wancan akwai äyöyi, ko da yake Mun kance, haḳīka, Māsu jarrabāwa.

31. Sa'an nan kuma Muka fāga wani farni, na wadansu dabam, daga bāyansu.

32. Sai Muka aika a cikinsu, Manzo daga gare su. "Ku bauta wa Allah. Bā ku da wani abin bautāwa, sai Shi. Shin to, bā zā ku yi takawa ba?"

33. Mashāwarta daga mutā-nensa, wadanda suka kāfirta kuma suka faryata game da haḍuwa da Lāhira, kuma Muka ni'imtar da su a cikin rāyuwar dūniya, suka ce, "Wannan bā kōwa ba, fāce wani mutum ne kamarku, yanā cī daga abin da kuke cī daga gare shi, kuma yanā shā daga abin da kuke shā.

34. "Kuma lalle ne idan kun yi dā'a ga mutum misālinku, lalle ne, a lōkacin nan, haḳīka, kū māsu hasā-ra ne.

35. "Shin, yanā yi muku wa'adin (cēwa) lalle kū, idan kun mutu kuma kuka kasance turbāya da fasūsuwa, lalie ne kū, wadanda ake fitarwa ne?

36. "Faufau faufau ga abin da ake yi muku wa'adi da shi.

37. "Rāyuwa ba ta zama ba fāce rāyuwamu ta dūniya, munā mutu-wa kuma munā rāyuwa, (1) kuma ba mu zama wadanda ake tāyarwa ba.

إِن فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ وَإِن كُنَّا لَمُبْتَلِينَ ﴿٣٠﴾

ثُمَّ أَنشَأْنَا مِن بَعْدِهِمْ قَرْنًا آخَرِينَ ﴿٣١﴾

فَأَرْسَلْنَا فِيهِم رَسُولًا لِّمَنَّهُمْ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُم مِّنْ إِلَٰهٍ غَيْرُهُ وَأَفَلَا تَشْقُونَ ﴿٣٢﴾

وَقَالَ الْمَلَأَمُ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا الْآخِرَةِ وَأُتِرْتُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَذَا إِلَّا بَشْرٌ مِّثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرَبُونَ ﴿٣٣﴾

وَلَيْنِ أَطَعْتُمْ بَشْرًا لَّكُم بَأْسٌ كَرِيمٌ وَإِذْ أَخْسَرُونَ ﴿٣٤﴾

أَيَعِدُّكُمْ أَنْ تُكْرِمُوا إِذَا مَسَّتْ وَعَيْتُمْ ثَرَابًا وَعَظْمًا أَكْرَمُ مِمَّا كُنتُمْ ﴿٣٥﴾

* هَيَّاتَ هَيَّاتَ لِمَا توعَدُونَ ﴿٣٦﴾

إِن هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَعْنُ بِمَبْعُوثِينَ ﴿٣٧﴾

(1) Munā mutuwa kuma munā rāyuwa da haihuwar dīya da 'yā'ya. A bāyan wannan bābu wata rāyuwa ta wata Lāhira.

38. "Bai zama kōwa ba fāce namiji, ya kirkira farya ga Allah, kuma ba mu zama, sabōda shi, māsu īmāni ba."

39. Ya ce, "Ya Ubangijina! Ka taimake ni sabōda sun faryatā ni."

40. Ya ce, "Daga abu kaɗan, lalle ne zā su wāyi gari sunā māsu nadāma."

41. Sai tsāwa ta kāma su da gas-kiya, sai Muka sanya su tunkuɓa. Sabōda haka nīsa ya tabbata ga mutāne azzālumai!

42. Sa'an kuma Muka kāga halittar wasu farnōni dabam daga bayānsu.

43. Wata al'umma bā ta gabātar ajalinta, kuma bā zā su jinkirta ba.

44. Sa'an nan kuma Muka aika da ManzanninMu jēre, a kō da yaushe Manzōn wata al'umma ya jē mata, sai su faryata shi, sabōda haka Muka biyar da sāshensu ga sāshe, kuma Muka sanya su lābārun hīra. To, nīsa ya tabbata ga mutāne (wafanda) bā su yin īmāni!

45. Sa'an nan kuma Muka aika Mūsā da dan'uwansa, Hārūna, game da āyōyinMu da dalīli bayyananne.

46. Zuwa ga Fir'auna da majalisarsa, sai suka kangara, alhāli sun kasance mutāne ne marinjāya.

47. Sai suka ce, "Shin, zā mu yi īmāni sabōda wasu mutāne biyu misālinmu, alhāli kuwa mutānensu, a gare mu, māsu bauta ne"

إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا
تَحْتَهُ لَهُ يَوْمُونَ ﴿٣٨﴾

قَالَ رَبِّ اصْنَعْ لِي مِثْلَ مَا كَذَّبُونَ ﴿٣٩﴾

قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَيُصْبِحُنَّ نَادِيُونَ ﴿٤٠﴾

فَلَا تَخْذَنْهُمْ لِنَبِيحِهِمْ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ
غُتَاءً فَبَعْدَ الْقَوَمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا ﴿٤١﴾

فَمَا تَشَاءُونَ مِنْهُمْ فَعْدُهُمْ فَرَوْنَاهُمْ آخِرِينَ ﴿٤٢﴾

مَا تَسْئَلُونَ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَعْجِلُونَ ﴿٤٣﴾

فَوَازِ سَلْنَا رُسُلَنَا تَتْرًا كُلًّا مَلِجًا أُمَّةً رَسُولَهَا
كَذَّبُوهُ فَأَتَيْنَاهُ مِنْ بَعْضِهِمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ
أَحَادِيثَ فَبَعْدَ الْقَوْمِ لَآ يُؤْمِنُونَ ﴿٤٤﴾

فَوَازِ سَلْنَا مُوسَىٰ وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا وَسُلْطٰنٍ
مُؤَيَّدٍ ﴿٤٥﴾

إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ ﴿٤٦﴾

فَقَالُوا أَأَلْوَمُونَ لِنُسْرَتِنَا وَمِثْلَنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا
عَبِيدُونَ ﴿٤٧﴾

48. Sai suka faryata su sabōda haka suka kasance halakakku.

49. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun bai wa Mūsā littāfi tsammaninsu, ⁽¹⁾ zā su shiryu.

50. Kuma Mun sanya 'Dan Maryama, shi da uwarsa wata āyā. ⁽²⁾ Kuma Muka tattara su zuwa ga wani tsauni ma'abūcin natsuwa da marēmari.

51. Yā ku Manzanni! Ku ci daga abūbuwa māsu dāfi, ⁽³⁾ kuma ku aikata aikin ƙwarai. Lalle Nī, ga abin da kuke aikatāwa, Masani ne.

52. Kuma lalle ne wannan al'ummarku ce, al'umma guda, kuma Nī, Ubangijinku ne, sai ku bī Ni da tafawa. ⁽⁴⁾

53. Sai (al'ummar) suka yan-yanke al'amarinsu a tsakāninsu guntu-guntu, ⁽⁵⁾ kōwace ƙungiya sunā māsu farin ciki da abin da yake a gare su.

54. To, ka bar su a cikin batarsu har a wani lōkaci.

فَكَذَّبُوهُمَا فَكَانُوا مِنَ الْمُهْلَكِينَ ﴿٤٨﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ لَعَلَّهُ يَهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾

وَجَعَلْنَا ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَآوَيْنَاهُمَا إِلَى

رُفُوفٍ ذَاتِ قُرَارٍ وَمَعِينٍ ﴿٥٠﴾

بَنَاتِنَا الرُّسُلَ كُلَّوَمِنَ الظَّالِمِينَ وَاعْمَلُوا

صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٥١﴾

وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ

فَاتَّقُونِ ﴿٥٢﴾

فَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زُبُرًا كُلٌّ حِزْبٌ بِمَا

لَدَيْهِمْ فِرْحُونٌ ﴿٥٣﴾

فَذَرُّهُمُ فِي غَمَرِهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٥٤﴾

(1) Banī Isrā'īla na yanzu idan sun tuna cewa Alƙur'āni bā shī ne farkon littāfin sama ba, an bai wa Mūsā wani littāfi, su kuma sunā alfahari da shi.

(2) Āyar Īsā da uwarsa ita ce an haife shi bābu uba. Kuma a lōkacin nan Yahūdu suka so sarkin zāmanin nan ya kashe shi, sai uwarsa ta gudu da shi zuwa Baitil Maƙaddas, kō Dimashƙa, kō Falasđīnu, inda suka zauna shēkara gōma sha biyar har sarkin nan ya mutu.

(3) Allah Ya umurci ManzanninSa da cin halat, sa'an nan su aikata aikin ƙwarai. Haka kuma Ya umurci Mūminai. Sabōda haka karɓar aiki na ƙwarai an tsayar da shi ne a kan cin halat.

(4) Tafawa, ita ce bauta wa Allah da abin da Ya yi umurni a bauta Masa, a kan harshen AnnabinSa na zamaninsa. Yanzu bābu tafawa sai a cikin Musulunci kawai.

(5) Kōwa ya kāma hanyarsa, al'ummar Musulmi ta zama ƙungiyōyi dabam-dabam, kōwanensu yanā farin ciki da abin da ke gare shi, yanā ganin shi ne maffīci

55. Shin, sunā zaton cēwa abin da Muke taimakon su da shi daga dūkiya da dīya,

56. Munā yi musu gaggāwa ne a cikin alhērōri?

57. Lalle ne, waɗanda suke māsu sauna sabo da tsōron Ubangijinsu,

58. Da waɗanda suke, game da āyōyin Ubangijinsu sunā imāni,

59. Da waɗanda suke game da Ubangijinsu bā su yin shirki,

60. Da waɗanda ke bāyar da abin da suka bāyar, alhāli kuwa zukātansu sunā tsōrace dōmin sunā kōmāwa zuwa ga Ubangijinsu,

61. Waɗancan sunā gaggāwar tsēre a cikin ayyukan alhēri, alhāli kuwa sunā māsu tsērēwa zuwa gare su (ayyukan alhēri).

62. Kuma bā Mu kallafa wa rai fāce abin iyawarsa, kuma a wurin-Mu akwai wani littāfi wanda yake magana da gaskiya, kuma sū bā a zāluntar su.

63. Ā'a, zukātansu sunā cikin jāhilci daga wannan (magana), kuma sunā da waɗansu ayyuka, baicin wancan, sū a gare su, māsu aikatāwa ne.

64. Har idan Mun kāma mani'imentsu da azāba, sai gā su sunā hargōwa.

65. Kada ku yi hargowa a yau, lalle ne kū, daga gare Mu bā a taimakon ku.

66. Lalle ne, āyōyiNa sun kasan-ce anā karātun su a kanku, sai kuka

أَيُّسْبِرُونَ أَنَّمَا يُدْخِرُ بَيْنَ يَدَيْهِمْ مَالٌ وَعَبِيدٌ ﴿٥٥﴾

سَأَرِجٌ لَّهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ خَشِيئَتِهِمْ مَشْفُوعُونَ ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ هُمْ يُعَاقِبُونَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥٨﴾

وَالَّذِينَ هُمْ يُرْتَبَعُونَ أَلَسْ كُونُوا

وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَالَهُمْ طَوَّافِينَ أَذْهَبَهُمْ وَجْهَةً أَنَّهُمْ

إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَاجِرُونَ ﴿٥٩﴾

أُولَٰئِكَ يَسْتَكْبِرُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَٰئِكَ سَيَرْجُونَ ﴿٦٠﴾

وَلَا تُكَلِّفُ نَفْسًا وِزْرًا وَلَا تَسْأَلُهَا لِدْخِيلِهَا أَكْتَابًا

يَبْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦١﴾

بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي عَصْرِ قَوْمِنَ هَذَا وَأُولَٰئِكَ أَعْتَدْنَا

مِنْ دُونِ ذَٰلِكَ هُمْ لَآعِلُونَ ﴿٦٢﴾

حَقًّا إِذَا أَخَذْنَا مَتْلَفَهُمْ بِالْعُنَابِ إِذَا هُمْ يَنْجُرُونَ ﴿٦٣﴾

لَا تَنْجُرُوا الْيَوْمَ الْكُرْمًا إِنَّا لَنْصُرُونَ ﴿٦٤﴾

فَدَكَانَتْ عَابَتِي تُشَلِّي عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ عَلَىٰ

kasance, a kan dugāduganku, kunā kōmāwa bāya.

67. Kunā māsu girman kai gare shi (Annabi), da hira kunā alfāsha.

68. Shin fa, ba su yi ta'ammalin maganar (Alkur'āni) ba, kō abin da bai jē wa ubanninsu na farko ba ne ya jē musu?

69. Kō ba su san Manzonsu ba ne, dōmin haka suke māsu musu a gare shi?

70. Kō sunā cēwa, "Akwai hauka gare shi?" Ā'a, yā zo musu da gaskiya, alhāli kuwa mafi yawansu, ga gaskiya, māsu fi ne.

71. Kuma dā gaskiya (Alkur'āni) yā bi son zuciyoyinsu, haḳīka, dā sammai da fasa da wanda yake a cikinsu sun bāci. Ā'a, Mun tafo musu da ambaton⁽¹⁾ (darajar) su, sa'an nan sū daga barin ambatonsu māsu bijirēwa ne.

72. Kō kanā tambayar su wani harāji ne (a kan iyar da Manzanci a gare su)? To, harājin Ubangijinka ne mafi alhēri, kuma Shī ne Mafi alhērin māsu ciyarwa.

73. Kuma lalle ne, kai, haḳīka, kanā kiran su zuwa ga hanya madaidaiciya.

74. Kuma lalle waḍanda ba su yi īmāni da Lāhira ba māsu karka-cēwa daga hanya ne.

أَعْقَابِكُمْ تَتَكَفَّوْنَ ﴿٦٦﴾

مُسْتَكْبِرِينَ بِهِ سَلِيمًا تَهْتَجُونَ ﴿٦٧﴾

أَقْرَبَ يَدَرُوْا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَا يَآتِي
ءَابَاءَهُمْ مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿٦٨﴾

أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٦٩﴾

أَمْ يَقُولُونَ بِهِ حِجَابٌ لَمْ يَأْتِنَا
وَأَكْثَرُهُمُ الْيَاقِينُ كُذِّبُوا ﴿٧٠﴾

وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَوَاتُ
وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ بَلْ أَتَيْنَاهُمْ بِذِكْرِهِمْ
فَهُمْ عَنْ ذِكْرِهِمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧١﴾

أَمْ لَمْ نَلْقَهُمْ خَتَمًا فَخَرَجُوا مِنْ رَبِّكَ عَمِيحًا وَهُوَ خَيْرُ
الَّذِينَ ﴿٧٢﴾

وَأَنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٧٣﴾

وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ
الصِّرَاطِ لَنُكَرِبُوْنَ ﴿٧٤﴾

(1) Zikiri a nan, shi ne Alkur'āni wanda ya zo wa Lārabāwa, kō Kuraishāwa da abūbuwa na ḍaukakarsu, da ambaton sūnansu, da shiryar da su, da gabātar da su a kan sauran kabilu. Amma ḍuk da haka sunā bijirēwa daga gare shi.

75. Kuma dā Mun ji tausayinsu, kuma Muka kuranye musu abin da yake tāre da su na cūta, lalle ne dā sun yi zurfi a cikin batarsu, sunā dimuwa.

76. Kuma lalle ne, haḳīka, Munā kāma su da azāba, ⁽¹⁾ sai dai ba su saukar da kai ba ga Ubangijinsu, kuma bā su yin tawāli'u.

77. Har idan Mun būde, a kansu, wata kōfa mai azāba mai tsanani, sai gā su a cikinta sunā māsu mugī. ⁽²⁾

78. Kuma Shi ne Wanda Ya kāga halittar ji da gani da zukāta domin-ku. Kaḍan kwarai kuke gōdēwa.

79. Kuma Shī ne Ya halitta ku a cikin kasa, kuma zuwa gare Shi ake tāyar da ku.

80. Kuma Shī ne Wanda Yake rāyarwa, kuma Yanā matarwa, kuma a gare Shi ne sābāwar dare da yini take. Shin, to, bā zā ku han-kalta ba?

81. Ā'a, sun faḍi misālin abin da na farko suka faḍa.

82. Suka ce, "Shin, idan mun mutu kuma muka kasance turɓaya da kasusuwa, shin, lalle ne mu, haḳīka waɗanda ake tāyarwa ne?"

83. "Lalle ne, haḳīka, an yi mana wa'adi, mū da ubanninmu ga wannan a gabāni. Wannan abu bai zama kōme ba, fāce tātsūniyōyin na farko."

* وَأَوْرَثْنَاهُمْ كَثَفًا مَّا يَهْمُونَ مِنْ صُورٍ
لِّجُرَأْفِ طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿٧٥﴾

وَلَقَدْ أَخَذْنَاهُم بِالْعُقَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا
لِرَبِّهِمْ وَمَا يَنْضَعُونَ ﴿٧٦﴾

حَتَّىٰ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِم بَابًا ذَا عَذَابٍ مُّشِيدٍ
إِذْ أَهْمُوهُ بِمَبْلِسُونَ ﴿٧٧﴾

وَهُوَ الَّذِي أَنشَأَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ
قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٧٨﴾

وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿٧٩﴾

وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ وَلَهُ اخْتَلَفَ الْإِنبِيلِ
وَالنَّهَارِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٨٠﴾

بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ ﴿٨١﴾

قَالُوا أَأَلَدْنَا مَنَّاتًا وَمَكُنَّا رِبَابًا وَعظَّمْنَا آوَانَنَا
لَمَبْعُوثُونَ ﴿٨٢﴾

لَقَدْ رُوعِدْنَا يُثُوقًا وَآبَاءَ أَوْلَادِنَا هَذَا مِنْ قَبْلُ
إِنْ هَذَا إِلَّا أَلْسَانُ سَاطِرٍ أَلَا وَرَيْتَ ﴿٨٣﴾

(1) Azābar dūniya kamar yunwa da ciwo da talauci da rashin kwanciyar hankali.

(2) Mugi, shi ne kasa yin magana saboda dēbe tsammāni daga sāmūn kōwane alhēri. Asalin kalmar daga Fulātanci take.

84. Ka ce, "Wāne ne da mulkin fasa da wanda ke a cikinta, idan kun kasance kunā sani?"

85. Zā su ce, "Ta Allah ce." Ka ce, "Shin, to, bā zā ku yi tunāni ba?"

86. Ka ce, "Wāne ne Ubangijin sammai bakwai kuma Ubangijin Al'arshi mai girma?"

87. Zā su ce, "Na Allah ne." Ka ce, "Shin, to, bā zā ku bī Shi da taƙawa ba?"

88. Ka ce, "Wāne ne ga hannunsa mallakar kōwane abu take, alhāli kuwa shi yanā tsarēwar wani, kuma ba a tsare kōwa daga gare shi, idan kun kasance kunā sani?"

89. Zā su ce, "Ga Allah yake." Ka ce, "To, yāya ake sihirce ku?"

90. Ā'a, Mun zo musu da gas-kiya, kuma lalle ne sū, bakīka, maƙaryata ne.

91. Allah bai riƙi wani abin hai-huwa ba, kuma bābu wani abin bautāwa tāre da Shi. Idan haka ne, (akwai abin bautawa tare da Shi), lalle ne, dā kōwane abin bautawar ya tafi da abin da ya halitta, kuma lalle ne, dā waƙansu sun rinjāya a kan waƙansu. Tsarki ya tabbata ga Allah, daga abin da suke siffan-tāwa.

92. Masanin bōye da bayyane. Sa'an nan Ya ɗaukaka daga barin abin da suke yi na shirka.

93. Ka ce, "Yā Ubangijina! Ko dai Ka nūna mini abin da ake yi musu wa'adi da shi,

قُلْ لَمِنَ الْأَرْضِ وَمَن فِيهَا إِن كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٤٩﴾

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿٥٠﴾

قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَوَاتِ السَّبْعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٥١﴾

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٥٢﴾

قُلْ مَنْ يَدِينُ مَلَائِكَتِي كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ
يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٥٣﴾

سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَأَنَّى تُسْحَرُونَ ﴿٥٤﴾

بَلْ أَتَيْنَاهُم بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٥٥﴾

مَا أَخَذَ اللَّهُ مِن وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِن إِلَهٍ
إِذَا أَذْهَبَ كُلَّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ
عَلَىٰ بَعْضٍ سُبْحٰنَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿٥٦﴾

عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَلَّىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٥٧﴾

قُلْ رَبِّ إِنَّمَا سَأَلْتُ مَا بَاعَدُونَ ﴿٥٨﴾

94. "Yā Ubangijīna, to, kada Ka sanya ni a cikin mutāne azzālumai."

95. Kuma lalle ne Mū, haḳīka, māsu iyawa ne a kan Mu nūna maka abin da Muke yi musu wa'adi da shi.

96. Ka tunkuḍe cūta da wadda take ita ce mafi kyau. Mū ne Mafi sani game da abin da suke siffan-tāwa.

97. Ka ce, "Yā Ubangijīna, inā nēman tsari da Kai daga fizge-fizgen shaidānu.

98. "Kuma inā nēman tsari da Kai, ya Ubangijīna! Dōmin kada su halarto ni⁽¹⁾,"

99. Har idan mutuwa ta jē wa ḍayansu, sal ya ce, "Yā Ubangijina, Ku mayar da ni (dūniya).

100. "Tsammānina in aikata alki na kwarai cikin abin da na bari." Kayya! Lalle ne ita kalma ce, shi ne mafadinta, alhāli kuwa a bāya gare su akwai wani shāmaki har rānar da zā a tayar da su.

101. Sa'an nan idan an yi būsā a cikin faho, to, bābu dangantakōki a tsakāninsu a rānar nan, kuma bā zā su tambayi jūnansu ba.

102. To, waḍanda sikēlinsu ya yi nauyi, to, waḍannan sū ne māsu babban rabo.

103. Kuma waḍanda sikēlinsu ya yi sauki, to, waḍannan ne waḍanda suka yi hasārar rāyukansu

رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٤﴾

وَأَتَا عَلِيٌّ أَنْ تُرِيكَ مَا لَعَدَهُمْ لَقَدَرُونَ ﴿١٥﴾

أَدْعُ بِالَّذِي هِيَ أَحْسَنُ السَّنَةِ عَنِّي أَعْلَمُ
بِمَا يَصِفُونَ ﴿١٦﴾

وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيْطَانِ ﴿١٧﴾

وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونِ ﴿١٨﴾

حَقًّا إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ
اتَّجِمُونَ ﴿١٩﴾

لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا
إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَائِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ
بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٢٠﴾

فَإِذَا نَفَخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ
وَلَا يَنْسَأُونَ ﴿٢١﴾

لَمَنْ تَقَلَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ ﴿٢٢﴾

وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ

(1) Inā nēman tsari da Kai, yā Ubangijina! Kada shaidānu su halarto ni a cikin al'amurana duka, dōmin bā su halarta, fāce da sharri.

sunā madawwama a cikin Jahan-nama.

104. Fuskokinsu sunā balbalar wuta, kuma su a cikinta māsu yāgaggun lebba daga haƙōra ne.

105. “Shin, ayōyiNa ba su kasance anā karanta su a kanku ba, sai kuka kasance game da su kunā ƙaryatāwa?”

106. Suka ce, “Yā Ubangijinmu, shaƙāwarmu ce ta rinjāya a kanmu, kuma mun kasance mutāne baƙattu.

107. “Yā Ubangijinmu! Ka fitar da mu daga gare ta, sa'an nan idan mun kōma, to, lalle ne, mū ne māsu zālunci.”

108. Ya ce, “Ku tafi (da wulā-kanci) a cikinta. Kada ku yi Mini magana.”

109. Lalle ne waɗānsu ƙungiyoyi daga bāyiNa sun kasance sunā cēwa, “Yā Ubangijinmu! Mun yi imāni, sai Ka gāfarta mana, kuma Ka yi mana rahama, kuma Kai ne Mafi alhērin māsu tausayi.”

110. Sai kuka riƙe su lēburōri har suka mantar da ku ambatōNa, kuma kun kasance, daga gare su kuke yin dāriya.

111. Lalle ne Nī, Inā sāka musu, a yau, sabōda abin da suka yi wa haƙuri. Dōmin lalle ne, sū, sū ne māsu sāmun babban rabo.

112. Ya ce, “Nawa kuka zauna a cikin ƙasa na ƙidāyar shēkaru?”

113. Suka ce, “Mun zauna a yini ɗaya ko rabin yini, sai ka tambayi māsu ƙidāyāwa.”

خَيْرٌ وَأَنْفُسُهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿١٠٤﴾

تَلْفَعُ وُجُوهُهُمُ النَّارَ وَهُمْ فِيهَا كَالِحُونَ ﴿١٠٥﴾

أَلَمْ تَكُنْ آتِنَا فِي سُئُلِكَ عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ بِهَا تَكَذِبُونَ ﴿١٠٦﴾

قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ ﴿١٠٧﴾

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ ﴿١٠٨﴾

قَالَ اخْسَرُوا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونِ ﴿١٠٩﴾

إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا يَفْقَهُونَ رَبَّنَا إِنَّا أَمَّا تَأْتِينَا قُرْآنًا لَنُؤْمِنَهُ وَإِنَّا كَانُوا مِنَّا لِلْأَعْيُنِ ﴿١١٠﴾

فَأَلْفَعْدُوهُمْ وَسِعْرَتَنَا حَتَّىٰ أَنْتَوُا كَوَيْدِنَا وَكُنْتُمْ مِنْهُمْ تَقِيحُونَ ﴿١١١﴾

إِلَىٰ جَزَائِهِمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْعَاقِبُونَ ﴿١١٢﴾

قَالَ كَوَيْدِنَا فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ ﴿١١٣﴾

قَالُوا لَيْسَ قَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ مِّنْ عِلَالِ الْعَاقِبِينَ ﴿١١٤﴾

114. Ya ce, “Ba ku zauna ba fāce kadan, dā dai kun kasance kunā sani.

115. “Shin, to, kun yi zaton cewa Mun halitta ku ne da wāsa, kuma lalle ku, zuwa gare Mu, bā zā ku kōmo ba?”

116. Allah, Mamallaki, Gas-kiya, Yā daukaka. Bābu abin bau-tāwa, fāce Shi. Shī ne Ubangijin Al'arshi, mai daraja.

117. Kuma wanda ya kira, tāre da Allah, waɗansu abūbuwan bau-tāwa na dabam, bā yanā da wani dalili game da shī (kiran) ba, to, hisābinsa yanā wurin Ubangijinsa kawai. Lalle ne, kāfirai bā su cin nasara.

118. Kuma ka ce, “Yā Ubangi-jina! Ka yi gāfara, Ka yi rahama, kuma Kai ne Mafi alhērin māsu rahama.”

قَالَ إِنْ لَيْسَ إِلَّا قَلِيلًا لَوِ اتَّخَذْتُمُ اللَّهُ
تَعْلَمُونَ ﴿١١٤﴾

أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَهِنَا
لَا تُرْجَعُونَ ﴿١١٥﴾

فَتَعَلَىٰ اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ
الْعَرْشِ الْكَرِيمِ ﴿١١٦﴾

وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا بُرْهَانَ لَهُ
بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الْكَاذِبُونَ ﴿١١٧﴾

وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿١١٨﴾

SŪRATUN NŪR

سُورَةُ النُّورِ

Tanā karantar da hukunce-hukuncen zaman jama'a da ladub-bansu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1.. (Wannan) sūra ce. Mun sau-
kar da ita, kuma Mun wajabta ta,

سُورَةٌ أَنْزَلْنَاهَا وَفَرَضْنَاهَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ

kuma Mun saukar da äyöyi bayyannannu a cikinta, dōmin ku zan tunāwa.

2. Mazināciya da mazināci, ⁽¹⁾ to, ku yi bülāla ga kōwane daya daga gare su, bülāla dari. Kuma kada tausayi ya kāma ku game da su a cikin addinin Allah, idan kun kasance kunā yin imāni da Allah da Rānar Lāhira. Kuma wani yankin jama'a daga mūminai, su halarci azābarsu.

3. Mazināci bā ya aure ⁽²⁾ fāce da mazināciya kō mushirika, kuma mazināciya bābu mai aurenta fāce mazinaci kō mushiriki. Kuma an haramta wannan a kan mūminai.

4. Kuma waɗanda ke jīfar ⁽³⁾ mātā, masu kāmuni kai, sa'an nan kuma ba su jē da shaldu huɗu ba, to, ku yi musu bülāla, bülāla tamānin, kuma kada ku karɓi wata shaida tāsu, har abada. Waɗancan su ne fāsikai.

5. Fāce waɗanda suka tūba daga bāyan wannan, kuma suka gyāru, to lalle ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

6. Kuma waɗanda ke jīfar mātan ⁽⁴⁾ aurensu, kuma waɗansu shaidu ba su kasance a gare su ba, fāce

يَسْتَعْتَبُونَ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١﴾

الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِائَةً جَلْدَةً وَلَا تَأْخُذْكُمْ بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَشَهِدَا عَدَاوَتَهُمَا عَلَاقَةً مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾

الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا الزَّانِيَةَ أَوْ مُشْرِكَةٌ وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرْمٌ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣﴾

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ فَذُنُوبُهُنَّ أَثَمَةٌ بِأَرْبَعَةٍ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُنَّ مِائَةً جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُنَّ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٤﴾

إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِن بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥﴾

وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُنَّ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنفُسُهُمْ فَشَهَدْنَّ لَنَّهُنَّ أَنَّهُنَّ

(1) Hukuncin waɗanda ba su yi aure ba ne, amma waɗanda suka yi aure, hukuncinsu a jēfe su har su mutu, bāyan sharuɗɗa sun cika, kamar yadda yake ga sunna. Kuma wannan ga hakkin 'ya'ya ne, amma bāyi, hukuncinsu bülāla hamsin kawai.

(2) Auren mazināci kō mazināciya makarūhi ne ga wanda ba hakanan yake ba, dōmin tsaron mutunci da kōre tuhuma.

(3) Haddin kafafi bülāla tamānin ga dā, kō arba'in ga bāwa idan ya yi kafafi ga dā.

(4) Hukuncin rantsuwar li'ani da yadda ake yin ta.

dai kansu, to, shaidar dayansu, shaida huɗu ce da Allah, 'Lalle shi, haƙiƙa, yanā daga magasganta'.

7. Kuma na biyar cēwa 'La'anar Allah ta tabbata a kansa, idan ya kasance daga maƙaryata.'

8. Kuma yanā tunkuɗe mata azāba ta yi shaida, shaida huɗu da Allah, 'Lalle shi, haƙiƙa, yanā daga maƙaryata.'

9. Kuma ta biyar cēwa 'Hushin Allah ya tabbata a kanta idan ya kasance daga magasganta.'

10. Kuma bā dōmin falalar Allah ba a kanku, da rahamarSa, kuma cēwa Allah Mai karɓar tūba ne, Mai hikima!

11. Lalle ne, waɗanda⁽¹⁾ suka zo da ƙiren ƙarya waɗansu jama'a ne

شَهَدَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٦﴾

وَلْيَحْسَبْ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِمْ إِنْ كَانُوا مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٧﴾

وَيَذُرُّوا عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَنْ تَعِ شَهَدَاتٍ

بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٨﴾

وَلْيَحْسَبْ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهِمْ إِنْ كَانُوا مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٩﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ

تَوَّابٌ حَكِيمٌ ﴿١٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ وَمَنْ جَرَا

(1) Farko Hadisil Ifk ne wanda waɗansu suka jēfi Ā'isha, Ummul Mūminīna da zina a cikinsa, Allah Ya barrantar da ita. Bai zama sharri ba ga Musulmi, sai dai ya zama alhēri dōmin ya zama sanadi ga sanin hukunce-hukunce māsu yawa, na zaman jama'a da kuma darajar mutānen da abin ya shāfa.

Yadda ƙissar take, shi ne yadda Ā'ishatu, uwar mūminai ta tāɗa, ta ce, "Na kasance tāre da Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, a cikin wani yāƙi, a bāyan an saukar da Hijabi, watau kulle. Sai ya ƙare daga yāƙin ya kōma, ya yi kusa da Madīna, sai ya yi umurni da tāshi ga tafiya a wani dare, sai ni kuma na tafi na ƙare sha'anīna, na fuskanta zuwa ga wurin rāƙumāta, sai na ga abin wuyana ya yanke, sai na kōma, na nēme shi, kuma su māsu kula da ni suka ɗauki darbūka suka aza a kan rāƙuma sunā zaton inā ciki, alhāli mātā sun kasance saukāƙa, dōmin ba su cin kōme sai kaɗan na abinci.

"Na sāmi abin wuyāna na kōmo a bāyan sun tafi. Sai na zauna a masaukīna wanda na kasance a ciki. Kuma na yi zaton mutānen zā su rasa ni su kōmo zuwa gare ni. Sai na ji barci, na yi barcin. Shi kuma Safwānu ya yi rurumi daga bāyan āyarin yāƙi, ya fita da sauran dare, sai ya wāyi gari a inda nake. Sai ya ga duhun mutum mai barci, sai ya gāne ni a lōkacin da ya gan ni, dā mā ya kasance yanā ganī na a gabānin kulle, sai na farka da jin sautinsa na istirjā'i.

"A lōkacin da ya gāne ni, sai na rufe fuskāta da mayāfina. Wallāhi bai yi mini magana ba da kalma, ni kuma ban ji kō kalma ba daga gare shi, sai dai istirjā'insa a lōkacin da ya gurfanar da rāƙumarsa, ya take ƙafarta ta gaba ni kuma nā hau, ya shiga yanā jan rāƙumar da ni har muka isa ga uwar yāƙin, a bāyan sun sauka, a cikin zāfin rāna. Daga nan wanda ya halaka ya halaka, wanda ya jibinci girman abin, shi ne Abdullahi bn Ubayyin bn Salūl." Buhāri da Muslimu sun ruwaito shi.

daga gare ku, kada ku yi zaton sa sharri ne a gare ku. Ā'a, alhēri ne gare ku. Kōwane mutum daga gare su na da sakamakon abin da ya sanā'anta na zunubi, kuma wanda ya jibinci girmansa daga gare su, yanā da azāba mai girma.

12. Don me a lōkacin da kuka ji shi, mūminai maza da mūminai māta ba su yi zaton alhēri game da kansu ba, kuma su ce, "Wannan kiren karyā ne bayyananne?"

13. Don me ba su zo da shaidu huɗu a kansa ba? To, idan ba su kāwo shaidun nan ba, to, wadannan, a wurin Allah, sū ne mafar-yata.

14. Kuma bā dōmin falalar Allah ba a kanku da rahamarSa, a cikin dūniya da Lāhira. Lalle ne, dā azāba mai girma ta shāfe ku a cikin abin da kuka kūtsa da magana a cikinsa.

15. A lōkacin da kuke marā-barsa da harsunanku kuma kunā cēwa da bakunanku abin da bā ku da wani ilmi game da shi, kuma kunā zaton sa mai sauƙi, alhāli kuwa, shi a wurin Allah, babba ne.

16. Kuma don me a lōkacin da kuka ji shi, ba ku ce ba, "Bā ya yiwuwa a gare mu, mu yi magana a game da wannan. Tsarki ya tabbata a gare Ka, wannan kiren karyā ne mai girma?"

17. Allah Yanā yi muku wa'azi, kada ku kōma ga irinsa, har abada, idan kun kasance mūminai.

تَحْسَبُوهُ شَرًّا لَمَّحَدِّثْ بِهِ هُوَ خَيْرٌ لِّكَوَلِّ كُلِّ
أَمْرٍ يُقْتَضَىٰ مَا كَتَبْنَا مِنَ الْإِسْمِ وَالَّذِي تَوَلَّىٰ
كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿١١﴾

أَلَمْ تَرَ إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ
بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا إِفْكٌ مُّبِينٌ ﴿١٢﴾

أَلَمْ تَرَ جَاءَهُ وَعَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا
بِالشُّهَدَاءِ فَأُولَئِكَ عِنْدَ اللَّهِ هُمُ الْكَاذِبُونَ ﴿١٣﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ فِي مَا أَفَضْتُمْ فِيهِ عَذَابٌ
عَظِيمٌ ﴿١٤﴾

إِذْ تَلَقَّوهُ بِاللَّيْلِ كَآوِثَةً يَتْلُوهُمْ كَرَاهَةً
لِّإِسْمِكُمْ بِهِمْ عَالِمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ
اللَّهِ عَظِيمٌ ﴿١٥﴾

وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ
نَتَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾

يَعِظُكُمْ اللَّهُ أَنْ تَعْبُدُوا إِلَهًا إِلَّا إِيَّاهُ إِنَّكُمْ
مُعَذِّبُونَ ﴿١٧﴾

18. Kuma Allah Yanā bayyana muku āyōyinSa, kuma Allah Masani ne, Mai hikinia.

19. Lalle ne waɗanda ke son alfasha ta watsu ga waɗanda suka yi imāni, sunā da azāba mal radadi, a cikin dūniya da Lāhira. Kuma Allah, Shi ne Ya sani, alhāli kuwa, kuba ku sani ba.

20. Kuma bā dōmin falalar Allah ba a kanku da rahamarSa... Kuma lalle ne Allah Mai tausayi ne, Mai jin kai!

21. Ya ku waɗanda suka yi imāni, kada ku bi hanyōyin Shaidan. Kuma wanda ke bin hanyōyin Shaidan, to, lalle ne shi, yanā umurni da yin alfasha da abin da ba a sani ba, kuma bā dōmin falalar Allah ba a kanku da rahamarSa, bābu wani mutum daga gare ku da zai tsarkaka har abada, kuma amma Allah Yanā tsarkake wanda Yake so, kuma Allah Mai ji ne, Masani.

22. Kuma kada⁽¹⁾ ma'abūta falala daga gare ku da mawadāta su rantse ga rashin su bāyar da alhēri ga ma'abūta zumunta da miskinai da muhājirai, a cikin hanyar Allah. Kuma su yāfe, kuma su kau da kai.

وَيَسِّرُ اللَّهُ لَكُمْ الْأَيْدِيَ وَاللَّهُ عَلَيْهِ حَكِيمٌ ﴿٥٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ
ءَامَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٤﴾

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ
اللَّهَ رَوْفٌ رَحِيمٌ ﴿٥٥﴾

* يَتَابِعُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوتِ
الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعْ خُطُوتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ
يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ
اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَمَا زَكَّيْتُمْ مِنْ أَجْدٍ
أَبَدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ ﴿٥٦﴾

وَلَا يَأْتِي أُولُو الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةِ أَنْ يُؤْتُوا
أُولَى الْقُرْبَى وَالْمَسْكِينِ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي
سَبِيلِ اللَّهِ وَلْيَعْلَمُوا وَيَصِفُوا أُولَى الْمُحْجَبِينَ

(1) Mai yin alhēri dōmin Allah kada ya yanke shi daga wanda yake yi wa alhērin nan, sabōda yā yi masa wani laifi, da ya shāfe shi ga mutuncinsa kō dūkiyarsa. Sai ya yāfe, ya kau da kai, ya ci gaba da alhērinSa dōmin Allah, kamar yadda Mistahu, wanda yake a cikin dangin Abūbakar As-Siddiq ya shiga a cikin Hadīsil Ifk alhāli kuwa Abūbakar ke ciyar da shi sabōda shi miskini ne da zumunta kuma a tsakāninsu, sai Abūbakar ya gāfarta masa, kuma ya ci gaba da bā shi abin da yake bā shi. Haka sauran waɗanda suka fāda a cikin wannan masifa, an yāfe musu a bāyan an yi musu haddin Kazafi, sai dai wanda ya dauki mai girmansa, watau Ibn Ubayyu, shi kam ba a yi masa haddi ba dōmin Allah Ya yi masa alkawarin azāba mai tsanani a Lāhira. Watau Musulmi ake yi wa haddi dōmin ya tsarkaka.

Shin, bā ku son Allah Ya gāfarta muku, alhāli Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai?

23. Lalle ne wadannan da suke jīfar mātā māsu kāmun kai gāfilai⁽¹⁾ mūminai, an la'ane su, a cikin dūniya da Lāhira, kuma sunā da azāba mai girma.

24. A rānar da harsunansu, da hannāyensu, da kafāfunsu, suke bāyar da shaida a kansu, game da abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

25. A rānar da Allah Yake cika musu sakamakonsu tabbatacce, kuma sunā sanin (cēwa) lalle Allah, Shi ne Gaskiya bayyananna.

26. Miyāgun mātā dōmin miyāgun⁽²⁾ maza suke, kuma miyāgun maza dōmin miyāgun mātā suke, kuma tsarkākan mātā dōmin tsarkākan maza suke, kuma tsarkākan maza dōmin tsarkākan mātā suke. Wadancan sū ne wadanda ake barrantāwa daga abin da (māsu kafafi) suke faɗa, kuma sunā da gāfara da arziki na karimci.

27. Yā ku wadanda suka yi īmāni! Kada ku shiga gidāje wadanda bā gidājenku ba, sai kun sāmi izni, kuma kun yi sallama⁽³⁾ a kan ma'abūtansu. Wannan ne mafi al-hēri gare ku, tsammaninku, zā ku tuna.

أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٢٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْفَاضِلَاتِ
الْمُؤْمِنَاتِ لَعُنَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَهُمْ
عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٢٤﴾

يَوْمَ تَشْهَدُ عَلَيْهِمْ أَلْسِنُهُمْ وَأَيْدِيهِمْ
وَأَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٥﴾

يَوْمَ يَدْعُ رَبُّهُمْ إِلَى اللَّهِ وَبِهِمْ أَلْسُنٌ وَيَعْمَلُونَ
أَنَّ اللَّهُ هُوَ أَلْفُ الْمُسِينِ ﴿٢٦﴾

الْحَيِّثُ شِئْتَ الْحَيِّثِينَ وَالْحَيِّثُونَ
لِلْحَيِّثَاتِ وَالطَّيِّبَاتِ لِلطَّيِّبِينَ
وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ أُولَئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا
يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٢٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ
بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتَسَلِّمُوا عَلَى
أَهْلِهَا ذَلِكَ كُمْ مَعْرِضٌ لَكُمْ لَعْنَةُ تَذَكُّرُونَ ﴿٢٧﴾

(1) Gāfila, ita ce wadda ba ta jarrabi kōme ba sabōda kurucciya.

(2) Haka miyāgun kalmōmi bā su dācēwa sai daga mūgun mutum. Kuma kalmōmin kwarai ba su fitōwa sai daga mutānen kwarai.

(3) Hukuncin shiga gidāje da nēman izni da sallama.

28. To, idan ba ku sāmi kōwa a cikinsu ba, to, kada ku shige su, sai an yi muku izni. Kuma idan an ce muku, "Ku kōma." Sai ku kōma, shi ne mafi tsarkaka a gare ku. Kuma Allah game da abin da kuke aikatāwa, Masani ne.

29. Bābu laifi a kanku, ga ku shiga gidaje waƙanda bā zaunannu ba, a cikinsu akwai waƙansu kāya nāku. Kuma Allah Yanā sanin abin da kuke nūnāwa, da abin da kuke bōyēwa.

30. Ka ce wa mūminai maza su runtse daga ganinsu, kuma su tsare farjōjinsu.⁽¹⁾ Wannan shi ne mafi tsarki a gare su. Lalle ne, Allah, Mai ƙididdigewa ne ga abin da suke sanā'antāwa.

31. Kuma ka ce wa mūminai mātā su runtse daga gannansu, kuma su tsare farjōjinsu, kuma kada su bayyana ƙawarsu fāce abin da ya bayyana daga gare ta, kuma su dōka da mayāfansu a kan wuyan rigunansu, kuma kada su nūna ƙawarsu fāce ga mazansu ko ubaninsu, ko ubannin mazansu, ko ƙiyansu, ko ƙiyān mazansu, ko 'yan'uwansu, ko ƙiyān 'yan'uwansu mātā, kō mātān⁽²⁾ ƙungiyarsu, ko abin da hannāyensu na dāma suka

إِن لَّمْ يَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّىٰ يُؤْذَنَ
لَكُمْ وَإِن قِيلَ لَكُمْ ائْتِجُوا فَأْتِجُوا
هُوَ أَزْكَىٰ لَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ ﴿٣١﴾

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ
مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا
تُبْدُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ ﴿٣٢﴾

قُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ بَعْضُهُنَّ مِنْ
بَعْضِهِنَّ وَبَعْضُهُنَّ مِنْ
بَعْضِهِنَّ وَلَا يَحِلُّ لهنَّ أَنْ يَكُنَّ
لِللَّهِ خَيْرٌ بِمَا بَصُرْنَ ﴿٣٣﴾

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ بَعْضُهُنَّ مِنْ
أَبْصُرِيهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا
يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ
بِعِصْمِهِنَّ عَلَىٰ جُجُوبِهِنَّ وَلَا يَبْدِينَ
زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ
بُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِهِنَّ أَوْ
أَخْوَانِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنَاتِهِنَّ أَوْ
أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ

(1) Hukuncin tsare idānu da rūfe al'aura ga maza da mātā.

(2) Mātansu, watau mātā Musulmi banda mātā kāfirai, bā ya halatta ga mace kāfira ta ga al'aurar mace Musulma. Mabiya sū ne māsu nēman bukāta ga mātā wātau miskīnai, tsōfaffi daga maza. Al'aurar mace, ƙiya a cikin salla ko a tāre da wani namiji ajnabi, to, dukan jikinta ne sai fuska da tāfuna, haka kuma a cikin salla. Amma a tāre da mace Musulma tsakānin cibiyā da guiwōyi, shi ne al'aura, kuma tāre da muharraminta, dukan abin da bā sasanni ba. Baiwa kamar namiji take, al'aurarsu abin da ke tsakānin cibiyā da guiwa.

mallaka, ko mabiya wasun māsu bukātar māta daga maza, ko jāirai waɗanda bā su tsinkāya a kan al'aurar mātā. Kuma kada su yi dūka da kafāfunsu, dōmin a san abin da suke bōyēwa daga kawarsu. Kuma ku tūba zuwa ga Allah gabā ɗaya, yā ku mūminai! Tsammāninku, ku sāmi babban rabo.

32. Kuma ku aurar da gwaurāye daga gare ku, da sālihai daga bāyinku, da kuyanginku. Idan sun kasance matalauta, Allah zai waɗatar da su daga falalarsa. Kuma Allah Ma-waɗāci ne, Masani.

33. Kuma waɗannan da ba su sāmi aure ba, su kāme kansu, har Allah Ya waɗatar da su daga falalarsa. Kuma waɗanda ke nēman fansa daga abin da hannuwanku na dāma suka mallaka, to, ku ɗaura musu fansa idan kun san akwai wani alhēri a cikinsu, kuma ku bā su wani abu daga dūkiyar Allah wannan da Ya bā ku. Kuma kada ku tūlasta kuyanginku a kan yin zina, idan sun yi nufin tsaron kansu, ⁽¹⁾ dōmin ku nēmi rāyuwar dūniya, kuma wanda ya tūlasta su, to, lalle Allah, a bāyan tūlasta su, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

34. Kuma lalle ne, Mun saukar, zuwa gare ku, āyōyi māsu bayyanāwa, da misāli daga waɗanda suka shige daga gabāninku, da wa'azi ga māsu tafawa.

أَوَالَّذِينَ عَمِىَ أَوْلَى الْإِزْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ
أَوِ الْيَطْفَلِ الَّذِينَ كَرِهُوا عَلَى عَوْدَتِ
النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا
يَخْفَيْنَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَقَوْلًا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا
آيَةُ الْمُؤْمِنِينَ لَعَلَّكُمْ تَتْلَحُّونَ ﴿٣٢﴾

وَأَذْكُرُوا الْأَيْمَانَ مِنْكُمُ وَالصَّلَاتِ مِنَ عِبَادِكُمْ
وَأَمَّا بِكُمْ إِن يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِيهِمُ اللَّهُ مِنْ
فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٣﴾

وَلَيْسَتُمْ لِلَّذِينَ لَا يَجِدُونَ دِيكََا حَاقًا يُغْنِيهِمُ اللَّهُ
مِنْ فَضْلِهِ مَوَالِدِينَ يَتَّبِعُونَ الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ
أَيْمَانُكُمْ فَكُلُوا مِنْهُمُ إِن عَمِلْتُمْ فِيهِمْ خَيْرًا وَأَوْهَرُوا
مِنْ قَالِ اللَّهُ الذِّقَاءُ أَتَنكُرُوا وَلَا تَكْرَهُوا فَتَيَّبْتُمْ عَلَى
الْبَعَالِ إِن أَرَدْنَ تَخَصُّبًا لِيَتَّبِعُوا عَرَصَ الْحَيَاةِ
الْذُّنْيَا وَمَنْ يُكْرِهْمُنَّ فَإِنَّ اللَّهَ مِنْ بَعْدِ الْكُرْهَيْنِ
عَظِيمٌ رَحِيمٌ ﴿٣٤﴾

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُبَيِّنَاتٍ وَمَثَلًا
مِّنَ الَّذِينَ خَلَوْا مِن قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ ﴿٣٥﴾

(1) Tsaron kai, shi ne su yi aure; tūlastāwa a nan, shi ne a hana su aure dōmin su yi wa'abangijinsu aiki.

35. Allah ne Hasken sammai da ƙasa, misālin HaskenSa, kamar tãgã, a cikinta akwai fitila, fitilar a cikin ƙarau, ƙarau ɗin kamar shi taurãro ne mal tsananin haske, anã kunna shi daga wata itãciya mai albarka, ta zaitũni, bã bagabashiya ba kuma bã bayammaciya ba, man-ta na kusa ya yi haske, kuma kô wuta ba ta shãfe shi ba, haske a kan haske, Allah na shiryar da wanda Yake so zuwa ga HaskenSa. Kuma Allah na buga misãlai ga mutãne, kuma Allah game da dukan kôme, Masani ne.

36. A cikin waɗansu gidãje wa-ɗanda Allah Yã yi umurnin a ɗauka-ka, kuma a ambaci SũnanSa a cikin-su, sunã yin tasbĩhi a gare Shi a cikinsu, sãfe da maraice.

37. Waɗansu maza, waɗanda wani fatauci bã ya shagaltar da su, kuma sayarwa bã ta shagaltar da su daga ambaton Allah, da tsai da salla da bãyar da zakka, sunã tsõron wani yini wanda zukãta sunã bibbirkita a cikinsa, da gannai.

38. Dõmin Allah Ya sãka musu da mafi kyaun abin da suka aikata, kuma Ya ƙãra musu daga falalarSa. Kuma Allah Yanã arzũta wanda Yake so, bã da lissãfi ba.

39. Kuma waɗanda suka ƙãfirta, ayyukansu sunã kamar ƙãwalwal-niya ga faƙo, mai ƙishirwa yanã zaton sa ruwa, har idan ya jẽ masa bai iske shi kôme ba, kuma ya sãmi⁽¹⁾ Allah a wurinsa, sai Ya cika

* اللَّهُ نُورُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ مِثْلُ نُورِهِ
كَيْسِكُورَةٍ فِيهَا مِصْبَاحٌ يَأْتِيهِ
رُجُلٌ مِنَ الرُّجُلِ أَكْثَرُ نُورٍ يُوقَدُ
شَجَرَةٌ مِنْ كَرْمٍ زَيْتُونَةٍ لَا تَمْرُوتٌ وَلَا
أَعْرَابٌ يَكَادُ زَيْتَانُهَا نَارًا نُورٌ
عَلَى نُورٍ يَهْدِي اللَّهُ لِنُورِهِ مَنْ يَشَاءُ
وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٣٥﴾

فِي نُورٍ أَذِنَ اللَّهُ أَنْ تَرُفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا
أَسْمُهُ وَيُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِاللُّغُوِّ وَالْأَصْوَالِ ﴿٣٦﴾

رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ
ذِكْرِ اللَّهِ وَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا الزَّكَاةَ
يَخَافُونَ يَوْمًا تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ ﴿٣٧﴾

لِيَجْزِيَ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُم
مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ يَرُوفٌ بِمَنْ يَشَاءُ يَغْفِرُ حِسَابًا ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٍ
بِغِيصَةٍ يَحْسَبُهُ الظَّمْثَانُ مَاءً
حَتَّى إِذَا جَاءَهُمْ لَمْ يَجِدْهُ سَائِغًا
وَوَجَدَ اللَّهُ عِنْدَهُمْ حُوسِبَةً لَهُمْ
وَاللَّهُ

(1) Ya sãmi Allah a wurin da ƙãwalwalniyar take, alhãli Allah Ya gaya masa cẽwa

masa hisābinsa. Kuma Allah Mai gaggāwar sakamako ne.

40. Kō kuwa kamar⁽¹⁾ duffai a cikin tēku mai zurfi, tāguwar ruwa tanā rufe da shi, daga bisansa akwai wata tāguwa, daga bisansa akwai wani girgije, duffai sāshensu a bisa sāshe, idan ya fitar da tāfinsa ba ya kusa ya gan shi. Kuma wanda Allah bai sanya masa haske ba, to, bā ya da wani haske.

41. Shin, ba ka gani ba (cēwa) lalle ne Allah, wanda yake a cikin sammal da ƙasa sunā yi Masa tasbīhi, kuma tsuntsaye sunā māsu sanwa, kōwane lalle ya san sallarsa da tasbihinsa, kuma Allah Masami ne ga abin da suke alkatāwa?

42. Mulkin sammai da ƙasa ga Allah kawai yake, kuma zuwa ga Allah makōma take.

43. Ashe, ba ka gani ba, lalle ne Allah Yanā kōra girgije, sa'an nan kuma Ya haɗa a tsakāninsa, sa'an nan kuma Ya sanya shi mai hauharwar jūna? Sai ka ga ruwa yanā fita daga tsattsakinsa, kuma Ya saukar daga waɗansu duwātsu a cikinsa na ƙanƙara daga sama, sai Ya sāmu wanda Yake so da shi, kuma Ya karkatar da shi daga barin wanda Yake so. Hasken walƙiyarsa yanā kusa ya tafi da gannai.

سريع الحساب ﴿٣٩﴾

أَوْ كَلَّمَتْ فِي بَحْرِ لَيْحٍ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِنْ
قَوْفِهِ مَوْجٌ مِنْ قَوْفِهِ سَحَابٌ ظَلَمَتْ
بَعْضَهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكِدْ
بِرِئْهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ
مِنْ نُورٍ ﴿٤٠﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسْجِعُ لُهُمْ فِي السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَالْأَطْيَارِ صَوْتَهُمْ كُلَّ قَدْحِ صَلَاتِهِ
وَيَسْبِيحُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ ﴿٤١﴾

وَأَلَّهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ الْمُصِيبُ ﴿٤٢﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُنْزِلُ سَحَابًا مُمِيزًا بَيْنَهُمْ وَرُبَّمَا
يَجْعَلُهُ رُكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ
وَيُنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جِبَالٍ فِيهَا مِنْ تَرْتُفٍ فَيُصِيبُ بِهِ
مَنْ يَشَاءُ وَيُصْرِفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا
بِرِئْفَةٍ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ ﴿٤٣﴾

bābu ruwa a nan, kuma Ya nūna masa hanyar da zai sāmi ruwa, idan zai bī ta. Sai Allah Ya cika masa hisābinsa da cēwa, "Allah Mai saurin sakamako ne ga wanda ya sāba wa umurninSa." dōmin nan da nan mai sābāwar zai ga kuren kansa, tun daga dūniya. Hisābin Allah yanā aukuwa da sauri a kan mai sābā wa umurninSa da gangan.

(1) Ayyukan kāfiri, wanda bā ya bin Hasken Allah ga aikinsa kamar mai ƙishirwa da wanda ya siffanta a sama yake, kō kuwa kamar mai tafiya a cikin duffan da aka siffanta a wannan āya.

44. Allah Yanā jūyar da dare da yini. Lalle ne a cikin wannan akwai abin kula ga ma'abūta gannai.

45. Kuma Allah ne Ya halitta kōwace dabba daga ruwa. To, daga cikinsu akwai waɗanda ke tafiya a kan cikinsu, kuma daga cikinsu akwai waɗanda ke tafiya a kan kafāfu biyu, kuma daga cikinsu akwai waɗanda ke tafiya a kan huɗu. Allah Yanā halitta abin da Yake so, lalle Allah, a kan kōwane abu, Mai ikon yi ne.

46. Lalle ne, haḳīka, Mun saukar da āyōyi māsu bayyanāwa. Kuma Allah Yanā shiryar da wanda Yake so zuwa ga hanya madaidai-ciya.

47. Kuma sunā cēwa, "Mun yi īmāni da Allah da kuma Manzo, kuma mun yi dā'ā." Sa'an nan kuma wata funkciya daga gare su, su jūya daga bāyan wancan. Kuma waɗancan ba mūminai ba ne.

48. Kuma idan aka kira su zuwa ga Allah da ManzonSa, dōmin Ya yi hukunci⁽¹⁾ a tsakāninsu, sai gā wata funkciya daga gare su sunā māsu bijirēwa.

49. Kuma idan hakki ya kasance a gare su, zā su jē zuwa gare shi, sunā māsu mīka wuya.

50. Shin, a cikin zukātansu akwai cūta ne, ko kuwa sunā tsōron

يَقْلِبَ اللَّهُ الْآيَاتِ وَالْأَهْوَاءِ فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةً
لِأُولِي الْأَبْصَارِ ﴿٤٤﴾

وَاللَّهُ خَالِقُ كُلِّ دَابَّةٍ مِّن مَّا يَخْتَصِرُ مِنْ يَمْشِي عَلَى
بَطْنِهِ وَمِنْهُمْ مَّن يَمْشِي عَلَى رِجْلَيْنِ وَمِنْهُمْ
مَّن يَمْشِي عَلَى أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَوَدِيدٌ ﴿٤٥﴾

لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُّبِينَاتٍ وَاللَّهُ يَهْدِي مَن
يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٤٦﴾

وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ
يَتَوَلَّى فُرُوقَهُمْ فَمِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولئك
بِالْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ
فَإِذَا قِيلَ لَهُمْ فَضُّوْهُنَّ ﴿٤٨﴾

وَلَن يَكُن لَهُمُ الْخُفْيُ بَأْوَالِ اللَّهِ لَمُدَّعِينَ ﴿٤٩﴾

أَفِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَمْ أَرْبَابٌ أَوْلَىٰ أَن يُحْيِفَ

(1) Wannan yanā nūna cēwa rashin yarda da hukuncin Allah kāfirci ne. Wanda ya kai fāra ga kōtun al'āda alhāli kuwa yanā Musulmi kuma ya halatta haka, bā da wata lafūra ba, ya zama kāfiri sai idan ya tūba. Bā ya halatta ga Musulmi su yarda da yin kōtunan al'āda a fāsarsu.

Allah Ya yi zālunci a kansu, da Manzonsa? Ā'a, wadancan sū ne azzālumai.

51. Maganar mūminal, idan aka kira su zuwa ga Allah da ManzonSa dōmin Ya yi hukunci a tsakāninsu, takan kasance kawai su ce, "Mun ji, kuma mun yi dā'ā." Kuma wadannan sū ne māsu cin nasara.

52. Kuma wanda ya yi dā'ā ga Allah da ManzonSa, kuma ya ji tsōron Allah, ya kuma bī Shi da taƙawa, to, wadannan sū ne māsu babban rabo.

53. Kuma suka rantse da Allah iyākar rantsuwarsu, 'Lalle ne, idan ka umurce su, haƙiƙa, sunā fita.' Ka ce, "Kada ku rantse, dā'ā sananna ce! Lalle ne, Allah Mai ƙididdige-wa ne ga abin da kuke aikatawa."

54. Ka ce, "Ku yi dā'ā ga Allah, kuma ku yi dā'ā ga Manzo. To, idan kun jūya, to, a kansa akwal abin da aka aza masa kawai, kuma a kanku akwai abin da aka aza muku kawai. Kuma idan kun yi masa dā'ā za ku shiryu. Kuma bābu abin da yake a kan Manzo fāce iyarwa bayyananna."

55. Allah Ya yi wa'adi ga wadanda suka yi imāni daga gare ku, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, lalle zai shugabantar da su a cikin fasa kamar yadda Ya shugabantar da waƙanda suke daga gabāninsu, kuma lalle ne zai tabbatar musu da addininsu wanda Ya yardar musu, kuma lalle ne Yanā musanya musu daga bāyan tsōronsu da aminci,

اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولُهُ بَلْ أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٥٠﴾

إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥١﴾

وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشِ اللَّهَ الَّذِي يَتَّقَى فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٥٢﴾

﴿٥٣﴾ وَأَسْمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْدِينِمْ لِيَنْ أَمْرَهُمْ لِيَخْرُجُوا قُلْ لَا تَقْسِمُوا طَاعَةَ مَعْرُوفَةً إِنَّ اللَّهَ جَبِيذٌ يُعَاتَمُونَ ﴿٥٤﴾

قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ إِنْ قُلْتُمْ فَإِنَّمَا عَلَيْكُمْ مَآخِذُ مَا خَلَقْتُمْ فَلَن يُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا أَلْبَاقُ الْمُنِيرِ ﴿٥٥﴾

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسِّرَنَّ لَهُمْ دِينَهُمْ فِي الْأَرْبَابِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيَسِّرَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ

sunā bauta Mini, bā su hada kōme da Nī. Kuma wanda ya kāfirta a bāyan wannan, to, waɗancan, su ne fāsikai.

56. Kuma ku tsayar da salla, kuma ku bāyar da zakka, kuma ku yi dā'ā ga Manzo, tsammāninku a yi muku rahama.

57. Kada lalle ka yi zaton waɗanda suka kāfirta zā su bu-wāya a cikin fasa, kuma makō-marsu wuta ce, kuma lalle ne ma-komar tā mūnana.

58. Yā ku waɗanda suka yi īmā-ni! Waɗannan da hannuwanku na dāma suka mallaka da waɗanda ba su isa mafarki ba daga cikinku, su nēmi izni⁽¹⁾ sau uku; daga gabānin sallar alfijir, da lōkacin da kuke ajiye tufāfinku sabōda zāfin rānā, kuma daga bāyan sallar ishā'i. Sū ne al'aurōri uku a gare ku. Bābu laifi a kanku kuma bābu a kansu a bāyansu. Sū māsu kēwaya ne a kanku, sāshenku a kan sāshe. Kamar wannan ne Allah Yake bayyana āyōyinSa a gare ku. Kuma Allah Masani ne, Mai hikima.

59. Kuma idan yāra daga cikinku suka isa mafarki, to, su nēmi izni, kamar yadda waɗanda suke a gabāninsu suka nēmi iznin. Kamar wannan ne Allah Yake bayyana āyōyinSa a gare ku, kuma Allah Masani ne, Mai hikima.

بَعْدَ ذَلِكَ قَالُوا لَيْسَ لَكَ هُمْ الْأَقْسَبُونَ ﴿٥٥﴾

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا
الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٥٦﴾

لَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ
وَمَا أُولَئِكَ إِلَّا شَرٌّ مَصِيرٌ ﴿٥٧﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ هَامُوا لِيَسْتَنْدِ نَحْمُ الَّذِينَ
مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ
تِلْكَ مَرَّتَيْنِ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ
تَضَعُونَ رِجَالَكُمْ مِنَ الظُّلُمِةِ وَمِنْ بَعْدِ
صَلَاةِ الْمَسَاءِ تِلْكَ عَوْرَاتُ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ
وَلَا عَلَيْهِمْ جُنَاحٌ بَعْدَ هُنَّ عُلُوفُونَ عَلَيْهِمْ
بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
لَكُمْ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٨﴾

وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمْ الْحُلُمَ
فَلْيَسْتَنْدُوا كَمَا اسْتَنْدَتِ الَّذِينَ مِنْ
قَبْلِهِمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٥٩﴾

(1) Ladabin shiga gida shi ne dukan yaron da ya balaga, da ne ko bāwa, kada ya shiga gida ko daki a bāyan sallama sai ya nēmi izni da cewa "In shiga?" Idan an karba masa da izni, ya shiga, idan kuma yanā zaton ba a ji shi ba, sai ya sāke nēman izni har sau uku. Nēman izni yanā wajaba ko ga yaran gidan a cikin lōkuta uku, watau a gabānin sallar asuba da lōkacin tsakar rānar na kailūla da bāyan sallar ishā'i.

60. Kuma tsōfaffi daga mātā, waɗanda bā su fatan wani aure, to, bābu laifi a kansu su ajiye tufāfinsu, bā sunā māsu fitar da kawa ba, kuma su tsare mutuncinsu, shi ne mafi alhēri a gare su. Kuma Allah Mai ji ne, Masani.

61. Bābu laifi a kan makāho, kuma bābu laifi a kan gurgu, kuma bābu laifi a kan majiyyaci, kuma bābu laifi a kan kōwanenku, ga ku ci (abinci) daga gidājenku, kō daga gidājen ubanninku, kō daga gidājen uwāyenku, kō daga gidājen 'yan'uwanku maza, kō daga gidājen 'yan'uwanku mātā, kō daga gidājen baffanninku, kō daga gidājen gwagwanninku, kō daga gidājen kāwunnanku, kō daga gidājen in-nōninku, kō abin da kuka mallaki mabūdansa, kō abōkinku, bābu laifi a gare ku ku ci gabā daya, kō dabam-dabam. To, idan kun shiga wasu gidāje, ku yi sallama a kan kāwunanku,⁽¹⁾ gaisuwa ta daga wurin Allah mai albarka, mai dāfi. Kamar wancan ne Allah Yake bayyana muku āyōyinSa, tsam-māninku ku yi hankali.

62. Waɗanda ke mūminai sōsai, su ne waɗanda suka yi īmāni da Allah da ManzonSa, kuma idan sun kasance tāre da shi, a kan wani al'amari na aikin gayya, bā su tafiya sai sun nēme shi izni. Lalle ne wa-

وَالْقَوَاعِدُ مِنَ النِّسَاءِ الَّتِي لَا يَرْجُونَ
نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ يَضَعْنَ
يَدَيَهُنَّ غَيْرَ مُتَرَجِّحَاتٍ بِيَمِينِهِمْ وَأَنْ
يَسْتَغْفِرْنَ خَيْرٌ لَّهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ
حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى
أَنْفُسِكُمْ أَنْ تَأْكُلُوا مِنْ بُيُوتِكُمْ أَوْ
بُيُوتِ آبَائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أُمَّهَاتِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخَوَاتِكُمْ
أَوْ بُيُوتِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ
عَمَتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ إِخْوَالِكُمْ أَوْ
بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ
مَفَاتِحُهُ أَوْ صَدِيقِكُمْ لَيْسَ
عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا حَيْثُ شِئْتُمْ
أَشْتَاتًا فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى
أَنْفُسِكُمْ تَحِيَّةً مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبْرَكَةٌ طَيِّبَةٌ
كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ
لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٥١﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ لَمْ يَذْهَبُوا

(1) Akwai daga ladubban zamantakēwa har dai a tsakanin dangi a ci abincin jūna, kō a ci tāre a makai gada, kō kuwa kōwa ya ci dabam. Kuma idan an haɗu a yi gaisuwa a tsakanin jūna, gaisuwa irin wadda Allah Ya ce Musulmi su yi wa jūnansu da cewa "Assalāmu alaikum". Ita ce gaisuwa mai kyau. Anā kāra "wa rahmatul Lāhi wa barakātuh," dōmin ta kāra dāfi.

danda suke bidar ka izni, wadancan sū ne suke yin imāni da Allah da ManzonSa. To, idan sun nēme ka izni sabōda wani sha'aninsu, to, ka yi izni ga wanda ka so daga gare su, kuma ka nēmā musu gāfara daga Allah. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai⁽¹⁾.

63. Kada ku sanya kiran Manzo⁽²⁾ a tsakāninku kamar kiran sāshenku ga sāshe. Lalle ne Allah Yanā sanin wadanda ke sancēwa daga cikinku da sadāde. To, wadanda suke sābāwa daga umurninSa, su yi saunar wata fitina ta sāme su, kō kuwa wata azāba mai radādi ta sāme su.

64. To! Lalle Allah ne Yake da mulkin abin da ke a cikin sammai da kasa, haḳiḳa, Yanā sanin abin da kuke a kansa, kuma a rānar da ake mayar da su zuwa gare Shi, sai Yanā bā su lābāri game da abin da suka aikata. Kuma Allah, ga dukan kōme, Masani ne.

حَتَّى يَسْتَضِيَهُمُ الْآلِهَاتُ الَّتِي يَسْتَضِيُونَكَ أَوْ لِيَلْبَسَكَ
الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِذَا
اسْتَضَىٰ نُورَكَ لِيَعْلَمَ سَائِبُهُمْ فَأَذَنَ لِمَنْ
شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفَرَ لَهُمُ اللَّهُ إِنَّ
اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٦﴾

لَا تَجْعَلُوا دَعَاةَ الرَّسُولِ بَيْنَكَ كَمَا دَعَاةَ
بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ
يَسْتَلُونَ مِنْكُمْ لَوَإِذَا قَلِبْتُمْ إِلَىٰ الَّذِينَ
يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ
أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٧﴾

إِلَّا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ قَدْ
يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَرُؤُوسٌ رُجُومٌ إِلَيْهِ
فَيَنْتَقِمُ مِنْكُمْ بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٨﴾

(1) Babban ladabin haḍuwar jama'a shi ne imāni da Allah kuma da ManzonSa. Sa'an nan kuma biyayya ga shūgaba wajen ayyukan gayya na rāyuwa haḍe, kamar ginin masallaci da hanya da kāsuwa da maḳabarta. Shūgaba yanā da ikon bāyar da iznin fakuwar mai uzuri, kuma yanā da ikon hanāwa gwargwadon hāli. Wannan kuma ya nūna muhimmancin aikin gayya da tsayuwar shūgaba a kansa, da wajabcin karba kira zuwa gare shi. Kuma wannan yanā nūna halaccin karbar harāji daga mutāne dōmin a tsayu da bukātocin haḍuwar jama'a gwargwadon hāli.

(2) Wannan yanā nūna ladabin yadda ake kiran Manzon Allah ta hanya mai ladabi. Kada a kira shi da sūnansa kamar yadda ake kiran sauran mutāne da 'Yā Ali,' 'Yā Zaid,' sai dai a ce Yā Manzon Allah! a cikin sauti mai laushi mai dādi. Kuma wannan ladabi yanā shāfar dukan Musulmi na kōwane zāmani game da Shugabansu wanda yake shugabantar su ga al'amurransu na zamantakēwa. Kuma wannan yanā nūna rashin kyāwon māsu cēwa sunā zikiri da kiran sūnan Allah kamar haka "Allah! Allah! Allah!" sabōda rashin ladabin da ke cikin yin haka ga Manzon Allah balle ga Allah. Ba a yin addini sai yadda Allah Yake son a yi Masa, wātau yadda AnnabinSa ya shiryar da mutāne dōmin su bi shi, su yi aiki da shi. Kuma sābā wa umurnin Annabi yanā sabbaba fitina ga mutāne kō kuma ga kasa gabā daya.

SŪRATUL FURKĀN سُورَةُ الْفُرْقَانِ

Tanā karantar da yin kira ga tauhīdi da kōre shubhōhi daga Alkur'āni Mai girma, da kuma Annabi, tsira da aminci su tabbata a gare shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Albarka ta tabbata ga Wanda Ya saukar da (Littāfi) mai rar-rabēwa a kan BāwanSa, dōmin ya kasance mai gargadi ga halitta.

2. Wanda Yake da mulkin sam-mai da fasa, kuma bai riƙi abin haihuwa ba, kuma abōkin tārayya bai kasance a gare Shi ba a cikin mulkinSa, kuma Ya halitta dukan kōwane abu, sa'an nan Ya faddara shi faddarāwa.

3. Kuma suka riƙi abūbuwan bautawa, baicin Shi, bā su yin halit-tar kōme, alhāli sū ne ake halittāwa, kuma bā su mallakar wa kansu wata cūta, ko wani amfāni, kuma bā su mallakar mutuwa, kuma bā su mallakar rāyarwa, kuma bā su mal-lakar tāyarwa.

4. Kuma waƙanda suka kāfirta suka ce, "Wannan bā kōme ba ne fāce kiren farya da (Muhammadu)

تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ
لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا ۝

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ
وَلَدًا وَلَمْ يَكُن لَّهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ
كُلَّ شَيْءٍ عَفْوَ قَدْرَهُ تَقْدِيرًا ۝

وَأَتَّخِذُوا مِنْ دُونِهَا إِلَهًا لِيَخْلُقُونَ شَيْئًا
وَهُمْ يَخْلُقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنْفُسِهِمْ
ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَاةً
وَلَا نُشُورًا ۝

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا إِفْكٌ

ya kirƙira shi, kuma waɗansu mutāne na dabam suka taimake shi a kansa." To, lalle ne sun jē wa zālunci da karkacēwar magana.

5. Kuma suka ce, "Tatsūniyōyi ne na farko ya rurrubūta, sai sū ake shibtarsu a gare shi sāfe da yamma."

6. Ka ce, "Wanda Yake sanin asiri a cikin sammai da fasa ne Ya saukar da shi. Lalle ne, Shī Ya kasance Mai gāfara, Mai jin kai."

7. Kuma suka ce, "Mēne ne ga wannan Manzo, yanā cin abinci, kuma yanā tafiya a cikin kāsuwanni! Don me ba a saukar da malā'ika zuwa gare shi ba, dōmin ya kasance mai gargadi tāre da shi?"

8. "Kō kuwa a jēfo wata taska zuwa gare shi, kō kuwa wata gōna ta kasance a gare shi, yanā ci daga gare ta?" Kuma azzālumai suka ce, "Bā ku bin kōwa, fāce mutum sihir-tacce."

9. Ka dūba yadda suka buga maka misālai, sai suka ɓace, dōmin haka bā su iya bin tafarki.

10. Albarka ta tabbata ga Wanda, idan Ya so, Yā sanya maka mafi alhēri daga wannan (abu): gōnaki, kōramu na gudāna daga farkashinsu, kuma Ya sanya maka manyan gidaje.

11. Ā'a, sun faryata game da Sā'a, albāli kuwa Mun yi tattalin wuta mai tsanani ga wanda ya faryata (manzanni) game da Sā'a.

أَفْتَرَيْتَهُ وَأَعَانَاتُهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءَهُمْ ظُلْمًا وَزُورًا ﴿٥﴾

وَقَالُوا اسْتَطِيرَ الْأَوْلَادُ أَكُنْتُمْ فِيهَا فَيُومِنُونَ ثُمَّ نَحْنُ عَلَيْهِ بُكْرَةٌ وَأُصَيْبًا ﴿٦﴾

قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ الْغَيْبُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧﴾

وَقَالُوا مَا لِهَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أَنْزَلَ إِلَهُهُ مَالًا فَيَكُونُ مَعَهُ نَذِيرًا ﴿٨﴾

أَوْ يُنْفِقَ إِلَيْهِ كَنْزًا وَتَكُونَ لَهُ رَجَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِن تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَشْهُورًا ﴿٩﴾

أَنْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَبِيلًا ﴿١٠﴾

تَبَارَكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ لَكَ فُضُورًا ﴿١١﴾

بَلْ كَذَّبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْتَدْنَا لِمَنْ كَذَّبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا ﴿١٢﴾

12. Idan ta gan su daga wani wuri mai nīsa, sai su ji sautin fushi da wani rūri nāta.

13. Kuma idan an jēfa su a wani wuri mai kunci daga gare ta, sunā wafanda aka daure, ciki daidai, sai su kirāyi halaka a can.

14. Kada ku kirāyi halaka guda, kuma ku kirāyi halaka mai yawa.

15. Ka ce, "Shin, wancan ne mafi alhēri, kō kuwa Aljannar dawwama wadda aka yi wa'adi ga māsu tafawa? Tā zama, a gare su, sakamako da makōma.

16. "Sunā da abin da suke so, a cikinta, sunā madawwama. Wannan ya kasance wa'adi abin tambaya a kan Ubangijinka."

17. Kuma rānar da Yake tāra su da abin da suke bauta wa, baicin Allah, sai Ya ce, "Shin, kū ne kuka ɓatar da bāyiNa, wafannan, ko kuwa su ne suka ɓata daga hanya?"

18. Suka ce, "Tsarki ya tabbata a gare Ka, bā ya kasancēwa a gare mu, mu riƙi wafansu majibinta, baicin Kai, kuma amma Kā jiyar da su dādi sū da ubanninsu har suka manta da Tunātarwa, kuma sun kasance mutāne ne halakakku."

19. To, lalle ne, sun Raryata game da abin da kuke cēwa, sabōda haka bā ku iya karkatarwa ga (maganarsu), kuma ba ku iya tai-mako (ga hana azāba), kuma wanda ya yi zālunci a cikinku zā Mu dandana masa azāba mai girma.

20. Kuma ba Mu aika ba, a gabāninka daga Manzanni, fāce

إِذَا رَأَوْهُم مِّن مَّكَانٍ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهُمْ
تَقَمُّطًا وَرَفِيرًا ﴿١٢﴾

وَإِذَا أَلْقَا مِنْهَا مَكَانًا نَّاصِبًا أَتَمَّعْتَهُنَّ
دَعْوَاهُنَّ لَكَ تُبُورًا ﴿١٣﴾

لَا تَدْعُوا الْيَوْمَ بُورًا وَجَدًا وَادْعُوا بُورًا
كَثِيرًا ﴿١٤﴾

قُلْ أَذَلِكَ خَيْرٌ أَمْ حَتَّىٰ أَخْلُذَ الْبَنِي وَعَدَّ
الْمُتَّقُونَ كَأَنَّهُمْ جَزَاءُ وَصِيرًا ﴿١٥﴾

لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ كَانَ
عَلَىٰ رَبِّكَ وَعْدًا مَّسْئُولًا ﴿١٦﴾

وَيَوْمَ يُخْشَرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ
اللَّهِ يَقُولُونَ أَنَّهُمْ أَضَلُّنَا عِبَادِي
هَؤُلَاءِ أَمْ هُمْ ضَلُّوا السَّبِيلَ ﴿١٧﴾

قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا كَانَتْ تَسْمِعُ لَنَا أَن نَّخْذَ
مِنْ دُونِكَ مِنْ أَوْلِيَاءَ وَلَكِنْ مَتَّعْتَهُمْ
وَبَاءتَهُمْ حَقِّي نَسُوا الَّذِي كَفَرُوا وَكَانُوا
قَوْمًا بُورًا ﴿١٨﴾

فَقَدْ كَذَّبْتُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا
تَسْتَطِيعُونَ صَرْفًا وَلَا تَنْصِرًا وَمَنْ يَظْلِمِ
مِنكُمْ نُذِقْهُ عَذَابًا كَثِيرًا ﴿١٩﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا

lalle sū, hakīka, sunā cin abinci kuma sunā tafiya a cikin kasuwōyi. Kuma Mun sanya sāshen mutāne fitina ga sāshe. Shin kunā yin hafuri? Kuma Ubangijinka Yā kasance Mai gani.

21. Kuma waɗanda bā su fatan haɗuwa da Mu, suka ce, “Don me ba a saukar da malā'iku ba a kanmu, kō kuwa mu ga Ubangijinmu?” Lalle ne sun kangara a cikin rāyukansu, kuma suka yi tsaurin kai, tsaurin kai mai girma.

22. A rānar da suke ganin malā'iku, bābu bushāra a yinin nan ga māsu laifi, kuma sunā cēwa, “Allah Ya kiyāshe⁽¹⁾ mu!”

23. Kuma Muka gabāta zuwa ga abin da suka aikata daga aiki, sai Muka sanya shi fūra wātsattsiya.

24. Ma'abūta Aljanna a rānar nan, sū ne mafi alhēri ga matabata, kuma mafi kyaun wurin kai-lūla.

25. Kuma a rānar da sama take tsattsāgewa tāre da gizāgizai, kuma a saukar da malā'iku, saukarwa.

26. Mulki a rānar nan, na gas-kiya, yanā ga Mai rahama, kuma ya zama yini, a kan kāfirai, mai tsanani.

27. Kuma rānar da azzālumi yake cizo a kan hannayensa, yanā cēwa, “Ya kaitōna! (A ce dai) na riƙi hanya tāre da Manzo!

إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْسُوتُ
فِي الْأَسْوَاقِ وَجَعَلْنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ
فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا ﴿٥١﴾

* وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا
لِيُؤْتِنَا الْمَالِكَ أَوْ نُرِي رَبَّنَا لَقَدْ
أَسْتَكْبَرُوا فِي أَنفُسِهِمْ وَعَتَوْا عُتُوًّا كَبِيرًا ﴿٥٢﴾

يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَالِكَ لَا يُبْشِرُونَ
لِلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ حَجْرًا مَّحْجُورًا ﴿٥٣﴾

وَقَدْ مَنَّا إِلَىٰ مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ
جَمِيلًا هَبْطًا مَّشُورًا ﴿٥٤﴾

أَصْحَابِ الْجَنَّةِ يَوْمَ إِذِ حَبِيرٌ مُّسْتَقَرًّا
وَأَحْسَنَ مَقِيلًا ﴿٥٥﴾

وَيَوْمَ تَشْقَىٰ السَّمَاءُ بِالقَمَرِ وَنُزِلَ
الْمَلِئِكَةُ تَنْزِيلًا ﴿٥٦﴾

الْمَلِئِكُ يَوْمَ إِذِ لَمُوقًا لِّلرَّحْمَنِ
وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا ﴿٥٧﴾

وَيَوْمَ يَعْصُ الظُّلُمُ عَلَىٰ يَدَيْهِ وَيَقُولُ
يَلَيْتَنِي أَخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا ﴿٥٨﴾

(1) Asalin maganar shī ne “Tsari tsararre,” wātau muna neman tsari daga Allah, tsari tabbatacce.

28. "Ya kaitōna! (A ce dai) ban riki wāne masōyi ba!

29. "Lalle ne, haƙiƙa, ya ɓatar da ni daga Tunāwa a bāyan (Tunāwar) ta je mini." Kuma Shaidan ya zama mai zumbulēwa ga mutum.

30. Kuma Manzo ya ce, "Ya Ubangijina! Lalle mutānena, sun riki wannan Alkur'āni abin ƙaura-cēwa!"

31. Kuma kamar haka ne, Muka sanya makiyi daga māsu laifi ga kōwane annabi. Kuma Ubangi-jinka Ya isa ga zama Mai shiryarwa, kuma Mai taimako.

32. Kuma waƙanda suka kāfirta suka ce, "Don me ba a saukar da Alkur'āni a kansa ba, jimla guda?" Kamar wancan! Dōmin Mu ƙarfafa zūciyarka game da shi, kuma Mun jēranta karanta shi da hankali jēranta.

33. Kuma bā zā su zo maka da wani misāli ba, fāce Mun je maka da gaskiya da mafi kyau ga fassara.

34. Waƙanda ake tāyarwa a kan fuskōkinsu, zuwa ga Jahannama, waƙancan sū ne mafi sharri ga wuri, kuma mafi ɓacēwa ga hanya.

35. Kuma lalle ne, Mun bai wa Mūsā Littāfi, kuma Mun sanya ɗan'uwansa, Hārūna, mataimaki tāre da shi.

36. Sai Muka ce, "Ku tafi, kū biyu, zuwa ga mutānen nan waƙanda suka ƙaryata game da āyō-yinMu." Sai Muka darkāke su, darkākewa.

يَتَوَلَّيْ لَيْتَنِي لِمَ أَخَذْنَا مَخْلِكًا ﴿٣٨﴾

لَقَدْ أَضَلَّنِي عَنِ الذِّكْرِ شَيْدًا جَمَلِيًّا ﴿٣٩﴾
وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلْإِنْسَانِ خَذُولًا ﴿٤٠﴾

وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا
الْقُرْآنَ مَهْجُورًا ﴿٤١﴾

وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ قَوْمٍ عَذَابًا
الْمُجْتَمِعِينَ ﴿٤٢﴾ وَكُنْ بِرَبِّكَ هَادِيًا وَنَصِيرًا ﴿٤٣﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ
جُمْلَةً وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ
وَرِئْسَ لَهُ تَتْبِيلًا ﴿٤٤﴾

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ
وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا ﴿٤٥﴾

الَّذِينَ يُحْشِرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمُ إِلَىٰ
جَهَنَّمَ أُولَئِكَ سَرْمَكَانَا وَأَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٦﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ
آخَاهُ هَارُونَ وَزِيْرًا ﴿٤٧﴾

فَقُلْنَا أَذْهَبَ إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا
بِعَايِدِنَا فَذَمَّ رُءُوسَهُمْ وَذَمِيرًا ﴿٤٨﴾

37. Kuma mutānen Nūhu, a lōkacin da suka karyata Manzanni, Muka nutsar da su, kuma Muka sanya su wata āya ga mutāne, kuma Muka yi tattalin azāba mai radadi ga azzālumai.

38. Da Ādāwa da Samūdāwa, da mutanen Rassi, da waƙansu al'um-momi, a tsakānin wannan, māsu yawa.

39. Kuma kōwannensu, Mun buga masa misālai, kuma kōwanne Mun halakar da (shi), haiakarwa.

40. Kuma lalle ne, haƙiƙa, (Kuraishi) sun jē a kan alkaryar nan wadda aka yi wa ruwa, ruwan azāba. Shin, ba su kasance sun gan ta ba? Ā'a, sun kasance bā su kaunar tāyarwa (a Kiyāma).

41. Kuma idan sun gan ka, bā su rikon ka fāce da izgili, (sunā cēwa,) "Shin, wannan ne wanda Allah Ya aiko, Manzo?"

42. "Lalle ne, yā yi kusa ya ɓatar da mu daga Ubangijinmu, in bā dōmin da muka yi haƙuri a kansu ba." Kuma zā su sani, a lōkacin da suke ganin azāba, wāne ne mafi ɓacēwa ga hanya!

43. Shin, kā ga wanda ya riki Ubangijinsa son zuciyarsa? Shin, to, kai ne ke kasancēwa mai tsaro a kansa?

44. Ko kanā zaton cēwa, mafi yawansu sunā ji, kō kuwa sunā hankali? Sū ba su zama ba fāce dabbōbin gida⁽¹⁾ suke. Ā'a, sū ne mafi ɓacēwa ga hanya.

وَقَوْمٌ نُّوحٌ لَمَّا كَذَّبُوا الرَّسُولَ أَغْرَقْنَاهُمْ
وَجَعَلْنَا لَهُمُ الْتَائِبِينَ آيَةً وَأَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ
عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣٧﴾

وَعَادًا وَثَمُودًا وَأَصْحَابَ الرَّيِّ وَقُرُونًا
بَيْنَ ذَلِكَ كَثِيرًا ﴿٣٨﴾

وَعَلَّا صُرَّتْ بِنَازِلِهِ الْأَمْثَلُ وَعَلَّا
تَنَزَّلَتْ لِشَدِيدٍ ﴿٣٩﴾

وَلَقَدْ أَوْعَى الْقُرْيَةَ الَّتِي أَمْطَرَتْ مَطَرِ
السَّيِّئِ أَفَلَمْ يَكُونُوا يَرْتَضُونَ أَلَّا يَأْتُوا
لَا يَرْجُونَ نُشُورًا ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ أَوْعَىٰ إِنْ يَخْلُدُوكَ الْأَمْشُرُ أَهْلَنَا
الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا ﴿٤١﴾

إِنْ كَذَّبُوا لِيُخْلِسْنَا عَنْ آلِهَتِنَا وَلَا أَنْ
صَبَرْنَا عَلَيْهِمْ وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ
يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَبِيلًا ﴿٤٢﴾

أَرَأَيْتَ مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ أَفَأَنْتَ
تَكُونُ عَلَيْهِمْ وَصِيلاً ﴿٤٣﴾

أَفَرْتَحَسِبُ أَنْ آتَتْهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ
يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ
سَبِيلًا ﴿٤٤﴾

(1) Dabbōbin gida sun fi rashin hankali bisa ga na dāji, dōmin na dāji na gudun abin

45. Ashe, ba ka dūba ba zuwa ga Ubangijinka, yadda Ya miƙe inuwa? Kuma dā Yā so dā Yā bar ta tsaye cif, sa'an nan Muka sanya rānā mai nūni a kanta.

46. Sa'an nan Muka karɓe ta (inuwa) zuwa gare Mu, karɓa mai sauki.

47. Kuma Shi ne Wanda Ya sanya muku dare ya zama tūfa, da barci ya zama hūtāwa, da yini ya zama lokacin tāshi (kamar Tashin Kiyāma).

48. Kuma Shi ne Ya aika iskōkin bushāra gaba ga rahamarSa, kuma Muka saukar da ruwa mai tsar-kakēwa daga sama.

49. Dōmin Mu rāyar, game da shi, gari matacce, kuma Mu shayar da shi dabbōbi da mutāne māsu yawa daga abin da Muka halitta.

50. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun sarrafa⁽¹⁾ shi (Alkur'āni) a tsakāninsu, dōmin su yi tunāni, sai dai mafi yawan mutānen sun ƙi faɓe ƙāfirci.

51. Kuma dā Mun so, haƙiƙa, dā Mun aika da mai gargadi⁽²⁾ a cikin kōwace aikarya.

أَلَمْ تَرَ إِلَىٰ رَبِّكَ كَيْفَ مَدَّ الظِّلَّ وَتَوَشَّاهُ
لَجَعَلَهُ رُسُوكًا فَرَجَعْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا ﴿٤٥﴾

ثُمَّ قَضَيْتَهُ إِذَا فُصِّمًا إِيسِيرًا ﴿٤٦﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا وَالنَّوْمَ
سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا ﴿٤٧﴾

وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ بُشْرًا لِّبَيْنِ يَدَيْهِ
رَحْمَتَهُ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً طَهُورًا ﴿٤٨﴾

لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَّيْتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا
خَلَقْنَا الْعُغْمًا وَأَنْ يَصِقَ كَثِيرًا ﴿٤٩﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِيْنَ نَعْمِهِ لِئَذْ يُذَكَّرُوا فَإِنِ أَكْثَرَ
التَّاسِ إِلَّا كُفُورًا ﴿٥٠﴾

وَتَوَشَّاهُ الْبَعَثَاتِ فِي كُلِّ قَرْيَةٍ لِّئَذِّبَهُنَّ ﴿٥١﴾

da zai cūce sū su kuma dabbōbin gida sunā zama tāre da māsu cin su, su shā nōnonsu kuma su kashe 'ya'yansu.

(1) Sarrafa Alkur'āni watau Mun sanya shi a cikin misālai dabam-dabam dōmin su gani kō su ji, su yi tunāni, amma sai suka ƙi saurāren, sai dai ƙāfirci.

(2) Dā Muna so dā Mun aika wa kōwane gari da Annabinsa mai yi musu gargadi, amma ba Mu so haka ba, sai Muka aika ka kai ɗaya zuwa ga dukan dūniya dōmin Mu ɗaukaka darajarka.

52. Sabōda haka kada ka yi dā'ā ga kāfirai, ka yāke su, da shi, yāki mai girma.

53. Kuma Shī ne Ya garwaya tēkuna biyu, wannan mai dādi, mai sauƙin haɗiya, kuma wannan gishiri gurbātaƙce, kuma Ya sanya wani shāmaki a tsakāninsu da kāriya mai shāmakaƙewa.

54. Kuma Shi ne Ya halitta mutum daga ruwa, sai Ya sanya shi nasaba da surukuta, kuma Ubangi-jinka Ya kasance Mai ĩkon yi.

55. Kuma sunā bauta wa, baicin Allah, abin da bā ya amfānin su, kuma bā ya cūtar su, kuma kāfiri ya kasance mai taimakon (Shaɗidan) a kan Ubangiinsa.

56. Ba Mu aika ka ba sai kana mai bāyar da bushāra, kuma mai gargadi.

57. Ka ce, "Bā ni tambayar ku wata ijāra a kansa fāce wanda ya so ya riƙi wata hanya⁽¹⁾ zuwa ga Ubangiinsa."

58. Kuma ka dōgara a kan Rāyayye wanda bā Ya mutuwa, kuma ka yi tasbīhi game da gōde Masa. Kuma Yā isa zama Mai fi-diddigewa ga laifuffukan bāyinSa.

59. Wanda Ya halitta sammai da fasa da abin da yake a tsakāninsu, a

فَلَا تُطِيعُ الْكٰفِرِيْنَ وَتَكْفُرْ بِهِمْ جِهَادًا
كَبِيْرًا ﴿٥٢﴾

* وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هٰذَا عَذْبٌ
فُرَاتٌ وَهٰذَا مِلْحٌ اٰجَاعٌ وَجَعَلَ بَيْنَهُمَا
بَرَزَخًا رَّجْرًا مَّحْجُورًا ﴿٥٣﴾

وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ مِنَ الْمَآءِ بَشَرًا فَعَلَهُ نَسَبًا
وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيْرًا ﴿٥٤﴾

وَيَعْبُدُوْنَ مِنْ دُوْنِ اللّٰهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا
يَضُرُّهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَىٰ رَبِّهِمْ ظٰلِمًا ﴿٥٥﴾

وَمَا اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيْرًا ﴿٥٦﴾

قُلْ مَا اَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ اَجْرٍ اِلَّا مِنَ سَخَاةٍ
اَنْ يَتَّخِذَ اِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيْلًا ﴿٥٧﴾

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبِّحْ
بِحَمْدِهِ وَكَفَىٰ بِهِ يَذُنُوْبٍ عَمَّا دُوْءَ حَبِيْرًا ﴿٥٨﴾

الَّذِي خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا

(1) Bā na nēman wata ijāra sabōda inā karanta muku Alƙur'āni, ko, sabōda inā shiryar da ku, amma wanda ya so ya ciyar da dūkiyarsa dōmin Allah, to, shī kam bā ni hana shi, sai ya ciyar. Kuma mun sani Annabi ba ya cin sadaka. A kan haka ne waɗansu Malamai suka hana karɓar ijāra a kan karantar da Alƙur'āni. Abin da yake Mu'utamadi ya halatta sabōda Haɗiṣi, kuma da saufaƙewa ga aikin yaɗa addīnin Musulunci. Hukumci yanā canzawa da canzāwar hāli.

cikin kwānuka shida, sa'an nan Yā daidaitu a kan Al'arshi, Mai rahama, sai ka tambayi mai bāyar da lābāri game da⁽¹⁾ Shi.

60. Idan aka ce musu, "Ku yi sujada ga Mai rahama." Sai su ce, "Mene ne mai rahama? Ashe, zā mu yi sujada ga abin da kuke umurnin mu?" Kuma wannan (magana⁽²⁾) ta fāra musu gudu.

61. Albarka ta tabbata ga Wanda Ya sanya masaukai⁽³⁾ (na tafiyar wata) a cikin sama kuma Ya sanya fitila da watā mai haskakewa a cikinta.

62. Kuma Shī ne Wanda Ya sanya dare da yini a kan mayēwa, ga wanda yake son ya yi tunāni, kō kuwa ya yi nufin ya gōde.

63. Kuma bāyin Mai rahama⁽⁴⁾ su ne wadanda ke yin tafiya a kan fasa da saufi, kuma idan jāhilai sun yi musu magana, sai su ce, "Salāma" (a zauna lāfiya).

64. Kuma wadanda suke kwāna sunā māsu sujada da tsayi a wurin Ubangijinsu.

فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ أَنشَرْنَاهُ عَلَى الْعَرَبِ
الَّذِينَ قَتَلُوا بِهِ خَيْرًا ﴿٥٠﴾

وَلِذَا هِيلَ لَهُمُ امْتَجِدُوا لِلرَّحْمَنِ قَالُوا وَمَا
الرَّحْمَنُ أَنَسْجِدُ لِمَاذَا نُرَادُ هُمْ نُبُورًا ﴿٥١﴾

تَبَارَكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا
وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُنِيرًا ﴿٥٢﴾

وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خِلْفَةً لِّمَن
أَرَادَ أَن يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا ﴿٥٣﴾

وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا
وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا ﴿٥٤﴾

وَالَّذِينَ يَبْتَغُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ﴿٥٥﴾

(1) Idan kanā son sanin siffofin Allah, sai ka tambayi Allah, dōmin bābu wanda ya san Shi, sani na gani balle ya iya gaya maka yadda Yake, sabōda haka siffōfin Allah da sūnāyenSa duka bā a yin shishigi a gare su, sai yadda aka ji su daga Manzon Allah. Taufīfiyyai ne.

(2) Kō sun san gaskiyar abin da aka kira su zuwa gare shi, bā zā su yi dā'ā ba, dōmin wai sunā jin nauyi su karbi umurni daga wani mutum.

(3) Taurāri bakwai wadanda ake cē wa matafa, su ne Mirrikh, da Zahra, da Udārid, da Kamar wātau watā, da rānā, da Mushtari, da Zuhā, Kuma burjōji sū gōma sha biyu ne. Su ne Himlu, da Saur, da Zaujā'a, da Sirtān, da Asad, da Sunbula, da Mizān, da A'Erab, da Kausu, da Jadyu, da Dalwu da Hūt.

(4) Bāyan da ya ambaci māsu kin su yi sujada ga Mai rahama sabōda kangararsu, sai kuma ya fāra ambaton siffōfin māsu son yin sujada gare Shi, Yā yi musu sunā Bāyin Mai rahama.

65. Kuma waɗanda suke cēwa, “Ya Ubangijinmu! Ka karkatar da azābar Jahannama daga gare mu. Lalle ne, azābarta tã zama tãra. (1)

66. “Lalle ne ita ta mūnana ta zama wurin tabbata da mazauni.”

67. Kuma waɗanda suke, idan sun ciyar, bã su yin barna, kuma bã su yin k̄wauro, kuma (ciyarwarsu) sai ta kasance a tsakānin wancan da tsakaitāwa.

68. Kuma waɗanda bã su kiran wani ubangiji tãre da Allah, kuma bã su kashe rai wanda Allah Ya haramta fãce da hakki, kuma bã su yin zina. Kuma wanda ya aikata wancan, zai gamu da laifuffuka.

69. A ribanya masa azāba a Rānar Kiyāma. Kuma ya tabbata a cikinta yanã wulakantacce.

70. Sai wanda ya tūba, kuma ya yi imāni, kuma ya aikata aiki na k̄warai, to, waɗancan Allah Yanã musanya miyāgun ayyukansu da māsū kyau. Allah Ya kasance Mai gāfara Mai jin fai.

71. Kuma wanda ya tūba, (2) kuma ya aikata aiki mai kyau, to, lalle ne sai ya tūba zuwa ga Allah.

72. Kuma waɗanda suke bã su yin shaidar zur, kuma idan sun

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَضْرِبْنَا عَذَابَ
جَهَنَّمَ إِنَّا كَانُوا عَمَّا ۞

إِنهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ۞

وَالَّذِينَ إِذَا أَنفَقُوا لَمْ يُسِرُّوْا وَلَمْ يَنفَرُوْا
وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا ۞

وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا
يَقُولُونَ الْقَسْمَ الَّذِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ
وَلَا يَزْنُونَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ۞

يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ
فِيهِ مُهَيَّاتًا ۞

إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا
فَأُولَئِكَ يَبْدِلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۞

وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى
اللَّهِ مَتَابًا ۞

وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا

(1) Garama, ita ce ufūba da dūkiya mai lazimtar wanda aka aza wa ita. Da Hausa anã cēwa tãra. Watau azāba da zã ta fi k̄arfin jiki har tanã nēman wani abu wanda ya danganci jiki. Kō mēne ne kamar dūkiya.

(2) Wanda ya tūba daga kōwane irin zunubi, waɗanda aka ambata da waɗanda ba a ambata ba, kō dā laifinsa k̄āfirici ne, to, sai ya tūba zuwa ga Allah kawai, tūba ta gaskiya, lalle ne Allah zai karbi tūbarsa matuƙar ajalın mutuwa bai sauƙa a kansa ba.

shūde ga yasassar magana sai su
shūde sunā māsu mutumci.

73. Kuma waɗanda suke, idan
an tunātar da su da āyōyin Allah, bā
su saukar da kai, sunā kurame⁽¹⁾ da
makāfi.

74. Kuma waɗanda suke cēwa,
“Yā Ubangijinmu! Ka bā mu sanyin
idānu daga mātanmu da zūriyarmu,
kuma Ka sanya⁽²⁾ mu shūgabanni
ga māsu takawa.”

75. Waɗannan anā sāka musu da
bēne, sabōda haƙurin da suka yi,
kuma a haɗa su, a cikinsa, da gaisu-
wa da aminci.

76. Sunā madawwama a cikinsa.
Ya yi kyau ga zama matabbaci da
mazauni.

77. Ka ce, “Ubangijina ba Ya
kula da ku in bā dōmin addu'ar-
ku⁽³⁾ ba. To, lalle ne, kun faryata,
sabōda haka ai'amarin zā ya zama
malizimci.”

يَا لَقَرْمَزُوا حِكْرًا مَا ۞٧٣

وَالَّذِينَ إِذَا دُكِرُوا بِعَائِلَتِهِمْ لَمْ
يُخِرُوا عَلَيْهَا صَبَأًا وَعُمِيَانًا ۞٧٤

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا
وَدَّرَجَاتِنَا فِئْرَةً أَعْدِبْ وَأَجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ
إِمَامًا ۞٧٥

أُولَئِكَ يُجْزَوْنَ الْعُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا
وَيُلْقَوْنَ فِيهَا حَبِيبَةً وَمَسَلْمًا ۞٧٦

خَالِدِينَ فِيهَا حَسُنْتَ مُسْتَقَرًّا
وَمُقَامًا ۞٧٧

قُلْ مَا يَعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ
فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَامًا ۞٧٨

(1) Idan an yi musu wa'azi zā su saurāre shi, kuma su yi aiki da shi. Bā zā su zama
kurāme ba ga karɓar gaskiya, kuma bā zā su zama makāfi ba ga ganin hanyar shiryuwa.

(2) Anā son mutum ya rōfi Allah Ya ɗaukaka shi, shi da zuriyarsa, ɗaukakar
addini, kamar yadda Annabi Ibrāhīm ya yi rōƙon haka. Kuma wannan yanā cikin sifōfin
Bāyin Mai rahama.

(3) Wannan yanā nūna cēwa Allah Yanā son bāyinSa māsu rōƙonSa. Kuma Yanā son
a rōƙe Shi ƙwarai.

SŪRATUṢṢHU'ARĀ' سُورَةُ الشُّعَرَاءِ

Tanā karantar da cēwa addinin Allah abu guda ne kuma shi ne gaskiya. Manzannin Allah ko da yake sun yi magana da harsuna dabam-dabam a cikin lōkutta masu nisan gaske, amma duk da haka ba su sābā wa jūna ga ma'anōnin abin da suka faɗa ba. Sauran addinai duka karyayya ne, māsu sābā wa jūna.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. D.Š.Ā.

2. Wadancan āyōyin Littāfi ne bayyananne.

3. Tsammāninka kai mai halakar⁽¹⁾ da ranka ne, dōmin ba su kasance mūminai ba!

4. Idan Mun so zā Mu saukar, a kansu, da wata āyā daga sama, sai wuyōyinsu su yini sabōda ita sunā māsu kasantar da kai.

5. Kuma wata tunātarwa ba ta jē musu ba, daga Mai rahama, sābuwa, fāce sun kasance daga barinta sunā māsu bijirēwa.

طسّم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

لَعَلَّكَ بَدِيعٌ قَدْسِكُ إِلَّا يَكْفُرُ الْمُنْظَرُونَ

إِنْ نَشَأْ نُزِّلْ عَلَيْهِمُ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ

أَعْيُنُهُمْ لَهَا خَضْبُونَ

وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنَ الرَّحْمَنِ مُحَدَّثٍ إِلَّا كَانُوا

عَنْهُ مُعْرِضِينَ

(1) Wannan ya nūna cēwa Annabi Muhammadu yanā jin tsōron rashin Īmānin mutānensa, kada ya zama shi ne ya gajarta daga abin da Allah Ya dōra a kansa, na iyar da manzanci. Haka mūmini yake, kullum girman Ubangijinsa yake dūbi, sabōda haka kōme ya yi na ḍa'a, sai ya ga kāsawar kansa ga tsayuwa da hakkin Ubangijinsa, a kansa, ya kāra jin tsōro da tawāli'u.

6. To, lalle ne, sun karyata, to, lābāran abin da suka kasance sunā yi na izgili da shi zā ya je musu.

7. Shin, ba su dūba ba zuwa ga kasa, da yawa Muka tsirar a cikinta, daga dukan nau'i mai kyau?

8. Lalle ne, a cikin wancan akwai āyā, kuma mafi yawansu ba su kasance mūminai ba.

9. Kuma lalle ne, Ubangijinka, haḳīka, Shī ne Mabuwayi, Mai rahama.

10. Kuma a lōkacin da Ubangijinka Ya kirāyi Mūsā, "Ka je wa mutānen nan azzālumai.

11. "Mutānen Fir'auna, bā zā su yi taḳawa ba?"

12. Ya ce, "Ya Ubangijina, nī inā tsōron su karyata ni.

13. "Kuma kirjina ya yi kunci, (1) kuma harshēna bā zai saku ba, sabōda haka ka aika zuwa ga Hārūna.

14. "Kuma sunā da wani laifi a kaina, sabōda haka inā tsōron kada su kashe ni."

15. Ya ce, "Kayya! Ku tafi, kū biyu, da ĀyōyinMu. Lalle ne, Munā tāre da ku Munā Māsu saurāre.

قَدْ كَذَّبُوا فَسَيَأْتِيهِمْ أَنْسَارٌ مَّا كَانُوا بِهِ
يَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَرَاهِيَتِهَا مِن كُلِّ رِجْعٍ كَرِيمٍ ﴿٧﴾

إِنِّي فِي ذَٰلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَعْيُنُهُمْ فِئْتُونَ ﴿٨﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٩﴾

وَأَذِّنْ لِرَبِّكَ مَوْسَىٰ أَنْ أَنبَأَ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿١٠﴾

قَوْمٌ فِرْعَوْنٌ لَا يَسْقُونَ ﴿١١﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ ﴿١٢﴾

وَيَضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي فَأَرْسِلْ
إِلَيَّ هَٰذُونَ ﴿١٣﴾

وَأَلْهَمْ عَلَيَّ ذَنْبًا فَأَعِظُ أَنْ يَقْتُلُونِ ﴿١٤﴾

قَالَ كَلَّا فَادْهَابًا وَإِنِّي إِنَّمَا مَعَكُمْ
مُسْتَوْعِمُونَ ﴿١٥﴾

(1) Mūsā yanā nūna cēwa, shi yanā jin tsōro kada ya zama ya gajarta wajen iyar da manzanci, dōmin shi mai saurin fushi ne, yanā nēman a taimake shi da ḍan'uwansa, Hārūna. Wannan ya yi kama da farkon tsirar inda Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, ya nūna tsōron taḳaitāwa ga iyar da manzancin Allah zuwa ga mutānensa dōmin haka ba su yi imāni ba. Hālin Annabāwa duka ḍaya ne ga tsōron taḳaita aikin Ubangijinsu.

16. "Sai ku je wa Fir'auna, sa'an nan ku ce, 'Lalle ne, mu, Manzanin Ubangijin halitta ne.

17. "Ka saki Banī Isrā'ila tāre da mu'."

18. Ya ce, "Shin, ba mu yi rēnonka ba a cikinmu, kanā jāriiri, kuma ka zauna a cikinmu shēkaru daga lōkacin rāyuwarka?"

19. "Kuma ka aikata aikinka wanda ka aikata alhāli kai kanā daga butulai?"

20. Ya ce, "Na aikata shi a lōkacin inā daga māsu jāhilcin hushi.

21. "Sabōda haka na gudu daga gāre ku a lōkacin da na ji tsōronku, sai Ubangijina Ya bā ni hukunci, kuma Ya sanya ni daga Manzanni.

22. "Kuma waccan ni'ima ce, kanā gōrinta a kaina, dōmin kā bautar da Banī Isrā'ila."

23. Fir'auna ya ce, "Kuma mene ne Ubangijin halittu?"

24. Ya ce, "Ubangijin sammai da kasa, da abin da yake a tsakāninsu, idan kun kasance māsu fārfarin imāni.

25. Ya ce wa waḍanda suke a gēfensa, "Bā za ku saurāra ba?"

26. Ya ce, "Ubangijinku, kuma Ubangijin ubanninku na farko."

27. Ya ce, "Lalle ne, Manzonku, wanda aka aiko zuwa gare ku, haki-ka, mahaukaci ne."

28. Ya ce, "Ubangijin mafitar rānā da maḅuyarta da abin da yake a tsakāninsu, idan kun kasance kunā hankalta."

قَالُوا فِرْعَوْنُ فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

أَنْ أَرْسِلَ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿١٧﴾

قَالَ أَمْ لَكُمْ فِئْتَا وَلِيدَا وَلَيْتَ فِئْتَا مِنْ عُمْرِكَ سَيْنِينَ ﴿١٨﴾

وَقَعَلْتَ فَعَلْتَك الْآلِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿١٩﴾

قَالَ فَعَلْتَهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ ﴿٢٠﴾

فَقَرَّرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا خِفْتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢١﴾

وَوَيْلٌ لَكُمْ يَوْمَ تَمُوتُ عَنْ أَنْ عَبَّدتَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٢٢﴾

قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٣﴾

قَالَ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ كُنْتُمْ مُوقِنِينَ ﴿٢٤﴾

قَالَ لِمَنْ حَوْلَهُ وَالْأَسْتَجِيعُونَ ﴿٢٥﴾

قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿٢٦﴾

قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمْ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ ﴿٢٧﴾

قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ كُنْتُمْ تَقُولُونَ ﴿٢٨﴾

29. Ya ce, "Lalle ne idan ka riki wani abin bautāwa wanīna, haḳīka, inā sanya ka daga ḍaurarru."

30. Ya ce, "Ashe, kuma ko dā nā zō maka da wani abu mai bayyanāwa?"

31. Ya ce, "To, ka zō da shi, idan ka kasance daga māsu gaskiya."

32. Sai ya jēfa sandarsa, sai ga ta kumurci bayyananne.

33. Kuma ya fizge hannunsa, sai ga shi fari ga māsu kallo.

34. (Fir'auna) ya ce ga mashāwarta a gēfensa, "Lalle ne, wannan haḳīka, masihirci ne, mai ilmi!"

35. "Yanā son ya fitar da ku daga kasarku game da sihirinsa. To, mēne ne kuke shāwartāwa?"

36. Suka ce, "Ka jinkirtar da shi, shi da ḍan'uwansa, kuma ka aika māsu gayya a cikin birāne.

37. "Zā su zō maka da dukan mai yawan sihiri masani."

38. Sai aka tāra masihirta dōmin ajalini yini sananne.

39. Kuma aka ce wa mutāne, "Kō kū māsu tāruwa ne?"

40. "Tsammāninmu, mu bi masihirta, idan sun kasance sū ne marinjāya."

41. To, a lōkacin da masihirta suka jē, suka ce wa Fir'auna, "Shin, lalle ne, haḳīka munā da ijāra, idan mun kasance mū ne marinjāya?"

42. Ya ce, "Na'am! Kuma lalle ne, kū ne a lōkacin, haḳīka, muḳar-rabai."

قَالَ لَيْنَ اتَّخَذْتَ إِلَهًا غَيْرِي لِأَجْعَلَنَّكَ
مِنَ الْمَسْجُورِينَ ﴿٣٩﴾

قَالَ أَوْلَوْجِنَّكَ بَنِي وَمُؤْمِنِينَ ﴿٤٠﴾

قَالَ فَأَيُّ بَهْتَانٍ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٤١﴾

فَأَلْفَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثَعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿٤٢﴾

وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَةٌ لِلنَّظِيرِينَ ﴿٤٣﴾

قَالَ لِلْمَلَآئِكَةِ أُولَئِكَ هَذَا السَّحَرُ عَلَيْهِمْ ﴿٤٤﴾

يُرِيدُ أَنْ يُنْفِرَ حُكْمًا مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ
فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿٤٥﴾

قَالُوا أَرْضِهِ وَأَعْدَاهُ وَتَأْتَتْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿٤٦﴾

يَأْتُونَكَ بِكُلِّ سِحْرٍ عَلِيمٍ ﴿٤٧﴾

فَجُمِعَ السَّحَرَةُ لِمِيقَاتِ يَوْمِ الْقُلُوبِ ﴿٤٨﴾

وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَشْتَرُ مِنْكُمْ قُلُوبًا ﴿٤٩﴾

لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ السَّحَرَةَ إِنْ كَانُوا هُمْ الْعَالِمِينَ ﴿٥٠﴾

فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَإِنَّا لَمَّا لِأَجْرٍ
إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْعَالِمِينَ ﴿٥١﴾

قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذًا لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٥٢﴾

43. Mūsā ya ce musu, “Ku jēfa abin da kuke māsu jēfāwa.”

44. Sai suka jēfa igiyōyinsu, da sandunansu, kuma suka ce, “Da ƙarfin Fir'auna lalle ne mū, haƙīka, mū ne marinjāya.”

45. Sai Mūsā ya jēfa sandarsa, sai ga ta tanā harhaƙe abin da suke yi na ƙarya.

46. Sai aka jēfar da masihirta sunā māsu sujada.

47. Suka ce, “Mun yi ĩmāni da Ubangijin halitta.

48. “Ubangijin Mūsā da Hārūna.”

49. Ya ce, “Ashe, kun yi ĩmāni sabōda shī, a gabānin in yi muku izni? Lalle ne shi, haƙīka babbanku ne wanda ya kōya muku sihirin, to, zā ku sani. Lalle ne, haƙīka, zan kakkātse hannuwanku da kafā-funƙu a tarnaki, kuma haƙīka, zan tsirē ku gabā daya.”

50. Suka ce, “Bābu wata cūta! Lalle ne mū māsu jūyāwa ne zuwa ga Ubangijinmu.

51. “Lalle ne mu, munā kwa-dayin Ubangijinmu Ya gāfarta mana kurakuranmu, dōmin mun kasance farkon māsu ĩmāni.”

52. Kuma Muka aika zuwa ga Mūsā cēwa ka yi tafiyar dare da bāyiNa, lalle ne kū waƙanda ake biyā⁽¹⁾ ne.

قَالَ لَهُم مُوسَى أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُقَدِّمُونَ ﴿١٣﴾

قَالُوا حِجَابُ اللَّهِ وَصِصَاتُهُ وَقَدْ أَلْهَيْنَاكَ مَا يَشَاءُ اللَّهُ لِيُنزِلَ عَلَيْكَ إِذْ يُوقِنُ أَنَّ إِلَهُكَ إِلَهُ الْغَالِبِينَ ﴿١٤﴾

فَأَلْقَى مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ ﴿١٥﴾

فَأَلْفَى السَّحَرَةَ سَاجِدِينَ ﴿١٦﴾

فَأَلْوَأَامًا يَرْبُونَ الْعَالَمِينَ ﴿١٧﴾

رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿١٨﴾

قَالَ يَا مَعْشَرَ لَهْ أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُقَدِّمُونَ ﴿١٣﴾
لِكَيْ تَرْكَبُوا الَّذِي عَمَلْتُمْ لِيَسْحَرَنَّكُمْ فَتَلْسَفُوا لِعَامُونَ ﴿١٤﴾
لَا تُقِطِعْنَ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْسُلَكُمْ مِنْ خَلْفٍ ﴿١٥﴾
وَأَلْصِقْنَ كُفْرَ أَهْلِهِمْ ﴿١٦﴾

قَالُوا لَوْ أَصْبَرْنَا لَمْ نَكُنْ مِنَ الْمُنْقَلِبِينَ ﴿١٥﴾

إِنَّا نَسْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطِيئَاتِنَا أَنْ كُنَّا
أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾

* وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى أَنْ أَسْرِ بِعَادَتِي إِيَّاكُمْ
مُتَّبِعُونَ ﴿١٥﴾

(1) Fir'auna da'yan yāƙinsa zā su bī ku dōmin su kāma ku. Amma bā zā su sāmi ĩkon kāma ku ba.

53. Sai Fir'auna ya aika māsu gayya a cikin birāne.

54. "Lalle ne, waɗannan, haƙiƙa, ƙungiya ce kaɗan.

55. "Kuma lalle ne sū, a gare mu, māsu fusātarwa ne.

56. "Kuma lalle ne mū, haƙiƙa, gabā ɗaya māsu sauna ne."

57. Sai Muka fitar da su daga gōnaki da marēmari.

58. Da taskōki da mazauni mai kyau.

59. Kamar haka! Kuma Muka gādar da su ga Banī Isrā'īla.

60. Sai suka bi su sunā māsu fita a lōkacin hūɗowar rānā.

61. Sa'an nan a lōkacin da jama'a biyu suka ga jūna, sai abōkan Mūsā suka ce, "Lalle ne mū, haƙiƙa, waɗanda ake riska ne."

62. Ya ce, "Kayya! Lalle ne, Ubangijina Yanā tare da ni, zai shiryar da ni."

63. Sai Muka yi wahayi zuwa ga Mūsā, cēwa, "Ka dōki tēku da sandarka..." Sai tēku ta tsāge, (1) kōwane tsāgi ya kasance kamar falalen dūtse mai girma.

64. Kuma Muka kusantar da waɗansu mutāne a can.

65. Kuma Muka tsīrar da Mūsā da waɗanda suke tāre da shi gabā ɗaya.

فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنَ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿٥٣﴾

إِنَّ هَذِهِ لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ ﴿٥٤﴾

وَأَنْهَرْنَا لَعَائِطُونَ ﴿٥٥﴾

وَأَنَّا الْجَمِيعُ خَلَازِينُ ﴿٥٦﴾

فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٥٧﴾

وَكُنُوزٍ وَمَقَارٍ كَرِيمٍ ﴿٥٨﴾

كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٥٩﴾

فَاتَّبَعُوهُمْ قَتْلِينَ ﴿٦٠﴾

فَلَمَّا تَرَاهُ إِجْمَعَيْنِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى

إِنَّا لَمَدْرُكُونَ ﴿٦١﴾

قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ ﴿٦٢﴾

فَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أُنزِلْ بِعَصَاكَ

الْبَحْرَ فَأَنْتَلَقِ فَمَا كَانَ كُلُّ فِرْعَوْنَ وَالظَّوُدِ الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾

وَأَرْزَلْنَاهُمْ لَأَخْرِينِ ﴿٦٤﴾

وَأَجْمَعِينَ مُوسَى وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ ﴿٦٥﴾

(1) Tēku ta tsāge hanya gōma sha biyu a kan adadin dangin Banī Isrā'īla. Suka bi suka wuce, sa'ilin nan aka nutsar da Fir'auna, shi da jama'arsa, a cikin hanyōyin ruwan.

66. Sa'an nan kuma Muka nut-sar da waɗansu mutānen.

67. Lalle ne, a cikin wannan akwai āyā, kuma mafi yawansu ba su kasance māsu īmāni ba.

68. Kuma lalle ne Ubangijinka, haḳīka, Shī ne Mabūwayi, Mai jin kai.

69. Kuma ka karanta, a kansu, lābārin Ibrāhīm.

70. A sā'ilin da ya ce wa ubansa da mutānensa, "Mēne ne kuke bauta wa?"

71. Suka ce, "Munā bauta wa gumāka, sabōda haka munā yini māsu lazimta a gare su."

72. Ya ce, "Shin, sunā jin ku, a lōkacin da kuke kira?"

73. "Kō kuwa sunā amfānin ku, kō sunā cūtar ku?"

74. Suka ce, "Ā'a, mun sāmi ubanninmu, kamar haka ne suke aikatāwa."

75. Ya ce, "Shin to, kun ga abin da kuka kasance kunā bautā wa?"

76. "Kū da ubanninku mafi dadēwa?"

77. "To, lalle ne sū maḳiya ne a gare ni, fāce Ubangijin halittu.

78. "Wanda Ya halitta ni, sa'an nan Yanā shiryar da ni.

79. "Kuma Wanda Yake Shī ne Yake ciyar da ni, kuma Yanā shāyar da ni.

80. "Kuma idan na yi jiyya, to, Shi ne Yake warkar da ni.

ثُمَّ أَعْرَفْنَا الْأَخْرِينَ ﴿٦٦﴾

إِنِّي فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾

وَأَنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦٨﴾

وَأَنْتَ عَلَيْهِمْ نَبَأُ إِبْرَاهِيمَ ﴿٦٩﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ ﴿٧٠﴾

قَالُوا نَعْبُدُ آبَاءَنَا مَا قَدَّمُوا لَهَا عَاصِفِينَ ﴿٧١﴾

قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكَ إِذْ تَدْعُونَ ﴿٧٢﴾

أَوْ يَنْصُرُونَكَ أَوْ يَضُرُّونَ ﴿٧٣﴾

قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَفْعَلُونَ ﴿٧٤﴾

قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٧٥﴾

أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ الْأَقْدَمُونَ ﴿٧٦﴾

فَأَنْهَارُهُمْ عُدُولِي الْأَرْبَابِ الْعَالَمِينَ ﴿٧٧﴾

الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ رَبِّي وَهُوَ يَشْفِينِي ﴿٧٨﴾

وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي وَيَسْقِينِي ﴿٧٩﴾

وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِي ﴿٨٠﴾

81. "Kuma Wanda Yake matar da ni, sa'an nan Ya rāyar da ni,

82. "Kuma Wanda Yake inā kwadayin Ya gāfarta mini kurāku-raina, a rānar sakamako.

83. "Ya Ubangijīna! Ka ba ni hukunci, kuma ka riskar da ni ga sālihai.

84. "Kuma Ka sanya mini hars-hen gaskiya⁽¹⁾ a cikin mutānen karshe.

85. "Kuma Ka sanya ni daga magādan Aljannar ni"ima.

86. "Kuma Ka gāfarta wa ubā-na, lalle ne shi, ya kasance daga batattu.

87. "Kuma kada Ka kunyata ni a rānar da ake tāyar da su.

88. "A rānar da dūkiya bā ta amfāni, kuma dīya bā su yi.

89. "Fāce wanda ya jē wa Allah da zūciya mai tsarki."

90. Kuma aka kusantar da Al-janna ga māsu takawa.

91. Kuma aka fitar da wuta bab-ba dōmin halakakku.

92. Kuma aka ce musu, "Inā abin da kuka kasance kunā bauta wa?

93. "Baicin Allah? Shin, sunā taimakon ku kō kuwa sunā tsare kansu?"

وَالَّذِي يُبَيِّنُ لَكُمْ آيَاتِهِ

وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطِيئَتِي يَوْمَ الدِّينِ ﴿٤٧﴾

رَبِّ هَبْ لِي حُكْمًا وَارْحَمْنِي بِالصَّالِحِينَ ﴿٤٨﴾

وَأَجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ ﴿٤٩﴾

وَأَجْعَلْنِي مِنْ رِزْقِ جَنَّةِ التَّعْوِيمِ ﴿٥٠﴾

وَأَعِزَّنِي لِأَيِّئَةِ اللَّهِ كَانَ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٥١﴾

وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ﴿٥٢﴾

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ﴿٥٣﴾

إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٥٤﴾

وَأَنْزَلَتْ الْجَنَّةَ لِلْمُتَّقِينَ ﴿٥٥﴾

وَبُرِّزَتِ الْجَحِيمُ لِلْغَاوِينَ ﴿٥٦﴾

وَقِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٥٧﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ يَنْصُرُونَ ﴿٥٨﴾

(1) Harshen gaskiya shī ne yabo mai kyau. Mutanen karshe sū ne Musulmi, al'ummar Annabi Muhammadu, māsu shaida ga annabawa da iyar da manzanci.

94. Sai aka kikkife su⁽¹⁾ a cikin-ta, su da halakakkun.

95. Da rundunar Ibilīsa gabā daya.

96. Suka ce, alhāli sunā a cikinta sunā yin husūma,

97. "Rantsuwa da Allah! Lalle ne mun kasance, haḳīka, a cikin bata bayyananna.

98. "A lōkacin da muke daidaita ku da Ubangijin halittu.

99. "Kuma bābu abin da ya batar da mu fāce māsu laifi.

100. "Sabōda haka bā mu da waɗansu maçēta.

101. "Kuma bā mu da abōki, masōyi.

102. "Sabōda haka, dā lalle munā da (dāmar) kōmawa, dōmin mu kasance daga mūminai!"

103. Lalle ne, a cikin wancan akwai āyā, kuma mafī yawansu, bā su kasance mūminai ba.

104. Kuma lalle ne Ubangijinka, Shi ne Mabuwayi, Mai jin kai.

105. Mutānen Nūhu sun karyata Manzanni.

106. A lōkacin da ḍan'uwansu, Nūhu, ya ce musu, "Shin, bā zā ku yi taḳawa ba?

107. "Lalle ne, zuwa gare ku, ni Manzo ne amintacce.

108. "To, ku bi Allah da taḳawa, kuma ku yi mini dā'ā.

فَكَيْفَ يُؤَدِّبُهَا هُمْ وَالْقَائُونَ ﴿١٤﴾

وَجُودُ ابْنِ إِدْرِيسَ أَجْمَعُونَ ﴿١٥﴾

فَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ ﴿١٦﴾

تَاللَّهِ إِنْ كُنَّا لَبِئْسَ لِمِثْلِهِ نَصِيبٌ ﴿١٧﴾

إِذْ نَسُوا كِبْرِيَّتَ الْعَالَمِينَ ﴿١٨﴾

وَمَا أَضَلْنَا إِلَّا الْمُجْرِمُونَ ﴿١٩﴾

عَمَّا لَنَا مِنْ مَنَافِعٍ ﴿٢٠﴾

وَلَا صِدْقٍ حَسِيرٍ ﴿٢١﴾

فَلَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةٌ فَمَتَّوْنَا فِيهَا لَكُنَّا مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٢٢﴾

إِنِّي فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كُنَّا أَكْثَرَهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٢٣﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٢٤﴾

كَذَّبَتْ قَوْمُ نُوحٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢٥﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿٢٦﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿٢٧﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرًا ﴿٢٨﴾

(1) Gumākan, sū da halakakku mabiyansu. Dukan mai batar da wani shī ne gunki ga mai bin sa halakakke.

109. "Kuma bā ni tambayar ku wata ijāra a kansa. Ijārāta ba ta zama ba fāce daga Ubangijin halittu.

110. "Sabōda haka, ku bi Allah da taƙawa, kuma ku yi mini dā'ā."

111. Suka ce, "Ashe, zā mu yi ḥimāni sabōda kai, alhāli kuwa, ma fiya kaskanci sun bi ka?"

112. Ya ce, "Kuma bā ni da sani ga abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

113. "Hisābinsu bai zama ba, fāce ga Ubangijina, dā kunā sansancēwa.

114. "Ban zama mai kōre mūminai ba.

115. "Nī ba kōwa ba ne, sai mai gargadī mai bayyanāwa."

116. Suka ce, "Lalle ne, idan ba ka hanu ba, yā Nūhu, (daga maganarka,) haƙiƙa, kanā kasancēwa daga waƙanda ake jēfēwa."

117. Ya ce, "Yā Ubangijina! Lalle ne mutānena sun faryata ni.

118. "Sai ka yi hukunci, a tsakānīna da tsakāninsu, tabbataccen hukunci, kuma ka tsīrar da ni, da waƙanda suke tāre da ni daga mūminai."

119. Sai Muka tsīrar da shi, shi da waƙanda suke tāre da shi, a cikin jirgi wanda aka yi wa lōdi.

120. Sa'an nan Muka nutsar, a bāyan haka, da sauran.

121. Lalle ne, a cikin wannan, akwai āyā, kuma ma fi yawansu, ba su kasance māsu ḥimāni ba.

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَىٰ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٩﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا رَسُولَهُ ﴿١١٠﴾

* قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ لَكَ وَالِدًا فَأَرْسَلْنَا إِلَيْكَ رَسُولًا فَقَرَأْتَ عَلَيْهِ الْحَقَّ وَكُنْتُمُ الْكَاذِبِينَ ﴿١١١﴾

قَالَ وَمَا عَلَّمِي مِثْلَ مَا كُنْتُمْ يَتْلُونَ ﴿١١٢﴾

إِنْ حَسِبْتُمْ أَنَّهُ إِلَّا عَلِيُّ بْنُ أَبِي تَالِبٍ لَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ ﴿١١٣﴾

وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٤﴾

إِن أَنَا إِلَّا أَنْذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿١١٥﴾

قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهَ بِسُلُوكِ لَكَ كُنْتُمْ مِنَ الْمَرْجُومِينَ ﴿١١٦﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَوْمٌ كَاذِبُونَ ﴿١١٧﴾

فَأَفْتَحَ بَيْتِي وَبَدَأَ فَمُزِعًا وَخَيِي وَمَنْ مَعِيَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١٨﴾

فَأُجِيبْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفَلَاحِ الْمَشْحُونِ ﴿١١٩﴾

فَوَاعِزْنَا بِبَعْدِ الْآلِفِينَ ﴿١٢٠﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٢١﴾

122. Kuma Lalle ne, Ubangijin-ka, haƙiƙa, Shi ne Mabuwayi, Mai rahama.

123. Ādāwa sun ƙaryata Manzanni.

124. A lōkacin da ɗan'uwansu, Hūdu ya ce musu, "Bā zā ku yi taƙawa ba?"

125. "Lalle ne ni, zuwa gare ku, haƙiƙa, Manzo ne, amintacce.

126. "Sabōda haka ku bi Allah da taƙawa, kuma ku yi mini ɗā'ā.

127. "Kuma bā ni tambayar ku wata ijāra a kansa. Ijārāta ba ta zama ba, fāce daga Ubangijin halitu.

128. "Shin, kunā yin ginin sitadiyo⁽¹⁾ a kōwane tsauni ne, kunā yin wāsa?

129. "Kuma kunā rikon matsā-rar ruwa, tsammāninku, ku dawwama?⁽²⁾

130. "Kuma idan kun yi damƙa, sai ku yi damƙar kunā māsu tanƙwasāwa.

131. "To, ku bi Allah da taƙawa, kuma ku yi mini ɗā'ā.

132. "Ku ji tsōron Wanda Ya taimake ku da abin da kuka sani.

133. "Ya taimake ku da dabbō-bin ni'ima da ɗiya.

134. "Da gōnaki da marēmari.

135. "Lalle ne ni, inā ji muku tsōron azābar wani yini mai girma."

وَأَنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٢٢﴾

كَذَّبَتْ عَادًا الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾

إِذْ قَالَ لَهُمُ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٢٤﴾

إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ ﴿١٢٥﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٢٦﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢٧﴾

أَتَيْتُونَنِي بِكُلِّ رِيعٍ آتَيْتَنِي تَعْبَثُونَ ﴿١٢٨﴾

وَتَتَّخِذُونَ مَصَابِعَ أَعْيُنِكُمْ مَخَالِدُونَ ﴿١٢٩﴾

وَإِذَا بَطِشْتُمْ بَطِشْتُمْ جَبَّارِينَ ﴿١٣٠﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٣١﴾

وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٣٢﴾

أَمَدَّكُمْ بِاللَّيْلِ وَالنَّيْلِ ﴿١٣٣﴾

وَجَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٣٤﴾

إِنِّي لَخَافٌ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٣٥﴾

(1) Sitadiyo shi ne gidan wasanni da Turanci, alāmā da Lārabci.

(2) Ko kuma wurāren sanā'ō'i kamar masāƙoƙi irin na zāmanin nan.

136. Suka ce, "Daidai ne a kanmu: Kā yi wa'azi kō ba ka kasance daga māsu wa'azi ba.

137. "Wannan abu bai zamo ba fāce hālāyen⁽¹⁾ mutānen farko.

138. "Kuma mū, ba mu zama waḍanda ake yi wa azāba ba."

139. Sabōda haka suka faryata shi, sai Muka halakar da sū. Lalle ne a cikin wannan akwai āyā, kuma mafī yawansu ba su kasance māsu imāni ba.

140. Kuma lalle ne, Ubangi-jiuka, haḳīka, Shi ne Mabuwayi, Mai jin kai.

141. Samūdāwa sun faryata Manzanni.

142. A lōkacin da ḍan'uwansu Sālihu ya ce, "Shin, bā zā ku bi Allah da taḳawa ba?

143. "Lalle ne nī, zuwa gare ku, Manzo ne, amintacce.

144. "Sabōda haka, ku bi Allah da taḳawa, kuma ku yi mini dā'ā.

145. "Kuma bā ni tambayar ku wata ijāra, a kansa. Ijārāta ba ta zama ba fāce daga Ubangijin halittu.

146. "Shin, anā barin ku⁽²⁾ a cikin abin da yake a nan, kunā amintattu?

قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوَعَظْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ
الْوَعَّظِينَ ﴿١٣٦﴾

إِنَّ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣٧﴾

وَمَا نَحْنُ بِمُعَذِّبِينَ ﴿١٣٨﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكَ مَثَرَهُمْ فِي ذَلِكَ لَأَيُّهُ وَمَا
كَانَ أَكْثَرَ تَرْغُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣٩﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٤٠﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٤١﴾

إِذْ قَالَ لَهُمُ أُخُوهُمْ صَالِحٌ الْآتُونَ ﴿١٤٢﴾

إِلَى لَكَرَسُولٍ أَمِينٍ ﴿١٤٣﴾

فَاتَّبَعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٤٤﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَنْجَرْتُمْ
رَبِّي الْعَالَمِينَ ﴿١٤٥﴾

أَتَرَكُونَ فِي مَاهِمْتَنَاءَ أَمِينِينَ ﴿١٤٦﴾

(1) Wātau lābarun mutāne waḍanda ba su ci gaba ba, bā su son a yi rawa da nishādī. Anā karantawar ma'anar faryar ta farko, watau wai tātsūniya ce, a ce wai a hana āyā a kan tsaunuka dōmin wasanni. Suna nufi da āya ko alāma gidājen rawa da na nashādī watau stadiyam da kasīno.

(2) Kuna zaton zā a bar ku a irin wannan ni'ima, Allah bā zai karbi rāyukanku ba, kuma Ya yi muku hisābi a kanta? Kayya! Zā a yi muku hisābi a bāyan kun mutu an tsayar da ku, dōmin hisābin ayyukan da kuka yi.

147. "A cikin gōnaki da marē-mari.

148. "Da shuke-shuke da dabi-nai, 'ya'yan itācensu hirtsi⁽¹⁾ māsu narkēwa a ciki?

149. "Kuma kunā sassaka gidāje daga duwātsu, kunā māsu alfāhari?

150. "Sabōda haka ku bi Allah da taƙawa, kuma ku yi mini dā'ā.

151. "Kada ku yi dā'ā ga umurnin maƙarnata.

152. "Wadanda suke yin barna a cikin ƙasa, kuma bā su kyauta-tāwa."

153. Suka ce, "Kai daga māsu sihiri kurum kake.

154. "Bā kōwa kake ba, fāce mutum kamarmu. To, ka zo da wata āyā idan kā kasance daga māsu gaskiya."

155. Ya ce, "Wannan rāƙuma ce tanā da shan⁽²⁾ yini, kuma kunā da shan yini sananne.

156. "Kada ku shāfe ta da cūta, har azābar yini mai girma ta shāfe ku."

157. Sai suka sōke ta, sa'an nan suka wāyi gari sunā māsu nadāma.

158. Sabōda haka azāba ta kāma su. Lalle ne a cikin wannan akwai āyā, kuma mafi yawansu, ba su kasance māsu imāni ba.

فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٤٧﴾

وَزُرُوعٍ وَنَخْلٍ طَلْعُهَا هَضِيمٌ ﴿١٤٨﴾

وَتَجْحُونُ مِنَ الْجِبَالِ يُّوْقَاتٍ هِينٍ ﴿١٤٩﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٥٠﴾

وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ ﴿١٥١﴾

الَّذِينَ يَفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿١٥٢﴾

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسْتَحَرِّينَ ﴿١٥٣﴾

مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِثْلُنَا فَأَبِيتَ وَإِنْ كُنْتَ

مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٥٤﴾

قَالَ هَذِهِ عَاقِبَةُ لِمَ اشْرَبْتَ وَلَوْ كُنْتَ تَتَّقُونَ

مَعَاوِرَ ﴿١٥٥﴾

وَلَا تَمْسُوهَا إِسْوَاءً فَإِنَّكُمْ عَذَابُ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٥٦﴾

فَعَقَرُوهَا فَاصْبِرْ حَتَّىٰ نُنَادِيَكَ ﴿١٥٧﴾

فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا

كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٥٨﴾

(1) Hirtsi shi ne 'ya'yan itāce sababbi tun ba su nuna ba. Wātau hirtsin gonakinsu idan an ci shi narkēwa yake yi a cikin ciki balle kuma 'ya'yan itāce nunannu.

(2) Rānar da take da shā ita kaƙai zā ta shanye ruwan rijiyarsu, su kuma rānar da suke da shā su kaƙai zā su dēbi ruwan, bā zā ta shā ba. Amma kuma tanā bā su nōno da madara.

159. Lalle ne Ubangijinka, haḳī-
ka, Shī ne Mabuwayi, Mai jin kai.

160. Mutānen Lūdu sun karyata
Manzanni.

161. A lōkacin da dan'uwansu,
(1) Lūdu ya ce musu, "Bā zā ku yi
taḳawa ba?"

162. "Lalle ne nī, zuwa gare ku,
Manzo ne, amintacce.

163. "Sabōda haka, ku bi Allah
da taḳawa, kuma ku yi mini dā'ā.

164. "Kuma bā ni tambayar ku
wata ijāra. Ijārāta ba ta zama ba
fāce daga Ubangijin halittu.

165. "Shin, kunā jē wa maza
daga cikin talikai?"

166. "Kuma kunā barin abin da
Ubangijinku Ya halitta muku daga
mātanku? Ā'a, ku mutāne ne māsu
kētarēwa!"

167. Suka ce, "Lalle ne, haḳīka,
idan ba ka hanu ba, yā Lūdu! Tilas
ne kanā kasancēwa daga waḳanda
ake fitarwa (daga gari)."

168. Ya ce, "Lalle ne ga aikinku,
haḳīka, inā daga māsu kinsa.

169. "Yā Ubangijina! Ka tsīrar
da ni da iyālīna daga abin da suke
aikatāwa."

170. Sabōda haka Muka tsīrar
da shi, shi da mutānensa gabā daya.

171. Fāce wata tsōhuwa a cikin
māsu wanzuwa.

وَأَنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٥٩﴾

كَذَّبَتْ قَوْمُ لُوطٍ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٦٠﴾

إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَّقُونَ ﴿١٦١﴾

إِنِّي لَعَسَ رُسُولُ أَمِينٍ ﴿١٦٢﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا أَمْرَهُ ﴿١٦٣﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا

عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٤﴾

أَتَأْتُونَ الذِّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٥﴾

وَيَتَذَرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَنْ

أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ ﴿١٦٦﴾

قَالُوا لَيْنَ لَوْلَا تَكُونَنَّ مِنَ

الْمُخْرَجِينَ ﴿١٦٧﴾

قَالَ إِنِّي لَعَسَ أَكْرَمُنَ الْقَائِلِينَ ﴿١٦٨﴾

رَبِّ نَجْحِي وَأَهْلِي مِمَّا يَعْمَلُونَ ﴿١٦٩﴾

فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ ﴿١٧٠﴾

إِلَّا عَجُوزًا فِي الْعَادِينَ ﴿١٧١﴾

(1) Lūdu dan'uwansu ne na zaman gari da aure kawai. Asalinsa dan baffan Ibrāhīm ne, sun tāso daga gabas, Kasar Bābila suka yi hijira, har Ibrāhīm ya sauka Habrūna a Kasar Shām, Lūdu kuwa ya sauka a Sadūm da alKaryunta.

172. Sa'an nan kuma Muka dar-kāke wasu.

173. Kuma Muka yi ruwan sama a kansu, ruwa. Sai dai ruwan wa-ɗanda ake yi wa gargadi ya mūna-na.

174. Lalle ne ga wannan, akwai āyā, kuma mafi yawansu bā su kansance māsu īmāni ba.

175. Kuma lalle ne Ubangijinka, haƙiƙa, Shī ne Mabuwāyi, Mai jin ƙai.

176. Ma'abūta ƙunci sun ƙarya-ta Manzanni.

177. A lōkacin da Shu'aibu ya ce musu, "Bā zā ku yi taƙawa ba?"

178. "Lalle ne ni, zuwa gare ku, Manzo ne, amintacce.

179. "Sabōda haka, ku bi Allah da taƙawa kuma ku yi mini dā'ā.

180. "Kuma bā ni tambayar ku wata ijāra a kansa. Ijārata ba ta zama ba fāce daga Ubangijin halittu.

181. "Ku cika mūdu, kuma kada ku kasance daga māsu sanyāwar hasāra (ga mutāne).

182. "Kuma ku yi awo da sikēli daidaitacce.

183. "Kuma kada ku nakasa wa mutāne abūbuwansu, kuma kada ku yi fasādi a cikin ƙasa kuna māsu barna.

184. "Kuma ku ji tsōron Allah Wanda Ya halitta ku, kū da jama'ar farko."

مَرَمَرًا الْآخِرِينَ ﴿١٧٢﴾

وَأَمْطَرَ عَلَيْهِمْ قَطْرًا مِثْلَ مَطَرِ الْمُنذِرِينَ ﴿١٧٣﴾

إِنِّي فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُ مُؤْمِنِينَ ﴿١٧٤﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُو الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٧٥﴾

كَذَّبَ أَصْحَابُ فَتْيَاكَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧٦﴾

إِذْ قَالُوا لَهْمُ مُعْتَابٍ آلَاءِ تَتَمُورُونَ ﴿١٧٧﴾

إِنِّي لَأَكْرَمُ رَسُولٍ أَمِينٍ ﴿١٧٨﴾

فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٧٩﴾

وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنِ اجْتَرَىٰ الْإِعْلَىٰ

رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٨٠﴾

• أَوْفُوا بِالْحَكِيمِ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ ﴿١٨١﴾

وَزِنُوا بِالْقِسْطِ أَيْسَ الْمُسْتَقِيمِ ﴿١٨٢﴾

وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْتَدُوا فِي

الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿١٨٣﴾

وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالْحَيَاةَ الْأُولَىٰ ﴿١٨٤﴾

185. Suka ce, "Kai dal daga wa-danda suke sihirtattu kawai ne.

186. "Kuma bā kōwa kake ba, fāce mutum kamarmu, kuma lalle ne munā zaton ka, haḳīka, daga maḳaryata.

187. "To, ka jēfo wani baɓɓake daga sama a kanmu, idan ka kasance daga māsu gaskiya."

188. Ya ce, "Ubangijina ne Mafi sani ga abin da kuke aikatāwa."

189. Sai suka ƙaryata shi, sabō-da haka, azābar rānar girgije⁽¹⁾ ta kāma su. Lalle ne ita tā kasance azābar yini mai girma.

190. Lalle a cikin wancan, haḳīka, akwai āya, amma mafi yawansu ba su kasance māsu īmāni ba.

191. Kuma lalle Ubangijinka, haḳīka, Shī ne Mabuwayi, Mai jin kai.

192. Kuma lalle Shi (Alkur'āni), haḳīka, saukarwar Ubangijin hahtu ne.

193. Rūhi⁽²⁾ amintacce ne ya sauka da shi.

194. A kan zūciyarka, dōmin ka kasance daga māsu gargadī.

195. Da harshe na Larabci mai bayāni.

قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمَسْحُورِينَ ﴿١٨٥﴾

وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَإِنْ نَطَّلُكَ لَإِنَّا
الْمَكِيدِينَ ﴿١٨٦﴾

فَأَسِيقْ عَلَيْكَ الْمَسْكُونَاتُ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ
مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٨٧﴾

قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨٨﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابٌ يَوْمَ الظُّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ
عَذَابٌ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿١٨٩﴾

إِنِّي فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿١٩٠﴾

وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿١٩١﴾

وَلَئِنَّ رَبَّكَ لَنَزِيلٌ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٩٢﴾

نَزَّلَ بِهِ الرُّوحَ الْأَمِينُ ﴿١٩٣﴾

عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿١٩٤﴾

بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ﴿١٩٥﴾

(1) An ruwaito cewa Allah Ya buɗe musu ƙoƙar Jahannama, zaƙi ya hana su zama a ko'ina cikin gidajensu, sa'an nan aka sanya girgije ya yi musu inuwa mai sanyi-sanyi har suka taru a ciki, sa'an nan aka sanya girgijen ya kama da wuta a kansu, suka kōne ƙurmus kamar an gasa fāra. Suka kōma tōka kamar yadda suka nēma daga Shu'aibu da a jefa musu baɓɓake daga sama idan ya zama daga māsu gaskiya.

(2) Rūhul Kudus, shi ne Jibirīl, amincin Allah ya tabbata a gare shi.

196. Kuma lalle shī, haḳīka, yanā a cikin littattafan (Manzanin) farko.

197. Ashe, bai kasance āyā ba a gare su, ya zama Mālamān Banī Isrā'īla sun san shi?

198. Kuma dā mun saukar da shi a kan sāshen Ajamāwa,

199. Ya karanta shi a kansu, ba su kasance sabōda shi māsu īmāni ba.

200. Kamar wancan ne! Muka shigar da shi a cikin zukātan māsu laifi.

201. Bā zā su yi īmāni da shī ba sai sun ga azābar nan mai raḍaḍi.

202. Sai ta taho musu kwatsam, alhāli kuwa sū, ba su sansance ba.

203. Sai su ce, "Shin, mu waɗanda ake yi wa jinkiri ne?"

204. Ashe, to, da azābarMu suke nēman gaggāwa?

205. Ashe, to, kā gani, idan Muka jīshe su daḍi a shēkaru,

206. Sā'an nan abin da suka kasance anā yi musu wa'adi (da shi) ya jē musu,

207. Abin da suka kasance anā jīshe su dāḍin, bā zai tunkude azāba ba daga gare⁽¹⁾ su.

208. Kuma ba Mu halakar da wata alḳarya ba fāce tanā da māsu gargadi.

وَأَنذَرْتَهُمْ نَزِيرًا أُوَّلِيْنَ ۝٦٠

أَوَلَمْ يَكُن لَّهُمْ آيَةٌ أَن بَعَثْنَا لَهُمْ غَمَامًا يَنْزِيلًا

إِسْرَائِيلَ ۝٦١

وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَىٰ بَعْضِ الْأَعْجَمِيْنَ ۝٦٢

فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِيْنَ ۝٦٣

كَذَٰلِكَ سَأَلْنَاكَ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِيْنَ ۝٦٤

لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيْمَ ۝٦٥

فَيَأْتِيهِمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ۝٦٦

فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنظَرُونَ ۝٦٧

أَفِعَذَابِنَا يَسْتَعْجِلُونَ ۝٦٨

أَفَرَأَيْتَ إِن مَّتَّعْنَاهُمْ سِنِيْنَ ۝٦٩

ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ ۝٧٠

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمْتَعُونَ ۝٧١

وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَوْمٍ إِلَّا أَنذَرْنَاهُمْ ۝٧٢

(1) Dā an ba su lōkaci mai tsawo sunā jin dāḍi da rāyuwar dūniya a cikinsa, to, rānar da mutuwa kō azābar Allah ta jē gare su, wannan lōkacin bā zai tunkude mutuwar kō azabar ba daga gare su.

209. Dōmin tunātarwa, kuma ba Mu kasance Māsu zālunci ba.

210. Kuma (Alkur'āni) shaidānu ba su dōra sauka da shi ba.

211. Kuma bā ya kamāta a gare su (su shaidanu su sauka da shi), kuma ba su iyāwa.

212. Lalle ne sū, daga saurāre, haḳīka, waḍanda aka nisantar ne.

213. Sabōda haka, kada ka kira wani abin bautāwa na dabam tāre da Allah, sai ka kasance daga waḍanda ake yi wa azāba.

214. Kuma ka yi gargadī ga danginka mafiya kusanci.

215. Kuma ka sassauta fikāfikanka⁽¹⁾ ga wanda ya bi ka daga mūminai.

216. Sa'an nan idan suka sābā maka, to, ka ce, "Lalle nī, bar-rantacce ne daga abin da kuke aika-tāwa."

217. Kuma ka dōgara ga Mabu-wāyi, Mai jin fai.

218. Wanda Yake ganin ka a lōkacin da kake tāshi tsaye.

219. Da jujjuyāwarka a cikin māsu yin sujada.

220. Lalle Shi⁽²⁾, Shi ne Mai ji, Masani.

ذَكَرَىٰ وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٣٠﴾

وَمَا تَذَكَّرْتُ بِهِ الشَّيْطَانَ ﴿٣١﴾

وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتِطِيعُونَ ﴿٣٢﴾

إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْرُولُونَ ﴿٣٣﴾

فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَحْكُونَ مِنَ الْمُعَذِّبِينَ ﴿٣٤﴾

وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ ﴿٣٥﴾

وَإخْفِضْ جَنَاحَكَ لِِمَنِ ابْتِغَاءَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٣٦﴾

إِن عَصَاكَ فُلٌّ إِلَىٰ بَرٍّ أَوْ بِحَارٍ مُّتَمَلِّئِينَ ﴿٣٧﴾

وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ ﴿٣٨﴾

الَّذِي يَرِيكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٣٩﴾

وَيَقْبَلُكَ فِي السَّجْدِ ﴿٤٠﴾

إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٤١﴾

(1) Ka zama mai tausayi ga mūminai waḍanda suka bi ka, ka yi musu kamar yadda kāzā take yi wa 'ya'yanta fanana a lōkacin sanyi, kō kuwa idan zā su yi barci dōmin ta kāre su daga cūta.

(2) Allah Shi ne Mai ji, ji na gaskiya, kuma Masani, sani na gaskiya.

221. Shin, (kunā so) in gaya⁽¹⁾ muku a kan wanda shaidannu kan sauka?

222. Sukan sauka a kan dukan maƙaryaci, mai zunubi.

223. Sunā jēfa (abin da suka) ji, alhāli kuwa maƙi yawansu maƙaryata ne.

224. Kuma mawāƙa⁽²⁾ halakaku ne ke bin su.

225. Shin, ba ku ga cēwa, lalle ne sū, a cikin kōwane rango sunā yin dīmuwa (su kētare haddi) ba?

226. Kuma lalle ne sū, sunā faɗin abin da bā su aikatawa?

227. Fāce wadanda suka yi imāni suka aikata ayyukan kwarai, kuma suka ambaci Allah da yawa, kuma suka rāma zālunci, daga bāyan an zālunce su. Kuma wadanda suka yi zālunci, zā su sani a wace majūya suke jūyāwa.

هَلْ أَتَيْتُمْ عَلَىٰ مَنْ نَزَّلَ الشَّيْطَانُ ﴿٣٦﴾

نَزَّلَ عَلَىٰ كُلِّ أَقَابٍ نَشِيرٌ ﴿٣٧﴾

يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْبُرُ كُرْهُكَ ذُنُوبٌ ﴿٣٨﴾

وَالشُّعْرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ ﴿٣٩﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ ﴿٤٠﴾

وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ ﴿٤١﴾

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا
ظَلَمُوا أَوْ سَعَلُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنَّىٰ مُنْقَلَبِ
يَتَّقِيُونَ ﴿٤٢﴾

(1) Wannan dōmin raddi ne ga māsu cēwa aljannu ke gaya wa Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, Alkur'āni. Aljannu bā su sauka sai ga maƙaryaci, mai zunubi, Muhammadu kuwa bā haka yake ba. Sabōda haka shi bā mahaukaci ba, kuma ba wanda aljannu suke gaya wa ba. Dukan abin da ya faɗa, to, wahayi ne daga Allah.

(2) Siffōfin mawāƙa sun nūna cēwa Annabi Muhammadu bā mawāƙi ba ne, dōmin bā shi da ɗaya daga cikin siffōfin mawāƙa. Kuma mabiyansa ba halakaku ba ne.

SŪRATUN NAML

سُورَةُ النَّمْلِ

Tanā karantar da cēwa Allah Yanā da asirrai, bā su da iyāka, Yanā nūna sāshensu ta hannun waɗansu mutāne bāyinSa da a cikin littattafanSa, dōmin mūminai su k̄ara k̄arfin īmāni, kuma su yi aiki da shari'ar da Yā aza su a kanta.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. D.Š. Waɗancan āyōyin Al-kur'āni ne da Littāfi mai bayyanawa.

2. Shiriya ce da bushāra ga mūminai.

3. Waɗanda suke tsayar da sala kuma su bāyar da zakka, alhāli kuwa sū, game da Lāhira, to, sū, sunā yin yakīni.

4. Lalle ne waɗanda suke bā su yin īmāni da Lāhira, Mun kawāta musu ayyukansu, sabōda haka sunā dīmuwa.

5. Waɗannan ne waɗanda suke sunā da mugunyar azāba (a dūniya), kuma sū, a Lāhira, sū ne mafiya hasāra.

طَسَّ ذَٰلِكَ ءَايَاتُ الْقُرْآنِ وَكِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿١﴾

هُدًى وَبُشْرَىٰ لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾

الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ

وَهُرَبُوا بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ رَبَّائِلَةٌ

أَعْمَلَهُمْ فَمَهْمُ يَعْمَهُونَ ﴿٤﴾

أُولَٰئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سِوَةُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي

الْآخِرَةِ هُمْ الْأَخْسَرُونَ ﴿٥﴾

6. Kuma lalle ne kai, haƙiƙa, anā hada⁽¹⁾ ka da Alƙur'āni daga gun Mai hikima, Masani.

7. A lōkacin da Mūsā ya ce wa iyālinsa, "Lalle ni, na tsinkāyi wata wuta, ni mai zo muku daga gare ta ne, da wani lābari, ko kuwa mai zo muku ne da yūla, makāmashin, tsammāninku, ku ji dīmi."

8. To, a lōkacin da ya jē mata, sai aka kira shi cēwa, "An tsarkake wanda yake cikin (wurin) wutar da wanda yake a gēfenta, kuma tsarki ya tabbata ga Allah Ubangijin halittu.

9. "Yā Mūsā, lalle ne shi, Nī ne Allah, Mabuwayi, Mai hikima.

10. "Kuma ka jēfa sandarka." To, a lōkacin da ya gan ta, tanā girgiza kamar dai ita ƙaramin maciji ne, sai ya jūya yanā mai bāyar da bāya, kuma bai kōma ba, "Yā Musā! Kada ka ji tsōro, lalle Ni, Manzanni bā su jin tsōro a wuriNa.

11. "Sai wanda ya yi zālunci, sa'an nan ya musanya kyau a bāyan cūta, to, lalle Nī, Mai gāfara ne, Mai jin fai.

12. "Kuma ka shigar da hannunka a cikin wuyan rigarka, ya fita fāri, bābu wata cūta, a cikin wasu āyōyi tara zuwa ga Fir'auna da mutānensa. Lalle ne sū, sun kasance mutāne ne fāsīƙai."

وَإِنَّكَ لَتَلَقَى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ ﴿٥﴾

إِذْ قَالَ مُوسَى لِأَهْلِيهِ إِنِّي آنستُ نارا استأيتكم
بينها يغري أو آتيتكم بيهاب قيس لعلكم
تصطلون ﴿٥﴾

فَلَمَّا جَاءَهُ نُورِي أَنْ يُورِكَ مَنْ فِي النَّارِ وَمَنْ
حَوْلَهَا وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٥﴾

يَسْمُو سَمِيًّا وَبِأَنَّ اللَّهَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٥﴾

وَأَلْقَى عَصَاهُ فَلَمَّا رآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى
مُدْبِرًا وَرَأَى عِزْقَ الْيَسْمُونِ لَا يَخْفَى لِي لِيَخْفَى
لِلَّذِي الْمُرْسَلُونَ ﴿٥﴾

إِلَّا مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَّلْ حِسَابًا بَدَسُوءٍ فَإِنِّي عَفُورٌ
رَجِيمٌ ﴿٥﴾

وَأَدْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ يَغْمِغَمًا مِنْ غَيْرِ
سُوءٍ فِي تِسْعِ آيَاتٍ إِلَى الْقُرْعُونِ وَقَوْمِهِمُ الَّذِينَ
كَانُوا قَوْمًا قَاسِيَةً ﴿٥﴾

(1) Lāhira da Īmāni da ita sunā a cikin asīran Allah. Haka karɓar Alƙur'āni daga Allah yanā a cikin asīran Allah da Ya bayyana a Littafi. Ganin Mūsā ga wuta da abubuwan da suka auku a wurin game da maganar Allah a gare shi da jūyāwar sanda macijiya da kōmawarta sanda da jūyāwar hannunsa fari ƙal da jūyāwarsa zuwa ga asalinsa, duka sunā a cikin asīran Allah da Ya bayyana su ga wani mutum.

13. To, a lōkacin da āyōyinMu suka jē musu, sunā māsu wāyar da kai, suka ce, wannan sihiri ne, bayyananne.

14. Kuma suka yi musunsu, al-hāli zukatansu, sun natsu da su, dōmin zālunci da girman kai. To, ka dūbi yadda ākibar maḃarnata ta kasance.

15. Kuma lalle ne, haḃīka, Mun bai wa Dāwūda da Sulaimān ilmi, kuma suka ce, “Gōdiya⁽¹⁾ ta tabbata ga Allah, Wanda Ya fiḃita mu a kan māsu yawa daga BāyinSa mūminai.”

16. Kuma Sulaimān ya gāji Dāwūda ya ce, “Yā ku mutāne! An sanar da mu maganar tsuntsāye, kuma an bā mu daga kōwane abu. Lalle ne, wannan, haḃīka, shi ne falalar (Allah) bayyananna.”

17. Kuma aka tattara, dōmin Sulaimān, rundunōninsa, daga al-jannu da mutāne da tsuntsāye, to, sū anā kange su (ga tafiya).

18. Har a lōkacin da suka je a kan rāfin turūruwa, wata turūruwa ta ce, “Yā kū juma'ar turūruwa! Ku shiga gidājenku, kada Sulaimān da rundunōninsa su kakkarya ku, alhāli kuwa sū, ba su sani ba.”

19. Sai ya yi murmushi yanā mai dāriya daga maganarta, kuma ya

فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا
سِحْرٌ مُّبِينٌ ﴿١٣﴾

وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا
وَعُلُوًّا فَأَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٥﴾

وَوَرِثَ سُلَيْمَانُ دَاوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ
عِلْمِنَا مَنطِقُ الطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَإِنَّ
هَذَا لَهَوُ الْفَضْلِ الْمُبِينِ ﴿١٦﴾

وَحُشِرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ
وَالْإِنْسِ وَالطَّاغُوتِ فَهُوَ مُؤْتَمِرٌ ﴿١٧﴾

حَتَّىٰ إِذَا اتَّوَا عَلَىٰ وَادِ النَّمْلِ قَالَتْ نَمَلَةٌ يَأْتِيهَا
النَّمْلُ إِذْخُلُوا مَسْكُوكُمْ لَا يَحْطَمَنَّكُمْ
سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُمْ وَلَا يَشْعُرُونَ ﴿١٨﴾

فَتَبَسَّ وَصَاحَ كَأَن يَوْمَئِذٍ قَالَ رَبِّ ارْجِعْنِي

(1) Abin da ke hakkin ni'imar Allah a kan mutum, ya gōde Masa. Dawūda da Sulaimān Allah Yā bā su ilmi na Annabci sun tsayu da gōdiyarsa a kan aiki da shi, da kuma iḃrāri da cēwa ni'ima ce daga Allah, bā da wani aiki nāsu ba. Annabci da ilmi da sanin maganar tsuntsu da ta aljannu da ta turūruwa duka sunā cikin asīrin Allah da Yake nūnāwa ta hanyar waḃansu BāyinSa, Annabāwa.

ce, "Yā Ubangijīna! Ka cūsa mini in gōde wa ni'imarKa wadda Ka ni'imta ta a gare ni da kuma ga mahaifāna biyu, kuma in aikata aiki na kwarai, wanda Kake yarda da shi, kuma Ka shigar da ni, sabōda rahamarKa, a cikin bāyinKa sālihai."

20. Kuma ya binciki⁽¹⁾ tsunt-sāye, sai ya ce, "Me ya kāre ni bā ni ganin hudhudu, kō ya kasance daga māsu fakuwa ne?"

21. "Lalle ne zā ni azabta shi azāba mai tsanani, kō kuwa lalle in yanka shi, kō kuwa lalle ya zo mini da dalīli bayyananne."

22. Sai ya zauna bā nēsa ba, sa'an nan ya ce, "Nā san abin da ba ka sani ba, kuma na zo maka daga Saba da wani lābari tabbatacce."

23. "Lalle ni, nā sāmi wata mace wadda tanā mulkinsu, kuma an bā ta daga dukan kōme, kuma tanā da gadon sarauta mai girma."

24. "Na sāme ta, ita da mutānenta, sunā yin sujada ga rānā, baicin Allah, kuma Shaidan ya kawāce musu ayyukansu, sabōda haka ya karkatar da su daga hanya, sa'an nan sū, ba su shiryuwa."

25. "Ga⁽²⁾ su yi sujada ga Allah Wanda Yake fitar da abin da yake a bōye, a cikin sammai da fasa, kuma

أَنْ أَشْكُرُ بِفِعْمَتِكَ الَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى
وَالِدَيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخِلْنِي
بِرَحْمَتِكَ فِي عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ ﴿١٥﴾

وَفَقَدَ الظَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَى الْهُدَى
أَمْرًا مِّنَ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

لَأَعَذِّبَنَّهُ وَعَذَابًا شَدِيدًا أَوْ لَا أَذِيعْتَهُ
أَوْ لِيَأْتِنِي سُلْطَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٧﴾

فَمَكَرَ عَدُوُّهُ يُعِيدُ فَقَالَ أَحَطَّتْ بِمَا تَر
تُحِطُ بِهِ وَجِئْتُكَ مِنْ سَمَإٍ مِّنْ مَّيْمِينٍ ﴿١٨﴾

إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُكُمْ وَأَوْنِيَّتَ مِنْ
كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ ﴿١٩﴾

وَجَدْتُهُمْ قَوْمًا مَّا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ
مِنْ دُونِ اللَّهِ وَذَرَأَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ
فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٢٠﴾

الَّذِينَ يَسْجُدُونَ لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبْءَ فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

(1) Wannan ya nuna tsayuwar Sulaimān da binciken kōme da kōwa a cikin daularsa. Kuma da yadda yake yin tsanani a cikin sauƙi. Wannan ita ce hanyar mulki mai kyau.

(2) An kāyar da harafin kōrewa dōmin barinsa, da Hausa, yanā bāta ma'ana, dōmin Shaidan bai kange su daga rashin yin sujada ba.

Yā san abin da kuke ßöyēwa da abin da kuke bayyanāwa.

26. "Allah, bābu abin bautāwa, fāce Shī, Ubangijin⁽¹⁾ Al'arshi, mai girma."

27. Ya ce, "Za mu dūba, shin, kā yi gaskiya ne, kō kuwa kā kasance daga maƙaryata?"

28. "Ka tafi da takardāta wan-nan, sa'an nan ka jēfa ta zuwa gare su, sa'an nan kuma ka jūya daga barinsu, sa'an nan ka ga mēne ne suke mayarwa."

29. Ta ce, "Yā kū mashawarta! Lalle ne, an jēfo, zuwa gare ni, wata takarda mai girma."

30. "Lalle ita daga Sulaiman take, kuma lalle ita, da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin fāi ne.

31. "Kada ku yi girman kai a gare ni, kuma ku zo mini kunā māsu sallamāwa."

32. Ta ce, "Yā ku mashawarta⁽²⁾! Ku yi mini fatawa ga ai'amari-na, ban kasance mai yanke wani al'amari ba, sai kun halarta."

33. Suka ce, "Mū ma'abūta ƙarfi ne, kuma ma'abūta yāƙi mai tsana-ni ne, kuma al'amari yā kōma zuwa gare ki, sabōda haka ki dūba, mēne ne zā ki yi umurni (da shi)?"

وَصَلُّوا مَا تَخْفُونَ وَمَا تَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ ﴿٥٨﴾

• قَالَ سَتَنْظُرُونَ أَصَدَقْتِ أَمْ كُنْتِ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٥٩﴾

أَذْهَبَ بِكِ كَيْفِي هَذَا قَالَتِ الْيَهُودُ لَوْلَا عَلِمْتَهُمْ فَنَظَرْنَا مَاذَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٠﴾

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ الْإِنْفِ إِلَىٰ صِتَابِ كَرِيمٍ ﴿٦١﴾

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿٦٢﴾

الَّذِينَ اتَّخَذُوا أَعْيُنًا وَأَنْفُسًا مُسْلِمِينَ ﴿٦٣﴾

قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي أَمْرِي مَا كُنْتُ قَاطِعَةً أَمْرًا حَتَّىٰ تَشْهَدُونِ ﴿٦٤﴾

قَالُوا لَنْ نَحْنُ أَوْلَا قَوْلًا وَأَوْلُوا بِأَيْسَ شَيْءٍ يَدِينُ وَالْأَمْرُ إِلَيْكَ فَانظُرِي مَاذَا أَنْتَ آمُرِينَ ﴿٦٥﴾

(1) Ya siffanta Allah da cewa bābu abin bautāwa fāce Shi, dōmin ya kōre cancantar rānā ga ibāda, da Ubangijin Al'arshi dōmin ya dēbe girman gadon Bilkisu daga zukāta.

(2) Allah bai kēbance hikima ga maza kawai ba, har mātā akwai māsu hikima a cikinsu. Sai dai Musulunci yā hana shugabancin mātā, sabōda galibinsu ādfarsu tā rinjāyi bankalinsu, sabōda kyautata tarbiyyar yāra. Anā fahimtar cewa iya mulki, shi ne rashin fallēwa da ra'ayi ga shūgaba, sai a bāyan ya shāwarcin mutānensa, kamar yadda Sarauniyar Saba ta yi da Majalisarta.

34. Ta ce, "Lalle Sarakuna idan sun shiga wata alkarya, sai su bāta ta, kuma su sanya māsū darajar mutānenta kaskantattu. Kuma kamar wancan ne suke aikatāwa.

35. "Kuma lalle nī, mai aikāwa ce zuwa gare su da kyauta, sa'an nan mai dūbawa ce: da me manzanin zā su kōmo."

36. To, a lōkacin da ya jē wa Sulaiman ya ce, "Shin, za ku kāra ni da dūkiya ne? To, abin da Allah Ya bā ni, shi ne mafi alhēri daga abin da Ya bā ku. A'a, kū ne kuke yin farin ciki da kyautarku.

37. "Ka kōma zuwa gare su. Sa'an nan lalle munā je musu da rundunōni, bābu wata tābukāwa gare su game da su, kuma lalle munā fitar da su daga gare ta, sunā mafi wulākantuwa, kuma sunā kaskantattu."

38. Ya ce, "Yā ku mashāwarta! Wannenku zai zo mini da gadonta a gabānin su zo, sunā māsū salla-māwa?"

39. Wani mai karfi daga aljannu ya ce, "Nī, inā zo maka da shi a gabānin ka tāshi daga matsayinka. Kuma lalle nī, a gare shi, hakīka, mai karfi ne amintacce."

40. Wanda yake a wurinsa akwai⁽¹⁾ wani ilmi daga Littāfin ya ce,

قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا
وَجَعَلُوا أَعْرَاجَ أَهْلِهَا آذِلَّةً وَكَذَلِكَ
يَمْعَلُونَ ﴿٢٤﴾

وَلِي مَرْسَلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّتِهِ قَمَاطِرٌ يُعَرِّضُهَا
الْمُرْسَلُونَ ﴿٢٥﴾

فَإِذَا جَاءَ مُسَلِّمِينَ قَالَ أَمِدُّونَ بِيَمَالٍ مِمَّا
ءَاتَيْنَاهُ اللَّهُ خَيْرٌ مِمَّا آتَاكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بِهَدِيَّتِكُمْ
تَفْرَحُونَ ﴿٢٦﴾

أَتَجْعَلُ الْيَهُودَ فَلَنَّا أَبْدَيْتَهُمْ يُجْرِبُونَ وَلَا قَلِيلٌ لَهُمْ بِهَا
وَلَنُخْرِجَنَّ عَنْهَا آذِلَّةً وَهُمْ صَاغِرُونَ ﴿٢٧﴾

قَالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُؤُا أَيُّكُمْ يَأْتِينِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَنْ
يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ ﴿٢٨﴾

قَالَ عَرَبِ بَرِّي لَسْنَا آلِهَةٌ إِلَهاتِكُمْ إِذْ نَبُوءَ بِكُمْ قَوْمٌ
مِّنْ مَّقَامِكُمْ وَلِي عَلَيْهِ تَقْوَىٰ أَمِينٌ ﴿٢٩﴾

قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِّنَ الْكِتَابِ أَنَا آتَاهُ إِلَيْكَ

(1) Allah na bāyar da asirai daga littattafai, kō da wahayi zuwa ga Annabāwa, kō da ilhama daga abin da aka bai wa Annabāwa. Wadansu sun ce ilmin nan sunan Allah ne mafi girma. Allah ne Mafi sani. Sai dai sharadin aiki da ilmi ga ibāda, ya kasance daga Annabāwa kawai, a cikin lōkacin aiwatar da shari'arsu. Bā a iya amfani da wani sūnan Allah wanda wani Annabi bai zo da shi ba a gabānin Musulunci, kuma a bāyan Musulunci

“Ni inā zo maka da shi a gabānin ŷyaftāwar ganinka ta kōma gare ka.” To, a lōkacin da ya gan shi matabbaci a wurinsa, ya ce, “Wannan daga falalar Ubangijina yake, dōmin Ya jarraba ni: Shin, zan gōde ne, kō kuwa zan butulce! Kuma wanda ya gōde, to, yanā gōdēwa ne dōmin kansa, kuma wanda ya kāfirta, to, lalle Ubangijina Wadātacce ne, Karimi.”

41. Ya ce, “Ku canza kamar gadonta gare ta, mu gani, shin zā ta shiryu, kō kuwa tanā kasancēwa daga wafānda bā su shiryuwa.”

42. To, a lōkacin da ta jē, aka ce, “Shin, kamar wannan gadon sarautarki yake?” Ta ce, “Kamar dai shi ne. Kuma an bā mu ilmi daga gabāninta, kuma mun kasance māsu sailamāwar (al'amari ga Allah).”

43. Kuma abin da ta kasance tanā bautāwa, baicin Allah, ya kangeta. Lalle ita, tā kasance daga mutāne kāfirai.

44. Aka ce mata, “Kj shiga a gidan sarauta.” To, a lōkacin da ta gan shi, ta yi zatonsa wai gulbi ne, kuma ta kuranye⁽¹⁾ daga kwaurinta. Ya ce, “Lalle ne shi, gidan sarauta ne mai santsi daga madūbai.” Ta ce, “Yā Ubangijina!

يَوْمَ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرَفُكَ فَلَمَّا رَأَاهُ
مُسْتَقِرًّا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَبْلُوَنِي
أَأَشْكُرُ أَمْ أَكْفُرُ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ
وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِيٌّ كَرِيمٌ ﴿٤١﴾

قَالَ نَسِكْتُمْ إِيَّاهُ وَعَارَشَهَا فَأَتَتْهُ حَيْثُ أَتَى
النَّكُونَ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ ﴿٤٢﴾

فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهَكَذَا عَارَشِكُ قَالَتُ كَانَ هُوَ
وَأَوْتَيْتَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا وَكُنَّا مُسْلِمِينَ ﴿٤٣﴾

وَصَدَّهَا مَا كَانَتُ تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ إِنَّمَا كُنْتُمْ
قَوْمًا كَافِرِينَ ﴿٤٤﴾

قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ
لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَنْ سَاقِهَا قَالَ إِنَّهُ صَرْحٌ
مُعَرَّجٌ مِّن قَوَارِيرٍ قَالَتْ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي

bā a rōkon Allah sai da sunāyenSa māsu kyau, tis'in da taran nan, sai dai a dunƙule kamar a ce, “Inā rōkon Allah da sunayenSa da na sani da wafānda ban sani ba.”

(1) Idan ĩmāni ya shiga a cikin zūciya, sai girman kai ya fita daga gare ta. Sarauniya Bilkiisu tanā kuranye kafāfunta da niyyarta ta shiga a cikin ruwa dōmin ta nūna dā'arta ga umurnin Annabin Allah Sulaimān, kuma ta yarda da shiga gulbin da ba ta san tsawon zurfinsa ba, kō da za ta mutu a wurin dā'ā da taƙawa. Mace da sarauta iyakar girman kai ke nan, bābu abin da zai gusar da shi sai ĩmānin gaskiya.

Lalle nī, na zālunci kaina, kuma nā sallama al'amari tāre da Sulaimān ga Allah, Ubangijin halittu.”

45. Kuma lalle ne, haḳīka, mun aika zuwa Samūdāwa da ḍan'u-wansu, Salihu (ya ce), “Ku bauta wa Allah.” Sai gā su kungiyōyi biyu sunā ta husūma.

46. Ya ce, “Yā mutānēna! Don me kuke nēman gaggāwa game da mūnanāwa, a gabānin kyautatāwa. Don me bā ku nēman Allah gāfara, tsammāninku, zā a yi muku rahama?”

47. Suka ce, “Munā shu'umci da kai, kuma da wanda ke tāre da kai.” Ya ce, “Shu'umcinku a wurin Allah yake. Ā'a, kū mutāne ne, anā fitinar ku.”

48. Kuma waḍansu jama'a tara⁽¹⁾ sun kasance a cikin birnin, sunā yin ḅarna, kuma bā su kyautatāwa.

49. Suka ce, “Ku yi rantsuwa da Allah, lalle zā mu kwānan masa,⁽²⁾ shi da mutānensa, sa'an nan mu ce wa waliyyinsa. 'Ba mu halarci halakar mutānensa ba, kuma mū, haḳīka, māsu gaskiya ne'.”

50. Kuma suka ḷulla mākirci, kuma Muka ḷulla sakamakon mākirci, alhāli sū ba su sani ba.

وَأَسْمَتْ مَعَ سُلَيْمَانَ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٥﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا أَن
اعْبُدُوا اللَّهَ فَإِذَا هُمْ فَرِيقَانِ يَخْتَصِمُونَ ﴿٤٦﴾

قَالَ يَاقَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ
الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ ﴿٤٧﴾

قَالُوا اطَّيَّرْنَا بِكَ وَبِمَنْ مَعَكَ قَالَ طَّيَّرَكُمْ
عِنْدَ اللَّهِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ ﴿٤٨﴾

وَصَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةً رَهْطًا
يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ ﴿٤٩﴾

قَالُوا نَفَا سَمُوا بِاللَّهِ لَنُبَيِّتَنَّهُ وَأَهْلَهُ ثُمَّ
لَنَقُولَنَّ لِوَلِيِّهِ مَا شَهِدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ
وَإِنَّا لَصَادِقُونَ ﴿٥٠﴾

وَمَكْرًا وَمَكْرًا وَمَكْرًا مَكْرًا وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ ﴿٥١﴾

(1) Yawan māsu ḅarna bā ya hana gaskiya bayyana. Kuma mai mākirci dōmin ya halakar da mai gargadin addinin Allah, yanā yi wa kansa sanadin halaka kawai ne. Waḍannan mutāne tara sun yi niyyar kashe Sālihu ne. bā da sanin danginsa ba, a wurin da yake kwāna yanā salla a masallacinsa, a bāyan gari. A can Allah ya halakar da su. Wannan shi ne sakamakon mākircin da suka ḷulla.

(2) Zā mu kwānan masa, ai zā mu kwāna da niyyar kashe shi a cikin dare, a ḅōye.

51. Ka dūba yadda ākibar mā-kircinsu ta kasance, laile Mū, Mun darkāke su da mutānensu gabā daya.

52. Wadancan, gidājensu ne, wōfintattu, sabōda zāluncin da suka yi, lalle ne a wancan akwai āyā ga mutāne wadanda suke sani.

53. Muka tsīrar da waɗanda suka yi īmāni, kuma sun kasance sunā taƙawa.

54. Da Lūḍu, a lōkacin da ya ce wa mutānensa, “Shin, kunā jē wa alfasha⁽¹⁾ ne alhāli kuwa kunā gani?”

55. “Shin, lalle kū, haƙiƙa, kunā je wa maza da sha’awa, baicin mātā? Ā’a, kū, wasu irin mutāne ne kunā aikin jāhilci.”

56. Bābu abin da ya kasance ja-wābin mutānensa, fāce suka ce, “Ku fitar da mutānen Lūḍu daga alƙaryarku, lalle sū, wasu irin mutāne ne māsu da’awar sunā da tsarki.”

57. Sai Muka tsīrar da shi, shi da mutānensa,⁽²⁾ fāce mātarsa, Mun ƙaddara ta a cikin māsu wanzuwa.

58. Kuma Muka yi ruwa a kansu da wani irin ruwa. To, ruwan waɗanda ake yi wa gargadi yā mūnana.

فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكْرِمِينَ ٢٧

فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِبَةٌ بِمَا ظَلَمُوا ٢٨

وَأَنْجَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ٢٩

وَلَوْ طَآءَلْنَا لَقَوْمَهُمْ أَتَانُونَ ٣٠

أَيُّكُمْ كَذَّبَتْ آلُ الرِّجَالِ شَقِوَةٌ مِنْ دُونِ ٣١

النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ بِجَهْلُونَ ٣٢

* فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا ٣٣

أَخْرِجُوا آلَ لُوطٍ مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنْفُسُ ٣٤

يَبْطِئُونَ ٣٥

فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِذْ آمَرَتْهُمْ وَقَدَّرْنَا ٣٦

مِنَ الْقَارِيَةِ ٣٧

وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا مُبِينًا ٣٨

الْمُنذَرِينَ ٣٩

(1) Alfāshar mutānen Lūḍu, ita ce luwāḍi, namji ya bi namiji a duburarsa. Wannan alfāsha, kō dabbōbi bā su yin ta. Ga mutānen Lūḍu ta fāra bayyana. Allah Ya halakar da su kamar yadda Ya ambata. Sa’an nan kuma ba a fāra ganinta ba, sai ga wannan al’umma. Asirin da ke ciki, shī ne yadda Allah Yake jūyar da dabi’ar mutum ta zama bā ta māsu hankali ba, tāre da dōgewart halittar jikinsa kamar yadda take ga zāhiri.

(2) Mutānensa mūminai. Imāni da gaskiya idan gaskiya ta bayyana asīri ne daga asīran Allah sai wanda Ya bai wa. Kusanci ga wani Annabi da aure kō zumunta, bā ya bāyar da shi. Ruwan azāba, shī ma asīri ne na Allah.

59. Ka ce, "Gōdiya ta tabbata ga Allah, kuma aminci ya tabbata bisa ga BāyinSa, waƙanda Ya zābā." Shin, Allah ne Mafi alhēri, kō abin da suke yin shirki da shi? (1)

60. Kō wāne ne Ya halitta sammai da fasa, kuma Ya saukar muku, daga sama, wani ruwa, Muka tsirar, game da shi, gōnaki māsu sha'awa, ba ya kasancēwa gare ku, ku tsirar da itācensu? Shin, akwai abin bautāwa tāre da Allah? Ā'a, sū mutāne ne suna daidaitāwa (Allah da wani).

61. Kō kuwa wāne ne Ya sanya fasa tabbatacciya, kuma Ya sanya kōguna a tsakāninta kuma Ya sanya mata manyan duwātsu tabattatu, kuma Ya sanya wani shāmaki a tsakānin tēkuna biyu? Shin akwai wani abin bautāwa tāre da Allah. Ā'a, mafi yawansu ba su sani ba.

62. Kō wāne ne yake karɓa wa mai bukatā idan ya kira Shi, kuma ya sanya ku mamayan fasa? Shin akwai wani abin bautawa tāre da Allah? Kafan fwarai kuke yin tunāni.

63. Kō wāne ne yake shiryarwa a cikin duffan fasa da tēku, kuma wāne ne Yake aikōwar iskōki dōmin bāyar da bushāra a gaba ga raha-marSa? Ashe, akwal wani abin bautāwa tāre da Allah? Tsarki ya tab-

قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَىٰ عِبَادِهِ الَّذِينَ
أَصْطَفَيْنَا اللَّهُ خَيْرَ مَا بُشِّرُونَا ﴿٥٩﴾

أَمْنَ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَنْزَلَ لَكُمْ
مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْشَأْنَا بِهِ حَدَائِقَ ذَاتَ
بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُدْبِتُوا
شَجَرَهَا ؕ أَوَلَمْ مَعَ اللَّهُ يَدٌ لَهُمْ قَوْمٌ
يَعْدِلُونَ ﴿٦٠﴾

أَمْنَ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا
النَّهْرَ وَجَعَلَ لَهَا رِيَاحًا وَجَعَلَ بَيْنَ
الْبَحْرَيْنِ حَائِضًا ؕ أَوَلَمْ مَعَ اللَّهُ يَدٌ
أَكْفَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾

أَمْنَ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ
السُّوءَ وَجَعَلَ لَكُمُ خُلْفَاءَ الْاَرْضِ
أَوَلَمْ مَعَ اللَّهُ قَلِيلًا مَا تَدْعُونَ ﴿٦٢﴾

أَمْنَ تَهْدِيكُمْ فِي ظُلُمَاتِ اللَّيْلِ وَالْبَحْرِ
وَمَنْ يُرْسِلِ الرِّيَّاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ
رَحْمَتِهِ ؕ أَوَلَمْ مَعَ اللَّهُ تَعْلَىٰ اللَّهُ عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٦٣﴾

(1) Daga wannan āyā ta 59 zuwa farshen sūra, duka tambihī ne ga abūbuwan fake na ilmin Allah, wanda ya shāfi jikunanmu, amma ba mu san yadda suke aukuwa a gare mu ba. Sa'an nan kuma da tambihī ga abūbuwan gaibi da suke zuwa dōmin mu yi imāni da su.

bata ga Allah daga barin abin da suke shirki da shi.

64. Kō wāne ne Yake fāra halit-ta sa'an nan kuma ya mayar da ita, kuma Wāne ne Yake arzūta ku daga sama da fasa? Ashe, akwai wani abin bautāwa tāre da Allah? Ka ce, "Ku kāwo dalīlinku, idan kun kasance māsu gaskiya."

65. Ka ce, "Bābu wanda ya san gaibi a cikin sammai da fasa fāce Allah. Kuma bā su sansancēwar a yaushe ne ake tāyar da su."

66. Ā'a, saninsu ya kai a cikin Lāhira. Ā'a, sunā cikin shakka daga gare ta. Ā'a, sū da gare ta makāfin zūci ne.

67. Kuma waƙanda suka kāfirta suka ce, "Shin, idan mun kasance turɓāya, mu da ubanninmu, shin, haƙīka, waƙanda ake fitarwa ne?"

68. "Lalle ne, haƙīka, an yi mana wa'adi ga wannan, mū da ubanninmu, daga gabānin haka. Wannan bā kōme ba ne fāce tātsūniyōyin farko."

69. Ka ce, "Ku yi tafiya a cikin fasa, sa'an nan ku dūba, yāya āƙi-bar māsu laifi take?"

70. Kuma kada ka yi baƙin ciki a kansu, kuma kada ka kasance a cikin fūncin rai daga abin da suke kullāwa na māƙirci.

71. Kuma sunā cēwa, "A yaushe wannan wa'adi (zai auku), idan kun kasance māsu gaskiya?"

72. Ka ce, "Akwaɪ fatan sāshen abin da kuke nēman gaggāwarsa, ya

أَتَنْ يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَنَنْ يُرْفَعُونَ
السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ أُولَئِكَ مَعَ اللَّهِ قُلْ هَانُوا
بُرْهَانُ كُرْآنِ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦٤﴾

قُلْ لَا يَعْلَمُونَ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا
اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبْعَثُونَ ﴿٦٥﴾

بَلْ أَدْرَاكَ عِلْمُهُمْ فِي الْآخِرَةِ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ
مِنْهَا بَلْ هُمْ عَنْهَا عَمُونَ ﴿٦٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كُنَّا نَدْرَأُ
وَأَبْنَاؤُنَا آبَاءُ الْمُخَرَّجُونَ ﴿٦٧﴾

لَقَدْ وَعدْنَا هَذَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ إِنْ
هَذَا إِلَّا أَسْطِيرُ الْأُولِينَ ﴿٦٨﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ
عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٦٩﴾

وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَلِيلٍ مِمَّا
يَتَعَكَّرُونَ ﴿٧٠﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٧١﴾

قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَوْفَ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي

kasance yā kuturta⁽¹⁾ a gare ku.”

73. Kuma lalle ne Ubangijinka, haƙiƙa, Mai falala ne a kan mutāne, kuma amma mafi yawansu, bā su gōdēwa.

74. Kuma lalle Ubangijinka, haƙiƙa, Yanā sanin abin da kirāzansu suke bōyēwa, da abin da snke bayyanāwa.

75. Kuma hābu wata (mas'ala) mai bōyuwa, a cikin sama da fasa fāce tanā a cikin littāfi bayyananne.

76. Lalle ne wannan Alƙur'āni⁽²⁾ yanā gaya wa Banī Isrā'īla mafi yawan abin da sū suke sāba wa jūnansu a ciki.

77. Kuma lalle shi, haƙiƙa, shi-riya ce da rahama ga mūminai.

78. Lalle Ubangijinka Yanā yin hukunci a tsakāninsu da hukuncinSa, kuma Shi ne Mabuwāyi, Masani.”

79. Sabōda haka, ka dōgara ga Allah, lalle ne, kai ne a kan gaskiya bayyananniya.

80. Lalle ne kai, bā ka jiyar da matattu, kuma bā ka sa kurāme su ji kiranka, idan sun jūya sunā māsu bāyar da bāya.

تَسْتَعِينُونَ ﴿٧٦﴾

وَلَنْ رَّبِّكَ لَدُوْ قَضِيٍّ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنْ

أَكْثَرُهُمْ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٧٧﴾

وَلَنْ رَّبِّكَ لَيَعْلَمَنَّ مَا تَكْنُ صُدُوْرُهُمْ وَمَا

يَعْلَمُونَ ﴿٧٨﴾

وَمَا مِنْ عَائِدَةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي

كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٧٩﴾

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَفُصِّلُ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ

أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٨٠﴾

وَإِنَّهُ لَهْدَىٰ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٨١﴾

إِنَّ رَّبِّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ بِحُكْمِهِ وَهُوَ

الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٨٢﴾

فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ ﴿٨٣﴾

إِنَّكَ لَا تَسْمِعُ الْمُوتَىٰ وَلَا تَسْمِعُ الْأَبْصَرَ لَدُعَاةَ

إِذَا أُولُوا مَدْبِرِينَ ﴿٨٤﴾

(1) Kuturi, shi ne a bāyan wani ya hau dabba ya kuma aza wani a kanta daga bāya gare shi. Kinaya ce na cēwa abin yanā kusa gare su fwarai, kamar tsakānin dan kuturi da mahayin dabba.

(2) Idan wanna Alƙur'āni ya fūnsa ilmin asīrai da yake iya gaya wa Banī Isrā'īla mafi yawan abin da sū da kansu, suke sāba wa jūna a kansu, tāre da shahararsu da ilmi, da yawan Annabāwan da suka wuce a cikinsu, to, ga Lārabāwa jāhilai hiyāka ke nan. Bābu abin da ya wajaba a gare su, sai sallamawa ga abin da yake kiran zuwa gare shi. In abin da yake faɗa ba gaskiya ba ne, dā Bani Isrā'īla ne farkon māsu nūna faryarsa. Amma ba su yi ba. Sabōda haka duka gaskiya ne. Sai kōwa ya bī shi ya tsīra.

81. Kuma kai ba ka zama mai shiryar da dimammu daga bata ba. Bã ka jiyarwa fãce wanda yake yin imãni da ayöyinMu. To, sũ ne mãsu sallamãwa (al'amari zuwa ga Allah).

82. Kuma idan magana ta auku a kansu, Munã fitar musu da wata dabba⁽¹⁾ daga kasa, tanã yi musu magana, cẽwa "Lalle mutãne sun kasance game da ayöyinMu, bã su yin imãnin yakĩni."

83. Kuma a rãnar da Muke tãrãwa daga kowace al'umma, wata fungiya daga waƙanda suke kar-yata ayöyinMu, sai ga su anã kange su (ga kõra).

84. Har idan sun zo, (Allah) zai ce, "Ashe kun kar-yata ayöyinNa, kuma ba ku kẽwaye su da sani ba? To, mẽne ne kuka kasance kunã aikatãwa?"

85. Kuma magana ta auku a kansu, sabõda zãluncin da suka yi. To, sũ bã su da ta cẽwa.

86. Shin, ba su gani ba, cẽwa, lalle Mũ, Mun sanya dare dõmin su natsu a cikinsa, kuma da yini mai sanya gani? Lalle a cikin wancan akwai ayöyi dõmin mutãne waƙanda suka yi imãni.

وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعَمَىٰ عَنْ صَلَاتِهِمْ إِن
تَسْمَعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ
مُسْمُوتُونَ ﴿٨١﴾

* وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً
مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا
بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ ﴿٨٢﴾

وَقَوْمٌ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ قَوْمًا مِّنْ يَكْذِبُ
بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ ﴿٨٣﴾

حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ وَقَالَ مَكَذَّبْتَ بِآيَاتِي وَلَا
تُعِيطُونَ بِهَا عِلْمًا أَمَا نَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨٤﴾

وَوَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا
يَنْطِقُونَ ﴿٨٥﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَا جَعَلْنَا الْآيِلَ لَيْسَ كُنُوفِهِ
وَالنَّهَارَ مَجْجَرَاتٍ فِي ذَلِكَ آيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿٨٦﴾

(1) Wata dabba ce anã kiran ta Jassãsa, an ce `yar rãrũmar Sãlihu ce, a lõkacin da aka kashe uwarta, ta gudu, ta shiga cikin dũtse, dũtsen ya rufe da ita. Tanã fitõwa daga dũtsen Safa a Makka da hantsi. Bãyan fitõwarta, bãbu sauran wa`azi. Mũmini ya tabbata mũmini, kãfiri kuma ya tabbata haka. Tanã riƙe da sandar Mũsã da Hãtimin Sulaimãn. Tana fitõwa a bãyan fitõwar rãnã daga yamma. Allah ɗai Ya san gaskiyar yadda take.

87. Kuma da rānar⁽¹⁾ da ake būsā a cikin kaho, sai wanda yake a cikin sammai da waƙanda suke a cikin kasa su firgita, fāce wanda Allah Ya so, kuma dukansu, su je Masa sunā kaskantattu.

88. Kuma kanā ganin duwātsu, kanā zaton su sandararru, alhāli kuwa sū sunā shūdēwa, shūdēwar girgije, bisa sanā'ar Allah Wanda Ya kyautata kōwane abu. Lalle Shi, Mai lābartāwa ne game da abin da kuke aikatāwa.

89. Wanda ya zo da kyakkawan aiki guda, to, yanā da mafi alhēri daga gare shi. Kuma sū daga wata firgita,⁽²⁾ a yinin nan, amintattu ne.

90. Kuma wanda ya zo da mu-gun aiki, to, an kife fuskōkinsu a cikin wuta. Ko zā a sāka muku fāce da abin da kuka kasance kūnā aikatāwa?

91. (Ka ce), "An umurce ni, in bauta wa Ubangijin wannan Gari⁽³⁾, Wanda ya mayar da shi Hurumi, kuma Yanā da dukan kōme. Kuma an umurce ni da in kasance daga māsu sallamāwa.

92. "Kuma inā karanta Al-kur'āni." To, wanda ya shiryu, yā shiryu ne dōmin kansa kawai.

وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَسَمِعَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ وَكُلٌّ
أَتَوْهُ دَاخِرِينَ ﴿٨٧﴾

وَرَى لِبَالٍ تَحْتَهَا جَائِدَةٌ وَهِيَ تَمْرٌ مَرَّرَ
السَّعَابِ صُغَعِ اللَّهُ الَّذِي أَنْقَضَ كُلَّ شَيْءٍ
إِنَّهُ وَحْيٌ بِرِيمَا تَقْعَلُونَ ﴿٨٨﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ وَحْيٌ بِرِيمَتِهَا وَهُوَ مِنْ فَرْجٍ
يَوْمَئِذٍ أَمُونٌ ﴿٨٩﴾

وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكَلِمَتٌ أَوْجُوهُهُمْ فِي النَّارِ
هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩٠﴾

إِنَّمَا أَمْرٌ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ الْبَلَدِ
الَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأَمْرٌ أَنْ أَكُونَ
مِنَ الْمُتَّبِعِينَ ﴿٩١﴾

وَأَنْ أَسْأَلُوا الْقُرْآنَ أَنْ فَمِنَ أَمْرِي إِنَّمَا يَهْتَدِي

(1) Bāyan fitōwar dabba, kuma sai būsar kaho na farko, sa'an nan na biyu sa'an nan Kiyāma.

(2) Firgita daga azābar Lāhira, wannan firgita ba irin ta farko ba ce, wadda aka ambata a cikin āyā ta 87, dōmin wancan firgitar kwarjini ce a bāyan tāshi daga kaburbura.

(3) Wannan Gari shi ne Makka. Sanya Makka hurumi ba a iya shiga cikinsa da yāki yanā a cikin asīrai na Allah. Shiryuwa da ɓata duka asīrai ne na Allah. Tsarin Alkur'āni da abubuwan da ya kusa duka asīran Allah ne.

Kuma wanda ya bãce, to, ka ce, “Ni daga mãsu gargadi kawai nake.”

93. Kuma ka ce, “Gōdiya ta tabata ga Allah. Zai nūna muku āyōyinSa, har ku sansu.” Kuma Uban-gijinka bai zama Mai shagala daga barin abin da kuke alkatāwa ba.

لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنذِرِينَ ﴿٥٦﴾

وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سُبْحَانَكُمْ أَيَّتُهَا فَتَرُونَهَا

وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿٥٧﴾

SŪRATUL KAŞAŞ

سُورَةُ الْقَصَصِ

Tanā karantar da nūna falalar hijira dōmin addini, kuma tanā kwadaitarwa ga yin hijira. Kada tsōron barin dūkiya da dīya, su kange mūmini daga yin hijira da addininsa zuwa ga wurin yardar Allah Wanda Yake Shi ne Mai kōme kuma Yanā riķe da kōme Shi kadai. Kuma tanā hana rarraba jama'ar Musulmi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. D. Š. M̄.
2. Wadancan āyōyin Littāfi ne bayyananne.

3. Munā karantāwa a kanka, daga lābarin Mūsā da Fir'auna da gaskiya dōmin mutāne wafanda suke yin imāni.

4. Lalle ne Fir'auna ya daukaka a cikin kasa, kuma ya sanya mutānenta kungiya-kungiya, yanā rannanar da wata jama'a daga gare su; yanā yanyanka dīyansu maza kuma yanā rāyar da mātan su. Lalle shī, ya kasance daga mãsu barna.

طسرة ﴿٥٦﴾

تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٥٦﴾

تَسْأَلُوا عَلَيْكَ مِنْ نِسْيَانٍ مَوْسَىٰ وَفِرْعَوْنَ

بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٧﴾

إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَا فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ

أَهْلَهَا شِيْعًا يَسْتَضِعُّ طَائِفَةً مِنْهُمْ

يَتَّبِعُ آيَاتَهُ هُمْ وَتَسْتَعْتِبُ نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ

مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٥٨﴾

5. Kuma Munā nufin Mu yi falala ga waƙanda aka raunanar a cikin kasar, kuma Mu sanya su shuga-banni, kuma Mu sanya su magāda.

6. Kuma Mu tabbatar da su a cikin kasar, kuma Mu nūna wa Fir'auna da Hāmāna da rundunōninsu abin da suka kasance sunā sauna daga gare su.

7. Kuma Muka yi wahayi zuwa ga uwar Mūsa, cēwa ki shāyar da shi, sai idan kin ji tsōro game da shi, to, ki jēfa shi a cikin kōgi, kuma kada ki ji tsōro, kuma kada ki yi bakin ciki. Lalle ne Mū, Māsu mayar da shi ne zuwa gare ki, kuma Māsu sanya shi ne a cikin Manzanni

8. Sai mutānen Fir'auna suka tsince shi, dōmin ya kasance maƙiyi da bakin ciki a gare su. Lalle ne Fir'auna da Hāmāna da rundunōninsu, sun kasance māsu aikin ganganci.

9. Kuma matar⁽¹⁾ Fir'auna ta ce, (“Ka bar shi yanā) sanyin ido a gare ni da gare ka! Kada ka kashe shi, akwai fatan ya amfane mu, kō mu riƙe shi dā,” alhāli kuwa sū ba su sansance ba.

10. Kuma zuciya uwar Mūsā ta wāyi gari yōfintatta⁽²⁾. Lalle ne, haƙiƙa, ta yi kusa ta bayyanar da shi, bā dōmin Mun ɗaure zūciyarta

وَتُرِيدَانِ تَمَنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتَضَعُوا فِي الْأَرْضِ
وَتَجْعَلُهُنَّ آيَةً وَتَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ ﴿٥﴾

وَلَمْ يَكُن لَّهُنَّ فِي الْأَرْضِ نَورٌ وَنُورٌ
وَهُنَّ وَجُودُهُمَا مِنْهُمَا مَا كَانُوا
يَحْذَرُونَ ﴿٦﴾

وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ أُوْمُوسَىٰ أَنْ أَرْضِعِيهِ فَإِذَا
خَفِيَ عَلَيْهِ فَأَلْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَحْزَنِي
وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَادُّوهُ إِلَيْكِ وَجَاعِلُوهُ مِنَ
الْمُرْسَلِينَ ﴿٧﴾

فَالْقَلْبَ لَهُمْ وَالْفِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ
عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَمَانَ
وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِبِينَ ﴿٨﴾

وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرْتُ عَيْنِي لِي
وَلَيْكُ لَا تَقْتُلُوهُ عَسَىٰ أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ
نَتَّخِذَهُ وَهُوَ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩﴾

وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُوْمُوسَىٰ قَدْرًا إِنْ كَادَتْ
لَتُسْبِي بِهِ لَوْلَا أَنْ رَبَّنَا عَلَىٰ قَلْبِهَا

(1) Sunan mātār Fir'auna Ā'siya, tanā da zumunta da Mūsā. Ta ce ka yi masa sūna 'Mūshā', ma'anarsa an same shi tsakānin "mū" watau ruwa da "shā", watau itāce, sa'an nan ya zama Mūsā. Allah Yanā tsare mutum gaba ga maƙiyinsa.

(2) Zūciya yōfintatta, ita ce wadda bā ta da wani tunāni sabōda abin da ya shagaltar da ita na tunānin danta a hannun maƙiyinsa.

ba, dōmin ta kasance daga mūminai.

11. Kuma ta ce wa 'yar'uwar-sa, ⁽¹⁾ "Ki bī shi." Sabōda haka sai ta lēke shi daga gēfe, alhāli sū ba su sani ba.

12. Kuma Muka hana masa māsu shāyar da māma, a gabānin haka, sai ta ce, "Kō in nūna muku mutānen wani gida, su yi muku renonsa, alhāli kuwa su māsu nasiha ne a gare shi?"

13. Sai Muka mayar da shi zuwa ga uwarsa dōmin idanunta su yi sanyi, kuma bā zā ta yi bakin ciki ba, kuma dōmin ta san cēwa lalle wa'adin Allah gaskiya ne, amma kuma mafi yawansu ba su sani ba.

14. Kuma a lōkacin da ya kai farfinsa, kuma ya daldalta, Mun bā shi hukunci ⁽²⁾ da ilmi, kuma kamar haka Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

15. Kuma sai ya shiga garin a lōkacin da mutānen garin suka shagala, sai ya sāmu, a cikin garin, wafansu maza biyu sunā faɗa, wannan daga kungiyarsa, kuma dayan daga makiyansa, sai wannan da yake daga kungiyarsa ya nēmi āgajinsa, sai Mūsā ya yi masa kullī, ya

يَتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١﴾

وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصِيهِ قُبُصْرَتِ بِهٖ عَن

جُنُبٍ وَهِيَ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٢﴾

* وَحَرَمَ مَا عَلَيْهِ الْمَرَاضِعُ مِن قَبْلُ فَقَالَتْ

هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ

لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَصِيبٌ مِّمَّا كَفَرْتُمْ ﴿١٣﴾

قَرَدَدْنَاهُ إِلَىٰ آيَاتِهِ كَ تَقَرَّرَ عَيْنَهَا وَلَا

تَحْزَنُ وَتَعْلَمُ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسِرَّ

أَكْثَرُ مِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٤﴾

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ ءَاقِبَتُهُ حُكْمًا

وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْرِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٥﴾

وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَىٰ حِينِ غَفْلَةٍ مِّنْ أَهْلِهَا

فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَتِلَانِ هَٰذَا مِن شِيعَةِ

هَٰذَا وَمِنَ عَدُوِّهِ فَاسْتَنْفَذَهُ الَّذِي مِن شِيعَتِهِ

عَلَى الَّذِي مِن عَدُوِّهِ فَوَكَرَهُ مُوسَىٰ فَقَضَىٰ

عَلَيْهِ قَالِ هَٰذَا مِن عَمَلِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَدُوٌّ

(1) Sūnan 'yar'uwar Mūsā Maryamu ko Kalsama ko Kalsumu. Sūnan uwarsu Yūhāniz diyar Hāmid ḍan Lāwaya ḍan Yāfūbu.

(2) Wannan ya nūna, cēwa Mūsā an bā shi Annabci a gabānin ya yi hijira zuwa Madyana. Kuma yanā fāra farfafa wannan magana abin da ke cikin āyā ta 16 inda ya rōki Allah gāfara, Ya gāfarta masa, da āyā ta 17 wadda ta nūna ya san an yi masa gāfarar har yanā nēman tsari dōmin kada ya kōma yin haka a gaba. Annabāwa sunā wahami ga abin da bā wahayi ba, sa'an nan Allah Ya gyāra kuskuren, Ya tabbatar da gaskiya.

kashe shi. Ya ce, “Wannan aikin Shaidan ne, dōmin shi maƙiyi ne mai batarwa, bayyananne!”

16. Ya ce, “Ya Ubangijina! Lalle na zālunci kaina, sai Ka yi mini gāfara.” Sai Ya gāfarta masa, dōmin Shī ne Mai yawan gāfara, Mai jin kai.

17. Ya ce, “Yā Ubangijina! Dōmin abin da Ka ni'imta shi a kaina, sabōda haka bā zan kasance mai taimako ga māsu laifi ba.”

18. Sai ya wāyi gari a cikin birnin yanā mai tsōro, yanā sauna. Sai ga wanda ya nēmi taimako daga gare shi a jiya, yanā nēman āgajinsa. Mūsā ya ce masa, “Lalle kai batacce ne, bayyananne.”

19. To, a lōkacin da Mūsā ya yi nufin ya damƙi wanda yake maƙiyi ne a gare su, (mai nēman āgajin) ya ce, ⁽¹⁾ “Ya Mūsā! Shin, kanā nufin ka kashe ni ne kamar yadda ka kashe wani rai jiya? Ba ka son kōme fāce ka kasance mai tanƙwasawa ⁽²⁾ a cikin fasa, kuma bā ka nufin ka kasance daga māsu kyautatāwa.”

20. Kuma wani mutum ya zo daga mafi nisan birnin yanā tafiya da gaggāwa, ya ce, “Ya Mūsā! Lalle mashāwarta sunā shāwara game da kai dōmin su kashe ka, sabōda haka ka fita. Lalle ni, mai nasīha ne a gare ka.”

مُصِيبٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَفْوُ الرَّحِيمُ ﴿١٦﴾

قَالَ رَبِّ إِنَّمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَاهِرًا لِّلْمُجْرِمِينَ ﴿١٧﴾

فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ حَايِبًا يَرَى رُفْقَاءَ الَّذِينَ آسَفْتُمْ بِالْأُمْسِ يَلْتَمِسُونَ لِيَسْتَصْرِخُوا قَالَ لَهُمُوسَى إِنَّكَ لَنَاقٍ مُّبِينٌ ﴿١٨﴾

فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَنْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوٌّ لَهُمَا قَالَ يَمْوَسَىٰ أَرِيدُ أَنْ نَبْتَلِيكَ كَمَا تَلَيْتُ نَفْسًا يَا لَأُمْسِ إِن لَّرِيدٌ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَّارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تَرِيدُ أَنْ نَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ ﴿١٩﴾

وَجَاءَ رَجُلٌ مِّنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ يَسْعَىٰ قَالَ يَمْوَسَىٰ إِنَّ الْمَلَآئِئِمَّةَ يَأْتِمُرُونَ بِكَ لِتُكْرِمَنَّهُ فَاخْرُجْ إِلَىٰ ذَٰلِكَ مِنَ الصُّبْحِينَ ﴿٢٠﴾

(1) Ya faɗi haka zaton Mūsā zai kashe shi ne sabōda gargadin da ya gabatar a gare shi. Maganar ta nūna Mūsā ya shahara da son gyāran abūbuwa dōmin islāhi, haka ne ga al'adar mutāne wanda ya tāshi yanā gyāra sai sun tuhumce shi da nēman girma.

(2) Tanƙwasa ke sanya mutāne su yi abin da bā su son yi. Kyautatāwar islāhi bā ta sāmuwa sai da tanƙwasāwa dōmin gālibi mutāne sun fi son ḡarna a kan kyautatāwa tāre da saninsu ga cēwar kyautatāwar ita ce daidai.

21. Sai ya fita daga gare ta,⁽¹⁾ yanā mai jin tsōro yanā sauna. Ya ce, “Ya Ubangijina! Kā tsērar da ni daga mutāne azzālumai.”

22. Kuma a lōkacin da ya fus-kanci wajen Madyana, ya ce, “Inā fatan Ubangijina Ya shiryar da ni a kan madaidaiciyar hanya.”

23. Kuma a lōkacin da ya isa mashāyar Madyana, ya sāmi wata jam'ar mutāne sunā shāyarwa, kuma a bāyansu ya sāmi waɗansu mātā biyu sunā kōrar (tumākinsu). Ya ce, “Mēne ne sha'aninku?” Suka ce, “Bā zā mu iya shāyarwa ba sai makiyāya sun fita, kuma ubanmu tsōho ne⁽²⁾ mai daraja.”

24. Sai ya shāyar musu, sa'an nan kuma ya jūya zuwa ga inuwa, sa'an nan ya ce, “Yā Ubangijina! Lalle ne, ga abin da Ka saukar zuwa gare ni na alhēri nī mai bukāta ne.”

25. Sai ɗayansu ta je masa, tanā tafiya a kan jin kunya, ta ce, “Ubāna yanā kiran ka, dōmin ya sāka maka ijārar abin da ka shāyar sabōda mu.” To, a lōkacin da ya je masa, ya gaya masa lābārinsa, ya ce, “Kada ka ji tsōro, kā tsira daga mutāne azzālumai.”

26. Dayarsu ta ce, “Yā Bāba! Ka bā shi aikin ijāra, lalle ne mafi

فَتَجَرَّ مِنْهَا خِيَابًا تَرَوُّهُ قَالَ رَبِّ اجْنُبْنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١١﴾

وَلَمَّا تَوَجَّهَ تَلْقَاءَ مَدْيَنَ قَالَ عَسَى رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿١٢﴾

وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدْيَنَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِنَ النَّاسِ يَسْفُوتُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ امْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَالَتَا لَا نَسْتَعِينُكَ حَتَّى يَصْدُرَ الرَّعْلَةُ وَالنَّوْنَا سَمِعْنَا كَكِبْرًا ﴿١٣﴾

فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظِّلِّ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أَكْرَمْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ ﴿١٤﴾

فَجَاءَتْهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِخْيَارٍ قَالَتْ إِنَّ أَبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرًا مَا سَقَيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَقَصَّ عَلَيْهِ الْقِصَصَ قَالَ لَا تَخَفْ لَمْ يَمُوتْ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿١٥﴾

قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَجِرْهُ إِنْ خَيْرٌ

(1) Ya fita daga alƙaryar.

(2) Sabōda girma bā ya zuwa ya shayar da tumakinsa, sai ya sanya mu, mu 'ya'yansa, kō da muke mātā. Wannan ya nūna mace tanā yin aikin maza sabōda larūra. Kuma sabōda darajar ubansu ba su shiga a cikin makiyāya ba dōmin tsaron mutuncinsu, don haka ake son asali mai kyau. Nisantarsu daga maza nau'in ƙauracewa ne na shari'a.

alhērin wanda ka bai wa aikin ijāra shi ne mai kārfi⁽¹⁾ amintacce.”

27. Ya ce, “Lalle ne inā nufin in aurar da kal ḍayan 'yā'yāna biyu, waḍannan, a kan ka yi mini aikin ijāra shēkara takwas, to, idan ka cika gōma, to, daga gare ka yake. Ba ni so in tsananta maka, zā ka sāme ni, in Allah Yā so, daga sā-lihai.”

28. Ya ce, “Wannan yanā a tsakanina da tsakāninka, kōwane ḍayan adadin biyun na kāre, to, bābu wani zālunci a kaina. Kuma Allah ne Wakili ga abin da muke fada.”

29. To, a lokacin da Mūsā ya kāre adadin kuma yanā tafiya da iyālinsa, sai ya tsinkāyi wata wuta daga gēfen dūtse (Dūr). Ya ce wa iyālinsa, “Ku dākata, lalle ne nī, nā tsinkāyi wata wuta, tsammāniṅa ni, mai zo muku ne daga gare ta da wani lābāri, kō kuwa da guntun makāmashi daga wutar don kō ku ji ḍimi.”

30. To, a lōkacin da ya jē wurinta (wutar) aka kira shi, daga gēfen rāfin na dāma, a cikin wurin nan mai albarka, daga itāciyar (cēwa) “Ya Mūsā! Lalle Nī ne Allah, Ubangijin halittu.

31. “Kuma ka jēfa sandarka.” To, a lōkacin da ya gan ta, tanā girgiza kamar karamar macijiya, ya jūya yanā mai bāyar ḍa bāya, bai kōma ba. “Ya Mūsā! Ka fuskanto,

مَنْ اسْتَجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ ﴿٥١﴾

قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ بِكَ بِمَا كُنْتَ إِذْ هُنْتَ عَلَيَّ غَافِقًا إِنَّكَ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٥٢﴾

إِنْ سَأَلْتَهُ مَنْ خَلَقَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ يُقَالُ يَنْصَبُ لَكَ لُحُومًا فَذَاتُهَا يُنْفَخُ فِيهَا السُّيُوفُ فَتَأْتَى بِهِمْ مِنَ مَرَكِبَاتٍ نَازِغَةً يَوْمَ تُنْفَخُ الْأَشْجَارُ وَأَنْتَ فِيهَا كَأَنَّكَ الْكَيْلَانِيُّ ﴿٥٣﴾

قَالَ ذَلِكَ بَشِيرٌ وَمَتَى أَنَّى آتِيهَا بِشُرَكَائِكَ لِئَآءَ آتِيكَ بِبَنِي إِسْرَائِيلَ وَاللَّهُ عَالِمُ مَا تُقُولُونَ ﴿٥٤﴾

* فَلَمَّا قَضَى مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا تَلْعَلْ هِيَ آتِيكُمْ مِنْهَا بَخِيرٌ أَوْ جَذُوعٌ مِنَ النَّارِ فَالْعَاكِفُونَ قَصَطَلُونُ ﴿٥٥﴾

فَلَمَّا أَتَاهَا نُورٌ مِنْ سَطْحِ الْأُودِيِّ الْأَيْمَنِ فِي الْبُقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ مِنَ الشَّجَرَةِ أَنْ يَكُونُ مِنْهُ لَكُمْ آيَاتٌ وَمَعْنًى لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٦﴾

وَأَنْ أَلْقَى عَصَاهُ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُّ كَأَنَّهَا جَانٌّ وَلَّى مُدْبِرًا وَلَّى يُعْطِبُ يُكْفَرُونَ ﴿٥٧﴾

(1) Watau tanā ishāra ga ubanta da cēwa Mūsā ya tāra siffōfin nan biyu na Rarfī da amāna dōmin abin da ta jarraba daga gare shi kāfīn ya iso ga ubanta.

kuma kada ka ji tsōro, lalle ne kanā daga waƙanda ke amintattu.

32. “Ka shigar da hannunka a cikin wuyan rigarka, ya fita fari, ba da wata cūta ba, kuma ka haɗa hannuwanka ga kāfaɗuuka, dōmin tsōro (ya gushe daga gare ka). To, waɗannan abūbuwa dalilai biyu ne daga Ubangijinka zuwa ga Fir'auna da 'yan Majalisarsa. Lalle sun ka-sance mutāne ne fāsikai.”

33. Ya ce, “Yā Ubangijīna! Lalle nā kashe wani rai daga gare su, dōmin haka inā tsōron kada su kashe ni.

34. “Kuma ɗan'uwana Hārūna shī ne mafi fasāha daga gare ni, ga harshe, sabōda haka Ka aika shi tāre da ni, yanā mai taimako, yanā gaskata ni, lalle ne inā tsōron su karyata ni.”

35. Ya ce, “Zā Mu karfafa damtsenka game da ɗan'uwanka, kuma Mu sanya muku wani dalili, sabōda haka bā zā su sādu zuwa gare ku ba, tāre da āyōyinMu, kū da waɗanda suka bī ku ne marinjāya.”

36. To, a lōkacin da Mūsā ya jē musu da āyōyinMu bayyanannu, suka ce, “Wannan bā kōme ba, sai sihiri, wanda aka kāga, kuma ba mu ji wannan ba daga wajen uban-ninmu na farko.”

37. Kuma Mūsā ya ce, “Ubangi-jīna ne Mafi sanin wanda ya zo da shiriya daga gare Shi, da wanda ākibar gida take kasancōwa a gare shi. Lalle ne māsu zālunci bā su cin nasara.”

أَقْبَلْ وَلَا تَخَفْ إِنَّا كُنَّا مِنَ الْأَمِينِينَ ﴿٣١﴾

أَسْأَلُكَ بِدَعْوَىٰ جِبْتِكَ فَخَرَجَ بِبَيْضَاءَ
مِنْ غَيْرِ سَوَاءٍ وَأَضْمَمَ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنْ
الرَّهْبِ فَذَانِكَ بُرْهَنَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ
وَرَعْوَةٍ وَمَلَأْنِيهِمْ كَأَنَّهُمْ أَقْوَامٌ
فَسِيقِينَ ﴿٣٢﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَأَخَافُ أَنْ
يَسْتَلُونِي ﴿٣٣﴾

وَأَخِي هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسَلَهُ
مَعِيَ رِدْءًا يُصَدِّقُنِي إِنِّي أَخَافُ أَنْ
يُكَذِّبُونِ ﴿٣٤﴾

قَالَ سَتَشِدُّ عُضُدُكَ بِأَخِيكَ وَتَجْعَلُ
لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُونَ إِلَيْكُمَا بِأَيِّدِنَا
أَنْشَأُوا مِنْ آتْبَعَكُمَا الْقَالُونَ ﴿٣٥﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا يَتَذَكَّرُ أَلَّا هِيَ
هَذِهِ الْأَيُّحُ مُفْتَرِي وَمَا سَمِعْنَا بِهَذَا
فِتْنَةٍ لِبَنَاتِنَا الْأَوَّلِينَ ﴿٣٦﴾

وَقَالَ مُوسَىٰ رَبِّ انصُرْنِي بِمَا كُنْتُ مِنَ الْهَادِينَ
مِنْ عِنْدِهِ وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ
إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿٣٧﴾

38. Kuma Fir'auna ya ce, "Yā ku mashāwarta! Ban san kunā da wani abin bautāwa baicina ba, sabōda haka ka hūra mini wuta, ya Hāmānu! a kan lāka⁽¹⁾ (dōmin a yi tūbali), sa'an nan ka sanya mini bēne, tsammānīna zan ninkāya zuwa ga Ubangijin Mūsā, kuma lalle ne ni, haḳīka, inā zaton sa daga maḳaryata."

39. Kuma ya kangare, shi da rundunōninsa a cikin ƙasa, bā da haḳki ba, kuma suka zaci cēwa sū, bā zā a mayar da su zuwa gare Mu ba.

40. Sai Muka kāma shi, shi da rundunōninsa, sai Muka jēfa su a cikin kōgi. Sal ka dūbi yadda āḳibar azzālumai ta kasance.

41. Kuma Muka sanya su shūga-banni, sunā kira zuwa ga wuta, kuma a Rānar Kiyāma bā zā a taimake su ba.

42. Kuma Muka biyar musu da la'ana a cikin wannan dūniya kuma a Rānar Kiyāma sunā daga wadanda aka mūnana halittarsu.

43. Kuma lalie ne, haḳīka, Mun bai wa Mūsā Littāfi daga bāyan Mun halakar da ƙarnōnin farko, dōmin su zama abūbuwan kula ga mutāne, da shiriya da rahama, tsammāninsu sunā tunāwa.

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ مَا عَلِمْتُ
لَكُمْ مِنْ إِلَهِ غَيْرِي فَأَوْقِدْ لِي يَهْتَكُنُ
عَلَى الطَّيْنِ فَاجْعَلْ لِي صَرَخًا عَلِيًّا أَأُطَلِّعُ
إِلَيْكَ إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظُنُّهُ مِنَ
الْكَاذِبِينَ ﴿٣٨﴾

وَأَسْتَكْبِرُ بِهِ وَرَحْمَةُ رَبِّي الْآخِرُ
يَغْيِرُ الْخَلْقَ وَيَلْمِزُهُمْ لِنِسَابِهِمْ
يُجْعَلُونَ ﴿٣٩﴾

فَأَخَذَتْهُمُ الرَّحْمَةُ فِي السَّيْرِ فَأَخَذَتْهُمُ
كَيْفَ كَانَتْ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَجَعَلْنَاهُمْ آيَةً يُدْعَوْنَ إِلَى السَّارِ
وَلَوْ أَنَّهُمْ لَفِي صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٤١﴾

وَأَتَيْنَاهُمُ فِي هَٰذِهِ الدُّنْيَا لِقَاءَ رَبِّهِمْ
الْفَيْسَمَةُ هُمْ مِنَ الْمُفْسِدِينَ ﴿٤٢﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَيْنِ
مَأْهَلِكِنَا الْقُرُونِ الْأُولَى بِصَافِرٍ لِلنَّاسِ
وَهُدًى وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

(1) Fir'auna ya fāra yin gasasshen tūbali da ake cēwa ājurru, aka gina masa dōgon bēne, ya hau samansa, ya harba kibiya ta tafi sama, ta kōmo da jini. Sai ya ce, "yā kashe Ubangijin Mūsā." Bayan haka sai bēnen ya karye guntu uku, guntu daya ya fāda wa sōjansa, da yawa daga cikinsu suka mutu, guntu daya kuma ya fāda a cikin ruwa, sauran guntu daya ya fāda wa magina, suka mutu. Kuma cēwar Fir'auna, "Lalle ne ni, inā zaton Mūsā daga maḳaryata," ya nūna girman kansa kawai ne ya hana shi imāni, ba rashin gānēwa ba, sai dai kuma sun ga kamar bābu Tāshin Kiyāma.

44. Kuma ba ka kasance ba ga gēfen rāfi na yamma a lōkacin da Muka hukunta al'amari zuwa ga Mūsā, kuma ba ka kasance daga halartattu ba.

45. Kuma amma Mū, Mun kāga halittāwar wasu karnōni har lōkantan rāyuwa suka yi tsawo a kansu. Kuma ba ka kasance mazauni ba a cikin mutānen Madyana, kanā karanta musu āyōyinMu, amma Mū, Mun kasance māsu aikāwa (da kai game⁽¹⁾ da waƙancan lābārai).

46. Kuma ba ka kasance ga gēfen dūtse ba a lōkacin da Muka yi kira, kuma amma dōmin rahama daga Ubangijinka, dōmin ka yi gargadi ga mutāne waƙanda suke wani mai gargadi a gabāninka bai je musu ba, tsammāninsu sunā tunāwa.

47. Kuma bā dōmin wata masifa ta sāme su ba sabōda abin da hannayensu suka gabatar, su ce, "Yā Ubangijinmu! Don me ba Ka aiko wani Manzo zuwa gare mu ba, har mu dinga bin āyōyinKa, kuma mu kasance daga mūminai?"

48. Sa'an nan a lōkacin da gaskiya ta jē musu daga wurinMu, suka ce, "Don me ba a bā shi kamar abin da aka bai wa Mūsā ba?" Shin, kuma ba su kāfirta ba da abin da aka bai wa Mūsā a gabānin (wanan)? Suka ce, "Sihirōri biyu ne

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْعَرَبِينَ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ
الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ الشَّاهِدِينَ ﴿٤٤﴾

وَالْحِكْمَةَ أَنشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ
الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ تَأْوِيَةً أَهْلِ مَدْيَنَ
تَتَلَوْا عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا
مُرْسِلِينَ ﴿٤٥﴾

وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا
وَالْحِكْمَةَ رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا
مَّا أَتَتْهُمْ مِّن نَّذِيرٍ مِّن قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ
يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَوْلَا أَن نُّصِيبَهُمْ مُّصِيبَةً بِمَا قَدَّمْتَ
أَيْدِيَهُمْ لَفُتُّوْا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا
رَسُولًا فَتَنَّا بِنُورِكَ وَتَكُونُ مِنَ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا
أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَىٰ أَوْ لَوْلَا
يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ مِنْ قَبْلُ قَالُوا

(1) Sanin waƙannan abūbuwa duka ga Ummyi a wuri mai nisa daga wurin da abin ya auku a ciki, da kuma nisa daga waƙanda abin ya fi shāfuwa, ya nūna gaskiyar abin da kake da'awa. Kuma yanā natsar da zūciyarka da zūciyar waƙanda suka yi imāni, kuma suka yi hijira tāre da ku, cēwa sunā cikin tsaron Allah.

suka taimaki jūna,” kuma suka ce, “Lalle ne mū, māsu kāfirta ne ga dukansu?”

49. Ka ce, “To, ku zo da wani littāfi daga wurin Allah, wanda yake shi ne mafi shiryarwa daga gare su, in bī shi, idan kun kasance māsu gaskiya.”

50. To, idan ba su karɓa maka ba, to, sai ka sani sunā bin son zuciyarsu ne kawai, kuma wāne ne mafi bata daga wanda ya bi son zuciyarsa, bā tāre da wata shiriya daga Allah ba? Lalle ne, Allah bā ya shiryar da mutāne azzālumai.

51. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun sādār⁽¹⁾ da magana sabōda su, tsammāninsu, sunā tunāni.

52. Wafanda Muka bā su littāfi daga gabāninsa (Alkur'āni), su māsu imāni ne da shi.⁽²⁾

53. Kuma idan anā karanta shi a kansu, sai su ce, “Mun yi imāni da shi, lalle shi ne gaskiya daga Ubangijiumu. Lalle mū, mun kasance a gabāninsa māsu salla-māwa.”

54. Wafancan anā bā su lādarsu sau biyu, sabōda haḳurin da suka yi, kuma da kyautatāwa sunā tunkufewar mūnanāwa, kuma daga abin da Muka arzūta su sunā ciyarwa.

يَسْحَرَانِ تَظَاهِرًا وَقَالُوا إِنَّا بِلِكْفُورَتِ ۝٤٩

قُلْ فَأَنزِلْ بِكَ تَنْبِيْهُنَّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَى

مِنْهُمَا أَتَّبِعُهُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝٥٠

فَإِنْ لَمْ يَنْتَهِبُوا إِلَيْكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا

يَنْتَهِبُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ اتَّبَعَ

هَوَاهُ يُضَلُّ هُدًى مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ

لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝٥١

* وَلَقَدْ وَصَّيْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ

يَتَذَكَّرُونَ ۝٥٢

الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ

يُؤْمِنُونَ ۝٥٣

وَلَا يَشْكُرُ عَلَيْهِمْ قَالَ وَإِنَّ أَهْلَ الْحَقِّ مِنْ

رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ ۝٥٤

أُولَئِكَ يَوْمَئِذٍ أَجْرُهُمْ مَرَّتَيْنِ بِمَا صَبَرُوا

وَيَذَرُونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ

يُنْفِقُونَ ۝٥٥

(1) Attaura da Alkur'āni. Ayyukan Annabawa sāshensu sun sādū da sāshe.

(2) Mun sādār da ilmin Taurata da ilmin Alkur'āni, kowāne ya gaskata wani, ko kuwa Mun sādār da maganar Alkur'āni, wata ta bi wata, bābu bambanci ga fasāha da abūbuwan ban māmaki a cikinsu.

55. Kuma idan sun ji yāsassar magana sukan kau da kai daga barinta, kuma sukan ce, “Ayyukanmu sunā a gare mu, kuma ayyukanku sunā a gare ku, aminci ya tabbata a kanmu, bā mu nēman jāhilai (da husūma).”⁽¹⁾

56. Lalle ne kai bā ka shiryar⁽²⁾ da wanda ka so, amma kuma Allah Yanā shiryar da wanda Yake so, kuma Shi ne Mafi sani daga māsū shiryuwa.

57. Kuma suka ce, “Idan mun bi shiriya tāre da kai anā fizge mu⁽³⁾ daga kaşarmu.” Shin, ba Mu tabbatar musu da mallakar Hurumi ba, ya zama amintacce, anā jāwōwa zuwa gare shi, 'ya'yan itācen kōwane iri, bisa ga arzūtāwa daga gare Mu? Amma kuma mafi yawansu ba su sani ba.

58. Kuma da yawa Muka halakar da wata alƙarya wadda ta yi butulci ga rāyuwarta. To, wadancan gidājensu ne, ba a zaune su ba, a bāyansu, fāce kaƙan. Kuma mun kasance Mū ne Magāda.

وَإِذَا سَأَمُوا اللَّقْمَ بَعَرُوا عَصَاهُ وَقَالُوا إِنَّا
أَعْمَانَا وَلَكِنْ أَعْمَانُكُمْ سَاءَ مَا كَرَّمْتُمْ
لَا تَتَّبِعُوا الْجَاهِلِينَ ﴿٥٥﴾

إِنَّكَ لَا تَهْدِي مَنْ أَحْبَبْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ
يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ
بِالْمُهْتَدِينَ ﴿٥٦﴾

وَقَالُوا إِن تَتَّبِعِ الْهَيْدَى مَعَكَ تَنَحَّطَفْ
مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَوْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا لَأَمْنًا
يُجِبُونَ إِلَيْنَا نَمُرُّكُمْ كُلِّ نَحْوٍ يَرْتَأَى مِنْ لَدُنَّا
وَلَكِنْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

وَكَرَّمْنَا هَلِكًا مِنْ قَوْمِهِ يَطْرُقُ مَعِيشَتَهَا
فَإِنَّكَ مَسَلِكُهُمْ لَوْ تَشَاءُ مَنْ يَهْدِيهِمْ
إِلَّا قَلِيلًا وَكَتَنَّا نَحْنُ الْوَارِثِينَ ﴿٥٨﴾

(1) Wadanda aka bai wa littāfi a gabānin Alƙur'āni, sū ne Yahūdu da Nasāra, wadansu daga cikin Malamansu sun musulunta, kamar Abdullahi bn Salāmi daga Yahūdu, da Nasāran Najrāna daga Nasāra, sun musulunta. Idan ba'ali ya musulunta sai a ce dukansu ke nan sun musulunta, sai wanda ya yi girman kai ya fi gaskiya. Bā zā a kula da shi ba.

(2) Annabi, tsāra da aminci su tabbata a gare shi, ya kasance yanā son mutānensa Kuraishāwa su shiryu har dai Amminsa Abu Talib, sai Allah Ya gaya masa cēwa shiriya ga hannunSa take, Shi kaƙai, kuma sai wanda Ya so, shi ne zai shiryu, amma kuma akwai daga cikin daƙilai bayyanannu maganar hijira kamar yadda āyar da ke tafe ta bayyana.

(3) Wanda ya makkana musu Hurumi ya zama amintacce, yanā iya tsare bāwanSa kuma Ya bā shi arziki a kō'ina yake a cikin kasa, sabōda haka tsōron fita daga Hurumi da tsōron wuyar abinci a wurin baƙunci, bā zai hana mūmini ya yi hijira da addininsa ba zuwa wurin yardar Allah.

59. Kuma Ubangijinka bai kasance Mai halaka alƙaryu ba, sai Ya aika a cikin hedkwatarsu da wani Manzo yanā karanta āyōyinMu a kansu. Kuma ba Mu kasance Māsu halaka alƙaryu ba, fāce mutānensu sun kasance māsu zālunci.

60. Kuma abin da aka bā su daga kōme, to, jin dādīn rāyuwar dūniya ne da fawarta. Kuma abin da ke wurin Allah, shī ne mafi alhēri, kuma mafi wanzuwa. Shin bā ku hankalta?

61. Shin fa, wanda Muka yi wa wa'adi, wa'adi mai kyau, sa'an nan shī mai haduwa da shi ne, yanā zama kamar wanda Muka jiyar da shi dān dādī, dādīn rāyuwar dūniya, sa'an nan shi a Rānar Kiyāma yanā daga māsu shiga wuta?

62. Kuma rānar da (Allah) Yake kiran su, sa'an nan Ya ce, "Inā abōkan tārayyaTa, waƙanda kuka kasance kunā riyāwa?"

63. Waƙanda magana ta wajaba a kansu, su ce, "Yā Ubangijinmu! Waƙannan sū ne waƙanda muka halakar, mun halakar da su kamar yadda muka halaka. Mun barranta zuwa gare Ka, ba su kasance mū suke bautā wa ba."

64. Kuma a ce, ku kirāwo abōkan tārayyar dīnku, sai su kira su, sai ba su amsa ba, kuma su ga azābar. Dā dai lalle su sun kasance sunā shiryuwa ⁽¹⁾!

وَمَا كَانَتْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَىٰ حَتَّىٰ يَبْعَثَ
فِي أَمْنٍ رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَمَا
كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَىٰ إِلَّا وَأَهْلُهَا
ظَالِمُونَ ﴿٥٩﴾

وَمَا أُولَئِكَ مِن شَيْءٍ فَمَتَّعَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا
وَزَيَّنَّهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ
أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿٦٠﴾

أَمَّن وَعَدْنَاهُ وَعَدًّا حَسَنًا فَهَلْ يَلْقَوْنَ كَمَنَّ
مَتَّعْنَاهُ مَعَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
مِنَ الْمُحْضَرِينَ ﴿٦١﴾

وَيَوْمَ يَسْأَلُهُمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَآئِي
الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ ﴿٦٢﴾

قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَٰؤُلَاءِ
الَّذِينَ أَعْرَبْنَا أَعْرَبْتَهُمْ وَكَمَا عَزَّوْنَا
تَعَزَّوْنَا إِلَيْكَ مَا كَانُوا إِلَّا نَاعِبُونَ ﴿٦٣﴾

وَقِيلَ ادْعُوا شُرَكَآئِكُمْ فَيَدْعُوهُمْ فَهُمْ
يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ وَرَأَوُا الْعَذَابَ لَوْ أَنَّهُمْ
كَانُوا يَهْتَدُونَ ﴿٦٤﴾

(1) An shāfe jawābi. Kaddarawarsa ita ce "Dā sun kasance sunā shiryuwa a dūniya, dā ba su gan ta ba a Lāhira."

65. Kuma rānar da Yake kiran su, sa'an nan Ya ce, "Mēne ne kuka karba wa Manzanni?"

66. Sai lābāru su ɓace musu a rānar nan, sa'an nan bā zā su tam-bayi jūnansu ba.

67. To, amma wanda ya tūba, kuma ya yi īmāni, ya aikata aiki na kwarai, to, akwai fatan su kasance daga māsu cin nasara.

68. Kuma Ubangijinka Yanā ha-litta abin da Yake so kuma Yake zāfi. Zāfi bai kasance a gare su ba. Tsarki ya tabbata ga Allah, kuma (Allah) Ya ɗaukaka daga barin abin da suke yi na shirka.

69. Kuma Ubangijinka Yanā sa-nin abin da zukātansu ke ɓöyēwa, da abin da suke bayyanāwa.

70. Kuma Shī ne Allah, bābu abin bautāwa fāce Shi. Kuma Shi ne abin gōdiya a cikin ta farko (dū-niya), da ta karshe (Lāhira). Kuma Shi ne da hukunci, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.

71. Ka ce, "Shin, kun gani, idan Allah Ya sanya dare tutur a kanku har zuwa Rānar Kiyānia, wane abin bautāwa wanin Allah zai zo muku da haske? Shin, bā ku ji?"

72. Ka ce, "Shin, kun gani, idan Allah Ya sanya yini a kanku tutur zuwa Rānar Kiyāma, wane abin bautāwa, wanin Allah, zai zo muku da dare, wanda kunā natsuwa a cikinsa? Shin fa, bā ku gani?"

73. "Kuma daga rahamarSa Ya sanya muku dare da yini dōmin ku natsu a cikinsa, kuma dōmin ku

وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ

الْمُرْسَلِينَ ﴿٥٩﴾

فَعَمِيَتْ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا

يَتَسَاءَلُونَ ﴿٦٠﴾

فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَاسْتَوَىٰ أُن

يَكُونُ مِنَ الْمَقْبُولِينَ ﴿٦١﴾

وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ

الْحِيزَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَىٰ عَمَّا

يُشْرِكُونَ ﴿٦٢﴾

وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا

يُعْلِنُونَ ﴿٦٣﴾

وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ فِي الْأُولَىٰ

وَالْآخِرَةِ وَاللَّهُ الْكَرِيمُ وَاللَّهُ تَجَرَّبُوتُ ﴿٦٤﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيْلَ

سَرْمَةً إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مِنْ إِلَّا عَذْرًا لِلَّهِ

يَأْتِيكُمْ بِضِيَاءٍ أَفَلَا تَسْمَعُونَ ﴿٦٥﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ

سَرْمَةً إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مِنْ إِلَّا عَذْرًا لِلَّهِ

يَأْتِيكُمْ بِاللَّيْلِ تَسْكُوتُونَ فِيهِ أَفَلَا

تَسْمَعُونَ ﴿٦٦﴾

وَمَنْ زَمَّهِنَّ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ

لِتَسْكُنُوا فِيهِمْ وَلِتُبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ

nēma daga falalarSa, kuma tsam-
māninku zā ku gōde.”

74. Kuma a rānar da Yake kiran
su ya ce, “Inā abōkan tarayyaTa,
wadanda kuka kasance kunā
riyāwa?”⁽¹⁾

75. Kuma Muka zāre mai shaida
daga kōwace al'umma, sa'an nan
Muka ce, “Ku kāwo dalilinku.” Sai
suka san cēwa lalle gaskiya ga Allah
take. Kuma abin da suka kasance
sunā kirikirāwa na karya ya ɓace
daga barinsu.

76. Lalle ne Kārūna ya kasance
daga mutānen Mūsā, sai ya fita⁽²⁾
daga tsārinsu alhāli Mun bā shi
taskōkin abin da yake mabūdansa
sunā nauyi ga jama'a⁽³⁾ ma'abūta
karfi, a lōkacin da mutānensa suka
ce masa, “Kada ka yi annashuwa,
lalle ne Allah bā Ya son māsu anna-
shuwa.

77. “Kuma ka bidā, a cikin abin
da Allah Ya bā ka, gidan Lāhira,
kuma kada ka manta da rabonka
daga dūniya. Kuma ka kyautata,
kamar yadda Allah Ya kyautata
zuwa gare ka, kuma kada ka nēmi
ɓarna a cikin ƙasa,⁽⁴⁾ lalle ne Allah
bā Ya son māsu ɓarna.”

وَاللَّهُمَّ فَشْكُرُوا ﴿٧٤﴾

وَقَوْمٌ يَنَادُونَ بِمِثْقَلِ ذَرَّةٍ مِنَ اللَّهِ إِنَّ شُرَكَاءَ آلِ اللَّهِ

مُكْتَبُونَ ﴿٧٥﴾

وَنَزَعْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا

بُرْهَانَكُمْ فَجَاءُوا بِالْحَقِّ وَالْبُ

رْهَانَ عَنْهُمْ فَتَاكَانُوا بِمِثْقَلِ ذَرَّةٍ ﴿٧٦﴾

﴿٧٦﴾ إِنَّ قَدْرُونَ كَانُوا مِنْ قَوْمِ مُوسَى قَبْعَى

عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ

مَفَاتِحَهُ لَتَنُوتُوا بِالْمُغْصَبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ

لَهُمْ قَوْمُهُ لَا تَفْضَحُوا بِئَاتِ اللَّهِ لَا يُحِبُّ

الْفَرِحِينَ ﴿٧٧﴾

وَأَنْتَبِغْ فِي سَاءِ مَا تَدَّبَّرَ اللَّهُ النَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا

تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنَ كَمَا

أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَتَّبِعِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ

إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِئِينَ ﴿٧٨﴾

(1) Bāyan Allah Ya tunātar da Musulmi rahamarSa da kadaita ga bāyar da ni'ima kō hana ta, da siffōfi māsu kwadaitar da mūmini ga dā'ā ga Allah da ManzonSa, daga cikin dā'ā akwai yin hijira wanda yake shi ne kan lābārin sūrar, sai kuma Ya tsōratar da mai bin wanin Allah ga rashin yin hijira. Duka abin da ya hana mūminai hijira idan shi abin nan ba uzuri ne na shari'a ba, to, ya zama gunki, abin bautāwa, wanin Allah. Umurnin da ya sāba wa umurnin Allah duka, umurnin abōkin tārāyya ne ga Allah ga wanda ya bī shi.

(2) Asalin baghy zālunci, amma ga izdīlāhi, shi ne fita daga dā'ar Shugaban Musulmi.

(3) Yawansu saba'in, an ce arba'in, kuma an ce gōma.

(4) Barna a cikin ƙasa, shi ne fita daga tsarin jama'a, da raba su kungiya-kungiya, ko barin hijira a bāyan an yi umurni da yin ta.

78. Ya ce, "An bā ni shi a kan wani ilmi wanda yake gare ni ne kawai." Shin, kuma bai sani ba cewa lalle Allah, haƙiƙa, Ya halakar a gabaninsa, daga karnōni, wanda yake shi ne mafi tsananin ƙarfi daga gare shi, kuma mafi yawan tārāwar dūkiya, kuma bā zā a tambayi māşu laifi daga zunubansu ba?⁽¹⁾

79. Sai (Kārūna) ya fita a kan mutānensa a cikin adonsa. Wadanda suke nufin rāyuwar dūniya suka ce, "Inā dai munā da kwatancin abin da aka bai wa Kārūna! Lalle shī, haƙiƙa, ma'abūcin rabo babba ne."

80. Kuma waƙanda aka bai wa ilmi suka ce, "Kaitonku! Sakamakon Allah ne mafi alhēri ga wanda ya yi tunāni, kuma ya aikata aikin ƙwarai,⁽²⁾ kuma bābu wanda ake haƙawa da ita fāce mai haƙuri."

81. Sai Muka shāfe ƙasa⁽³⁾ da shi da kuma gidansa. To, wadansu ja-

قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَىٰ عِلْمٍ عِنْدِي أَوَلَمْ يَعْلَم أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِن قَبْلِهِ مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُّ مِنهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمْعًا وَلَا يُسْئَلُ عَن ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرِمُونَ ﴿٧٨﴾

فَخَرَجَ عَلَىٰ قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا إِنَّا لِلَّهِ أَتَمُّ أُوْفٍ فَذُرُونَاهُ لَذُو حَظٍّ عَظِيمٍ ﴿٧٩﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلْحَقُ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِّمَن ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا وَلَا يُفْلِحُهَا إِلَّا الصَّابِرُونَ ﴿٨٠﴾

فَخَسَفْنَا بِهِ وَبِدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا

(1) Yanā ganin dūkiyar da ya samu, ya sāme ta ne sabōda ya san ilmin fatauci da sana'a kuma yanā da ƙarfin nēman dūkiyar. Sabōda raddin irin tunāninsa, Allah Ya ce Ya halaka wanda ya fi shi tsananin ƙarfi da Rōƙarin tārā dūkiya, kuma idan Ya tāshi halaka mai laifi bā Ya tsayāwa tambayarsa dalilin da ya sa ya yi laifin, ƙāfin Ya halakar da shi. Waƙannan abūbuwa uku sun isa ga mai dūkiya ya yi tunāni, dōmin kada annashuwa ta shige shi ya fi gōde wa Allah.

(2) Īmāni da aikin ƙwarai wanda Allah Ya yi umurni da a yi shi, kuma yinsa kamar yadda ManzonSa ya nūna. Akwai daga cikin aikin ƙwarai yin hijira da barin kula da dūkiya. Bā a sāmum sakamakon Allah sai da haƙuri.

(3) An ce a bāyan Kārūna ya yanke kansa da nasa mutāne daga Mūsā, sai ya shirya da wata ƙaruwa dōmin ta yi wa Mūsā ƙazafin cewa ya yi zina da ita, a kan ya aure ta. Sai Mūsā ya tāshi yanā wa'azi a cikin Bani Isrā'īla ya ce, "Yā Bani Isrā'īla wanda ya yi sāta zā mu yanke hannunsa, wanda ya yi ƙazafi mu yi masa būlāla tamānin, wanda ya yi zina, bā ya da mātā, mu yi masa būlāla dāri, wanda ya yi zina yanā da mātā, mu jēfe shi sai yā mutu." Sai Kārūna ya ce, "Kō dā kai ne?" Ya ce, "Kō da ni ne." Sai Kārūna ya ce "An ce kā yi fājirci tāre da wance, ƙaruwa." Sai Mūsā ya ce, "A kirā ta?" Da ta zo, ya gama ta da

ma'a ba su kasance gare shi ba, waƙanda suke taimakon sa, baicin Allah, kuma shi bai kasance daga māsu taimakon kansu ba.

82. Kuma waƙanda suka yi būrin matsayinsa a jiya suka wāyi gari sunā cēwa, "Wai! Allah Yanā shimfiɗa arziki ga wanda Yake so daga BāyinSa, kuma Yanā kuntatāwa. Bā dōmin Allah Ya yi mana falala ba, dā Yā shāfe fasa da mu. Wal! Lalle ne shi, kāfirai bā su cin nasara."

83. Wancan gidan Lāhira Munā sanya shi ga waƙanda suke bā su nufin ɗaukaka a cikin rāyuwar dūniya, kuma bā su son ɓarna. Kuma ākiba ga māsu taƙawa take.

84. Wanda ya zo da abu mai kyau, to, yanā da mafi alhēri daga gare shi, kuma wanda ya zo da mūgun abu, to, bā zā a sāka wa waƙanda suka aikata miyāgun ayyuka ba, fāce da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

85. Lalle ne Wanda Ya faralta Alkur'āni a kanka, haƙiƙa, Mai mayar da kal ne zuwa ga makōma. Ka ce, "Ubangijina ne Mafi sani ga wanda ya zo da shiriya, da kuma wanda yake a cikin ɓata bayyananiya."

86. Kuma ba ka kasance kanā fātan a jēfa Littāfin nan zuwa gare ka ba, fāce dai dōmin rahama daga

كَانَ لَهُ مِنَ فِعْوٍ بَصُرُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ

وَمَا كَانَ مِنَ الْمُنتَصِرِينَ ﴿٥٥﴾

وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنَّوْا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ

يَقُولُونَ وَكَانَ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ

يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْ لَا أَنْ مَنَّ اللَّهُ

عَلَيْهَا لَخَسَفَ بِهَا وَيُكَانَهُ لَا يَفْلَحُ

الْكٰفِرُونَ ﴿٥٦﴾

تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ

عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فِسَادًا وَأَلْفَيْتُهُ

لِلْمُتَّقِينَ ﴿٥٧﴾

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِمَّا مِنْ جَاءَ

بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا

السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٨﴾

إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَأْدُكَ إِلَى

مَعَادٍ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ وَمَنْ

هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٥٩﴾

وَمَا كُنْتَ تَتْرَجُوا أَنْ يُخَلِّقَ إِلَيْكَ الْكَلْبَ تَدْبُ

إِلَّا رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ ظَاهِرًا

Ubangijinka. Sabōda haka kada ka zama mai taimako⁽¹⁾ ga kāfirai.

87. Kuma kada lalle su karkatar da kai daga barin āyōyin Allah, a bāyān har an saukar da su zuwa gare ka. Ka yi kira zuwa ga Ubangi-jinka, kuma kada lalle ka kasance daga māsu shirka.

88. Kada ka kira wani abin bautāwa na dabam tāre da Allah. Bābu abin bautāwa fāce Shi. Kōwane abu mai halaka ne fāce FuskarSa. Shi ne da hukunci kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.⁽²⁾

لِّلْكَافِرِينَ ﴿٨٦﴾

وَلَا يَصُدُّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنزِلَتْ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٨٧﴾

وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ لَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٨﴾

SŪRATUL 'ANKABŪT

سورة العنكبوت

Tanā karantar da cēwa Kalmar Īmāni kawai bā ta isa sai da aikata abin da ta fūnsa. Kuma Allah na jarraba Musulmi dōmin a fitar da munafukai daga cikin nagari.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̄.

2. Ashe, mutāne sun yi zaton a bar su su ce, "Mun yi Īmāni," alhāli kuwa bā zā a fitine su ba?

الآة ﴿٨٩﴾

أَحْسِبُ النَّاسَ أَنْ يَبْعُوكَ أَنْ يَقُولُوا ءَآمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْقَهُونَ ﴿٩٠﴾

(1) Taimakon, shi ne ka yi būrin musuluntarsu har ka wahala dōmin a saukaƙe ma hukuncin hijira wadda Allah Ya yi umurni da a yi ta a bāyan musulunta. Sai ka iyar da Manzanci, shiryarwa kuwa ga hannun Allah take. Wannan āyā tanā nunāwa bayyana faryar māsu da'awar cēwa wani mutum yanā bai wa wani Īmāni ko ya karƙe shi daga gare shi. Kōwa a cikin tsōro yake, sai wanda Allah Ya sanya shi cikin aminci. Allah Ya sanya mu cikin amincinSa dōmin rahamarSa.

(2) Wannan āyā ta farshen sūrar, ta tāra ilmin da sūrar ta karantar a cikin abūbuwa biyar da ta zāna.

3. Kuma lalle Mun fitini waɗanda ke a gabāninsu, dōmin lalle Allah Ya san waɗanda suka yi gas-kiya, kuma lalle Ya san maƙaryata.

4. Kō waɗanda ke aikata miyāgun ayyuka sun yi zaton su tsere Mana? Abin da suke hukuntāwa ya mūnana.

5. Wanda ya kasance yanā fātan gamuwa da Allah, to, lalle ajalīn Allah mai zuwa ne, kuma (Allah) Shī ne Mai ji, Masani.

6. Kuma wanda ya yi jihādi, to, yanā yin jihādīn ne dōmin kansa. Lalle Allah, haƙīfa Waɗātaƙe ne daga harin tālikai.

7. Kuma waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, lalle Munā kankare musu miyāgun ayyukansu, kuma lalle Munā sāka musu da mafi kyaun abin da suka kasance sunā aikatāwa.

8. Kuma Mun yi wa mutum wa-siyyar kyautatāwa ga uwayensa, kuma idan sun tsananta maka dōmin ka yi shirki da Ni game da abin da bā ka da ilmi gare shi, to, kada ka yi musu dā'ā. Zuwa gare Ni makōmarku take, sa'an nan In bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

9. Kuma waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, lalle Munā shigar da su a cikin mutānen kirki.

10. Kuma daga cikin mutāne akwai mai cēwa, "Mun yi īmāni da Allah," sa'an nan idan aka cūce shi wajen aikin Allah, sai ya sanya

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ ﴿٦﴾

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ ﴿٧﴾

مَنْ كَانَتْ يَرْجُوا لِقَاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٨﴾

وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ ﴿٩﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْسَنَ الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٠﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِلَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ ﴿١٢﴾

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ لَفْتَةً لِلنَّاسِ كَقَدَابِ اللَّهِ وَلَئِنْ

fitinar mutāne kamar azābar Allah, kuma lalle idan taimakon Ubangi-jinka ya zo, haḳīka, yakan ce, "Lalle mi, mun kasance tare da ku." Shin, Allah bai zama Mafi sani ba ga abin da ke a cikin kirāzan halitunSa?

11. Kuma lalle Allah na sanin waɗanda suka yi imāni kuma lalle Yanā sanin munafukai.

12. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce wa waɗanda suka yi imāni, "Ku bi hanyarmu, kuma mu dauki laifuffukanku," alhāli kuwa ba su zamo māsu dauka daga kōme ba daga laifuffukansu. Lalle sū, maḳaryata ne.

13. Kuma lalle sunā daukar kāyan nauyinsu da waɗansu nauyāyan kāya tare da kāyan nauyinsu, kuma lalle zā a tambaye su a Rānar Kiyama game da abin da suka kasance sunā kirkirāwa na ƙarya.

14. Kuma lalle Mun aika Nūhu zuwa ga mutānensa, sai ya zauna a cikinsu shēkara dubu fāce shēkara hamsin, sa'an nan cikowar (Dūfāna) ta kāmā su, alhāli kuwa sū ne māsu zālunci.

15. Sa'an nan Muka tsīrar da shi da mutānen jirgin, kuma Muka sanya jirgin ya zama wata āyā ga tālikai.

16. Da Ibrāhīm a lōkacin da ya ce wa mutānensa, "Ku bauta wa Allah, ku bi Shi da taƙawa. Wannan shi ne alhēri a gare ku idan kun kasance kunā sani.

جَاهَ نَضْرَيْنَ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا
مَعَكُمْ أَوْلَىٰ لَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ
الْعَالَمِينَ ﴿١٥﴾

وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ
الْمُنَافِقِينَ ﴿١٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا
اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلنَحْمِلَ خَطَايَكُمْ وَمَا
هُمْ بِحَامِلِينَ مِنْ خَطَايَاهُمْ مِنْ شَيْءٍ
إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿١٧﴾

وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَنْفَالَهُمْ
وَلَيَسْئَلَنَّ يَوْمَ الْيَوْمَةِ عَمَّا كَانُوا
يَفْعَلُونَ ﴿١٨﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ
أَلْفَ سَنَةٍ إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ
الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ ﴿١٩﴾

فَأَنجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّفِينَةِ وَجَعَلْنَاهَا
آيَةً لِّلْعَالَمِينَ ﴿٢٠﴾

وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ
وَأَنْتُمْ خَائِفُونَ خَيْرَ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ
تَعْلَمُونَ ﴿٢١﴾

17. "Abin da dai kuke hautawa, baicin Allah, gumāka ne, kuma kun firƙira farya. Lalle waɗannan da kuke bauta wa, baicin Allah, bā su mallaka muku arziki. Sabōda haka ku nēmi arziki a wurin Allah kawai, kuma ku bauta Masa, kuma ku yi gōdiya zuwa gare Shi. Zuwa gare Shi ake mayar da ku.

18. "Kuma idan kun faryata, to, lalle waɗansu al'ummōmi a gabā-ninku sun faryata, kuma bābu abin da ke kan Manzo, fāce iyar da manzanci, iyarwa bayyananna."

19. Shin, ba su⁽¹⁾ ga yadda Allah ke fāra yin halitta ba, sa'an nan kuma Ya mayar da ita? Lalle wannan abu ne mai sauƙi ga Allah.

20. Ka ce, "Ku yi tafiya cikin fasa, sa'an nan ku dūba yadda (Allah) Ya fāra yin halitta, sa'an nan kuma Allah Yanā fāga wata halittar mayarwa. Lalle Allah Mai ikon yi ne a kan kōme.

21. "Yanā azabta wanda Ya so, kuma Yanā jin fan wanda Ya so. Kuma zuwa gare Shi ake jūya ku.

22. "Kuma ba ku zamo māsu buwāya ba a cikin fasa, kuma haka a cikin sama, kuma bā ku da wani majibinci wanda bā Allah ba, kuma ba ku da wani mataimaki."

23. Kuma waɗanda suka kāfirta da āyōyin Allah da gamuwa da Shi, waɗannan sun yanke fauna daga rahamaTa, kuma waɗannan sunā da wata azāba mai raɗaɗi.

إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا
وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِن
دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَاتَّبِعُوا
عِندَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا
لَهُ يَأْتِيهِمْ رِزْقُهُمْ ۝١٧

وَإِن تَكْفُرُوا فَقَدْ كَذَّبْتُمْ
عَنِّي ۝ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ ۝١٨

أَوَلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبْدِئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ
يُعِيدُهُ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ۝١٩

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ
بَدَأَ الْخَلْقَ ثُمَّ اللَّهُ يُنشِئُ النَّشْأَةَ الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ
عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝٢٠

يُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَن يَشَاءُ
وَأِلَيْهِ
تُقَالُونَ ۝٢١

وَمَا أَنتم بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي
السَّمَاءِ ۝ وَمَا لَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ مِن
وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۝٢٢

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ
أُولَئِكَ يَسْأَوْنَ مِن رَّحْمَتِي وَأُولَئِكَ لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝٢٣

(1) Ga wata fira'a, ba ku ga... da lamūrin abokan magana waɗanda Ibrāhīm ke yi wa magana. A kan wannan firā'a, maganar Ibrāhīm ba ta yanke ba har farshen āya ta 23.

24. Sa'an nan bābu abin da ya kasance jawābin mutānensa (Ibrāhīm) fāce dai suka ce, "Ku kashe shi kō, ku kōnā shi," sai Allah Ya tsīrar da shi daga wutā. Lalle a cikin wannan akwai āyōyi ga mutānen da ke yin īmāni.

25. Kuma Ibrāhīm ya ce, "Bābu abin da kuka yi sal dai kun bar Allah kun riki gumāka sabōda sōyayyar tsakāninku a cikin rāyūwar dūniya, sa'an nan a Rānar Kiyāma sāshinku zai kāfirce wa sāshi, kuma sāshinku zai la'ani sāshi, kuma makōmarku ita ce wutā, kuma bā ku da waḍansu mataimaka."

26. Sai Lūḍu ya yi īmāni da shi. Kuma Ibrāhīm ya ce, "Lalle nī mai kaura ne zuwa ga Ubangijina. Lalle Shī, Shī ne Mabuwayi, Mai hikima."

27. Kuma Muka bā shi Is'haḳa da Ya'afūba, kuma Muka sanya Annabci da littāfi a cikin zuriyarsa. Kuma Mun bā shi sakamankonsa a dūniya, kuma lalle shī, a Lāhira, tabbas, yanā a cikin sālihai.

28. Da Lūḍu, a lōkacin da ya ce wa mutānensa, "Lalle kū, haḳīka, kunā jē wa alfāsha wadda wani mahalūki daga cikin dūniya bai riga ku gare ta ba.

29. "Ashe, lalle kū, kunā je wa maza, kuma ku yi fashin hanya kuma ku je, a cikin majalisarku, da abin da bā shi da kyau? To, jawābin mutānensa bai kasance ba fāce dai sun ce, 'Ka zo mana da azābar Allah, idan ka kasance daga māsu gaskiya.'"

فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا
أَقْسَلُوهُ أَوْ حَرِّقُوهُ فَأَنجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٦﴾

وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُم مِّن دُونِ اللَّهِ أَوْثَانًا
مَّوَدَّةَ بَيْنِكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ
وَيَمُنُّ بَعْضُكُم بِبَعْضٍ وَمَأْوَاكُمُ
النَّارُ وَمَا لَكُم مِّن نَّاصِرِينَ ﴿١٧﴾

* فَقَامَتْ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ
إِلَى رَيْثٍ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ
وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ
وَأَنبَأْنَاهُ أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا
وَلَنُرِي فِي الْآخِرَةِ لِمَنِ الصَّالِحِينَ ﴿١٩﴾

وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَأْتَأْتُونَ
الْفِتْنَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِّن
الْعَالَمِينَ ﴿٢٠﴾

إِنَّكُمْ لَأْتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقَاطِعُونَ
السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ فِي نَادِيكُم
الْمُنْكَرَ فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ
قَالُوا أَفَتُؤْتِنَا بَعْدَ آيَاتِنَا أَنْ كُنْتُمْ
الصَّادِقِينَ ﴿٢١﴾

30. Ya ce, "Ya Ubangijina! Ka taimake ni a kan mutānen nan maɓarnata."

31. Kuma a lōkacin da ManzaninMu suka jē wa Ibrāhīm da bushāra suka ce, "Lalle mu māsu halaka mutānen wannan alƙarya ne. Lalle mutānenta sun kasance māsu zālunci."

32. Ya ce, "Lalle akwai Lūđu a cikinta!" Suka ce, "Mū ne mafiya sani ga waɗanda suke a cikinta, lalle munā tsīrar da shi da mutānensa, fāce fa matarsa ta kasance a cikin māsu wanzuwa."

33. Kuma a lōkacin da ManzaninMu suka je wa Lūđu ya ɓāta rai sabōda su, kuma yā kuntata ga kirji sabōda su. Kuma suka ce, "Kada ka ji tsōro, kuma kada ka yi baƙin ciki, lalle mū māsu tsīrar da kai ne da iyālanka, fāce dai matarka tā kasance daga māsu wanzuwa (a cikin azābar Allah).

34. "Lalle mū, māsu saukar da azāba ne daga sama a kan mutānen wannan alƙarya sabōda abin da suka kasance sunā yi na fāsifanci."

35. Kuma lalle Mun har wata āyā bayyananna daga gare ta ga mutāne māsu hankalta.

36. Kuma zuwa ga Madyana, Mun aika ɗan 'uwansu Shu'aibu, sai ya ce, "Ya mutānena! Ku bauta wa Allah kuma ku yi fatan (rahamar) Rānar Lāhira, kuma kada ku yi barna a cikin ƙasā, alhāli kuwa kunā māsu lālātarwa."

37. Sai suka ƙaryata shi, sabōda haka tsāwa ta kāmā su, dōmin haka

قَالَ رَبِّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ ﴿٣٠﴾

وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى
قَالُوا إِنَّمَا نَهْلِكُوا نَهْلِكُوا أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ بِمَا
كُفَرُوا بِهَا كَمَا نَهْلِكُوا أَهْلَ الْعَدِيَّةِ ﴿٣١﴾

قَالَ رَبِّ فِيهَا لُوطٌ قَوْلًا لَوِ اتَّخَذَ اللَّهُ مِمَّنْ
فِيهَا لِنَسِيئَتِهِمْ وَأَهْلِهِمْ إِلَّا أَمْرًا تُدْرِكُهُ
كَانَتْ مِنَ الْقَدِيرِينَ ﴿٣٢﴾

وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سِيسَةً
بِهِمْ وَصَافٍ بِهِمْ ذُرِّيَّتًا وَقَالُوا لَا تَخَفْ
وَلَا تَحْزَنْ إِنَّمَا نَحْنُ نَجُوكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا
أَمْرًا تُدْرِكُكَ مِنَ الْقَدِيرِينَ ﴿٣٣﴾

إِنَّمَا نُرِيدُكَ عَلَى أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ وَبِخْرًا
مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كُفَرُوا بِمُسُؤُونَ ﴿٣٤﴾

وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿٣٥﴾

وَالَّذِينَ مَدِينَتْ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَتَقَوَّمُوا
أَعْبُدُوا اللَّهَ وَأَزْجُرُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا
تَعْتَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ ﴿٣٦﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا

suka wāyi gari sunā guggurfāne.

38. Da Ādawa da Samūdāwa, alhāli kuwa lalle alāmūn azāba sun hayyana a gare su daga gidājensu, kuma Shaidan ya kawāta musu ayyukansu, sabōda haka ya kange su daga banyar Allah, kuma sun kasance māsu basīra!

39. Kuma Kārūna da Fir'auna da Hāmāna, kuma lalle Mūsā ya je musu da hujjōji, sai suka yi girman kai a cikin fasā, kuma ba su kasance māsu tsērēwa ba.

40. Sabōda haka kōwanensu Mun kama shi da laifinsa: Watau daga cikinsu akwai wanda Muka aika iskar tsakuwa a kansa, kuma daga cikinsu akwai wanda tsāwa ta kāmā, kuma daga cikinsu akwai wanda Muka birkice fasā da shi, kuma daga cikinsu akwai wanda Muka nutsar. Bā ya yiwuwa ga Allah Ya zālunce su, amma sun kasance kansu suke zālunta.

41. Misālin wadanda suka riki wadansu masōya wadanda bā Allah ba, kamar misālin gizogizo ne wanda ya riki wani dan gida, alhāli kuwa lalle mafi raunin gidāje, shi ne gidan gizogizo, dā sun kasance sunā sane.

42. Lalle Allah Yanā sane da abin da suke kira, wanda bā Shi ba, na wani abu duka, kuma Shi ne Mabuwāyi, Mai hikima.

43. Kuma wadancan misālan Munā bayyana su ga mutāne, kuma bābu mai hankalta da su sai māsu ilmi.

فِي دَارِهِمْ جَنِينٌ ﴿٣٧﴾

وَعَادًا وَثَمُودًا وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ

مِن مَّسَاجِدِهِمْ وَرَبَّنَا لَهُمُ

الْشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ

السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبْصِرِينَ ﴿٣٨﴾

وَقَدْرُونَ وَقَدْ عَرَفْتُمْ وَهَلَكُنَّ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ

مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ فَأَسْتَسْكَرُوا فِي

الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَوَاقِدِينَ ﴿٣٩﴾

فَكَذَّبُوا أَخَذْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَهُمْ مَن

أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا وَمِنْهُمْ مَن أَخَذَتْهُ

الضَّبْحَةُ وَمِنْهُمْ مَن خَسَفْنَا بِهِ

الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَن أَعْرَفْنَا وَمَا كَانِ

اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ وَلَٰكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ

يُظْلِمُونَ ﴿٤٠﴾

مَثَل الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ

أَوْلِيَاءَ كَمَثَلِ الْعَنَكِ يُرْتَضِّقُ

بَيْتًا وَإِنْ أَوْهَنَ الْبُيُوتُ لَبِثَتْ

الْعَنَكُوتُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُدْعَوْنَ مِنْ دُونِهِ

مَنْ سِوَهُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٤٢﴾

وَذَلِكَ الْأَمْثَلُ فَضَرِبْنَا لِلنَّاسِ مِمَّا

يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالِمُونَ ﴿٤٣﴾

44. Allah Ya halitta sammai da kasa da gaskiya. Lalle cikin wancan akwai āyā ga mūminai.

45. Ka karanta abin da ake yin wahayi zuwa gare ka daga Littāfi, kuma ka tsayar da salla. Lalle salla tanā hanāwa daga alfāsha da abin kyāma, kuma lalle ambaton Allah ya fi girma, kuma Allah Yanā sane da abin da kuke aikatāwa.

46. Kada ku yi jāyayya da mazō-wa Littāfi sai fa da magana wadda ta fi kyau, sai fa waɗanda suka yi zālunci daga gare su, kuma ku ce, “Mun yi imāni da abin da aka saukar a gare mu kuma aka saukar a gare ku, kuma Abin bautawarmu da Abin bautawarku Guda ne, kuma mū māsu sallamāwa ne a gare Shi.”

47. Kuma kamar haka Muka saukar da Littāfi a gare ka, to, waɗannan da Muka bai wa Littāfi sunā imāni da shi, daga cikin waɗannan akwai mai imani da shi, kuma bābu mai musun āyōyinMu, fāce kāfirai.

48. Kuma ba ka kasance kanā karātun wani littāfi ba a gabāninsa, kuma bā ka rubūtunsa da dāman-ka, dā haka yā auku, dā māsu barna sun yi shakka.

49. Ā'a, shī āyōyi ne bayyanan-nu a cikin firāzan waɗanda aka bai wa ilmi. Kuma bābu mai musun āyōyinMu fāce azzālumai.

50. Kuma suka ce, “Don me ba a saukar masa da āyōyi ba daga Ubangijinsa?” Ka ce, “Su āyōyi a

خَاقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِالْحَقِّ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٤﴾
أَتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأُوْحِيَ
الصَّلَاةَ إِتِ الصَّلَاةَ تَنَهَوْنَ عَنِ
الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ
أَكْبَرُ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ ﴿٤٥﴾

* وَلَا تُجِدُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالنَّبِيِّ
هِيَ أَحْسَنُ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا
ءَامَنَّا بِالَّذِي أُنزِلَ إِلَيْنَا وَإِنزِيلِ الْكِتَابِ
وَاللَّهُمَّ كُنْ وَجِدٌ وَتَحَنُّنٌ لِّمُؤْمِنِينَ ﴿٤٦﴾

وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ
فَالَّذِينَ ءَاتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ
بِهِ وَمِنْ هَؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا يَجْحَدُ
بِعَاقِبَتِنَا إِلَّا الْمَكْفُرُونَ ﴿٤٧﴾

وَمَا كُنْتُمْ تَسْأَلُونَ قَبْلَهُ مِنْ كِتَابٍ
وَلَا تَحْطُرُهُ سِيمِينِكَ إِذَا لَزَبْتَ
الْمُبْطِلُونَ ﴿٤٨﴾

بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أُوتُوا
الْعِلْمَ وَمَا يُجْحَدُ بِعَاقِبَتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ ﴿٤٩﴾

وَقَالُوا لَوْلَا أُنزِلَ عَلَيْنَا آيَاتٌ مِّن رَّبِّنَا فَمَا
إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ

wurin Allah kawai suke, kuma lalle ni mai gargadi kawai ne, mai bayyana nāwa."

51. Shin bai ishe su ba cewa lalle Mü, Mun saukar da Littāfin a kanka, anā karanta shi a kansu? Lalle a cikin wancan, haḳīka, akwai rahama da tunatarwa ga mutānen da ke yin imāni.

52. Ka ce, "Allah Yā isa Shaida a tsakānina da tsakāninku, Yanā sane da abin da ke a cikin sammai da kasā, kuma waƙanda suka yi imāni da ƙarya kuma suka kāfirta da Allah, waƙannan sū ne māsu hasāra."

53. Kuma sunā nēman ka da gaggauta azāba, to, bā dōmin ajali kayyadadde ba, dā azāba ta jē musu, kuma lalle dā tanā iske su bisa ga abke, alhāli kuwa sū, ba su sani ba.

54. Sunā nēman ka da gaggauta azāba, kuma lalle Jahannama, tabbas, mai kēwayewa ce ga kāfirai.

55. Rānar da azāba ke rufe su daga samansu da kuma ƙasan ƙafafunsu kuma Ya⁽¹⁾ ce, "Ku dandani abin da kuka kasance kunā aika-tāwa."

56. Yā bāyiNa, waƙanda suka yi imāni! Lalle fa ƙasāTa mai yalwa⁽²⁾ ce, sabōda haka ku bauta Mini.

مُؤْمِنَاتٍ ۝

أُولَئِكَ فِيهِمْ أَنَّا نَبُذُكَ بَيْنَ عَيْنَيْكَ الْكَاتِبِ
يُشَاقِقُ عَلَيْهِمُ اللَّامُ فِي ذَلِكَ لِرَحْمَةٍ
وَذِكْرِ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ۝

قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ
شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا
بِاللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ۝

وَيَسْتَعِجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلٌ مُّسَمًّى
لِآجَلِهِمْ عَذَابٌ وَإِنِ اسْتَفْتَيْتَهُمْ عَنْهُ وَقُلْ لَاسِعُرُونَ ۝

يَسْتَعِجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنِ اسْتَفْتَيْتَهُمْ
عَنْهُ لَيَسْعُرُنَّ ۝

يَوْمَ يَعْشُرُ لَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ قِوَامِهِمْ وَهُمْ
يَخْتَصِمُونَ أُولَئِكَ هُمُ الَّذِينَ قَالُوا مَا كُنَّا نَعْمَلُونَ ۝

يَعْبَادِي الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّا نُغْنِي بِرَحْمَتِنَا
عَنْ عِبَادَتِنَا فَاذْكُرُونَا ۝

(1) Ga wata ruwayar "Mu" matsayin "Ya", watau Malā'iki wakilin azābarsu.

(2) Tun da ƙasā nā da yalwa, sai mutum ya yi hijira zuwa wurin da yake sassauƙa a gare shi, ya bauta wa Allah da sauƙi, idan garinsu ya buwāye shi.

57. Kōwane rai mai dandanan mutuwa ne, sa'an nan zuwa gare Mu ake mayar da ku.

58. Kuma waƙanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan fwa-rai, lalle zā Mu zaunar da su daga cikin Aljanna a gidājen bēne, foramu nā gudāna daga karkashinsu, sunā madawwama a cikinsu. To, madalla da sakamakon māsu aikin fwarai.

59. Waƙanda suka yi haƙuri, kuma sunā dōgara ga Ubangijinsu kawai.

60. Kuma da yawa⁽¹⁾ dabba wadda bā ta ɗaukar abincinta, Allah Yanā ciyar da ita tāre da ku, kuma Shī ne Mai ji, Mai ilmi.

61. Lalle idan ka tambaye su, "Wāne ne ya balitta sammai da fasā kuma ya hōre rānā da watā?" Lalle sunā cēwa Allah ne. To, yāya ake karkatar da su⁽²⁾?

62. Allah ne ke shimfiɗa arziki ga wanda Yake so daga cikin bāyin-Sa, kuma Yanā kuntātāwa ga (wanda Yake so). Lalle Allah, Masani ne ga dukan kōme.

63. Kuma lalle idan ka tambaye su, "Wāne ne ya saukar da ruwa daga sama, har ya rāyar da fasā game da shi a bāyan mutuwarda?" Lalle sunā cēwa, "Allah ne." Ka ce,

كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنا تُرْجَعُونَ ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنَسُوْنَهُمْ
مِنَ الْجَنَّةِ غُرُفاً تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٥٨﴾

الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٥٩﴾

وَكَايْنٍ مِّنْ دَابَّةٍ لَا يَحْمِلُ رِقْعَهَا اللَّهُ
يَتْرُقُهَا وَإِيَّاكَ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٠﴾

وَلَيِّنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
وَسَحَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَلَّى يُؤْفَكُونَ ﴿٦١﴾

اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
وَيَقْدِرُ لَهُ إِنْ أَرَادَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَالِمًا ﴿٦٢﴾

وَلَيِّنَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا لَيَقُولُنَّ
اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

(1) Sabōda haka tunānin abinci kada ya hana ku yin hijira zuwa wurin yardar Allah, Mai ciyar da dabbōbin da bā su tattalin abincinsu.

(2) Yāya ake karkatar da su daga hijira dōmin tsōron yankēwar abinci, alhāli kuwa sun tafi wurin yardar wanda Ya halitta sammai da fasā? Yin hijira yanā a cikin jarrabawar Allah ga Musulmi.

“Gōdiya tā tabbata ga Allah.” Ā'a, mafi yawansu bā su hankalta.

64. Kuma wannan rāyuwa ta dūniya ba ta zamo ba, fāce abar shagala da wāsā, kuma lalle Lāhira, tabbas, ita ce rāyuwa, dā sun kasance sunā sani.

65. To, a lōkacin da suka shiga cikin jirgin ruwa, sun kirāyi Allah sunā māsu tsarkake addini a gare Shi, to, a lōkacin da Ya tsīrar da su zuwa ga tudun kasā, sai gā su sunā shirki.

66. Dōmin su kāfirce wa abin da Muka bā su, kuma dōmin su ji dādī, sa'an nan kuma zā su sani.

67. Shin, ba su ga cēwa, lalle Mun sanya Hurumi amintacce ba, alhāli kuwa anā fiske mutāne a gēfensu? Shin, da bātaccen abu suke ĩmāni kuma da ni'imar Allah suka kāfirta?

68. Kuma wāne ne ya fi zālunci bisa ga wanda ya kirkira karyā ya jingina ta ga Allah, kō kuma ya karyata gaskiya a lōkacin da ta je masa? Ashe, a cikin Jahannama bābu mazauna ga kāfirai?

69. Kuma wadannan da suka yi kōkari ga nēman yardarMu, lalle Munā shiryar da su ga hanyōyinMu, kuma lalle Allah, tabbas, Yanā tāre da māsu kyautatāwa (ga addininsu).

وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُمُوعْبٌ وَأَنَّهُمْ
فِي الدَّارِ الْآخِرَةِ أَعْمَىٰ أَمْ كَانُوا فِيهَا يَسْمَعُونَ ﴿٦٤﴾

فَإِذَا رَجَؤُا فِي القُلُوبِ دَعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ
لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّهَهُم إِلَى الدَّارِ إِذَا هُمْ يَمْسُكُونَ ﴿٦٥﴾

يَكْفُرُوا بِمَا ءَاتَيْنَاهُمْ وَلَيْسَتَهُمْ
عِلْمٌ فِيمَا كَانُوا ﴿٦٦﴾

أَوْ لَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا مَّا مَنَّا
وَبِئْسَ حَظَفُ النَّاسِ مِنْ حَوَالِهِمْ أَقْبَىٰ الْبَاطِلِ
يُؤْمِنُونَ وَيَنْعَمُونَ إِنَّ اللَّهَ يَكْفُرُونَ ﴿٦٧﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ
بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ ۗ هُوَ الَّذِي فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى
لِّلْكَافِرِينَ ﴿٦٨﴾

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا
وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٦٩﴾

SŪRATUR RŪM

سُورَةُ الرَّحْمٰنِ

Tanā karantar da cēwa duka abūbuwan dūniya sunā da dangantaka da junansu, dangantaka bayyananna kō bōyayya. Kuma zumuntarsu na gudāna gwargwadon dangantakarsu da jūna ga jiki da ma'ana.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̄.

2. An rinjāyi Rūmawa. ⁽¹⁾

3. A cikin mafi kusantar kašarsu, kuma sū, a bāyan rinjāyarsu, zā su rinjāya.

4. A cikin 'yan shēkaru. Al'ama-ri na Allah ne a gabānin kōme da bāyansa, kuma a rānar nan mūminai zā su yi farin ciki.

5. Da taimakon Allah, Yanā taimakon wanda Yake so. Kuma Shi ne Mabuwāyi, Mai jin kai.

الْع

غِيَّتِ الرَّوْمُ

فِي أَدْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَلَيْهِمْ

سَيِّئَاتٍ

فِي رِضْحِ سَيْنٍ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ

بَعْدُ وَيَوْمَ يَقْرَأُ الْمُؤْمِنُونَ

يَتَضَرَّعُونَ لِلَّهِ يُتَضَرَّعُونَ يَشَاءُ وَهُوَ

الْمُزِينُ الرَّحِيمُ

(1) Rūmāwa Kiristōci ne māsu aiki da littāfi, sunā faɗa da Fārisāwa māsu bauta wa wutā. Fārisa suka rinjāyi Rumāwa, sabōda haka Kuraishāwa suka ji dāfi sabōda alfānu cēwa zā su rinjāyi Musulmi idan sun yi faɗa. A bāyan saukar Surar, sai Musulmi suka yi farin ciki sabōda alfānu cēwa sū kuma zā su rinjāyi Kuraishāwa. Wannan ya sanya Abūbakar ya yi kuri'a da Ubaiyu bn Halafa kan rākuma gōma a cikin shēkaru uku. Sai Annabi ya ce wa Abūbakar ya kāra rākuma da ajāli zuwa shēkaru tara. A bāyan shēkaru bakwai sai Rūmawa suka ci nasara a kan Fārisawa, kuma wannan ya yi daidai da Badar, watau rānar da Musulmi suka ci nasara a kan Kuraishāwa. Abūbakar ya ci rākumansa daga magādan Ubaiyu. Amma sai ya yi sadaka da su da umurnin Annabi, dōmin Allah Yā hana Musulmi su yi cāca a lōkacin.

6. Wa'adin Allah, Allah bā ya sābāwa ga wa'adinSa, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

7. Sunā sanin bayyanannar rāyuwar dūniya, alhāli kuwa sū shagalallu ne daga rāyuwar Lāhira. ⁽¹⁾

8. Shin, ba su yi tunāni ba a cikin zukantansu cēwa Allah bai halitta sammai da kasa ba da abin da ke tsakaninsu, fāce da gaskiya ⁽²⁾ da ajali ambatacce? Kuma lalle māsu yawa daga mutāne kāfirai ne ga gamuwa da Ubangijinsu?

9. Shin, kuma ba su yi tafiya ba, a cikin kasa dōmin su gani yadda ākibar waɗanda ke a gabāninsu ta kasance? Sun kasance mafiya farfi daga gare su kuma suka nōmi kasa, suka rāya ta fiye da yadda suka raya ta, kuma manzanninsu suka je musu da hujjoji bayyanannu. Saboda haka Allah ba Ya yiwuwa Ya zālunce su, amma kansu suka kasance sunā zālunta.

10. Sa'an nan ākibar waɗannan da suka aikata mūgun aiki ta kasance mafi muni, wātau sun karyata game da āyōyin Allah, kuma suka kasance sunā izgili da su.

11. Allah ne ke fāra yin halitta, sa'an nan Ya sāke ta, sa'an nan zuwa gare Shi ake mayar da ku.

12. Kuma a rānar da Sa'a ke tsayuwa, māsu laifi zā su kasa magana.

وَعَدَّ اللَّهُ لَا يَخْلِفُ اللَّهُ وَعَدَّهُ وَلَكِنْ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦﴾

يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمَّ عَنِ
الْآخِرَةِ هُمْ غٰٔيِلُونَ ﴿٧﴾

أُولَئِكَ يَتَكَبَّرُونَ فِي أَنفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ
وَاجِلٌ مُّسْتَسِيٍّ وَلَئِكَ كَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ
يَلْقَوْنَ رَبَّهُمْ لَكٰٔفِرُونَ ﴿٨﴾

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ
كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ كَانُوا أَشَدَّ
مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَنَارُوا فِي الْأَرْضِ وَعَمَرُوهَا
أَكْثَرَ تَرْمِيمًا وَعَمَرُوهَا وَصَاةً نَّهُمُ رُسُلُهُمْ
يَأْتِيَنَّهُنَّ فَمَا كَانَتْ اللَّهُ لِيُظْلِمَهُمْ
وَلَكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٩﴾

ثُمَّ كَانَتْ عَاقِبَةُ الَّذِينَ اسْتَفْتَوْا الشُّرَآئِحَ أَن
كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١٠﴾

اللَّهُ يَبَدِّلُ الْخَلْقَ فَرْعِيدٌ مُّوَدِّعٌ لِّتَوَكَّلِ الْمُجْرِمُونَ ﴿١١﴾

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ ﴿١٢﴾

(1) Dangantakar rashin sanin ikon Allah da sanin sha'anin dūniya da kuma jāhiltar al'amarin Lāhira.

(2) Gaskiya ita ce tsāri tabbatacce wanda bā ya canzāwa.

13. Kuma bā su da māsu cēto daga abūbuwan shirkinsu, kuma sun kasance māsu kāfir cēwa daga abūbuwan shirkinsu.

14. Kuma a rānar da Sa'a ke tsayuwa, a rānar nan mutāne ke rarraba.

15. To, amma waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, to, sū anā faranta musu rāyuka a cikin wani lambu.

16. Kuma waɗanda suka kāfirta, kuma suka faryata, game da āyōyinMu da kuma haɗuwa da Rānar Lāhira, to, waɗancan anā halartar da su a cikin azāba.

17. Sabōda haka tsarkakēwa ta tabbata ga Allah a lōkacin da kuke shiga maraice, da lōkacin da kuke shiga sāfiya. ⁽¹⁾

18. Kuma Shī ne da gōdiya, a cikin sammai da fasa, kuma da lōkacin yamma da lōkacin zawāli.

19. Yanā fitar da mai rai daga matacce, kuma Yanā fitar da matacce daga mai rai, kuma Yanā rāyar da fasa a bāyan mutuwar ta. Kuma haka ake fitar da ku.

20. Kuma akwai daga āyōyinSa, Ya halitta ku daga turbāya, sai gā ku kun zama mutum, kunā wāt-suwa.

21. Kuma akwai daga āyōyinSa, Ya halitta muku mātan aure daga

وَلَيْسَ لَكُم مِّنْ دُونِهَا مَوْلَىٰ

وَكَلَّأْنَا بِشْرَكَ آيَةَ كَافِرِينَ ﴿١٣﴾

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُنْفَخُونَ ﴿١٤﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ ﴿١٥﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا

وَلِقَاءِ الْآخِرَةِ فَأُولَٰئِكَ فِي الْعَذَابِ

مُخْتَصِرُونَ ﴿١٦﴾

فَسُبْحٰنَ اللَّهِ حِينَ تَقُومُونَ وَحِينَ تُصْبِحُونَ ﴿١٧﴾

وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ

وَعِشِيَّاتٍ حِينَ تَنْظُرُونَ ﴿١٨﴾

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ

الْحَيِّ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَكَذَٰلِكَ تُخْرَجُونَ ﴿١٩﴾

وَمِنْ ءَايَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ

إِذَا أَشْرَبْتُمْ تَسْقِيكُمْ ﴿٢٠﴾

وَمِنْ ءَايَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ

(1) Akwai dangantaka a tsakānin tasbīhi, watau ibāda da rāyuwa, da tsakānin fitar hantsi da sāfiya, kamar yadda yake akwai dangantaka a tsakānin mutuwa da maraice, da yamma da kāfirci.

kanku, dōmin ku natsu zuwa gare ta, kuma Ya sanya sōyayya da rahama a tsakāninku. (1) Lalle a cikin wancan akwai āyōyi ga mutāne māsu yin tunāni.

22. Kuma akwai daga āyōyinSa, halittar sammai da kasā, da sābāwar harsunanku, da launukanku. Lalle a cikin wannan akwai āyōyi ga māsu ilmi.

23. Kuma akwai daga cikin āyōyinSa, barcinku, a cikin dare da rāna, da nēmanku ga falalarSa. Lalle a cikin wannan akwai āyōyi ga mutāne māsu saurārāwa.

24. Kuma akwai daga cikin āyōyinSa, Ya nūna muku walƙiya a kan tsōro da dammāni, kuma Ya dinga saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Ya rāyar da kasā game da shi a bāyan mutuwar ta. Lalle a cikin wannan akwai āyōyi ga mutāne māsu hankaitāwa.

25. Kuma akwai daga āyōyinSa, tsayuwar sama da kasā bisa umurninSa, sa'an nan idan Ya kira ku, kira ɗaya, daga kasā, sai gā ku kunā fita.

26. Kuma wanda ke cikin sammai da kasā Nāsa ne, Shi kadai. Dukansu māsu tawāli'u ne a gare Shi.

27. Kuma Shi ne Wanda Ya fāra halitta, sa'an nan Ya sāke ta, kuma (sākēwarta) tā fi sauƙi a gare Shi. Kuma Yanā da misāli wanda ya fi

أَزْوَاجًا لَتَسْكُنُوا فِيهَا لَمَجَلَّ يَتَّكِمُ
مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَتَفَكَّرُونَ ﴿١١﴾

وَمِنَ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَكَاتِ وَالْأَرْضِ
وَاجْتِزَاءَ السِّيْنِ كُرًّا وَالْوَيْحُ كُرًّا فِي
ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ ﴿١٢﴾

وَمِنَ آيَاتِهِ مَا مَكَّرَ بِالنَّارِ وَالنَّهَارِ
وَأَنْبَغَاؤِكُمْ مِّنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ
لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُسْمِعُونَ ﴿١٣﴾

وَمِنَ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ حَوَافًا وَطَمَعًا
وَيُنزِلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُخْرِجُ بِهِ الْأَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ
يَعْقِلُونَ ﴿١٤﴾

وَمِنَ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ
بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَا لِدَعْوَةٍ مِنَ الْأَرْضِ إِذَا
أَشْرَقَتْ جُجُونَ ﴿١٥﴾

وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ لَّهُ
قَلْبُونَ ﴿١٦﴾

وَهُوَ الَّذِي يَبْدَأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ
أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَىٰ فِي

(1) Akwai dangantaka a tsakānin halittar namiji da mace daga yumbu da kuma natsuwar da suke sāmu daga jun ā da sōyayya da rahamar da ke a ciki.

ɗaukaka a cikin sammai da kasā, kuma Shi ne Mabuwayi, Mai jin fai.

28. Ya būga muku wani misāli daga kanku. Kō kunā da abōkan tārēwa, daga cikin bāyin da hannā-yenku na dāma suka mallaka, a cikin arzikinku, watau ku zama daidai a ciki, kunā tsōron su kamar tsōronku ga kanku? Haka dai Mu-ke bayyana āyōyi, daki-daki, ga mutāne māsu hankaltāwa.

29. Ā'aha! Wadanda suka yi zā-lunci sun bi son zūciyōyinsu, bā tāre da wani ilmi ba. To, wāne ne zai shiryar da wanda Allah Ya ɓatar, kuma bā su da wadansu matai-maka?

30. Sabōda haka, ka tsayar da fuskarka ga addini, ⁽¹⁾ kanā mai karkata zuwa ga gaskiya, halittar Allah da Ya halitta mutāne a kanta. Bābu musanyāwa ga halittar Allah. Wannan shi ne addini madaidaici, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

31. Kunā māsu mai da al'amari gare Shi, kuma ku bī Shi da taƙawa, kuma ku tsayar da salla, kuma kada ku kasance daga mushirikai. ⁽²⁾

السَّمَكُوتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٥٧﴾

صَرَبَ لَكُمْ مَقَالًا مِنْ أَنْفُسِكُمْ هَلْ لَكُمْ مِنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِنْ شُرَكَاءَ فِي مَارِزَقَاتِكُمْ فَأَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَقْفُوهُمُ كَخَيْفَتِكُمْ أَنْفُسِكُمْ

كَذَلِكَ تَقْضِي الْأَكْبَابُ الْقَوْمَ يَقُولُونَ ﴿٥٨﴾

بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَ مُهم بِغَيْرِ عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَا لَهُمْ مِنْ نُصِيرِينَ ﴿٥٩﴾

فَأَفْوَ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا فِطْرَتَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٠﴾

* مُنِيبِينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿٦١﴾

(1) Yin addini dabi'a ce wadda Allah Ya halitta mutum a kanta. Idan mutum ya bi abin da Allah Ya umurce shi da yi kō bari, to, yā yi addinin gaskiya, idan kuwa bai yi haka ba, ya zama mushiriki game da wanda yake karɓar umurni daga gare shi.

(2) Ya fassara mushirikai da āyā ta 32. Wannan ya nūna ta yi nuni ga hana dukan ɗariƙun Sūfāye dōmin sunā rarraba mutāne ƙungiya-ƙungiya, kuma kōwa nā ganin abin da yake yi ko kuma wanda yake bi yā fi na wani. Kuma wanda ke cikin wata ƙungiya bā zai iya haɗuwa da wata ba a lōkacin wurudinsu, a bāyan abūbuwan da suke funsāwa a cikin ayyukansu na bidi'ō'i da aƙiɗōdi da suka sāba wa Musulunci.

32. Wātau waɗanda suka rarra-be addininsu, kuma suka kasance kungiya-kungiya, kōwace kungiya tanā mai farin ciki da abin da ke a gare ta kawai.

33. Kuma idan cūta ta shāfi mutāne, sai su kirāyi Ubangijinsu, sunā māsu mai da al'amari gare Shi, sa'an nan idan Ya dandana musu wata rahama daga gare Shi, sai gā wani ɓangare daga gare su sunā shirki da Ubangijinsu.

34. Dōmin su kāfirta da abin da Muka bā su. To, ku ji dādi kaɗan, sa'an nan zā ku sani.

35. Kō Mun saukar da wani dalīli a gare su? Shi kuwa yanā magana da abin da suka kasance sunā shirkin da shi?

36. Kuma idan Muka dandana wa mutāne wata rahama, sai su yi farin ciki da ita, kuma idan cūta ta sāme su, sabōda abin da hannayensu suka gabatar, sai gā su sunā yanke fauna.

37. Shin, kuma ba su gani ba cēwa Allah na shimfida arziki ga wanda Yake so, kuma Yanā kunta-tāwa? Lalle a cikin wancan, akwai āyōyi ga mutāne māsu yin imāni.

38. Sabōda haka, ka bai wa mai zumunta hakkinsa, da miskinai, da ɗan hanya. Wannan shī ne alhēri ga waɗanda ke nufin yardar Allah, kuma waɗancan sū ne māsu sāmum babban rabo.

39. Kuma abin da kuka bāyar na riba dōmin ya kāru a cikin dūkiyar mutāne to, bā zai kāru ba, a wurin

مِنَ الَّذِينَ قَرَأُوا آيَاتِنَا وَكَانُوا شَهِيدًا
كُلَّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ قَرْحُونَ ﴿٣٢﴾

وَإِذَا مَسَّ النَّاسُ ضُرٌّ عَوَّازَهُمْ مُنِيبِينَ إِلَيْهِ
سُئِلُوا أَذًا قَهَرْتَهُ رَحْمَةً إِذْ أَقْرَبُوا مِنْهُمْ
يُرِيهِمْ بُشْرًا كُونَ ﴿٣٣﴾

لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَسْمَعُوا أَسْوَقَ
تَقْلُومُونَ ﴿٣٤﴾

أَمْ أَنْزَلْنَاهُمْ سُلْطَانًا فَهُمْ يَنْتَقِمُونَ
كَانُوا بِهِ مُبْشِرُونَ ﴿٣٥﴾

وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرِحُوا بِهَا وَإِنَّا
نُصِيبُهُمْ سَيْئَةً مِمَّا قَدَّمْتُمْ أُيُودُهُمْ إِذَا هُمْ يَقْتُلُونَ ﴿٣٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ
وَيَقْدِرُ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٣٧﴾

فَقَاتِلْ ذَٰلَّذِينَ ظَلَمُوا وَارْتَبِعْ مِلَّةَ
الَّذِينَ خَلَقْتَ لِيَلْزِمَهُمُ الْبِرَّ وَرَحْمَةَ
اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٣٨﴾

وَمَا آتَيْنَاهُمْ فِي ذَٰلِكَ لِيَلْزِمُوا فِي أَمْوَالِ النَّاسِ

Allah. Kuma abin da kuka bāyar na zakka, kunā nufin yardar Allah, to, (māsu yin haka) waɗancan sū ne māsu ninkāwa (ga dūkiyarsu).

40. Allah ne Wanda Ya halitta ku, sa'an nan Ya arzūta ku, sa'an nan Ya matar da ku, sa'an nan Ya rāyar da ku. Ashe, daga cikin abū-buwan shirkinku akwai wanda ke aikata wani abu daga waɗannan abūbuwa? Tsarki ya tabbata ga Allah, kuma Ya ɗaukaka bisa ga abin da suke yi na shirki.

41. Barna tā bayyana a cikin ƙasa da tēku, sabōda abin da han-nāyen mutāne suka aikata. Dōmin Allah Ya ɗanɗana musu sāshin abin da suka aikata, dammāninsu zā su komo.

42. Ka ce, "Ku tafi a cikin ƙasā, sa'an nan ku dūbi yadda āƙibar waɗanda suka kasance a gabāninku ta kasance. Mafi yawansu sun kasance māsu yin shirki."

43. Sabōda haka, ka tsayar da fuskarka ga addini madaidaici a gabānin wani yini ya zo, bābu ma-kawa gare Shi daga Allah, a rānar nan mutāne sunā tsāgēwa (su rabu biyu).

44. Wanda ya kāfirta, to, kāfir-cinsa na kansa, kuma wanda ya aikata aikin ƙwarai, to, sabōda kan-su suke yin shimfida.

45. Dōmin Ya sākā wa waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, daga falalarSa. Lalle Allah bā Ya son kafirai.

فَلَا يَرْبُوا عِنْدَ اللَّهِ وَمَاءٌ آتِيَةٌ مِنْ زَكْوٰتِهِمْ
تُرِيْدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُضْحِكُونَ ﴿٣٠﴾

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ
يُحْيِيكُمْ هَلْ مِنْ شُرَكَاءِكُمْ مَنْ يَفْعَلُ
مِنْ ذَٰلِكُمْ مِنْ شَيْءٍ سُبْحٰنَهُ وَعَنَّا عَمَّا
يُشْرِكُونَ ﴿٣١﴾

ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ
أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٣٢﴾

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ
الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُشْرِكِينَ ﴿٣٣﴾

فَأَوْتِرَ وَجْهَكَ لِلدِّينِ الْقَيِّمِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ
يَوْمَ لَا مَرَدَ لَهُ مِنَ اللَّهِ يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ
صَلَاحُهُمْ وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٣٤﴾

مَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَعِلْ صَالِحًا
فَلَا تُفْسِدْهُ بِمَعْدُونَ ﴿٣٥﴾

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ
فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ ﴿٣٦﴾

46. Kuma akwai daga āyōyinSa, ya aika iskōki māsu bāyar da bushāra kuma dōmin Ya dandana muku daga rahamarSa, kuma dōmin jirāgen ruwa su gudāna da umurninSa, kuma dōmin ku nēma daga falalarSa, fātanku zā ku gode.

47. Kuma lalle Mun aiki waƙan-su Manzanni a gabāninka, zuwa ga mutānensu, sai suka je musu da hujjōji, bayyanannu, sa'an nan Muka azabtar da waƙanda suka yi laifi, kuma ya kasance tabbatacce, taimakon mūminai wajibi ne a Kanmu.

48. Allah ne Wanda ke aika iskōki, sai su mōtsar da girgije, sa'an nan Ya shimfiɗa shi a cikin sama, yadda Yake so, kuma Ya sanya shi wani baɓɓake, sa'an nan ka ga ruwa na fita daga tsakāninsa. Sa'an nan idan Allah Ya sāmi waƙanda Ya so daga bāyinSa, sai gā su suna bushāra da shi.

49. Kuma kō da sun kasance a gabānin a saukar da shi a kansu, kusa-kusa, sunā baƙin ciki har bā su iya magana.

50. Sai ka dūbi alāmōmin rahamar Allah yadda Yake rāyar da kasā a bāyan mutuwarta. Lalle wannan (Mai wannan aiki), tabbas, Mai rāyar da halitta ne, kuma Shi Mai ikon yi ne a kan kōme.

51. Kuma lalle idan Mun aika wata iska, suka ganta fatsifatsi, lalle zā su yini a bāyansa sunā kāfirta.

52. Sabōda haka, kai, bā ka jiyar da matattu kira, kuma bā ka jiyar

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيحَ مُبَشِّرَاتٍ
وَلِيُذِيقَكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيُتَجَرِّبَ الْفُلْكَ بِأَمْرِهِ
وَلِتَبْتَغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ
فَجَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَقَمْنَا مِنَ الَّذِينَ أُجْرَمُوا
وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٤٧﴾

اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ فَتُنْبِئُ سَحَابًا مَبْسُطَةً
فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ وَيَجْعَلُهُ رُسْفًا فَتَرَى
الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ فَإِذَا أَصَابَ بِهِ مِنْ
يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبِشِرُونَ ﴿٤٨﴾

وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِ
لَمُبْسِئِينَ ﴿٤٩﴾

فَانظُرْ إِلَى آثَارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي
الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَلِكَ لَمُحْيِي
الْمَوْتِ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٠﴾

وَلَئِنْ أَرْسَلْنَا رِيحًا فَر_أَوْهَ مُضْمَرًا لَطَلَوْا مِنْ
بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ ﴿٥١﴾

فَإِنَّكَ لَا تَسْمِعُ الْمَوْتَى وَلَا تَسْمِعُ الضُّمَرَ

da kurāme kira idan sun jūya bāya sunā gudu.

53. Kuma ba ka zamo mai sbiryar da makāfi ba daga batarsu, bā ka jiyarwa fāce wanda ke yin īmāni da āyōyinMu, watau sū ne māsu mīka wuya, su sallama.

54. Allah ne Ya haiitta ku daga rauni, ⁽¹⁾ sa'an nan Ya sanya wani ƙarfī a bayan wani rauni, sa'an nan Ya sanya wani rauni da furfura a bāyan wani ƙarfī, Allah na halitta abin da Ya so, kuma Shī ne Mai ilmi, Mai ikon yi.

55. Kuma a rānar da Sa'a ⁽²⁾ ke tsayuwa, māsu laifi na rantsuwa: ba su zauna (a cikin kabari) ba fāce sā'a guda. Kamar haka suka kasance anā karkatar da su.

56. Kuma waɗanda aka bai wa ilmi da īmāni suka ce, "Lalle, haƙīƙa, kun zauna a cikin Littāfin Allab, har zuwa rānar tāyarwa, to, kuma wannan ita ce rānar tāyarwar, kuma amma kū kun kasance ⁽³⁾ ba ku sani ba."

57. To, a rānar da uzurin waɗanda suka yi zālunci bā ya amfaninsu, kuma bā a neman yardarsu.

58. Kuma lalle, tabbas, Mun buga kōwane irin misāli ga mutāne a cikin wannan Alƙur'āni, kuma

الدَّعَاةِ إِذَا دُلُّوا مُذِبِينَ ﴿٥٣﴾

وَمَا آتَىٰ بِهَدَىٰ الْعَمَىٰ عَنِ ضَلَالٍ ۗ إِنَّ مَرْءًا مُّشِيعًا
إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِحَاقِبَتِنَا فَهُمْ مُّسْلِمُونَ ﴿٥٤﴾

*اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ
مِنْ بَعْدٍ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ
ضَعْفًا وَشَدِيدَةُ عِقَابٍ مَا يَشَاءُ وَهُوَ
الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ ﴿٥٥﴾

وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِرُ الْمُجْرِمُونَ
مَا لِي شِرَاعِي سَاعَةً كَذَلِكَ كَأَنَّهُمْ يُوقُونَ ﴿٥٦﴾

وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ لَقَدْ
لَبِئْسَ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَىٰ يَوْمِ الْبَعْثِ فَمَهَذَا
يَوْمِ الْبَعْثِ وَالصَّكُّ كَرُّكُمْ لَا تَعْمَلُونَ ﴿٥٧﴾

فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا عِذْرُهُمْ
وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ ﴿٥٨﴾

وَلَقَدْ صَرَّفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ

(1) Raunin farko, shī ne maniyyi, na biyu jāriɗtaka da ƙarfīn ƙurūciya, rauni na uku, shī ne tsūfa bāyan ƙarfīn hankalin kamāla ta dattako.

(2) Sa'a ta farko Rānar Kiyāma, ta biyu ɗan lōkaci, watau ɗan lōkacin da suka sāmi hutun azābar kabari a tsakānin būsar farko da ta biyu. Akwai munāsabar ƙaryarsu ta dūniya da ta Lāhira. Akwai munasabar dangantakar lafzin kalmomi.

(3) Rashin aiki da littāfin Allah a dūniya yakan sanya dīmēwa a rānar Lāhira.

lalle idan kā je musu da kōwace āyā,
lalle, waƙanda suka kāfirta zā su ce,
“Kū bā kōme kuke ba fāce māsu
barna.”

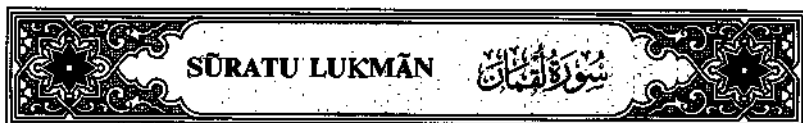
59. Kamar haka Allah Yake shā-
fe haske a kan zukātan waƙanda ba
su sani ba.

60. Sabōda haka ka yi hakuri,
lalle wa'adin Allah gaskiya ne,
kuma kada waƙanda bā su da yaƙi-
ni su sassabce maka hankali.

كُلٌّ مِثْلَ وَلِيِّنَ جَسَدُهُمْ يَقَايِدُو لِيَقُولَنَّ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُبْطِلُونَ ﴿٥٩﴾

كَذَلِكَ يَطْمَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٠﴾

فَأَصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفُّكَ
الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٦٠﴾

Tanā karantar da yadda ake tarbiyya da rēnon yāra, a cikin
harshe mai sauƙi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̄.
2. Waƙancan āyōyin Littāfin ne
mai hikima.
3. Shiriya da rahama ne ga māsu
kyautatāwa.
4. Waƙanda ke tsai da saila,
kuma sunā bāyar da zakka, kuma
sū, sunā yin imānin yaƙini ga Lā-
hira.
5. Waƙannan sunā a kan shiriya
ta daga Ubangijinsu, kuma waƙan-
nan sū ne māsu babban rabo.

التر ﴿٥٩﴾
تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ ﴿٥٩﴾
هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ ﴿٦٠﴾
الَّذِينَ يُعِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ
بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿٦٠﴾
أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ ﴿٦٠﴾

6. Kuma akwai daga cikin mutāne wanda ke sayen tātsumiyōyi⁽¹⁾ dōmin ya batar da mutāne daga hanyar Allab, bā da wani ilmi ba, kuma ya riƙe ta abin izgili! Waƙancan sunā da wata azāba mai wulākantāwa.

7. Kuma idan an karanta āyōyin Mu a gare shi, sai ya jūya bāya, yanā mai girman kai, kamar dai bai saurāre su ba, kamar dai akwai wani danni a kan kunnuwansa! To, ka yi masa bushāra da azāba mai raƙaƙi.

8. Lalle, waƙanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, sunā da gidājen Aljannar ni'ima.

9. Sunā dawwama a cikinsu, Allah Yā yi alkawarin, Ya tabbatar da shi. Kuma Shī ne Mabuwāyi, Mai hikima.

10. (Allah) Ya halitta sammai, bā da ginshiki wanda kuke gani ba, kuma Yā jēfa duwatsu māsu kafēwa a cikin ƙasā, dōmin kada ta karkata da ku, kuma Ya wātsa daga kowace irin dabba a cikinta, kuma Mun saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Muka tsirar a cikinta, daga kōwane nau'i biyu (namiji da mace) mai ban sha'awa.

11. Wannan shī ne halittar Allah. To, ku nūna mini, "Mēne ne waƙancan da ba Shi ba suka halitta? Ā'a, azzālumai sunā a cikin bata bayyananna."

وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ
عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا
أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٦﴾

وَإِذَا تُتْلَىٰ عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَرَأَىٰ مَسْتَكْبِرًا
كَانَ لَهْوَ سَمْعِهَا كَأَن يَفْهَمُ مِن قُرْبٍ شَرًّا
بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
جَنَّاتُ النَّعِيمِ ﴿٨﴾
خَالِدِينَ فِيهَا وَعْدَ اللَّهِ حَقًّا وَمُوْءَدِّعِينَ
الْعَكْرِبِ ﴿٩﴾

خَلَقَ السَّمَوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَالْأَرْضَ فِي
الْأَرْضِ رَوَىٰ أَن يَفِيدَ بِكُمْ وَكَانَ فِيهَا مِن
كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا
فِيهَا مِن كُلِّ زَوْجٍ كَافِرِينَ ﴿١٠﴾

هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَأَرُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِن
دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿١١﴾

(1) Tatsūniyōyi sunā shagaltarwa daga ilmi mai sanya sanin Allah. Allah Ya hana a yi tarbiyyar yāra game da tātsumiya mai dauke hankalinsu daga ibāda. Littattafan makaranta na zāmani da jarīdu duka tātsumiyōyi ne, sai abin da ya dāce da Sunna.

12. Kuma lalle, haḡiḡa, Mun bai wa Luḡmān hikima. (Muka ce masa) Ka gōde wa Allah, kuma wanda ya gōde, to, yanā gōdēwa ne dōmin kansa kawai, kuma wanda ya kāfirta, to, lalle, Allah Mawadāci ne, Gōdadde.

13. Kuma a lōkacin da Luḡmān ya ce wa dānsa, alhāli kuwa yanā yi masa wa'azi, "Yā ḡaramin dāna! Kada ka yi shirki game da Allah. Lalle shirki wani zālunci ne mai girma."

14. Kuma Mun yi wasiyya ga mutum game da mahaifansa biyu; uwarsa tā ḡauke shi a cikin rauni a kan wani rauni, kuma yāyensa a cikin shekaru biyu (Muka ce masa), "Ka gōde Mini da kuma mahaifanka biyu. Makōma zuwa gare Ni kawai take.

15. "Kuma idan mahaifanka suka tsananta⁽¹⁾ maka ga ka yi shirki game da Ni, ga abin da bā ka da ilmi gare shi, to, kada ka yi musu dā'a. Kuma ka abūce su a cikin dūniya gwargwadon shari'a, kuma ka bi hanyar wanda ya mayar da al'amari zuwa gare Ni, sa'an nan zuwa gare Ni makōmarku take, sa'an nan In bā ku lābāri game da abin da kuka kasance kunā aika-tāwa."

16. "Yā ḡaramin dāna! Lalle ita, idan gwargwadon ḡwāyar kōmayya ce ta kasance, to, ta kasance a cikin wani falalen dūtse, kō a cikin sam-

وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنْ اشْكُرْ لِلَّهِ
وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ
كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَفِيرٌ ۝١٢

وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَهُوَ يَعِظُهُ رِيبِيُّ
لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ ۝١٣

وَوَصَّيْنَا الْإِسْمَاعِيلَ إِذْ دَعَاهُ بِحَمَلَتِهِ أَنَّهُ
وَهَاتَا عَلَيَّ وَهَاتَا وَفَصِّلْهُ فِي عَامَرَيْنِ أَنْ
اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدَيْكَ إِلَى الْمَصِيرِ ۝١٤

وَإِنْ جَاهِدَاكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ
لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا وَصَاحِبُهُمَا فِي
الدُّنْيَا مَعْرُوفٌ وَأَتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنَابَ إِلَيَّ
فُتِمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأُنَبِّئُكُمْ بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝١٥

يَبْقَىٰ إِلَهُهَا إِنَّكَ إِذْ مَقَالَ حَبْرَةً مِنْ حَرَدَلٍ
فَتَكُنْ فِي صَحْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَاوَاتِ أَوْ فِي

(1) A bāyan haḡḡin Allah sai haḡḡin uwāye. Sabōda haka bā zā a yi dā'a ga uwāye ba ga abin da ya sābā wa Allah.

mai, kô a cikin ƙasâ, Allah zai ƙâwo ta. Lalle Allah Mai tausasâwa ne, Masani.

17. "Yâ ƙaramin dâna! Ka tsai da salla, kuma ka yi umurni da abin da aka sani, kuma ka yi hani daga abin da ba a sani ba, kuma ka yi haƙuri a kan abin da ya sâme ka. Lalle, wancan yanâ daga muhimman al'amura.

18. "Kada ka karkatar da kundukukinka⁽¹⁾ ga mutâne, kada ka yi tafiya a cikin ƙasâ kanâ mai nûna fâdin rai. Lalle, Allah bâ Ya son dukan mai tâƙama, mai alfahari.

19. "Kuma ka tsakaita a tafiyarka, kuma ka runtse ga sautinka. Lalle, mafi mûnin sautuka, haƙiƙa, shî ne sautin jâkuna."⁽²⁾

20. Ashe, ba ku gani ba, cewa Allah Yâ hõre muku abin da ke a cikin sammai da abin da ke a cikin ƙasâ, kuma Ya zuba ni'imõminSa a kanku, bayyanannu da ßõyayyu? Kuma akwai daga mutâne wanda ke yin jidâli ga al'amarin Allah, bâ da wani ilmi ba, kuma bâ da wata shiriya ba, kuma bâ da wani littâfi mai haskakâwa ba.

21. Kuma idan aka ce musu, "Ku bi abin da Allah ya saukar," sai su ce, "Ä'a, munâ bin abin da muka sâmi ubanninmu a kansa." Shin, kô dâ Shaidan nâ kiran su ne zuwa ga azâbar sa'ir,

الْأَرْضِ يَأْتِيهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ ﴿٧﴾

يَبْقَى أَقِيمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَانْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿٨﴾

وَلَا تُصَوِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَقِيسَ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿٩﴾

وَأَقْصِدْ فِي مَشْيِكَ وَأَعْظُمْ مِنْ سَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَأَصْوَاتُ الْغَيْمِ ﴿١٠﴾

الْوَسْوَسَ أَنْ اللَّهُ سَخَّرَ لَكُمْ مَنَافِيَ السَّمَوَاتِ وَمَنَافِيَ الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ عَلَيْكُمْ مِنْهُ ظِلْمَهُ وَأَبَاطَهُ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابٍ مُبِينٍ ﴿١١﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَنْبَغُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَّلُوا كَانِ السَّاطِنُ يَدْعُوهُمْ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿١٢﴾

(1) Karkata kundukuki ga mutâne, alamar wulâkanta su ne.

(2) A nan ne iyâkar wasiyyar Luḡmān ga dansa. Sa'an nan kuma Allah Ya ci gaba da bayânin yadda ake tarbiyyar mutâne.

22. Kuma wanda ya mīka fus-karsa zuwa ga Allah, alhāli kuma yanā mai kyautatāwa, to, lalle ya yi riƙo ga igiya amintacciya. Kuma zuwa ga Allah āƙibar al'amura take.

23. Kuma wanda ya kāfirta, to, kada kāfircinsa ya baƙanta maka rai, zuwa gare Mu makōmarsu take, sa'an nan Mu bā su lābāri game da abin da suka aikata. Lalle Allah, Masani ne ga abin da ke a cikin ƙirāza.

24. Munā jīshe su dādī kadan, sa'an nan Mu tīlasta su ga shiga zuwa azāba kakkaura.

25. Kuma lalle, idan ka tambaye su, "Wāne ne ya halitta sammai da ƙasā?" Lalle, zā su ce, "Allah ne." Ka ce, "Gōdiya tā tabbata ga Allah." Ā'a, mafi yawansu, ba su sani ba.

26. Abin da yake a cikin sammai da ƙasā duka na Allah kawai ne. Lalle, Allah Shī ne Mawadāci, Gōdadde.

27. Kuma dā dai abin da ke a cikin ƙasa duka, na itāce, ya zama alƙalumma, kuma tēku tanā yi masa tawada, a bayansa da waƙan-su tēkuna bakwai, kalmōmin Allah ba zā su ƙāre ba.⁽¹⁾ Lalle, Allah Mabuwayi ne, Mai hikima.

* وَمَنْ يُسَلِّمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ
فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ
عَاقِبَةُ الْأُمُورِ ﴿٣١﴾

وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنكَ كُفْرُهُ ۚ إِلَيْنَا
مَرْجِعُهُمْ فَنُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الصُّدُورِ ﴿٣٢﴾

نَعْتَمُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُّهُمْ إِلَىٰ عَذَابِ
عَلِيظٍ ﴿٣٣﴾

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
لَيَقُولنَّ اللَّهُ ۗ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾

لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ۗ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَزِيزُ
الْحَمِيدُ ﴿٣٥﴾

وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَمٌ
وَالْبَحْرُ كُمُدٌّ مِنْ بَعْدِهِ مَسْبُوعَةٌ أَتَمَّ
مَا نَفَذْتُ كَلِمَاتُ اللَّهِ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٣٦﴾

(1) Wannan bayāni ne ga yawan ilmin Allah, watau yanā nūna wa mutāne cēwa su yi aiki da ilmin da Ya bā su, mai amfāni zuwa gare su, kada su wuce shi zuwa nēman wani ilmi daga wani abu, su bar Allah, su halaka a kan wani ilmi da bai umurce su da su yi aiki da shi ba. Ilmin da Ya bā su a cikin Alƙur'āni shi ne shari'a watau hanya mai kai su ga Aljanna. Sauran hanyōyi bata ne.

28. Halittarku bā ta zama ba, kuma tāyar da ku bai zama ba, fāce kamar rai guda. Lalle, Allah Mai ji ne, Mai gani.

29. Ashe, ba ka ga, lalle, Allah Yanā shigar da dare a cikin rāna ba, kuma Yanā shigar da rāna a cikin dare, kuma Yā hōre rānā da watā, kōwane yanā gudāna zuwa ga ajali ambatacce, kuma lalle Allah Masani ne ga abin da kuke aikatāwa?

30. Wannan fa, dōmin Allah Shī ne Gaskiya, kuma abin da suke kira wanda bā Shi ba, shi ne karyā, kuma lalle, Allah Shī ne Maḍaukaki, Mai girma.

31. Ashe, ba ka ga lalle jirgin ruwa nā gudāna ba a cikin tēku da ni'imar Allah, dōmin Ya nūna muku daga āyōyinSa? Lalle a cikin wancan akwai āyōyi ga dukan mai hakuri, mai gōdiya.

32. Kuma idan tāguwar ruwa, kamar duwatsu, ta rufe su, sai su kira Allah, sunā tsarkakēwar addini a gare Shi. To, a lōkacin da Ya tsīrar da su zuwa ga tudu, sai daga cikinsu akwai mai tafaitāwa, kuma bābu mai musun āyōyinMu fāce dukan mayaudari mai yawan kāfirci.

33. Ya ku mutāne! Ku bauta wa Ubangijinku da tafawa, kuma ku ji tsōron wani yini, (rānar) da wani mahaifi bā ya sāka wa abin baifuwarsa da kōme kuma wani abin haifuwa bā ya sāka wa mahaiḡinsa da kōme. Lalle wa'adin Allah gaskiya ne. Sabōda haka, kada wata rāyuwa ta kusa ta rūḡe ku, kuma

مَا خَلَقَكُمْ وَلَا يَسْأَلُكُمْ إِلَّا لِيَعْلَمَ مَا تَحْكُمُونَ
إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٣٨﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ
النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ
يَجْرِي إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٣٩﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِن
دُونِهِ الْبَطَلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَلِكُ الْعَلِيمُ ﴿٤٠﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ يَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللَّهِ
لِيُرِيكَ مِن آيَاتِهِ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ
لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٤١﴾

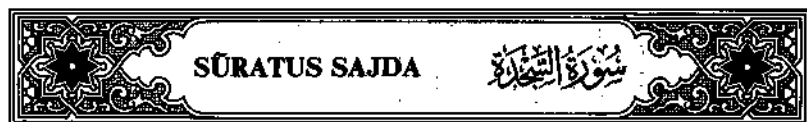
وَإِذَا عَشِيَ هَمَّ مَتَوِّجٌ كَأَنَّ الْأَكَّالَ
مُتَخَلِّصِينَ لَهُ الْيَوْمَ فَلَمَّا اجْتَهَزُوا إِلَىٰ الْغُرُ
فِيْنَهُمْ نُفِثَ وَهَدْمٌ وَأَمَّا جَحَدٌ فَأَيْنَمَا تَأْتُوا
كُلُّ حَتَّارٍ كَفُورٌ ﴿٤٢﴾

يَأْتِيهَا النَّاسُ آتِفًا وَيَتَذَكَّرُونَ لِيَكُونَ
يَجْرِي وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِهِ هُوَ جَائِزٌ
وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِن دُونِهِ يَسْتَأْذِنُ بَلَىٰ
قَدْ نَزَّلَ عَلَيْنَا الْكِتَابَ الَّذِي يَتْلَوْنَ
يَعْرَفُونَكُمْ بِاللَّهِ أَلَمْ تَرَوْا ﴿٤٣﴾

kada marūdīn⁽¹⁾ nan ya rūde ku game da Allah.

34. Lalle, Allah a wurinSa kawai sanin Sa'a yake, kuma Yanā saukar da girgije, kuma Yanā sanin abin da yake a cikin mabaiffannai, kuma wani rai bal san abin da yake aika-tāwa a gobe ba, kuma wani rai bai san a wace kaṣā yake mutuwa ba. Lalle Allah Masani ne, Mai kidididigēwa.

إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنزِلُ
الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْحَامِ وَمَا تَدْرِي
نَفْسٌ مَّاذَا تَكْسِبُ غَدًا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ
بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿٣٥﴾

SŪRATUS SAJDA

سُورَةُ السَّجْدَةِ

Tanā karantar da wa'azi da Alkur'āni gaskiya ne, mabiyinsa shī ne mai rība, wanda ya sābā masa, shī ne mai hasāra.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A. Ī. M̄.

2. Saugar da Littafin, bābu shakka a gare shi, daga Ubangijin tālikai yake.

3. Kō sunā cēwa (Muhammadu ne) ya kirƙira shi? Ā'a, shī ne gaskiya daga Ubangijinka, dōmin ka yi gargadi ga mutāne waɗanda wani mai gargadi bai je musu ba a gabāninka, fātan zā su shiryu.

التر
تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَأَرْبَابٍ فِيهِ مِنْ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿٣٦﴾
أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ
لِتُنذِرَ قَوْمًا مِمَّا أَتَتْهُمُ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ
لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾

(1) Shaidan.

4. Allah ne Wanda Ya halitta sammai da fasa da abin da yake a tsakāninsu a cikin kwānuka shida, sa'an nan Ya daidaita a kan Al'ars-hi. Bā ku da, baicin Shi, wani maji-binci, kuma babu wani maceci. Shin, bā zā ku yi tunāni ba?

5. Yanā shirya al'amari daga sama zuwa ga fasā, sa'an nan ya tāka zuwa gare Shi a cikin yini, wanda gwargwadonsa shēkaru dubu ne ga abin da kuke lissafāwa.

6. Wannan Shī ne Masanin fake da bayyane, Mabuwāyi, Mai jin kai.

7. Wanda Ya kyautata kōme, wanda Ya halitta shi. Kuma Ya fāra halittar mutum daga lāka.

8. Sa'an nan Ya sanya dīyansa daga wani asali na wani ruwa wulākantacce.

9. Sa'an nan Ya daidaita shi, kuma Ya hūra a cikinsa, daga ru-hinSa, kuma Ya sanya muku ji, da ganunuwa da zukāta. Gōdiyarku kaɗan ce fwarai.

10. Kuma suka ce, "Shin, idan mun bace a cikin fasā, shin, lalle mu, tabbas ne, munā zama a cikin wata halitta sābuwa?" Ā'a, su game da gamuwa da Ubangijinsu kāfirai ne.

11. Ka ce, "Maiā'ikin mutuwa wanda aka wakkala a gare ku, shī ne ke karɓar rāyukanku."⁽¹⁾ Sa'an nan zuwa ga Ubangijinku ake mayar da ku."

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا
بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى
الْعَرْشِ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا سَفِيحٍ
أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٤﴾

يَذَرُ الْأَرْضَ إِلَى الْأَرْضِ فَرُجُجٌ
إِلَىٰ يَوْمٍ لَّا يُرْوَىٰ كَانَ مَقْدَارُهُ أَلْفَ سَنَةٍ وَمَا
تُعَدُّونَ ﴿٥﴾

ذَٰلِكَ عِلْمُ الْعَلِيِّ وَاللَّهِمَّ وَالْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٦﴾

الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ وَوَدَّ الْأَخْلَاقَ
الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ ﴿٧﴾

ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِّن مَّاءٍ مَّهِينٍ ﴿٨﴾

ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِن رُّوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ
السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا
تَشْكُرُونَ ﴿٩﴾

وَقَالُوا أَمْ دَاخِلَنَا فِي الْأَرْضِ أَمْ نَأْتِيهِ خَلْقٌ
جَدِيدٌ بَلْ هُم بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ كَافِرُونَ ﴿١٠﴾

* قُلْ يَتَوَفَّنَا مَلَكَ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِّلَ
بِكُوفَتِكُمْ إِلَىٰ رَبِّكُمْ تَرْجِعُونَ ﴿١١﴾

(1) Watau bā ku ke mutuwa da kanku ba, sai an matar da ku, sabōda haka tāyarwar ma bā kū zā ku yi ta da kanku ba, balle ku yi musu.

12. Kuma da kā gani a lōkacin da māsu laifi suke māsu sunkuyar da kawunansu a wurin Ubangi-jinsu, “Ya Ubangijinmu! Mun gani, kuma mun ji, to, Ka mayar da mu, mu aikata aiki na fwarai. Lalle mū māsu yakini ne.”

13. Kuma dā Mun so dā Mun bai wa kōwane rai shiriyarsa, to, amma magana ta tabbata daga gare Ni! Lalle ne Inā cika Jahannama daga aljannu da mutāne gabā ɗaya.

14. To, ku ɗandana, sabōda abin da kuka manta na haɗuwa da rannarku wannan. Lalle Mū mā Mun manta da ku, kuma ku ɗandani azābar dawwama sabōda abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

15. Waɗanda ke īmāni da āyōyinMu kawai, sū ne waɗanda idan aka karanta musu āyōyinMu, sai su fāɗi sunā māsu sujada, kuma su yi tasbihi game da gōde wa Ubangijinsu, alhāli kuwa su bā su yin girman kai.

16. Sāsanninsu nā nīsanta daga wurāren kwanciya, sunā kiran Ubangijinsu bisa ga tsōro da dammāni, kuma sunā ciyarwa daga abin da Muka arzūta su.

17. Sabōda haka wani rai bai san abin da aka bōye musu ba, na sanyin idānu, dōmin sakamako ga abin da suka kasance sunā aikatāwa.

18. Shin, wanda ya zama mūmini yanā kamar wanda ya zama fāsiki? Bā zā su yi daidai ba.

وَلَوْ تَرَىٰ إِذِ الْمَجْرُومُونَ تَأْسَرُوا
رُؤُوسَهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا
فَارْجِعْنَا لِنَعْمَلَ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ ﴿١٢﴾

وَلَوْ شِئْنَا لَآتَيْنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدًىٰهَا
وَلَكِن حَتَّى الْقَوْلِ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ
مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ﴿١٣﴾

فَذُوقُوا بِمَا نَسِيتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا إِنَّا
نَسِينَاكُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا
كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِرُوا بِهَا
أَخْرَجُوا سُبْحَانَكَ وَسَبَّحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا
يَسْتَكْبِرُونَ ﴿١٥﴾

تَتَجَافَىٰ جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ
رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿١٦﴾

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ
جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

أَفَن كَانَ مُؤْمِنًا كَمَن كَانَ فَاسِقًا لَّا يَسْتَوُونَ ﴿١٨﴾

19. Amma waɗanda suka yi ĩmāni, kuma suka aikata ayyukan kwa-rai, to, sunā da gidājen Aljannar makōma, a kan llyāfa sabōda abin da suka kasance sunā aikatāwa.

20. Kuma waɗanda suka yi fāsi-fanci, to, makōmarsu ita ce wuta, kō da yausha suka yi nufin su fita daga gare ta, sai a mayar da su a cikinta, kuma a ce musu, "Ku dandana azābar wutā, wadda kuka kasance kunā faryatāwa game da ita."

21. Kuma lalle Munā dandana musu daga azāba, mafi kaskanci, kāfin a kai ga azāba mafi girma, dōmin fātan za su kōmo.

22. Kuma wāne ne ya fi zālunci bisa ga wanda aka tunātar da āyōyin Ubangijinsa, sa'an na ya bijire daga barinsu? Lalle Mū, Māsu yin azābar rāmuwa ne ga māsu laifi.

23. Kuma lalle haƙiƙa, Mun bai wa Mūsā Littāfi,⁽¹⁾ sabōda haka kada ka kasance a cikin shakka daga haɗuwa da shi. Kuma Mun sanya shi ya zama shiriya ga Bani Isrā'īla.

24. Kuma Mun sanya shugaban-ni daga cikinsu, sunā shiryarwa da umurninMu, a lōkacin da suka yi haƙuri, kuma sun kasance sunā yin yaƙini da āyōyinMu.

أَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ
جَنَّاتُ الْمَأْوَى نُزُلًا يَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَأْوَاهُمُ النَّارُ كُلَّمَا
أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِيدُوا فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ
دُفِعُوا عَنْهَا أَبِ النَّارِ الَّتِي كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢٠﴾

وَلَنذِيقَنَّهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَلْوَنِ دُونَ

الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٢١﴾

وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن دُكِرَ بِهَا يَدِ رَبِّهِ نُزُلًا

أَعْرَضَ عَنْهَا إِنَّمِنَ الْمُجْرِمِينَ مَنْتَقِمُونَ ﴿٢٢﴾

وَلَقَدْ ءَاتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي

مِرْيَةٍ مِّنْ لِّقَابِهِ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي

إِسْرَائِيلَ ﴿٢٣﴾

وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ آيَةً يَهْتَدُونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا

صَبَرُوا وَكَانُوا رَبَائِنَا لُوقَمُونَ ﴿٢٤﴾

(1) Ba Alkur'āni ne farkon Littāfin sama ba, kuma bā Muhammadu ne farkon Manzannin Allah ba, Mun bai wa Mūsā Attaura, mutānensa sun yi aiki da ita, sun ɗaukaka kamar yadda ake nēman Musulmi su yi aiki da Alkur'āni su ɗaukaka.

25. Lalle Ubangijinka Shī ne zai rarrabe a tsakāninsu, a Rānar Ki-yāma a cikin abin da suka kasance sunā sāba wa jūna a cikinsa.

26. Shin, ba ya shiryar da su cēwa da yawa Muka halakar, a gabāninsu, daga al'ummōmi, sunā tafiya a cikin masaukansu?⁽¹⁾ Lalle a cikin wancan akwai āyōyi. Shin, ba su jī ne?

27. Shin, kuma ba su gani ba cēwa lalle Mū, Munā kōra ruwa zuwa ga kasā kekasasshiya, sa'an nan Mu fitar, game da shi, wata shūka wadda dabbōbinsu da su kansu ke ci daga gare ta? Ashe fa, ba su gani ba?

28. Kuma sunā cēwa, "Yaushe wannan hukunci yake aukuwa, idan kun kasance māsu gaskiya?"

29. Ka ce, "Ranar hukuncin nan, īmānin waɗanda suka kāfirta bā zai amfāne su ba (a cikinta), kuma bā zā a yi musu jinkiri ba."

30. Sabōda haka, ka kau da kai daga barinsu, kuma ka yi jira lalle, sū ma māsu jira ne.

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٥٥﴾

أَوَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ
مَنْ الْكُفْرُونَ يَمْشُونَ فِي مَسْجِدَاتِ
فِي ذَلِكَ لَا يُدْعَىٰ أَقْلًا يَسْمَعُونَ ﴿٥٦﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَسُوفُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ
الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهِ زُرْعًا تَأْكُلُ مِنْهُ
أَنْعَامُهُمْ وَانْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبْصِرُونَ ﴿٥٧﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْفَتْحُ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٥٨﴾

قُلْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ كَفَرُوا
إِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ ﴿٥٩﴾

فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَانظُرْ إِلَيْهِمْ
مَنْ يَنْظُرُونَ ﴿٦٠﴾

(1) Kuraishāwa sunā tafiya a cikin gidājen al'ummōmin da suka halaka, sunā ganin abin da ya auku gare su.

SŪRATUL AḤZĀB

سُورَةُ الْأَحْزَابِ

Tanā karantar da yadda ake kashe miyāgun al'ādun Jāhiliyya da ba su dāce da Musulunci ba, da musanyar waƙanda suka dāce da shari'a.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā kai Annabi! Ka bi Allah da taƙawa, kuma kada ka yi dā'a ga kāfirai da munāfukai. Lalle, Allah Ya kasance Mai ilmi, Mai hikima.

2. Kuma ka bi abin da aka yi wahayi da shi zuwa gare ka daga Ubangijinka. Lalle, Allah Ya kasance Mai labartawa ga abin da kuke aikatawa.

3. Ka dōgara ga Allah. Kuma Allah Ya isa Ya zama Wakili.

4. Allah bai sanya zūciya biyu ba ga wani namiji a cikinsa, kuma bai sanya mātanku waƙanda kuke yin zihāri daga gare su, su zama uwā-yenku ba, kuma bai sanya diyan hankākarku su zama diyauku ba. Wannan abu nāku, maganarku ce da bākunanku, alhāli kuwa Allah na faɗar gaskiya, kuma Shī ne ke shiryarwa ga hanyar fwarai.

5. Ku kira su ga ubanninsu, shi ne mafi ādalci a wurin Allah. To, idan ba ku san ubanninsu ba, to, 'yan'uwanku ga addini da dimajo-

يَتَّيْمِنُ النَّبِيُّ عَلَى اللَّهِ وَلَا تُطِيعُ الْكٰفِرِيْنَ
وَالْمُنٰفِقِيْنَ اِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيْمًا حَكِيْمًا ﴿١﴾

وَأَنْبِغْ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ اِنَّ اللَّهَ
كَانَ بِمَا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرًا ﴿٢﴾

وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿٣﴾

مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فِيْ جَوْفَيْهِ
وَمَا جَعَلَ اَرْوٰجَكُمْ اَللّٰهُ يَظْهَرُوْنَ
مِنْهُنَّ اَمْهَتِكُمْ وَمَا جَعَلَ اَدْعِيٰةَ كُورٍ
اَبْنٰةَ كُورٍ ذٰلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِاَفْوَاهِكُمْ وَاللّٰهُ
يَعْلَمُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيْلَ ﴿٤﴾

اَدْعُوْهُمْ لِاَبْوَابِهِمْ هُوَ اَمْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ اِنْ لَرَّ
تَعْمَلُوْا اَبْءَ اٰبَءِ لِحٰوْنِكُمْ فِي الدِّيْنِ

jinku. Kuma bābu laifi a gare ku ga abin da kuka yi kuskure da shi, kuma amma (akwai laifi) ga abin da zukātanku suka ganganta, kuma Allah Ya kasance Mai gāfara, Mai jin kai.

6. Annabi ne mafi cancanta ⁽¹⁾ ga mūminai bisa ga su kansu, kuma mātansa uwāyensu ne. Kuma ma'abūta zumunta waḍansunsu sun fi waḍansu a cikin Littāfin Allah bisa ga mūminai da Muhājirai, fāce fa idan kun aikata wani alhēri zuwa ga majibintanku. Wancan yā kasance a cikin Littāfi, rubūtacce.

7. Kuma a lōkacin da Muka riki alkawarin Annabawa daga gare su, kuma daga gare ka, kuma daga Nūhu da Ibrāhīm, da Mūsā, da kuma Īsā ḍan Maryama, kuma Muka riki wani alkawari mai kauri daga gare su.

8. Dōmin Ya tambayi māsu gas-kiya a kan gaskiyarsu, kuma Yā yi tattalin wata azāba mai radadi ga kāfirai.

9. Yā ku waḍanda suka yi ĩmāni! Ku tuna ni'imar Allah a kanku a lōkacin da waḍansu rundunōni suka zo muku, sai Muka aika wata iskā a kansu da waḍansu rundunōni waḍanda ba ku gani ba. Kuma Allah Yā kasance Mai gani ga abin da kuke aikatāwa.

10. A lōkacin da suka zo muku daga samanku da kuma fasa daga

وَمَوْلَاكُمْ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا
أَخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَٰكِن مَّا تَعَمَّدَتْ
قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥﴾

الَّتِي أُولَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ نَفْسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُمْ
أَتَمَّهُمْ هُمْ وَأُولَٰئِكَ الْأَرْحَامُ بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ
فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا
أَنْ تَقُولُوا لِكُلِّ مَعْرُوفٍ كَانَ
ذَٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا ﴿٥﴾

وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِيثَاقَهُمْ وَمِنْكَ
وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ ابْنِ مَرْيَمَ
وَأَخَذْنَا مِنْهُم مِّيثَاقًا عَلِيمًا ﴿٥﴾

لِيَسْأَلَ الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعَدَّ
لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٥﴾

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَذْكَرًا بِنِعْمَةِ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
إِذْ جَاءَتْكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا
وَجُنُودًا لَّا تَرَوْنَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٥﴾

إِذْ جَاءَهُمْ كُرُومٌ فَحَفُّوا مِنْ أَسْفَلِ

(1) Idan son mūmini ya sâbā wa fadar Annabi, sai ya bar son ransa ya kōma wa fadar Annabi.

gare ku, kuma a lōkacin da gannai suka karkata, kuma zukāta suka kai ga maḳōsai, kuma kuka yi zaton zace-zace, game da Allah.

11. A can aka jarrabi mūminai, kuma aka yi girgiza da su, girgiza mai tsanani.

12. Kuma a lōkacin da munāfu-kai da waɗanda akwai cūta a cikin zukātansu ke cewa, “Allah da ManzonSa, ba su yi mana wa’adin kōme ba, fāce rūḍi.”

13. Kuma a lōkacin da wata fun-giya daga gare su, ta ce, “Yā mutā-nen Yasriba! (1) Bā ku da wani mat-sayi, sabōda haka ku kōma.” Kuma wata fungiya daga gare su na nē-man izni ga Annabi sunā cewa, “Lalle gidājenmu kuranye suke,” alhāli kuwa bā kuranye suke ba, bā su da nufin kome fāce gudu.

14. Kuma dā an shige ta (Madī-na) a kansu, daga sasanninta, sa’an nan aka tambaye su fitina (kāfirici), lalle, dā sun jē mata, kuma dā ba su zauna a cikinta (Madīna) ba fāce kaɗan.

15. Kuma lalle, haḳīka, sun ka-sance sunā yi wa Allah alkawari, a gabānin wannan: bā zā su jūya dōmin gudu ba, kuma alkawarin Allah ya kasance abin tambaya.

16. Ka ce, “Gudun nan, bā zai amfāne ku ba daga mutuwa ko kisa. Kuma har in kun gudu, bā zā a jīshe ku dāḍi ba fāce kaɗan.”

مِنْكُمْ وَادْرَأْتِ الْأَبْصُرَ وَبَلَغْتَ
الْقُلُوبَ الْحَمَاجِرَ وَتَطْمَئِنُّ بِاللَّهِ الظُّمُوتَا ﴿١١﴾

هَذَا لِكَأَنَّ الْمُؤْمِنِينَ وَزُلُوفَهُمْ زَلُّوا لِأَسَدِيكَ ﴿١١﴾

وَأَذِيقُوا الْمُتَكَبِّرِينَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ
مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا ﴿١٢﴾

وَأَذِيقُوا طَائِفَةً مِنْهُمْ تَأْهِلَ بَنِي إِسْرَائِيلَ
لَمَكْرَهُمْ فَاتَّبَعُوا وَاسْتَتَدُوا فَرِيقٌ مِنْهُمْ النَّبِيَّ
يَقُولُونَ إِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بِعَوْرَةٍ إِنْ
يُرِيدُونَ إِلَّا إِفْرَاقًا ﴿١٣﴾

وَلَوْ دَخَلَتْ عَلَيْهِمْ مِنَ آفَاطِهَا ثُمَّ سُيِّئُوا
الْعَيْشَةَ لَكَرِهُوا وَمَا تَلَبَّسُوا بِهَا إِلَّا لِيَسِيرًا ﴿١٤﴾

وَلَقَدْ كَرِهْنَا لَكُمْ أَنْ تَقُولُوا مِنْ قَبْلِ الْيَوْمِ
الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسْئُولًا ﴿١٥﴾

قُلْ لَنْ يَنْفَعَكُمْ الْفِرَارُ إِنْ قَرَرْتُمْ مِمَّنَّ الْمُتُونَ
أَوْ الْقَتْلُ وَإِلَّا لَأَمْتَعُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٦﴾

(1) Sun kōma ga sūnan Madīna na zāmanin Jāhiliyya sunā izgili da cewa ba su yarda da sābon sūnan ba na Madīna, fāce Yasriba, sūnanta da suka sani na asali.

17. Ka ce, “Wāne ne wanda yake tsare ku daga Allah, idan Yā yi nufin wata cūta game da ku koYā yi nufin wata rahama?” Kuma bā zā su sāmar wa kansu wani majiḥinci ba, banda Allah, kuma bā zā sāmar wa kansu wani mataimaki ba.

18. Lalle, Allah Ya san māsu hana mutāne fita daga cikinku, da māsu cēwa ga 'yan'uwansu, “Ku zo nan a wurinmu.” Kuma bā zā su shiga yāki ba fāce kaḍan.

19. Suna māsu rōwa gare ku, sa'an nan idan tsōro ya zo, sai ka gan su sunā kallo zuwa gare ka, idānunsu sunā kēwaya, kamar wanda ake rufe hankalinsa sabōda mutuwa. Sa'an nan idan tsōron ya tafi, sai su yi muku miyāgun maganganu da harussa māsu kaifi, sunā māsu rōwa a kan dūkiya. Waḍannan, ba su yi imāni ba, sabōda haka Allah Ya ḅāta ayyukansu. Kuma wannan ya kasance mai sauƙi ga Allah.

20. Sunā zaton ƙungiyōyin kāfirai ba su tafi ba. Kuma idan ƙungiyōyin kāfirai sun zo, sunā gūrin dā dai sun zama a karkara a cikin ƙauyāwa, sunā tambayar lābā-ranku. Kuma kō dā sun kasance a cikinku, bā zā su yi yāki ba, fāce kaḍan.

21. Lalle, abin kōyi mai kyau ya kasance gare ku daga Manzon Allah, ga wanda ya kasance yanā fātan rahamar Allah da Rānar Lā-hira, kuma ya ambaci Allah da yawa.

22. Kuma a lōkacin da mūminai suka ga ƙungiyōyin kāfirai, sai suka

قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٣١﴾

﴿قَدْ جَاءَ اللَّهُ الْمُعْرِضِينَ﴾ مِنَ الْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هَلُمَّ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ الْبَأْسَ إِلَّا أَقْلِيلًا ﴿٣٢﴾

أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَاءَ الْخَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ تَدْوِيرًا عُرْضَةً كَأَلَّذِي يَمْتَنِي عَلَيْكَ مِنَ الْعَوْنِ إِذَا ذَهَبَ الْخَوْفُ سَأَلُوكَ بِالْأَيْسَةِ جِدَادِ أَشِحَّةً عَلَى الْخَيْرِ أُولَئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَأَحْبَطَ اللَّهُ أَعْمَانَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٣٣﴾

يَخْتَصِمُونَ الْأَخْرَابَ لِزَيْدٍ هَبْرًا وَإِن يَأْتِ الْأَخْرَابَ يُوقِدُوا أَوْ أُنْهَمُ بَادُونَ فِي الْأَخْرَابِ يُسْأَلُونَ عَن آتِيكَمْ وَلَوْ كَانُوا فِيكُمْ مَا قَاتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٣٤﴾

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴿٣٥﴾

وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَخْرَابَ قَالُوا هَذَا مَا

ce, “Wannan ne abin da Allah da ManzonSa suka yi mana wa’adi, Allah da ManzonSa sun yi gaskiya.” Kuma wannan bai kāra musu kōme ba fāce īmāni da sallamāwa.

23. Daga mūminai akwai wa-ɗansu mazāje da suka gaskata abin da suka yi wa Allah alkwari a kansa, sa’an nan a cikinsu, akwai wanda ya biya bukātarsa, ⁽¹⁾ kuma daga cikinsu ukwai wanda ke jira. Kuma ba su musanya ba, musanyawa.

24. Dōmin Allah Ya sāka wa masu gaskiya da gaskiyarsu, kuma Ya azabtar da munafukai idan Ya so, ko Ya karbi tūba a kansu. Lalle, Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin kai.

25. Kuma Allah Yā mayar ⁽²⁾ da waɗanda suka kāfirta da fushinsu, ba su sāmi wani alhēri ba. Allah Ya isar wa mūminai daga barin yāki. Kuma Allah Ya kasance Mai karfi, Mabuwayi.

26. Kuma Ya saukar ⁽³⁾ da waɗannan da suka taimake su daga mazōwa Littāfi, daga birānensu, kuma Ya jēfa tsōro a cikin zuka-tansu: wata fungiya kunā kashēwa, kuma kunā kāma wata fungiyar.

27. Kuma Ya gādar da ku gōna-kinsu da gidājensu da dūkiyōyinsu,

وَعَدْنَا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ
وَمَا زَادَهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا ﴿٣٣﴾

يَرْجَى الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهَ
عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَى نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ
يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَلُوا بُدِيلًا ﴿٣٤﴾

لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ
وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ إِنَّمَا أَوْلِيَاؤُكُمْ
عَلَيْهِمْ إِنْ اللَّهُ كَانَ غَافِرًا رَحِيمًا ﴿٣٥﴾

وَرَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْطِهِمْ لَمْرِيئًا
حَذِيرًا وَكَفَى اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ
وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيمًا ﴿٣٦﴾

وَأَنْزَلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا هَرُونَ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
مِنْ صِبْيَانِهِمْ وَقَذَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ
فَرِيقًا نَفَقُوا وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا ﴿٣٧﴾

وَأَوْرَثَكُمْ أَرْضَهُمْ وَبَدَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا

(1) Biyan bukātarsa wātau ya mutu, cikinsu akwai wanda yake jirar mutuwa.

(2) Allah Yā kōre fungiyojin kāfirai da iskarSa mai tsananin sanyi, watau iskar Saba.

(3) Sa’an nan kuma Musulmi suka tsare Yahūdu, Bani Kuraiza, a cikin birninsu, har suka sallama kansu ga hukuncin Sa’ad bn Mu’azu wanda ya hukunta a kashe wanda ya balaga daga cikinsu, kuma a bautar da mātā da yāra. Aka yi musu hakanan, aka zartar da hukuncinsa a kansu.

da wata fasa wadda ba ku taɓa tākarta ba. Kuma Allah ya kasance Mai ikon yi ne a kan kōme.

28. Yā kai Annabi! Ka ce wa mātanka, “Idan kun kasance kunā nufin rāyuwar dūniya da fawarta, to, ku zo in yi muku kyautar ban kwāna, kuma in sake ku, saki mai kyau.

29. “Kuma idan kun kasance kunā nufin Allah da ManzonSa da gidan Lāhira, to, lalle, Allah Yā yi tattalin wani sakamako mai girma ga māsū kyautatāwa daga gare ku.”

30. Yā mātān Annabi! Wadda ta zo da alfāsha bayyananna daga cikiuku, zā a ninka mata azāba ninki biyu. Kuma wancan yā kasance mai saufi ga Allah.

31. Kuma wadda ta yi tawāli'u daga cikinku ga Allah da ManzonSa, kuma ta aikata aiki na fwarai, zā Mu bā ta sakamakonta ninki biyu, kuma Mun yi mata tattalin arziki na karimci.

32. Yā mātān Annabi! Ba ku zama kamar kōwa ba daga mātā, idan kun yi tafawa, sabōda haka, kada ku sassautar da magana, har wanda ke da cūta a cikin zuciyarsa ya yi dammani, kuma ku fadī magana ta alhēri.

33. Kuma ku tabbata a cikin gidājenku⁽¹⁾, kuma kada ku yi fitar gāye-gāye irin fitar gāye-gāye ta jāhiliyyar farko. Kuma ku tsai da salla, kuma ku bāyar da zakka,

لَر تَطْفُوهُنَّ وَأَمَّا كَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿١٧﴾

يَأْتِيهَا النَّبِيُّ قُلُوبًا لَازِلَةً وَإِنْ كُنْتُمْ تُرِيدُونَ
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيَّنْتُمَا فَمَتَّعْنَا
أُمَّتَيْكُمْ وَأَسْرَجْنَا سَرَاحًا جَمِيلًا ﴿١٨﴾

وَلَنْ كُنْتُمْ تُرِيدُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ
الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْمُحْسِنِينَ مِنْكُمْ
أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٩﴾

يُنِيسَ اللَّهُ النَّبِيَّ مَنْ بَاتَ مِنْكُمْ يَفْرَحُشَةً
مُبِينَةً يُضَعِّفُ لَهَا الْعَذَابَ ضِعْفَيْنِ
وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ﴿٢٠﴾

* وَمَنْ يَمُتْ مِنْكُمْ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعَمَلْ
صَالِحًا نُؤْتِيهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ وَأَعْتَدْنَا لَهَا
رِزْقًا كَرِيمًا ﴿٢١﴾

يُنِيسَ اللَّهُ النَّبِيَّ لِنِسَاءٍ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ
إِنْ أَنْتُمْ تَنْتَهُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي
فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا ﴿٢٢﴾

وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ
الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ
وَأَتِينَ الرِّسَالَ وَالطَّعْنَ اللَّهُ

(1) Umurni ga mātān Annabi umurni ne ga mātān sauran Musulmi. Sabōda haka bā ya halatta mace ta fita daga gidanta fāce da lalūra.

ku yi dā'a ga Allah da ManzonSa. Allah na nufin Ya tafiyar da fazamta kawai daga gare ku, yā mutānen Babban Gida! Kuma Ya tsarkake ku, tsarkakēwa.

34. Kuma ku tuna abin da ake karantawa a cikin dākunanku daga āyōyin Allah da hukunci. Lalle Allah Yā kasance Mai tausasāwa, Mai labartawa.

35. Lalle, Musulmi maza da Musulmi mātā da mūminai maza da muminai mātā, da māsu tawālī'u maza da māsu tawālī'u mātā, da māsu gaskiya maza da māsu gaskiya mātā, da māsu hakuri maza da māsu tsōron Allah maza da māsu tsōron Allah mātā, da māsu sadaka maza da māsu sadaka mātā, da māsu azumi maza da māsu azumi mātā, da māsu tsare farjōjinsu maza da māsu tsare farjōjinsu mātā, da māsu ambaton Allah da yawa maza da māsu ambatonSa mātā, Allah Ya yi musu tattalin wata gāfara da wani sakamako mai girma.

36. Kuma ba ya halatta ga mūmini kuma haka ga mūmina, a lōkacin da Allah da ManzonSa Ya hukunta wani umurni, wani zābi daga al'amarinsu ya kasance a gare su. Kuma wanda ya sābā wa Allah da ManzonSa, to, yā ḅace, ḅacēwa bayyananna. ⁽¹⁾

وَرَسُولُهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ
الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ﴿٣٣﴾

وَأَذْكَرْتَ مَا تَشَاءُ فِي بُيُوتِكُمْ
مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا ﴿٣٤﴾

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ
وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ
وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ
وَالْخَاشِعِينَ وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ
وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّالِحِينَ وَالصَّالِحَاتِ
وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ وَالْحَافِظَاتِ
وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا
وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً
وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٥﴾

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ
وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ
وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا
كَبِيرًا ﴿٣٦﴾

(1) Wannan āyā hani ne ga kōwane Musulmi kō Musulma ga sābā wa umurnin Allah da ManzonSa, su bi son rāyukansu ga kōme. Kuma ba a lōkacin auren Zainab da Zaidu ne dai ta sauka ba kamar yadda wadansu māsu tafsiri ke rubūtāwa dōmin an yi wannan aure a gabānin hijira da nīsa, ita āyar kuwa tā sauka a Madīna ne a bāyan yāfin Ahzab, kamar yadda tsarin maganarta ya nūna.

37. Kuma a lōkacin⁽¹⁾ da kake cewa ga wanda Allah Ya yi ni'ima a gare shi kai kuma ka yi ni'ima a gare shi, "Ka riƙe mātarƙa, kuma ka bi Allah da taƙawa." Kuma kana ƙōyewa a cikin ranka abin da Allah zai bayyana⁽²⁾ shi, kanā tsōron mutāne, alhāli kuwa Allah ne Mafi cancantar ka ji tsōron Sa. To, a lōkacin da Zaidu ya ƙāre bukātarsa daga gare ta, Mun aurar da kai ita, dōmin kada wani ƙunci ya kasance a kan mūminai a cikin (auren mātan) dīyan hankākarsu, idan sun ƙāre bukāta daga gare su. Kuma umurnin Allah yā kasance abin aikatāwa.

38. Wani ƙunci bai kasance a kan Annabi ba ga abin da Allah Ya faralta a kansa, a kan ƙā'idar Allah a cikin (Annabāwa) waƙanda suka shige daga gabāninsa. Kuma umurnin Allah yā kasance abin ƙadarāwa tabbatacce.

39. Waƙanda ke iyar da Manzancin Allah, kuma sunā tsōron Sa, kuma bā su tsōron kōwa fāce Allah. Kuma Allah Ya isa Ya zama Mai hisābi.

وَلِذَلِكَ قَوْلُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكْ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَاتَّقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتُخْفِي النَّاسَ وَاللَّهُ أَحْقَبُ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَنْزَاجِ أَدْعِيَائِهِمْ لَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرًا وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا ﴿٣٧﴾

مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدْرًا مُقَدُّورًا ﴿٣٨﴾

الَّذِينَ يَسْأَلُونَ رَسُولَ اللَّهِ وَمُخْشَوْنَهُمْ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهَ وَاتَّقِ بِاللَّهُ حَسِيبًا ﴿٣٩﴾

(1) Idan Allah ya umurci mutāne da yin wani abu kō da barinsa, to, Annabi shī ne mai fāra bin umurnin kō kange kansa daga abin da aka hana. Wannan ƙissa misāli ce ga āyar da ke a gaba da ita, yadda Annabi ya bi umurni wajen auren mātar Zaidu bn Hārisa wanda Annabi ya yi tabanninsa a gabānin a hana aiwatar da tabanni. Auren yā auku Annabi na da shekara 58 ita kuwa da shekara 43. Sūnanta Zainab binta Jahash dīyar goggon Annabi. Allah Yā nūna cewa dai tabanni yā mutu sōsai.

(2) Abin da Annabi ke ƙoyewa shī ne umurnin Allah da Ya gaya masa cewa, zai auri Zainab mātar Zaidu a bāyan Zaidun ya sake ta. Sabōda haka Annabi ke lallashin Zaidu dōmin kada sakin ya auku har aurenta ya zama wājibi a kansa, a bāyan abin da aka sani na cewa, Zaidu yā zama ɗansa da tabanni a gabānin haka.

40. Muhammadu bai kasance uban kōwa ba daga mazanku, kuma amma shi yā kasance Manzon Allah kuma cikon Annabāwa. Kuma Allah Ya kasance Masani ga kōme.

41. Ya ku wafanda suka yi imāni! Ku ambaci Allah, ambata mai yawa.

42. Kuma ku tsarkake shi, a sāfiya da maraice.

43. (Allah) Shi ne Wanda ke tsarkake ku, da mala'ikunSa (sunā yi muku addu'a), dōmin Ya fitar da ku daga duffai zuwa ga haske. Kuma (Allah) Yā kasance Mai jin kai ga mūminai.

44. Gaisuwasu a rānar da suke haduwa da Shi "Salām", kuma Yā yi musu tattalin wani sakamako na karimci.

45. Yā kai Annabi! Lalle Mū, Mun aike ka kanā mai shaida, kuma mai bāyar da bushāra kuma mai gargadi.

46. Kuma mai kira zuwa ga Allah da izninSa, kuma fitila mai haskakāwa.

47. Kuma ka yi bushāra ga mūminai cēwa, sūnā da falala mai girma daga Allah.

48. Kuma kada ka yi dā'a ga kāfirai da munāfukai, kuma ka fyāle cūtarsu (gare ka), kuma ka dōgara ga Allah. Allah Yā isa zama Wakīli.

49. Yā kū wafanda suka yi imāni! Idan kun auri mūminai mātā,

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٤٠﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اذْكُرُوْا اللّٰهَ ذِكْرًا كَثِيْرًا ﴿٤١﴾

وَسَيِّئُوْهُ بِكُرْهٍ وَّاَصِيْلًا ﴿٤٢﴾

هُوَ الَّذِيْ يُصَلِّيْ عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهٗ لِيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمٰتِ اِلَى النُّوْرِ ۗ وَكَانَ بِالْمُؤْمِنِيْنَ رَحِيْمًا ﴿٤٣﴾

عَجَبْتُمْ يَوْمَ يَلْقَوْنَهٗ بِرِسٰلَتِهٖ وَاَعَدَّ لَهُمْ اَجْرًا كَثِيْرًا ﴿٤٤﴾

يٰۤاَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّا اَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَّمُبَشِّرًا وَّنَذِيْرًا ﴿٤٥﴾

وَدَاعِيًا اِلَى اللّٰهِ بِاِذْنِهٖ وَيَسِّرَ لَكَ مِيْرًا ﴿٤٦﴾

وَيَسِّرَ لِّلْمُؤْمِنِيْنَ بِاَن لَّهُمْ مِّنَ اللّٰهِ قَضٰلًا كَثِيْرًا ﴿٤٧﴾

وَلَا تُطِيعِ الْكٰفِرِيْنَ وَالْمُنٰفِقِيْنَ ۗ وَذَعَّ اٰذْهُمۡ وَتَوَكَّلْ عَلٰى اللّٰهِ وَكَفَىٰ بِاللّٰهِ وَكِيْلًا ﴿٤٨﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا اِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنٰتِ

sa'an nan kuka sake su a gabānin ku shāfe su, to, bā ku da wata idda da zā ku lissafa a kansu, kuma ku yi musu kyautar jin dāfi, (1) kuma ku sake su saki mai kyau.

50. Yā kai Annabi! Lalle Mū, Mun halatta maka mātanka wa-danda ka bai wa sadākōkinsu, da abin da hannun dāmanka ya mal-laka daga abin da Allah Ya bā ka na ganīma, da 'yā'yan baffanka, da 'ya'yan goggonninka da 'yā'yan kā-wunka da 'yā'yan innōninka, wa-danda suka yi hijira tāre da kai, da wata mace mūmina idan ta bāyar da kanta ga Annabi, idan shi Annabi yanā nufin ya aure ta, (hālin wannan hukunci) kēbe yake gare ka, banda ga mūminai. Lalle Mun san abin da Muka faralta a kansu (su mūminai) game da mātansu da abin da hannayensu suka mallaka. Domin kada wani kunci ya kasance a kanka, kuma Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin kai.

51. Kanā iya jinkirtar da (2) wad-da ka ga dāmā daga gare su, kuma kanā tāro wadda kake so zuwa gare ka. Kuma wadda ka nēma daga wa-danda ka nisantar, to, bābu laifi a gare ka. Wannan yā fi kusantar da sanyaya idānunsu, kuma bā zā su yi baḥin ciki ba, kuma su yarda da abin da ka bā su, sū duka. Kuma Allab Yanā sane da abin da yake a cikin zukātanku. Kuma Allah Ya kasance Masani, Mai bakuri.

فَرَطَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَسُوهُنَّ فَمَا
لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عَدُوٍّ تَعْتَدُوْنَهَا فَمَتَّعُوهُنَّ
وَسَرَّحُوهُنَّ سَرَاحٍ جَمِيلاً ﴿٥٠﴾

يَتَأْتِيهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَعْلَمْنَا لَكَ أَنْزِلْنَاكَ النَّبِيَّ
عَاتَبْتَ أَجْرَهُنَّ وَمَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَمَتَّعْنَا
أَقْرَبَهُنَّ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمِكَ وَبَنَاتِ
عَمَّتِكَ وَبَنَاتِ خَالَكَ وَبَنَاتِ خَالَتِكَ النَّبِيُّ
هَاجِرَ مَلَكَ وَأَمْرَأَةً مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبْتَ
نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَنْكِحَهَا
خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ
عَلِمْنَا مَا فَرَّضْنَا عَلَيْهِنَّ فِى آزْوَاجِهِنَّ
وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ لِيَكُنَّ بِلَا يَكُونُ
عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا
رَحِيمًا ﴿٥١﴾

* تَرْجِي مَنْ نَشَأْتُمِنْهُنَّ وَتَقْوَى إِلَيْنَاكَ مِنْ
نَشَأْتُمْ وَمَنْ أَتَّبَعْتِ وَمَنْ عَزَلَتْ فَلَا جُنَاحَ
عَلَيْكَ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ تَقْرَأُ عَلَيْهِنَّ وَلَا
يَحْزَنَ وَيَرْضَيْنَ بِمَا آتَيْنَهُنَّ كُلُّهُنَّ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِى قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ
عَلِيمًا حَلِيمًا ﴿٥٢﴾

(1) Kyautar jin dāfi ita ce kyautar ban kwana ga mātār da aka saki.

(2) Rabon kwāna ga mātan Annabi, ba sharī'a ba ce a kan hususiyarsa, sabōda yawan nauyin da yake dauke da shi na iyar da Manzancin Allah.

52. Wadansu mâtâ bâ su halatta a gare ka a bâyan haka, kuma ba zâ ka musanya su da mâtan aure ba, kuma kô kyaunsu yâ bâ ka sha'awa, fâce dai abin da hannun dāmanka ya mallaka. Kuma Allah Yâ kasan-ce Mai tsaro ga dukan kōme.

53. Yâ kû wadanda suka yi ĩmāni! Kada ku shiga gidājen Annabi, fâce fa idan an yi izni a gare ku zuwa ga wani abinci, bâ da kun tsaya jiran nunarsa ba, kuma amma idan an kira ku, to, ku shiga, sa'an nan idan kun ci, to, ku wātse, kuma bâ da kun tsaya kunâ māsū hīra da wani lābāri ba. Lalle wannan yanā cūtar da Annabi, to, yanā jin kun-yarku, albāli kuwa Allah bâ Ya jin kunya daga gaskiya. Kuma idan zâ ku tambaye su wadansu kāyā, to, ku tambaye su daga bāyan shāma-ki. Wannan ya fi muku tsarki ga zukātanku da zukātansu. Kuma bâ ya halatta a gare ku, ku cūci Man-zon Allah, kuma bâ ya halatta ku auri mātansa a bāyansa har abada. Lalle wannan a gare ku yâ kasance babban abu a wurin Allah.

54. Idan kun bayyana wani abu, kô kuma kuka ðöye shi, to, lalle Allah Yâ kasance Masani ga kōme.

55. Bābu laifi a kansu game da ubanninsu, kuma bābu game da dīyansu, kuma bābu game da 'yan-'uwansu maza, kuma bābu game da dīyan 'yan-'uwansu maza, kuma bābu game da dīyan 'yan-'uwansu mātā, kuma bābu game da mātān mūminai, kuma bābu game da abin da hannāyensu suka mallaka, kuma

لَا يَجْعَلُ لَكَ الْإِنْسَاءَ مِنْ بَعْدِ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ
بِهِمْ مِنْ أَرْوَاحٍ وَأَنْتَ صَبَبْتَ حَسَنَةً إِلَّا
مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ رَاقِبًا ﴿٥٢﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ
إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرِ نَظِيرٍ
إِنَّهُ وَلَاحِكِنٌ إِذَا دُعِيَتم فَادْخُلُوا فَإِذَا
طَعِمْتُمْ فَانْصَرُّوا وَلَا مُسْتَعْسِفِينَ لِحَدِيثٍ
إِنْ دَلِكُمْ كَانَ يُؤْذَى النَّبِيُّ فَيَسْتَعِيه
مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَعِيه مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا
سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ
حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ
وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا
رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تَنَكَّرُوا أَرْوَاحَهُمْ مِنْ بَعْدِهِ
أَبَدًا إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَتْ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا ﴿٥٣﴾

إِنْ تَبَدُّوا شَيْئًا أَوْ خَفَوْهُ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٥٤﴾

لَا جُنَاحَ عَلَيْهِمْ فِيءِ آبَائِهِمْ وَلَا أَبْنَائِهِمْ
وَلَا إِخْوَانِهِمْ وَلَا أُمَّهَاتِهِمْ وَلَا أُمَّهَاتِهِمْ
أَخَوَاتِهِمْ وَلَا نِسَائِهِمْ وَلَا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ
وَأَنْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ
شَهِيدًا ﴿٥٥﴾

ku bi Allah da taƙawa. Lalle Allah Yā kasance Mahalarci a kan kōme.

56. Lalle, Allah da malā'ikunsa sunā salati⁽¹⁾ ga Annabi. Yā kū waƙanda suka yi imāni! Ku yi salāti a gare shi, kuma ku yi sallama dōmin amintarwa a gare shi.

57. Lalle waƙanda ke cūtar Allah da ManzonSa, Allah Yā la'ane su, a cikin dūniya da Lāhira, kuma Yā yi musu tattalin azāba mai wulākantarwa.

58. Kuma waƙanda suke cūtar mūminai maza dā muminai mātā, bā da wani abu da suka aikata ba, to, lalle sun ɗauki kiren karyar da zunubi bayyananne.

59. Yā kai Annabi! Ka⁽²⁾ ce wa mātān aurenka da 'yā'yanka da mātān mūminai su kusantar da ƙasā daga manyan tufāfin da ke a kansu. Wancan ya fi sauƙi ga a gane su dōmin kada a cūce su. Kuma Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin ƙai.

60. Lalle, idan munāfukai da waƙanda yake akwai wata cuta a cikin zukātansu, da māsu tsēgumi, a cikin Madīna, ba su hanu ba (daga hālā-yensu),⁽³⁾ lalle, zā Mu shūshūta ka a

إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا
تَسْلِيمًا ﴿٥٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي
الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا ﴿٥٧﴾

وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ
بِغَيْرِ مَا كَسَبُوا فَقَدْ أَحْتَمَلُوا
بُهْتِنَا وَإِنَّمَا مِثْلُنَا ﴿٥٨﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَنتُمْ أَوْلَىٰ بِنَاتِكِ
وَأَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ بِأَيْدِيكُمْ مِنَ
جَلْبَابِهِمْ ذَٰلِكَ أَدَّبْنَا أَن يَضِلَّ
يُؤْذِنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٥٩﴾

* لَئِن لَّمْ يَنتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم
مَّرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِبَنَّكَ

(1) Salātin Allah ga Annabi, shī ne ɗaukaka darajarsa a kōyaushe. Salātin malā'iku, shī ne istigfāri da addu'a a gare shi. Salātin mutāne, shī ne ibāda da istigfāri da addu'a a gare shi da tawassuli da shi dōmin nēman Allah Ya karbi ibādarsu. Salāti sau ɗaya wājibi ne a kan kōwane Musulmi a tsawon ransa, sa'an nan kuma sunna ce a cikin kōwace salla. Kuma mustahabbi ne a cikin kōwane mazauni da wurin ambatonsa.

(2) Anā fāra gyāra daga sama, sa'an nan gyāran ya sauko ƙasa, kamar barnar da tā fāru daga sama, sai tā kai ƙasa.

(3) Munāfukai da shaidānu da māsu tsēgumi bābu abin da ke hana su mugun hālinsu sai tsanani da tsōrō.

gare su, sa'an nan bā zā su yi maḥ-wabtaka da kai ba, a cikinta, fāce kaḍan.

61. Sunā la'anannu, inda duka aka sāme su a kāmā su, kuma a karkashe su karkashēwa.

62. A kan hanyar Allah (ta gyan ran jama'a) a cikin waɗanda suka shūde gabāninka, kuma bā zā ka sāmi musanyāwa ba ga hanyar Allah.

63. Sunā tambayar ka⁽¹⁾ ga Sā'a. Ka ce, "Saninta yanā wurin Allah kawai." Kuma me yā sanar da kai cēwa anā tsammānin Sa'a ta kasan-ce kusa?

64. Lalle, Allah Yā la'ani kāfirai, kuma Yā yi musu tattalin wata wuta mai kūna.

65. Sunā madawwama a cikinta har abada, bā su sāmūn majibinci, kuma bā su sāmūn mataimaki.

66. Rānar da ake jūya fuskōkin-su a cikin wuta, sunā cēwa, "Kaitonmu, sabōda rashin biyarmu ga Allah da rashin biyarmu ga Manzo!"

67. Kuma suka ce, "Yā Ubangijinmu! Lalle mū, mun⁽²⁾ bi shugabanninmu da manyanmu! Sai suka ɓatar da mu daga hanya!

68. "Yā Ubangijinmu! Ka ba su ninki biyu na azāba, kuma ka la'ane su, la'ana mai girma."

يَهْمُهُمْ لَا يَجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا ﴿٥١﴾

مَلْمُومِينَ أَتَيْنَا نَقْفًا وَأَخَذُوا وَقْتًا لَوَاعَتِي لَآ ﴿٥٢﴾

سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِن قَبْلُ

وَأَن تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٥٣﴾

يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ

لِأَنَّ اللَّهَ يَوْمَ يَأْتِيكُمْ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا ﴿٥٤﴾

إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكٰفِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا ﴿٥٥﴾

خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَا يَجِدُونَ فِيهَا وَلًا وَلَا نَصِيرًا ﴿٥٦﴾

يَوْمَ تَقَلَّبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ

يٰنٰئِيْمًا اطعنا الله واطعنا الرّسولًا ﴿٥٧﴾

وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكِبَرَنَا

فَأَصْرَبْنَا السَّبِيلًا ﴿٥٨﴾

رَبَّنَا إِنَّهُمْ رَضِعْنَاهُم مِّنَ الْعَدَابِ وَالْعَمَلُ

لَعَنَّا كِبِيرًا ﴿٥٩﴾

(1) Shiryarwa ce ga Musulmi cēwa idan zā su yi tambaya su tambayi addininsu da abūbuwa māsu amfāni a gare su, kada su tambayi abin da ya fi hankalinsu kamar Sa'a da abūbuwan gaibi da Allah Yā kēbānta da saninsu.

(2) Wannan yā nūna biya da jāhilci ga addini bā uzuri bā ne. Anā azābtar da mai biya, kamar yadda ake azābtar da shugaban ɓata.

69. Yā kū wadanda suka yi ĩmāni! Kadā ku kasance kamar wadanda suka cūci⁽¹⁾ Mūsā, sa'an nan Allah Ya barrantar da shi daga abin da suka ce. Kuma ya kasance mai daraja a wurin Allah.

70. Yā kū wadanda suka yi ĩmāni! Ku bi Allah da taƙawa, kuma ku fadi magana madaidaiciya.

71. Ya kyautata muku ayyukan-ku, kuma Ya gāfarta zunubanku. Kuma wanda ya yi dā'ā ga Allah da ManzonSa, to, lalle, yā rabbanta, babban rabo mai girma.

72. Lalle Mū, Mun gitta amāna ga sammai da ƙasā da duwātsu, sai suka ƙi daukarta kuma suka ji tsōro daga gare ta, kuma mutum ya dauke ta, lalle shī (mutum) ya kasance mai yawan zālunci, mai yawan jāhilci.

73. Dōmin Allah Ya azabta munāfukai maza da munāfukai mātā, da mushirikai maza da mushirikai mātā, kuma Allah Yā karbi tūba ga mūminai maza da mūminai mātā. Kuma Allah Yā kasance Mai gāfara, Mai jin ƙai.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا لَا تَكُوْنُوْا كَالَّذِيْنَ ءَادُوْا
مُوْسٰى فَبَرَّءَ اللّٰهُ مِمَّا قَالُوْا وَاكَانَ عِنْدَ اللّٰهِ
وَجِيْهًا ﴿٦٩﴾

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا اتَّقُوا اللّٰهَ وَقُوْلُوْا قَوْلًا
سَدِيْقًا ﴿٧٠﴾

يُصْلِحْ لَكُمْ اَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوْبَكُمْ
وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَرَسُوْلَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيْمًا ﴿٧١﴾

اِنَّا عَرَضْنَا الْاٰمَانَ عَلَى السَّمْرِيْتِ وَالْاَرْضِ
وَالْحِبَالِ فَآتَيْنَ اَنْ يَّخِيْلَتَهَا وَاَشَقَقْنَ مِنْهَا
وَحَمَلَهَا الْاِنْسَانُ اِنَّهٗ كَانَ ظَلُوْمًا جَهُوْلًا ﴿٧٢﴾

لَيَعَذَّبِ اللّٰهُ الْمُتَوَفِّيْنَ وَالْمُتَّفِقِيْنَ
وَالْمُتَّسِقِيْنَ وَالْمُتَّصِقِيْنَ وَيَتُوْبُ
اللّٰهُ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ وَكَانَ اللّٰهُ
عَفُوْرًا رَّحِيْمًا ﴿٧٣﴾

(1) Kada ku cūci Muhammadu da ƙazafī kō mūguwar magana kamar yadda Yahūdu suka yi ƙazafī ga Mūsā da nēman wata ƙaruwa ta ce yā nēme ta da zina kō kuma da cewa shi mai gwaiwa ne, sai Allah Ya tsare Mūsā daga ƙazafin, kuma Ya sanya wani dūtse, ya gudu da tufāfinsa daga wurin wanka har suka gan shi mai cikakkiyar halitta ne, bābu naƙasa game da shi. Allah Yā barrantar da shi daga dukan aibi. Haka Yake barrantar da Muhammadu ga mai son ya sa masa aibi.

SŪRATU SABA'

سُورَةُ سَبْأٍ

Tanā karantar da cewa wanda ya bauta wa Allah, sai Allah Ya saukaƙe masa ibadar nan kuma Ya hōre masa abincinsa, kuma wanda ya sãbã wa Allah, idan yanã da wadãta ne, to, Allah zai karbe wadãtarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah, Wanda Yake abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin fasã Nãsa ne, kuma Shī ne abin godiya a cikin ta karshe (Lahira), kuma Shī ne Mai hikima, Mal labartawa.

2. Yã san abin da yake shiga a cikin fasã da abin da yake fita daga gare ta, da abin da yake sauka daga sama da abin da yake hawa a cikin-ta, kuma Shī ne Mai jin kai, Mai gãfara.

3. Kuma waƙanda suka kãfirta suka ce, "Sã'a bã zã ta zo mana ba." Ka ce, "Kayya! Na rantse da Ubangijina, lalle, zã ta zõ muku." Masanin gaibi, gwargwadon zarra bã ta nisanta daga gare Shi a cikin sammai, kuma bã ta nisanta a cikin fasã, kuma bãbu mafi karanci daga wancan kuma bãbu mafi girma fãce yanã a cikin Littãfi bayyananne.

4. Dõmin Ya sãkã wa waƙanda suka yi imãni kuma suka aikata

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَلَهُ الْخِزْيَانَةُ الْأَخْرَىٰ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْحَمِيدُ ﴿١﴾

يَعْلَمُ مَا بَلَّغُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يُخْرِجُ مِنْهَا وَمَا
يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا تَعْرُجُ فِيهَا وَهُوَ
الرَّحِيمُ الْعَلِيمُ ﴿٢﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِينَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَىٰ
وَرَبِّي لَأَتَيْنَنَّكُمْ عَلَيْهَا الْغَيْبُ لَا يُعْرَبُ
عَنْهُ يُنْقَلُ ذَرْبًا فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي
الْأَرْضِ وَلَا أَصْبَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا
أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ ﴿٣﴾

لِيَجْزِيََ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

ayyukan kwarai. Wadancan suna da wata gāfara da wani arziki mai karimci.

5. Kuma wadanda suka yi mā-kirci ga āyöyinMu, sunā māsu gajiyarwa, wadannan sunā da wata azāba daga azāba mai raḍaḍi.

6. Kuma wadanda aka bai wa ilmi sunā ganin abin nan da aka saukar zuwa gare ka daga Ubangi-jinka, shi ne gaskiya, kuma yanā shiryarwa zuwa ga hanyar Mabu-wāyi, Gödadde.

7. Kuma wadanda suka kāfirta suka ce, "Shin, zā mu nūna muku wani namiji wanda yake gaya muku wai idan an tsattsāge ku, kōwace irin tsattsāgēwa, lalle kū, tabbas, kunā a cikin wata halitta sābuwa.?"

8. "Yā kāga karyā ga Allah ne kō kuwa akwai wata hauka a gare shi?" Ā'a, wadanda ba su yi imāni da Lāhira ba, sunā a cikin azāba da bāta mai nisa.

9. Ashe fa, ba su yi dūbi ba zuwa ga abin da ke a gaba gare su da abin da ke a bāyansu daga sama da kāsā? Idan Mun so, sai Mu shāfe kāsā da su, kō kuma Mu kāyar da wani baḅḅake daga sama a kansu. Lalle, a cikin wancan akwai āyā ga dukan bāwā mai mai da al'amarinsa ga Allah.

10. Kuma lalle, haḳīka, Mun bai wa Dāwūda wata falala daga gare Mu. Yā duwatsu, ku konkōma sautin tasbīhi tāre da shi, kuma da tsuntsāye. Kuma Muka tausasa masa baḳin karfe.

أُولَئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿١﴾

وَالَّذِينَ سَعَوْا عَلَيْنَا مَكِيدِينَ

أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ رِزْقِنَا أَلِيمٌ ﴿٢﴾

وَمَنْ يَدْرِكِ الَّذِينَ أُرُوا إِلَهَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكَ

مِن رَّبِّكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى صِرَاطِ

الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ ﴿٣﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَذُرُكَ عَلَى رَجُلٍ

يُنَبِّئُكُمْ إِذَا مُرِقْتُمْ كُلَّ مَرْقَةٍ أَنِ اسْمِعْتُمْ لَيْسَ

خَلْقٌ جَدِيدٌ ﴿٤﴾

أَفَتَحْتُمِنَ عَلَى اللَّهِ كَيْدًا بِأَمْ يَدِهِ جَنَّةٌ لِمَنَ الَّذِينَ لَا

يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ وَالضَّلَالِ الْبَعِيدِ ﴿٥﴾

أَفَلَمْ يَرَوْا إِلَى مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مَن

السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِن نَّشَاءُ نَنْسِفْ بِهِمُ الْأَرْضَ

أَوْ نُسْقِطَ عَلَيْهِمْ كِسَفًا مِنَ السَّمَاءِ إِنَّا

فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ لِّمَن كَانَ عَالِمًا بِالْحَقِّ ﴿٦﴾

*وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُدَ مِمَّا نَفْضَلُ أَيَّامًا

أَوْبَى مَعَهُ وَوَهَبْنَا لَآلِهِ الْهَدِيدَ ﴿٧﴾

11. Ka aikata sulkuna, kuma ka kaddara lissāfi ga tsārāwa, kuma ka aikata aikin fwarai. Lalle Nī, Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

12. Kuma ga Sulaimān, Mun hōre masa iska, tafiyarta ta safiya daidai da wata, kuma ta maraice daidai da wata. Kuma Muka gudānar masa da marmaron gaci, kuma daga aljannu (Muka hōre masa) waɗanda ke aiki a gaba gare shi, da iznin Ubangijinsa. Wanda ya karkata daga cikinsu, daga umurninMu, sai Mu dandana masa daga azābar sa'ir.

13. Sunā aikata masa abin da yake so, na masallatai da mutum-mutumai da akussa kamar kudud-dufai, da tukwāne kafaffu. Ku aikata gōdiya, yā diyan Dāwūda, kuma kadan ne mai gōdiya daga bāyiNa.

14. Sa'an nan a lōkacin da Muka hukunta mutuwa a kansa, bābu abin da ya ja hankalinsu a kan mutuwarsa, fāce dabbar kasā (gara) wadda take cin sandarsa. To, a lōkacin da ya fādi, sai aljannu suka bayyana (ga mutāne) cēwa dā sun kasance sun san gaibi, dā ba su zauna ba a cikin azāba mai wulā-kantarwa.

15. Lalle, hakika, akwai āyā ga Saba'āwa⁽¹⁾ a cikin mazauninsu: gōnakin lambu biyu, dāma da hagu. "Ku ci daga arzikin Ubangijinku, kuma ku yi gōdiya gare Shi. Gari

أَنْ أَعْمَلَ سَلْبَةً وَقَدَّرَ فِي السَّرْدِ
وَأَعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَصْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿١١﴾

وَأَسْلَمْتُمْ مِنَ الرِّيحِ غَدُوها شَهْرٌ وَرَوْحُها
شَهْرٌ وَأَسْلَمْنَا لَهُ عَيْنَ الْقَظِيرِ وَمِنَ الْجِبِّ
يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ إِذِ انْزَبَّتْ وَرَمَتْ
مِنْهُمُ عَنْ أَمْرِ تَأْتِيهِ مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ ﴿١٢﴾

يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحْرُوبٍ وَتَمَثَّلُوا
وَجِجَانٍ كَالْجُرَابِ وَقُدُورٍ رَاسِيَتٍ أَعْمَلُوا
عَالِ دَاوُدَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّاكِرِينَ ﴿١٣﴾

فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَىٰ
مَوْتِهِ إِلَّا آدَابَةُ الْأَرْضِ تَأْسُكُلُ
وَمِنَّا مَن قَلَّمَ حَرْفًا مِّنْهُ لِيُنْزِلَ
يَعْلَمُونَ الْعِقَابَ مَا لِيُشْرَفِيَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿١٤﴾

لَقَدْ كَانَ لِسَبَإٍ فِي مَسْجِدِهِمْ آيَةٌ جِئْتَانِ مِنْ
بَيْعِينَ وَيَسْمَالِ كُلِّ امْنِ رِزْقٍ رَّبِّكُمْ وَأَشْكُرُوا
لَهُمْ بَلْدَةً طَيِّبَةً رَبِّ عَفُورٌ ﴿١٥﴾

(1) Kissar Dāwūda da ta Sulaimān sunā nūna yadda Allah ke saukaƙe wa bayinSa hanyar ibāda da ta sāmuni abinci da sauƙi idan sun mayar da al'amuransu gare Shi. Kissar Saba'āwa tanā nūna yadda Allah ke karɓe waɗāta daga wanda ya kāfirce Masa.

mai dāḍīn zama, da Ubangiji Mai gāfara."

16. Sai suka bijire, sabōda haka Muka saki mālālin Arimi (dam) a kansu, kuma Muka musanya musu gōnakinsu biyu da waḍansu gōnaki biyu māsu 'ya'yan itāce kaḍan: talākiya da gōriba da wani abu na magarya kaḍan.

17. Wancan, da shi Muka yi musu sakamako sabōda kāfircinsu. Kuma lalle, bā Mu yi wa kōwa⁽¹⁾ irin wannan sakamako, fāce kāfirai.

18. Kuma Muka sanya, a tsakāninsu da tsakānin⁽²⁾ garūruwan da Muka sanya albarka a cikinsu, waḍansu garūruwa māsu ganin jūna kuma Muka kaddara tafiya a cikin-su, "Ku yi tafiya a cikinsu, darūruwa da rānaiku, kunā amintattu."

19. Sai suka ce, "Yā Ubangi-jinmu! Ka nīsantar da tsakānin tafiyōyinmu", kuma suka zālunci kansu, sabōda haka Muka sanya su lābāran hira, kuma Muka kekkēce su⁽³⁾ kōwace irin kekkēcewa. Lalle, a cikin wancan akwai āyōyi ga dukan mai yawan haḍuri, mai yawan gōdiya.

20. Kuma lalle, haḍīka, Iblīs ya gaskata zatonsa a kansu, sai suka bi shi fāce wani ḅangare na mūminai.

فَأَعْرَضُوا فَأَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سَيْلَ الْعَرِمِ
وَبَدَّلْنَاهُمْ بِجَنَّتَيْهِمْ جَنَّتَيْنِ ذَوَاتِ أُكُلٍ
خَمْطٍ وَأَثَلٍ وَشَجَرٍ وَرَيْنٍ سِدْرٍ وَقَلِيلٍ ﴿١٦﴾

ذَلِكَ جَزَاءُكُمْ مَا كَفَرْتُمْ وَأَهْلُ الْجَنَّتَيْنِ إِلَى
الْكَافُرِ ﴿١٧﴾

وَجَعَلْنَا بَيْنَهُم وَبَيْنَ الْعَرَبِ الْوَادِيَّ الْبَرَكَةَ
فِيهَا قَرْيٌ ظَاهِرَةٌ وَقَدْ زَلَّ فِيهَا السَّيْرُ سِيرُوا
فِيهَا آيَاتِي وَأَيَّامَ أَمْوَانَتِ ﴿١٨﴾

فَقَالُوا رَبَّنَا بَعْدَ بَيْنِ أَسْفَارِنَا وَظَلَمُوا
أَنْفُسَهُمْ فَجَعَلْنَا مِنْ أَهْلِيهَا مَمْرُوقَةً كُلِّ
مُؤْمَرٍ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ
شَكُورٍ ﴿١٩﴾

وَلَقَدْ صَدَّقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَلْمَهُ فَاتَّبَعُوهُ
إِلَّا قَلِيلًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٠﴾

(1) Allah na sāka wa kāfirai gwargwadon aikinsu, kuma Yanā yin falala ga mūmini da kyautar da ta fi aikinsa.

(2) Tafiya a tsakānin Yemen, Kasar Saba'awa da Syria, watau Sham, kasā mai albarka, Kasar Annabāwa kuma kasā mai yawan ruwa da itāce.

(3) Muka sanya Saba'awa suka wātse a cikin waḍansu kasāshe sabōda ruwa ya halaka kasarsu, sa'an na kuma ta būshe bābu waḍāta, har ana cēwa 'Sun yi rarrabar Saba'awa' watau sun wātse.

21. Kuma bā ya da wani dalīli a kansu, fāce dai dōmin Mu san wanda yake yin imāni da Lāhira daga wanda yake a cikin shakka daga gare ta. Kuma Ubangijinka, a kan kōme, Mai tsaro ne.

22. Ka ce, “Ku kirāyi waƙanda kuka riya (cēwa abūbuwan bautāwa ne) baicin Allah, bā su mallakar ma’auhin zarra a cikin sammai, kuma bā su mallakarsa a cikin fasa, kuma bā su da wani rabon tārēwa a cikinsu (sammai da fasa), kuma bā Shi da wani mataimaki daga gare su.

23. “Kuma wani cēto bā ya amfāni a wurinSa fāce fa ga wanda Ya yi izni a gare shi. Har a lōkacin da aka kuranye⁽¹⁾ tsōro daga zukātansu, sai su ce, ‘Mēne ne Ubangijinku Ya ce?’ Suka ce, ‘Gaskiya, kuma Shi ne Maƙaukaki, Mai girma.’”

24. Ka ce, “Wāne ne yake arzūta ku daga sama da fasa?” Ka ce, “Allah, kuma lalle mū, kō ku, wani yanā a kan shiriya, kō yanā a cikin bata bayyananniya.”

25. Ka ce, “Bā zā a tambaye ku ba ga abin da muka aikata daga laifi, kuma bā zā a tambaye mu daga abin kuke aikatawa ba.”

وَمَا كَانَ لَهُ وَعَلَيْهِمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا لِنَعْتَمِرَ
مَنْ يُؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ وَمَنْ هُوَ مِنْهَا فِي
شَاكٍ وَرَبُّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِيظٌ ﴿١١﴾

قُلْ أَدْعُوا الَّذِينَ رَزَقْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا
يَمْلِكُونَ مِنْكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّونَ
فِي الْأَرْضِ وَمَا أَلْتَمَسْتُمْ مِنْهُمْ
مِنْهُمْ مِنْ ظَهْرِ ﴿١٢﴾

وَلَا تَنْفَعُ الشَّفِيعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ
حَتَّىٰ إِذَا فُزِعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ
رَبُّكَ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴿١٣﴾

* قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ قُلْ اللَّهُ فَإِنَّا أَوْلِيَاكُمْ لَعَلَّكُمْ
هُدًى أَوْفَىٰ صَلَاحٍ مُبِينٍ ﴿١٤﴾

قُلْ لَا تَسْتَأْذِنُوا عَمَّا جَعَلْنَا وَلَا تَسْتَفْتَلُ
عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿١٥﴾

(1) Bābu wanda ya san lōkacin bāyar da izni ga yin cēto kō wanda zā a bai wa iznin ya yi, kō a yi masa, sabōda haka mutāne a Lāhira na a cikin tsōro har a lōkacin da aka kuranye tsōron ta hanyar bāyar da izni ga cēto babba ga Annabi Muhammadu, sai mūminai su yi farin ciki su dinga tambayar jūna da cēwa, “Mēne ne Ubangijinku Ya ce?” Waƙansu su ce, “Yā faɗi gaskiya, Shī ne Maƙaukaki, Mai girma.”

26. Ka ce, "Ubangijinmu zai tāra tsakāninmu, sa'an nan Ya yi hukunci a tsakaninmu da gaskiya. Kuma Shi ne Mahukunci, Masani."

27. Ka ce, "Ku nūna mini waɗanda kuka riskar da Shi, su zama abōkan tārayya. Ā'a, Shi ne Allah, Mabuwayi, Mai hikima."

28. Kuma ba Mu aika ka ba fāce zuwa ga mutāne gabā ɗaya, kanā mai bāyar da bushāra kuma mai gargadi, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

29. Sunā cēwa, "Yaushe ne wannan wa'adi zai auku idan kun kasance māsu gaskiya?"

30. Ka ce, "Kunā da mi'ādin wani yini wanda bā ku jinkirta daga gare shi kō da sa'a ɗaya, kuma bā ku gabāta."

31. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, "Bā zā mu yi īmāni da wannan Alkur'āni ba, kuma bā zā mu yi īmāni da abin da yake a gabāninsa ba (na waɗansu littat-tafan sama)." Kuma dā kā gani a lōkacin da azzālumai suke abin tsayarwa wurin Ubangijinka, sa-shensu na mayar wa sāshe maganar, maraunana (mabiya) suke cēwa makangara (shūgabanni) "Bā dō-minku ba, lalle, dā mun kasance mūminai."

32. Makangara suka ce wa maraunana, "Ashe, mū ne muka kange ku daga shiriya a bāyan ya zo muku? Ā'a, kun dai kasance māsu laifi."

قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رَبُّنَا ثُمَّ يَقْسِمُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ
وَهُوَ الْقَسَّامُ الْعَلِيمُ ﴿٣١﴾

قُلْ أَرَأَيْتِ الَّذِينَ أَحَقُّمُ بِهِمْ شُرَكَاءَ كَلَّا
بَلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَلِمَةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ ﴿٣٤﴾

قُلْ لَكُمْ مِيعَادُ يَوْمٍ لَا تَسْتَفْهِرُونَ عَنْهُ
سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ ﴿٣٥﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهَذَا
الْقُرْآنِ وَلَا بِالَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَلَوْ تَرَى إِذِ
الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ يَرْجِعُ
بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ
أَسْخَطُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْلَا أُنزِلَ
لَكُم مِّنْ سَمَوَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ مَاءٌ فَتُصْبَغُونَ
بِهِ كُلُّ مَن كَفَرَ بَصِيرًا ﴿٣٦﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتَضَعُوا
أَنْتُمْ صِدْقٌ نَّكُرٌ عَنِ الْهُدَى بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ
بَلْ كُنتُمْ مُجْرِبِينَ ﴿٣٧﴾

33. Kuma maraunana suka ce wa makangara, "Ā'a, (ku tuna) mākiricin dare da na rāna a lōkacin da kuke umurnin mu da mu kāfirta da Allah, kuma mu sanya Masa abōkan tārayya." Kuma suka assirtar da nadāma a lōkacin da suka ga azāba. Kuma Muka sanya kufumma a cikin wuyōyin waɗanda suka kāfirta. Lalle, bā zā a yi musu sakamako ba fāce da abin da suka kance sunā aikatāwa.

34. Kuma ba mu aika wani mai gargadi ba a cikin wata alƙarya fāce mani'imtanta (shūgabanni) sun ce, "Lalle mū, māsu kāfirta ne da abin da aka aiko ku da shi."

35. Kuma suka ce, "Mū ne maƙiya yawa ga dūkiya da dīya, kuma mu ba mu zama waɗanda ake yi wa azāba ba."

36. Ka ce, "Lalle, Ubangijina Yanā shimfida arziki ga wanda Ya so, kuma Yanā kufuntāwa, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba."

37. Kuma dūkiyarku ba ta zamo ba, haka dīyanku ba su zamo abin da yake kusantar da ku ba a wurinMu, kusantarwar mukāmi, fāce wanda ya yi imāni kuma ya aikata aikin kwarai. To, waɗannan sunā da sakamakon ninkawa sabōda abin da suka aikata. Kuma su amin-tattu ne a cikin bēnāye.

38. Kuma waɗanda suke mākirici a cikin āyōyinMu, sunā nēman gajiyarwa, waɗannan abin halar-tarwā ne a cikin azāba.

وَقَالَ الَّذِينَ اسْتَضَعُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا
بَلْ مَكْرُؤٌ بَئِيلٌ وَاتِّهَارٌ لِّذُنُورِنَا أَنْ
نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَنَجْعَلَ لَهُؤُنَا آدَاءً وَأَسْرُوا
الْتَدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَعْمَلَّ
فِي أَعْيُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ يُجْزَوْنَ الْإِمَا
كَأَوْ يَتَمَلَّوْنَ ﴿٣٥﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّبِيٍّ إِلَّا قَالَ
مُتْرَفُوهَا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٣٦﴾

وَقَالُوا لَنَحْنُ أَحَقُّرَأْمُولًا وَأَوْلَادًا وَمَا نَحْنُ
بِمُعَذَّبِينَ ﴿٣٧﴾

قُلْ إِنْ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ
وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾

وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرِّبُكُمْ عِندَنَا
زُلْفَىٰ إِلَّا مَن ءَامَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ
لَهُمْ جَزَاءُ الْغُفْوَىٰ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرُفَاتِ
ءَامُوتُونَ ﴿٣٩﴾

وَالَّذِينَ يَسْعَوْنَ فِي ءَابِلَاتِنَا مُعَاجِرِينَ أُولَٰئِكَ
فِي الْعَذَابِ مُحَضَّرُونَ ﴿٤٠﴾

39. Ka ce, "Lalle, Ubangijina yanā shimfida arziki ga wanda Ya so daga bāyinSa, kuma Yanā kuntatāwa a gare shi, kuma abin da kuka ciyar daga wani abu, to, Shi ne zai musanya shi, kuma Shi ne Mafificin māsu arzuttāwa."

40. Kuma rānar da Allah Ya ke tāra su gabā daya, sa'an nan Ya ce wa malā'iku, "Shin, waɗannan, kū ne suka kasance sunā bauta wa?"

41. Suka ce, "Tsarki ya tabbata a gare Ka. Kai ne Majibincinmu, bā su ba. Ā'a, sun kasance sunā bauta wa aljannu. Mafi yawansu, da sū suka yi imāni."

42. Sabōda haka, a yau sāshenku bā ya mallakar wani amfāni ga wani sāshen, kuma bā ya mallakar wata cūta, kuma Munā cēwa ga waɗanda suka yi zālunci, "Ku dandani azā-bar wutā wadda kuka kasance, game da ita, kunā faryatāwa."

43. Kuma idan an karanta āyō-yinMu bayyanannu a kansu, sai su ce, "Wannan bai zama ba, fāce namiji ne yanā son ya kange ku daga abin da ubanninku suka kasance sunā bauta wa." Kuma su ce, "Wannan bai zama ba fāce firen farya da aka fāga." Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, ga gaskiya a lōkacin da ta je musu, "Wannan bā kōme ba fāce sihiri ne bayyannan."

44. Kuma ba Mu bā su waɗansu littattafai ba waɗanda suke karātun su, kuma ba Mu aika wani mai gargadi ba zuwa gare su a gabā-ninka!

قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ ﴿٣٩﴾

وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ جِمْمَاتٌ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهَلُوا لَآءِي مَا كُنتُمْ تَعْبُدُونَ ﴿٤٠﴾

قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَإِئْتَانِ مِن دُونِهِمْ لَمَّا كُنُوا يَعْبُدُونَ الَّذِينَ أَكْفَرْتَهُمْ بِهِمْ فَمُؤْمِنُونَ ﴿٤١﴾

قَالُوا لِمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُم لِبَعْضٍ نَفَعًا وَلَا ضَرًّا وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنتُمْ بِهَا تُكْفِرُونَ ﴿٤٢﴾

وَلَمَّا أَتَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا أَلْهَانٌ لَّيْلِي نَؤْتِيهِم بِذُرِّيرٍ يُسْكَرُونَ بِهِمْ وَيَسْرِفُونَ فِيهَا أَهْوََاءَهُمْ وَإِن يَدْعُهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ فَسُوءِمَا يَفْعَلُونَ إِذْ لَمَّا سَأَلْتَهُم لِمَ تَكْفُرُونَ إِذْ لَمَّا جَاءَهُمْ آيَاتُنَا قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ أَشْكِرُونَ ﴿٤٣﴾

وَمَا آتَيْنَاهُم مِّن كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِم قَبْلَكَ مِن نَّذِيرٍ ﴿٤٤﴾

45. Kuma waƙanda suke a gabāninsu, sun ƙaryata, alhāli kuwa ba su kai ushurin ushurin abin da Muka bā su ba, sai suka ƙaryata ManzanniNa! To, yāya musūNa (ga maƙaryata) ya kasance?

46. Ka ce, "Inā yi muku wa'azi ne kawai da kalma guda! Watau ku tsayu dōmin Allah, bibbiyu da ƙai-ƙai, sa'an nan ku yi tunāni, bābu wata hauka ga ma'abūcinku. Shī bai zama ba fāce mai gargadi ne a gare ku, a gaba ga wata azāba mai tsanani.

47. Ka ce, "Abin da na rōƙe ku na wani sakamako, to, amfāninsa nāku ne. Ijārata ba ta zama ba fāce daga Allah, kuma Shi Mahalarci ne a kan dukan kōme."

48. Ka ce, "Lalle Ubangijina Yanā jēfa gaskiya. (Shi) Masanin abūbuwan fake ne."

49. Ka ce, "Gaskiya ta zo, kuma ƙarya bā ta iya fara (kome) kuma bā ta iya mayarwa."

50. Ka ce, "Idan na baƙe, to, inā baƙewa ne kawai a kan kaina. Kuma idan na shiryu, to, sabōda abin da Ubangijina Yake yōwar wahayi ne zuwa a gare ni. Lalle Shī, Mai ji ne, Makusanci."

51. Kuma dā kā gani, a lōkacin da suka firgita, to, bābu kuƙuta, kuma aka kāma su daga wuri makusanci.

52. Kuma suka ce, "Mun yi imāni da Shi." To, inā zā su sāmu kāmā-wa daga wuri mai nisa?

وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا تَلَوْا
وَعَسَىٰ مَا آتَيْنَاهُمْ فَكَذَّبُوا رَبِّي
فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿٥١﴾

﴿قُلْ إِنَّمَا أَعْطِيكُمْ وَإِن تَقُومُوا لِلَّهِ
مَتَّقِي ۖ وَفَرَّي ۖ ثُمَّ تَتَّقُونِ ۚ وَأَمَا يَصْحَابِكُمْ
مِن جَنَّتِي ۚ إِن هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْن يَدَيِ
عَذَابٍ شَدِيدٍ ﴿٥٢﴾

قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ ۚ إِن أَجْرِي إِلَّا
عَلَى اللَّهِ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٥٣﴾

قُلْ إِن رَّبِّي يَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَ الْغُيُوبِ ﴿٥٤﴾

قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبَدِّلُ الْبَطْلَ وَمَا يُعِيدُ ﴿٥٥﴾

قُلْ إِن صَلَّيْتُ وَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَىٰ نَفْسِي وَإِن
أَهْتَدَيْتُ فِيمَا أُوحِي إِلَيَّ رَبِّي إِنَّهُ سَمِيعٌ
قَرِيبٌ ﴿٥٦﴾

وَلَوْ تَرَىٰ إِذْ فِرْعَوْنُ أَقْلَقُونَ ۖ وَأَخِذُوا مِن
مَّكَانٍ قَرِيبٍ ﴿٥٧﴾

وَقَالُوا يَا أُمَّتَ أَيْدِيهِمْ وَإِنَّا لَنُؤْمِنُ مِن
مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٨﴾

53. Kuma lalle sun kāfirta da Shi a gabānin haka, kuma sunā jīfa da jāhilci daga wuri mai nisa.

54. Kuma an shāmakance a tsakāninsu da tsakānin abin da suke marmari, kamar yadda aka aikata da irin fungiyōyinsu a gabāninsu. Lalle sū, sun kasance a cikin shakka mal sanya kōkanto.

وَقَدْ كَفَرُوا رَبَّهُمْ مِنْ قَبْلُ وَتَقْدُفُونَ
بِالْغَيْبِ مِنْ مَّكَانٍ بَعِيدٍ ﴿٥٣﴾

وَجِئِلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فُعِلَ
بِأَشْيَاءِهِمْ مِنْ قَبْلُ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي شَكٍّ
مُزِيدٍ ﴿٥٤﴾

SŪRATU FĀḌIR

سُورَةُ فَاطِرٍ

Tanā karantar da cēwa bauta wa Allah, shi ne mabūdīn dukan alhēri kuma bautar nan da sanin yadda ake yin ta daga gare Shi yake.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Gōdiya ta tabbata ga Allah, Mai fāra halittar sammai da kasā, Mai sanya malā'iku manzanni māsu fukāfukai, bibbiyu, da uku-uku da hurhuḍu. Yanā kārāwar abin da Ya keso a cikin halittar. Lalle Allah Mai ikon yi ne a kan kōme.

2. Abin da Allah Ya būdā wa mutāne daga rahama, to, bābu mai rikewa a gare shi, kuma abin da Ya riƙe, to, bābu mai saki a gare shi, waninSa, kuma Shī ne Mabuwāyi, Mai hikima.

الْحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ
السَّمَكِ كَوْزُلًا أُولَى الْأَنْبِيَاءِ مَشَقَى وَتِلْكَ
وَرُبُّكَ يُزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٥﴾

مَا يَفْتَحِ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكَ لَهَا
وَمَا يُمْسِكِ فَلَا مُرْسِلَ لَهُ مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٥٦﴾

3. Yā kū mutāne! Ku tuna ni'imar Allah a kanku. Shin, akwai wani mal halitta wanin Allah, da zai arzutta ku daga sama da kasā? Bābu wani abin bautāwa, fāce Shi. To, yāya ake karkatar da ku?

4. Kuma idan sun faryata ka, to, lalle, an faryata waɗansu Manzanni a gabāniuka, kuma zuwa ga Allah ake mayar da al'amura.

5. Yā kū mutāne! Lalle, wa'adin Allah gaskiya ne, sabōda haka kada rāyuwar dūniya ta rūdār da ku, kuma kada marūḍī ya rūde ku game da Allah.

6. Lalle Shaidan maƙiyi ne a gare ku, sai ku riƙe shi maƙiyi. Yanā kiran ƙungiyarsa kawai ne, dōmin su kasance 'yan sa'ir.

7. Waɗanda suka kāfirta suna da azāba mai tsanani, kuma waɗanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan ƙwarai, sunā da wata gāfara da sakamako mai girma.

8. Shin, to, wanda aka ƙawāta masa aikinsa, har ya gan shi mai kyau (yanā daidai da waninsa)? Sabōda haka, lalle, Allah Yanā ba-tar da wanda Yake so, kuma Yanā shiryar da wanda Yake so, sabōda haka kada ranka ya halaka a kansu dōmin baƙin ciki. Lalle Allah Ma-sani ne ga abin da suke sanā'antawa.

9. Kuma Allah ne Ya aikā da iskōki har su mōtsar da girgije, sa'an nan Mu kōra shi zuwa ga gari matacce, sa'an nan Mu rāyar da

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَأَنْتُمْ تُؤْفَكُونَ ﴿٦﴾

وَلَنْ يَكْفُرُوكَ فَقَدْ كَذَّبَتْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿٧﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّكُم بِاللَّهِ الْغُرُورُ ﴿٨﴾

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿٩﴾

الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١٠﴾

أَمَنْ زَيْنٌ لَهُمْ سَوْءَ عَمَلِهِمْ قَرَأَهُ حَسَنًا قَالَ اللَّهُ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ فَلَا تَذْهَبُ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسْرَتٌ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ ﴿١١﴾

وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيحَ فَتُبْرِئُ سَحَابًا مَسْقُومَةً إِلَى بَلَدٍ مَيِّتٍ فَأَحْيَيْنَاهُ بِالْأَرْضِ بَعْدَ مَوْتِهَا

ƙasā game da shi a bayan mutu-warta. Kamar wancan ne Tāshin Kiyāma yake.

10. Wanda ya kasance yanā nē-man wata izza, to, Allah ne da izza gabā daya. Zuwa gare Shi magana mai dādi ke hawa, kuma aiki na ƙwarai Yanā ɗaukar ta. Kuma wa-ɗanda ke yin māƙircin mūnanan ayyuka, sunā da wata azāba mai tsanani, kuma māƙircin waɗannan yanā yin tasgaro.

11. Kuma Allah ne Ya halitta ku daga turbāya, sa'an nan daga ɗigon maniyyi, sa'an nan Ya sanya ku surkin maza da mātā. Kuma wata mace bā ta yin ciki, kuma bā ta haihuwa, fāce da saninSa, kuma bā zā a rāyar da wanda ake rāyarwa ba, kuma bā zā a rage tsawon ransa ba fāce yanā a cikin Littāfi. Lalle, wancan mai sauƙi ne ga Allah.

12. Kuma kōguna biyu bā su daidaita: Wannan mai ruwan dādi, mai zāki, mai sauƙin haɗiya, kuma wannan mai ruwan gishiri, mai zartsi, kuma daga kōwane, kunā cin wani nama sābo, kuma kunā fitar da fawa wadda kuke tufantarta, kuma kanā ganin jirāge a cikinsa sunā māsu gudāna, dōmin ku nēmo daga falalarSa, kuma ɗammāniuku zā ku dinga gōdēwa.

13. Yanā shigar da dare a cikin rāna, kuma Yanā shigar da rāna a cikin dare. Kuma Ya hōre rānā da watā kōwannensu yanā gudāna zuwa ga ajali ambatacce. Wannan Shī ne Allah, Ubangijinku, gare Shi mulki yake, kuma waɗanda kuke

كَذَلِكَ النُّشُورُ ﴿١٠﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا أَلَيْسَ بَعْدَ
الْحُكْمِ الظَّالِمِ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ
وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السُّيُوفَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ
شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَئِكَ هُوَ يُجْرَبُونَ ﴿١٠﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ
جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْثَى وَلَا
تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعْتَرِفُ مِنْكُمْ وَلَا
يُقْبَضُ مِنْكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ
يَسِيرٌ ﴿١١﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانِ هَذَا عَذَابٌ مُرَاتٍ
سَاءَ شَرَابُهُ وَهَذَا مِلْحٌ أُجَاجٌ وَمِنْ كُلِّ
تَأْكُلُونَ لَحْمًا طَرِيفًا وَتَسْخَرُونَ
بِحَيْلِهِ تَلَسُّوْنَهَا وَقَرَى الْفُلُوكَ فِيهِ مَوَاجِرَ
لِيَتَّبِعُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿١٢﴾

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي
الَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلًّا
يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى ذَلِكَ كُمْ اللَّهُ
رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ

kira, waninSa, bā su mallakar kō fātar gurtsun dabīno.

14. Idan kun kira su, bā zā su ji kiranku ba, kuma kō sun jiya, bā zā su karba muku ba, kuma a Rānar Kiyāma zā su kāfirce wa shirkinku, kuma bābu mai bā ka lābāri, kamar wanda ya sani.

15. Yā kū mutāne! Kū ne māsu bukāta zuwa ga Allah, kuma Allah, Shī ne Mawadāci, Gōdadde.

16. Idan Ya so, zai tafī da ku, kuma Ya zo da wata halitta sābuwa.

17. Kuma wancan bai zama ma-buwāyi ba ga Allah.

18. Kuma wani rai mai daukar nauyi, bai daukar nauyin wani rai. Kuma idan ran da aka nauyaya wa kāya ya yi kira (ga wani mataimaki) zuwa ga kāyansa, bā zā a dauki kōme ba daga gare shi, kuma kō dā (wanda ake kiran) yā kasance makusancin zumunta ne. Kanā gargadī kawai ne ga wadanda ke tsoron Ubangijinsu a fake, kuma suka tsayar da salla. Kuma wanda ya tsarkake, to, yanā tsarkaka ne dōmin kansa. Kuma zuwa ga Allah kawai makōma take.

19. Kuma makāho bā ya daidaita da mai gani.

20. Kuma duffai bā su daidaita, kuma haske bā ya daidaita.

21. Kuma inuwa bā ta daidaita, kuma iskar zāfi bā ta daidaita.

22. Kuma rāyayyu bā su daidaita, kuma matattu ba su daidaita. Lalle Allah Yanā jiyar da wa'azi ga

دُونِهِ مَا يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ ﴿١٧﴾

إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا
مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَقَوْمَ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ
بِشْرِكِكُمْ لَا يَتَّبِعُكُمْ مِثْلَ حَبِيرٍ ﴿١٨﴾

* يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ
وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿١٩﴾

إِنْ يَشَاءُ يُدْهِبْكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿٢٠﴾
وَمَا ذَلِكُمْ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ ﴿٢١﴾

وَلَا تَنْزِيلٌ لَكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ
إِلَى خِمْلَيْهَا لَأَنْجَلِ مِنْهُ مَتًى وَلَوْ كَانَ ذَا
قُرْبَىٰ إِنْ تَأْتِيهِمُ الْبُرُجُ يَمْشُونَ فِيهَا
بِالْعَنَبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمَنْ تَرَكْنَا فَمَا
نَنْتَهِبْ لِنَفْسِهِ فَإِنَّ اللَّهَ الْعَصِيبُ ﴿٢٢﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ﴿٢٣﴾

وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ ﴿٢٤﴾

وَلَا الظُّلُّ وَلَا النُّورُ ﴿٢٥﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ

wanda Ya so, kuma bā ka jiyar da waɗanda suke a cikin kaburbura.

23. Ba ka zama ba faċe mai gargadi kawai.

24. Lalle Mū, Mun aike ka da gaskiya, kanā mai bāyar da bushāra kuma mai gargadi. Kuma bābu wata al'umma faċe wani mal gargadi yā shūde a cikinta.

25. Kuma idan sunā karyata ka, to, haċīka, waɗanda snke a gabāninsu sun karyata. Manzanninsu sun jē musu da hujjōji, kuma da takardu, kuma da Littafi mai haske.

26. Sa'an nan Na kāma waɗanda suka kāfirta. To, yāya musūNa yake?

27. Ba ka gani ba, lalle Allah Ya saukar da ruwa daga sama? Sai Muka fitar, game da shi, 'yā'yan itaċe māsu sābanin launuka, kuma daga duwatsu akwai zane-zane, farfaru da jājāye, māsu sābanin launin, da māsu launin baċin karfe, baċā-ke.

28. Kuma daga mutāne da dab-bōbi da bisāshen gida, māsu sābān-in launinsu kamar wancan. Mala-mai kawai ke tsōron Allah daga cikin bāyinSa. Lalle, Allah, Mabu-wāyi ne, Mai gāfara.

29. Lalle, waɗanda ke karātun Littāfin Allah⁽¹⁾ kuma suka tsayar da salla, kuma suka ciyar daga abin da Muka arzuta su da shi, a

مَنْ يَشَاءُ وَمَا أَنْتَ بِمُتَّبِعٍ فِي الْقُبُورِ ﴿١١﴾

إِنَّ أَنْتَ إِلَّا نَذِيرٌ ﴿١٢﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا فِيهَا نَذِيرٌ ﴿١٣﴾

وَلَنْ يَكْفُرُوكَ فَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
جَاءَهُمْ نُهُرٌ سُئِلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَالزُّبُرِ
وَبِالْحِكْمَةِ الْمُنِيرِ ﴿١٤﴾

ثُمَّ أَخَذْتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٥﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً
فَأَخْرَجْنَا بِهِ نَخْلًا مِنْ مَخْتَلِفٍ أَلْوَانِهَا
وَمِنَ الْجِبَالِ جُدَدٌ بَيْضٌ وَحُمْرٌ مُخْتَلِفٌ
أَلْوَانِهَا وَغَرَابِيبُ سُودٌ ﴿١٦﴾

وَمِنَ النَّاسِ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفٌ
أَلْوَانُهُمْ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ
الْعَالِمُونَ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ ﴿١٧﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ كَتَبَ اللَّهُ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ

(1) Littattafan sama a gabānin Annabi Muhammadu, tsira da aminci su tabbata a gare shi.

asirce da bayyane, sunā fātan (sāmun) wani fatauci ne wanda bā ya yin tasgaro.

30. Dōmin (Allah) zai cika musu sakamakonsu, kuma Ya farā musu daga falalarSa. Lalle Shi Mai gāfara ne, Mai gōdiya.

31. Kuma abin da Muka yi wahayi zuwa gare ka, daga Littāfi, (1) shi ne gaskiya, mai gaskatāwa ga abin da yake a gaba gare shi. Lalle ne Allah ga bāyinSa, haḳīka, Mai labartawa ne, Mai gani.

32. Sa'an nan Mun gādar da Littāfin, ga waɗanda Muka zāba daga bāyinMu, sa'an nan daga cikinsu, akwai mai zālunci ga kansa, kuma daga cikinsu akwai mai tsakaitāwa, kuma daga cikinsu akwai mai tsērēwa da ayyukan alhēri da iznin Allah. Waccan ita ce falalar (Allah) mai girma.

33. Gidājen Aljannar zamā, sunā shigar su. Anā kawāce su a cikinsu, da kawā ta mundāye daga zīnāriya da lu'ulu'u, kuma tufāfinsu, a cikinsu alharini ne.

34. Kuma suka ce, "Gōdiya ta tabbata ga Allah Wanda Ya tafiyar da baƙin ciki daga gare mu. Lalle Ubangijinmu, haḳīka Mai gafara ne, Mai gōdiya.

35. "Wanda Ya saukar da mu a gidan zamā, daga falalarSa, wata wahala bā ta shāfar mu a cikinsa, kuma wata kāsāwa bā ta shāfar mu a cikinsa."

يَجْتَرُّ لَنْ تَسْمُورُ ﴿١٨﴾

لِيُوقِيَهُمْ أَجْرَهُمْ وَيَرْزُقَهُمْ مِّنْ فَضْلِهِ
إِنَّهُ عَفُورٌ شَكُورٌ ﴿١٩﴾

وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ
مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ
لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٢٠﴾

لَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَى الْكِتَابِ الَّذِينَ أَصْطَفَيْنَا مِنْ
عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِّنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ
مُقْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ
يُبَازِنُ اللَّهَ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٢١﴾

جَعَلْتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُحِطُونَ فِيهَا مِنَ
الْمَسَاوِرِ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ ﴿٢٢﴾

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْغُرْنَ
إِنَّ رَبَّنَا لَعَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٢٣﴾

الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمَقَامَاتِ مِنْ فَضْلِهِ لَا
يَسْتَأْذِنُ فِيهَا النَّصَبُ وَلَا يَسْتَأْذِنُ فِيهَا الْقَوْمُ ﴿٢٤﴾

(1) Alkur'āni.

36. Kuma waɗanda suka kāfirta sunā da wutar Jahannama, bā a yin hukunci a kansu balle su mutu, kuma bā a saukaƙa musu daga azābarta. Kamar haka Muke sāka wa kōwane mai yawan kāfirci.

37. Kuma sū, sunā hargōwar nēman āgaji a cikinta. (Sunā cēwa) “Yā Ubangijinmu! Ka fitar da mu, mu aikata aiki mai kyau, wanin wanda muka kasance munā aikatāwa.” Ashe, kuma, ba Mu rāyar da ku ba, abin da mai tunāni zai iya yin tunāni a ciki, kuma mai gargadı yā jē muku? To, ku dandana, sabōda haka bābu wani mataimaki ga azzālumai.

38. Lalle Allah ne Masanin gāibin sammai da fasā. Lalle Shī ne Masani ga abin da yake ainihin zukata.

39. Shī ne Wanda Ya sanya ku māsu maye wa junā, a cikin fasā. To, wanda ya kāfirta, to, kāfircinsa yanā a kansa. Kuma kāfircin kāfirai bā ya fāra musu kōme fāce baƙin jini, kuma kāfircin kāfirai bā ya fāra musu kōme fāce hasāra.

40. Ka ce, “Shin, kun ga abūbuwan shirkinku, waɗanda kuke kira, wasun Allah? Ku nūna mini, mēne ne suka halitta daga fasā? Kō sunā da tārayya ne a cikin sammai? Kō kuma Mun bā su wani littāfi ne sabōda haka sunā a kan wata hujja ce daga gare shi? Ā'a, azzālumai bā su yin wani wa'adi, sāshensu zuwa ga sāshe, fāce rūđi.”

وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارُ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَىٰ عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُوا وَلَا يُخَفَّفَ عَنْهُمْ مِنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَافِرٍ ﴿٣٦﴾

وَهُمْ يَصْطَرِخُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرِجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَحَاشَ كُمْ لِتَذِكْرِكُمْ قَدْ فَرَقْنَا لِطَائِفَاتٍ مِنْ نَصِيرَةٍ ﴿٣٧﴾

إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ غَيْبِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٣٨﴾

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْخَلْقَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ إِلَّا عَسَارًا ﴿٣٩﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ شُرَكَاءَ كُمُ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَىٰ بَيِّنَتٍ مِنْهُ بَلْ إِنَّ عَيْدَ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ لَبَعْضًا إِلَّا عُرُوقًا ﴿٤٠﴾

41. Lalle Allah Yanā riŋe sammai da ƙasā dōmin kada su gushe. Kuma haƙiƙa, idan sun gushe, bābu wani baicinSa da zai riŋe su. Lalle Shi, Yā kasance Mai haƙuri, Mai gāfara.

42. Kuma suka⁽¹⁾ yi rantsuwa da Allah, mafi nauyin rantsuwarsu, “Lalle, idan wani mai gargadi ya zo musu, tabbas, zā su kasance mafi shiryuwa, daga ɗayan al'ummōmi.” To, a lōkacin da mai gargadi ya jē musu, bai ƙarā su da kōme ba faɗe gudu.

43. Dōmin nūna girman kai a cikin ƙasā da māƙircin cūta. Kuma māƙirci na cūta bā ya fāɗāwa faɗe a kan mutānensa. To, shin, sunā jiran (wani abu ne) faɗe dai hanyar (kaƙi-ran) farko. To, bā zā ka sāmi musanya ba ga hanyar Allah. Kuma bā zā ka sāmi jūyarwa ba ga hanyar Allah.

44. Ashe, kuma ba su yi tafiya ba, a cikin ƙasā, dōmin su dūba yadda āƙibar waɗannan da suke a gabāninsu ta kasance? Alhāli kuwa sun kasance mafifita ƙarfi daga gare su? Kuma Allah bai kasance wani abu nā iya rinjāyarSa ba, a cikin sammai, kuma haka a cikin ƙasā. Lalle Shi ne Ya kasance Masani, Mai ũkon yi.

45. Kuma dā Allah Yanā kāma mutāne sabōɗa abin da suka aikata, dā bai bar wata dabba ba a kanta

* إِنَّ اللَّهَ يُمِطُكَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْ تَزُولَا وَلَئِن زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ عِبَادِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا ﴿١١﴾

وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِن جَاءَهُمْ نَذِيرٌ لَّيَكُونُنَّ أَهْدَىٰ مِنَ الْأُمَمِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ مَّا زَادَهُمْ إِلَّا نُفُورًا ﴿١٢﴾

أَسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرَ السَّيِّئِ وَلَا يَحِيقُ الْمَكْرُ السَّيِّئِ إِلَّا بِأَهْلِهِ فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا مَسَّتِ الْأَرْضَ لَن نَّجْعَلَ لُجَّتَ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَن نَّجْعَلَ لُجَّتِ اللَّهِ تَحْوِيلًا ﴿١٣﴾

أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَكَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُمْ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ عَلِيمًا قَدِيرًا ﴿١٤﴾

وَلَوْ يَوَازِئُكَ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهِمَا مِنْ ذَنْبٍ وَاللَّكِنَ

(1) Lārabāwa sun kasance sunā gūri su sāmi mai ja musu gōra kamar Yahūdu kō Nasāra, sa'an nan Muhammadu ya jē musu, sai suka ƙāfirce.

(kasā). Amma Yanā jinkirta musu zuwa ga ajalin da aka ambatā. Sa'an nan idan ajalinsu ya zo, to, lalle Allah yā kasance Mai gani ga bāyinSa.

يُؤَخِّرُهُمْ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ
أَجَلُهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِعِبَادِهِ
بَصِيرًا ﴿٤٥﴾

Tanā karantar da ĩmāni game da Ubangiji Mai aikōwa, da Manzon, da abin aikowa, da halin waƙanda aka aiko sakon zuwa gare su, dōmin haka Annabi ya yi mata suna 'Zuciyar Alkur'āni'.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Y. Š.
2. Inā rantsuwa da Alkur'āni⁽¹⁾ Mai hikima.
3. Lalle kai, haƙiƙa kanā cikin Manzanni.
4. A kan hanya madaidaiciya.
5. (Allah Ya saukar da Alkur'āni) Saukarwar Mabuwayi, Mai jin kai.
6. Dōmin ka yi gargadi ga waƙansu mutāne da ba a yi gargadi ga ubanninsu ba, sabōda haka sū masu rafkana ne.

- ١ يس
- وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾
- إِنَّكَ لَئِنِ الْمُرْسَلِينَ ﴿٢﴾
- عَلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ ﴿٣﴾
- تَنْزِيلِ الْقُرْآنِ الرَّحِيمِ ﴿٤﴾
- لِيُنذِرَ قَوْمًا مَّا أُنذِرُوا وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿٥﴾

(1) Alkur'āni ma'anarsa abin karātu

7. Lalle, haḳīka, kalma⁽¹⁾ tā wajaba a kan mafi yawansu, dōmin sū, bā zā su yi īmāni ba.

8. Lalle Mū, Mun sanya kufumma a cikin wuyōyinsu, sa'an nan sū (kufumman sun kai) har zuwa ga haḳōbinsu, sabōda haka, sū banka-rarru ne.

9. Kuma Muka sanya wata tōshiya a gaba gare su, da wata tōshiya a bāyansu, sabōda haka Muka rufe su, sai suka zama bā su gani.

10. Kuma daidai yake a gare su, shin, ka yi musu gargadi kō ba ka yi musu gargadi ba, sū bā zā su yi īmāni ba.

11. Kanā yin gargadi kawai ga wanda ya bi Alkur'āni ne, kuma ya ji tsōron mai rahama a fake. To, ka yi masa bushāra da gāfara da wani sakamako na karimci.

12. Lalle Mū, Mū ne ke rāyar da matattu kuma Mu rubūta abin da suka gabatar, da gurābunsu, kuma kōwane abu Mun fididdige shi, a cikin babban Littāfi Mabayyani.

13. Kuma ka buga musu misāli: Wadansu ma'abūta alḳarya, a lōkacin da Manzanni⁽²⁾ suka jē mata.

14. A lōkacin da Muka aika (Manzannin) biyu zuwa gare su, sai suka faryata su, sa'an nan Muka

لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلَىٰ أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٧﴾

إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْيُنِهِمْ غُمَّةً سَاطِئًا إِلَىٰ
الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ ﴿٨﴾

وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ
سَدًّا فَأَغْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٩﴾

وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ ءَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا
يُؤْمِنُونَ ﴿١٠﴾

إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَوَّىٰ الرَّحْمَنَ
بِالْعَوِيْبِ فَلَيْسَ لَهُ مِعْزَفٌ مِنْ أُجْرِ كَرِيمٍ ﴿١١﴾

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا قَدَّمُوا
وَءِذَا قُرُرُكُمْ وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي
إِمَامٍ مُبِينٍ ﴿١٢﴾

وَاصْبِرْ لَهُمْ صَبْرًا مَسْحَبًا الْقَرِيْبَ إِذْ
جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿١٣﴾

إِذَا رَسَلْنَا إِلَيْهِمُ آتِينَ فَكَذَّبُوهُمَا فَكَرَّرْنَا

(1) Kalma a nan ita ce fadar Allah da take cewa zai yi azaba ga kaḳfirin da bai yi īmāni ba.

(2) Su Manzannin Īsā ne zuwa Antākiya, bābban garin ƙasar Rūmu. Sū ne Yōhana da Pulis. Na uku, shi ne Sham'un. Mutumin da ya jē yanā gaggawa, shi ne Habīb Masassaki wanda ya fāra gamuwa da Manzannin farko, ya yi īmāni da su, sa'an ya jē yanā wa'azi ga mutānensa.

karfafa (su) da na uku, sai suka ce, "Lalle mū, Manzanni ne zuwa gare ku."

15. Suka ce, "Kū ba ku zamo ba fāce mutāne ne kamarmu, kuma Mai rahama bai saukar da kōme ba, ba ku zamo ba fāce farya kuke yi."

16. Suka ce, "Ubangijinmu Yā sani, lalle mū, haḥīka Manzanni ne zuwa gare ku.

17. "Kuma bābu abin da ke kanmu, fāce iyar da manzanci bayyananne."

18. Suka ce, "Lalle mū, munā shu'umci da ku! Haḥīka, idan ba ku hanu ba, haḥīka, zā mu jēfe ku, kuma haḥīka wata azāba mai rādāḍi daga gare mu zā ta shāfe ku."

19. Suka ce, "Shu'umcinku, yanā tāre da ku. Ashe, dōmin an tunātar da ku? Ā'a, kū dai mutāne ne māsu kētare haddi."

20. Kuma wani mutum daga mafi nisan birnin ya je, yanā tafiya da gaggāwa, ya ce, "Ya mutānēna! Ku bi Manzannin nan.

21. "Ku bi waḍanda bā su tambayar ku wata ijāra, kuma sū shiryayyu ne.

22. "Kuma me ne a gare ni, bā zan bauta wa Wanda Ya kāga halit-tata ba, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku?

23. "Shin, zan riḥi waninSa abū-buwan bautāwa? Idan Mai rahama Ya nufe ni da wata cūta, to, cētonsu bā ya amfanina da kōme, kuma bā za su iya tsāmar da ni bā.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰتٰنَا الْاٰيٰتِ كُمْ مُّرْسَلُوْنَ ﴿١٥﴾

قَالُوْا مَا اَنْتُمْ اِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَمَا اَنْزَلَ الرَّحْمٰنُ مِنْ سَمٰوٰتٍ اِلَّا تَكْذٰبُوْنَ ﴿١٦﴾

قَالُوْا رَبَّنَا عَلِّمْنَا اِنَّا اِلَيْكَ لَمُرْسَلُوْنَ ﴿١٧﴾

وَمَا عَلَّمْنَا اِلَّا الْبَلٰغَ الْمُبِيْنَ ﴿١٨﴾

قَالُوْا اِنَّا نَطِيْرٌ يَّابِكُمْ لِيْنَ لَمْ تَنْتَهُوْا لَنْزِمَنَّكُمْ وَاَلَيْسَتْ كُمْ مِّنْ اَعْدَابِ الْاِيْمٰنِ ﴿١٩﴾

قَالُوْا ظَنُّوْكُمْ مَّعَكُمْ اَيْنَ دُخِرْتُمْ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُّشْرِكُوْنَ ﴿٢٠﴾

وَحَآءَ مِنْ اَقْصَا الْمَدِيْنَةِ رَجُلٌ يَّسْعٰى قَالَ يَنْتَقِمُوْا اَنْتُمْ اِلَيْكُمْ مَّرْسَلِيْنَ ﴿٢١﴾

اَتَيْتُمْوَا مِنْ لَّا يَسْتَلْكُمْ اَجْرًا وَاَنْتُمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿٢٢﴾

وَمَا لِيْ لَا اَعْبُدُ الَّذِيْ فَطَرَنِيْ وَاَلَيْهِ تَرْجَعُوْنَ ﴿٢٣﴾

ءَاَتَّخِذُ مِنْ دُوْنِهِ ءَالِهَةً اِنْ يُرِذِنِ الرَّحْمٰنُ بِصُرِّ لَاتَعْنِ عَنِّيْ شَفَعَتُهُمْ شَيْفًا وَّلَا يُقِيْدُوْنَ ﴿٢٤﴾

24. "Lalle nĩ, a lõkacin nan, tabbas, inā a cikin ßata bayyananna.

25. "Lalle ni, nā yi ĩmāni da Ubangijinku, sabōda haka ku saurāre ni."

26. Aka ce ⁽¹⁾ (masa), "Ka shiga Aljanna." Ya ce, "Dā dai a ce mutānēna sunā iya sani.

27. "Game da gāfarar da Ubangijīna ya yi mini, kuma Ya sanya ni a cikin wafanda aka girmama."

28. Kuma ba Mu saukar da wafansu runduna ba daga sama ⁽²⁾ a kan (halaka) mutānensa, daga bāyansa, kuma bā zā Mu kasance Māsu saukarwa ba.

29. Ba ta kasance ba face tsawa guda, sa'an nan sai gā su sōmamu.

30. Yā nadāma a kan bāyīNa! Wani Manzo bā ya zuwa gare su fāce sun kasance sunā māsu yi masa izgili.

31. Ba su gani ba, da yawa Muka halakar da (mutānen) karnōni a gabāninsu kuma cēwa su bā zā su kōmo ba?

32. Kuma lalle bābu kōwa fāce wafanda ake halartarwa ne a wurinMu.

33. Kuma āyā ce a gare su: Kasā matacciya, Mu rāyar da ita, Mu

إِنِّي إِذَا لَيْتِي ضَلَلْتُ مُبِينٌ ﴿١١﴾

إِنِّي ءَامَنْتُ بِرَبِّكَ فَاسْمَعُونِ ﴿١٢﴾

قِيلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَئْتِيَتِ قَوْمِي يَكْفُرُونَ ﴿١٣﴾

بِمَا عَفَّرَ لِي رَبِّي وَجَمَاعَتِي مِنَ الْمُكْرِمِينَ ﴿١٤﴾

* وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ
مِنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ ﴿١٥﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ خُلُودٌ ﴿١٦﴾

يَخْتَصِرُ عَلَى الْعِبَادِ مَا يُبْهِمُونَ رَسُولَ
إِلَّا كَأَنَّهُمْ يَسْتَهْزِءُونَ ﴿١٧﴾

الرَّيْرُ وَأَكْثَرُ أَهْلِكَ أَقْبَاهُ مِنَ الْقُرُونِ
أَنَّهُمُ الْبَيْهَاتُ لَا يُرْجُونَ ﴿١٨﴾

وَإِنْ كُلُّ لَمَامٍ جَمِيعٌ أَذْيَانًا مُتَضَرِّبُونَ ﴿١٩﴾

وَأَيُّ لَهْمٍ الْأَرْضُ الْمَيْتَةُ أَحْيَيْتَهَا

(1) An ce masa haka a bayan mutāne sun kashe shi sabōda ĩmāninsa. Wannan shi ne sakamakon mai wa'āzi idan ya yi shahada a kan aikinsa na wa'āzi.

(2) Wātau halakar da su abu ne mai sauki a gare Mu, ba Mu yi bukātar saukar da wasu sōjōjin malā'iku daga samā ba.

fitar da kwāya daga gare ta, sai gā shi daga gare ta suke ci.

34. Kuma Muka sanya, a cikinta (kasā), wadansu gōnaki na dabīno da inabōbi, kuma Muka buɓɓugar da ruwa daga marēmari a cikinta.

35. Dōmin su ci 'yā'yan itācensa, alhāli kuwa hannāyensu ba su aika-ta shi ba. Shin, to, bā zā su gōdēwa ba?

36. Tsarki ya tabbata ga Wanda Ya halitta nau'uka, namiji da mace, dukansu, daga abin da kasā ke tsirarwa, kuma daga kansu, kuma daga abin da ba su sani ba.

37. Kuma āyā ce a gare su: Dare, Muna fēde rāna daga gare shi, sai gā su sunā māsu shiga duhu.

38. Kuma rānā tanā gudāna zuwa ga wani matabbaci nāta. Wannan kaddarāwar Mabuwayi ne, Masani.

39. Kuma da watā, Mun kaddara masa manzilōli, har ya kōma kamar tsumajiyar murlin dabīno, wadda ta tsūfa.

40. Rānā bā ya kamāta a gare ta, ta riski watā. Kuma dare bā ya kamāta a gare shi ya zama mai tsere wa yini, kuma dukansu a cikin sarari guda suke yin iyo.

41. Kuma āyā ce a gare su: Lalle Mū, Mun dauki zuriyarsu a cikin jirgin, wanda aka yi wa lōdin.

42. Kuma Muka halitta musu, daga irinsa, abin da suke hawa.

43. Kuma idan Mun so, zā Mu nutsar da su, har bābu kururuwar

وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبًّا فَوْسُهُ يَأْكُلُونَ ﴿٣٦﴾

وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِنْ نَجِيلٍ وَأَعْنَابٍ
وَفَجَّرْنَا فِيهَا مِنَ الْعُيُونِ ﴿٣٧﴾

لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ
أَفَلَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٨﴾

سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَرْوَاحَ كَيْلَهَا مِمَّا
تُنْفِثُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

وَعَايَةُ لَهُمْ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ فَإِذَا
هُم مُظْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذَلِكَ
تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿٤١﴾

وَالْقَمَرَ قَدَرْتَهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ حَادَ كَالْعُرْوُونِ
الْقَدِيمِ ﴿٤٢﴾

لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا
الْبَيْتُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلٌّ فِي فَلَكٍ يَسْبَحُونَ ﴿٤٣﴾

وَعَايَةُ لَهُمْ أَنَّكَ حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفُلِكِ الْمَسْحُونِ ﴿٤٤﴾

وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِنْ مِثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ ﴿٤٥﴾

وَلَنْ نَسْأَلَ قَوْمَهُمْ فَلَا صَرِيحَ لَهُمْ وَلَا هُمْ

neman āgaji a gare su, kuma ba su zama anā tsīrar da su ba.

44. Sai fa bisa ga wata rahama daga gare Mu, da jiyarwa dāfi zuwa ga wani ḍan lōkaci.

45. Kuma idan aka ce musu, “Ku kāre abin da ke a gaba gare ku da abin da yake a bāyanku, dōmin tsammāninku a ji tausayinku.”

46. Kuma wata āyā daga āyōyin Ubangijinsu bā ta zuwa a gare su, sai sun kasance sunā māsu bijirēwa daga gare ta.

47. Kuma idan aka ce musu, “Ku ciyar daga abin da Allah Ya arzuta ku,” sai waḍanda suka kāfir-ta su ce ga waḍanda suka yi imāni, “Ashe, zā mu ciyar da wanda idan Allah Ya so Yanā ciyar da shi? Ba ku zama ba fāce a cikin bata bayyannanniya.”

48. Kuma sunā cēwa, “A yaushe wannan wa'adi yake (aukuwa), idan kun kasance māsu gaskiya?”

49. Bā su jiran (kōme) fāce wata tsāwa guda, zā ta kāma su, alhāli kuwa sunā yin husūma.

50. Bā zā su iya yin wasiyya⁽¹⁾ ba, kuma bā zā su iya kōmāwa zuwa ga iyālansu ba.

51. Kuma aka yi būsā a cikin faho, to, sai gā su, daga kaburbura zuwa ga Ubangijinsu, sunā ta gudu.

52. Suka ce, “Yā bonenmu! Wāne ne ya tayar da mu daga

يُقَدُّونَ ﴿٤٦﴾

إِلَّا رَحْمَةً مِنَّا وَمَتَاعًا إِلَىٰ حِينٍ ﴿٤٥﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٤٥﴾

وَمَا تَأْتِيهِمْ مِنْ آيَةٍ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ ﴿٤٦﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيكُمْ وَأَلْفَاظِ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْطَعِمُ مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ أَنْطَعِمَهُ وَإِنْ آنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٤٧﴾

وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٤٨﴾

مَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ ﴿٤٩﴾

فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ ﴿٥٠﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ قَدْ أَهْرَمْتُمُ الْأَجْدَانِ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ ﴿٥١﴾

قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَن بَعَثَنَا مِن مَّرْقَدِنَا هَذَا مَا

(1) Māsu izgili ga addini idan ajali ya je musu bisa ga abke, bā zā a bā su dāmar wasiyya ba ga iyālansu.

barcinmu?" "Wannan shi ne abin da Mai rahama ya yi wa'adi da shi, kuma Manzanni sun yi gaskiya."

53. Ba ta kasance ba fāce wata tsāwa ce guda, sai gā su duka, sunā abin halartarwa a gare Mu.

54. To, a yau, bā zā a zālunci wani rai da kōme ba. Kuma bā zā a sākā muku ba fāce da abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

55. Lalle, 'yan Atjanna, a yau, sunā cikin shagali, sunā māsu nishāfi.

56. Sū da mātan aurensu, sunā cikin inuwōwi, a kan karagai, sunā māsu gincira.

57. Sunā da 'yā'yan itācen marmari a cikinta, kuma sunā sāmūn abin da suke kiran a kāwo.

58. "Aminci," da magana, (1) daga Ubangiji Mai jin kai.

59. "Ku rarrabe dabam, a yau, yā kū māsu laifi!

60. "Ashe, ban yi muku umurni na alkawari ba, yā dīyan Ādamu? Cēwa kada ku bauta wa Shaidan, lalle shī, ma'iyi ne a gare ku bayyananne?

61. "Kuma ku bauta Mini. Wannan ita ce hanya madaidaciya."

62. "Kuma lalle, hakīka, (Slii-dan) yā batar da jama'a māsu yawa daga gare ku. Ashe, to, ba ku kasance kunā yin hankali ba?

وَعَدَّ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ ﴿٥٥﴾

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ
جَمِيعٌ لَدَيْنَا مُخَضَّرُونَ ﴿٥٦﴾

فَالْيَوْمَ لَا تَنْظُرُونَ
إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٧﴾

إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ
فَلَا يَكُونُونَ ﴿٥٨﴾

هُم وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلِّ عَلَى الْأَرْبَابِكُمْ
مَسْكُونَةٌ ﴿٥٩﴾

لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدَّعُونَ ﴿٦٠﴾

سَلَّمَ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَجِيمٍ ﴿٦١﴾

وَأَمْسَرُوا الْيَوْمَ أَيُّهَا الْمُجْرِمُونَ ﴿٦٢﴾

* أَلَمْ نَعْتَدِ لِلْكَافِرِينَ إِذْ هُمْ لَا
تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ لَكُرْعَةً وَوُجُوهًا ﴿٦٣﴾

وَأَنْ أَعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ ﴿٦٤﴾

وَلَقَدْ أَصَلَّ مِنْكُمْ جِبَلٌ كَثِيرٌ أَفَلَمْ
تَكُونُوا تَعْقِلُونَ ﴿٦٥﴾

(1) Ana ce musu aminci ya tabbata a gare ku, da magana daga wajen Ubangijinsu Mai rahama, watau ana fadā musu haka da magana bā da wata ishāra ba.

63. "Wannan ita ce Jahannama wadda kuka kasance anā yi muku wa'adi da ita.

64. "Ku shigē ta a yau, sabōda abin da kuka kasance kunā yi na kāfirci."

65. A yau, Munā sanya hātimin rufi a kan bākunansu, kuma hannā-yensu su yi Mana magana, kuma kafāfunsu su yi shaidu da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

66. Dā Mun so, dā Mun shāfe gani daga idānunsu, sai su yi tsēre ga hanya, to, yaya zā su yi gani?⁽¹⁾

67. Kuma da Mun so, da Mun juyar da halittarsu a kan halinsu, saboda haka ba zā su iya shudewa ba, kuma ba zā su komo ba.

68. Kuma wanda Muka rāya shi, Munā sunkuyar da shi ga halittarsa. Ashe, bā su hankalta?

69. Ba Mu sanar da shi (Annabi) wākā ba, kuma wākā ba ta kamāta da shi (Annabi) ba. Shi (Alkur'āni) bai zama ba fāce tunātarwa ce, da abin karātu bayyananne.

70. Dōmin ya yi gargadi ga wanda ya kasance mai rai, kuma magana ta wajaba a kan kāfirai.

71. Shin, ba su gani ba (cēwa) lalle Mun halitta musu dabbōbi daga abin da HannayenMu suka aikata, sai sunā mallakar su?

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ ﴿٦٣﴾

أَصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٦٤﴾

الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَىٰ أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ
وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٦٥﴾

وَلَوْ شَاءَ لَطَمَسْنَا عَلَىٰ أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا
الْحِصْرَ فَأَلَّتْ بَصِيرَتُهُمْ ﴿٦٦﴾

وَلَوْ شَاءَ لَمَسَخْنَا مِنْهُم عَلَىٰ مَكَائِهِمْ
فَمَا اسْتَطَعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ ﴿٦٧﴾

وَمَنْ نُعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا
يَعْقِلُونَ ﴿٦٨﴾

وَمَا عَلَّمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا
ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ ﴿٦٩﴾

لِيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى
الْكَافِرِينَ ﴿٧٠﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مَا مَتَاعْتُمْ أَبْدَانًا
أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُمُ آيَاتِكُمْ أَنْ تَبْلُغُوا أَفَلَا تَفْقَهُونَ ﴿٧١﴾

(1) Dā Mun so shāfe ganinsu na ido kamar yadda Muka shāfe basirarsu ta hankali, dā Mun shāfe shi, sai su zama makāfin idānu kamar yadda suke makāfin zūci. sabōda haka ko sun so gani, bā zā su yi ba.

72. Kuma Muka hōre su, sabōda su, sabōda haka daga gare su abin hawansu yake, kuma daga gare su suke ci.

73. Kuma sunā da waɗansu am-fānōni a cikinsu, da abūbuwan shā. Ashe fa, bā zā su gōdēwa ba?

74. Kuma suka riki waɗansu abūbuwan bautāwa wanin Allah, dammāninsu zā su taimake su.

75. Bā zā su iya taimakonsu ba, alhāli kuwa sū runduna ce wadda ake halartarwa (a cikin wutā).

76. Sabōda haka, kada maganarsu ta bāta maka rai. Lalle Mū, Munā sanin abin da suke asirtāwa da abin da suke bayyanāwa.

77. Ashe, kuma mutum bai ga (cēwa) lalle Mū, Mun halitta shi daga maniyi ba, sai gā shi mai yawan husūma, mai bayyanāwar husūmar.

78. Kuma ya buga Mana wani misāli, kuma ya manta da halitarsa, ya ce, “Wāne ne ke rāyar da kasūsūwa alhāli kuwa sunā rududugaggu?”

79. Ka ce, “Wanda ya kāga halitarsu a farkon lōkaci, Shī ke rāyar da su, kuma Shi, game da kōwace halitta, Mai ilmi ne.

80. “Wanda ya sanya muku wutā daga itāce kōre, sai gā ku kunā kunnāwa daga gare shi.

81. “Shin, kuma Wanda Ya halitta sammai da kasā bai zama Mai ikon yi ba ga Ya halitta kwatan-kwacinsu? Na'am, zai iya! Kuma

وَذَلَّلْنَاهَا لَهْمًا فَهَمَّ بِرُكُوبِهَا رُكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ ﴿٧٢﴾

وَأَلْهَمْنَاهُمَا مَتَاعًا وَمَشَارِبًا أَفْلا يَشْكُرُونَ ﴿٧٣﴾

وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَعَلَّهُمْ
يُنصَرُونَ ﴿٧٤﴾

لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ
مُحْتَضَرُونَ ﴿٧٥﴾

فَلَا يَخْرُجُ مِنْ قَوْلُهُمْ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسْرُونَ وَمَا
يَعْلَمُونَ ﴿٧٦﴾

أَوَلَمْ يَرِ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقْتَهُ مِنْ نُطْفَةٍ
فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُبِينٌ ﴿٧٧﴾

وَصَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَنَسِيَ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ
يُنحَى الْعِظَامُ وَهِيَ رَمِيمٌ ﴿٧٨﴾

قُلْ يُخَيِّمُهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُوَ
بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ السَّجِرَ الْأَخْضَرَ نَارًا
فَإِذَا أَنتُمْ مِنْهُ تُوقَدُونَ ﴿٨٠﴾

أَوَلَيْسَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَدِيرٍ
عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَىٰ وَهُوَ الْخَلَّاقُ الْعَلِيمُ ﴿٨١﴾

Shī Mai yawan halittāwa ne, Mai ilmi.

82. UmurninSa, idan Yā yi nufin wani abu, sai Ya ce masa kawai, "Ka kasance," sai yana kasancewa (kamar yadda Yake nufi).

83. Sabōda haka, tsarki yā tabbata ga Wanda mallakar kōwane abu take ga HannāyenSa, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾

فَمَسِيحِينَ الَّذِينَ يَدْعُوهُ مَلَكَوَتْ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٨٣﴾

SŪRATUṢ ṢĀFFĀT

سُورَةُ الصَّفَاتِ

Tanā karantar da yadda Allah Ya shirya abūbuwan da ke tunkude māsu barna a cikin halittarSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da māsu yin sahu-sahu (a cikin salla kō yāfi).

2. Sa'an nan māsu yin tsāwa⁽¹⁾ dōmin gargadi.

3. Sa'an nan da māsu karātun abin tunātarwa.

4. Lalle Abin bautawarku haƙi-ka 'Daya ne.

وَالصَّافَّاتِ صَفًّا ﴿٨٤﴾

فَالرَّجْرَجِ زُخْرًا ﴿٨٥﴾

فَاللَّيْلِ ذِكْرًا ﴿٨٦﴾

إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ ﴿٨٧﴾

(1) Māsu tsāwa, sū ne Malamai māsu sāmuni ilmin wa'azi daga Annabāwa waƙanda ke karātun abin tunāwa daga Allah Ubangijin sammai da fasa, Mai bāyar da haske ga rānā, Mai haskaka taurari māsu rawātar da samā kuma su tsare ta daga shaidanu. An siffanta rānā da Annabāwa, Malamai da taurari, ilmi da haske da sababin fawa da shiryarwa da kōrar māsu barna.

5. Ubangijin sammai da Kasā da abin da ke tsakāninsu, kuma Ubangijin wurāren fitar rānā.

6. Lalle Mū, Mun Kawatār da sama ta kusa da wata Rawa, watau taurāri.

7. Kuma sunā tsari daga dukan Shaidan mai tsaurin kai.

8. Bā zā su iya saurāre zuwa ga jama'a mafi daukaka (Malā'iku) ba, kuma anā jīfar su daga kōwane gēfe.

9. Dōmin tunkudēwa, kuma sunā da wata azāba tabbatacciya.

10. Fāce wanda ya fizgi wata kalma, sai yūla mai haske ta bī shi.

11. Ka tambaye su, "Shin, sū ne mafi wuya ga halittawa, kō kuwa waɗanda Muka halitta?" Lalle Mū, Mun halitta su daga lākā mai dauri.

12. Ā'a, kā yi māmāki, alhāli kuwa sunā ta yin izgili.

13. Kuma idan aka tunātar da su, bā su tunāwa.

14. Idan suka ga wata āyā, sai su dinga yin izgili.

15. Kuma su ce, "Wannan bā kōme ba, fāce sihiri ne bayyananne.

16. "Shin, idan mun mutu, kuma muka kasance turɓaya da kasū-suwa, ashe, lalle mū, tabbas, waɗanda ake tāyarwa ne?

17. "Ashe, kō da ubanninmu na farko?"

18. Ka ce, "Na'am, alhāli kuwa kunā kasƙantattu."

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبِّ
الْمَشْرِيقِ ﴿٥﴾

إِنَّا زَيْنًا أَلَسْنَا الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الْكُرْأِيَّ ﴿٦﴾

وَحِفْظًا مِّنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ ﴿٧﴾

لَا يَسْتَمِعُونَ إِلَى السَّمَاءِ الْأَعْلَىٰ وَيُقَدِّفُونَ مِنْ كُلِّ
جَانِبٍ ﴿٨﴾

دُخُورًا وَلَهُنَّ عَذَابٌ وَأَصِيبٌ ﴿٩﴾

إِلَّا مَن حَظِيَ مِنَ الْخَطِئَةِ فَأَتْبَعَهُ رِشْقًا وَشِهَابًا قَاطِبٍ ﴿١٠﴾

فَأَسْتَفْهِرُهُمْ أَهْرَ أَسْدٍ حَاقًا أَمْ مَن حَاقَتْهُ إِتْنَا
حَاقَتْهُم مِّنْ طِينٍ لَّازِبٍ ﴿١١﴾

بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ ﴿١٢﴾

وَإِذَا ذُكِرُوا لِآيَاتِنَا يُكْفَرُونَ ﴿١٣﴾

وَلَمَّا رَأَوْهُ آيَاتِنَا يَسْتَسْخَرُونَ ﴿١٤﴾

وَقَالُوا إِن هَذَا إِلَّا أَسْحَابٌ مِّثْيَةٌ ﴿١٥﴾

لَهُ دَابِشَاتٌ مُّكَاثِرَاتٌ وَأَعْظَمَاءُ هُمْ تَالِعِبُونُ ﴿١٦﴾

أَوْ أَبْنَاءُ آلِ الْأَوْلَادِ ﴿١٧﴾

قُلْ نَعْرُوهُ وَأَسْمَاءُ كُفْرُونَ ﴿١٨﴾

19. Tsāwa guda kawai ce, sai gā su, sunā dūbi.

20. Kuma su ce, “Yā bonenmu! Wannan ita ce rānar sakamako.”

21. Wannan ita ce rānar rarra-bēwa wadda kuka kasance kuna karyatāwa.

22. Ku tāra waƙanda suka yi zālunci, da abōkan haƙinsu, da abin da suka kasance sunā bautāwa.

23. Wanin Allah, sabōda haka ku shiryar da su zuwa ga hanyar Jahīm.

24. Kuma ku tsayar da su, lalle su, waƙanda ake yi wa tambaya ne.

25. Me ya sāme ku, bā ku tai-makon jūna?

26. Ā'a, sū a yau, māsu sal-lamāwa ne.

27. Kuma sāshensu ya fuskanta ga sāshe, sunā tambayar jūna.

28. Suka ce, “Lalle kū, kun kasance kunā jē mana daga wajen dāma (inda muka amince).”

29. Suka ce, “Ā'a, ba ku kasance mūminai ba.

30. “Kuma wani daƙili bai kasance ba gare mu a kanku. Ā'a, kun kasance mutāne ne māsu kētare iyāka.

31. “Sabōda haka maganar Ubangijinmu ta wajaba a kanmu. Lalle mū, māsu dandanāwa ne.

32. “Sabōda haka muka batar da ku. Lalle mū, mun kasance batatu.”

فَاتَّسَاهَنَ زَجْرَةً وَوَعْدَةً فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ﴿١٩﴾

وَقَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا هَذَا يَوْمًا مِنَ الدِّينِ ﴿٢٠﴾

هَذَا يَوْمُ الْقِتَالِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٢١﴾

أَحْسُرُوا الَّذِينَ ظَنَّمُوا أَنَّهُمُ لَمْ يَكُونُوا يَعبُدُونَ ﴿٢٢﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ فَأَهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْجَحِيمِ ﴿٢٣﴾

وَقِفُّهُمْ عَلَيْهِمْ عَشْرُونَ ﴿٢٤﴾

مَا لَكُمْ لَا تَنْصَرُونَ ﴿٢٥﴾

بَلْ هُمْ آيَوْمًا مُّسْتَسْمِرُونَ ﴿٢٦﴾

وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٢٧﴾

قَالُوا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ ﴿٢٨﴾

قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُّؤْمِنِينَ ﴿٢٩﴾

وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَافِينَ ﴿٣٠﴾

فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا إِنَّا لَذَائِبُونَ ﴿٣١﴾

فَاعْوَيْتُمْ كُرْئَانًا كَاغْوَيْتُمْ ﴿٣٢﴾

33. To, lalle sū, a rānar nan, māsu tārayya ne a cikin azābar.

34. Lalle Mū, kamar haka Muke aikatāwa game da māsu laifi.

35. Lalle sū, sun kasance idan an ce musu, “Bābu abin bautāwa, fāce Allah,” sai su dōra girman kai.

36. Kuma sunā cēwa, “Shin, mū lalle māsu barin gumākanmu ne, sabōda maganar wani mawāki mahaukaci?”

37. Ā'a, yā zo da gaskiya kuma ya gaskata Manzanni.

38. Lalle kū, haḳīka, māsu dandana azāba mai radadi ne.

39. Kuma bā zā a sāka muku ba fāce da abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

40. Fāce bāyin Allah waḍanda aka tsarkake.

41. Waḍannan sunā da abinci sananne.

42. 'Yā'yan itācen marmari, kuma sunā waḍanda ake girmanāwa.

43. A cikin gidājen Aljannar ni'ima.

44. A kan karagu, sunā māsu fuskantar jūna.

45. Anā kēwayāwa a kansu da hinjālan giya, ta daga wadansu marēmari.

46. Farā mai dādi ga mashāyan.

47. A cikinta bābu jiri, kuma ba su zama māsu māye daga gare ta ba,

فَأَنهَمُ وَمِمَّن فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٧﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٨﴾

إِنَّهْمُ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ﴿٣٩﴾

وَيَقُولُونَ إِنَّمَا نَتَارِكُ آهَاتِنَا الشَّاعِرِ فَيَحْمِلُونَ ﴿٤٠﴾

بَلْ جَاءَهُم بِالْحَقِّ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِينَ ﴿٤١﴾

إِنَّكُمْ لَتَأْكُلُونَ مِنَ الْعَذَابِ الْأَلِيمِ ﴿٤٢﴾

وَمَا تُحْزِنُونَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلِصِينَ ﴿٤٤﴾

أُولَئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ ﴿٤٥﴾

فَوَكُودٌ وَهُمْ مُكْرَمُونَ ﴿٤٦﴾

فِي جَنَّاتٍ النَّعِيمِ ﴿٤٧﴾

عَلَى سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ ﴿٤٨﴾

يَطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَأْسٍ مِنْ مَعِينٍ ﴿٤٩﴾

بِيَصْبَاءَ لَدُنَّ الشُّرُبِ ﴿٥٠﴾

لَا فِيهَا عِوَالٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْفَرُونَ ﴿٥١﴾

48. Kuma a wurinsu, akwai mā-tan aure māsu takaita kallonsu, māsu manyan idānu.

49. Kamar dai su kwai ne bōyay-ye.

50. Sai sāshensu ya fuskanta a kan sāshe, sunā tambayar jūna.

51. Wani mai magana daga cikinsu ya ce, "Lalle ni wani abōki ya kasance a gare ni (a dūniya)."

52. Yanā cēwa, "Shin, kai, laile, kanā daga māsu gaskatāwa ne?"

53. "Ashe, idan muka mutu, kuma muka kasance turbaya da fasūsuwa, ashe, lalle, mū tabbas wadanda ake sāka wa ne?"

54. (Mai maganar) ya ce, "Shin, kō ku, māsu tsinkāya ne (mu gan shi)?"

55. Sai ya tsinkāya, sai ya gan shi a cikin tsakar Jahim.

56. Ya ce (masa), "Wallahi, lalle, kā yi kusa, haḳīka, ka halakā ni.

57. "Kuma bā dōmin ni'imar Ubangijina ba, lalle, dā na kasance daga wadanda ake halartarwa (tāre da kai a cikin wutā).

58. "Shin fa, ba mu zama māsu mutuwa ba,

59. "Sai mutuwarmu ta farko, kuma ba mu zama wadanda ake azabtarwa ba?"

60. Lalle, wannan shī ne babban rabo mai girma.

61. Sabōda irin wannan, sai māsu aiki su yi ta aikatāwa.

وَعِنْدَهُمْ قَصِيرَاتُ الْظُّرُفِ عِينٌ ﴿٤٨﴾

كَأَنَّهُنَّ يَبِيضُ مَكْرُونٌ ﴿٤٩﴾

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿٥٠﴾

قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ ﴿٥١﴾

يَقُولُ أَهْلَ نَكَاحٍ الْمُضَرَّقِينَ ﴿٥٢﴾

أَوَدَامِنَّا وَكَانُوا أَبَاوَعظَمَا أَوْ نَالَتَدِينُونَ ﴿٥٣﴾

قَالَ هَلْ أُنتَمُ مَطْلَبُونَ ﴿٥٤﴾

فَأَطَاعَ قَوْمٌ سِوَاهُ الْجَحِيمِ ﴿٥٥﴾

قَالَ تَاللَّهِ إِن كُنتَ لَتَرِيدِينِ ﴿٥٦﴾

وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنتُ مِنَ الْمُحْضَرِّينِ ﴿٥٧﴾

أَفَمَا تَحْسِبُ يَمِينِينَ ﴿٥٨﴾

إِلَّا أَمْوَاتِنَا الْأُولَىٰ وَمَنْ حَسِبُ يَمُوعِدِينِ ﴿٥٩﴾

إِنَّ هَذَا هُوَ الْقَوْمُ الْعَظِيمُ ﴿٦٠﴾

لِيُعَلِّمَ هَذَا الْقَلْبَ يَعْصِلُ الْعَمَلُونَ ﴿٦١﴾

62. Shin, wancan shī ne mafi zama alhēri ga liyafa kō itāciyar zakūkūm?

63. Lalle, Mū, Mun sanya ta fitina ga azzālumai.

64. Lalle ita wata itāciya ce wad-da take fita daga asalin Jahīm.

65. Gundarta, kamar dai shi kā-nun Shaidan ne.

66. To, lalle sū, hakīka, māsu ci ne daga gare ta. Sa'an nan māsu cika cikuna ne daga gare ta.

67. Sa'an nan lalle sunā da wani garwaye a kanta, daga ruwan zāfi.

68. Sa'an nan lalle makomarsu, hakīka, zuwa ga Jāhim take.

69. Lalle sū, sun iske ubanninsu batattu.

70. Sabōda haka sū, a kan gurā-bunsu, suke gaggāwa.

71. Kuma tabbas, hakīka, mafi yawan mutānen farko sun bace a gabāninsu.

72. Kuma tabbas, hakīka, Mun aika māsu gargadī a cikinsu.

73. Sai ka dūba yadda ākibar wadanda aka yi wa gargadī ta kasan-
sance.

74. Fāce bāyin Allah wadanda aka tsarkake.

75. Kuma lalle, hakīka, Nūhu ya kira Mu. To, madalla da māsu kar-
bāwa, Mu.

76. Kuma Mun tsīrar da shi da mutānensa daga bakin ciki babba.

أَذَلَّكَ خَيْرٌ لِّأُمَّ سَجْرَةَ الزُّرُومِ ﴿٦٢﴾

إِنَّا جَعَلْنَا هَاتِنَةَ لِلظَّالِمِينَ ﴿٦٣﴾

إِنَّهَا سَجْرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ ﴿٦٤﴾

طَاعَهَا كَأَنَّهُ رُؤُوسَ الشَّيَاطِينِ ﴿٦٥﴾

فَأَنَّهُمْ لَا يَكُونُ مِنْهَا قَمَاتُونَ مِنْهَا الْبُطُونَ ﴿٦٦﴾

فَإِن لَّهُمْ عَلَيْهَا اشْرَاقٌ مِنَ حَمِيمٍ ﴿٦٧﴾

ثُمَّ إِذْ مَرَّ جَهَنَّمُ لِيَالِي الْجَحِيمِ ﴿٦٨﴾

إِنَّهُمْ الْقَوَاءُ أَبَاءَهُمْ صَالِينَ ﴿٦٩﴾

فَهُمْ عَلَى آثَرِهِمْ يُرْعَوْنَ ﴿٧٠﴾

وَلَقَدْ حَبَلَ بِقُلُوبِهِمْ أَسْمَارًا أُولَىٰ ﴿٧١﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنذِرِينَ ﴿٧٢﴾

فَأَنْظَرْنَاكَ كَيْفَ كَانَتْ عَاقِبَةُ الْمُنذِرِينَ ﴿٧٣﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿٧٤﴾

وَلَقَدْ نَادَيْنَا نُوْحًا فَلَمَّعَ الْمُجِيبُونَ ﴿٧٥﴾

وَتَمَيَّزَتْ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ ﴿٧٦﴾

77. Muka sanya zurriyarsa sunā māsu wanzuwa.

78. Kuma Muka bar masa (yabo) a cikin jama'ar ƙarshe.

79. Aminci ya tabbata ga Nūhu, a cikin halittu.

80. Lalle Mū, kamar haka Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

81. Lalle shi, yanā daga bāyin-Mu mūminai.

82. Sā'an nan Muka nutsar da wadansunsu.

83. Kuma lalle daga ƙungiyarsa, haƙiƙa, Ibrahim yake.

84. A lōkacin da ya je wa Ubangijinsa da zūciya kubutacciya.

85. A lōkacin da ya ce wa ubansa da mutānensa, "Mēne ne kuke bautāwa?"

86. "Shin, ƙiren ƙarya, (wātau) gumāka, wanin Allah, kuke bautāwa?"

87. "To, mēne ne zatouku game da Ubangijin halittu?"

88. Sai ya yi dūbi, dūba ta sōsai, a cikin taurāri.

89. Sā'an nan ya ce, "Nī mai rashin lāfiya ne."

90. Sai suka jūya ga barinsa, sunā māsu jūyāwa da bāya.

91. Sai ya karkata zuwa ga gumākansu, sa'an nan ya ce, "Ashe bā zā ku ci ba?"

92. "Me ya sāme ku, bā ku magana?"

وَجَعَلْنَا دُرِّيَّتَهُمُ الْبِلَاقُونَ ﴿٧٧﴾

وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿٧٨﴾

سَلَّمَ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ ﴿٧٩﴾

إِنَّا كَرَّمْنَا نَجْمَ الْجُذَيْفِيِّ الْمُحْسِنِينَ ﴿٨٠﴾

إِنَّمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿٨١﴾

ثُمَّ أَعْرَفْنَا الْآخَرِينَ ﴿٨٢﴾

وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لِبَرَاهِيمَ ﴿٨٣﴾

إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٤﴾

إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا عَبَدُونَ ﴿٨٥﴾

أَيَقْكُوهَ الْهَدُونَ اللَّهُ تَرْتَدُونَ ﴿٨٦﴾

فَتَاطَعُوا أَمْرَ رَبِّي الْعَالَمِينَ ﴿٨٧﴾

فَنَظَرْنَا نَظْرَةً فِي الشُّجُومِ ﴿٨٨﴾

فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ ﴿٨٩﴾

فَتَوَلَّوْا عَنِّي مُدْبِرِينَ ﴿٩٠﴾

فَرَاغَ إِلَهُ الْهَيْمَةَ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ ﴿٩١﴾

مَا لَكُمْ لَا تَحْكُمُونَ ﴿٩٢﴾

93. Sai ya zuba dūka a kansu da hannun dāma.

94. Sai suka fuskanto zuwa gare shi, sunā gaggāwa.

95. Ya ce, “Kunā bauta wa abin da kuke sassakāwa,

96. “Alhāli, Allah ne Ya halitta ku game da abin da kuke aikatāwa?”

97. Suka ce, “Ku gina wani gini sabōda shi, sa'an nan ku jēfa shi a cikin Jahīm.

98. Sabōda haka suka yi nufin makīda game da shi. Sai Muka sanya su, sū ne mafi kaskanci.

99. Kuma (Ibrahīm) ya ce, “Lalle, nī mai tafiya ne zuwa ga Ubangi-jina, zai shiryar da ni.

100. “Ya Ubangi-jina! Ka bā ni (abōkin zama) daga sālihan mutāne.”

101. Sai Muka yi masa bushāra da wani yāro⁽¹⁾ mai hafuri.

102. To, a lōkacin da ya isa aiki tāre da shi, ya ce, “Ya karamin dāna! Lalle ne inā gani, a cikin barci, lalle inā yanka ka. To, ka dūba, mē ka gani?” (Yāron) ya ce, “Yā Bā-bāna! Ka aikata abin da aka umur-ce ka, zā ka sāme ni, in Allah Ya so, daga māsu hafuri.”

103. To, a lōkacin da suka yi sallama, (Ibrāhīm) ya kāyar da shi ga gēfen gōshinsa.

قَوَاعَ عَلَيْهِمْ حَبْرًا بِالْيَمِينِ ﴿٩٣﴾

فَأَقْبُوا إِلَيْهِ يَزُورُونَ ﴿٩٤﴾

قَالَ اتَّعْبُدُونَ مَا تَنْجُواونَ ﴿٩٥﴾

وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ ﴿٩٦﴾

قَالُوا اتَّبِعُوا آلَهُ بُنْيَا قَدْ أَفْوَوْا فِي الْجَحِيمِ ﴿٩٧﴾

قَارِئُوا وَإِبرَاهِيمَ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَشْقِيَاءِ ﴿٩٨﴾

وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى رَبِّي سَمِيعِينَ ﴿٩٩﴾

رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١٠٠﴾

فَبَشِّرْهُنَّ بِمَا لَمْ يَحْلُبْنَ ﴿١٠١﴾

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَبْنَؤُا إِنِّي أَرَى فِي

السَّمَاءِ آتِيًا فَظَنَّكَ مَاذَا تَأْتِي قَالَ

يَتَأْتِي أَفْعَلٌ مَا تَأْتُونَ سَتَجِدُنِي إِنْ

سَأَلْتَهُ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٢﴾

فَلَمَّا أَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ﴿١٠٣﴾

(1) Yāron da aka yi bushāra da shi a nan, shī ne Ismā'īla, sabōda abin da yake tafē a gaba wanda ya shāfi Is'hāka da sūnansa a bayyane yā nūna a nan bā shi ba ne. Watawa Ismā'īla kawai ne.

104. Kuma Muka kira shi cewa
“Ya Ibrāhīm!

105. “Haḳīḳa kā gaskata mafar-
kin.” Lalle kamar haka Muke sāka
wa māsu kyautatāwa.

106. Lalle, wannan ita ce jarra-
bāwa bayyananna.

107. Kuma Muka yi fansar yā-
ron da wani abin yanka, mai girma.

108. Kuma Muka bar (yabo) a
kansa a cikin mutānen ƙarshe.

109. Aminci ya tabbata ga Ibrā-
hīm.

110. Kamar haka Muke sāka wa
māsu kyautatāwa.

111. Lalle shī, yanā daga bāyin-
Mu mūminai.

112. Kuma Muka yi masa bus-
hāra ⁽¹⁾ da Is'hāḳa ya zama Annabi
daga sālīhan mutāne.

113. Kuma Muka yi albarka a
gare shi, kuma ga Is'hāḳa. Kuma
daga cikin zurriyarsu akwai mai
kyautatāwa da kuma mai zālunci
dōmin kansa, mai bayyanāwa (ga
zāluncin).

114. Kuma lalle, Mun yi ni'ima
ga Mūsā da Hārūna.

115. Kuma Muka tsīrar da su da
mutānensu daga bakin ciki mai
girma.

وَلَدَيْتَهُ أَنْ يَأْتِيَهُمْ ﴿١٠٤﴾

فَدَصَّدَتْ الرُّؤْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي

الْمُحْسِنِينَ ﴿١٠٥﴾

إِنَّ هَذَا لَهُمُ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ ﴿١٠٦﴾

وَقَدَيْتُهُ بِذَبْحٍ عَظِيمٍ ﴿١٠٧﴾

وَوَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ ﴿١٠٨﴾

سَأَلَهُ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ ﴿١٠٩﴾

كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١١٠﴾

إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١١١﴾

وَأَشْرَيْنَاهُ بِإِسْحَاقَ ذِي الشَّوْكِ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿١١٢﴾

وَوَرَكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَىٰ إِسْحَاقَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا

مُحْسِنِينَ وَظَلَّ الرَّبُّ لِنَفْسِهِ عَمِيمٌ ﴿١١٣﴾

وَلَقَدْ مَتَّعْنَا عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١١٤﴾

وَجَعَلْنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكُرْبِ الْعَظِيمِ ﴿١١٥﴾

(1) Wannan sābuwar bushāra da Is'hāḳa tanā nūna cewa bā shī ne wanda fissar yankā ta shāfa ba. Sabōda haka Isma'īla dai ne, tabbas, mai fissar yankā. Sabōda haka Allah Ya sanya shi wata al'umma dabam, dōmin a sāka masa, sa'an nan aka sāka wa Ibrāhīm da Is'hāḳa dōmin ya zama wata al'umma ta dabam.

116. Kuma Muka taimake su, sabōda haka suka kasance māsu rinjāya.

117. Kuma Muka ba su Littāfi mai iyākar bayāni.

118. Kuma Muka shiryar da su ga hanya mīkafkiya.

119. Kuma Muka bar (yabo) a gare su a cikin mutānen farshe.

120. Aminci ya tabbata ga Mūsā da Hāruna.

121. Lalle kamar haka, Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

122. Lalle, sunā daga bāyinMu mūminai.

123. Kuma lalle Ilyās, haḳīka, yanā daga Manzanni.

124. A lōkacin da yake ce wa mutānensa, “Ashe, bā zā ku yi takawa ba?”

125. “Shin, kunā bauta wa Ba'al ne, kuma kunā barin Mafi kyautatāwar māsu halitta?”

126. “Allah Ubangijinku, kuma Ubangijin ubanninku na farko?”

127. Sai suka faryata shi. Sabōda haka sū, lalle, waḳanda zā a halartarwā ne (a wutā).

128. Sai bāyin Allah waḳanda aka tsarkake.

129. Kuma Muka bar (yabo) a gare shi, a cikin mutānen farshe.

130. Aminci ya tabbata ga Ilyās.

131. Lalle Mū, kamar haka, Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

وَصَوَّرْنَاهُمْ فَمَا نُؤْمِرُ الْعَالَمِينَ ﴿١١٦﴾

وَأَنبَأْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَبِينَ ﴿١١٧﴾

وَهَدَيْنَاهُمَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١١٨﴾

وَوَكَّلْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْآخِرِينَ ﴿١١٩﴾

سَلَّمَ عَلَىٰ مُوسَىٰ وَهَارُونَ ﴿١٢٠﴾

إِنَّا كَذَّبُكَ بِجَهَنَّمَ فِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٢١﴾

إِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٢٢﴾

وَإِنَّ الْيَاسِينَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٢٣﴾

إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ آلِاسْتَوْثُونَ ﴿١٢٤﴾

أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَذَرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ ﴿١٢٥﴾

اللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ ﴿١٢٦﴾

فَكَذَّبُوهُ فَأَنهزمَا لِمُحْضَرُونَ ﴿١٢٧﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ ﴿١٢٨﴾

وَوَكَّلْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْآخِرِينَ ﴿١٢٩﴾

سَلَّمَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ ﴿١٣٠﴾

إِنَّا كَذَّبُكَ بِجَهَنَّمَ فِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٣١﴾

132. Lalle shī, yanā daga bāyin-
Mu mūminai.

133. Kuma lalle Lūḍu, haḳīka,
yanā daga Manzanni.

134. A lōkacin da Muka tsīrar da
shi, da mutānensa gabā daya.

135. Sai wata tsōhuwa tanā a
cikin māsu wanzuwa (a cikin azāba).

136. Sā'an nan Muka darkāke
wadansu mutānen.

137. Kuma lalle kū, haḳīka,
kunā shūdēwa a kansu, kunā māsu
asubanci.

138. Kuma da dare. Shin fa, bā
zā ku hankalta ba?

139. Kuma lalle Yūnusa, haḳīka,
yanā daga Manzanni.

140. A lōkacin da ya gudu zuwa
ga jirgin ruwa wanda aka yi wa lōdi.

141. Sā'an nan ya yi kuri'a, sai ya
kasance a cikin wadanda aka rin-
jāya.

142. Sai kīfi ya yi lōma da shi,
alhāli kuwa yanā wanda ake zargi.

143. To, ba dōmin lalle shi ya
kasance daga māsu tasbīhi ba,

144. Lalle dā ya zauna a cikin
cikinsa har ya zuwa rānar da zā a
tāyar da su.

145. Sai Muka jēfa shi ga wani
fili, alhāli kuwa yanā mai raunin
rashin lāfiya.

146. Kuma Muka tsirar da wata
itāciya ta kankana a kusa da shi.

147. Kuma Muka aika shi zuwa
ga wadansu mutāne dubu ḍari, kō

إِنَّهُم مِّنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾

وَإِنَّ لَوْلَا لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٣﴾

إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ وَأَجْمَعِينَ ﴿١٣٤﴾

إِلَّا جُرُوفًا فِي الْفَارِينِ ﴿١٣٥﴾

تُحَرِّمُونََنَا الْآخِرِينَ ﴿١٣٦﴾

وَإِنَّكُمْ لَتَمُرُّونَ عَلَيْهِمْ مُّضِحِينَ ﴿١٣٧﴾

وَبِأَيْتِلٍ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٣٨﴾

وَإِنَّ يُوسُفَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٣٩﴾

إِذْ أَنْبَأَ إِلَى الْفُلْكِ الْمَشْحُوبِ ﴿١٤٠﴾

فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ الْمُدْحَضِينَ ﴿١٤١﴾

فَالْتَقَمَهُ لُحُوتٌ وَهُوَ مُلِيمٌ ﴿١٤٢﴾

فَقُلْنَا إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُسْتَجِيبِينَ ﴿١٤٣﴾

لَيْتَ فِي بَطْنِيئَةِ إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤٤﴾

* فَجَبَدْنَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ﴿١٤٥﴾

وَأَنْبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّنْ يَقْطِينٍ ﴿١٤٦﴾

وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مَادْيَةَ آلَيْهِمْ أَنْ يَزِيدُونَ ﴿١٤٧﴾

sunā karuwa (a kan haka).

148. Sai suka yi Īmāni, sabōda haka Muka jiyar da su dāfi, har wani lōkaci.

149. Sabōda haka, ka tambaye su, "Shin, Ubangijinka ne da 'yā'ya mātā, kuma su da dīya maza?"

150. Kō kuma Mun halitta malā'iku mātā ne, alhāli kuwa sū, sunā halarce?

151. To! Lalle sū, daga kiren karyarsu sunā cēwa,

152. "Allah Yā haihu," alhāli kuwa lalle sū, haḳīka maḳaryata ne.

153. Shin, Yā zābi 'yā'ya mātā ne a kan dīya maza?

154. Mē ya same ku? Yāya kuke hukuntāwa (wannan hukunci)?

155. Shin, bā ku tunāni?

156. Ko kuma kunā da wani dāfi bayyananne ne?

157. To, ku zo da littāfinku idan kun kasance māsu gaskiya.

158. Kuma suka sanya nasaba a tsakāninSa da tsakānin aljannu. Alhāli kuwa Lalle aljannu sun sani, "Lalle sū, haḳīka, waḳanda ake halartarwa ne (a cikin wutā.)"

159. Tsarki ya tabbata ga Allah daga abin da suke siffantāwa.

160. Sai bāyin Allah waḳanda aka tsarkake.

161. To, lalle, ku da abin da kuke bautāwa,

162. Ba ku zama māsu buwāya ba a gare Shi.

فَتَأْتُوا قَوْمَهُمْ إِلَىٰ حَدِيثٍ ﴿١٤٨﴾

فَأَسْتَفْتِيهِمْ الْرِثَاءَ الْبَنَاتُ وَأَهُرُ الْأَبْنُونَ ﴿١٤٩﴾

أَمْ حَاقَمْنَا الْمَلَائِكَةَ إِنْتِنَا وَهُمْ شَاهِدُونَ ﴿١٥٠﴾

أَلَا الْهُمُومُونَ إِنْ كَيْفَهُمْ لَيَفْقَهُونَ ﴿١٥١﴾

وَلَدَ اللَّهُ وَإِلَهُمْ لَسَكَدِ بُونَ ﴿١٥٢﴾

أَصْطَفَىٰ الْبَنَاتِ عَلَىٰ الْبَنِينَ ﴿١٥٣﴾

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿١٥٤﴾

أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٥﴾

أَمْ لَكُمْ سُلْطَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٥٦﴾

فَأْتُوا بِكِتَابِكُمْ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٥٧﴾

وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْعِزَّةِ نَسْبًا وَلَقَدْ عَلِمْتِ

الْعِزَّةُ الْإِثْمَ لَمُتَضَرِّبُونَ ﴿١٥٨﴾

سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُصِفُونَ ﴿١٥٩﴾

إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلِصِينَ ﴿١٦٠﴾

فَلْيَذَكَّرُوا مَا تَعْبُدُونَ ﴿١٦١﴾

مَا أَشْرَعُوا عَلَيْهِ بِشَيْئِينَ ﴿١٦٢﴾

163. Sai wanda yake mai shiga babbar wutā Jahīm.

164. "Kuma bābu kōwa daga cikinmu, (1) fāce yanā da matsayi sananne.

165. "Kuma lalle mu, haḳīka, mū ne māsu yin sahu-sahu (dōmin ibāda).

166. "Kuma lalle mū, haḳīka, mū ne māsu yin tasbīhi."

167. Kuma lalle su, sun kasance sunā cēwa,

168. "Dā lalle munā da wani littāfi irin na mutānen farko.

169. "Lalle dā mun kasance bāyin Allah waḍanda aka tsar-kake."

170. Sai suka kāfirta da shi. Sa-bōda haka zā su sani.

171. Kuma lalle, haḳīka kalmar-Mu ta gabāta ga bāyinMu, Manza-nni.

172. Lalle sū, haḳīka, sū ne wa-ḍanda ake taimako.

173. Kuma lalle rundunarMu, haḳīka, sū ne marinjāya.

174. Sabōda haka juya daga ba-rinsu, har a wani lōkaci.

175. Ka nūna muṣu (gaskiya), da haka zā su dinga gani. (2)

إِلَٰمِن هُوَ صَالِ الْجَحِيمِ ﴿١٦٣﴾

وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَّقْلُوبٌ ﴿١٦٤﴾

وَأَنَّا لَنَحْنُ الصَّٰلِحُونَ ﴿١٦٥﴾

وَأَنَّا لَنَحْنُ الْمُسْتَبِحُونَ ﴿١٦٦﴾

وَإِن كَانُوا لَيَعْلَمُونَ ﴿١٦٧﴾

لَوْ أَن عِندَنَا ذِكْرُ اقْتِرَافِ الْأَوَّلِينَ ﴿١٦٨﴾

لَكُنَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلِصِينَ ﴿١٦٩﴾

فَكَفَرُوا بِهِ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿١٧٠﴾

وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَامِتُنَا الْعِبَادَاتُ الْمُرْسَلِينَ ﴿١٧١﴾

إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ ﴿١٧٢﴾

وَإِن جُنَدَنَا لَهُمُ الْعَلِيلُونَ ﴿١٧٣﴾

فَقَوْلٌ عَلَيْهِمْ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿١٧٤﴾

وَأَنصُرُهُمْ فَسَوْفَ يُبْعَثُونَ ﴿١٧٥﴾

(1) Malā'īku da sauran halitta duka kōwa yā san matsayinsa na bauta ga Allah wanda ba Ya da dā ko diya, kuma ba Ya da dangantaka da kōwa.

(2) Wannan fārin bayāni ne ga abin da sūrār ke karantarwa na cewa Annabāwa sū ne kamar rāna mai haske na asali. Mālamai kamar taurārī suke māsu sāmūn haske daga rana su wātsa ga dūniya kuma su kōre ḅarna. Aya ta 179 da ke tafe karfafawa ce ga ma'anar wannan.

176. Shin fa, da azabarMu suke nēman gaggāwa?

177. To, idan ta sauka ga farfā-jiyarsu, to, sāfiyar waɗanda ake yi wa gargadi ta mūnana.

178. Kuma ka jūya daga barinsu har a wani lōkaci.

179. Ka nūna (musu gaskiya), da haka zā su dinga gani.

180. Tsarki ya tabbata ga Ubangijinka, Ubangijin rinjāye, daga barin abin da suke siffantāwa.

181. Kuma aminci ya tabbata ga Manzanni.

182. Kuma gōdiya ta tabbata ga Allah Ubangijin halittu.

أَفِعِدْ إِنَّا يَسْتَعْمِلُونَ ﴿٣٧﴾

فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَاءَ صَبَاحُ الْمُنْذِرِينَ ﴿٣٧﴾

وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّى جَاءُوا ﴿٣٨﴾

وَأَبْصِرْ فَسَوْفَ يُبْصِرُونَ ﴿٣٩﴾

سُبْحَانَ رَبِّكَ رَبِّ الْعَزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٤٠﴾

وَسَأَلَهُ عَلَى الْمُرْسَلِينَ ﴿٤١﴾

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٢﴾

SŪRATU Ṣ

سُورَةُ الصَّفَاتِ
سورة الصفات

Tanā karantar da hanyar mulkin Musulunci da yadda ake gudānar da shari'a da ādalci, da gargadi ga bin wata hanya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ṣ, Inā rantsuwa da Alkur'āni mai hukunce-hukunce.

2. Ā'a, waɗanda suka kāfirta sunā cikin girman kai (ga rikon al'ādunsu) da sābāni (tsakānin jūnansu).

ص وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ ﴿١﴾

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عَذَابٍ وَشَقَاقٍ ﴿٢﴾

3. Da yawa Muka halakar da wani karni, a gabāninsu, suka yi kira (nēman cēto), bābu lōkacin kubucēwa.

4. Kuma suka yi māmāki dōmin Mai gargadi, daga cikinsu, ya je musu. Kuma kāfirai suka ce, “Wannan mai sihiri ne, mafaryaci.

5. “Shin, yā sanya gumāka duka su zama abin bautawa guda? Lalle wannan, hakīka, abu ne mai ban māmāki!”

6. Shūgabanni daga cikinsu, suka tafi (suka ce), “Ku yi tafi-yarku, ku yi hakuri a kan abū-buwan bautawarku. Lalle wannan, hakīka, wani abu ne ake nufi!

7. “Ba mu taɓa ji ba, game da wannan, a cikin addinin karshe. Wannan hai zama ba faɓe kiren karya.

8. “Shin, an saukar da Alkur’āni ne a kansa, a tsakāninmu (mū kuma ba mu gani ba)?” Ā’a, su dai sunā cikin shakka daga hukunciNa. Ā’a, ba su ida dandanar azāba ba.

9. Ko kuma a wurinsu ne ake ajiye taskōkin rahamar Ubangi-jinka, Mabuwayi, Mai yawan kyauta?

10. Kō kuma sū ne da mallakar sammai da kasā da abin da ke a tsakāninsu? To, sai su hau a cikin sammai (dōmin su hana saukar Alkur’āni ga Muhammadu).

11. Rundunōni ne abin da ke can, rusassu, na kungiyōyinsu.

كِرَاهِلِكُمْ مِمَّن قَبْلِهِمْ مِمَّن قَرْنَ فَكَادُوا وَآوَلَاتٍ مِّنْ مَّتَابِئِ ۝

وَعَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنذِرٌ مِّنْهُمْ وَقَالَ الْكٰفِرُونَ هٰذَا سِحْرٌ مُّكْتٰبٌ ۝

أَجْعَلِ الْاٰلِهَةَ الْاِلٰهًا وَجَعَلْنَا هٰذَا الشَّقِيْءَ سَجَابٌ ۝

وَاَنْطَلَقَ الْمَلٰٓئِكَةُ مِنْهُمُ اَنْ اَمْشُوا وَاَوْصِرُوْا وَاَعْلٰى اِلٰهَتِكُمْ اِنْ هٰذَا الشَّقِيْءَ يُرٰدُ ۝

مَا سَمِعْنَا بِهٰذَا فِي الْاٰلِهَةِ الْاٰخِرَةِ اِنْ هٰذَا اِلَّا اٰخِرٰتِيْ ۝

اَنْزَلَ عَلَيْهِ الذِّكْرَ مِنْ بَيْنِنا اَنْ هُوَ مِنْ شَاكِرٍ مِّنْ ذِكْرِيْ هَلْ لَّمَّا يَدُ وَاَوْعٰدِ ۝

اَمْ عِنْدَهُمْ خَزٰٓئِنٌ رَّحْمَةً رَبِّكَ اَلَمْ نَزِّلِ الْوَهٰبَ ۝

اَنْزَلْنٰهُم مَّلٰٓئِكَ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَآ فَاَلَيْسَ فِىْ الْاَسْتِغْبٰثِ ۝

جُنْدٍ مَّا هُنَالِكَ مَهْرُومٌ مِّنَ الْاَحْزَابِ ۝

12. Mutānen Nūhu sun ƙaryata, a gabāninsu, da Ādāwa da Fir'auna mai turākun (da suka kafe mulkinsa).

13. Da Samūdāwa da mutānen Lūdu da ma'abūta Kunci,⁽¹⁾ wadancan ne ƙungiyōyin.

14. Bābu kōwa a cikinsu fāce ya ƙaryata Manzanni, sabōda haka azābāTa ta wajaba.

15. Kuma waƙannan,⁽²⁾ bā su jiran kōme fāce tsāwā guda, wadda bā ta da hani.

16. Kuma suka ce, "Ya Ubangi-jinmu! Ka gaggauta mana da rabonmu, a gabānin rānar bincike."⁽³⁾

17. Ka yi haƙuri bisa ga abin da suke faɗa (na izgili), kuma ka ambaci bāwanMu Dāwūda, ma'abūcin ƙarfin ibāda. Lalle, shi, mai mayar da al'amari ga Allah ne.

18. Lalle Mū, Mun hōre duwāt-su tāre da shi, sunā yin tasbīhi maraice da fitōwar rānā.

19. Da tsuntsāye waƙanda ake tattarawa, kōwannensu mai kōmā-wa ne a gare shi.

20. Kuma Muka ƙarfafa mulkinsa, kuma Muka bā shi hikima⁽⁴⁾ da rarrabēwar magana.

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ
ذُو الْأَوْتَادِ ﴿١٢﴾

وَتَمُودٌ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ لَيْكَةِ أُولَئِكَ
الْأَخْرَابُ ﴿١٣﴾

إِنْ كُنْ لِلْإِنْسَانِ رِشْقٌ فَقَدْ عَاقِبَ ﴿١٤﴾

وَمَا يَنْظُرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً مِمَّا لَهَا
مِنْ قَوَاعٍ ﴿١٥﴾

وَقَالُوا رَبَّنَا عَجَلْنَا فَعِنَّا أَفِئَتُورِ الْإِنْسَابِ ﴿١٦﴾

أَضِرُّ عَلَى مَا يَفْعَلُونَ وَادُّرُوعِدْنَا دَاوُدَ ذَا الْأَيْدِ
إِنَّمَا أَوْلَىٰ ﴿١٧﴾

إِنَّا سَخَرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعَلِيِّ
وَالْإِشْرَاقِ ﴿١٨﴾

وَالطَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلٌّ لَهُ أَوْتَابٌ ﴿١٩﴾

وَسَدَدْنَا مَلَكُوءَ الْأَيْدِي وَالْأَنْفِ وَالْأَرْجُلِ
لِلْخَطَايِبِ ﴿٢٠﴾

(1) Mutānen Kunci, sū ne mutānen Annabi Shu'aibu. A cikin Sham suke.

(2) Watau mutānen Annabi Muhammadu: Kuraishāwa da waninsu har ya zuwa Tāshin Kiyāmā.

(3) Wannan ita ce maganar dukan kāfirai na kōwane zāmani, māsu nēman rabon dūniya kawai, ba su yarda da Tāshin Kiyāmā ba, balle sāmūn sakamako a cikinsa.

(4) Hikima, ita ce Annabci, rarrabe magana, shī ne sanin hanyar yin shari'a, da rarrabe mai ƙāra daga wanda aka yi ƙāra, da nēman shaidu daga mai ƙāra da nēman rantsuwa ga mai musu.

21. Kuma shin, lābārin māsu hu-sūma ya zo maka, a lōkacin da suka haura gārun masallaci?

22. A lōkacin da suka shiga ga Dāwūda, sai ya firrigita daga gare su. Suka ce, "Kada ka ji tsōro, masu husuma biyu ne; sāshenmu ya zālunci sāshe. Sabōda haka, ka yi hukunci a tsakāninmu da gaskiya. Kada ka kētare haddi, kuma ka shiryar da mu zuwa ga tsakar hanya."

23. "Lalle, wannan dān'uwāna ne, yanā da tunkiya casa'in da tara, kuma inā da tunkiya guda, sai ya ce, 'Ka lāmunce mini ita.' Kuma ya buwāye ni ga magana."

24. (Dāwūda) ya ce, "Lalle, ha-kīka ya zālunce⁽¹⁾ ka game da tambayar tunkiyyarka zuwa ga tuma-kinsa. Kuma lalle ne māsu yawa daga abōkan tarayya, ha-kīka, sās-hensu na zambatar sāshe, fāce wa-danda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai." Kuma su kaɗan ne kwarai. Kuma Dāwūda ya tabbata cēwa Mun fitine shi ne, sabōda haka, ya nēmi Ubangijinsa gāfara, kuma ya fāɗi yanā mai suj-ada, kuma ya mayar da al'amari ga Allah.

25. Sabōda haka Muka gāfarta masa wancan, kuma lalle yanā da

* وَهَلْ أَتَاكَ نَبَأُ الْخَضِرَاءِ إِذْ تَسَوَّرُوا

الْخِطَابِ ﴿٣١﴾

إِذْ دَخَلُوا عَلَى دَاوُدَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَنْخَفُ

خَضِمَانِ بَنِي بَعْضِنَا عَلَى بَعْضٍ فَأَخْرَجْنَا

بِالْحَقِّ وَلَا تَسْطِطُ وَآهَدْنَا إِلَى سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿٣٢﴾

إِنَّ هَذَا أَحَى لِمَنْ تَسَعَوْا وَتَسَعُونَ فَجَاءَ وَلِي نَجْةٍ

وَجِدَةٍ فَقَالَ أَكْفَلِيهَا وَعَزَمَنِي فِي الْخِطَابِ ﴿٣٣﴾

قَالَ لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَجِيَّتِكَ إِلَى نَعَايِجِ سَوَانَ

كَبِيرٍ إِنْ لَقَلَطُوا لَيَبْقَى بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا

الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَا هُمْ

وَلَقَدْ دَاوُدُ إِكْمًا فَتَنَّهُ فَأَسْتَفْتَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا

وَأَنَابَ ﴿٣٤﴾

فَفَعَّرْنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَآلِفِينَ

(1) Dāwūda ya yi hukunci da zālunci ga wanda ya yi kāra, sabōda abin da ya rufe shi na kīn zāluntar mai rauni wanda Allah Ya hana. Nauyin wani laifi ya rufe shi daga tunāwa da wani laifi, watau yin hukunci tun binciken shari'a bai cika ba, sabōda iya maganar wani abōkin kāra. Wannan shi ne fitinar da ta same shi kawai kuma a kanta ya yi nadāma, kuma a kanta ne Allah Ya yi masa gargadin kada ya bi son rai mai sanya hushi kō yarda ga abin da bai cancanci haka ba. Yarda da wata kīssar mātar Uriya wadda Yahūdāwa ke sanyāwa, a nan, kāfirci ne ga Musulmi, dōmin ta kōre ismar Annabāwa, kuma ba ta dāce da lafazin Alkur'āni ba.

wata kusantar daraja a wurinMu, da kyaun makōma.

26. Yā Dāwūda! Lalle Mū, Mun sanya ka Halīfa a cikin ƙasā. To, ka yi hukunci tsakānin mutāne da gas-kiya, kuma kada ka biye wa son zūciyar, har ya batar da kai daga hanyar Allah. Lalle waƙanda ke ɓacēwa daga hanyar Allah, sunā da wata azāba mai tsanani dōmin abin da suka manta, a rānar hisābi.

27. Kuma ba Mu halitta sama da ƙasā da abin da ke a tsakāninsu ba a kan ƙarya. Wannan shī ne zaton waƙanda suka kāfirta. To, bone ya tabbata ga waƙanda suka kāfirta daga wutā.

28. Kō zā Mu sanya waƙanda suka yi imāni, kuma suka alkata ayyukan ƙwarai kamar waƙanda suke māsu ɓarna ne a cikin ƙasa? Ko kuma za Mu sanya masu bin Allah da tafawa kamar fājirai makarkata?

29. (Wannan) Littāfi ne, Mun saukar da shi zuwa gare ka, yanā mai albarka, dōmin su lūra da āyō-yinsa, kuma don māsu hankali su riƙa yin tunāni.

30. Kuma Muka bai wa Dāwūda Sulaimān. Mādalla da bāwanMu, shi. Lalle shī (Sulaimān) mai mayar da al'amari ne ga Allah.

31. A lōkacin da aka gitta masa dawāki māsu asali,⁽¹⁾ a lōkacin maraice.

وَصَحْنٍ مَّعَابٍ ﴿٣٥﴾

يَذُرُؤُدُ إِذْ أَجَلْنَاكَ حَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاتَّخَمَ
بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَى فَيُضِلَّكَ عَنْ
سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ يَعْضُلُونَ عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ
الْحِسَابِ ﴿٣٦﴾

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَطْلًا
ذَلِكَ ظُلْمٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
النَّارِ ﴿٣٧﴾

أَمْ يَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ يَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ
كَالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٨﴾

كَيْتُبُ أَرْزُقُهُ إِيَّاكَ مِمَّا كَرِهْتَ أَوْ لِيُتَذَكَّرَ
وَلِيَتَذَكَّرُوا بِالْأَلْبَابِ ﴿٣٩﴾

وَوَهَبْنَا لِدَاوُدَ سُلَيْمَانَ نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ
أَوَّابٌ ﴿٤٠﴾

إِذْ عَرَضَ عَلَيْهِ بِالْعَنِيِّ الصُّرُوفُ الْمِثْلَاطِ ﴿٤١﴾

(1) Shī ne dōki mai tsayuwa a kan ƙafāfu uku. Wannan yanā nūna asalinsa mai kyau ne.

32. Sai ya ce, “Lalle nĩ, na fiffita son dũkiya daga tunāwar Ubangi-jĩna, har (rānā) ta faku da shāmaki!

33. “Ku mayar da su a gare ni.” Sai ya shiga yankansu⁽¹⁾ da takōbi ga kwabrukansu da wuyōyinsu.

34. Kuma lalle, hakĩka, Mun fitini⁽²⁾ Sulaiman kuma Muka jēfa wani jikin mutum a kan karagarsa. Sa'an nan ya mayar da al'amari zuwa gare Mu.

35. Ya ce, “Ya Ubangijĩna! Ka gāfarta mini, kuma Ka bā ni mulki wanda bā ya kamāta da kōwa daga bāyāna.⁽³⁾ Lalle Kai, Kai ne Mai yawan kyauta.

36. Sabōda haka Muka hōre masa iska⁽⁴⁾ tanā gudu da umurnin-sa, tanā tāshi da sauƙi, inda ya nufa.

37. Da shaidanu, dukan mai gini, da mai nutsa (a cikin kōguna.)

38. Waƙansu, daƙfaure a cikin marūruwa.

فَقَالَ إِنِّي أَحْبَبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَن ذِكْرِ رَبِّي حَتَّى
تَوَارَتْ بِالْحِجَابِ ﴿٣٢﴾

رُدُّوْهَا عَلَيَّ فَطْلِقْ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْأَحْمَاقِ ﴿٣٣﴾

وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَى كُرْسِيِّهِ
جَسَدًا مِّمَّا أَتَابَ ﴿٣٤﴾

قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ
مِّنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ ﴿٣٥﴾

فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ رُجَاءَ حَيْثُ أَسَّابَ ﴿٣٦﴾

وَالشَّيْطَانَ كُلَّ يَوْمٍ يَأْتِيهِمْ فَيَقُولُ فَرُّوا
وَأَنْصِبُوا ﴿٣٧﴾

وَالْآخِرِينَ مُمْرِنِينَ فِي الْأَصْفَادِ ﴿٣٨﴾

(1) Sulaimāna ya yanka dawākin, dōmin kallonsu yā hana shi salla, wadda take farlu ainin ce a gare shi, amma tattalin kāyan yāƙi farlu kifāya ce. Anā gabātar da farlu ainin a kan farlu kifāya. Wannan kuma ya nūna cēwa anā cin dōki idan wani daƙli bai hana ba. Dūbi Sūra ta 16, āyā ta 8.

(2) Wata rāna Sulaiman ya yi tunānin ya sādu da mātansa dari uku, dōmin su yi cikunna, su haifi dīya māsu taimakonsa jihādi fi sabilillahi, amma ya manta, bai ce in Allah Yā so ba. Sai ya sādu da su, ba su yi cikin ba, sai guda ɗaya daga cikinsu, kuma ta haife shi bābu rai. Ma'anar kissar, ita ce ko aikin Allah, sai mutum ya mayar da yinsa ga mashī'ar Allah, sa'an nan zai ci nasara a ƙansa.

(3) Yā yi wannan addu'a dōmin kada wani ya yi alfahari da sarauta a bāyansa, ya halaka kuma ya halakar da wani. Sarauta ita ce asalin girman kai da alfahari. Bā ka ganin wanda ya shiga wa Sarki, dōmin ya gaishe shi, idan ya fito daga gare shi, sai ya dōra yin tāƙama dōmin abin da zuciyarsa ta dēbo daga girman kan Sarkin da alfabarinsa?

(4) An hore masa iska matsayin dawākin da ya yanke dōmin Allah. An hōre masa aljannu dōmin niyyarsa ta sāmum dīya māsu jihādi dōmin Allah.

39. Wannan kyautarMu ce. Sai ka yi kyauta ga wanda kake so, ko kuma ka riƙe, bābu wani bincike.

40. Kuma lalle, haƙiƙa yanā da kusantar daraja a wurinMu, da kyaun makōma.

41. Kuma ka ambaci bāwanMu Ayyūba,⁽¹⁾ a lōkacin da ya kirāyi Ubangijinsa, ya ce, "Lalle ni, Shaiƙan ya shāfe ni da wahala da kuma wata azāba."

42. Ka shura da ƙafarka. Wannan abin wanka ne mai sanyi da abin shā.

43. Kuma Muka bā shi iyalansa da kwatankwacinsu tāre da su, sabōda rahama daga gare Mu, da tunātarwa ga māsu hankali.

44. Kuma ka riƙi wata kulla da hannunka, ka yi dūka da ita, kuma kada ka karya rantsuwarka. Lalle Mū, Mun sāme shi mai haƙuri. Madalla da bāwa, shī. Lalle shī mai mayar da al'amari ga Allah ne.

45. Kuma ka ambaci bāyinMu: Ibrāhīm da Is'hāka da Ya'akūba, ma'abūta ƙarfin (ɗaukar umurninMu) da basīra.

46. Lalle Mū, Mun kēbance su game da wata tsattsarkar aba: Hukunce-hukuncen gidan dūniya (mai tunātar da su Lāhira).

47. Kuma lalle sū a wurinMu, tabbas, sunā daga zābaɓɓu, maɓfiɓa.

هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٣٩﴾

وَأَنْ لَّمْ يَعْنِدْنَا لُلُّي وَرَحْمُنْ مَتَابٍ ﴿٤٠﴾

وَأَذْكُرْ عَبْدَنَا أَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ لَأِنِّي مَسْفُوفٌ

الَّذِي سَطُنُ يُصِيبُ وَعَذَابٍ ﴿٤١﴾

أَرْتَضُ بِرِجَالِكَ هَذَا مُغْتَسِلٌ بَارِدٌ وَرَاحٍ ﴿٤٢﴾

وَوَعَيْنَا لَهُمْ قُلُوبًا وَمَا لَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةٌ وَتَذَكَّرَى

لِأُولَى الْأَلْبَابِ ﴿٤٣﴾

وَخَذَّيْدًا لَمْ يَضَعْنَا فَأَصْرَبَ يَوْمَهُ وَلَا تَحْتَسِبْ إِنَّا

وَجَدْنَاهُ صَابِرًا رَأَى عَذَابَ الْعَبْدِ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿٤٤﴾

وَأَذْكُرْ عَبْدَنَا إِبْرَاهِيمَ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ أُولَى

الْأَيْدِي وَالْأَبْصَارِ ﴿٤٥﴾

إِنَّا أَخَصَصْنَاهُمْ بِمَا صَدَقَ بِهِمْ ذِكْرَى النَّارِ ﴿٤٦﴾

وَأَنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنَ الْأَخْيَارِ ﴿٤٧﴾

(1) Wannan kisa tanā nūna haƙuri ga riƙon iyāli, mulkin ƙasā da mulkin gida duka daidai suke, sai yadda Allah Ya yi umurni a yi su. Haka mallakar rai, idan mutum bai bi umurnin Allah ba a cikinsu, sai su buwāye shi tsarēwa, kamar yadda mulkin ƙasa ke buwāya a riƙe shi tāre da ƙāfirici da zālunci.

48. Kuma ka ambaci Ismā'īla da Alyasa'u da Zulkifli, kuma dukansu sunā daga zābaḅḅu.

49. Wannan tunātarwa ce, kuma lalle māsu bin Allah da tafawa, sunā da kyakkyawar makōma.

50. Gidājen Aljannar zama, al-hāli kuwa tanā abar būde wa kōfōfi sabōda su.

51. Sunā gingincire a cikinsu, sunā kira a cikinsu, ga 'ya'yan itācen marmari māsu yawa, da abin shā.

52. Kuma a wurinsu akwai mātān aure māsu gajarta ganinsu ga mazansu, tsārar jūna.

53. Wannan shī ne abin da ake yi muku wa'adi ga rānar hisābi.

54. Lalle wannan, haḳīka, arzutarwarMu ce, bā ta fārēwa.

55. Wannan shī ne, kuma lalle makangara, haḳīka, sunā da mafi sharrin makōma.

56. Jahannama, sunā shigarta. To, shimfidar tā mūnana, ita.

57. Wannan shī ne! To, su danda-nē shi: ruwan zāfi ne da ruḅaḅḅen jini.

58. Da wani daga siffarsa nau'i-nau'i.

59. Wannan wani yanki ne mai kūtsawa tāre da ku, bābu marāba a gare su, lalle sū, māsu shiga wutā ne.

60. Suka ce, "Ā'a, ku ne bābu marāba a gare ku, kū ne kuka gabātar da shi a gare mu." To, matabatar tā mūnana (ita wutar).

وَأَذْكُرَ اسْمَ سَمِيعٍ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكِفْلِ وَكُلًّا
مِنَ الْأَخْيَارِ ﴿٤٨﴾

هَذَا ذِكْرٌ وَإِنَّ لِلْمُتَّقِينَ لَحُسْنَ مَجَابٍ ﴿٤٩﴾

جَحَّتْ عَيْنٌ مُّقْتَحَةً لِمَعْرَ الْأَجْرِبِ ﴿٥٠﴾

مُتَّكِبِينَ فِيهَا يَدْعُونَ فِيهَا بِكُحْبُرٍ كَثِيرٍ وَشِرَابٍ ﴿٥١﴾

* وَعِنْدَهُمْ قَصِيرَاتُ الْظُرْفِ وَأَنْزَابٌ ﴿٥٢﴾

هَذَا مَا تَوْعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٥٣﴾

إِنَّ هَذَا لَرِزْقًا مَّا لَهُ مِنْ تَفَادٍ ﴿٥٤﴾

هَذَا وَإِنَّ لِلظَّالِمِينَ لَشَرَّ مَتَابٍ ﴿٥٥﴾

جَهَنَّمَ يَصْطَلُونَهَا فَيَنسُ الْإِهْمَادِ ﴿٥٦﴾

هَذَا أَقْلِيدُ وَرُوعُهُ حَيْبُهُ وَعَسَاقٌ ﴿٥٧﴾

وَأَخْرَجَ مِنْ شَحْلِهِ أَرْوَاحٌ ﴿٥٨﴾

هَذَا أَفْوَجٌ مُّقْتَحِمٌ مَعَكُمْ لَا مَرْجَأَ

بِهِمْ إِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ ﴿٥٩﴾

قَالُوا بَلْ أَنشَأَ لَمْ يَكُنْ أَنشَأَ قَدْ مَشَرْنَا

فَيَنسُ الْقَرَارِ ﴿٦٠﴾

61. Suka ce, “Yā Ubangijinmu! Wanda ya gabatar da wannan a gare mu, to, Ka kāra masa azāba, ninki, a cikin wutā.”

62. Kuma suka ce, “Mē ya sāme mu, bā mu ganin wadansu mazāje, mun kasance munā kīdāya su daga asharārai?”

63. “Shin, mun rikē su abin izgili ne kō idānunmu sun karkata daga gare su ne?”

64. Lalle wannan, haḳīka, gas-kiya ne, husūmar mutānen wutā.

65. Ka ce, “Nī mai gargadi kawai ne, kuma babu wani abin bautawa sai Allah, Makaḍaici, Mai tilastāwa.

66. “Ubangijin sammai da kašā da abin da ke a tsakāninsu, Mabu- wāyi, Mai gāfara.”

67. Ka ce, “Shī (Alkur’āni) bab- ban lābāri ne mai girma.

68. “Kū, māsu bijirēwa ne daga gare shi!

69. “Wani ilmi bai kasance a gare ni ba game da jama’a (ma- lā’iku) mafi ḍaukaka a lōkacin da suke yin husūma.

70. “Ba a yi mini wahayin kōme ba fāce cēwa ni mai gargadi kawai ne, mai bayyanāwa.”

71. A lōkacin da Ubangijinka Ya ce wa malā’iku, “Lalle Nī Mai halitta mutum ne daga lākā.

72. “Sa’an nan idan Nā daidaita shi, kuma Na hūra (wani abu) daga RuhīNa a cikinsa, to, ku fādī kunā māsu sujada a gare shi.”

قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَرِيدَةً عَذَابًا
يُضَعَفُ فِي النَّارِ ﴿٦١﴾

وَقَالُوا مَا تَأْتِي رِبًّا لَّا كُنَّا نَعُدُّهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ ﴿٦٢﴾

أَتَعَدُّهُمْ سِحْرًا مَّا رَأَيْتَ عَنْهُمْ إِلَّا بَصِيرًا ﴿٦٣﴾

إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌّ تَخَافُوا أَهْلَ النَّارِ ﴿٦٤﴾

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ وَإِنِّي إِلَّا إِلَهُ الْوَجْدُ الْفَهَّارُ ﴿٦٥﴾

رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ ﴿٦٦﴾

قُلْ هُوَ رَبُّوَاعِظِيهِمْ ﴿٦٧﴾

أَنذَرْتَهُمْ مَفْرُوضُونَ ﴿٦٨﴾

مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْمَلَائِكَةِ إِذْ يَخْتَصِمُونَ ﴿٦٩﴾

إِن يُوحَى إِلَيَّ إِلَّا آتَانَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٧٠﴾

إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَلَقْتُ بَشَرًا مِّن طِينٍ ﴿٧١﴾

فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ

سُجَّدًا ﴿٧٢﴾

73. Sai malā'ikun suka yi sujada dukansu, gabā daya.

74. Fāce Iblis, ya yi girman kai, kuma ya kasance daga kāfirai.

75. (Allah) Ya ce, "Yā Iblis! Mē ya hana ka, ka yi sujada ga abin da Nā halitta da HannayeNa biyu? Shin, kā yi girman kai ne, kō kuwa kā kasance daga mafaukaka ne?"

76. Ya ce, "Nī, mafifici ne daga gare shi: Kā halitta ni daga wutā, kuma Kā halitta shi daga lākā."

77. Ya ce, "To, ka fita daga gare ta, dōmin lalle kai la'ananne ne.

78. "Kuma lalle a kanka akwai la'anaTa har zuwa rānar saka-mako."

79. Ya ce, "Ya Ubangijina! To, Ka yi mini jinkiri zuwa ga rānar da ake tayar da su."

80. Ya ce, "To, lalle kanā daga wadanda aka yi wa jinkiri,

81. "Zuwa ga yinin lōkaci sanna-ne."

82. Ya ce, "To, inā rantsuwa da buwāyarKa, lalle inā batar da su gabā daya.

83. "Fāce bāyinKa tsarkakakku daga gare su."

84. (Allah) Ya ce, "To, (wannan magana ita ce) gaskiya. Kuma gaskiya Nake fada.

85. "Lalle zā Ni cika Jahannama daga gare ka, kuma daga wanda ya bī ka daga gare su, gabā daya."

فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ ﴿٧٣﴾

إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ ﴿٧٤﴾

قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ اسْتَكْبَرْتَ أَزُكَّتْ مِنَ الْعَالَمِينَ ﴿٧٥﴾

قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴿٧٦﴾

قَالَ فَأخْرِجْهَا وَأَتَّكَ رَجِيمٌ ﴿٧٧﴾

وَأَنْعَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ ﴿٧٨﴾

قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿٧٩﴾

قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿٨٠﴾

إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ ﴿٨١﴾

قَالَ فَبِعِزَّتِكَ لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٢﴾

إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ ﴿٨٣﴾

قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقُّ أَقْوَلُ ﴿٨٤﴾

لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمِمَّن تَبِعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٨٥﴾

86. Ka ce, “Bā ni tambayar ku wata ijāra, a kansa, kuma bā ni daga māsu kākalan faɗarsa.

87. “Shī (Alkur'ān) bai zama ba fāce ambato ne ga dukan halitta.

88. “Kuma lalle zā ku san babban lābārinsa⁽¹⁾ a bayan ɗan lōkaci.”

قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلِّفِينَ ﴿٤٦﴾

إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿٤٧﴾

وَلَتَعْلَمَنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهَا نَذِيرٌ لِلْمُرْسَلِينَ ﴿٤٨﴾

SŪRATUZ ZUMAR سُورَةُ الزُّمَرِ

Tanā karantar da cēwa sanin akwai Allah, da sanin Shī ne Ya halitta kōme, ba ya isa ga īmāni, sai an tsarkake ibada gare Shi. Wātau tauhidin Rubūbiyya, bā ya isa sai da na Ulūhiyya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Saukar da Littāfin daga Allah ne, Mabuwayi, Mai hikima.

2. Lalle Mū, Mun saukar da Littāfi zuwa gare ka, da gaskiya. Sabō-da haka, ka bauta wa Allah, kanā mai tsarkake addini a gare Shi.

3. To, addini tsarkakakke na Allah ne, kuma waɗanda suka riki

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ

مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ﴿٢﴾

أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا

(1) Watau za ku san aikin da Alkur'āni zai yi wa waɗanda suka yi aiki da shi a bayan ɗan lōkaci, sā'ilin da zā su ɗaukaka a idan dūniya, su zama waɗatattu a bayan talauci, kuma sarākuna a bayan mōranci. Wannan kuwa ya auku inda suka mallake dūniya a cikin rabin farni.

wadansu majibinta, bā Shi⁽¹⁾ ba, (sunā cēwa) “Ba mu bauta musu ba fāce dōmin su kusantar da mu zuwa ga Allah, kusantar daraja.” Lalle Allah nā yin hukunci a tsakāninsu ga abin da suka zama sunā sâbâwa a cikinsa. Lalle Allah ba Ya shiryar da wanda yake mai farya, mai kâfirci.

4. Dā Allab Yā yi nufin Ya riki dā, to, lalle sai Ya zāba daga abin da Yake halittāwa, abin da Yake so. Tsarki ya tabbata a gare Shi. Shī ne Allah, Makadaici, Mai tilastāwa.

5. Ya halitta sammai da kasā da gaskiya. Yanā shigar da dare a kan rāna, kuma Yanā shigar da rāna a kan dare, kuma Yā hōre rānā da watā, kōwannensu yanā gudāna zuwa ga ajali ambatacce. To, Shī ne Mabuwayi, Mai gāfara.

6. Yā balitta ku daga rai guda, sa'an nan Ya sanya ma'auranta daga gare shi. Kuma Ya saukar muku daga dabbōbin gida nau'i takwas, Yanā balitta ku a cikin cikunnan uwayenku, halitta a bāyan wata halitta, a cikin duffai uku. Wannan shī ne Allah Ubangi-jinku. Mulki a gare Shi yake. Bābu abin bautāwa fāce Shi. To, yāya ake karkatar da ku?

7. Idan kun kâfirta, to, lalle Allah Wadātacce ne daga barinku, kuma bā Shi yarda da kâfirci ga bāyinSa, kuma idan kun gōde, zai yarda da ita (gōdiyar) a gare ku,

مِن دُونِهِ أُولِيَآة مَا تَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرَّبُوا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ إِنَّ اللَّهَ يَخْتَصُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ ﴿٥﴾

لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَأَصْطَفَىٰ مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ سُبْحٰنَهُ هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ ﴿٦﴾

خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يَكْسِرُ أَيْدِي عَلَى النَّهَارِ وَيُكَوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى ۗ إِنَّ هُوَ الْعَزِيزُ الْقَهَّارُ ﴿٧﴾

خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَعَبَّرَكُمْ مِنْهَا رُوحَهَا وَأُنزِلَ لَكُمْ مِنَ السَّمَآءِ مَائِدَةً ۗ تَذُقُونَهَا فِي نَظْوٰنِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلَقْنَا مِنْ بَعْدِ خَلْقِكُمْ فِي ظُلُمٰتٍ ثَلٰثٍ ذٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلٰهَ إِلَّا هُوَ قٰنِ تَصَرَّفُونَ ﴿٨﴾

إِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا تَبْتَغُوا بِعِبَادِهِ الْكَفْرَ طٰن تَشْكُرُوا رِزْقَهُ لَكُمْ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۗ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُمْ

(1) Bauta wa gumāka da hidimar shehunai da suka mutu wadanda suka shirya wani sābon abu da bābu ga Sunnar Annabi duka daya suke, dōmin kōwanensu kiran wanin Allah sabōda nēman āgaji ne.

kuma wani rai mai daukar nauyi, bā ya daukar nauyin wani. Sa'an nan kuma makōmarku zuwa ga Ubangijinku take, dōmin Ya bā ku lābāri game da abin da kuƙa kasance kunā aikatāwa. Lalle Shi, Masani ne ga abin da yake a ainihin zukata.

8. Kuma idan wata cūta ta shāfi mutum, sai ya kira Ubangijinsa, yanā mai mai da al'amari zuwa gare Shi, sa'an nan idan Ya jūyar da cūtar da ni'ima ta daga gare Shi, sai ya manta da abin da ya kasance yanā kira zuwa gare shi a gabānin haka, kuma ya sanya wa Allah wa-ɗansu abōkan tarēwa dōmin ya batar (da su) daga hanyarSa. Ka ce (masa), "Ka ji dāɗi da kāfircinka, a ɗan lōkaci, lalle kai daga 'yan wutā ne."

9. Shin, wanda yake mai tawāli'u sā'ō'in dare, yanā mai sujada kuma yanā mai tsayi ga salla, yanā tsōron Lāhira, kuma yanā fātan raha-mar Ubangijinsa, (yanā daidai da waninsa?) Ka ce, "Ashe, waɗanda suka sani, sunā daidaita da waɗanda ba su sani ba?" Māsu hankali kawai ke yin tunāni.

10. Ka ce, (Allah Ya ce), "Yā bāyiNa waɗanda suka yi imāni! Ku bi Ubangijinku da taƙawa. Waɗanda suka kyautata a cikin wannan dūniya sunā da sakamako mai kyau, kuma fasar Allah mai fāɗi⁽¹⁾

مَنْ جَعَلَ كُؤُوبَهُ يُكْرِهُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ
عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٧﴾

• وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ عَارِيَهُ مِئْيَابًا إِلَيْهِ
قُلْ إِذَا حُوتَهُ بِرِغْمَةٍ مِنْهُ لَيْسَ مَا كَانَ يُدْعُوا
إِلَيْهِ مِنْ قَبْلِ وَجَعَلَّ اللَّهُ أَنْدَادًا يُضِلُّ عَنْ
سَبِيلِهِ قُلْ صَنَعَ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ
أَصْحَابِ النَّارِ ﴿٨﴾

أَمْ مَنْ هُوَ قَنِيئٌ عَانَةَ الْيَتَامَىٰ سَاجِدًا وَقَائِمًا
يَحْذَرُ الْأَخْضَرَ وَيَتَّخِذُ الْأَمْثَلِ قُلْ هَلْ
يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا
يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يُتَذَكَّرُ أُولُو الْأَلْبَابِ ﴿٩﴾

قُلْ يٰعِبَادِ الْآلِهَةِ اسْمُوا أَنْتُمْ تَكْفُرُونَ الَّذِينَ
أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ أَلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي الْأَرْضِ
أَللَّهُ وَسِعَتْ إِحْمَالَهُ ﴿١٠﴾

(1) Bābu dalīli da zai sanya mutum ya zauna a inda bā ya iya bauta wa Ubangijinsa da kyau. Watau hijira zuwa wurin yardar Allah, wājibi ne, sai idan dūniya ta zama haka a kō'ina bābu wurin tafiya, kō kuma tafiya can da wuya ƙwarai tanā kallafa nauyin da zai zama wani laifin da ke daidai da rashin hijirar, to, sai mutum ya zauna, ya tsare kansa gwargwadon hāli.

ce. Māsu hafuri kawai ake cika wa ijārarsu, bā da wani lissāfi ba.

11. Ka ce, "Lalle nī, an umurce ni da in bauta wa Allah, inā tsarkake addini a gare Shi.

12. "Kuma an umurce ni da in kasance farkon māsu miƙa wuya (ga umurnin Allah)."

13. Ka ce, "Lalle nī, inā tsōro, idan na sābā wa Ubangijina, ga azābar yini mai girma."

14. Ka ce, "Allah nake bautā wa, inā mai tsarkake addinina a gare Shi.

15. "To, ku bauta wa abin da kuke so, waninSa." Ka ce, "Lalle māsu hasāra, sū ne waƙanda suka yi hasarar rāyukansu da iyālansu, a Rānar Kiyāma. To, waccan fa, ita ce hasāra bayyananna."

16. Sunā da waƙansu inuwōwi na wutā daga samansu, kuma daga fasansu akwai waƙansu inuwōwi. Wancan shi ne Allah ke tsōratar da bāyinSa da shi. Yā bāyiNa! To, ku bī Ni da taƙawa.

17. Kuma waƙanda suka nīsanci sbaidannu ga bauta musu, kuma suka mai da al'amari ga Allah, sunā da bushāra. To, ka bāyar da bushāra ga bāyiNa.

18. Waƙanda ke sauraren⁽¹⁾ magana, sa'an nan su bi mafi kyaunta.

الْحَسْبُ لَكُمْ الْيَوْمَ الْحَسْبُ ۗ

قُلْ لِي أَمْرٌ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۗ

وَأَمْرٌ لِأَنْ أَكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ ۗ

قُلْ لِي أَمْرٌ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابٌ أَلِيمٌ ۗ

قُلْ اللَّهُ أَعْبُدْ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۗ

فَأَعْبُدُوا مَا شِئْتُم مِّن دُونِهِ ۗ قُلْ لِي أَمْرٌ بِالْحَسْبِ ۗ
الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخَسِرَانُ الْمُرِيدُونَ ۗ

لَهُمْ فِيهَا ظُلُمٌ مِّنَ النَّارِ وَبِهَا فِيهَا ظُلُمٌ
ذَلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهَ بِهِ عِبَادَهُ يَتَوَدَّعُونَ ۗ

وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الظُّلُمَاتِ أَن يَعْبُدُوا مَا يُنَابِئُهُمْ
اللَّهُ مِنَ الْبَشَرِ ۗ قَبَشْرٌ عَادٍ ۗ

الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ ۗ

(1) Bāyin Allah na ƙwarai sū ne waƙanda suke saurāren maganar Allah, sa'an nan su yi aiki da abin da yake mai bayyanannar ma'ana daga gare ta, kuma su bar abin da ba su gāne ma'anarsa ba bāyan sun yi imāni da shi cewa daga Allah yake, kuma su tsarkake Allah daga abin da bai sifantuwa da shi na sūrōrin hālittarSa.

Wafancan sū ne Allah Ya shiryar da su, kuma wafancan su ne māsu hankali.

19. Shin fa, wanda kalmar azāba ta wajaba a kansa? Shin fa, kanā iya tsāmar da wanda ke a cikin wutā?

20. Amma wafanda suka bi Ubangijinsu da taƙawa, sunā da bēnāye, daga samansu akwai wafansu bēnāye ginannu, foramu na gudāna daga ƙarƙashinsu. Alkawarin Allah. Allah bā Ya sābā wa alƙawarinSa.

21. Shin, ba ka gani ba cēwa lalle Allah Yā saukar da ruwa daga sama, sa'an nan Yā gudānar da shi yanā marēmari a cikin ƙasā, sa'an nan Yā fitar da shūka game da shi, launukan shūkar māsu sābānin jūna, sa'annan shūkar ta ƙēƙashe har ka gan ta fatsifatsi, sa'an nan Allah Ya sanya ta dandaƙaƙfiya? Lalle ne ga wancan akwai tunātarwa ga māsu hankali (ga iyāwar gudānar da ruwa a cikin gidājen Aljanna).

22. Shin fa, wanda Allah Ya būda kirjinsa dōmin Musulunci, sa'an nan shi yanā a kan haske daga Ubangijinsa, (zai zama kamar waininsa)? To, bone yā tabbata ga maƙeƙasa zukātansu daga ambaton Allah. Wafancan sunā a cikin wata ɓata bayyananna.

23. Allah Ya sassaukar da mafi kyaun lābāri, Littāfi mai kama da jūna, wanda ake konkoma karā-tunsa, fātun wafanda ke tsōron Ubangijinsu, sunā tākura sabōda

أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ
أُولُو الْأَنْبِإِ ۝٣٩

أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُعِذُّ
مَنْ فِي النَّارِ ۝٣٩

لَكِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا هَهُنَا حُرُوفًا مِمَّا عَرَفُوا
مَثَلًا لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَعَدَّ اللَّهُ
لَا يُخْلِفُ اللَّهُ الْوَعْدَ ۝٣٩

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ
يَنْبِيعٌ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا
أَلْوَانُهُ ثُمَّ يَهِيغُ فِتْرَتَهُ مُضْمَرًا ثُمَّ
يَجْعَلُهُ رِطَطًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا
لِأُولِي الْأَلْبَابِ ۝٣٩

أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى
نُورٍ مِّن رَّبِّهِ قَوْلًا لِّقَلْبَيْهِ قُلُوْبُهُمْ مِّنْ ذِكْرِ
اللَّهِ أُولَئِكَ فِي صُلْحٍ مُّبِينٍ ۝٣٩

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُّتَشَابِهًا
مَّثَابًا يَتَّبِعُونَ مِنْهُ جُلُودَ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ
رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوْبُهُمْ إِلَىٰ

shi, sa'an nan fātunsu da zukātansu su yi laushi zuwa ga ambaton Allah. Waccan ita ce shiryarwar Allah, Yanā shiryar da wanda Ya so game da ita. Kuma wanda Allah Ya batar, to, bā shi da wani mal shiryarwa.

24. Shin fa, wanda ke kāre mūguwar azāba da fuskarsa (yanā zama kamar waninsa) a Rānar Ki-yāma? Kuma a ce wa azzālumai, “Ku dandani abin da kuka kasance kunā aikatāwa.”

25. Waɗanda ke a gabāninsu, sun faryata, sai azāba ta jē musu daga inda ba su sani ba.

26. Sai Allah Ya dandana musu azābar wulākanci a cikin rāyuwar dūniya, kuma lalle azābar Lāhira ita ce mafi girma, dā sun kasance sunā da sani.

27. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun buga wa mutāne a cikin wannan Alkur'āni, daga kōwane misāli, dammāninsu su yi tunāni.

28. Abin karantāwa ne na Lā-rabci, ba mai wata karkata ba, dammāninsu, su yi tafawa.

29. Allah Yā buga misāli; wani mutum (bāwa) a cikinsa akwai māsu tarayya, māsu mūgun hālin jāyayya, da wani mutum (bāwa) dukansa ga wani mutum. Shin, zā su daidaita ga misāli? Gōdiya ta tabbata ga Allah (a kan bayāni). Ā'a, mafi yawan mutāne ba su sani ba.

30. Lalle kai mai mutuwa ne, kuma su mā lalle māsu mutuwa ne.

ذَكَرَ اللَّهُ ذَٰلِكَ هُدًى لِّلَّذِينَ يَهْتَدُونَ بِهِ مِنْ
بَشَرَةٍ وَمَنْ يُضِلِلْ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٩﴾

أَفَمَنْ يَتَّبِعِ بَوَاجِهَهُ سُوَّةَ الْعَذَابِ يَوْمَ
الْقِيَامَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُنتُمْ
تَكْسِبُونَ ﴿٤٠﴾

كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَآتَاهُمُ الْعَذَابُ
مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٤١﴾

فَإِنَّا أَنهَمُ اللَّهُ الْآخِرَةَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْعَذَابِ
الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٤٢﴾

وَلَقَدْ ضَرَبْنَا لِلنَّاسِ فِي هَٰذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ
مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ﴿٤٣﴾

فَرَأَىٰ أَنَا وَعَدَىٰ أَخِرِي عِوَجَ أَعْلَامِهِمْ يَتَّقُونَ ﴿٤٤﴾

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءُ

مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِرَجُلٍ هَلْ

يَسْتَوِينَ مَثَلًا لِحَمْدِ اللَّهِ بَلْ أَكْثَرُ مَنزَلًا

يَعْلَمُونَ ﴿٤٥﴾

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ ﴿٤٦﴾

31. Sa'an nan lalle kū, a Rānar Kiyāma, a wurin Ubangijinku, zā ku yi ta yin husūma.

32. To, wāne ne mafi zālunci daga wanda ya yi farya ga Allah, kuma ya faryata gaskiya a lōka-cin da ta jē masa? Shin, bābu ma-zau ni a cikin Jahannama ga kāfirai?

33. Kuma wanda ya zo da gas-kiya, kuma ya gaskata a game da ita, wadancan sū ne māsu tafawa.

34. Sunā da abin da suke so wa-jen Ubangijinsu. Wancan shī ne sakamakon māsu kyautatāwa.

35. Dōmin Allah Ya kankare musu mafi mūnin abin da suka aikata, kuma Ya sākā musu ijārarsu da mafi kyaun abin da suka kasance sunā aikatāwa.

36. Ashe, Allah bai zama Mai isa ga BāwanSa ba? Kuma sunā tsōra-tar da kai ga wadanda suke wanin-Sa, kuma wanda Allah Ya batar, to, bā shi da mai shiryarwa.

37. Kuma wanda Allah Ya shi-ryar, to, bā shi da mai batarwa. Ashe, Allah bai zama Mabuwayi ba, Mai azābar rāmuwa?

38. Kuma lalle idan ka tambaye su, "Wāne ne ya haiitta sammai da kasā?" Hakīka, zā su ce, "Allah ne." Ka ce, "Ashe, to, kun gani abin da kuke kira, wadanda suke wanin Allah ne, idan Allah Ya nufe ni da wata cūta, shin, sū abūbuwan nan māsu kuranye cutarSa ne? Kō kuma Ya nufe ni da wata rahama, shin, su abūbuwan nan māsu kāme rahamarSa ne?" Ka ce, "Mai isata

ثُمَّ أَنْتَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ
فَتَحْصُونَ ﴿٣١﴾

* فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ
وَكَذَبَ بِالْصِّدْقِ إِذْ جَاءَهُ وَهُوَ لِلنَّاسِ فِي
جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْكَافِرِينَ ﴿٣٢﴾

وَالَّذِي جَاءَ بِالصِّدْقِ وَصَدَّقَ بِهِ
أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ﴿٣٣﴾

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ جَزَاءُ
الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٤﴾

يُكْفِرُ اللَّهُ عَنْهُمْ آسَاءَ الَّذِي عَمِلُوا
وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٣٥﴾

أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّفُونَكَ
بِالَّذِينَ مِنْ دُونِهِ وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا
لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٦﴾

وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضِلٍّ أَلَيْسَ
اللَّهُ بِعَزِيزٍ ذِي انْتِقَامٍ ﴿٣٧﴾

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ
دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَنِيَ اللَّهُ بِرَحْمَةٍ
كَسَيْفَتِكَ ضَرِيحَةٍ أَوْ أَرَادَنِي بِرَحْمَةٍ هَلْ
هُنَّ مِنْ مَنِيحَتِكَ رَحْمَتُهُ قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ
عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٣٨﴾

Allah ne, gare Shi māsu tawakkali ke dōgara.”

39. Ka ce, “Yā mutānena! Ku yi aiki a kan hālinku, lalle nī, inā aiki a kan hālina. Sa'an nan zā ku sani.

40. “Wanda azāba ta je masa, zā ta wulākanta shi, kuma wata azāba mai dawwama zā ta sauka a kansa.”

41. Lalle Mū, Mun saukar da littāfi a gare ka dōmin mutāne da gaskiya. Sa'an nan wanda ya nēmi shiriya, to, dōmin kansa, kuma wanda ya baƙe, to, yanā baƙēwa ne a kanta. Kuma ba ka zama wakili a kansu ba.

42. Allah ne ke karɓar rāyuka a lōkacin mutuwasu, da waɗannan da ba su mutu ba, a cikin barcinsu. Sa'an nan Ya riƙe wanda Ya hukunta mutuwa a kansa, kuma Ya saki gudar, har zuwa ga ajali ambatacce. Lalle a cikin wancan, hakiƙa, akwai āyōyi ga mutāne waɗanda ke yin tunāni.

43. Kō kuma sun riƙi māsu cēto ne, waɗansun Allah? Ka ce, “Shin, kuma kō dā sun kasance bā su da mallakar kōme, kuma bā su han-kalta?”

44. Ka ce, “Cēto gabā ɗaya ga Allah yake. Mulkin sammai da ƙasā Nāsa ne. Sa'an nan zuwa gare Shi ake mayar da ku.”

45. Kuma idan aka ambaci Allah, Shi kaɗai, zukātan waɗanda ba su yi īmāni ba da Lāhira, su yi ƙyāma, kuma idan an ambaci waɗanda suke kiran, wasunSa, sai gā su sunā yin bushārar farin ciki.

قُلْ يَتَقَوُّوا أَنفُسَهُمْ أَعْلَىٰ مَكَاتِرِكُمْ إِنِّي

عَمِلْتُ مَشُورَىٰ تَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحْمِلْ عَلَيْهِ عِدَابًا

مُفْلِحًا ﴿٤٠﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْمِكْتَبَ لِلنَّاسِ بِأَلْحَقٍ

فَمَنْ أَهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا

يَضِلُّ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ﴿٤١﴾

اللَّهُ يَتَوَقَّى الْأَنفُسَ حَيْثُ مَوَّجَهَا وَاللَّهُ

لَو تَمَتَّتْ فِي مَنَامِهَا فَيُنسِكُ إِلَيْهِ قَضَىٰ

عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرْسِلُ الْأَخْرَىٰ إِلَىٰ أَجَلٍ

مُسْتَعْتَبٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ

يَتَفَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾

أَمْ أَخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءَ قُلْ أُولَٰئِكَ

كَانُوا لَا يَتْلَمَعُونَ شَيْئًا وَلَا

يَعْقِلُونَ ﴿٤٣﴾

قُلْ لِلَّهِ الشَّفَعَةُ جَمِيعًا اللَّهُ مَلِكُ السَّمَوَاتِ

وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٤٤﴾

وَإِذَا دُكِرَ لِلَّهِ وَحْدَهُ أَسْمَاءُ ثَمَّ قُلُوبُ

الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَلَمَّا دُكِرَ

الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ

يَسْتَشِيرُونَ ﴿٤٥﴾

46. Ka ce, “Ya Allah, Mai k̄āga halittar sammai da k̄asā, Masanin gaibi da bayyane! Kai ne ke yin hukunci a tsakānin bāyinKa a cikin abin da suka kasance sunā s̄āba wa jūna a cikinsa.”

47. Kuma dā waɗanda suka yi zālunci sunā da abin da ke cikin k̄asā gabā ɗaya, da misālinsa a tāre da shi, lalle dā sun yi fansa da shi daga mummunar azāba, a Rānar Kiyāma. Kuma abin da ba su kasance sunā zato ba, daga Allah, ya bayyana a gare su.

48. Mūnānan ayyuka da suka aikata, suka bayyana a gare su, kuma abin da suka kasance sunā yi, na izgili, ya wajaba a kansu.

49. To, idan wata cūta ta shāfi mutum, sai ya kirāye Mu, sa'an nan idan Muka canza masa ita, ya sāmi ni'ima daga gare Mu, sai ya ce, “An bā ni ita ne a kan wani ilmi nāwa kawai.” Ā'a ita wannan (magana) fitina ce, kuma amma mafi yawansu ba su sani ba.

50. Laile waɗanda ke a gabānin-su, sun fade ta, sabōda haka abin da suka kasance sunā aikatāwa bai waɗatar da su da kōme ba.

51. Sai (sakamakon) mūnānan abin da suka aikata ya same su. Kuma waɗanda suka yi zālunci daga waɗannan, (sakamakon) mūnānan abin da suka aikata zai sāme su, kuma ba su zama mabuwāya ba.

52. Ashe, kuma ba su sani ba cēwa Allah na shimfiɗa arziki ga wanda Yake so, kuma Yanā kuƙun-

قُلْ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلِّمَهُ
الْعَلْبِيَّ وَالشَّهَادَةَ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ عِبَادِكَ
فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿٤٦﴾

وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا
وَمِثْلَهُ مَعَهُ لَافْتَدَوْا بِهِ مِنْ سُوءِ الْعَذَابِ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَبَدَأَ اللَّهُ مِنْ آيَاتِهِ مَا تَرَى كُفُورًا
يَخْتَسِبُونَ ﴿٤٧﴾

وَبَدَأَ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ
مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٤٨﴾

فَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا نَحْمًا إِذَا حَرَّلَتْهُ
يَعْمَةً مَنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوْتِينَهُ وَعَلَىٰ عِلْمٍ بَلْ هِيَ
فِتْنَةٌ وَالَّذِينَ أَكْثَرُ هُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٩﴾

فَدَقَّ أَلْهَامَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ
مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٥٠﴾

فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتِ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ
ظَلَمُوا مِنْ هَلْوَءٍ سَيُصِيبُهُمْ سَيِّئَاتِ
مَا كَسَبُوا وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ ﴿٥١﴾

أَوْ تَرَىٰ عَمَلَهُمْ أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ

tāwa? Lalle a cikin wancan akwai āyōyi ga mutāne waɗanda ke yin imāni.

53. Ka ce, (Allah Ya ce), "Yā bāyīNa waɗanda suka yi ɓarna a kan rāyukansu! Kada ku yanke kauna daga rahamar Allah. Lalle Allah na gāfarta zunubai gabā daya. Lalle Shī, Shī ne Mai gāfara, Mai jin kai.

54. "Kuma ku mayar da al'ama-ri zuwa ga Ubangijinku, kuma ku sallama Masa, a gabānin azāba ta zo muku, sa'an nan kuwa bā zā a taimake ku ba.

55. "Kuma ku bi mafi kyaun abin da aka saukar zuwa gare ku daga Ubangijinku, a gabānin azāba ta zo muku, bisa auke, kuma kū ba ku sani ba.

56. "Kada wani rai ya ce, 'Yā nadāmāta a kan abin da na yi sakaci a cikin sāshen Allah, kuma lalle na kasance, haḳīka, daga māsu izgili!"

57. "Ko kuma (kada) ya ce, 'Dā Allah Ya shiryar da ni, dā na kasance daga māsu taḳawa."

58. "Ko kuma (kada) ya ce, a lōkacin da yake ganin azāba, 'Dā lalle a ce inā da wata kōmawa (zuwa dūniya) dōmin in kasance daga māsu kyautatāwa.'

59. "Na'am! Lalle ne āyōyiNa sun jē maka, sai ka ƙaryata a game da su, kuma ka yi girman kai, kuma ka kasance daga kāfirai."

60. Kuma a Rānar Kiyāma kanā ganin waɗanda suka yi ƙarya ga

وَيَقْدِرُ إِنَّا فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٣﴾

* قُلْ يٰعِبَادِيَ الّٰلِيْنَ اَسْرَوْا عَلٰى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِيْعًا اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿٥٤﴾

وَأَيُّوْا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْأَلُوْا اللّٰهَ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُوْنَ ﴿٥٥﴾

وَاتَّبِعُوا الْحَسَنَ مَا اُنزِلَ اِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ بِغَتَّةٍ وَّاَنْتُمْ لَا تَشْعُرُوْنَ ﴿٥٦﴾

اَنْ تَقُوْلَ نَفْسٌ يٰحَسْرَتَا عَلٰى مَا قَرَّرْتُ فِيْ حَسْبِ اللّٰهِ وَاِنْ كُنْتُ لَمِنَ السّٰخِرِيْنَ ﴿٥٧﴾

اَوْ تَقُوْلَ لَوْ اَنَّ اللّٰهَ هَدٰنِيْ لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِيْنَ ﴿٥٨﴾

اَوْ تَقُوْلَ حِيْنَ تَرٰى الْعَذَابَ لَوْ اَنَّ لِيْ كُوْرَةٌ فَاَكُوْنُ مِنَ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿٥٩﴾

بَلٰى قَدْ جَاءَتْكَ آٰيَاتِيْ فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاَنْتُمْ كٰذِبِيْنَ ﴿٦٠﴾

وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ تَرٰى الَّذِيْنَ كَذَّبُوْا عَلٰى اللّٰهِ

Allah fuskōkinsu sunā māsu yin baƙi. Ashe, bābu mazauni a cikin Jahannama ga māsu girman kai?

61. Kuma Allah na tsīrar da waɗanda suka yi taƙawa a game da wurin sāmūn babban rabonsu, cūta bā zā ta shāfe su ba, kuma ba su zama sunā baƙin ciki ba.

62. Allah ne Mai halitta dukan kōme, kuma Shī ne Wakīli a kan kōme.

63. Shī ke da mabūdan sammai da ƙasā. Kuma waɗanda suka ƙāfirta da āyōyin Allah, waɗannan sū ne māsu hasāra.

64. Ka ce, “Shin, wanin Allah kuke umurni na da in bauta wa? Yā ku jāhilai!”

65. Kuma an yi wahayi zuwa gare ka da kuma zuwa ga waɗanda suke a gabāninka, “Lalle idan ka yi shirki, haƙiƙa, aikinka zai bāci, kuma lalle zā ka kasance daga māsu hasāra.”

66. Ā'aha! Ka bauta wa Allah kaɗai, kuma ka kasance daga māsu gōdiya.

67. Kuma ba su ƙaddara Allah a kan haƙiƙanin⁽¹⁾ ikon yinSa ba: Kasā duka damƙarSa ce, a Rānar Kiyāma, kuma sammai abūbuwan naɗewa ne ga dāmanSa. Tsarki ya tabbata a gare Shi, kuma Ya ɗaukaka daga barin abin da suke shirki da shi.

وَجْهُهُمْ مُسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٦١﴾

وَيَتَّبِعِ اللَّهُ الَّذِينَ أَلْفَقُوا بَعَثَ فِيهِمْ لِأَسْمَاءِ السُّوءِ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿٦٢﴾

اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ ﴿٦٣﴾

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِعَايَةِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦٤﴾

قُلْ أَغْفِرَ اللَّهُ مَا مَرَّ بِكُم مِّن قَبْلِهِمْ أَلْبَهْلُونَ ﴿٦٥﴾

وَلَقَدْ أَوْحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ لَئِن أَشْرَكْتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٦٦﴾

بَلِ اللَّهُ فَاعْبُدْ وَكُن مِّنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٦٧﴾

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعًا قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّمَوَاتُ مَطْوِيَّاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحٰنَهُ وَعَنَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٦٨﴾

(1) Yā yi bayānin yadda zā a iya ƙaddara Allah a kan haƙiƙanin ikon yinSa da cewa, “Kasā duka damƙarSa ce...” har zuwa ƙarshen sūrar. Wātau yā dunkule sūrar abūbuwan da zā su auku a Rānar Kiyāma dōmin su bai wa mai hankali yadda suranta ikon yi na Allah Mai girma zai yiwu.

68. Kuma aka busa a cikin fahō, sai waƙanda ke a cikin sammai da fasā suka sūma, sai wanda Allah Ya so (rashin sūmarsa), sa'an nan aka hūra a cikinsa, wata hūrāwa, sai gā su tsaitsaye, sunā kallo.

69. Kuma fasā ta yi haske da hasken Ubangijinta, kuma aka aza littāfi, kuma aka zo da Annabāwa da māsu shaida, kuma aka yi hukunci a tsakāninsu, da gaskiya, al-hāli kuwa, sū, bā zā a zālunce su ba.

70. Kuma aka cika wa kōwane rai abin da ya aikata. Kuma (Allah) Shī ne Mafi sani game da abin da suke aikatāwa.

71. Kuma aka kōra waƙanda suka kāfirta zuwa Jahannama, jama'a-jama'a, har a lōkacin da suka je mata, sai aka būde kōfōfinta, kuma matsaranta suka ce musu, "Ashe, waƙansu Manzanni, daga cikinku ba su je muku ba, sunā karanta āyōyin Ubangijinku a kan-ku, kuma sunā yi muku gargadin gamuwa da yininku wannan?" Suka ce, "Na'am," kuma amma kalmar azāba ita ce ta wajaba a kan kāfirai!

72. Aka ce, "Ku shiga kōfōfin Jahannama, kunā madawwama a cikinta. Sa'an nan mazaunin makangara yā mūnana."

73. Kuma aka kōra waƙanda suka bi Ubangijinsu da taƙawa zuwa Aljanna, jama'a-jama'a, har a lōkacin da suka jē mata, alhāli kuwa an būde kōfōfinta, kuma matsaranta suka ce musu, "Aminci ya

وَيُفِيحَ فِي الصُّورِ فَصَيِّقَ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ
وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ تَرْفُوعَ
فِيهِ أُخْرَىٰ فَإِذَا هُمْ رِيَاءٌ يَنْظُرُونَ ﴿٦٨﴾

وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بِنُورِ رَبِّهَا وَوُضِعَ
الْكِتَابُ وَجَاءَتْ بِالرِّيْحَيْنِ وَالسُّهَدَاءُ
وَفُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿٦٩﴾

وَوُفِّيَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا
يَفْعَلُونَ ﴿٧٠﴾

وَيَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ رُسُومًا
حَقًّا إِذَا جَاءَهُمْ وَهِيَ حَتُّ الْأَنْبِيَاءِ وَقَالَ
لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنكُمْ يَتْلُونَ
عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَ لِقَاءَ
يَوْمِكُمْ هَذَا قَالُوا بَلَىٰ وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ
الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٧١﴾

قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
فِي سَمَائِئِ الْمُنكَرِينَ ﴿٧٢﴾

وَيَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقَوْا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ رُسُومًا
حَقًّا إِذَا جَاءَهُمْ وَوُفِّيَتْ حَتُّ الْأَنْبِيَاءِ وَقَالَ

tabbata a gare ku, kun ji dāfi,
sabōda haka ku shige ta, kunā
madawwama (a cikinta)."

74. Kuma suka ce, "Gōdiya ta
tabbata ga Allah Wanda Ya yi
mana gaskiya ga wa'adinSa, kuma
Ya gādar da mu fasā, munā zama a
cikin Aljanna a inda muke so." To,
madalla da ijārar ma'aikata.

75. Kuma kanā ganin malā'iku
sunā māsu tsayāwa da haƙƙōƙin da
aka dōra musu daga kēwayen Al'ar-
shi, sunā tasbihi game da gōde wa
Ubangijinsu. Kuma aka yi hukunci
a tsakāninsu da gaskiya. Kuma
aka ce, "Gōdiya ta tabbata ga Al-
lah, Ubangijin halittu."

لَهُمْ حَزَنَتُهُمْ اسألهم عَنِكَمْ طَبِئَةً
فَأَدْخَلُوها خَالِدِينَ ﴿٣٩﴾

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ
وَأَوْفَىٰ نَا الْأَرْضِ نَنْبُؤَاتِ الْجَنَّةِ
حِينَئِذٍ تَنْشَأُ فِتْنَةٌ أَخْرَجُوا الْعَمَلِينَ ﴿٤٠﴾

وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ
يَسْبِخُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَقُضِيَ بَيْنَهُم بِالْحَقِّ
وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤١﴾

Tanā karantar da wajabcin bayyana gaskiya da haramcin yin
jidāli dōmin bāta gaskiya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M.

2. Saukar da Littāfi daga Allah
ne, Mabuwayi, Masani.

3. Mai gāfarta zunubi kuma
Mai karbar tūba Mai tsananin azā-
ba, Mai wadātarwa, bābu abin bau-
tāwa fāce Shi, zuwa gare Shi makō-
ma take.

حَمْدٌ

تَنْزِيلِ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ ﴿١﴾

غَافِرِ الذَّنْبِ وَقَابِلِ التَّوْبِ شَدِيدِ الْعِقَابِ ذِي

الْقُوَّةِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْبَاقِي الصُّمُودِ ﴿٢﴾

4. Bābu mai jāyayya a cikin āyōyin Allah, fāce waƙanda suka kāfirta. Sabōda haka kada jūyā-warsu a cikin garūruwa ta rūde ka.

5. Mutānen Nūhu sun ƙaryata a gabāninsu, da ƙungiyōyin da suke a bāyansu, kuma kōwace al'umma tā yi nufi game da Manzonsu, dōmin su kāmā shi. Kuma suka yi jāyayya da ƙarya dōmin su gusar da gaskiya da ita. Sai Na kāmā su. To, yāya azābāTa take?

6. Kuma kamar haka, kalmar Ubangijinka ta wajaba a kan waƙanda suka kāfirta, dōmin sū 'yan wutā ne.

7. Waƙanda ke ɗaukar Al'arshi da waƙanda ke kēwayenta, sunā tasbihi game da gōde wa Ubangi-jinsu, kuma sunā yin imāni da Shi, kuma sunā yin istigfāri dōmin waƙanda suka yi imāni, (sunā cēwa), "Yā Ubangijinmu! Kā yalwaci dukkan kōme da rahama da ilmi, to, Ka yi gāfara ga waƙanda suka tūba kuma suka bi hanyarKa, kuma Ka tsare musu azābar Jahim.

8. "Yā Ubangijinmu! Kuma Ka shigar da su a gidājen Aljannar zuma, wannan da Ka yi musu wa'adi, sū da wanda ya kyautatu daga ubanninsu da mātan aurensu da zurriyarsu. Lalle Kai, Kai ne Mabuwayi, Mai hikima.

9. "Kuma Ka tsare su daga mūnānan ayyuka, kuma wanda Ka tsare shi daga mūnānan ayyuka a rānar nan, to, lalle, Ka yi masa rahama, kuma wancan shi ne babban rabo mai girma."

مَا يُجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرُرُكَ تَقْلُبُهُمْ فِي الْيَلْدِ ①

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالْأَحْزَابُ مِنْ
بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ
لِيَأْخُذُوا وَوَجَدُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْخِلُوا
بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتَهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ ②

وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَاتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ
كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ ③

الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ
بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ
لِلَّذِينَ ءَامَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ
رَحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا
سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ④

رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ
وَمَنْ صَلَاحٍ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ
وَدُورِهِمْ فَاذْكُرُوا أَنَّهُمْ فِي الْعَزِيزِ
الْحَكِيمِ ⑤

وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَنْ يَقِ السَّيِّئَاتِ
يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتُهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ ⑥

10. Lalle wadanda suka kāfirta, anā kiran su, “Haḳīka, Rin Allah (a gare ku) shī ne mafi girma daga finku ga kanku a lōkacin da ake kiran ku zuwa ga imāni, sai kunā ta kāfircēwa.”

11. Suka ce, “Ya Ubangijinmu! Kā matar da mu sau biyu, kuma Kā rāyar da mu sau biyu, sabōda haka mun yarda da laifuffukanmu. To, shin, akwai wata hanya zuwa ga fita?”

12. Wancan sababinsa, lalle (shi ne) idan an kirāyi Allah Shi kadai, sai ku kāfirta, kuma idan aka yi shirki game da Shi, sai ku yi imāni. To, hukuncin fa, na Allah Maḍaukaki, Mai girma ne.

13. Shī ne Wanda ke nūna muku āyōyinSa, kuma Ya saukar da arziki daga sama sabōda ku, kuma bābu mai yin tunāni fāce mai mayar da al'amari ga Allah.

14. Sabōda haka ku kirāyi Allah, kunā māsu tsarkake addini a gare Shi, kuma kō dā kāfirai sun fi.

15. Mai ḍaukaka darajōji (dōmin mūminai), Mai Al'arshi, Yanā jēfa rūhi⁽¹⁾ daga al'amarinSa a kan wanda Ya so daga bāyinSa, dōmin ya yi gargadi kan rānar gamuwa.

16. Rānar da suke bayyanannu, bābu wani abu daga gare su wanda yake iya bōyuwa ga Allah. “Mulki

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادُونَ لِمَقْتُ اللَّهِ أَكْبَرُ مِنْ مَقْتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكْفُرُونَ ﴿١٠﴾

قَالُوا رَبَّنَا آمَنَّا أَلَمْ نَكُنْ مِنْكُمْ وَأَحْيَيْتَنَا أَتَمَتَّيْنَا فَأَعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى الْخُرُوجِ مِنْ سَبِيلٍ ﴿١١﴾

ذَالِكُمْ بِأَنَّهُ إِذَا دُعِيَ اللَّهُ وَرَحْمَتُهُ كَفَرْتُمْ وَلَنْ نُشْرَكَ بِهِ تَوْمِنُوا ﴿١٢﴾ قَالُوا كُفِّرُوا بِلَّهِ الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ ﴿١٣﴾

هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيُنَزِّلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ يُنِيبُ ﴿١٤﴾

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَفَرَهُ الْكَافِرُونَ ﴿١٥﴾

رَفِيعَ الدَّرَجَاتِ ذُو الْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ لِيُنْزِلَ يَوْمَ التَّلَاقِ ﴿١٦﴾

يَوْمَ هُمْ كَبِيرُونَ لَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ

(1) Rūhi a nan, ga fahimtata, Allah ne Mafi sani, shī ne karfin rai da basīrar fahimtar addini da aiki wajen rāyar da shi, wanda Allah Yake sakāwa ga mālamīn da Yake nufin jaddada addini da shi a kan kōwane farni kamar yadda Hadisi ya zo da shi, ya kōre jidālin māsu jidāli.

ga wa yake a yau?" Yanā ga Allah, Makadaici, Mai tilastāwa.

17. Yau anā sāka wa kōwane rai a game da abin da ya aikata, bābu zālunci a yau. Lalle Allah Mai gagawar hisābi ne.

18. Kuma ka yi musu gargadi kan rānar (Sā'a) makusanciya, a lōkacin da zukāta suke māsu cika da bakin ciki, ga maḳōsansu. Bābu wani ma-sōyi ga azzālumai, kuma bābu wani mai ceto da zā a yi wa dā'a (ga cētonsu).

19. (Allah) Ya san yaudarar idānu da abin da kirāza ke ḥōyēwa.

20. Kuma Allah Shī ke yin hukunci da gaskiya, waḍannan da suke kira, waninSa, bā su yin hukunci da kōme. Lalle Allah, Shī ne Mai ji, Mai gani.

21. Ashe, ba su yi tafiya ba, a cikin kasā, dōmin su dūba ga yadda ākibar waḍanda suka kasance a gabāninsu ta zama? Sun kasance sū ne mafi tsananin ƙarfi daga gare su, da kufaifan aiki a cikin kasā, sai Allah Ya kāmā su da laifuffukansu. Kuma bā su da wani mai tsarēwa daga Allah.

22. Wancan sababinsa, dōmin sū, Manzanninsu sun kasance sunā zuwa gare su da hujjōji bayyanannu, sai suka kāfirta, sai Allah Ya kāmā su. Lalle Shī Mai ƙarfi ne, Mai tsananin azāba.

23. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun aika Mūsā a game da āyōyinMu da wani daḥi bayyananne.

لَمِنَ الْمَلَائِكَةِ الْيَوْمَ لِلَّهِ الْوَحِيدِ الْقَهَّارِ ﴿١٦﴾

الْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا

ظَلَمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ ﴿١٧﴾

وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْأَرْزَاقِ إِذْ يَقُولُ لَدَى

الْحَنَاجِرِ كُذِّبُوا مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ

وَلَا شَفِيعٍ نَطَّاعٍ ﴿١٨﴾

يَعْمَلُونَ خَيْرًا لِّلْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ ﴿١٩﴾

وَاللَّهُ يَقْضِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ

دُونِهِ لَا يَقْضُونَ بِشَيْءٍ إِنَّ اللَّهَ هُوَ

السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٢٠﴾

* أَوَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ

كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا

هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَآثَارًا فِي الْأَرْضِ

فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ

اللَّهِ مِنْ وَاقٍ ﴿٢١﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانَتْ تَأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ

بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ

شَدِيدٌ الْعِقَابِ ﴿٢٢﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانٍ

مُؤَيَّدٍ ﴿٢٣﴾

24. Zuwa ga Fir'auna da Hāmāna da Kārūna, sai suka ce, "Mai sihiri ne, maƙaryaci."

25. Sa'an nan a lōkacin da ya jē musu da gaskiya daga wurinMu, suka ce, "Ku kashe dīyan waɗanda suka yi imāni tare da shi, kuma ku rāyar da mātansu." Kuma mugun shirin kāfirai, bai zama ba fāce a cikin ɓata.

26. Kuma Fir'auna ya ce, "Ku bar ni in kashe Mūsā, kuma shī, ya kirāyi Ubangijinsa. Lalle ne nī, inā tsōron ya musanya addininku, kō kuwa ya bayyana ɓarna a cikin ƙasā."

27. Kuma Mūsā ya ce, "Lalle nī, nā nēmi tsari da Ubangijīna kuma Ubangijinku, daga dukan makan-gari, wanda bā ya imani da rānar Hisābi."

28. Kuma wani namiji mūmini daga dangin Fir'auna, yanā ɓōye imāninsa, ya ce, "Ashe, za ku kashe mutum dōmin ya ce Ubangijina Allah ne, alhāli kuwa haƙiƙa ya zo muku da hujjōji bayyanannu daga Ubangijinku? Idan yā kasance maƙaryaci ne, to, ƙaryarsa na kansa, kuma idan ya kasance mai gas-kiya ne, sāshen abin da yake yi muku wa'adi zai sāme ku. Lalle ne Allah bā Ya shiryar da wanda yake mai ɓarna, mai yawan ƙarya.

29. "Yā kū mutānēna! Kunā da mulki a yau, kuma kū ne marinjāya a cikin ƙasā, to, wāne ne zai taimake mu daga azābar Allah idan ta zo mana?" Fir'auna ya ce, "Bā ni nūna muku kōme fāce abin da na gani,

إِلَىٰ قُرْعَتٍ وَهَمَمَنَ وَقُرُونِ فَقَالُوا
سَلْحُوا كَذَابًا ﴿١٤﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا
أَقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ
وَأَسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ
الْكٰفِرِيْنَ اِلَّا فِي ضَلٰلٍ ﴿١٥﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ ذَرُونِي أَقْتُلْ مُوسَىٰ وَلْيَدْعُ
رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ أَوْ أَنْ
يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ ﴿١٦﴾

وَقَالَ مُوسَىٰ إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مِنْ كُلِّ
مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمِ الْحِسَابِ ﴿١٧﴾

وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ
يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ
رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ
رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكُ كَاذِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبُهُ
وَإِنْ يَكُ صَادِقًا يُصِيبْكُمْ بَعْضُ الَّذِي
يَعْدُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ
مُسْرِيفٌ كَذَابٌ ﴿١٨﴾

يَقُولُونَ لَكَ الْمَلِكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي
الْأَرْضِ فَمَنْ يَضُرُّكَ مِنْ بَنِي اللَّهِ إِنْ جَاءَكَ نَأَىٰ
قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيكُمْ إِلَّا مَا أَرَىٰ وَمَا

kuma ba ni shiryar da ku, sai ga hanyar shiryuwa.”

30. Kuma wannan da ya yi ĩmāni ya ce, “Ya mutānēnā! Lalle ne nī, inā yi muku tsōron kwatankwacin rānar fungiyōyi.

31. “Kwatankwacin al’adar mutānen Nūhu da Ādāwa da Samūdāwa da waƙanda ke a bāyansu. Kuma Allah bā Ya nufin zālunci ga bāyinSa.

32. “Kuma ya mutānēna! Lalle nī, inā ji muku tsōron rānar kiran jūna.

33. “A rānar da zā ku jūya, kunā māsu bāyar da bāya (gudāne) bā ku da wani mai tsaro daga Allah. Kuma wanda Allah Ya ɓatar, to, bā shi da wani mai shiryarwa.”

34. “Kuma lalle ne, haƙīka, Yusufu ya zo muku daga gabāni, da hujjōji bayyanannu, ba ku gushe ba kunā a cikin shakka daga abin da ya zo muku da shi, har a lōkacin da ya halaka kuka ce, ‘Allah bā zai aiko wani Manzo ba a bāyansa.’ Kamar haka Allah ke ɓatar da wanda yake mai ɓarna, mai shakka.

35. “Waƙanda ke jayayya a cikin āyōyin Allah, bā da wani daʼlīli da ya zo musu ba. Jidalin ya girma ga zamansa abin ƙi a wurin Allah da wurin waƙanda suka yi ĩmāni. Kamar huka Allah ke bicēwar haske a kan zūciyar dukan makangari, mai tīlastāwa.”

36. Kuma Fir’auna ye ce, “Yā Hāmāna! Ka gina mini bēne, dammānīna zā ni isa ga ƙōfōfi.

أَهْدِيكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٣٠﴾

وَقَالَ الَّذِينَ ءَامَنُوا يَوْمَئِذٍ أَخَافُ عَلَيْكُمْ

مِثْلَ يَوْمِ الْأَخْزَابِ ﴿٣١﴾

مِثْلَ دَابِ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالَّذِينَ

مِن بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ بِرَبِّدٍ ظَلَمَ الْعِبَادَ ﴿٣٢﴾

وَيَقَوْمِ إِلَى أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ ﴿٣٣﴾

يَوْمَ تُولُوجُ مُدْرِيغِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِرٍ

وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ ﴿٣٤﴾

وَلَقَدْ جَاءَكُمْ نُوحُوسُفٌ مِنْ قَبْلِ الْيَاسِيْنَ

فَمَا زِلْتُمْ فِي شَكٍّ وَمَا جَاءَكُمْ بِهِ

حَقٌّ إِذْ أَهَّاكَ فَأَلْسَنُ بِيَعْتِ اللَّهُ مِنْ

بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَنْ

هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ ﴿٣٥﴾

الَّذِينَ يَجِدُ لُوتَ فِي ءَايَاتِ اللَّهِ بَعْدَ

سُطْحَانَ أَنَّهُ هُرٌّكَرٌ مَقْتًا عِنْدَ اللَّهِ

وَعِنْدَ الَّذِينَ ءَامَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى

كُلِّ قَلْبٍ مُتَكَبِّرٍ جَبَّارٍ ﴿٣٦﴾

وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَهْمُنُنْ أَبْنِي صَرَخَا الْعَلَى

أَبْلَغُ الْأَسْبَبِ ﴿٣٧﴾

37. "Kōfōfin sammai, dōmin in yi ninkaya zuwa ga abin bautāwar Mūsā. Kuma lalle nī, haḳīka, inā zaton sa maḳaryaci." Kuma haka dai aka ḳawāce wa Fir'auna mūnānan aikinsa, kuma aka danne shi daga barin tafarki. Kuma mugun nufin Fir'auna bai zama ba fāce yanā a cikin hasāra.

38. Kuma wannan da ya yi imāni ya ce, "Ya mutānēna! Ku bī ni, in shiryar da ku tafarkin shiryuwa.

39. "Kuma ya mutānēna! Wannan rāyuwa ta dūniya ḳan jin dāḳi ne kawai, kuma lalle Lāhira ita ce gidan tabbata.

40. "Wanda ya aikata mummunan aiki, to, ba za a sāka masa ba fāce da misālin, kuma wanda ya aikata aiki na ḳwarai daga namiji kō mace, aihāli kuwa shi mūmini ne, to, waḳannan sunā shiga Al-janna, anā ciyar ḳa su a cikinta, bā da lissāfi ba.

41. "Kuma ya mutānēna! Me ya sāme ni, inā kiran ku zuwa ga tsira, kuma kunā kira na zuwa ga wutā?

42. "Kunā kira na zuwa ga in kāfirta da Allah, kuma in yi shirki, game da Shi, da abin da bābu wani ilmi game da shi gare ni, kuma ni inā kiran ku zuwa ga Mabuwayi, Mai gāfara.

43. "Haḳkan ne, abin da kawai kuke kira na zuwa gare shi, bā ya da wani kira a cikin dūniya, kuma bā shi da shi a Lāhira, kuma lalle makomarmu zuwa ga Allah take, kuma lalle maḳarnata sū ne 'yan wutā.

أَسْتَبَدَّ السَّمَوَاتِ فَأَطَّلِعَ إِلَى اللَّهِ مُخَبِّرًا
وَأُنَّى لِأَخِيهِ كَذِبًا وَأَكْتَدَّ لِيُنْفِئَهُ
عَنِ السَّبِيلِ وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ إِنَّكَ أَبْرَارٌ
وَمَا كُنْتَ بِدَعْوَتِ الْآلِ فِي تَبَابٍ ﴿٣٧﴾

وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَنْقُومُ الرِّجُومُ
أَهْدِكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ ﴿٣٨﴾

يَنْقُومُ إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَّعَ
وَأَنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ ﴿٣٩﴾

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا
وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِمَّا دَكَرَ أَؤْتَى بِهُ
مُؤْتَمِنًا فَاُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ
يُرْفَعُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ ﴿٤٠﴾

* وَيَنْقُومُ مَالِي أَذْعُوكُمْ إِلَى التَّجَةِ
وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ ﴿٤١﴾

تَدْعُونَنِي لِأَكْفُرَ بِاللَّهِ وَأُشْرِكَ بِهِ مَا
لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَأَنَا أَدْعُوكُمْ إِلَى
الْعَرِيزِ الْعَقْرِ ﴿٤٢﴾

لَا جَرَمَ لَنَا تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لِي دَعْوَةٌ
فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَنْ مَرَدْنَا
إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ
النَّارِ ﴿٤٣﴾

44. "To, zā ku ambaci abin da nake gaya muku, kuma inā fawwala al'amarina zuwa ga Allah. Lalle Allah Mai gani ne ga bāyinSa."

45. Sai Allah Ya tsare shi daga mūnānan abūbuwa da suka yi na mākirci, kuma mummunar azāba ta wajaba ga mutānen Fir'auna.

46. Wutā, anā gitta su a kanta, sāfe da maraice, kuma a rānar da Sa'a take tsayuwa, anā cēwa, "Ku shigar da mutānen Fir'auna a mafi tsananin azāba."

47. Kuma a lōkacin da suke hu-sūma a cikin wutā, sai raunāna (mabiya) su ce wa waɗanda suka kangara (shugabanni), "Lalle mū, mun kasance mabiya gare ku, to, shin, kū māsu waɗatar da mu ne daga barin wani rabo daga wutā?"

48. Waɗanda suka kangara suka ce, "Lalle mū duka munā a cikinta. Lalle ne, Allah Ya yi hukunci a tsakānin bāyinSa."

49. Kuma waɗanda suke a cikin wutā suka ce wa matsaran Jahan-nama, "Ku rōki Ubangijinku Ya saukafa mana, a yini ɗaya, daga azāba."

50. Suka ce, "Ashe, Man-zanninku ba su jē muku da hujjōji bayyanannu ba?" Suka ce, "Na'am, sun jē!" Suka ce, "To, ku rōka." Kuma rōkon kāfirai bai zamo ba fāce a cikin bata.

51. Lalle Mū, haḳiḳa, Munā tai-makon ManzanninMu da waɗanda saka yi īmāni, a cikin rāyuwar dū-niya da rānar da shaidu ke tsayāwa.

فَسْتَذْكُرُونَ مَا أَقُولَ لَكُمْ وَأَفِئْتُمْ
أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْإِعْسَادِ ﴿٤٤﴾

فَوَقَّهَ اللَّهُ سَيِّئَاتٍ مَا كُفَرُوا وَخَافَ يُقَالُ
فِرْعَوْنٌ سُوءَ الْعَذَابِ ﴿٤٥﴾

النَّارَ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا
وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أَدْخِلُوا آلَ
فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿٤٦﴾

وَإِذْ يَتَحَاكَمُونَ فِي النَّارِ قِيْلُ
الضُّعْفَةَ وَاللَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا
كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَمَا هُم بِأَشْرَفُ مِنْكُمْ
عِنَّا نَصِيْبًا مِنَ النَّارِ ﴿٤٧﴾

قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا
فِيهَا مِن آلِ اللَّهِ فَدَحَكُوا نَبَاتِ الْعِبَادِ ﴿٤٨﴾

وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَازِنَةِ
جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفِّفْ عَنَّا يَوْمًا مِنَ
الْعَذَابِ ﴿٤٩﴾

قَالُوا أَوَلَمْ نَكُ نَأْتِيكُم مَّرْسَلًا
بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا أَبْلِ قَالُوا فَاذْعُرُوا
وَمَا دَعَوْنَا الْكٰفِرِيْنَ اِلَّا فِي ضَلٰلٍ ﴿٥٠﴾

إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي
الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُومُ الِأَشْهُدٰٓءُ ﴿٥١﴾

52. Rānar da uzurin azzālumai bā ya amfāninsu, kuma sunā da la'ana, kuma sunā da mūnin gida.

53. Kuma lalle haḳīḳa, Mun bai wa Mūsā shiriya, kuma Mun gādar da Banī Isrā'īla Littāfi.

54. Shiryarwa da tunāwa ga ma'abūta hankaii.

55. Sabōda haka, ka yi haḳuri, lalle wa'adin Allah gaskiya ne. Kuma ka nēmi gāfara ga zunubinka, kuma ka yi tasbihi game da gōde wa Ubangijinka, maraice da kuma wāyēwar sāfiya.

56. Lalle waḳanda ke jāyayya a cikin āyōyin Allah, bā game da wani daḳīlī wanda ya jē musu ba, bābu kōme a cikin ḳirāzansu, fāce girman kai, ba su zama māsu isa ga gūrinu ba, sabōda haka ka nēmi tsari daga Allah. Lalle Shī, Shī ne Mai ji, Mai gani.

57. Lalle halittar sammai da ḳasā, ita ce mafi girma daga halittar mutāne, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

58. Kuma makāho da mai gani bā su daidaita, kuma waḳanda suka yi imāni suka aikata ayyukan kwarai, da mai mūnanāwa bā su daidaita. Kaḳan kwarai, kuke yin tunāni.

59. Lalle Sa'a haḳīḳa mai zuwa ce, bābu shakka a gare ta, kuma amma mafi yawan mutāne bā su yin imāni.

60. Kuma Ubangijinku ya ce, "Ku kira Ni in karḳa muku. Lalle

يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعَذَتُهُمْ وَلَهُمْ

الْعَذَابُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ ﴿٥٢﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَى وَأَوْرَثْنَا

بَنِي إِسْرَائِيلَ بِلَ الْعِصَى ﴿٥٣﴾

هُدَى وَذَكَرْنَا لِأُولَى الْأَنْبِيَاءِ ﴿٥٤﴾

فَأَصْرَفْنَا وَعَدَّ اللَّهُ حَقِّي وَأَسْتَعْفِفُ

لِذُنُوبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعِشِيِّ

وَالْإِبْكَارِ ﴿٥٥﴾

إِنَّ الْأَدْيَانَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ يَقْتَرِفُونَ

سُلْطَانِ أَنْفُسِهِمْ فِي صُدُورِهِمْ

إِلَّا كِبْرًا مَاءَهُمْ يَكْفِيهِمْ فَأَنْتَعَزُوا

بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٥٦﴾

لَخَلْقِ السَّمَكَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ

خَلْقِ النَّاسِ وَالسَّمَاءِ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا

يَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ

آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا الْمُنْسِفِ فِي

قَلْبِهِ مَا تَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

إِنَّ السَّاعَةَ لَأَيَّتُهُ لَأَرْبَبَ فِيهَا وَالسَّكْرَانَ

أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٩﴾

وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

wadannan da ke kangara daga bari bauta Mini, za su shiga Jahan-nama sunā kaskantattu.”

61. Allah ne Wanda Ya sanya muku dare dōmin ku natsu a cikin-sa, da rāna mai gānarwa. Lalle Allah, haḳīka, Ma'abūcin falala ne a kan mutāne, kuma amma mafi yawan mutāne bā su gōdēwa.

62. Wancan Shī ne Allah Uban-gijinku, Mahaliccin dukan kōme, bābu abin bautāwa fāce Shi. To, yāya ake karkatar da ku?

63. Kamar haka ake karkatar da wadanda suka kasance sunā jāyayya game da āyōyin Allah.

64. Allah ne Ya sanya muku kasā tabbatacciya, da sama ginanniya, kuma Ya sūranta ku, sa'an nan Ya kyautata sūrōrinku, kuma Ya ar-zutta ku daga abūbuwa māsu dāḍi. Wancan Shi ne Allah Ubangijinku. To, albarkar Allah Ubangijin halit-tu tā bayyana.

65. Shī ne Mai rai, bābu abin bautāwa fāce Shi. Sabōda haka ku kira Shi, kunā māsu tsarkake addini a gare Shi. Gōdiya ta tabbata ga Allah Ubangijin halittu.

66. Ka ce, “Lalle nī, an hana ni in bauta wa wadanda kuke kira, wadansun Allah a lōkacin da hujjōji bayyanannu suka zo mini daga Ubangijina, kuma an umurce ni in sailama ga Ubangijin halittu.”

67. Shī ne Wanda Ya halitta ku daga turbāya, sa'an nan daga maniyyi, sa'an nan daga sāren jini, sa'an nan Ya fitar da ku kunā jāri,

إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي
سَيَحْمِلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ ﴿٦١﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ آيَاتٍ لَتَسْكُنُوا
فِيهَا وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا رَبُّ اللَّهِ أَذُو فَضْلٍ
عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا
يَشْكُرُونَ ﴿٦٢﴾

ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَلِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَّا
إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّقُوا اللَّهَ ﴿٦٣﴾

كَذَٰلِكَ يُؤْفِكُ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ
يَتَحَدَّثُونَ ﴿٦٤﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ قَرَارًا
وَالسَّمَاءَ بَنَاءً وَمَوْرَدًا مَّحْسَنًا
صُورَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
ذَٰلِكُمْ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ
رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٥﴾

هُوَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ
لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿٦٦﴾

* قُلْ إِيَّايَ تَدْعُونَ
مِن دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَ فِي الْبَيْتِكُمْ مِنْ رَبِّي
وَأَمَرْتُ أَنْ أُسَلِّمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٧﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَنُطْفَةٍ
ثُمَّ مِنْ عَاقِقَةٍ ثُمَّ يَجْعَلُكُمْ أَفْئِدَةً لِيَتَبَلَّغُوا

sa'an nan dōmin ku isa ga cikaƙarƙarfinku, sa'an nan dōmin ku kasance tsōfaffi, kuma daga cikinku, akwai wanda ake karɓar ransa a gabānin haka, kuma dōmin ku isa ga ajali ambatacce, kuma dam-māninku ko zā ku hankaita.

68. Shi ne Wanda ke rāyarwa kuma Yana kashewa. To, idan Ya hukunta wani al'amari, to, Yana cewa kawai gare shi, ka kasance, sai yana kasancewa (kamar yadda ake bukatar sa.)

69. Ashe, ba ka gani ba ga wadanda ke jāyayya a cikin āyōyin Allah, yadda ake karkatar da su?

70. Wadanda suka faryata, game da Littāfin, kama da abin da Muka aika Manzanninmu da shi. To, za su sani.

71. A lōkacin da fukumma suke a cikin wuyōyinsu, da sarƙōƙi anā jan su.

72. A cikin ruwan zāfi, sa'an nan a cikin wutā anā babbaka su.

73. Sa'an nan a ce musu, "Inā abin da kuka kasance kunā shirki da shi,

74. "Wanin Allah?" Suka ce, "Sun bace mana. Ā'a, ba mu kasance munā kiran kōme ba a gabani." Kamar wancan ne Allah Yake batar da kāfirai.

75. Wancan dōmin abin da kuka kasance ne kunā farin ciki da shi, a cikin ƙasā, bā da hakki ba, kuma da abin da kuka kasance kunā yi na nishādi.

أَشَدَّكُمْ نُفُورًا كَرُوا شُيُوعًا وَمِنْكُمْ مَنْ
يَتُوفَىٰ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَبْلُغَ أَجَلَ مُسَمًّى
وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٦٧﴾

هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا قَضَىٰ أَمْرًا فَإِنَّا
يَقُولُ لَهُ رُكُنْ فَيَكُونُ ﴿٦٨﴾

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ
أَنَّىٰ يُضْرَبُونَ ﴿٦٩﴾

الَّذِينَ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ
وَمَا أَرْسَلْنَا بِهِ
رُسُلًا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ ﴿٧٠﴾

إِذْ الْأَغْلَاقُ فِيَّ اعْتَقِبَهُمُ وَالسَّلْسِلُ
يُسْحَبُونَ ﴿٧١﴾

فِي الْحَمِيرِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ ﴿٧٢﴾

ثُمَّ قِيلَ لَهُمْ إِنَّنِمْ مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ ﴿٧٣﴾

مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ
نَدْعُوا مِنْ قَبْلُ بِشَيْءٍ كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ
الْكٰفِرِينَ ﴿٧٤﴾

ذٰلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَفْرَحُونَ فِي الْاَرْضِ بِغَيْرِ
الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ ﴿٧٥﴾

76. Ku shiga kofōfin Jahan-nama, kunā madawwama a cikinta. To, mazaunin māsu girman kai yā mūnana.

77. Sabōda haka ka yi hakuri. Laile wa'adin Allah gaskiya ne. To, kō dai lalle Mu nūna maka sāshen abin da Muka yi musu wa'adi da shi, kō kuwa lalle Mu karfi ranka, to, zuwa gare Mu ake mayar da su.

78. Kuma lalle hakīka, Mun aika wasu Manzanni daga gabāninka, daga cikinsu akwai wanda Muka kissanta maka lābārinsa, kuma daga cikinsu akwai wanda ba Mu kissanta lābārinsa ba a gare ka. Bā ya yiwuwa ga wani Manzo ya jē da wata āyar mu'ujiza fāce da iznin Allah. Sa'an nan idan umurnin Allah ya jē, sai a yi hukunci da gaskiya, māsu bātāwa sun yi hasara a can.

79. Allah ne Wanda Ya sanya muku dabbōbi dōmin ku hau daga gare su, kuma daga gare su kuke ci.

80. Kuma kunā da abūbuwan amfāni a cikinsu, kuma dōmin ku isar da wata bukāta, a cikin kirā-zanku a kansu, kuma a kansu da a kan jirāge ake daukar ku.

81. Kuma Ya nūna muku āyōyinSa. To, wane āyōyin Allah kuke musu?

82. Ashe fa, ba su yi tafiya a cikin kasā ba, dōmin su dūba yadda āki-bar wa'danda ke a gabāninsu ta kasance? Sun kasance mafi yawa daga gare su. Kuma sun fi tsananin karfi, da (yawan) gurābun sanā'ō'i

أَدْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا قَبَسَ
مَتَوَى الْمُتَكَبِّرِينَ ﴿٧٦﴾

فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ اللَّهِ وَعَدُ اللَّهُ حَقًّا فَلَمَّا بُرِئَكَ
بَعْضَ الَّذِي نَعَدْتَهُمْ أَوْ تَوَفَيْتَكَ فَإِنَّا
بُرْجَعُونَ ﴿٧٧﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ
قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ نَقْصُصْ
عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِعَايَةٍ
إِلَّا بِيُذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ فَخِصْ بِالْحَقِّ
وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٧٨﴾

اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ

لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٩﴾

وَأَكْثَرُ فِيهَا مَتَاعٌ وَإِذْ تَسْلَمُونَ عَلَيْهَا حَاجَةً
فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ
تُحْمَلُونَ ﴿٨٠﴾

وَبُرْجَعُونَ إِلَيْهِ فَأَمَّا إِلَهُ اللَّهِ

تُسْكِرُونَ ﴿٨١﴾

أَلَمْ تَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ

كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا

أَكْثَرُ مِنْهُمْ وَأَشَدُّ قُوَّةً وَءَاتَانَا فِي الْأَرْضِ

a cikin kasā. To, abin da suka kasance sunā aikatāwa bai wadātar da su ba.

83. A lōkacin da Manzanninsu suka jē musu da hujjōji bayyanannu, suka yi farin ciki da abin da ke wurinsu, na ilmi, ⁽¹⁾ kuma abin da suka kasance sunā yi na izgili da shi ya wajaba a kansu.

84. Sa'an nan a lōkacin da suka ga azābarMu, suka ce, "Mun yi imāni da Allah, Shi kaḍai, kuma mun kāfirta da abin da muka kasance munā shirki da shi."

85. To, imāninsu bai kasance yanā amfaninsu ba a lōkacin da suka ga azābarMu. Hanyar Allah wadda ta gabāta a cikin bāyinSa. Kuma kāfirai sun yi hasāra a can.

فَمَا أَغْنَىٰ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٣﴾

فَلَمَّا جَاءَ نَذْرُهُمْ بِالْبَيْتَاتِ فَرِحُوا بِمَا
عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ
يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٨٤﴾

فَلَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا قَالُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَحَدَّثُوا
وَمَا كُنَّا بِمُؤْمِرِينَ ﴿٨٥﴾

فَلَمْ يَكْ يَنْفَعُهُمْ إِذْ هُمْ لَمَّا رَأَوْا بَأْسَنَا
سَدَّتْ لَّهُمُ اللَّيْلُ قَدْ خَلَّتْ فِي عِبَادِهِ وَخَصِيرَ
هَذَا لِكَ الْكٰفِرُونَ ﴿٨٥﴾

SŪRATU FUṢṢILAT

سُورَةُ الْفُصِّلَاتِ

Tanā karantar da mutāne cēwa hālayensu duka cūta ne, Alkur'āni ne māganin wannan cūtar.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̄.

١٥٥

(1) Ilmin dūniya na sanā'ō'i ya zo ne daga Annabāwa kamar na ibādōdi. Nūhu ya fāra sassaƙar jirgin ruwa da wahayi daga Allah, Zul'arnaini ya fāra haɗa baƙin ƙarfe da gaci dōmin hana tsātsa, Yūsufu ya fāra barin hatsi a cikin sōshiya dōmin hana ƙwāri. Dāwūda ya fāra sanā'ar sulke. Ādam ya fāra rubūtu, Idirisu ya fāra yin alƙalami. Isā ya fāra warkar da majinyata, Alkur'āni ya nūna anā iya tāshi sama da jirgin sama. Shu'aibu shi ya nūna kasuwanci, da sauransu.

2. Saukarwa (da Alkur'āni) daga Mai rahama ne, Mai jin kai.

3. Littāfi ne an bayyana āyō-yinsa daki-daki, yanā abin karan-tāwa na Lārabci, dōmin mutānen da ke sani.

4. Yanā mai bāyar da bushāra kuma mai gargadī. Sai mafi yawan-su suka bijire. Sabōda haka sū, bā su saurārāwa.

5. Kuma suka ce, “Zukātanmu nā a cikin kwasfa daga abin da kake kiran mu zuwa gare shi, kuma a cikin kunnuwanmu akwai wani nauyi, kuma daga tsakāninmu da tsakāninka akwai wani shāmaki. Sabōda haka ka yi aiki, lalle mū, māsu aiki ne.”

6. Ka ce, “Nī mutum kawai ne kamarku, anā yin wahayi zuwa gare ni cēwa abin bautāwarku, abin bautāwa guda ne. Sai ku daidaitu zuwa gare Shi, kuma ku nēmi gāfararSa.” Kuma bone ya tabbata ga māsu yin shirki.

7. Wadanda bā su bāyar da zak-ka, kuma sū a game da Lāhira su kāfirai ne.

8. Lalle wadanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sunā da wani sakamako wanda bai yankēwa.

9. Ka ce, “Ashe lalle kū, haḳīka, kunā kāfurta a game da Wanda Ya halitta ḳasā a cikin kwanuka biyu, kuma kunā sanya Masa kishiyōyi? Wancan fa, Shī ne Ubangijin halittu.

تَبَرَّأْتُ مِنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ﴿١﴾

كَيْتَبُ فَضَّلْتُ، إِنَّهُ رَفَعَهُ، أَنَا عَرَبِيَّةٌ لِقَوِي
يَعْلَمُونَ ﴿٢﴾

بَسِيرًا وَنَذِيرًا فَأَعْرَضَ أَكْثَرُهُمْ فَهُمْ لَا
يَسْمَعُونَ ﴿٣﴾

وَقَالُوا أَفَلَاؤُنَا فِي أَعْيُنِهِمْ مِمَّا نَدْعُونَكَ إِلَيْهِ وَفِي
ءَادَاتِنَا وَقُرْآنِنَا وَيُنَبِّئُكَ حِجَابٌ فَأَعْمَلْ
إِنَّا عَمِلُونَ ﴿٤﴾

قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ أَنَّمَا
إِلَهُكُمُ اللَّهُ وَاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ
وَاسْتَغْفِرُوا لَهُ وَوَيْلٌ لِلْمُشْرِكِينَ ﴿٥﴾

الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ
كَافِرُونَ ﴿٦﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ
أَجْرٌ عِزٌّ مُّمْتَدُونَ ﴿٧﴾

قُلْ أَيَدُكُمْ كَفَرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ
فِي يَوْمَيْنِ وَيَتَحَمَلُونَ لَهُ وَأَنبَأْنَا ذَلِكَ رَبُّ
الْعَالَمِينَ ﴿٨﴾

10. Kuma Ya sanya, a cikinta, dūwatsu kafaffu daga samanta, kuma Ya sanya albarka a cikinta, kuma Ya kaddara abūbuwan cinta a cikinta, a cikin kwanuka huḍu māsu daidaita, dōmin matambaya.

11. Sa'an nan Ya daidaita zuwa ga sama alhāli kuwa ita (a lōkacin) hayāki ce, sai Ya ce mata, ita da kasā, "Ku zo, bisa ga yarda kō a kan tilas." Suka ce, "Mun zo, munā māsu dā'ā."

12. Sai Ya hukunta su sammai bakwai a cikin kwānuka biyu. Kuma Ya yi wahayi, a cikin kōwace sama da al'amarinta, kuma Muka kawāta sama ta kusa da fitilu kuma don tsari. Wancan kaddarāwar Mabuwāyi ne, Masani.

13. To, idan sun bijire sai ka ce, "Nā yi muku gargafi ga wata tsāwa kamar irin tsāwar Ādāwa da Samūdāwa."

14. A lōkacin da Manzanninsu suka je musu daga gaba gare su kuma daga bāyansu, "Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah." Suka ce, "Dā Ubangijinmu Yā so, lalle dā Ya saukar da malā'iku, sabōda haka lalle mū, māsu kāfirta ne a game da abin da aka aiko ku da shi."

15. To, amma Ādāwa, sai suka yi girman kai a cikin kasā, bā da wani hakki ba, suka ce, "Wāne ne mafi tsananin farfi daga gare mu?" Ashe, kuma ba su gani ba cēwa Allah, Wanda Ya halitta su, Shī ne Mafi farfi daga gare su, kuma sun kasance a game da āyōyinMu suna yin musu?

وَجَعَلَ فِيهَا رِيسًا مِنْ قُوْنِهَا وَبَدَلَك
فِيهَا وَقَدَّرَ فِيهَا اَقْوَانَهَا فَاَنْزَعَهَا
اَيَّامٍ سَوَاءً لِّلنَّاسِ يَلِيْنَ ۝١٠

ثُمَّ اَنْزَلْنَاهُ اِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ مُّقَال
لَهَا وَالْاَرْضِ اَنْتِنَا طَوْعًا اَوْ كَرْهًا قَالَتَا
اَنْتِنَا طَائِرِيْنَ ۝١١

فَقَضَيْنَ مِنْ سَبْعِ سَمَوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَاَوْحَيْنَا
كُلِّ سَمَاءٍ اَمْرًا وَرَبَّنَا السَّمَاءُ الَّتِي نَتِيْنَا
بِمَصْلِيْحٍ وَحِفْظًا ذٰلِكَ تَقْدِيْرُ الْعَزِيْزِ
الْعَلِيْمِ ۝١٢

فَاِنْ اَعْرَضُوْا فَقُلْ اَنْذَرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِّثْلَ
صَاعِقَةِ عَادٍ وَتَمُوْدٍ ۝١٣

اِذْ جَاءَتْهُمْ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ اَيْدِيْهِمْ وَوَيْتَ
خَلْفَيْهِمْ اَلَّا تَعْبُدُوْا اِلَّا اللّٰهَ قَالُوْا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا
لَاَنْزَلْنَا مَلٰٓئِكَةً فَاِنَّا بِنَازِلِكِهِمْ
لَكٰفِرُوْنَ ۝١٤

فَاَمَّا عَادٌ فَاسْتَكْبَرُوْا فِى الْاَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ
وَقَالُوْا مَنْ اَشَدُّ مِنْنَا قُوَّةً اَوْ لَدِيْنَا اَنْتَ اللّٰهُ
الَّذِى خَلَقْتَهُمْ هُوَ اَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوْا
بِعٰيٰتِنَا يَحْتَدُوْنَ ۝١٥

16. Sai Muka aika, a kansu, da iska mai tsananin sauti da sanyi, a cikin kwānuka na shu'umci, dōmin Mu dandana musu azābar wulākanci, a cikin rāyuwar dūniya, kuma lalle azābar Lāhira ita ce mafi wulākantarwa, kuma sū bā zā a taimake su ba.

17. Kuma amma Samūdāwa, sai Muka shiryar da su, sai suka fi son mukanta a kan shiriya, dōmin haka tsawar azābar wulākanci, ta kāmā su, sabōda abin da suka kasance sunā aikatāwa (dōmin nēman wata fā'ida).

18. Kuma Muka tsīrar da wa-danda suka yi imāni kuma suka kasance sunā yin taƙawa.

19. Kuma rānar da ake tāra maƙiyar Allah zuwa wutā, to, sū anā kakkange su.

20. Har idan sun jē mata, sai jinsu da ganinsu da fātunsu, su yi shaida a kansu a game da abin da suka kasance sunā aikatawa.

21. Kuma suka ce wa fātunsu, "Don me kuka yi shaida a kanmu?" Suka ce, "Allah, Wanda ke sanya kōwane abu ya yi furuci, Shī ne Ya sanya mu mu yi furuci, kuma Shī ne Ya halitta ku, can da farko, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.

22. "Ba ku kasance kunā sani ba a ɓōye, cēwa jinku zai yi shaida a kanku kuma ganinku zai yi, kuma fātunku za su yi. Kuma amma kun yi zaton cēwa Allah bai san abū-buwa māsu yawa daga abin da kuke aikatāwa ba.

فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ نَحْسَاتٍ لِنَدْرِقَهُمْ عَذَابَ الْجَزَاءِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَعَذَابَ الْآخِرَةِ أَخْزَىٰ وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ ﴿٣٥﴾

وَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحَبُّوا الْعَمَىٰ عَلَى الْهُدَىٰ فَأَخَذَتْهُمُ صَيْعَةُ الْعَذَابِ الْهُونِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٣٦﴾

وَنَحْنُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٣٧﴾

وَيَوْمَ يُنْفَخُ أَصْفَادُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ فَهُمْ يَنْزِعُونَ ﴿٣٨﴾

حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءَهُمْ هَاسِدَةٌ عَلَيْهِمْ سَمْعُهَاُمْ وَأَنْصَبُوا لَهُمْ جُلُودَهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٣٩﴾

وَقَالُوا لَوْلَا جِئَنَا بِشَهِيدٍ مُّزَكَّاتٍ قَالُوا أَنْظِقْنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقَكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴿٤٠﴾

وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَعْتَبُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنْتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَيْفَ رَأَيْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤١﴾

23. “Kuma wancan zaton nāku wanda kuka yi zaton shi, game da Ubangijinku, ya halakar da ku, sai kuka wāyi gari a cikin māsu hasāra.”

24. Sabōda haka idan sun yi ha-kuri, to, wutar, ita ce mazauni a gare su, kuma idan sun nēmi yarda, to, ba su zama daga waɗanda ake yardarwa ba.

25. Kuma Muka salladar da ma-biya⁽¹⁾ a gare su, sai suka kawāta musu abin da ke a gabansu da abin da ke a bāyansu. Kuma kalmar azāba ta wajaba a kansu, a cikin wasu al'ummōmi da suka shūde a gabāninsu daga aljannu da mutāne. Lalle sū, sun kasance māsu hasāra.

26. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, “Kada ku saurāra ga wan-nan Alkur'āni, kuma ku yi ta yin kuwwa a cikin (lōkacin karātun) sa, dammāninku zā ku rinjaya.”

27. Sabōda haka lalle zā Mu dan-dana wa waɗanda suka kāfirta wata azāba mai tsanani, kuma lalle zā Mu sāka musu da mafi mūnin abin da suka kasance sunā aikatāwa.

28. Wancan shī ne sakamakon ma'kiyan Allah, watau wutā. Sunā a gidan dawwama a cikinta, dōmin sakamuko ga abin da suka kasance sunā yin musu game da āyōyinMu.

29. Kuma waɗanda suka kāfirta suka ce, “Yā Ubangijinmu! Ka nūna mana waɗannan biyun da suka batar da mu daga aljannu da

وَذَلِكُمْ كَوْلُكُمُ الَّذِي ظَلَمْتُمْ بِرَبِّكُمْ
أَزْدَكُمْ فَأَصْبَحْتُم مِّنَ الْخٰسِرِيْنَ ﴿٣٣﴾

فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ وَلَنْ يَسْتَعْتَبُوا
فَمَآهُمْ مِّنَ الْمُعْتَبِيْنَ ﴿٣٤﴾

* وَقَيَّضْنَا لَهُمْ قُرَنَاءَ فَزَيَّنَّا لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ
أَيُّدِيَهُمْ وَمَا خَلَقْنَاهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ
فِي أٰمِهِمْ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِم مِّنَ الْجِبْرِ
وَإِلَّا لَيُنسِفَنَّ اللَّهُ الْكٰفِرِيْنَ ﴿٣٥﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهٰذَا
الْقُرْءَانِ وَالْعَوْفِيْهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُوْنَ ﴿٣٦﴾

فَلَنَذِيْقَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيْدًا
وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَشْرَ الَّذِي كَانُوْا يَعْمَلُوْنَ ﴿٣٧﴾

ذٰلِكَ جَزَاءُ اَعْدَاءِ اللّٰهِ الَّذِي لَمْ يَكُنْ لَهَا دَارُ الْاٰلٰتِ
جَزَاءً بِمَا كَانُوْا يَفْعَلُوْنَ ﴿٣٨﴾

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبَّنَا اٰرِنَا الَّذِيْنَ
اَضَلَّآنَا مِنَّا مِنَ الْجِبْرِ وَالْاِنْسِ تَجْمَعُهُمَا تَحْتِ

(1) Mabiya, sū ne aljannun kō shaidannun da ke tāre da mutum.

mutāne, mu sanya su a karkashin kafāfunmu, dōmin su kasance daga kaskantattu.”

30. Lalle waɗannan da suka ce, “Ubangijinmu, Shi ne Allah,” sa’an nan suka daidaitu, mala’iku na sassauka a kansu (a lōkacin saukar ajalinsu sunā ce musu), “Kada ku ji tsōro, kuma kada ku yi baƙin ciki, kuma ku yi bushāra da Aljanna, wadda kun kasance anā yi muku wa’adi da ita.

31. “Mū ne majibintanku a cikin rāyuwar dūniya da kuma a cikin Lāhira, kuma a cikinta kunā da abin da rāyukanku ke sha’awa, kuma kunā da abin da kuke kira (a kawo muku) a cikinta.

32. “A kan liyāfa daga Mai gāfara, Mai jin kai.”

33. Kuma wāne ne mafi kyau ga magana daga wanda ya yi kira zuwa ga Allah, kuma ya aikata aiki na kwarai, kuma ya ce, “Lalle nī, inā daga māsu sailamāwar al’amari zuwa ga Allah?”

34. Kuma kyautatāwa bā ta dai-dalta, kuma haka mūnanāwa. Ka tunkude cūta da abin da yake mafi kyau, sai gā shi wanda akwai kiyayya a tsakāninka da tsakāninsa, kamar dai shi majibinci ne, masoyi.

35. Kuma bā za a cūsa wa kōwa wannan hāli ba fāce waɗanda suka yi haƙuri, kuma bā zā a cūsa shi ba fāce ga mai rabo mai girma.

36. Kuma idan wata fizga ta fizge ka daga Shaidān, to ka nēmi tsari

أَقْدَامِنَ الْيَكُونِ مِنَ الْأَشْقَالِينَ ﴿٣٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَمُوا
تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَكْفُرُوا
وَلَا تَخْزُوا وَتَشْكُرُوا بِالْحَسَنَةِ الَّتِي كُنتُمْ
تُوعَدُونَ ﴿٣١﴾

تَحْمِلُ أُولَئِكَ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي
الْآخِرَةِ وَلَيَكْفُرُ بِهَا مَن كَفَرَ فِيهَا
أَنفُسُكُمْ وَلَيَكْفُرُ بِهَا مَن كَفَرَ فِيهَا
مَاتَ دَعُونَ ﴿٣٢﴾

زُلْزَلًا مِنْ غَيْرِ رَجِيمٍ ﴿٣٣﴾

وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِمَّن دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ
صَالِحًا وَقَالَ إِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿٣٤﴾

وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ
بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ
عَدَاوَةٌ كَأَنَّهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ ﴿٣٥﴾

وَمَا يُلْقِيهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلْقِيهَا
إِلَّا أَلْدُو حَظٌّ عَظِيمٌ ﴿٣٦﴾

وَأَمَّا نَزْعُكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ

ga Allah. Lalle Shī, Shī ne Mai ji, Masani.

37. Kuma akwai daga äyöyīnSa, dare da yini, da rānā da watā. Kada ku yi sujada ga rānā, kuma kada ku yi ga watā. Kuma ku yi sujada ga Allah Wanda Ya halitta su, idan kun kasance Shī ne kuke bauta wa.

38. To, idan sun yi girman kai, to, wadanda ke a wurin Ubangijinka, sunā tasbihi a gare Shi, a dare da rana, alhāli kuwa sū, bā su kōsāwa.

39. Kuma akwai daga äyöyīnSa cēwa lalle kai kanā ganin kasā kēkasasshiya, to, idan Mun saukar da ruwa a kanta, sai ta girgiza kuma ta kumbura. Lalle Wannan da Ya rāya ta, haḳīka, Mai rāyar da matattu ne. Lalle Shī, Mai ikon yi ne a kan kōwane abu.

40. Lalle wadannan da ke karka-cēwa a cikin äyöyīnMu, bā su fakuwa a gare Mu. Ashe fa, wanda ake jēfāwa a cikin wutā ne mafifici kō kuwa wanda zai je amintacce a Rānar Kiyāma? Ku aikata abin da kuke so! Lalle Shī Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

41. Wadannan da suka kāfirta game da Alkur'āni a lōkacin da ya je musu... kuma lalle shi, haḳīka, littāfi ne mabuwayi.

42. Barna bā zā ta je masa ba daga gaba gare shi, kuma bā zā ta zo ba daga bāya gare shi. Saukarwa ce daga Mai hikima, Gōdadde.

43. Bā zā a faḍa maka ba fāce abin da aka riga aka faḍa ga Manzannin da suke a gabāninka. Lalle

يَا اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٧﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ
وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ
وَأَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِن كُنتُمْ
إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ﴿٣٨﴾

إِن أَنْتُمْ كَرِهْتُمُ أَيَّامَ الذِّكْرِ
عِنْدَ رَبِّكَ
يَسْتَبِخِرُونَ لَهَا بِالْأَيْلِ وَالنَّهَارِ
وَهُمْ لَا
يَفْقَهُونَ ﴿٣٩﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً
فَإِنَّا
أَنزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ فَاهْتَرَتْ
وَرَبَّتْ إِن الَّذِي
أَحْيَاهَا الْمُحْيِي الْمَوْتَى إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٤٠﴾

إِنَّا لَنَرِيكَ فِي الْآيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ
عَلَيْكَ أَفَمَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ خَبِيرٌ
مَنْ يَأْتِي
ءَامِنًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ
أَعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ إِنَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤١﴾

إِنَّا لَنَرِيكَ فِي الْآيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ
عَلَيْكَ أَفَمَنْ يُلْقَى فِي النَّارِ خَبِيرٌ
مَنْ يَأْتِي
ءَامِنًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ
أَعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ إِنَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٤١﴾

لَا يَأْتِيهِ الْبَطْلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ
وَلَا مِنْ خَلْفِهِ
تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ ﴿٤٢﴾

مَا يُعَال لَكَ إِلَّا مَا قَدَّ قَبْلَ لِلرَّسُولِ مِنْ

Ubangijinka, haƙiƙa, Ma'abūcin gāfara ne, kuma Ma'abūcin azāba mai raɗaɗi ne.

44. Kuma da Mun sanya shi abin karātu na ajamanci, lalle dā sun ce, “Don me ba a bayyana āyōyinsa ba? Ashe, zai yiwu a sāmi littāfi ba'ajame da Manzo Balārabe?” Ka ce, “Shi, shiriyā ne da warkewa ga waɗanda suka yi imāni. Kuma waɗanda ba su yi imāni ba akwai wani nauyi a cikin kunnuwansu, kuma shi wata makanta ne a kansu. Waɗannan anā kiran su daga wuri mai nisa.”

45. Kuma lalle Mun bai wa Mūsā Littāfi, sai aka yi sābāni a cikin-sa. Kuma ba dōmin wata kalma da tā gabata ba daga Ubangijinka, lalle dā an yi hukunci a tsakāninsu. Kuma lalle sū, haƙiƙa, sunā a cikin shakka daga gare shi, mai sanya kōkanto.

46. Wanda ya aikata aiki na kwa-rai, to, sabōda kansa ne, kuma wanda ya mūnana, to, yanā a kansa. Kuma Ubangijinka, bā Mai zālunci ga bāyinSa ne ba.

47. Zuwa gare Shi ake mayar da sanin Sa'a. Kuma waɗansu 'yā'yan itāce bā su fita daga kwasfōfinsu, kuma wata mace bā ta yin ciki, kuma bā ta haihuwa, fāce da sanin-Sa, kuma a rānar da Yake kiran su (Ya ce), “Inā abōkan tārayyaTa?” Sai su ce, “Mun sanar da Kai, bābu mai bāyar da shaida da haka nan daga gare mu.”

قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرٍ وَذُو عِقَابٍ
أَلِيمٍ ﴿٤٧﴾

وَأَوْجَعَلْتَهُ قُرْءَانًا عَجَبًا لَقَالُوا لَوْلَا
فُضِّلَتْ إِلَيْنَا مِنْ رَبِّكَ آيَاتٌ أَنْعَمَ عَلَيْكَ وَعَسَىٰ قَلْبُ هُوَ
لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَبَيِّنَاتٌ لِّذِينَ لَا
يُؤْمِنُونَ فِي آءَادِ الْبَيْتِ وَقُرْءَانُهُمْ
عَسَىٰ أَوْلَىٰ لَكُم بِمَا تَدْعُونَ مِنْ مَّكَانٍ
بَعِيدٍ ﴿٤٨﴾

وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَآخْتَلَفَ فِيهِ
وَأُولَآئِكَ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقِصَةُ
بَيْتِهِمْ وَأَنْهَرَهُمْ لَيْسَ شَيْءٌ مِنْهُ مُرِيدٍ ﴿٤٩﴾

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ
فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَالِمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٥٠﴾

* إِلَيْنَا يُرْءَىٰ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ
ثَمَرَاتٍ مِنْ أَكْمَامِهِمَا وَمَا تُخْمَلُ مِنْ أُذُنِي
وَلَا تَضَعُ إِلَآ بِعِلْمِهِمْ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ أَيْنَ
شُرْكَتَايَ قَالُوا أَدْنَاكَ مَا مِثْلَانِ
سَهِيلٍ ﴿٥١﴾

48. Kuma abin da suka kasance, sunā kira a gabānin haka ya face musu, kuma suka yi zaton cewa bā su da wata mafakā.

49. Mutum bā ya kōsāwa daga addu'ar nēman alhēri, kuma idan sharri ya shāfe shi, sai ya zama mai yanke kauna, mai nūna kāsāwa.

50. Kuma lalle idan Mun dandana masa wata rahama daga gare Mu, daga bāyan wata cūta ta shāfe shi, lalle zai ce, “Wannan (ni'ima) tāwa ce, kuma bā ni zaton Sa'a mai tsayuwa ce, kuma lalle idan aka mayar da ni zuwa ga Ubangijina, haḳiḳa, inā da makōma mafi kyau, a wurinSa.” To, lalle zā Mu bā da lābāri ga waḳanda suka kāfirta game da abin da suka aikata, kuma lalle Munā dandana musu daga azāba, mai kauri.

51. Kuma idan Muka yi ni'ima ga mutum, sai ya bijire, kuma ya nisantar da gēfensa, kuma idan sharri ya sāme shi, sai ya zama ma'abūcin addu'a mai fādi.

52. Ka ce, “Ashe, kun gani! Idan (Alkur'āni) ya kasance daga Allah ne, sa'an nan kun kāfirta a game da shi, wāne ne mafi βata daga wanda yake yanā a cikin sāβani manisanci (daga gaskiya)?”

53. Zā Mu nūna musu āyōyin-Mu a cikin sāsan ni da kuma a cikin rāyukansu, har ya bayyana a gare su cewa lalle (Alkur'āni), shi ne gaskiya. Ashe, kuma Ubangijinka bai isa ba, ga cewa lalle Shī Halar-tacce a kan kowane abu ne?

وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلُ
وَوَطَّؤُوا مَا لَهُمْ مِنْ مَّجِيصٍ ﴿٤٨﴾

لَا يَشْعُرُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاةِ الْخَيْرِ وَإِنْ
مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَعُوسُ مُوْطِئًا ﴿٤٩﴾

وَلَمَّا أَذَقْتَهُ رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرْبِهِ
مَسَّهُ لِيُقُولَ هَذَا لِي وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ
قَائِمَةً وَلَئِنْ رُجِعْتُ إِلَى رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ
لَلْحُسْنَىٰ فَسَأَلْتُ رَبِّيَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِمَا عَمِلُوا
وَلَنَذِقَنَّهُمْ مِنَ عَذَابٍ غَلِيظٍ ﴿٥٠﴾

وَإِذَا الْآعْتَمَتَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَتَقَا
بِجَانِبَيْهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاؤِهِ
عَرِيضٌ ﴿٥١﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ نَصْرٌ
كَفَرْتُمْ بِهِ مِنْ أَضَلُّ مِنْ هَؤُلَاءِ
شِقَاقِي بَعِيدٌ ﴿٥٢﴾

سَأَلْتُ بِهِمْ أَيْنَتَنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي
أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ
أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
شَهِيدٌ ﴿٥٣﴾

54. To, lalle sū, sunā a cikin shakka daga gamuwa da Ubangi-jinsu. To, lalle Shī Mai kēwayēwa ga dukan kōme ne.

الْأَنهَارَ فِي مَرَجٍ مِّن لَّمَعَةٍ رَّبُّهُمْ إِلَٰهٌ
يَعْلَمُ السَّمْعَ وَمُحِيطٌ ﴿٥٤﴾

SŪRATUṢH SHŪRĀ سُورَةُ الشُّورَى

Tanā karantar da muhimmancin haɗuwar jama'ar Musulmi da hanāwar rarrabar kalmarsu, a kōwane hāli.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̄.
2. Ī. Š. K̄.

3. Kamar wancan ⁽¹⁾ (asīrin) Allah, Mabuwayi, Mai hikima, ke yin wahayi zuwa gare ka da zuwa ga waɗanda ke gabāninka.

4. (Allah) Shi ne da abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin ƙasa, kuma Shi ne Maɗaukaki, Mai girma.

5. Sammai nā kusan su tsāge daga bisansu, kuma malā'iku nā yin tasbīhi game da gōdē wa Ubangi-jinsu kuma sunā istigfāri dōmin wanda ke cikin ƙasa. To, lalle Allah Shī ne Mai gāfara, Mai jin kai.

حَمْدٌ ﴿١﴾

عَسَقٌ ﴿٢﴾

كَذَٰلِكَ يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكَ اللَّهُ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣﴾

لَهُ مَا فِي السَّمٰوٰتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ
الْعَظِيمُ ﴿٤﴾

تَكَادُ السَّمٰوٰتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ
وَالْمَلَائِكَةُ يَسْبُحُوْنَ بِحَمْدِ رَبِّهِنَّ
وَيَسْتَغْفِرُوْنَ لِمَن فِي الْاَرْضِ الْاِنَّ اِلٰهَ
هُوَ الْعَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿٥﴾

(1) Asīrin haɗa jama'a bā zā su rarrabu ba. Watau su riƙi Allah Shi kaɗai ne Ubangi-jin Mai yin umurni ko hani, kuma su riƙi cēwa Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, shī ne cikamakin Annabāwa, bāyansa bā a bai wa kōwa kōme fāce fahimta ga abin da ya zo da shi.

6. Kuma wadanda suka riki wadansu majibinta wadanda bā Shī ba, Allah ne Mai tsaro a kansu, kuma kai, bā wakili ne a kansu ba.

7. Kuma kamar haka ne Muka yi wahayin abin karantāwa (Alkur'āni) na Lārabci zuwa gare ka, dōmin ka yi gargadi ga Uwar Alkaryu (Makka) da wanda ke a kēwayenta, kuma ka yi gargadi game da rānar tāruwa, bābu shakka gare ta, wata kungiya tanā a cikin Aljanna kuma wata kungiya tanā a cikin sa'ir.

8. Kuma dā Allah Yā so, dā Yā hadā su al'umma guda, kuma amma Yanā shigar da wanda Ya so a cikin rahamarSa, alhāli kuwa az-zālumai bā su da wani majibinci, kuma bā su da wani mataimaki.

9. Kō kuma sun riki waninSa majibinta? To, Allah Shī ne Majibinci, kuma Shī ne ke rāyar da matattu, alhāli kuwa Shī Mai ikon yi ne a kan dukan kōme.

10. Kuma abin da kuka sābā wa jūna a cikinsa, kō mēne ne, to, hukuncinsa (a mayar da shi) zuwa ga Allah. Wancan Shī ne Allah Ubangijina, a gare Shi na dōgara, kuma zuwa gare Shi nake mayar da al'amarina.

11. (Shī ne) Mai kāga halittar sammai da kasa, Ya sanya muku ma'aura daga jinsinku, kuma (Ya sanya) daga dabbōbi maza da mātā, Yanā shūka ku a cikinsu, wani abu bai zama kamar tamkarSa ba, kuma Shī ne Mai ji, Mai gani.

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ
حَفِيفٌ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِرَءِيفٍ ﴿٥١﴾

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ أُمَّ
الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنذِرَ قَوْمَ الْجَمْعِ لَا
رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ ﴿٥٢﴾

وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يَدْخُلُ
مِن بَيْنَهُمْ فِي رَحْمَتِهِ وَالْعَظِيمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ
وَلَا نَصِيرٍ ﴿٥٣﴾

أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَالَهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ
يُحْيِي الْمَوْتُونَ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥٤﴾

وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَىٰ
اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ
أُنِيبُ ﴿٥٥﴾

قَاطِرُ السَّنَنَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلْ لَكُمْ مِنْ
أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا
يَذُرُّكُمْ فِيهَا لَعَسَ كُنْتُمْ لَهَا تَعْلَمُونَ وَهُوَ
السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿٥٦﴾

12. Shī ne da mabūdan sammāi da kasa, Yanā shimfida arziki ga wanda Ya so, kuma Yanā kukuntāwa. Lalle ne, Shī Masani ne ga dukan kōme.

13. Ya shar'anta muku, game da addini, abin da Ya yi wasiyya da shi ga Nūhu da abin da Muka yi wahayi da shi zuwa gare ka, da abin da Muka yi wasiyya da shi ga Ibrāhīm da Mūsā da Isā, cēwa ku tsayar da addini sōsai, kuma kada ku rarrabu a cikinsa. ⁽¹⁾ Abin da kake kira zuwa gare shi, ⁽²⁾ ya yi nauyi a kan māsu shirki. Allah na zāḅen wanda Yake so zuwa gare Shi, kuma Yanā shiryar da wanda ke tawakkali gare Shi, ga hanyarSa.

14. Kuma ba su rarraba ba fāce bāyan da ilmi ya jē musu, dōmin zālunci a tsakāninsu, kuma bā dōmin wata kalma ⁽³⁾ tā gabāta ba

لَمْ مَقَالِدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ بِسَطِّ الرَّزْقِ
لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ يَكُلُّ شَيْءٌ عَلَيْهِ ۝

* سَمِعَ لَكُمْ مِنَ الَّذِينَ مَا وَصَى بِهِ نُوحًا
وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ
إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا
الَّذِينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ
مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ
وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ۝

وَمَا تَتَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ بَعِيثًا
بَيْنَهُمْ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجَلٍ

(1) Ku bi umurnin Allah kamar yadda Ya aza muku hukunce-hukuncensa, kada ku karkace da bin umurnin waɗansu na dabam, waɗanda bā Allah ba, kō kuma kada ku bi son zūciyarku. Bin umurnin wani zai sanya ku sābā wa jūnanku, ku rarrabu, ku rasa kārfi a kan maƙiyanku. Wanda ya bi umurnin waɗansu, waɗanda bā Allah ba, to, yā yi shirki da Allah ke nan, kuma haɗuwar māsu bin umurnin waɗansu waɗanda bā Allah ba, to, tanā da wuya. Wannan āyā ta hana bin ɗariƙōkin ƙungiyōyin sūfāye duka, dōmin bin su, bin umurnin waɗansu ne waɗanda bā Allah ba, kuma yanā rarraba Musulmi, su zama ƙungiya-ƙungiya, da sābāni mai nisa. Bā zā a ce ba, “Ā’aha! Wannan āyā ta sauka ga Yahūdu da Nasāra kawai”, dōmin āyōyi biyu 14 da 15, māsu bin wannan, sun gama har da Musulmi, dōmin umurni ga Annabi, umurni ne sabōda al’ummarsa. Kuma sābānin māsu ɗariƙōki, sābāni ne a kan asali, watau aƙiɗa, bā sābāni ne a kan rassana na Furū’a ba. Sabōda haka bābu ƙiyayya a tsakānin mabiya mazhabōbi, dōmin sābāninsu, na fahimta ne kawai. Sābāni ga rēshe, rahama ce, amma sābāni ga asali azāba ce.

(2) Watau haɗuwar jama’a ga bin addini guda, bā da sābāwa ba ga asalinsa. Waɗa ya ce: An saukar wa wani mutum, baicin Muhammadu, da wani abu daga Allah, to, shi ya sābā wa asali. Sābāwa ga asali kāfirci ne.

(3) Kalmar da ta gabāta, ita ce “Allah bā zai halaka mutane ba sabōda zunubi sai ajalinsu yā zo.” Zālunci da ke hana su haɗuwa a bāyan sanin gaskiya, shi ne hassadar jūna, sa kwaɗayi da son shugabanci a cikin mu’amala.

daga Ubangijinka, zuwa ga wani ajali ambatacce, dā an yi hukunci a tsakāninsu. Kuma lalle ne, waƙaƙa da aka gādar wa Littāfi daga bāyan-su, haƙīka, sunā cikin shakka a gare shi, mai sanya kokanto.

15. Sabōda haka, sai ka yi kira, kuma kai, ka daidaitu kamar yadda aka umurce ka, kuma kada ka bi son zūciyōyinsu, kuma ka ce, “Nā yi ĩmāni da abin da Allah Ya saukar na littāfi, kuma an umurce ni da in yi ādalci a tsakāninku. Allah ne Ubangijinmu, kuma Shī ne Ubangijinku, ayyukanmu nā gare mu, kuma ayyukanku nā gare ku, kuma bābu wata hujja a tsakāninku da tsakāninku. Allah zai tara mu, kuma zuwa gare Shi ma-kōma take.”

16. Kuma waƙannan da ke jāyayya a cikin al'amarin Allah daga bāyan an karɓa masa, hujjarsu bātacciya ce a wurin Ubangi-jinsu, kuma akwai fushi a kansu, kuma sunā da wata azāba mai tsanani.

17. Allah ne Wanda Ya saukar da Littāfi da gaskiya, da sikeli. Kuma me ya sanar da kai (cēwa anā) tsammānin Sa'ar kusa take?

18. Waƙanda ba su yi ĩmāni da ita ba, (sū) ke nēman gag-gautōwarta, alhāli kuwa waƙanda suka yi ĩmāni, māsu tsōro ne daga gare ta, kuma sun sani, cēwa ita gaskiya ce. To, lalle ne waƙanda ke shakka a cikin Sa'a, haƙīka, sunā a cikin bata mai nisa.

مُسَمًّى لَقَضَىٰ بَيْنَهُمْ ۚ وَالَّذِينَ أُورُوا إِلَىٰ كِتَابٍ
مِّنْ بَعْدِهِمْ لَيْسَ شَاكٍ مِّنْهُ مُرِيبٌ ﴿١٥﴾

فَالَّذِلَٰك فَاذْعُ ۖ وَأَسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتُ ۖ وَلَا
تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ هُمْ ۖ وَقُلْ ءَامَنْتُ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
مِن كِتَابٍ وَأُمِرْتُ لِأَعْمَلُ بِبَيْنِكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا
وَرَبُّكُمْ ۖ لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ ۖ وَلَا
حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ اللَّهُ يَجْمَعُ
بَيْنَنَا وَالْيَوْمَ الْمَآخِذِ ﴿١٥﴾

وَالَّذِينَ يُخَاجِرُونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا
أَسْتَجِيبَ لَهُمْ حُجَّتُهُمْ دَاحِضَةً عِنْدَ
رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ عَذَابٌ وَهُمْ عَذَابٌ
شَدِيدٌ ﴿١٦﴾

اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ
وَمَا يَذِّبُكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ قَرِيبٌ ﴿١٧﴾

يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا
وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ
أَنَّهَا الْحَقُّ ۖ الْإِنَّا لَآلِذِينَ بِمَا زُورَتْ فِي
السَّاعَةِ لَيْسَ ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿١٨﴾

19. Allah Mai tausasāwa ne ga bāyinsa. Yanā arzūta wanda Yake so, alhāli kuma Shī ne Mai ƙarfi, Mabuwayi.

20. Wanda ya kasance yanā nufin nōman Lāhira, zā Mu ƙāra masa a cikin nōmansa, kuma wanda ya kasance yanā nufin nōman dūniya, zā Mu sam masa daga gare ta, alhāli kuwa bā shi da wani rabo a cikin Lāhira.

21. Kō sunā da waƙansu abōkan tārayya (da Allah) waƙanda suka shar'anta musu, game da addini, abin da Allah bai yi izni ba da shi? Kuma bā dōmin kalmar hukunci ba, dā lalle, an yi hukunci a tsakāninsu. Kuma lalle azzālumai sunā da azāba mai raƙaƙi.

22. Kanā ganin azzālumai sunā māsu tsōro daga abin da suka sanā'anta, alhāli kuwa shi abin tsonon, mai aukuwa ne gare su, kuma waƙanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan ƙwarai sunā a cikin fadamun Aljanna, sunā da abin da suke so a wurin Ubangijinsu. Wacan fa ita ce falala mai girma.

23. Wancan shī ne Allah ke bāyar da bushāra da shi ga bāyinsa waƙanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan ƙwarai. Ka ce, "Bā ni tambayar ku wata ijāra a kansa, fāce dai sōyayya ta cikin zumunta." Kuma wanda ya aikata wani abu mai kyau, zā Mu ƙarā masa kyau a cikinsa, lalle Allah Mai gāfara ne, Mai gödiya.

اللَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ
الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿١٩﴾

مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي
حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ
مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ ﴿٢٠﴾

أَمْرَهُمْ شُرَكَاءَ الَّذِينَ هُمْ مِنَ الدِّينِ
مَا لِي بِأُتَى بِهِ اللَّهُ؟ وَلَا كَلِمَةَ الْفَصْلِ
لِقَضَىٰ بَيْنَهُمْ فَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢١﴾

تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا
كَسَبُوا وَهُمْ وَقَعُ بِهِمْ وَالَّذِينَ
ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ
الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ
ذَٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٢٢﴾

ذَٰلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا
وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا
إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَعْتَرِفْ حَسَنَةً
نَّزِدْ لَهُ مِنْهَا حَسَنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٢٣﴾

24. Kō zā su ce, “Yā kirkira karyā ga Allah ne”? To, idan Allah Ya so, zai yunke a kan zūciyarka, kuma Allah Yana shāfe karyā kuma Yana tabbatar da gaskiya da kalmōminSa. Lalle ne, Shī Masani ne ga abin da ke cikin zukata.

25. Kuma Shi ne ke karɓar tūba daga bāyinSa, kuma Yanā yāfe kanaanā laifuffuka, aibāli kuwa Yanā sanin abin da kuke aikatāwa.

26. Kuma Yanā karɓa wa waɗannan da suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan kwarai, kuma Yanā kāra musu (sakamako) daga falalarSa. Kuma kāfirai sunā da wata azāba mai tsanani.

27. Kuma dā Allab Ya shimfida arziki ga bāyinSa, dā sun yi zāluncin rarraba jama'a a cikin kasa, kuma amma Yanā sassaukarwa gwargwado ga abin da Yake so. Lalle ne Shī, game da bāyinSa, Mai labartawa ne, Mai gani.

28. Kuma Shī ne ke sassaukar da girgije (ruwa) a bāyan sun yanke kauna, kuma Yana wātsa rahamarSa, alhāli kuwa Shī ne Majibinci, Mai gōdiya.

29. Kuma akwai daga āyōyinSa, halittar sammai da kasa, da abin da Ya wātsa a cikinsu na dabba alhāli kuwa Shī Mai lko ne ga tāra su, a lōkacin da Yake so.

30. Kuma abin da ya sāme ku na wata mašifa, to, game da abin da hannāyenku suka sana'anta ne, kuma (Allah) Yanā yāfēwar (waɗansu laifuffuka) māsu yawa.

أَمْ يَقُولُونَ افترى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِنْ يَشَأِ اللَّهُ
يَخْتَارْ عَلَى قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُخَوِّثُ
الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْلَمُونَ ۝٢٤

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَعْمَلُ
عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ۝٢٥

وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ
وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ ۝٢٦

* وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي
الْأَرْضِ وَلَكِنْ يُنَزِّلُ بِقَدَرٍ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ
بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ ۝٢٧

وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَطَرُوا وَيَنْشُرُ
رَحْمَتَهُ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْمُجِيمُ ۝٢٨

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَكَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَ
فِيهَا مِنْ دَابَّةٍ وَهُوَ عَلَى جَمْعِهِمْ إِذَا أَنشَأَهُمْ قَدِيرٌ ۝٢٩

وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ
وَيَعْمَلُوا عَنْ كَثِيرٍ ۝٣٠

31. Kuma ba ku zama māsu bu-wāya ba a cikin fasa, kuma bā ku da wani majibinci, wanin Allah, kuma bā ku da wani mataimaki.

32. Kuma akwai daga āyōyinSa, jirāge māsu gudāna a cikin tēku kamar duwātsu.

33. Idan Ya so sai Ya kwantar da iskar, sai jirāgen su yini sunā māsu kawaici a kan bāyan tēkun, lalle ne ga wancan, haḳīka, akwai āyōyi ga dukan mai haḳuri, mai gōdiya.

34. Kō Ya halakā su (sū jirāgen) sabōda abin da māsu su suka sa-nā'anta, alhāli kuwa Yanā yāfe (laifuffuka) māsu yawa.

35. Kuma dōmin waḳanda ke jāyayya a cikin āyōyinMu su sani (cēwa) bā su da wata mafaka.

36. Sabōda haka abin da aka bā ku, kō mēne ne, to, jin dāḳin rayuwar dūniya ne, kuma abin da ke a wurin Allah, shī ne mafifici, kuma shī ne maḳi wanzuwa ga waḳanda suka yi imāni kuma sunā dōgara a kan Ubangijinsu kawai.

37. Kuma waḳanda⁽¹⁾ ke nisan-tar manyan zunubbai da ayyukan alfāsha, kuma idan sun yi fushi, sū, sunā gāfartawa.

38. Da waḳanda suka karḳa kira ga Ubangijinsu, kuma suka tsayar da salla, kuma al'amarinsu shāwa-

وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ
مِن دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٣١﴾

وَمِنْ آيَاتِهِ الْجُرَارُ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿٣٢﴾

إِنْ يَشَأْ يُسْكِنِ الرِّيحَ قَبْلَ لَلِّ رَوَاكِعِ
ظَهْرِهِ وَإِنْ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣٣﴾

أَوْ يُوقِنُ إِذَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣٤﴾

وَيَعْلَمُ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ مَخْرَجٍ ﴿٣٥﴾

فَمَا أَوْعَدْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَنَعُ الْحَيَوةَ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ
اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٣٦﴾

وَالَّذِينَ يَخْتَفِتُونَ مِنِّي أَلْمُؤْمِنِينَ
وَلَقَدْ آمَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٣٧﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَآلِهِمْ وَآقَامُوا الصَّلَاةَ وَآمَرُوا
سُورَى بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُوقِنُونَ ﴿٣٨﴾

(1) Bayānin siffōfin mūminai, waḳanda suke tsare su, yana lāmunce zama haḳe, da gamuwar Musulmi, sū ne siffōfi shida, nisantar manyan zunubbai da zina, da gāfarta fushi, da tsayar da salla, da shāwara ga al'amuran tsakāninsu, da ciyar da dūkiya da ta wajabci mutum ya ciyar da ita ga cikin alhēri ga inda Allah Ya ce a ciyar da ita.

ra ne a tsakāninsu, kuma daga abin da Muka arzūta su sunā ciyarwa.

39. Da waɗanda⁽¹⁾ idan zālunci ya sāme su, sunā nēman taimako (su rāma).

40. Kuma sakamakon cūta, shī ne wata cūta kamarta, sai dai wanda ya yāfe kuma ya kyautata, to, lādarsa nā ga Allah. Lalle ne, Shī (Allah) bā Ya son azzālumai.

41. Kuma lalle ne wanda ya nēmi taimakon rāmāwa a bāyan an zālunce shi, to, waɗannan bābu wata hanyar zargi a kansu.

42. Inda hanyar zargi kawai take, shī ne a kan waɗanda ke zāluntar mutāne, kuma sunā kētare haddin shari'a cikin kasa, bā tare da hakki ba. Waɗannan sunā da azāba mai raɗaɗi.

43. Kuma lalle ne, wanda ya yi haƙuri kuma ya gāfarta (wa wanda ya zālunce shi), to shī wancan aiki, haƙiƙa, yanā daga manyan al'amura (da Allah ke so).

44. Kuma wanda⁽²⁾ Allah Ya ba-tar, to, bā shi da wani majibinci, bāyanSa, kuma zā ka ga azzālumai, a lōkacin da suka ga azāba, sunā cēwa, "Shin, akwai hanya zuwa ga kōmāwa?"

45. Kuma kanā ganin su anā gitta su a kanta, sunā kaƙantattu

وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَنْصَبُونَ ﴿٣٩﴾

وَحَزَنًا وَسَيْئَةً سَيِّئَةً مِّنْهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ
فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾

وَلَمَنِ اتَّصَرَ بِعَدْوٍ مِّنْهُمْ فَاتَّبَعَ مَغَالِيبَهُمْ
سَبِيلًا ﴿٤١﴾

إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَخْتَفُونَ
فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٢﴾

وَلَمَنِ صَبَرَ وَعَفَا إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿٤٣﴾

وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَتِيٍّ مِّنْ بَعْدِهِ
وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ
إِلَىٰ مَرِئِينَ سَبِيلٍ ﴿٤٤﴾

وَتَرَى لَهُمْ يَعْزُضُونَ عَلَيْهَا حَشِيعَةً مِّنْ

(1) Wajen rāma zālunci kō yinsa, mutāne sun kasu kashi huɗu. Māsu rāmāwa gwargwadon zālunci, bā su da laifi; da māsu rāmāwa da abin da ya fi laifin da aka yi musu, to, sunā da laifi kamar māsu fāra zālunci, da māsu gāfartāwa, waɗannan sū ne Allah ke so.

(2) Bayānin mai zālunci da sakamakonsa a Rānar Lāhira.

sabōda wulākanci, sunā hange daga gefen gani boyayye. Kuma wadanda suka yi imāni sai su ce, "Lalle ne, māsu hasāra, sū ne wadanda suka yi hasārar rāyukansu da iyālansu a Rānar Kiyāma." To, lalle ne, azzā-lumai sunā a cikin wata azāba zaunanniya.

46. Kuma wadansu majibinta ba su kasance ba a gare su, wadanda ke iya taimakonsu, baicin Allah. Kuma wanda Allah Ya batar, to, bā shi da wani gōdabe na tsīra.

47. Ku karbā wa Ubangijinku tun gabānin wani yini ya zo, bābu makawa gare shi daga Allah, bā ku da wata mafaka a rānar nan, kuma bā ku iya yin wani musu.

48. To, idan sun bijire, to, ba Mu aike ka kanā mai tsaro a kansu ba, bābu abin da ke a kanka fāce iyar da Manzanci. Kuma lalle ne, Mū idan Mun dandana wa mutum wata rahama daga gare Mu, sai ya yi farin ciki da ita, kuma idan wata masifa ta sāme su sabōda abin da hannayensu suka gabatar, to, lalle ne mutum mai tsananin kāfirci ne.

49. Mulkin sammai da kasa na Allah kawai ne. Yanā halitta abin da Yake so. Yanā bāyar da 'ya'ya mātā ga wanda Yake so, kuma Yanā bāyar da dīya maza ga wanda Yake so.

50. Kō kuma Ya haɗa su maza da mātā, kuma Yanā sanya wanda Ya so bakarāre. (1) Lalle Shi, Mai ilmi ne, Mai ikon yi.

الَّذِينَ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ وَقَالَ
الَّذِينَ آمَنُوا يَا الْخٰٓئِرِينَ الَّذِينَ
خَسِرُواْ اَنْفُسَهُمْ وَاٰهْلِيَهُمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ
اَلَا اِنَّ الظّٰلِمِيْنَ فِيْ عَذَابٍ مُّقْتَدِرٍ ﴿٤٦﴾

وَمَا كَانَ لَهْمُ مِنَ اٰلِيٰٓآءِهِمْ يَنْصُرُوْهُمْ مِنْ
دُوْنِ اللّٰهِ وَنَ يُضِلِّيْۤ اَللّٰهُ فَاَلَمْ يَكُنْ سَبِيْلًا ﴿٤٦﴾

اَسْتَجِيْبُوْا لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّآتِيَ يَوْمَ لَا
مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللّٰهِ مَا لَكُم مِّنْ مَّلٰٓئِكَةٍ
يَوْمَئِذٍ وَّمَا لَكُم مِّنْ نّٰكِرٍ ﴿٤٧﴾

فَاِنَّ اَعْرَضُوْا فَمَا اَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ
حَفِيْظًا اِنْ عَلَيكَ اِلَّا الْبَلٰغُ وَاِنَّا اِنَّا اَدْقٰنَا
اَلْاِسْنَءَ مِمَّا رَحِمْنَا فَرِحَ بِهَا وَاِنْ
نُصِبْتُمْ سَبِيْحَةً بِمَا قَدَّمْتُمْ اَيْدِيَكُمْ فَاِنَّ
اَلْاِسْنَءَ كَقُوْرٍ ﴿٤٨﴾

لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ يَخْلُقُ مَا
يَشَآءُ يَهْبِٔ لِمَنْ يَشَآءُ اِنْتَا وَهَبْ لِمَنْ
يَشَآءُ الذّٰكُوْرَ ﴿٤٩﴾

اَوْ يُوْرِجْهُمْ دُكْرًا وَاِنَّا وَاِنَّمَا يَجْعَلُ مَنْ
يَشَآءُ عَقِيْمًا اِنَّهٗ عَلِيْمٌ قَدِيْرٌ ﴿٥٠﴾

(1) Bakarāre, shi ne wanda bā ya haihuwa.

51. Kuma bā ya kasancēwa ga wani mutum Allah Ya yi masa magana⁽¹⁾ fāce da wahayi, kō daga bāyan wani shāmaki, kō Ya aika wani Manzo, sa'an nan ya yi wahayi, da izninSa ga abin da Yake so. Lalle Shi, Maɗaukaki ne Mai hiki-ma.

52. Kuma kamar wancan, Mun aika wani rūhi (rai mai hada jama'a) zuwa gare ka, daga gare Mu. Ba ka kasance kā san abin da yake littāfi ba, kō abin da yake imāni, kuma amma Mun sanya shi (rūhin, watau Alkur'āni) wani baske ne, Munā shiryar da wanda Muke so daga cikin bāyinMu game da shi. Kuma lalle kai, haḳīka, kanā shiryarwa zuwa ga hanya madaidai-ciya.

53. Hanyar Allah Wanda ke da mulkin abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin fasa. To, zuwa ga Allah kawai al'amura ke kōmāwa.

* وَمَا كَانَ لِيُشِيرَانَ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا
أَوْ مِنْ وَرَائِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِي
بِأُذُنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلِيمٌ ذَكِيمٌ ﴿٥١﴾

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ
تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ
قُورًا نَهْدِي بِهِ مَنْ أَشَاءُ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ
لَتَهْدَى إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٥٢﴾

صِرَاطَ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ ۗ أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ ﴿٥٣﴾

(1) Annabāwa a lōkacin da Allah Ya yi musu magana ba su gan Shi ba, sai dai su ji maganarSa kamar yadda Mūsā ya ji, kō kuma da wāsīdar malā'ika kamar sauran Annabāwa, kō kuwa da ilhami watau ya san hukunci ba da magana kō wani wāsīdar malā'ika ba. Ilhāmin Annabāwa da mafarkinsu gaskiya ne. Ilhāmi da mafarkin sauran mutāne bā ya zama hujja sai idan yā dāce da shari'a, sai a yi aiki da shi a kan shari'a bā a kan mafarkin ko ilhāmin ba.

سُورَةُ الزُّكْرُوفِ
SŪRATUZ ZUKHRUF

Tanā karantar da hālāyen mutāne na son rikon al'adunsu da jayayya da karya dōmin haka a kan gaskiya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̄.
2. Ina rantsuwa da Littāfi Mabayyani.
3. Lalle Mū, Mun sanya shi abin karātu na Lārabci, tsammāninku, kunā hankalta.
4. Kuma lalle shī, a cikin uwar littāfi, a wurinMu, hakīka, maɗaukaki ne, bayyananne.
5. Shin, zā Mu kau da kai daga saukar da hukunci daga gare ku ne dōmin kun kasance mutane māsu barna?
6. Alhāli kuwa sau nawa Muka⁽¹⁾ aika wani Annabi a cikin mutānen farko!
7. Kuma wani Annabi bai je musu ba fāce sun kasance, game da shi, sunā māsu yin izgili.
8. Sai Muka halakar da waɗan-da suke sū ne mafiya karfin damka

حَمْدٌ
وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿١﴾
إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُونَ ﴿٢﴾
وَاللَّهُ فِي أَرْكَانِ الْعِلْمِ
حَكِيمٌ ﴿٣﴾
أَفَنْصُرُكُمْ مِنْهُ أَمْ كُنْتُمْ
كُنْتُمْ قَوْمًا مُشْرِكِينَ ﴿٤﴾
وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيِّ فِي الْأَوَّلِينَ ﴿٥﴾
وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٦﴾
فَأَهْلَكَ مَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَ مَضَىٰ

(1) Tun da ba Mu bar mutānen farko māsu barna ba, sai da Muka aika musu Manzanni, kuma kōwace ƙungiya daga cikin waɗanda aka aika wa wani Manzo sai da ta yi izgili game da Manzonsu, har abin ya kai ga halakar shūgabanninsu. To, haka mutānenka, bā zā Mu bar su ba, sabōda barnansu, sai Mun aike ka zuwa gare su, su yi izgili game da kai, har a halaka shūgabanninsu, sa'an nan sauransu, su bi abin da aka umurce su da shi.

daga gare su. Kuma abin misālin mutānen farkon ya shūde.

9. Kuma lalle ne, idan ka tam-baye su, "Wāne ne ya halitta sam-mai da fasa?" Lalle zā su ce, "Ma-buwāyi Mai ilmi ne Ya halitta su."

10. Wanda Ya sanya muku fasa shimfida kuma Ya sanya muku ha-nyōyi a cikinta, tsammāninku, zā ku nēmi shiryuwa.

11. Kuma wanda Ya saukar da ruwa daga sama, a kan wani gwarg-wado, sai Muka rāyar da gari ma-tacce game da shi. Kamar haka nan ake fitar da ku (daga kabari).

12. Kuma Wanda Ya halitta ma'aura dukansu, kuma Ya sanya muku, daga jirgi da dabbōbin ni'ima, abin da kuke hawa.

13. Domin ku daidaitu a kan bāyansa, sa'an nan ku tuna ni'imar Ubangijinku a lōkacin da kuka dai-daita a kansa, kuma ku ce, "Tsar-ki ya tabbata ga Wanda Ya hōre mana wannan, alhāli kuwa ba mu ka-sance māsu iya rinjāya gare shi ba.

14. "Kuma lalle mū, hakīka, māsu⁽¹⁾ jūyāwa muke zuwa ga Ubangijinmu."

15. Kuma suka sanya⁽²⁾ Masa juz'i daga bāyinSa. Lalle ne mutum,

مَثَلِ الْأَوَّلِينَ ﴿٤٣﴾

وَالَّذِينَ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ
يَقُولُونَ خَلَقَهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ ﴿٤٤﴾

الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ
لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿٤٥﴾

وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً يَقْدِرُ
فَأَنْشُرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا كَذَلِكَ نُخْرِجُكَ ﴿٤٦﴾

وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُمُ
مِنَ الْفُلُوكِ وَالْأَنْعَامِ مَا تَرْكَبُونَ ﴿٤٧﴾

لِيَسْتَوُوا عَلَى ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذْكُرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ
إِذَا أَسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ الَّذِي
سَخَّرْنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ ﴿٤٨﴾

وَأَنَّا إِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ ﴿٤٩﴾

وَجَعَلُوا آلَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا لِمَنْ إِلَّا لِمَنْ

(1) Ku yi da'fili da hōrēwar abin hawa gare ku zuwa ga tabbatar tāshinku, dōmin hisābin Kiyāma, dōmin ku bi umurninSa a dūniya, kuma ku bar al'adunku.

(2) Suka ce malā'iku 'ya'ya māta ne na Allah, sunā bauta musu ne dōmin su kusantar da su zuwa ga Allah, watau dōmin su cēce su daga azāba. Sun yi wannan karyā ne dōmin su tabbatar da al'ādarsu ta surkulle. Sabōda haka suka yi wa Allah karyā, suka nakasa Shi da haka, kuma suka nakasa malā'iku māsu daraja a wurin Allah, kuma suka kāfirce wa ni'imar da Allah Ya yi musu wajen aiko musu Manzo mai shiryar da su. Sa'an suka kafa hujja da karyā dōmin su danne gaskiya.

hakīka, mai yawan kāfirci ne, mai bayyanāwar kāfircin.

16. Kō zā Ya dāuki 'ya'ya mātā daga abin da Yake halittāwa ne, kuma Ya zābe ku da dīya maza?

17. Alhāli kuwa idan an bāyar da bushāra ga dāyansu da abin da ya buga misāli da shi ga Mai rahama, sai fuskarsa ta yini tanā wadda aka baƙanta launinta, kuma yanā cike da baƙin ciki.

18. Ashe, kuma (Allah zai zābi) wanda ake rēno a cikin fawa, alhāli kuwa gā shi a husūma bā mai iya bayyanawar magana ba?

19. Kuma suka mayar da malā'iku ('yā'ya) mātā, alhāli kuwa sū, waƙanda suke bāyin (Allah) Mai rahama ne! Shin, sun halarci halitarsu ne? Zā a rubūta shaidarsu, kuma a tambaye su.

20. Kuma suka ce, "Dā Mai rahama ya so, dā ba mu bauta musu ba." Bā su da wani ilmi game da wancan! Bābu abin da suke yi fāce yanki-faƙi.

21. Kō Mun bā su wani littāfi ne a gabāniṅa (Alkur'āni) sabōda haka da shi suke riƙe?

22. Ā'a, sun ce dai, "Lalle mū, mun sāmi ubanninmu a kan wani addini (na al'āda) kuma lalle mū, a kan gurābunsu muke māsu nēman shiryuwa."

23. Kuma kamar haka, ba Mu aika wani mai gargadi ba a gabāninka, a cikin wata alƙarya, fāce manin'imtanta sun ce, "Lalle mū, mun

لَكُفُورٌ مُّبِينٌ ﴿١٥﴾

أَمْ لَتَجِدَنَّ أُمَّتًا يَخْتَلِفُ فِي بَنَاتِ وَأَصْفَادِكُمْ بِالْبَاطِنِ ﴿١٦﴾

وَإِذَا نَبِئَ أَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهَهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَكَلِيمٍ ﴿١٧﴾

أَوْ مَنْ يُنشِئُ فِي الْجَلِيَّةِ وَهُوَ فِي الْخِصَاوِ
عَوْرُ مُّبِينٍ ﴿١٨﴾

وَجَعَلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَنِ
إِنْتًا أَشْهُدًا وَخَلَقْتَهُمْ سَتَكْبِتُ
شَهَدْتُهُمْ وَنُصِّرُونَ ﴿١٩﴾

وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدْنَاهُمْ مَا لَهُمْ
بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ أَنْتَ نَهَى كِتَابَنَا مِنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ
مُتَسْتَكْبِرُونَ ﴿٢١﴾

بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَاهُ آبَاءَنَا عَلَى آفَاتِهِ
وَأَنَا عَلَى آثَرِهِمْ فَهُمْ تَدُونُ ﴿٢٢﴾

وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ
إِلَّا أَقَالَ مَثْرُوهَا إِنَّا وَجَدْنَاهُ آبَاءَنَا عَلَى آفَاتِهِ

sāmi ubanninmu a kan wari addini, kuma lalle mū, māsu kōyi ne a kan gurābunsu.”

24. (Sai mai gargadin) ya ce, “Shin, ban zo muku da abin da ya fi zama shiriya daga abin da kuka sāmi ubanninku a kansa ba?” Suka ce, “Lalle mū dai māsu kāfirta ne game da abin da aka aiko ku da shi.”

25. Sabōda haka Muka yi musu azābar rāmuwa. To, ka dūbi yadda āKibar māsu faryatāwa take.

26. Kuma (ka ambaci) lōkacin da Ibrāhīm ya ce wa ubansa da mutānensa, “Lalle nī mai barranta ne daga abin da kuke bautāwa.

27. “Fāce Wannan⁽¹⁾ da Ya kāga halittata, to, lalle Shī ne zai shiryar da ni.”

28. Kuma (Ibrāhīm) ya sanya (ita wannan magana) kalma mai wanzuwa a cikin zuriyarsa, tsam-māninsu su kōmo daga βata.

29. Ā'a, Na jiyar da waɗannan mutāne, dādī, sū da ubanninsu har gaskiya da Manzo mai bayyanawar gaskiyar, ya zo musu.

30. Kuma a lōkacin da gaskiyar ta jē musu, sai suka ce, “Wannan sihiri ne, kuma mū, māsu kāfirta da shi ne.”

31. Kuma suka ce, “Don me ba a saukar da wannan Alkur'āni a kan

وَأَنَّا عَلَّمْنَا لَهُم مَّقْتَدُونَ ﴿٣١﴾

* قُلْ أَوَلَمْ حِشْكُم بِأَهْدَىٰ مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ ءَابَاءَكُمْ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٣٢﴾

فَأَنْتُمْ مَنَامُهُمْ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكذِبِينَ ﴿٣٣﴾

وَأَذَقْنَا لِكُلِّ لَاقِيٍّ ذِيقَهُ تَوَلَّىٰ وَوَجَّهَ بِنْفِي بَرَاءَةً مِّمَّا تَعْبُدُونَ ﴿٣٤﴾

إِلَّا الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيِّئُهُدِينَ ﴿٣٥﴾

وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٣٦﴾

بَلْ مَقَّتْ هُنَالِكَ وَءَابَاءَهُمْ حَتَّىٰ جَاءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُّبِينٌ ﴿٣٧﴾

وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ وَإِنَّا بِهِ كَافِرُونَ ﴿٣٨﴾

وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْءَانُ عَلَىٰ رَجُلٍ مِّنْ

(1) Bā ni bauta wa gumāka, amma inā bauta wa Allah Wanda Ya Rāga halittata.

wani mutum mai girma daga alkar-yun⁽¹⁾ nan biyu ba?"

32. Shin, sū ne ke raba rahamar Ubangijinka? Mū ne, Muka raba musu abincinsu a cikin rāyuwar dūniya, kuma Muka daukaka waɗansunsu a kan waɗansu da darajōji, dōmin waɗansunsu su riƙi waɗansu lēburōri, kuma rahamar Ubangijinka (ta Annabci⁽²⁾), ita ce maƙiƙiƙiya daga abin da suke tā-rāwa.

33. Kuma bā dōmin mutāne su kasance al'umma ɗaya ba, lalle ne, dā Mun sanya wa māsu kāfiroḥ wa Mai Rahama, a gidājensu, rufi na azurfa, kuma da matākalai, ya zama a kanta suke tākāwa.

34. Kuma a gidājensu (Mu sanya) kyamāre da gadāje, a kansu suke kishingida.

35. Da zīnāriya. Kuma dukan wancan abu bai zama ba, sai jin dāɗin rāyuwar dūniya ne kawai, alhāli kuwa Lāhira, a wurin Ubangijinka, ta māsu taƙawa ce.

36. Kuma wanda ya makanta daga barin hukuncin Mai rahama, to, zā Mu lulluḥe shi da Shaidan, watau shī ne abōkinsa.

الْقُرَيْبِينَ عَظِيمٍ ﴿٣٦﴾

أَهْمُ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ لَنْ قَسِمْنَا بِئِنَّهُمْ
مَعِيدَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ
فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا
سُخْرِيًّا وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ ﴿٣٧﴾

وَلَوْلَا أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَجَعَلْنَا
لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِيُوبِتَهُمْ سَفْهَاتٍ
فُضِّلُوا وَمَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ ﴿٣٨﴾

وَالْيُوبِتُهُمْ آلُؤَابًا وَسُرْرًا عَلَيْهَا يُسْكِرُونَ ﴿٣٩﴾

وَرُحْرُقًا وَإِنْ كُنَّا لَمَّا مَتَّعِ
الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ عِنْدَ رَبِّكَ
لِلْمُتَّقِينَ ﴿٤٠﴾

وَمَنْ يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقَيِّضْ لَهُ
شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ وَرَقِيرٌ ﴿٤١﴾

(1) Sunā nufin Makka da Tā'ifa, kuma sunā nufi a saukar da Alkur'āni ga Wafidu ɗan Mugira na Makka kō ga Urwatu ɗan Mas'ūdi As Saƙafi a Ta'ifa. Watau sunā sūkar Muhammadu, dōmin bā shi da dūkiya. A gare su mai dūkiya shī ne babban mutum, wanda ya cancanta Allah Ya aiko shi ga mutāne.

(2) Tun da ba Mu bar rabon abincin rāyuwarsu ta dūniya a hannunsu ba, to, ta yāya ne zā Mu bar babban abu kamar Annabci da shiryar da mutāne ga hannāyensu? Watau bā zai yiwu Mu yi ba sai yadda Muke so kawai, kō su bi, kō su kāfirta, duka daidai ne a gare Mu.

37. Kuma lalle su, hakīka, sunā kange su daga hanya, kuma sunā zaton cēwa sū māsu shiryuwa ne.

38. Har a lōkacin da (abōkin Shaidan) ya zo Mana (ya mutu) sai ya ce, (wa Shaidan) "Dā dai a tsakānina da tsakāninka akwai nisan gabas da yamma, sabōda haka, tir da kai ga zama abōkin mutum!"

39. Kuma (wannan magana) bā zā ta amfāne ku ba, a yau, dōmin kun yi zālunci, lalle ku māsu tārēwa ne a cikin azāba.

40. Shin to, kai kanā jiyar da kurma ne, ko kanā shiryar da makāho da wanda ke a cikin ɓata bayananna?

41. To, kō dai Mu tafi⁽¹⁾ da kai, to, laile Mū, māsu yin azābar rāmuwa ne a kansu.

42. Kō kuma Mu nūna maka abin da Muka yi musu wa'adi, to, lalle Mū, Māsu ikon tasarrufi a kansu ne.

43. Sabōda haka, ka yi riƙo ga abin da aka yi wahayi da shi zuwa gare ka. Lalle ne kai, kanā a kan hanya madaidaiciya.

44. Kuma shi (abin wahayin) ambato (na daukaka) ne a gare ka da kuma ga mutānenka, kuma zā a tambaye ku.

45. Kuma ka tambayi waɗanda Muka aika a gabāninka daga ManzanninMu, "Shin, Mun sanya

وَأَنهَرُ لَيْصِدُ وَاثَمْرٍ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسَبُونَ
أَنهَرُ مَهْتَدُونَ ﴿٣٧﴾

سَوَّى إِذْ أَجْمَعْنَا قَالِ يَا كَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ
بَعْدَ الْمَشْرِقَيْنِ فَيَلْسُ الْقَرِينُ ﴿٣٨﴾

وَلَنْ يَنْفَعَكَ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَكْثَرُ فِي
الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ ﴿٣٩﴾

أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمْى وَمَنْ
كَانَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٤٠﴾

فَأَمَّا نَذْرَ هَبْنَبَكَ فَإِنَّا مِنْهُمْ مُنْتَقِمُونَ ﴿٤١﴾

أَوْ لَرِيئِكَ الَّذِي وَعَدْتُهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِمْ
مُقْتَدِرُونَ ﴿٤٢﴾

فَأَسْتَمْسِكْ بِالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَى صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ ﴿٤٣﴾

وَأَنهَ لَذِكْرِكُمْ وَالْعَوِيكُ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ ﴿٤٤﴾

وَسْأَلُ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجَعَلْنَا

(1) Mu tafi da kai, watau Mu karɓi ranka, ka mutu, to, dā Mun yi musu azāba ke nan, dōmin sun rasa mai shiryar da su.

wadansu gumāka, wasun (Allah), Mai rahama, anā bauta musu?"

46. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun aika Mūsā, game da āyöyinMu, zuwa ga Fir'auna da mashā-wartansa, sai ya ce, "Lalle nī, Manzo ne daga Ubangijin halittu."

47. To, a lōkacin da ya jē musu da āyöyinMu, sai gā su sunā yi musu dāriya.

48. Kuma ba Mu nūna musu wata āyā ba, fāce ita ce mafi girma daga 'yar'uwarta. Kuma Muka kāma su da azāba, tsammāninsu kō sunā kōmōwa.

49. Kuma suka ce, "Yā kai mai sibiri! Ka rōka mana Ubangijinka da albarkacin abin da Ya yi alkawari a wurinka, lalle mū, haƙiƙa, māsu shiryuwa ne."

50. To, a lōkacin da duk Muka kuranye musu azāba, sai gā su sunā warware alkawarinsu.

51. Kuma Fir'auna ya yi kira a cikin mutānensa, ya ce, "Ya mutā-nēna! Ashe, mulkin Masar bā a gare ni yake ba, kuma wadannan kōgu-na sunā gudāna daga karkashina? Ashe, ba ku gani ba?"

52. "Kō kuma bā nī ne mafifici ba daga wannan wanda yake shi wulakantacce ne, kuma bā ya iya bayyanawar magana sai da kyar?"

53. "To, don me, ba a jēfa munda-ye na zināriya a kansa ba, kō kuma malā'iku su taho tāre da shi haɗe?"

مِن دُونِ الرَّحْمَنِ إِلهَةَ يُعْبُدُونَ ﴿٤٥﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٦﴾

فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ ﴿٤٧﴾

وَمَا نُرِيهِمْ مِنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتِهَا وَأَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ لَأَعْلَاهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٤٨﴾

وَقَالُوا إِنَّا إِلَهَاتُنَا وَإِنَّا لَمُهْتَدُونَ ﴿٤٩﴾

فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَنْكُفُونَ ﴿٥٠﴾

وَيَادَىٰ فِرْعَوْنَ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمِ أَلَيْسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ تَجْرِي مِن تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ ﴿٥١﴾

أَرَأَيْتُمْ مَنِ هَذَا الَّذِي هُوَ مَهْدِيٌّ وَلَا يَكَادُ يُبِينُ ﴿٥٢﴾

قَالُوا لَئِن لَّمْ يَكُنِ اللَّهُ فِرْعَوْنَ مِنْ دُونِ آلِهَةٍ مَعَهُ الْمَلَأْنَا بِهِ حَقًّا وَمَنْ يَشْفَعُ ﴿٥٣﴾

54. Sai ya sassabce hankalin mutānensa, sabōda haka suka bi shi. Lalle sū, sun kasance wadansu irin mutāne ne fāsikai.

55. Sabōda haka a lōkacin da suka husātar da Mu, Muka yi musu azābar rāmuwa, sai Muka nutsar da su gabā daya.

56. Sai Muka sanya su magabāta kuma abin misāli ga mutānen farshe.

57. Kuma a lōkacin da aka buga misāli da 'Dan Maryama, sai gā mutānenka daga gare shi (shi misālin) sunā dāriya da izgili.

58. Kuma suka ce, "Shin, gumākanmu ne mafifita kō shi ('Dan Maryama)?" Ba su buga wannan misāli ba a gare ka fāce dōmin yin jidāli. (1) Ā'a, sū mutāne ne māsu husūma.

59. Shi ('Dan Maryama) bai zama ba fāce wani bāwa ne, Mun yi ni'ima a gare shi, kuma Muka sanya shi abin kōyi ga Banī Isrā'īla.

60. Kuma dā Munā so, lalle ne, dā Mun sanya malā'iku, daga cikinku, a cikin fasa, sunā mayēwa. (2)

61. Kuma lalle shi, hakīka, wani ilmi ne na Sa'a, sabōda haka, kada

فَأَسْتَحَفَّ قَوْمَهُ فَأَطَاعُوهُ إِنَّهُمْ
كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ ﴿٥٤﴾

فَلَمَّا آسَفُونَا انْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿٥٥﴾

فَجَعَلْنَاهُمْ سُلَافًا وَمَثَلًا لِّلْآخِرِينَ ﴿٥٦﴾

وَلَمَّا ضُرِبَ ابْنُ مَرْيَمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ
مِنْهُ يُصِدُّونَ ﴿٥٧﴾

وَقَالُوا أَلَيْسَ آلِهَتُنَا خَيْرٌ مِّمَّا هُوَ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ
إِلَّا جَدًّا لَّأَبْلَهُمْ قَوْمٌ مُّخِصِّمُونَ ﴿٥٨﴾

إِنَّ هُوَ إِلَّا عِبْدٌ آمَنَّا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَاهُ
مَثَلًا لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ ﴿٥٩﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ
يَخْلُقُونَ ﴿٦٠﴾

وَأَنَّهُ رَاجِعٌ إِلَى السَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَّ بِهَا

(1) Wātau da aka ce gumāka da māsu bauta musu duka abincin wutar Jahannama ne, kamar yadda yake a cikin Sura ta 21 āyā ta 98 da 99, sai suka ce sun yarda gumakansu su zama tāre da 'dan Maryama.

(2) Dā Mun so dā Mun sanya diyansu su zama malā'iku, su fi Īsā 'dan Maryama zama abin māmāki ga halitta, sa'an nan su maye muku a cikin fasa maimakon diya masu siffōfi irin na jikunkunanku. Zai fi zama abin māmāki mutum ya haifi malā'ika bisa mace ta haifi dā bā da wani namiji yā kusance ta ba.

ku yi shakka a gare ta, kuma ku bi Ni. Wannan ita ce hanya madaidai-ciya.

62. Kuma kada Shaidan ya taushe ku (daga hanyar). Lalle shi ma-riyi ne a gare ku, mai bayyanāwar kiyayya.

63. Kuma a lōkacin da Īsā ya jē da hujjōji bayyanannu, ya ce, “Lalle ne nā zo muku da hikima, kuma dōmin in bayyana muku sāshen abin da kuke sābā wa jūna a cikinsa, sabōda haka ku bi Allah da taƙawa, kuma ku yi mini dā'ā.

64. “Lalle ne, Allah Shi ne Ubangijina kuma Shi ne Ubangi-jinku, sabōda haka ku bauta Masa. Wannan ita ce hanya madaidai-ciya.

65. Sai kungiyōyi⁽¹⁾ suka sāba a tsakāninsu. To, bone yā tabbata ga waƙanda suka yi zālunci daga azā-bar yini mai raƙaƙi!

66. Shin, sunā jiran wani abu ne? Sai dai Sa'a ta jē musu bisa ga abke, alhāli kuwa ba su sani ba.

67. Masōya a yinin nan, sāshen-su zuwa ga sāshe makiya ne, fāce māsū taƙawa (sū kam māsū son jūna ne).

68. Yā bāyīNa! Bābu tsōro a kanku a yau, kuma bā zā ku yi baƙin ciki ba.

وَأَتَّبِعُونَ هَذَا صِرَاطَ مُسْتَقِيمٍ ﴿١٧﴾

وَلَا يَصُدُّكُمْ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿١٨﴾

وَلَمَّا جَاءَ عِيسَى بِالْبَيِّنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِأُبَيِّنَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلِفُونَ فِيهِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا ﴿١٩﴾

إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطَ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٠﴾

فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْحِسَابِ ﴿٢١﴾

هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٢٢﴾

إِلَّا خِلَافَةَ يَوْمٍ مِمَّنْ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ ﴿٢٣﴾

يَعْبَادِ لَا خَوْفَ عَلَيْكُمْ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَخْتَفُونَ ﴿٢٤﴾

(1) Nasāra suka kasu a cikin kungiyōyi a bayan Īsā. Ya akubiyiyya, māsū cēwa Īsā ɗan Allah ne, da Malakāniyya, māsū cēwa Īsā ɗayan uku ne. Waɗansu kuma suka ce bāwan Allah ne, watau su ne Musulmins, kuma waɗansu daga Musulmin suka kāfirra a bāyan zakuwar Muhammadu, tsāra da amincin Allah su tabbata a gare shi, sabōda sun ƙi yarda da Annabinsa. Yahūdu suka ce, “Īsā bā Annabi ba ne ɗan zina ne.” Allah Ya la'ani kāfirai dukansu.

69. Wadanda suka yi ĩmāni da āyōyinMu, kuma suka kasance māsu sallamawar al'amari (ga Allah).

70. Ku shiga Aljanna, kù da mātan aurenku, anā girmama ku.

71. Anā kēwayāwa a kansu da akussa na zīnāriya da kōfuna, alhāli kuwa a cikinsu akwai abin da rāyuka ke marmari, kuma idānu su ji dādī, kuma kù, a cikinta (Aljannar), madawwama ne.

72. Kuma waccan ita ce Aljannar, wannan da aka gādar da ku ita sabōda abin da kuka kasance kunā aikatāwa.

73. Kunā sāmu, a cikinta, 'yā'yan itācen marmari māsu yawa, daga cikinsu kuke ci.

74. Lalle māsu laifī madawwama ne a cikin azābar Jahannama.

75. Bā a sauƙafar da ita (azābar) daga gare su, alhāli kuwa sū, a cikinta, māsu kāsa magana ne.

76. Kuma ba Mu zālunƙe su ba, amma sū ne suka kasance azzālumai.

77. Kuma suka yi kira, "Yā Māliki! Ubangijinka Ya kashe mu mana (1)" (Māliki) ya ce, "Lalle kù mazauna ne."

78. Lalle ne, haƙīƙa, Mun jē muku da gaskiya, kuma amma mafi yawanku māsu ƙi ga gaskiyar ne.

الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا
مُسْلِمِينَ ﴿٦٩﴾

ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ ﴿٧٠﴾

يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ
وَفِيهَا مَا تَشْتَهَى الْأَنْفُسُ وَتَكْتَدُ
الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٧١﴾

وَتِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ ﴿٧٢﴾

لَكُمْ فِيهَا فاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ ﴿٧٣﴾

إِنَّ الْمَجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ ﴿٧٤﴾

لَا يَقْرَعُهُمْ فِيهِمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْسُوتُونَ ﴿٧٥﴾

وَمَا ظَنَّمْتُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمْ الظَّالِمِينَ ﴿٧٦﴾

وَنَادَوْا بِمَلِكِكُمْ لِيَقْضِيَ عَلَيْنَا رَبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ
مَلَائِكَةٌ ﴿٧٧﴾

لَقَدْ جِئْتُمْكُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ
كُرْهُونَ ﴿٧٨﴾

(1) Watau sunā nēman su mutu su huta da daukar azāba.

79. Kō kuma sun tukka wani al'amari ne? To, lalle Mū, Māsu tukkāwa ne.

80. Ko sunā zaton lalle Mū, bā Mu jin asirinsu da gānāwarsu? Na'am! Kuma manzanninMu na tāre da su sunā rubūtāwa.

81. Ka ce, "Idan har akwai dā ga Mai rahama, to, nī ne farkon māsu bauta (wa dan)."

82. Tsarkin Ubangijin sammai da fasa, Ubangijin Al'arshi, ya tabbata daga abin da suke sifantāwa.

83. Sabōda haka ka kyālē su, su kūtsa kuma su yi wāsā har su hađu da yininsu, wanda ake yi musu wa'adi da shi.

84. Kuma Shī ne Wanda ke abin bautāwa a sama, kuma abin bautāwa a fasa, kuma Shī ne Mai hikima, Masani.

85. Kuma albarkar Wanda ke da mulkin sammai da fasa da abin da ke a tsakāninsu tā bayyana, kuma a wurinSa ne ilmin Sa'a yake, kuma zuwa gare Shi ake mayar da ku.

86. Kuma waɗanda suke kira baicinSa, ba su mallaki ceto ba, faɗe wanda ya yi shaida da gaskiya, kuma sū, sunā sane⁽¹⁾ (da haka).

87. Kuma lalle idan ka tambaye su, "Wāne ne ya halitta su?" Lalle

أَتَأْتِرُوا قَوْمَنَا أَنزِلُوا عَلَيْنَا لَعْنَتَهُمْ أَتَمَّ ۗ ﴿٧٩﴾

أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ بَلَىٰ
وَرُسُلَنَا الَّذِينَ يَكْتُمُونَ ﴿٨٠﴾

قُلْ إِنْ كَانَ لِلرَّحْمَنِ وَلَدٌ فَأَنَا أَوَّلُ الْعَالَمِينَ ﴿٨١﴾

سُبْحَانَ رَبِّيَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّي
الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ ﴿٨٢﴾

فَذَرَهُمْ خَوْصًا وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَهِمُ
الَّذِي يُوعَدُونَ ﴿٨٣﴾

وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهٌ
وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ ﴿٨٤﴾

وَيَبَارِكُ الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَمَا يَتَّبِعُهُمَا وَعِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ
تُرْجَعُونَ ﴿٨٥﴾

وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ
الشفاعة إلا من شهد بالحق وهم يعلمون ﴿٨٦﴾

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ فَأَلَيْسَ

(1) Su waɗanda suka yi shaida da gaskiya sun san bābu mai mallakar ceto ga wani faɗe Allah. Sabōda haka Allah nā yi musu izni su cēci wanda Yake son su cēce shi, ba wanda su suke so ba. Ma'anar iznin da ceto ga bāyin Allah sālihai ita ce dōmin Allah Ya bayyana darajar mai ceton ne kawai, bā don yanā da wani hakki ba, ga Allah. Allah Ya tsarkaka daga wata halittarSa ta sāmi wani hakki a kanSa. Kōwa bāwanSa ne.

ne zā su ce Allah ne. To, yāya ake jūyar da su?

88. Kuma da (ilmin) maganarsa (Annabi) “Yā Ubangijīna! Lalle wadannan mutāne ne wadanda bā zā su yi īmāni ba.”

89. To, sai ka kau da kai daga gare su, kuma ka ce, “Salāmā”. Sa'an nan kuma zā su sani.

يُؤفكون ﴿٤٥﴾

وَقِيلَ لِمَ يَدْعُونَ
إِلٰهًا مَّا هُوَ قَوْمٌ لَا يَوْمِنُوْنَ ﴿٤٥﴾

فَأَصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَأَلْتُمْ مَنْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾

سُورَةُ الدُّخَانِ
SŪRATUD DUKHĀN

Tanā karantar da cēwa Allah Yanā tadbiri ga al'amuranSa kāfin Ya bayyana su ga bāyinSa. Kuma ni'imarSa tanā gushēwa sabōda sābā wa umurninSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̄.

2. Inā rantsuwa da Littāfi Mabayyani.

3. Lalle ne Mū, Muka saukar da shi a cikin wani dare mai albarka. Lalle Mū, Mun kasance Māsu yin gargadi.

4. A cikinsa (shi daren) ake rarabe kōwane al'amari da ake hukuntāwa.

5. Umurni na daga wurinMu. Lalle Mū ne Muka kasance Māsu aikāwa.

حَمْدٌ ﴿٤٧﴾

وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿٤٨﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مُبَرَّكَةٍ ﴿٤٩﴾

مُنذِرِينَ ﴿٥٠﴾

فِيهَا يُفْرَقُ كُلُّ أَمْرٍ كَبِيرٍ ﴿٥١﴾

أَمْرًا مِّنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ ﴿٥٢﴾

6. Sabōda rahama daga Ubangi-jinka. Lalle Shī, Shi ne Mai ji, Māsani.

7. (Shī ne) Ubangijin sammai da kasa da abin da ke a tsakāninsu, idan kun kasance māsu yakīni (za ku gāne haka).

8. Bābu abin bautāwa fāce Shi. Yana rāyarwa kuma Yana kashēwa. (Shi ne) Ubangijinku, kuma Ubangijin ubanninku na farko.

9. A'a sū sunā wāsā a cikin shakka.

10. Sabōda haka, ka dākata, rānar da sama zā ta zo da hayāki bayyananne.

11. Yanā rufe mutāne. Wannan wata azāba ce mai raɗaɗi.

12. Ya Ubangijinmu! Ka kura-nye mana azāba. Lalle mū, māsu imāni ne.

13. Inā tunāwa take a gare su, alhāli kuwa, haḳīka, Manzo mai bayyanāwa ya je musu (da gargadin saukar azābar, ba su karɓa ba)?

14. Sa'an nan suka jūya bāya daga gare shi, kuma suka ce, "Wanda ake gayāwa⁽¹⁾ ne, mahaukaci."

15. Lalle Mū, Māsu kuranyēwar azāba ne, a ɗan lōkaci kaɗan, lalle kū, māsu kōmāwa ne (ga laifin).

16. Rānar da Muke damka, damka mafi girma, lalle ne Mū māsu azābar rāmuwa ne.

رَحْمَةً مِّن رَّبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿١٠﴾

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنَّ كُنُوزَهُمْ فِي شَاكٍ مُّوقِينَ ﴿١١﴾

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْحَيُّ الْقَيُّومُ الَّذِي يَتَذَكَّرُ الْوَالِدِينَ ﴿١٢﴾

بَلْ هُمْ فِي شَاكٍ يَلْعَبُونَ ﴿١٣﴾

فَأَرْقَبَتْ يَوْمَئِذٍ النَّجْمُ إِذْ أَخَذَ الْمِيزَانَ ﴿١٤﴾

يَعْلَى النَّاسِ هَذَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٥﴾

رَبَّنَا أَخْرِفْنَا مِنْ عَذَابِ الْغَايِبِينَ ﴿١٦﴾

أَنَّى لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مُّبِينٌ ﴿١٧﴾

ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعَلَّمٌ مَّجْنُونٌ ﴿١٨﴾

إِنَّا كَاشِفُو الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ عَائِدُونَ ﴿١٩﴾

يَوْمَ نَطِئُ السُّبُطَ الْبُطَّةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُنْتَقِمُونَ ﴿٢٠﴾

(1) Sunā nufin waɗansu mutāne ne ke gaya wa Annabi Alkur'āni, kō kuma daga alāma, watau wai Annabi taɓaɓɓe ne, mahaukaci. Taɓaɓɓe da mahaukaci duka ma'anarsu guda ce, watau marashin hankali, wanda aka yi wa alāma da rashin hankali.

17. Kuma lalle ne, haƙiƙa, a gabāninsu, Mun fitini mutānen Fir'auna, kuma wani Manzo karimi ya jē musu.

18. (Manzon ya ce), "Ku kāwo mini (īmāninku) ya bāyin Allah! Lalle ni, Manzo ne amintacce zuwa gare ku.

19. "Kuma kada ku nēmi dauka-ka a kan Allah. Lalle ni, mai zo muku ne da dalili bayyananne.

20. "Kuma lalle ni, na nēmi tsari da Ubangijina, kuma Ubangijinku, dōmin kada ku jēfe ni.

21. "Kuma idan ba ku yi īmāni sabōda ni ba, to, ku nisance ni."

22. Sai ya kirayi Ubangijinsa cēwa waƙannan mutāne ne māsu laifi.

23. (Allah Ya ce), "To, ka yi tafiyar dare da bāyiNa, da dare. Lalle kū, waƙanda ake bī ne (dōmin a kāma ku.)

24. "Kuma ka bar tēku rarrabe. Lalle sū, runduna ce abar nutsarwa."

25. Da yawa suka bar gōnaki da marēmari.

26. Da shuke-shuke da matsayi mai kyau.

27. Da wata ni'ima da suka kasance a cikinta sunā māsu raha.

28. Kamar haka! Kuma Muka gādar da ita ga waƙansu mutāne na dabam.

وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءَهُمْ
رَسُولٌ كَرِيمٌ ﴿١٧﴾

أَنْ أَدُّوا إِلَيَّ عِبَادَ اللَّهِ إِنِّي لَعَمْرُ رَسُولٌ
أَمِينٌ ﴿١٨﴾

وَأَنْ لَا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ إِنِّي آتِيكُمْ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ ﴿١٩﴾

فَلِي عَذَابٌ بَرِيءٌ وَإِن تَنْجُمُونَ ﴿٢٠﴾

وَإِنْ لَّمْ تَرَوْهُ مُوَالِيًا فَاعْتَرِلُونِ ﴿٢١﴾

فَدَعَا رَبَّهُ أَنْ هَلْ أَلَاءَ قَوْمٍ مُّجْرِمُونَ ﴿٢٢﴾

فَأْتَمِرْ بِمَا يَأْتِيكَ لِتَلِدْ لَهُمْ مَثْبُوعُونَ ﴿٢٣﴾

وَأَتْرِكُوا الْبِحْرَ هَوًى أَلْهَمَ جُنُودَ مُفْرَقُونَ ﴿٢٤﴾

كَرَّ تَرَكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿٢٥﴾

وَرُزُوعٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ ﴿٢٦﴾

وَعَمَمَةٍ كَانُوا فِيهَا فَلَاحِقِينَ ﴿٢٧﴾

كَذَلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ ﴿٢٨﴾

29. Sa'an nan samā da ƙasā ba su yi kūka⁽¹⁾ a kansu ba, kuma ba su kasance waƙanda ake yi wa jinkiri ba.

30. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun tsirar da Banī Isrā'īla daga azāba mai wulākantāwa.

31. Daga Fir'auna. Lalle shi, ya kasance maƙaukaki daga cikin māsu barna.

32. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun zābe su sabōda wani ilmi (na Tau-rata) a kan mutāne.

33. Kuma Muka bā su, daga āyōyin mu'ujizōji, abin da yake a cikinsa, akwai ni'ima bayyanna⁽²⁾.

34. Lalle waƙannan mutāne⁽³⁾, haƙiƙa, sunā cēwa,

35. "Bābu wani abu sai mutuwarmu ta farko, kuma ba mu zama waƙanda ake tāyarwa ba.

36. "Sai ku zo da ubanninmu, idan kun kasance māsu gaskiya."

37. Shin, sū ne mafifita kō kuwa mutānen Tubba`u, kuma da waƙanda ke a gabāninsu? Mun halaka su, Lalle sū, sun kasance māsu laifi.

فَمَا بَكَتْ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنظَرِينَ ﴿٢٩﴾

وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ ﴿٣٠﴾

مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَالِيًا مِنَ الْمُظْلِمِينَ ﴿٣١﴾

وَلَقَدْ آخَرْنَا نُهْرَةَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿٣٢﴾

وَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاغٌ مُبِينٌ ﴿٣٣﴾

إِنَّ هَذِهِ لَأَيُّ قَوْلٍ ﴿٣٤﴾

إِنْ هِيَ إِلَّا أَمْوَالُنَا آلُورَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُشْرِكِينَ ﴿٣٥﴾

فَأَوَّاهِبَابًا إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٣٦﴾

أَهْمَ حَيْرَ أَمْ قَوْمِ تُبَّعٍ وَأَلْدِينِ مِنْ قَبْلِهَا

أَهْلَكْنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٣٧﴾

(1) Watau sama da ƙasa ba su girgizu ba sabōda halaka su da aka yi kamar ba a yi, kōme ba.

(2) An bai wa Banī Isrā'īla ni'imar ilmi na Taurāta, an ƙaukaka su, sabōda aiki da ilmin, a kan sauran mutānen zāmaninsu, kuma aka bā su āyōyin mu'ujiza kamar tsāge tēku da mannu da salwa da sauransu, amma kuma dukkan waƙannan ni'imomin sai da suka gushe a lōkacin da suka sabbā wa umurnin Allah, sai kuma ƙasƙanci ya maye musu daga bāya. Wannan kuma wa'azi ne ga Musulmi waƙanda Allah Ya ƙaukaka su da Alƙur'āni a kan sauran mutāne, idan sun kauce masa zā su walākantū.

(3) Anā nufin mutānen zāmanin Annabi Muhammadu, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, waƙanda ake kiran su zuwa ga Musulunci.

38. Kuma ba Mu halitta sammai da fasa da abin da ke a tsakāninsu ba, alhāli kuwa Munā māsu wāsā.

39. Ba Mu halitta su ba fāce da manufa ta gaskiya, kuma amma mafi yawansu, ba su sani ba.

40. Lalle rānar rarrabēwa, ita ce lōkacin wa'adinsu gabā daya.

41. Rānar da wani zumu bā ya amfānin wani zumu da kōme, kuma ba su zama anā taimakon su ba.

42. Fāce wanda Allah Ya yi wa rahama. Lalle Shi (Allah), Shī ne Mabuwāyi, Mai jin kai.

43. Lalle itāciyar Zakkūm (danyen wutā),

44. Ita ce abincin mai laifi.

45. Kamar narkakken kwalta, yanā tafasa a cikin cikunna.

46. Kamar tafasar ruwan zāfi.

47. (A cē wa malā'ikun wutā), "Ku kāmā shi, sa'an nan ku fizge shi zuwa ga tsakiyar Jahīm.

48. "Sa'an nan ku zuba, a kansa, daga azābar ruwan zāfi."

49. (A ce masa), "Ka dandana! Lalle kai, kai ne mabuwāyi mai girma!

50. "Lalle wannan shi ne abin da kuka kasance kunā shakka game da shi."

51. Lalle māsu tafawa sunā cikin matsayi amintacce.

52. A cikin gidājen Aljanna da marēmari.

وَمَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا
لَعِينًا ﴿٣٨﴾

مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنْ أَكْفَرَهُمْ لَا
يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّ يَوْمَ الْفُضْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٤٠﴾

يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْتِي عَنْ مَوْتِي شَيْئًا وَلَا هُمْ
يُنصَرُونَ ﴿٤١﴾

إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ ﴿٤٢﴾

إِنَّ شَجَرَتَ الزُّرْمِ ﴿٤٣﴾

طَعَامُ الْأَثِيرِ ﴿٤٤﴾

كَالْمُهْلِ يَغْلِي فِي الْبُطُونِ ﴿٤٥﴾

كَغَلِي الْحَمِيرِ ﴿٤٦﴾

خُذُوهُ فَاعْتِلُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ ﴿٤٧﴾

ثُمَّ صُبُّوا فَوْقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيرِ ﴿٤٨﴾

ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ ﴿٤٩﴾

إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمْتَرُونَ ﴿٥٠﴾

إِنَّ الْمُنْفِقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ﴿٥١﴾

فِي جَهَنَّمَ وَعُقُوبِينَ ﴿٥٢﴾

53. Sunā tufanta daga tufāfin alharīni rakīki, da mai kauri, sunā māsu zaman fuskantar jūna.

54. Kamar haka, kuma Mun au-rar da su da mātā māsu kyaun idānu, māsu girmansu.

55. Sunā kira, a cikinsu (gidājen) ga dukan 'ya'yan itācen marmari, sunā amintattu (daga dukan abin tsōro).

56. Bā su dāndanar mutuwa, a cikinsu, fāce mutuwar farko, kuma (Allah) Ya tsare musu azābar Jahim.

57. Sabōda falala daga Ubangijinka. Wancan shi ne bab-ban rabo, mai girma.

58. Dōmin haka kawai Muka saukafar da shi (Alkur'āni) da harshenka, tsammāninsu, su riƙa tunāwa.

59. Sai ka yi jira. Lalle sū, māsu jira ne. ⁽¹⁾

يَلْبَسُونَ مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَبْرَقٍ
مُتَقَابِلَاتٍ ﴿٥٣﴾

كَذَلِكَ وَرَوَّضَهُمْ بِحُورٍ عِينٍ ﴿٥٤﴾

يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَلَاحَةٍ مُّأْمِنَةٍ ﴿٥٥﴾

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَةَ
الْأُولَىٰ وَوَقَّعَهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿٥٦﴾

فَضْلًا لِّمَنْ رَبُّكَ ذَٰلِكَ هُوَ الْغَوْرُ الْعَظِيمُ ﴿٥٧﴾

فَإِنَّمَا يَسْتَرْزِقُهُ يَلِسَانُكَ لَعَالَهُمْ
يَتَذَكَّرُونَ ﴿٥٨﴾

فَأَرْزُقْهُمْ مِنْهُم مَّا يَشَاءُونَ ﴿٥٩﴾

(1) Māsu jira ne ga abin da zai sāme su idan ba su yi imāni ba, watau ni'imar da aka ba su zā ta gushe ke nan dōmin ba su aiwatar da ita ba a kan umurnin Allah.

سُورَةُ الْجَاثِيَةِ
SŪRATUL JĀTHIYA

Tanā karantar da wajabcin bin shari'ar Allah. Wanda ya bi waninta, yā bace, kō da ya ga kansa a kan wani ilmin da jarrabāwa kō wani mutum ya bā shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̄.

2. Saukar Littāfi daga Allah Mabuwāyi Mai hikima yake.

3. Lalle ne a cikin sammai da kasa akwai āyōyi⁽¹⁾ ga māsu īmāni.

4. Kuma a cikin halittarku da abin da ke watsuwa na dabba akwai āyōyi ga mutāne māsu yakīni.

5. Kuma da sābawar dare da yini da abin da Allah Ya saukar daga sama na arziki, sa'an nan Ya rāyar da kasa game da shi a bāyan mutu-warta, da jūyāwar iskōki, akwai āyōyi ga mutāne māsu yin hankali.

6. Wadancan āyōyin Allah ne, Munā karanta su gare ka da gas-kiya. To, da wane lābāri bāyan Allah da āyōyin Sa suke yin īmāni?

7. Bone yā tabbata ga dukan mai yawan firen karya, mai laifi.

حَمْدٌ

تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

إِنَّا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَأَنبَاءٌ لِّمُؤْمِنِينَ ﴿٢﴾

وَفِي خَلْقِكُمْ وَمَا يَبُثُّ مِنْ دَابَّءٍ لَّيْسَ لِقَوْمٍ يُؤْفِكُونَ ﴿٣﴾

وَأَخْيَافِ النَّيْلِ وَالتَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيَاهُ الْاَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّيحِ ؕ لَقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾

تِلْكَ ؕ آيَاتُ اللَّهِ تَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ قِيَامِي حَدِيثٌ بَعْدَ اللَّهِ وَءَايَاتِهِ يَوْمَئِذٍ ﴿٥﴾

وَقُلْ لِكُلِّ آفَاكٍ أُثْمِيرُ ﴿٦﴾

(1) Āyā, ita ce alāma mai jan hankalin mutum zuwa ga shiriya. Jam'inta, shi ne āyōyi.

8. Yanā jin āyōyin Allah anā karanta su a kansa, sa'an nan ya dōge yanā makangari, kamar bai ji su ba. To, ka yi masa bushāra da azāba mai radadi.

9. Kuma har idan ya san wani abu daga āyōyinMu, sai ya rika su da izgili. Wadancan sunā da wata azāba mai wulākantāwa (a dūniya).

10. Gaba gare su (a Lāhira) akwai Jahannama, kuma abin da suka sanā'anta bā ya wadātar da su daga kōme, kuma abūbuwan da suka rikā majiḥinta, baicin Allah, bā su wadātar da su daga kōme. Kuma sunā da wata azāba mai girma.

11. Wannan (Alkur'āni) shi ne shiryuwa. Kuma waḍanda suka kāfirta game da āyōyin Ubangijinsu, sunā da wata azāba ta wulākanci mai radadi.

12. Allah ne Wanda Ya hōre muku tēku dōmin jirgi ya gudāna a cikinta da umurninSa, kuma dōmin ku nēma daga falalarSa, kuma tsammāninku zā ku gōde.

13. Kuma Ya hōre muku abin da ke a cikin sammai da abin da ke a cikin fasa, gabā daya daga gare Shi yake. Lalle ne, a cikin wancan, haḳīka, akwai āyōyi ga mutāne waḍanda ke yin tunāni.

14. Ka ce wa waḍanda suka yi imāni, su yi gāfara ga waḍanda bā su fātan rahama ga kwānukan Allah, ⁽¹⁾ dōmin (Allah) Ya sāka wa

يَسْمَعُ ءَايَاتِ اللَّهِ تُنَادِي عَلَيْهِمْ ثُمَّ يُصِرُّ مُسْتَكْبِرًا كَانُوا يَسْمَعُهَا فَيَشْتَرُونَ بِعَذَابِ الْيَوْمِ ۝٨

وَإِذَا عَلِمَ مِنْ ءَايَاتِنَا سُخْيًا لَقَدَّهَا هُمْ وَأُولَٰئِكَ أَنَّهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ ۝٩

فَمَنْ رَأَاهُمْ جَهَنَّمَ لَوْلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أَوْلِيَاءَ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ۝١٠

هَذَا هُدًى وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مِّنْ عَذَابِ الْيَوْمِ ۝١١

۞ اللَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمْ الْيَمْرُوتَ تَجْرِي فِيهِ بِأَمْرِهِ وَيَنْتَبِهُوا مِنْ قَضَائِهِ وَلَمْ يَكُنْ لَكُمْ تَشْكُرُونَ ۝١٢

وَسَخَّرَ لَكُمْ مَافِي السَّمٰوٰتِ وَمَافِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَنَهَىٰ فِي ذٰلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْتَبِرُونَ ۝١٣

قُلْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَفَّرُوا وَالَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ۝١٤

(1) Kwanukan Allah, sū ne maḥifū waḍanda ke sāmūn kāfirai waḍanda bā su bin shari'ar Allah. Wātau Allah Ya umurci Annabi ya gaya wa Musulmi, cewa wanda bā ya

mutāne da abin da suka kasance sunā aikatāwa.

15. Wanda ya aikata aikin kwarai, to, dōmin kansa, kuma wanda ya mūnana aiki, to, a kansa. Sa'an nan zuwa ga Ubangijinku ake mayar da ku.

16. Kuma lalle ne, haḳiḳa, Mun bai⁽¹⁾ wa Banī Isrā'īla littāfi da hukunci da Annabci, kuma Mun arzūta su daga abūbuwa māsu dāḍi, kuma Mun fifita su a kan mutānen dūniya (a zāmaninsu).

17. Kuma Muka bā su hujjōji na umurni. Ba su sāba ba fāce bāyan ilmi ya jē musu, sabōda zālunci a tsakāninsu. Lalle ne, Ubangijinka zai yi hukunci a tsakāninsu, a Rā-nar Kiyāma a cikin abin da suka kasance sunā sāba wa (jūna).

18. Sa'an nan Muka sanya ka a kan wata shari'a ta al'amarin. Sai ka bi ta, kuma kada ka bi son zūciyōyin wadannan da ba su sani ba.

19. Lalle ne sū, bā zā su wadātar da kai da kōme ba daga Allah. Kuma lalle ne azzālumai, sāshensu majibintan sāshe ne. Kuma Allah ne Majibincin māsu tafawa.

مَنْ عَمِلْ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ
فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكَ تُرْجَعُونَ ﴿١٥﴾

وَأَلْقَاءُ آثِنَا بَيْنَ إِسْرَائِيلَ وَالْكَتَابِ وَلِكُلِّ
وَالْتَبُوءَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الظَّيْتِ وَقَضَّيْنَاهُمْ
عَلَىٰ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

وَأَتَيْنَاهُم بَيِّنَاتٍ مِنَ الْأَمْرِ فَمَا اخْتَلَفُوا
إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بِنِعْمَتِنَا إِنَّ
رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا
كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ﴿١٧﴾

ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَىٰ شَرِّ عَمَلِهِم مِّنَ الْأَمْرِ
فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨﴾

إِنَّهُمْ لَنْ يُعْمُوا عَنكَ مِن دُونِ اللَّهِ شَرِيحًا وَإِنَّا
الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَاللَّهُ وَلِيُّ
الْمُتَّقِينَ ﴿١٩﴾

tsōron masīfu sabōda yā fi aiwatar da shari'ar Allah a kansa, to, kada Musulmi su dāmu da shi, watau kāfiran amāna nā iya bin dōkōkinsu na al'āda, bābu ruwan Musulmi, matuƙar dai ba su shūka wata fitina ba a gare su. A bāyan haka Allah zai sāka wa kōwa game da aikinsa.

(1) Bā Musulmi kawai aka aiko wa Manzo ba, bā su kawai aka bā su shari'a ba kuma aka umurce su da binta ba, Banī Isrā'īla ma, an bā su haka, kuma sun dāukaka a kan mutāne a lōkacin da suka yi aiki da shari'ar, kuma suka kasƙanta a lōkacin da suka bar aiki da ita. Musulmi ma haka suke idan sun bar shari'ar da Allah Ya aza su a kanta, zā su kasƙanta yadda Yahūdāwa suka kasƙanta.

20. Wannan (Alkur'āni) hukunce-hukuncen natsuwa ne ga mutāne, da shiryuwa, da rahama, ga mutāne waƙanda ke da yaƙini.

21. Kō waƙanda suka yāgi miyāgun ayyuka sunā zaton Mu sanyā su kamar waƙanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan fwarai, su zama daidai ga rāyuwarsu da mutuwarsu? Abin da suke hukuntāwa yā mūnana!

22. Alhāli kuwa Allah ne Ya halitta sammai da ƙasā sabōda gas-kiya, kuma dōmin a sāka wa kōwane rai da abin da ya sanā'anta, kuma su, bā zā a zālunƙe su ba.

23. Shin, kā ga wanda ya riki son zūciyarsa shi ne abin bautawarsa, kuma Allah Ya batar da shi a kan wani ilmi,⁽¹⁾ kuma Ya sa hātimi a kan jinsa, da zūciyarsa, kuma Ya sa wata yānā a kan ganinsa? To, wāne ne zai shiryar da shi bāyan Allah? Shin to, bā zā ku yi tunāni ba?

24. Kuma suka ce, "Bābu kōme fāce rāyuwarmu ta dūniya; munā mutuwa kuma munā rāyuwa (da haihuwa) kuma bābu abin da ke

هَذَا بَصَلُّهُ لِلنَّاسِ وَيُهْدَى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ
يُوقِنُونَ ﴿٢٠﴾

أَمْ حَسِبْتَ الَّذِينَ أَجْرَبُوا أَن
يُجْعَلَهُمُ كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ سَوَاءً مَّحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءَ
مَا يَحْكُمُونَ ﴿٢١﴾

وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ
وَلِيُخْرِجَ كُلَّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ
لَا يُظْلَمُونَ ﴿٢٢﴾

أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ الْهَوَىٰ هُوَةً وَأَصْلَهُ اللَّهُ عَلَىٰ عِلْمٍ
وَخَرَجَ عَلَىٰ سَمَوَاتٍ وَقُلُوبِهِمْ وَجَعَلَ عَلَىٰ بَصَرِهِ
عِشْوَةً فَمَن يَهْدِيهِ مِن بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا
تَذَكَّرُونَ ﴿٢٣﴾

وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا

(1) Imin Allah bā ya da iyāka, Yanā būda shi ga wanda Ya ga dāma, a inda kō a lōkacin da Ya ga dāma, amma dai duk ilmin da bai saukar da shi ga Annabi Muhammadu ba, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, to, bā a aiki da shi ga hukunci kō shari'a, wanda ya bi shi kuwa, to, ya fāce ga aikinsa, bā ya cikin shiryayyu māsu zaman lāfiya a dūniya kuma su shiga Aljanna a Lāhira, dōmin sharadin haka shi ne bin sunna. Wanda ya bar sunna kuwa, ya yi kuskuren hanya, bābu mai shiryar da shi kuma sai Allah idan Yā so shi da rahama, watau Ya sanya shi ya tūba. Wannan ya nūna cewa ibāda da mu'āmalā duka daya suke ga Musulunci, barin aiki da shari'a a cikin kōwannansu duka, kāfirin ne ga wanda ya halatta yin haka nan. Mafi yawan kāfirin da ya sāmi Musulmi, ya zo musu ne ta hanyar barin mu'āmalōli da shari'ar Allah, suka dauki yin salla da mai kama da ita, shi kadai ne Musulunci, suka kāfirta da haka.

halaka mu sai zāmani." Alhāli kuwa (ko da suke fadar maganar) bā su da wani ilmi game da wannan, bā su bin kōme fāce zato.

25. Kuma idan anā karanta āyōyinMu bayyanannu a kansu, bābu abin da ya kasance hujjarsu fāce suka ce, "Ku zo mana da ubaninmu, idan kun kasance māsu gaskiya."

26. Ka ce, "Allah ne ke rāyar⁽¹⁾ da ku, kuma Shī ne ke matar da ku, sa'an nan Ya tāra ku zuwa ga Rānar Kiyāma, bābu shakka a gare ta, kuma amma mafi yawan mutāne ba su sani ba.

27. "Kuma mulkin sammai da fasa na Allah ne Shī kadai. Kuma rānar da Sa'a ke tsayuwa, a rānar nan māsu bātāwa (ga hujjōjin Allah dōmin su fi bin shari'arSa) zā su yi hasāra."

28. Kuma zā ka ga kōwace al'umma tanā gurfāne, kōwace al'umma anā kiran ta zuwa ga littāfinta. (A ce musu) "A yau anā sāka muku da abin da kuka kasance kunā aikatāwa."

29. "Wannan littāfinMu ne, yanā yin magana a kanku da gaskiya. Lalle Mū, Mun kasance Muna sauya rubūtun tamkar abin da kuka kasance kunā aikatāwa."

30. To, amma waɗanda suka yi īmāni kuma suka aikata ayyukan

يَهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهْرُ وَمَا لَهُم بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ ﴿٤٥﴾

وَلَا تَسْأَلْ عَلَيْهِمْ لِيَتُنَبِّئَكَ مَا كَانُوا حُجَّتَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا اتَّبَعُوا مَا تَابَتِ أَيْمَانُكُمْ مِنْ صِدْقَيْنِ ﴿٤٦﴾

قُلِ اللَّهُ يُخَيِّرُكُمْ بَيْنَ عُيُوبٍ إِنَّكُمْ تَجْمَعُونَ ﴿٤٧﴾
يَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٨﴾

وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُوقِعُ فِي خُضْرٍ الْمُتْبِلُونَ ﴿٤٩﴾

وَرَبِّ كُلِّ أُمَّةٍ جَائِزَةٌ كُلُّ أُمَّةٍ نَدَّ عَنْ آلِ كَيْفِهَا الْيَوْمِ تَجْتَرِونَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥٠﴾

هَذَا كِتَابُنَا يُنطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنْ كُنْتُمْ تَسْتَنْبِغُونَ مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥١﴾

فَأَمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

(1) Wātau ba kù ne ke rāyuwa da kanku ba, sai an rāyar da ku, haka ne ga mutuwa, bā ku ne ke mutuwa da kanku ba, sai an matar da ku, kuma Allah Shi 'Daya ke iya rāyarwa ko matarwa. To, yāya ne zā ku fi bin shari'ar da Ya umurce ku da binta?

ƙwarai, to, Ubangijinsu zai sanya su a cikin rahamarSa. Wannan shi ne babban rabo bayyananne.

31. Kuma amma waƙanda suka kāfirta (Allah zai ce musu), “Shin, āyōyīNa ba su kasance anā karanta su a kanku ba sai kuka kangare, kuma kuka kasance mutāne māsu laifi?”

32. “Kuma idan aka ce, lalle wa'adin Allah gaskiya ne, kuma Sa'a, bābu shakka a cikinta, sai kuka ce, 'Ba mu san abin da ake cewa Sa'a ba, bā mu zato (game da ita) fāce zato mai rauni, kuma ba mu zama māsu yakīni ba.”

33. Kuma mūnanan abin da suka aikata ya bayyana a gare su, kuma abin da suka kasance sunā yi na izgili ya wajaba a kansu.

34. Kuma aka ce, “A yau zā Mu manta da ku, kamar yadda kuka manta da gamuwa da yininku wannan. Kuma makōmarku wutā ce, kuma bā ku da waƙansu māsu taimako.

35. “Wancan dōmin lalle kū, kun riƙi āyōyin Allah da izgili, kuma rāyuwar dūniya ta rūde ku. To, a yau bā zā su fita daga gare ta ba, kuma bā zā su zama waƙanda ake nēman yardarsu ba.”

36. Sabōda haka, gōdiya ta tabbata ga Allah Ubangijin sammai, kuma Ubangijin ƙasā, Ubangijin halittu.

37. Kuma gare Shi girma yake, a cikin sammai da ƙasā, kuma Shi ne Mabuwayi, Mai Hikima.

فَدَخَلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَٰلِكَ هُوَ
الْقَوْرُ الْمُبِينُ ﴿٣١﴾

وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفَأَكْفُرُ بِتِلْكَ آيَاتِي
فَمَا تَكْبَرُونَ ﴿٣٢﴾

وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبَ
فِيهَا قَالُوا مَا نَأْتِيكُم بِالسَّاعَةِ إِن نَّظُنُّ إِلَّا الظَّنَّ
وَمَا نَكْفُرُ بِمُتَّبِعِينَ ﴿٣٣﴾

وَبَدَأَ لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا وَصَاقٍ بِهِمْ
مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿٣٤﴾

وَقِيلَ الْيَوْمَ نَنْسِفُكُمْ كَمَا نَسِفْنَا لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَٰذَا
وَمَا أَوْلَاكُمْ التَّلَاؤُ مَا لَكُم مِّنْ نَّاصِرِينَ ﴿٣٥﴾

ذَٰلِكُمْ بِأَنكُم كُفَرْتُمْ لِكَلِمَةٍ أَلْقَيْتُمُوهَا
وَلَمْ تَكُونُمْ أَتَايِمِينَ ﴿٣٦﴾

فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَرَبِّ الْأَرْضِ رَبِّ
الْعَالَمِينَ ﴿٣٧﴾

وَلَهُ الْكِبْرِيَاءُ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ
الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٣٨﴾

سُورَةُ الْأَحْقَافِ

Tanā karantar da cēwa duka mai yin nasiha ga kansa, ko ga wani, to, mai gargadi ne, Annabi ne kō waninsa, mutum ne ko aljani.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. H. M̄.

2. Saukar da littafi daga Allah, Mabuwayi, Mai hikima yake.

3. Ba Mu halitta sammai da fasa ba, da abin da ke tsakāninsu, fāce da gaskiya da wani ajali ambatacce, kuma wafanda suka kāfirta, māsu bijirēwa ne daga abin da aka yi musu gargadi (da shi).

4. Ka ce, “Shin, kun gani, abin da kuke kira, wanda yake baicin Allah? Ku nūna mini, mene ne suka halitta daga fasā? Kō kuwa sunā da tārayya a cikin sammai? Ku zo mini da wani littāfi na gabānin wannan (Alkur’āni) kō wata alāma daga wani ilmi, idan kun kasance māsu gaskiya.”

5. Kuma wāne ne mafi βata daga wanda ke kiran wanin Allah wanda bā zai karβa masa ba, har Rānar Kiyāma, alhāli sū (wafanda ake kiran) shagaltattu ne daga kiransu?

حم

تَنْزِيلَ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

مَا خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجَلٍ مُّسَمًّى وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُّعْرِضُونَ

قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شِرْكٌ فِي السَّمَوَاتِ أَتُنْفِئُونَ كِبَابَكُمْ مِنْ تَحْتِ هَذَا أَوْ لَكُمْ مِنَ عِلْمِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّن يَدْعُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَهُمْ عَنْ دَعْوَاهُمْ غَفِلُونَ

6. Kuma idan aka tāra mutāne, sai su kasance maḳiya a gare su, alhāli sun kasance māsu ƙi ga ibā-darsu.

7. Kuma idan anā karātun āyōyin Mu bayyanannu a kansu, sai waƙanda suka kāfirta ga gaskiya a lōkacin da ta jē musu, su ce, “Wan-nan sihiri ne bayyananne.”

8. Kō kuwa sunācēwa, “Yā ƙirƙira shi (Alƙur’āni) ne”? Ka ce, “Idan na ƙirƙira shi ne, to, bā ku mallaka mini kōme daga Allah. Shī ne Mafi sani ga abin da kuke kūsāwa a cikinsa na magana. (Allah) Yā isa Ya zama Shaida a tsakānina da tsakāninku. Kuma Shī ne Mai gā-fara, Mai jin ƙai.”

9. Ka ce, “Ban kasance fārau ba daga Manzanni, kuma ban san abin da zā a yi game da ni kō game da ku (na gaibi) ba, bā ni bin kōme fāce abin da ake yin wahayi zuwa gare ni, kuma ban zama ba, fāce mai gargadi mai bayyanāwa.”

10. Ka ce, “Shin, kun gani, idan (Alƙur’āni) ya kasance daga wurin Allah yake, kuma kuka kāfirta da shi, kuma wani mai shalda daga Banī Isrā’īla ya bāyar da shaida a kan kwatankwacinsa, sa’an nan ya yi īmāni, kuma kuka kangare? Lalle Allah bā Ya shiryar da mutāne azzā-lumai.”

11. Kuma waƙanda suka kāfirta suka ce wa waƙanda suka yi īmāni, “Dā (Alƙur’āni) ya kasance, wani alhēri ne, dā ba su riga mu zuwa gare shi ba.” Kuma tun da ba su

وَإِذْ خُسِفَ السَّمَاءُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءً وَكَانُوا
يَعْبُدُونَ لَهُمْ ۝١

وَإِذْ نَسَخْنَا إِلَهُتَهُمْ وَابْنَاهُمْ عَلَىٰ ثَمَارَاتِ النَّخْلِ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا
لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ ۝٢

أَمْ يَقُولُونَ افترتله قل إن افترتته فلا تميلون
لي من الله شيئا هو أعلم بما تفيضون فيه كفى
بهم شهيدا مبيناً وبئس كذؤا وهو القوم
الظالمون ۝٣

قُلْ مَا كُنْتُ بِدَعَاةِ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي مَا
يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ إِنْ أَتَيْتُمُونِي بِلَا مَوَظِحٍ وَإِنِّي وَمَا
أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ ۝٤

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَكَرَّمْتُمْ بِهِ
وَمَشَاهِدٌ شَاهِدٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ يَدْعُونَ عَلَىٰ مَشَاهِدِهِ
فَقَالُوا مَنْ وَاسْتَكْبَرُوا إِنْ لَأَنْتُمْ إِلَّا قَوْمٌ
الظَّالِمِينَ ۝٥

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ
خَبْرًا مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ

shiryu game da shī ba, to, zā su ce,
“Wannan kiren karyā ne dadadde.”

12. Alhāli kuwa a gabāninsa akwai littāfin Mūsā, wanda ya kasance abin kōyi, kuma rahama. Kuma wannan (Alkur'āni) littāfi ne mai gaskatāwa (ga littāfin Mūsā), a harshe na Larabci dōmin ya gargadi waƙanda suka yi zālunci, kuma ya zama bushāra ga māsu kyautatāwa.

13. Lalle ne, waƙanda⁽¹⁾ suka ce, “Ubangijinmu Allah ne,” sa'an nan suka daidaitu, to, bābu wani tsōro a kansu, kuma bā zā su yi baƙin ciki ba.

14. Waƙannan 'yan Aljanna ne, sunā madawwama a cikinta, a kan sakamako ga abin da suka kasance sunā aikatāwa.

15. Kuma Mun yi wasiyya ga mutum⁽²⁾ game da mahaifansa biyu da kyautatāwa, uwarsa tā yi cikinsa wahala, kuma ta haife shi wahala. Cikinsa da yāyensa watā talātin. Har a lōkacin da ya kai ga mafi karfinsa, kuma ya kai shēkara arba'in, ya ce, “Yā Ubangijina! Ka kange ni dōmin in gōde wa ni'imarka, wadda Ka ni'imta a kaina, da kuma a kan mahaifāna biyu, kuma dōmin in aikata aikin kwarai, wanda Kake yarda da shi, kuma Ka kyautata mini a cikin zuriyata. Lalle nī, nā

مَسِيْقُوْنَ هَذَا أَفْكَ قَدِيْمٌ ﴿١١﴾

وَمِنْ قَبْلِهِ كَتَبَ مُوسَىٰ إِمَامًا وَرَحْمَةً
وَهَذَا كَتَبَ مُصَدِّقًا لِّسَانِنَا عَرَبِيًّا لِيُنذِرَ
الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأُنشِرَىٰ لِلْمُحْسِنِينَ ﴿١٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَفْتَمُوا فَلَا
خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ﴿١٣﴾

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءً بِمَا
كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٤﴾

وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ
أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعَتْهُ كُرْهًا وَحَمَلُهُ وَوَضَعُهُ
تَلْتَمُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَرَبَّاعَ
أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبِّ أَوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ
بِعِمَّتِكَ وَلَمْ أَنْصِتْ إِلَىٰ وَعَلَىٰ وَاوَالِدِي وَأَنْ
أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي
إِنِّي نَسِيتُكَ يَا رَبِّكَ يَا رَبِّ مِنَ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٥﴾

(1) Yā fara da wanda ya yi wa kansa nasiha, kuma ya yi aiki da ita, to, shī mai gargadi ne. Haka kuma mai yin nasiha ga mutane, shī mā mai gargadi ne.

(2) Mutum a cikin iyālnsa, kō ya zama mai gargadi ga kansa da nasiha ga mahaifansa da zuriyarsa kamar yadda ya bayyana a cikin āyōyi 13, 14 da 15, kō kuma ya zama mai butulci ga kansa, ya tōzartar da iyāyensa da zuriyarsa, kamar yadda ya bayyana a cikin āyōyi 17 da 18.

tūba zuwa gare Ka, kuma lalle ni, inā daga māsu sallamāwa (ga umurninKa).”

16. Wadancan ne wadanda Muke karɓa, daga gare su, mafi kyaun abin da suka aikata, kuma Muke gāfarta mafi mūnanan ayyukansu, (sunā) a cikin 'yan Aljanna, a kan wa'adin gaskiya wanda suka kasance anā yi musu alkawari (da shi).

17. Kuma wanda ya ce wa mahaifansa biyu, “Tir gare ku! Shin, kunā tsōratar da ni cēwa zā a fītar da ni daga (kabari) ne, alhāli kuwa karnōni na mutāne da yawa sun shūde a gabānina (ba su kōmo ba)?” Kuma sū (mahaifan) sunā nēman Allah taimako (sunā ce masa) “Kaitonka! Ka yi imāni, lalle wa'adin Allah gaskiya ne.” Sal shi kuma ya ce. “Wannan bā kōme ba ne fāce tātsūniyōyin mutānen farko.”

18. Wadancan ne wadanda kalmar azāba ta wajaba a kansu, a cikin al'ummōmi wadanda suka shūde, (bā da dadēwa ba), a gabāninsu, daga aljannu da mutāne. Lalle sū, sun kasance māsu hasāra.

19. Kuma ga kōwane nau'i, yanā da darajōji daga abinda suka aikata. Kuma dōmin (Allah) Ya cika musu (sakamakon) ayyukansu, alhāli kuwa sū, bā zā a zālunce su ba.

20. Kuma rānar da ake gitta wadanda suka kāfirta a kan wutā (a ce musu), “Kun tafiyar da abūbuwanku na jin dādī a cikin rāyu-

أُولَئِكَ الَّذِينَ تَتَّقِبَلْ عَنْهُمْ أَحْسَنَ مَا
عَمِلُوا وَتَتَجَاوَزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي أَصْحَابِ
الْحَنَّةِ وَعَدَّ الصِّدْقَ الَّذِي كَسَبُوا
يُوعَدُونَ ﴿١٦﴾

وَالَّذِي قَالَ لَوْلِدِي أَفٍ لَكُمْ أَتَعِدَانِي أَنْ
أُخْرَجَ وَقَدْ خَلَيْتَ الْفُرُونَ مِنْ قَبْلِي وَهَمَّا
يَسْتَعْجِلَانِ اللَّهَ وَبَلَكَ مَا مِنْ إِنْ وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا
يَقُولُ مَا هَذَا إِلَّا أَسْطِيزِرَ الْأَوْلِيَانِ ﴿١٧﴾

أُولَئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أَمْرٍ قَدْ خَلَتْ
مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْبَيْتِ وَالْإِنْسُ إِتْمَعُوا خَيْرِينَ ﴿١٨﴾

وَلِكُلِّ دَرَجَاتٍ وَمَا عَمِلُوا أُولَئِكَ يَوْمَئِذٍ
وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٩﴾

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَذَّةُ
طَيْبَتِكُمْ فِي حَيَاتِكُمُ الدُّنْيَا وَأَنْتُمْ تَعْتَرُونَ بِهَا

warku ta dūniya, kuma kun nēmi jin dādi da su, to, a yau anā sāka muku da azābar wulākanci, dōmin abin da kuka kasance kunā yi na girman kal a cikin fasa, bā da wani hakki ba, kuma dōmin abin da kuka kasance kuna yi na fāsikansi.”

21. Kuma ka ambaci da-n'uwān⁽¹⁾ Ādāwa a lōkacin da ya yi gargadi ga mutānensa, a Tuddan Rairayi, alhāli kuwa wadansu māsu gargadi sun shūde a gaba gare shi da bāya gare shi (da cēwa) “Kada ku bauta wa kōwa fāce Allah. Lalle nī, mā tsōrata muku azābar yini mai girma.”

22. Suka ce, “Shin, kā zo mana ne dōmin ka karkatar da mu daga gumākanmu? To, ka zo mana da abin da kake yi mana wa'adin, idan kā kasance daga māsu gaskiya.”

23. Ya ce, “Ilmin a wurin Allah kawai yake, kuma inā iyar muku abin da aka aiko ni da shi, kuma amma mā ganin, kū, wasu mutāne ne, kunā jāhiltar gaskiya.”

24. To, a lōkacin da suka ga azābar, kamar hadari mai fuskantar rāfukansu, suka ce, “Wannan hadari ne mai yi mana ruwa.” Ā'a, shi ne abin da kuke nēman gag-gāwar saukarsa: iska ce, a cikinta akwai wata azāba mai radadi.

فَأَيُّ مَنجُرُونَ عَذَابَ الْهُونِ بِمَا كُنتُمْ
تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا
كُنتُمْ تَفْسُقُونَ ﴿٥١﴾

* وَأَذْكُرْ أَتَاعَادِلَ إِذْ أَنْذَرْتَهُمْ بِأَلْحَقَافِ
وَقَدْ حَلَّتِ الشُّكُورُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمَنْ خَلْفَهُ
الْأَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ
يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥٢﴾

قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَأْمُرَكَ بِالْهُدَىٰ قَالَتِنَا بِمَا
تَعْبُدُونَ إِن كُنتُمْ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٥٣﴾

قَالَ إِنَّمَا الْمَعْلَمُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَنَا نَسِيتُ
بِهِ سِوَاكَ إِنِّي أَرَىٰ كُفْرَكُمْ فَانجِبْهُ لَوْ كُنتُمْ
مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿٥٤﴾

فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلَ أَوْدِيَّتِهِمْ قَالُوا
هَذَا عَارِضٌ مُّسْتَقْبِرٌ نَّابِلٌ هُوَ مَا اسْتَعْجَلْتُمْ
بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥٥﴾

(1) Ya ambaci Hūdu da mutānensa Ādāwa da misālin wadansu māsu gargadi daga Annabāwan da suka shūde da kuma mutānensu, da yadda aka halaka su daga inda suke zaton rahama ta jē musu. Haka ne hukuncin dukan wanda aka yi wa gargadi da bin umurnin Allah, idan ya fi bi, sa'an nan ya bi son zūciyarsa, Allah zai kāwo masa azāba daga inda yake zaton alhēri ga kansa.

25. Tanā darkake kōwane abu da umurnin Ubangijinta. Sai suka wāyi gari, bā a ganin kōme fāce gidājensu. Kamar wannan ne Muke sāka wa mutāne māsu laifi.

26. Kuma laile ne, haḳīka, Mun ba su iko ga abin da ba Mu bā ku iko gare shi ba, kuma Muka sanya musu wani irin ji da gani da zukāta. Sai dai jinsu bai amfāne su ba, kuma ganinsu bai amfāne su ba, kuma zukātansu ba su amfāne su ba ga kōme, dōmin sun kasance sunā musu game da āyōyin Allah, kuma abin da suka kasance sunā aikatāwa na izgili game da shi ya wajaba⁽¹⁾ a gare su.

27. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halakar da abin da yake kēwayenku na alkaryu, kuma Muka jujjūya āyōyi, tsammāninsu zā su kōmo.

28. To, don mēne ne waḍanda suka riḳa, baicin Allah, abubuwan yi wa baiko, gumaka, ba su taimake su ba? Ā'a, sun baƙe musu. Kuma wannan shi ne ƙiren ƙaryarsu da abin da suka kasance sunā ƙirƙir-āwa.

29. Kuma a lōkacin da Muka jūya waḍansu jama'a na aljannu⁽²⁾ zuwa gare ka sunā saurāren Alkur'āni. To, a lōkacin da suka halarce shi, suka ce, "Ku yi shiru." Sa'an nan da aka ƙāre, suka jūya zuwa ga jama'arsu sunā māsu gargadi.

تَدْمُرْ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَأَصْبَحُوا لَا يُرَىٰ
إِلَّا أَسْنِدُهُمْ كَذَلِكَ يُعَذِّبُ الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ مَكَّنَّا لَهُمْ فَهْمًا إِذْ نَسَخْنَا لَهُمْ
وَصَلَّتْ لَهُمْ سَمْعًا وَأَبْصَارًا فَمَا أَعَنَىٰ
عَنَّهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَارُهُمْ وَلَا أَعْيُنُهُمْ
فِي شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَتَحَدَّثُونَ بِعَابِثٍ وَاللَّهُ وَحَاقٍ
بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ ﴿١٦﴾

وَلَقَدْ أَعْلَمْنَا أَنَّمَا تَحْرُكُونَ مِنَ الْأَرْضِ
وَصَرَفْنَا الْأَيْدِيَّ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٧﴾

فَلَوْلَا نَصْرُهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ
اللَّهِ ذُرِّيَّةً لَوْ لَمَّا لَأَخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ
إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْكُرُونَ ﴿١٨﴾

وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِنَ الْعِجْنِ
يَسْتَحْجُونَ الْقُرْآنَ فَأَنزَلْنَا مَا حَضَرُوا قَالُوا
أَنْصِتُوا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَّوْا إِلَىٰ قَوْمِهِمْ
مُتَذَكِّرِينَ ﴿١٩﴾

(1) Ya wajaba a gare su, watau sakamakonsa ya tabbata a kansu da azāba.

(2) Wannan ya nūna cēwa a cikin aljannu akwai Musulmi da māsu gargadi, kuma idan mutum ya yi gargadi dōmin Allah, Allah zai taimake shi da māsu saurāra masa, kō da daga waḍansu jinsin da ba nasa ba. Kuma zama a cikin wani addinin Allah da ya shige, bā ya isa ga wanda bai shiga Musulunci ba, a bāyan bayyanar Musuluncin.

30. Suka ce, “Ya mutānenmu! Lalle mū, mun ji wani littāfi an saukar da shi a bāyān Mūsā, mai gaskatāwa ga abin da ke a gaba da shi, yanā shiryarwa ga gaskiya da kuma zuwa ga hanya madaidaiciya.

31. “Yā mutānenmu! Ku karba wa mai kiran Allah, kuma ku yi imāni da Shi, Ya gāfarta muku daga zunubanku, kuma ya tserar da ku daga azāba mai radadi.

32. “Kuma wanda bai karba wa mai kiran Allah, ba, to, bai zama mai buwāya a cikin kasa ba, kuma ba ya da waɗansu majibinta, baicin Shi. Waɗannan sunā a cikin bata bayyananna.”

33. Shin, kuma ba su gani ba cēwa, “Lalle Allah, Wanda Yā halitta sammai da kasa, kuma bai kasa ga halittarsu ba, Mai ikon yi ne a kan rāyar da matattu?” Na'am, lalle Shi, Mai ikon yi ne a kan kōme.

34. Kuma rānar da ake gittar da waɗanda suka kāfirta a kan wutā, (a ce musu) “Ashe, wannan bā gaskiya ba ne?” Su ce, “Na'am, gaskiya ne, mun rantse da Ubangi-jinmu!” Sai Ya ce, “To, ku dandani azābar, sabōda abin da kuka kasan-ce kunā yi na kāfirci.”

35. Sabōda haka, ka yi hakuri kamar yadda māsu kārfin niyya daga Manzanni suka yi hakuri. Kuma kada ka yi musu gaggāwa. Kamar dai sū, a rānar da suke ganin (sakamako) abin da ake yi musu wa'adi, ba su zauna ba, fāce sa'a guda daga yini. Iyarwa (dai da

قَالُوا إِنَّمَا نَزَّلْنَا نَارًا سَمِيعًا كَتَبْنَا أَنْزِلَ مِنْ
بَعْدَ مُوسَىٰ مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ بِرُوحِ
إِلَى الْحَقِّ وَالَّذِي طَرِيقَ مُسْتَقِيمٍ ﴿٣٠﴾

يَقُولُونَ إِنَّمَا نَزَّلْنَا آدَاءَ اللَّهِ وَءَامِنُوا بِهِ
بِقَوْلِ كُرْبَىٰ مِنْ دُونِكُمْ وَمَنْ كَرِهَ مِنْ عَذَابِ
الْآلِئِ ۖ ﴿٣١﴾

وَمَنْ لَا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَلَيْسَ بِمُعْجِزٍ فِي
الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنَ دُونِهِ أَوْلِيَاءُ أُولَئِكَ
فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٣٢﴾

أُولَئِكَ يَرَوْنَ أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَكُنْ يَخْلُقْهُنَّ يَقْدِرُ عَلَىٰ أَنْ
يُخَيِّقَ الْمَوْتُ عَلَىٰ إِنْهَاءِ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٣٣﴾

وَيَوْمَ يُعْرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا
بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَىٰ وَرَبِّنَا قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ
بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٤﴾

فَأَصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُو الْعَرْشِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا
تَسْتَعْجِلْ لَّهُمْ كَأَنَّهُمْ يَوْمَ يَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ
لَمْ يَكُنْ لَهُمْ مِنَ السَّاعَةِ مِنْ نَهَارٍ بَلَّغٌ فَهَلْ

Manzanci). Shin, akwai wanda za a halakar? (Bābu), fāce mutāne fasikai.

يُضَلِّكَ إِلَّا الْقَوْمَ الْفَاسِقُونَ ﴿٥٠﴾

سُورَةُ مُحَمَّدٍ
SŪRATU MUḤAMMAD

Tanā karantar da kwadaitarwa ga yin jihādi dōmin tsaron addini da takōbi, kuma tanā gargaḍi ga barin jihādi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Waɗanda suka kāfirta, kuma suka kange mutāne daga tafarkin Allah, (Allah) Ya ɓatar da ayyukansu.

2. Kuma waɗanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan fwarai, kuma suka yi īmāni da abin da aka sassaukar ga Muhammadu, alhāli kuwa shī ne gaskiya daga Ubangijinsu, (Allah) Yā karkare musu miyāgun ayyukansu, kuma Yā kyautata hālāyensu.

3. Wannan kuwa sabōda, laile, waɗanda suka kāfirta sun bi farya, kuma lalle waɗanda suka yi īmāni, sun bi gaskiya daga Ubangijinsu. Kamar wannan ne Allah Yake bayyana wa mutāne misālansu.

4. Sabōda haka, idan kun haɗu da waɗanda suka kāfirta, sai ku yi ta dūkan wuyōyinsu har a lōkacin

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلُّ أَعْمَاهُمْ ﴿٥١﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ﴿٥٢﴾

ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبُطْلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ ﴿٥٣﴾

وَإِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبِ الرِّجَالِ حَتَّىٰ إِذَا

da kuka yawaita musu kisa, to, ku tsananta d'aurinsu, sa'an nan imma karimci a bāyan haka kō biyan fansa, har yāfi ya saukar da kayansa māsu nauyi. Wancan, dā Allah nā so, dā Ya ci nasara a kansu, (ba tare da ya'kin ba) kuma amma (Ya wajaɓta jihādi) dōmin Ya jarraba sāshenku da sāshe. Kuma waɓanda aka kashe a cikin tafarkin Allah, ⁽¹⁾ to, bā zai ɓatar da ayyukansu ba.

5. Zai shiryar da su, kuma Ya kyautata hālāyensu.

6. Kuma Ya shigar da su Aljanna (wadda) Ya siffanta ta a gare su.

7. Yā kū waɓanda suka yi īmani! Idan kun taimaki Allah, zai taimake ku, kuma Ya tabbatar da dugādu-ganku. ⁽²⁾

8. Kuma waɓanda suka kāfirta, to, ruɓushi ya tabhata a gare su, kuma (Allah) Ya ɓatar da ayyukansu.

9. Wannan, sabōda lalle sū, sun fi abin da Allah Ya saukar, dōmin haka Ya ɓāta ayyukansu.

10. Shin, ba su yi tafiya ba, a cikin fasa, dōmin su gani yadda ākibar waɓanda ke a gabāninsu ta kasance? Allah Ya darkāke a kansu. Kuma akwai misālan wannan ākibar ga kāfirai (na kōwane zāmani).

أَتَخْتَمُوهُمُ قَشْدًا أَلْوَانًا وَمَا مَتَابَعُدْ وَمَا وَدَّ
حَقِّي ضَعْفَ الْحُرِّينَ أَوْ زَوَّارَهَا ذَلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ
لَآتَصَّرْتُمُوهُمْ وَلَكِنْ لَسَأَلْتُمْ بِضَعْفِكُمْ بَعْضٌ
وَالَّذِينَ قَتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَمْ يُجِبْ لَكُمْ إِعْمَالَهُمْ

سَيَهْدِيَهُمْ وَيُضِلُّهُمْ بِالْهَمَّةِ

وَيَدْخُلُهُمُ الْجَنَّةُ عَرَّفَهَا اللَّهُ

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَمْ يَتَّصَّرُوا وَاللَّهُ يَصَّرُكُمْ

وَيُنَبِّئُتُمْ أَقْدَامَكُمْ

وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعَسَا لَهُمُ الْعَمَلُ لَئِنْ أَعْمَلْتُمْ

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا أَمَا أَرَأَيْتُمْ أَنَّهُ فَتَحَصَّ بِأَعْمَالِهِمْ

* أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ

عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ دَعَا اللَّهُ عَلَيْهِمْ

وَاللَّكِرِينَ أَتْمَلَهُمْ

(1) Tafarkin Allah, (fi sabilillah) a wannan sūra tanā nufin jihādi na takōbi dōmin ɗaukaka kalmar Allah da tsare ta. Anā fassara tafarkin Allah a waɓanson wurāre da jihādi na takōbi kō na magana dōmin shiryar da mutāne kō dōmin tsaron gaskiya, kō kuma karantarwa, da kuma tsare rai daga shāwarta da hushinta. A cikin Hadisi anā ruwaitōwa cewa tsaron rai daga shāwarta da hushinta shī ne jihādi wanda ya fi girma.

(2) Tabbatar da dugadugan kafāfun, yanā nufin sanya musu zārumci a cikin zukātansu, dōmin kafāfunsu, su kafu a wurin ya'ki, dōmin kada su gudu.

11. Wancan! Sabōda lalle Allah ne Majibincin waɗanda suka yi imāni, kuma lalle, kāfirai bābu wani majibinci a gare su.

12. Laile ne, Allah nā shigar da waɗanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan kwarai a gidājen Aljanna, kōgunan ruwa na gudāna daga karkashinsu, kuma waɗanda suka kāfirta, sunā jin dan dādi (a dūniya) kuma sunā ci, kamar yadda dabbōbi ke ci, kuma wutā ita ce mazauni a gare su.

13. Kuma da yawa akwai alƙarya, ita ce mafi tsanani ga ƙarfi daga alƙaryarka wadda ta fitar da kai, Mun halaka ta, sa'an nan kuwa bābu wani mai taimako a gare su.

14. Shin, wanda ya kasance a kan wata hujja daga Ubangijinsa, zai zama kamar wanda aka ƙawāce masa mugun aikinsa, kuma suka bibbiyi son zūciyōyinsu?

15. Misālin Aljanna, wadda aka yi wa'adinta ga māsu tafawa, a cikinta akwai waɗansu kōguna na ruwa, ba mai sākēwa ba, da waɗansu kōguna na madara wadda dan-danonta bā ya canjāwa, da waɗansu kōguna na giya mai dādi ga mashāya, da waɗansu kōguna na zuma tātacce, kuma suna sāmu, a cikinta, daga kōwane irin 'ya'yan itāce, da wata gāfara daga Ubangijinsu. (Shin, māsu wannan ni'ima nā dai-daita) kamar wanda yake madawwami ne a cikin wutā, kuma an shāyar da su wani ruwa mai zāfi har ya kakkātse hanjinsu?

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ

الْكَافِرِينَ لَأَمْرًا لَهُمْ ﴿١١﴾

إِنَّ اللَّهَ يَدْخُلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

جَنَّتِ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا

يَسْتَمِعُونَ وَاكْوَاعًا كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ

مَشْوَى لَهُمْ ﴿١٢﴾

وَكُلَّ مَن قَرَّبَةٍ مِّنْ أَمْسَدُ قُوَّةٍ مِّنْ قَرْبِكَ الَّتِي

أَخْرَجْتَكَ أَهْلَكَ كَثِيرًا فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ﴿١٣﴾

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيْتٍ مِّنْ رَبِّهِ كَذِبًا لَّهُ سُوءٌ

عَمَلِهِ وَأَتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٤﴾

مَثَلُ الْبَيْتِ الَّتِي وَعَدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِّنْ مَّاءٍ

غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِّنْ لَّيْنٍ لَّيِّنٍ غَيْرِ طَعْمِهِ وَأَنْهَارٌ

مِّنْ حَمْرٍ لَّذِي لَّسْتَيْنِ وَأَنْهَارٌ مِّنْ عَسَلٍ مُّصَفًّى

وَأَنْهَارٌ فِيهَا مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّنْ رَبِّهِمْ

كَمَنْ هُوَ خَالٍ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ

أَمْعَاءَهُمْ ﴿١٥﴾

16. Kuma daga cikinsu akwai wanda ke saurare⁽¹⁾ zuwa gare ka, har idan sun fita daga wurinka, su ce wa waƙanda aka bai wa ilmi, “Mēne ne (Muhammadu) ya fāda dāzu?” Waƙannan ne waƙanda Allah Ya shāfe haske daga zukātansu, kuma suka bi son zūciyōyinsu.

17. Kuma waƙannan da suka nēmi shiryuwa (Allah) Yā kara musu shiryuwarsu, kuma Yā bā su (sakamakon) tafawarsu.⁽²⁾

18. To, shin, sunā jiran (wani abu)? Fāce Sa'a ta jē musu bisa abke, dōmin lalle alāmominta sun zo. To, yāya tunāwarsu⁽³⁾ take, idan har ta jē musu?

19. Sabōda haka ka sani, cēwa bābu abin bautāwa fāce Allah, kuma ka nēmi gāfara ga zunubinka,⁽⁴⁾ kuma sabōda mūminai maza da mūminai mātā, kuma Allah Ya san majūyarku da mazauninku.

20. Kuma waƙanda suka yi īmāni sunā cēwa, “Don mēne ne ba a saukar da wata sūra ba?” To, idan aka saukar da wata sūra bayyananna, kuma aka ambaci yāki a cikinta, zā ka ga waƙanda yake

وَمِنْهُمْ مَّن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّى إِذَا خَرَجُوا مِنْ
عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ آنِفًا
أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا
أَهْوَاءَهُمْ ﴿١٦﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَآزَدَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ
تَقْوَاهُمْ ﴿١٧﴾

فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً
فَقَدْ جَاءَ أَسْرَاطُهَا فَأَلَّيْلُ لَهُمْ إِذَا جَاءَهُمْ
ذَكَرَهُمْ ﴿١٨﴾

فَاعْلَمُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَعِزَّ
بِذِيكَ يَا مُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ
يَعْلَمُ مَقَابِلَ كُومٍ وَمُؤْمِنِكُمْ ﴿١٩﴾

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نَزَّلَتْ سُورَةٌ فَإِنَّا
أُنزِلَتْ سُورَةٌ مُّحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا
الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ

(1) Wannan shī ya nūna cēwa wani dan rahōto ba zai iya fahimtar gaskiya ba, matuƙar anā aikin Allah da gaskiya. Allah na sanya tsōro a cikin zukātan kāfirai.

(2) Tafawa, ita ce bin umurnin Allah da nisanar haninSa. Sabōda haka abin da Allah ke bai wa mai tafawa, shī ne sakamakon aikinsa wanda ya yi daidai da Sunnar Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

(3) Tunāwarsu da wa'azuwarsu ga Sa'a bā zai yi musu amfāni ba, a bāyan tā je musu. Wa'azi bā ya amfāni, sai idan wanda aka yi wa shi, yā yi aiki da shi a gabānin mutuwa ta jē masa.

(4) An umurci Annabi ya nēmi gāfara dōmin mutāne su yi kōyi da shi, dōmin Allah Yā riga ya tsare shi daga zunubi a gabāni da bayan Manzanci.

akwai wata cuta a cikin zukatansu sunā kallo zuwa gare ka, irin kallon wanda aka rufe da māgāgi sabōda mutuwa. To, abin da yake mafifici a gare su:

21. Yin dā'ā da magana mai kyau. Sa'an nan idan al'amarin ya kullu, ⁽¹⁾ to, dā sun yi wa Allah gaskiya, lalle dā ya kasance mafifici a gare su.

22. To, shin, kunā fātan idan kun jūya (daga umurnin) zā ku yi barna a cikin fasā, kuma ku yan-yanke ⁽²⁾ zumuntarku?

23. Waɗannan sū ne waɗanda Allah Ya la'anē su, sa'an nan Ya kurumtar da su, kuma Ya makantar da ganinsu.

24. Shin to, bā zā su kula da Alkur'āni ba, kō kuwa a kan zuka-tansu akwai makullansu?

25. Lalle ne, waɗanda suka kōma bāya a kan dugādugansu a bāyan shiryuwa tā bayyana a gare su, Shaidan ne ya kawaṭa ⁽³⁾ musu (haka), kuma ya yi musu shibta.

26. Wancan, dōmin lalle sū, sun ce wa waɗanda suka fi abin da Allah Ya saukar, "Za mu yi muku dā'ā ga sāshen al'amarin," alhāli kuwa Allah Yanā sane da gānawarsu ta asiri.

يَنْظُرُونَ آيَاتِنَا نَنْظُرَ الْمُنْشِقِينَ عَلَيْهِمْ مِنَ
الْمَوْتِ قَالُوا لَنْ نَمُوتَ ۝

طَاعَةٌ وَقَوْلٍ مَعْرُوفٍ فَإِنَّا نَعَزُّهُمُ الْأَمْرَ قَالُوا
صَدَقُوا اللَّهَ لَمَكَانَ حَتَّىٰ آتَاهُمُ ۝

فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِن تَوَلَّيْتُمْ أَن تُفْسِدُوا فِي
الْأَرْضِ وَتَقَطَعُوا أَرْحَامَكُمْ ۝

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى
أَبْصَارَهُمْ ۝

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ
أَفْقَاهَا ۝

إِنَّ الَّذِينَ أَرْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ مِن بَعْدِ
مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ
لَهُمْ وَأَمَلَّ لَهُمْ ۝

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا
نَزَّلَ اللَّهُ سَبْطِطِيحُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ ۝

(1) Kulluwar al'amari, shī ne umurni da yin yāki, yi wa Allah gaskiya, shī ne zartar da umurninSa, bā tāre da tsōro ba. Tsōro, mūnafunci ne.

(2) Dōmin barin jihādi yanā kai ga wātsuwar barna da fasādi a cikin fasā. Wātsuwar fasādi, yanā kai ga yanke zumunta tsakānin dangi, sabōda zāluntar jūna.

(3) Barin jihādi, ridda ne da kōmāwa zuwa ga kāfirici da kāwātāwar Shaidan cēwa rashin zuwa yāki na sanya kwanciyar hankali da rashin mutuwa, kuma yanā sanya musu waswasi da haka.

27. To, yāya hālinsu yake a lōka-cin da malā'iku ke karḅar rāyukan-su, sunā dūkan fuskōkinsu da duwaiwansu?

28. Wannan, dōmin lalle sū, sun bi abin da ya fusatar da Allah, kuma sun ki yardarSa, sabōda haka Ya ḅāta ayyukansu.

29. Ko kuwa waḁanda ke da wa-ta cūta a cikin zukātansu, sunā za-ton cēwa Allah bā zai fitar da mu-gun kulle-kullensu (ga Musulunci) ba?

30. Kuma dā Munā so, dā lalle Mun nūna maka su. To, lalle kanā sanin su game da alāmarsu. Kuma lalle kanā sanin su daga shāguḅen magana, alhāli kuwa Allah Yanā sanin ayyukanku.

31. Kuma lalle ne, Munā jarraba ku, har Mu san māsu jihādi daga cikinku, da māsu hafuri, kuma Muna jarraba lābāranku.

32. Lalle ne waḁanda suka kāfir-ta, kuma suka kange daga tafarkin Allah, kuma suka sāba wa Manzo a bāyan shiriyar ta bayyana a gare su, bā za su cūci Allah da kōme ba, kuma zā Ya ḅāta ayyukansu.

33. Yā kū waḁanda suka yi īmā-ni! Ku yi dā'ā ga Allah, kuma ku yi dā'ā ga ManzonSa, kuma kada⁽¹⁾ ku ḅāta ayyukanku.

فَكَيْفَ إِذَا نُوقِتَهُمُ الْمَلٰٓئِكَةُ
يَضْرِبُوْنَ وُجُوْهُهُمْ وَاذْبِكْهُمْ ﴿٢٧﴾

ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ اٰتٰبُوْا مَا اَنْحَطَ اَللّٰهُ
وَكَيْفَ هُوَ رِضْوَانُهُ، فَاَخْبَطْ اَعْمَالَهُمْ ﴿٢٨﴾

اَمْ حَسِبَ الَّذِيْنَ فِيْ قُلُوْبِهِمْ مَّرَضٌ اَنْ
يُخْرِجَ اَللّٰهُ اَشْفٰقَهُمْ ﴿٢٩﴾

وَلَوْ نَشَاءُ لٰنَسُفِكَهُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ
بِسِمَتِهِمْ وَتَعْرِفْتَهُمْ فِيْ لَحْنِ الْقَوْلِ وَاَللّٰهُ
يَعْلَمُ اَعْمَالَكُمْ ﴿٣٠﴾

وَلَتَبْلُوَنَّكُمْ حَتّٰى تَعْلَمَ الْمُجْرِمِيْنَ مِنْكُمْ
وَ الصّٰدِقِيْنَ وَيَتَّبِعُوْا اَخْبَارَكُمْ ﴿٣١﴾

اِنَّ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا وَصَدّوْا عَنِ سَبِيْلِ اَللّٰهِ
وَسَآءَ اَقْوَامٌ لِّلرَّسُوْلِ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ
اَلْهُدٰى اِنَّ يَضْرِبُوْا اَللّٰهُ سَيِّئًا وَسَيُحِطُّ اَعْمَالَهُمْ ﴿٣٢﴾

* يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ
وَأَطِيعُوا الرَّسُوْلَ وَلَا تَبْطُلُوا اَعْمَالَكُمْ ﴿٣٣﴾

(1) Kada ku ḅāta ayyukanku da kin dā'ā ga Allah da ManzonSa ga fita zuwa yāki da waninsa. Ridda na ḅāta ayyuka, kuma riya da māmākin kai na ḅāta lādar ayyuka, kuma ḁwāre da cūtarwa sunā ḅāta lādar sadaka. Sauran manyan zunubbai, bā su ḅāta ayyuka sai ga ra'ayin Mu'utazilāwa māsu cēwa manyan zunubbai na ḅāta lādar ayyuka kamar ridda. An ḅāta maganarsu da āyar da ke cēwa, "Allah na gāfarta abin da ya kāsa haka ga wanda Yā so". Sūratun Nisa āyā ta 48.

34. Lalle ne, waɗanda suka kã-firta, sa'an nan kuma suka kange (mutãne) daga tafarkin Allah, sa'an nan suka mutu, alhãli kuwa sunã kãfirai, to, Allah bã zai yi gãfara ba a gare su.

35. Sabõda haka kada ku yi rau-ni, kuma (kada) ku yi kira zũwa ga sulhi alhãli kuwa kũ ne mafi ðauka-ka, kuma Allah na tãre da ku, kuma bã zai naƙasa muku ayyukanku ba.

36. Rãyuwar dũniya, wãsä da abin shagala kawai⁽¹⁾ ce, kuma idan kun yi imãni, kuma kun yi taƙawa, Allah zai kãwo muku ijãrõrinku, kuma bã zai tambaye ku ðũkiyarku ba.

37. Dã Allah zai tambaye ku su (ðũkiyõyin) har Ya wajabta muku bãyarwa, zã ku yi rõwa kuma Ya fitar da miyãgun kulle-kullenku.

38. Ga ku, ya ku waɗannan! Anã kiran ku ðõmin ku ciyar ga tafarkin Allah, sa'an nan daga ci-kinku akwai mai yin rõwa. Kuma wanda ke yin rõwa, to, yanã yin rõwar ne ga kansa. Kuma Allah ne Waɗãtacce alhãli kuwa kũ fãfirai ne. Kuma idan kuka jũya (daga yi Masa ðã'ã), zai musanya waɗansu mutãne, waɗansunku, sa'an nan bã zã su kasance kwatankwacinku ba.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ
مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ﴿٣٤﴾

فَلَا يَهْتُمُّوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْأَعْمَىٰ
وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَهْزِقَ أَعْيُنُكُمْ ﴿٣٥﴾

إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ إِنْ تَوَلَّوْا
وَسْتَفْتُوا نَوْبَكُمْ أَجْرَكُمْ وَلَا تَسْأَلُوهُم
أَمْوَالَكُمْ ﴿٣٦﴾

إِنْ يَسْأَلْكُمْهَا فَيُخْفِكُمْ تَيْخَلُوا وَيُخْرِجْ
أَصْفَادَكُمْ ﴿٣٧﴾

هَٰذَا نَشْرُهُ لَدَىٰ تَدْعُونَ لِيُفْقَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ
فَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ يَسْحَلٍ وَمَنْ يَسْحَلْ فَإِنَّمَا يَسْحَلْ
عَنْ نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ
وَلَنْ تَسْتَوْفُوا بِسَبِيلِ قَوْمَاغِبٍ كُفْرَتُمْ لَا
يَكُونُوا أَمْثَلَكُمْ ﴿٣٨﴾

(1) Wãsä, shi ne dukan aiki wanda aka yi bã da nufin wata fa'ida ta addini ba, watau anã yin sa ne ðõmin a sãmi abin aikatãwa a bãta lõkaci. Dukan ayyukan da mutum ya yi da nufin rãyuwar dũniya kawai, to, ya zama wãsä kõ ðã cin abinci ne da karãtu. Kuma duk abin da mutum ya yi da niyyar bin umurnin Allah, wãjibi, to, ya zama aikin Lãhira kõ ðã cin abinci ne da jima'insa da matarsa, kamar yadda yake a cikin Haɗisn Annabi, tsãra da amincin Allah su tabbata a gare shi.

SŪRATUL FAT'H

سُورَةُ الْفَتْحِ

Tanā karantar da yadda Allah Ya shirya tsayuwar daular Musulunci ta hanyar siyāsa dōmin ta tsare haƙƙoƙin Allah da na Musulmi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle Mū, Mun yi maka rinjāye (a kan makiyanka), rinjaye bayyananne.

2. Dōmin Allah Ya shāfe abin da ya gabāta na laifinka da abin da ya jinkirta, kuma Ya cika ni'imarSa a kanka, kuma Ya shiryar da kai ga hanya madaidaiciya.

3. Kuma Allah Ya taimake ka, taimako mabuwayi.

4. Shī ne Wanda Ya saukar da natsuwa a cikin zukātan mūminai dōmin su kāra wani imāni tare da imāninsu, alhāli kuwa rundunōnin

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ﴿١﴾

يَعْرِفُكَ اللَّهُ مَا نَتَقَدَّمُ مِنْ ذُنُوبِكَ وَمَا نَأَخَّرُ

وَيَسِّرْ لَكَ رِجْسَهُ وَعَلَيْكَ وَبِهِدْيِكَ صِرَاطًا

مُسْتَقِيمًا ﴿٢﴾

وَنَصْرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيمًا ﴿٣﴾

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ

لِيُزَادُوا فِي إِيمَانِهِمْ وَقَدْ جُودُ

sammai da kasa, na Allah kawai ne, kuma Allah Ya kasance Masani, Mai hikima.

5. Dōmin Ya shigar da mūminai maza da mūminai mātā gidājen Al-janna, kōgunan ruwa na gudāna daga karkashin gidājen, sunā madawwama a cikinsu, kuma Ya kankare musu mūnānan ayyukansu. Wannan abu ya kasance a wurin Allah babban rabo, mai girma.

6. Kuma Ya yi azāba ga munāfikai maza da munāfikai mātā da mushirikai maza da mushirikai mātā, māsu zaton mugun zafo game da Allah, mugunyar masifa mai kewayewa ta tabbata a kansu, kuma Allah Yā yi hushi da su, kuma Yā la'ane su, kuma Yā yi musu tattalin Jahannama, kuma ta mūnana ta zama makōma (gare su).

7. Rundunōnin sammai da kasa na Allah kawai ne, kuma Allah Ya kasance Mabuwayi, Mai hikima.

8. Lalle Mū, Mun aike ka, kanā mai shaida, kuma mai bāyar da bushāra kuma mai gargadi.

9. Dōmin ku yi imāni da Allah da ManzonSa, kuma ku karkafa shi, kuma ku girmama shi, kuma ku tsarkake Shi (Allah) sāfiya da maraice.

10. Lalle wafanda ke yi maka mubāya'a⁽¹⁾, Allah kawai ne suke yi

السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٥﴾

لِيَدْخُلَ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ جَاءَتْ بَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَنْ كَفَرْتُمْ
سَعَيْتُمْ^٤ وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ قَوْلًا
عَظِيمًا ﴿٥﴾

وَيُعَذِّبُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ
وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّالِمِينَ بِاللَّهِ
ظَلَّتِ السَّوْءُ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَغَضِبَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلَعَنَهُمْ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ
وَسَاءَتْ مَصِيرًا ﴿٥﴾

وَلِلَّهِ جُودُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ
اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ﴿٥﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَهِيدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا ﴿٥﴾

لَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ
وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٥﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ

(1) Asalin mubāya'a daga bai'u ne, watau ciniki, wanda ya yi mubāya'a ga Limāmin Musulmi kamar yā yi ciniki ne yā sayar da ransa, dōmin ya karbi Aljanna daga Allah a Rānar Kiyāma. Mubāya'a ta farko, ita ce wadda aka yi wa Annabi a Hudaibiyya wani dan gari ne kusa da Makka a hanyar Jadda, tafiyar kwana daya. An ce tanā a cikin Hurumi, wafansu sun ce bā ta cikinsa.

wa mubāya'a, Hannun Allah nā bisa hannayensu, sabōda haka wanda ya warware, to, yanā warwarēwa ne a kan kansa kawai, kuma wanda ya cika ga alkawarin da ya yi wa Allah a kansa, to, (Allah) zai kāwo masa ijāra mai girma.

11. Wadanda aka bari daga fauyāwa⁽¹⁾ zā su ce maka, "Dūkiyōyinmu da iyālanmu sun shagaltar da mu, sai ka nēma mana gāfara." Sunā fadā, da harsunansu, abin da bā shī ne a cikin zukātansu ba. Ka ce, "To, wāne ne ke mallakar wani abu daga Allah sabōda kū, idan Yā yi nufin wata cūta a gare ku kō kuma (idan) Ya yi nufin wani amfāni a gare ku? Ā'a, Allah Ya kasance Mai labartawa ne ga abin da kuke aikatāwa."

12. Ā'a kun yi zaton Annabi da mūminai, bā zā su kōmo zuwa ga iyālansu ba, har abada. Kuma an fawāta wannan (tunāni) a cikin zukātanku, kuma kun yi zato, zaton mugunta, kuma kun kasance mutāne halakakku.

13. Kuma wanda bai yi īmāni da Allah da kuma Manzonsa ba, to, lalle Mū, Mun yi tattalin wutā mai tsananin kūna, dōmin kāfirai.

يَذُ اللَّهُ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَتَ فَإِنَّمَا
يَنْكُكَ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أُوْفِي بِمَا عَاهَدَ
عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١١﴾

سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَعْرَابِ
شَغَلْنَا أَمْوَالَنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرْنَا
يَقُولُونَ يَا لَيْسَ بِنَفْسِنَا فِي قُلُوبِهِمْ
قُلْ مَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ
ضَرًّا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نِعْمًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرًا ﴿١٢﴾

بَلْ ظَنَنْتُمْ أَنْ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ
وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَىٰ أَهْلِيهِمْ أَبَدًا وَرَبِّيَ ذَلِكَ فِي
قُلُوبِكُمْ وَظَنَّتُمْ أَنْ تَكُونَ الْأَنْبِيَاءَ
بُورًا ﴿١٣﴾

وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا
لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا ﴿١٤﴾

(1) Annabi, tsīra da aminci su tabbata a gare shi, ya yi nufin tafiya Makka dōmin ya yi Umra sabōda mafarkin da ya yi cēwa yā ga ya shiga Makka shi da Sahabbansa, sunā māsu yin aski da saisaye na ibāda, sai ya ce wa fauyāwan da ke gēfen Madina su fita tāre da shi dōmin kada Kuraishāwa su fāda shi da yāfi, su tare shi daga 'Dākin. Kuma ya yi harama ya kōra hadaya dōmin mutāne su san bā yāfi yake nufi ba. Sai wadansu māsu yawa daga fauyāwa suka yi nauyin fita, suka yi zamansu kuma suka ce, "Zai tafi zuwa ga mutānen da suka yāfe shi a tsakar gidansa a Madīna, suka kashe Sahabbansa. Ba zā mu bi shi ba dōmin mu halaka kanmu."

14. Mulkin sammai da kasā na Allah kawai ne, Yanā gāfartawa ga wanda Yake so, kuma Yanā azabta wanda Yake so, alhāli kuwa Allah Ya kasance Mai gāfara ne, Mai jin kai.

15. Wafanda aka bari zā su ce idan kun tafi zuwa ga wafansu ganimōmi⁽¹⁾ dōmin ku karbo su, “Ku bar mu, mu bi ku.” Sunā son su musanya maganar Allah ne. Ka ce, “Bā zā ku bi mu ba. Kamar wannan ne Allah Ya ce, a gabānin haka.” Sa’an nan zā su ce, “Ā’a, kunā dai hāssadar mu ne.” Ā’a, sun kasance bā su fahimtar (abūbuwa) sai kaɗan.

16. Ka ce wa wafanda aka bari daga fauyāwa, “Zā a kira ku zuwa ga wafansu mutāne⁽²⁾ māsu tsananin yāfi (dōmin) ku yāke su kō kuwa su musulunta. To, idan kun yi dā’ā, Allah zai kāwo muku wata ijāra mai kyau, kuma idan kuka jūya bāya kamar yadda kuka jūya a gabānin wancan, zai azābtā ku, azāba mai raɗaɗi.”

17. Bābu laifi a kan makāho, kuma bābu laifi a kan gurgu, kuma bābu laifi a kan majiyyaci. Kuma wanda ya yi dā’ā ga Allah da ManzōnSa, (Allah) zai shigar da shi a gidājen Aljanna, kōguna nā gudāna

وَاللَّهُ مَالِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ عَفُوًّا
رَحِيمًا ﴿١٤﴾

سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انطَلَقْتُمْ إِلَى
مَعَانٍ لِتَأْخُذُواهَا دُونَهَا ثَمَنًا يُغْرِبُ يَدُونَ
أَن يَسِيرُوا كَلِمَةَ اللَّهِ قُلْ لَن تَغِيْبُونَا كَذَلِكَ
قَالَ اللَّهُ مِن قَبْلُ قَسِيْرٌ قُلُوبُ بَلْ تَحْسُدُونَنَا
بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٥﴾

قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَعْرَابِ سَتُدْعُونَ إِلَى
قَوْمٍ أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ يَقْتُلُونَهُمْ أَوْ يُسْلِمُونَ
إِن تَطِيعُوا أَمْرًا مِّنْ اللَّهِ فَجَرًا حَسَنًا وَإِن
تَتَوَلَّوْا كَمَا تَوَلَّيْتُمْ مِّن قَبْلُ يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا
أَلِيمًا ﴿١٦﴾

لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَنفِيِّ حَرَجٌ
وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ وَمَن يَطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ
يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

(1) A bāyan sulhun Hudaibiyya Allah Ya yi wa Annabi alkawarin zai būde masa Haibara ya sāmi ganīma mai yawa, amma kuma kada ya bari fauyāwan da aka nema su fita zuwa Makka, suka fi, su fita tāre da shi.

(2) Abūbakar zai kira su dōmin su yāfi mutānen Musailama, ko kuma su yāfi Rūmu da Fārisa a bāyan rāyuwar Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

daga farƙashinsu. Kuma wanda ya jūya bāya, (Allah) zai azabtā shi, azāba mai radādi.

18. Lalle ne, haƙiƙa, Allah Ya yarda da mūminai a lōkacin da suke yi maka mubāya'a⁽¹⁾ a farƙashin itāciyar nan dōmin Yā san abin da ke cikin zukātansu, sai Yā saukar da natsuwa a kansu, kuma Yā sāka musu da wani cin nasara maku-sanci.

19. Da waɗansu ganīmōmi māsu yawa da zā su karɓo su. Kuma Allah Yā kasance Mabuwayi, Mai hikima.

20. Kuma Allah Yā yi muku wa'adin waɗansu ganīmōmi māsu yawa, waɗanda zā ku karɓo su,

وَمَنْ يَتَوَلَّ يَكْفُرْ بِآيَاتِ اللَّهِ

* لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ
يَأْتِيُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي
قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَبَهُمْ فَتْحًا
قَرِيبًا ﴿١٨﴾

وَمَعَانِهِ كَثِيرَةً يُأْخَذُونَهَا وَإِنِ اللَّهُ عَزِيزًا
حَكِيمًا ﴿١٩﴾

وَعَدَّكَ اللَّهُ مَعَانِهِ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا

(1) A bāyan da Annabi ya sauka a Hudaibiyya, ya kirāyi Khuraish bn Umaiya el Khuzā'i ya aike shi Makka ya azā shi a kan rāƙuminsa dōmin ya gaya wa shugabanninsu cēwa yā taho Umra ne, bai zo da yāƙi ba. Sai suka sōke rāƙumin Annabi, kuma suka yi nufin kashe Khuraish amma Ahābish suka hana su, ya zo ya gaya wa Annabi. Sa'an nan Annabi ya kira Umar bn Khattāb dōmin ya aika shi zuwa Makka, sai ya ce, "Yā Manzōn Allah inā tsōron raina ga Kuraishāwa, bābu banī Adiyyin bn Ka'ab a Makka balle su kāre ni daga gare su, amma inā nūna maka wani mutum wanda ya fī ni dangi a cikinta, shī ne Usman bn Affān." Sai Annabi ya kira Usman ya aike shi zuwa ga Abi Sufyān da shugabannin Kuraish, ya bā su lābārin cēwa bai zo yāƙi ba. ya taho ne dōmin ziyāra kawai ga wannan 'Dāki dōmin ya girmama alfarmarsa. Ya rubūta masa takarda ya tafi da ita. Kuma ya umurce shi da ya yi bushāra ga Musulmi māsu rauni, cēwa cin nasara yā yi kusa, kuma Allah zai ɗaukaka addininSa. Usman ya fita ya tafi Makka ya iske cēwa Kuraishāwa sun haɗu a kan hana Annabi shiga Makka. Abban bn Sai'īd bn Āsi ya haɗu da Usmān a lōkacin shigarsa Makka, sai ya ɗauke shi a kan rāƙumarsa, ya bā shi maƙwabtaka dōmin kaɗa a kashe shi, har ya kai takardar Annabi. Suka nāce cēwa Annabi bā zai shiga ba, suka ce wa Usmān, "Idan yanā son dawāfi sai ya yi," Sai ya ce bā zai yi ba sai Manzōn Allah yā yi. Musulmi suka ce, "Usmān ya ji ɗādi yā yi dawāfi," sai Annabi ya ce, "Ban yi zaton Usmān zai yi ba." Sa'an nan lābāri ya zo wa Annabi, cēwa an kashe Usman, sabōda haka Annabi ya ce, "Idan sun kashe shi, sai mun yāƙe su." Wannan ya sa aka yi masa mubāya'a a farƙashin itāciyar talh mai kama da farar kaya. A bāyan haka Annabi ya aza hannunsa na hagu a kan hannunsa na ɗāma, ya ce, "Gā hannun Usmānu." Māsu mubāya'a a dubū da ɗari uku kō ɗari huɗu ne, da cēwa za su yi yāƙi da Kuraishawa, bā zā su gudu ba, sai dai su mutu. Daga nan shugabancin ya tabbata. Umar bn Khattāb yā sanya an sāre itāciyar nan dōmin mutāne sun fāra salla a farƙashinta. Ba a yi yāƙi ba, sai aka yi sulhu. Annabi ya kōma a shēkara mai zuwa yā yi Umra.

kuma Ya gaggauta⁽¹⁾ muku wannan. Kuma Ya kange⁽²⁾ hannāyen mutāne daga gare ku, kuma dōmin ta kasance wata āyā ce ga mūminai, kuma Yā shiryar da ku ga hanya madaidai ciya.

21. Da waɗansu (ganīmōmin⁽³⁾) da bā ku da īko a kansu, lalle Allah Ya kēwaye su da saninSa, kuma Allah Ya kasance Mai ikon yi ne a kan dukan kōme.

22. Kuma dā waɗanda suka kā-firta sun yāke ku, dā sun jūyar da duwaiwai (dōmin gudu) sa'an nan bā zā su sāmi majiɓinci ba, kuma bā zā su sāmi mataimaki ba.

23. Hanyar Allah wadda ta shū-ɗe daga gabānin wannan, kuma bā zā ka sāmi musanya ba ga hanyar Allah (ta taimakon mūminai a kan mai zāluntarsu).

24. Kuma Shī ne Ya kange hannayensu⁽⁴⁾ daga gare ku, kuma da hannayenku daga gare su, a cikin Makka, bāyan Ya rinjāyar da ku a kansu. Kuma Allah Ya kasance Mai gani ga abin da kuke aikatāwa.

فَعَجَّلَ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَّ أَيْدِيَ النَّاسِ
عَنكُمْ وَلِتَكُونَ آيَةً لِّلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ
صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٥١﴾

وَأُخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا
وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا ﴿٥٢﴾

وَلَوْ قَاتَلَكُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوَلَّوْا الْأَدْبُرَ مُرَّةً
لَا يَجِدُونَ لِيَا وَلَا لِقَابًا ﴿٥٣﴾

سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ
لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا ﴿٥٤﴾

وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ
بِظُنِّ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرُوا عَلَيْهِمْ
وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا ﴿٥٥﴾

(1) Cin nasara makusanci, shī ne cin Haibara, a bāyan kōmawar Annabi Madīna a ƙarshen Zul Hajji. Sa'an nan ya fita wajen ƙarshen Muharram shēkara ta bakwai. Aka samo ganīma mal yawa. Waɗansu ganīmōmi na waɗansu ƙasāshen da zā a ci a nan gaba har ƙarshen dūniya. Ganīmar Haibara ita ce aka gaggauta.

(2) A lōkacin da Annabi ya fita daga Madīna zuwa Hudaibiyya Allah Ya kange hannuwan Yahūdāwa daga iyālan Musulmi na cikin Madīna, in dā bā dōmin haka ba, sai su jē su fāɗa su da kashi da kāmū. Sai Allah Ya jēfa tsōro a cikin zukātansu.

(3) Ganīma da aka yi musu gaggāwa da ita, ita ce Haibara. Ganīma wadda ba su da īko da ita, ita ce sauran ƙasāshen dūniya inda Musulmi suka ci, suka mallake shi, na ƙasar Rumāwa da Farisāwa da Masar da sauransu.

(4) Waɗansu Kuraishawa ne, sū tamānin, suka kēwaye Musulmi a Hudaibiyya, da niyyar yaudara, sai aka kāmē su, su duka, aka kai su ga Annabi, shi kuma ya yāfe musu, a bāyan ya nūna musu rinjāya. Wannan shī ne ya sabbaba yin sulhu.

25. Sū ne waɗanda suka kāfirta, kuma suka kange ku daga Masal-lacin Harami, da hadaya tanā tsare (sun hana ta) ta isa ga wurinta. Kuma bā dōmin waɗansu maza mūminai da waɗansu mātā mūminai ba, ba ku sansu ba, ku tākā su har wani aibi ya sāme ku daga gare su, bā da sani ba, (dā Allah Yā yi muku iznin yāfi), dōmin Allah Ya shigar da wanda Yake so a cikin rahamarSa. Dā (mūminai) sun tsabbace dā Mun azabtar da waɗanda suka kāfirta daga gare su da azāba mai raɗaɗi.

26. A lōkacin da waɗanda suka kāfirta suka sanya hanānar kabilanci a cikin zukātansu, hanānar kabilanci irin⁽¹⁾ na Jāhiliyya, sai Allah Ya saukar da natsuwarsa a kan ManzonSa, kuma da a kan mūminai, kuma Ya lazimta musu kalmar taƙawa,⁽²⁾ alhāli kuwa sun kasance mafi dācēwa da ita, kuma ma'abūtanta. Kuma Allah Ya kasance Masani game da dukan kōme.

27. Lalle ne, haƙiƙa, Allah Ya gaskata wa ManzonSa mafarkinsa da gaskiya: lalle zā ku shiga Masal-

هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ
الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْأَهْدَىٰ مَعَكُوفًا
يَتَلَعُّونَ مِنْهُ لَوْلَا رِجَالٌ مُّؤْمِنُونَ وَرِثَةٌ
مُّؤْمِنَةٌ لَّفَتَعَلَمُوهُرُ أَنْ تَطْهُرُوا فَمَنْ
فِيهِمْ مَعْرَةٌ بَغَيْرِهَا لِيَدْخُلِ اللَّهُ فِي
رَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ لَوْ تَرَىٰ لَوْلَا الْعِدَّةُ الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٥٥﴾

إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمِيَّةَ
حَمِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَىٰ
رُسُلِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلْزَمَهُمْ
كَلِمَةَ التَّقْوَىٰ وَكَانُوا أَحَقَّ بِهَا وَأَهْلَهَا
وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿٥٦﴾

لَقَدْ صَدَّقَ اللَّهُ رَسُولَهُ الْرُّؤْيَا بِالْحَقِّ

(1) A lōkacin da Kuraishi suka ga bā su iya yāfi da Annabi, suka dōge da kabilancinsu, ta hanyar sulhu. Suka aika Sahlu bn Amru da Huwaitib bn Abdul Uzza da Makraz bn Hafs bn Ahnaf dōmin nēman sulhu bisa kada Annabi ya shiga Makka a wannan shēkara, amma shēkara mai kōmōwa ya jē ya shiga Makka kwana uku, su kuma su fita har ya kare Umra ya fita. Annabi ya karfi sulhun. Aka ce Aliyu bn Abi Tālib ya rubūta. Wajen rubūtan kuma aka so a yi tāshin hankali, dōmin ya rübuta 'Manzon Allah ya yi sulhu da Kuraishāwa', sai kuma suka ce ba su yarda a rubūta kalmar Manzon Allah ba. Sai Annabi ya sanya hannunsa mai daraja ya sōke kalmar da ake sābāni a kanta. Allah Ya saukar da natsuwa ga kōwa.

(2) Kalmar taƙawa ita ce kalmar shahāda dōmin ɗaukar alkawari da ita yanā lazimta wa mai ita bin umurnin Allah, da dādi kō ba dādi, ta haka sai natsuwa ta sāmu. Anā ce mata kalmar taƙawa dōmin da ita ake kare rai daga bin Shaidan. Ma'anar taƙawa, ita ce kāriya.

lacin Harami, in Allah Ya so, kunā māsu natsuwa, māsu aske kawu-nanku da māsu suisuye, bā ku jin tsōro, dōmin (Allah) Ya san abin da ba ku sani ba, sa'an nan Ya sanya wani cin nasara makusanci a bāyan wannan.

28. Shī ne Wanda Ya aiki ManzonSa da shiriya da addinin gaskiya dōmin Ya rinjāyar da shi a kan addinai dukansu. Kuma Allah Ya isa Ya zama Mai shaida.

29. Muhammadu Manzon Allah ne. Kuma wadannan da ke tāre da shi māsu tsanani ne a kan kāfirai, māsu rahama ne a tsakāninsu, kanā ganin su sunā māsu rukū'i māsu sujada, sunā nēman falala⁽¹⁾ daga Allah, da yardarSa. Alāmarsu tanā a cikin fuskōkinsu, daga kufan sujada.⁽²⁾ Wannan shī ne siffarsu, a cikin Attaura. Kuma siffarsu a cikin Injila, ita ce kamar tsiron shūka wanda ya fitar da rēs-hensa, sa'an nan ya karfafa shi, ya yi kauri, sa'an nan ya daidaita a kan kafāfunsa, yanā bāyar da sha'āwa ga māsu shūkar, dōmin (Allah) Ya fusātar da kāfirai game da su. Kuma Allah Ya yi wa'adi ga wadanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, daga cikinsu, da gāfara da ijāra mai girma.

لَتَدْخُلَنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ
آمِنِينَ مُخْلِطِينَ رُءُوسَهُمْ وَمَقْصِرِينَ لَأَ
تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ
دُونِ ذَلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا ﴿٢٨﴾

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ
الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَكُنِيَ
بِاللَّهِ شَهِيدًا ﴿٢٩﴾

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى
الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ تَرَاهُمْ رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ
فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا سِيمَاءَ فِي
وَجْهِهِمْ مِنَ اللَّهِ السُّجُودِ ذَلِكَ مَثَلُهُمْ فِي
التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَرَنَ أَخْرَجَ
شَطْرَهُ فَكَانَ رُءُوسًا تَسْتَغَاطُ فَاسْتَوَىٰ عَلَى
سُقُوطِهِمْ يُعْجَبُ لِمَا يُعْطِيهِمُ الْكُفَّارُ
وَعَدَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا ﴿٣٠﴾

(1) Nēman falala da sana'ar hannunsu, kō fatauci, ba su zama nauyi a kan mutāne ba, kōwanensu ya dōgara ga Allah, sa'an nan yanā rāyuwa a kan hālāliyarsa.

(2) Kufan sujada, shī ne hasken fuskōkinsu da annurinsu. Fuska ita ce madūbin zūciya. Anā gāne zūciyar kwarai daga fuskarta. Bā ya halatta ga mutum ya riƙa darkāka gōshinsa ga fasā dōmin ya yi kwādon salla. Wannan alāmar riya ce.

Fadakarwa. Nan ne karshen dōgāyen sūrōri da ake cē wa Mudawwalātu. An Rāre su da sūrōri biyu, Kitāl dōmin yāki, da Fat'h dōmin tsārin gudānar da siyāsa sabōda tsaron Addīni. Bāyan baka kuma sai gājērūn sūrōri, watau Mufassalātu.

سُورَةُ الْحِجْرَاتِ
SŪRATUL ḤUJURĀT

Tanā karantar da hālāyen kwarai da ladubba na addini da na zaman jama'a a tsakāninsu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā ku waƙanda suka yi ʾimāni! Kada ku gaḅāta (da kōme) gaba ga Allah da ManzonSa. ⁽¹⁾ Kuma ku yi dā'ā ga Allah da taƙawa. Lalle Allah Mai ji ne, Masani.

2. Yā kū waƙanda suka yi ʾimāni! Kada ku daukaka saututtukanku ⁽²⁾ bisa sautin Annabi, kuma kada ku bayyana sauti gare shi a magana, kamar bayyanāwar sāshenku ga sāshe, dōmin kada ayyukanku su ḅāci, aihāli kuwa kū ba ku sani ba.

3. Lalle waƙanda ke runtsēwar saututtukansu a wurin Manzon Allah, waƙannan ne waƙanda Allah Ya jarrabi zukātansu ga taƙawa. Sunā da wata irin gāfara da ijāra mai girma.

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَاتَقْدُمُوا بَيْنَ يَدَيْ اللَّهِ
وَرَسُولِهِ وَأَقْرَبُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَاتَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ
فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ
بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَن تَحْبَطَ أَعْمَالِكُمْ وَأَنتُمْ لَا
تَشْعُرُونَ ﴿٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَعْضُونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ
اللَّهِ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ
لِلنَّكَوٰتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿٣﴾

(1) Wannan ya nūna mana cēwa bā ya halatta ga Musulmi ya yi wani aiki ko ya faɗi wata magana sai ya san hukuncin Allah a cikinsu. Kuma kada ya fāra wāyōnsa a kan abin da Allah Ya ce, kuma kada ya rage idan yanā da ʾikon cikāwa. Dukan wannan yakan ja Musulmi ga ḅācin ayyukansa, watau ya yi ridda daga Musulunci.

(2) Ladubban zama da shugaba. Annabi shi ne kan shugabanni, sai dai dā'a gare shi wājibi ne ga kōme, sauran shūgabanni ga abin da bai sāḅa wa shari'a ba.

4. Lalle wadanda ke kiranka daga bāyan dakuna, mafi yawansu bā su aiki da hankali.

5. Kuma dā lalle sū, sun yi haƙu-ri har ka fita zuwa gare su, haƙiƙa, dā yā kasance mafi alhēri gare su, kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin ƙai.

6. Yā kū wadanda suka yi ʾimāni! Idan fāsiki⁽¹⁾ ya zo muku da wani babban lābāri, to, ku nēmi bāyāni, dōmin kada ku cūci wadansu mutā-ne a cikin jāhilci, sabōda haka ku wāyi gari a kan abin da kuka aikata kunā māsu nadāma.

7. Kuma ku sani (cēwa) lalle ne, a cikinku akwai Manzon Allah. Dā yanā bin ku ga (hālāye) māsu yawa na al'amarin, dā kun auku a cikin zuhubi, kuma amma Allah Ya sōyar da ʾimāni a gare ku, kuma Yā ƙawā-ta shi a cikin zukātanku, kuma Ya ƙyamantar da kāfirci da fāsicci da sābo zuwa gare ku. Wadannan (da suka lazimci sifōfin nan) su ne shiryayyu.

8. Bisa ga falala daga Allah da ni'ima. Kuma Allah Masani ne, Mai hikima.

9. Kuma idan jama'a biyu ta mūminai suka yi yāki, to, ku yi sulhu, a tsakāninsu. Sai idan dayan-su ta yi zālunci a kan gudar, to, sai

إِنَّ الَّذِينَ يَتَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ

أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٤﴾

وَأُولَئِكَ صَدْرًا لِحُجْرَتِكَ لَكَانَ حَيْدًا

لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْ جَاهٍ كَرِهُوا لَكُمْ وَإِنَّ

كَيْبَتِيئًا وَأَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِمَجْهَلَةٍ فَتُصِيبُوا

عَلَى مَا قَعَلْتُمْ تَلِيدِينَ ﴿٦﴾

وَأَعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ

مِنَ الْأَمْرِ لَعَسَلْتُمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ

الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ

الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَٰئِكَ هُمُ

الَّذِينَ شُدُّوا ﴿٧﴾

فَضَّلَ مِنَ اللَّهِ وَنِعْمَ اللَّهُ عَلَيْهِ حَكِيمٌ ﴿٨﴾

وَلَا تَطَافِقَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَقْتَلُوا

فَأَصْلِحُوا بَيْنَهُمَا فَإِن بَغْت إِحْدَهُمَا عَلَى

(1) Idan wani ya kai lābārin barna, kada a yi aiki da shi sai bāyan an bincika an san gaskiyar al'amarin, kāfin a yi aiki da shi. Fāsiki ga asalin kalma shi ne duka wanda ya karkace daga hanyar ƙwarai wadda aka sani. A nan, fāsiki, shi ne mai kai lābārin da yake akwai tāshin hankali a cikinsa, ko kuma abin tsōro dōmin ya sanya rūdu a tsakānin jama'a tun ba a san haƙiƙanin al'amarin ba.

ku yāki wadda ke yin zālunci har ta kōma, zuwa ga umurnin Allah. To, idan ta kōma, sai ku yi sulhu a tsakāninsu da ādalci, kuma ku dai-daita. (1) Lalle Allah na son māsu daidaitāwa.

10. Mūminai 'yan'uwān jūna kawai ne, sabōda haka ku yi sulhu a tsakānin 'yan'uwanku biyu, kuma ku bi Allah da tafawa, tsam-māninku, a yi muku rahama.

11. "Yā ku wafanda suka yi imāni! Kada wafansu mutāne su yi izgili game da wafansu mutāne, mai yiwuwa ne (abin yi wa izgilin) su kasance mafifita daga gare su (māsu izgilin), kuma wafansu mātā kada su yi izgili game da wafansu mātā mai yiwuwa ne su kasance mafifita daga gare su. Kuma kada ku aibanta kanku, kuma kada ku jēfi jūna da miyāgun sunāye na laƙabōbi. Tir da sūna na fāsicci a bāyān imāni. Kuma wanda bai tūba ba, to, wadannan sū ne azzālumai.

12. Yā kū wafanda suka yi imāni! Ku nisanci abu mai yawa na zato. Lalle sāshen zato laifi ne. Kuma kada ku yi rahōto, kuma kada sāshenku ya yi gībar sāshe. Shin, ɗayanku nā son ya ci naman

الْأُخْرَىٰ فَاقْبَلُوا الَّذِي يَتَّبِعُ حَتَّىٰ تَقَىٰ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ
فَإِن قَالَتْ فَاصْلِحُوا أَيُّهُمَا بِالْعَدْلِ
وَأَهْسِبُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٥﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَأَصْلِحُوا بَيْنَ
أَخَوَيْكُمْ وَأْتُوا اللَّهَ تَعَالَىٰ كَرْتُمُونَ ﴿٥﴾

يَتَّأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا يَسْخَرُونَ مِنْ قَوْمٍ
عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نَسِئَهُ
عَسَىٰ أَنْ يَكُنْ خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا تُمِرُوا أَنفُسَكُمْ
وَلَا تَتَّبِعُوا بِالْأَلْقَابِ بئسَ الأسماءُ الفسوفُ
بعدَ الإيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ
الظَّالِمُونَ ﴿١١﴾

يَتَّأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا أَكْثَرًا مِنْ
الظَّالِمِينَ إِنَّ بَعْضَ الظَّالِمِينَ لَئِيمٌ
يَغْتَابُ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُّبُ أَحَدُكُمْ

(1) Wannan tsāri na sulhu a tsakanin al'umma biyu māsu faɗa, shi ne hanya mafi kyau wadda har yanzu wayon dūniya bai kai ga yin aiki da shi ba. Dā yanzu an zauna lafiya, dā Majaiisar Dinkin Dūniya na iya aiki da shi. Haka yake kuma ga sauran hukunce-hukuncen mutānen dūniya. Shari'ar Musulunci sabōda ādalcin da ke cikinta, kuma wayon dūniya bai kai ta ga anā iya zartar da shi ba, shi ne ya sa fasāshen Musulunci nā kaucewa gare ta, dōmin son ran shugabanninsu. Allah Ya mayar da mu ga addininmu! Dukan Musulmin da ya kauce wa shari'ar Musulunci, to, ya kauce ne dōmin ya sami damar yin zālunci, kuma idan ya halatta kaucewar, ya zama bā Musulmi ba.

ɗan'uwansa yanā matacce? To, kun kī shi (cin nāman). Kuma ku bi Allah da taƙawa. Lalle Allah Mai karɓar tūba ne, Mai jin kai.

13. Yā kū mutāne!⁽¹⁾ Lalle ne Mū, Mun halitta ku daga namiji da mace, kuma Muka sanya ku dangō-gi da kabilōli, dōmin ku san jūna. Lalle mafīficinku daraja a wurin Allah, (shī ne) wanda yake mafīficinku a taƙawa. Lalle ne, Allah Masani ne, Mai fididdigēwa.

14. Kauyāwa suka ce, "Mun yi īmāni." Ka ce, "Ba ku yi īmāni ba, amma dai ku ce, 'Mun mīka wuya,' īmāni bai gama shiga a cikin zukā-tanku ba. Kuma idan kun yi dā'ā ga Allah da ManzonSa, to, bā zai rage muku kōme daga ayyukanku ba. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai."

15. Mūminan gaskiya kawai, sū ne waɗanda suka yi īmāni da Allah da ManzonSa, sa'an nan ba su yi shakka ba, kuma suka yi jihādi da dūkiyarsu da kuma rāyukansu, cikin tafarkin Allah. Waɗannan sū ne māsu gaskiya.

16. Ka ce, "Kuna sanar da Allah ne game da addininku, alhāli kuwa Allah Yā san abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin ƙasa, kuma Allah Masani ne ga dukan kōme?"

يَا كُلَّ لَحْمٍ أَخِيهِ مَيْتًا فَكْرَهُمْ مُؤْمَرًا وَاتَّقُوا
اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ ﴿١٣﴾

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ وَجَعَلْنَاكُمْ
شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ
اللَّهِ أَتَقْوَاهُ ۗ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ ﴿١٤﴾

* قَالَتِ الْأَعْرَابُ ءَأَمَّا قُلُوبُهُمْ فَلَمَّا قُلْنَا لَمْ يُؤْمِنُوا وَالْحَسْبُ
قَوْلُهُمْ أَتَمَّاتْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِهِمْ
وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۙ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ
أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ رَحِيمٌ ﴿١٥﴾

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ
وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ هُمُ
الصَّادِقُونَ ﴿١٥﴾

قُلْ أَعْمَلُونَ لِلَّهِ يَدِينَكُمْ ۖ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي
الْسَمْعَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ
عَلِيمٌ ﴿١٦﴾

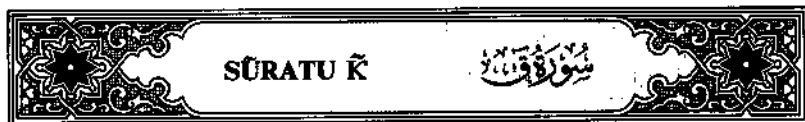
(1) Yā kirāyi māsu īmāni a cikin wannan sūra sau biyar ga abin da ya keɓanta da su na unurni da hani kamar yadda Lukmān ya kirāyi ɗansa wajen yi masa wasiyyōyi. Kuma ya kirāyi mutāne a wannan āyā ga abin da ya haɗa mūminai da kāfirai wajen halitta, watau alfahari da dangantaka. Dangantaka bā ta ɗaukaka wanda taƙawarsa ba ta ɗaukaka shi ba, kuma bā ta rage wanda taƙawarsa ta ɗaukaka shi. Fifiƙon taƙawa, shī ne fifiƙo tabbatacce.

17. Suna yin gōri a kanka wai sun musulunta. Ka ce, "Kada ku yi gōrin kun musulunta a kaina. Ā'a, Allah ne ke yi muku gōri dōmin Yā shiryar da ku ga ĩmāni, idan kun kasance māsu gaskiya.

18. "Lalle Allah Yanā sanin gai-bin sammai da fasa, kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aika-tāwa."

يَمُنُونَ عَلَيْكَ أَنْ آسَلَمُوا قُلْ لَا تَمُنُوا عَلَيَّ
إِسْلَامَكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمُنُّ عَلَيْكُمْ أَنْ هَدَيْتُكُمْ
لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٧﴾

إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ
بَصِيرٌ يَمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

Tanā karantar da yadda mai wa'azi zai yi amfāni da kalmōmi da kuma ma'anōni māsu tāsiri ga rai. Annabi yakan yi huɗuba da ita a kan mimbarinsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. K̄. Inā rantsuwa da Alkur'āni Mai girma.

2. Ā'a, sun yi māmāki, cewa mai gargadi, daga gare su, yā zo musu, sai kāfirai suka ce, "Wannan wani abu ne mai ban māmāki."

3. "Shin, idan muka mutu, kuma muka kasance turbāya (zā a kōmo da mu)? Waccan kōmowa ce mai nisa."

4. Lalle ne, Mun san abin da fasā ke ragēwa daga gare su, kuma wurinMu akwai wani littāfi mai tsarēwa.

ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ ﴿١﴾

بَلِ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنذِرٌ مِنْهُمْ فَقَالَ
الْكَافِرُونَ هَذَا نَسْفٌ عَجِيبٌ ﴿٢﴾

لَوْ دَامُوا مِتًّا وَكُنَّا تُرَابًا ذَلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ ﴿٣﴾

فَدَعَلْنَا مَا مَاتَ قُصُ الْأَرْضِ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ
حَفِيفٌ ﴿٤﴾

5. Ā'a, sun karyata ne game da gaskiyar a lōkacin da ta je musu, sabōda haka sunā a cikin wani al'amari mai raurawa.

6. Shin, to, ba su yi dubi ba zuwa ga samā, a bisa gare su, yadda Muka gina ta, kuma Muka kawāce ta, kuma bā ta da waɗansu tsā-gogi?

7. Da fasā, Mun mīke ta, kuma Mun jēfa kafaffun duwātsu a cikinta, kuma Mun tsirar, a cikinta daga kōwane ma'auri mai ban sha'awa?

8. Dōmin wāyar da ido da tunātarwa ga dukan bāwa mai tawakali?

9. Kuma Mun sassaukar, daga samā, ruwa mai albarka, sa'an nan Muka tsirar game da shi (itācen) lambuna da f̄wāya abin girbēwa.

10. Da itācen dabīno dōgāye, sunā da 'ya'yan itāce gunda māsu hauhawar jūna.

11. Dōmin arziki ga bāyi, kuma Muka rāyar da fasa matacciya game da shi. Kamar wannan ne fita daga kabari take.

12. Mutānen Nūhu sun karyata, a gabāninsu (mutānen yanzu) da ma'abūta Rassi,⁽¹⁾ da Samūdāwa.

13. Da Ādāwa da Fir'auna da 'yan'uwān Lūdu.

بَلْ كَذَّبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ
مَّرِيعٍ ﴿٥﴾

أَفَأَنْتُمْ نَظَرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوَقَّعْتُمْ كَيْفَ
بَنَيْنَاهَا وَزَيَّنَّاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ ﴿٦﴾

وَالْأَرْضَ مَدَدْنَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رِيسًا وَأَنْبَتْنَا
فِيهَا مِنْ كُلِّ رَوْحٍ يَهْبِيجُ ﴿٧﴾

تَبَصَّرَةٌ وَذَكَرَى لِكُلِّ عَبْدٍ مُنِيبٍ ﴿٨﴾

وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُبَارَكًا فَأَنْبَتْنَا بِهِ
جِبْتًا وَحَبَّ الصُّوْدِ ﴿٩﴾

وَأَلْتَخَلَّ بِاسْقَاتِهَا طَعْمٌ نَضِيدٌ ﴿١٠﴾

رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَأَحْيَيْنَا بِهِ بَلَدَةً مَيِّتًا كَذَلِكَ
الْفُرُوجُ ﴿١١﴾

كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَأَصْحَابُ الرَّيسِ وَنَمُودُ ﴿١٢﴾

وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ وَالْحَارُونَ لُوطُ ﴿١٣﴾

(1) Rassi sunan wata rijiya ce. Mutānenta na zaune a gēfenta da dabbōbinsu, sunā bauta wa gumāka, aka aika musu wani Annabi, anā ce da shi Hanzala bn Safwan kō kuma waninsa.

14. Da ma'abūta kunci⁽¹⁾ da mutānen Tubba'u,⁽²⁾ kōwanensu ya karyata Manzanni, sai kyacēwaTa ta tabbata.

15. Shin, to, Mun kāsa ne game da halittar farko? Ā'a, su, sunā a cikin rikici daga halitta sābuwa.

16. Kuma lalle ne, hakīka, Mun halitta mutum, kuma Mun san abin da ransa ke yin waswāsi da shi, kuma Mū ne mafi kusanta zuwa gare shi daga lakar jannayēnsa.

17. A lōkacin da māsu haḍuwa biyu suke haḍuwa daga dāma, kuma daga hagu akwai wani (mala'ika) zaunanne.

18. Bā ya lafazi da wata magana fāce a līke da shi akwai mai tsaro halartacce.

19. Kuma māyen mutuwa ya jē da gaskiya. Wannan shī ne abin da ka kasance daga gare shi kanā bijirēwa.

20. Kuma aka hūra a cikin faho. Wancan yinin kyacēwar ne fa.

21. Kuma kōwane rai ya zo, tāre da shi akwai mai kōra da mai shaida.

22. (Sai a ce masa), "Lalle ne, hakīka, ka kasance a cikin gafala daga wannan. To, Mun kuranye maka rufinka, sabōda haka ganinka a yau, mai kaifi ne."

وَأَصْحَابُ الْآيَةِ وَقَوْمٌ تُبِيعَ كُلُّ دَجَبٍ أُرْسِلَ لَهُنَّ
وَعِيدٌ ﴿١٤﴾

أَفَعَيَّبْنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِنْ
خَلْقٍ جَدِيدٍ ﴿١٥﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ وَنَعَلَهُ آتُونِ مَوْسٍ بِهِ نَسْفَةً
وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ ﴿١٦﴾

إِذْ تَلَقَى الْمَلَائِكَةُ عَنِ اليمينِ وَعَنِ الشِّمَالِ
عِيدٌ ﴿١٧﴾

مَا يَأْفِكُ مِنْ قَوْلِ الْإِلَهِ رَقِيبٌ عِيدٌ ﴿١٨﴾

وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ
تَحِيدٌ ﴿١٩﴾

وَنُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ ﴿٢٠﴾

وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ ﴿٢١﴾

لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ
غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴿٢٢﴾

(1) Ma'abūta kunci, mutānen Shu'aibu ne na farko. Bāyan an halaka su, sa'an nan ya tafi Madayana.

(2) Tubba'u, Sarkin Himyar ne, a Yemen, yā musulunta amma mutānensa suka fi bin sa ga addini, aka halaka su, shi kuma ya tsira. Shi ne sarki wanda ya sābā wa kā'ida: ya musulunta amma mabiyansa ba su musulunta ba.

23. Kuma abōkin haɗinsa⁽¹⁾ ya ce, "Wannan shi ne abin da ke tāre da ni halarce."

24. (A ce wa malā'iku) "Ku jēfa, a cikin Jahannama, dukan mai yawan kāfirci, mai tsaurin rai.

25. "Mai yawan hanāwa ga alhēri, mai zālunci, mai shakka.

26. "Wanda ya sanya, tāre da Allah, wani abin bautāwa na dabam, sabōda haka ku jēfa shi a cikin azāba mai tsanani."

27. Abōkin haɗinsa⁽²⁾ ya ce, "Yā Ubangijinmu! Ban sanya shi girman kai ba, kuma amma ya kasance a cikin ɓata mai nisa."

28. Ya ce, "Kada ku yi husūma a wuriNa, alhāli Na gabātar da fyacewa zuwa gare ku.

29. "Bā a musanya magana a wuriNa. Kuma Ban zama Mai zālunci ba ga bāyiNa."

30. Rānar da Muke cēwa ga Jahannama, "Shin, kin cika?" Kuma ta ce, "Ashe,⁽³⁾ akwai wani k̄ari?"

31. Kuma a kusantar dā Aljanna ga māsu taƙawa, ba da nīsa ba.

وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَىٰ عَيْنَيْكَ ﴿٣١﴾

الْقِيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَيْنَيْكَ ﴿٣٢﴾

مَتَاعٍ لِلْخَيْرِ مُعْتَدٍ مُّرِيبٍ ﴿٣٣﴾

الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَأَلْقِيَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ ﴿٣٤﴾

﴿٣٥﴾ قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطَعْتَهُمُ وَلَٰكِن كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ ﴿٣٦﴾

قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَىٰ وَقَدْ مَنَعْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ ﴿٣٧﴾

مَا يَبْدُلُ الْقَوْلَ لَدَىٰ وَمَا أَنَا بِظَلَمٍ لِّلْعَبِيدِ ﴿٣٨﴾

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأْتِ وَنَقُولُ هَلْ مِنْ قَرِينٍ ﴿٣٩﴾

وَأَلْقَيْتُ الْجَنَّةَ لِّلْمُتَّقِينَ الَّذِينَ عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ﴿٤٠﴾

(1) Malā'ika mai rubūtan aikinsa. Bā ya rabuwa da shi sai a hālāye uku, wurin jimā'i da salga da wanka. Malā'ikan da aka haɗa shi da shi dōmin ya rubūta ayyukansa.

(2) Shaidānin da ke tāre da shi. A cikin Haɗisi an ruwaito cēwa kōwa yana da Shaidani tāre da shi, sai dai idan ya rinjāye shi, da bin abin da Allah Ya aza masa, ko kuma shi Shaidānin ya rinjāye shi da bin son zūciyarsa.

(3) Wannan jawābi na Jahannama yanā ɗaukar ma'anōni biyu. Ta farko tanā nūna ta cika k̄warai, amma tanā k̄ukan a fāra mata wani abu a cikinta. Wannan fassara ta yi daidai da ayār da ta ce, "Lalle na cika Jahannama daga aljanna da mutāne gabā ɗaya." Sura ta 32, āyā ta 13. Fassara ta biyu, ita ce Jahannama nā nēman k̄ari tanā hushi sabōda māsu sāba wa umurnin Allah. Sūra ta 67 āyōyi 6, 7 da 8.

32. "Wannan shī ne abin da ake yi muku wa'adi da shi ga dukan mai yawan kōmawa ga Allah, mai tsarēwar (umurninSa).

33. "Wanda ya ji tsōron Mai rahama a fake,⁽¹⁾ kuma ya zo da wata irin zūciya mai tawakkali."

34. (A ce musu) "Ku shige ta da aminci.⁽²⁾ Waccan ita ce rānar dawwama.

35. Sunā da abin da suke so a cikinta, kuma tāre da Mū akwai fārin ni'ima.

36. Kuma da yawa Muka halakar, a gabāninsu, (mutānen yanzu) daga waɗansu al'ummomi, (waɗanda suke) sū ne mafi fārfarin damka daga gare su, sa'an nan suka yi bincike a cikin fasāshe: 'Kō akwai wurin tsīra?'⁽³⁾ (Babu).

37. Lalle ne a cikin wancan, akwai tunātarwa ga wanda zūciyarsa ta kasance gare shi, kō kuwa ya jēfa saurāro, alhāli kuwa yanā halarce (da hankalinsa).

38. Kuma lalle ne, hakiƙa, Mun halitta sammai da fasā da abin da ke a tsakāninsu, a cikin kwānaki shida, alhāli wata 'yar wahala ba ta shāfe Mu ba.

39. Sabōda haka, ka yi hafuri a kan abin da suke fadā, kuma ka yi

هَذَا مَا تَدْعُونَ لِكُلِّ آتَابٍ حَفِيظٍ ﴿٣٢﴾

مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ الْعَلِيمَ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُنِيبٍ ﴿٣٣﴾

أَذْهَبُوا بِسَلْمٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْقَادِرِ ﴿٣٤﴾

لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَزِيدٌ ﴿٣٥﴾

وَكِرَاهَا كُنَّا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هُمْ أَشَدُّ

مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَّبُوا فِي الْبِلَادِ هَلْ مِنْ

مُحِيسٍ ﴿٣٦﴾

إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ

أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ ﴿٣٧﴾

وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا

فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ لُغُوبٍ ﴿٣٨﴾

فَأَصْبِرْ عَلَى مَا يَفْعَلُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

(1) Tsoron Allah a fake, shī ne a bauta masa, bā da riya ba, bayyane da ɓoye duka ɗaya.

(2) Kō kuma ku shiga da sallama.

(3) Sun nēmi wurin tsīra, ba su sāmu ba, sabōda haka kāfiran yanzu ma bā su iya sāmun wurin tsīra, sai dai idan sun kōma ga Allah ta hanyar ManzonSa kawai, watau taƙawa ga Allah ke nan. Anā kāre azābarSa da ibādarSa kamar yadda Yake so.

tasbīhi⁽¹⁾ game da gōdē wa Ubangi-jinka (watau ka yi salla) a gabānin fitōwar rānā da gabānin ḥacēwarta.

40. Kuma daga dare, sai ka yi tasbīhi a gare Shi da bāyan sujada.

41. Kuma ka saurāra a rānar da mai kira ke yin kira daga wuri⁽²⁾ makusanci.

42. Rānar da suke saurāron tsā-wa da gaskiya. Wancan shī ne yinin fita (daga kabari).

43. Lalle Mū ne haḳīḳatan, Mu ne ke rāyarwa, kuma Mū ne ke kashēwa, kuma zuwa gare Mu kawai ne makōmar take.

44. Rānar da ḳasā ke tsattsāgē-wa daga gare su, sunā māsu gaggā-wa. Wancan tārāwar mutāne ne, mai saufi a gare Mu.

45. Mū ne mafi sani game da abin da suke faḍi, kuma bā zā ka zama mai tūlasta su ba. Sabōda haka ka tunatar game da Alkur'ani,⁽³⁾ ga wanda ke tsōron ḳyacēwāTa.

قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ ﴿١٥﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبُرَ السُّجُودِ ﴿١٦﴾

وَأَسْمِعْ يَوْمَ يُنَادُوا الْمُنَادِينَ مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ ﴿١٧﴾

يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمُ

الْخُرُوجِ ﴿١٨﴾

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِيهِ وَنُمِيتُهُ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ ﴿١٩﴾

يَوْمَ نَشْفِقُ الْأَرْضِ عَنْهُمْ يَسِرَّهَا ذَلِكَ حَشْرٌ

عَلَيْنَا يَسِيرٌ ﴿٢٠﴾

نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَّارٍ

فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ أَنْ مَتَّخِفُوا وَيَعِيبُ ﴿٢١﴾

(1) Tasbīhi game da gōde wa Allah a gabānin fitar rānā, shi ne sallar asuba, na gabānin ḥacēwarta, shi ne sallar Azahar da La'asar. Daga dare kuwa, shī ne sallar Magariba da Issha'i. Bāyan sujada, shī ne sallōli na nafila kuma ma'anansa a nan tasbīhi da tahmīdi da kabbarōri a bāyan sallōli farillai talātin da uku kōwace, sa'an nan a cika ḍari da addu'ar da aka ruwaito a nan.

(2) Mai kira shī ne Isrāfīlu a cikin Raḥo a Baitil Maḳadis dōmin a nan ḳasa ta fi zama kusa da samā.

(3) Wannan ya nūna ba a wa'azi da ilmin da bā daga Alkur'āni aka fitar da shi ba, sai fa idan bai sāḍa wa abin da ke cikin Alkur'āni ba.

SŪRATUDH DHĀRIYĀT سُبُورَةُ الدَّارِيَاتِ

Tanā karantar da gaggawar saūkar azabar Allah ga waƙanda suka ki bin umurninSa ko suka sāba wa haninSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da iskōki māsu shēkar abūbuwa, shēkēwa.

وَالذَّارِيَاتِ ذُرُورًا ١

2. Sa'an nan da girāgizai māsu ɗaukar nauyi (na ruwa).

فَالْحَالِيَاتِ يُوقِرًا ٢

3. Sa'an nan da jirāge māsu gu-
dāna (a kan ruwa) da sauƙi.

فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا ٣

4. Sa'an nan da malā'iku māsu rabon al'amari (bisa umurnin Allah).

فَالْمَقْسَمَاتِ أَمْرًا ٤

5. Lalle abin da ake yi muku alkawari (da zuwansa), haƙiƙa gas-
kiya ne.

إِنَّمَا تُرْعَدُونَ صَادِقًا ٥

6. Kuma lalle sakamako (ga ayyukanku), haƙiƙa, mai aukuwa ne.

وَلَا يَلِينُ لَوْعًا ٦

7. Inā rantsuwa da samā ma'abūciyar hanyōyi (na tafiyar taurāri da sautin rediyo).

وَالسَّمَلَاتِ ذَاتِ الْحَبِيبِ ٧

8. Lalle kū, haƙiƙa, kunā cikin magana mai sāba wa jūna (game da Alkur'āni).

إِنَّكُم لَأَبَى قَوْلٍ مُخْتَلِفٍ ٨

9. Anā karkatar da wanda aka jūyar (ɗaga gaskiya).

يُوقَفُ عَنْهُ مَنْ أُؤْتِكَ ٩

10. An la'ani māsu ƙiri-ƙadi.

قِيلَ الْخَوَّصُونَ ١٠

11. Wadanda suke shagala a cikin zurfīn jāhilci.

12. Sunā tambaya, "Yaushe ne rānar sakamako zā ta auku?"

13. Rānar da suke a kan wuta anā fitinar su.

14. (A ce musu) "Ku dandani fitinarku, wannan shī ne abin da kuka kasance kunā nēman zuwansa da gaggāwa."

15. Lalle māsu tafawa sunā a cikin lambunan itāce da marēmari.

16. Sunā māsu dībar abin da Ubangijinsu Ya bā su. Lalle sū, sun kasance māsu kyautatāwa a gabānin haka (a dūniya).

17. Sun kasance a lōkaci kadan na dare suke yin barci.

18. Kuma a lōkutan asuba sunā ta yin istigfāri.

19. Kuma a cikin dūkiyarsu akwai hakki ga (matalauci) mai rōko da wanda aka hana wa rōko.

20. Kuma a cikin fasā akwai āyōyi ga māsu yakīni.

21. Kuma a cikin rāyukanku (akwai āyōyi). To, bā zā ku dūbāwa ba?

22. Kuma a cikin samā arzikinku (yake fitōwa) da abin da ake yi muku alkawari.

23. To, kuma Ina rantsuwa da Ubangijin sama da fasā, lalle Shī (abin da ake yi muku alkawari), haḳīka, gaskiya ne, kamar abin da kuka zamo kunā karantāwa na magana.

الَّذِينَ هُمْ فِي عَمْرُقَتِهِمْ سَاهُونَ ﴿١١﴾

يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمُ الدِّينِ ﴿١٢﴾

يَوْمَهُمْ عَلَى النَّارِ يَضْطَبُونَ ﴿١٣﴾

ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِرُءُوسِهِ

تَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٤﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ ﴿١٥﴾

مُحْضِينَ مَاءً آتَانَهُمْ مِنْ تَحْتِهَا نَافُورًا كَأَنْ يَأْتِيَكُمُ

مُحْسِنِينَ ﴿١٦﴾

كَأَنْ يَأْتِيَكُمُ الْيَلْبُوتُ مِنَ الْأَيْلِ مَا يَتَّخِذُونَ ﴿١٧﴾

وَبِالْأَشْجَارِ هُمْ يَسْتَعْجِلُونَ ﴿١٨﴾

وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِلْسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿١٩﴾

وَفِي الْأَرْضِ آيَاتٌ لِلْمُوقِنِينَ ﴿٢٠﴾

وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفْئِدَةٌ تُجِيرُونَ ﴿٢١﴾

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ ﴿٢٢﴾

قُرْبَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِثْلَ مَا أَنَّكُمْ

تَحِيطُونَ ﴿٢٣﴾

24. Shin, lābārin bākin Ibrāhīm, wadanda aka girmama, ya zo maka?

25. A lōkacin da suka shiga gare shi, sai suka yi sallama; ya ce "Aminci ya tabbata a gare ku, mutāne bāki!"

26. Sai ya jūya zuwa ga iyālin, sa'an nan ya zo da maraƙi tutturna.

27. Sai ya kusantar da shi zuwa gare su, ya ce, "Bā zā ku ci ba?"

28. Sai ya ji tsōro daga gare su. Suka ce, "Kada ka ji tsōro." Kuma suka yi masa bushāra da (haihuwar) wani yaro mai ilmi.

29. Sai matarsa ta fuskanta cikin kyallōwa, har ta mari fuskarta, kuma ta ce, "Tsōhuwa hakarāriya (zā ta haihu)!"

30. Suka ce, "Kamar haka Ubangijinki Ya fada. Lalle Shī, Shī ne Mai hikima, Mai ilmi."

31. (Ibrāhīm) ya ce, "To, mēne ne babban al'amarinku, yā kū Manzanni!"

32. Suka ce, "Lalle mū, an aike mu zuwa ga wadansu mutāne, māsu laifi.

33. "Dōmin mu saka musu wadansu duwātsu na wani yumfu (bom).

34. "Wadanda aka yi wa alāma daga wajen Ubangijinka, dōmin māsu barna."

35. Sa'an nan Muka fitar da wanda ya kasance a cikinta daga mūminai.

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ
الْمُكْرَمِينَ ﴿١٤﴾

إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٍ
مُنْكَرُونَ ﴿١٥﴾

فَوَاعِدُ إِلَىٰ أَهْلِهِ فَأَعْبَدَ بِعَمَلِ سَمِينٍ ﴿١٦﴾

فَقَرَّبَهُ إِلَىٰ آلِهِ قَالَ أَلَا تَأْتُونَ ﴿١٧﴾

فَأَوْحَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا الْإِخْتِفُ وَتَسْوَرُهُ
يُعَلِّمُهُ عِلْمًا ﴿١٨﴾

فَأَقْبَلَتْ امْرَأَتُهُ فِي صَرَفٍ فَهَكَتْ وَجْهَهَا
وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمَةٌ ﴿١٩﴾

قَالُوا كَيْ لَكَ بِذَلِكَ قَالَتْ رَبُّكَ إِنَّهُ هُوَ الْمُحْكِمُ
الْعَلِيمُ ﴿٢٠﴾

* قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ ﴿٢١﴾

قَالُوا إِنَّا أَنْزَلْنَاكَ إِلَىٰ قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٢٢﴾

لِيُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَابًا مِّنَ السَّمَاءِ ﴿٢٣﴾

مُؤَسَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ ﴿٢٤﴾

فَأَخْرَجْنَا مَن كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٥﴾

36. Sai dai ba mu sāmu ba, a cikinta, fāce gida guda na Musulmi.

37. Kuma Muka bar wata āyā, a cikinta, ga waɗanda ke jin tsōron azāba, mai raɗaɗi.

38. Kuma ga Mūsā, a lōkacin da Muka aiko shi zuwa ga Fir'auna da wani dalili bayananne.

39. Sai ya jūya bāya tāre da ƙarƙinsa, kuma ya ce, "Mai sihiri ne kō kuwa mahaukaci!"

40. Sabōda haka Muka kama shi tāre da rundunarsa, sa'an nan Muka jēfa su a cikin tēku, alhāli kuwa yanā wanda ake zargi.

41. Kuma ga Ādāwa, a lōkacin da Muka aika iska kēƙasasshiya a kansu.

42. Bā ta barin kōme da ta jē a kansa, fāce ta mayar da shi kamar rududdugaggun ƙasūsuwa.

43. Kuma ga Samūdāwa, a lōkacin da aka ce musu, "Ku ji ɗan ɗaɗi har wani ɗan lōkaci!"

44. Sai suka yi girman kai ga umurnin Ubangijinsu, sabōda haka tsāwa ta kāma su, alhāli kuwa sunā kallo.

45. Ba su kō sāmu dāmar tsayāwa ba, kuma ba su kasance māsu nēman āgaji ba.

46. Da mutānen Nūhu a gabānin haka, lalle sun kasance waɗansu irin mutāne ne fāsikai.

47. Kuma samā, mun gina ta da wani irin ƙarfī, alhāli kuwa lalle Mū ne Māsu yalwatāwa.

فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمَسْجِدِ ۝٣٦

وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلَّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ
الْأَلِيمَ ۝٣٧

وَفِي مُوسَى إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَىٰ فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ
مُّبِينٍ ۝٣٨

قَوْلَىٰ بِرُكْبَتِهِ وَقَالَ سِحْرٌ أَوْ يَحْيُونَ ۝٣٩

فَأَخَذَتْهُ وَهَضُمَتْهُ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيَهُ وَهُوَ
مَلِيءٌ ۝٤٠

وَفِي عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْعَقِيمَةَ ۝٤١

مَا تَذُرُّ مِنْ شَيْءٍ أَنْتَ عَلَيْهِمْ إِلَّا جَعَلْتَهُ
كَالرَّيْسِ ۝٤٢

وَفِي نَمُودٍ إِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ حِينٍ ۝٤٣

فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ وَهُمْ
يَنْظُرُونَ ۝٤٤

فَمَا اسْتَظْهَرُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا
مُنْتَصِرِينَ ۝٤٥

وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلِ أَن يَأْتِيَهُمْ كَارِبًا قَوْمًا
فَلَيْسِقِينَ ۝٤٦

وَالسَّمَاءَ بَيْنَهُنَّ أَبْوَابًا وَإِنَّا لَمُوسِعُونَ ۝٤٧

48. Kuma kasā Mun shimfidā ta, To, madalla da māsū shimfidāwa, Mū.

49. Kuma daga kōme Mun halitta nau'i biyu, watakila zā ku yi tunāni.

50. Sabōda haka ku gudu zuwa ga Allah, lalle nī mai gargadi kawai ne a gare ku, mai bayyanannen gargadi.

51. Kuma kada ku sanya, tāre da Allah, wani abin bautāwa na dabam, lalle nī, mai gargadi kawai ne a gare ku, mai bayyanannen gargadi.

52. Kamar haka dai wani Manzo bai jē wa waɗanda ke gabāninsu ba faɗe sun ce, "Mai sihiri ne kō mahaukaci."

53. Shin, sunā yi wa jūna wasiyya da shi ne? Ā'a, sū dai mutāne ne māsū girman kai.

54. Sai ka jūya daga barinsu, kuma kai ba abin zargi ba ne.

55. Kuma ka tunātar, dōmin tunātarwa tanā amfānin mūminai.

56. Kuma Ban halitta aljannu da mutāne ba sai dōmin su bauta Mini.

57. Bā Ni nufin (sāmun) wani arziki daga gare su, Bā Ni nufin su (yi Mini hidimar) ciyar da Ni. ⁽¹⁾

58. Lalle Allah Shī ne Mai arzutāwa, Mai ikon yi, Mai cikakken karfi.

59. To, lalle waɗanda suka yi zālunci sunā da wasaki (na dīban zunubi) kamar wasakin abōkansu,

وَالْأَرْضَ قَرَشْنَهَا أَفْئَعَهُ الْمُحْذَرُونَ ﴿٤٨﴾

وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٤٩﴾

فَقِرُّوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥٠﴾

وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٥١﴾

كَذَلِكَ مَا آتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مُجْنُونٌ ﴿٥٢﴾

أَوَأَصْوَابُهُمْ بِلَهُمْ قَوْمٌ مَّا حُنُونٌ ﴿٥٣﴾

فَقَوْلٌ عَنَّهُمْ فَمَا أَنْتَ بِمَلُومٌ ﴿٥٤﴾

وَذَكَرْنَا لِلذَّكَرَى تَنْفَعُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٥٥﴾

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾

مَا أُرِيدُ مِنْكُمْ مِنْ زُرْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يَبْطِغُوا فِيكُمْ ﴿٥٧﴾

إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ ﴿٥٨﴾

فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مِّثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ

(1) Bā Ni nufin su sāmo Mini abinci, kuma bā Ni nufin su dafa Mini abinci.

sabōda haka kada su yi Mini gag-gāwa.

60. Sabōda haka bone ya tabbata ga waŋanda suka kāfirta, daga rānar su wadda aka yi musu alkawari.

فَلَا يَسْتَمِعُونَ ﴿٥١﴾

قَوْلِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي

يُوعَدُونَ ﴿٥٢﴾

SŪRATUŋ DŪR

سُورَةُ الطُّورِ

Tanā karantar da yadda ake rumātar da abōkin husūma da hujjōji da kuma jan hankalinsa zuwa ga gaskiya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da 'Dūr (Dütsen Mūsā).

2. Da wani littāfi rubūtacce.

3. A cikin wata takardar fāta shimfidadfa.

4. Da Gidan da aka rāyar da shi (da ibāda).

5. Da rufin nan da aka daukaka.

6. Da tēkun nan da aka cika (da ruwa).

7. Lalle azābar Ubangijinka, ha-kīka, mai aukuwa ce.

8. Bā ta da mai tunkudēwa.

9. Rānar da samā ke yin mōtsi tanā kai kāwo.

10. Kuma duwātsu nā tafiya sunā shūdēwa.

وَالطُّورِ ﴿٥١﴾

وَكِتَابٍ مَشْطُورٍ ﴿٥٢﴾

فِي رَقٍّ مَنشُورٍ ﴿٥٣﴾

وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ ﴿٥٤﴾

وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ ﴿٥٥﴾

وَالْبَحْرِ الْمَسْجُورِ ﴿٥٦﴾

إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ ﴿٥٧﴾

مَالَهُ مِنْ دَافِعٍ ﴿٥٨﴾

يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءُ مَوْرًا ﴿٥٩﴾

وَتَسِيرُ الْجِبَالُ سَيْرًا ﴿٦٠﴾

11. To, bone yā tabbata a rānar nan ga māsu faryatāwa.

12. Waḍanda suke a cikin ku-duddufi sunā wāsā.

13. Rānar da zā a tunkuda su zuwa wutar Jahannama, tunkudāwa.

14. (A ce musu) "Wannan ita ce wutar da kuka kasance kunā faryatāwa game da ita.

15. "To, shin, wannan sihiri ne kō kuwa kū ne bā ku gani?

16. "Ku shigē ta. To, ku yi hafuri ko kuma kada ku yi hafuri, dai-dai ne a kanku, kawai anā yi muku sakamakon abin da kuka kasance kunā aikatāwa."

17. Lalle māsu taḥawa sunā a cikin gidājen Aljanna da wata ni'ima.

18. Sunā māsu jin dāḍi da abin da Ubangijinsu Ya ba su, kuma Ubangijinsu Ya tsāre musu azābar Jahīm.

19. (A ce musu) "Ku ci, ku sha, da ni'ima, dōmin abin da kuka kasance kunā aikatāwa."

20. Sunā kishingide a kan karagu waḍanda ke cikin sahu, kuma Muka aurar da su waḍansu mātā māsu farin idānu, māsu girmansu.

21. Kuma waḍanda suka yi īmāni kuma zūriyarsu⁽¹⁾ suka bi su ga īmānin, Mun riskar da zūriyarsu da

قَوْلَ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿١١﴾

الَّذِينَ هُمْ فِي حُورٍ يَلْعَبُونَ ﴿١٢﴾

يَوْمَ يُدْعَوْنَ إِلَىٰ نَارِ جَهَنَّمَ دَعْوًا ﴿١٣﴾

هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تَكْذِبُونَ ﴿١٤﴾

أَفَسِحْرٌ هَذَا أَمْ أَنْتُمْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿١٥﴾

أَصَابَتْهَا فَأَصْبِرُوا وَلَا تَصْبِرُوا سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُحْزَنُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعَيْشٍ ﴿١٧﴾

فَكَيْفَ يَمَآءِ أَنْهَارٍ زُرَّتْهُمُ وَوَقَاهُمْ زُرَّتْهُمُ عَذَابَ الْجَحِيمِ ﴿١٨﴾

كَلُوا وَأَشْرَبُوا هَيْسًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

مُسْتَكْبِرِينَ عَلَىٰ سُرُرٍ مَّصْفُوفَةٍ وَزَوَّجْنَاهُم بِحُورٍ عِينٍ ﴿٢٠﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُم بِإِيمَانٍ

(1) Wannan āyā tanā nūna yadda wani ke cēton wani sabōda kusanci dōmin a fāra daukaka mai cēton. Sharadin cēton, shi ne wanda ake cēton yanā da nāsa īmanin. Wanda jinginarsa ta halaka bābu mai cētonsa. Zuriya ta haɗa uwāye da almajiran malami sālihi. Suna shiga a cikin cētonsa.

su, alhāli kuwa bā da Mun rage musu kōme ba daga aikinsu, kōwane mutum jingina ne ga abin da ya sanā'anta.

22. Kuma Muka yaiwata musu 'ya'yan itāce da nāma irin wanda suke marmari.

23. Sunā mīka wa jūnansu a cikinta hinjālan giya, wadda bābu yāsassar magana a cikinta, kuma bābu jin nauyin zunubi.

24. Kuma wadansu samāri nā gēwayāwa a kansu, kamar dai sū lu'ulu'u ne wanda ke kulle.

25. Wadansunsu suka fuskanta zuwa ga wadansu, sunā tambayar jūna.

26. Suka ce, "Lalle mū, mun kasance a gabānin wannan (a dūniya) a cikin iyālanmu munā jin tsōro.

27. "To, Allah Yā yi mana kyautar falala, kuma Yā tsare mana azābar iskar zāfi.

28. "Lalle mū, mun kasance, a gābanin haka, munā kiran Sa. Lalle Shī, Shī ne Mai kyautatāwa, Mai rahama."

29. To, ka tunātar, kai fa, sabōda ni'imar Ubangijinka, bā bōka kake ba, kuma bā mahaukaci ba.

30. Shin, zā su ce, "Mawāki ne, munā jiran masifun mutuwa game da shi"?

31. Ka ce, "Ku yi jira, domin nī ma lalle inā a cikin māsu jira tāre da ku."

أَلْقَيْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَمَا أَلْتَهُمْ مِنْ عَمَلِهِمْ
مِنْ شَيْءٍ وَكُلُّ أَمْرٍ بِمَا كَسَبَ رَهِيْنٌ ﴿١١﴾

وَأَمَّا ذُرِّيَّتَهُمْ فَيَفْلِكُهُمْ وَيَحْمِرُ مِمَّا يَنْتَسِبُونَ ﴿١٢﴾

يَتَنَزَّعُونَ فِيهَا كَأَسَالَا لَعُونِ فِيهَا وَلَا تَأْتِيهِمْ ﴿١٣﴾

* وَيَطُوقُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَهُمْ كَأَنَّهُمْ لُؤْلُؤٌ
مَّكَتُورٌ ﴿١٤﴾

وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ ﴿١٥﴾

قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلَ فِي أَهْلِنَا مُتَشَفِّقِينَ ﴿١٦﴾

فَقَسَرَ اللَّهُ عَالَمَنَا وَوَقَعْنَا عَذَابَ التَّسْمُورِ ﴿١٧﴾

إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلُ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ
الرَّحِيمُ ﴿١٨﴾

فَذَكِّرْهُمْ أَمْ أَنْتَ بِنِعْمَتِ رَبِّكَ بَكَّاهِينَ وَلَا
مَجْنُونٍ ﴿١٩﴾

أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَتَرْنَاهُ رِيبَ رِيبِ الْمُتَوَدِّينَ ﴿٢٠﴾

قُلْ تَرَى قَوْمًا لِقَائِي مَعَكُمْ مِنْ
الْمُتَرَبِّصِينَ ﴿٢١﴾

32. Shin, hankulansu ne ke umarnin su da wannan, kō kuwa sū wasu mutāne ne māsu fetare haddi?

33. Shin, cēwa suke yi, “Shi ne ke fāga fadarsa”? Ā'a ba su dai yi imāni ba.

34. Sai su zō da wani lābāri mai misālinsa, idan sun kasance sū māsu gaskiya ne.

35. Shin, an halitta su ne bā daga kōme ba, kō kuwa sū ne māsu yin halitta?

36. Shin, sun halitta sammai da fasa ne? Ā'a ba su dai yi imānin yaḳīni ba.

37. Shin, taskōkin Ubangijinka, sunā a wurinsu ne? Kō kuwa sū ne māsu rinjāya?

38. Shin, sunā da wani tsāni ne wanda suke (hawa sunā) saurāron (lābārin samā) a cikinsa? Sai mai saurarōnsu ya zo da wani dalīli bayyananne.

39. Shin, Yanā⁽¹⁾ da 'ya'ya mātā ne kuma kū, kunā da dīya maza ne?

40. Shin, kanā tambayar su wata ijāra ne, sabōda haka suka zama māsu jin nauyin biyan tārar?

41. Shin, a wurinsu akwai ilmin gaibi, sabōda haka sunā rubūtāwa?

42. Shin, sunā nufin wani kaidi ne? To, wadanda suka kāfirta sū ne wadanda ake yi wa kaidi.

أَمْ أَمْرُهُمْ أَحْسَنُ مِنْ أَمْرِهِمْ قَوْمٌ طَاعُونَ ﴿٣٢﴾

أَمْ يَقُولُونَ تَقْوَلُهُمْ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٣٣﴾

فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٣٤﴾

أَمْ خَلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ ﴿٣٥﴾

أَمْ خَلَقُوا السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَا يُوقِنُونَ ﴿٣٦﴾

أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنُ رِزْقِكَ أَمْ هُمُ الْمُصَيِّطُونَ ﴿٣٧﴾

أَمْ لَهُمْ سُلْمٌ لَمْ يَسْمِعُوا فِيهِ فَلْيَأْتِ مُسْتَمِعُهُمْ رَسُولًا مِنْ قِبَلِنَا ﴿٣٨﴾

أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكِنَّ الْبَنُونَ ﴿٣٩﴾

أَمْ تَسْأَلُهُمْ آخِرَهُمْ مِنْ قَعْرِهِمْ فَتُقَالُونَ ﴿٤٠﴾

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٤١﴾

أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ ﴿٤٢﴾

(1) Wadansu Lārabāwa sunā kiran malā'iku 'ya'yan Allah mātā, sunā kuma bauta musu dōmin su cēce su daga Allah, suna yin gumāka da sūnansu.

43. Shin, sunā da wani abin bau-tāwa ne wanda bā Allah ba? Tsarki ya tabbata ga Allah daga abin da suke yi na shirki!

44. Kuma idan sun ga wani baɓ-bake daga samā yanā fāḍuwa, sai su ce wani girgije ne, mai hauhawar jūna.

45. To, ka bar su, sai sun haɗu da yinin nan da zā a sūmar da su a cikinsa.

46. Rānar da kaidinsu bā ya wa-dātar masu da kōme, kuma bā a taimakon su.

47. Kuma lalle waɗannan da suka yi zāluncin, sunā da azāba (a nan dūniya) banda waccan, kuma mafi yawansu ba su sani ba.

48. Sai ka yi haƙuri da hukuncin Ubangijinka, lalle kai fa kanā idā-nunMu, kuma ka tsarkake⁽¹⁾ Ubangijinka da (tasbihi) game da gōde Masa a lōkacin da kake tāshi tsaye (dōmin salla kō wani abu).

49. Kuma daga dare, sai ka tsar-kake Shi (da tasbihin) da lōkacin jūyāwar taurāri.

أَلَمْ نَعْمَدْ لَهُ بِالْعِزِّ وَالْقُوَّةِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٤٣﴾

وَأَنْ يَرَوْا كِسْفًا مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَّرْكُومٌ ﴿٤٤﴾

فَذَرَهُمْ حَتَّى يُلَاقُوا أَوْتَمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ ﴿٤٥﴾

يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ ﴿٤٦﴾

وَأَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٧﴾

وَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ ﴿٤٨﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ ﴿٤٩﴾

(1) Ma'anar tsarkakēwa kō tasbihi, shi ne, tsare sallōli, farillai, anā cēwa faɗin "Subhānal Lāhi wal Hamdu Lillāhi" a bāyan kōwane mazauni, dōmin ya zama kaffārar wannan mazaunin.

SŪRATUN NAJM

سُورَةُ النَّجْمِ

Tanā tsarkake Annabi da Manzancinsa daga kōwane aibi. Tanā tabbatar da shi daga Allah, sa'an nan tanā ßāta dukan abin da bā shi ba na addīnai da al'ādu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da taurāron, a lōkacin da ya faku.

2. Ma'abūcinku bai ßata ba, kuma bai kētare haddi ba.

3. Kuma bā ya yin magana daga son zuciyarsa.

4. (Maganarsa) ba ta zamo ba, fāce wahayi ne da ake aikōwa.

5. (Malā'ika) mai tsananin karfi⁽¹⁾ ya sanar da shi.

6. Ma'abūcin karfi da kwarjini, sa'an nan ya daidaita.

7. Alhāli kuwa yanā a sararin samā mafi ßaukaka.

8. Sa'an nan ya kusanta, kuma ya matsa zurōwa.

9. Har ya kasance gwargwadon zirā'i biyu, kō kuma abin da ya fi kusa.

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَىٰ ①

مَا صَلَ صَاحِبِكُمْ وَمَاعَوَىٰ ②

وَمَا يَطْفِئُ عَنِ الْهَوَىٰ ③

إِنَّ هُوَ إِلَّا وَتَىٰ يُوحَىٰ ④

عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَىٰ ⑤

دُورًا مَّرْوَىٰ فَاسْتَوَىٰ ⑥

وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَىٰ ⑦

ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّىٰ ⑧

فَكَانَ قَابَ قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَىٰ ⑨

(1) Wahayin da ke zuwa ga Annabi bābu ßata a cikinsa dōmin Jibrilu mai kāwo shi ga Annabi, Malā'ika ne mai karfi kwarai, wani Shaidāni bā ya iya taron sa dōmin ya musanya wahayin, kuma Annabi ya san shi sōsai, kuma idan ya kāwo wahayin, sai ya sauko kusa kwarai da Annabi, sa'an nan shi kuma Annabi ba rikitaƙe ba ne, yanā cikin hankalinsa.

10. Sa'an nan ya yi wahayi zuwa ga bāwan Allah (Muhammadu) da abin da ya fada (masa).

11. Zūciyar (Annabi) ba ta karya-ta abin da ya gani ba.

12. Shin, zā ku yi masa musu a kan abin da yake gani?

13. Kuma lalle ya gan shi, haki-fatan, a wani lōkacin saukarsa⁽¹⁾.

14. A wurin da magaryar tukē-wa take.

15. A inda taken, nan Aljannar makoma take.

16. Lōkacin da abin da yake rufe magaryar tukēwa ya rufe ta.

17. Ganinsa⁽²⁾ bai karkata ba, kuma bai ketare haddi ba.

18. Lalle, tabbas, (Annabinku) ya ga waƙanda suka fi girma⁽³⁾ daga āyōyin Ubangijinsa.

19. Shin, kun ga Lāta da Uzza?⁽⁴⁾

20. Da (wani gunki wai shi) Ma-nāta, na ukunsu?

21. Ashe, kū ne da dā namiji, Shī (Allah) kuma da dīya mace?

22. Wannan fa ya zama rabo naƙasashe.

فَأَوْحَىٰ إِلَىٰ عَبْدِهِ مَا أَوْحَىٰ ﴿١٠﴾

مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَىٰ ﴿١١﴾

أَفَتَمُرُّونَهُ عَلَىٰ مَا بَرَىٰ ﴿١٢﴾

وَأَلْقَدْرَهُ إِذْ نَزَّلَ الْآخِرَىٰ ﴿١٣﴾

عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ ﴿١٤﴾

عِنْدَ هَاجِةِ الْمَأْوَىٰ ﴿١٥﴾

إِذْ يَشْفَى السِّدْرَةَ مَا يَشْفَىٰ ﴿١٦﴾

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ ﴿١٧﴾

لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ ﴿١٨﴾

أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعُزَّىٰ ﴿١٩﴾

وَمَنْوَةَ اللَّاتِيَّةِ الْآخْرَىٰ ﴿٢٠﴾

الَّتِي الذِّكْرُ وَرَبُّهُ الْأُنثَىٰ ﴿٢١﴾

تِلْكَ إِذًا قِسْمَةٌ ضِيزَىٰ ﴿٢٢﴾

(1) Lamirin Malā'ika Jibrila ne.

(2) Lamirin Annabi Muhammadu ne.

(3) Watau dai AlKur'āni ya zo daga Allah ta hanya mafi aminci har ya sadu da mutāne dōmin su yi aiki da abin da ke cikinsa.

(4) Watau kun har AlKur'āni kun kōma wa surkullen da kuke hadāwa game da gumāka su Lāta da Uzza da Manāta. Kuna cēwa sū wakīlan Malā'ikun da kuke bautā wa ne kuma su 'ya'yan Allah mātā ne. Sunā cēton ku daga Allah.

23. Wadannan bā kōme ba ne fāce sūnāye, wadanda kuka ambace su da su, kū da uwāyenku. Allah bai saukar da wani dalīli game da su ba. (Kāfirai) bā su biyar kōme fāce zato da abin da rāyukansu ke so, alhāli kuwa shiriyar,⁽¹⁾ ta daga wajen Ubangijinsu, ta jē musu (sai suka bar ta suka kōma wa zaton).

24. Ko (an fadī cēwa) mutum zai sāmī abin da yake gūri?

25. To, Lāhira da dūniya na Allah kawai ne (wanda ya nēme su daga wani, yā yi kuskure).

26. Akwal malā'iku da yawa a cikin sammai, cētonsu bā ya wadātar da kōme fāce bāyan Allah Yā yi izni (da shi) ga wanda Yake so, kuma Yake yarda.

27. Lalle wadannan da bā su yin īmāni da Lāhira, haḳīka, sunā kiran malā'iku da sūnan mace.

28. Kuma bā su da wani ilmi game da shi, bā su bin kōme fāce zato, alhāli kuwa lalle zato bā ya amfānar da kōme daga gaskiya.

29. Sabōda haka sai ka kau da kai daga wanda ya jūya bāya daga ambatonMu, kuma bai yi nufin kōme ba fāce rāyuwar kusa (dūniya).

30. Wannan ita ce iyākar abin da suke iya kai gare shi na ilmi. Lalle Ubangijinka Shī ne Mafī sanin wanda ya ḡace daga hanyarSa, kuma Shī ne Mafī sani ga wanda ya nēmi shiriya.

إِنَّ هُنَّ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاءُكُمْ مَا
أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ
وَمَا تَهْوَى الْأَفْسُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمْ
الْهُدَىٰ ﴿٣٠﴾

أَمْ لِلْإِنْسَانِ مَا تَمَنَّى ﴿٣١﴾

فَلِلَّهِ الْآخِرَةُ وَالْأُولَىٰ ﴿٣٢﴾

وَكَمْ مِنْ مَلَائِكَةٍ فِي السَّمَاوَاتِ لَا تُفْقَى
سَمِعَتْهُمْ مَبَئِثًا إِلَىٰ آيَاتِنَا بِعَدْوٍ أَنْ يَادَّبَ اللَّهُ لِمَنْ
يَشَاءُ وَيُرِضِي ﴿٣٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيَسْمَعُونَ
الْمَلَائِكَةَ تَسْمِيَةَ الْأُنثَىٰ ﴿٣٤﴾

وَمَا لَهُمْ بِهِمْ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَلَئِنْ
الظَّنَّ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ مِنَ الْعَلْفِ شَيْئًا ﴿٣٥﴾

فَلَعَرِضٌ عَنْ مَنْ قَوْلٍ عَنِ ذِكْرِنَا وَلَوْ يُرِيدُ إِلَّا
الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿٣٦﴾

ذَلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ
صَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ أَهْتَدَىٰ ﴿٣٧﴾

(1) Watau Alkur'āni wanda Malā'ika Jibrīla ya zo wa Annabi da shi. Sun bar shi sun kōma wa tatsūniyōyi da gūrace-gūrace.

31. Kuma abin da ke cikin sammai da abin da yake a cikin fasa na Allah kawai ne, dōmin Yā sāka wa waɗanda suka mūnana da abin da suka aikata, kuma Ya sāka wa waɗanda suka kyautata da sakamakon da ya fi kyau.

32. Waɗanda ke nisan tar manyan zunubai da abūbuwan alfasha, faɗe kananan laifuffuka, lalle Ubangijinka Mai yalwatattar gāfara ne, Shī ne Ya fi sani ga abin da ke gare ku a lōkacin da Ya kāga halitarku daga fasa, kuma a lōkacin da kuke tāyuna a cikin cikunnan uwāyenku. Sabōda haka, kada ku tsarkake⁽¹⁾ kanku, Shī ne Mafi sani ga wanda ya yi tafawa.

33. Shin, ka ga wannan da ya jūya baya?

34. Ya yi kyauta kadan, kuma ya yi rowa?

35. Shin, akwai ilmin gaibi a wurinsa, sabōda haka yanā ganin gaibin?

36. Ko kuwa ba a ba shi lābāri ba ga abin da yake a cikin Littafan Mūsā?

37. Da Ibrāhīm wanda ya cika alkawari?

38. Cēwa wani rai mai kāyan laifi bā ya ɗaukar kāyan laifin wani.

39. Kuma mutum bā shi da kōme faɗe abin da ya aikata.

40. Kuma lalle aikinsa zā a gan shi.

وَالَّذِينَ فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ
الَّذِينَ أَسْتَوُوا أَعْمَالُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا
بِالْحُسْنَى ﴿٣١﴾

الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبِيرَ الْإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا
الْمَنَّمُ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ
إِذَا أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ فَلْيَأْتِكُمْ بِحُجَّةٍ فِي بَطُونِ
أُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تَزَكُوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ
اتَّقَى ﴿٣٢﴾

أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّى ﴿٣٣﴾

وَأَعْطَى قَلِيلًا وَأَكْتَدَى ﴿٣٤﴾

أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرَى ﴿٣٥﴾

أَمْ لَمْ يُنَبِّأْ بِمَا فِي صُحُوفِ مُوسَى ﴿٣٦﴾

وَلَقَدْ هَمَمْنَا الَّذِي وَفَى ﴿٣٧﴾

الَّذِينَ زُرُوا وَلِزَّةٍ وَزُرُوا آخِرَى ﴿٣٨﴾

وَأَنْ لَيْسَ لِلْإِنْسَانِ إِلَّا مَا سَعَى ﴿٣٩﴾

وَأَنْ سَعَى سَوْفَ يُرَى ﴿٤٠﴾

(1) Wanda yake mutumin kirki, Allah Ya san shi. Kada ku dinga tsarkake kanku da bakunanku dōmin nēman girma, kō dōmin nēman wani abu dabam.

41. Sa'an nan a sāka masa da sakamako wanda yake mafi cikar ma'auni?

42. Kuma lalle makōmar zuwa Ubangijinka kawai take?

43. Kuma lalle Shī, Shī ne Ya sanya dāriya, kuma Ya sanya kūka.

44. Kuma lalle Shī, Shī ne Ya kashe, kuma Ya rāyar.

45. Kuma lalle Shī ne Ya yi halitta nau'i-nau'i, namiji da mace.

46. Daga wani digon ruwa guda a lōkacin da ake jēfa shi a cikin mahaifa.

47. Kuma a kansa ne k̄āga halitta ta biyu take.

48. Kuma lalle Shī, Shī ne Ya arzuta, kuma Ya wadātar.

49. Kuma lalle Shi, Shi ne Ubangijin Shi'ira⁽¹⁾.

50. Kuma lalle Shī, Shi ne Ya halaka Ādāwa na farko.

51. Da Sumūdāwa, sa'an nan bai rage su ba.

52. Da mutānen Nūhu a gabānin haka, lalle sū, sun kasance mafi zālunci kuma mafi girman kai.

53. Da waḍanda aka birkice⁽²⁾ kasarsu, Ya kāyar da su.

54. Sa'an nan abin da ya rufe su, ya rufe su.

ثُمَّ يَجْزِيهِ الْجَزَاءَ الْأُولَى ۝١٦

وَأَنْ إِلَى رَبِّكَ الْمُنْتَهَى ۝١٧

وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَى ۝١٨

وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتٌ وَأَحْيَا ۝١٩

وَأَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ۝٢٠

مِنْ نُطْقَةٍ إِذْ أَنْعَمَى ۝٢١

وَأَنْ عَلَيَّهِ النُّشْأَةُ الْآخِرَى ۝٢٢

وَأَنَّهُ هُوَ أَعْيَى وَأَقْبَى ۝٢٣

وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ السَّمْعَى ۝٢٤

وَأَنَّهُ وَأَهْلَكَ عَادًا الْأُولَى ۝٢٥

وَسَمُودَ إِفْرَا ۝٢٦

وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلِ أَن يَهْمَرَّ كُنُوزُهُمْ أَطْلَمَ ۝٢٧

وَأَطْلَمَى ۝٢٨

وَالْمُؤْتَفِكَةَ أَهْوَى ۝٢٩

فَغَشَّاهَا مَا عَشَى ۝٣٠

(1) Sūnan wasu taurāri biyu ne sunā fita a bāyan taurarin Jauza'a sunā tafiya daga kudu zuwa arēwa karkace. Kabilar Lārabāwa ta Khuza'a na bauta musu da umurnin Abu Kabshah, ḍaya daga cikin kākannin Annabi na wajen uwa dōmin haka ne Kuraishāwa ke ce wa Annabi Ibn abī Kabshah, wanda ya k̄āga sābon addinīn da ya sāba wa na ubanninsa.

(2) Mutānen Lūdu da aka birkice kasarsu da su.

55. To, da wace daga ni'imōmin Ubangijinka kake⁽¹⁾ yin shakka?

56. Wannan (Muhammadu) mai gargadi ne kamar irin māsu gargadi na farko.

57. Makusanciya⁽²⁾ fa, tā yi kusa.

58. Bābu wani rai, banda Allah, mai iya bayāni gare ta.

59. Shin, kuma daga wannan⁽³⁾ lābāri kuke māmāki?

60. Kuma kunā yin dāriya, kuma bā ku yin kūka?

61. Alhāli kunā māsu wāsā?

62. To, ku yi sujada⁽⁴⁾ ga Allah, kuma ku bauta (Masa).

فَيَأْتِيءُ الْآمِرَ رَبِّكَ تَسْمَارِي ۝٥٥

هَذَا نَذِيرٌ مِنَ النَّذِيرِ الْأُولَى ۝٥٦

أَرَفَتِ الْأَرْفَةَ ۝٥٧

لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةٌ ۝٥٨

أَفَئِنَّ هَذَا الْحَدِيثَ تَعَجُّبُونَ ۝٥٩

وَتَقْضَحُكُونَ وَلَا تَبْكُونَ ۝٦٠

وَأَنْتُمْ سَلَامِدُونَ ۝٦١

فَاتَّجِدُوا لِلَّهِ وَأَعْبُدُوا ۝٦٢

SŪRATUL KAMAR

سُورَةُ الْقَمَرِ

Tanā karantar da cēwa wanda ya nēmi wata mu'ujiza, to, ita za ta zama sababin halakarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Sā'a tā yi kusa, kuma watā⁽⁵⁾ ya tsāge.

أَقْرَبَتِ السَّاعَةَ وَأَنْشَقَّ الْقَمَرُ ۝١

(1) Kamar abōkin magana kō mai karātu.

(2) Makusanciya, ita ce Kiyāma.

(3) Alkur'āni.

(4) Anā yin sujudar karātu a nan, amma bā ta a cikin sujudai na ūlas.

(5) Kuraishāwa suka nēmi Annabi ya yi addu'a dōmin wata ya tsāge wani balgace nāsa ya fādo a fasā; ya yi addu'ar, watā ya tsāge, wani abu daga gare shi ya fādo kamar yadda suka nēma.

2. Kuma idan sun ga wata āyā, sai su juya baya su ce, "Sihiri ne mai dōgēwa!"

3. Kuma suka faryata, kuma suka bi son zūciyarsu, alhāli kuwa kōwane al'amari (wanda suke son su tūre daga Annabi) an tabbatar da shi.

4. Kuma lalle, abin da yake akwai tsāwatarwa a cikinsa na lābārai ya zo musu.

5. Hikima cikakka! Sai dai abū-buwan gargadī bā su amfāni.

6. Sabōda haka, ka bar su! Rā-nar da mai kiran zai yi kira zuwa ga wani abu abin fyaāma.

7. Kaskantattu ga idanunsu zā su fito daga kaburburansu, kamar dai sū fāri ne waƙanda suka wātse.

8. Sunā gaggāwar tafiya zuwa ga mai kiran, kāfirai na cēwa, "Wan-nan yini ne mai wuya!"

9. Mutānen Nūhu sun faryata, a gabāninsu, sai suka faryata Ba-wanMu, kuma suka ce, "Shi ma-haukaci ne." Kuma aka tsāwacē shi.

10. Sabōda haka ya kira Ubangi-jinsa (ya ce), "Lalle nī, an rinjāye ni, sai Ka yi taimako."

11. Sai Muka būde kōfōfin samā da ruwa mai zuba.

12. Kuma Muka buɓɓugar da kasā ta zama idānun ruwa, daɗa ruwa ya haɗu a kan wani umurni da aka riga aka faddara shi.

13. Kuma Muka ɗauke Nūhu a kan (jirgi) na alluna da kūsōshi.

وَأَن يَرَوُا آيَةَ يُعْرَضُونَ وَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَوْرٌ ﴿١﴾

وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ وَكُلُّ أَمْرٍ مُّسْتَقَرٌّ ﴿٢﴾

وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ مَا فِيهِ مُزْدَجَرٌ ﴿٣﴾

حِكْمَةٌ بَالِغَةٌ فَمَا تُغْنِي التَّذَرُّرُ ﴿٤﴾

فَقَوْلَ عَتَمَةُ قَوْمٍ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَىٰ تَمَنٍّ وَنُكْثِيرٍ ﴿٥﴾

حُشْمًا أَتَتْهُمُ يُعْرَضُونَ مِنَ الْأَجْدَادِ كَأَنَّهُمْ

جَرَادٌ مُّنتَشِرٌ ﴿٦﴾

مُهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكٰفِرُونَ هَذَا نَوْمٌ عَسِيرٌ ﴿٧﴾

* كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمٌ نُوحٍ فكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا

مَجْنُونٌ وَازْدَجَرَ ﴿٨﴾

فَدَعَا رَبَّهُ إِلَىٰ مَعْلُومٍ فَاَنْصَبِرُ ﴿٩﴾

فَقَفَّضْنَا الْأَنْبِيَاءَ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ ﴿١٠﴾

وَفَجَّرْنَا الْأَرْضَ عُيُونًا فَالْتَقَى الْمَاءُ عَلَىٰ أَمْرٍ

قَدِ فُذِّرَ ﴿١١﴾

وَمَمْلَكَةً عَلَىٰ ذَاتِ الْأَرْجِ وَأُوسِرَ ﴿١٢﴾

14. Tanā gudāna, a kan idānunMu, dōmin sakamako ga wanda aka yi wa kāfircin.

15. Kuma lalle Mun bar ta ta zama āyā. To, shin, akwai mai tunāni?

16. To, yāya azābāTa take da gargadīNa?

17. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun saukufe Alkur'āni, dōmin tunāwa. To, shin, akwai mai tunāwa?

18. Ādāwa sun faryata, to, yāya azābāTa take, da gargadīNa?

19. Lalle Mū, Mun aika da iska mai tsananin sauti a kansu, a cikin wani yinin nahisa mai dōgēwa.

20. Tanā fizgar mutāne kamar dai sū kututturān dabīno tumbukakku ne.

21. To, yāya azābāTa take da gargadīNa?

22. Kuma lalle ne, haḳīka Mun saukufe Alkur'āni, dōmin tunāwa. To, shin, akwai mai tunāwa?

23. Samūdāwa sun faryata game da gargadīn.

24. Sai suka ce, "Wani mutum daga cikinmu, shi kadai, wai mu bi shi! Lalle mū, a lōkacin, haḳīka, mun shiga wata bata da haukā.

25. "Shin, an jēfa masa Manzan-cin ne, a tsakāninmu? Ā'a shī dai gawurtaccen mafaryaci ne mai girman kai!"

26. Zā su sani a gōbe, wāne ne gawurtaccen mai faryar, mai girman kan?

تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَزَاءَ لِمَنْ كَانَ كُفِرًا ﴿١٤﴾

وَلَقَدْ تَرَكْنَاهَا آيَةً فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿١٥﴾

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذِيرٍ ﴿١٦﴾

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿١٧﴾

كَذَّبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذِيرٍ ﴿١٨﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمٍ نَحْسٍ مُسْتَمِرٍّ ﴿١٩﴾

تَنْزِيلِ النَّاسِ كَأَنَّهُمْ أَحْمَارٌ تَحُلُ مُنْقَعِرٍ ﴿٢٠﴾

فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذِيرٍ ﴿٢١﴾

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿٢٢﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِالنُّذُرِ ﴿٢٣﴾

فَقَالُوا أَبَشْرًا مِثْلًا وَحِيدًا نَنْبَعُهُ إِنَّا إِذَا نَالِي صَلَاحٍ وَسُعُرٍ ﴿٢٤﴾

أَلَمْ يَلِكِ الْاَلْذِكْرُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُوَ كَذَابٌ أَشِيرٌ ﴿٢٥﴾

سَيَعْمَلُونَ عَذَابًا مِنَ الْكُذَابِ الْأَشِيرِ ﴿٢٦﴾

27. Lalle Mū, māsu aikāwa da rākumar⁽¹⁾ ne, ta zame musu fitina, sai ka tsare su da kallo, kuma ka yi haƙuri.

28. Kuma ka bā su lābāri, cēwa ruwa rababbe ne a tsakāninsu (da rākumar), kōwane sha, mai shi yanā halartar sa.

29. Sai suka kira abokinsu, sai ya karba, sa'an nan ya sōke ta.

30. To, yāya azābaTa take da gargadīNa?

31. Lalle Mū, Mun aika tsāwa guda a kansu, sai suka kasance kamar yāyin mai shinge.

32. Kuma lalle ne, haƙiƙa, Mun sauƙaƙe Alkur'āni, dōmin tunāwa. To, shin, akwai mai tunāwa?

33. Mutānen Lūdu sun ƙaryata, game da gargadī.

34. Lalle Mun aika iskar tsakuwa a kansu, fāce mabiyan Lūdu, Mun tsirar da su a lōkacin asuba.

35. Sabōda wata ni'ima ta daga gare Mu. Kamar haka Muke sāka wa wanda ya gōde.

36. Kuma lalle, haƙiƙa, ya yi musu gargadīn damƙarMu, sai suka yi musu game da gargadīn.

37. Kuma lalle, haƙiƙa, sū, sun nēme shi ta wajen bākinsa, sai Muka shāfe idānunsu. "To, ku dan-dani azābaTa da gargadīNa."

إِنَّمَنْسَلُواالثَّاقَةَفِشَنَّةَالْهَمِّفَأَرْتَقِبْهُمْ
وَأَصْطَبِرْ ﴿٢٧﴾

وَيَنْبَغِي أَنْالْمَاءُفَسْمَةٌبِيَدِغَمَلٍشَرِبَفَحَضَرَ ﴿٢٨﴾

فَأَادُواصَاحِبَهُوَقَتَاعُلَىفَقَصَرَ ﴿٢٩﴾

فَكَيْفَكَانَعَذَابِيوَنُذْرِي ﴿٣٠﴾

إِنَّمَاأَرْسَلْنَاعَلَيْهِمْصَيْحَةًوَحِيدَةًفَكَانُوا
كَهَشِيرِالْمُحْتَظِرِ ﴿٣١﴾

وَلَقَدْبَشَّرْنَاالْقُرْآنَلِلَّذِينَفَكَّرُوا مِنْتَذْكِرِ ﴿٣٢﴾

كَذَّبَتْقَوْمُالْوَطِيءِبِالنُّذْرِ ﴿٣٣﴾

إِنَّمَاأَرْسَلْنَاعَلَيْهِمْحَاصِبًاإِلَّاآلَالْوَطِيءِ
بِحَيْثُفُهِسَحَرِ ﴿٣٤﴾

يَقْتَمِعُ مِنْعَذَابِنَاكَذَلِكَيُخْزِي مَنْشَكَرَ ﴿٣٥﴾

وَلَقَدْأَنْذَرَهُمْبَطْشَتِنَاوَقَتَارًاوَابِالنُّذْرِ ﴿٣٦﴾

وَلَقَدْأَنْذَرُوهُمِنْصَيْفِيهِفَقَطَمَسْتَأْأَعَيْنَهُمْ
فَذُوقُواعَذَابِيوَنُذْرِي ﴿٣٧﴾

(1) Mutānen Sāleh sun nēmi mu'ujiza da rākuma, a fitar da ita daga dūtse, sai aka fitar da ita, kuma aka raba ruwan sha a tsakāninsu da ita.

38. Kuma lalle, haḳīka, wata azāba matabbaciya tā wāye musu gari da yāḳi, tun da sāfe.

39. To, ku dandani azābāTa da gargadīNa.

40. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun saukaḳe Alkur'āni dōmin tunāwa. To, shin, akwai mai tunāwa?

41. Kuma lalle, haḳīka, gargadīn ya jē wa mabiyān Fir'auna.

42. Sun ḳaryata game da āyōyin-Mu, dukansu, sai Muka kāma su, irin kāmun Mabūwāyi, Mai ḳon yi.

43. Shin, kāfiranku ne maḳi alhēri daga waḳancan, ko kuwa kunā da wata barā'a a cikin littattafai?

44. Kō zā su ce, "Mū duka māsu haḳa ḳarfi ne dōmin cin nasara?"

45. Zā a karya⁽¹⁾ tāron, kuma su jūya bāya dōmin gudu.

46. Ā'a, Sā'a ita cē lōkacin wa'adinsu, kuma Sa'ar tā fi tsananin maḳifa, kuma ta fi ḳāci.

47. Lalle ne māsu laifi sunā a cikin ḳata da hauka.

48. Rānar da zā a jā su a cikin wuta a kan fuskōkinsu. "Ku dandani shāfar wutar Saḳar."

49. Lalle Mū, kōwane irin abu Mun halitta shi a kan tsāri.

50. Kuma umurninMu bai zamo ba fāce da kalma ḳaya, kamar wal-ḳāwar ido.

وَلَقَدْ صَبَّحَهُم بُكْرَةً عَذَابٌ مُسْتَقِرٌّ ﴿٣٨﴾

فَدُفُوا عَذَابِي وَنُذِرِ ﴿٣٩﴾

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ ﴿٤٠﴾

وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذُرُ ﴿٤١﴾

كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كَذَّبَتْهَا فِئَةٌ مِمَّنْ كَفَرُوا فَكَيْفَ يُقَدَّرُونَ ﴿٤٢﴾

أَكْثَمَ مَا زَكَّرْتُمُوهُمْ وَأَوْلَيْتُمْ أُولَئِكَ لَكُمُ بَرَاءَةٌ فِي الزُّبُرِ ﴿٤٣﴾

أَمْ يَقُولُونَ كُلُّنَا مِنْ مُنْتَصِرٍ ﴿٤٤﴾

سَيَهْمُهُمُ الْجَمْعُ وَيَوَلُونَ الذُّبُرُ ﴿٤٥﴾

بَلَى السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذَى وَأَمْرٌ ﴿٤٦﴾

إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعُرٍ ﴿٤٧﴾

يَوْمَ يُسَجَّدُونَ فِي النَّارِ عَلَى وُجُوهِهِمْ ذُوقُوا

مَسَّ سَقَرٍ ﴿٤٨﴾

إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقَدَرٍ ﴿٤٩﴾

وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلَمْحٍ بِالْبَصَرِ ﴿٥٠﴾

(1) Bushāra ce ga Annabi, cewa zai yi yāḳi da Kuraishi kuma zai rinjāye su. Sa'an nan yāḳin ya auku a Badar.

51. Kuma lalle ne, haḳīka, Mun halaka irin gayyarku. To, shin, akwai mai tunāni?

52. Kuma kōwane abu, da suka aikata shi, yanā a cikin littattafai.

53. Kuma dukan karami da baba, rubutacce ne.

54. Lalle māsu taḳawa sunā a cikin gidājen Aljanna da kōguna.

55. A cikin mazaunin gaskiya, wurin Mai ikon yi, Mai iya zartaswa.

وَلَقَدْ أَهَلَكْنَا أَشْيَاعَكُمْ فَهَلْ مِنْ مُدْكِرٍ ﴿٥١﴾

وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الزُّبُرِ ﴿٥٢﴾

وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطَرٌ ﴿٥٣﴾

إِنَّ الْمُنْتَقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ ﴿٥٤﴾

فِي مَقْعَدِ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِكٍ مُقْتَدِرٍ ﴿٥٥﴾

SŪRATUR RAḤMĀN سُورَةُ الرَّحْمَنِ

Tanā karantar da ni'imōmin Allah nau'i-nau'i ga mutāne da aljannu a dūniya da Lāhira, kuma tanā kwadaitar da su ga gōde wa Allah Mai ni'imtar da su.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. (Allah) Mai rahama.
2. Yā sanar da Alkur'āni.
3. Yā halitta mutum.
4. Yā sanar da shi bayāni (magana).
5. Rānā da watā a kan lissāfi suke.

الرَّحْمَنِ ﴿١﴾

عَلَّمَ الْقُرْآنَ ﴿٢﴾

خَلَقَ الْإِنْسَانَ ﴿٣﴾

عَلَّمَهُ الْبَيَانَ ﴿٤﴾

الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ ﴿٥﴾

6. Kuma tsirrai māsu yādo da itāce sunā tawālu'ī.

7. Kuma samā Ya daukaka ta, kuma Yā aza sikēli.

8. Dōmin kada ku karkatar da sikēlin.

9. Kuma ku daidaita awo da ādalci, kuma kada ku rage sikēlin.

10. Kuma kasā Yā aza ta dōmin tālikai.

11. A cikinta akwai 'ya'yan itācen marmari da dabino mai kwasfa.

12. Da kwāya mai sōshiya da kamshi.

13. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku⁽¹⁾ kuke karyatāwa?

14. Yā halitta mutum daga kēkasashen yumḅu kamar kasko.

15. Kuma Ya halitta aljani daga bira daga wutā.

16. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

17. Ubangijin mafita biyu na rānā, kuma Ubangijin mafādā biyu na rānā.

18. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

19. Yā garwaya tēku biyu (ruwan dādī da na zartsī) sunā haḍuwa.

وَالنَّجْمِ وَالشَّجَرِ يَسْجُدَانِ ﴿٦﴾

وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ ﴿٧﴾

الْأَنْطَارِ فِي الْمِيزَانِ ﴿٨﴾

وَأَقْبَسَ الْوِزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ ﴿٩﴾

وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلْأَنْعَامِ ﴿١٠﴾

فِيهَا فَكَّهَةٌ وَالنَّخْلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ ﴿١١﴾

وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ ﴿١٢﴾

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكَ مَا تَكْذِبَانِ ﴿١٣﴾

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَالْفَخَّارِ ﴿١٤﴾

وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ ﴿١٥﴾

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكَ مَا تَكْذِبَانِ ﴿١٦﴾

رَبُّ الْمَشْرِقَيْنِ وَرَبُّ الْمَغْرِبَيْنِ ﴿١٧﴾

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكَ مَا تَكْذِبَانِ ﴿١٨﴾

مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿١٩﴾

(1) Asalin lamiri "ku" yanā nūni ne ga nau'ī biyu, watau mutāne da aljannu, sai dai bābu lamirin abu biyu kawai a cikin Hausa, sai na jama'a. Jam'i a luggar Hausa ya fara daga biyu.

20. A tsakāninsu akwai shāma-ki, bā zā su ketare haddi ba.

21. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

22. Lu'ulu'u da murjāni na fita daga gare su.

23. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

24. Kuma Yanā da manyan jirāge, waɗanda ake kāgāwa a cikin tēku kamar manyan duwātsu.

25. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

26. Dukan wanda ke kanta ⁽¹⁾ mai kārēwa ne.

27. Kuma fuskar Ubangijinka, Mai girman Jalala da karimci, ita ce take wanzuwa.

28. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

29. Wanda ke a cikin sammai da kasā yanā rōkon Sa (Allah), a kul-lum Allah na a cikin wani sha'ani.

30. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

31. Zā Mu dauki lōkaci sabōda ku, yā kū ⁽²⁾ māsu nauyin halitta biyu!

بَيْنَهُمَا بَرْحٌ لَا يَبْعِيَانِ ﴿٥٥﴾

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَنْتُمْ كَذِبَانِ ﴿٥٦﴾

يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللَّوْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ ﴿٥٧﴾

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَنْتُمْ كَذِبَانِ ﴿٥٨﴾

وَاللِّجْوَارُ الْمُنشَقَاتُ فِي الْبَحْرِ كَالِأَعْلَاقِ ﴿٥٩﴾

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَنْتُمْ كَذِبَانِ ﴿٦٠﴾

كُلٌّ مِنْ عَلَيْهَا فَأَنِ ﴿٦١﴾

وَيَبْقَى وَجْهَ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٦٢﴾

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَنْتُمْ كَذِبَانِ ﴿٦٣﴾

يَسْتَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي

شَأْنٍ ﴿٦٤﴾

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَنْتُمْ كَذِبَانِ ﴿٦٥﴾

سَتَفْعِلُ لَكُمْ آيَةَ الْفُلْقَانِ ﴿٦٦﴾

(1) Yanā nufin kasa.

(2) Mutane da aljannu.

32. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

33. Ya jama'ar aljannu da mutāne! Idan kunā iya zarcēwa daga sāsannin sammai da kasā, to, ku zarce. Bā za ku iya zarcēwa ba fāce da wani dalīli.

34. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

35. Anā sako wani harshe daga wata wutā a kanku, da narkakkiyar tagulla. To, bā zā ku nēmi taimako ba?

36. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa.

37. Sa'an nan idan sama ta tsāge kuma ta zama jā kamar jar fāta.

38. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

39. To, a ran nan, bā zā a tam-bayi wani mutum laifinsa ba, kuma haka aljani.

40. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

41. Zā a iya sanin māsu laifi da alāmarsu, sabōda haka sai a kāma kwarkadarsu da sāwāyensu.

42. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

43. Wannan Jahannama ce wadda māsu laifi ke karyatāwa game da ita.

فَيَأْتِيءَ آءِءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٢﴾

يَمَعَشَرِ الْجِنَّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَن تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ فَآتُوا وَلَا تَمْتَدُّوا إِلَى اسْطِطَارِ ﴿٣٣﴾

فَيَأْتِيءَ آءِءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٤﴾

يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِّن نَّارٍ وَنُحَاشٌ فَلَا تَمْتَصِرَانِ ﴿٣٥﴾

فَيَأْتِيءَ آءِءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٦﴾

فَإِنَّا أَنْشَقَّتِ السَّمَاءَ فَكُنتَ وَرْدَةً كَأَلْوَانِ ﴿٣٧﴾

فَيَأْتِيءَ آءِءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٣٨﴾

فَيَوْمَئِذٍ لَا يُسْئَلُ عَنْ ذَنْبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌّ ﴿٣٩﴾

فَيَأْتِيءَ آءِءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٠﴾

يَعْرِفُ الْمَجْرُمُونَ سَبِيحًا مَّرْمُوحًا بِالنُّوَصِ وَالْأَقْدَامِ ﴿٤١﴾

فَيَأْتِيءَ آءِءَ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٤٢﴾

هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمَجْرُمُونَ ﴿٤٣﴾

44. Sunā kēwaya a tsakaninta da ruwan dīmi mai tsananin tafasa.

45. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

46. Kuma wanda ya ji tsōron tsayāwa a gaba ga Ubangijinsa yanā da Aljanna biyu.

47. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

48. Māsu rassan itāce.

49. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

50. A cikinsu akwai marēmari biyu sunā gudāna.

51. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

52. A cikinsu akwai nau'i biyu daga kōwane 'ya'yan itācen mar-mari.

53. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

54. Sunā gincire a kan wadansu shimfidu, cikinsu tufāfin alharini mai kauri ne, kuma nūnannun 'yā'yan itācen Aljannar biyu kusa-kusa suke.

55. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

56. A cikinsu akwai mātā māsu tafaita ganinsu, wani mutum, ga-

يَطْوُونَ بَيْنَهُمَا وِجِينَ حَمِيرَةً ٥٤

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَكْذِبَانِ ٥٥

وَلَمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٍ ٥٦

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَكْذِبَانِ ٥٧

ذَوَاتِ أَفْسَانٍ ٥٨

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَكْذِبَانِ ٥٩

فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ ٦٠

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَكْذِبَانِ ٦١

فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَرْخَةٍ زَوْجَانِ ٦٢

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَكْذِبَانِ ٦٣

مُتَّكِبِينَ عَلَى فُرُشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ وَجَنَى الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ ٦٤

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَكْذِبَانِ ٦٥

فِيهِمْ قَصِيرَاتُ الْظُرْفِ لَمْ يَطْوَشْهُنَّ إِلَّا نِسْ

banin mazajensu, bai debe budur-cinsu ba kuma haka wani aljani.

57. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

58. Kamar dai sū yakūtu ne da murjāni.

59. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

60. Shin, kyautatāwa nā da wani sakamako? (Ā'aha) Fāce kyautatāwa.

61. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

62. Kuma baicinsu akwai wadansu gidājen Aljanna biyu.

63. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

64. Māsu duhun inuwa.

65. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

66. A cikinsu, akwai marēmari biyu māsu kwarārar ruwa.

67. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

68. A cikinsu akwai 'yā'yan itācen marmari da dabino da rum-māni.

69. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

قَبَاهَةٌ وَلَا جَانًا ٥٥

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَكْذِبَانِ ٥٧

كَأَنَّهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالسَّجَّادُ ٥٨

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَكْذِبَانِ ٥٩

هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَنِ إِلَّا الْإِحْسَانُ ٦٠

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَكْذِبَانِ ٦١

وَمِنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ ٦٢

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَكْذِبَانِ ٦٣

مُدَّهَمَّتَانِ ٦٤

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَكْذِبَانِ ٦٥

فِيهِمَا عَيْنَتَانِ صَوَّابَتَانِ ٦٦

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَكْذِبَانِ ٦٧

فِيهِمَا فَلَكَمَةٌ وَمَخْلٌ وَرُمَّانٌ ٦٨

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَكْذِبَانِ ٦٩

70. A cikinsu, akwai wasu mātā māsu kyaun hālāye, māsu kyaun halitta.

71. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

72. Māsu farin idānu da bakinsu waḍanda aka tsare a cikin baimōmi.

73. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

74. Wani mutum, gabanin ma-zajensu, bai dēbe budurcinsu ba, kuma haka wani aljani.

75. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

76. Sunā gincire a kan wasu ma-tāsai māsu kōren launi da katifun Abkara kyāwāwa.

77. To, sabōda wane daga ni'imōmin Ubangijinku, kuke karyatāwa?

78. Sūnan Ubangijinka, Mai girman Jalāla da Karimci, ya tsarkaka.

فِيهِمْ خَيْرَاتٌ حَسَنَاتٌ ﴿٧٥﴾

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَنْتُمْ كَذِبَانٌ ﴿٧٦﴾

حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَارِ ﴿٧٧﴾

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَنْتُمْ كَذِبَانٌ ﴿٧٨﴾

لَوْ يَطْمِئِنُّنَّ مِنْ أَمْسٍ قَبْلَهُمْ وَلَا جَآنٌ ﴿٧٩﴾

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَنْتُمْ كَذِبَانٌ ﴿٨٠﴾

مُتَّكِعِينَ عَلَى رُفُوفٍ خُضْرٍ وَعَبَقَرٍ حَسَنِينَ ﴿٨١﴾

فِي آيَةِ الْآءِ رَبِّكُمْ أَنْتُمْ كَذِبَانٌ ﴿٨٢﴾

بَدْرِكَ أَسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ ﴿٨٣﴾

SŪRATUL WĀKI'Ā

سُورَةُ الْوَاقِعَةِ

Tanā karantar da kasuwar mutāne uku, kōwane kashi da hanyarsa a rāyuwarsa da mutuwarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan mai aukuwa ta auku.
2. Bābu wani (rai) mai karyatā-wa ga aukuwarta.
3. (Ita) mai kasfantāwa ce, mai daukakāwa.
4. Idan aka girgiza kasā girgiz-āwa.
5. Kuma aka nife duwātsu, nikēwa.
6. Sai suka kasance fūra da ake wātsarwa.
7. Kuma kun kasance nau'i uku.
8. Watau mazōwa dāma.⁽¹⁾ Mēne ne mazōwa dāma?
9. Da mazōwa hagu. Mēne ne mazōwa hagu?
10. Da waƙanda suka tsēre. Sū waƙanda suka tsēren nan,
11. Waƙancan, sū ne waƙanda aka kusantar.
12. A cikin Aljannar ni'ima.

- إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ ①
لَيْسَ لَوْعَتِهَا كَأَذْبَةِ ②
حَافِضَةٍ رَاقِعَةٍ ③
إِنَّا رَجَعَتِ الْأَرْضُ رِجَا ④
وَوُضِعَتِ الْجِبَالُ نَسَا ⑤
فَكَانَتْ هَبَاءً مُنْبَثَاتًا ⑥
وَكُفَّةً أَرْوَاجًا لِّلنَّارِ ⑦
فَأَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ⑧
وَأَصْحَابُ الْمَشْأَمِ مَا أَصْحَابُ الْمَشْأَمِ ⑨
وَالسَّيِّئُونَ السَّيِّئُونَ ⑩
أُولَئِكَ الْمُقَرَّبُونَ ⑪
فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ ⑫

(1) Mazōwa dāma kō māsu albarka waƙanda zā a bai wa takardunsu da dāma. Mazōwa hagu kō māsu shu'umci waƙanda zā a bai wa takardunsu da hagu.

13. Jama'a ne daga mutānen farko. ⁽¹⁾

14. Da kadan daga mutānen farshe.

15. (Sunā) a kan wasu gadaje sākaƙƙu.

16. Sunā gincire a kansu, suna māsu kallon jūna.

17. Wasu yara samāri na dindin-din na gēwaya a kansu.

18. Da wasu kōfuna da shantula da hinjālai daga (giya) mai buɓɓuga.

19. Bā a sanya musu cīwon jiri sabōda ita, kuma bā su buguwa.

20. Da wasu 'ya'yan itācen mar-mari daga irin waɗanda suke zāɓe.

21. Da nāman tsuntsāye daga wanda suke ganin sha'awa.

22. Da wasu mātā māsu fararen idanu da girmansu.

23. Kamar misālan lu'ulu'u wanda aka ɓōye.

24. A kan sakamako, dōmin abin da suka kasance sunā aika-tāwa.

25. Bā su jin wata yāsassar magana a cikinta, kuma bā su jin sun yi laifi.

26. Sai dai wata magana (mai dādī): Salāmun, salāmun.

27. Da mazōwa dāma. Mēne ne mazōwa dāma?

ثُمَّ مِنَ الْأَوَّلِينَ ﴿١٣﴾

وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ ﴿١٤﴾

عَلَىٰ سُرُرٍ مَّقْصُورَةٍ ﴿١٥﴾

مُتَّكِنِينَ عَلَيْهَا تُمَقِيلِينَ ﴿١٦﴾

يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ ﴿١٧﴾

بِأَكْوَابٍ وَأَبَارِيقٍ وَكَأْسٍ مِنْ مَقْبُورٍ ﴿١٨﴾

لَا يَصْهَرُ عَنْهَا وَلَا يَذَرُونَ ﴿١٩﴾

وَفِيهَا مِنْ مِثْمَارٍ لَبَنٍ ﴿٢٠﴾

وَلَحْمِ طَيْرٍ مِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٢١﴾

وَحُورٌ عِينٌ ﴿٢٢﴾

كَأَمْثَلِ الثَّلَاثِ الْمَكِينِ ﴿٢٣﴾

جَزَاءً يَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢٤﴾

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا الْقَوْلَ وَلَا تَأْتِيهِمَا ﴿٢٥﴾

إِلَّا بِالسَّلَامِ سَلَامًا ﴿٢٦﴾

وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ ﴿٢٧﴾

(1) Jama'a daga mutānen farko, sū ne Annabāwan farko da kadan daga cikin mutānen farshe, shi ne Annabi Muhammadu, sallallāhu alaihi wa sallama. Bā a shiga cikin wannan kashi da aiki sai dai da zāɓin Allah. Kuma an rufe ƙōfarsa. Bābu sauran wani annabi wanda zal zo da wani addini sābo a bāyan Annabi Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

28. (Sunā) a cikin itācen magarya maras kaya.

29. Da wata ayaba mai yawan 'yā'ya.

30. Da wata inuwa miƙaƙƙiya.

31. Da wani ruwa mai gudāna.

32. Da wasu 'yā'yan itācen marmari māsu yawa.

33. Bā su yankēwa kuma bā a hana su.

34. Da wasu shimfiɗu maɗaukaka.

35. Lalle Mū, Mun kāga halitarsu kāgāwa.

36. Sa'an nan Muka sanya su budurwai.

37. Māsu son mazansu, a cikin tsārā ɗaya.

38. Ga mazōwa dāma.

39. Wata ƙungiya ce daga mutānen farko.

40. Da wata ƙungiya daga mutānen karshe.

41. Mazōwa hagu, Mēne ne mazōwa hagu?

42. Suna a cikin wata iskar zāfi da wani ruwan zāfi.

43. Da wata inuwa ta hayāki mai baƙi.

44. Bā mai sanyi ba, kuma bā mai wata ni'ima ba.

45. Lalle sū, sun kasance a gabānin wannan waɗanda aka jiyyar dāɗi.

46. Kuma sun kasance sunā dōgēwa a kan mummūnan zunubi mai girma.

فِي سِدْرٍ مَّقْضُودٍ ﴿٥٦﴾

وَطَلْحٍ مَّنْضُودٍ ﴿٥٧﴾

وَعِظْلٍ مَّتَدُورٍ ﴿٥٨﴾

وَمَلْؤٍ مَّسْكُوبٍ ﴿٥٩﴾

وَفَلَاحَةٍ كَثِيرَةٍ ﴿٦٠﴾

لَا مَقْطُوعَةٍ وَلَا مَمْنُوعَةٍ ﴿٦١﴾

وَفُؤَيْسٍ مَّرْفُوعَةٍ ﴿٦٢﴾

إِنَّا أَنشَأْنَاهُنَّ إِنْسَاءً ﴿٦٣﴾

فَجَعَلْنَاهُنَّ أَبْكَارًا ﴿٦٤﴾

عُرُبًا أَتْرَابًا ﴿٦٥﴾

لِأَصْحَابِ الْيَمِينِ ﴿٦٦﴾

ذُنُوبُهُنَّ الْأُولَىٰ ﴿٦٧﴾

وَذُنُوبُهُنَّ الْآخِرِينَ ﴿٦٨﴾

وَأَصْحَابِ الشِّمَالِ مَا أَصْحَابِ الشِّمَالِ ﴿٦٩﴾

فِي سَمُورٍ وَجَمِيمٍ ﴿٧٠﴾

وَعِظْلٍ مِّنْ يَّحْمُورٍ ﴿٧١﴾

لَأَبَارِدُ وَلَا كَرِيمٍ ﴿٧٢﴾

إِنَّهُمْ كَانُوا أَقْبَلَ ذَٰلِكَ مُتْرَبِينَ ﴿٧٣﴾

وَصَكَوْا أَوْ أَبْصُرُوا عَلَىٰ الْعُظْمِ ﴿٧٤﴾

47. Kuma sun kasance sunā cēwa, “Shin, idan mun mutu kuma muka kasance turbāya ḍa ḥasū-suwa, shin, lalle mū, waḍanda zā a kōma rāyarwa ne haḳīkatan?”

48. “Shin, kuma da ubanninmu na farko?”

49. Ka ce, “Lalle mutānen farko da na ḥarshe.

50. “Tabbas, waḍanda ake tārā-wa ne a cikin wani yini sananne.

51. “Sa'an nan lalle ku, ya kū batattu, māsu ḥaryatāwa!

52. “Lalle māsu cī ne daga wata itāciya ta zaḳkūm (danyen wutā).

53. “Har zā ku zama māsu cika cikunna daga gare ta.

54. “Sa'an nan kuma māsu shā ne, a kan wannan abin cin, daga ruwan zāfi.

55. “Ku zama māsu shā irin shan rāḳuma māsu fishirwa.”

56. Wannan ita ce liyāfarsu a rānar sakamako.

57. Mū ne Muka halitta ku, to, don me bā zā ku gaskata ba?

58. Shin, kuma kun ga abin da kuke fitarwa na maniyyi?

59. Shin, kū ne kuke halitta shi, kō kuwa Mū ne Māsu halittāwa?

60. Mū ne Muka ḥaddara mutuwa a tsakāninku, kuma ba Mu zama Māsu gajiyāwa⁽¹⁾ ba,

وَكَاؤُا يُعْوَلُونَ اٰيٰذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَّعِظْمًا اَوْنَا
لَمَّبَعُوْنَ ﴿١٧﴾

اَوۡءَابَاؤُنَا الۡاٰوَّلُوْنَ ﴿١٨﴾

قُلۡ لِّرَبِّ الۡاَوَّلِيْنَ وَاۡلَاٰخِرِيْنَ ﴿١٩﴾

لَمۡ يَجۡمَعُوۡنَ اِلَيۡهِ مِيقَاتِ يَوْمِ مَعۡلُوۡمٍ ﴿٢٠﴾

ثُمَّ اَنۡذَرۡنَا الۡظَّالِمِيۡنَ الۡمَكۡرُوۡنَ ﴿٢١﴾

لَا يَكُوۡنُ مِنْ شَجَرَةٍ رُّوۡمٍ ﴿٢٢﴾

مَّا تَوۡنَ وَفِيۡهَا الۡجُنُوۡنَ ﴿٢٣﴾

فَنَسُوۡنَ عَلَيۡهِ مِنَ الۡحَمِيۡرِ ﴿٢٤﴾

فَنَسُوۡنَ مۡرَبَ الۡاَهِمِيۡرِ ﴿٢٥﴾

هٰذَا نَزۡلُ مَعۡرُوۡمِ الۡدِيۡنِ ﴿٢٦﴾

نَحۡنُ خَلَقۡنَاكَ وَفَوَّلَا نَصۡدُقُوۡنَ ﴿٢٧﴾

اَفَرۡءَيْتُمۡ مَّا تُمۡنُوۡنَ ﴿٢٨﴾

ءَاۡنۡتُمۡ تَخۡفَوۡنَهُۥ ؕ اَفَرۡءَيْتُمۡ لِمۡ تَلۡفَلُوۡنَ ﴿٢٩﴾

نَحۡنُ قَدَرۡنَا بَيۡتَ كُرۡسِيِّ الۡمَوۡتِ وَمَا نَحۡنُ بِمَسۡبُوۡوِيۡنَ ﴿٣٠﴾

(1) Āyā ta 60 haḍe take da āya ta 61 watau, bā zā Mu kāsa musanya ku da waḍansu mutāne ba su tsaya matsayinku, sa'an nan kū kuma Mu mayar da ku wata halitta.

61. A kan Mu musanya waɗansu (mutāne) kamarku, kuma Mu mayar da ku a cikin wata halitta da ba ku sani ba.

62. Kuma lalle ne haƙiƙa, kun san halittar farko, to, don me ba za ku yi tunāni ba?

63. Shin, kuma kun ga abin da kūke nōmāwa?

64. Shin, kū ne ke tsirar da shi, kō kuwa Mū ne Māsu tsirarwa?

65. Dā Munā so, lalle, da Mun sanya shi būsasshiyar ciyāwa, sai ku yini kunā māmākin bākin ciki.

66. (Kunā cēwa) "Lalle haƙiƙa an azā mana tāra!"

67. "Ā'a, mun dai zama waɗan-da aka hanā wa!"

68. Shin, kuma kun ga ruwa wannan da kuke sha?

69. Shin, kū ne kuke saukar da shi daga girgije, kō kuwa Mū ne Māsu saukarwa?

70. Dā Mun so, dā Mun mayar da shi ruwan zartsi. To, don me bā ku gōdēwa?

71. Shin, kuma kun ga wutā wannan da kuke kyastāwa?

72. Shin, kū ne kuke ƙagā halitar itāciyarta, kō kuwa Mū ne Māsu ƙagāwa?

73. Mū ne Muka sanya ta wata abar wa'azi da jin dādī ga matafiya a cikin jēji.

74. Sai ka tsarkake sūnan Ubangijinka Mai girma.

عَلَىٰ أَنْ يُبَدَّلَ أَمْتَلِكُمْ وَنُنشِئَكُمْ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦١﴾

وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشْأَةَ الْأُولَىٰ فَتَوَلَّوْا تَذَكَّرُونَ ﴿٦٢﴾

أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَحْرُثُونَ ﴿٦٣﴾

أَأَنْتُمْ تَرْزُقُونَهُمْ أَمْ نَحْنُ الَّذِينَ نَرْزُقُهُمْ ﴿٦٤﴾

لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُمْ حَطَلًا مَّا فَاظُنْتُمْ تَفْكِهُمْ ﴿٦٥﴾

إِنَّا الْمُقَرَّبُونَ ﴿٦٦﴾

بَلْ نَحْنُ مَخْرُوضُونَ ﴿٦٧﴾

أَفَرَأَيْتُمْ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ ﴿٦٨﴾

أَأَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُزْنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنزِلُونَ ﴿٦٩﴾

لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أَجْحَامًا فَتَوَلَّوْا تَشْكُرُونَ ﴿٧٠﴾

أَفَرَأَيْتُمْ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ ﴿٧١﴾

أَأَنْتُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنشِئُونَ ﴿٧٢﴾

نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذَكُّرًا وَرَمَقًا لِلْمُؤْمِنِينَ ﴿٧٣﴾

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٧٤﴾

75. To, bã sai Na yi rantsuwa ba da lõkutan fāduwar taurāri.

76. Kuma lalle ne, hakīka, rantsuwa ce mai girma, dā kun sani.

77. Lalle shi (wannan littāfi), hakīka, abin karantāwa ne mai daraja.

78. A cikin wani littāfi tsararre.

79. Bābu mai shāfa shi fāce wafanda aka tsarkake.

80. Wanda aka saukar ne daga Ubangijin halitta.

81. Shin, to, wannan lābārin ne kuke māsū wulākantāwa?

82. Kuma kunā sanya arzikinku (game da shi) lalle kū, ku faryata (shi)?

83. To, don me idan rai ya kai ga mafōshi? (Kusa da mutuwa).

84. Alhāli kuwa kū, a lõkacin nan, kunā kallo.

85. Kuma Mū ne mafi kusanta gare shi daga gare ku, to, amma kū bã ku gani.

86. To, don me in dai kun kasance bã wafanda zā a yi wa sakamako ba?

87. Ku mayar da shi (cikin jikinsa) har idan kun kasance māsū gaskiya ⁽¹⁾.

88. To, amma idan (mai mutuwar) ya kasance daga makusanta,

* فَلَا أَهْبَسُ بِمَوْجِعِ الْجُبُورِ ﴿٧٥﴾

وَأَنَّهُ لَفَتَّسَهُ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ ﴿٧٦﴾

إِنَّهُ لَفَرَّقَ إِنْ كَرِهَ ﴿٧٧﴾

فِي كِتَابٍ مَّكْتُونٍ ﴿٧٨﴾

لَا يَسْتَسْمِعُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ ﴿٧٩﴾

تَنْزِيلٍ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٨٠﴾

أَفِيهِذَا الْحَدِيثِ أَنَّهُ مُدْهِنُونَ ﴿٨١﴾

وَيَجْعَلُونَ رِزْقَهُمْ أَكْمَرَ تُكْذِبُونَ ﴿٨٢﴾

فَأَنزَلْنَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُقُومَ ﴿٨٣﴾

وَأَنَّهُ حِينَئِذٍ تَنْظُرُونَ ﴿٨٤﴾

وَتَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنْ لَا تُبْصِرُونَ ﴿٨٥﴾

فَأَنزَلْنَا إِنْ كَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَ بَيْنٍ ﴿٨٦﴾

تَرْتَجِمُونَ إِنْ كَشَفْنَا صِدْقَيْنِ ﴿٨٧﴾

فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿٨٨﴾

(1) Idan kun kasance māsū gaskiya ga da'awar rashin Tāshin Kiyāma, to, ku yi lõkarin hana mutuwa ga mutāne dōmin ku hana cिकar alkawarin tayarwa a bāyan mutuwa.

89. Sai hutāwa da kyakkyawan abinci da Aljannar ni'ima.

90. Kuma amma idan ya kasance daga mazōwa dāma,

91. Sai (a ce masa) aminci ya tabbata a gare ka daga mazōwa dāma.

92. Kuma amma idan ya kasance daga māsu karyatāwar, batattun,

93. Sai wata liyāfa ta ruwan zāfi.

94. Da kōnuwa da Jahim,

95. Lalle wannan, haḳīka, ita ce gaskiya ta yaḳīni.

96. Sabōda haka, ka tsarkake⁽¹⁾ sūnan Ubangijinka Mai girma.

فَرَحٌ وَرَحْمَانٌ وَحَمْدٌ تَعْبِيرٌ ﴿٥٦﴾

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَقِينِ ﴿٥٧﴾

فَسَلَّمَ لَكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَقِينِ ﴿٥٨﴾

وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الضَّالِّينَ ﴿٥٩﴾

فَنَزَّلْنَا مِنْ سَمِيمٍ ﴿٦٠﴾

وَقَضَيْتُ لَهُ حَجِيمٍ ﴿٦١﴾

إِنَّ هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ ﴿٦٢﴾

فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٦٣﴾

SŪRATUL ḤADĪD

سُورَةُ الْحَدِيدِ

Tanā karantar da muhimmancin Jihādi da ciyar da dūkiya dōmin Jihādīn daukaka kalmar Allah, a bāyan imāni da Allah da ManzōSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da ke cikin sammai da faṣa ya yi tasbīhi ga Allah. Kuma Shī ne Mabuwayi, Mai hikima.

سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ

الْحَكِيمُ ﴿١﴾

(1) A cikin rukū'i anā tasbīhi da cewa "Subhana Rabbiyal Azīm wa Bihamdih" sau uku. Ma'anarsa 'Tsarki ya tabbata ga Ubangijina Mai girma game da gōde Masa.'

2. Shī ne da mulkin sammai da fasa; Yanā rāyarwa kuma Yanā kashēwa, kuma Shī Mai ikon yi ne a kan kōme.

3. Shī ne Na farko, Na farshe, Bayyananne, Bōyayye, kuma Shi Masani ne ga dukan kōme.

4. Shī ne Wanda Ya halitta sammai da fasa a cikin wasu kwānuka shida, sa'an nan Ya daidaitu a kan Al'arshi, Yanā sanin abin da ke shiga cikin fasa da abin da ke fita daga gare ta, da abin da ke sauka daga sama da abin da ke hawa cikinta, kuma Shī Yanā tāre da ku, duk inda kuka kasance. Kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

5. Shī ne da mulkin sammai da fasa, kuma zuwa gare Shi (Allah) kawai ake mayar da al'amura.

6. Yanā shigar da dare a cikin yini, kuma Yanā shigar da yini a cikin dare, kuma Shi Masani ne ga abin da yake a cikin kirāza.

7. Ku yi īmāni da Allah da ManzonSa, kuma ku ciyar daga abin da Allah Ya wakilta ku a cikinsa (na dūkiya). To, waɗannan da suka yi īmāni daga cikinku, kuma suka ciyar, sunā da wani sakamako mai girma.

8. Kuma me ya same ku, bā zā ku yi īmāni ba da Allah, alhāli kuwa ManzonSa na kiran ku dōmin ku yi īmāni da Ubangijinku, kuma lalle Allah Yā karɓi alkawarinku (cēwa zā ku bauta Masa)? (Ku bauta

لَهُ مَالِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْبِيهِ وَيُخَبِّئُ لَهُ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥﴾

هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ وَهُوَ
يَكُلِّ شَيْءٍ عَلَيْهِ ﴿٦﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ
أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ
فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَاءِ
وَمَا يَصْرُجُ فِيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٧﴾

لَهُ مَالِكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلَى الْأُمُورِ
﴿٥﴾

يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَهُوَ
عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٦﴾

أَمْسُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ
مُسْتَخْلِفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا
لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿٧﴾

وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ يَدْعُوكُمْ
لِتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ أَخَذَ مِيثَاقَكُمْ إِنْ
كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨﴾

Masa) idan kun kasance⁽¹⁾ māsu imāni.

9. Shī ne Wanda ke sassaukar da āyōyi bayyanannu ga BāwanSa, dōmin Ya fitar da ku daga duffai zuwa ga haske, kuma lalle Allah haƙifa Mai tausayi ne gare ku, Mai jin fai.

10. Kuma me ya sāme ku, bā zā ku ciyar ba dōmin daukaka kalmar Allah, alhāli kuwa gādon sammai da ƙasā na Allah ne? Wanda ya ciyar a gabānin cin nasara, kuma ya yi yāki daga cikinku, bā ya zama daidai (da wanda bai yi haka ba). Waƙancan ne mafiifita girman daraja⁽²⁾ bisa ga waƙanda suka ciyar daga bāya kuma suka yi yāki. Kuma dukansu Allah Ya yi musu wa'adi da (sakamako) mai kyau, kuma Allah Masani ne ga abin da kuke aikatāwa.

11. Wāne ne wanda zai ranta wa Allah rance mai kyau dōmin Allah Ya ninka masa shi (a dūniya) kuma yanā da wani sakamako na karimci (a Lāhira)?

12. Rānar da zā ka ga mūminai maza da mūminai mātā, haskensu nā tafiya a gaba gare su, da kuma dāma gare su. (Anā ce musu) “Bushāraku a yau, ita ce gidajen Aljanna.” Ruwa na gudāna daga ƙarƙashinsu, sunā māsu dawwama a cikinsu. Wannan, shī ne babban rabo mai girma.

هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَىٰ عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِّيُخْرِجَكُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَإِنَّ اللَّهَ بِكُفْرِكُمْ لَشَهِيدٌ ۝٩

وَمَا لَكُمْ أَلَّا تُشْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاتُ السَّمٰوٰتِ وَالْاَرْضِ لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَّنْ اَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَتْلَ اَوْلٰدِكَ اَعْظَمُ دَرَجَةً مِّنَ الَّذِيْنَ اَنْفَقُوْا مِنْۢ بَعْدِ وَقَتْلُوْا وَاكْلًا وَّعَدَّ اللَّهُ الْحَسَنٰتِ وَاللَّهُ يَمَّا تَعْمَلُوْنَ خَبِيْرٌ ۝١٠

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضْعِفُهُ لِرَبِّهِ وَكَوْلُهُ جَارٌ كَرِيْمٌ ۝١١

يَوْمَ تَرٰى الْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنٰتِ يَسْعٰى نُورُهُمْ بَيْنَ اَيْدِيهِمْ وَبِاَيْمٰنِهِمْ بِشَرِّكُمْ اَلْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرٰى مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ خٰلِدِيْنَ فِيْهَا ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيْمُ ۝١٢

(1) Wannan ya nūna bin umurnin Allah da nīsantar abin haninSa shi ne bauta, dōmin Ya ambaci ciyar da dūkiya da yin jihādi bauta, ne.

(2) Wannan ya nūna cēwa sahabban Annabi sū ne suka fi kōwane Musulmi a bāyansu daraja. Kuma akwai bambancin daraja a tsakānin sahabban farko da na bāya.

13. Rānar da munafikai maza da munafikai mātā ke cēwa waɗanda suka yi imāni, “Ku dūbo mu, mu yi makāmashi daga haskenku!” A ce (musu), “Ku kōma a bāyanku, dōmin ku nēmo wani haske.” Sai a danne a tsakāninsu da wani gāru yanā da wani fyaure, a cikinsa nan rahama take, kuma a bāyansa daga wajensa azaba take.

14. Sunā kiran su, “Ashe, bā tāre muke da ku ba?” Su ce, “Ī, amma kū, kun fitini kanku, kuma kun yi jiran wata masifa, kuma kun yi shakka, kuma waɗansu gūrace-gūrace sun rūde ku, har umurnin Allah ya jē muku, kuma marūdi ya rūde ku game da Allah.

15. “To, a yau bā zā a karɓi fansa daga gare ku ba. Kuma bā zā a karɓa daga waɗanda suka kāfirta ba. Makōmarku wutā ce, ita ce mai dacēwa da ku, kuma makōmarku dīn nan tā mūnana.”

16. Shin, lōkaci bai yi ba ga waɗanda suka yi imāni⁽¹⁾ zukātansu su yi tawālu'i ga ambaton Allah da abin da ya sauka daga gaskiya? Kada su kasance kamar waɗanda aka bai wa littāfi a gabānin haka, sai zāmani ya yi tsawo a kansu, sabōda haka zukātansu suka kēkashhe, kuma masu yawa daga cikinsu fāsikai ne.

يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ الَّذِينَ آمَنُوا
أَنظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِن نُّورِكُمْ قِيلَ أَرْجِعُوا
وَرَاءَكُمْ فَأَلْتَمِسُوا نُورًا فَضُرِبَ بَيْنَهُم بِسُورٍ
لَّهُ هَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِن قِبَلِهِ
الْعَذَابُ ﴿١٣﴾

يَنَادُوا وَهُمْ أَلْوَنُكَ مَعَكُمْ قَالُوا بَلْ وَلَكِنَّا
فَتَنَّا أَنفُسَكُمُ وَتَرْتَضِيهِمْ وَارْتَبْتَهُمْ وَعَرَّفْنَا
الْأَمَانِي حَتَّى جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَعَرَّكُم بِاللَّهِ الْعُرُودُ ﴿١٤﴾

قَالِيَوْمَ لَا يَتَّخِذُ مِنْكُمْ قَدِيَةً وَلَا مِنَ الَّذِينَ
كَفَرُوا مَا وَبِعَكُمُ النَّارُ هِيَ مَوْلَانِكُمْ
وَيُنَسِّسُ الْمُصِيبُ ﴿١٥﴾

*الَّذِينَ آمَنُوا أَن تَخْشَعَ
قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا
يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلُ قَطَل
عَلَيْهِمُ الْأَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكثِيرٌ مِنْهُمْ
كٰفِرُونَ ﴿١٦﴾

(1) Wanda ya yi imāni da Allah amma bai bi umurninSa ba, sai zūciyarsa ta kēkashhe, imāniya ya fita sa'an nan kuma ya zama fāsiki mai fita hanyar gaskiya. Barin ciyarwa da dukiya dōmin jihādi yanā nūna kēkashēwar zūciya daga imāni, sabōda haka fada da zūciya dōmin tsaron imāninta shi ne jihādi mafi girma.

17. Ku sani cewa Allah Yanā rāyar da kasā a bāyan mutu-warta. (1) Lalle Mun bayyana muku āyōyi da fatan zā ku yi hankali.

18. Lalle māsu gaskatāwa maza da māsu gaskatāwa mātā, kuma suka ranta wa Allah rance mai kyau, anā ribanya musu, kuma suna da wani sakamako na karimci.

19. Kuma wadanda suka yi imāni da Allah da ManzanninSa, wadannan sū ne māsu kamālar gaskatāwa, kuma su ne māsu shahāda a wurin Ubangijinsu. Sunā da sakamakonsu da haskensu. Wadanda suka kafirta, kuma suka faryata game da āyōyinMu, wadannan su ne 'yan Jahīm.

20. Ku sani cewa rāyuwar dūniya wāsā dai ce da shagala da fawa da alfahari a tsakāninku da gāsar wadāta ta dūkiya da dīya, kamar misālin shūka wadda yabanyarta ta bāyar da sha'awa ga manōma, sa'an nan ta kēkashē, har ka gan ta tā zama rawaya, sa'an nan ta kōma rauno. Kuma a Lāhira akwai azāba mai tsanani da gāfara daga Allah da yarda. Kuma rāyuwar dūniya ba ta zama ba fāce fan jin dādīn rūdī kawai.

21. Ku yi tsere zuwa ga (nēman) gāfara daga Ubangijinku, da Aljanna, fādīnta kamar fādīn samā da kasā ne, an yi tattalinta dōmin wadanda suka yi imāni da Allah da

أَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَّا
لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ ﴿٧٥﴾

إِنَّ الْمَصْدِقِينَ وَالْمَصْدِقَاتِ وَأَقْرَبُوا اللَّهَ
فَوَصَّاحَسَاتٍ يَضْعَفُ لَهُمْ وَلَهُمْ أَجْرٌ كَرِيمٌ ﴿٧٦﴾

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ أُولَئِكَ هُمُ
الصَّادِقُونَ وَالشَّهَادَةُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ
أَجْرُهُمْ وَتُورُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا
بِعَائِدِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ ﴿٧٧﴾

أَعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُمْ دَرِينَةٌ
وَتَقَاسُرُ بَيْنَهُمْ وَتَكَاثُرُ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ
كَمَثَلِ عَيْثٍ أَغْبَتِ الْكُفَّارُ نِبَاءُ مُنْمَةٍ يَهْبِجُ
فَتَرَاهُ مَضْفَرًا ثُمَّ يَكُونُ حُطَمًا وَفِي الْآخِرَةِ
عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَعْفُورَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا
الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَمَتَعٌ الْفُرُورِ ﴿٧٨﴾

سَابِقُوا إِلَى مَعْفُورَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَحَصَّوْهُ عَرْضَهَا
كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَعَدَّتْ لِلَّذِينَ
آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ

(1) Mai rāyar da kasā a bāyan mutu-warta da ruwa, yanā rāyar da zukāta sabōda tawālu'i ga ambaton Allah da bin umurninSa. Watau tawalu'i dardai yake da ruwa wajen rāyarwa ga matattu, sai dai kōwane da tāsa hanya.

ManzanninSa. Wannan falalar Allah ce, Yanā bāyar da ita ga wanda Ya so. Kuma Allah Mai falala ne mai girma.

22. Wata masifa bā zā ta auku ba a cikin kāsā kō a cikin rayukanku fāce tanā a cikin littāfi a gabānin Mu halitta ta. Lalle wannan, ga Allah, mai sauƙi ne.

23. Dōmin kada ku yi baƙin ciki a kan abin da ya ku buce muku, kuma kada ku yi murnar alfahari da abin da Ya bā ku. Kuma Allah bā Ya son dukan mai tāƙama, mai alfahari.

24. Watau waƙanda ke yin rōwa, kuma sunā umurnin mutāne da yin rōwa. Kuma wanda ya jūya bāya, to, lalle Allah, Shī ne kaƙai Mawa-dāci, Gōdadde.

25. Haƙīka, lalie, Mun aiko ManzanninMu da hujjōji bayyannu, kuma Muka saukar da Littāfi da sikēli tāre da su dōmin mutāne su tsayu da ādalci, kuma Mun saukar da baƙin ƙarfe, ⁽¹⁾ a cikinsa akwai cutarwa mai tsanani da amfāni ga mutāne, kuma dōmin Allah Ya san mai taimakonSa da ManzanninSa a fake. Lalle ne Allah Mai ƙarfi ne, Mabuwayi.

26. Kuma haƙīka, lalle, Mun aiki Nūhu da Ibrāhīm, kuma

يُوتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٥٧﴾

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي
أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا
إِنْ ذَلَّكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٥٨﴾

لَيْسَ يَلْتَأْسُوا عَلَى مَا فَاتَكُمْ وَلَا
تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ
مُخْتَالٍ فَخُورٍ ﴿٥٩﴾

الَّذِينَ يَبْتَخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِخْلِ
وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٦٠﴾

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا
مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ
النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ
بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مِنْ
بِتْرِهِمْ وَرُسُلَهُ بِالْقَائِبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيمٌ ﴿٦١﴾

وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي

(1) Littafi a nan anā nufin dukan littattafan samā da aka bāyar a bāyan Nūhu da Ibrāhīm. Ma'auni kuma, shi ne shari'ar da ke cikinsu. Baƙin ƙarfe kuwa dōmin kāyan aiki na amfānin sana'ō'i da cūtar da ke a cikinsa na makāmai da kuma amfānin tsaron addini da jihādi. Littafi da ma'auni ana aiki da su wajen awon ibādar Allah da mu'amaloli a tsakanin mutāne.

Muka sanya Annabci da Littāfi a cikin zuriyarsu; daga cikinsu akwai mai nēman shiryuwa, kuma māsu yawa daga cikinsu fasiakai ne.

27. Sa'an nan Muka biyar a bāyansu⁽¹⁾ da ManzanninMu; kuma Muka biyar da Īsā dan Maryama, kuma Muka ba shi Linjila kuma Muka sanya tausayi da rahama a cikin zukātan waɗanda suka bi shi, da ruhbananci⁽²⁾ wanda suka kāga shi, ba Mu rubūta shi ba a kansu, fāce dai (Mun rubūta musu) nēman yardar Allah, sa'an nan ba su tsare shi haƙƙin tsarē-warsa ba, sabōda haka Muka bai wa waɗanda suka yi imāni daga cikinsu sakamakonsu, kuma māsu yawa daga cikinsu fāsikai ne.

28. Yā kū waɗanda suka yi imāni! Ku bi Allah da taƙawa, ku yi imāni da ManzōnSa,⁽³⁾ Ya bā ku rabo biyu daga rahamaSa, kuma Ya sanya muku wani haske wanda kuke yin tafiya da shi, kuma Ya gāfarta muku. Kuma Allah Mai gāfara ne, Mai rahama.

29. Dōmin kada⁽⁴⁾ mutānen Littāfi su san cēwa lalle bā su da ikon yi

ذُرِّيَّتَهُمَا الشُّبُهَةَ وَالْحِكْمَةَ فَمِنْهُمْ
مُهْتَدٍ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٥٧﴾

ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِم بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا
بِعِيسَىٰ ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ وَجَعَلْنَا
فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً
وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا
عَلَيْهِمْ إِلَّا آيَاتِنَا لِلَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ
حَقٌّ وَعَابَتْنَاهَا فَكُفَّيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ
أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٥٧﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا
بِرُسُلِهِمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ وَجَعَلَ
لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَخْفَىٰ لَكُمْ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ ﴿٥٨﴾

لَتَلْقَاَهُ أَهْلُ الْكِتَابِ الَّذِينَ لَا يُقَدِرُونَ عَلَىٰ

(1) Nūhu da Ibrāhīm da Annabāwan da ke bāyansu zuwa ga Īsā dan Maryama.

(2) Ruhbananci a Kiristanci kamar tasawwufi ne a Musulunci. Hana bidi'a yanā cikin jihādi da tsaron addini, bidi'a kuma kashe addini ne. Anā kashe bidi'a idan anā awon ayyuka da Littāfi kamar yanda ake hana zālunci idan anā awo da sikeli kō müdu.

(3) Manzōn Allah a nan, shi ne Muhammadu, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi. Anā umarnin ma'abūta Littāfi da su bi shi dōmin su sāmi rabo ninki biyu. Māsu imāni a nan su ne Ahlul kitābi na ƙwarai.

(4) Rashin saninsu ya hana su su bi Muhammadu ga sāmuni falalar Allah: rabo biyu. Ga wata fassara, an ce harafin nafi kārī ne, watau ma'anarsa ita ce Allah Yā bāyar da rabo biyu ga waɗanda suka yi imāni da ManzōnSa, dōmin mutānen littāfi su san ba zā su iya hana abin da Allah Ya nufa ba.

ga kōme na falalar Allah, kuma ita falalar ga hannun Allah kawai take, Yanā bāyar da ita ga wanda Ya so (wannan jāhilci yā hana su īmāni). Kuma Allah Mai falala ne mai girma.

شَىءٌ مِّن فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٥٨﴾

سُورَةُ الْمُجَادَلَةِ SŪRATUL MUJĀDALA

Tanā karantar da yadda tsārin Majalisar Annabi ta kasance a lōkacinsa, dōmin ta zama abar kōyi ga sauran majalisun Shūgabbannin Musulmi a bāyansa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle Allah Yā ji maganar⁽¹⁾ wadda ke yi maka jāyayya game da mijinta, tanā kai kāra ga Allah, kuma Allah nā jin muhawaraku. Lalle Allah Mai jī ne, Mai gani.

2. Waƙanda ke yin zihāri daga cikinku game da mātansu, sū mātan

قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ﴿٥٩﴾
الَّذِينَ يَظَاهِرُونَ مِنكُم مِّن نِّسَائِهِمْ مَّا هُنَّ

(1) Wannan fissa tanā nūna cēwa a Majalisar Annabi kōwa na da 'yancin shiga, namiji da mace, kuma ya faɗi abin da yake so, kō dā ya sābā wa abin da Annabi ya gani kāfin wani wahayi ya sauka. Gā wannan mace sunanta Khaulatu bnt Sa'alabah ta kai kārār mijinta Ausu bn Samit wanda ya yi zihāri game da ita, watau ya ce idan ya kusance ta kamar ya kwāna da uwarsa ne. Ga al'adar Lārabāwa wannan bā saki ba ne, kuma ba ya iya kwana da ita har abada. Wannan shi ne ta kai kāra wurin Annabi har ta yi muhawara da shi a kansa. Kuma wannan fissa tanā nūna gaskiyar Annabi, bai yi jawābi ba ga abin da bai sāmi wahayi ba a kansa.

nan bā uwāyensu ba ne, bābu uwayensu fāce waḍanda suka haife su. Lalle sū, sunā faḍar abin kyāmā na magana da farya, kuma lalle Allah haḱiḱa Mai yāfēwa ne, Mai gāfara.

3. Waḍanda ke yin zihāri game da mātansu, sa'an nan su kōma wa abin da suka faḍa, to, akwai 'yanta wuya a gabānin su shāfi jūna. Wannan anā yi muku wa'azi da shi. Kuma Allah Mai ḱididdigewa ne ga abin da kuke aikatāwa.

4. To, wanda bai sāmu ba, sai azumin wata biyu jēre a gabānin su shāfi jūna, sa'an nan wanda bai sāmi ikon yi ba, to, sai ciyar da miskīnai sittin. Wannan dōmin ku yi imāni da Allah da ManzonSa. Kuma waḍannan hukunce-hukunce haddōdin Allah ne. Kuma kāfirai, sunā da azāba mai raḍadi.

5. Lalle waḍanda ke sābā wa Allah da ManzonSa, an wulākanta su kamar yadda aka wulākantar da waḍanda ke a gabāninsu, kuma lalle Mun saukar da āyōyi bayyanannu, kuma kāfirai nā da azāba mai wulākantāwa.

6. Rānar da Allah zai tāyar da su gabā ḱaya, sa'an nan ya bā su lābāri game da abin da suka aikata, Allah Yā lissafa shi, alhāli kuwa sū, sun manta da shi, kuma a kan kōme Allah Halartacce ne.

7. Ashe, ba ka ga cēwa lalle Allah Yanā sane da abin da yake a cikin sammai da abin da ke cikin

أَمْهَلْتُهُمْ إِنَّمَا هَلَيْتُمْ إِلَّا إِلَهِي وَلَدَيْتُمْ
وَأَنْتُمْ لَيَقُولُونَ مُنْكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَزُورًا
وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوفٌ عَلِيمٌ ﴿٥٨﴾

وَالَّذِينَ يَظَاهِرُونَ مِن دِينِنَا يَمُوءُونَ بِعُودِ لَمَّا
قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَا
ذَلِكَ تُوعَدُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٥٩﴾

فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامَ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِن قَبْلِ
أَن يَتَمَاسَا فَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ فَاِطْعَامَ سِتِّينَ
مِسْكِينًا ذَلِكَ لَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَيَلْذُقَ أُحْدُودَ اللَّهِ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ
أَلِيمٌ ﴿٦٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كُنُوزًا
كَبِيرًا الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ وَوَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتِنَا
بَيِّنَاتٍ وَاللْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُّهِينٌ ﴿٦١﴾

يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُنَبِّئُهُم بِمَا عَمِلُوا
أَخْصَصَهُ اللَّهُ لِمَنْ حَظَّ مِنْهُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿٦٢﴾

أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي
الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِن نَّجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ

ƙasa ba? Wata gānāwa⁽¹⁾ ta mutum uku bā zā ta kasance ba fāce Allah Shī ne na huḍu dīnta, kuma bābu ta mutum biyar fāce Shī ne na shida dīnta, kuma bābu abin da ya ƙasa wannan kuma bābu abin da yake mafi yawa fāce Shī Yanā tāre da su duk inda suka kasance, sa'an nan Ya bā su lābāri game da abin da suka aikata a Rānar Kiyāma. Lalle Allah Masani ne ga dukan kōme.

8. Ashe, ba ka ga waƙanda aka hane su ba da ga ganāwar, sa'an nan sunā kōmā wa abin da aka hane su daga gare shi, kuma sunā gānāwa game da zunubi da zālunci da sābā wa Manzon Allah, kuma idan sun zo maka sai su gaishe ka da abin da Allah bai gaishe ka da shi ba, kuma sunā cēwa a cikin zukatansu, "Don me Allah bā Yā yi mana azāba sabōda abin da muke faɗa?" Jahan-nama ita ce mai isarsu, zā su shige ta. Sabōda haka makōmarsu tā mūnana.

9. Yā kū waƙanda suka yi īmāni! Idan za ku yi gānāwa, to, kada ku gāna game da zunubi da zālunci da sābā wa Manzon Allah, kuma ku yi gānāwa game da alhēri da taƙawa. Ku bi Allah da taƙawa, Wanda zā a tattara ku zuwa gare Shi.

10. Gānāwar daga Shaidan take kawai dōmin ya mūnanā wa waƙanda suka yi īmāni, alhāli kuwa bā zai

رَابِعُهُمْ وَلَا تَحْسَبِ الْأَهُوسَاءُ سُعْرًا وَلَا أُنْذِرُ
مِنَ ذَلِكَ وَلَا أَصْحَابَ الْأَهُومِ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا
كَانُوا أَنْتُمْ يَدْبِتْنَهُمْ بِمَا عَمِلُوا أَوَلَمْ يَلْقَيْكُمْ
إِنَّ اللَّهَ يَكْلِبُ شَيْءًا وَعَلَيْكُمْ ﴿٥﴾

الَّذِينَ هُمْ عَنِ النَّجْوَى ثُمَّ يَعُودُونَ
لِمَا هُمْ عَنْهُ وَيَنْتَجِبُونَ بِالْإِيمَانِ وَالْعَدْوَانِ
وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءَهُمْ حَيْثُ كَانَ
يُحْيِيكَ بِهِ اللَّهُ وَيَقُولُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا
اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسْبُكُمْ جَهَنَّمُ بَصَائِرُهَا
فَيْسُ الْمَصِيرِ ﴿٦﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا تَنَجَّيْتُمْ فَلَا تَتَنَجَّوْا
بِالْإِيمَانِ وَالْعَدْوَانِ وَمَعْصِيَةِ الرَّسُولِ
وَتَتَنَجَّوْا بِالْإِيمَانِ وَالتَّقْوَى وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٧﴾

إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَحْزُنَ الَّذِينَ
ءَامَنُوا وَلَيْسَ بِضَرِّهِمْ شَيْئًا إِلَّا بُيُوتَهُمْ

(1) A bāyan ƙissar zihāri, ya shiga maganar māsu gānāwa a cikin majalisa. Kuma ya nūna cēwa ba a sifanta Annabi kō a jingina wani abu zuwa gare shi sai idan abin nan yā fito daga Allah a cikin harshen ManzonSa.

iya cùtar su da kōme ba fāce da iznin Allah. Kuma sai mūminai su dogara ga Allah.

11. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Idan an ce muku, ⁽¹⁾ “Ku yalwatā, a cikin majalisai,” to, ku yalwatā, sai Allah Ya yalwatā muku, kuma idan an ce muku, “Ku tāshi” to, ku tāshi. Allah nā ḍaukaka waḍanda suka yi īmāni daga cikinku da waḍanda aka hai wa ilmi, wasu darajōji māsu yawa, kuma Allah Mai kīdiddigewa ne ga abin da kuke aikatāwa.

12. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Idan zā ku gānāwa da Manzon Allah, to, ku gabātar da ʿyar sadaka ⁽²⁾ a gabānin gānāwarku, wannan ne mafi alhēri a gare ku, kuma mafi tsarki. Sai idan ba ku sāmi (abin sadakar ba), to, lalle, Allah, Mai gāfara ne, Mai jin kai.

13. Ashe, kun ji tsōron ku gabātar da sadakōki a gabānin gānāwarku? To, idan ba ku aikata ba, kuma Allah Ya kōmo da ku zuwa ga sauḍi, sai ku tsai da salla, kuma ku bāyar da zakka, kuma ku yi ḍāʿa ga Allah da ManzonSa. Kuma Allah ne Mai kīdiddigewa ga abin da kuke aikatāwa.

14. Ashe, baka gawaḍanda ⁽³⁾ suka

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٥٨﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذْ أَقْبَلَ لَكُمْ تَقْصَحُوا فِي
الْمَجْلِسِ فَاغْصَحُوا يَغْصَحِ اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ
أَنْشُرُوا فَأَنْشُرُوا لِرَفْعِ اللَّهِ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَنُكْرُ
وَالَّذِينَ أُوتُوا الْهَادِثَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿٥٩﴾

يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِذَا نَجَّيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِمُوا
بَيْنَ يَدَيْ جُنُودِكُمْ صَدَقَةٌ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ وَأَطْهَرٌ
فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٦٠﴾

ءَأَسْقَمْتُمْ إِنْ نَقَدْتُمُ آبِيْنَ بَدَى جُنُودِكُمْ
صَدَقَاتٍ فَاذْلُوقُوا وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَأَقِيمُوا
الصَّلَاةَ وَءَاتُوا الزَّكَاةَ وَأَطِيعُوا اللَّهَ
وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿٦١﴾

* أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ

(1) Bāyan fīssar hukuncin gānāwa cikin majalisa, sai kuma hukuncin zaunāwa kō tāshi dōmin wani ya zauna. Kuma ana fifita māsu ilmi da zama ga wurin da ya fi ḍācewa da su.

(2) Hukuncin tāyar da mutāne dōmin a gāna da Manzon Allah, bā ya halatta sai a kan larūra mai tsanani sabōda haka aka sanya gabātar da sadaka, sa'an nan aka sōke shi da umurni da tsaron salla dōmin wa'azin da ke cikinta da kuma bayar da zakka.

(3) Bāyan maganar māsu tāyar da mutāne dōmin gānāwa a cikin majalisa, sai kuma munāfikai māsu mu'āmala da kāfirai, kuma su jē su zauna cikin majalisar Musulmi dōmin su ḍauki rahōtonsu zuwa ga maḳiyansu.

jiḅinci waḁansu mutāne da Allah Ya yi hushi a kansu ba, bā su cikinku, kuma bā su a cikinsu, kuma sunā rantsuwa a kan ƙarya, alhāli kuwa sunā sane?

15. Allah Ya yi musu tattalin azāba mai tsanani. Lalle sū, abin da suka kasance sunā aikatāwa ya mūnana.

16. Sun riƙi rantsuwōwinsu gar-kuwa, sabōda haka suka kange (mūminai) daga jihādin ɗaukaka tafarkin Allah. To, sunā da azāba mai wulākantāwa.

17. Dūkiyōyinsu ba su waḁatar musu kōme ba daga Allah, haka kuma ɗiyansu. Waḁannan 'yan wutā ne. Sū, māsu dawwama ne a cikinta.

18. Rānar da Allah ke tāyar da su gabā ɗaya, sai su yi Masa rantsuwa kamar yadda suke yi muku rantsuwa (a nan dūniya) kuma sunā zaton cēwa sū a kan wani abu suke! To, lalle sū, sū ne maƙaryata.

19. Shaidan ya rinjaya a kansu, sai ya mantar da su ambaton Allah, waḁannan ƙungiyar Shaidan ne. To, lalle ƙungiyar Shaidan, sū ne māsu hasāra.

20. Lalle waḁanda ke sābā wa Allah da ManzonSa, waḁannan sunā a cikin (mutāne) mafi ƙasfanci.

21. Allah Ya rubūta cēwa, "Lalle zan rinjāya, Nī da ManzanniNa." Lalle Allah Mai ƙarfi ne, Mabu-wāyi.

مَا هُمْ قَدْرُكُمْ وَلَا مِنْهُمْ وَبِحَيْثُورٍ عَلَى الْكَذِبِ وَهُمْ
يَعْمَونُ ﴿١٥﴾

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا
يَعْمَونُ ﴿١٦﴾

أَتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ
فَأَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٧﴾

لَنْ نَقْبِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا أَوْلَادَهُمْ مِنَ اللَّهِ
شَيْئًا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿١٨﴾

يَوْمَ يَبْعَهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيُخَلِّفُونَ لَهُ كَمَا
يُخَلِّفُونَ لَكَ وَلَمْ يَحْسُبُونَ أَنَّ اللَّهَ عَلَى شَيْءٍ أَلَّا
يُنْهَاهُمْ عَنِ الْكَذِبِ يَوْمَ ﴿١٩﴾

أَسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ
أُولَئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ الشَّيْطَانِ
هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٢٠﴾

إِنَّ الَّذِينَ يُحَادَثُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أَوَّلَ لَيْلٍ
أَلَّا ذَلِيلِينَ ﴿٢١﴾

كَتَبَ اللَّهُ لِلَّذِينَ آمَنُوا وَأُتُوا بِرَسُولِ اللَّهِ
قُوًى عَزِيزًا ﴿٢٢﴾

22. Bā zā ka sāmi mutāne māsu yin imāni da Allah da Rānar Lāhira sunā sōyayya da wanda ya sābā wa Allah da ManzonSa ba, kō dā sun kasance ubanninsu ne, kō dīyansu kō 'yan'uwansu, ko danginsu. Waɗannan Allah Yā rubūta imāni a cikin zukātansu, kuma Yā karfafa su da wani rūhi⁽¹⁾ daga gare Shi, kuma zai shigar da su a gidājen Aljanna, koramu na gudāna karkashinsu sunā māsu dawwama a cikinsu. Allah Yā yarda da su, kuma sun yarda da Shi. Waɗannan kungiyar Allah ne. To, lalle kungiyar Allah sū ne māsu babban rabo.

لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا
آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ
عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ
الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِنَّا وَيَدْخُلُهُمْ
جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ
حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ
الْمُقْلِحُونَ ﴿٥٨﴾

SŪRATUL ḤASHR

سُورَةُ الْحَشْرِ

Tanā karantar da yadda Allah ke shirya yadda zai taimaki wanda ya dōgara a gare Shi ga bin umurninSa, da sauƙi, ta hanyar da bai sani ba.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin kasā ya yi tasbihi ga Allah, alhāli kuwa, Shi ne Ma-buwāyi, Mai hikima.

سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٥٩﴾

(1) Waɗanda suka tsāre dōkōkin Allah, Allah zai bā su kārfin rai ga zartar da al'amuransu da kyau, kuma zal waɗāta su a dūniya da Lāhira. Asalin rūhi shi ne rai. Anā nufin rāyuwar imāni da kārfin halin fuskantar gaskiya.

2. Shī ne Wanda Ya fitar da wanda suka kāfirta daga Mazōwa Littāfi, ⁽¹⁾ daga gidājēnsu da kōra ⁽²⁾ ta farko. Ba ku yi zaton sunā fita ba, kuma sun tabbata cēwa gānuwō-winsu māsu tsare su ne daga Allah, sai Allah Ya jē musu daga wajen da ba su yi zato ba, kuma ya jēfa tsōro a cikin zukātansu, sunā rushe gidājēnsu da hannāyēnsu da kuma hannāyēn mūminai. To, ku lūra fa, ya māsu basīrōri.

3. Kuma bā dōmin Allah Ya rubuta musu kōrar ba, dā Ya azabta su a cikin dūniya, kuma a Lāhira sunā da azābar wutā.

4. Wannan, dōmin lalle su, sun sāba wa Allah da ManzonSa, alhāli kuwa wanda ya sāba wa Allah, to, lalle Allah, Mai tsananin ukūba ne.

5. Abin da kuka sāre na dabīniya, kō kuka bar ta tsaye a kan asallanta, to, da iznin Allah ne, kuma dōmin Ya wulākanta fasikai.

6. Kuma abin da Allah Ya sanya ya zama ganīma ga ManzonSa, daga gare su, to, ba ku yi hari a kansa da dawāki ko rākuma ba, amma Allah ne Ya rinjāyar da ManzanninSa a kan wanda Yake so, kuma Allah Mai ĩkon yi ne a kan kōme.

7. Abin da Allah Ya sanya shi ganīma ga ManzonSa daga mutānen kauyukan nan, to, na Allah ne,

هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
مِنْ دِينِهِمْ لِأَوَّلِ الْحَشْرِ مَا ظَنَنْتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا
وَوَلَّوْا أَنفُسَهُمْ فَمِنْهُمْ حُسُودُهُمْ مِنَ اللَّهِ
فَأَنزَلْنَا اللَّهُ مِنْ حَيْثُ لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَذَفَ
فِي قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ يُخْرَجُونَ بِيُودِهِمْ بِأَيْدِيهِمْ
وَأَيْدِي الْمُؤْمِنِينَ فَأَعْتَزَلُوا بِأُولَى الْأَعْيُنِ ﴿٥﴾

وَوَلَّوْا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ لَعَدِبَهُمْ
فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الآخِرَةِ عَذَابٌ النَّارِ ﴿٥﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِ
اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥﴾

مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لَيْتٍ أَوْ تَرَكَتُمْ حَافِيَةً
عَلَى أَصُولِهِمَا فَإِنَّ اللَّهَ وَاٰلِهٖ خَيْرَى الْفَاسِقِينَ ﴿٥﴾

وَمَا آفَاءَ اللَّهِ عَلَى رَسُولِهِ مِنْهُمَ مَا
أَوْحَفْتُمْ عَلَيْهِمْ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ
اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٥﴾

مَا آفَاءَ اللَّهِ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ
وَالرُّسُولِ وَاللَّذِي فِي الْأَيْمَنِ وَالْمَسْكُونِ

(1) Mazōwa Littāfi a nan, sū ne Yahūdun Madīna, watau Banī Nadīr,

(2) Kōrēwa daga fasā, Annabi yā kōre su zuwa Haibara a gargadar farko, Umar ya kōre su daga Haibara zuwa Syria a gargada ta biyu.

kuma na ManzonSa ne, kuma na māsu dangantaka da marāyu da miskīnai da ḍan hanya⁽¹⁾ (matafiyi) ne, dōmin kada ya kasance abin shāwāgi a tsakānin mawadāta daga cikinku, kuma abin da Manzo ya bā ku, to, ku kama shi, kuma abin da ya hane ku, to, ku bar shi. Kuma ku bi Allah da taƙawa. Lalle Allah, Mai tsananin uƙūba ne.

8. (Ku yi māmāki) Ga matalauta māsu hijira waƙanda aka fitar daga gidājensu da dūkiyōyinsu, sunā nēman falala daga Allah da kuma yarda, kuma sunā taimakon Allah da ManzonSa! Waƙannan sū ne māsu gaskiya.

9. Da waƙanda suka zaunar da gidājensu (ga Musulunci) kuma (suka zāḅi) imāni, a gabānin zuwan-su,⁽²⁾ sunā son wanda ya yi hijira zuwa gare su, kuma bā su tunānin wata bukāta a cikin kirāzansu daga abin da aka bai wa muhājirīna, kuma sunā fīfita waƙansu a kan kāwunansu, kuma ko dā sunā da wata larūra. Wanda ya sāḅā wa rōwar ransa, to, waƙannan sū ne māsu babban rabo.

10. Kuma waƙanda suka zō daga bāyansu, sunā cēwa, “Yā Ubangijinmu! Ka yi gāfara a gare mu, kuma ga 'yan' uwanmu, waƙan-

وَأَنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ
الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمْ الرَّسُولُ
فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ
إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٩﴾

لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ
وَأَمْوَالِهِمْ يُبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا
وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ﴿٥٨﴾

وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ
يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي
صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَى
أَنْفُسِهِمْ وَإِنْ كَانَ بَيْنَهُمْ حَصَصَةٌ وَمَنْ يُوْفَ
شَيْءٌ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿٥٩﴾

وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا
أَغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا

(1) 'Dan hanya, shī ne matafiyin da guzuri ya kare masa, yanā nēman taimakon da zai mayar da shī garinsa.

(2) Muhājirīna sun yi hijira zuwa Madīna daga Makka kō waƙansu wurāre. Ansar, sū ne mutānen Madīna. Waƙannan sū ne ya kamāta a yi māmākin yadda suka taimaki addini a lōkacin tsanani. Muhājirīna sun bar gidājensu da dūkiyarsu sun yi hijira, Ansarai sun raba dūkiyarsu da gidājensu da iyālansu sun bai wa Muhājirīna dōmin taimakon addini.

da suka riga mu yin ĩmāni, kada Ka sanya wani fulli a cikin zukātanmu ga waɗanda suka yi ĩmāni. Yā Ubangijinmu! Lalle Kai ne Mai tausayi, Mai jin kai.

11. Ashe, ba ka ga waɗanda suka yi munāfinci⁽¹⁾ ba, sunā cēwa ga 'yan'uwansu, waɗanda suka kāfirta daga Mazōwa Littāfi, "Lalle idan an fitar da ku, lalle zā mu fita tāre da ku, kuma bā zā mu yi dā'a ga kōwa ba game da ku, har abada, kuma lalle idan an yāke ku, lalle zā mu taimake ku haƙifatan?" Alhāli kuwa Allah na shaidar cēwa lalle sū, tabbas, maƙaryata ne.

12. Lalle idan an fitar da su, bā zā su fita tāre da su ba, kuma lalle idan an yāke su bā zā su taimake su ba, kuma lalle idan sun taimake su, lalle ne, haƙifatan, zā su jūyar da bāyansu dōmin gudu, sa'an nan kuma bā zā a taimake su ba.

13. Lalle kū ne kuka fi bāyar da firgita a cikin zukātansu bisa ga Allah, wannan kuwa dōmin sū lalle waɗansu irin mutāne ne da bā su gānēwa.

14. Bā su iya yākar ku gabā ɗaya, fāce a cikin garūruwa māsu gānuwa da gāruna, kō kuma daga bāyan katangu. Yākinsu a tsāka-ninsu mai tsanani ne, kanā zaton su a haɗe, alhāli kuwa zukātansu dabam-dabam suke. Wannan kuwa dōmin sū, lalle wasu irin mutane ne da bā su hankalta.

بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ
آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ﴿٥٩﴾

* أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَافَقُوا وَقُولُوهٖمْ
لِاخْرَاجِنَا مِنَ الدِّينِ كَفْرًا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَتَخْرُجُنَّ مَعَهُمْ وَلَا تَطِيعُ
فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِن قُوتِلْتُمْ
لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ
كَذِبُونَ ﴿٦٠﴾

لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِن قُوتِلُوا
لَا يَنْصُرُوهُمْ وَلَئِن نَّصَرُوهُمْ لَيُوَلُّنَّ
الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يَنْصُرُونَ ﴿٦١﴾

لَأَنْتُمْ أَشَدُّ رَهْبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنْ
اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٦٢﴾

لَا يَتَّبِعُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قَوْمٍ مُّضَيَّعَةٍ
أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ
تَتَسَبَّحُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّىٰ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ
قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٦٣﴾

(1) Bāyan ya nūna yadda Allah ke taimakon mai binSa da taƙawa. Kuma yanā nūna yadda Yake tābar da mai binSa da munāfinci.

15. Kamar misālin waḍanda⁽¹⁾ ke a gabāninsu, bā da dadēwa ba, sun dandani kūdar al'amarinsu, kuma sunā da wata azāba mai raḍaḍi.

16. Kamar misālin Shaidan a lōkacin da yake cē wa mutum, "Ka kāfirta". To, a lōkacin da ya kāfirta dīn, ya ce (masa), "Lalle bābu ruwāna da kai. Lalle ni inā tsōron Allah, Ubangijin halitta!"

17. Sai ākibarsu ta kasance cēwa su biyun duka sunā a cikin wutā, sunā māsu dawwama a cikinta. Kuma wannan shī ne sakamakon māsu zālunci.

18. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Ku bi Allah da taḳawa, kuma rai ya dūbi abin da ya gabātar dōmin gōbe, kuma ku bi Allah da taḳawa. Lalle Allah, Mal fididdigewa ne ga abin da kuke aikatawa.⁽²⁾

19. Kuma kada ku kasance kamar waḍanda suka manta Allah, Shi kuma Ya mantar da su rāyukansu. Waḍannan sū ne fāsifai.

20. 'Yan wutā da 'yan Aljanna bā su daidaita. 'Yan Aljanna, sū ne māsu babban rabo.

21. Dā Mun saukar da wannan Alkur'āni a kan dūtse, dā lalle kā ga dūtšen yanā mai tawālī'u, mai tsat-tsāgēwa sabōda tsōron Allah, kuma waḍancan misālai Munā bayyana

كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاتُوا
وَيَا أَلْمَرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٥﴾

كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ
فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا كَانَتْ
اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦﴾

فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا
وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ﴿١٧﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ
مِمَّا قَدَّمَتْ لِغَدٍ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ
بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٨﴾

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ
أَنْفُسَهُمْ أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿١٩﴾

لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ
أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾

لَوْ أَنزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ
خَاشِعًا مُتَصَدِّعًا مِّنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتَذَكُّرِ
الْأَمْثَلِ نَصْرِيهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ

(1) Kuraishāwa da aka kashe a Badar.

(2) Daga wannan āyā ta 18 zuwa farshen sūra, yanā bayānin hāsilitin darasin sūrar ne dunkule, da kuma ambatar muhimman abūbuwan da ta kunsu dōmin wa'azi da farkarwa ga mai hankali.

su ne ga mutāne, da fatan za su yi tunāni.

22. (Wanda Ya saukar da Alkur'āni) Shi ne Allah, Wanda bābu wani abin bautāwa fāce Shi, Masanin fake da bayyane, Shī ne Mai rahama, Mai jin kai.

23. Shī ne Allah, Wanda bābu abin bautāwa fāce Shi, Mai mulki, Mai tsarki, Aminci, Mai amintarwa, Mai Tsarēwa, Mabuwayi, Mai tilastāwa, Mai nūna isa. Tsarki ya tabbata a gare Shi daga abin da suke yi na shirki da Shi.

24. Shī ne Allah, Mai halitta, Mai gināwa, Mai sūrantāwa. Yanā da sūnāye māsu kyau, abin da ke a cikin sammai da fasa sunā tsarkake Shi, kuma Shī ne Mabuwayi, Mai hikima.

يَتَفَكَّرُونَ ﴿٣١﴾

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَدُوُّ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةُ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿٣٢﴾

هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَلِيمُ
الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ
الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ
عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾

هُوَ اللَّهُ الْخَلِيقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ
الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٣٤﴾

SŪRATUL
MUMTAHANA

سُورَةُ الْمُتَمِّتِينَ

Tanā gargadi ga Musulmi su tsantsantar da biyayyarsu ga Allah, su yanke wata mu'āmala da kāfirai, bā da sun zālunce su ba.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ya kū wafanda suka yi imāni!
Kada ku riki ma'iyi! Na kuma mafi-

بِأَيِّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي

yinku masōyi, kuna jēfa sōyayya⁽¹⁾ zuwa gare su, alhāli kuwa haḳīka sun kāfirta da abin da ya zo muku, na gaskiya, sunā fitar da Manzon (Allah) tāre da ku (daga gidājenku) dōmin kun yi imāni da Allah, Ubangijinku, idan kun fito dōmin jihādi sabōda ḍaukaka kalmaTa da nēman yardaTa, kunā asirta sōyayya zuwa gare su alhāli kuwa Nī ne Mafi sani ga abin da kuka ḅōye da abin da kuka bayyana, kuma duk wanda ya aikata shi daga cikinku, to, lalle ya ḅace daga tsakar hanya.

2. Idan sun kāma ku, zā su kasance maḳiya a gare ku, kuma su shimfiḍa hannuwansu da harsunan-su zuwa gare ku da cūta, kuma su yi gūrin ku kāfirta.

3. Zumuntarku bā zā ta amfāne ku ba, haka kuma ḍiyanku, a Rānar Kiyāma. (Allah) zai⁽²⁾ rarrabe tsakāninku, kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

4. Lalle abin kōyi mai kyau ya kasance a gare ku game da Ibrāhīm da waḍanda ke tāre da shi a lōkacin da suka ce wa mutānensu, "Lalle mū, bābu ruwanmu da ku, kuma da abin da kuke bautāwa,

وَعَدَّوْكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْفُونَ إِلَيْهِمْ بِالْمُؤَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَهُمْ مِنْ لِقَىٰ يَخْرُجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُولَمُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ جِهَدًا فِي سَبِيلِي وَاتِّبَاعًا مَرْضَاتِي لَسُرُونَ إِلَيْهِمْ بِالْمُؤَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَمْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ ﴿٦٠﴾

إِنْ يَتَفَقَّهُوْكُمْ يَكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءً وَيَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيَهُمْ وَأَلْسِنَتَهُم بِالسُّوْءِ وَوَدُّوا أَنْ تُكْفَرُوا ﴿٦٠﴾

لَنْ تَنْفَعَكُمْ أَرْحَامُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَفْصَلُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٦٠﴾

فَذَكَرَتْ لَهُمْ جِسْمَهُ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا الْقَوْمِ هُمُ لَنَا بَرَةٌ أَوْ أَمْنٌ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَثِيرًا بَدَّ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَعْدَاءُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا

(1) Wani Sahābin Annabi da ake cēwa Hātibu bn Abi Balta'a ya rubūta takarda zuwa ga Kuraishāwa yanā sanar da su cēwa Annabi na zuwa garinsu da yāri, sai Allah Ya sanar da Annabi tun manzonso bai isa ba ga Kuraishāwa, sai aka mayar da takardar. Da aka tambayi Hātibu dalīlin yin ta, sai ya ce dōmin yanā da ḍiya da dūkiya ne a can, dōmin haka ya so ya gaya musu zuwan Annabi kō da yake yanā da cikakken imāmin cēwa Annabi gaskiya ne, kuma zai rinjāye su duk yadda aka yi. Sai Annabi ya karḅi uzurinsa, ba a yi masa kōme ba, sai dai abin da Allah Ya hana; kada Musulmi su sāke wata ma'āmala da kāfirai a ḅōye ko a bayyane sabōda dalīlan da aka faḍa a cikin sūrar.

(2) Ga wata firā'ā zā a fassara wurin da cēwa 'za a rarrabe tsakāninku'.

baicin Allah, mun fita batunku, kuma kiyayya da jiyēwa jūna sun bayyana a tsakāninmu, sai kun yi īmāni da Allah Shi kadai." Fāce maganar Ibrāhīm ga ubansa (da ya ce), "Lalle zā ni nēma maka gāfara kuma ban mallaki kōme ba daga Allah sabōda kai." "Yā Ubangijinmu! A gare Ka muka dōgara, kuma gare Ka muka mayar da al'amuranmu, kuma zuwa gare Ka makōma take."

5. "Yā Ubangijinmu! Kada Ka sanya mu fitina ga waḍanda suka kāfirta, kuma Ka yi gāfara gare Mu. Ya Ubangijinmu! Kai ne Ma-buwāyi, Mai hikima!

6. Lalle, haḳīka, abin kōyi mai kyau ya kasance a gare ku daga cikinsu, ga wanda ya kasance yanā fātan (rahamar) Allah da Rānar Lāhira, kuma wanda ya jūya bāya, to, lalle Allah, Shī ne Wadātacce, Gōdadde.

7. Anā tsammānin Allah Ya sanya, a tsakāninku da tsakānin waḍanda kuka yi kiyayya da su, wata sōyayya daga gare su, kuma Allah Mai ikon yi ne, kuma Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

8. Allah bā Ya hana ku, daga waḍanda ba su yāke ku ba sabōda addini kuma ba su fitar da ku ba daga gidājenku, ga ku kyautata musu kuma ku yi musu ādalci. Lalle Allah Yanā son māsu ādalci.

9. Allah Yana hana ku kawai daga waḍanda suka yāke ku sabōda addini kuma suka fitar da ku daga gidājenku, kuma suka taimaki jūna

بِاللَّهِ وَحَدَهُ إِلاَ قَوْلَ إِبراهيمَ إِلهِهِ لَأَسْتَخِيرَنَّ
لَكَ وَمَا أَمْرًا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا
عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَنبَأْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ ﴿٥﴾

رَبَّنَا لاَ تَجْعَلْنَا مَثَلًا لِّلَّذِينَ كَفَرُوا وَأَغْفِرْ لَنَا رَبَّنَا
إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿٥﴾

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا
اللَّهَ وَالْيَوْمَ الآخِرَ وَمَن يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ
الْحَمِيدُ ﴿٥﴾

* عَسَى اللَّهُ أَن يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُمْ
مِنْهُمْ مَّوَدَّةً وَاللَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٥﴾

لَا يَهْتَدِيكُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ تَرْتَابِعُوا فِي الدِّينِ
وَأَن تَرْجُوا كَرَمًا تَرْجُوا أَن تَبْرُوهُمْ وَتُقْسِطُوا
إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ ﴿٥﴾

إِنَّمَا يَهْتَدِيكُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوا فِي الدِّينِ
وَأَخْرَجُوا كَرَمًا تَبْرُوهُمْ وَأَعْلَىٰ الْآخِرَةِ كَرَمٌ

ga fitar da ku, kar ku jibince su, kuma wanda ya jibince su, to, wadannan sū ne azzālumai.

10. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Idan mātā mūminai suka zo muku, sunā māsu hijira, to, ku jar-raba su. Allah Shī ne Mafi sani ga īmāninsu. To, idan kun san sū mūminai ne, kada ku mayar da su zuwa ga kāfirai. Sū mātan bā su halatta ga aurensu, sū kuma kāfiran bā su halatta ga auren mātān. Ku bā su abin da suka ḡatar na dūkiya. Kuma bābu laifi a kanku ga ku aure su idan kun bā su sadākōkinsu. Kuma kada ku rife auren mātā kāfirai, kuma ku tambayi abin da kuka ḡatar daga dūkiya, su kuma kāfirai su tambayi abin da suka ḡatar na dūkiya. Wannan hukuncin Allah ne, Yanā hukunci a tsakāninku. Kuma Allah, Masani ne, Mai hikima

11. Kuma idan wani abu ya ku-buce muku daga mātānku zuwa ga kāfirai, sa'an nan kuma kuka ḡauki fansa, to, sai ku bai wa waḍanda matansu suka tafi kwatankwacin abin da suka ḡatar na dūkiya. Kuma ku yi biyayya da taḡawa ga Allah Wanda kuke māsu īmāni da Shi, Shi Kadai.

12. Yā kai Annabi! Idan mātā mūminai suka zo maka sunā yi maka mubāya'a a kan bā zā su yi shirki da Allah ba ga kōme, kuma

أَنْ تَوَلَّوهُمْ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿١٠﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مِنْهُنَّ فَحَرِّجْنِي
فَمَا تَعْبَهُنَّ اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِنْ
عَاجَزْتُمُوهُنَّ فَمَا تَعْبَهُنَّ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى
الْكَافِرَاتِ لَأَهُنَّ جِلَّ لَهُنَّ وَلَا هُنَّ يُحِلُّونَ لَهُنَّ
وَأَنْ تَوَلَّهُنَّ أَنْفُسَهُنَّ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ أَنْ تَتَكَلَّمُوا
إِذَا عَاجَزْتُمُوهُنَّ أَجْرَهُنَّ وَلَا تُمْسِكُوا بِعَصَمِ
الْكَافِرِينَ وَسَلُوا مَا أُنْفِقُوا لِمَا أُنْفِقُوا
ذَلِكَ حُكْمُ اللَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ ﴿١١﴾

وَإِنْ فَاتَكَ شَيْءٌ مِنْ أَرْوَاحِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ
فَعَابَثُوا فَمَا تُولِ الَّذِينَ ذَهَبَتْ أَرْوَاحُهُمْ
مِثْلَ مَا أَنْفَقُوا وَأَنْفَقُوا اللَّهُ الَّذِي أَنشَأَهُ
مُؤْمِنُونَ ﴿١٢﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءَكَ الْمُؤْمِنَاتُ يَسْأَلَنَّكَ عَنِ
أَنْ لَا يُسْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْعًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ

bā su yin sātā, kuma bā su yin zina, kuma bā su kashe⁽¹⁾ 'ya'yansu, kuma bā su zuwa da karya da suke kirkirāwa⁽²⁾ a tsākanin hannuwansu da kafāfunsu, kuma bā su sāba maka ga wani abu da aka sani na shari'a, to, ka karɓi mubāya'arsu, kuma ka nēmi Allah Ya gāfarta musu. Lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

13. Yā kū waɗanda suka yi imāni! Kada ku jibinci waɗansu mutāne⁽³⁾ da Allah Ya yi hushi a kansu. Lalle sun yanke tsammāni daga (rahamar) Lāhira, kamar yadda kāfirai suka yanke tsammāni daga mazōwa⁽⁴⁾ kaburbura.

وَلَا يَفْتَنَنَّ أَوْلَادَهُمْ وَلَا يَأْتِيَنَّ بِهِمْ سُنَنٌ
يَقْتَرِبْنَ مِنْ أَيْدِيهِمْ وَأَنْجُلِهِمْ وَلَا
يَعْصِبَنَّكَ فِي مَعْرُوفٍ قَابِعُهُمْ وَأَسْتَعْفِرُ
لَهُمْ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ
عَلَيْهِمْ قَدْ يَتَّبِعُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَبِئْسَ
الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُورِ ﴿١٣﴾

SŪRATUS ṢAFF

سُورَةُ الصَّفِّ

Tanā karantar da gaskiyar maganar watau kada aikin mutum ya sābā wa maganarsa .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da ke cikin sammai da abin da ke cikin kasā ya yi tasbihi ga Allah, alhali kuwa, Shi ne Mabuwayi, Mai hikima.

سَبِّحْ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ﴿١﴾

(1) A zāmanin jāhiliyya sun kashe 'ya'yansu mātā ta hanya uku, ɗaya sabōda bākance na addīni, na biyu sabōda tsōron talauci; sunā turbuɗe 'ya'ya mātā a bāyan sun shēkara shida, na uku sabōda kunyar haihuwar mace sai uwa ta yi rāmi, idan ta haifi namiji ta bar shi, idan kuma ta haifi mace, sai ta tūra ta a cikin rāmin ta turbuɗe.

(2) Sunā tsintar yāro su mayar da shi ɗansu, haka kuma maza na yin tabanni, watau mutum ya mai da ɗan wani nāsa kamar yadda har yanzu kāfirai nā yin sa.

(3) Allah Ya yi hushi ga duk wanda ya sani kuma ya fi aiki da saninsa kamar Yahūdāwa da miyāgun Mālamai.

(4) Kāfirai ba su yarda da Tāshin Kiyāma ba, sabōda haka suke yanke kauna daga wanda ya mutu.

2. Yā kū waḍanda suka yi ĩmāni!
Don me kuke faḍin abin da bā ku
aikatāwa?

3. Ya girma ga zama abin kyāma
a wurin Allah, ku faḍi abin da bā ku
aikatāwa.

4. Lalle Allah Yanā son waḍanda
ke yin yāki dōmin ḍaukaka Kal-
marSa, a cikin safu kamar sū gini ne
mai ḍamfarar jūna.

5. Kuma a lōkacin da Mūsā ya ce
wa mutānensa, “Yā mutānena! Sa-
bōda me kuke cūtar da ni, alhāli
kuwa lalle kun sani cēwa lalle nī
Manzon Allah ne zuwa gare ku?”
To, a lōkacin da suka karkace,
Allah Ya karkatar da zukātansu.
Kuma Allah bā Ya shiryar da mutā-
ne fasikai.

6. Kuma a lōkacin da Īsā ḍan
Maryama ya ce, “Yā Banī Isrā'īla!
Lalle nī, Manzon Allah ne zuwa
gare ku, mai gaskata abin da ke
gaba gare ni na Attaura, kuma mai
bāyar da bushāra da wani Manzo
da ke zuwa a bāyāna, sūnasa Ah-
mad (Mashāyabo).” To, a lōkacin
da ya jē musu da hujjōji, suka ce,
“Wannan sihiri ne, bayyananne.”

7. Kuma wāne ne mafi zālunci
daga wanda ya kirƙira ƙarya ya
jingina ta ga Allah, alhāli kuwa shī,
anā kiran sa zuwa ga Musulunci?
Kuma Allah bā Ya shiryar da mutā-
ne azzālumai.

8. Sunā nufin su bice hasken Al-
lah da bākunansu, alhāli kuwa Al-
lah Mai kammala haskenSa ne,
kuma kō da kāfirai sun fi.

يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوْا لِمَ تَقُوْلُوْنَ مَا لَا
تَفْعَلُوْنَ ﴿٥﴾

كَبُرَ مَقْتًا عِنْدَ اللّٰهِ اَنْ تَقُوْلُوْا مَا لَا
تَفْعَلُوْنَ ﴿٦﴾

اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الَّذِيْنَ يُقْتَلُوْنَ فِيْ سَبِيْلِهِ
صَفًا كَاَنْهُمْ بُنِيْنَ مَّرْمُوصٰٓ ﴿٧﴾

وَ اِذْ قَالَ مُوسٰٓى لِقَوْمِهٖ يٰۤاَيُّهَا
قَوْمِ وَاٰتِيْٓنِىْ وَ قَدْ تَعْلَمُوْنَ اَنِىْ رَسُوْلُ اللّٰهِ
اِلَيْكُمْ فَلَمَّا رَاۤءُوْا اٰرَافَ اللّٰهِ قَلُوْا لَهُمْ
وَ اللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الضّٰلِيْنَ ﴿٨﴾

وَ اِذْ قَالَ عِيسٰٓى اِبْنُ مَرْيَمَ لِقَوْمِىْ اِنِّىْ رَسُوْلُ اللّٰهِ
اِلَيْكُمْ مُّصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيِّ مِنَ التَّوْرَةِ وَ مُبَشِّرًا
بِرَسُوْلِ بَآئِيْنَ مِنْ بَعْدِىْ اَسْمِعُوْا اَنْفُسَكُمْ لِقَوْلِىْ
بِالْبَيِّنٰتِ قَالُوْا هٰذَا سِحْرٌ مُّبِيْنٌ ﴿٩﴾

وَ مَنۢ ظَلَمۡ مِنۢ بَنِيْٓ اٰدَمَ عَلٰٓى اللّٰهِ الْكٰذِبَ وَ هُوَ يَدْعٰٓى
اِلٰى الْاِسْلٰمِ وَ اللّٰهُ لَا يَهْدِى الْقَوْمَ الضّٰلِيْنَ ﴿١٠﴾

يُرِيْدُوْنَ لِيُظِلُّوْا نُوْرَ اللّٰهِ بِاَقْوَامِهِمْ وَ اللّٰهُ مُنِيْرٌ
نُّوْرِهِ وَ تُوَكِّرُهُ الْكٰفِرُوْنَ ﴿١١﴾

9. Shi ne Wanda Ya aiko ManzonSa da Shiriya da addīnin gas-kiya, dōmin Ya daukaka shi a kan wani addīni dukansa, kuma kō dā mushirikai sun fi.

10. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Shin, in nūna muku wani fatauci wanda zai tsarshe ku daga wata azāba mai raɗaɗi?

11. Ku yi īmāni da Allah da ManzonSa, kuma ku yi jihādi ga daukaka kalmar Allah game da dūkiyōyinku da rāyukanku. Wannan shi ne alhēri a gare ku idan kun kasance kuna da sani.

12. Sai Allah Ya gāfarta muku zunubanku, kuma Ya shigar da ku gidājen Aljanna, koramu na gudāna daga karkashinsu, da waɗansu dā-kuna māsu dādi a cikin gidājen Aljannar zama. Wannan shi ne babban rabo, mai girma.

13. Da wata (falala) da yake kunā son ta: taimako daga Allah da cin nasara wanda yake kusa. Kuma ka yi bushāra ga mūminai.

14. Yā kū waɗanda suka yi īmāni! Ku kasance mataimakan Allah, kamar abin da Īsā ɗan Maryama ya ce ga Hawāriyāwa, “Waɗanne ne mataimakaɗa zuwa ga (aikin) Allah?” Sai wata kungiya daga Banī Isrā'īla ta yi īmāni, kuma wata kungiya ta kāfirta. Sai Muka karkafa waɗanda suka yi īmāni a kan maƙiyansu, sabōda haka suka wāyi gari marinjāya.

هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ
لِيُظَاهِرَهُ عَلَىٰ الَّذِينَ عَلَيْهِمْ لُؤْلُؤَةٌ مِّنَ الْمَشْرُورِينَ ﴿٩﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَهْلِ الْكِتَابِ عَلَىٰ تَحَرُّجِكُمْ
عَنَّا لَيْسَ لَكُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٠﴾

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ لِيُخْرِجَهُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
بِأَمْوَالِهِ وَأَنْفُسِهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

يَتَخَفَتِ الْكُفْرُوكُ وَيَدْخُلُكُمْ حَتَّىٰ تَخْرُجَ مِنْ حَتَمِهَا
الْأَهْلُ وَالْمَسْكِينُ طَيْبَةً فِي جَنَّتِ عِنْدَ ذَلِكَ الْفَوْزِ
الْعَظِيمِ ﴿١٢﴾

وَأخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَيَسِّرُ
الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا أَصْنَابَ اللَّهِ كَمَا قَالَ
عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ لِلْحَوَارِيِّينَ مَن أَعْصَىٰ إِلَهًا إِلَّا اللَّهُ
قَالَ الْمَوَارِثُونَ تَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ فَمَا مَنَّتْ طَائِفَةٌ
مِّنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ فَأَيَّدْنَا الَّذِينَ
آمَنُوا عَلَىٰ عَدُوِّهِمْ فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ ﴿١٤﴾

SŪRATUL JUMU'Ā

سُورَةُ الْجُمُعَةِ

Tanā karantar da cewa daukar ilmi bā da yin aiki da shi ba, bā shi da wani amfāni sai wahalar banza.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da yake a cikin sammai da abin da yake a cikin fasā sunā tasbihi ga Allah, Mamallaki, Mai tsarki, Mabuwāyi, Mai hikima.

2. Shī ne Wanda Ya aika, a cikin mabiya al'ādu (marasa rubutu da karātu),⁽¹⁾ wani Manzo daga gare su yanā karanta āyōyinSa a kansu, kuma yanā tsarkake su, kuma yanā sanar da su Littafi da hikima kō da yake sun kasance daga gabāninsa lalle sunā a cikin bata bayyananne.

3. Da wadansu mutāne⁽²⁾ daga gare su, ba su i da riskuwa da sū ba, alhālī kuwa Shī ne Mabuwāyi, Mai hikima.

بِسْمِ اللَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
الْمَلَائِكَةِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ ﴿١﴾

هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو
عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ
مُبِينٍ ﴿٢﴾

وَالْآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْعَزِيزُ
الْحَكِيمُ ﴿٣﴾

(1) Lārabāwa sū ne mabiya al'ādu, watau ummiyyūn daga ummu, watau uwa, watau kamar yadda uwāye suka haife su dōmin bā su da wani littāfi da suke bi, sai al'ādunsu da hukunce-hukuncen shaihunansu.

(2) Sū ne Ajamāwan da zā su musulunta su bi Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi. Kō kuwa duk wanda ya musulunta a bāyan Sahabban Annabi. Wannan yanā nunā falalar Sahabbai a kan wadansunsu.

4. Waccan wata falalar Allah ce, Yanā bāyar da ita ga wanda Yake so. Kuma Allah ne Ma'abūcin dukkan falala mai girma.

5. Misālin waɗanda aka dōra wa ɗaukar Attaura sa'an nan ba su ɗauke ta ba, kamar misālin jāki ne, yanā ɗaukar littattafai. Tir da misālin mutānen ⁽¹⁾ nan da suka karyata game da āyōyin Allah! Kuma Allah bā Ya shiryar da mutāne azzālumai.

6. Ka ce, "Yā kū waɗanda suka tūba (Yahūdu)! Idan kun riya cēwa laile kū ne zābaɓɓun Allah bā sauran mutāne ba, sai ku yi gūrin mutuwa ⁽²⁾ idan kun kasance māsū gaskiya."

7. Kuma bā zā su yi gūrinta ba har abada sabōda abin da hanayensu suka gabatar. Kuma Allah ne Masani ga azzālumai.

8. Ka ce, "Lalle mutuwar nan da kuke gudu daga gare ta, to, lalle ita mai haɗuwa da ku ce sa'an nan kuma anā mayar da ku zuwa ga Masanin fake da bayyane, dōmin Ya bā ku lābāri ga abin da kuka kasance kunā aikatāwa."

9. Yā ku waɗanda suka yi īmāni! Idan an yi kira zuwa ga salla daga rānar Jumū'a, sai ku yi aiki zuwa ga

ذَٰلِكَ فَضَّلَ اللَّهُ تَوَاتِيهِمْ مِنْ بَشَاءٍ وَاللَّهُ ذُو
الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٤﴾

مَثَلِ الَّذِينَ حُمِلُوا التَّوْرَةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا
كَمَثَلِ الْإِصْحَارِ إِذْ أُسْقُوا مَاءً فَشَبَّوهُ
مَثَلِ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ﴿٥﴾

قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا لِمَنْ زَعَمْتُمْ أَتَكْفُرُونَ
أُولَٰئِكَ يَلْعَنُ اللَّهُ مِنْ ذُنُوبِ النَّاسِ فَتَمَتَّعُوا بِالْمَوْتِ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿٦﴾

وَلَا يَتَذَكَّرُ لَهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْتُمْ إِلَيْهِمْ وَاللَّهُ
عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٧﴾

قُلْ إِنْ الْمَوْتُ الَّتِي تُعْرَفُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ
مُلَاقِيكُمْ كَثْرَةً قَرْدُونَ إِلَىٰ عَلَيْهِ الْعَلِيْبُ
وَالشَّهَادَةُ فَيَنْتَبِهُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٨﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمٍ

(1) Tir wanda ya yi siffa da irin siffōfin Yahūdu daga Musulmi wajen ɗaukar karātun Alkur'āni amma kuma bai yi aiki da shi ba. Yahaya bn Yamāni ya ce, "Sunā rubuta Hadīsi bā su fahimtarsa, kuma bā su kula da ma'anarsa." Watau sunā wahala wajen ɗaukar ilmin da aka dōra musu ɗaukarsa amma kuma bā su yin amfāni da shi a wajen aikinsu da mu'āmalōinsu.

(2) Ba a sādūwa da Allah sai a bāyan mutuwa. Masōyi nā gūrin sādūwa da masōyinsa, kuma bā zai yi gudun sababin sādūwar ba.

ambaton Allah, kuma ku bar⁽¹⁾ ciniki. Wancan dīnku ne mafi alhēri a gare ku idan kun kasance kunā sani.

10. Sa'an nan idan an karē sal-la, sai ku wātsu a cikin kasā kuma ku nēma daga falalar Allah, kuma ku ambaci sūnan Allah da yawa dammāninku, ku sāmi babban rabo.

11. Kuma idan suka ga wani fatauci kō kuma wani wasan shaga-la, sai su yi rūgūguwar fita zuwa gare su, kuma su bar ka kanā tsaye. Ka ce, "Abin da yake a wurin Allah ne mafi aihēri daga fataucin, alhāli kuwa Allah ne Mafi alhērin māsu arzūtāwa."

لِجُمُعَةٍ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ
ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي
الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِن فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا
اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿٦﴾

وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ
فَأَيْمًا قُلِّمًا عِندَ اللَّهِ وَخَيْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ
الْحَيَّةِ وَاللَّحْمِ وَالرَّزْقِ ﴿٧﴾

(1) Ba a hana Musulmi aiki ba a kōwace rāna, sai dai an hana duk wanda Jumū'a ta lazimta a kansa da ya yi wani aiki wanda bā na tattalin salla ba a rānar Jumma'a, a bāyan kiran salla. Anā nufi da kiran salla na biyu a bāyan limāmi ya zauna a kan mumbarinsa, dōmin wannan kiran aka sani a zāmanin Annabi da Abubakar da Umar. Amma kira na farko, Usman bn Affān ne ya fāra shi dōmin farkar da mutāne, a bāyan sun yi yawa kuma sun kāma sanā'ō'i. Kuma a bāyan an kāre salla, sai a wātse zuwa ga ayyuka da nēman abinci. Bā a tsayāwa yin wata nāfila a bāyan sallar Jumū'a, sai dai an so yin raka'a biyu a bāyan fita daga masallāci kamar yadda Annabi ke yi.

A farko, anā yin huđubar sallar Jumma'a a bāyan salla har a lōkacin da āyarin Dihya el Kalbi ya kōmo daga Shām (Syria) da abinci, ya sauka a Bakī'a, suka buga ganga, sai Sahabbai suka fita dōmin nēman sayen abincin a gabānin a kāre huđubar suka bar mutum gōma shā biyu tāre da Annabi. Sai aka mayar da huđubar a gabānin salla. Kuma an fahimci cēwa anā yin huđuba a tsaye. Kuma ba a kafa Jumū'a, sai a kafaffen gari, amma Jumū'a nā kulluwa da mutum gōma sha biyu da Līman.

سُورَةُ الْمُنَافِقِينَ
SŪRATUL MUNĀFIKŪN

Tanā karantar da halāyen munāfukan Madīna a zāmanin Annabi da wa'azi ga barin yin hāli irin nāsu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan munāfukai⁽¹⁾ suka jē maka suka ce, "Munā shaidar lalle kai, haḳīka Manzon Allah ne," kuma Allah Yanā sane da lalle kai, haḳīka Manzon Sa ne, Kuma Allah Yanā shaida lalle munafukan, haḳīka, maḳaryata ne.

2. Sun riki rantsuwōwinsu garkuwa, sai suka taushe daga tafarkin Allah. Lalle sū, abin da suka kasance sunā aikatāwa ya mūnana.

3. Wancan, dōmin lalle sū, sun yi imāni, sa'an nan kuma suka kāfirta, sai aka yunke a kan zukātansu. Sabōda sū, bā su fahimta.

4. Kuma idan kā gan su, sai jikunansu su bā ka sha'awa, kuma idan sun faɗa,⁽²⁾ zā ka saurāra ga maganarsu. Kamar dai sū kyami ne wan-

إِذَا جَاءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ بِكَ أَنْ لَرَسُولٍ
اللَّهُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّ
الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ ﴿١﴾

اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَّةً فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ
اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٢﴾

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطَغَىٰ عَلَيْهِمْ
فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٣﴾

* وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَلَٰكِنْ يَقُولُوا
تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خُشُبٌ مُّسْتَدَدَةٌ

(1) Munāfuki, a zāmanin Annabi, shi ne wanda ya yi kalmar shahāda, ya bayyana Musulunci, amma kuma a ɓōye, shi kāfiri ne. A bāyan Annabi anā cē wa munāfuki zindifiri.

(2) Munāfukai sunā da kyaun sūrar jiki kuma sun iya magana da fasaha amma fa bā su da hankali sabōda ƙaryar da suke a kanta, sabōda haka sunā tsōron kōwane irin mōtsi ya zama a kansu.

da aka jingine. Sunā zaton kōwace tsāwa a kansu take. Sū ne mafiyan, sai ka yi saunarsu. Allah Yā la'ane su. Yāya ake karkatar da su?

5. Kuma idan aka ce musu, “Ku zo Manzon Allah ya nēma maku gāfara,” sai su gyāda kāwunansu, kuma ka gan su sunā kangēwa, alhāli kuwa sunā māsu girman kai.

6. Daidai ne a kansu, kā nēma musu gāfara kō ba ka nēma musu ba. Faufau Allah bā zai gāfarta musu ba. Lalle Allah, bā zai shiryar da mutāne fāsiKai ba.

7. Sū ne waɗanda ke cēwa, “Kada ku ciyar a kan wanda ke wurin Manzon Allah har su wātse,” alhāli kuwa taskōkin sammai da kasa ga Allah suke, kuma amma munāfukai bā su fahimta.

8. Sunā cēwa, “Lalle ne idan mun kōma⁽¹⁾ zuwa Madīnar, haḳīka mafi rinjaya zai fitar da mafi kaskanta daga gare ta, alhāli kuwa rinjāyar ga Allah take kuma da ManzonSa, kuma da mūminai, kuma amma munāfikai ba su sani ba.

9. Ya ku waɗanda suka yi īmāni! Kada dūkiyōyinku da dīyanku su shagaltar da ku daga ambaton Allah. Kuma wanda ya yi haka, to, waɗannan sū ne māsu hasāra.

يَسْتَسُونَ كُلَّ صِدْقَةٍ عَلَيْهِمْ هُمْ الْعَادُو
فَأَحْزَنَهُمْ قِتْلَهُمْ اللَّهُ أَنْ يُؤْفَكُونَ ﴿١﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ
لَوَّأُزُّوهُمُ وَيَسْتَهْزَهُمُ الَّذِينَ يَسْتَهْزِئُونَ وَهُمْ
مُتَسَكِّبُونَ ﴿٢﴾

سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفِرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ
تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ
لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٣﴾

هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَيْنَا مِنْ عِنْدَ رَسُولِ
اللَّهِ حَقًّا يَنْفِقُوا لِلَّهِ حَقًّا مِنَ السَّمَوَاتِ
وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٤﴾

يَقُولُونَ لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ
لَيُخْرِجَنَّ الْأَعَزُّ مِنْهَا الْأَذَلَّ وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ
وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ
الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٥﴾

يَتَّبِعُهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِأَنَّهَا هِيَ كَمَا يُحِبُّ
وَلَا أُولَئِكَ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ
يَعْمَلْ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦﴾

(1) Abdullah bn Ubayyi bn Salūl ya faɗi cēwa “Wallahi idan mun kōma Madīna wanda ya fi karfi, lalle zai fitar da wanda ya fi kaskanci.” Yanā nufin Ansārai mutānen Madīna zā su kōri Muhājirai. Yā faɗi haka a cikin wata tafiya ta jihādi. Aka gaya wa Annabi, sai ya yi musu. Allah Ya kunyata shi.

10. Kuma ku ciyar daga abin da Muka arzūta ku daga gabānin mutuwa ta je wa dayanku har ya ce, “Yā Ubangijina! Don me ba Ka yi mini jinkiri ba zuwa ga wani ajali makusanci dōmin in gaskata kuma in kasance daga sālihai?”

11. Kuma Allah bā zai jinkirta wa wani rai ba idan ajalinsa ya je. Kuma Allah Masani ne ga abin da suke aikatāwa.

وَأَنْفِقُوا مِنْ مَّا رَزَقْتُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِي
أَحْسَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا أَخَّرْتَنِي
إِلَىٰ أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَّدَّقَ وَأَكُن مِّنَ
الصَّالِحِينَ ﴿١٠﴾

وَلَنْ يُؤَخِّرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ
خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١١﴾

سُورَةُ التَّغَابُنِ SŪRATUT TAGHĀBUN

Tanā karantar da cēwa wanda ya shagala da dūniya ya bar addini, ya yi hasara. Addini kuwa shi ne bin umurnin Allah da barin haninSa ga kōme.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Abin da yake a cikin sammai da wanda yake a cikin fasā sunā tasbīhi ga Allah. Gare Shi mulki yake, kuma gare Shi gōdiya take. Kuma Shi, a kan kōme, Mai ikon yi ne.

2. Shī ne Wanda Ya halitta ku. Sa'an nan daga gare ku akwai kāfiri kuma daga gare ku akwai mūmini. Kuma Allah Mai gani ne ga abin da kuke aikatāwa.

يَسْبِغْ لَكَ مَائِي السَّمَوَاتِ وَمَائِي الْأَرْضِ اللَّهُ
الْمَلِكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾

هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرٌ وَمِنْكُمْ مُّؤْمِنٌ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٢﴾

3. Ya halitta sammai da ƙasā da abin da yake hakkinSa. Kuma Ya sūranta ku, sa'an nan Ya kyautata sūrōrinku. Kuma zuwa gare Shi makōma take.

4. Yanā sanin abin da ke a cikin sammai da ƙasā. Kuma Yanā sanin abin da kuke ðōyēwa da abin da kuke bayyanāwa. Kuma Allah Masani ne ga abin da ke cikin ƙirāza.

5. Shin, babban lābāri bai je muku ba na waɗanda suka ƙāfirta daga gabāni, sai suka ðandani ukū-bar al'amarinsu kuma sunā da wata azāba mai raɗaɗi?

6. Wancan, sabōda lalle su Manzanninsu sun kasance sunā jē musu da hujjōji bayyanannu, sai suka ce, "Āshe, wasu mutane za su shiryar da mū?" Sai suka ƙāfirta kuma suka jūya bāya, kuma Allah Ya waɗātu (daga gare su). Kuma Allah Waɗātacce ne, Gōɗadde.

7. Waɗanda suka ƙāfirta sun riya cēwa bā zā a tāyar da su ba. Ka ce, "Ni, inā rantsuwa da Ubangijina. Lalle zā a tāyar da ku haƙīkatan, sa'an nan kuma lalle anā bā ku lābāri game da abin da kuka aikata. Kuma wannan ga Allah mai sauƙi ne."

8. Sabōda haka ku yi ĩmāni da Allah da ManzonSa da hasken nan da Muka saukar. Kuma Allah, ga abin da kuke aikatāwa, Mai lābar-tāwa ne.

9. A rānar da Yake tattara ku dōmin rānar tāruwa. Wancan ne rānar kāmunga. Kuma wanda ya yi ĩmāni da Allah, kuma ya aikata

خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَّرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُوْرَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيْرُ ﴿٥﴾

يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسْرُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ وَاللَّهُ عَلَيْهِمْ يَدَاتُ الصُّدُوْرِ ﴿٦﴾

الرِّيَاضِ كُتِبُوا الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ قَدْ أَهْوَأُوا وَإِلَىٰ أَمْرِهِمْ لَهَزَةٌ عَذَابُ الْبَیْرُوتِ ﴿٧﴾

ذَٰلِكَ بِأَنَّهُ كَانَ تَائِبُهُمْ بِالْبَیْنَتِ فَقَالُوا أَبَشِرْهُمْ هُدُوْرَنَا فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَأَسْتَفْتِي اللَّهَ وَاللَّهُ عَنِّي حَمِيْدٌ ﴿٨﴾

رَضِمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يَّعْمُرُوا قَلْبًا يَّزِيحًا لَتُبْعَثُنَّ تُرِثُنَّ عَنْهُمْ وَلَهُمْ عَمَلُهُمْ وَذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيْرٌ ﴿٩﴾

فَقَامُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاللَّذِي أَنْزَلْنَا اللَّهُ عَلَيْهِمْ آتَمَعُوا لَهُمْ حَيْدٌ ﴿١٠﴾

يَوْمَ يَجْمَعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَٰلِكَ يَوْمُ التَّغَابُنِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكْرَمْ عِنْدَ سَيِّدَائِهِ

aikin fwarai, zai kankare masa mū-nānan ayyukansa, kuma Ya shigar da shi gidājen Aljanna, koramu na gudāna daga karfashinsu, sunā madawwama a cikinsu har abada. Wannan ne babban rabo mai girma.

10. Kuma waƙanda suka kāfirta, kuma suka faryata game da āyōyinMu, waƙannan sū ne 'yan wuta, sunā madawwama a cikinta. Kuma tir da makōma, ita.

11. Wata masifa bā zā ta sāmu ba fāce da iznin Allah. Kuma wanda ya yi īmāni da Allah, Allah zai shiryar da zuciyarsa. Kuma Allah, ga dukan kōme, Masani ne.

12. Kuma ku yi dā'ā ga Allah, kuma ku yi dā'ā ga Manzo. Sa'an nan idan kun jūya bāya, to, abin sani kawai, akwai iyarwa bayyananna a kan ManzonMu.

13. Allah, bābu wani abin bauta wa fāce Shi. Kuma ga Allah, sai mūminai su dōgara.

14. Yā kū waƙanda suka yi īmāni! Lalle ne daga mātanku da dīyan-ku akwai wani maƙiyi⁽¹⁾ a gare ku, sai ku yi saunarsu. Kuma idan kuka yāfe, kuma kuka kau da kai, kuma kuka gāfarta, to, lalle Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

15. Dūkiyōyinku da dīyanku fitina⁽²⁾ dai ne. Kuma Allah, a wurin-Sa akwai wani sakamako mai girma.

وَيَدْخُلُهُ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿١٠﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ
أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبئسَ الْمَصِيرُ ﴿١١﴾

مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ
يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٢﴾

وَاطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِن
تَوَلَّيْتُمْ فَإِنَّمَا عَصَىٰ رَسُولِنَا الْبَلْعُ الْمُمِيتُ ﴿١٣﴾

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَىٰ اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ ﴿١٤﴾

يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِن مِّن
أَرْوَاحِكُمْ وَأَوْلَادِكُمْ عِندَ الرَّكْعِ
فَأَخَذُوا مِنْكُمْ وَلَٰئِن تَقِفُوا وَتَصِفِحُوا
وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٥﴾

إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ
عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ ﴿١٦﴾

(1) Maƙiyi, shī ne mai hana mutumin da yake fīyayya da shi wani alhēri ya sadu da shi. Idan son dūkiya kō māta kō dīya ya hana mutum yin sadaka kō fita zuwa jihādi, to, dūkiyar da mātan da dīyan sun zama maƙiyansa ke nan.

(2) Fitina, ita ce duk abin da zai cūci mutum ta hanyar da yake amincēwa, cūtar ta dūniya ce kō ta Lāhira. Cūtar Lāhira ta fi tsanani sabōda girman hasārar da ke a cikinta.

16. Sai ku bi Allah da taƙawa gwargwadon abin da kuka sāmi iko. Kuma ku saurāra kuma ku yi dā'ā, kuma ku ciyar, ya fi zama alhēri gare ku. Kuma wanda ya sābā wa rōwar ransa, to, wadannan sū ne māsu babban rabo.

17. Idan kun bai wa Allah rance, rance mai kyau, (Allah) zai ninka shi a gare ku kuma Ya gāfarta muku. Kuma Allah Mai yawan gō-diya ne, Mai hafuri.

18. Shī ne Masanin fake da bayyane, Mabuwayi, Mai hikima.

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَأَسْمِعُوا وَأَطِيعُوا
وَأَنْفُسُكُمْ وَأَنْفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِي مَوْلَى
نَفْسِهِ فَآؤُذْكُمْ لَهُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٦﴾

إِنْ تَصْرَفُوا لِلَّهِ ذِرَابًا يَصْرَفْهَا
لَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ إِنَّ اللَّهَ شَكُورٌ حَلِيمٌ ﴿١٧﴾

عَلِيمٌ الْعَلِيمُ وَالشَّهَادَةُ الْعَزِيمُ الْحَكِيمُ ﴿١٨﴾

SŪRATU'D DALĀK سُوْرَةُ الدَّلَاةِ

Tanā karantar da hukunce-hukuncen sakin mātan aure da haƙƙōkin da ke rātayuwā ga ma'auran a bāyan sakin.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ya kai Annabi! Idan kun saki mātā, sai ku sake su ga iddarsu, ⁽¹⁾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ

(1) Saki, shī ne warware kullin halaccin sāduwa da jūna a tsakānin miji da māta. Haƙƙi ne wanda Allah Ya saka ga hannayen maza ban da mātā. Saki ga idda, watau ya sake ta saki guda a cikin tsarkin da bai shāfe ta ba dōmin saukin idda. Yanā haramta ga mijin da mātar ya fitar da ita kō ta fita daga dāƙinta a lōkacin idda. Fāruwar wani al'amari shī ne sōyayya a bāyan kiyayya da mayarwa a bāyan saki. Alfasha a nan, tanā nufin faɗa da zāge-zāge a kan surukanta. Anā fitar da mai iddar saki sabōɗa alfasha daga gidanta. Akwai saki na sunna kuma akwai na bidi'a, amma saki na sunna ɗaya ne, a cikin tsarkin da bā a shāfe ta ba, kuma kada a fāra mata wani saki har ta fāre idda. Sakin bidi'a kuwa shī ne uku ga bā ɗaya kō a cikin idda guda, a cikin hails kō jinin biki. Sakin bidi'a yanā lazimta. Anā ūlasta shi mayarwa ga wadda aka saki a cikin hails idan bai kai uku ba ga miji 'yantacce, kō biyu ga miji bāwā.

kuma ku fididdige iddar. Kuma ku bi Allah Ubangijinku da taƙawa. Kada ku fitar da su daga gidajensu, kuma kada su fita fāce idan sunā zuwa da wata alfāsha bayyananna. Kuma waƙancan iyakōkin Allah ne. Kuma wanda ya kētare iyakōkin Allah, to, lalle ya zālunci kansa. Ba ka sani ba ɗammānin Allah zai fitar da wani al'amari a bāyan haka.

2. Sa'an nan idan sun isa ga ajalinsu (na idda) sai ku riƙe su da abin da aka sani kō ku rabu da su da abin da aka sani kuma ku shaidar da māsu adalci biyu daga gare ku. Kuma ku tsayar da shaidar dōmin Allah. Wancan ɗinku anā yin wa'azi da shi ga wanda ya kasance yanā yin imāni da Allah da Rānar Lāhira. Kuma wanda ya bi Allah da taƙawa, Allah zai sanya masa mafita.

3. Kuma Ya arzūta shi daga inda bā ya zato. Kuma wanda ya dōgara ga Allah, to, Allah ne Ma'ishinsa. Lalle Allah Mai iyar da umurninSa ne. Haƙiƙa Allah Ya sanya ma'auni ga dukan kōme.

4. Kuma waƙanda suka yanke⁽¹⁾ ɗammāni daga haila daga mātanku, idan kun yi shakka, to, iddarsu watā uku ce da waƙanda ba su yi

لِيَعْتَبِرْنَ وَأَخْشُوا اللَّهَ وَأَتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تَخْرُجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِغِيصَةٍ مُبَيَّنَةٍ وَذَلِكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا ﴿١﴾

فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهِدُوا ذَوَى عَدْلٍ مِّنكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ﴿٢﴾

وَيَرْزُقَهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَبَلِيغٌ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ﴿٣﴾

وَالَّذِي يَتَّبِعْ مِنَ الْغَيْبِ مِنْ دُونِ مَا أَنزَلْنَا فِي الْقُرْآنِ لَكُمْ آيَاتٍ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٤﴾

(1) Muddar idda ga wadda ta yanke ɗammānin haila sabōda tsūfa, watanni uku, kuma bā zā ta fāra kōme ba a kai. Wadda take akwai shakka a game da ita ga kō akwai ciki kō bābu shi, to, zā ta yi iddar wattani uku kuma ta yi jiran watanni tara, watau ta yi watannin shēkara, uku na idda, saura na ta fid da shakka ne. Haka ne hukuncin mai isihāla, watau jinin ciwo. Amma yāriyina mai shakkar ciki, sai ta zauna har shakka ta gushe. Yarinyar da ba ta fāra haila ba tana iddar wata uku. Bābu bambanci a tsakānin fiya da baiwa ga idda da watanni, amma ga idda ta tsarki, to, baiwa tana yin rabin na fiya ga saki da mutuwa.

haila ba. Kuma ma'abūta cikinna, ajalinsu, (shi ne) cewa su haifi cikinnansu. Kuma wanda ya bi Allah da taƙawa, (Allah) zai sanya masa wani sauƙi daga al'amarinsa.

5. Wancan umurnin Allah ne, Ya saukar da shi zuwa gare ku. Kuma wanda ya bi Allah da taƙawa, Allah zai kankare masa mūnānan ayyukansa, kuma Ya girmama masa sakamako.

6. Ku zaunar da su daga inda kuka zauna⁽¹⁾ daga gwargwadon sāmunku. Kuma kada ku cūce su dōmin ku fūntata a kansu. Kuma idan sun kasance ma'abūta ciki, sai ku ciyar da su har su haifi cikinsu. Sa'an nan idan sun shāyar da māma sabōda ku, sai ku bā su tsādōdinsu. Kuma ku yi shāwara a tsakāninku bisa abin da aka sani. Kuma idan kun nūna talauci, to, wata mace zā ta shāyar da māma sabōda shi (mijin).

7. Sai mawadāci ya ciyar daga wadātarsa kuma wanda aka fūntata masa arzikinsa, to, sai ya ciyar daga abin da Allah Ya bā shi. Allah bā Ya kallafa wa wani rai fāce abin da Ya bā shi. Allah zai sanya sauƙi a bāyan tsanani.

8. Kuma da yawa⁽²⁾ daga alƙarya wadda ta yi tsaurin kai daga

أَجْلَهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ﴿٤﴾

ذَٰلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا ﴿٥﴾

أَسْكُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكُنْتُمْ مِنْ وُجُوهِكُمْ وَلَا تُضَارُوهُنَّ لِيُضَيِّقُوا عَلَيْهِنَّ وَإِنْ كُنَّ أُولَاتٍ حَمِلًا فَلْيَضَعْنَ أَغْلَهُنَّ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَارْتُوهُنَّ فَأَجُورُهُنَّ وَآتِهِنَّ وَأَبْنَتَهُنَّ يُعْمَرُونَ وَإِنْ تَعَاَسَرْتَ فَتَضَرَّعْ لَهُ ۖ

أُخْرَى ﴿٦﴾

لِيُنْفِقَ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يَكْفُلُ اللَّهُ تَفْسُلًا إِلَّا مِمَّا آتَاهَا سَيِّجَعَلْ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا ﴿٧﴾

وَلَا يَكُنْ مِنْ قَرْبِهِ عَنَّتْ عَنْ أَمْرِهَا وَرُسُلِهِ

(1) Mijin zai fita ya bar wa mātār da ya saki daki ta zauna a dakinta har ta kāre idda. Anā ciyar da mai sakin kōmē, amma bā a ciyar da mai sakin bā'ini sai idan tanā da ciki. Ijarar shāyarwa tanā a kan uba ga uwar da aka saki saki ba'ini kō ga watarta, bisa ga yardar sassan biyu.

(2) A bāyan da ya gama bayānin saki da hukunce-hukuncen da suka rātayu a gare shi, sai kuma ya gōya gargadī ga wanda bai bi wadannan hukunce-hukuncen ba, ta hanyar

barin umurnin Ubangijinta da ManzanninSa, sai Muka yi mata hisābi, hisābi mai tsanani, kuma Muka azabtar da ita, azāba abar kyāma.

9. Sa'an nan ta dandana masīfar al'amarinta. Kuma farshen al'amarinta ya kasance hasāra,

10. Allah Ya yi musu tattalin wata azāba mai tsanani. Sabōda haka ku bi Allah da taƙawa, yā ma'abūta hankula, waƙanda suka yi imāni! Haƙīka Allah Ya saukar da wata tunātarwa zuwa gare ku:

11. Manzo, yanā karātun āyōyin Allah bayyanannu a kanku dōmin Ya fitar da waƙanda suka yi imāni kuma suka aikata ayyukan fwarai daga duffai zuwa ga haske. Kuma wanda ya yi imāni da Allah ya aikata aikin fwarai Allah zai shigar da shi gidājen Aljanna, ko-ramu nā gudāna daga farƙashinsu, sunā māsū dawwama a cikinsu har abada. Haƙīka Allah Yā kyautata⁽¹⁾ masa arziki.

12. Allah, Wanda Ya halitta bakwai dīn sammai kuma daga fasā kwatankwacinsu, umurninSa yanā ta sauka a tsakaninsu dōmin ku san lalle Allah Mai ikon yi ne a kan

فَحَاسِبْنَهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَابَهَا عَذَابًا تُكْرَهُ ۝٨

فَدَاقَتْ وَيَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا ۝٩

أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ ءَامَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا ۝١٠

رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مِمَّا يُنَزَّلُ لِيُخَرِّجَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمَرْ بِاللَّهِ وَعَسَلْ صَلَاحًا يُدْخِلُهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا ۝١١

اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ

tsoratar da shi da cewa Allah Ya halaka al'aryu māsū yawa sabōda sābā Masa ga hukunce-hukuncenSa ga fanānan abūbuwa, balle mutum guda wanda ya sābā masa ga babban al'amari kamar aure da saki waƙanda rāyuwar dan Adam ta dōgara a kansu. Kuma ya yi bushāra ga wanda ya bi Shi da taƙawa, ya fita daga duhun al'adu zuga ga hasken Sbari'arSa, kuma Ya yi wa'adi da bā shi sauƙin rāyuwa daga WaƙātarSa mai yawa.

(1) Allah Yā kyautata wa wanda ya tsare shari'arsa da kyau, a wajen arzikinsa tun daga dūniya har ya zuwa Lāhira, dōmin Yā ce, "Haƙīka Allah Yā kyautata masa (mai tsare shari'ar) arziki" bā da Yā yi faidain lōkaci kō wuri ba.

dukan kōme, kuma lalle Allah, ha-
kīka Ya kēwaye ga dukan kōme da
sani.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

SŪRATUT TAḤRĪM سُوْرَةُ التَّحْرِيمِ

Tanā karantar da yadda ake kyautata zamantakēwa da iyāli.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā kai Annabi! Don me kake
haramta abin da Allah Ya halatta
maka,⁽¹⁾ kanā nēman yardar mā-
tanka, alhāli kuwa Allah Mai gāfa-
ra ne, Mai jin kai.

2. Haḳīka Allah ya faralta muku
warware⁽²⁾ rantsuwōyinku, kuma

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لِمَ تُحَرِّمُ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكَ تَبَتَّغِي
مَرْضَاتَ أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

قَدْ قَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ هَجْرَةَ أَيْمَانِكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ

(1) A cikin littāfin Buhāri an ruwaito daga Ā'isha, mātar Annabi, cēwa Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, yakan yi jinkiri a wurin Zainab bint Jahash dōmin ya shā zuma a wurinta. Ta ce, "Sai nā shirya, ni da Hafsa: Duka wadda Manzon Allah ya shiga a gare ta daga gare mu, ta ce masa, 'Inā jin wārin tsi mi daga gare ka! Kā ci tsi mi!' To, sai Annabi ya shiga ga dayansu, ta ce masa, "Kā ci tsi mi." Ya ce, "Ā'aha! Nā shā zumā dai a wurin Zainab bint Jahash, kuma ba zan kōma gare shi ba." Asālin abin, Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, yā kasance yanā zāgayāwa a gidājen mātansa a bāyan sallar la'asar dōmin ya gaishe su. To, sai ya shiga ga Hafsa a bāyan ya shiga ga Zainab, ta gaya masa haka. Kuma ya gaya mata nisantarsa ga zuman, kuma ya gaya mata lābārin cewa Abubukar da Umar, Allah Ya yarda da su, za su zama halīfai a bāyansa. To, sai ta faḳi waḍannan lābaru ga maḳwabciyarta Ā'isha. Wannan fiṣsa tanā kōyar da sauḳin hālin Annabi a game da iyālnsa, da girmamawarsa a gare su.

(2) An rubūta yadda ake warware rantsuwa da kaffāra wadda aka ambata a cikin sūra ta 5, āyā ta 89. Anā kaffārar rantsuwa da ciyar da miskīnai gōma daga matsakaicin abinci, mūdu biyu ga kōwane, kō tufātar da su tufar da za ta ishe su salla, idan bai sāmu ba, ya yi azumin kwāna uku.

Allah ne Mataimakinku kuma Shi ne Masani, Mai hikima.

3. Kuma a sã'ilin da Annabi ya asirta wani lãbãri zuwa ga sãshen mâtansa, to, a lõkacin da ta bã da lãbari da shi. Kuma Allah Ya bayyana shi a gare shi, ya sanar da sãshensa kuma ya kau da kai daga wani sãshe. To, a lõkacin da ya bã ta lãbãri da shi, ta ce, "Wãne ne ya gaya maka wannan?" Ya ce, "Masani, Mai labartawa, Ya gaya mini."

4. Idan kũ biyu kuka tũba zuwa ga Allah, to, hakĩka zukãtanku sun karkata. Kuma idan kun taimaki jũna a kansa, to, lalle Allah Shi ne Mataimakinsa, da Jibĩrilu da sãlihan mũminai. Kuma malã'iku, a bãyan wancan, mataimaka ne.

5. Mai yiwuwa ne Ubangijinsa, idan ya sake ku, Ya musanya masa waɗansu mātān aure mafiya alhēri daga gare ku, Musulmai, mũminai, māsū tawālī'u, māsū tũba, māsū ibāda, māsū azumi, zawarōri da'yammāta.

6. Yã kũ waɗanda suka yi ĩmāni! Ku kãre wa kanku⁽¹⁾ da iyãlinku wata wuta makãmashinta mutãne da duwãtsu ne. A kanta akwai waɗansu malã'iku māsū kauri, māsū farfi. Bã su sãbã wa Allah ga abin da Ya umurce su, kuma sunã aikata abin da ake umurnin su.

الْعَالِمِ الْعَلِيمِ ﴿٥﴾

وَإِذْ أَسْرَأَ النَّبِيُّ إِلَىٰ بَعْضِ أَرْوَاحِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا تَبَيَّنَتْ لَهُ وَأَظْهَرَ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضَهُمْ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُمْ قَالَتْ مِنْ أُنْبِيَائِكَ هَذَا قَالَ تَبَيَّنَ الْغَيْبُ ﴿٥﴾

إِنْ تَوَّابًا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَعَتْ قُلُوبُكُمْ وَإِنْ تَقَاطَرُوا عَلَيْهِ قَالَتْ اللَّهُ هُوَ مَوْلَاهُ وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلَائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ ﴿٥﴾

عَسَىٰ رَبُّهُ إِنْ طَلَّقَكُنْ أَنْ يُبْدِلَهُ أَزْوَاجًا خَيْرًا مِنْكَ مُتَسَلِّمَاتٍ مُؤْمِنَاتٍ قَلْبَاتٍ تَيَبَّنَّ عَلَيْكَ وَعِيدَاتٍ مُسْتَبَحَاتٍ تَبَيَّنَّ وَأُنْبِيَائِكَ ﴿٥﴾

تَبَيَّنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا قَوْلَ أَنفُسِهِمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُرُودَهَا النَّاسُ وَاللَّيْجَارُ عَلَيْهِمَا مَلَائِكَةٌ غُلَاطٌ شِدَادٌ لَا يَصُوبُونَ اللَّهُ مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ ﴿٥﴾

(1) Tsare kai da iyãli daga wuta yanã sãmuwa da shiryar da su da karãtu da nasĩba a kan addini. Wannan yanã a cikin kyaun zamantakẽwa wanda sũrar ke karantarwa.

7. Yā kū waḍanda suka kāfirta⁽¹⁾! Kada ku kāwo wani uzu-ri a yau. Anā yi muku sakamakon abin da kuka kasance kunā aikatā-wa kawai ne.

8. Yā kū waḍanda suka yi īmāni! Ku kōma zuwa ga Allah kōmawar gaskiya. Mai yiwuwa Ubangijinku Ya kankare muku miyāgun ayyu-kanku kuma Ya shigar da ku a gidājen Aljanna, koramu na gu-dāna daga ƙarƙashinsu a rānar da Allah bā Ya kunyatar da Annabi⁽²⁾ da waḍanda suka yi īmāni tāre da shi. Haskensu yanā tafiya a gaba gare su da jihōhin dāmansu, sunā cēwa, “Yā Ubangijinmu! Ka cika mana haskenmu, kuma Ka yi mana gāfara. Lalle Kai, a kan dukan kōme, Mai ikon yi ne.”

9. Yā kai Annabi! Ka yāƙi kāfi-rai da munāfikai. Kuma ka tsanan-tā a kansu. Kuma matattararsu Jahannama ce, kuma tir da mako-ma, ita.

10. Allah Ya buga wani misāli dōmin waḍanda suka kāfirta⁽³⁾: mātar Nūhu da mātar Lūḍu, sun

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَدُوا الْيَوْمَ مَا
تَجْرُونَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٥﴾

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تَوَلَّوْا إِلَى اللَّهِ تَوَكَّلْ
نَصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمْ
سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي
مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ تِلْكَ أَوَّلَ نَجْوَى اللَّهِ الَّتِي
وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ نُورُهُمْ يَسْعَىٰ بَيْنَ
أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتْمِمْ لَنَا
نُورَنَا وَارْحَمْنَا إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ
قَدِيرٌ ﴿٥﴾

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفْرَ وَالْمُنَافِقِينَ
وَاعْلَظْ عَلَيْهِمْ وَمَا أَوْلَاهُمْ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ
الْمَصِيرُ ﴿٥﴾

ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ كَفَرُوا امْرَأَتٍ
وَأَمْرَأَةٍ لُوطِيَّ كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ

(1) Kāfirai a nan, kāfircinsu sabōda Rin bin umurnin Allah game da kyaun zamantakēwa da iyāli yake. Laifinsu yā fi sauran laifuffuka dōmin yanā sabbaba yāmutsi a gida, har abin ya shāfi zurriya da ƙasā gabā ɗaya.

(2) Allah Yā yi alkawarin bā zai kunyatar da AnnabinSa ba, haka kuma waḍanda suka yi īmāni tāre da shi, watau Sahabbansa a Rānar Kiyāma. Wannan shī ne daḥilin da yā sa Allah Ya tsare Annabi da Sahabbansa daga a bauta musu kamar yadda aka bauta wa waḍansu Annabāwa da sālihai waḍanda Allah zai tambaye su kō sū ne suka yi umurni da a yi musu bautar, sū kuma su faɗi barrantarsu daga waḍanda suka bauta musu.

(3) Waḍannan misālai biyu, mātar Nūhu da mātar Lūḍu sunā nūna kusanci ga sālihai bā ya isa ga addini sai kōwa ya yi abin da Allah Ya yi umurni da shi. Kuma anā kallafa wa mātā da su kiyāye kyaun zamantakēwa da mazansu. Kuma anā yi musu azāba sabōda sāba wa Allah ga barin haka kamar yadda ake ga mazansu.

kasance a farkashin wasu bāyi biyu daga BāyinMu sālihai, sai suka yaudare su, sabōda haka ba su wadātar musu da kōme daga Allah ba. Kuma aka ce, “Ku shiga, kū biyu, wutā tāre da māsū shiga.”

11. Kuma Allah Ya buga wani misāli dōmin waɗanda suka yi ĩmāni: matar Fir'auna, ⁽¹⁾ sa'ad da ta ce, “Yā Ubangiji! Ka gina mini wani gida a wurinKa a cikin Aljanna. Kuma Ka tsīrar da ni daga Fir'auna da aikinsa. Kuma Ka tsīrar da ni daga mutānen nan azzālumai.”

12. Da Maryama ⁽²⁾ dīyar Imrāna wadda ta tsare farjinta, sai Muka hūra a cikinsa daga RūhinMu. Kuma ta gaskata game da āyōyin Ubangijinta da LittattafanSa alhāli kuwa ta kasance daga māsū tawāli'u.

عِبَادِنَا صَالِحِينَ فَخَاتَمَهُمَا فَأَتَرَيْنَا
عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ
مَعَ الدَّٰخِلِينَ ﴿٥١﴾

وَصَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِلَّذِينَ ءَامَنُوا
أَمْرَاتٍ قَرَعْنَ إِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لِي
عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّنِي مِنْ فِرْعَوْنَ
وَعَمَلِهِ وَنَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ ﴿٥٢﴾

وَمَرْيَمَ ابْنَتْ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَيْنَا
فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوحِنَا وَصَدَّقَتْ
بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُنْتِ مِنْ
الْقَانِنِينَ ﴿٥٣﴾

(1) Wannan yanā nūna cēwa kusantar kāfiri bā zai cūci mūminai ba. Sai dai Allah Yā hana aure a tsakānin Musulma da kāfiri.

(2) Wannan yanā nūna cēwa rashin aure ga mātār da ke iya tsare farjinta daga alfāsba kuma ta tsare addininta da taɗawa, bā zai cūce ta ba ga sāmūn rahamar Allah a dūniya da Lāhira.

SŪRATUL MULK

سُورَةُ الْمُلْكِ

Tana karantar da tauhīdi da kaɗaitar Allah ga mulki da halittawa da ni'imtawa da cikakken iko wanda yake tāre da rahama da tausayi.

ANA SON KARATUNTA DARE DUKA DA KUMA HARDACE TA DA KĀ.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. (Allah), Wanda gudānar da mulki yake ga hannunSa, Yā tsarkaka, kuma Shi Mai iko ne a kan kome.

2. Shi ne Wanda Ya halitta mutuwa da rāyuwa domin Ya jarraba ku, Ya nūna wāye daga cikinku ya fi kyāwon aiki, Shi ne Mabuwayi, Mai gafara.

3. Shi ne Wanda Ya halitta sammai bakawi, ḍabakōfi a kan jūna, bā za ka ga goggociya ba a cikin halittar (Allah) Mai rahama. Ka sāke dūbawa, ko za ka ga wata Baraka?

4. Sa'an nan ka sake maimaita, dūbāwa, ganinka zai komo maka, gajiyayye, ba da ganin wata nafasa bā.

5. Kuma lalle Mun kawāta samar farko da fitillu, kuma Muka

تَبَرَّكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿١﴾

الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لِيَبْلُوَكُمْ أَيُّكُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْقَائِلُ ﴿٢﴾

الَّذِي خَلَقَ سَمْعَ سَمَوَاتٍ طِبًا فَأَمَّا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفْوُوتٍ فَأَرِجْ أَبْصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ ﴿٣﴾

فَأَرِجْ أَبْصَرَ كَرِيمٍ يَنْقَلِبُ إِلَيْكَ الْبَصَرَ خَاسِمًا وَهُوَ حَسِيدٌ ﴿٤﴾

وَلَقَدْ رَتَبْنَا لِلسَّمَاءِ الدُّنْيَا حَصْبِيحًا وَجَعَلْنَاهَا

sanya su abin jifa ga shaidānu, kuma Muka yi musu tattalin azābar Sa'ir.

6. Kuma waɗanda suka kafirce wa Ubangijinsu na da azābar Jahnama, tā munana ga zamanta makōmarsu.

7. Idan an jēfa su a cikinta, sai su ji daga gare ta wata kāra, tana tafasa.

8. Tana kusa ta tsāge domin hushi, ko da yaushe aka jēfa wani Bangaren jama'a a cikinta, matsaranta na tambayar su da cewa, "Wani mai gargadi bai je muku ba?"

9. Sai su ce, "I, lalle wani mai gargadi ya je mana, sai muka karyata shi, muka ce, 'Allah bai saukar da kome ba, bā ku cikin kōme sai bāta babba'".

10. Kuma suka ce, "Dā mun zamo muna saurāre, kō muna da hankali, dā ba mu kasance a cikin 'yan sa'ir ba."

11. Wato su yi ikrāri da laifinsu. Allah Ya la'ani 'yan sa'ir!

12. Lalle waɗanda ke tsōron Ubangijinsu, a boye, suna da wata gāfara da wani sakamako mai-girma.

13. Kuma ku asirta maganarku ko ku bayyana ta, lalle Shi, (Allah), Masani ne ga abin da ke cikin kirāza.

14. Ashe, Wanda Ya yi halitta bā zai iya saninta ba, alhāli kuwa Shi Mai tausasāwa ne, kuma Mai labartawa?

رُجُومًا لِلشَّيْطَانِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابَ السَّعِيرِ ﴿٥﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَسَاءَ الْمَصِيرُ ﴿٦﴾

إِذَا الْفُؤَادُ مِنْهَا السَّمْعُ أَهْلًا حَتَّى تُفُورُ ﴿٧﴾

كَأَذْنَمِيرٍ مِنَ الْغَيْظِ كَمَا الْفُؤَادُ فِيهَا تَوَجُّعٌ
سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ ﴿٨﴾

قَالُوا لَئِن لَّمْ يَكُنْ آيَاتُنَا نَذِيرًا لِّلَّذِينَ آمَنُوا لَآئِن لَّمْ يَكُنْ آيَاتُنَا نَذِيرًا لِّلَّذِينَ آمَنُوا لَآئِن لَّمْ يَكُنْ آيَاتُنَا نَذِيرًا لِّلَّذِينَ آمَنُوا لَآئِن لَّمْ يَكُنْ آيَاتُنَا نَذِيرًا لِّلَّذِينَ آمَنُوا
مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ ﴿٩﴾

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿١٠﴾

فَأَعْتَبُوا بِذُنُوبِهِمْ فَمَسَّحِقًا لِّلْأَصْحَابِ السَّعِيرِ ﴿١١﴾

إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ
وَأَجْرٌ كَبِيرٌ ﴿١٢﴾

وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوِ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّكُمْ عَلِيمٌ بِذَاتِ
الضُّرُورِ ﴿١٣﴾

أَلَيْسَ لَهُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ الْأَطِيفُ الْخَبِيرُ ﴿١٤﴾

15. Shi, (Allah), Yā sanya muku fasa hōrariya, sai ku tafi cikin sāsanninta, kuma ku ci daga arzikinSa, kuma zuwa gare Shi ne tāshin yake.

16. Shin kō kun amince cewa Wanda ke cikin sama, bā zai iya shāfe fasa tāre da ku ba, sai ga ta tana mai girgiza?

17. Kō kun amincē cewa Wanda ke cikin sama bā zai iya sako muku iskar gūguwa ba? To, zā ku san yadda (ākibar) gargadīNa take.

18. Lalle, waƙanda ke gabansu sun faryata (manzanni). To, yāya (ākibar) gargadīNa ta kasance?

19. Bā zā su yi dūbi ba zuwa ga tsuntsāye a kansu, māsu sanwā, kuma suna fiffikāwa, bābu mai riƙe da su sai (Allah), Mai rahama? Lalle Shi Mai gani ne ga dukan kōme.

20. Wāne ne wanda zai zame muku mayākin da zai taimake ku, wanda bā (Allah) ba, Mai rahama? Kāfirai bā su a cikin kōme fāce rūdu.

21. Wāne ne wanda zai ciyar da ku, idan (Allah) Ya riƙe arzikinSa? A'aha, sun yi zurfī cikin girman kai da tāshin hankali.

22. Shin wanda ke tafiya a kife a kan fuskarsa yā fi zama a kan shiryuwa, ko kuwa wanda ke tafiya miƙe a kan hanya madaidaiciya?

23. Ka ce, "(Allah) Shi ne Wanda Ya faga halittarku, Ya sanya muku ji da gani da tunāni, amman kaƙan ce fwarai gadiyarku!"

هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامشُوا فِي مَتَابِعِهَا وَأَكْلُوا مِنْ رِزْقِهِ وَآيَاتِهِ تُشْوَرُ ﴿١٥﴾

أَمْ اسْتُرْقَمَ فِي السَّمَاءِ أَنْ تُخِيفَ بِكُمْ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ ﴿١٦﴾

أَمْ اسْتُرْقَمَ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرِ ﴿١٧﴾

وَلَقَدْ كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرِ ﴿١٨﴾

أَوَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَافِتٍ وَيَقْبِضْنَ مَا يَمْسِكُهُمْ إِلَّا الرَّحْمَنُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ ﴿١٩﴾

أَمْ نَهَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدٌ لَكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِنَّ الْكُفْرَ الْإِلَافِي عُرُوبٍ ﴿٢٠﴾

أَمْ نَهَذَا الَّذِي يَرُفُّكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ رَبُّكُمْ لَجُوعًا فِي عُرُوقِكُمْ ﴿٢١﴾

أَفَنْ يَمْشِيَ مُبْجَا عَلَى وَجْهِهِ أَهْدَى أَمَّنْ يَمْشِيَ سَوِيًّا عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ﴿٢٢﴾

قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ ﴿٢٣﴾

24. Kuma ka ce, “Shi ne Ya halitta ku daga fasā, kuma zuwa gare Shi ne ake tāshin ku.”

25. Kuma sunā cewa, “Yaushe ne wannan alkawarin zai tabbata, in dai kun kasance māsu gaskiya ne kū?”

26. Ka ce, “Ilmin a wurin Allah kawai yake, kuma ni mai gargadi kawai ne, mai bayyana (gargadin).”

27. To, lokacin da suka gan ta (azābar) a kusa, fuskokin waƙanda suka kāfirta suka mūnana, kuma aka ce (musu) wannan shi ne abin da kuka zamo kuna faryatāwa.

28. Ka ce musu, “Idan Allah Ya halaka ni, ni da wanda ke tāre da ni, ko kuma Yā yi mana rahama, to, wāne ne zai tserar da kafirai daga wata azāba mai raƙaƙi?”

29. Ka ce, “Shi ne Mai rahama, mun yi imāni da Shi, gare Shi muka dogara, saboda haka zā ku san wanda yake a cikin bata bayyananniya.”

30. Ka ce, “Ko kun gani, idan ruwanku ya wāyi gari faƙaƙe, to, wāne ne zai zo muku da ruwa wani mai buɓɓuga?” (1)

قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ﴿١٥﴾

وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدِ الْكَذِبِ الَّذِي كُنْتُمْ تُصَدِّقُونَ ﴿١٦﴾

قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿١٧﴾

فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةً سَعَتْ وُجُوهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ تُدْعَوْنَ بِهِ تَدْعُونَ ﴿١٨﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكَنِ اللَّهُ وَمَنْ مَعِيَ أَوْ رَحِمَنَا فَمَنْ يُجِيرُ الْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ ﴿١٩﴾

قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَّا بِيَدِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَمَسْتَعِينُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ ﴿٢٠﴾

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَاؤُكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيكُمْ بِمَاءٍ مَعِينٍ ﴿٢١﴾

(1) Ana so idan mai karatu ya kai farshen wannan sūra ya ce الله رب العالمين wato Allah Ubangijin halitta. An karanta wannan āya a gaban wani kāfiri, sai ya ce zā mu fito da ruwan game da amfāni da dundurūsai da farētani, sai ruwan idānunsa ya faƙe.

SŪRATUL KALAM

سُورَةُ الْقَلَمِ

Tana yi wa Annabi bushara da cēwa mutānensa na Makka zā su shiga Musulunci, su yi nadāma a kan aikinsu na kāfirci da cūtar da suka yi masa, kuma Allah zai karbi tūbarsu,

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ñ. Na rantse da alƙalami da abin da (marubūta) suke rubūtāwa.

2. Kai, sabōda ni'imar Ubangi-jinka, bā mahaukaci kake ba.

3. Kuma, lalle, haƙiƙa kana da lādar da ba ta yankewa.

4. Kuma, lalle, haƙiƙa kana a kan hālāyen kirki, manya.

5. Don haka, zā ka gani, sū kuma zā su gani.

6. Ga wanenku hauka take.

7. Lalle Ubangijinka Shi ne Mafi sani ga wanda ya bace daga tafar-kinSa. Kuma Shi ne Mafi sani ga māsu shiryuwa.

8. Saboda haka kada ka bi māsu ƙaryatāwa.

9. Sunā fatar ka sassauta, sū kuma su sassauta.

10. Kada ka bi dukan mai yawan rantsuwa, walākantacce.

11. Mai zunde, mai yāwo da gulma.

ت وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ ١

مَا أَنْتَ بِرَبِّعَمَةٍ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ ٢

وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ ٣

وَأَنَّكَ لَغَلِيٌّ خَلْقٍ عَظِيمٍ ٤

مَسْبُورٍ وَيُصِرُونَ ٥

بِأَيِّ كُرْهِ الْمَقْتُولِ ٦

إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ صَلَّى عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ

أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ٧

فَلَا تَطْعَمُ الْمَكَدِّيَاتُ ٨

وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ ٩

وَلَا تَطْعَمُ كُلُّ حَلَاظٍ مَهْدِينَ ١٠

هَمَّازٍ مَشَامٍ بِتَمِيمٍ ١١

12. Mai hana alhēri, mai zālunci,
mai zunubi.

13. Mai girman kai, bāyan haka
kuma la'imi (bā ya son alhēri).

14. Sabōda yā kasance mai dū-
kiya da dīya.

15. Idan ana karanta masa
āyōyinMu, sai ya ce, "Tatsūniyōyin
mutānen farko ne."

16. Zā Mu yi masa alāma a kan
hanci.

17. Lalle Mun jarrabe su kamar
yadda Muka jarrabi māsu gonar
lambu, a lokacin da suka yi rantsu-
wa, wai laile zā su girbe amfāninta,
suna māsu asubanci.

18. Kuma (suka yi niyya), bā su
kō tōgēwa.

19. Wani mai kēwayāwa daga
Ubangijinka ya kēwaya a kanta, (ya
kone ta,) alhāli sunā barci.

20. Sai ta wāyi gari (baƙa kirin)
kamar dare.

21. Sai suka kirāyi jūna, suna
māsu yin asubanci.

22. Cēwa ku yi sammako ga am-
fanin gonarku, idan kun kasance
māsu girbewa.

23. Sai suka tafi, suna shāwara a
boye (sunā cēwa).

24. "Lalle kada wani miskīni ya
shigar muku ita a yau!"

25. Kuma suka yi sammako a kan
(niyyar) rowa, matuƙar iyāwarsu.

26. Lōkacin da suka gan ta, sai
suka ce, "Laile, mun saki hanya
(mun ɓace)!"

مَتَاعِ الْخَيْرِ مُعْتَدٍ أَثِيرٍ ﴿١٢﴾

عُجِّلْ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمٍ ﴿١٣﴾

أَنْ كَانَ ذَا مَالٍ وَنَدِيمٍ ﴿١٤﴾

إِذَا تَشَىٰ عَلَيَّ وَعَايَنَنَا قَالَ أُسْطُورُ الْأَوَّلِيَّةِ ﴿١٥﴾

سَسِيسُهُ عَلَى الْمَرْطُومِ ﴿١٦﴾

إِنَّا بَلَوْنَاهُ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذَا أَقْسَمُوا لِصُرْمَتِهَا
مُصْرِحِينَ ﴿١٧﴾

وَلَا يَسْتَشْفُونَ ﴿١٨﴾

فَطَاقَ عَلَيْهَا حَاطِيفٌ مِنْ رَبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿١٩﴾

فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيرِ ﴿٢٠﴾

فَتَنَادَوْا مُصْرِحِينَ ﴿٢١﴾

أَنْ أَعْتَدُوا عَلَيَّ حَرْقًا لَوْ كَانُوا صَادِقِينَ ﴿٢٢﴾

فَأَنظَلْنَاوَأَهْوَيْتَنَّا فُتُونًا ﴿٢٣﴾

أَنْ لَا يَدْعُطْنَهَا الْيَوْمَ عَلَيْكَ وَمُسْتَكِينًا ﴿٢٤﴾

وَعَدَا عَلَى حَرْقٍ قَدِيرٍ ﴿٢٥﴾

فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَأَصْحَابُ الْوَنِّ ﴿٢٦﴾

27. “Ba haka ba, mü dai, an hana mu ne.”

28. Mafificinsu (hankali) ya ce, “Ban gaya muku ba, yā kamata ku tsarkake Allah?”

29. Suka ce, “Tsarki ya tabbata ga Ubangijinmu! Lalle, mu mun kasance azzālumai.”

30. Sai suka fuskanci jūna, suna zargin kansu.

31. Suka ce, “Kaitonmu! Lalle, mü ne muka kasance māsu kêtare iyāka.

32. “Mai yiwuwa ne Ubangijinmu Ya musanya mana da wani abu da ya fi ta. Lalle, mü (ba mu yanke fauna ba) zuwa ga Ubangijinmu, māsu kwaɗayi ne”.

33. Haka dai azābar⁽¹⁾ take, kuma lalle ne, azābar Lāhira ta fi girma, in da sun kasance zā su iya gānēwa.

34. Lalle ne, māsu tafawa nā da, a wurin Ubangijinsu, gidājen Aljanna na ni'ima.

35. Shin ko zā Mu sanya wadan-da ke bi da da'a kamar māsu laifi?

36. Me ya sāme ku, yāya kuke yin hukunci (da haka)?

37. Ko kuna da wani littafi, wanda a cikinsa, kuke karantāwa?

38. Cēwā kunā da, a cikinsa lalle (duk) abin da rāyukanku suka zāba?

بَلْ تَحْنُ مَخْرُومُونَ ﴿٢٧﴾

قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقُلْ لَكُمْ وَلَا تُسَبِّحُونَ ﴿٢٨﴾

قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٢٩﴾

فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَلَوْمُونَ ﴿٣٠﴾

قَالُوا وَيَوْمَئِذٍ إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ﴿٣١﴾

عَسَى رَبِّنَا أَنْ يَبْدِلَنَا خَيْرًا مِنْهَا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا رَاغِبُونَ ﴿٣٢﴾

كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ الْأَخْرَجُوا أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾

إِنَّ الْمَشْفِقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ ﴿٣٤﴾

أَفَنْجَعُ الْمُتَسِيمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ ﴿٣٥﴾

مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ ﴿٣٦﴾

أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ ﴿٣٧﴾

إِنْ لَكُمْ فِرْعَوْنٌ مِثْلَ حَظِيرَتِهِ ﴿٣٨﴾

(1) Irin wannan azāba ce za a yi wa Kuraishāwa, dangin Annabi, kamar yadda aka yi wa māsu gonar lambu, wāto da suka tūba aka musanya musu da abin da ya fi abin da suka saba sāmu. Wāto an gayā wa Annabi ne lōkacin da danginsa suka kangare, suka fi shiga Musulunci, aka yi musu azābar fari, da rashin ruwa shekara bakwai, Allah Ya gaya masa cēwa, zā su musulunta, alhēri ya kōma musu. Ya kuwa kōma, kamar yadda Allah Ya yi alkawari.

39. Ko kuna (riƙe) da wasu rantsuwōyin alkawari a kanMu, har ya zuwa Rānar Kiyāma, cēwa lalle ne kuna da abin da kuke hukuntā wa kanku?

40. Ka tambaye su, wāne, a cinsu, ke lamuncēwa ga samun wannan (hukuncin)?

41. Kō sunā da abōkan tārēwa (ga wannan ra'ayi)? To, sai su kāwo abōkan tārayyarsu, idan sun kasance māsu gaskiya.

42. Ranar da zā a kuranye fwa-bri, kuma a kira su zuwa ga yin sujūda, sai bā zā su iyāwa ha.

43. Su fito da idanu kaskantatu, wulākanci yana rufe su. Lalle ne a dā, sun kasance ana kiran su zuwa yin sujūdar, alhāli kuwa suna lāfiya lau, (suka ki yi).

44. Sabōda haka, ka bar Ni da mai faryata wannan lābāri (Alkur'āni). Zā Mu yi musu istidraji daga inda ba su sani ba.

45. Ina jinkirta musu, lalle kai-diNa mai ƙarfi ne.

46. Kō kana tambayar su wata la'ada ne, sabōda haka sū, daga wannan tārar, suke jin an nauyaya musu?

47. Ko kuma suna da ilmin gai-bu ne, wāto suna yin rubūtun (abin da suke faɗā daga gare shi) ne?

48. Sabōda haka, ka yi haƙuri da hukuncin Ubangijinka, kada ka zama kamar Ma'abūcin kifi, a lōka-cin da ya yi kira, alhāli yana cike da hushi.

أَمْ كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾
أَمْ كُنتُمْ تَعْلَمُونَ بِذَلِكَ نَعْتَدُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَكُمُ مَا

سَأَلْتُمُوهُم بِذَلِكَ نَعْتَدُكُمْ ﴿٤٠﴾

أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ فَلْيَأْتُوا شُرَكَاءَهُمْ تَعْلَمُونَ كَانُوا
صَادِقِينَ ﴿٤١﴾

يَوْمَ يَكْشِفُ عَنْ سَاقِي وَيَدْعُونَ إِلَى الشُّجُودِ
فَلَا يَسْتَطِيعُونَ ﴿٤٢﴾

خَشِيعةً أَنْصُرُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذُلٌّ وَقَدْ كَانُوا يَدْعُونَ
إِلَى الشُّجُودِ وَهُمْ سَامُونَ ﴿٤٣﴾

فَدَرَبِي وَمَنْ يَكْذِبُ بِهَذَا الْحَدِيثِ
سَأَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٤﴾

وَأَمَلِي لَهُمْ لَأَكِيدَنَّ مِنِّيهِمْ ﴿٤٥﴾

أَمْ تَتْلُوهُمْ أُجْرًا فَمَهْرَمُونَ مَقْرَمٌ مُتَقَلَّبُونَ ﴿٤٦﴾

أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ ﴿٤٧﴾

فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ
الْحُوتِ إِذْ نَادَى وَهُوَ مَكْظُومٌ ﴿٤٨﴾

49. Ba dōmin ni'ima daga wajen Ubangijinsa tā riske shi ba, lalle ne da an jēfa shi a cikin wōfintacciyar fasa, alhāli yanā abin zargi.

50. Sai Ubangijinsa Ya zābe shi, sa'an nan Ya sanya shi a cikin mutānen kirki.

51. Kuma lalle ne waƙanda suka kāfirta suna yin kamar su kāyar da kai sabōda kallonsu (kallon māmā-ki), a lokacin da suke jin karātun Alkur'āni, kuma sunā cēwa, "Lalle ne shi mahaukaci ne!"

52. Shi (Alkur'āni) bai kasance ba, fāce abin tunātarwa ne ga duka dūniya.

لَوْلَا أَنْ تَدَارَكَهُ نِعْمَةٌ مِنْ رَبِّهِ لَسُبَّكَ بِالْعَرَبِ
وَهُوَ مَذْمُومٌ ﴿٤٩﴾

فَأَجْتَبَاهُ رَبُّهُ وَجَعَلَهُ مِنْ الصّٰلِحِيْنَ ﴿٥٠﴾

وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيَرْفُوقُوا
بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ إِنَّهُ
لَمَجْنُونٌ ﴿٥١﴾

وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِيْنَ ﴿٥٢﴾

SŪRATUL ḤĀKKA

سُورَةُ الْحَاقَّةِ

Tana bayānin kiran gaskiya zuwa ga Allah, Shi kadai ne ga sifofinSa da ikonSa, bābu mai tsoma bāki a cikin ikonSa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Kiran gaskiya!
2. Mēne ne kiran gaskiya?
3. Kuma mē ya sanar da kai abin da ake cēwa kiran gaskiya?
4. Samūdāwa da Ādāwa sun faryatar da kiran gaskiya mai dūkar zūciya!

الْمَآءِ
مَالِ الْمَآءِ
وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْمَآءُ
كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا إِذِ انبَعَثَ

5. To, amma Samūdāwa, to, an halaka su da tsāwa mai tsanani.

6. Kuma amma Ādāwa, to, an halaka su da wata iska mai tsananin sauti wadda ta ketare haddi.

7. (Allah) Ya hōre ta a kansu, a cikin dare bakwai da yini takwas, biye da jūna, sabōda haka, kana ganin mutāne a cikinta kwance. Kamar sū kirāruwan dabino ne, waƙanda suka fāfi.

8. To, kō kana ganin abin da ya yi saura daga cikinsu?

9. Kuma Fir'auna ya zo da waƙanda ke gabāninsa, da wadannan da aka kife fasarsu, sabōda laifi.

10. Dōmin sun sābā wa manzon Ubangijinsu, sabōda haka ya kāmā su da wani irin kāmū mai kārūwar (tsanani).

11. Lalle ne Mū, a lōkacin da ruwa ya ketare haddi, Mun ɗauke ku a cikin jirgin ruwan nan.

12. Dōmin Mu sanya shi, gare ku, abin tunāwa, kuma wani kunne mai kiyayewa ya kiyaye (shi).

13. To, idan an yi būsā a cikin Raho, būsā daya.

14. Kuma aka ɗauki fasa da duwātsu, kuma aka nika su ni kāwa daya.

15. A ran nan, mai aukuwa zā ta auku.

16. Kuma sama zā ta tsāge, dōmin ita a ran nan, mai rauni ce.

17. Kuma malā'iku (su bayyana) a kan sāsanninta, kuma wasu

فَأَمَّا ثَمُودُ فَهَدَيْنَاهُمْ إِلَىٰ الطَّاغِيَةِ ۝

وَأَنبَأَهُمْ أَنَّ لَهُم مِّمْرًا مِّنْ عِندِنَا ۝

سَمِعَ عَدُوِّيهِمْ سَمْعَ لَيْالٍ وَلَمَّا نَسُوا مَا آمَنُوا تَرَىٰ

الْقَوْمَ فِيهَا مِنكُمْ غَوِيَ لَمَّا جَاءَهُمْ نَذْرٌ حَاقِبٌ ۝

فَهَلْ تَرَىٰ لَهُم مِّن بَاقِيَةٍ ۝

وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكِثُ بِالطَّاغِيَةِ ۝

فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُم مِّنْ آخِذَةٍ رَّابِيَةٍ ۝

إِنَّا لَنَاطِقُهَا لَمَاءٌ مَّمْلُوكَةٌ فِي الْهَآرِيَةِ ۝

لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَنَعْبُهَا أُذُنًا وَّعِيَةً ۝

فَإِذَا نَفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ۝

وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً ۝

فِيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الرُّوُقَعُ ۝

وَأُنشِقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ ۝

وَالْمَلَائِكُ عَلَىٰ أَرْجَائِهَا يُحْمَلُ عَرْشُ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ

(malā'iku) takwas na dauke da Al'arshin Ubangijinka, a sama da su, a wannan rānar.

18. A rānar nan zā a bijirā ku (dōmin hisābi), bābu wani rai, mai boyewa, daga cikinku, wanda zai iya bōyēwa.

19. To, amma wanda aka bai wa littāfinsa a dāmansa, sai ya ce wa (makusantansa), "Ku karba, ku karanta littafina.

20. "Lalle ne ni, nā tabbata cewa ni mai haḍuwa da hisābina ne."

21. Sabōda haka, shi yana cikin wata rāyuwa yardadda.

22. A cikin Aljanna maḍauka-kiya.

23. Nunannun 'yā'yan itācenta makusantā ne (ga mai son dība).

24. (Ana ce musu) "Ku ci, kuma ku sha a cikin ni'ima, sabōda abin da kuka gabatar a cikin kwānukan da suka shige."

25. Kuma wanda aka bai wa littāfinsa ga hagnusa, sai ya ce, "Kaitona, ba a kāwo mini littāfina ba!

26. "Kuma ban san abin da (ke sakamakon) hisābina ba!

27. "In dā dai ita, tā kasance mai halakā ni gabā ḍaya ce!

28. "Dukiyāta ba ta wadatar da ni ba!

29. "Īkona ya ḡace mini!"

30. (Sai a ce wa malā'iku) "Ku kāmā shi, sa'an nan ku sanyā shi a cikin fukumi.

يَوْمَئِذٍ مُّنبِتَةٌ ﴿١٧﴾

يَوْمَئِذٍ تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ ﴿١٨﴾

فَأَمَّا مَنْ أُوّئِيَ كِتَابَهُ وَيَسْمَعُ فِيَقُولُ هَذَا مَا كُنْتُ أَفْعُوًّا
كَلِيمَةً ﴿١٩﴾

إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِيَّةٍ ﴿٢٠﴾

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ﴿٢١﴾

فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ﴿٢٢﴾

فَطُورُهَا ذَاتُ بَابٍ ﴿٢٣﴾

كُلُوا وَأَشْرَبُوا وَهُرَيْبًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ
الْأَلْوَالِيَةِ ﴿٢٤﴾

وَأَمَّا مَنْ أُوّئِيَ كِتَابَهُ بِرِشْمٍ أَلَيْسَ لِقَوْلِي بِالَّذِي نَذَرْتُ
أَنْ أُوّئِيَ كَلِيمَةً ﴿٢٥﴾

وَلَا تُؤَدُّرُ مَا حِسَابِيَّةٍ ﴿٢٦﴾

بَلِيغَتِهَا كَانَتْ الْقَاضِيَةَ ﴿٢٧﴾

مَا أَخْفَى عَنِّي مَالِيَّةٍ ﴿٢٨﴾

هَذَا عَنِّي سَاطِنِيَّةٍ ﴿٢٩﴾

حُدُودٌ وَقَعْلُوهُ ﴿٣٠﴾

31. "Sa'an nan, a cikin Jahīm, ku kōna shi.
32. "Sa'an nan, a cikin sarfā, tsawonta zirā'i saha'in, sai ku sanya shi.
33. "Lalle ne shi ya kasance ba ya yin īmāni da Allah, Mai girma!
34. "Kuma ba ya kwadaitarwaga (bāyar da) abincin matalauci!
35. "Sabōda haka, a yau, a nan, bā ya da masōyi.
36. "Kuma bābu wani abinci, sai daga (itācen) gislīn.
37. "Bābu mai cin sa sai māsu ganganci."
38. To, ba sai Nā yi rantsuwa da abin da kuke iya gani ba,
39. Da abin da bā ku iya gani.
40. Lalle ne, shi (Alkur'āni) tabbas maganar wani manzo (Jibirilu) mai daraja ne.
41. Kuma shi ba maganar wani mawāki ba ne. Kadan fwarai zā ku gaskata.
42. Kuma bā maganar bōka ba ne. Kadan fwarai zā ku iya tunāwa.
43. Abin saukarwa ne daga Ubangijin halitta duka.
44. Kuma dā (Muhammadu) yā fadī wata magana, yā jingina ta garē Mu.
45. Dā Mun kāma shi da dāma.
46. Sa'an nan, lalle ne, dā Mun kātse masa lakā.
47. Kuma daga cikinku bābu wasu māsu iya kāre (azābarMu) daga gare shi.

ذُرِّ الْجَحِيمِ صَلَوٰهُ ﴿٣١﴾

ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ ﴿٣٢﴾

إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ ﴿٣٣﴾

وَلَا يَخْضَعُ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ ﴿٣٤﴾

فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هِمَّتَانِ حَمِيدٌ ﴿٣٥﴾

وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غَشَلٍ ﴿٣٦﴾

لَا يَأْكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ ﴿٣٧﴾

فَلَا أَقْبِسُ بِمَا تَجِيرُونَ ﴿٣٨﴾

وَمَا لِاتَّخِيرُونَ ﴿٣٩﴾

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ﴿٤٠﴾

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَّا تُؤْمِنُونَ ﴿٤١﴾

وَلَا يَقُولُ كَاهِنٌ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴿٤٢﴾

تَنْزِيلٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٤٣﴾

وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضُ الْأَقَاوِيلِ ﴿٤٤﴾

لَا خَذَّامُنَا بِهِ السَّمِينَ ﴿٤٥﴾

ذُرِّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتِينَ ﴿٤٦﴾

فَمَا مِنْكُمْ مِّنْ أَحَدٍ عَنْهُ حَكِيمِينَ ﴿٤٧﴾

48. Kuma lalle ne shi (Alkur'āni) tunātarwa ce ga māsu taƙawa.

49. Kuma lalle ne Mū, wallahi, Munā sane da cēwa daga cikinku akwai māsu faryatāwa.

50. Kuma lalle ne shi (Alkur'āni) wallahi baƙin ciki ne ga kāfirai.

51. Kuma lalle ne shi gaskiya ce ta yakini.

52. Sabōda haka, ka tsarkake sūnan Ubangijinka, Mai girma.

وَاللَّهُ لَتَذَكِّرَهُ الْمُنْتَقِينَ ﴿٥٨﴾

وَاللَّهُ لَتَعْلَمُنَّ أَنَّكُمْ مَعَكُمْ كَذِبِينَ ﴿٥٩﴾

وَاللَّهُ لَحَسْبَهُ عَلَى الْكَافِرِينَ ﴿٦٠﴾

وَاللَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ ﴿٦١﴾

فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ ﴿٦٢﴾

SŪRATUL MA'ĀRIJ

سُورَةُ الْمَعَارِجِ

Tana bayānin saukar azāba ga kāfirai, bābu makawa, kuma tana bayanin cūtar rai da maganin cutar.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Wani mai tambaya yā yi tambaya game da azāba, mai aukuwa.

2. Ga kāfirai, bā ta da mai tun-kudēwa.

3. Daga Allah Mai matākala.

4. Malā'iku da Ruhi (Jibrila) sunā tākawa zuwa gare Shi, a cikin yini wanda gwargwadonsa, shēkara dubu hamsin ne.

5. Sabōda haka, ka yi haƙuri, haƙuri mai kyāwo.

سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ ﴿٦٣﴾

لِلْكَافِرِينَ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ ﴿٦٤﴾

مِنَ اللَّهِ ذِي الْمَعَارِجِ ﴿٦٥﴾

تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ الْيُسُوفِيِّ فِي يَوْمٍ كَانَ

مِقْدَارُهُ مِائَتِينَ أَلْفَ سَنَةٍ ﴿٦٦﴾

فَأَصْبَرَ صَبْرًا جَمِيلًا ﴿٦٧﴾

6. Lalle ne su, sunā ganin ta mai nīsa.

7. Kuma Mū, Muna ganin ta a kusa.

8. Rānar da sama zā ta kasance kamar narkakkar azurfa.

9. Kuma duwātsu su zama kamar sabīn sūfi.

10. Kuma abōki bā ya tambayar inda wani abōki yake.

11. Ana sanya su, su ga jūna, mai laifi na gūrin dā zai iya yin fansa, daga azābar rānar nan, da diyansa,

12. Da matarsa da dān'uwansa.

13. Da danginsa, māsu tattarā shi.

14. Da wanda ke a cikin dūniya duka gabā ɗaya, sa'an nan fansar, ta tsīrar da shi.

15. A'aha! Lalle ne fa, ita ce Lazā,

16. Mai twāle fātar goshi.

17. Tanā kiran wanda ya jūya bāya (daga addini) kuma ya kau da kai.

18. Ya tāra (dūkiya), kuma ya sanya ta a cikin jaka.

19. Lalle ne mutum an halitta shi mai ciwon kwaɗayi.

20. Idan sharri ya shāfe shi, ya kāsa hakuri.

21. Kuma idan alhēri ya shāfe shi, ya yi rōwa.

22. Sai māsu yin salla,

إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا ①

وَرَوْنَهُ قَرِيبًا ②

يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ ③

وَتَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ ④

وَلَا يَسْأَلُ حَمِيمٌ حَمِيماً ⑤

يُبْصِرُ وَيَصْفُرُ يَوْمَ يَكُونُ الْمُهْلُ لَوْ يُفْتَدَى مِنْ عَذَابٍ ⑥

يَوْمَئِذٍ بَيْنَهُ ⑦

وَصَلَحَتِهِ وَأَخِيذٍ ⑧

وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُهْوَى ⑨

وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ ⑩

كَلَّا إِنَّهَا لَأَنْظَى ⑪

نَزَاعَةَ السَّمَوِيَّاتِ ⑫

تَدْعُوْنَ مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّى ⑬

وَمَجْمَعًا وَعَلَى ⑭

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَاوٍ ⑮

إِذْ أَمَسَهُ لُلُكْمُ جُزْؤُهُمَا ⑯

وَإِذَا مَسَّهُ الْفَقْرُ مَسُوهُمَا ⑰

إِلَّا الْمَصْلُوبِينَ ⑱

23. Waƙanda suke, a kan sallar-su, su, māsu dawwama ne.

24. Kuma waƙanda, a cikin dūki-yarsu, akwai wani haƙƙi sananne.

25. Ga (matalauci) mai rōko da wanda aka hanā wa roƙon.

26. Da waƙannan da ke gaskata rānar sakamako.

27. Da waƙannan, sabōda azā-bar Ubangijinsu, suna jin tsōro.

28. Lalle ne, azābar Ubangijinsu bā wadda ake iya amincēwa ba ce.

29. Da waƙanda suke, ga farjo-jinsu, māsu tsarewa ne.

30. Sai fa a kan matan aurensu da abin da hannayensu na dāma suka mallaka. To, lalle ne sū kam, ba waƙanda ake zargi ba ne.

31. To, duk wanda ya nēmi abin da yake a bayan wannan, to, wa-dancan sū ne māsu fetare iyāka.

32. Kuma da waƙannan da suke, ga amānōninsu da alkawarinsu, māsu tsarēwa ne.

33. Kuma da waƙanda suke, ga shaidarsu, māsu dāgēwa ne.

34. Kuma waƙanda suke, a kan sallarsu, māsu tsarēwa ne.

35. Waƙannan, a cikin gidājen Aljanna, waƙanda ake girmamāwa ne.

36. Mē ya sāmi waƙanda suka kāfirta, a wajenka, sunā gaugāwar (gudu).

الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ ﴿٣٦﴾

وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ ﴿٣٧﴾

لِلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ ﴿٣٨﴾

وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ ﴿٣٩﴾

وَالَّذِينَ هُمْ مِنَ عَذَابِ رَبِّهِمْ خَشْفُونَ ﴿٤٠﴾

إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ ﴿٤١﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِغُرُوحِهِمْ خِفْلُونَ ﴿٤٢﴾

إِلَّا لَعَلَّ أَنْ يَرَوْهُمْ كَبُرَ بَصَرَهُمْ

غَيْرَ مُؤْمِنِينَ ﴿٤٣﴾

فَمَنْ أَبْيَعْ رِزْقَهُ ذَلِكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ﴿٤٤﴾

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمْتِنِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رِعُونَ ﴿٤٥﴾

وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَتِهِمْ قَائِمُونَ ﴿٤٦﴾

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ ﴿٤٧﴾

أُولَئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُكْرَمِينَ ﴿٤٨﴾

عَمَّا لِي الدِّينِ كَفَرُوا فَبِأَكْ مُهْطِعِينَ ﴿٤٩﴾

37. Daga jihar dāma, kuma daga jihar hagu, jama'a-jama'a!

عَنِ الَّيْمِينِ وَعَنِ الشِّمَالِ عِزِينَ ﴿٣٧﴾

38. Shin kōwane mutum daga cikinsu yana nēman a shigar da shi a Aljannar ni'ima ne (ba da wani aiki ba)?

أَظْمَعُ كُلِّ امْرِئٍ مِّمَّنْهُنَّ أَنْ يَدْخُلَ جَنَّةَ بَيْرٍ ﴿٣٨﴾

39. A'aha! Lalle Mū, Mun halit-ta su, daga abin da suka sani.

كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ وَمَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٩﴾

40. Sabōda haka ba sai Na yi rantsuwa da Ubangijin wurāren ƙul-lōwar rāna da wurāren fāduwarta ba, lalle Mū, Māsu iyāwa ne.

فَلَا أَيْسُرُ لِيَبَّ الشَّرِيفِ وَالْمُعْتَرِبِ إِلَّا الْقَادِرُونَ ﴿٤٠﴾

41. Ga Mu musanya waƙanda suke mafi alhēri, daga gare su. Kuma ba Mu kasance waƙanda ake rinjāya ba.

عَلَى أَنْ يُبَدَّلَ خَيْرًا مِنْهُمْ وَمَا نَحْنُ

بِمُسْتَبْرِينَ ﴿٤١﴾

42. Sabōda haka, ka bar su, su dulmuya, kuma su yi wāsā, har su haɗu da rānarsu wadda ake yi musu alkawari (da ita).

فَذَرَهُمْ يَخْضِبُونَ وَيَلْبَسُونَ حَتَّى يَلْقَؤُا يَوْمَهُمُ

الَّذِي يُوْعَدُونَ ﴿٤٢﴾

43. Rānar da suke fitowa daga kaburbura da gaugāwa, kamar sū, zuwa ga wata kafaffiyar (tuta), suke yin gaugāwa.

يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَانِ سِرَّاعًا كَأَنَّهُمْ لِيَنَّ

نُصِبَ يُنْفِضُونَ ﴿٤٣﴾

44. Maƙaskanta ga idanunsu, wani walakanci yana rufe su. Wannan shi ne yinin da suka kasance ana yi musu alkawari (a kansa.)

خَشِيعَةً أَبْصَرُهُمْ فَهُمْ فِي زَلَّةٍ ذَٰلِكَ الْيَوْمِ الَّذِي

كَانُوا يُوعَدُونَ ﴿٤٤﴾

SŪRATU NŪḤ

سُورَةُ نُوحٍ

Tana karantar da yadda Annabi Nuhu ya yi gargadi ga mutānensa har suka kai ga ya yi addu'a, suka halaka.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne Mun aiki Nūhu zuwa ga mutānensa, cēwa ka yi gargadi ga mutānenka gabānin wata azāba mai radafi ta zo musu.

2. Ya ce, “Ya mutānena, ni, a gare ku, mai gargadi ne, mai bayyana nāwa.

3. “Cewa ku bauta wa Allah, ku ji tsōronSa, kuma ku bi ni.

4. “Allah zai gāfarta muku daga zunubanku, kuma Ya jinkirta muku zuwa ga ajalin da aka ambata. Lalle ne ajalin Allah idan ya zo, ba za a jinkirta shi ba, dā kun kasance masana (ga abin da nake fadā, dā kun bar kāfirci).”

5. (Nūhu) ya ce, “Ya Uban-gijina! Lalle ne, na kirāyi mutānena, a cikin dare da yini.

6. “To, amma kirana bai kāre su ba sai dai gudu (daga gare ni).

7. “Kuma lalle neni, kō da yausha na kirāye su dōmin Ka gāfarta

إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ أَنْ أَنْذِرْ قَوْمَكَ مِنْ

قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١﴾

قَالَ يَقَوْمِ إِنِّي كُنْتُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ﴿٢﴾

أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَأَنْتُمْ وَاطِيعُونَ ﴿٣﴾

يَقُولُ لَكُمْ مِنْ دُونِهِ كُفْرًا وَفِتْنًا وَإِلَىٰ أَجَلٍ

مُتَّسِمِينَ إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَا يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ

تَعْلَمُونَ ﴿٤﴾

قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَنَهَارًا ﴿٥﴾

فَلَمَّا زِدَنِي دَعْوَاهُمْ لَا تُؤْمِنُونَ وَاللَّيْلِ لَا يَلْفُكُونَ إِلَّا رَارًا ﴿٦﴾

وَإِنِّي كَلَّمَا دَعْوَتَهُمْ لِيَتُوبُوا فَهَرَبَتُمْ فَجَعَلْتُمُ

musu, sai su sanya yatsunsu a cikin kunnuwansu, su lulluɓe da tufa-finsu, su dōge ga yin laifi. Sun yi girman kai iyākar girman kai.

8. "Sa'an nan lalle ne ni, na kira su, a bayyane.

9. "Sa'an nan lalle ne na yi yeku-wa sabōda su, kuma na gāna da su a cikin asīri.

10. "Sai na ce, 'Ku nēmi gāfara daga Ubangijinku, lalle ne Shi Ya kasance Mai gāfara ne.

11. "Ya sako (girgijen) sama a kanku da ruwa mai buɓɓuga.

12. "Kuma ya yalwata muku game da dūkiya da diya, Ya sanya muku (albarka) ga gōnaki, kuma Ya sanya muku koguna.

13. "Me ya sāme ku, bā ku fātar sāmūn natsuwa daga Allah,

14. "Alhāli kuwa, lalle ne, Ya halitta ku, a cikin hālāye?

15. "Ba ku ga yadda Allah Ya halitta wasu sammai bakwai da-baƙōƙī a kan jūna ba?

16. "Ya sanya watā a cikinsu, yana mai haske, Ya sanya rānā babbar fitila?

17. "Kuma Allah Ya tsirar da ku daga fasa (kamar ganye) tsirarwa.

18. "Sa'an nan Ya mayar da ku a cikinta, kuma Ya fitar da ku fitarwa.

19. "Kuma Allah Ya sanya muku fasa shimfiɗaɗɗiya.

20. "Dōmin ku shiga a cikinta, hanyōyi māsu fāɗī."

أَصْلِحْ فِي أَدَانِهِمْ وَأَسْتَشِرُوا شِئَابَهُمْ
وَأَصْرُوا وَأَسْتَكْبَرُوا أَسْتَكْبَرُوا ﴿٥﴾

ثُمَّ إِنِّي دَعَوْتُهُمْ جَمَاعًا ﴿٦﴾

ثُمَّ إِنِّي أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا ﴿٧﴾

فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَّارًا ﴿٨﴾

يُرْسِلُ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ ذُرًّا رَافًا ﴿٩﴾

وَيُنزِلُ ذُرًّا مَاتِرًا وَنِجْنًا وَيَجْعَلُ لَكُمْ جَنَّاتٍ
وَيَجْعَلُ لَكُمْ أَنْهَارًا ﴿١٠﴾

مَا لَكُمْ لَا تَرْجِعُونَ لِلَّهِ وَقَارًا ﴿١١﴾

وَقَدْ خَلَقَكُمْ أَطْوَارًا ﴿١٢﴾

أَلَمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا ﴿١٣﴾

وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجًا ﴿١٤﴾

وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ طِبَاقًا ﴿١٥﴾

ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا ﴿١٦﴾

وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ بِسَاطًا ﴿١٧﴾

لِتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُلًا فِجَاجًا ﴿١٨﴾

21. Nūhu ya ce, “Ya Ubangijina! Lalle ne sū, sun saba mini, sun bi wanda dukiyarsa da diyansa ba su fāre shi da kōme ba sai da hasāra.

22. “Kuma sun yi wani mākirci, mākirci babba.

23. “Kuma suka ce, ‘Faufau, kada ku bar gumākanku, kuma faufau, kada ku bar Wadda, kuma kada, ku bar Suwā’a, kuma kada ku bar Yagūsa da Ya’ūka da Nasra.’

24. “Kuma lalle ne, sun ɓatar da (mutāne) māsu yawa, kuma kada Ka kārā wa azzālumai (kōme) sai ɓata.”

25. Sabōda laifukansu na gan-ganci aka nutsar da su, sa’an nan aka sanya su a wuta. Saboda haka ba su sāmā wa kansu wani matai-maki wanin Allah ba.

26. Kuma Nūhu ya ce, “Ya Ubangijina! Kada Ka bari, a kan fasa, daga cikin kāfirai, wanda ke zama a cikin gida.

27. “Lalle ne, Kai, idan Ka bar su, zā su ɓatar da bāyinKa, kuma bā zā su haifi kowa ba fāce fājiri mai yawan kāfirai

28. “Ya Ubangijina! Ka yi mini gāfara (ni) da mahaifāna biyu, da wanda ya shiga gidana, yana mai īmāni, da mūminai maza da mūminai mātā, kuma kada Ka kārā wa azzālumai kōme sai halaka.”

قَالَ نُوحٌ رَبِّ انْتَه عَصَوِي وَانْتَبُوا مِن مَّوَدِّيَّةِ
مَالِهِ. وَوَلَدُهُ إِلاَّ أَحْسَارًا ﴿١١﴾

وَمَكْرًا وَمَكْرًا كِبَارًا ﴿١٢﴾

وَقَالُوا لَا تَنْدَرْنَ ءَالَهُتَكُمُ وَلَا تَنْدَرْنَ وَذَا وَلَا
سَوَاعِدًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَنَسْرًا ﴿١٣﴾

وَقَدْ أَضَلُّوا كِبِيرًا وَلَا تَدْرِي الظَّالِمِينَ إِلاَّ ضَلَالًا ﴿١٤﴾

صَمًا حَاطِي تَبِيحًا أَعْرَفُوا فَادْجَلُوا تَارًا فَتَمَجَّدُوا
لَهُم مِّن دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا ﴿١٥﴾

وَقَالَ نُوحٌ رَبِّ لَا تَذَرْنِي عَلَى الْآرْضِ مِنَ الْكٰفِرِينَ
دَيَّارًا ﴿١٦﴾

إِنَّكَ إِن تَذَرْنِي فَرْدًا أَعْبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا
إِلاَّ فَالِجْرَ كٰفِرًا ﴿١٧﴾

رَبِّ أَعْرِضْ لِي وَلِوَالِدِي وَلِئِن دَخَلْتُ بَيْتِي
مُؤْمِنًا وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا تَذَرْنِي
الظَّالِمِينَ إِلاَّ تَبَارًا ﴿١٨﴾

SŪRATUL JINN

سُورَةُ الْجِنِّ

Wa'azi ga māsu bauta wa aljannu da mutāne domin nēman tsari ko sāmu, da ladubban mai wa'azi da yadda ya kamata ya yi tawāli'u. Son girman shugabanni da jahilcin mabiya ne ke sanya ana bauta-wa wanin Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce: An yi wahayi zuwa gare ni cewa wasu jama'a na aljannu sun saurāri (karatuna), sai suka ce, 'Lalle ne mū, mun ji wani abin karantāwa (Alkur'āni), mai ban māmāki.

2. 'Yana nūni zuwa ga hanyar kwarai, sabōda haka mun yi imāni da shi, bā zā mu kōma bautā wa Ubangijinmu tāre da kōwa ba.

3. 'Kuma lalle ne shi, girman Ubangijinmu, Yā daukaka, bai riki mātā ba, kuma bai riki dā ba.

4. 'Kuma lalle ne shi, wāwanmu ya kasance yana fadar abin da ya fetare haddi ga Allah.

5. 'Kuma lalle ne mū, mun yi zaton mutum da aljani bā zā su iya fadar karya ba ga Allah.

6. 'Kuma lalle ne shi, wasu maza, daga cikin mutāne, sun kasance sunā nēman tsari da wasu maza

قُلْ أَوْحِيَ إِلَيَّ اللَّهُ أَنْتُمْ تَقْرُونَ الْجِنِّ فَقَالُوا
إِنَّا سَمِعْنَا قَوْلَهُ إِنَّا عَجَبًا ①

يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ مَوْلَىٰ نُشْرِكُ رَبَّنَا
أَهْلًا ②

وَأَنَّهُمْ تَعَالَىٰ جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا وَلَدًا ③

وَأَنَّهُ كَانَ يَفُولُ سَفِيهُنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا ④

وَأَنَّا ظَنَنَّا أَن لَّن نَقُولَ الْإِنسَ وَالْجِنُّ عَلَى اللَّهِ كَذِبًا ⑤

وَأَنَّهُ كَانَ رِجَالٌ مِنَ الْإِنسِ يَعْبُدُونَ رِجَالًا مِّنْ

daga cikin aljannu, sabōda haka suka fara musu girman kai.

7. 'Kuma lalle ne sū, sun yi zato, kamar yadda kuka yi zato, cewa Allah bā zai aiko kōwa ba.

8. 'Kuma lalle ne mū, mun nēmi (hawan) sama, sai muka sāme ta an cika ta da tsaro mai tsanani, da kuma yūlaye.

9. 'Kuma lalle ne mū, mun kasance muna zama daga garēta, a wurāren zama, dōmin saurare. To, wanda ya yi saurāre a yanzu, zai sāmi yūla, mai dāko dōminsa.

10. 'Kuma lalle ne mū, ba mu sani ba, shin, sharri ne aka yi nufi ga waɗanda ke cikin ƙasa, ko Ubangi-jinsu Yā yi nufin shiriya a gare su ne?

11. "Kuma lalle ne mū, akwai sālihai a cikinmu, kuma akwai a cikinmu waɗanda ba haka bā, mun kasance ƙungiyōyi dabam-dabam.

12. 'Kuma lalle ne mū, mun tabbatā bā zā mu buwāyi Allah ba, a cikin ƙasa, kuma bā zā mu buwāye Shi da gudu ba.

13. 'Kuma lalle ne mū, a lōkacin da muka ji shiriya, mun yi imāni da ita. To wanda ya yi imāni da Ubangijinsa, bā zai ji tsōron nakka-sa ba, kuma bā zai ji tsōron zālunci ba.

14. 'Kuma lalle ne mū, akwai a cikinmu, waɗanda suka mīka wuya, kuma akwai, a cikinmu, karkatattu. To, wanda ya mīka wuya waɗancan kam sun nufi shiryuwa.

الجن فراد وهم رهقا ﴿١﴾

وأنهم ظنوا كما ظنن أن لن يبعث الله أحكماً ﴿٢﴾

وأنا لنستأ السماء فوجدناها ملئت

حرساً شديداً وشهباً ﴿٣﴾

وإننا كنا نقعد منها مقاعد للسمع فمن

يسمع الآن يجده لله شهياً باصداً ﴿٤﴾

وإننا لندرى أشرراً يمدن في الأرض أم أزد

يهتر زهوراً رشداً ﴿٥﴾

وإنما الصالحون هم دون ذلك كما ظنوا في

قدماً ﴿٦﴾

وأننا ظننا أن لن نعجز الله في الأرض ولن

نعجزه يوماً ﴿٧﴾

وإنما لعماسمعتنا الهدى أمناً به فمّن يؤمن

بربه فلا يخاف بحساً ولا رهقا ﴿٨﴾

وإنما المؤمنون هم القسيطون فمن

أسلم فأولئك هم خير وأرشداً ﴿٩﴾

15. 'Kuma amma karkatattu, sai suka kasance makāmashi ga Jahannama.'

16. "Kuma dā sun tsayu⁽¹⁾ sōsai a kan hanya, dā lalle Mun shāyar da su ruwa mai yawa.

17. "Domin Mu jarraba su a ciki, kuma wanda ya kau da kai daga tuna Ubangijinsa, Ubangijinsa zai shigar da shi azāba mai hauhawa.

18. "Kuma lalle ne wurāren sujūda na Allah ne, saboda haka kada ku kira kōwa tāre da Allah (da su, a cikinsu).

19. "Kuma lalle ne shi, a lōkacin da bāwan Allah⁽²⁾ ke kiran Sa, sun yi kusa su zama kamar shirgi a kansa".

20. Ka ce, "Ina kiran Ubangijina ne kawai, kuma bā zan tāra kowa da Shi ba."

21. Ka ce, "Lalle ne nī, bā ni mallakar wata cūta gare ku, kuma bā ni mallakar wani aihēri."

22. Ka ce, "Lalle ne nī, kōwa bā ya iya cētona daga Allah, kuma bā zan iya sāmuni mafaka ba daga gare Shi.

23. "Fāce iyarwa, daga Allah, da manzancinSa. To, wanda ya sāba wa Allah da ManzonSa, to, lalle

وَأَمَّا الشَّيَاطِينُ فَكَأَنَّهُمْ حَطَبًا ﴿١٥﴾

وَأَلْوَأَسْتَقَمُوا عَلَى الطَّرِيقَةِ لَأَسْقِيَهُمْ مَاءً
عَذْبًا ﴿١٦﴾

لَيَقْتَتِلُنَّهُمْ فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضْ عَنْ ذِكْرِ يَوْمِهِ
يَسْأَلْهُ عَذَابًا مُصْعَبًا ﴿١٧﴾

وَأَنَّ السَّجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا ﴿١٨﴾

وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَدْعُوهُ كَادُوا يَكُونُونَ
عَلَيْهِ لِيَا ﴿١٩﴾

قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا ﴿٢٠﴾

قُلْ إِنِّي لَا أَمْلِكُ لَكُمْ صَرًّا وَلَا رَشَدًا ﴿٢١﴾

قُلْ إِنِّي لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ
دُونِهِ مُلْتَحَدًا ﴿٢٢﴾

إِلَّا بِالْبَغَائِنِ وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ

(1) Tsayuwa sosai wato su bauta wa Allah kamar yadda Allah Ya umarce su, su yi Masa da'a saboda Yā wadāta su.

(2) Bawan Allah shi ne duk wani mai wa'azi yana kira zuwa ga Allah. Bā ya halatta a gare shi ya bar wadanda yake yi wa wa'azi su kai fagen bauta masa shi kansa. Sai ya gaya musu gaskiyar matsayinsa, kamar yadda Allah Ya fada wa AnnabinSa, kuma Ya umarce shi da ya gaya wa wadanda yake yi wa wa'azi.

yana da wutar Jahannama, suna māsu dawwama a cikinta, har abada.”

24. Har idan sun ga abin da ake yi musu gargadi da shi, to, zā su san wanda ya zama mafi raunin matai-maki da mafi farancin adadi.

25. Ka ce, “Ban sani ba, a kusa ne abin da ake yi muku gargadi da shi, ko Ubangijina Yā sanya masa dōgon ajali!

26. “Shi dai ne Masanin fake, sabōda haka, bā Ya bayyana gaibinSa ga kowa.

27. “Fāce ga wanda Yā yarda da shi, wato wani manzo, sa'an nan, lalle ne, zai sanya⁽¹⁾ gādi a gaba gare shi da bāya gare shi.

28. “Dōmin Ya san lalle, sun iyar da sākonnin Ubangijinsu, kuma (Shi Ubangijin) Yā kēwaye su da sani, kuma Yā lissafe dukan kōme da fididdiga.”

وَرَسُولُهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا أَبَدًا ﴿١٦﴾

حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ
أَضَعَفَ نَاصِرًا وَاقْلَبَ عَدَاكَا ﴿١٧﴾

قُلْ إِنْ أَرَادَىٰ أَحَدٌ مِنْكُمْ مَوْتَ فَمَا يُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ
رَبِّيَ آمَدًا ﴿١٨﴾

عَلَيْهِ الْعُقُوبُ فَلَا يَظْهَرُ عَلَىٰ غَيْبِهِ أَحَدًا ﴿١٩﴾

إِلَّا مَنْ أَرَادَ مِنْ رَبِّهِ مِنْ رِسُولٍ فَإِنَّهُ يُسَلِّكُ
مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا ﴿٢٠﴾

لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رَسُولًا مِنْ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ
بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَخْصَىٰ كُلَّ شَيْءٍ عَدَاكَا ﴿٢١﴾

(1) Idan Allah Yā aiko wani manzonSa da wani umurni ko hani zuwa ga mutāne, to, zai sanya mala'iku gaba gare shi da bāya gare shi suna gādin sa dōmin kada wani shaidāni ya kusance shi har ya sanya shi mantuwa ko kuskure, har ya iyar da manzancin nan kamar yadda yake.

سُورَةُ الْمَزْمَلِ
SŪRATUL MUZZAMMIL

Tana karantar da tarbiyya da juriya ga Musulmi, dōmin su sāmi dāmar tsayuwa da umurnin Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā wanda ya lulluƙe!
2. Ka tsayu domin yin salla a cikin dare (duka) faƙe kaƙan.
3. Rabinsa, ko ka rage abu kaƙan daga gare shi.
4. Ko ka fāra kansa, kuma ka kyautata karanta Alkur'āni, daki daki.
5. Lalle ne Mū, zā Mu jēfa maka magana mai nauyi.
6. Lalle ne tashin dare shi ne mafi tsananin natsuwa, kuma mafi dai-daituwa ga magana.
7. Lalle ne kanā da, a cikin yini, wani tasbihi mai tsawo.
8. Kuma ka ambaci sūnan Ubangijinka, kuma ka yanke (ƙauna daga kowa ka koma) zuwa gare Shi, yankewa.
9. Shi ne Ubangijin mafitar rānā da mafāɗarta, bābu abin bautawa faƙe Shi. Sabōda haka ka riƙe Shi Wakili.

بِأَيِّهَا التَّوَكَّلُ ①

وَأَتَىكَ إِلَّا يَلَا ②

نَضْمَهُ وَأَوْفَضَ مِنْهُ قَلِيلًا ③

أَوْزَعُ عَلَيْهِ وَرَبُّكَ الْقُرْآنَ تَجْوِيلاً ④

إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا تَقِيلاً ⑤

إِنَّ نَاشِئَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْأً وَأَقْوَمُ قِيلاً ⑥

إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبْعًا طَوِيلًا ⑦

وَأَذْكُرُ اسْمَ رَبِّكَ وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَتَبُّلاً ⑧

رَبُّ الشَّرْقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلًا ⑨

10. Kuma ka yi hakuri ga abin da suke fadā, kuma ka faurace musu, fauracēwa mai kyāwo.

11. Kuma ka bar Ni da māsu faryatāwa, mawadāta, kuma ka jinkirta musu kafan.

12. Lalle ne, a wurinMu, akwai wasu marūruwa māsu nauyi da Jahim.

13. Da wani abinci mai māfara da azāba mai radadi.

14. Rānar da fasa ke raurawa, da duwātsu, kuma duwātsu su kasance tudun rairayi mai malālā.

15. Lalle ne Mū; Mun aika, zuwa gare ku, wani Manzo⁽¹⁾ mai shaida a kanku, kamar yadda Muka aika wani Manzo⁽²⁾ zuwa ga Fir'auna,

16. Sai Fir'auna ya saba wa Manzōn, saboda haka Muka kāma shi, kāmu mai tsanani.

17. To, yāya, idan kun kāfirta, zā ku kāre (azabar) wani yini mai mayar da yāra (tsofaffi) māsu hurhura.

18. Sama zā ta tsāge a cikinsa, wa'adinsa yā kasance mai aukuwa.

19. Lalle ne wannan wata tunātarwa ce, sai dai wanda ya so, ya kāma hanyar fwarai zuwa ga Ubangijinsa.

20. Lalle ne Ubangijinka Yā sani cēwa, kai kana tsayuwa a kusan kashi biyu daga uku na dare, da rabinsa, da sulusinsa, tāre da wani

وَأَضِرْ عَلَى مَا يَقُولُونَ وَأَهْمِرْهُمْ هَجْرًا حَسِيلًا ﴿١٠﴾

وَدَدِّي وَالْمُكَدِّبِينَ أُولِي النَّعْمَةِ وَمِهْمَرَةٌ قَلِيلًا ﴿١١﴾

إِن لَدَيْتِنَا لَأَنكَالًا وَجَحِيمًا ﴿١٢﴾

وَطَعَامًا مَّا دَأَغَصَّوْهُ وَعَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٣﴾

يَوْمَ تَرُوفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كَغِيَابٍ مَّهِيلًا ﴿١٤﴾

إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكَ رَسُولًا شَهِدْنَا عَلَيْهِ أَنْ كُفِّرْنَا
أَرْسَلْنَا إِلَى فِرْعَوْنَ رَسُولًا ﴿١٥﴾

فَصَوَّرَ فِرْعَوْنَ الرَّسُولَ فَأَخَذَتْهُ أَخْذًا وَبِيلًا ﴿١٦﴾

فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِنْ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ
الْوِلْدَانَ سِيبًا ﴿١٧﴾

السَّمَاءَ مُنْفَطِرًا يَوْمَ كَانَ وَعْدُهُ مَفْعُولًا ﴿١٨﴾

إِن هَذَا مِنْ تَذَكُّرٍ لِّمَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَى رَبِّهِ
سَبِيلًا ﴿١٩﴾

* إِن رَّبِّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَى مِنْ ثُلُثِي اللَّيْلِ وَنِصْفَهُ
وَأَنَّهٗ وَسَطُهُ مِنَ اللَّيْلِ مَعَكَ وَاللَّهُ بِقَدْرِ اللَّيْلِ

(1) Wato Annabi Muhammad, tsira da aminci su tabbata a gare shi.

(2) Wato Annabi Musa, aminci ya tabbata a gare shi.

ƙangare na waƙanda ke tāre da kai. Allah Yake iya ƙaddara dare da yini, Ya san bā zā ku iya lissafa shi ba, sabōda haka Ya karɓi tubarku, sai ku karanta abin da ya sauƙaƙa na Alƙur'āni. Yā san wasu daga cikinku, zā su yi cīwo, kuma wasu zā su yi tafiya cikin ƙasa suna nēman falalar Allah da fatauci, kuma wasu zā su yi yāƙi a cikin hanyar Allah. Sabōda haka ku karanta abin da ya sauƙaƙa daga gare shi, kuma ku tsai da salla, kuma ku bāyar da zakka, kuma ku bai wa Allah rance, rance mai kyāwo. Kuma abin da kuka gabatar dōmin kanku, na alhēri, zā ku sāme shi, a wurin Allah, zai kasance maɓifici (daga wanda kuka ajiye) kuma zai fi girma ga sakamako, kuma ku rōƙi Allah gāfara; laile ne Allah Mai gāfara ne, Mai jin kai.

وَالنَّهَارَ عِلْمَ لَمَّا لَمْ يَخْصُوهُ فَتَابَ عَلَيْهِمْ فَاقْرَأْ وَمَا
 تَسْتَرْ مِنَ الْقُرْآنِ عَلِيمًا أَنْ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضُونَ
 وَعَاصِرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ
 فَضْلِ اللَّهِ وَعَاصِرُونَ يَقْتَاتُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 فَاقْرَأْ وَمَا تَسْتَرْ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
 وَأَقْرِبُوا إِلَى اللَّهِ قَرَضًا حَسَنًا وَمَا تَقَدَّمُوا لِإِنْتِهَائِكُمْ مِنْ
 حَبْرٍ يَخْدُونَ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرٌ وَأَعْظَمُ أَجْرًا وَأَسْتَفِرُّوا
 اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ

سُورَةُ الْمُزَّمِّلِ
 SŪRATUL MUDDATTHIR

Tana karantar da fāra yin wa'azi ga dangi na kusa ga mai wa'azi kāmin ya fita zuwa ga wasu mutāne na nēsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā wanda ya lulluƙa da mayāfi.

2. Ka tāshi dōmin ka yi gargadi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَقُلْ

3. Kuma Ubangijinka, sai ka girmama Shi,

4. Kuma tufāfinka, sai ka tsar-kake su,

5. Kuma gumāka, sai ka faura-ce musu.

6. Kada ka yi kyauta kana nē-man fāri

7. Kuma sabōda Ubangijinka, sai ka yi hafuri.

8. To, idan aka yi būsā a cikin faho,

9. To, wannan, a rānar nan, yini ne mai wuya

10. A kan kāfirai, bā mai sauƙi ba ne.

11. Ka bar Ni da wanda Na halitta, yana shi kaƙai,

12. Kuma Na sanya masa dū-kiya shimfidadfiya

13. Da diyā halartattu,

14. Kuma Na shimfida masa kōme shimfidāwa.

15. Sa'an nan yanā kwadayin In yi masa fāri!

16. Faufau! Lalle ne shi, yā ka-sance, ga āyōyinMu, mai tsaurin kai.

17. Zā Ni kallafa masa wahala mai hauhawa.

18. Lalle ne shi, yā yi tunāni, kuma yā faddara (abin da zai fadā game da Alkur'āni)

19. Sabōda haka aka la'ane shi, kamar yadda ya faddara.

وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ﴿٥﴾

وَرَبِّكَ فَكَبِّرْ ﴿٥﴾

وَالْحِجْرَ فَاهْجُرْ ﴿٦﴾

وَلَا تَمَنَّ تَسْتَكْبِرُ ﴿٧﴾

وَرَبِّكَ فَاصْبِرْ ﴿٨﴾

فَإِنَّا نَقُرُّ فِي النَّاقُورِ ﴿٩﴾

فَذَلِكَ يَوْمَئِذٍ يَوْمَ عَسِيرٍ ﴿١٠﴾

عَلَى الْكٰفِرِينَ عَذَابٌ عَسِيرٌ ﴿١١﴾

ذَرْنِي وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا ﴿١٢﴾

وَجَعَلْتُ لَهُ مَا لَمْ مَسْئُودًا ﴿١٣﴾

وَبَيْنَ شُهُودًا ﴿١٤﴾

وَمَهَّدْتُ لَهُ تَمْهِيمًا ﴿١٥﴾

فَمَنْظُومٌ أَنْ أُرِيدَ ﴿١٦﴾

كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عَمِيًّا ﴿١٧﴾

سَأَرْهِفُهُ صَعُودًا ﴿١٨﴾

إِنَّهُ فَكَّرَ وَقَدَّرَ ﴿١٩﴾

فَقَتَّلَ كَيْفَ مَدَّرَ ﴿٢٠﴾

20. Sa'an nan aka la'ane shi kamar yadda ya faddara.

21. Sa'an nan ya yi tunāni,

22. Sa'an nan ya gintse huska, kuma ya yi murtuk.

23. Sa'an nan ya jūya bāya, kuma ya bunfāsa,

24. Sai ya ce, "Wannan abu dai bā kōme ba ne fāce wani sihiri, wanda aka ruwaito.

25. "Wannan maganar mutum dai ce."

26. Zā Ni Rōna shi da Saƙar.

27. Kuma mē ya sanar da kai abin da akē cēwa Saƙar!

28. Bā ta ragēwa, kuma bā ta bari.

29. Mai nācēwa ga jiki ce (da kūna).

30. A kanta akwai (matsara) gōma shā tara.

31. Kuma ba Mu sanya ma'abūta wuta (wāto matsaranta) ba, fāce malā'iku, kuma ba Mu sanya adadinsu (goma sha tara) ba, fāce dōmin fitina ga waƙanda suka kāfirta, domin waƙanda aka bai wa littāfi su sāmi yaƙini, kuma waƙanda suka yi imāni su kāra imāni, kuma waƙanda aka bai wa littāfi da mūminai bā zā su yi shakka ba, kuma domin waƙanda a cikin zukatansu akwai wata cuta da kāfirai su ce, "Mē Allah Yake nufi da wannan ya kasance misāli?" Haka dai Allah ke ɓatar da wanda Ya so, kuma Ya shiryar da wanda Ya so. Kuma bābu wanda ya

تُرْقِلُ كَيْفَ قَدَّرَ ﴿١٠﴾

لَرَنْظَرٍ ﴿١١﴾

لَرُعْبَسٍ وَرَيْسَرٍ ﴿١٢﴾

لُرَادِبٍ وَأَسْتَكْبَرٍ ﴿١٣﴾

فَقَالَ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّؤْتَرٌ ﴿١٤﴾

إِنَّ هَذَا إِلَّا قَوْلُ الْبَشَرِ ﴿١٥﴾

سَأَصْلِيهِ سَقَرٌ ﴿١٦﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرٌ ﴿١٧﴾

لَا تَتَّبِعِ وَلَا تَنْذَرُ ﴿١٨﴾

لَوَاحِجَةً لِلْبَشَرِ ﴿١٩﴾

عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ ﴿٢٠﴾

وَمَا جَعَلْنَا أَحْسَبَ النَّارِ إِلَّا مَلَكًا وَمَا جَعَلْنَا
عَذَابَهُمْ إِلَّا قِتْلَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَفِيحَ الَّذِينَ
أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَرَدُّوا عَلَىٰ آلِهِمْ وَيَلْعَنُوا لِمَا كَانُوا
يَكْفُرُونَ أُولَٰئِكَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْكَافِرُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْهُنَّ
مَثَلًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ
وَمَا يَعْلَمُ خُودُ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا
ذِكْرٌ لِلْبَشَرِ ﴿٢١﴾

san mayākan Ubangijinka fāce Shi,
kuma ita (wutar) ba ta kasance ba
fāce wata tunātarwa ce ga mutum.

32. A'aha! Ina rantsuwa da watā.

33. Da dare a lōkacin da ya jūyar
da baya.

34. Da sāfiya idan ta wāye.

35. Ita (wutar) ḍayan manyan
masifū ce.

36. Mai gargadi ce ga mutum.

37. Ga wanda ya so, daga cikin-
ku, ya gabāta ko ya jinkirta.

38. Kowane rai ga abin da ya
aikata jingina ce.

39. Fāce mutānen dāma.

40. A cikin Aljanna suna tam-
bayar jūna.

41. Game da māsu laifi.

42. (Su ce musu) "Me ya shigar
da ku a cikin Saƙar?"

43. Suka ce, "Ba mu kasance
munā a cikin māsu salla ba.

44. "Kuma ba mu kasance muna
ciyar da matalautā ba.

45. "Kuma mun kasance muna
kūtsāwa tāre da māsu kūtsāwa,

46. "Mun kasance munā faryata
rānar sakamako.

47. "Har gaskiya (wāto mutuwa)
ta zo mana".

48. Sabōda haka cēton māsu
cēto bā zai amfāne su ba.

49. Haba! Me ya same su, suka
zama māsu bijirewa daga wa'azin
gaskiya.

كَلَّا وَاللَّيْلِ

وَاللَّيْلِ إِذَا أَدْبَرَ

وَالصُّبْحِ إِذَا اسْتَفْرَجَ

إِنَّمَا إِلَهُ الْكَوْكَبِ

نَذِيرِ الْبَشَرِ

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَتَقَدَّمَ أَوْ يَتَأَخَّرَ

كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ

إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ

فِي جَنَّاتٍ يَتَسَاءَلُونَ

عَنِ الْمُجْرِمِينَ

مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ

قَالُوا لَوْ نَرَاكَ مِنَ الْمَوْلِيِّينَ

وَلَوْ نَرَاكَ نُطْعِمُ الْمُسْكِينِ

وَكُنَّا نَخْرُصُ مَعَ الْفَاطِيئِينَ

وَكُنَّا نَكْذِبُ يَوْمَ الدِّينِ

حَقِّقْنَا أَنفُسَنَا بِالْبَيْتِ

فَمَا تَعْمَهُمْ مَشَقَّةُ الشُّعْبِيِّينَ

فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذْكَرَةِ مُعْرِضِينَ

50. Kamar dai sū, jākuna firgi-tattu ne.

51. Sun gudu daga zāki.

52. A'aha! Kōwāne mutum daga cikinsu yanā son a zo masa da takardu (da sūnansa) ana wātsāwa

53. A'aha! Kai dai, bā su jin tsōron Lāhira.

54. A'aha! Lalle ne, shi (Alkur'āni) tunātarwa ce.

55. Dōmin wanda ya so, ya tuna.

56. Kuma bā zā su tuna ba fāce idan Allah Ya so, Shi ne Ya cancanta a bi Shi da tafawa, kuma Ya cancanta ga Ya yi gāfara.

كَانَتْ حُمْرٌ مُسْتَفِرَّةٌ ﴿٥٠﴾

فَرَّتْ مِنْ قَسْوَرَةٍ ﴿٥١﴾

بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرِئٍ مِّنْهُمْ أَن يُؤْتَىٰ صُحُفًا مُّثْقَلَةً ﴿٥٢﴾

كَلَّا لَئِن لَّا يَخَافُونَ الآخِرَةَ ﴿٥٣﴾

كَلَّا إِنَّ اللَّهَ لَنَذَكُرُهُمْ ﴿٥٤﴾

فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ﴿٥٥﴾

وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ

الْتِقَافِ وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ ﴿٥٦﴾

SŪRATUL KIYĀMA سُورَةُ الْقِيَامَةِ

Tana karantar da bāyānin yiwuwar Tāshin Kiyāma, da sifar mūmini ga saurin kāma umurnin Allah, da sakamakon wanda ya bi hanyar Allah, ko kuwa ya fi bin ta.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Bā sai Nā yi rantsuwa⁽¹⁾ da Rānar Kiyāma ba.

لَا أَقْسِمُ بِنَوْمِ الْقِيَمَةِ ﴿١﴾

(1) Wasu na fassarawa: Ina rantsuwa da Rānar Kiyama. A ganina, da tabbatar da rantsuwar da kuma kore ta duka daya ne, maƙasūdi dai jan hankalin mai karātu ga abin da yake a ciki, na hikimar Allah.

2. Bā sai Nā yi rantsuwa da rai mai yawan zargin⁽¹⁾ kansa ba.

3. Shin, mutum yanā zaton cēwa bā zā Mu tāra kasusuwansa ba?

4. Na'am! Māsu ĩkon yi Muke a kan Mu daidaita gabōbin yātsunsa.

5. Ba haka ba! Mutum so yake, ya yi fājirci, ya faryata abin da yake a gabansa.

6. Yanā tambaya, "Yaushe ne Rānar Kiyāma?"

7. To, idan gani ya dīmauta (ya yi kyalli).

8. Kuma watā ya yi husūfi (has-kensa ya dushe).

9. Aka tāra rānā da watā.

10. Mutum zai ce a rān nan, "Ina wurin gudu?"

11. A'aha! Bābu mafaka.

12. Zuwa ga Ubangijiuka wurin tabbata, a rānar nan, yake.

13. Ana gayā wa mutum, a rānar nan, abin da ya gabatar da wanda ya jinkirtar.

14. Ba haka ba! Mutum, ga abin da ya shafi kansa, masani ne.

15. Kuma ko da yā jēfa uzuro-rinsa (bā zā a saurāre shi ba).

16. Kada ka mōtsar⁽²⁾ da hars-henka game da shi dōmin ka yi gaugāwar rife shi (Alkur'āni).

وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفِيسِ اللَّوَامَةِ ①

أَلَيْحَسَبِ الْإِنْسَانِ أَنْ تَجْمَعَ عِظَامَهُ ②

بَلَىٰ قَدِيرِينَ عَلَيَّ أَنْ أَسْوِي بِنَانِهِ ③

بَلَىٰ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيَفْجُرَ أَمَامَهُ ④

يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ⑤

فَإِذَا بَرِقَ الْبَصَرُ ⑥

وَحَسَفَ الْقَمَرُ ⑦

وَجُمِعَ الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ ⑧

يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَعْرُ ⑨

كَلَّا لَا ذُرْرًا ⑩

إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقَرُّ ⑪

يُنْفَخُوا الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَّرَ ⑫

بَلَىٰ الْإِنْسَانُ عَلَىٰ نَفْسِهِ وَصِيرَةٌ ⑬

وَوُتِّقَ الْقَوْمَ الْعَادِلِينَ ⑭

لَا تَحْرِيكَ بِهِ سَانَكَ لِتَتَّعَلَ بِهِ ⑮

(1) Kowane rai na zargin kansa idan bai yi aikin alheri ba, ko kuma bai yi fiye da wanda ya yi ba, ko kuma bai aikata wanda ya fi kyāwo ba a lokacin aikinsa.

(2) Dangantakar wannan āya da ta sama da ita ita ce bambancin Annabi mai gaugawar karbar umurnin Allah da fymar kāfiri ga karbarsa, da bayānin saukaƙēwar Allah ga mai bin umurninSa.

17. Lalle ne wājibi ne a gare Mu, Mu tāra shi. Mu (tsare maka) karātunsa.

18. To, idan Muka karanta shi, sai ka bi karatunsa.

19. Sa'an nan lalle, wājibi ne, a gare Mu, bayāninsa.

20. A'aha! Bā haka ba, kunā son mai gaugawar nan (dūniya) ne.

21. Kunā barin ta farshen (Lāhira).

22. Wasu huskōki, a rānar nan, māsu annuri ne.

23. Zuwa ga Ubangijinsu māsu kallo ne.

24. Wasu huskōki, a rānar nan, māsu gintsēwa ne.

25. Sunā zaton a sako musu ma-sīfa mai karya tsatso.

26. A'aha! Idan (rai) ya kai ga karankarmai.

27. Kuma aka ce, 'Wāne ne mai tāwada?'

28. Kuma ya tabbata cēwa rabu-wa dai ce.

29. Kuma kwabri ya lauye da wani kwabri.

30. Zuwa ga Ubangijinka, a rānar nan, magargada⁽¹⁾ take.

31. To, bai gaskatā ba, kuma bai yi salla ba!

32. Amma dai ya faryata, kuma ya jūya baya!

إِنَّ عَلَيْكُمْ لَنَا جُمُعَةٌ وَنَوْمٌ إِنَّكُمْ

يَوْمَئِذٍ لَّعَائِدُونَ ﴿١٧﴾

لَمَّا رَأَى عَلَىٰ رَبِّكَ آيَاتِنَا

كَلَّا لَئِن لَّمْ يَكُنِ مِنَ الْعَاجِلِينَ

وَتَذَرُونَ الْآخِرَةَ ﴿١٨﴾

وَجُمُوعٌ يَوْمَئِذٍ مُّاصِرَةٌ ﴿١٩﴾

إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ ﴿٢٠﴾

وَوَجُوهٌ مَّصِيرَةٌ بِآسِرَةٍ ﴿٢١﴾

تَطْرُقُ أَنْ يَفْعَلَ بِهَا فَاقِرَةٌ ﴿٢٢﴾

كَلَّا إِنَّا لَنَلْقَىٰ التَّرَاقِي ﴿٢٣﴾

وَقِيلَ مَنْ رَاقٍ ﴿٢٤﴾

وَتَطْرُقُ أَنَّهُ الْفَرَّاقُ ﴿٢٥﴾

وَأَلْقَىٰ السَّاقِ السَّاقِ بِالسَّاقِ ﴿٢٦﴾

إِلَىٰ رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقِ ﴿٢٧﴾

فَلَا صَدْقَ وَلَا هِجْرًا ﴿٢٨﴾

وَلَكِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ﴿٢٩﴾

(1) Ranar kora mutane, kamar ana gargada tumāki, zuwa ga tsayi a gaba ga Allah, dōmin hisābi.

33. Sa'an nan ya tafi zuwa ga mutānensa, yana tākama.

34. Halaka tā tabbata a gare ka, sa'an nan ita ce mafi dācewa.

35. Sa'an nan wata halaka tā tabbata a gare ka dōmin tā fi dācewa.

36. Shin, mutum nā zaton a bar shi sagaga (wāto bābu nufin kōme game da shi)?

37. Bai kasance digo na maniyyi ba, wanda ake jēfarwa (a cikin mahaifa),

38. Sa'an nan ya zama gudan jini, sa'an nan Allah Ya halitta shi, sa'an nan Ya daidaita gaḃōbinsa;

39. Sa'an nan Ya sanya, daga gare shi, nau'i biyu: namiji da mace?

40. Ashē Wannan bai zama Mai iko ba bisa ga rāyar da matattu?⁽¹⁾

فَرَّهَبَ إِلَىٰ أَهْلِهِ يَسْتَمِعِل ۝٢٣

أُولَىٰ لَكَ فَأُولَىٰ ۝٢٤

فُرُّوْا لَكَ فَأُوْلَىٰ ۝٢٥

أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدَىٰ ۝٢٦

أَلَمْ يَكُن لَطْفَةً مِنْ رَبِّي يُبْعَثُنِي ۝٢٧

فَرُكَّانَ عُلْفَةً فَوَخَلَقَ مُسَوًى ۝٢٨

فَجَعَلَ مِنْهُ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ ۝٢٩

أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَدِيرٍ عَلَىٰ أَنْ يُنْجِي الْعَوْفَىٰ ۝٣٠

SŪRATUL INSĀN

سُورَةُ الْإِنْسَانِ

Tana karantar da asalin mutum da yadda zai kare, ko ya dōge idan yā bauta wa Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne wata mudda ta zamani tā zo a kan mutum, bai kasance kōme ba wanda ake ambata.

هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِنَ الدَّهْرِ لَوِ يَكُنْ شَيْئًا مَذْكُورًا ۝١

(1) Ana son mai karātu a nan ya ce, a boye بلی وأنا علی ذلك من الشاهدين

2. Lalle ne Mū, Mun halitta mutum daga digon ruwa garwayaye, Muna jarraba shi, sabōda haka Muka sanya shi mai ji mai gani,

3. Lalle ne Mū, Mun shiryar da shi ga hanyar kwarai, ko ya zama mai gōdiya, kuma ko ya zama mai kāfirci.

4. Lalle ne Mū, Mun yi tattali, dōmin kāfirai, sarkoƙi da kufumma da sa'ir.

5. Lalle ne mutānen kirki zā su sha daga finjālin giya, abin gaura-yarta yā kasance kāfur ne.

6. Wani marmaro ne, daga gare shi bayin Allah suke sha, suna buɓ-ɓugar da shi buɓɓugarwa.

7. Suna cikāwa da alwāshin (da suka bākanta), kuma suna tsōron wani yini wanda sharrinsa ya kasance mai tartsatsi ne.

8. Kuma suna ciyar da abinci, a kan suna bukātarsa, ga matalauci da marāya da kāmamme.

9. (Suna cēwa) “Munā ciyar da ku ne dōmin nēman yardar Allah kawai, bā mu nufin sāmum wani sakamako daga gare ku, kuma bā mu nufin gōdiya.

10. “Lalle ne mū, muna tsōro, daga Ubangijinmu, wani yini mai gintsēwa, mai murtukēwa.”

11. Sabōda haka Allah Ya tsare musu sharrin wannan yini, kuma Ya hada su da annūrin huska da farin ciki,

إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجٍ نَبْتَلِيهِ
فَعَمَلُهُ سَمِيمٌ ۝١

إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَاْفِرًا ۝٢

إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَلسِلًا وَأَعْلَالًا ۝٣ سَعِيرًا ۝٤

إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا ۝٥

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا عِبَادُ اللَّهِ يُفَجِّرُونَ بِهَا تَفْجِيرًا ۝٦

رُؤُوسٌ بِالْأَنْدَادِ ۝٧ كَأَن يَوْمًا كَانَ شَرْهُهُمُ مُسْتَطِيرًا ۝٨

وَيَطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حَيْثُ مَشِينَا وَيَدِينَا وَأَسِيرًا ۝٩

إِنَّمَا طَعِمُوا كَمَا رَزَقُوا اللَّهُ لَا يَرْجِعُونَ كَرْمَلَهُ وَلَا شُكْرًا ۝١٠

إِنَّمَا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا غُوبًا ۝١١ سَاطِعِيرًا ۝١٢

فَوَقَّعَهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَٰلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَّعَهُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا ۝١٣

12. Kuma Ya sāka musu, sabōda haƙurin da suka yi, da Aljanna da tufāfin alharini.

13. Sunā māsu zaman ginciri⁽¹⁾, a cikinta, a kan karagu, bā su ganin rānā a cikinta, kuma bā su ganin jaura.

14. Kuma inuwōyinta suna kusa, a kansu, an hōre nunannun 'yā'yan itācenta, hōrēwa.

15. Kuma ana kēwayāwa a kan-su da finjālai na azurfa da kofuna waƙanda suka kasance na farau.

16. Karau na azurfa, sun faddara su faddarawa, daidai bukāta.

17. Ana shayarwa da su, a cikin-ta, finjalan giya, wadda abin gaurayarta ya kasance zanjabil ne.

18. Wani marmaro ne, a cikinta, ana kiran sa Salsabil.

19. Kuma wasu yara samārin dindindin na kēwayāwa, a kansu, idan ka gan su, zā ka zaci sū lu'ulu'u ne wanda aka wātsa.

20. Kuma idan kā ga wannan wurin, to, kā ga wata irin ni'ima da mulki babba.

21. Tufāfinsu na sama na alhari-ni ne, kōre da mai walkiya, kuma an fawāce su da mundāye na wata irin azurfa, kuma Ubangijinsu, Ya shāyar da su abin sha mai tsarka-kēwar (ciki).

وَجَزَّ لَهْمَ مَخَابِدٍ لِجَنَّةٍ وَحَرِيرًا ﴿١٢﴾

مُتَّكِنِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرْبَابِ لَا يُرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا
وَلَا زَمْهَرِيرًا ﴿١٣﴾

وَدَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلُّهَا وَذُلَّتْ أَطْرُفُهَا تَدْلِيلًا ﴿١٤﴾

وَبَطَانٌ عَلَيْهِمْ يَأْتِيهِمْ مِنْ فَضَّةٍ وَأَنْبَابٌ كَانَتْ قَوَارِيرًا ﴿١٥﴾

قَوَارِيرًا مِنْ فِضَّةٍ قَدَّرُوهَا تَقْدِيرًا ﴿١٦﴾

وَيُسْقَوْنَ فِيهَا كَأْسًا كَانَ رِزْقُهَا زَيْجِلًا ﴿١٧﴾

عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا ﴿١٨﴾

* وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُخَلَّدُونَ إِذَا رَأَوْهُ

حَسِبَتْ لَهُمُ لَوْلَآ مُنْشَرًّا ﴿١٩﴾

وَإِذَا رَأَتْ قَوْمًا نَبِهَاتٍ وَمُلَكًا كِيدِرًا ﴿٢٠﴾

عَلَيْهِمْ شَابٌ مُنْتَدِينَ خُضْرًا لَسْتَرِيًّا وَطُورًا

أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَابَهُمْ أَنْهَارُ مَرْيَاتٍ طُهُورًا ﴿٢١﴾

(1) Kishingida.

22. (A ce musu) “Lalle ne wannan ya kasance, a gare ku sakamako, kuma aikinku ya kasance abin gōdewa.”

23. Lalle Mū ne, Muka saukar da Alkur'āni a gare ka, saukarwa.

24. Sabōda haka ka yi hakuri ga hukuncin Ubangijinka, kuma kada ka bi, daga cikinsu, mai zunubi ko mai kāfirci.

25. Kuma ka ambaci sūnan Ubangijinka, sāfe da maraice.

26. Daga dare, sai ka yi sujūda gare Shi, kuma ka tsarkake Shi darē mai tsawo.

27. Lalle ne wadannan suna son mai gaugāwa (dūniya) kuma suna bari, a bāyansu, wani yini mai nauyi.

28. Mū ne, Muka halitta su, kuma Muka farfafa halittarsu, kuma idan Mun so, zā Mu musanyā su da wasu mutāne, kwatan-kwacinsu, musanyāwa.

29. Lalle ne wannan wata tunātarwa ce, saboda wanda ya so ya riƙa hanyar kirki zuwa ga Ubangijinsa,

30. Kuma bā zā ku so ba, sai Allah Yā so, lalle ne Allah Yā kasance Masani, Mai hikima.

31. Yana shigar da wanda Ya so a cikin rahamarSa, kuma azzālu-mai, Yā yi musu tattalin wata azā-ba mai radadi.

إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيَكُمْ مَشْكُورًا ﴿٢٢﴾

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنْزِيلًا ﴿٢٣﴾

فَأَصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَطِعْ مَنْهُمْ إِيمًا أَوْ كُفْرًا ﴿٢٤﴾

وَأَذْكُرِ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا ﴿٢٥﴾

وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلًا طَوِيلًا ﴿٢٦﴾

إِنَّ هَذِهِ لَآيَاتٌ يُحْيِيُونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذُرُونَ وَرَاءَهُمْ
يَوْمًا نَسِيلًا ﴿٢٧﴾

نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا
بَدَلْنَا أَمْثَلَهُمْ تَبْدِيلًا ﴿٢٨﴾

إِنَّ هَذِهِ تَذَكُّرٌ ۖ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ
سَبِيلًا ﴿٢٩﴾

وَمَا شِئْنَا وَإِنَّمَا أَنِ شِئَاءَ اللَّهِ ۖ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿٣٠﴾

يَدْخُلُ مَنْ شِئْنَا فِي رَحْمَتِنَا وَالظَّالِمِينَ
أَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿٣١﴾

سُورَةُ الْمُرْسَلَاتِ
SŪRATUL MURSALĀT

Tana gargadi dōmin nēman a gaskata Alkur'āni da abin da yake fada game da Kiyāma.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da iskōkin da ake sakōwa jēre, sunā bin jūna.

2. Sa'an nan su zama iskōki māsu karfi suna kadāwa da karfi.

3. Kuma māsu watsa rahama wātsāwa.

4. Sa'an nan da āyōyi⁽¹⁾ māsu rarrabe gaskiya da farya rarrabēwa.

5. Sa'an nan da malā'iku māsu jēfa tunātarwa (ga Manzanni).

6. Domin yanke hamzari ko dōmin gargadi.

7. Lalle ne abin da ake yi muku wa'adi da shi tabbas mai aukuwa ne.

8. To, idan taurāri aka shāfe haskensu.

9. Kuma, idan sama aka tsāge ta.

وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا ①

فَالنَّاصِيَاتِ كَعْصَابًا ②

وَالَّذِينَ نَسْفَعُ ③

فَالْفَرَقَاتِ قَرَفًا ④

فَالْمُغِيبَاتِ دَكْرًا ⑤

عَذْرًا أَوْ تَذْرًا ⑥

إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعَ ⑦

وَإِذَا الْكُجُومُ طُمِسَتْ ⑧

وَإِذَا السَّمَاءُ فُجِّتَتْ ⑨

(1) Yā kamanta manzanin Allah māsu kāwo āyōyinSa da iskōki māsu kāwo ruwa, dōmin rahamar da ke cikin kowanensu.

10. Kuma idan duwātsu aka nike su.

11. Kuma idan manzanni aka kayyade lōkacin tāra su.

12. Domin babbar rānar da aka yi wa ajali.

13. Domin rānar rarrabēwa⁽¹⁾.

14. Kuma me ya sanar da kai rānar rarrabēwa?

15. Bone yā tabbata, a rānar nan, ga māsu faryatāwa!

16. Ashe, ba Mu halakar da (māsu faryatāwa) na farko ba,

17. Sa'an nan kuma zā Mu biyar musu da na farshe?

18. Haka nan Muke aikatāwa da māsu yin laifi.

19. Bone yā tabbata a rānar nan ga māsu faryatāwa!

20. Ashe, ba Mu halitta ku daga wani ruwa wulakantacce ba,

21. Sa'an nan Muka sanya shi a cikin wani wurin natsuwa amintacce,

22. Zuwa ga wani gwargwadon mudda sananna,

23. Sa'an nan Muka nūna iyāwarMu? Madalla da Mu, Māsu nūna iyāwa.

24. Bone ya tabbata a rānar nan ga māsu faryatāwa!

25. Ashe, ba Mu sanya fasa matattarā ba,

وَإِذَا الْجِبَالُ سُقَّتْ ﴿١٠﴾

وَإِذَا الرُّسُلُ أُنقَتَتْ ﴿١١﴾

لِأَيِّ يَوْمٍ أُجِّلَتْ ﴿١٢﴾

لِيَوْمِ الْفَصْلِ ﴿١٣﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الْفَصْلِ ﴿١٤﴾

وَيَلُومُ بَوْمٍ ذِي لُؤْمٍ كُذِّبَتْ ﴿١٥﴾

الَّتِي هِيَ الْأُولَىٰ ﴿١٦﴾

فَمَا نَبِّغُهُمْ إِلَّا خَيْرِينَ ﴿١٧﴾

كَذَلِكَ نَفْعُ الْإِنسَانِ الْمَجْرُومِينَ ﴿١٨﴾

وَيَلُومُ بَوْمٍ ذِي لُؤْمٍ كُذِّبَتْ ﴿١٩﴾

الَّتِي تَخْلُقُكُمْ مِنْ مَّاءٍ مَّهِينٍ ﴿٢٠﴾

فَجَعَلْتَهُ فِي مَقَارِعِكُمُومٍ ﴿٢١﴾

إِلَىٰ قَدَرٍ مَّعْلُومٍ ﴿٢٢﴾

فَقَدَرْنَا فَنِعْمَ الْقَادِرُونَ ﴿٢٣﴾

وَيَلُومُ بَوْمٍ ذِي لُؤْمٍ كُذِّبَتْ ﴿٢٤﴾

الَّتِي تَجْعَلُ الْأَرْضَ كَهَاتَا ﴿٢٥﴾

(1) Yin hukunci a tsakanin tālikai.

26. Ga rāyayyu da matattu,

27. Kuma Muka sanya, a cikin-ta, kafaffun duwātsu maɗaukaka, kuma Muka shāyar da ku ruwa mai dādi?

28. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu faryatāwa!

29. Ku tafi zuwa ga abin da kuka kasance kuna faryatāwa game da shi!

30. Ku tafi zuwa ga wata inuwa mai rassa uku.

31. Ita ba inuwar ba, kuma ba ta wadātarwa daga harshen wuta.

32. Lalle ne ita, tanā jifā da tar-tsatsi kamar sōrāye.

33. Kamar dai su rafumma ne baḳāke.

34. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu faryatāwa!

35. Wannan yini ne da bā zā su iya yin magana ba.

36. Bā zā a yi musu izni ba, balle su kāwo hanzari.

37. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu faryatāwa!

38. Wannan rānar rarrabēwa ce, Mun tattara ku tare da mutānen farko.

39. To, idan akwai wata dabara gare ku, sai ku yi ma Ni ita.

40. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu faryatāwa!

41. Lalle ne māsu taḳawa suna a cikin inuwōwi da marēmari.

42. Da wasu 'ya'yan itāce irin waɗanda suke marmari.

أَحْيَاءَ وَأَمْوَاتًا ﴿٢٦﴾

وَجَعَلْنَا فِيهَا رُؤُوسَ شَٰمِرَاتٍ وَأَسْفِينًا ثِقَالًا ﴿٢٧﴾

فَرَاكًا ﴿٢٨﴾

وَقِيلَ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٩﴾

أَطِيعُوا أَمْرًا إِلَىٰ مَا كُنتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ﴿٣٠﴾

أَطِيعُوا أَمْرًا إِلَىٰ ظِلِّ ذِي تِلْكَ شُعَبٍ ﴿٣١﴾

لَّا طِيلِيلٍ وَلَا يُغْنِي مِنَ اللَّهَبِ ﴿٣٢﴾

إِنَّمَا أَنْتَ مِثْلُ بَشِيرٍ كَالْقَصْرِ ﴿٣٣﴾

كَأَنَّهُ جَمَلٌ صُفْرٌ ﴿٣٤﴾

وَقِيلَ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٥﴾

هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ ﴿٣٦﴾

وَلَا يُؤَدُّنَ لَهُمْ فِعْلَهُمْ وَلَا لِيَوْمٍ ﴿٣٧﴾

وَقِيلَ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٣٨﴾

هَذَا يَوْمٌ الْقَضِيلِ جَمَعْتُمْ كُورًا وَأَلْوِينَ ﴿٣٩﴾

فَإِن كَانَ لَكُمْ كَيْدٌ فَكِيدُوا ﴿٤٠﴾

وَقِيلَ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ ﴿٤١﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلِّ وَعُيُونٍ ﴿٤٢﴾

وَوَكَاةٍ وَمِمَّا يَشْتَهُونَ ﴿٤٣﴾

43. (A ce musu) “Ku ci ku sha cikin ni'ima sabōda abin da kuka kasance kuna aikatāwa.”

44. Lalle ne Mū, haka Muke sāka wa māsu kyautatāwa.

45. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu faryatāwa!

46. (Ana ce musu) “Ku ci ku ji ḍan dāḍi kaḍan, lalle ne dai ku māsu laifi ne.”

47. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu faryatāwa!

48. Kuma idan an ce musu, “Ku yi rukū'i,” bā zā su yi rukū'in (salla) ba.

49. Bone ya tabbata, a rānar nan, ga māsu faryatāwa!

50. To, da wane lābāri (Littāfi), waninsa (Alkur'āni) zā su yi imāni?

كُلُوا وَامْرَأَاتِكُنَّ يَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿١٧﴾

إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ﴿١٨﴾

وَنِلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿١٩﴾

كُلُوا وَتَمَتُّوا قَلِيلًا لَّكُمْ تُجْرِمُونَ ﴿٢٠﴾

وَنِلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢١﴾

وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ ارْجِعُوا لَا تَزْكُمُونَ ﴿٢٢﴾

وَنِلَّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ ﴿٢٣﴾

فِي أَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿٢٤﴾

SŪRATUN NABA'

سُورَةُ النَّبَاِ

Tana nūna rikicēwar mutāne a farkon addini da yadda ake jāwo hankalinsu dōmin su kōma ga hanya.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. A kan mē suke tambayar jūna?

عَمَّ يَسْأَلُونَ ﴿١﴾

2. A kan muhimmin lābari mai girma (Alkur'āni)?

عَنِ النَّبَاِ الْعَظِيمِ ﴿٢﴾

3. Wanda suke sāba wa jūna a cikinsa?

4. A'aha! Zā su sani.

5. Kuma a'aha! Zā su sani.

6. Ashe, ba Mu sanya kasa shimfida ba?

7. Da duwātsu turaku (ga rife kasa)?

8. Kuma Mun halitta ku mazā da mātā?

9. Kuma Muka sanya barcinku hūtāwa?

10. Kuma Muka sanya dare (ya zama) sutura?

11. Kuma Muka sanya yini (ya zama) lōkacin nēman abinci?

12. Kuma Muka gina, a saman-ku, sammai bakwai māsu kārfi?

13. Kuma Muka sanya fitila mai tsanin haske (rānā)?

14. Kuma Muka saukar daga cikakkun girāgizai, ruwa mai yawan zuba?

15. Dōmin Mu fitar da kwaya da tsiri game da shi?

16. Da itācen lambuna māsu lil-libniya?

17. Lalle ne rānar rarrabēwa tā kasance abin kayyadē wa lōkaci.

18. Rānar da zā a yi būsā a cikin faho, sai ku zo, jama'a jama'a.

19. Kuma aka buɗe sama, sai ta kasance kōfōfi.

20. Kuma aka tafiyar da duwātsu, sai suka kasance kūra.

الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ ﴿٥٦﴾

كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٥٧﴾

كَلَّا سَيَعْلَمُونَ ﴿٥٨﴾

أَلَمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ مَهْدًا ﴿٥٩﴾

وَالْجِبَالَ أَوْتَادًا ﴿٦٠﴾

وَخَلَقْنَا كُرُوزًا ﴿٦١﴾

وَجَعَلْنَا أَوْمَعَةً سُبَاتًا ﴿٦٢﴾

وَجَعَلْنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ ﴿٦٣﴾

وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا ﴿٦٤﴾

وَبَيْنَا أَقْوَامًا سُبَاتًا ﴿٦٥﴾

وَجَعَلْنَا سِرَاجًا وَهَاجًا ﴿٦٦﴾

وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً نَّجَاتًا ﴿٦٧﴾

لِنُخْرِجَ بِهِ حَبًّا وَنَبَاتًا ﴿٦٨﴾

وَجَعَلْنَا الْقَوَاعِ ﴿٦٩﴾

إِنَّ يَوْمَ الْقَضِيلِ كَانَ مِيقَاتًا ﴿٧٠﴾

يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ قَتَاوُنٌ أُولَاجًا ﴿٧١﴾

وَفُتِحَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا ﴿٧٢﴾

وَسُيِّرَتِ الْجِبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا ﴿٧٣﴾

21. Lalle ne Jahannama tā kance madākata.

22. Ga māsu kētare iyākōki, tā zama makōma

23. Sunā māsu zama a cikinta, zāmunna.

24. Bā su dāndanāwar wani sanyi a cikinta, kuma bā su dāndana abin sha.

25. Fāce tafasasshen ruwa da rubabben jini.

26. Sakamako mai dācēwa.

27. Lalle ne sū, sun kasance bā su fātar saukin wani hisābi.

28. Kuma suka karyata game da āyōyinMu, karyatāwa!

29. Alhāli kōwane abu Mun ki-diddigē shi, a rubūce.

30. Sabōda haka ku dāndana, domin haka, bā zā Mu kāra muku kōme ba fāce azāba.

31. Lalle ne māsu tafawā nā da wani wurin sāmūn babban rabo.

32. Lambuna da inabōbi.

33. Da cikakkun 'yammata, tsā-rar jūna.

34. Da hinjālan giya cikakku.

35. Bā su jin yāsassar magana, a cikinta, kuma bā su jin karyatāwa.

36. Dōmin sakamako daga Ubangijinka, kyautā mai yawa.

37. Ubangijin sammai da kasa da abin da yake a tsakāninsu, Mai rahama, bā su da ikon yin wata magana daga gare Shi.

إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا ﴿٣١﴾

لِلظَّالِمِينَ مَعَابَا ﴿٣٢﴾

لِيَشِينَ فِيهَا أَحْقَابًا ﴿٣٣﴾

لَا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا ﴿٣٤﴾

إِلَّا الْحِيمَارُوعَسَاقَا ﴿٣٥﴾

جِرَاءَ وَقَاقَا ﴿٣٦﴾

إِنَّهُمْ كَانُوا يُدْرِكُونَ حِسَابًا ﴿٣٧﴾

وَكَلَّؤُوا بِمَا يَتَنَبَّأُونَ ﴿٣٨﴾

وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتَابًا ﴿٣٩﴾

فَذُوقُوا فَلَنْ نَزِيدَكُمْ إِلَّا عَذَابًا ﴿٤٠﴾

إِنَّ الْمُتَّقِينَ مَفَازًا ﴿٤١﴾

حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا ﴿٤٢﴾

وَوَاعِبَ أُنْجُورًا ﴿٤٣﴾

وَوَاسِيَةً مَخَاقِبًا ﴿٤٤﴾

لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِدًّا ﴿٤٥﴾

جِرَاءَ مَنْ رَبَّكَ عَطَاءَ حِسَابًا ﴿٤٦﴾

رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنِ لَا

يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا ﴿٤٧﴾

38. Rānar da Rūhi da malā'iku zā su tsaya a cikin safu, bā su magana, sai wanda Allah Ya yi masa izni, kuma ya faɗi abin da ke daidai.

39. Wancan shi ne yini na gas-kiya; to, wanda ya so, ya rika ma-kōma zuwa ga Ubangijinsa.

40. Lalle ne Mū, Mun yi muku gargadin azāba makusanciya, rānar da mutum ke dūbi zuwa ga abin da hannāyensa suka aikata, kuma kā-firi ya ce, "Kaitona, dā dai nā zama turbāya!"

يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفًّا لَا يَتَكَلَّمُونَ
إِلَّا مَنْ أُوذِيَ مِنَ الرَّحْمَنِ وَقَالَ صَوَابًا ﴿٣٨﴾

ذَلِكَ الْيَوْمَ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذْ إِلَىٰ رَبِّهِ مَعَابًا ﴿٣٩﴾

إِنَّا أَنْذَرْنَاكَ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمَرْءُ مَا
قَدَّمَ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ كَيْفَ أَتَيْتَنِي بِكَ نَذْرًا ﴿٤٠﴾

SŪRATUN NĀZĪ'ĀT

سُورَةُ النَّازِعَاتِ

Tanā karantar da cewa jinkirin saukar azāba ga mai laifi bā kyāle shi ba ne, ga Allah, istidrāji ne.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da mala'iku māsu fisgar rāyuka (na kafirai) da karfi.

2. Da māsu dībar rāyuka (na mūminai) da sauƙi a cikin nishādī.

3. Da māsu sauka daga sama da umurnin Allah kamar suna iyo.

4. Sa'an nan su zama māsu gau-gāwa (da umurnin Allah) kamar suna tsēre.

وَالنَّارِ عَتِ عَرَفًا ﴿١﴾

وَالنَّشْطَاتِ نَشْطًا ﴿٢﴾

وَالسَّابِقَاتِ سَبَاقًا ﴿٣﴾

وَالسَّابِقَاتِ سَبَاقًا ﴿٤﴾

5. Sa'an nan su kasance māsu shirya gudanar da umurni.

6. Rānar da mal girgiza abūbuwa (būsar farko) zā ta kaɗa.

7. Mai biyar ta (būsa ta biyu) nā biye.

8. Wasu zukāta, a rānar nan, māsu jin tsōro ne.

9. Alhāli idānunsu na kaskan-tattu.

10. Sunā cēwa, "Ashe, lalle zā a iya mayar da mu a kan al'amarin farko?"

11. "Ashe, idan muka zama kasu-suwa rududdugaggu?"

12. Suka ce, "Waccan kam kōmāwa ce, tābaɓbiya!"

13. To, ita kam, tsāwa guda kawai ce.

14. Sai kawai gā su a bāyan kasa.

15. Shin, lābārin Mūsā ya zo maka?

16. A lōkacin da Ubangijinsa Ya kirāye shi, a cikin rāfi mai tsarki, wato Duwā?

17. Ka tafi zuwa ga Fir'auna, lalle ne shi, ya kētare haddi.

18. "Sai ka ce masa, 'Kō zā ka so ka tsarkaka,

19. "Kuma in shiryar da kai zuwa ga Ubangijinka domin ka ji tsoronSa?"

20. Sai yā nūna masa āyar⁽¹⁾ nan mafi girma.

قَالَمْ يَدْرِينِ أَمْرًا ۝

يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّجِيفَةُ ۝٦

تَتَّبِعُهَا الرَّاوِدَةُ ۝٧

قُلُوبٌ وَمِنْ دُونِهَا لِحَفَةُ ۝٨

أَبْصُرُهَا حَاشِيَةً ۝٩

يَقُولُونَ لَهُ تَالْمَرْدُودُونَ فِي الْحَاوِرَةِ ۝١٠

لَهُ تَالِكَا عَظْمًا بَاحِرَةً ۝١١

قَالُوا تَالِكَا إِذَا كَرِهَ خَاسِرَةٌ ۝١٢

فَالْمَاهِي رَجْرَجَةٌ وَجِدَّةٌ ۝١٣

فَإِنَّمَا هُمْ بِالسَّاهِرَةِ ۝١٤

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى ۝١٥

إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ يَا لَوْلَا الْمَقَدَسُ لَوْلَى ۝١٦

أَذْهَبَ إِلَى رَجْعَتِهِ إِنَّهُ لَطَغَى ۝١٧

فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَهٌ إِلَّا أَن تَرَى ۝١٨

وَأَهْدِيكَ إِلَى رَبِّكَ فَتَخْشَى ۝١٩

فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَى ۝٢٠

(1) Āyar Mūsā da tā fi girma ita ce sandarsa mai zama maciji ko hannunsa mai haske kamar tōcila idan yā sanya cikin hammata yā fitar.

21. Sai ya karyata, kuma ya sāba (umurni),

22. Sa'an nan ya jūya bāya, yanā tafiya da sauri.

23. Sai ya yi gayya, sa'an nan ya yi kira.

24. Sai ya ce, "Nī ne Ubangijin-ku mafi daukaka."

25. Sabōda haka Allah Ya kāma shi, dōmin azābar maganar karshe da ta farko

26. Lalle ne a cikin wannan hafiƙa akwai abin kula ga wanda yake tsōron Allah.

27. Shin, kū ne mafi wuyar halita ko sama? Allah Ya gina ta,

28. Ya daukaka rufinta, sa'an nan Ya daidaitā ta,

29. Kuma Ya duhantar da darenta, kuma Ya fitar da hantsinta,

30. Kuma kasa a bayan haka Ya mulmula ta,

31. Ya fitar da ruwanta daga gare ta da makiyāyarta,

32. Da duwatsu, Yā kafe ta,

33. Domin jiyarwa dādfi a gare ku, kuma ga dabbōbinku.

34. To, idan uwar masīfu, mafi girma, ta zo,

35. Rānar da mutum zai yi tunānin abin da ya aikata,

36. Kuma a bayyana Jahīm ga mai gani,

37. To, amma wanda ya yi girman kai,

فَكَذَّبَ وَعَصَى ۝

ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَى ۝

فَشَرَّفْنَاكَ فِي ۝

فَقَالَ أَنَا رَبُّكَ الْأَعْلَى ۝

فَأَخَذَهُ اللَّهُ نَكَالَ الْأَجْرِ وَالْأُولَى ۝

إِن فِي ذَلِكَ لَعِبْرَةٌ لِّمَن يَخْشَى ۝

بِأَنزَلْنَا سُحُبًا طَيِّبًا وَأَرْسَلْنَا بِهَا ۝

رَفَعَ سَمْعَهُمَا مَسْمُومًا ۝

وَأَغْطَسَ لِيَابَهُمَا وَأَخْرَجَ صُحُفَهَا ۝

وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا ۝

أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءً هَارًا وَمَرَعَاتَهَا ۝

وَالْجِبَالَ أَرْسَلَهَا ۝

مَتَاعًا لَّكُمْ وَلَا تَعْلَمُونَ ۝

فَإِذَا جَاءَتِ الطَّلَامَةُ الْكُبْرَى ۝

يَوْمَ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَى ۝

وَوُزِّرَتْ الْجِبَالُ يَوْمَ تَوَارَى ۝

فَأَمَّا مَنْ ظَلَمَ ۝

38. Kuma ya zā'bi rāyuwa ta kusa, (wato dūniya),

39. To, lalle ne Jahīm, ita ce makōma.

40. Kuma amma wanda ya ji tsōron tsayi a gaba ga Ubangijinsa, kuma ya kange kansa daga son rai.

41. To, lalle ne Aljanna ita ce makōma.

42. Sunā tambayar ka game da Sa'a, wai yaushe ne matabbatarta?

43. Me ya haḍā ka da amba-tonta?

44. Zuwa ga Ubangijinka fars-hen al'amarinta yake

45. Kai mai gargadi kawai ne ga mai tsōron ta.

46. Kamar sū, a rānar da zā su gan ta, ba su zauna ba fāce a lōkacin marēce ko hantsinsa.

وَأَنزَلْنَا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ﴿١٨﴾

﴿١٩﴾ فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَىٰ

وَأَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَىٰ ﴿٢٠﴾

﴿٢١﴾ فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَىٰ

يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا ﴿٢٢﴾

فِيمَا أُنزِلَتْ مِنْ ذِكْرِنَا ﴿٢٣﴾

إِلَىٰ رَبِّكَ مُسْتَهْتَمَةٌ ﴿٢٤﴾

إِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ مَّن يَخْشَاهَا ﴿٢٥﴾

كَأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَرْوُونَهَا لَنْ يَبْصُرُوا الْأَعْيُنُ أَوْ صُرِّحَتْهَا ﴿٢٦﴾

SŪRATU 'ABASA

سُورَةُ عَبَسَ

Tana karantar da rashin bambanci a cikin Musulunci; rikon addini da gaskiya shi ne daukaka, bā sāmu ba.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Yā game huska⁽¹⁾ kuma ya jūya bāya.
2. Sabōda makāho yā je masa.
3. To, me ya sanar da kai cēwa watakila shi ne zai tsarkaka,
4. Ko ya tuna, dōmin tunāwar ta amfane shi?
5. Amma wanda ya wadātu da dūkiya,
6. Sa'an nan kai kuma ka đora bijira zuwa gare shi!
7. To, me zai cūce ka idan bai tsarkaka ba?

عَبَسَ وَتَوَلَّى ۝١

أَن جَاءَهُ الْأَحْسَى ۝٢

وَمَا يَذُرُّكَ اللَّهُ رِزْقًا ۝٣

أَوْ يَذُرُّكَ فَنَسَفَعَهُ الذُّكْرَى ۝٤

أَمَّا مَنِ اسْتَفْعَى ۝٥

فَأَن تَلَّهُ هَضْبَدَى ۝٦

وَمَا عَلَيْكَ أَلْزَمَى ۝٧

(1) Wani makāho, Abdullahi bin Ummi Maktūm ya je wurin Annabi dōmin ya musulunta, sai ya iske a lōkacin nan Annabi na kōkarin shiryar da wasu manyan mutāne na Kuraishāwa, sai wannan makāhon ya yanke maganar Annabi da su, bā da saninsa ba, alhāli Annabi na gūrin su musulunta dōmin darajarsu ga idon mutānensu. Saboda haka Annabi, (tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi), ya bāta huska, ya tafi dōmin baƙin ransa, saboda rashin musuluntarsu. Bāyan haka Annabi nā girmama Abdullahi kwarai, idan ya je wurinsa sai ya ce masa "Maraba da wanda Ubangijina Ya zarge ni sabōda shi". Kuma ya shimfida masa mayafinsa, idan ya fīta tafiya, yakan sanya shi rikon garin Madīna,

Kissar tana nūna girmamawar Allah ga Annabi da Ya ce, "Ya game huska..." bai ce masa, "Domin ka game huska"... ba sai ya faɗa a cikin hali mai sauƙi.

8. Kuma amma wanda ya zo
maka yana gaugāwa,

9. Alhāli shī yanā jin tsōrōn Al-
lah,

10. Kai kuma kā shagala ga
barinsa!

11. A'aha! Lalle ne wannan tu-
nātarwa ce,

12. Sabōda wanda ya so ya tuna
Shi (Allah).

13. (Tunātarwa ce) ta cikin lit-
tafai abāban girmamāwa,

14. Abāban daukakāwa, abāban
tsarkakēwa,

15. A cikin hannāyen malā'iku
marubūta,

16. Māsu daraja, māsu dā'a ga
Allah.

17. An la'ani mutum (kafiri).
Mē yā yi kāfircinsa!

18. Daga wane abu, (Allah) Ya
halitta shi?

19. Daga dīgon maniyyi, Ya ha-
litta shi, sa'an nan Ya kaddarā shi
(ga halaye).

20. Sa'an nan hanyarsa ta fitā Ya
saukafē masa.

21. Sa'an nan Ya matar da shi,
sai Ya sanya shi a cikin kabari.

22. Sa'an nan idan Ya so, lalle ne,
zai tayar da shi.

23. Hakīka, bai i da aikata abin
da Allah Ya umurce shi ba (lōkacin
sanya shi a cikin kabari).

وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى ۝٨

وَهُوَ يَخْتَصِي ۝٩

فَأَنْتَ عَنْهُ تَالِي ۝١٠

كَلَّا إِنَّهَا تَأْتِرُ دُكُورًا ۝١١

فَمَنْ شَاءَ ذَكَرْهُ ۝١٢

فِي صُحُفٍ مُّكْرَمَةٍ ۝١٣

مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝١٤

بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۝١٥

كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۝١٦

قِيلَ لِلْإِنْسَانِ مَا أَكْفَرُهُ ۝١٧

مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقْتَهُ ۝١٨

مِنْ نُطْقَةٍ خَلَقْتَهُ فَقَدَرْتَهُ ۝١٩

فَرَأَيْتَ لِنَسْفِئِ لِسْتَرْتَهُ ۝٢٠

فَرَأَيْتَ مَا نَقَدَرْتَهُ ۝٢١

فَرَأَيْتَ إِذَا شَاءَ أَسْتَرْتَهُ ۝٢٢

كَلَّا لَمَّا يَقْضِ مَا أَمَرْتَهُ ۝٢٣

24. To, mutum ya dūba zuwa ga abincinsa.

25. Lalle ne Mū, Mun zubo ruwa, zubōwa.

26. Sa'an nan Muka tsattsāge fasa tsattsagewa.

27. Sa'an nan Muka tsirar da kwaya, a cikinta.

28. Da inabi da ciyāwa.

29. Da zaitūni da itācen dabīno.

30. Da lambuna māsu yawan itāce.

31. Da 'yā'yan itācen marmari, da makiyāyā ta dabbōbi.

32. Domin jin dādi a gare ku, ku da dabbobinku.

33. To, idan mai tsāwa (busa ta biyu) ta zo.

34. Rānar da mutum yake gudu daga dan'uwansa.

35. Da uwarsa da ubansa.

36. Da mātarsa da diyansa.

37. Ga kōwane mutum daga cikinsu, a rānar nan, akwai wani sha'ani da ya ishe shi.

38. Wasu huskōki, a rānar nan, māsu haske ne.

39. Māsu dāriya ne, māsu bushāra.

40. Wasu huskōki, a rānar nan, akwai kūra a kansu,

41. Baki zai rufe su,

42. Wadannan sū ne kāfirai fājirai (ga ayyukansu).

لَيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَىٰ طَعَامِهِ ﴿٤٤﴾

أَفَأَصَابَنَا الْآلَمَةُ صَبِيًا ﴿٤٥﴾

ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقًّا ﴿٤٦﴾

فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا ﴿٤٧﴾

وَعَبًّا وَقَضْبًا ﴿٤٨﴾

وَرَبْوَاتًا وَرَحْلًا ﴿٤٩﴾

وَعَدَاقًا غَلَبًا ﴿٥٠﴾

وَقَلَمَةً وَأَنْثًا ﴿٥١﴾

مَعَالِكُورًا لَا تَعْلَمُ كُورًا ﴿٥٢﴾

فَإِذَا جَاءَتْهُنَّ الْأَصَابُ ﴿٥٣﴾

يَوْمَ يَقُولُ الْمُرءُ مِنْ أَحِيذٍ ﴿٥٤﴾

وَأُؤْتِيهِ وَأُؤْتِيهِ ﴿٥٥﴾

وَصَلَحِيحَتِهِ وَوَلِيئِهِ ﴿٥٦﴾

لِكُلِّ أَمْرٍ مِنْهُمُ يَوْمَ يَذَّسُنَّ يُغْنِيهِ ﴿٥٧﴾

وَجُودٌ يَوْمَ يَذَّسُورَةٌ ﴿٥٨﴾

صَاحِكَةٌ مُسْتَبْشِرَةٌ ﴿٥٩﴾

وَوُجُودٌ يَوْمَ يَذَّعَبُرَةٌ ﴿٦٠﴾

تَرَهَقَهَا قَرَةٌ ﴿٦١﴾

أُولَئِكَ هُمُ الْكَفَرَةُ الْفَجْرَةُ ﴿٦٢﴾

SŪRATUT TAKWĪR

سُورَةُ التَّكْوِيْرِ

Tana karantar da Tāshin Kiyāma gaskiya ne, kuma Alkur'āni gaskiya ne, daga Allah yake, bābu rāgi bābu kāri, yā taho ta hannun aminci, daga Allah zuwa ga Annabi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan rāna aka shāfe haskenta.
2. Kuma idan taurāri suka gur-bāce (wani ya shiga a cikin wani).
3. Kuma idan duwātsu aka tafiyar da su.
4. Kuma idan rākuma māsu cikunna⁽¹⁾ aka sakē su wāwai, bā ga kōwa ba.
5. Kuma idan dabbōbin dāji aka tattara su.
6. Kuma idan tēkuna aka mayar da su wuta.
7. Kuma idan rāyuka aka hada⁽²⁾ su da jikunkunansu.
8. Kuma idan wadda aka turbuḍe⁽³⁾ ta da rai aka tambaye ta.

- وَإِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ①
 وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ②
 وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ ③
 وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ④
 وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ⑤
 وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ⑥
 وَإِذَا النُّفُوسُ رُوِّجَتْ ⑦
 وَإِذَا الْآمُودُ رُءِدَتْ سُيَّاتٍ ⑧

(1) Rākuma māsu ciki ḍan wata gōma.

(2) Ko kuma aka hada kōwane mutum da irin mutānensa a Aljanna ko a wuta.

(3) A cikin zāmanin jahiliyya Lārabāwa bā su son a haifa musu 'ya'ya māta dōmin haka har sukan turbuḍe 'ya'yansu dōmin kada su yi abin kunya ko kuma su talauce wajen yi musu aure.

9. “Sabōda wane laifi ne aka kashe ta?”

10. Idan takardun ayyuka aka wātsa su (ga māsu su).

11. Kuma idan sama aka fēde ta.

12. Kuma idan Jahīm aka hūra ta.

13. Kuma idan Aljanna aka ku-santar da ita.

14. Rai ya san abin da ya halar-tar (a rānar nan).

15. To, ba sai Na yi rantsuwa da taurāri matafā⁽¹⁾ ba.

16. Māsu gudu suna būya.

17. Da dare idan ya bāyar da bāya.

18. Da sāfiya idan ta yi lumfashi.

19. Lalle ne shi (Alkur'āni) haf-kan, maganar wani manzon (Allah) ne mai girma ga Allah.

20. Mai farfi, mai daraja a wurin Mai Al'arshi.

21. Wanda ake yi wa dā'a (wato shugaban malā'iku) ne a can, amin-tacce.

22. Kuma abokinku ba mahau-kaci ba ne.

23. Kuma lalle ne yā gan shi⁽²⁾ a cikin sararin sama mabayyani.

يَايَ ذَنبٍ قُتِلَتْ ①

وَإِذَا الصُّحُفُ نُزِّلَتْ ②

وَإِذَا السَّمَاءُ كُفِطَتْ ③

وَإِذَا الْجِبَالُ سُعِرَتْ ④

وَإِذَا الْجِنَّةَ أُرْلِقَتْ ⑤

عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَتْ ⑥

فَلَا أُنْفِثُ بِالْحَنَائِصِ ⑦

الْجَوَارِ الْكُنُوسِ ⑧

وَأَيُّ لِيلٍ إِذَا عَسَسَ ⑨

وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ⑩

إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ⑪

ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ⑫

مُطَّلِعٍ فَطَمَاحِينَ ⑬

وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَحْسُورٍ ⑭

وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفُقِ الْمُبِينِ ⑮

(1) Masu tafiya suna kōmawa bāya.

(2) Annabi yā ga Mala'ika Jibirilu yā san shi. Sabōda haka wani aljani bā zai yi kama da shi ba balle ya kāwo masa farya.

24. Kuma shi, ga gaibi⁽¹⁾, bã mai rōwa ba ne.

25. Kuma shi (Alkur'āni) bã maganar shaidani, wanda aka la'ana, ba ce.

26. Shin, a inā zā ku tafi?

27. Lalle ne shi (Alkur'āni) bã kōme ba ne fāce gargadi ga talikai.

28. Ga wanda ya so, daga cikin-ku, ya shiryu,

29. Kuma bã zā ku so ba, sai idan Allah Ubangijin halitta Yā yarda.

وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ﴿١٥﴾

وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَّجِيمٍ ﴿١٦﴾

فَأَيُّ تَذَاهِبُونَ ﴿١٧﴾

إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿١٨﴾

لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقْبِرَ ﴿١٩﴾

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٢٠﴾

SŪRATUL INFIDĀR

سُورَةُ الْاِنْفِطَارِ

Tana karantar da gaskiyar Tashin Kiyāma, kuma ayyukan mutum na dūniya ana tsare da su dōmin hisābi da sakamako. Akwai malā'iku matsara na musumman.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan sama ta tsāge,
2. Kuma idan taurāri suka wā-tse,

إِذَا السَّمَاءُ انفطرت ﴿١﴾

وَإِذَا الْكَوَاكِبُ انتثرت ﴿٢﴾

(1) Ma'anar gaibi a nan, ilmin da Allah Ya aiko Jibirilu da shi zuwa ga Annabi, Annabi ba ya bōye shi daga mutāne. Ga wata fir'a, wanda ake tuhuma, wāto ba a tuhumar Annabi, ga gaibin da ya faɗa cēwa daga Allah yake, wāto Alkur'ani duka gaskiya ne.

3. Kuma idan tēkuna aka facce su,

4. Kuma idan kaburbura aka tōne su,

5. Rai yā san abin da ya gabatar, da abin da ya jinkirtar.

6. Yā kai mutum! Mē ya rūde ka game da Ubangijinka, Mai karimci?

7. Wanda Ya halitta ka, sa'an nan ya daidaitā ka, Ya kuma tsakai-tā ka.

8. A cikin kōwace irin sūra Ya so, Ya ginā ka a kanta.

9. A'aha, bā haka ba, kuna ka-ryatāwa game da sakamako!

10. Lalle ne, a kanku, haḳiḳa akwai matsara,

11. Māsu daraja, marubūta,

12. Sunā sanin abin da kuke aikatāwa.

13. Lalle ne māsu dā'ā ga Allah, dāhir, suna cikin ni'ima.

14. Kuma lalle ne fājirai, dāhir, sunā cikin Jahīm.

15. Zā su shigē ta a rānar sakamako.

16. Bā zā su faku daga gare ta ba.

17. Kuma mē ya sanar da kai abin da ake cē wa rānar sakamako?

18. Sa'an nan mē yā sanar da kai abin da ake cē wa rānar sakamako?

19. Rānā ce da wani rai ba ya iya mallakar kōme, dōmin wani rai, al'amari, a rānar nan, ga Allah (ḳai) yake.

وَأَذَى الْجَارِ فَجِرتَ ⑤

وَأَذَى الْقُبُورِ بَعِرتَ ⑥

عَلِمْتَ نَفْسٍ مَّا قَدِمْتَ وَأَخْرَجْتَ ⑦

يَتَأْتِيهَا الْإِنْسَانُ مَا عَزَاكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ ⑧

الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ ⑨

فِي أَيِّ صُورَةٍ مَّا شَاءَ رَكَّبَكَ ⑩

كَلَّا بَلْ تُكَدِّبُونَ بِالذِّينِ ⑪

وَأَنْ عَلَيْكُمْ لِحُفُوظِينَ ⑫

كِرَامًا كَتِيبِينَ ⑬

يَعْلَمُونَ مَا تَمَعَاوَنَ ⑭

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ⑮

وَأِنَّ الْفَجَّارَ لَفِي حِمِيمٍ ⑯

يَصَلُّونَ بِأَيِّمِ الْذِّينِ ⑰

وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ ⑱

وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الْذِّينِ ⑲

نُرْمَى أَدْرَاكَ مَا يَوْمَ الْذِّينِ ⑳

يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ

يَوْمَ لِلَّهِ ㉑

سُورَةُ الْمُطَفِّفِينَ

Tana karantar da wajabcin tsare haƙƙōƙin mutāne, tsakaninsu, a ciniki da wasu mu'āmalolin zamantakēwa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Bone ya tabbata ga māsu naƙƙasāwa.

2. Waƙanda suke idan suka auna daga mutāne suna cika mūdu,

3. Kuma idan sun auna musu, da zakka⁽¹⁾ ko da sikēli, suna ragēwa

4. Ashe! Waƙancan bā su tabbata cēwa lalle sū, ana tāyar da su ba?

5. Domin yini mai girma,

6. Yinin da mutāne ke tāshi zuwa ga Ubangijin halitta?

7. Haƙiƙa, lalle ne littāfin fajirai, dāhir, yana a cikin Sijjīn,

8. Kuma mē ya sanar da kai abin da akē cē wa Sijjīn?

9. Wani littāfi ne rubūtacce,

10. Bone yā tabbata a rānar nan ga māsu faryatāwa,

11. Waƙanda suke faryatāwa game da rānar sakamako,

وَيَلِّمُ الْمُطَفِّفِينَ ①

الَّذِينَ إِذَا أَكَلُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ②

وَإِذَا كَالُواهُمْ أَهْرَاقًا يَكْتُمُونَ ③

الْأَبْطُلَ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ④

لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ⑤

يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ ⑥

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفَجَارِ لَفِي مِيسَجِينَ ⑦

وَمَا أَدْرَاكَ مَا مِيسَجِينَ ⑧

كِتَابٌ مَرْفُوعٌ ⑨

وَيَلِّمُ يَوْمَئِذٍ الْمُكَذِّبِينَ ⑩

الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ ⑪

(1) Mūdu.

12. Babū mai karyatāwa gare shi
fāce dukan mai kētare haddi, mai
yawan zunubi,

13. Idan ana karātun āyōyinMu,
a kansa, sai ya ce, tātsūniyōyin
mutānen farko ne,

14. A'aha! Bā haka ba, abin da
suka kasance suna aikatāwa dai, yā
yi tsātsa a cikin zukātansu.

15. A'aha! Hafika, lalle ne sū,
daga Ubangijinsu, a rānar nan,
wadanda ake shāmakacēwa ne,

16. Sa'an nan, lalle ne sū, māsu
shiga cikin Jahīm ne.

17. Sa'an nan a ce, "Wannan shi
ne abin da kuka kasance kuna ka-
ryatāwa game da shi."

18. A'aha! Hafika, lalle ne littā-
fin māsu dā'ā yana a cikin
Illiyīna?

19. Kuma mēne ne yā sanar da
kai abin da ake cēwa Illiyūna?

20. Wani littāfi ne rubūtacce,

21. Muƙarrabai⁽¹⁾ suke halarta
shi.

22. Lalle ne māsu dā'ā ga Allah
tabbas suna cikin ni'ima,

23. A kan karagu, suna ta kallo,

24. Kana sani, a cikin huskōkin-
su, akwai kwarjinin ni'ima.

25. Ana shāyar da sū daga wata
giya wadda aka yunke a kan rufinta.

26. Karshen kurbinta miski ne.
To, a cikin wannan, māsu gwagwar-
maya su yi ta gwagwarmayar nēma.

وَمَا يَكْتَبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدٍ أَثِيمٍ ﴿١٢﴾

إِذْ اتَّخَذْتُمْ عَلَيْهِمْ ذِينَ الْقُرْآنِ الْأَوْلِيْنَ ﴿١٣﴾

كَلَّا لَئِنْ رَأَوْا ظُلْمًا مِّمَّا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿١٤﴾

كَلَّا لَئِنْ أُنْفِرَ عَنْ زَيْبِمْ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِ الْمُتَجَرِّبُونَ ﴿١٥﴾

ثُمَّ إِنَّهُمْ رَصَاوُ الْجَحِيمِ ﴿١٦﴾

ثُمَّ يَقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِمُسْتَكْبِرُونَ ﴿١٧﴾

كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عِلِّيِّينَ ﴿١٨﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا عِلِّيُّونَ ﴿١٩﴾

كِتَابٌ مَرْفُوعٌ ﴿٢٠﴾

يَشْهَدُهُ الْمَلَائِكَةُ ﴿٢١﴾

إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ ﴿٢٢﴾

عَلَى الْأَرْبَابِكِ يَنْظُرُونَ ﴿٢٣﴾

تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَضْرَةَ النَّعِيمِ ﴿٢٤﴾

يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيْقٍ مَخْمُومٍ ﴿٢٥﴾

جِذْمُهُمْ مِشْكٌ وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ

الْمُسْتَوْسُونَ ﴿٢٦﴾

(1) Malā'iku masu daraja.

27. Kuma abin da ake gauraya ta da shi, daga tasnim yake,

28. (Wato) wani marmaro ne wanda muƙarrabai ke sha daga gare shi.

29. Lalle ne waƙanda suka kāfir-ta sun kasance (a dūniya) suna yi wa waƙanda suka yi imāni dāriya.

30. Kuma idan sun shuƙe su, sai su dinga yin zundē,

31. Kuma idan suka jūya zuwa ga iyālansu, sai su tafi suna kākāci,

32. Kuma idan sun gan su sai su ce, "Lalle waƙannan batattu ne."

33. Alhāli kuwa ba a aike su ba dōmin su zama māsu tsaro a kansu.

34. To, yau fa (a Lāhira) waƙanda suka yi imāni, sū ke yi wa kāfirai dāriya.

35. A kan karagu, suna ta kallo.

36. Shin, an sāka ma kāfirai abin da suka kasance suna aikatawa?⁽¹⁾

وَمِنْ الْجُرْمِ تَسْنِيمٌ ﴿٧﴾

عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ ﴿٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ أُجِرُوا بِأَعْوَابِ الَّذِينَ ءَامَنُوا

يَضْحَكُونَ ﴿٩﴾

وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَرُونَ ﴿١٠﴾

وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكِهِينَ ﴿١١﴾

وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَٰؤُلَاءِ لَضَالُّونَ ﴿١٢﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَفَظِيينَ ﴿١٣﴾

فَالْيَوْمَ الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ

يَضْحَكُونَ ﴿١٤﴾

عَلَىٰ الْأَرْءَاكِ يَنْظُرُونَ ﴿١٥﴾

هَلْ تُؤْتِيكُمُ الْكَهَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٦﴾

SŪRATUL INSHIKĀK

سُورَةُ الْاِنْشِقَاقِ

Tana karantar da tabbatar Tāshin Kiyāma, kuma duka abin da ake aikatāwa idan ba na tattalin Kiyāmar ba ne, to, yā zama wahal da kai, maras amfāni, da bāta lōkaci.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan sama ta kēce,

وَإِذَا السَّمَاءُ انشَقَّتْ ﴿١﴾

(1) Amsar tambaya "na'am".

2. Ta saurari Ubangijinta, kuma aka wajabta mata yin saurāron,

3. Kuma idan Kasā aka miƙe ta,

4. Kuma ta jēfar da abin da yake a cikinta, tā wōfinta daga kōme,

5. Kuma ta saurāri Ubangijinta, aka wajabta mata yin saurāren,

6. Ya kai mutum! Lalle ne kai mai aikin wahal da kai ne zuwa ga Ubangijinka, wahala mai tsanani, To, kai mai haƙuwa da Shi ne.

7. To, amma wanda aka bai wa littāfinsa da dāmansa,

8. To, za a yi masa hisābi, hisābi mai saufi

9. Kuma ya jūya zuwā ga iyālin-sa (a cikin Aljanna), yanā mai raha.

10. Kuma, amma wanda aka bai wa littāfinsa daga wajen bāyansa,

11. To, zā shi dinga kiran halaka!

12. Kuma ya shiga sa'ir,

13. Lalle ne shi, yā kasance (a dūniya) cikin iyālin-sa yanā mai raha.

14. Lalle ne yā yi zaton bā zai kōmo ba.

15. Na'am! Lalle ne Ubangijin-sa Ya kasance Mai gani gare shi.

16. To, ba sai Nā rantse da sha-faƙi ba,

17. Da dare, da abin da ya funsa,

18. Da watā idan (haskensa) ya cika,

وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ⑤

وَلَدَا الْأَرْضَ مَدَّتْ ⑥

وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ ⑦

وَأَذِنَتْ لِرَبِّهَا وَحُقَّتْ ⑧

يَأْتِيهَا الْإِسْنَانُ مِنْ رَأْسِهَا وَإِلَى رَبِّكَ كَذْحَا
فَمَالِيهِ ⑨

فَأَمَّا مَنْ أُوِّيَ كُتُبَهُ بِعَيْنِهِ ⑩

فَسَوْفَ يَحْصِي حِسَابًا يَسِيرًا ⑪

وَيُنْقَلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا ⑫

وَأَمَّا مَنْ أُوِّيَ كُتُبُهُ وَرَأَىٰ عَذَابَ ⑬

فَسَوْفَ يَدْعُوا بُرُورًا ⑭

وَيَصِلُ سَعِيرًا ⑮

إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا ⑯

إِنَّهُ ظَنَّ أَنْ لَنْ يَحُورَ ⑰

يَلْبِغُ أَنْ رَبَّهُ كَانَ بِوَجْهِهِ بَصِيرًا ⑱

فَلَا أَقْسَرُ بِالشَّقِي ⑲

وَأَلْبِلْ وَمَا وَسَقَ ⑳

وَالْقَمَرِ إِذَا اتَّسَقَ ㉑

19. Lalle ne kunā hawan wani hāli daga wani hāli.

20. To, mē ya sâme su, ba su yin ĩmāni?

21. Kuma idan an karanta Alku-r'āni a kansu, bā su yin tawāli'u?

22. Ba haka ba! Waƙanda suka kāfirta, sai faryatāwa suke yi.

23. Alhāli, Allah Shī ne Mafi sani ga abin da suke tārāwa.

24. Saboda haka, ka yi musu bushāra da azāba mai raƙaƙi,

25. Fāce waƙanda suka yi ĩmāni, suka aikata ayyukan fwarai, sunā da wani sakamako wanda bā ya yankēwa.

لَرَكَّبْنَ طَبَقًا عَن طَبَقٍ ۝

فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ۝

وَإِذْ أَقْرَأْنِي عَلَيْهِمُ الْقُرْآنَ لَا يَسْجُدُونَ ۝

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيَكْفُرُونَ ۝

وَاللَّهُ أَكْلَمُ بِمَا يُوعُونَ ۝

فَيَشْرَهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ۝

إِلَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ

أَجْرٌ عَزِيزٌ مِّمَّنْ ۝

SŪRATUL BURŪJ سُورَةُ الْبُرُوجِ

Tana bayānin mugunyar ākibar māsu wahal da mūminai a kan addininsu, bā da wata hujja ba ta shari'ā.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da sama mai taurārin lissafin shekara,

2. Da yinin da aka yi alkawarin zuwansa, ⁽¹⁾

وَالسَّمَاءَ ذَاتِ الْبُرُوجِ ۝

وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ ۝

(1) Rānar Kiyāma.

3. Da yini mai shaidu, da yini da ake halarta ⁽¹⁾ a cikinsa

4. An la'ani mutānen rāmi ⁽²⁾.

5. Wato wuta wadda aka hura

6. A lōkacin da suke a kan (gefen) ta a zazzaune.

7. Alhāli sū, bisa ga abin da suke aikatāwa ga mūminai, sunā halarce.

8. Kuma ba su tuhumce su ba, fāce kawai domin sun yi īmāni da Allah Mabuwayi, Wanda ake gōde wa,

9. Wanda Yake Shi ne da mulkin sammai da fasa, kuma Allah a kan kōme halarce Yake.

10. Lalle ne waƙanda suka fitini mūminai maza da mūminai māta, sa'an nan ba su tūba ba, to, sunā da azābar Jahannama, kuma sunā da azābar gōbara.

11. Lalle ne waƙanda suka yi īmāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, sunā da gidājen Aljanna, foramu na gudāna daga karkashin gidājen. Wancan abu fa shi ne rabo babba.

12. Lalle ne damkar Ubangijin-ka mai tsanani ce kwarai.

13. Lalle ne Shī, Shi ne Mai kāga halitta, kuma Ya mayar da ita (bāyan mutuwa).

وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ ﴿٦﴾

فَتِيلَ أَصْحَابِ الْأَعْدُوِّ ﴿٧﴾

النَّارِ ذَاتِ الْوُجُوِّ ﴿٨﴾

إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ ﴿٩﴾

وَهُرَّ عَلَى مَا يَقَعُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ ﴿١٠﴾

وَمَا تَقَمُّوْا مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِرُوا بِاللَّهِ الْعَظِيمِ

الْحَمِيدِ ﴿١١﴾

الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ

شَيْءٍ شَهِيدٌ ﴿١٢﴾

إِنَّ الَّذِينَ قَتَلُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ فَمُرَّرُوا

فَلَهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمُ وَلَهُمْ عَذَابٌ الْخَرِيبِ ﴿١٣﴾

إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ

جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَٰلِكَ الْفَوْزُ

الْكَبِيرُ ﴿١٤﴾

إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ ﴿١٥﴾

إِنَّهُ هُوَ بَدِئُ وَيُعِيدُ ﴿١٦﴾

(1) Rānar Arafa.

(2) Mutānen Najiran ne suka yi rāmi suka hūra wuta a ciki, dōmin su kōne wanda yā yi imāni da addinin Masīh Īsa dōmin su hana yāduwarsa. Suka umurci kōwane Musulmi ya jēfa kansa a ciki, sū kuma suna zazzaune suna kallo.

14. Kuma Shi ne Mai gāfara,
Mai bayyana sōyayya.

15. Mai Al'arshi mai girma

16. Mai aikatāwa ga abin da
Yake nufi.

17. Ko lābārin rundunōni yā zo
maka

18. Fir'auna da Samūdāwa?

19. Ā'aha! Waƙanda suka kāfir-
ta sunā cikin faryatāwa.

20. Alhāli, Allah daga bāyansu,
Mai kēwaye su ne (da saninSa).

21. Ā'aha! Shi Alkur'āni ne mai
girma.

22. A cikin Allo tsararre.

وَهُوَ الْعَلِيُّ الْوَدُودُ ﴿١١﴾

ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ ﴿١٢﴾

فَعَالٌ لِّمَا يُرِيدُ ﴿١٣﴾

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ ﴿١٤﴾

فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ ﴿١٥﴾

بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ ﴿١٦﴾

وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُحِيطٌ ﴿١٧﴾

بَلْ هُوَ قَوْلُ الْبَغِيضِ ﴿١٨﴾

فِي لَوَجٍ مَّخْفُوظٍ ﴿١٩﴾

SŪRATU'D DĀRIK

سُورَةُ الطَّارِقِ

Tana karantar da tsaron Allah ga kome bisa ga tsari, kuma kome asirinSa ne, Alkur'āni gaskiya ne da asiri, Allah Yā tsare shi daga mai son ya bāta shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jinkai.

1. Inā rantsuwa da sama da mai
aukōwa da dare.

2. To, mē yā sanar da kai abin da
ake cēwa mai aukōwa da dare?

وَالسَّمَاءِ وَالطَّارِقِ ﴿١﴾

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الطَّارِقُ ﴿٢﴾

3. Shi ne taurāron nan mai tsa-
nanin haske. ⁽¹⁾

4. Bābu wani rai fāce a kansa
akwai wani mai tsaro.

5. To, mutum ya dūba, daga mē
aka halittā shi?

6. An halittā shi daga wani ruwa
mai tunkuɗar jūna,

7. Yanā fita daga tsakanin tsatso
da karankarman kirji.

8. Lalle ne Shi (Allah) ga mayar
da shi (mutum), tabbas Mai iyāwa ne.

9. Rānar da ake jarraɓawar asi-
rai

10. Saboda haka bā shi da wani
ƙarfi, kuma bā shi da wani mai
taimako (da zai iya kāre shi daga
azābar Allah).

11. Ina rantsuwa da sama
ma'abūciyar ruwa mai kōmāwa
yana yankēwa,

12. Da ƙasa ma'abūciyar tsāgē-
wa, ⁽²⁾

13. Lalle ne shī (Alkur'āni),
haƙiƙa magana ce daki-daki ⁽³⁾,

14. Kuma shī, bā bananci ⁽⁴⁾ ba
ne.

15. Lalle ne sū, suna ƙulla kaidi
na sōsai,

التَّجَمُّ الثَّاقِبُ ③

إِنْ كُلِّ نَفْسٍ لَمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ ④

فَلْيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ ⑤

خُلِقَ مِنْ مَّاءٍ دَافِقٍ ⑥

يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصُّلْبِ وَالتَّرَائِبِ ⑦

إِنَّهٗ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ ⑧

يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ ⑨

فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٍ ⑩

وَالسَّمَاءَ ذَاتِ الرَّجْعِ ⑪

وَالْأَرْضِ ذَاتِ الصَّدَاجِ ⑫

إِنَّهٗ لَقَوْلُ فَصْلٍ ⑬

وَمَا هُوَ بِالْمَزَلِ ⑭

إِنَّهٗمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا ⑮

(1) Wannan ya yi kama da zuwan Annabi a cikin jahiliyya don ya haskaka duniya da ilimi kamar yadda girgije ke ba da ruwa saboda tsiron ƙasa, hantsar uwa ta ba da nono saboda jariri kuma maniyyi ya zo lokacin jima'i.

(2) Dōmin fitar tsiro.

(3) Mai rabewa tsakanin ƙarya da gaskiya.

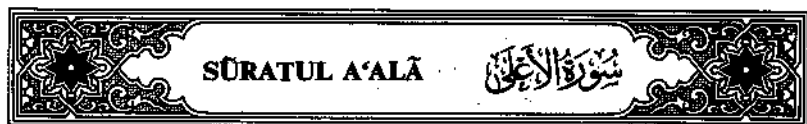
(4) Kākāci.

16. Kuma Ni, Ina mayar da kai-
di (gare su) kamar yadda suke kulla
kaidi,

17. Sabōda haka, ka yi wa kāfi-
rai jinkiri, ka dākata musu, sannu-
sannu.

وَأَكِيدُ كَيْدًا ①

مَقْدَلِ الْكَافِرِينَ أَتَمَّهْمُ رُؤْيَا ②

Tana karantar da cewa rāyarwa da matarwa ga hannun Allah
suke, sū kuma nau'i-nau'i ne.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka tsarkake sūnan Ubangijin-
ka Mafi daukaka,

2. Wanda Yā yi halitta sa'an nan
Ya daidaita abin halittar,

3. Kuma Wanda Ya kaddara
(abin da Ya so) sannan Ya shiryar,
(da mutum ga hanyar albēri da ta
sharri),

4. Kuma Wanda Ya fitar da
makiyāyā,

5. Sa'an nan Ya mayar da ita
kekasassa, bafa.

6. Za mu karantar da kai (Al-
kur'āni) sabōda haka bā zā ka man-
tā (shi) ba.

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى ①

الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى ②

وَالَّذِي قَدَّرَ وَهَدَى ③

وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى ④

فَجَعَلَهُ رَعَاةَ أَحْوَى ⑤

سَقَّرَ لَكَ فَلَا تَنسَى ⑥

7. Fāce abin da Allah Ya so, lalle ne Shi (Allah) Ya san bayyane da abin da yake ñöye.

8. Kuma za Mu sauƙaƙe maka (al'amari) zuwa ga (Shari'a) mai sauƙi.

9. Sabōda haka, ka tunātar, idan tunatarwa zā ta yi amfāni.

10. Wanda yake tsōron (Allah) zai tuna.

11. Kuma shakiyyi, zai nisance ta,

12. Wanda zai shiga wutar da tā fi girma,

13. Sa'an nan bā zai mutu ba a cikinta, kuma bā zai rāyu ba,

14. Lalle ne wanda ya tsarkaka (da imāni) yā sāmu babban rabo.

15. Kuma ya ambaci sūnan⁽¹⁾ Ubangijinsa, sa'an nan yā yi salla.

16. Ba haka ba! Kunā zābin rāyuwa ta kusa (dūniya)⁽²⁾

17. Alhāli Lāhira ita ce mafi alheri kuma mafi wanzuwa,

18. Lalle ne wannan⁽³⁾ yanā a cikin litaffan farko.

19. Littaffan Ibrāhīm da Mūsā.

إِلَهَآءَ اللّٰهِ اِنَّهُمْ خَلْقَ الْجَهْرِ وَمَا يَخْتَفٰٓى ۝٧

وَتَسْبِيْرَكَ اللّٰسِرٰٓى ۝٨

فَلْيَكْرِٓمٰنٌ تَقَعَبَ الذّٰكِرٰٓى ۝٩

سَيِّدًا كَرِيْمًا يَخْتَفٰٓى ۝١٠

وَيَجْنَبُهَا الْاَشْقٰٓى ۝١١

الَّذٰى يَصِلُ النَّارَ الْكُبْرٰٓى ۝١٢

ثُمَّ لَا يَمُوْتُ فِيْهَا وَلَا يَحْيٰٓى ۝١٣

فَدَا فَلَاحٌ مِّنْ تَرَكٰٓى ۝١٤

وَدَكَرَاسْمَ رَبِّهٖ فَصَلٰٓى ۝١٥

بَلْ تُؤْتِرُوْنَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيٰٓى ۝١٦

وَالْآخِرَةَ خَيْرًا وَّاٰتِقٰٓى ۝١٧

اِنَّ هٰذَا لَآلِى الصُّحُفِ الْاُولٰٓى ۝١٨

صُّحُفِ اِبْرٰٓهِيْمَ وَمُوْسٰٓى ۝١٩

(1) Ya ambaci sūnan Allah ga ayyukansa duka, ya yi sallolin nan biyar da sauran ibādōdi duka.

(2) Rayuwa iri biyu ce, ta dūniya da ta Lāhira.

(3) Kamanta rāyuwar ciyāwa da rāyar da ummiyyi da ilmi bābu mantuwa, da rāyar da mātattu cikin sa'āda ko cikin shaƙāwa yana cikin litaffan farko.

سُورَةُ الْغَاشِيَةِ
SŪRATUL GHĀSHIYA

Tana karantar da yin hujja da abin da ake iya gani da ido dōmin a fahimci abin da ake gani da hankali, gwargwadon tunanin abokin magana.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne labārin (Kiyāma) mai rufe mutāne da tsōronta yā zo maka?

2. Wasu huskōki a rānar nan faskantattu ne.

3. Māsu aikin wahala ne, māsu gajiya,

4. Zā su shiga wata wuta mai zāfi.

5. Ana shāyar da su daga wani marmaro mai zāfin ruwa,

6. Ba su da wani abinci fāce dai daga danyi.

7. Bā ya sanya kiba, kuma bā zai wadātar daga yunwa ba.

8. Wasu huskōki a rānar nan māsu ni'ima ne.

9. Game da aikinsu, masu yarda ne,

10. (Suna) a cikin Aljanna maḍaukakiya.

11. Bā zā su ji yāsassar magana ba, a cikinta.

هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْقَاشِيَةِ ①

وَجُودٌ يَوْمَ مِيْذَنَ عَامَةٍ ②

عَامِلَةٌ تَأْتِي بِنَاصِيَةٍ ③

تَضَلَّى نَارَ أَحَادِيثٍ ④

تُسْقَى مِنْ عَيْنٍ آتِيَةٍ ⑤

لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ صُرْعٍ ⑥

لَأَسْمِعُنَّ وَلَا نَقِي مِنْ جُوعٍ ⑦

وَجُودٌ يَوْمَ مِيْذَنَ عَامَةٍ ⑧

لِيَسْمِعَهَا رَاضِيَةٌ ⑨

فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ ⑩

لَأَسْمِعُنَّ بِهَا الْغِيَةَ ⑪

12. A cikinta akwai marmaro mai gudāna.

13. A cikinta akwai gadāje maɗaukaka.

14. Da kōfuna ar'aje.

15. Da filōli⁽¹⁾ jēre,

16. Da katifu shimfide.

17. Ashe, to, bā zā su dūbāwa ba ga rākumā yadda aka halitta su?

18. Da zuwa ga sama yadda aka ɗaukaka ta?

19. Da zuwa ga duwātsu yadda aka kafa su?

20. Da zuwa ga kasa yadda aka shimfidā ta?

21. Sabōda haka, ka yi wa'azi, kai mai yin wa'azi ne kawai.

22. Ba ka zama mai ikon tan&wasāwa a kansu ba.

23. Fāce dai duk wanda ya jūya bāya, kuma ya kāfirta,

24. To, Allah zai yi masa azāba, azābar nan da take mafi girma.

25. Lalle ne, zuwa gare Mu kōmōwarsu take,

26. Sa'an nan lalle ne aikinMu ne Mu yi musu hisābi.

فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ ﴿١٢﴾

فِيهَا سُرٌّ مَّرْمُوعَةٌ ﴿١٣﴾

وَأَصْحَابٌ مَّرْمُوعَةٌ ﴿١٤﴾

وَمَنَارٌ مَّصْفُوفَةٌ ﴿١٥﴾

وَزُرِّيٌّ مَيْبُوتَةٌ ﴿١٦﴾

أَفَلَا تَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبِلِ كَيْفَ خُلِقَتْ ﴿١٧﴾

وَأَلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ ﴿١٨﴾

وَأَلَى الْجِبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ ﴿١٩﴾

وَأَلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ ﴿٢٠﴾

فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكِّرٌ ﴿٢١﴾

لَسْتَ عَلَيْهِمْ بِمُصَيِّرٍ ﴿٢٢﴾

إِلَّا مَن قَوْلَىٰ وَكَفَرٌ ﴿٢٣﴾

فَيَعَذِّبُهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ ﴿٢٤﴾

إِنَّ إِلَيْنَا أِيَابُهُمْ ﴿٢٥﴾

نُعْرِنُ عَنْهُمْ وَحِسَابُهُمْ ﴿٢٦﴾

(1) Matāsan kai.

SŪRATUL FAJR

سُورَةُ الْفَجْرِ

Tana karantar da cewa girmamawa da imāni da taƙawa take, bā da sāmūn dūkiya ko kyāwon halitta ko mulki ba.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da alfijiri,
2. Da darūruwa gōma.
3. Da (adadi na) cikā da (na) mārā.
4. Da dare idan yana shūdewa,
5. Ko a cikin waƙannan akwai abin rantsuwa ga mai hankali (da yake kange shi daga zunubi)?
6. Ba ka ga yadda Ubangijinka Ya aikata da Ādāwa ba?
7. Iramawa māsu sakon⁽¹⁾ kirar jiki.
8. Waƙanda ba a halitta kwa-tankwacinsu ba, a cikin garūruwa (na dūniya).
9. Da Samūdāwa waƙanda suka fasa duwātsu a cikin wādi⁽²⁾ (suka yi gidāje)?

وَالْفَجْرِ ①
 وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ②
 وَالشَّمْسِ إِذَا نُورَتْ ③
 وَالنَّجْمِ إِذَا تَوَلَّى ④
 هَلْ فِي ذَلِكَ قَسَمٌ لِذِي حِجْرِ ⑤
 أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ ⑥
 إِرْمَ ذَاتِ الْعِمَادِ ⑦
 الَّتِي لَمْ يُخَلِّقْ مِثْلَهَا فِي الْعَالَمِ ⑧
 وَذُرِّيَّةَ الْأَنْبِيَاءِ ⑨

(1) Tsawo mai ma'ana.

(2) Wādil Kura, sunan wuri ne kusa da Madina wajen Syria, wato Sham.

10. Da Fir'auna mai turāku,
 11. Waɗanda suka k̄ētare iyā-karsu, a cikin garūruwa?
 12. Sabōda haka, suka yawaita yin ɓarna a cikinsu.
 13. Sabōda haka Ubangijiuka Ya zuba musu bülālar azāba.
 14. Lalle ne Ubangijiuka Yana nan a mafaka.
 15. To, amma fa mutum idan Ubangijinsa Ya jarraba shi, wāto Ya girmama shi kuma Ya yi masa ni'ima, sai ya ce, "Ubangijina Yā girmama ni."
 16. Kuma idan Ya jarraba shi, wāto Ya kuntata masa abincinsa, sai ya ce "Ubangijina Ya walākanta ni."
 17. A'aha! Bari wannan, ai bā ku girmama marāya!
 18. Bā ku kwadaitā wa jūnanku ga (tattalin) abincin matalauci!
 19. Kuma kuna cin dūkiyar gādo, ci na tārāwa,
 20. Kuma kuna son dūkiya, so mai yawa,
 21. A'aha! Idan aka nika fasa nikewa sosai,
 22. Kuma Ubangijinka Ya zo, alhāli malā'iku na jēre, safū-safu,
 23. Kuma a ranar nan aka zo da Jahannama. A ranar nan mutum zai yi tunāni. To, inā fa tunāni yake a gare shi!
 24. Yana dinga cēwa, "Kaitona, dā na gabatar (da aikin kwarai) domin rāyuwata!"

وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ ﴿١٠﴾

الَّذِينَ طَعَوْا فِي الْيَلْدِ ﴿١١﴾

فَأَكْتَرُوا فِيهَا الْقِسَادِ ﴿١٢﴾

فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ ﴿١٣﴾

إِنَّ رَبَّكَ لَبَلِ الْمُرَادِ ﴿١٤﴾

فَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ

وَوَعَدَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمٌ ﴿١٥﴾

وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ فَيَقُولُ رَبِّي

أَهْدَنُ ﴿١٦﴾

كَأَنَّكَ لَا تَكْفُرُونَ بِالْيَتِيمِ ﴿١٧﴾

وَلَا تَحْضُونَ عَلَىٰ طَعْمِ الْمُسْكِينِ ﴿١٨﴾

وَتَأْكُلُونَ التَّرَائِفَ أَكْثَرًا لَمَّا ﴿١٩﴾

وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمًّا ﴿٢٠﴾

كَلَّا إِذَا دُكِّيَ الْأَرْضَ دَكًّا دَكًّا ﴿٢١﴾

وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًّا صَفًّا ﴿٢٢﴾

وَجِئْنَا بِبُيُوتِهِمْ بِهَيِّئًا يَوْمَ يُنْفَخُ الْأَشْجَارُ

الْأَشْجَارُ وَأَنْتَ لَهَ الْبَصِيرُ ﴿٢٣﴾

يَقُولُ يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي ﴿٢٤﴾

25. To, a rānar nan bābu wani mai yin azāba irin azābar Allah.

26. Kuma bābu wani mai dauri irin daurinSa.

27. Yā kai rai mai natsuwa!

28. Ka koma zuwa ga Ubangi-jinka, alhāli kana mai yarda (da abin da Ya kaddara maka a dūniya) abar yardarwa (da sakamakon da zā a ba ka a Lāhira).

29. Sabōda haka, ka shiga cikin bāyiNa (māsu bin umurni a dūniya).

30. Kuma ka shiga AljannaTa (a Lāhira).

فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ الَّذِي هُوَ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٩﴾

وَلَا يُرْفِقُ وَالْفَاقَةَ أَحَدٌ ﴿٢٠﴾

يَتَأْتِيهَا النَّفْسُ الْمُعْطَمَةُ ﴿٢١﴾

أَرْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكَ رَاضِيَةً مَُّرْضِيَةً ﴿٢٢﴾

فَادْخُلِي فِي عِبَادِي ﴿٢٣﴾

وَادْخُلِي جَنَّاتِي ﴿٢٤﴾

SŪRATUL BALAD

سُورَةُ الْبَلَدِ

Tana karantar da cewa mutum an halitta shi cikin wahala, ko mai amfanin sa idan ya bi umurnin Allah ko kuwa mai cūtar sa idan ya saba wa umurnin Allah.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Bā sai Na yi rantsuwa da wan-
nan gari⁽¹⁾ ba.

لَا أَسْمِعُ بِهِمْ ﴿١﴾

(1) Allah Ya ce bā sai Ya yi rantsuwa da Makka ba sa'an nan zā a san darajarta, a lōkacin da Annabi yake a cikinta, kuma shi yana da haƙƙin zama a cikinta mahaifansa da zurriyarsa duka, ko da yake zai yi hijira sabōda fitinar kāfirai māsu halaka dūkiyarsu kan adāwa da shi. Dā sun yi amfāni da dukiyar ga ayyukan alhēri, dā yā fi musu.

2. Alhāli kai kanā mai sauka a cikin wannan gari,
3. Da mahaifi da abin da ya haifa,
4. Lalle ne, Mun halitta mutum cikin wahala.
5. Kō yanā zaton bābu wani mai iya sāmuni iko, a kansa?
6. Yana cewa "Na⁽¹⁾ halakar da dūkiya mai yawa".
7. Shin, yana zaton cewa wani bai gan shi ba?
8. Shin, ba Mu sanya masa idānu biyu ba?
9. Da harshe, da leɓɓa biyu,
10. Kuma ba Mu shiryar da shi ga hanyōyi⁽²⁾ biyu ba?
11. To, don me ne bai shiga Aƙa-bā ba?
12. Kuma mene ne ya sanar da kai abin da ake cē wa Aƙabā?
13. Ita ce fansar wuyan bāwa,
14. Ko kuwa ciyarwa, a cikin yini ma'abūcin yunwa,
15. Ga marāya ma'abūcin zumunta
16. Ko kuwa wani matalauci ma'abūcin turbāya.
17. Sa'an nan kuma ya kasance daga waɗanda suka yi imāni, kuma suka yi wa jūna wasiyya da yin haƙuri, kuma suka yi wa jūna wasiyya da tausayi.

وَأَنْتَ حَلِيلٌ بِهَذَا الْبَلَدِ ①

وَوَالِدٌ وَمَوْلَانِ ②

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي كَبَدٍ ③

أَيْحَسِبُ أَنْ لَنْ يَقْدِرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ ④

يَقُولُ أَهْلَكَ مَا لَأُبْنَانِ ⑤

أَيْحَسِبُ أَنْ لَوْ يَرَوْهُ أَحَدٌ ⑥

أَلَوْحَصَلُ لَهُ عَيْنَيْنِ ⑦

وَأَسَانًا وَسُفْتَيْنِ ⑧

وَهَدْيَتَهُ النَّجْدَيْنِ ⑨

فَلَا أَقْحَمَ الْعَقَبَةَ ⑩

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ ⑪

فَالرَّجَبُ ⑫

أَوْ اطَّعِمَ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْعَبَةٍ ⑬

بَيْتِمَاذَا مَقْرَبَةٍ ⑭

أَوْ مَشْرَكِيْنَا ذَا مَنْرَبَةٍ ⑮

فَرُكَّانٍ مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَوَأَوْصَاءَ بِالْأَصْبَارِ

وَوَأَوْصَاءَ بِالْمَرْحَمَةِ ⑯

(1) Nā halaka dukiya mai yawa dōmin faɗā da addīni.

(2) Hanyar alhēri da ta sharri.

18. Waɗannan ne ma'abūta
albarka ⁽¹⁾

19. Kuma waɗanda suka kāfirta
da āyōyinMu, sū ne ma'abūta shu'-
umci ⁽²⁾

20. A kansu akwai wata wuta
abar kullewa.

أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ ﴿١٨﴾

وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَعَيَّتُوا هُمْ أَصْحَابُ الْمَشْأَمَةِ ﴿١٩﴾

عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ ﴿٢٠﴾

Tana karantar da cewa idan azāba ta sauka a kan mutāne,
takan shāfi mai laifi da wanda bā shi da laifi daga cikinsu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da rānā, da
hantsinta,

2. Kuma da wata idan ya bi ta.

3. Da yini a lōkacin da ya bayya-
nā ta.

4. Da dare a lōkacin da ya ke
rufe ta.

5. Da sama da abin da ya gina ta.

6. Da fasā da abin da ya shim-
fidā ta.

وَالشَّمْسِ وَضُحَاهَا ﴿١﴾

وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَّهَا ﴿٢﴾

وَالنَّجْمِ إِذَا جَلَّهَا ﴿٣﴾

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَاهَا ﴿٤﴾

وَالسَّمَاءِ وَمَا بَنَاهَا ﴿٥﴾

وَالْأَرْضِ وَمَا طَوَّاهَا ﴿٦﴾

(1) Ko kuwa waɗanda ake bai wa takardunsu ga dāma, a Lāhira.

(2) Ko kuwa waɗanda ake bai wa takardunsu ga hagu, a Lāhira.

7. Da rai da abin da ya daidaita shi,

8. Sa'an nan ya sanar da sbi fājircinsa da shiryuwarsa,

9. Lalle ne wanda ya tsarkake⁽¹⁾ sbi (rai) yā sāmi babban rabo.

10. Kuma lalle ne wanda ya turbuḍe⁽²⁾ shi (da laifi) ya tāḅe.

11. Samūdāwa sun karyata (An-nabinsu), dōmin girman kansu.

12. A lōkacin da mafi sbaḅāwar-su ya tafi (wurin sōke rākumar Sālihu),

13. Sai Manzon Allah ya gaya musu cewa, "Ina tsōratar da ku ga rākumar Allah da ruwan shanta!"

14. Sai suka karyata shi, sa'an nan suka sōke ta. Sabōda haka Ubangijinsu Ya darkāke su, sabōda zunubinsu. Sa'an nan Ya daidaita ta (azābar ga mai laifi da maras laifi).

15. Kuma bā ya tsōron ākibarta (ita halakāwar).

وَنَفْسٍ وَمَا سَوَّاهَا ﴿٧﴾

فَأَلَّهَمَّهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا ﴿٨﴾

فَدَأَلَّهَا مِنْ رُكْبَتِهَا ﴿٩﴾

وَقَدَحَاتٍ مِنْ دَسَّهَا ﴿١٠﴾

كَذَّبَتْ ثَمُودُ بِطَغْوَاهَا ﴿١١﴾

إِذِ انبَعَثَ أَشْقَاهَا ﴿١٢﴾

فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا ﴿١٣﴾

فَكَذَّبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رَبُّهُمْ

يَذُنُّهُمْ فَسَوَّاهَا ﴿١٤﴾

وَلَا يَخَافُ عُقْبَاهَا ﴿١٥﴾

(1) Karḅar imāni da aiki da abin da ya kunsu tsarkake rai ne.

(2) Kafirci turbuḍe rai ne da zunubi.

SŪRATUL LAIL

سُورَةُ اللَّيْلِ

Tana karantar da dangantaka tsakanin dabi'a da halitta da ākibar mutum bisa aikinsa, da kuma kasuwar abubuwa tsakanin alheri da sharri.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da dare a lōkacin da yake rufēwa.

2. Da yini a lōkacin da yake kuranyēwa.

3. Da abin da ya halitta namiji da mace.

4. Lālle ne ayyukanku, dabam-dabam suke.

5. To amma wanda ya yi kyauta, kuma ya yi tafawa,

6. Kuma ya gaskata kalma⁽¹⁾ mai kyāwo,

7. To, zā Mu saufake masa, har ya kai ga saufi.

8. Kuma amma wanda ya yi rōwa, kuma ya wadātu da kansa,

9. Kuma ya faryatar da kalma mai kyāwo,

وَاللَّيْلِ إِذَا يَغْشَى ①

وَالنَّهَارِ إِذَا تَجَافَى ②

وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى ③

إِنْ سَأَلْتَهُمْ لَشِئَى ④

فَأَمَّا مَنْ أَعْطَى وَاتَّقَى ⑤

وَصَدَّقَ بِالْحُسْنَى ⑥

فَسَيَكْفُرُ بِهِ الْإِنْسَانُ ⑦

وَأَمَّا مَنْ كَفَلَ وَاسْتَعْتَى ⑧

وَكَذَّبَ بِالْحُسْنَى ⑨

(1) Kalma mai kyāwo ita ce Kalmar shahāda da abin da ta funsa na addinin Musulunci, wanda yake yinsa kamar yadda Allah Ya ce, ta hanyan Manzonsa, shi ne tafawa.

10. To, zā Mu saufafke masa,
har ya kai ga tsanani.

11. Kuma dūkiyarsa ba ta wadā-
tar masa da kōme ba, a lōkacin da
ya gangara (a wuta).

12. Lālle aikinMu ne, Mu bayya-
na shiriya,

13. Kuma lalle ne Lāhira da du-
niya Namu ne.

14. Sabōda haka Na yi maku
gargadi da wuta mai babbaka,

15. Bābu mai shigarta sai mafi
shakāwa,

16. Wanda ya faryata, kuma ya
jūya bāya.

17. Kuma mafi tafawa⁽¹⁾, zai
nisance ta,

18. Wanda yake bāyar da dū-
kiyarsa, alhāli yana tsarkaka,

19. Alhāli bābu wani mai wata
ni'ima wurinsa wadda ake nēman
sakamakonta.

20. Fāce dai nēman yardar
Ubangijinsa Mafi daukaka.

21. To, lalle ne zai yarda (da
sakamakon da zā a bā shi).

فَسَيَسِيرُهُ لَيْلًا سَرِيًّا ۝

وَمَا يُغْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى ۝

إِنَّ عَلَيْنَا لَلْهُدَىٰ ۝

وَإِنَّ لَنَا لَلْآخِرَةَ وَالْأُولَىٰ ۝

فَأَنْذَرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى ۝

لَا يُصْلِحُهَا إِلَّا الْإِسْقَىٰ ۝

الَّذِي كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ ۝

وَسَيُجَنَّبُهَا الْأَتْقَىٰ ۝

الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّىٰ ۝

وَمَا لِإِخْوَانِهِ مِنْهُ مِنْ مَّعْمُورٍ حُجْرَىٰ ۝

إِلَّا أَبْغَاءَهُ وَجُورَهُ وَالْعُتْلَىٰ ۝

وَلَسَوْفَ يَرَوْهُ يُحْضَىٰ ۝

(1) Mafi tafawa da Mafi shakāwa suna ma'anar mai tafawa da shakiyyi.

SŪRATUḌ ḌUḤĀ

سُورَةُ الضُّحَى

Tana karantar da ni'imōmin da Allah Yā yi wa Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, a game da zātinSa, dōmin Ya gina wasu hukunce-hukunce a kansu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da hantsi
2. Da dare a lōkacin da ya rufe (da duhunsu).
3. Ubangijinka bai yi maka bankwana ba, kuma bai fi ka ba.
4. Kuma lalle ta farshe⁽¹⁾ ce mafi alheri a gare ka daga ta farko.
5. Kuma lalle ne Ubangijinka zai yi ta bā ka kyauta sai kā yarda.
6. Ashe, bai sāme ka marāya ba, sa'an nan Ya yi maka makōma?
7. Kuma Ya sāme ka bā ka da shari'ā, sai Ya shiryar da kai?
8. Kuma Ya sāme ka matalauci, sai Ya wadātā ka?
9. Sabōda haka, amma marāya, to, kada ka rinjāye shi,
10. Kuma amma mai tambaya, kada ka yi masa tsāwa,
11. Kuma amma ni'imar Ubangijinka, sai ka fada (dōmin gōdiya)

- وَالضُّحَى ①
 وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى ②
 مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى ③
 وَلَلْآخِرَةُ خَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَى ④
 وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى ⑤
 أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى ⑥
 وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى ⑦
 وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى ⑧
 فَأَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ ⑨
 وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ ⑩
 وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ ⑪

(1) Ta farshe, wāto, Lāhira; kuma ta farko, wato, dūniya.

SŪRATUṢ SHARḤ

سُورَةُ الشَّرْحِ

Tana karantar da ni'imōmin da Allah Ya yi wa Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi, game da sifōfinsa, dōmin Ya gina wasu hukunce-hukunce a kansu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ashe, ba Mu būda maka zū-ciyarka ba (dōmin daukar haƙuri da fahimta)?

2. Kuma Muka saryar maka da nauyinka,

3. Wanda ya nauyayi bāyanka?

4. Kuma Mnka daukaka maka ambatonka?

5. To, lalle ne tāre da tsananin nan akwai wani sauki,

6. Lalle ne tāre da tsananin nan akwai wani sauki.

7. Sabōda haka idan ka kāre (ibāda) sai ka kafu (kana rōƙon Allah).

8. Kuma zuwa ga Ubangijinka ka yi kwadayi.

أَلَمْ نَسْخِ لَكَ صَدْرَكَ ①

وَوَضَعْنَا عَنكَ وِزْرَكَ ②

الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ ③

وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ ④

فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ⑤

إِنْ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا ⑥

فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصَبْ ⑦

وَإِلَىٰ رَبِّكَ فَارْجَبْ ⑧

SŪRATUT TĪN

سُورَةُ التِّينِ

Tana karantar da cēwa duka abin da ya shāfi addini bā ya halaka, sauran abubuwa suna halaka da shudēwar zāmaninsu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Inā rantsuwa da Attinu da Azzaitūn. ⁽¹⁾

2. Da 'Dūr Sīnīna. ⁽²⁾

3. Da wannan gari ⁽³⁾ amintacce.

4. Lalle ne Mun halitta mutum a cikin mafi kyawon tsayuwa

5. Sa'an nan Muka mayar da shi mafi kaskantar masu rauni

6. Face wadanda suka yi imani, kuma snka aikata ayyukan fwarai, saboda haka suna da sakamako wanda bā ya yankewa.

7. To, bāyan haka mē ya sanya ka ka karyata sakamako (wanda za a yi a bāyan Tāshin Kiyāma)?

8. Ashe, Allah bā Shi ne Mafi māsū hukunci kyāwon hukunci ba? ⁽⁴⁾

وَالتِّينِ وَالزَّيْتُونِ ①

وَطُورِ سِينِينَ ②

وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ ③

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ ④

فَرُدِّدْنَاهُ فِي أَسْفَلِ سَفِيلِينَ ⑤

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ

غَيْرُ مَمْنُونٍ ⑥

فَمَا يَكْذِبُكَ بَعْدَ ذَلِكَ ⑦

أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ الْغَالِقِينَ ⑧

(1) Ibn Abbas ya ce Attinu shi ne masallacin Nuhu a kan Judiyyi, Azzaitun Masallacin Baitil Muḥaddas.

(2) Dutsen da Allah Ya yi magana da Musa a kansa. Ma'anarsa dutse mai albarka saboda itacen da ke kansa.

(3) Gari amintacce shi ne Makkah.

(4) Ana son wanda ya karanta sūrar har karshe ya ce بل. Wato na'am, Allah Ya fi kowa kyāwon hukunci.

SŪRATUL 'ALAK

سُورَةُ الْعَلَقِ

Tana karantar da cewa karātu shi ne gaba da kōme, amma a gama shi da sūnan Allah, kuma a yi aiki da shi dōmin a sāmi kiyāyewar Allah daga dukan mafiyin addīni.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka yi karatu da sunan Ubangijinka, wanda Ya yi halitta.

2. Ya halitta mutum daga gudan jini.

3. Ka yi karatu, kuma Ubangi-jinka Shi ne Mafi karimci.

4. Wanda Ya sanar (da mutum) game da alƙalami

5. Ya sanar da mutum abin da bai sani ba.

6. A'aha! Lalle, ne mutum, hafi-ka, yana girman kai (ya fi karatu).

7. Dōmin yā ga kansa, yā wadā-ta.

8. Lalle ne zuwa ga Ubangijinka makoma take,

9. Shin, kā ga wanda ke hana,

10. Bāwā idan yā yi salla?

11. Ashe, kā gani, idan (shi bā-wan) ya kasance a kan shiriya?

12. Ko ya yi umurni da taƙawa?

أَفْرَأَيْتَ الَّذِي خَلَقَ ①

خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ②

أَفْرَأَيْتَ الْإِنْسَانَ الْأَكْرَمَ ③

الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ④

عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ⑤

كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنَّاظٍ ⑥

إِنَّ رَوْحَهُ أَسْفَقَ ⑦

إِن إِلَىٰ رَبِّكَ الرَّجْعُ ⑧

أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ ⑨

عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ ⑩

أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَىٰ الْهُدَىٰ ⑪

أَوْ أَمَرَ بِالتَّقْوَىٰ ⑫

13. Ashe, kā gani, idan (shi mai hanin) ya faryata, kuma ya jūya bāya?

أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى ﴿١٣﴾

14. Ashe, bai sani ba cewa Allah Yanā gani?

أَلَمْ يَعْلَمِ أَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ ﴿١٤﴾

15. A'aha! Laile ne idan bai hanu ba, lalle ne zā Mu ja gāshin makwarkwafa

كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعْنَا بِالنَّاصِيَةِ ﴿١٥﴾

16. Makwarkwafa makarya-ciya, mai laifi.

نَاصِيَةٍ كَذِبَةٍ خَاطِئَةٍ ﴿١٦﴾

17. Sai ya kirayi fungiyarsa.

فَلْيَدْعُ نَادِيَهُ ﴿١٧﴾

18. Zā Mu kirayi Zabaniyāwa (mala'iku māsu girma).

سَتَدْعُ الزَّانِيَةَ ﴿١٨﴾

19. A'aha, kada ka bī shi. Kuma ka yi tawali'u,⁽¹⁾ kuma ka nemi kusanta (zuwa ga Ubangijinka).

كَأَلَّا لَاطْعُهُ وَأَسْجُدَ أَقْرَبُ ﴿١٩﴾

SŪRATUL KADR

سُورَةُ الْقَدْرِ

Tana karantar da son Allah ga wannan al'umma ta Musulmi, da Ya ba su Lailatul Kadari dōmin Ya yawaita ladar ayyukansu ko da yake rāyukansu bā su da tsawo kamar na al'ummomin farko.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne Mū, Mun saukar da shi (Alkur'āni) a cikin Lailatul Kadari (daren daraja)

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ ﴿١﴾

(1) Wato salla da sauran ibādodi.

2. To, me ya sanar da kai abin da ake cewa Lailatul Kadari?

3. Lailatul Kadari mafi alheri ne daga wasu watanni dubu.

4. Mala'iku da Rūhi suna sauka a cikinsa da iznin Ubangijinsu sabō da kowane umurni.

5. Sallama ne shi daren, har fitar alfijiri.

وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ ①

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ ②

تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ

كُلِّ أَمْرٍ ③

سَلَّمَ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ ④

SŪRATUL BAYYINA

سُورَةُ الْبَيِّنَاتِ

Tana karantar da hālāyen kāfirai da mutānen Littāfi, wāto Yahūdu da Nasāra game da Annabi, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, a gabanin da bayan bayyanarsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Waɗanda suka kāfirta daga mūtanen Littāfi, da mushirikai, ba su kasance māsu gushewa daga gas-kiya ba har hujja ta je musu.

2. Wani Manzo⁽¹⁾ daga Allah, yana karātun wasu takardu masu tsarki.

لَرُوكِنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكُتُبِ وَالْمُشْرِكِينَ

مُنْفَكِينَ حَتَّى تَأْتِيَهُمُ الْبَيِّنَةُ ①

رَسُولٌ مِنَ اللَّهِ يَتْلُو صُحُفًا مُطَهَّرَةً ②

(1) Shi ne Muhammadu, tsīra da amincin Allah su tabbata a gare shi, dōmin bābu wanda ya dāce da abin da ke cikin littafansu sai shi.

3. A cikinsu akwai wasu littafai māsu kīma da daraja.

4. Kuma waɗanda aka bai wa Littafi ba su sāba wa juna ba face bayan hujjar ta je musu.

5. Kuma ba a umarce su da kome ba, fāce bautā wa Allah, suna māsu tsarkake addinin gare Shi, māsu karkata zuwa ga addinin gas-kiya, kuma su tsai da salla kuma su bāyar da zakka, kuma wannan shi ne addinin waɗanda suke a kan hanyar kwarai.

6. Lalle ne waɗanda suka kafirta daga mutanen Littafi da mushirikai suna cikin wutar Jahannama, suna madawwama a cikinta. Waɗannan su ne mafi ashararancin tālikai.

7. Lalle ne waɗanda suka yi imāni, kuma suka aikata ayyukan kwarai, waɗannan su ne mafifita alherin halitta.

8. Sakamakonsu, a wurin Ubangijinsu, shi ne gidajen Aljan-nar zama, koramu na gudāna daga karkashinta, sunā madawwama a cikinta har abada. Allah Ya yarda da su, kuma su, sun yarda da Shi. Wannan sakamako ne ga wanda ya ji tsōron Ubangijinsa.

فِيهَا كِتَابٌ قَيِّمٌ ﴿٦﴾

وَمَا تَقْرَأُ الَّذِينَ يُؤْتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا

جَاءَهُمْ الْبَيِّنَاتُ ﴿٧﴾

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيُعْبَدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ

الَّذِينَ حَقَّقَتْ أَفْئِدَتُهُمُ الصَّلَاةَ لِيُؤْتُوا

الزَّكَاةَ وَذَلِكَ مِنَ الْقَبِيحَاتِ ﴿٨﴾

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ

وَالْمُشْرِكِينَ فِي تَارِحَتِهِمْ خَلِيدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ

هُمْ سُوءُ الْبَرِيَّةِ ﴿٩﴾

إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

أُولَئِكَ هُمْ خَيْرُ الْبَرِيَّةِ ﴿١٠﴾

جَزَاءُ لَهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي

مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا رَضِيَ اللَّهُ

عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ حَسِبَ رَبَّهُ ﴿١١﴾

SŪRATUZ ZALZALA سُورَةُ الزَّلْزَلَةِ

Tana karantar da yadda mōtsin Tāshin Kiyāma yake, da bai wa mutāne sakamakon ayyukansu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan aka girgiza fasa, girgi-zawarta.

2. Kuma fasa ta fitar da kayanta, masu nauyi,

3. Kuma mutum ya ce “Mē ne ya same ta?”

4. A rānar nan, zā ta fadī lābārinta,

5. Cewa Ubangijinka Ya yi umurni zuwa gare ta.

6. A rānar nan, mutane za su fito dabam-dabam domin a nuna musu ayyukansu.

7. To, wanda ya aikata (wani aiki) gwargwadon nauyin zarra, na alheri, zai gan shi;

8. Kuma wanda ya aikata gwargwadon nauyin zarra na sharri, zai gan shi.

إِذَا زُلْزِلَتِ الْأَرْضُ زِلْزَالَهَا ①

وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ نَقْلَهَا ②

وَقَالَ الْإِنْسَانُ مَا لَهَا ③

يَوْمَ يُنْفَخُ أَصْبَارُهَا ④

يَا أَيُّهَا رَبِّي كَيْ لَوْلَا ⑤

يَوْمَ يُنْفَخُ أَصْبَارُهَا ⑥

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ ⑦

وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ ⑧

سُورَةُ الْعَادِيَّاتِ
SŪRATUL 'ĀDIYĀT

Tana karantar da yadda ake yin hari da lōkacin da ake yaƙin kāfirai, da dalilin da ya sa a yāƙe su.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da dawāki māsu gudu suna fitar da kūkan ciki.

2. Māsu ƙyasta wuta (da kōfa-tansu a kan duwatsu) ƙyastawa.

3. Sa'an nan māsu yin hari a lokacin asuba,

4. Sai su motsar da ƙūra game da shi.

5. Sai su shiga, game da ita (ƙūr-rar), a tsakānin jama'ar maƙiya.

6. Lalle ne mutum mai tsananin butulci ne ga Ubangijinsa.

7. Lalle ne shi mai shaida ne a kan laifinsa da haka.

8. Kuma lalle ne ga dūkiya shi mai tsananin so ne.

9. Shin, bā ya da sanin lōkacin da aka tōne abin da yake cikin kaburbura,

10. Aka bayyana abin da ke cikin zukata,

11. Lalle ne Ubangijinsu, game da su, a ranar nan, Mai fididdigewa ne ?

وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا ①

فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا ②

فَالْمُغِيرَاتِ صُبْحًا ③

فَأَثَرُنَّ بِوَعْدِكُمْ ④

فَوْسَطْنَ بِهٖ جَمْعًا ⑤

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَّوْدٌ ⑥

وَأَنَّهُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ لَشَهِيدٌ ⑦

وَأَنَّهُ لَحَبِيبٌ لِّقَوْمٍ أَشَدِّبِدٌ ⑧

* أَفَلَا يَتَذَكَّرُ إِذَا أُنذِرَ مَآ فِي الْقُبُورِ ⑨

وَحُضِّلَ مَآ فِي الصُّدُورِ ⑩

إِنَّ رَبَّهُم بِهِمْ يَوْمَئِذٍ خَبِيرٌ ⑪

SŪRATUL KĀRI'A

سُورَةُ الْقَارِعَةِ

Tana bayānin Rānar Kiyāma wajen hālin fitar mutāne daga kaburbura da hālāyen kasa da rabuwar mutāne bāyan hisābi, wasu zuwa Aljanna wasu zuwa wuta, a bāyan būsar kaho ta biyu.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Mai kwanƙwasar (zukata da tsōro)!

2. Mē ne mai kwanƙwasa?

3. Kuma me ya sanar da kai abin da ake ce wa mai kwanƙwasa?

4. Rānar da mutāne za su kasan-ce kamar 'ya'yan fāri māsu wātsu-wa.

5. Kuma duwātsu su kasance kamar gāshin sūfin da aka sābe.

6. To, amma wanda ma'aunansa suka yi nauyi,

7. To, shi yana a cikin wata rayuwa yardadda.

8. Kuma amma wanda ma'aunansa suka yi sauki (bābu nauyi),

9. To, uwarsa Hāwiya ce.

10. Kuma me ya sanar da kai me ne ita?

11. Wata wuta ce mai zafi.

الْقَارِعَةُ ①

مَا الْقَارِعَةُ ②

وَمَا أَذْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ ③

يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَاشِ الْمَبْثُورِ ④

وَيَكُونُ الْجِبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَنْفُوشِ ⑤

فَأَمَّا مَنْ نَقَذَ مَوْزِنُهُ ⑥

فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ ⑦

وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوْزِنُهُ ⑧

فَأُمُّهُ هَاوِيَةٌ ⑨

وَمَا أَذْرَاكَ مَا هَوِيَةٌ ⑩

نَارُ حَامِيَةٍ ⑪

سُورَةُ التَّكْوِيْنِ
SŪRATUT TAKĀTHUR

Tana bayānin hana alfahari, sabōda dūkiya ko dangi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Alfahari da yawan dūkiya da dangi ya shagaltar da ku (daga ibada mai amfaninku).

2. Har kuka ziyarci kaburbura.

3. A'aha! (Nan gaba) zā ku sani.

4. Sa'an nan, tabbas, zā ku sani.

5. Haḳīfa, da kuna da sani, sani na yaḳīni.

6. Lalle ne da kuna ganin Jahīm.

7. Sa'an nan lalle ne za ku gan ta, da idanu, bayyane.

8. Sa'an nan lalle ne za a tam-baye ku, a rānar nan, lābārin ni'imar (da aka yi muku).

التَّكْوِيْنِ ١

حَقَّازِئِ الْمَقَابِرِ ٢

كَلَّا سَوْفَ نَعْتَمِدُ ٣

نَمَّ كَلَّا سَوْفَ نَعْتَمِدُ ٤

كَلَّا لَوْ نَعْتَمِدُ ٥

لَنُؤْتِيَهُنَّ الْحَافِظِ ٦

نُؤْتِيَهُنَّ لَوَاقِعَ الْيَقِيْنِ ٧

نُؤْتِيَهُنَّ لَوَاقِعَ الْيَقِيْنِ ٨

SŪRATUL 'AṢR

سُورَةُ الْعَصْرِ

Tana bayānin cēwa kōme mutum ya yi a lōkacinsa hasāra ne da barnar zarafī, sai fa idan ibāda ce yake yi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ina rantsuwa da zāmani.⁽¹⁾
2. Lalle ne mutum yana a cikin hasara,
3. Fāce wafanda suka yi īmani, kuma suka aikata ayyukan fwarai, kuma suka yi wa juna wasiyya da bin gaskiya, kuma suka yi wa juna wasiyya da yin haƙuri (su kam, ba su cikin hasara).

وَالْعَصْرِ ۝

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ ۝

إِلَّا الْذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ

وَتَوَصَّوْا بِالْحَقِّ وَتَوَصَّوْا بِالصَّبْرِ ۝

(1) Wasu suna fassarawa da waƙatin sallar Asar da kuma marece. A kōwane dai, an bai wa waƙati muhimmanci, zāmani yana yanke wanda bai yanke shi ba. Bā yā halatta ga mutum wata mudda ta zāmani ta wuce shi bai san amfānin da ya sāma wa kansa a cikinta ba, kuma kōme ya sāmu idan ba addini ba ne, to, hasāra ce.

SŪRATUL HUMAZA *سُورَةُ الْهُمَزِ*

Tana bayāni ga hana aibanta wasu mutāne, da hana gība da raḍa a tsakānin Musulmi dōmin ginin al'umma ya tabbata, wanda ya karya shi, a sanya shi wuta ta cikin ginin shikā-shikai.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Bone ya tabbata ga duk mai nune, mai zunde (mai raḍa)

2. Wanda ya tara dūkiya, kuma ya mayar da ita abar tattalinsa.

3. Yana zaton cēwa dūkiyarsa za ta dawwamar da shi.

4. A'aha! Lalle ne zā a jēfa shi a cikin Hudama.

5. Kuma me ya sanar da kai abin da ake ce wa Hudama?

6. Wutar Allah ce wadda ake hūrāwa.

7. Wadda take lēkāwa a kan zukata.

8. Lalle ne ita abar kullēwa ce a kansu.

9. A cikin wasu ginshikai mīkaḥku.

وَلِكُلِّ هُمَزَةٍ لُّمَّةٌ ①

الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّدَهُ ②

يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ ③

كَلَّا لَيُنْبَذَتِ فِي الْحُطَمَةِ ④

وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطَمَةُ ⑤

تَأْرَأُ اللَّهَ الْمَوْقِدَ ⑥

الَّتِي تَطَّلِعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ ⑦

إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّوَصَّدَةٌ ⑧

فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ ⑨

SŪRATUL FĪL

سُورَةُ الْفِيلِ

Tana nūna darajar Hurumin Makkah, yadda Allah Yake halakar da mai nufinta da yāki ko wani sharri.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ashe, ba ka ga yadda Ubangi-jinka Ya aikata ga mutanen giwa⁽¹⁾ ba?

2. Ashe, bai sanya kaidinsu a cikin bata ba?

3. Kuma Ya sako, a kansu, wasu tsuntsāye, jama'a-jama'a.

4. Suna jifar su da wasu duwat-su na yumbun wuta,

5. Sa'an nan Ya sanya su kamar karmāmi wanda aka cinye?

الْوَتْرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ ①

الْوَيْجَلِ كَيْدَهُمْ فِي تَضَلُّلِهِ ②

وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ ③

تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّن سِجِّيلٍ ④

فَعَالَهُمْ كَصِيفٍ مَّائِدٍ ⑤

(1) An yi Yākin Gīwa shēkarar haifuwar Annabi, tsakānin halaka su da haifuwarsa kwāna hamsin. Bayan shekara arba'in Annabi ya fara karantar da mutane. Ya karantar da su cikin shekara ashirin da uku, sa'an nan ya kaura. Bayansa da shekara hamsin wadanda suka bi shi suka cinye duniya. Wannan yana nuna cewa mutane ba su samun daraja sai da riƙon addini da ilimi.

SŪRATU KURAISH

سورة قريش

Tana bayyana darajar Kuraishawa da taimakon da Allah Yake yi musu. Hade take da Surar Gīwa, amma aka raba su da Basmala, dōmin a bambanta darajar Hurumin garin Makkah da kuma ta Kuraishawa kabilar Annabi, tsira da amincin Allah su tabbata a gare shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Sābōda sābon Kuraishawa,
2. Sābonsu na tafiyar hunturu da ta bazara,
3. Sabōda haka, sai su bauta wa Ubangijin wannan Gida (Ka'abah).
4. Wanda Ya ciyar da su (Ya hana su) daga yunwa, kuma Ya amintar da su daga wani tsōro.

لَا يَلْتَمِسُ قُرَيْشٌ
 إِلَّا فِيهِمْ رِحْلَةَ الْيَسْتَاءِ وَالصَّيْفِ
 فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ
 الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ
 مِنْ خَوْفٍ

SŪRATUL MĀ'ŪN

سُورَةُ الْمَاعُونِ

Tana bayānin yadda zā a iya gāne munāfuki da halāyensa a tsakānin Musulmi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Shin, ka ga wanda ke karyatā-wa game da sakamako?

2. To, wannan shi ne ke tunkude marāya (daga haƙƙinsa).

3. Kuma bā ya kwaƙafaitarwa bisa bayar da abinci ga matalauci.

4. To, bone yā tabbata ga masalata,

5. Waƙanda suke masu shagala daga sallarsu,

6. Waƙanda suke yin riya (ga ayyukansu)

7. Kuma suna hana taimako.

أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالذِّينِ ①

فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ أَيْتِيَهُ ②

وَلَا يُخْضِعُ عَلَى طَعَامِ الْمُسْكِينِ ③

فَوَيْلٌ لِلْمُصَلِّينَ ④

الَّذِينَ هُمْ عَنْ صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ ⑤

الَّذِينَ هُمْ يُرَآؤْنَ ⑥

وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ ⑦

SŪRATUL KAUTHAR سُورَةُ الْكَوْثَرِ

Tana nūna darajar Annabi zuwa ga Allah, yadda Yake yi masa kyauta kuma Ya yi masa fada da ma'kiyinsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Lalle ne Mu, Mun yi maka kyauta mai yawa.

2. Saboda haka, ka yi salla dōmin Ubangijinka, kuma ka sōke (baiko, wato sukar rakumi).

3. Lalle mai aibanta ka, shi ne mai yankakkiyar albarka.

إِنَّا أَنْعَمْنَا عَلَى الْكَافِرِينَ ۝

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرِ ۝

إِنَّ سَانَكَ هُوَ الْأَنْتَرُ ۝

SŪRATUL KĀFIRŪN سُورَةُ الْكَافِرِينَ

Tana bayānin cēwa ba a sassautawa ga gaskiya game da addini, dōmin nēman yardar wasu mutāne ko wani mutum.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce, "Ya kū kāfirai!

2. "Bā zan bautā wa abin da kuke bautā wa ba.

قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ ۝

لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ ۝

3. “Kuma kū, ba ku zama masu bauta wa abin da nake bautā wa ba.

4. “Kuma nī ban zama mai hau-tā wa abin da kuka bautā wa ba.

5. “Kuma kū, ba ku zama māsu bautā wa abin da nake⁽¹⁾ bautā wa ba.

6. “Addininku na garē ku, kuma addinina yanā gare ni.”

وَلَا أَنشُرْ عَبْدُونَ مَّا أَعْبُدُ ⑤

وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَّا عَبَدْتُّو ⑥

وَلَا أَنشُرْ عَبْدُونَ مَّا أَعْبُدُ ⑤

لَكُودِينُكُمْ وَلِي دِينِ ⑦

SŪRATUN NAṢR

سُورَةُ النَّصْرِ

Tana nūna kārēwar aikin Annabi na Manzanci, kuma tana nūna abin da tsōho zai kāma yi idan aikin karfī ya buwāye shi.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Idan taimakon Allah ya zo da cin nasara.

2. Kuma ka ga mutane suna shi-ga addinin Allah, fungiya-fungiya.

3. To, ka yi tasbihi game da gōde wa Ubangijinka, kuma ka nēme Shi gafara, lalle Shi (Ubangijinka) Ya kasance Mai karɓar tūba ne.

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ ①

وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ

أَقْوَامًا ②

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَأَسْتَغْفِرْ لَهُ ③

كَانَ قَوْلًا ④

(1) Āya ta 4 da ta 5 sun nūna addinin karya yakan canza amma na gaskiya bā ya canzawa.

SŪRATUL MASAD

سُورَةُ الْمَسَدِ

Tana nūna hushin Allah ga ma'kiyin Annabi. Kuma ita da sūrorin da suke bāyanta sunā nūna dogēwar fiyayyar kāfirai ga addini bāyan faurar Annabi, da dōgēwar addīni na gaskiya, kuma Allah zai tsare Musulmin fwarai daga dukan sharrin māsu camfe-camfe da māsu sanya dasisa a cikinsa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Hannāye biyu na Abulahabi sun halaka, kuma yā halaka.

2. Dūkiyarsa ha ta tsare masa kōme ba, da abin da ya tāra.

3. Zā ya shiga wuta mai hūruwa.

4. Tāre da matarsa, mai fāukar itacen (wuta)⁽¹⁾.

5. A cikin kyakkyāwan wuyanta akwai igiya ta kaba (Rānar Kiyāma).

تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ ①

مَا أَغْنَىٰ عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ ②

سَيَصْلَىٰ نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ ③

وَأَمْرَأَتُهُ حَمَّالَةَ الْحَطَبِ ④

فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّن مَّسَدٍ ⑤

(1) Anā fassara shi da mai tsēgumi, wātau annamīmanci; da Lārabci anā ce wa mai annamīmanci "mai fāukar itacen wuta".

SŪRATUL IKHLĀṢ سُوْرَةُ الْإِخْلَاصِ

Tana karantar da tauhidi, watau kadaita Allah Wanda ke kare addininSa daga makiyansa.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce, “Shi ne Allah Maka-
daici,

2. “Allah Wanda ake nufin Sa
da bukata.

3. “Bai haifa ba, kuma ba a haife
Shi ba.

4. “Kuma babu daya da ya ka-
sance tamka a gare Shi.”

قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ①

اللَّهُ الصَّمَدُ ②

لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ③

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ ④

SŪRATUL FALAK سُوْرَةُ الْفَلَاقِ

Tana karantar da yadda ake nēman tsarin Allah daga sharri duka, daga makiyi na bayyane.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce “Ina neman tsari ga
Ubangijin safiya

قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَاقِ ①

2. "Daga sharrin abin da Ya halitta.

3. "Da sharrin dare, idan ya yi duhu.

4. "Da sharrin mātā māsu tōfi a cikin kulle-kulle.

5. "Da sharrin mai hāsada idan ya yi hāsada".

⑤ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ

⑤ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ

⑤ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِ

⑤ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ

Tana karantar da yadda ake nēman tsari daga sharrin Shaidan na mutum da na aljani.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Da sūnan Allah, Mai rahama, Mai jin kai.

1. Ka ce "Ina neman tsari ga Ubangijin mutane.

2. "Mamallakin mutane.

3. "Abin bautāwar mutane.

4. "Daga sharrin mai sanya wasuwāsi, mai boyewa."⁽¹⁾

5. "Wanda ke sanya wasuwāsi a cikin firāzan mutane.

6. "Daga aljannu da mutane."

⑤ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

⑤ مَلِكِ النَّاسِ

⑤ إِلَهِ النَّاسِ

⑤ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ

⑤ الَّذِي يُوسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ

⑤ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ

(1) Shaidan yakan ðöye idan ya ji an ambaci sunan Allah, dōmin haka aka yi masa suna mai-ðöyewa, wāto bã ya zamā wurin da ake karatu da wa'azi, kamar yadda bã ya zama cikin zūciyar mutum mai ibāda da gaskiya. Ibāda ta gaskiya ita ce wadda aka yi ta kamar yadda Allah Ya ce a yi ta. Banda ibādar bidi'a, bã tā korar Shaidan. Kuma da sharadin a yi ibādar da kyakkyawar niyya, dōmin aikin da bābu niyya mai kyāwo game da shi ðatacce ne.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 وَإِنَّ بِرَءِضِ هَذَا الْمَصْحُفِ
 وَمُصْطَلَحَاتِ رَتْمِهِ وَضَبْطِهِ وَعَدَائِهِ

كُتِبَ هَذَا الْمَصْحُفُ الْكَرِيمُ وَضُبْتُ عَلَى مَا يُوَافِقُ رِوَايَةَ حَفْصِ بْنِ سَلِيَانَ بْنِ الْمُغِيرَةِ الْأَسَدِيِّ الْكُوفِيِّ لِقِرَاءَةِ عَاصِمِ بْنِ أَبِي الْجَوْدِ الْكُوفِيِّ التَّابِعِيِّ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِيبِ السُّلَمِيِّ عَنْ عَثْمَانَ بْنِ عَفَانَ، وَعَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ، وَزَيْدِ بْنِ ثَابِتٍ، وَأَبِي بَكْرٍ عَمْرٍو عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ.

وَأَخَذَ هِجَاؤُهُ مِمَّا رَوَاهُ عُلَمَاءُ الرَّسْمِ عَنِ الْمَصْحُفِ الَّتِي بَعَثَ بِهَا الْخَلِيفَةُ الرَّاشِدُ عَثْمَانُ بْنُ عَفَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ إِلَى مَكَّةَ، وَالْبَصْرَةَ، وَالْكُوفَةَ، وَالشَّامَ، وَالْمَصْحُفَ الَّذِي جَعَلَهُ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ، وَالْمَصْحُفَ الَّذِي اخْتَصَمَ بِهِ نَفْسُهُ، وَعَنِ الْمَصْحُفِ الْمُنْتَسَخَةِ مِنْهَا، وَقَدْ رَوَعَى فِي ذَلِكَ مَا نَقَلَهُ الشَّيْخَانُ: أَبُو عَمْرٍو الدَّانِي، وَأَبُو دَاوُدَ سَلِيَانَ بْنِ نَجَاحٍ مَعَ تَرْجِيحِ الثَّانِي عِنْدَ الْإِخْتِلَافِ غَالِبًا، وَقَدْ يُؤْخَذُ بِقَوْلِ غَيْرِهِمَا.

هَذَا، وَكُلُّ حَرْفٍ مِنْ حُرُوفِ هَذَا الْمَصْحُفِ مُوَافِقٌ لِنُظَيْرِهِ فِي الْمَصْحُفِ الْعُثْمَانِيَةِ السَّابِقِ ذَكَرَهَا.

وَأُخِذَتْ طَرِيقَةُ ضَبْطِهِ مِمَّا قَرَّرَهُ عُلَمَاءُ الضَّبْطِ عَلَى حَسَبِ مَا وَرَدَ فِي كِتَابِ «الطَّرَازِ عَلَى ضَبْطِ الْخُرَازِ» لِلْإِمَامِ النَّسَائِيِّ، وَغَيْرِهِ مِنَ الْكُتُبِ، مَعَ الْأَخْذِ بِعَلَامَاتِ الْخَلِيلِ بْنِ أَحْمَدَ، وَأَتْبَاعِهِ مِنَ الْمَشَارِقَةِ غَالِبًا بَدَلًا مِنْ عِلَامَاتِ الْأَنْدَلُسِيِّينَ وَالْمَغَارِبَةَ.

وَأُتْبِعَتْ فِي عَدَائِهِ طَرِيقَةُ الْكُوفِيِّينَ عَنْ أَبِي عَبْدِ الرَّحْمَنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ حَبِيبِ السُّلَمِيِّ عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ، وَعَدَدَ آيِ الْقُرْآنِ عَلَى طَرِيقَتِهِمْ «٦٢٣٦» آيَةً.

وَقَدْ اعْتَمَدَ فِي عَدَائِهِ عَلَى مَا وَرَدَ فِي كِتَابِ «الْبَيَانِ» لِلْإِمَامِ أَبِي عَمْرٍو الدَّانِي وَ«نَاطِمَةِ الزُّهْرِ» لِلْإِمَامِ الشَّاطِبِيِّ، وَشَرَحِيهَا لِلْعَلَامَةِ أَبِي عَبْدِ رِضْوَانَ الْمُخَلَّتَانِي وَالشَّيْخِ عَبْدِ الْفَتَّاحِ الْقَاضِي، وَ«تَحْقِيقِ الْبَيَانِ» لِلشَّيْخِ مُحَمَّدِ الْمُتَوَلَّى وَمَا وَرَدَ فِي غَيْرِهَا مِنَ الْكُتُبِ الْمَدُونَةِ فِي عِلْمِ الْفَوَاصِلِ.

وَأَخَذَ بَيَانَ أَجْزَائِهِ الثَّلَاثِينَ، وَأَحْزَابِهِ السِّتِينَ، وَأَنْصَافِهَا وَأَرْبَاعِهَا مِنْ كِتَابِ «غَيْثِ النِّفْعِ» لِلْعَلَامَةِ الصَّفَاقِسِيِّ، وَغَيْرِهِ مِنَ الْكُتُبِ.

وَأَخَذَ بَيَانَ مَكِّيهِ، وَمَدَنِيهِ فِي الْجَدُولِ الْمُلْحَقِ بِآخِرِ الْمَصْحُفِ مِنْ كُتُبِ التَّفْسِيرِ وَالْقِرَاءَاتِ. وَلَمْ يَذْكَرِ الْمَكِّيَّ، وَالْمَدَنِيَّ بَيْنَ دَفْتِي الْمَصْحُفِ أَوْلَ كُلِّ سُورَةٍ أَتْبَاعًا لِإِجْمَاعِ السَّلَفِ عَلَى تَجْرِيدِ الْمَصْحُفِ مِمَّا سِوَى الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ، حَيْثُ نَقَلَ الْأَمْرَ بِتَجْرِيدِ الْمَصْحُفِ مِمَّا سِوَى الْقُرْآنِ عَنْ ابْنِ عَمْرٍو، وَابْنِ مَسْعُودٍ، وَالنَّخَعِيِّ، وَابْنِ سِيرِينَ: كَمَا فِي «الْمَحْكَمِ» لِلدَّانِيِّ، وَ«كِتَابِ الْمَصْحُفِ»

لابن أبي داود وغيرهما، ولأن بعض السور تختلف في مكيتها ومدنيتها، كما لم تذكر الآيات المستثناة من المكّي والمدنيّ، لأن الراجح أن ما نزل قبل الهجرة، أو في طريق الهجرة فهو مكّي، وإن نزل بغير مكة، وأن ما نزل بعد الهجرة فهو مدنيّ وإن نزل بمكة، ولأن المسألة فيها خلاف محلّه كتب التفسير وعلوم القرآن الكريم.

وأخذ بيان وقوفه مما قررته اللجنة المشرفة على مراجعة هذا المصحف على حسب ما اقتضته المعاني مسترشدة في ذلك بأقوال المفسرين وعلماء الوقف والابتداء: كالدانيّ في كتابه «المكتفى في الوقف والابتداء» وأبي جعفر النحاس في كتابه «القطع والائتناف» وما طبع من المصاحف سابقاً.

وأخذ بيان السجّدات، ومواضعها من كتب الحديث والفقّه على خلاف في خمس منها بين الأئمة الأربعة، ولم تتعرض اللجنة لذكر غيرهم وفقاً أو خلافاً، وهي السجدة الثانية بسورة الحج، والسجّدات الواردة في السور الآتية: ص، والنجم، والانشقاق، والعلق.

وأخذ بيان مواضع السكّنات عند حفص من «الشاطبية» وشرحها وتعرف كيفيتها بالتلقّي من أفواه الشيوخ.

رَضُّ الْأَخَاتِ الضَّبْطُ

وَضَع دَائِرَةً خَالِيَةَ الْوَسْطِ هَكَذَا « ٥ » فَوْقَ أَحْرَفِ الثَّلَاثَةِ الْمَزِيدَةِ رَسْمًا يَدُلُّ عَلَى زِيَادَةِ ذَلِكَ الْحَرْفِ، فَلَا يَنْطِقُ بِهِ فِي الْوَصْلِ وَلَا فِي الْوَقْفِ نَحْوُ: (ءَأَمْتُوا) (يَتَلَوُّوا صُحُفًا) (لَأَذْهَبَنَّ) (أَوْلَيْتَكَ) (مِنْ نَبِيِّ الْأَنْبِيَاءِ) (بَيَّنَّهَا بِأَيْدِيهِ).

وَوَضَع دَائِرَةً قَائِمَةً مَسْتَطِيلَةً خَالِيَةَ الْوَسْطِ هَكَذَا « ٥ » فَوْقَ أَلْفٍ بَعْدَهَا مَتَحْرِكٌ يَدُلُّ عَلَى زِيَادَتِهَا وَصَلًّا لَا وَقْفًا نَحْوُ: (أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ) (لَكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي) وَأَهْمَلتِ الْأَلْفَ الَّتِي بَعْدَهَا سَاكِنٌ نَحْوُ: (أَنَا الْبَدِيْرُ) مِنْ وَضَعِ الْعَلَامَةِ السَّابِقَةِ فَوْقَهَا، وَإِنْ كَانَ حِكْمُهَا مِثْلَ الَّتِي بَعْدَهَا مَتَحْرِكٌ فِي أَنَّهَا تَسْقُطُ وَصَلًّا، وَتَثْبِتُ وَقْفًا لِعَدَمِ تَوْهْمِ ثُبُوتِهَا وَصَلًّا.

وَوَضَع رَأْسَ خَاءٍ صَغِيرَةً بَدُونَ نَقْطَةٍ هَكَذَا « ٥ » فَوْقَ أَيِّ حَرْفٍ يَدُلُّ عَلَى سَكُونِ ذَلِكَ الْحَرْفِ وَعَلَى أَنَّهُ مَظْهَرٌ بِحَيْثُ يَقْرَعُ اللِّسَانُ نَحْوُ: (مِنْ خَيْرٍ) (أَوْعَظْتَ) (فَدَسَّعَ) (فَضِيحَتَ جُلُودَهُمْ) (وَأَذْهَبْنَا).

وَتَعْرِيةُ الْحَرْفِ مِنْ عِلَامَةِ السَّكُونِ مَعَ تَشْدِيدِ الْحَرْفِ التَّالِيِ تَدُلُّ عَلَى إِدْغَامِ الْأَوَّلِ فِي الثَّانِي إِدْغَامًا كَامِلًا بِحَيْثُ يَذْهَبُ مَعَهُ ذَاتُ الْمَدْغَمِ وَصِفَتُهُ، فَالتَّشْدِيدُ يَدُلُّ عَلَى الْإِدْغَامِ، وَالتَّعْرِيةُ تَدُلُّ عَلَى كِمَالِهِ، نَحْوُ: (مِنْ لَيْسَةٍ) (مِنْ رَبِّكَ) (مِنْ نُورٍ) (مِنْ مَاءٍ) (أَجِيبَتِ دَعْوَتَهُمَا) (عَصَا وَصَكَاؤًا) (وَقَالَتْ طَائِفَةٌ) (بَلْ رَفَعَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ) وَكَذَا قَوْلُهُ تَعَالَى: (أَلَمْ تَخْلُقْهُم).

وَتَعْرِيةُ مَعَ عَدَمِ تَشْدِيدِ التَّالِيِ تَدُلُّ عَلَى إِدْغَامِ الْأَوَّلِ فِي الثَّانِي إِدْغَامًا نَاقِصًا بِحَيْثُ يَذْهَبُ

معه ذات المدغم مع بقاء صفته نحو: (مَنْ يَقُولُ) (مِنْ وَالِ)، (فَرَطُكُمْ) (بَسَطْتُ) (أَحَطْتُ) أو تدل على إخفاء الأول عند الثاني، فلا هو مظهر حتى يقرعه اللسان، ولا هو مدغم حتى يقلب من جنس تاليه سواء أكان هذا الإخفاء حقيقياً نحو: (مِنْ تَحْتِهَا) أم شفويًا نحو: (جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ) على ما جرى عليه أكثر أهل الأداء من إخفاء الميم عند الباء.

وتركيب الحركتين «حركة الحرف والحركة الدالة على التنوين» سواء أكانتا ضميتين، أم فتحتين، أم كسرتين، هكذا (ع ٢٢) يدل على إظهار التنوين نحو: (حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ) (حَلِيمًا عَفُورًا) (وَأَكْبَلِي قَوْمَ هَادٍ).

وتتابعهما هكذا: (ع ٢٣) مع تشديد التالى يدل على الإدغام الكامل نحو: (لَوْ وَفَّ رَجِيمٌ) (مُبِيرَةً لَبْتَنُورًا) (يَوْمَئِذٍ نَاعِمَةٌ).

وتتابعهما مع عدم تشديد التالى يدل على الإدغام الناقص نحو:
(رَجِيمٌ وَدُودٌ) (وَأَنْهَكَ وَسُبُلًا) (فِي حَنَّتِ وَعُيُونٍ) أو على الإخفاء نحو:
(شِهَابٌ نَاقِبٌ) (سِرَاعًا ذَلِكَ) (عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ).

فتركيب الحركتين بمنزلة وضع السكون على الحرف، وتتابعهما بمنزلة تعريفته عنه ووضع ميم صغيرة هكذا: «٢» بدل الحركة الثانية من المنون، أو فوق النون الساكنة بدل السكون، مع عدم تشديد الباء التالفة يدل على قلب التنوين أو النون الساكنة ميمًا نحو: (عَلِيمٌ يَدَاتِ الصُّدُورِ) (جَزَاءُ مَا كَانُوا) (حِكْرًا مَبْرُورًا) (أَنْبِئْتُهُمْ) (وَمِنْ بَعْدُ).

والحروف الصغيرة تدل على أعيان الحروف المتروكة في خط المصاحف العثمانية مع وجوب النطق بها نحو: (ذَلِكَ الْمَكْتَبُ) (دَاوُدَ)، (يَلُوتُونَ أَسْنَتَهُمْ) (يُنحِيءُ وَيُحْيِي) (إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا) (إِنَّ وَالْحَقِّي اللَّهُ) (إِلَيْهِمْ) (وَكَذَلِكَ نُشِجِي الْمُؤْمِنِينَ).

وكان علماء الضبط يلحقون هذه الأحرف حمراء بقدر حروف الكتابة الأصلية ولكن تعذر ذلك في المطابع أول ظهورها، فاكتمى بتصغيرها للدلالة على المقصود للفرق بين الحرف الملحق والحرف الأصلي.

والآن إلحاق هذه الأجراف بالحمرة ميسر ولو ضبطت المصاحف بالحمرة والصفرة والخضرة وفق التفصيل المعروف في علم الضبط لكان لذلك سلف صحيح مقبول، فيبقى الضبط باللون الأسود لأن المسلمين اعتادوا عليه. وإذا كان الحرف المتروك له بدل في الكتابة الأصلية عول في النطق على الحرف الملحق لا على البديل نحو: (الصَّلَاةُ) (كَيْشْكُورًا) (الزُّبُرَا) (وَإِذْ أَسْتَسْقَى مُوسَى لِقَوْمِهِ).

ووضع السين فوق الصاد في قوله تعالى: (وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْسُطُ) (فِي لَفْظٍ بَصْطَةً) يدل على قراءتها بالسين لا بالصاد لحفص من طريق الشاطبية.

فإن وضعت السين تحت الصاد دل على أن النطق بالصاد أشهر، وذلك في كلمة (الْمُصَيِّطُونَ) أما كلمة (بُصَيْطِينَ) بسورة الغاشية فبالصاد فقط لحفص أيضاً من طريق الشاطبية.

ووضع هذه العلامة «س» فوق الحرف يدل على لزوم مده مدأ زائداً على المد الطبيعي الأصلي نحو: (الْمَ) (الطَّلَامَةُ) (قُرْوَى) (صَوْبِيَهْمَا) (شَفَعَتَا) (وَمَا يَكْفُرُونَ إِلَّا بِاللَّهِ) (إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَعْتَبُ عَن يَضْرِبُ مَتَلَكَاةً) (بِمَا أُزِيلَ) على تفصيل يعلم من فن التجويد.

ولا تستعمل هذه العلامة للدلالة على ألف محذوفة بعد ألف مكتوبة مثل: (أَمْتُوا) كما وضع غلطاً في بعض المصاحف، بل تكتب (ءَأْمْتُوا) بهمزة وألف بعدها.

ووضع نقطة كبيرة مطموسة الوسط هكذا «•» تحت الحرف بدلاً من الفتحة يدل على الإمالة وهي المساءة بالإمالة الكبرى وذلك في كلمة (مَجْرِيهَا) بسورة هود.

ووضع النقطة المذكورة فوق آخر الميم قبيل النون المشددة من قوله تعالى (مَالِكٌ لَّا تَأْمَنُ بِهَا) يدل على الإشمام، وهو ضم الشفتين كمن يريد النطق بالضممة إشارة إلى أن الحركة المحذوفة ضمة، من غير أن يظهر لذلك أثر في النطق.

فهذه الكلمة مكونة من فعل مضارع مرفوع آخره نون مضمومة، لأن (لَا) نافية. ومن مفعول به أوله نون فأصلها (تَأْمَنُتَا) بنونين، وقد أجمع كتاب المصاحف على رسمها بنون واحدة، وفيها للقراء العشرة ما عدا أبا جعفر وجهان:

أحدهما: الإشمام - وقد تقدم - والإشمام هنا مقارن لسكون الحرف المدغم. وثانيهما: الإخفاء، والمراد به النطق بثلاثي الحركة المضمومة، وعلى هذا يذهب من النون الأولى عند النطق بها ثلاث حركاتها، ويعرف ذلك كله بالتلقى، والإخفاء مقدم في الأداء. وقد ضبطت هذه الكلمة ضبطاً صالحاً لكل من الوجهين السابقين.

ووضع النقطة السالفة الذكر يدون الحركة مكان الهمزة يدل على تسهيل الهمزة بين يمين، وهو هنا النطق بالهمزة بينها وبين الألف. وذلك في كلمة (ءَأَعْجَبْتِي) بسورة فصلت.

ووضع رأس صداد صغيرة هكذا «س» فوق ألف الوصل (وتسمى أيضاً همزة الوصل) يدل على سقوطها وصلًا.

والدائرة المحلاة التي في جوفها رقم تدل بهيتها على انتهاء الآية، ويرقمها على عدد تلك الآية في السورة نحو: (إِنَّا أَعْظَمْنَاكَ الْكُفْرَ) ① (فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ) ② (إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ) ③ ولا يجوز وضعها قبل الآية البتة. فلذلك لا توجد في أوائل السور وتوجد في أواخرها. وتدل هذه العلامة «*» على بداية الأجزاء والأحزاب وأنصافها وأرباعها. ووضع خط أفقي فوق كلمة يدل على موجب السجدة.

ووضع هذه العلامة ﴿﴾ بعد كلمة يدل على موضع السجدة نحو: (وَلِلَّهِ يَتَجَمَّعُ مَاءُ السَّمَوَاتِ وَمَاءُ الْأَرْضِ مِن دَابَّةٍ وَالْمَلَائِكَةِ وَهُمْ لَا يُشْكِرُونَ) ﴿﴾ (يَخَافُونَ رَبَّهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ) ﴿﴾

ووضع حرف السين فوق الحرف الأخير في بعض الكلمات يدل على السكت في حال

وصله بما بعده سكتة يسيرة من غير تنفس.

وورد عن حفص عن عاصم السكت بلا خلاف من طريق الشاطبية على ألف (عَوَجًا) بسورة الكهف. وألف (مَرْقِدَانًا) بسورة يس. ونون (مَنْ رَاقِي) بسورة القيامة. ولام (بَل رَانَ) بسورة المطففين.

ويجوز له في هاء (مَالِيَّةٌ) بسورة الحاقة وجهان:

أحدهما: إظهارها مع السكت، وثانيهما: إدغامها في الهاء التي بعدها في لفظ (هَلَاكَ) إدغاماً كاملاً، وذلك بتجريد الهاء الأولى من السكون مع وضع علامة التشديد على الهاء الثانية.

وقد ضبط هذا الموضع على وجه الإظهار مع السكت، لأنه هو الذي عليه أكثر أهل الأداء، وذلك بوضع علامة السكون على الهاء الأولى مع تجريد الهاء الثانية من علامة التشديد، للدلالة على الإظهار.

ووضع حرف السين على هاء (مَالِيَّةٌ) للدلالة على السكت عليها سكتة يسيرة بدون تنفس لأن الإظهار لا يتحقق وصلماً إلا بالسكت.

وإلحاق واو صغيرة بعد هاء ضمير المفرد الغائب إذا كانت مضمومة يدل على صلة هذه الهاء بواو لفظية في حال الوصل، وإلحاق ياء صغيرة مردودة إلى خلف بعد هاء الضمير المذكور إذا كانت مكسورة يدل على صلتها بياء لفظية في حال الوصل أيضاً.

وتكون هذه الصلة بنوعها من قبيل المد الطبيعي إذا لم يكن بعدها همز فتمد بمقدار حركتين نحو قوله تعالى: (إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا).

وتكون من قبيل المد المنفصل إذا كان بعدها همز، فتوضع عليها علامة المد وتمد بمقدار أربع حركات أو خمس نحو قوله تعالى: (وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ) وقوله جل وعلا: (وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ).

والقاعدة: أن حفصاً عن عاصم يصل كل هاء ضمير للمفرد الغائب بواو لفظية إذا كانت مضمومة، وياء لفظية إذا كانت مكسورة بشرط أن يتحرك ما قبل هذه الهاء وما بعدها، وتلك الصلة بنوعها إنما تكون في حال الوصل. وقد استثنى لحفص من هذه القاعدة ما يأتي:

(١) - الهاء من لفظ (يَرْضَاهُ) في سورة الزمر فإن حفصاً ضمها بدون صلة.

(٢) - الهاء من لفظ (أَرْجَى) في سورتي الأعراف والشعراء فإنه سكنها.

(٣) - الهاء من لفظ (فَأَلْقَى) في سورة النمل، فإنه سكنها أيضاً.

وإذا سكن ما قبل هاء الضمير المذكورة، وتحرك ما بعدها فإنه لا يصلها إلا في لفظ (فِيهِ) في قوله تعالى: (وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَانًا) في سورة الفرقان.

أما إذا سكن ما بعد هذه الهاء سواء أكان ما قبلها متحركاً أم ساكناً فإن الهاء لا توصل مطلقاً، لئلا يجتمع ساكنان، نحو قوله تعالى:

(لَهُ الْمَلِكُ) (وَمَا آتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ) (فَأَنْزَلْنَاهُ آتَاءً) (إِلَيْهِ الْمَصِيرُ).

تَشْبِيهَاتٌ :

(أ) - إذا دخلت همزة الاستفهام على همزة الوصل الداخلة على لام التعريف جاز لخصص في همزة الوصل وجهان:

أحدهما: إبدالها ألفاً مع المد المشبع «أى بمقدار ست حركات».
وثانيهما: تسهيلها بين بين «أى بينها وبين الألف» مع القصر والمراد به عدم المد أصلاً.
والوجه الأول مقدم في الأداء وحرئ عليه الضبط.

وقد ورد ذلك في ثلاث كلمات في ستة مواضع من القرآن الكريم:

(١) - (ءَالَّذِينَ) في موضعيه بسورة الأنعام.

(٢) - (ءَالْتَنَنَ) في موضعيه بسورة يونس.

(٣) - (ءَاللَّهُ) في قوله تعالى: (قُلْ ءَاللَّهُ أَذِنَ لَكُمْ) بسورة يونس.

وفي قوله جل وعلا: (ءَاللَّهُ خَيْرٌ مِّمَّا يَشْرُونَ) بسورة النمل.

كما يجوز الإبدال والتسهيل لبقية القراء في هذه المواضع، واختص أبو عمرو وأبو جعفر بهذين الوجهين في قوله تعالى (مَا جِئْتُمْ بِهِ السِّحْرُ) بسورة بونس. على تفصيل في كتب القراءات.

(ب) - في سورة الروم وردت كلمة (ضَعَفَ) مجرورة في موضعين ومنصوبة في موضع واحد.

وذلك في قوله تعالى: (اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفًا وَشَيْبَةً).

ويجوز لخصص في هذه المواضع الثلاثة وجهان:

أحدهما: فتح الضاد. وثانيهما: ضمها

والوجهان مقروء بهما، والفتح مقدم في الأداء.

(ج) - في كلمة (ءَاتَيْنِي) في سورة النمل وجهان وقفاً:

أحدهما: إثبات الياء ساكنة. وثانيهما: حذفها مع الوقف على التون ساكنة

أما في حال الوصل فتثبت الياء مفتوحة.

(د) - وفي كلمة (سَلَسِلًا) في سورة الإنسان وجهان وقفاً:

أحدهما: إثبات الألف الأخيرة. وثانيهما: حذفها مع الوقف على اللام ساكنة. أما في حال

الوصل فتحذف الألف.

وهذه الأوجه التي تقدمت لخصص ذكرها الإمام الشاطبي في نظمه المسمى: «حرز الأماني

ووجه التهاني» الشاطبية.

هذا، والمواضع التي تختلف فيها الطرق ضبطت لخصص بما يوافق طريق الشاطبية.

عَلَامَاتُ الْوَقْفِ

- م علامة الوقف اللازم نحو: (إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ) .
- ج علامة الوقف الجائز جوازاً مستوى الطرفين. نحو:
(لَحْنٌ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُم بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ) .
- ص علامة الوقف الجائز مع كون الوصل أولى. نحو:
(وَإِنْ يَمَسُّنِكَ اللَّهُ فَيْضٌ فَلَا فَكْرَافٍ لَهُدًى أَلَاهُ وَإِنْ يَمَسُّنِكَ يُخَيِّرْ لَهُمْ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَفَايِدٌ) .
- ظ علامة الوقف الجائز مع كون الوقف أولى. نحو:
(قُلْ رَبِّيَ أَعْلَمُ بِعَدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا قَلِيلٌ فَلَا تَمَارِ فِيهِمْ) .
- ح علامة تعاقب الوقف بحيث إذا وقف على أحد الموضعين لا يصح الوقف على الآخر. نحو:
(ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ) .

Alāmun Dākatawa

Wadannan sū nē alāmun da akē sāwā bisa haruffa ko kalmōmī don a nūna inda ya kamāta mai karatu ya tsaya ko kada ya tsaya

- ↘ Dākatāwar tilas.
- ع. Cikakkiyar dākatāwā ta ganin dāma.
- د. Dākatāwā ta ganin dama, amma wucewa da karatu ya fi.
- د. Dākatāwā ta ganin dāma, amma dākatāwar tā fi.
- ا. ا. In an dākatā a wurin daya daga cikin wadannan alāmomi biyu, to bā zā a dākatā a wurin dayar ba.

Kamus

Ādifa: Raunin hankali mai sa a yi hushi da sauri ko a yarda da sauri, kamar hankalin mata

Aiwata: Aikata

Āfiba: Sakamakon al'amarin da ake aikatawa

Āfida: Kudurin zuciya game da imaninta ga wani abu

Alāfa: Abin da ya haɗa wasu abubuwa biyu

Alharini: Tufa mai taushi ta siliki

Badādayi: Masoyin da ake jin daɗi da ganinsa

Bā'ini: Sakin auren da ba a iya mayarwa sai an daura wani auren

Bākanta: Rantsuwar cika alkawari

Bakarāre: Wanda ba ya haihuwa

Bakarāriya: Mace wadda ba ta haihuwa

Bananci: Barkwanci, kakaci, wargi, wasa

Barā'a: Yafewa daga laifi

Barranta: Tsira daga laifin da ake tuhumar mutum da shi

Barrantacce: Wanda ya tsira daga laifin da ake tuhumar sa da shi

Bice: Debe haske; akan ce wuta ta bice, idan haskenta ya face

Biga: Hanya a farkashin kasa

Bijira: Ki bin umurni

Bijirewa: Kin bin umurni

Bira: Harshen wuta mara hayaƙi

Bitattu: Waɗanda ba su da basirar gane gaskiya

Danyi: Kububawar makafi; wata ciyawa ce mai faya da raƙuma ke ci

Dāranta: Sa wani ya yi dariya

Darbūka: Tanti a kan sirdin raƙumi don mata

Darɓa: Zuman ƙudan rakuwa

Darkaka: Ci gaba da tafiya kome wuya

Dasisa: Abin da yake a ido alheri ne, amma akwai sharri cikinsa

Dā'a: Hali na gari

Dabaƙōki: Hawa hawa da yawa irin na bene

Face: Debe shamaki tsakanin ruwa biyu masu karfi

Fājirai: Masu saɓa wa shari'a da gangan, watau fasifai

Fājiri: Fasiki, mai saɓa wa shari'a da gangan

Faƙankani: Jam'in Faƙo

Faƙo: Wurin da ba ya jifa da ruwa kuma ba ya fitar da tsiron ciyawa

Fasādi: Barna da keta dokar shari'a

Fawwala: Mayar da dibara ga wani ko ga Allah

Finjali: Kofi, tambulan

Furū'a: Mas'alolin da ake fahimta da Alƙur'ani ko Hadisi, ko sanin Addinin Musulunci bisa fa'idodinsa

Gafala: Rashin kula har wani abin tsoro ya auku

Gafalallu: Marasa kula ga abin da zai auku na wahala gare su

Gamūsa: Rantsuwar karya da gangan

Giba: Yi da mutum

Gincira: Kishingida amma ba da nufin barci ba

Gisfin: Mugun abinci mai faya

Guna: Kankana

Gunda: Dunƙulen huren 'ya'yan dabino tun bai yi huda ba

Gyaɗa: Sunkuyar da kai a kan isharar an yarda da maganar abokin hira

Hanāna: Kishi domin tsaron al'ada

Hāsili: Abin da ya tabbata daga wata mas'ala; sakamakon da aka samu bayan binciken wani al'amari

Hinsi: Karya rantsuwa

Hiyāka: Aikata abin da ya fi dacewa ko wanda ya fi tsanani

Hul'i: Fansar igiyar aure domin miji ya saki matarsa
 Husūsiyya: Abin da wani ya keɓanta da shi
 Idirāki: Ji a jiki da fahimta
 Ijtihādi: Tunani a binciken wata mas'ala domin fitar da hukunci
 Ikrāri: Tabɓatarwa da bakin mai magana
 Ilhādi: Karkatar da hukunci domin wata manufa
 Ilhāma: Fahimtarwa daga Allah
 Illiyyina: Wurin da ake aje ayyuka nagari
 Inabi: 'Dan itace mai kama da tsada
 Inabobi: Jam'in Inabi
 Isma: Tsarewar Allah ga annabawa don kada su yi wani zunubi
 Istidrāji: Saurara wa mai zunubi har ya aukar da kansa ga musifa
 Istirjā'i: Mayar da al'amari ga Allah tare da neman taimakonSa
 Jalāla: Girma na Allah kawai, watau daukaka
 Jannaye: Hanyar abinci daga baki zuwa ciki, ko jijiyyar da ta hada kwaƙwalwa da lakar fashin baya
 Jizya: Kudin haraji
 Kaidi: Mugun shiri
 Kākāci: Ba'a, barkwanci, wargi, wasa
 Kallafa: Lazamta; dora wa wani al'amari ko hali tilas
 Kāmunga: A sayar wa mutum da abu da tsada ko a saya daga gare shi da arha don rashin saninsa ko wayonsa
 Kankana: Guna
 Karankarma: Kashin bari wargi, fashin nan na tsakanin firji, da kafada
 Kināya: Laƙabi ga mutum domin girma-shi
 Kundukuki: Gefen goshi na dama ko na hagu
 Kwarkwada: Gashin goshi
 Kinfāri: Dukiya mai yawa, kamar dinari dubu goma sha biyu
 Kisāsi: Hukunci ga rama laifin yi wa wani rauni
 Kuƙumi: Marin wuya; daure hannu a wuya

Kuƙumma: Jam'in Kuƙumi
 Kyācēwa: Kudurce laifin wani a cikin zuciya domin ramawa
 Kyami: Azara ta rufin daki
 La'imi: Mara son alheri
 Lallage: Shan ruwa da harshe irin na kare
 Li'abi: 'Dan'uwa wanda aka hada uba kawai da shi
 Li'ani: Rantsuwar miji domin kore da ko ganin zinar matarsa, da rantsuwar matar domin kare kanta
 Li'ummai: 'Yan'uwan da aka hada uwa kawai da su, uba kowa da nasa
 Mahakama: 'Dakin Shari'a; kotu
 Makai: Abin dɓabar ruwa, kamar ƙwarya ko buta
 Makkana: Mallaka, tabbata
 Makwarkwada: Keya
 Mannu: Darɓa, watau zuman ƙudan rakuwa
 Māra: Lamba kamar 1, 3, 5, 7 da sauransu
 Marēmari: Jam'in Marmaro
 Marmaro: Idon ruwa mai gudana
 Mashi'a: Nufin Allah
 Mubāhala: Rantsuwa domin a tsine wa mai ƙarya
 Mubāya'a: Nuna biyayya
 Mudda: Lokaci iyakantacce
 Muƙārana: Auna abubuwa biyu ko gwa-ma su domin a ga bambanci
 Munāzara: Hada farfi domin binciken wata mas'ala
 Murli: Nonon dabino
 Mu'utumadi: Maganar da ake dogara a kanta
 Nafyi: Korewa ga magana, kamar a ce "bai yi ba"
 Rabbanta: Samun rabo
 Raƙiƙi: Siriri ƙwarai
 Rango: 'Yar hanya tsakanin duwatsu
 Rauno: Ciyawa da aka daddage
 Rubūbiyya: Siffar Allah ta mallakar kome
 Ruɓushi: Hasara a Lahira
 Ruhbanāwa: Masu ibada daga cikin Ki-rista waɗanda suka yanke kansu daga

jin daɗin duniya sabo da yin ibada.
 Rumata: Tsare mutum ga magana da hujja
 Rummani: 'Ya'yan wani itace wanda aka fi samunsa a fasashen Larabawa
 Sa'ada: Jin daɗin Lahira
 Saƙandami: Abin wuya; zanen riga ge-waye da wuyanta
 Sallaɗar: Bayar da iko a kan wani abu
 Salsabil: Suna ne na idon ruwa a Aljanna
 Salwa: 'Ya'yan shila
 Sansance: Ganewa a jika
 Sanwa: Tsuntsaye su yi layi a sama da fikafikansu buɗe
 Saryar: A hutar da mutum daga daukar kaya
 Sauma'a: Gidan ibadar mai halwa ta Kirista
 Saunā: Jin tsoro game da lura
 Shafaƙi: Lokacin da rana ta yi ja bayan faɗawarta
 Shaƙāwa: Rashin arzikin Lahira
 Shibhōhi: Abin da yake kama da gaskiya a wani fanni, kuma ya yi kama da farya ta wani fannin
 Sijjīnu: Wurin da ake aje zunubai
 Sōfane: Digon wani launi dabam a tsakanin wani launin
 Sūfi: Abin yin tufa mai kama da wul
 Ta'afībi: Karin bayani ga muhimman al'amurra ko kanun labaru
 Ta'alīki: Riskar da hukuncin abin da aka sani zuwa ga wani abu da sharhin magana
 Tabanni: Mayar da dan wani naka, kamar dan hankaka
 Tadbiri: Tsara al'amari gabanin a guda-nar da shi
 Tafsi: Bayani filla-figa
 Tahajjudi: Rashin barci domin yin ibada da dare
 Talākiya: Wani itace wanda ake asuwaki da shi
 Talālābanta: Faɗawa a santsi
 Tamani: Kimar abin sayarwa
 Tambihi: Farkarwa; faɗakarwa

Tasarrufi: Jujjuya abubuwa, kamar saye da sayarwa
 Tasawwufi: Keɓance kai domin ibada irin ta Kirista
 Tasgaro: Abin da ba ya sayuwa sam
 Tasnīm: Suna ne na wani marmaro wanda zaɓaɓɓun 'yan Aljanna ke sha daga gare shi
 Tauƙifiyyai: Ahubuwan da za a tsaya a kansu kamar yadda shari'a ta faɗa
 Tāwada: A yi addu'a a tofa a furji ko a ruwa
 Tawāli'u: Kasƙan da kai
 Tawassuli: Neman hanya
 Tāwili: Bai wa wata magana fassara
 Tōgēwa: Kin yin abu, ko janye abin da mutum ya ce
 Tsatso: Kugu
 Tsirfatāwa: Sana'antawa
 Tsiwirwiri: Sana'a domin neman riba
 Tunkuɓa: Rigyawa ko karikitan da ruwa ke turawa
 Uƙuba: Azaba domin wani laifi
 Ulūhiyya: Siffar Allah ta yin doka da hukunci na halattawa ko haramtawa
 Wābili: Mamako, ruwan sama mai yawa
 Wādi: Fili tsakanin duwatsu
 Wahami: Karkatattar fahimta
 Wakkala: Dogara ga Allah
 Waraka: Warƙewa daga jahilci
 Wasaki: Babbar guga ta fata
 Wāsidar: Tsani, dalilin sadarwa
 Yaƙīni: Sakankancewa ko imani mai ƙarfi
 Yūla: Harshen wuta
 Yūlaye: Jam'in Yūla
 Yunƙe: A rufe a sa hatimi
 Zambiyōyi: Filayen da ke tsakanin tako da tako a tafiya
 Zanjabil: Citta mai yatsu
 Zihāri: Haramta mata ta hanyar daidaita ta da wadda ta haramta ba da niyyar saki ba sai da niyyar waharlarwa kawai
 Zirā'i: Kamu guda, wato awon tsawo daga guihar hannu zuwa ƙarshen yatsar tsakiya ta hannu

Fihirisa

Lamba ta farko ta sura ce, wadda ke cikin baka kuwa ta aya ce. Misali: 5 (91) daidai take da a ce Sura ta 5, aya ta 91. Game da sunan sura kuwa, lambar da ke biye da shi ta shafin da surar ta fara ne.

Idan ba a sami kalmar da ake nema ba, a yi tunanin wata.

A'alā s. 928

A'araf 7 (46)

A'arāf s. 219

'Abasa s. 913

Abin sha mai sa maye

dalilin haramtawa 5 (91)

haramtawa 2 (219); 5 (90)

mataki na biyu ga haramtawa 4 (43)

mataki na farko ga haramtawa 2 (219)

mataki na Karshe ga haramtawa 5 (90)

Abinci 2 (172); 5 (1, 3, 4, 96); 6 (119-121);

16 (114, 116-118); 22 (34-36)

cin abincin Ahlil Kitāb 5 (5)

ga Yahudawa 6 (146)

gidajen da aka halalta wa mutum cin

abinci 24 (61)

haramtace 2 (173); 5 (3); 6 (122, 146);

16 (115)

kin cin halaltace 5 (87, 88)

Abu Lahab 111 (1-3)

matarsa 111 (4, 5)

Abubakar

sahibin Manzoni Allah ne 9 (40)

Adalci 4 (105); 16 (90)

Adamu 2 (33, 35); 3 (33, 59); 20

(123-127)

a Aljanna da Hawwa'u 2 (35); 7 (19);

20 (115-119)

an hana shi da Hawwa'u kusantar itace

2 (35); 7 (19)

an kammala shi 15 (28); 38 (72)

an zaɓe shi, shi da zuriyarsa 3 (32)

halitta shi daga turɓaya 3 (59); 15 (28);

38 (71)

laifinsa don mantuwa ne 20 (115)

mai mulkin duniya 2 (30)

mala'iku sun yi masa sujada 2 (34); 7

(11); 15 (28); 17 (61); 18 (50); 20

(116); 38 (72)

sakamakon cin ɗan itace 7 (22); 20

(121)

sanar da shi sunaye 2 (31)

Shaidan ya yaudare shi, shi da Haw-

wa'u 2 (36); 7 (20-22); 20 (120-121)

Shaidan ya yi jayayya 2 (34); 7 (11); 15

(30); 17 (61); 18 (50); 20 (116); 38

(73, 74)

shugaban dukan halitta 2 (34)

ya yi nadama 2 (37); 7 (23)

Addini 2 (256); 4 (80); 50 (45)

bambance-bambancensa 2 (17)

na gaskiya ba ya canzawa 30 (30)

Dubi kuma Ibada

Addinin Kirista

imani da Annabi Isa 4 (159)

sukarsa ta farko 112 (3).

Addu'a

ta Ibrahim 2 (126-129); 9 (114); 26 (69-89)

ta Nuhu 71 (26-28)

ta Sulaiman 27 (19)

ta Yusuf 12 (101)

ta Zakariya 19 (4-6)

'Ādiyāt s. 948

Aḥkāf s. 762

Aḥzāb s. 633

Aibi

fadinsa 4 (148)

Aiki mummuna

horo ya yi daidai da shi 10 (27); 42 (40)

kore shi da aiki nagari 13 (22); 23 (96);

41 (34)

ƙiyayyar mutum ga kansa 40 (10)

sakamakonsa 2 (81); 30 (9, 10)

sakayyarsa 4 (123)

A'isha

ƙata sunanta 24 (11-20)

Ajiya 4 (58)

'Alak s. 943

Al'arshi 40 (7)

Alfahari 17 (37)

Alfasha

a guje ta 6 (151)

Āl'Imrāna s. 73

- Aljanna 2 (35, 36, 111); 13 (23); 18 (32, 108); 19 (60, 61, 64); 22 (23, 24); 25 (15, 16); 36 (54, 55); 38 (49-54); 43 (70-73); 44 (51-57); 52 (17-28); 55 (46-78, 89); 56 (12-40); 76 (12-22)
 albarka madawwamiya 11 (108)
 albarka mara misaltuwa 32 (17)
 aminci a cikinta 10 (10, 25); 19 (62, 63); 36 (56-58)
 an ba Musulmi daularta 4 (54)
 an hana wa kafirai daularta 7 (40)
 ba baƙin ciki, wahala, gajiya 35 (34, 35)
 dandanonta a wannan duniyar 37 (41-47); 89 (27-30)
 ganin Ubangiji cikinta 50 (35)
 kama da ita 13 (35)
 kyau da tsarkinta 37 (41-49)
 ƙarin ɗaukaka a cikinta 39 (20)
 maganar 'yan aljanna da 'yan wuta 37 (51-60)
 masu shiganta 2 (82, 123, 124); 9 (18);
 ba su shigarta 53 (52)
 mazaunin iyalan mumina 40 (8)
 samun nasara 78 (31)
 tamkar lambu ne 47 (15)
 yadda take 15 (45-48)
 yalwarta 3 (132); 57 (21)
 'ya'yan itatuwanta 2 (25); 69 (23)
 Aljannu 6 (101, 113, 129, 130); 7 (38, 179);
 27 (17, 39)
 ba su san gaibi ba 34 (14, 20)
 halitta su daga wuta 7 (12); 15 (27); 32 (13); 51 (56); 55 (15, 33, 39)
 Iblis ne ubansu 18 (50)
 mushrikai sun ce aljannu matan Allah ne 37 (158)
 mutane na bauta musu 34 (41); 72 (6)
 Sulaiman ya mallake su 27 (17); 34 (12-14)
 sun yi addini irin na Yahudawa 46 (30-31)
 suna musulunta su yi gargadi 46 (29-32)
 suna sauraron Alƙur'ani 46 (29); 72 (1-15)
 Alkawari 5 (1); 16 (90); 17 (34)
 Alƙalami 96 (4); 3 (44); 68 (1)
 Alƙibla 2 (144, 146-150)
 an ɗaukaka ta 2 (143)
 canja ta 2 (142)
 ra'ayoyin Yahudawa da Nasara 2 (145)
 Alƙur'ani
 a yi shiru a saurari karatunsa 7 (204)
 Allah zai tsare shi i 5 (9); 56 (77-80); 85 (21, 22)
 ba a nasara ga bata shi 41 (41, 42)
 ba aikin Shaifan ne ba 26 (210-212)
 ba mawaki ya yi shi ba 26 (224-226)
 ba shi da wani kamansa 2 (23, 24); 10 (37-40); 11 (13); 17 (88)
 ba shi da wata illa 4 (82)
 ba ya baki biyu 39 (23)
 ba ya tantama 11 (1)
 canjin da ya kawo i 3 (31); 84 (1-5)
 cikakken jagora 10 (37)
 cikansa ba giƙi 17 (89)
 ɗaukaka mabiyansa 21 (10); 43 (44)
 ɗauke da labaru nagari 12 (1-3)
 ɗauke da ra'ayoyi mafiya kyau 29 (49)
 fitar da mutane daga duhu 14 (1)
 gargadi ne ga duk duniya 6 (19); 25 (1)
 girma ga marubutansa 80 (13-16)
 harhada shi 75 (17, 18)
 harshensa 43 (3)
 jaddada wahayin farko 2 (41, 89, 101); 6 (93); 28 (51); 35 (31)
 kammalalle mai shiryarwa 5 (3); 18 (1, 2)
 funsa dukan abubuwa masu kyau daga sauran littafai 98 (3)
 maganin cututtuka 10 (57); 17 (82); 41 (44)
 mai bayanin abin da ya kamata 16 (89)
 mai cika abin da aka fadi da can i 7 (105); 28 (52, 53); 46 (12)
 mai kiyaye duk wahayoyi 5 (48)
 mai shiga zukata 26 (200)
 mai tsarakewa 29 (45)
 maye gurbin sauran littafai 16 (10)
 Musa ya gaskata shi 11 (17); 46 (10)
 Musulmi na karanta shi a salloli 73 (20)
 raba gardama 16 (64)
 rahama ce 29 (51)
 rubuta shi 98 (2)
 saukar da shi a dare mai albarka 44 (3); 97 (1)
 saukar da shi cikin watan Ramalan 2 (185)
 saukar da shi cikin zuciyar Annabi 2 (97); 26 (193, 194)

saukar da shi kadan kadan 25 (32)
 saukarsa nufin Allah ne 55 (1, 2)
 saufaka shi cikin Larabci 44 (58)
 shiriya daga gare shi 2 (231); 3 (138); 6
 (70, 90, 153, 155, 157); 7 (40); 10 (1,
 58); 12 (104, 111); 15 (1); 16 (89); 17
 (9, 88); 18 (57); 25 (30); 29 (49); 32
 (22); 36 (69, 70); 38 (29); 39 (17,
 18); 41 (41, 44); 45 (20); 54 (17); 57
 (16); 58 (5); 81 (27, 28)
 tarin koyarwa mafi kyau 39 (27)
 wahayi ya ba da tsarinSa 25 (32)
 wasu Larabawa sun yarda da shi 72 (1-
 9)
 wulakanta ayoyinsa 4 (140)
 ya kunshi hikima 10 (1)
 yana dauke da amsoshin gardandami
 25 (33)
 yana dauke da shiriya da bayanai 2
 (185)
 zai yi nasara 20 (2-5)
Allah
 a ji tsoronSa 3 (175)
 a riƙi tsammanin rahamarSa 12 (87)
 ba a boye Masa 4 (108)
 ba biyu ko uku ne ba 4 (171); 16 (51)
 ba Shi da da 2 (116); 19 (35, 90-93);
 112 (3)
 ba Ya buƙatar hutawa 50 (38)
 ba Ya gajiya da halittawa 46 (33)
 bauta Masa Shi Kadai 1 (4); 10 (105-
 107); 36 (60, 61); 51 (51); 72 (18, 20)
 bin Allah da Ma'aikinSa 4 (59); 8 (1,
 13)
 dogara da Shi 3 (101-103, 160)
 Daya ne 2 (163); 3 (17); 112 (1)
 gamuwa da Shi 84 (6)
 gode Masa 2 (152)
 haɗa wani da Shi 4 (26); 26 (213)
 halitta sammai da fasa a kwana shida
 50 (38)
 ikonSa ba iyaka 6 (104); 42 (11)
 ilminSa na da yawa, bin shari'a ne tsira
 18 (109); 31 (27); 55 (15)
 ilminSa ya game sammai da fasa 2
 (255)
 kome na yi Masa sujada 13 (15)
 kowa ya yi murna da rahamarSa 10
 (58)

Mahalicci Mai rayarwa 56 (58-74)
 Mahaliccin kome 13 (16)
 Mai falala ga kowa 27 (73)
 Mai fararwa 2 (117)
 Mai gudanar da kome 4 (85)
 Mai halittawa, ginawa, surantawa 59
 (24)
 Mai karɓar tuba da roko 42 (25, 26)
 Mai nuna soyayya ne 11 (90); 85 (13,
 14)
 Mai rahama ne ga masu zunubi 39 (53)
 Mai raya fasa bayan mutuwarSa 30
 (19)
 Mai rayar da kome 11 (6)
 Mai rayarwa, mai kashewa 53 (42-46)
 Makusanci ga mutum 50 (16)
 miƙa wuya gare Shi 3 (82); 16 (48, 49)
 Na huɗu ga kowane uku 58 (7)
 natsuwar zukata da ambatonSa take 13
 (28)
 rahamarSa ta rufe kome 6 (148); 7
 (156); 40 (7)
 Shi Kadai ne 3 (18); 112 (1-4)
 Shi ne Tabbatacce 31 (30)
 tabbatar samuwarSa 2 (164)
 taimaka Masa 61 (14)
 tsayar da sammai ba ginshikafai 13 (2, 3)
 waɗanda ba Ya so 4 (116); 5 (64); 6
 (141); 9 (19, 27); 10 (81); 16 (23); 39
 (3); 40 (28); 61 (5)
 waɗanda Yake so 2 (195, 232); 3 (71,
 146, 148, 160); 29 (69)
 wasu daga sifofinSa 59 (23, 24)
 Ya halitta kome don rahama 11 (119)
 Ya san abin da ke zuciya 50 (16)
 Ya san asiri mafi boyuwa 2 (115); 20
 (7)
 Ya san bayyananne da boyayye 13 (8-
 10)
 Ya san faɗuwar kowane ganye 6 (59)
 Ya san kwatankwacin zarra 10 (61); 34
 (2, 3); 57 (3, 4)
 Ya san Sa'a da abin da ke cikin mahai-
 fa 41 (47)
 Ya san shawara a asirce 58 (7)
 Ya san tunani da furuci 6 (3)
 Yana amsa addu'a 2 (186)
 Yana halitta abin da ba ku sani ba 16
 (8)

- Yana son masu adalci 5 (42)
 Yana son masu hafuri 3 (145)
 Yana son masu komawa gare Shi 2
 (222)
 Yana son masu kyautata wa wasu 2
 (195); 3 (133, 147)
 Yana son masu tafawa 3 (76); 9 (4, 7)
- Al'ummoni**
 daukarsu 13 (11)
 halakarsu 7 (34); 17 (16)
- Alwalla** 4 (43); 5 (6)
- Amana**
 cinta 3 (161); 4 (29, 30); 8 (27)
 rikonta 4 (56)
- An'am s. 186**
Anbiya s. 484
Anfal s. 257
'Ankabut s. 602
- Annabawa** 2 (61, 91, 136, 177, 213); 3 (21);
 6 (83-88, 113)
 alkawari da su 3 (80); 33 (7)
 an ba wasu littafai 6 (90)
 an kiyaye wahayin da suke samu 72
 (28)
 ana bata koyarwarsu 19 (59)
 ba duka aka fadi a Alkur'ani ba 4
 (164); 40 (78)
 ba su munafunci 3 (160)
 ba su yin zunubi 21 (25-28)
 babu sauran annabci bayan Muham-
 mad 21 (30)
 babu su daga aljannu 6 (131)
 bambanci a darajarsu 2 (253)
 daga dukan al'ummomi 10 (47); 13 (7);
 16 (36); 35 (24)
 duk sun gaskata Annabi 3 (80)
 farilla yarda da su 4 (150, 151)
 halakar ma'kiyansu 14 (13); 77 (7)
 karbar asirai daga Ubangiji 72 (27)
 ma'kiya na zunden su 6 (10); 15 (10,
 11); 36 (30)
 mutane ne masu cin abinci 21 (7, 8); 25
 (20)
 na farya ba su yin nasara 69 (44-47)
 riƙe gaskiyarsu 23 (51-56)
 sun zo da bayanai da littafai 16 (43, 44)
 suna da mata da 'ya'ya 13 (38)
 taimako daga Allah 12 (110); 14 (13-
 20); 40 (51)
- Ubangiji ke zaɓen su 22 (75); 28 (68)
Ansar 9 (100, 117)
Arafat 2 (198)
Arziki 13 (26); 17 (30); 53 (48)
 masu arziki 3 (180); 4 (26, 27, 38); 24
 (22)
- 'Asr s. 951**
Attaura 3 (3, 48, 65, 93); 5 (43, 44, 66, 68,
 110); 7 (157); 9 (111); 48 (29); 61 (6);
 62 (5)
- Aure** 4 (3, 4)
 da Ahli Kitab 5 (5)
 da kwarƙwara 4 (25)
 da mushirika ko mushiriki 2 (221)
 guje wa zina 70 (29-31)
 haninsa 4 (22-25); 5 (5); 14 (32, 33)
 matan da aka haramta 2 (221); 4 (22-
 24); 60 (10, 11)
 mayar da shi 2 (228)
 na bayi 2 (177); 4 (25, 36, 92); 24 (32,
 33); 58 (3); 90 (3)
 na kamammu 60 (10, 11)
 na Manzon Allah 35 (50-52)
 sake aure ga mata 2 (232, 234, 235)
 saki na biyu 2 (229);
 saki na uku 2 (230, 231)
 tilas 24 (32, 33)
 yarjejeniya ce 4 (21)
- Dubi kuma Kashe aure**
Mata
Matan aure
Miji da mata
Zaman gida
- Awo na gaskiya** 17 (35); 26 (181-184); 55
 (9); 83 (6)
- Ayuba** 4 (163); 6 (84); 21 (83, 84); 38 (41-
 44)
- Ayyuka**
 bacinsu 25 (23); 47 (1, 8, 9)
- Ayyuka nagari**
 awonsu 7 (8, 9)
 masu wanzuwa 18 (46)
- Azumi**
 farilta shi 2 (183)
 haƙƙoƙinsa 2 (187)
 jima'i da azumi 2 (187, 196)
 masu ciwo da matafiya 2 (184, 185)
- Badar** 3 (123, 140, 165); 8 (18, 49-51); 25

- (25, 27); 33 (26); 44 (16); 54 (44-48); 64 (9, 10); 78 (18-20)
 abokan gaba na son hukunci 8 (19)
 an Karfafa Musulmi 8 (11)
 aukuwarsa 34 (30)
 aya a kansa 3 (13)
 gudunmawar Allah 3 (122); 8 (9, 17)
 kafirai na murna 8 (47, 48)
 karya adawa 20 (129)
 mai bayyanar da gaskiya 8 (6-8, 42)
 matsayin mayaƙan 8 (42)
 sakin fursunoni 8 (70)
- Bakara** s. 4
Balad s. 934
Bani Kuraizah 33 (26)
Bani Natir 59 (2)
Bara
 guje masa 2 (273)
Bashi 2 (280-284)
Bashi da ruwa 2 (275-281); 3 (129, 130, 230); 4 (161); 30 (39)
Bauta wa wanin Allah 4 (48, 116-121)
Bayar da hanci 2 (188)
Bayi
 ana son a 'yanta su 47 (4); 90 (13)
Bayi mata
 aurensu 4 (25)
Bayyina s. 945
Biyayya 2 (170); 4 (69); 24 (51-54)
Bokaye 37 (7-10)
Buruj s. 924
Busa Kaho 6 (72, 74); 18 (100); 20 (102); 23 (101); 27 (87); 36 (50); 39 (68); 69 (13, 14); 74 (8); 78 (18-20); 79 (6-9)
Bata mafi muni 22 (12)
- Caca** 2 (219); 5 (90)
 dalilin hanawa 5 (91)
Camfi 2 (256, 257); 4 (60)
Ceto 2 (225); 4 (85)
Cewa "In Allah Ya yarda" 18 (22, 23)
Cikamakin Annabawa 33 (40)
- Daraja duniya da lahira** 70 (32-35)
Dawud 2 (251); 4 (163); 5 (78); 6 (85); 17 (55); 21 (78-80); 27 (15, 16); 34 (10-13); 38 (17-30)
 an ba shi annabci da littafi 4 (163); 6 (85)
- sarrafa karfe 34 (10, 11)
 ya kashe Jalfuta 2 (251)
 ya la'anci Yahudawa saboda rashin yi wa juna wa'azi 5 (78)
- Dhāriyāt** s. 794
Diyya (na jini) 4 (92)
Duhā s. 940
Dukhān, s. 750
Dukiya
 a same ta ta hanyar halal 4 (29)
 don rayuwa 4 (5)
 girmama ta 2 (188)
 sarrafa ta 17 (26, 27, 29); 25 (67)
 son dukiya 3 (180, 181); 4 (37); 9 (34, 35); 47 (38)
 ta mai rauni 4 (5)
- Duniya**
 farkonta da karshenta 46 (3)
Dutsen Sinin 2 (63, 93); 4 (154); 7 (171); 19 (52); 20 (80); 23 (20); 28 (44, 46); 52 (1); 95 (2)
- Duwatsu**
 amsa girman Ubangiji 34 (10)
 halitta su 16 (15)
 hanyar abinci 21 (31)
 kusoshin ƙasa 78 (7)
 wucewarsu 27 (88); 81 (3)
- D.H.** s. 466
Dalāf s. 859
Dan fashi 5 (33)
Dan hankaka Dubi Tabanni
Dārik s. 926
Darikoƙi 6 (159)
Dufanu 54 (11-15); 69 (11); 71 (25, 26); 7 (133)
 Dubi kuma Nuhu
- Dūr** s. 799
- Fada** 2 (190); 4 (30)
Fāfir s. 656
Fajr s. 932
Falaƙ s. 959
Fankama 31 (18); 57 (23)
Farauta 5 (4, 24, 95, 96)
Fassara
 dokarta 3 (6)
Fat'h s. 776
Fātiha s. 3
Fīl s. 953

- Fir'auna 2 (49, 50); 3 (10); 7 (130-136); 8 (52, 54); 10 (75-78, 88-92); 11 (97, 99); 17 (101-103); 20 (71-78); 26 (29); 28 (3-40); 29 (39); 40 (24-46); 43 (46-56); 44 (24-27); 50 (13); 51 (38-40); 54 (41, 42); 69 (9, 10); 73 (15, 16); 79 (17-25); 85 (18); 89 (10-13)
 matarsa 28 (9); 66 (11)
 ruwa ya maido gangar jikinsa 10 (92)
- Furkân** s. 542
- Fuṣṣilat** s. 720
- Gādō 2 (180-182, 240); 4 (13, 14); 5 (106, 107)
 dokarsa 4 (11, 12, 177)
 ga musakai in sun zo wurin rabo 4 (8)
 ga 'ya'yan tabanni 33 (4, 5)
 na mara iyaye ko 'ya'ya 4 (179)
 rabon gado 4 (11, 12)
 waɗanda za a ba 4 (7)
- Gafartawa 2 (263); 4 (17, 18, 64, 106, 110); 5 (39); 9 (80)
- Gaisuwa 4 (86); 24 (60)
- Ganima 8 (1, 41); 8 (41); 48 (20); 59 (6-8)
- Ghāfir** s. 708
- Ghāshīya** s. 930
- Girma da ɗaukaka 2 (269); 4 (32); 6 (83) 12 (71); 39 (49)
- Gumaka
 caɓa musu ado 43 (18)
 masu. bauta musu 2 (105, 135); 4 (48, 51, 52, 76, 116); 5 (60, 82); 6 (138, 139); 9 (1-17, 28, 36, 113); 16 (75); 22 (17); 35 (14, 40); 48 (60)
 na duwatsu 5 (3)
 zaginsu 6 (108)
- Gwamnati
 sai masu cancanta 4 (58)
 da mijalisa 42 (38)
- Hadaya 22 (37)
- Hadīd** s. 827
- Haɗa kai da taimakon juna 3 (103); 5 (2)
- Haihuwa ga Allah
 ba abu ne karɓaɓɓe ba 2 (116); 6 (102-104); 10 (68); 18 (4, 5); 19 (35, 91, 92); 23 (91); 37 (149, 159)
- Haila 2 (222)
- Hajj** s. 499

- Hajji 2 (158, 189); 3 (97); 22 (28-37)
 an jaddada maganarsa 22 (27)
 halatta kamun kifi 5 (96); 9 (3)
 muhimmaninsa 2 (196-203); 5 (1, 2, 94-96); 9 (3)
- Hākka** s. 875
- Hakkin mutum** 17 (15); 53 (38)
- Halaye nagari**
 dagewa 11 (112); 13 (22); 30 (43); 41 (6, 30, 31)
 gaskiya 3 (60); 4 (135); 5 (119); 9 (119); 16 (116); 17 (81); 22 (30); 25 (72); 33 (24, 35, 70); 39 (3, 32); 103 (23)
 godiya 2 (152, 172, 185, 243); 5 (6, 89); 14 (7, 8); 28 (73); 39 (7, 66); 46 (15)
 guje wa zina 17 (32); 23 (5); 24 (30, 31, 33); 25 (68); 33 (35); 70 (29, 35)
 hakuri 2 (153-157, 177, 259); 3 (145, 199); 11 (11); 16 (126, 127); 28 (80); 29 (58, 59); 39 (10); 42 (43); 103 (2)
 jaruntaka 2 (38, 177); 3 (172-175); 6 (81-83); 9 (40); 20 (46); 33 (39)
 mallakar zuciya 4 (135); 7 (201); 18 (28); 30 (29); 38 (26); 42 (37); 79 (40, 41)
 nagari na kawo ci gaba, miyagu na hanawa 2 (216), 6 (161); 10 (23); 11 (114); 14 (24-26); 16 (75, 76, 97); 25 (70); 53 (31, 39-41); 91 (9, 10); 92 (4-10)
 rashin munafunci 3 (166); 4 (107, 142, 146); 39 (2, 3); 98 (5); 107 (4-6)
 rashin son kai 2 (207, 262); 3 (91); 4 (53); 6 (163); 11 (51); 59 (9); 64 (16); 76 (8, 9); 92 (19, 20)
 tawali'u 2 (45, 46); 6 (63); 7 (13, 55, 146)
 tsarki 2 (222); 5 (6); 9 (103, 108); 24 (21); 33 (33); 53 (32); 74 (4, 5); 87 (14); 91 (9, 10)
 turakunsu 2 (207, 265); 4 (74, 114); 5 (16); 6 (163); 60 (1); 92 (19-21)
 yafewa 2 (109); 3 (133, 158); 4 (149); 5 (13); 7 (199); 12 (92); 24 (22); 41 (34, 35); 42 (37-40)
- Halayya 3 (130-136); 4 (36, 59, 86); 9 (34, 35); 17 (26-35); 24 (27, 28, 58, 59, 61); 25 (63-77); 31 (14-19); 33 (35, 36); 49 (1-18); 60 (1-13)

Halitta

bambantarta 13 (3, 4)
 dabbobi 16 (5); 24 (45)
 kama guda 67 (3, 4)
 mutum 4 (1); 6 (2); 7 (2); 15 (26-29); 16
 (4); 22 (5); 25 (57); 32 (7, 8); 35
 (11); 40 (67); 51 (56); 86 (6)

Hāmān 28 (6, 8, 38); 29 (39, 40); 40 (24,
 36)

Hankali

aiki da shi 2 (44, 73, 242); 5 (58); 6
 (152); 17 (26); 25 (44); 36 (62); 45
 (5); 67 (10)

hana bi ido rufe 2 (170, 171); 5 (104); 7
 (129, 179); 43 (22, 23)

Hanya kyakkyawa 6 (155)

Haruna 2 (248); 4 (163); 7 (122); 20 (29-
 35); 28 (34, 35); 37 (114-122)

bauta wa ɗan marafi na zinari 7 (148);
 20 (90, 95)

bayaninsa 7 (15)

da Musa 20 (30); 26 (12); 28 (34, 35)
 ya riƙa wa Musa shugabanci 7 (142)
 ya zama Annabi 4 (163); 6 (85); 10
 (75); 19 (53); 21 (48); 23 (45); 25
 (35, 36)

Hašhr s. 839

Hijira 9 (40);

Hijr s. 381

Hūd 7 (65-72); 11 (50-60, 89); 26 (123-
 140); 46 (21-26)

Hūd s. 319

Hudahuda 27 (20)

Huɗaibiya

nasara 48 (1)
 sulhu don Musulmi a Makka 48 (25)

Hujurāt s. 784

Humaza s. 952

Ibada 2 (43-46, 125, 149, 150, 238, 239); 4
 (43, 101-103); 5 (2, 6, 95); 11 (114); 17
 (78-80); 24 (56); 29 (45); 62 (9, 10)

Iblis Dubi Shaidan

Ibrahim 2 (133-140); 3 (33, 55, 68, 84, 95,
 97); 4 (54, 163); 21 (59-61, 66, 67); 22
 (43); 26 (70-81, 83-89); 29 (31); 42 (13);
 51 (26-37)

abin misali 16 (120); 60 (40)

abin tunawa ga al'umma 37 (108-111)

addininsa Musulunci 3 (66)

addu'a don mutanen Ludu 11 (74-76)

addu'a tare da Isma'il 2 (129)

addu'arsa 2 (126-129); 9 (114); 11 (69);
 12 (6, 38); 14 (35-41)

aje Isma'il kusa da Ka'aba 14 (37)

an ba shi annabci 2 (124, 131); 3 (66); 4
 (125); 16 (119); 37 (83, 84)

an ba zuriyarsa annabci 29 (27); 37
 (113); 58 (26)

an masa alkawari 2 (124)

bākinsa 15 (51-60)

bushara da Isma'il 37 (101)

bushara da samun ɗa 15 (53-56); 51
 (24, 25)

bushara da samun jika 6 (85); 11 (71);
 19 (49); 21 (72); 29 (27); 37 (112)

da fadi-tashin al'ummomi 2 (260)

da mai bautar rana 2 (258)

ɗa manzanni 11 (69, 70); 15 (51, 52); 51
 (24, 25)

dangantaka ta kusa da Annabi 3 (67)

hanyar karantarwarsa 6 (75-82)

horo da haɗa kai 2 (132); 43 (28)

Isma'il ya sake gina Ka'aba 2 (127)

jefa shi wuta 21 (68); 29 (24); 37 (97)

kawar da gumaka daga 'Daki Mai
 Tsarki 2 (125); 22 (26)

littafansa 87 (19)

mafarkin yanka ɗansa 37 (102)

mahaifinsa 19 (41-48)

Makāma Ibrahim 2 (125); 3 (96)

neman a sami masu ibada 2 (128); 14 (40)
 uban Larabawa 90 (3)

ya karya gumaka 21 (57, 58); 47 (91-93)
 ya roki ɗa nagari 37 (100)

ya roki gafara don mahaifinsa 9 (114)
 ya rofi mayar da Makka amintacciya 2
 (126)

ya soki bautar gumaka 6 (75); 19 (42-
 48); 21 (52-56, 62-65); 26 (69, 82);
 29 (16, 17); 37 (85-96); 43 (26, 27)

ya soki bautar taurari 6 (76-84); 38 (88)
 ya tsira daga wuta 21 (69-71); 29 (24-
 26); 37 (98, 99)

ya yi addu'a don Makka 14 (37, 38)

ya yi imani da Allah 2 (124, 131); 3
 (66); 4 (125); 16 (119); 37 (83, 84)

yanke hulɗa da kafirai 60 (4, 5)

Ibrāhīm s. 371

Idanu da kunnuwa

bayar da shaidarsu 41 (20-23)

Idda 2 (228)

Idda (ta rasuwar miji) 2 (234)

auren mai idda 2 (235)

fare idda 65 (2, 3)

lissafin lokacin 65 (1, 4)

Idris 19 (56, 57); 21 (85); 29 (56)

I'tikafi 2 (187)

Ikh̄lās s. 959

Ilmi

an ba Adam ilmin sunayen abubuwa 2 (31)

an ba annabawa 21 (79)

an umurci Annabi ya roki karinsa 20 (114)

Annabi Dāwūd ya zama Malami 2 (151)

don kariya a ya'fi 21 (80)

don sarrafa abubuwa 2 (30, 34); 7 (140); 14 (32-34); 16 (12, 14); 17 (70); 21 (79, 81, 82); 22 (3, 65); 31 (20); 45 (12, 13)

ɗaukaka darajar mutum 39 (9)

iri uku 102 (5-8)

matakin hikima 2 (269)

nazarin halayen ƙasashe 16 (4); 17 (21); 22 (46); 29 (20); 35 (27, 28)

nazarin halitta 3 (189, 190); 10 (5, 6); 13 (3, 4); 17 (12); 43 (3-5)

nazarin tarihin ƙasashe 3 (116); 12 (111); 14 (5); 30 (9); 33 (62); 35 (43, 44); 40 (21)

nemansa ta karatu da rubutu 96 (1-5)

tafiya don nemansa 18 (65, 66)

Imran 3 (32-35); 66 (12)

Inšār s. 918**Insān** s. 899**Inshikāf** s. 922

Isa 2 (253); 4 (172); 5 (46); 19 (16-21); 42 (13); 57 (27)

addu'a don saukar abinci 5 (114)

alkawarin cetsonsa 3 (55)

ambaton zuwan Annabi 36 (14); 61 (16)

an aiko shi ga Yahudawa kawai 3 (49)

an ba shi hujjoji 2 (87); 5 (111)

an halitta shi da turbaya 3 (59)

ba Allah ne ba 5 (72, 116); 19 (89-92)

bai mutu a tsire ba 4 (157)

bai wulakanta uwarsa ba 19 (32)

gaskata Taurat 3 (50)

girmamawar Musulmi gare shi 43 (59)

haifuwarsa 19 (22, 23)

halifansa 3 (51, 52); 61 (14)

ishara ga Yahudawa 43 (61)

kafirai sun ki yarda da shi 43 (57, 58)

kiyaye shi daga ma'fiya 5 (110)

koya masa Taurat da Injil 3 (48); 5 (110)

magana a tsumma da kuma girmansa 3 (46); 5 (110)

manzo ne 4 (171)

mutum ne kurum 3 (58); 19 (30-33)

mutuwarsa 5 (117)

nasara ga mabiyansa 3 (55)

rayar da matattu 3 (49); 5 (110)

shi ishara ne 23 (50)

shirin kashe shi 3 (54)

tsarkake shi daga zargi 3 (55)

warkar da mara lafiya 3 (49); 5 (110)

ya ɗan canja dokar Musa 3 (50)

ya la'anci Yahudawa saboda rashin yin wa'azi 5 (78)

ya yi nasara 61 (14)

yana cin abinci 5 (75)

yin surar tsuntsaye 3 (49); 5 (110)

zuwansa cikon wahayi ne 4 (171)

Is'haq 2 (133-140); 3 (84); 4 (163); 6 (85);

11 (71); 12 (6); 14 (39); 19 (49); 21 (72);

37 (112, 113); 38 (45-47)

Isharori

kafirai sun roka 17 (90-93)

wadanda aka hana 6 (110); 17 (59)

Isma'il 2 (125-140); 4 (163); 6 (87); 14

(39); 21 (85); 38 (48)

annabi 19 (54, 55)

sake gina Ka'aba da Ibrahim 2 (127)

ya zauna a Arabiya 14 (37)

Isrā' s. 414

Iyaye 4 (2); 6 (152); 46 (13, 14)

ba a bin su ga zunubi 6 (74); 9 (23, 24, 113, 114); 17 (25); 19 (41-50); 29

(8); 31 (15)

cudanya da su 2 (83); 17 (23-25); 31 (15)

kyautata musu 17 (23, 24); 29 (8); 31

- (14, 15); 46 (15)
yaye yara 31 (14)
- Jafa'i 4 (112); 24 (4-9, 23); 33 (57, 58); 49 (12)
- Jahannama 2 (24); 3 (12); 4 (93); 6 (129); 7 (38); 11 (106, 107); 15 (43, 44); 17 (8); 22 (19-22); 25 (11-14); 32 (13); 38 (57-64); 40 (46-50); 43 (74-78); 55 (43, 44); 56 (41-45); 73 (26-31)
masu tsaronta 40 (49); 67 (8); 74 (31)
- Jäiüta 2 (250)
- Jarirai
shayar da su 2 (223); 65 (7)
Dubi kuma 'Ya'ya
- Jassäsa (RaKuma) 27 (82)
- Jäthiya s. 756
- Jayayya 16 (125); 29 (46)
- Jibril 2 (87, 97, 98); 53 (5-14); 66 (4)
- Jihadi
a Makka 29 (6)
a yi ta yin yaƙi muddin akwai kuntatawa 8 (39)
azaba ga masu fitina 2 (191)
bayar da izini 2 (90); 22 (39)
da Ahilil Kitäb 9 (29)
da masu bauta wa gumaka 9 (5)
da mutanen Makka 100 (1-6)
dainawa da kafuwar addini 2 (193)
don kafa 'yancin addini 22 (40)
don tsaron kai 3 (166); 22 (39)
ganimar jihadi 8 (41)
har sai an karbi Makka 2 (191)
kafirana da za a yi da su 9 (123)
wahayi na farko-farko 79 (1-9)
yaƙi a cikin hurumin Makka 2 (191)
- Jinginar gida 2 (283)
- Jinn s. 886
- Junu'a s. 851
- Ka'aba 2 (149, 150); 9 (17, 18)
cibiyar Musulunci 2 (144, 148)
Dakin Allah 2 (125)
kada kafirai su je 9 (28)
madogarar mutane 5 (97)
wuri na mutane 5 (125)
yanka dabbobi a wurin 22 (33)
Kafirai da munafukai 2 (177); 4 (150, 151)
- Käfirün** s. 956
- Kahf** s. 433
- Kalmar Allah 31 (27)
- Karuwanci 24 (2-3)
- Kashe aure 2 (226, 227, 234, 235, 238-241); 4 (25); 33 (4)
ana iya yi sau biyu 2 (229)
banda lokacin hails 65 (1)
dadada wa matan da aka saki 2 (236)
hana wa mace sake aure 2 (233)
in an wulakanta ko an guji mata 4 (128)
kafin tarawa da mata 2 (236, 237); 4 (4); 33 (49)
karbe kyauta daga mata 4 (19, 129)
korar mace daga gidan miji 65 (1)
kulawa da mata 65 (6)
kyautata wa mata 65 (1, 2, 6, 7)
kyautatawa 2 (231)
mayar da aure 2 (228)
nada masu sulhu a tsakanin ma'aura 4 (35)
sake auren miji na farko 2 (232)
saki na uku 2 (230, 231)
sakin mai goyo 2 (233)
tabbatarwa 2 (230)
tilas in mata na cutuwa 2 (231)
tsawon idda 2 (228); 65 (4)
- Dubi kuma Aure**
- Kasuwanci 2 (198, 275)
- Kauthar 108 (1)
- Kauthar** s. 956
- Khaibar 48 (18)
- Kibau
na caca 5 (3)
na kuri'a 5 (90)
- Kirista **Dubi Nasara**
- Kisan kai 4 (29); 5 (32); 6 (151); 17 (33)
sakamkansa 4 (92, 93)
- Kishi 4 (32)
- Kulle 24 (30, 31)
- Kushe 24 (4, 27); 49 (12); 104 (1)
- Kwanukan Allah 45 (14)
- Kyautatawa 2 (263); 4 (36); 16 (90); 17 (23)
- K̄.** s. 788
- Käbila da Häbila 5 (27-31)
- Kabilu 49 (13)
- Kadr** s. 944
- Kalam** s. 871
- Kamar** s. 809

Kāri'ā s. 949**Kasa**

halitta ta 41 (9, 10); 79 (30)

Kaṣaṣ s. 586

Kaṣkan da kai 31 (18, 19)

Kaura 2 (218); 4 (97, 100, 101)

Kaurace wa iyali 58 (2-4)

Kauyawa 9 (97, 99); 49 (14-17)

Kawā 7 (32)

Kazafi 24 (33); 24 (4-9)

Kin bin umurnin Allah
sakamakonsa 47 (38)

Kisasi 2 (178)

Kiyāma s. 896

Kuraish s. 954

Kuraishawa 106 (1)

falalar da suka samu 106 (4)

halakar kafiransu 53 (57)

samun galaba a kansu 70 (40)

Labari 2 (26)

na banzantattun mutane 13 (17)

na bawa da ubangijinsa 16 (75); 30 (28)

na bawan mutane da yawa 39 (29)

na bebe 16 (76)

na duhu mai tsanani 24 (40)

na gari amintacce 16 (112)

na ginshiƙin haske 24 (35)

na giya 16 (67)

na gizo-gizo 29 (41)

na irin da aka shuka a kan dutse 2 (264)

na irin da ke 'ya'ya da yawa 2 (261)

na itace mai kyau 14 (24, 25)

na itace mara kyau 14 (26)

na jaki 62 (5)

na kare 7 (176)

na kawalwalniya 24 (39)

na kuda 22 (73)

na kudun zuma 16 (68, 69)

na lambu 2 (265, 266)

na lambu mai rafukan madara 47 (15)

na madara 16 (66)

na mai arziki da matalauci 18 (32-44)

na mai ƙin saƙonni 7 (175, 176)

na mai warware labari 16 (92)

na masu lambu 68 (17-33)

na mutanen gari 36 (13)

na ruwa da walƙiya 2 (19, 20)

na ruwan sama da tsiro 18 (45)

na tsuntasaya da ake kira 2 (260)

na tururuwa 2 (26)

na wanda darajarsa ta faɗi 22 (31)

na wanda mamaki ya rufe 6 (71)

na wutar da aka kunna 2 (17, 18)

Labaru

a tabbatar da su 49 (6)

Laifi

aza shi ga wani 4 (112)

horon masu laifi 83 (4-10)

kowa ya dauki nasa 29 (12, 13); 35 (18)

masu laifi 83 (1-3)

Lail s. 938

Lailatul Kadr 97 (1-5)

Laƙabobi 49 (11)

Larabawa

auren uwaye 4 (23)

gādon mata 4 (19)

hana gādo ga mata da yara 89 (59)

izgili ga Annabi 21 (36, 37)

jinkirta hajji 9 (36)

kafin isowar Musulunci 3 (102)

maɗauka saƙon Annabi 16 (89)

masu mulkin manyan dauloli 18 (13)

rantsuwoyi na yaudara 16 (92)

sun dauki haihuwar ɗiya masifa ce 16

(58); 47 (17)

sun fi Yahudu da Nasara bin gaskiya 6

(157)

turbude 'ya'ya da rai 6 (138); 16 (59)

'yanta dabbobi don gumaka 6 (139,

140)

Lāt 53 (19)

Lefen asiri 49 (12)

Li'ān 24 (6-10)

Linjila 3 (3, 48, 65); 5 (66, 110); 7 (157); 48

(29)

alkawarin alheri 9 (111)

gurbata ta 2 (75); 3 (76, 77); 4 (46); 5

(13, 44-47, 68)

saukarta 3 (3)

Littafin Ayyuka 45 (28); 81 (10); 84 (7-15)

Ludu 6 (86-87); 11 (89)

an halaka mutanensa 7 (83, 84); 11 (82)

bana shi kare bākinsa 15 (70)

ƙin yarda da kiransa 7 (80-84)

manzanni sun zo masa 11 (77-83); 15

(58-76)

matarsa 66 (10)

- mutanensa 50 (13)
 mutanensa sun nemi bākinsa 15 (67-69)
 neman musanya da 'ya'yansa (watau matansu) 11 (78)
 ya bar alƙaryar 11 (81); 15 (65, 66)
 ya gargadi mutanensa 26 (160-173); 27 (54); 29 (28-35); 37 (133-137); 54 (33-39)
Lufman 31 (12)
 tarbiyarsa ga ɗansa 31 (13-19)
Lukmān s. 622
- Ma'ārij** s. 879
 Mabaraci 2 (263); 93, (10)
Mace da namiji
 bambancinsu a ayyuka 3 (195); 4 (32)
 damarsu ɗaya ce 2 (228)
 fifikon namiji 2 (228)
 gādon mace 4 (18)
 mace mai tsaurin kai 4 (24)
Madina 9 (101, 120); 63 (8)
 sunanta cikin jahiliyya 33 (13)
Mafarki 12 (4, 36, 43)
Magana 31 (19)
 mummuna 4 (148)
Mai gaskiya 9 (119)
Mā'ida s. 155
Makka 2 (144, 149); 3 (96); 17 (40), 48 (24)
 abu uku game da kasancewarta 3 (96)
 addu'ar Ibrahim don kare ta 2 (126); 14 (35)
 an tsarkake ta 27 (67, 91)
 Annabi ya yi gargadi 47 (13); 65 (8-10)
 azaba don fin Annabi 16 (112)
 ba a yi gargadi ba dā 32 (3); 36 (6)
 ba ta taɓuwa 2 (191, 194)
 ba ta 'ya'yan itatuwa 14 (37)
 jagora ga sauran ƙasashe 3 (95)
 Musulmi za su kame ta 17 (76)
 za ta zama amintaciya 28 (57)
Maƙiya 5 (33)
Mala'iku 2 (30-33, 177, 210, 248, 285)
 ba su laifi 21 (27)
 ba su saɓa wa Allah 66 (6)
 ba su zama manzanni ga mutane 6 (8, 9)
 ɗaukarsu 'ya'ya mata 37 (149-157); 43 (19); 53 (27, 28)
 fikafikansu 35 (1)
- ibada ɗai suke yi 21 (19, 20)
 kafirai na neman saukarsu domin ƙurewa 7 (94, 95); 25 (21, 22)
 kawo saƙo 16 (2)
 kawo wa Annabi wahayi 19 (64)
 marubuta ayyukan mutum 82 (10-12)
 matsaran mutum 13 (11)
 sauka ga muminaɗi 41 (30)
 sun yi sujuda ga Adamu 2 (34); 7 (11); 15 (31); 17 (61); 18 (50); 20 (116)
 suna barranta daga masu bauta musu 34 (40, 41)
 suna ƙarfafa wa mutane muminaɗi zu-kata 8 (12)
 suna roƙa wa mutane gafara 40 (7-9); 42 (5)
 taimakawarsu 3 (122, 123); 8 (10); 33 (9)
 zuwansu 16 (33)
Maliki (mala'ika) 43 (77)
Manāt 53 (20)
Maraƙi na zinari 2 (51); 7 (148); 20 (90)
Marayu 2 (177); 4 (3-5, 7-9); 93 (9)
 a ba su ilmi a gwada su 4 (6)
 hana cin dukiyarsu 4 (10)
 kar a barnata dukiyarsu 4 (2); 6 (153); 17 (34)
 kulawa da su 2 (220)
 yi musu adalci 4 (127)
Marubuta ayyuka 82 (10-12)
Marwah 2 (158)
Maryam 2 (87, 253); 3 (43)
 an ba ta mafaka 23 (50)
 an zaɓe ta 3 (41)
 hayar da renonta ga Zakariya 3 (36)
 haihuwarta 3 (35)
 ibadarta 3 (42)
 imaninta da Allah 3 (36)
 Nasara sun ɗauke ta abar bautawa 5 (116)
 labarin haihuwarta ga Isa 19 (17-21)
 laharin samun ɗa 3 (44)
 mace mai gaskatawa 5 (75)
 misali ga muminaɗi 66 (12)
 mutuwarta 5 (17)
 'yar'umar Harun 19 (28)
 zarginta da zina 4 (156); 19 (27, 28)
Maryam s. 453
Masad s. 958

Masar

- Annabi Yusuf ya fassara mafarki 12 (47, 49)
 bala'i ya sauka wa mutanenta 7 (133-135)
 rayar da ita 29 (63)
 rushe kasashe maƙwabtanta 46 (27, 28)
 yadda sarki ya gan ta 12 (43)
- Masu hali nagari 41 (25)
 Masu wa'azi 3 (104)
 Mata 4 (15, 19, 34); 5 (5); 60 (10-12)
 lullubi 33 (59)
 tsofafi 24 (60)
 yin tafiya 24 (31)
- Mata 4 (18)
 bayar da shaida 2 (282)
 dauke wa tsofuwa lullubi 24 (60)
 haƙƙoƙinta na aure 2 (228); 4 (34)
 jin tsoron zaluncin miji 4 (128)
 mai renon 'ya'ya 2 (223)
 matan da aka hana aure 4 (23)
 rife fiye da daya 4 (3, 129)
 ta farko da ta biyu 4 (20)
 tana iya neman saki 2 (229)
 tana iya sa babbar riga 33 (59)
 tilas a ba ta sadakinta 4 (4)
 yin lullubi 24 (31)
- Dubi kuma Miji da mata**
- Mata masu takaba
 an yarda su sake aure 2 (235)
 kula da su gami da ba su gaɗo 2 (240)
 tsawon lokacin takaba 2 (234)
- Matalauta 69 (34); 90 (11-16); 107 (1-3)
 Matan aure 4 (12, 20-25), 33 (4, 37)
 adalci tsakanin matan 4 (129)
 na Manzon Allah 33 (6, 28-34, 50-55)
- Matattu
 ba su komowa wannan duniya 21 (95);
 23 (100); 39 (42)
 tayar da su 6 (36, 123); 75 (40)
- Mā'ūm s. 955
 Mawaƙa 26 (224-227)
 Mayar da al'amura ga Allah 4 (59)
 Mazowa kogo 15 (80); 18 (9-29)
 Miji da mata
 rantsuwar guje wa mata 2 (226, 227)
 sulhunta su 4 (35, 130)
- Mi'rāj 17 (1)
 Mizani 7 (8, 9); 23 (102); 42 (17); 55 (7-9)

- Mubaya'a 48 (10, 18)
 ta mata mumina 60 (12)
 ta maza mumina 9 (111, 112)
- Muddatthir s. 892
 Mudaffifin s. 920
 Muhājirin 9 (100, 117)
 Muhammad 3 (144); 33 (40); 47 (1); 48 (29)
 abin misali 33 (21)
 adalci tsakanin maƙfiya 5 (42, 43)
 adalci tsakanin Musulmi da wasunsu 4 (105)
 addu'ar Ibrahim da Isma'il 2 (129)
 al-Amin 6 (33)
 alkawari ga annabawa kan zuwansa 33 (7)
 Allah Ya kiyaye shi 3 (144)
 amsar wai shi mahaukaci ne 68 (1-7)
 an hore shi da yin gargadi 74 (1, 2)
 an kira shi mawaki, mai sihiri da sauransu 21 (3, 5); 74 (18-25)
 an tsarkake sahabbansa 24 (21); 98 (7, 8)
 an umurce shi da yin ibada 20 (130)
 annabawa duka sun gaskata shi 3 (80)
 Annabi Isa ya ambaci zuwansa 7 (157); 61 (6)
 Annabi Musa ya ambaci zuwansa 7 (157)
 annabin farshe 33 (40)
 auratayyarsa 33 (50)
 ba shi haƙuri 20 (1-8)
 ba ya kuskure 53 (2)
 ba ya mance wahayi 87 (6, 7)
 ba ya neman wata lada sai daga Allah 42 (23)
 ba ya sha'awar dukiya 20 (131)
 ba ya shiryar da wanda ya so 28 (56)
 ba ya son kawā ta duniya 15 (88)
 bayyanarsa daidai da sanarwa 26 (195, 196); 28 (43-46); 37 (37)
 dagewa don tsayar da gaskiya 9 (88)
 daidaitacce 53 (6, 7)
 damuwarsa don 'yan Adam 9 (128), 18 (6); 26 (3); 94 (3)
 darajarsa 94 (4); 96 (3)
 dawowarsa Makka bayan hijira 28 (85)
 dogara ga Allah don tsari daga zargi 7 (200)

- duk al'ummomi su bi shi 22 (67)
 dukakarsa 81 (19-21)
 fitar da mutane daga duffai zuwa haske
 65 (11)
 fitila ga matafiya 33 (46)
 ganawa da shi 58 (12, 13)
 gaskiyarsa za ta bayyana a hankali 93
 (1-5)
 haƙuri da al'amura 46 (35)
 halakar maƙiyansa 7 (182-187); 18
 (59); 38 (67); 51 (59, 60); 69 (1-3);
 77 (12-40)
 halattaccen Makka 90 (2)
 halin sahabbansa 49 (7)
 hasara gābā da shi 18 (47); 22 (49-54);
 23 (62-67, 93-95); 52 (35-43); 68 (17-
 33); 75 (10-13); 79 (7-9); 84 (16, 17)
 haske ne ga duniya 5 (15, 16)
 haskensu 81 (23)
 hijira zuwa Madina 9 (40)
 himmarsa 10 (99)
 horon maƙiyansa 20 (129)
 hulɗa da kangararru 3 (158)
 isar da saƙo 5 (67)
 isowa hayan sauran annabawa 5 (19);
 21 (30)
 jaruntarsa 43 (88)
 jin daɗi da isowar wahayi 94 (1-8)
 kada matansa su nuna adonsu 33 (33,
 34)
 kama da Musa 46 (10); 52 (1-7); 73 (15)
 kar a sake auren matansa 33 (53)
 kar ya karkata 10 (105)
 kar ya saki matansa 33 (52)
 kar ya yi da'a ga kafirai da munafukai
 33 (1)
 karɓar wahayi daga Jibril 2 (97)
 kare shi daga dukan maƙiya 5 (67)
 kawo canji 14 (48); 25 (63-75)
 kira ga Nasara 3 (61)
 kusantarsa da Mala'ika Jibril 53 (8, 9)
 kasaitar halayensa 43 (32)
 Raunar mumina 9 (128)
 fiyayyarsa ga gumaka 109 (1-5)
 kulle-kullen Kuraishawa 8 (30); 16 (26)
 ladabi da biyayya gare shi 49 (1-5); 58
 (11)
 mafarkinsa 48 (27)
- mafi cancanta bisa mumina kansu 33
 (6)
 maffificin annabawa 2 (253)
 mai bin Alkur'ani tsintsa 10 (15); 11
 (12)
 mai gargadi 6 (50)
 mai karfin hali a wa'azi 42 (15)
 mai mayar da mabiyansa malamai 62
 (1-4)
 mai rarrabewa 98 (1, 2)
 mai sasanta al'ummomi 2 (213)
 manzo, mai tsarkakewa 2 (129, 151); 3
 (163); 62 (2, 3)
 maraya 93 (6)
 matansa su tsarkaka 33 (30-32)
 matansa su zama masu saukin kai 33
 (28, 29)
 matansa uwayen mumina ne 33 (6)
 matsalar makaho da Annabi 80 (1-10)
 miyagun ayyuka gabanin bayyanarsa
 30 (41)
 Musulmin farko 6 (164)
 nasararsa 14 (14)
 neman kashe shi 5 (11)
 neman tsari daga kurakurai 40 (55)
 neman yaudararsa 17 (73)
 rahama ga mabiyansa 7 (156)
 rahama ne ga duk duniya 21 (107)
 rantsuwar goyon bayansa 48 (10)
 rayuwarsa sassauka ce 25 (7)
 rayuwarsa ta shaidar gaskiya ce 10 (16)
 roƙon gafara ga masu fitinarsa 110 (3)
 rufe zuciyarsa daga kushe-kushen mu-
 tane 42 (24)
 sabunta imani 17 (51, 52)
 saƙonsa ga duk duniya ne 6 (91); 7
 (158); 25 (1, 2); 42 (7); 68 (52); 81
 (27)
 shari'a da wahayi 5 (49)
 shi ba mawaƙi ne ba 69 (38-43)
 shi fa Annabi ne 46 (9)
 shi Manzo ne 72 (21-23)
 shi mutum ne 7 (188)
 sunansa a cikin Attaura 7 (157, 158)
 sunansa a cikin Injila 61 (6)
 taimako daga Allah 22 (15)
 tauraro mai zuwa da dare 86 (1-4)
 tausaya wa mabiyansa 15 (88)
 tsarkinsa da kamalarsa 33 (45-46)

wahalce-wahalcensa 14 (13)
 wai ya koyo Alkur'ani daga wasu 16 (103)
 wajibi ne a yi masa biyayya 4 (64, 65); 24 (62, 63)
 walakanta mafiyansa 27 (87); 42 (45); 73 (10-14)
 ya bi hanyar Ibrahim 16 (123)
 ya raunana yarda da gumaka 25 (42)
 yadda ake kintatar sa 52 (29-34)
 yafe wa mafiya 15 (85)
 Yahudawa sun jira bayyanarsa 2 (89)
 yaƙi da kafirai da munafukai 66 (9)
 yi masa taron munafikisha 2 (102)
 yin salla cikin dare farilla ne gare shi 73 (1-9)
 za a daukaka mabiyansa 95 (6)
 zarginsa 33 (56, 57)
 zarginsa da kagowa 25 (4)
Muhammad s. 769
Mujadala s. 834
Mulk s. 867
Mulkin Kasa
 biyayya ga hukuma 4 (59)
 dangantaka da sauran kasashe 16 (92, 94); 60 (8)
 dangantakar jama'a 3 (185); 60 (8, 9)
 lokacin da yaƙi ya zama dole 2 (190-193, 246, 251); 4 (75); 8 (39); 9 (29); 22 (39, 40)
 tsare gaskiya 4 (58, 105-107, 135); 5 (8); 6 (153); 16 (90); 38 (26); 42 (15)
 wanda ya kamata ya yi mulki 2 (247); 4 (53, 58); 10 (14); 12 (55); 22 (41); 24 (55); 38 (17-20)
 yanayin gwamnati 3 (158); 42 (38)
 zaman salama 8 (56-58, 61, 62)
Muminin s. 514
Munatshana s. 844
Munafikun s. 854
Munafukai 2 (17-20); 3 (168)
 abuta da mafiyar Musulunci 5 (52)
 alkawarinsu 9 (75)
 an gafarta wa wasunsu 9 (66)
 an hana musu haske 57 (13-15)
 an la'ance su 9 (68)
 an la'anci aikinsu 9 (69)
 Annabi ya yi tsaye kansu 9 (73)
 ba a yafe musu zunden mumina 9 (80)

ba su da gaskiya 2 (8-16)
 ba su kaunar yaƙi 47 (20)
 ba su yin nasara 5 (53)
 ba su zuwa Tabuka 9 (42-45, 47)
 bin mafiyar Musulunci 47 (25-28)
 dalilan karya 9 (90, 94)
 damun Annabi 9 (61)
 dole a raba su 3 (178); 29 (11); 47 (29-31)
 dukiyarsu da 'ya'yansu 9 (55, 85)
 gabarsu 9 (63)
 gina masallatai don raba Musulmi 9 (107-110)
 gudun shan wahala 9 (49)
 gwajinsu 9 (126)
 hasara gaƙa da Annabi 4 (115)
 horo matsananci 48 (6)
 horonsu 4 (137-139, 141, 145)
 horonsu sau biyu 9 (101)
 hulƙa da su 4 (88-91)
 jihadi da su 66 (9)
 juyawar zukatansu 9 (127)
 kar a yi abuta da su 4 (144)
 kar a yi musu addu'a 9 (84)
 kar su je yaƙi da Musulmi 9 (83)
 kar su raka kungiyoyin Musulmi 48 (15)
 karya alkawarinsu ga Yahudawa 59 (11-14)
 kira ga zunubi 9 (67)
 kushe-kushensu 9 (58, 59)
 kin karɓar hukuncin Annabi 4 (60-64); 24 (47-50)
 kulle-kullensu 9 (48)
 makircinsu ga Musulmi 63 (3-8)
 masu amsa laifinsu 9 (102, 103)
 matsorata a yaƙi 33 (12-20)
 mumunan rashin kirkinsu 9 (76)
 murnar rashin zuwa yaƙi 9 (81, 86, 87, 93)
 rantsuwar karya 9 (56, 62, 74); 58 (14-19); 63 (1, 2)
 rashin gaskiyarsu 4 (106-112)
 rashin tsarkinsu 9 (125)
 shawara a asirce 4 (81, 82, 114)
 son gudu daga wurin alheri 9 (57)
 sun ƙi Musulmi 9 (50-52)
 sun ƙi yaƙi 3 (166, 167); 4 (77-80)
 suna zamba 4 (142, 143)

tsokalarsu 9 (65)
 tsoronu 8 (49); 9 (64, 74)
 Ubangiji bai karbar aikinsu 9 (53-55)
 watsa labarun karya 4 (83); 33 (60, 61)
 yafe musu in sun daina munafunci 4
 (146, 147)
 yunƙurin la'antar Musulmi 4 (113)
 'yan leƙen asiri 5 (41)
 za a karbi tubarsu 33 (24)
 zundun mumina 9 (79)
Mursalāt s. 903
 Musa 2 (54-59, 61, 108, 136); 5 (22-29); 32
 (23)
 a Masar 7 (103-137)
 a Sinai 7 (138-157); 17 (101, 102); 27 (7,
 8); 79 (15, 16)
 alkawari ga jama'ansa 7 (129)
 an ba shi Attaura 2 (53); 6 (92, 155); 7
 (142-145)
 an fifita shi 2 (53); 21 (48)
 an kira shi 19 (52); 20 (11-14); 27 (8, 9);
 28 (30); 79 (16)
 Annabi 19 (51, 52)
 da masu sihiri 7 (113-126); 10 (80-82);
 20 (60-73) 26 (38-51)
 da tsaurin kan Bani Isra'ila 2 (67-73,
 92)
 Fir'auna ya gana da mutanensa 7 (109-
 112); 10 (76-79); 20 (56-59); 26 (34-
 37)
 ganin sandarsa da hannunsa sun canja
 20 (17-23); 27 (10-12); 28 (31, 32)
 gardama da Fir'auna 20 (49-55); 26
 (18-31)
 hijira da dare 20 (77); 26 (52); 44 (23, 24)
 hushinsa da Haruna 7 (150); 20 (92-94)
 isharorinsa tara 17 (101)
 jefa shi rafi 20 (39); 28 (7)
 kira a yi haƙuri da yin addu'a 7 (128);
 10 (84, 87)
 kiran a saki Yahudawa 7 (104, 105); 20
 (46-48); 26 (15-17); 44 (18)
 ketare doka na Yahudawa 7 (146, 147)
 Littafansa 87 (19)
 littafinsa yana shaida Alƙur'ani 11 (17)
 mafarkin mahaifiyarsa 20 (38); 28 (7)
 maido shi ga mahaifiyarsa 20 (40); 28
 (12, 13)
 manzannin Yahudawa sun biyo bayan-

sa 2 (87)
 masu yarda da shi 10 (83); 40 (28-45)
 mutanen Fir'auna sun tsince shi 20 (39)
 mutanensa na bauta wa marafi 7 (150);
 20 (86-90)
 neman Haruna ya taimake shi 20 (25-
 35); 26 (12-14); 28 (33, 34)
 nuna wa Fir'auna alamu 7 (107, 108);
 26 (32, 33); 79 (20)
 ratsa teku 7 (138); 10 (90); 20 (78); 26
 (53-66)
 roƙon ruwan sha 2 (60)
 roƙon wa mutanensa gafara 7 (155,
 156)
 tafiyarsa mahadar tekuna biyu don
 neman ilmi 18 (6-82)
 tafiyarsa zuwa ga Fir'auna 7 (103), 10
 (75); 11 (96, 97); 20 (24); 23 (45,
 46); 26 (15-17); 27 (12); 40 (23, 24);
 51 (38); 79 (17)
 umurnin tafiya Kasa Mai Tsarki 5 (21)
 wa'adin dare arba'in 2 (51); 7 (142)
 wahala a hannun mutanensa 61 (5)
 ya bugi dutse 2 (60, 61)
 ya fadi zuwan Annabi Muhammad 28
 (44); 36 (14)
 ya ga wuta a lokacin komowarsa daga
 Madyana 20 (10); 27 (7); 28 (29)
 ya kashe mutumin Misra, Baƙibde 20
 (40); 26 (14, 19-21); 28 (15-21, 33)
 ya kona dan marafi 20 (97)
 ya sami marmaro sha biyu 2 (60)
 ya so ganin Ubangiji 7 (143)
 ya tafi Madyana 20 (40); 28 (22-28)
 ya yi umurni a yanka sanuwa 2 (67-71)
 ya zo da doka 7 (150)
 zamansa a dutse 7 (143-145); 20 (83, 84)
 zargi na karya 33 (69)
Musulmi
 abuta da waƙanda ba Musulmi ba 60
 (8, 9)
 abuta da Yahudu da Nasarā mafiya 5
 (51)
 adalci ga abokan gābā 5 (2, 8)
 adalci tsakanin juna 4 (135)
 Allah ba Ya zaluntar su 4 (40); 10 (44)
 al'umma mafi daraja 2 (143); 3 (109,
 110); 22 (65, 66)
 amsa gaisuwa irin ta Musulunci 4 (94)

- an ba su babbar daula 4 (54)
 an matsa musu 3 (194); 16 (41, 42)
 bayar da mafaka ga kafirai 9 (6)
 biyayya ga hukuma 4 (59)
 biyayya ga kafirai 33 (1)
 dangantaka da wasun da ba Musulmi
 ba 5 (5)
 dangantakarsu da ma'kiya 48 (29)
 fada ko an nunka su goma 8 (65, 66)
 fifiko a kan kafirai 83 (34, 35)
 gaisuwasu ga juna 4 (86)
 ha'kuri da ma'kiya 9 (28); 16 (126, 127);
 73 (10)
 hana su abuta da ma'kiya 3 (27, 117-
 119); 60 (1-3)
 haske a gidjensu 24 (36)
 hulda da Ahilil Kitāb 29 (46)
 hulda da ma'kiyan Musulunci 16 (126);
 17 (53)
 jin tausayinsu 4 (36)
 kar su bi Yahudu da Nasārā ga canza
 addini 3 (99, 100)
 kar su damu in an matsa musu 29 (10)
 kar su juya baya ga abokan gaha 8 (15,
 16)
 kar su kashe juna da gangan 4 (92)
 kar su rarrabu 3 (102, 104); 6 (160)
 kare kansu daga bata 2 (288); 39 (53,
 55)
 kare masu bin gumaka har su ji Alkur'
 r'ani 9 (6)
 kashe dukiyarsu domin Allah 2 (195)
 kashi uku na Musulmi masu karatun
 Alkur'ani 35 (32)
 kyautata wa kafirai 17 (53)
 k'arfafa su 9 (124)
 mala'iku na ba su bushara 41 (30, 31)
 mamallanka Kasa Mai Tsarki 21 (105)
 masu Dakin Allah 22 (25)
 masu mulkin duniya 24 (45); 27 (62)
 mulkin Kasashen Larabawa 70 (40-44)
 mutunta juna 49 (11, 12)
 nasara har bayan Kasashen Larabawa
 33 (27)
 nazarin fadi-tashin al'ummomi 3 (136,
 137)
 sadaukar da kai don gaskiya 2 (154-
 156, 177); 3 (185, 199); 9 (24, 88)
 sakamakon ayyukansu 2 (286); 10 (23);
 39 (22); 42 (30); 49 (14); 53 (29, 30);
 58 (20); 59 (19); 65 (8, 9)
 safo gare su ta hannun Jibril 16 (102)
 samun galaba 29 (58, 59, 69)
 sasanta su 8 (46, 49); 49 (9, 10)
 sau'fi cikin matsuwu 29 (60)
 shugabannin jama'a 22 (78)
 su bi tsaka-tsaki a rayuwarsu 57 (27-29)
 su kafa fungiya 3 (103)
 su ri'ke alkawura 2 (177); 5 (1); 16 (91)
 su ri'ki halayya nagari 16 (90)
 su yafe wa masu matsa musu 22 (60)
 su zama masu gaskiya 6 (153)
 sulhu da wa'anda ba Musulmi ba 8
 (61)
 sun fi kaunar Allah 2 (165)
 sun yarda da duk annabawa 2 (136)
 taimakon juna a alheri 5 (2)
 taimakon juna a sha'anin addini 8 (73)
 wa'ansu dokokin rayuwa 3 (16); 6
 (152-154); 13 (19-22); 23 (57-61); 25
 (63-75); 51 (15-19); 61 (2, 3); 64 (11-
 18); 70 (22-35); 74 (4, 5)
 wanda ya kafirta tilas 16 (106)
 yarjejeniya da kafirai 9 (4)
 yi musu alkawarin nasarori 2 (115)
 yi musu bushara ta Rwarai 10 (63, 64)
 za a ba su daula 3 (25, 26)
 za a daukaka su 2 (152)
 Musulunci 2 (84, 131, 132); 3 (19, 20); 4
 (125); 6 (14, 126, 164); 10 (73); 16 (81);
 22 (78); 33 (35); 39 (22, 54); 49 (17)
 addini kammalalle 5 (3)
 addinin annabawa 42 (13)
 addinin kowa 3 (82); 30 (30)
 alamun ci gaba 7 (57, 58)
 ba matsi a addini 2 (256)
 ba shi daraja babba 6 (163)
 babu bambance-bambance 6 (52)
 ci gabansa kome kiyayya 41 (53)
 gābā da shi hasara 61 (8)
 hasaka 24 (35-38)
 kafuwar daular Musulunci 24 (55); 28
 (58)
 kafuwarsa 32 (5)
 kare ci gabansa 32 (5)
 kare kai 42 (41)
 kawar da camfe-camfe 6 (137-140, 144,
 145)

- kowace al'umma na da doka 5 (48)
 matsanancin hafurinsa 29 (40, 67)
 muhimmancinsa 2 (112, 156)
 nasararsa 48 (28); 61 (10-13)
 sabuwar ma'anar hadaya 22 (36, 37)
 shikashikansa 2 (3, 4, 15, 16, 18, 19)
 sukar kaurace wa aure 24 (32)
 taimaka masa 22 (40); 47 (7)
 tamkar an yi shuka 80 (24-32)
 tausayawa a shari'a 5 (34)
 ya soki fasifanci 6 (121)
 ya yarda da duk annabawa 2 (4)
 yada shi farilla ne 9 (122)
 yaduwersa 9 (33); 48 (28); 61 (8)
 'yan'uwantaka 49 (13)
- Mutum** 40 (67)
 ayyukansa uku 5 (93)
 bukatunsa na ruhi 6 (38)
 dalilin haiitta shi 11 (7); 51 (56-58); 75 (36)
 girmansa 30 (54, 55)
 guje wa Allah cikin ni'ima 7 (189-192); 17 (67)
 halifan Allah 2 (30)
 halitta shi daga laka 15 (26); 23 (12)
 halitta shi daga turbaya 3 (59); 6 (2); 7 (11, 12); 22 (5); 32 (7); 35 (11); 55 (14)
 hasararsa 2 (35-39); 20 (120)
 ikon Allah ne 32 (9)
 jama'a guda 2 (213); 10 (19); 21 (92, 93)
 kadaicewarsa 24 (58, 59)
 koya masa harshe 55 (3, 4)
 matakan girmansa 22 (5); 23 (14)
 mulkin duniya 14 (32-34); 16 (10-19); 31 (20); 45 (12, 13)
 rashin gode wa Allah 41 (49, 51)
 rashin riƙe amana 33 (72)
 rayuwa da mutuwa a duniya 7 (25)
 sakamakon aikinsa 4 (79); 53 (29)
 tsarkake kai ne tufarsa 7 (26)
- Muzzammil** s. 890
- Naba'** s. 906
Nagarta
 sakamakonta 10 (26)
Nahl s. 391
Najm s. 804
Naml s. 572

Nās s. 960

Nasara

hanyar samunta 3 (200)

Nasārā (Kirista) 2 (111, 113, 120, 135, 140); 5 (18, 50, 69, 84, 85); 9 (30); 22 (17)

alkawari da su 5 (14)

an kira su zuwa ga addini sahihi 3 (64)

an kalubalance su da addu'a 3 (61)

imani da Musulunci 5 (83)

kwadafin duniya 2 (96)

makusanta addinin Musulunci 5 (82)

mayar da mutum tamakar Allah 4 (171); 5 (77); 18 (102)

samun tsira 2 (262)

Nasr 71 (23)

Nasr s. 957

Nāzi'āt s. 909

Nisā' s. 112

Nūh s. 883

Nuhu 3 (32); 6 (85); 7 (59-64); 9 (163); 10 (71-73); 14 (9); 25 (37); 51 (46); 53 (52); 57 (26); 66 (10); 69 (11, 12)

addu'a don dansa 11 (45-48)

da Dufanu 54 (9-15); 71 (1-28)

da jirgin ruwa 11 (26-48); 17 (3); 21 (76, 77); 22 (42); 23 (23-29); 26 (106-120); 29 (14, 15); 33 (7); 37 (75-82); 42 (13)

matarsa 66 (10)

ruwa ya cinye dansa 11 (42, 43)

tarihinsa gargadi ne 11 (35)

Nūr s. 527

Ra'ad s. 361

Rahmān s. 814

Rai na mutum

dogara ga Ubangiji 2 (67); 7 (200); 23 (97, 98); 113 (1, 2); 114 (1-3)

fa'idar addu'a 9 (103); 10 (87); 11 (52); 19 (4, 48); 25 (77); 29 (45); 52 (27); 71 (10-12)

gamuwa da Ubangiji 2 (45, 46, 223); 6 (31); 32 (10); 53 (42); 84 (6)

gaskata Ubangiji 9 (129); 11 (88); 12 (67); 13 (30); 14 (12); 25 (58); 60 (4); 65 (3)

godiya ga Ubangiji 13 (28); 89 (27, 28)

- hura masa ruhi 15 (28, 29); 17 (85); 32 (7-9)
 karɓar addu'a 2 (186); 14 (39); 27 (62); 40 (60)
 kaunar Ubangiji 2 (165,177); 3 (30); 5 (54); 76 (8, 9)
 tsarkinsa 7 (122); 14 (22); 15 (42); 30 (30); 95 (4)
 Ubangiji Sahibin mutum ne 2 (257); 3 (67); 4 (45); 6 (14); 42 (9); 45 (19)
 wanda Ubangiji ba Ya so 2 (190); 3 (56, 139); 5 (64); 6 (142); 8 (58); 16 (22); 28 (76); 57 (23)
 wanda Ubangiji ke so 2 (195, 222); 3 (75, 145, 147, 158); 5 (42); 9 (7)
 yadda ake addu'a 1 (Al-Fātiha); 2 (201, 250, 286); 3 (7, 192, 193); 12 (101); 14 (40, 41); 17 (80); 18 (10); 20 (25-28); 25 (74); 40 (7-9); 46 (15); 71 (28)
 yarda da Ubangiji 2 (256, 257); 10 (9); 19 (96); 33 (47); 48 (4, 18); 49 (7); 57 (12, 19); 58 (22)
 yin addu'a 1 (4); 10 (12, 22); 22 (12); 39 (8, 49); 41 (51)
 Raɓumar Salihu 17 (59); 26 (155-158); 54 (27-30); 91 (13-15)
 Raɓumi 7 (73); 22 (27)
 Rama cuta 2 (179, 194); 4 (149); 17 (33); 41 (34); 42 (29, 30, 43)
 a kisan kai 2 (178)
 dokar a Attaura 5 (45)
 dokarta 2 (178)
 Ramalan 2 (186, 187)
 farilla azuminsa gaba daya 2 (185)
 saukar da Alkur'ani cikinsa 2 (185)
 Rana
 hanyarta 36 (38)
 naɗe ta 81 (1)
 tare da wata 75 (9)
 Ranar Kiyama
 Dubi
 Tashin Kiyama
 Rantsuwa 2 (225); 9 (42); 16 (93, 95); 60 (12); 66 (2)
 da barin yin abu nagari 2 (224)
 kaffararta 5 (89)
 kar a karya ta 16 (91)
 kar a yi ta don zamba 16 (92, 94)
 kiyye ta 5 (89)
 Rarrabar addini 6 (159)
 Rashin biyayya 4 (14)
 Rayuwa
 ba wasa ba ce 29 (64); 57 (20)
 fama da wahaloli 90 (4)
 halittawa bibbiyu 36 (36)
 maɓasudinta 23 (115-118)
 muhimmancinta 30 (7, 8)
 mutum daga kasa 18 (37); 23 (12-14); 40 (67); 53 (32); 71 (13-17)
 Rayuwa a duniya 3 (135); 7 (28, 29); 31 (17)
 Rayuwar mutum
 an soki tara dukiya 9 (34)
 ba a watsi da aikinsa 3 (194)
 ba a dukiya don Allah 2 (177)
 ba da dukiya ga dangi, marayu, mata-lauta, da matafiya 2 (215)
 bashi, jingina, yarjejeniya 2 (280, 282, 283)
 ciyar da dukiya na kawo ƙaruwa 2 (268)
 dangantaka da mutane 5 (2, 5)
 dukiya daga duwatsu 16 (15-18)
 dukiya daga shanu 16 (5-7)
 dukiya daga teku 16 (14); 17 (66); 34 (18)
 dukiya na ruɗin mutum 102 (1, 2)
 duniya cike take da dukiya 4 (100)
 kar a yi dukiya da damfara 2 (188); 4 (100)
 kira zuwa ga muhimman mas'aloli 3 (13); 18 (46, 105); 63 (9)
 koƙarin saduwa da Ubangiji 84 (6)
 mai nema zai samu 53 (39-41)
 maza da mata na gaɗon dukiya 4 (7, 29-33)
 neman dukiya 4 (32); 67 (15); 34 (18)
 riƙe gaskiya a cikin hulɗa 7 (85); 17 (35); 83 (1-6)
 sakamakon masu aiki 3 (135)
 sarrafa dukiya daidai 17 (26-29); 25 (67)
 saye da sayarwa 4 (29)
 shaida 2 (140, 282, 283); 4 (15); 5 (8, 106, 107); 12 (26, 27); 24 (4, 5); 65 (2)
 son dukiya 89 (17-20); 100 (6-8)
 yin alki 39 (39); 53 (39-41); 79 (34-35); 92 (4)

Riba Dubi Bashi da ruwa

Ridda 2 (117); 5 (54)

Rowa 3 (179); 4 (37)

Rubuta ayyuka 17 (13)

Rûm s. 613

Ruwa

tushen rayuwa 11 (7)

Ş. s. 686**Saba** s. 647**Sadaki**

ba a karɓewa 4 (19)

ba shi da iyaka 4 (20)

dole a ba mata 4 (4)

fansarsa 2 (229)

ga wanda aka saki 2 (236)

maido da rabi 2 (237)

Sadafa don gina addini 2 (219, 270, 272,

291); 3 (92, 134); 4 (114); 9 (60, 79,

103); 24 (56); 58 (12, 13)

a asirce da a bayyane (2, 271)

a bayanne 2 (264); 4 (38)

abin yinta 2 (267)

banda gori 2 (262-264, 266)

domin neman yardar Allah 2 (265)

fa'idarta 8 (60); 57 (18); 64 (17)

in ba abin yinta 17 (28)

ladarta 2 (261)

masu cancanta a ba su zakka 2 (273); 9 (60)

matakin nasara 2 (274)

Safa 2 (158)**Şaff** s. 848**Şaffat** s. 673**Sajda** s. 628**Saki Dubi Kashe aure****Salihu** da Samudawa 7 (73-79); 11 (61-68);

14 (9); 15 (80-84); 25 (38); 26 (141-

159); 27 (45-53); 29 (38); 41 (13, 14, 17,

18); 51 (43-45); 53 (51); 54 (23-31); 69

(4, 5); 85 (18); 89 (9); 91 (11-15)

Dubi kuma Samudawa**Salla**

a fagen yaƙi 4 (102)

a kan doki 2 (239)

a lokuta ajiyayyu 4 (103)

ado dominta 7 (31)

cikin tsoro ko hadari 2 (239)

dalilan yinta 2 (45); 29 (45)

fa'idarta 9 (103); 10 (87); 11 (52); 19 (4,

48); 25 (77); 29 (45); 52 (27, 28); 71

(10-12)

karɓata 2 (186); 14 (39); 27 (62); 40

(60)

kariya daga zunubai 29 (45)

mafi cancantar addu'a 1 (1-7)

mutum ya gaje ta 1 (4); 10 (12, 22); 22

(12); 39 (8, 49); 41 (51)

rage ta cikin tafiya 4 (101)

rashin mayar da hankali cikinta 107 (4,

5)

sau biyar a rana 17 (78); 30 (17, 18)

ta tahajjud 17 (79)

tsakatsaki 17 (110)

Ubangiji Ya karɓa 40 (60)

yadda ake yin ta Sura ta 1; 2 (201, 250,

286); 3 (7, 192, 193); 12 (101); 14

(40, 41); 17 (80); 18 (10); 20 (25-28);

25 (74); 40 (7-9); 46 (15)); 71 (28)

Sallar Jumu'a 62 (11)

ciniki a ranarta 62 (9, 10)

Salsabil 76 (18)**Sama**

an tsare sama 72 (8-9)

arziƙi daga sama 40 (13)

bakwai 2 (29); 17 (44); 23 (17, 86); 61

(12); 65 (12); 67 (3, 4); 71 (15); 78

(12)

cike da hanyoyi 51 (7)

daga sama ba ginshifai 13 (2); 31 (10)

fedo ta 81 (11)

halitta ta 7 (54); 10 (3); 32 (4)

hayafi 41 (11)

naɗe ta 21 (104)

Sama da Kasa 37 (5)

tsagewarta 25 (25)

Samiri

Musa ya hore shi 20 (97)

ya amsa laifi 20 (96)

ya batar da Yahudawa 20 (85)

ya yi dan marafi 20 (87, 88)

Samudawa 7 (73); 9 (70); 11 (61); 14 (9);

17 (59); 22 (42); 25 (38); 26 (141-158);

27 (45, 46); 29 (38); 41 (13, 14, 17-19);

51 (43-45); 54 (23-29); 85 (17); 89 (9);

91 (11, 12)

Sata

sakamakonta 5 (38)

- yafe wa barawo 5 (39)
 Shaida 2 (41, 283); 3 (135); 4 (6, 15, 41); 5 (106); 24 (4-9); 33 (70, 71); 65 (2)
 kar shaidu su yi hasara 2 (282)
 yin rantsuwa 5 (107)
 Shaidan 2 (14); 4 (116-118); 7 (18, 19, 21-26); 15 (30, 38-41); 17 (63, 64); 18 (51); 20 (117); 26 (95); 38 (75-85); 55 (14)
 a mutum 3 (174); 8 (48); 22 (3)
 an kasfanta shi 7 (13)
 ba shi da iko kan mutum 15 (42); 17 (65)
 ba zai yi nasara ba 4 (76)
 bai sami biyan bukata ba 7 (16)
 batar da muminai 41 (36)
 gābā da annabawa 22 (52, 53)
 halitta shi daga wuta 7 (12)
 iko a kan mabiyansa 16 (99)
 kiyayewa daga shafarsa 7 (201)
 kawata fasādi 16 (43)
 fin sujuda ga Adam 2 (34); 7 (11, 12); 15 (31-37); 17 (61); 18 (50); 20 (116)
 mabiyansa 58 (18-20)
 mai ishara ga miyagun al'adu 4 (119, 120)
 mayaudari 7 (17)
 rade-radensa 114 (1-6)
 rantsuwar halaka mutane 17 (62)
 sauka ga masu zunubi 26 (221-223)
 tsira daga makircinsa 15 (36)
 wakilin mugayen shawarwari 23 (97, 98)
 ya nemi jinkiri 7 (14, 15)
 ya rudi Adam 2 (36); 7 (20)
 yana alkawari na farya 14 (12)
 yana cikin jinn 18 (50)
 yana ganin mutum, shi ba a ganin sa 7 (27)
 yana satar saurare 15 (16-18)
 yana zuga kafirai 19 (83)
 Shams s. 936
 Shanu 5 (103), 6 (137); 16 (5)
 don dan Adam 6 (143-145); 39 (6)
 Sharh s. 941
 Shari'ar gaskiya
 a Musulunci 6 (153)
 tsakanin Musulmi da wasunsu 4 (105)
 Shawara 3 (159); 42 (38)
 Shiga gidajen wasu 24 (27, 28, 58)
 matasa su nemi izini 24 (59)
 Shirka
 ba ta da tushe 30 (35)
 mafi munin zunubi 4 (48, 116)
 Shiryuwa 17 (15); 29 (7)
 Shu'aibu 7 (85-93); 11 (84-95); 15 (78, 79); 26 (176-191); 29 (36, 37)
 Shu'arā' s. 553
 Shūrā s. 729
 Sulaiman
 an ba shi dukiya 27 (16)
 bai yi sihiri ba 2 (102)
 da dawakansa 38 (31, 32)
 da Dāwūd 21 (78-80); 27 (15, 16)
 fahimtar maganar tsuntsaye 27 (16)
 fakuwarsa 34 (14); 38 (35)
 mayafansa na ruwa 34 (12)
 nazarin tsuntsaye 27 (20)
 ya rofi wata daular 38 (35)
 yi masa karairayi 2 (102)
 Sulhuntawa 4 (35)
 Sunaye miyagu 49 (11)
 Surori na Alkur'ani 2 (23); 9 (64, 86, 124, 127); 11 (13); 24 (1); 47 (20)
 Tabanni
 hana shi da aiki 33 (36-38)
 hana shi da doka 33 (4)
 Tabūka
 an umurci Musulmi su je 9 (41)
 tsawon tafiyar 9 (42)
 Tagābun s. 856
 Tahrim s. 863
 Taimama 4 (43); 5 (6)
 Takāthur s. 950
 Tafawa
 yadda ya kamata a yi ta 17 (37); 31 (19)
 Takwir s. 916
 Taron asiri 58 (7-10)
 Tashin Kiyama 51 (12-14); 82 (17-19)
 tanadar ayyukan mutane 50 (4)
 tona asirai 24 (24); 50 (22); 69 (18); 86 (9)
 Tauba s. 272
 Taurari
 bacewarsu 77 (8)
 masu nazarinsu 67 (5)
 watsawarsu 82 (2)
 yin duhu 81 (2)

T̄n s. 942

Toshiyar baki 2 (188)
 Tsafta 2 (222)
 Tsarki 4 (43); 5 (6); 24 (21)
 Tsegumi
 garkuwarsa 24 (58, 59)
 Tsira 91 (9)
 Tsuntsaye
 Sulaiman ya mallake su 27 (17)
 Tuba 5 (39); 16 (119)
 lokacin da ba a karɓa 3 (89); 4 (17, 18)

Uhudu 3 (121-125, 127-129)
 an karya maƙiya 3 (126)
 dalilan hasara 3 (151, 152)
 gafarta wa masu laifi 3 (154)
 gudummawar mala'iku 3 (183)
 gunagunin munafukai 3 (153)
 mai rarrabewa 3 (139-142, 153-167)
 matsayin abokan gābā 3 (152)
 Musulimi sun zo ga Annabi 3 (153)
 samun nasara 3 (151)
 yadda Annabi ya yi 3 (158)

Wahayi

an amshu a duk duniya 8 (12); 16 (68, 69); 41 (12); 99 (4, 5)
 daukaka dan Adam 2 (1-5); 10 (2); 11 (2, 3); 14 (27); 20 (75); 23 (1-4); 24 (55); 28 (67); 38 (2, 28, 67, 68, 87); 58 (11); 68 (52); 92 (4-7)
 haɗa kan al'ummomi 2 (213); 4 (1); 10 (19); 23 (52); 30 (22); 48 (13)
 haɗa kan ƙasa 7 (34); 10 (49); 13 (11); 15 (4, 5); 45 (28); 49 (13)
 hanyoyin saukarsa uku 42 (51)
 kare mutum daga mugun aiki 2 (38); 4 (31); 5 (12, 65); 7 (35); 8 (29); 14 (1); 17 (82); 25 (70); 29 (7); 41 (44); 47 (2); 48 (5); 62 (2)
 Musulimi dole su yarda da duk annabawa 2 (4, 136, 285); 4 (152)
 ni'ima ga dan Adam 4 (164); 10 (47); 35 (24); 40 (78)
 nuni ga rayuwa mafi daukaka 2 (4); 17 (21); 23 (15, 16, 115); 32 (10); 36 (78, 79); 50 (3, 4); 56 (60, 61); 71 (17, 18); 75 (36-40)
 samun annabawa a dukan al'ummomi

4 (164); 5 (48); 10 (47); 13 (7); 16 (36); 22 (67); 35 (24); 40 (78)
 sauka ta zuciyar 2 (97); 26 (192-194); 53 (10, 11)
 sifa ce ta Ubangiji 6 (92)
 tushen ginin halin mutum 6 (152-154); 17 (23-39); 25 (63-75); 70 (23-35)
 yin aiki don jama'a 2 (112, 117, 195, 261, 262, 267, 271, 272); 3 (91, 133); 4 (36-38); 7 (55); 16 (90); 29 (69); 39 (34); 51 (19); 76 (8, 9); 89 (17, 18)
 zuwa ga Annabawa 4 (163)
 zuwa ga mahaifiyar Annabi Musa 28 (7)
 zuwa ga sahabban Annabi Isa 5 (111)

Wāfi'a s. 821**Waliyyai**

bauta musu 17 (57)
 Waliyyin maraya 4 (6)
 Wasan banza 25 (72)
 Wasiyya 2 (180, 182); 4 (11, 12); 5 (106)
 Wata

tsagewarsa 54 (1)
 yin duhu 75 (8)
 Watanni masu alfarma 2 (189); 9 (36)
 jinkirta su kafirci 9 (37)
 yaƙi cikinsu tilas 2 (194)

Wuta

ba a dawwama ciki 6 (129); 11 (107)
 ba mutuwa ko rayuwa ce ba 20 (74); 87 (12, 13)
 ci gaba da horo 4 (56)
 don fasifai ce kawai 19 (68-72)
 horo daidai da laifi 78 (21-30)
 horo ga wannan rayuwar 29 (54)
 ƙofofinta bakwai 15 (44)
 muminaɪ ba su shiga 21 (101, 102)
 nadamar masu shigarta 101 (8-11)
 sakamako da Hudama 104 (4-9)
 wanke zunubi 57 (15)
 'yan wuta na kiran 'yan aljanna 7 (50)

Y.Š. s. 664

Ya'aƙūb 2 (134-140); 3 (84, 92); 4 (163); 6 (85); 11 (71); 12 (38, 68); 19 (49, 50); 21 (72); 38 (45-47)
 a gadon mutuwarsa 2 (133); 12 (6)
 kiran haɗin kai ga zuriyarsa 2 (132)
 ya tafi Masar 12 (99)

- Yafewa 2 (263); 3 (134); 4 (17, 18); 24 (22);
 42 (40)
 Yahudawa 2 (143-147); 3 (193); 5 (14-19,
 21, 23, 25); 10 (91, 94); 17 (2-7, 101,
 102); 26 (10-66, 197); 32 (23, 24); 40
 (53); 44 (30-32); 45 (16, 17); 61 (5, 6)
 a al'karya 2 (58)
 a cikin daji 5 (26)
 abutar masu bauta wa gumaka 5 (80,
 81)
 an ba su sarauta da annabci 5 (20)
 an ba su sarautar Kasa Mai Tsarki 7
 (137)
 an za'ifi manyansu saba'in 7 (155)
 ba su dama da zuwan Annabi 17 (8)
 baiwa gare su 2 (122)
 bauta wa dan marafi 2 (51, 54); 4
 (153); 7 (148, 149, 152, 153)
 bauta wa gumakan Larabawa 4 (51)
 bata littafai 2 (75)
 cikakkiyar Kiyayya ga Musulunci 5 (82)
 dole su ba wasu jama'a wuri 17 (107)
 fatansu ga annabci 2 (89)
 Fir'auna ya yi musu azaba 2 (49); 7
 (167); 40 (25)
 girgizar Kasa ta shafe su 4 (153); 7 (171)
 haramta musu abinci 6 (147)
 horonsu da bala'i 2 (59); 7 (161, 162)
 inuwa daga girgije 2 (57); 7 (160)
 jahilcinsu 2 (78)
 karbar riba 4 (160)
 kashe annabawa 2 (61, 91); 3 (20)
 kira su yarda da Annabi 2 (40)
 kaunar rayuwa 2 (96)
 Retare haddi cikin Asabar 2 (65)
 Ein Annabi don ba Bayahude ne ba 2
 (89-91)
 Ein gaskiya sau biyu 5 (71)
 Ein yarda da Annabi 2 (101)
 Kiyayya ga Annabi 2 (104)
 la'anta daga Dawud da Isa 5 (78)
 mayar da su birai 2 (65); 5 (60); 7 (165,
 166)
 munafukai 5 (61)
 munafunci tsakaninsu 2 (76)
 mutuwar shekara dari 2 (259)
 neman ganin Ubangiji 2 (55); 4 (153)
 nuna Kiyayya ga Jibril 2 (97)
 raya su daga mutuwa 2 (243)
 rokon a cece su 10 (85, 86)
 sabuwar fitina daga Fir'auna 7 (127)
 sake zaunar da su 17 (6, 104)
 Samiri ya batar da su 20 (85)
 shugabanninsu sha biyu 5 (12)
 sun fi shiga Kasa Mai Tsarki 5 (22, 24)
 sun rabu kabilu sha biyu 7 (160)
 sun rarrabu gida-gida 7 (168)
 sun roki abinci 2 (61)
 sun roki ruwa 2 (60); 7 (160)
 sun sami darba da tantabar 2 (57)
 suna bin abubuwan bautawa na Karyar
 7 (138)
 taurin zuciyarsa 2 (74)
 tsagerancinsu 2 (67-142)
 tsallake Bahar Maliya 2 (50); 10 (90);
 20 (77); 42 (24)
 wai ba a azabta su 2 (80)
 wai sun kashe Annabi Isa 4 (157)
 wurakanta su 2 (61)
 yarjejeniyarsu 2 (63, 93); 4 (154, 155)
 yi wa Annabi Isa kaidi 3 (53)
 yi wa Annabi kulle-kulle 2 (87); 3 (20,
 21)
 yi wa Maryam kagen zina 4 (156)
 yi wa Musulmi dariya kan tsaron Kasa
 5 (64)
 yin cuta sau biyu 17 (4)
 yun'oron kashe Annabi Isa 2 (7, 2)
 'yan leken asiri 5 (41)
 zalunci a dukiya 4 (161)
 zukatansu sun kafashe 5 (13)
 Yahya 3 (38); 6 (85); 19 (7-15); 21 (90)
 Yajuju da Majuju 18 (94-99)
 mamaye duniya 21 (96)
 Ya'fi 2 (190-195, 216, 217, 246); 4 (74-84,
 91, 94, 104); 9 (5, 29, 36, 41-47, 122,
 123); 22 (39, 40); 47 (4)
 Ya'fin Ahzab (a Madina) 33 (9, 22)
 gudummawar mala'iku 3 (124)
 labarin ya'fin 38 (11)
 Ya'fin Badar Dubi Badar
 Ya'fin Hunain 9 (25-27)
 Ya'fin Uhudu Dubi Uhudu
 Yarjejeniya
 cika ta 5 (1); 16 (91, 92)
 matan Annabi 33 (27-34, 50-59)
 soke ta 8 (58)
 Yi da wani 32 (58); 49 (11, 12); 104 (1)

Yi wa wani hanya 4 (85)

Yin daidai 2 (177)

Yin kyashi 4 (32)

Yini

a wurin Allah daidai yake da shekara dubu 22 (47); 32 (5)

na Kiyama daidai da shekara dubu hamsin ne 70 (40)

Yūnus s. 300

Yunusa 4 (163); 6 (85); 10 (98); 37 (139-149); 68 (48-50)

Yusha'u da Kābilu 5 (23)

Yusuf

addu'arsa 12 (101)

an ba shi hikima 12 (22)

bayyana kansa ga yayyinsa 12 (80-91)

ɗaukaka shi 12 (54-56)

fitar da shi daga rami 12 (19, 20)

jefa shi kurkuku 12 (35)

karamin kaninsu 12 (63-69)

kulle-kullen 'yan'uwansa 12 (7-18)

matsalar ma'auni 12 (70-77)

sayar da shi a Masar 12 (21)

shi da fursunoni biyu 12 (36)

tabbatar da rashin laifinsa 12 (26-29)

warware shi daga zargin karyar 12 (50-53)

wasu yaudare-yaudaren 12 (30-34)

ya daure yaudarar mata 12 (23-35)

ya fassara mafarkin fursunoni 12 (41)

ya fassara mafarkin sarki 12 (43-49)

ya taimaki yayyinsa 12 (58-62)

ya yafe wa 'yan'uwansa 12 (92)

ya yi mafarki 12 (4-6)

yi wa fursunoni biyu wa'azi 12 (37-40)

Yūsus s. 340

'Yan Adam 7 (26-36, 172); 17 (70)

'Yan'uwantaka 3 (102-105)

'Yan'uwantakar ɗan Adam 49 (13)

'Ya'ya

hana kashe su 6 (152); 17 (31)

mata 16 (58, 59)

na tabanni 33 (4, 5, 37)

renonsu 2 (233); 4 (11)

rufe su da rai 81 (8, 9)

'Ya'yan hankaka Dubi Tabanni

Zaidu

ya saki Zainab 33 (37)

Zainab

aurenta da Annabi 33 (36-38)

Zakariya 3 (36); 6 (86); 19 (2-15); 21 (89, 90)

an ba shi ishara 3 (40)

labarin haihuwar Yahya 3 (38)

ya rofi a ba shi da 3 (37)

Zakka 2 (43); 9 (60)

Zaƙƙūm 17 (60); 37 (62); 44 (43)

Zakzala s. 947

Zama cikin jama'a 58 (11); 74 (4)

Zaman gida

asirtawa 24 (27, 28)

cudanyar maza da mata 24 (30, 31, 60); 33 (59)

duk kyauta ga mata tata ce 4 (19-21, 24)

kyautata wa 'yan'uwa 2 (177); 4 (1, 36); 16 (90); 17 (26); 24 (22); 25 (54)

ƙauna da girmama iyaye da 'ya'ya 4 (11); 17 (23, 24); 25 (74); 31 (14, 15); 46 (15)

matsayin mata 3 (41, 194); 4 (4, 7, 32, 124); 16 (97); 28 (7); 40 (40)

maza su ciyar da mata 4 (34)

miji da mata: daɗaɗawa 7 (189)

miji da mata: karimci 2 (228, 229, 231)

miji da mata: tufa ga juna 2 (187)

miji da mata: yin kyauta 2 (237)

rife mata gwargwadon iko 65 (6)

sadaki kyauta ce 4 (4)

Zāriyāt s. Dubi Dhāriyāt

Zato 49 (12)

Zihar 33 (4); 58 (1-4)

Zina 25 (68)

alfasha ce 17 (32)

haninta 24 (3)

horo dominta 24 (1, 2)

hukuncinta 24 (1-5)

kuɓutar mace daga zargin zina 24 (8-10)

makāranta 24 (27, 30, 31)

shaidar yinta 24 (4, 6, 7, 13)

Zukhruf s. 739

Zūl-Karnain 18 (83, 94)

Zumunta 4 (1)

Zunubi

mafi muni 4 (116)

sakamakonsa 4 (110, 111); 6 (164)

فهرست نام السور و بیان الکی و اللزومی

Sūna	Sūra ta	Shāfi	Wuri	البيان	الصفحة	رقمها	السورة
Fātiḥa	1	1	Makka	مكة	١	١	الفاتحة
Baḥara	2	2	Madina	مدنية	٢	٢	البقرة
Āl-Imrāna	3	73	Madina	مدنية	٧٣	٣	آل عمران
Nisā'	4	112	Madina	مدنية	١١٢	٤	النساء
Mā'ida	5	155	Madina	مدنية	١٥٥	٥	المائدة
An'ām	6	186	Makka	مكة	١٨٦	٦	الأنعام
A'arāf	7	219	Makka	مكة	٢١٩	٧	الأعراف
Anfāl	8	257	Madina	مدنية	٢٥٧	٨	الأنفال
Tauba	9	272	Madina	مدنية	٢٧٢	٩	التوبة
Yūnus	10	300	Makka	مكة	٣٠٠	١٠	يونس
Hūd	11	319	Makka	مكة	٣١٩	١١	هود
Yūsuf	12	340	Makka	مكة	٣٤٠	١٢	يوسف
Ra'ad	13	361	Madina	مدنية	٣٦١	١٣	الرعد
Ibrāhīm	14	371	Makka	مكة	٣٧١	١٤	إبراهيم
Hijr	15	381	Makka	مكة	٣٨١	١٥	الحجر
Naḥl	16	391	Makka	مكة	٣٩١	١٦	النحل
Isrā'	17	414	Makka	مكة	٤١٤	١٧	الإسراء
Kahf	18	433	Makka	مكة	٤٣٣	١٨	الكهف
Maryam	19	453	Makka	مكة	٤٥٣	١٩	مريم
D.H.	20	466	Makka	مكة	٤٦٦	٢٠	طه
Anbiyā'	21	484	Makka	مكة	٤٨٤	٢١	الأنبياء
Ḥajj	22	499	Madina	مدنية	٤٩٩	٢٢	الحج
Mu'minūn	23	514	Makka	مكة	٥١٤	٢٣	المؤمنون
Nūr	24	527	Madina	مدنية	٥٢٧	٢٤	النور
Furkān	25	542	Makka	مكة	٥٤٢	٢٥	الفرقان
Shū'arā'	26	553	Makka	مكة	٥٥٣	٢٦	الشعراء
Naml	27	572	Makka	مكة	٥٧٢	٢٧	النمل
Kaṣaṣ	28	586	Makka	مكة	٥٨٦	٢٨	القصص
'Ankabūt	29	602	Makka	مكة	٦٠٢	٢٩	العنكبوت
Rūm	30	613	Makka	مكة	٦١٣	٣٠	الروم
Luḥmān	31	622	Makka	مكة	٦٢٢	٣١	لقمان
Sajda	32	628	Makka	مكة	٦٢٨	٣٢	السجدة
Aḥzāb	33	633	Madina	مدنية	٦٣٣	٣٣	الأحزاب
Saba'	34	647	Makka	مكة	٦٤٧	٣٤	سبا
Fādir	35	656	Makka	مكة	٦٥٦	٣٥	فاطير
Y.Š.	36	664	Makka	مكة	٦٦٤	٣٦	يس
Šaffāt	37	673	Makka	مكة	٦٧٣	٣٧	الشافات
Š.	38	686	Makka	مكة	٦٨٦	٣٨	ص

فهرس أسماء السور وبيان الكليات والابتداء

Sūma	Sūra ta	Shāfi	Wuri	البيان	الصفحة	رقمها	السورة
Zumar	39	696	Makka	مكة	٦٩٦	٣٩	الزمر
Ghāfir	40	708	Makka	مكة	٧٠٨	٤٠	غافر
Fuṣṣilat	41	720	Makka	مكة	٧٢٠	٤١	فصلت
Shūrā	42	729	Makka	مكة	٧٢٩	٤٢	الشورى
Zukhruf	43	739	Makka	مكة	٧٣٩	٤٣	الزخرف
Dukhān	44	750	Makka	مكة	٧٥٠	٤٤	الدخان
Jāthiyā	45	756	Makka	مكة	٧٥٦	٤٥	الجاثية
Aḥkāf	46	762	Makka	مكة	٧٦٢	٤٦	الأحقاف
Muḥammad	47	769	Madina	مدنية	٧٦٩	٤٧	محمد
Fat'h	48	776	Madina	مدنية	٧٧٦	٤٨	الفتح
Ḥujurat	49	784	Madina	مدنية	٧٨٤	٤٩	الحجرات
Ī.	50	788	Makka	مكة	٧٨٨	٥٠	ق
Dhāriyat	51	794	Makka	مكة	٧٩٤	٥١	الذاريات
Dūr	52	799	Makka	مكة	٧٩٩	٥٢	الطور
Najm	53	804	Makka	مكة	٨٠٤	٥٣	النجم
Kamar	54	809	Makka	مكة	٨٠٩	٥٤	القمر
Raḥmān	55	814	Madina	مدنية	٨١٤	٥٥	الرحمن
Wāfi'a	56	821	Makka	مكة	٨٢١	٥٦	الواقعة
Ḥadid	57	827	Madina	مدنية	٨٢٧	٥٧	الحديد
Mujādala	58	834	Madina	مدنية	٨٣٤	٥٨	المجادلة
Ḥashr	59	839	Madina	مدنية	٨٣٩	٥٩	الحشر
Mumtahana	60	844	Madina	مدنية	٨٤٤	٦٠	الممتحنة
Ṣaff	61	848	Madina	مدنية	٨٤٨	٦١	الصف
Jumu'a	62	851	Madina	مدنية	٨٥١	٦٢	الجمعة
MunāfiKūn	63	854	Madina	مدنية	٨٥٤	٦٣	المنافقون
Tagābun	64	856	Madina	مدنية	٨٥٦	٦٤	التغابن
Dalāl	65	859	Madina	مدنية	٨٥٩	٦٥	الطلاق
Tahrim	66	863	Madina	مدنية	٨٦٣	٦٦	التحريم
Mulk	67	867	Makka	مكة	٨٦٧	٦٧	الملك
Kalam	68	871	Makka	مكة	٨٧١	٦٨	القلم
ḤāfKa	69	875	Makka	مكة	٨٧٥	٦٩	الحاقة
Ma'ārij	70	879	Makka	مكة	٨٧٩	٧٠	المعارج
Nūh	71	883	Makka	مكة	٨٨٣	٧١	نوح
Jinn	72	886	Makka	مكة	٨٨٦	٧٢	الجن
Muzzammil	73	890	Makka	مكة	٨٩٠	٧٣	المزمل
Muddatthir	74	892	Makka	مكة	٨٩٢	٧٤	المدثر
Kiyāma	75	896	Makka	مكة	٨٩٦	٧٥	القيامة
Insān	76	899	Madina	مدنية	٨٩٩	٧٦	الإنسان

فهرست آيات السور و بيان الكليات التي فيها

Sūna	Sūra ta	Shāfi	Wuri	البيان	الصفحة	رقمها	السورة
Mursalāt	77	903	Makka	مكة	٩٠٣	٧٧	المرسلات
Naba'	78	906	Makka	مكة	٩٠٦	٧٨	النبا
Nāzi'āt	79	909	Makka	مكة	٩٠٩	٧٩	النازعات
'Abasa	80	913	Makka	مكة	٩١٣	٨٠	عبس
Takwīr	81	916	Makka	مكة	٩١٦	٨١	التكوير
Infidār	82	918	Makka	مكة	٩١٨	٨٢	الانفطار
Muḍaffifīn	83	920	Makka	مكة	٩٢٠	٨٣	المطففين
Inshirāk	84	922	Makka	مكة	٩٢٢	٨٤	الانشقاق
Burūj	85	924	Makka	مكة	٩٢٤	٨٥	البروج
'Dāriḳ	86	926	Makka	مكة	٩٢٦	٨٦	الطارق
A'alā	87	928	Makka	مكة	٩٢٨	٨٧	الأعلى
Ghāshiya	88	930	Makka	مكة	٩٣٠	٨٨	الغاشية
Fajr	89	932	Makka	مكة	٩٣٢	٨٩	الفجر
Balad	90	934	Makka	مكة	٩٣٤	٩٠	البلد
Shamṣ	91	936	Makka	مكة	٩٣٦	٩١	الشمس
Lail	92	938	Makka	مكة	٩٣٨	٩٢	الليل
Ḍuḥā	93	940	Makka	مكة	٩٤٠	٩٣	الضحى
Sharḥ	94	941	Makka	مكة	٩٤١	٩٤	الشرح
Tīn	95	942	Makka	مكة	٩٤٢	٩٥	التين
'Alaḳ	96	943	Makka	مكة	٩٤٣	٩٦	العلق
Kadr	97	944	Makka	مكة	٩٤٤	٩٧	القدر
Bayyina	98	945	Madina	مدينة	٩٤٥	٩٨	البينة
Zalzala	99	947	Madina	مدينة	٩٤٧	٩٩	الزلزلة
'Ādiyāt	100	948	Makka	مكة	٩٤٨	١٠٠	العاديات
Kāri'a	101	949	Makka	مكة	٩٤٩	١٠١	القارعة
Takāthur	102	950	Makka	مكة	٩٥٠	١٠٢	التكاثر
'Aṣr	103	951	Makka	مكة	٩٥١	١٠٣	العصر
Humaza	104	952	Makka	مكة	٩٥٢	١٠٤	الهزرة
Fīl	105	953	Makka	مكة	٩٥٣	١٠٥	الفيل
Kuraish	106	954	Makka	مكة	٩٥٤	١٠٦	قريش
Mā'ūn	107	955	Makka	مكة	٩٥٥	١٠٧	الماعون
Kauthar	108	956	Makka	مكة	٩٥٦	١٠٨	الكوثر
Kāfirūn	109	956	Makka	مكة	٩٥٦	١٠٩	الكافرون
Naṣr	110	957	Madina	مدينة	٩٥٧	١١٠	النصر
Masad	111	958	Makka	مكة	٩٥٨	١١١	المسد
Ikhlāṣ	112	959	Makka	مكة	٩٥٩	١١٢	الإخلاص
Falaḳ	113	959	Makka	مكة	٩٥٩	١١٣	الفلق
Nās	114	960	Makka	مكة	٩٦٠	١١٤	الناس

إِنَّ دَوْلَةَ الشُّوْرَى الْإِسْلَامِيَّةِ وَالْأَوْقَافِ وَالذَّعْوَةَ وَالْإِدْرَاقَاتِ

فِي الْمَمْلَكَةِ الْعَرَبِيَّةِ السُّعُودِيَّةِ

الْمَشْرُوقَةِ عَلَى مَجْمَعِ الْمَلِكِ فَهْدٍ

لِطِبَاعَةِ الْمُضْحَفِ الشَّرِيفِ فِي الْمَدِينَةِ الْمَشْرُوقَةِ

إِذْ يُسْرِّهَا أَنْ يُصَدِّرَ الْمَجْمَعُ هَذِهِ الطَّبْعَةَ مِنَ الْقُرْآنِ الْعَكْبَرِيِّ

وَرَبِّحَةً مَعْتَابَةً إِلَى لَفْظَةِ الْهُوسَا

تَسْأَلُ اللَّهُ أَنْ يَتَمَعَ بِهَا النَّاسَ

وَأَنْ يَجْعَلَ

خَلَاةَ الْجَمْعِ الشَّرِيفِ الْمَلِكِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَبْدِ الْعِزِّزِ السُّعُودِيِّ

أَحْسَنَ الْجَزَاءِ عَلَى جُحُودِهِ الْعَظِيمَةِ فِي نَشْرِ كِتَابِ اللَّهِ الْعَكْبَرِيِّ

وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ

**Ma'aikatar kula da Harkokin Addinin Musulunci,
da Wakafai, da kuma Wa'azi da Shiryarwa,
ta Kasar Saudi Arebiya**

Wadda ta ke kula da Ma'aikatar Sarki Fahd ta Buga Alkur'ani

Maigirma a Madinatul Munawwara ta na

Farin Ciki da Ma'aikatar ta buga Wannan Fassara

ta Alkur'ani da Harshen Hausa

Kuma ta na Rokon Allah Ya Amfani

Mutane da Shi

Kuma Ya sakawa Sarki Abdullah

dan Abdulaziz Al-Su'ud

da kyakkyawan sakamako a kan kofarin da ya ke yi don yada

Littafin Allah Maigirma

Allah Shi ne Majibincin Gamdakatar

مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف

مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف

ص.ب ٢٦٢٢ - المدينة المنورة

www.qurancomplex.gov.sa

contact@qurancomplex.gov.sa

Da
Taimakon Allah Da
Shiryarwarsa An Buga
wannasa Fasanya To Alkur'ani
Maigirma a Ma'aikatar Sarki Fadda ta
Buga Alkur'ani Maigirma ta Madinatul
Munawwara, Earfoeshin kulawar Ma'aikatar
Kula da Herkopin Addinia Musulunci, da
Wafafai, da kuma Wa'azi da Shiryarwa
ta Khasr Saudi Arabiya
a Shekara ta
1434 da Hijira.

Halkin Bugawa
yasa ga Ma'aikatar Sarki Fadda ta Buga Alkur'ani Maigirma,
akwatin gidan waya 6262 - Madinatul Munawwara
www.qurancomplex.gov.sa
contact@qurancomplex.gov.sa

© مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف ، ١٤٣٤ هـ
فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر .

مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف
ترجمة معاني القرآن الكريم إلى لغة الهوسا . / مجمع الملك فهد
لطباعة المصحف الشريف - ط ٣ . - المدينة المنورة ، ١٤٣٤ هـ

١٠٠٨ ص ٢١×١٤,٥ سم

ردمك : ٩٧٨-٦٠٣-٨٠٩٥-٥٥-٣

١- القرآن - ترجمة - لغة الهوسا ٢- القرآن - تفسير أ. العنوان
ديوي ٤٤،٢٢١ ٩٠٢١ / ١٤٣٣

رقم الإيداع : ٩٠٢١ / ١٤٣٣

ردمك : ٩٧٨-٦٠٣-٨٠٩٥-٥٥-٣

٣٦٤

AL MADINA AL MUHAMMADIYAH
CAPITAL OF ISLAMIC CULTURE
2013[®] - 1434[®]

الفهرست
و ترجمه معنایی
لغة الهوسا

و تصدق به تعالى من خادم الحرمين الشريفين
لكل من عبد الله عز وجل
ولا يجوز بيعه